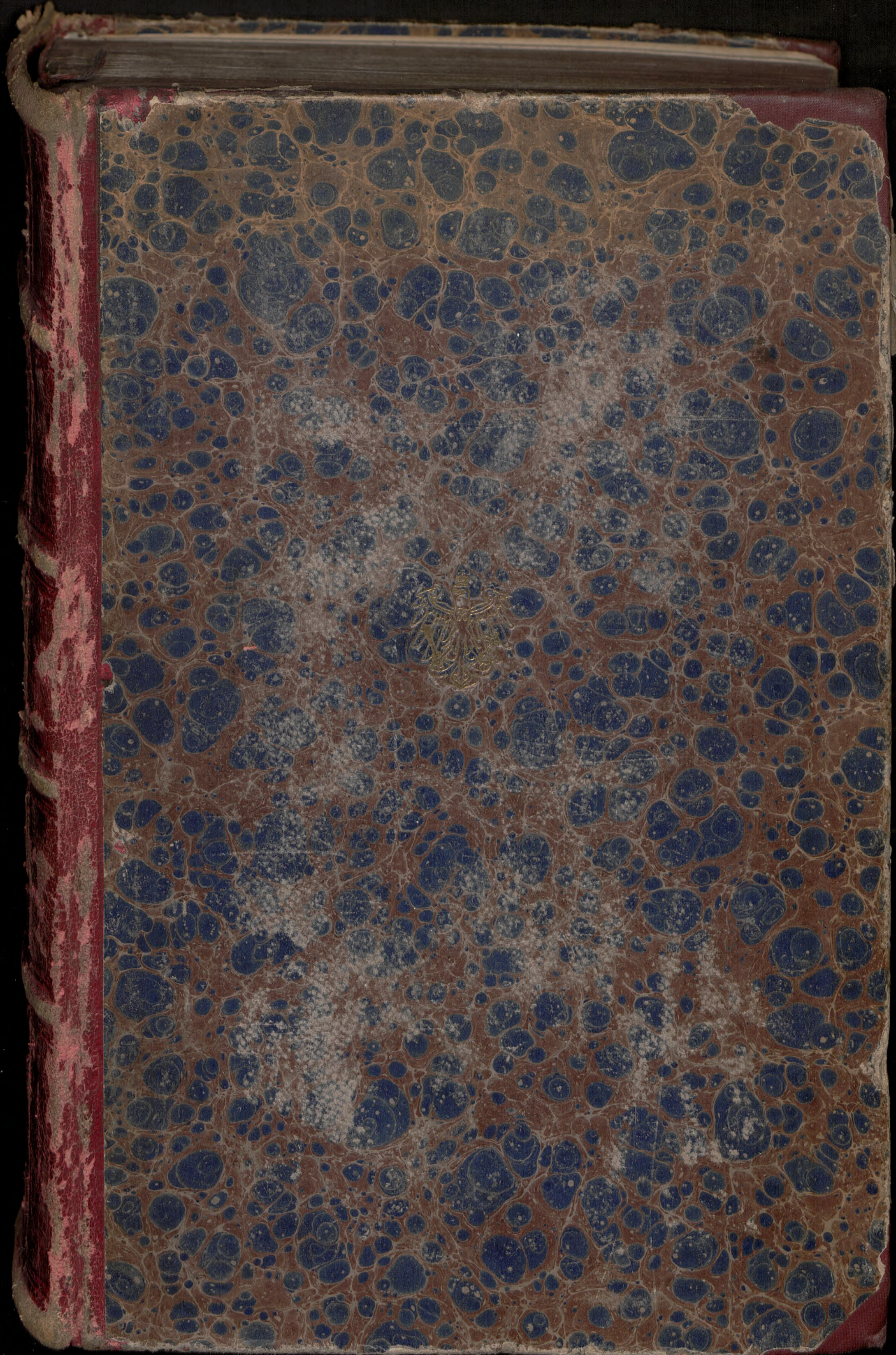

Biblioteka Jagiellońska
stdr0010458

KORONA POLSKA

Przy

ZŁOTEY WOLNOSCI

Starożytnemi

RYCERSTWA Polſkiego y Wielkiego Xięſtwá Litewſkiego

KLEYNOTAMI,
Náywyżſzemi Honorámi, Heroicznym Męſtwem,
y odwágą, wytworną Náuką,
a naypierwey
Cnotą, Pobożnością y Swiątobliwością

OZDOBIONA.

Potomnym zaś wiekom ná zaſzczyt y nieśmiertelną ſławę pámiętnych w tey Oyczyznie Synow

PODANA.

TOM CZWARTY.

Przez X. KASPRA NIESIECKIEGO *Societatis* JESU

Roku Wolności Ludzkiey przez Wcielonego BOGA windykowáney
1743.

w Drukarni Collegium Lwowſkiego *Societatis JESU.*

APPROBATIO

Tomus Quartus Stemmatographiæ, cui Titulus Korona Polſka, *utpote magno labore, & eruditione à R. P.* Gaſparo Nieſiecki Societatis JESU *concinnatus, & à nobis examinatus, ut Typîs mandetur, facultatem concedimus. In quorum fidem, præſentes manu noſtra ſubſcriptas, & ſigillô munitas, damus, in Arce Noſtra* Laſzczovienſi, *Annô Domini* 1740. *die* 21. *obris*.

JOSEPHUS ŁASZCZ
Episcopus Antip:
N. C. K. Suff: & Offic: Gen: Chel: Cancel: Gneſ: Ab. Heb.

(L. S.)

F A C U L T A S.

REVERENDI PATRIS PROVINCIALIS

Cùm opus, quod inſcribitur: Korony Polſkiey Tom Czwárty *à Patre* GASPARO NIESIECKI *Societatis* JESU *conſcriptum, aliquot ejuſdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi poſſe probaverint, poteſtate mihi facta ab A. R. P. Noſtro* FRANCISCO RETZ *Societatis noſtræ* PRÆPOSITO *Generali, facultatem concedo, ut Typîs mandetur, ſi iis, ad quos pertinet, ita videbitur. In cujus fidem, has literas, manu mea firmatas & ſigillô munitas dedi Oſtrogii* 13. *Decembris* 1740.

THOMAS LICHTANSKI
PRÆPOSITUS PROVINCIALIS
Per Poloniam.

* *herb.* Litery S, że w herbie zażywał Piotr Biſkup Wileńſki, świadczy *Okol: tom: 2 fol: 649, Facies Rerum Sarmat: fol: 350* przydaie, że nad litera S. noſił krzyż, y że ſię piſał z Kuſtynia z Dyecezyi Krakowſkiey, a zátym rodem Polak, y że wſtąpił na tę katedrę w roku 1415, zſzedł z niey w roku 1421, luboć *Okol:* tylko mu dwie lecie Biſkupſtwa iego rachuie. Mnie ſię zaś doſtało widzieć, między herbami Sapiehy Woiewody Wileńſkiego y Hetmana W. X. Litewſkiego, troie liter SSS, iedna podle drugiey, poboczną niby powiązane linią.

SABINEK herbu Głaubicz. Tomaſz Sabinek tego herbu, ktoremu brat iego rodzony Bartłomiey, Archidyakon Lubelſki, Proboſzcz Łęczycki, Kanonik Wileńſki y Sendomirſki, Pleban Piotrkowſki y Stężycki, nadgrobek u OO Bernardynow w Krakowie poſtawił, y ſyn tegoż Tomaſza, Staniſław, dziedzic na Straczu, Stefana Krola Sekretarz, Woyt Wileńſki y Minnicy Litewſkiey Dozorca, iako ma *Starowol: in Monum: fol: 162,* do ktorego czytelnika odſyłam; iedni potym z nich na Ruſi oſiedli, drudzy w Wielkiey polſzcze, *Damalew: in Vit: Epiſc: Vladislau: in Lipſki;* inni w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych Marcin Sabinſki w Powiecie Starodubowſkim 1674. *Koiał: in Mſ.* namienia, że ſą Sabinowie w Litwie, ktorzy rod ſwoy prowadzą od Kolumnow Xiążąt Litewſkich dawnych. Tu rozumiem należy *Georgius Sabinus,* ktorego *Pöemata ſą w druku in 8, 1606.*

**SABLICKI.* N. Sablicki za Towarzyſz ſłużąc z Struſem Staroſtą Bracławſkim, pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pſkowem w roku 1582. *Paproc: o herbach.*

**SACRARIUS herbu Wieniawa.* Jan Sacrarius S. Teologii Doktor, Kanonik Krakowſki, nauką, dowcipem y cnotą zalecony, Oyczyźnie dobrze zaſłużony, ktoremu zmarłemu w roku 1527, nadgrobek miedziany z herbem Wieniawa, w katedrze Krakowſkiey, w kaplicy Tylickiego, wyſtawiono; był poſłem do Litwy od Jana Albrychta, wydał do druku, *Elucidarium errorum ritûs Ruthenici, in 4to 1500 C.D.* wſpomina ią naſz *Poſſevinus T: 2. Apparatu ſacro, y Liber Spiræ editus 1582 de Ruſſorum Religione.*

**SACZKO herbu Wreby* w Ziemi Drohickiey. Jerzy Saczko Skarbnik Podlaſki, poſeł na Seym 1620, zkąd deputowany był na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 70.* Ambroży w tymże roku Poborca w Drohickiey Ziemi zapiſany, *Uniwer: Pobor:* Teodor Sędzia Drohicki, żona iego Zofia z Kraſnego, *Conſtit: 1667 fol: 19.* Jan Teodor Sędzia Ziemſki Mielnicki, 1670 podpiſał *Confirm: jur: gent:* Michała Krola. Jan 1674. N. Zaborowſkiego Kaſztelana Wołynſkiego małżonka, fundatorka Miſſyi naſzey Włodzimirſkiey, a inſzych Collegia znaczna Dobrodzika, była to Podkomorzanka Mielnicka z Kraſienſkii Anny herbu Jelita zpłodzona.

SAD herbu Pogonia Polſka, a podobno z Łacinſkiego Sando, w Krakowſkim Woiewo-

dztwie. Dom ſtarożytny, z ktorych Sando był Woiewodą Sendomirſkim w roku 1242, drugi także Woiewodą Sendomirſkim w roku 1252, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Sando Kaſztelan Lubelſki w roku 1325 podpiſał liſt Władyſława Łokietka Krola, *u Nakiel: w Miechovii fol: 254*, Sando Kaſztelan Woynicki w roku 1232. Sando Sędzia Ziemſki Sendomirſki 1322, *u Nakiel: fol: 257*. Sando Podkomorzy Krakowſki, w roku 1251 podpiſał liſt Bolesława Wſtydliwego, *u tegoż fol: 173*. Sando z ſynem ſwoim Stefanem, w roku 1394 dobra Jadowniki pod Swiętokrzyzką gorą, w Sendomirſkim leżące, darował wiecznemi czaſy klaſztorowi Miechowſkiemu, *O czym Nakiel: fol: 347*. Jeſzcze ta Familia y bliżſzych nas czaſow kwitneła, z ktorych *Baranowſki* liczy Sąda Kawalera Maltańſkiego, brat iego Staniſław, oba piſali ſię z Proſzowek, *y Nieſſporkowicz o Czeſtochowſkich cudach* piſząc, wſpomina Marcina Sąda.

*SADKOWSKI *herbu Doliwa* Janowi Sadkowſkiemu, Scholaſtykowi Woynickiemu, Proboſzczowi S. Jakuba Kazimirſkiemu, Plebanowi Sczepanowſkiemu, Sekretarzowi krolewſkiemu, nadgrobek zmarłemu 1645 poſtawiony marmurowy, z herbem Doliwa, w Kazimierzu u S. Jakuba.

SADKOWSKI *herbu Rola* w Rawſkim Woiewodztwie. Władyſław Konſtantyn Sadkowſki w Zmudzkim 1674. Woyciech z Satkowic Podkomorzy Rawſki 1452, *Statut: Maſov: fol: 94*.

*SADKOWSKI *herbu Traby*, na Ruſi.

SADLENSKI *herbu Nieczuia* w Brzeſkim Kuiawſkim Woiewodztwie. Z tych Jan Sadleńſki na Ruſi pod Buſkiem oſiadł, y potomſtwo zoſtawił.

SADŁO *herbu Srzeniawa* w Krakowſkim Woiewodztwie. Ci ſą właśni Lubomirſcy, dla tego ſię też piſali Sadłowie Lubomirſcy, luboć Przodkowie ich Błudowic ſię piſali, iako Tomaſz Sadło w roku 1504. Oſtatni *według Baranowſkiego*, umarł w roku 1638. Staniſław Sadło Lubomirſki, tego pierwſza żona Przerębſka, z ktorey trzy corki zoſtały, iedna Ruſiecka, druga Pruſinſka, trzecia Przecława Rupniewſkiego żona: druga żona Zofia Swierczowſka, Zygmunta Sekretarza krolewſkiego corka, ale ta *ſterilis*. *Baran:* piſze, że Staniſława corka Regina, była za Piotrem Ankwiczem.

SADŁOCHA *herbu Korczak*.

SADOWSKI *herbu Drogomir* w Krakowſkim Woiewodztwie. N. Sadowſki miał za ſobą Kryſtynę Oſinſką 1623. *Nieſſpork: Odrobiny fol: 175*.

SADOWSKI *herbu Nałecz* w Wielkieypolſzcze. Marcin Sadowſki naprzod Podkomorzy Goſtyńſki, poſeł na Seym 1643, zkąd do luſtracyi dobr Krolewſkich na Ukrainie naznaczony, *Conſtit: fol: 12*, potym Kaſztelan Goſtyńſki, kościoł Zakonnicom S. Klary, y klaſztor w Łowiczu 1650 wymurował wielkim nakładem. *Damal: in Vitis Archiepiſc: Gneſn:* Tomaſz z Sadowia herbu Nałęcz, Proboſzcz Miechowſki, obrany w roku 1452 y potwierdzony od Zbigniewa Kardynała. *Nakiel: in Miechov: fol: 491*.

*SADOWSKI *herbu Lubicz* w Brześciańſkim Woiewodztwie. N. Sadowſki 1579 mąż rycerſki; *Moſkwę*, po odebraniu od naſzych Połocka, na granice odprowadzał. *Biel: fol: 785*. Władyſław Staroſta Oſtrożańſki z Seymu 1676 Kommiſſarz, *Conſtit: fol: 23*. Mikołay Woyſki Brześciańſki, o ktorym *Konſtytucya 1690 fol: 16*: był potym Kaſztelanem Brześciańſkim (Jerzy 1674. Staniſław 1648) żona iego Anna Zembocka herbu Slepowron, Stefana Zembockiego Woyſkiego Brześciańſkiego, z ktorey ſyn Reginald Podſtoli Brześciańſki 1691 Towarzyſz Uſarſki, Magdalena Zakonnica S. Klary w Brześciu w roku 1674. N, Podſtoli Brześciańſki, a potym tamże Kaſztelan, miał za ſobą Pocieiownę Stolnikownę Brześciańſką. N. Staroſta Słonimſki, żona iego Kon-

ſtancya Ledochowſka Kaſztelanka Wołyńſka, wdowa pozoſtała po Druſzkiewiczu. Jozef w Zakonie naſzym, Rektor Akademii Wileńſkiey 1738, y Collegii Nieświezkiego 1732. Ignacy Staroſta Słonimſki Dobrodziey Akademii y Nowicyatu Wileńſkich.

SĄDZYNSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Mazowieckim Woiewodztwie.

*SAGANOWSKI *herbu Srzeniawa z krzyżem*. Woyciech Saganowſki między ſynow Koronnych policzony od Zygmanta III Krola Polſkiego, na Seymie w roku 1596: zaſłużył ſobie heroicznemi czynami, naprozd za Stefana Batorego Krola pod Moſkiewſką expedycya, kiedy pod Połockiem y pod Pieczarami, miedzy pierwſzemi, ktorzy przez rozwaliny murow do miaſta ſię ciſneli, y on ſię znaydował: a pod interegnum, w okazyi z Maxymilianem ArcyXiążęciem Auſtryi, kompetytorem o Koronę Polſką, wielką ſerca odwagą ſtawał, co wſzyſtko przywiley nobilitacyi, dany mu od tegoż Krola, obſzerniey wyraża: a Piotr Srzeniawa Stolnik Koronny, pod ktorego chorągwią na ſławę robił, iego y brata tego Jana, do herbu Srzeniawa przypuścił, iako tenże przywiley opowiada. Od tych temi czaſy Jan Saganowſki w Zakonie naſzym.

*SAGAYŁO. Urban Sagayło w Xięſtwie Zmudzkim 1621, Krzyſztof w Brześciańſkim 1648, Stefan Krayczy Zmudzki 1674.

SAKOWICZ *herbu Pomian*. Saka, na Seymie Hrodelſkim, pzyiął na ſiebie y na Dom ſwoy herb Pomian, *Stryikow: fol: 542*. ſyn iego zdami ſię był Jedrzey Sakowicz, w roku 1440 Namieśnikiem Smoleńſkim, czyli Woiewodą za Zygmunta Kieyſtutowicza, a za Kazimierza Jagellonowicza, był Staroſtą Połockim, w roku 1433 poſeł między inſzemi do Władyſława Krola Czeſkiego y Węgierſkiego, żeby corkę Albrychta Ceſarza zaślubił temuż Kazimierzowi w małżeńſką ligę. *Biel: fol: 395*. *Koiałowicz* chce go mieć y Woiewodą Trockim; przydaie, że od niego idą Białozorowie, ktorzy porzuciwſzy herb Pomian, temi czaſy ſzczyca ſię herbem Wieniawa. Od tegoż Saki idą Pietkiewiczowie Sakowie herbu Pomian, przecięż z tą odmianą, że na hełmie powinien bydz niedzwiedź w prawą tarczy obrocony, trzymaiący w przednich łapach rożą, nog iednak tylnych iego nie widać między dwiema ieleniemi rogami. *Stryikowſki* o tym Jędrzeiu piſze *fol: 594*.

*SAKOWICZ *herbu Korwin* z tą odmianą, że powinien bydz Korwin ſtoiący na pieńku, u ktorego z iedney lewey ſtrony trzy ſęki, a z prawey dwa, Korwin w prawa tarczy całym ſobą obrocony, w pyſku pierzcień trzyma, na hełmie trzy piora ſtruſie, W Oſmiańſkim Powiecie tym ſię herbem pieczętuią Sakowiczowie. Z tych Adam Maciey Sakowicz, Podkomorzy, potym Staroſta Oſmiańſki, 1632 Sędzia fiſzkalny, 1648 Sędzia Kapturowy, 1641 Kommiſſarz do Krolewca, *Conſtit: fol: 12*, iezdził w legacyi do Moſkwy kilka razy, od Wincentego Goſiewſkiego, w roku 1659 iuż Woiewoda Smoleńſki y Adminiſtrator Skarbu, umarł w Warſzawie 1662, żona iego Maryna Tyſzkiewiczowna, Piotra Woiewody Mińſkiego corka, z ktorą fundował Konwent OO Dominikanom w Ziembnie, wyſtawił kościoł y klaſztor drewniany y przyozdobił. *Okol: Ruſſ: Flor: fol: 1361*. Jędrzey Podczaſzy Zmudzki Podſtarości Kowieńſki 1638, *Conſtit: fol: 62*, ſyn iego Staniſław. Tomaſz 1648 deputat *ad pacta conventa*. N. miał za ſobą Konſtancyą Płotnicką, z ktorey ſyn Mikołay. N. była za Mikołaiem Niemirowſkim. Kaſſyan, naprzod Archimandryta Dubieńſki *ritûs Græci*, Zakonu S. Bazylego 1640, a potym za konſenſem Urbana VIII, Zakonnik *Ord: Eremit: S. Auguſtini in ritu Latino*, wydał do druku, *Okulary kalendarzowi ſtaremu*, *gdzie odpowiada na zarzuty*

rzuty Schizmatykow o Kalendarzu Rzymſkim, Cracov: 1644 *in 4to.* 2do. *Kalendarz ſtary, w ktorym iawny y oczywiſty błąd ukazuie ſię około święcenia Paſchy &c Vilnæ in 4to 1640.* 3tio. *Perſpektywa albo obiaśnienie błedow, herezyi y zabobonow w Grekoruſkiey Cerkwi diſunickiey, tak w artykułach wiary, iako y w adminiſtrowaniu Sakramentow, in 4to Cracov:* 1642, 4to. *Traktat o duſzy, in 12, 1625 C. D.* 5to. *Sobor Kiiowſki Schizmatycki na przeſtrogę wydany 1642 edit: 2.* Jan Skarbnik Witebſki 1674, Kazimierz Podkomorzy Witebſkiey poſeł na Seym 1724, Dobrodziey Nowicyatu naſzego Wileńſkiego, y Collegii Witebſkiego: druga żona iego, Swentoſława Raiecka Woiewodzanka Mińſka, wdowa po Wacławie Leſzczyńſkim Podkomorzym Brześciańſkim herbu Wieniawa.

*SAKIN. *Konſtytucya 1635* wſpomina Sakina z tytułem Urodzony, Małgorzata Sakinowna 1677 była za Albrychtem Szakiem Staroſtą Suſkim. Jakub w Zakonie naſzym temi czaſy.

Salamandra herb.

OKolſki *tom: 3 fol: 89.* tak ten herb opiſuie: ieſt zwierzę małe do gliſty podobne, żołtego koloru, miedzy ogniſtemi płomieniami, w lewą tarczy głową obrocone, na hełmie pawi ogon. *Naſz X. Cnapius* tak Salamandrę kſztałtuie, ieſt prawi z rodzaiu iaſzczurek, do Krokodyla ziemnego podobna, przecięż nad iaſzczurkę zieloną więkſza, czarnemi makułámi upſtrzona, luboć drugie Salamandry znayduią ſię y inſzych kolorow, głowa u niey wielka, zwierzę leniwe y nikczemne, y iadowite, to z *Pliniuſza y Dioſcorid:* wypiſał *Geſner.* Pod Trydentem, że ſię ich wiele znayduie, świadczy *Matthiol:* ſiła autorow znaydzieſz, ktorzy to o Salamandrze roznieśli, iakby w ogniu żyła y zgorzeć nie mogła w nim: atoli *Theophraſ: Galen: Plini: Dioſcorid: Aetius: Matthiol: Geſner:* powiadaią, prawda że Salamandra przez ogień przeydzie bez ſzwanku żadnego, à to dla przygrubſzey na niey ſkory y wilgotney, z ktorey zimny humor ſię ſączy, zkąd pochodzi, że gdy ogień ieſt niewielki, ſnadno go przygaſić ſobą y przytłumić może, wſzakże gdy-

gdyby w więkſzym ogniu przez ſłuſzny iaki czas trzymać ſię miała, z doświadczenia mam, *mowi Geſner,* że zpłonie w takowym pożarze. *Biſciola lib: 8. cap: 1. Brodæus lib: 3 cap, 3.* Salamandrą że ſię pieczętuią w Czechach Chrząſzczowie, autor ieſt *Okolſki,* gdzie przydaie, że przodek ich Smoka w iamie ukrytego, ogniem nanieconym przed iamą, dobił. *Petra Sancta cap: 64* twierdzi, że w Hetruryi ſą niektore Familie, ktore Salamandry złotey w ogniu, na tarczy ſrebrney zażywaią. W Polſzcze zaś naſzey, te ſię Domy do tego herbu odzywaią.

Herbowni.

Chrząſcz. Deſzkowſki. Vieleſz Kaſzycki

*SALOMONOWICZ. Alexander Salomonowicz w powiecie Bracławſkim podpiſał elekcyą Jana III,

*SAMBORSKI *herbu Oſtoia* w Rawſkim Woiewodztwie. Jan y Sebaſtyan Samborſcy 1674. *Eraſm. Rotterod: lib: 19 fol: 655,* między innemi Polakami uczonemi, ſławi Samborſkiego. Marcin w Zakonie naſzym życie zakończył w Krakowie 1708; ſynowcowie iego, Michał, Antoni y Karol 1693.

SAMBORZĘCKI *herbu Rawicz* w Lubelſkim Woiewodztwie, od Grotow ſwoy początek wzięli, od dobr Samborzęckiemi nazwani. Jakub zginał pod Bukowiną za Krola Alexandra. *Okolſki* chwali ich żarliwość o wiarę, że kościoł od herezyi zprofanowany windykowali. Paweł podpiſał elekcyą Władyſława IV. Mikołay Szymon Samborzęcki, człowiek zacny y uczony, umarł 1610, w katedrze Krakowſkiey pochowany *Baran:* Prokop 1600. Staniſław miał za ſobą Annę z Babina Pizonczankę 1649 Podkomorzankę Lubelſką, z ktorey zpłodził corki dwie, z tych iedna poſzła za Jana Brodowſkiego, druga Tereſſa czy Katarzyna za Marka Sobieſkiego, ſyn także był Oktawian, ktory z Anny Lezeńſkii miał corkę Zofią, Franciſzka Stoinſkiego Sędziego Ziemſkiego Lubelſkiego małżonkę.

SAMMEK *herbu Lubicz* w Ziemi Mielnickiey.

*SAMISZCZE w Powiecie Ośmiańſkim, Woyciech Samiſzcze podpiłał elekcyą Jana III Krola.

*SAMOROK *herbu Oſtoia* w Wilkomirſkim y Kowieńſkim Powiatach, wſzakże inni ich piſzą Sumorog, inni Sumoroch. Michał Samorok Piſarz Ziemſki Kowieńſki w roku 1598, *Conſtit: fol: 697.* Waſil Konſtantynowicz Samorok w roku 1602. Adam Sędzia Ziemſki Kowieńſki, 1607 z Seymu Kommiſſarz do Kurlandyi. Roman deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, Sędzia Ziemſki Wilkomirſki, poſeł na Seym 1643 *Conſtit: fol: 19.* N. Stolnik Kowieńſki, miał za ſobą Eufemia Mleczkownę Sędziankę Ziemſką Zmudzką.

*SAMPŁAWSKI *herbu Korczak* w Woiewodztwie Chełmińſkim.

*SAMPOLINSKI. N. Podſtaroſci Oſtrzeſzowſki w roku 1612, *Acta Caſtr: Oſtrzeſſov:* drudzy ich piſzą Sapolinſki. Woyciech Sampolińſki, o ktorym *Juſtus Decius piſze de Sigismundi I temporibus,* że w roku 1512 w okazyi pod Wiſniowcem z Tatarami Perekopſkiemi rycerſko ſławał, *fol: 82.*

SAMPROCH *herbu Poray* w Woiewodztwie Sendomirſkim.

Samſon herb.

SAmſon w prawą tarczy obroconemu Lwowi, paſzczę obiema rękami rozdziera, prawą niżſzą ſzczękę trzymaiąc, lewą gorną, tarcza niebieſka,

ſka, Samſon y Lew żołty, na hełmie trzy piora ſtruſie; tak go opiſuią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1189. O herb: fol: 554. Okol: tom: 3 fol: 91.* Zkądby ten herb miał wziąć ſwoie początki, komu y kiedy nadany, żaden z tych autorow nie namienia. Prawdać że *Paprocki w Gniazdzie* tego był zdania, iakby w Xięſtwie Litewſkim był nabyty: ale że żaden Dom w Litwie, ile wiedzieć mogę, chyba z Polſki przybyſz w tamte kraie, tym ſię kleynotem zaſzczyca: dla tego zda ſię bydz rzecz nie pewna. Zowie ſię ten herb inaczey Watta, y w Wielkieypolſzcze Familianci tego Domu nayznaczniey kwitna.

Herbowni.

Bielicki	*Karczewſki*	*Łoiecki*	*Proſki*
Blecki	*Kokalewſki*	*Maſłowſki*	*Roſicki*
Jabłońſki	*Koſicki*	*Olewinſki*	*Rychłowſki*
Jaromirſki			*Skrzydlewſki*
			Zakrzowſki.

SAMSONOWICZ Sapucho herbu Lis w Xięſtwie Litewſkim y na Pokuciu, ale do zwyczaynego herbu Lis przydaią ſzablę, *to Okolſki.*

SANGAW herbu Ogończyk. Jerzy Sangaw na Seymie Hrodelſkim, przyiął na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich herb Ogończyk: *o czym Statuta, Łaſkiego, Herburta, y innych.*

SANGUSZKO Xiazeta herbu Pogonia Litewſka, tylko że na tarczy Jezdzca, dwa krzyże w ieden złożone przydali. Początki ich *Haczel w kazaniu pogrzebowym,* Lubartowi Gedymina W. Xiążęcia Litewſkiego ſynowi, drudzy *iako Stryikow: lib: 13 cap: 13, Koiał: p. 1. lib: 8*; drugiemu Lubartowi Olgerda ſynowi przypiſuią, z Ulianny Xiężny Witebſkiey zpłodzonemu. *Biel: fol: 622,* łubo z pierwſzemi trzyma, przecież w tym ſię myli, że iednęż dzielnicę, tak Xiążętom Czartoryiſkim, iako y Xiążętom Sanguſzkom przyznaie, czego mu *y Paprocki pomaga,* ale że ſię to utrzymać nie może, z tego poznać, co ſię;

mowiło w pierwſzym tomie pod Xiążętami Czartoryiſkiemi. *Okolſki* raz z temi, drugi raz ſię z temi wiąże, y tak ſię poplątał, że ſię ſam z ſobą nie zgadza. Jabym rozumiał naypewnieyſzą pierwſzą opinią; fundament tego mam naprzod Genealogią Domu tego Xiążęcego, od Hieronima Xiążęcia Sanguſzka Biſkupa Smoleńſkiego, zebraną, koło roku 1640, ktora, á ſnać z autentykow domowych, od Lubarta Gedyminowicza, nie od Olgerdowicza początki ſwoie zaſiąga. Znać to y ztąd: bo Gedymin podzieliwſzy między ſynow ſwoich mieczem zawoiowane Prowincye, według zgodney wſzyſtkich hiſtorykow relacyi, Lubartowi ſynowi ſwoiemu naymłodſzemu, nic oſtatnią wolą nie zapiſał, iakby doſyć miał na tym, że z corką Włodzimierza Xiążęcia Włodzimirſkiego, dożywotnie, do ſukceſſyi po Oycu żony ſwoiey, na Ruſi dość obſzerney należał, gdy Xięſtwo Włodzimirſkie na niego ſpadać miało, *Geneal: S. Caſimiri,* albo iako *Miechov: lib: 4 cap: 36. y Kromer* mowią, że wſzyſtkie te Prowincye Ruſkie, ktore Litwie przyległe, częścią ſwoią ſzablą, częścią przez przymierza po śmierci Włodzimierza hołdowne ſobie uczynił, *Stryikowſki y Koiał: z niego twierdza,* że y Lwowſkie Xięſtwo do niego należało, atoli w roku 1340, gdy Kazimierz Wielki Krol Polſki, prawa ſwego do Ruſi fortunnym orężem dochodził, Włodzimirſką Prowincyą y Łucką podbiwſzy ſobie, Lubartowi temu pewnemi ią kondycyami puścił, gdzie między niemi zobopolna pomoc przeciwko każdemu nieprzyiacielowi umowiona, *Dług: y Crom: lib:* 12, ktora trwała do roku 1349, bo w tym czaſie Kazimierz Krol, Lubarta y z Łucka y z Wołynia całego wyzuł, y ze wſzyſtkich dobr, ktore mieć mogł na Ruſi. *Crom: lib: 16 Dług: Stryikow: l. 12 c. 7, Koiał. p. 1, l. 8,* y owſzem y ſam w niewolą wzięty, z ktorey ſię nie prędzey wyratował, aż w roku 1351, w ten czas albowiem, gdy ſię ogłoſił, że ſię z kościołem katolickim miał wolą poiednać, gdy go pod tym pretextem, nie pod taką ſtrażą miano, uſzedł z więzienia, y zebrawſzy woyſko, z Keyſtutem Ruś infeſtował y Włodzimirza dobył; muſiał tedy Kazimierz woynę znowu na niego podnieść, gdzie powtore y iego y Kieyſtuta poraziwſzy, w niewolą zabrał, *Bielſki,* ktorey ſię dopiero pozbył, iakſię przyſięgą wierności Kazimierzowi Krolowi obowiązał. *Koiał: lib: 8 part: 1.* powiada, że oblężony w Włodzimierzu od Kazimierza Lubart, ſzczegulną odwagą Bogdana z Iwanic, uſzedł ręku przeciwnych, w roku 1353, co y *Okolſki namienia pod herbem Pełnia,* ale cożkolwiek bądz, na to ſię zgadzaią naſi Hiſtorycy, że Lubart, znowu prawa ſwego dochodząc w roku 1353, Włodzimierz znagła naſzedſzy, wkrotce go opanował, y złupiwſzy go, czy do Litwy, iako inſi chcą, z plonem odwrocił, czyli też iako inni mowią, Halicką Prowincyą zpuſtoſzył, a powtorną w Septembrze expedycyą, w Sendomirſki kray z woyſkiem zaiachał, gdzie pod Zawichoſt przypadſzy nieſpodzianie, ogniem y mieczem wſzyſtek ten kray ruinował, Kazimierz Krol aż w roku 1366, chciał ſię tey krzywdy ſwoiey zemścić: dla tego z potęgą znaczną na Wołyń nadciągnąwſzy, lubo Lubart korząc ſię mu, za niedotrzymanie przyſięgi ſwoiey Krola przepraſzał, nie dał ſię mu iednak Kazimierz przeiednać, odebrał mu Włodzimierz, Łuck, Oleſko, y inne fortece wſzyſtkie na Wołyniu, ktorych nie prędzey znowu nabył, aż śmierć Kazimierzowa naſtąpiła: Gdy potym Jagełło W. Xiążę Litewſki na tronie Polſkim oſiadł, Fiedor Lubart za Jagełła Krola ſynowca ſwego, z innemi ſię bracią zapiſował, a w roku 1396 otrzymał od niego Xięſtwo Siewierſkie, przyſiągſzy mu poſłuſzeńſtwo, wſzakże tego roku życia dokonał, zoſtawiwſzy ſyna Dymitra.

Dymitr Lubartowicz Xiążę Łuckie, u Cesarza Konstantynopolitańskiego był w wielkich respektach: dla tego, na znak Pańskiego faworu swego, dał mu znaczną cząstkę Drzewa krzyża Swiętego; więcey o nim czytać nigdzie mi się nie dostało, tylko że się z światem rozstał w roku 1449. pochowany w Cerkwi w Łuckim Zamku. *Stryikowski fol: 593* powiada, że Xiążęta Sanguszkowie, Koszyrskie y Kowelskie w roku 1440, z inszemi Panami Wołynskiemi przysięgę uczynili Kazimierzowi, na ten czas Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, ale niewiem czy to mogło bydz, kiedy ich ieszcze niebyło: Prawda, że niektorzy autorowie, temu Dymitrowi trzech synow przypisuią, Fedora Xiążę Łuckie, Michała Xiążę Koszyrskie, Bazylego Xiążę Kowelskie: *Koiałow: in Ms. z Genealogii Domu tego*, Dymitrowi pomienionemu dwoch synow tylko przyznaie, Teodora y Michała, o Teodorze powiada, że był Xiążęciem Łuckim y Marszałkiem Wołyńskim, żył w roku 1527, to się iednak utrzymać nie może, a naprzod że wielki lat przeciąg y od śmierci Dymitra 1449, do roku 1527, wierzyć mi temu nie pozwala, żeby był synem Dymitrowym; potym ieżeli był Xiążęciem Łuckim, iakoż mogł bydz Marszałkiem Wołynskim, ale *w Metryce Wołyńskiey 1528*, kogo inszego znaydziesz Marszałka Wołyńskiego po te czasy. *Genealogia Ms. od Samuela Xcia Sanguszka Woiewody Witebskiego z konnotowana*, temu Dymitrowi syna tylko iednego Michała przywłaszcza, ktorego śmierć zwala na rok 1490, tego zaś synow trzech miało bydz, Fiedor, Michał y Wasil, od Fedora Sanguszkow wyprowadza linią, od Wasila Kowelskich Xiążąt, od Michała Koszyrskich; atoli że y ta dedukcya nie iest zupełna, z tego dochodzę, bo w *Metryce Wołyńskiey* w roku 1528, gdzie wszystkich Ziemianow Wołynskich reiestruią, czytam naprzod Jędrzeia Alexandrowicza (to iest syna Alexandrowego) Sanguszka Starostę Włodzimirskiego, ktory czterdzieści y dwa koni, z dobr swoich, w Ziemi Wołyńskiey leżących, powinien był wystawić, Wasila Kniazia Kowelskiego, ktory trzydzieści y ośm, Jędrzeia Kniazia Koszyrskiego, ktory czterdzieści y sześć, tegoż ostatniego podpis taki *w Monimentach Collegii naszego Ostrogskiego*, Jędrzey Michałowicz Kniaz Koszyrski, y znowu Janusz Sanguszkowicz Michwnołowicz, ktory dobra Bielaszow do Manasteru Dermańskiego zapisał w roku 1544; *Monim: Coll: Ostrog:* z tego wnoszę, że tego Dymitra wzwyż wspomnionego Xiążęcia, było synow dwoch, Michał y Alexander, z tych Michała trzech synow zostało, Janusz Michnołowicz, o ktorym dopiero mowiłem, Bazyli Xiążę Kowelskię, y Jędrzey Xiążę Koszyrskie, Alexandra zaś syn był Jędrzey Marszałek Wołyński, Starosta Włodzimirski, ktorego z Despotowny Woiewodzanki Wołoskiey, Anna iey imię, zpłodził siedm corek, *według Geneal:* ale tylko iedney przypisano, że to była Anna, ktora wydana za Jana Fryderyka Woiewodę Podlaskiego, synow zaś iego trzech było, Roman, Dymitr y Jarosław: Z tych

Roman Xiążę Sanguszko, Woiewoda Bracławski, Hetman Polny Litewski, Starosta Winnicki y Zytomirski, fortunny Wodz y odważny Kawaler, kiedy niemaiąc tylko dziewiętnaście set ludzi woyska Litewskiego, w roku 1567, ośm tysięcy Moskwy na polach zbił Iwańskich, y cały oboz zabrał, w tey bitwie Hetman Moskiewski Serebrny ranny, ledwo życie swoie ucieczką salwował, a Tatarski Wodz Amurat poległ. Tegoż roku dziewięć tysięcy Moskiewskiey iazdy, z Uły do Suszy, przebieraiącey się, nagle ią zaskoczywszy, na głowę poraził, Hetmanow, iednego Mienszuka zabił, drugich dwoch, Szczerbatego y Boratynskiego poimał, z pięciądziesiąt Boiar znacznych, mało co ludzi swoich ztraciwszy. W następuiącym roku 1658, 20

7br

7br Uły Zamku obronnego. [ktorego przedtym przez sześć niedziel dobywaiąc, nic niesprawiwszy, musiał odstąpić] przez iednę noc, odwagą swoią y rycerstwa swego, dostał, tam dwoch Woiewodow, trzysta Boiarow Moskiewskich, ośmset strzelcow zabrał, więźniow swoich wiele odzyskał, działa y ammunicyą wyprowadził, ktore y z chorągwiami Moskiewskiemi prezentował Krolowi Zygmuntowi Augustowi na Seymie Lubelskim w roku 1569, pod Humaniem także na Ukrainie że zbił Tatarow, świadczy *Twardow: Pałac:* Temi heroicznemi dziełami, w nieporownaną sławę wzbił się u wszystkich y w wielkie fawory krolewskie: ktoremi się iednak nie długo cieszył, w roku albowiem 1571 maligna go, w samey porze woienney, to iest wieku życia swego 34, strawiła: podpisał na tymże Seymie Lubelskim List krolewski *Infeudationis in Ducatum Prussiæ*. Napisał iego *elogium Starowolski in Bellat: Sarmat:* ale go trzeba ostrożnie czytać: bo iak o inszych, tak y o nim, niektore rzeczy y lata pomięszał. Poiął był ten Roman Chodkiewiczownę Kasztelankę Wileńską, z ktorey zpłodził trzy corki, Maryannę, ta Panną umarła, Helenę, albo iako ią *Paprocki* zowie Alexandrę, Januszowi Xiążęciu Zasławskiemu, Woiewodzie Wołyńskiemu, Teodorę naprzod Stanisławowi Radzimińskiemu Woiewodzie Podlaskiemu, po nim Xiążęciu Pruńskiemu Alexandrowi Kasztelanowi Trockiemu, po nim Leszczyńskiemu Jędrzeiowi Woiewodzie Brzeskiemu Kuiawskiemu, zaślubione, y syna Romana, ale że zszedł bezpotomny, dla tego ta linia na nim ustała, pisał się Xiążęciem na Niesuchoieżach y Łokaczach. Dymitr, brat Romana Woiewody Bracławskiego, Starosta Czyrkaski, y Kaniowski, ten corkę Illii Xiążęcia Ostrogskiego, Elżbietę, lubo za poradą stryia iey Konstantego, tylko że nad wolą Matki iey, wyprowadziwszy z zamku Ostrogskiego, gdy z nią dla zagniewanego o to na siebie Krola Zygmunta Augusta, uchodzi za granice aż do Czech, tam w Jaromirzu w kilka set koni dogoniony od Zborowskiego, nietylko że mu Xiężniczkę odięto, ale gdy się długo y mężnie bronił, y życie; tam mu nadgrobek wystawiono z takim napisem, iako ma *Paproc: w Ogrodzie fol: 207: Hoc loco conditur corpus clari Lithvaniæ Ducis Demetrii Sangußko, ex Magnifica Olgerdi familia nati, Capitanei Cirkaßiensis & Caniowiensis, quem Martinus Zborowski trucidavit 1554.* Jarosław, trzeci brat Romana Woiewody, był od stanow Litewskich posłem na Seym Lubelski 1569, ale y ten od Zelecha zdradziecko zabity. Niewiem czy to nie ich siostry, Bogdana Xiężniczka Sanguszkowna, żona druga Jana Kniazia Połubińskiego, Woiewody Nowogrodzkiego *Bonav: Czarliński Kazanie Wizerunk.* Anna Xiążęcia Poryckiego Janusza. N. Jana Krezy.

Jędrzey Xiążę Koszyrskie Starosta Łucki, syn Michała, ktory z Xiężniczki Dubrowicki zpłodziwszy iego, y brata iego Wasila Xiążę Kowelskie, zszedł z tego świata w roku 1495, *według Koiał:* Jędrzey ten, w rożnych okażyach z Tatarami, gdy się z męztwem swoim popisał, w oczach Hetmana W. Litewskiego Konstantyna Xiążęcia Ostrogskiego, dał mu corkę swoię za żonę, według *Koiał: in Ms.* żył ieszcze w roku 1547, iako się podpisał *u Herburta w stat: fol: 303*, corek iego pięć liczy *Koiał:* Maryą Xiężnę Dubrowiecką, Anne Janową Sapieżyną Woiewodzinę Podlaską, Zofią Xiężnę Czartoryiską, Helenę Kniabynią Massalską y Bazylią Xiężnę Sokolińską. Drudzy tylko dwie, iednę Annę Mikołaia Sapiehy Woiewody Witebskiego pierwszą żonę, *ale sterilem, Histor: Sapieh:* Drugą Bohuszowi Xiążęciu Koreckiemu Woiewodzie Wołyńskiemu, Staroście Łuckiemu zaślubioną, ale y ta *sterilis. Okolski*, czego dowodzi listem Zygmunta I w roku 1541 w Wilnie

dánym

danym; miały zaś bydz te obiedwie corki z Jawnucianki Michała Xiążęcia
Zaſławſkiego corki, *Paproc: o herb: fol: 552 y w Ogrod: fol: 209*, zpłodzone, ſy-
now zaś dwoch, Alexandra y Lwa, z tych Lew, z Ościkowny miał ſyna
Grzegorza, ktory naprzod był Kaſztelanem, potym Woiewodą Bracławſkim
1575, poiął w dożywotnią przyiaźń Kniahynią Hołowczynſką, z ktorey cor-
ka iedna Magdalena we Lwowſkim konwencie pod regułą S. Franciſzka,
życie ſobie Panieńſkie obrała, kędy w krotkim czaſie, tyle cnot zaiaśniała,
do ktorych drugie y w ſzędziwym wieku ledwo trafiaią, poſzła po zapłatę
zaſług do Oblubieńca wieku ſwego 24, *Vading: in Annal: Min: tom: 7 num: 36 pod
rokiem 1480.* Druga, była za Jerzym Kraſickim Staroſtą Dolińſkim, *Okolſki*
ſyn zaś Adam naprzod Kaſztelan Kiiowſki 1627, potym Woiewoda Podol-
ſki, nakoniec Wołyńſki, Staroſta Włodzimirſki, mąż pobożnością y ſzczo-
drobliwością na domy Boże znakomity; oſobliwiey świadczył ſię Zakono-
wi naſzemu, *Argentus de reb: Societ: fol: 395*; fundował konwent Kamieńſki
OO Dominikanow w Prowincyi Polſkiey, *Miiakowſki reſpons.* Złączył ſię był
dożywotnie z Katarzyną z Służewa Uchańſką, Woiewodzanką Bełzką, wſpo-
minaią ią *Cuda Podkamieńſkie 1644*, atoli że z nią żadnego potomſtwa nie zo-
ſtawił; dla tego y ta druga linia Xiążąt Sanguſzkow Koſzyrſkich na nim u-
ſtała. *Geneal: Xiażat Zaſławſkich* namienia, że Teodora corka Jedrzeia Staro-
ſty Łuckiego, o ktorym tu ſię na początku mowiło, była za Teodorem Ja-
wnucią, oſtatnim z Domu tych Xiążąt Zaſławſkich. *Genealogia także XX. Zba-
razkich* powiada, że Barbara Xiężniczka Koſzyrſka była za Jerzym X. Zba-
razkim Staroſtą Pińſkim y Sokalſkim. *Okolſki* twierdzi, że w Kiiowie ſą
tych Xiążąt nadgrobki, Teodora, Jedrzeia, Alexandra, y Auxencyi Xiężni-
czki. *Suſſa o Obrazie Cudownym Chełmskim piſsac fol: 51*, mowi, że Alexego Xią-
żęcia Sanguſzka, Zakonnika S. Bazylego Skimnika, znaleziono ciało, nay-
mniey niezkażone w Chełmie w roku 1616, ſuknia na nim była czarna pa-
ſem po płaſzczu, na ktorym były krzyże złote, było uwite.

Bazyli Xiążę Kowelſkie Sanguſzko, drugi ſyn Michała, brat Jedrzeia
Staroſty Łuckiego Xiążęcia Koſzyrſkiego, ten z Krolową Boną przefrymar-
czył Kowel na Smolany, Obolce y Horwol, umarł 1558, pochowany w Ki-
iowie; dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Skorucianką,
drugi raz z Łoſczanką; z Skorucianki była corka, Anna Wołowiczowa
Kaſztelanowa Nowogrodzka, y ſyn Grzegorz; temu Zofia Hornoſtaiowna
Woiewodzanka Nowogrodzka, powiła corkę imieniem Teodorę, naprzod
Gedroycia, *2do* Piotra Stachowſkiego Kaſztelana Parnawſkiego małżonkę, y
ſyna Jędrzeia, ten poiąwſzy Zofią, corke Pawła Sapiehy Kaſztelana Kiio-
wſkiego, zpłodził z niey Helenę Zyzemſką Podſędkownę Mińſką, y ſyn
Symeon Samuel Woiewoda Witebſki, Staroſta Surazki, przedtym zaś Ka-
ſztelan, naprzod Mściſławſki, potym Witebſki, daley Woiewoda Mińſki, a
z tego Woiewodztwa przeſiadł ſię na Witebſkie, z tego wſzedł do grobu
1638, z młodu ſię zaraz rycerſką bawił, y pod Kokenhauzem z Karolem
Chodkiewiczem przeciwko Szwedom mężnie ſtawał; gdzie gdy ſię za ucho-
dzącym nieprzyiacielem daleko zapędził, idąc za ferworem Marſowym,
wpadł w wielkie niebeſpieczenſtwo, z ktorego iednak przezorny Hetman prę-
dko go ſalwował. Na woynę potym Moſkiewſką, ſłuſzny komput ludzi z
ſobą prowadząc, Witebſka od nagłey Moſkiewſkiey inkurſyi ſzczęśliwie
obronił. Jezdził y w legacyi do Moſkwy. Pan iak mądrych ludzi, tak y
Xięgi kochaiący, z tąd Bibliotekę ſwoię domową w rożnych materyach, go-
dnemi autorami zagęścił. Pierwſzy z tego domu odrzucił Schizmatyckie

błędy, y z kościołem ſię Rzymſkim poiednawſzy, żadnego Schizmatyka
w dobrach ſwoich zcierpieć niemogł, Zamek y Pałac pod Smolanami, bia-
ły Kowel, wielkim koſztem wyſtawił. Zegar miał taki, na ktorego wierz-
chołku śmierć widzieć było, na niey zaś kolumna światowey nikczemności
ſymbola reprezentowała, ktora za każdym godziny wybiianiem obracała
ſię. Pan ludzkości wielkiey, oſobliwie iednak ku duchownym. Z pierwſzey
żony Anny Zawiſzanki Woiewodzanki Witebſkiey, dziedziczki na Rako-
wie: bo z druga Heleną Marcybellą Goſiewſką, Alexandra Woiewody Smo-
leńſkiego corką, żył *improlis*, zoſtawił ſześć corek, Elżbietę Annę Zakonni-
cę S. Benedykta w Wilnie, Zofią, ta Panną umarła, Katarzynę, ta poſzła za
Jana Stetkiewicza Chorążego Orſzańſkiego, Kryſtynę, ta za Rudominę Mar-
ſzałka Bracławſkiego, Eufrozynę Jerzego Schweryna małżonkę, y Helenę:
ſynow zaś trzech, Kazimierza, ten *cælebs* w roku 1655 od Moſkwy zabity.
Hieronima, ten z Biſkupa Metonſkiego, Suffragana Wileńſkiego, na Biſku-
pſtwo Smoleńſkie poſuniony, fundowawſzy *Collegium Societatis JESU* w Miń-
ſku, gdy w naylepſzą y rość mu y pracowac dla Boga należało, śmierć to
wſzyſtko w roku 1657 pomięſzałá; y Jana Władyſława, ten z dziecińſtwa
rycerſkim ſię dziełem bawił, odważny Rotmiſtrz y Pułkownik, wielkiey na-
dziei o ſobie odumarł młodo w roku 1652. Zona iego Anna Radziwiłowna
Xiężna Klecka, z ktorey ſię urodziła corka Katarzyna, y ſyn Hieronim, ten
cztery razy poſtował na rożne Seymy, atoli y iemu nie długo żyć pozwo-
lono, w roku *27* życia ſwego świat y Oyczyznę pożegnał, zoſtawiwſzy z
Konſtancyi, Pawła Sapiehy Woiewody Wileńſkiego y Hetmana Wielkiego
dwie corki, Annę Xiężną Radziwiłową Kanclerzyną Litewſką, y Kryſtynę
Sapieżyną Woiewodziną Brzeſką Litewſka, ſynow tyleż, to ieſt Kazimierza
Jozefa Staroſtę Bolnickiego, Marſzałka Nadwornego Litewſkiego, poiął był
Broniſławę Pieniąſzkownę Woiewodzankę Sieradzką, atoli w tydzień po
weſelu rozwiodł ſię z nia przez śmierć. Drugiego Pawła Franciſzka, ten
naprzod Nadworną laſkę Litewſką Majeſtatom Polſkim kredenſował, te-
raz wielką, gdy to piſze, Fundator OO Kapucyanow w Lublinie y kościo-
ła w Lewartowie, *1mo voto* za dyſpenſą Papiezką złączył ſię był z pozoſta-
łą Bratową ſwoią, wdową, Broniſławą Pieniążkowną, ktora gdy mu prędko
umarła, *2do voto* z Lubomirſka Marſzałkowną Wielką Koronną, Jozefa Lu-
bomirſkiego y Teofili Xiężniczki Zaſławſkiey, oſtatniey z tego domu Xią-
żęcego corką, z ktorey krom inſzey fortuny obſzerney, wziął Ordynacyą
Oſtrogſką, z tey ſyn Jan Miecznik Litewſki zaślubił ſobie Denhoffownę
Woiewodzankę Połocką y Hetmanownę Polną Litewſką, *3tio voto* z Duni-
nowną Referendarzowną Koronną, z ktorey zoſtawuie potomſtwo.

SANKOWSKI herbu Krzywda w Ziemi Łukowſkiey. Są y Sanowſcy, z ktorych
N. miał za ſoba Wolſką, corka z niey Jadwiga Zakonnica w Krakowie.

**SANTYBANI.* Santybani dla zaſług ſwoich rycerſkich do indigenatu przypu-
ſzczony, zdami ſię że to ſą Szentywani, z ktorych Hrabia Władyſław 1707
w Krakowie.

SAPIEHA herbu Lis w Xięſtwie Litewſkim Dom y Starożytnością, y Heroiczne-
mi dziełami, y honorami wſławiony. Od Narymunda Xiażęcia Pińſkie-
go y Mozyrſkiego ſwoie początki zaſiąga. Cożkolwiek bądź, *że Bzovius Annal:
tom: 15 pod rokiem 1386 num: 4*, tę przezacną Familia ciągnie do ſławnego nie-
gdy we Włoſzech domu *de Sapiis*, z ktorych iednego z nich widziec nad-
grobek w Rzymie *ad Minervam*, o czym znaydzieſz rożne liſty Krolewſkie,
tak in Hiſtor: Sapieh: iako też u Walickiego w Hiſtoryi o obrazie Kodeńskim, do

ktorych ciekawego czytelnika odſyłam, był ten Narymund, ſynem Gedymina naymłodſzym, bratem rodzonym Olgerda Wileńſkich Xiążąt Litewſkich, ſtryiem Krola Jagełła Krola Polſkiego, ktorego dway ſynowie, Jerzy Narymundowicz Xiążę Bełzkie, y Bazyli Xiążę Podolſkie, byli Przodkámi Rozyńſkich Xiążąt, od Rozynu dobr tak nazwanych, ktorzy ſkoro tylko wiarę Chrześciańſką y uznali y przyieli, herb Oyca ſwego Narymunda trzy lilie w ctrery krzyże zamienili, iako ſię mowiło pod Rozyńſkiemi: trzeci zaś ich brat nayſtarſzy Narymundowicz, Imieniem Pogańſkim Punigaiło nazwany, Kaſztelan Trocki, przodek Domu Sapieżyńſkiego, żyiąc pod bałwochwalcą Monarcha Olgerdem Gedyminowiczem ſtryiem ſwoim, idololatryi, poki żył, nie odſtąpił; dla czego na urągowiſko y wzgardę Chrześciańſkiey wiary, na ten czas w Litwie poczynaiący ſię krzewić, Greckim ięzykiem *Sophia*, to ieſt mądrość, albo mądry, z tąd iż do nowych opinii nie przyſtał, był nazwany, y tak to imię, ktore za czaſem w Przezwiſko Sapieha zmieniło ſię, całey ſwoiey Proſapii zoſtawił. Tenże konſerwował herb trzech lilii od Narymunda Oyca, do kolumn y Pogoni przyłączony, przykładem innych Xiążąt Litewſkich, rozmaite podług upodobania ſobie herby obieraiących, iakoż za świadectwem *Stryikowſk: Paproc: y Okol:* Narymund pierwſzy Hipocentaura w Pogonią zamienił, Gedroyc w Rożę, Doumant w zubrzą głowę, Gedymin miaſto iednego trzech ſłupow zażywał, Korybut za Pogonią naprzod Orła, potym mieſiąc z krzyżami noſił, Rozyńſcy Xiążęta, krzyże ze pnia drzewá wiſzące wzięli, inni inne przed unią ieſzcze Litwy z Polſką, albo do dawnych znakow Szlachectwa przydali herby, albo własne zaniedbawſzy, nowych poczęli zażywać. Podobnie y Sapieżyńſkiego Domu Przodek, biorąc trzy lilie za herb, poſtąpił ſobie: zſzedł z tego świata Punigaiło w roku 1380, wieku ſwego 78, to *Hiſtor: Sapieh:*

Sunigał Kaſztelan Trocki, (*według Hiſtor: Sapieh:* ſyn Punigaiła) pierwſzy z Domu tego odrzuciwſzy bałwochwalſtwo, przez chrzeſt święty odrodzony Bogu, na ktorym wziął Imię Symeona: podpiſał Unią Litwy z Koroną 1401, y fundacyą Biſkupſtwa Zmudzkiego w roku 1421, a na Seymie Hrodelſkim przyiął na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich herb Lis, od niego Dom Sapieżyńſki na dwie ſię rozciągnął linie: bo dwa razy ponawiaiac związki małżeńſkie, pierwſzy raz z Anaſtazyą Xiężną Glinką, czyli Hlińſką, drugi raz z Anną Gaſtoldowną, oprocz trzech ſynow, Bazylego Jerzego, y Jozefa, spłodził innych dwoch, Bogdana y Iwana, od ktorych rozplenione potomſtwo po dziś dzień kwitnące w Xięſtwie Litewſkim widziemy. *Koiał: in Mſ. y Paprocki o herb fol: 663, y inni:* dopiero Genealogią Domu tego wyprowadzaią od wſpomnionego Sunigayła, ktoremu *Koiał:* ſyna Symeona przypiſuie Woiewodę Podlaſkiego, Poſta do Papieza za Kazimierza Jagełłonowicza, temu zaś dwoch ſynow tych dopiero, Bogdana y Iwana, od ktorych dwie linie Sapieżyńſkie poſzły: iakoż ieżeli Bogdan y Iwan ſynami byli Sunigayła, a ten ich odumarł w roku 1420 *według Miſtolia in Hiſt: Sapieh:* toć Iwan ſyn iego, ktorego śmierć zwala *tenże Autor* na rok 1520, albo iako Genealogia tego domu, na rok 1519, żyłby po śmierci Oyca ſwego lat ſto, co ſię zda bydz niezwyczayna. *Paprocki w Gniazdzie fol: 1181*, miłość y niezmienioną wiarę wynoſi ku Kazimierzowi Krolowi, że gdy Moſkwicin Smoleńſk wziął Litwie, oni ſtraciwſzy w tamtym kraiu liczne włości, y Pańſką fortune, woleli przy ſzczupleyſzych dobrach, dobrze ſię Oyczyźnie zaſługować. Z tych Bazyli y Jozef, bezżenni zeſzli, Jerzy miałci wprawdzie dozywotniego przyiaciela, Kniahinią Wolką, od Patryka idącą,

idącą, atoli zſzedł bezpotomnie. *Genealogia na Mappie ſztychowana, za ktorey oſnową y ia tu poydę, iako y za Hiſtor: Sapieżyńska.*

Bogdan, z Gaſtoldowny urodzony, pierwſzy z niey ſyn, y głowa tey linii Sapiehow, ktorych Siewierſkiemi zwano, naprzod Gubernatorem był w Putywlu, potym Piſarzem W. X. Litewſkiego, y Staroſtą Minſkim, Kaſztelanem, a naoſtatek Woiewodą Smoleńſkim, piſał ſię dziedzicem na Opakowie y Ielnie. Z Lewirem Xiążeciem Siewierſkim (potomek to był Olgerda, a Szwagier Bogdana) urażonym, że mu palce odzwierny krolewſki drzwiami przyſkrzynił, przenioſł ſię był do Moſkwy w roku 1401, podobno nadzieią uwiedziony ſukceſſyi do Xięſtwa Siewierſkiego, do ktorego, poniewaź Lewir potomſtwa nie miał, prawnie należał, po Maryi Xiężniczce Siewierſkiey żonie ſwoiey; atoli, gdy mu chciwość Kniazia Moſkiewſkiego, y Xięſtwo y prawo do niego gwałtem wydarła, wrocił ſię nazad do Oyczyzny, gdzie w nadgrodę opuſzczonych w Siewierzſzczyźnie obſzernych dobr, w Litwie niektore nadano: odwiedził iednak powtore Moſkwę, wzięty od nich w niewolą w roku 1499, gdy był Gubernatorem w Putywlu, iako piſze *I Biel: fol: 489, y Stryikow: lib: 21 c. 7 fol: 681:* z tey ſię nie prędzey uwolnił, aż ſię wyzuł z Xięſtwa Siewierſkiego, y z wſzyſtkiego prawa do niego. Skoro ſię tedy ſtawił w Litwie, od Alexandra Krola mile przyięty, y w legacyi do tegoż Moſkwicina wyſłany w roku 1503, gwałtem wydartych Prowincyi upominał ſię u niego, *Koiał: p. 2.* ale darmo; w teyże ſamey materyi powtornie go zażył Zygmunt I Krol Polſki, ſkoro na Tronie Polſkim oſiadł, ale y ta fatyga iego dla Oyczyzny, płonnie przez upor Moſkwy poſzła. Tym czaſem Kniaź Moſkiewſki, będąc podobno tey opinii, że z natężenia Bogdanowego, tak ſię mocno oderwanych Prowincyi Krolowie Polſcy domagaią, czy też, obawiaiąc ſię, żeby ieſzcze do Siewierſkiego Xięſtwa Bogdan prawa ſwego nie wſkrzeſzał, w dobrach ſwoich Jelnie rezyduiącego, y naymnieyſzey ſię napaści nieſpodziewaiącego, Moſkwa, y z żoną y z dziećmi w niewolą zabrała, kędy też y życia ſwego dokończył, w Nowogrodzie pochowany, gdzie fundował przedtym Manaſter. Z Maryi wſpomnioney (ktorey pierzcień ślubny z rubinem dużym, w Gryfich pazurach, dla ſtarożytności w tym Domu konſerwuią) zpłodził cztery corki: *według geneal:* Annę, Jakuba Koncewicza, *a 2do voto* Alexandra Skoruty, Helenę Romana Lubeckiego, Katarzynę Marcina Ogińſkiego Łowczego Litewſkiego, Bogdanę Romána Kniazia Donmonda Widzenickiego, Marſzałka Litewſkiego, a po nim, Jana Siedziewicza, także Marſzałka, małżonki; y ſynow trzech, Konſtantyna bezżennego, Alexandra, ktorego żona Tyſzkiewiczowna, y Teodora, ktorym w rekompenſę za Xięſtwo Siewierſkie, puścił Kniaź Moſkiewſki Xięſtwo Krzczonowſkie, w ktorym ſpokoynie ſiedząc, tamże y życie ſwoie położyli. Poiął był ten Teodor Uliannę Xiężna Lubomſką, z ktorey ſyna zoſtawił Pawła.

Paweł Kaſztelan Kiiowſki *u Paproc: na liście 1571 fol: 524.* ten z niewoli Moſkiewſkiey, lubo mu ią łaſki Kniaziow tamecznych y Pańſkie fawory ſłodziły, wyniozſzy ſię, do Litwy ſię przenioſł, kędy w krotce, to heroiczną w wielu kampaniach odwagą, to nie zamuloną ku Panom ſwoim wierności, tyle ſobie wyſłużył, że mu do krzeſła Kiiowſkiego, przydano Staroſtwo Lubeckie y Przewalſkie, znać iak był Oyczyznie ſwoiey przychylny, kiedy tak na woienne iako na inne iey potrzeby, znaczna ſummę wyſypał, ktorą potym *Konſtytucya Seymowa 1601 fol: 762* ſynom iego wrocić kazała, wſpomina go także, *przywiley incorporationis Livoniæ w roku 1567.* Złączył ſię

 był

był dożywotnie *według genealogii ſtychowaney*, z Anną Chodkiewiczowną, Je-
rzego Kaſztelana Trockiego, y Zofii Olelkowiczowy Xiężniczkiey Słuckiey
corką, ta mu powiła Elżbietę, Jana Kiſzki Woiewody Połockiego, y Zofią
Jędrzeia Xiążęcia Sangaſzka, małżonki: ſynow tyleż, to ieſt Dominika Se-
kretarza krolewſkiego, umarł bezżenny, y Jana Piotra Staroſtę Uświatſkie-
go, ſławnego woiownika, ten lat zdolnych do woyny doroźſzy, z Mikoła-
iem Xiążęciem Radziwiłem, y z Karolem Chodkiewiczem na Inflantſkich
expedycyach przeciwko Szwedom woiować począł, w roku 1601 pod Orla
Rotmiſtrzem krolewſkim ſtawał; a przy dobywaniu Derptu, pod kommen-
dę iego, heroicznych mężow wielki ſzacownik Hetman Chodkiewicz, puł
obozu poddał, znaczniey ſię iego męztwo pod Kircholmem w roku 1605
pokazało, gdzie przywodząc prawe ſkrzydło woyſka Litewſkiego, od tegoż
Chodkiewicza ſobie powierzone, przeciwko lewemu Szwedzkiemu (kto-
rym Karol Krol Szwedzki ſpodziewał ſię naſzych otoczyć y pokonac) tak
potężnie z ſwoią kawaleryą na nich natarł, że ich zmięſzawſzy, nabiwſzy
znaczną liczbe, chwieiące ſię zwycięztwo do Chodkiewicza nakłonił. Pod
domową w Polſzcze woynę, gdy wielu bardzo, iak w ciężkim z nawałności
odmecie, chwiali ſię przy ſwym nieſtatku, on przy krolewſkiey ſtronie, ile
nayſłuſznieyſzey, ſtał zawſze nieprzełamanym Obrońcą, wyſtawiwſzy Uſar-
ſką y Kozacką chorągiew. Na Moſkwę potym ſzablę ſwoię obrocił w ten
czas, kiedy Dymitra na tron Moſkiewſki Polacy zbroyno w prowadzili, a
ſzczęście dalſzym nie ſprzyiało ſukceſſom, bo y Dymitra tamże zabito, y ko-
ſztowne zapędy wcale ſię pomieſzały; w oſtatnim prawie razie widząc ſię
woyſko Polſkie, tego ſobie Jana Sapiehę za wodza obrało: iakoż z tak dzi-
wną ſławą w upałach Marſowych ſtawał, że nie tylko opinie o ſobie wſzy-
ſtkich zwyciężył, ale y chwałę przeſzłych Regimentarzow. On w wielu
okazyach rebellizuiącą *Moſkwę*, ciężkiemi kleſkami do poddańſtwa przyciſnął,
iako pod Troyca trzydzieści tyſięcy, pod Borowſkiem dzieſięć tyſięcy ich z
Szuyſkim poraziwſzy; a co w nim naychwalebnieyſza, że gdzie drudzy
wielcy Kawalerowie Zrzeczy y ſzczęścia odmianą, ſerce ſtracili, tam go ten
pamiętny woiownik naywięcey pokazał, z ſamych nieprzyiacioł nawet zezna-
niem, że był nieporownaney dzielności mężem. Dymitra ſtronę na koniec po-
rzuciwſzy, przy Zygmuncie III Krolu Polſkim ſtawał, Siewierſkie Xięſtwo
na Władyſława Krolewicza utrzymał, Stolicę Moſkiewſką zkruſzywſzy mu-
ry, złamawſzy nieprzyiacielſką potęgę, fortunnie poſiadł, kiedy w Krym-
grodzie w złotym Kniaziow Moſkiewſkich pałacu, nieoſzacowany, y trzy-
dzieſtą potyczkami zawſze wygranemi wſławiony zwycieſca, życie zkon-
czył *w roku 1612 24 7bris, Kobierzyc: fol: 445. Starowol. in bellat: Sarm: fol: 202
Kviat: in Mſ*, żona iego Zofia Weyherowna Woiewodzanka Hełmińſka, z
ktorey trzy corki zkolligował, Zuzannę z Gotardem Tyzenhauſem Woie-
wodą Inflantſkim, Kryſtynę naprzod z Staniſławem Radzieiowſkim Woie-
wodą Łęczyckim, po nim z Krzyſztofem Gembickim Kaſztelanem Gnie-
źnieńſkim, Annę z Krzyſztofem Chaleckim Woiewodą Nowogrodzkim,
ſynow zaś czterech zoſtawił, Jana, Floryana, Jędrzeia y Pawła. Z tych Ję-
drzey Staniſław Kaſztelan Wileńſki, Staroſta Ryſki, Uświacki, Hamerſztyń-
ſki, ſyn Jana Staroſty Uświackiego, a przedtym Kaſztelan Trocki w roku
1644, w ktorym Marſzłakował w Trybunale Litewſkim, luboć drudzy ro-
ſpiſali, że ſiedm razy tę laſkę piaſtował, z tą pochwałą, że pod nią drzały
ośmielone inſzych czaſow exceſſa, a święta ſprawiedliwość kwitnęła; poſło-
wał na Seym 1623, gdzie był zapiſany Kommiſſarzem do traktatow o po-

koy z Szwedami; w Inflantſkich y Moſkiewſkich expedycyach życie ſwoie
nie raz na ſzanć za Oyczyznę ſtawiał. Konwent OO Bernardynow w Gro-
dzie, ſowitemi iego łaſkami ſię ſzczyci, kędy też po śmierci złożony w ro-
ku 1651, dnia oſtatecznego czeka. Przybrał był ſobie w dożywotnią przy-
iaźń Annę Heindenſzteynownę z Solęcina, Reinholda Kaſztelana Gdańſkie-
go ſioſtrę, corkę także Reinholda, ſławnego Hiſtoryka Polſkiego, z ktorey
corkę Izabellę Katarzynę, w roku 1645 wydał za Michała Karola Xiążęcia
Radziwiła na Klecku, na ten czas Krayczego, potym Podczaſzego Lite-
wſkiego: ſyna zaś Karola, czyli iak inni chcą, Lwa, w Paryżu w roku 1640
powietrzem utracił. Jan, Kierznieńſki Staroſta, brat rodzony Jędrzeia Sta-
niſława, żona iego Katarzyna Dziewałtowſka Chorążanka Trocka, atoli w po-
iedynku bezpotomny zginął. Floryan Staroſta Zdzitowſki, trzeci ich brat,
żona Anna, Kazimierza Umiaſtowſkiego Sędziego Ziemſkiego Brześcian-
ſkiego corka.

Paweł Jan Woiewoda Wileńſki, y Hetman Wielki Litewſki, Słonim-
ſki, Roſławſki, Borcińſki, Zdzitowſki Staroſta, Adminiſtrator Ekonomii
Szauleńſkiey y Kobryńſkiey, ſyn czwarty Jana Staroſty Uświackiego, dwa
razy wkraczał w kontrakty małżeńſkie, pierwſzy raz z Zofią Zienowiczo-
wną Kaſztelanką Nowogrodzką, ktora mu wydała na świat corkę Teodo-
rę, Alexandrowi Naruſzewiczowi Podkanclerzemu Litewſkiemu, *zdo voto*
Władyſławowi Tyſzkiewiczowi Krayczemu Litewſkiemu, zaślubioną, y ſyna
Michała młodo zmarłego w roku 1646. Drugi raz z Anną Bazylego Ko-
pcia, Kaſztelana Nowogrodzkiego, y Barbary Chodkiewiczowny corką, z
tey potomſtwo: Konſtancya Hieronimowi Sanguſzkowi Xiążęciu, Zofia Mi-
kołaiowi Grudzinſkiemu Staroście Golubſkiemu, Katarzyna Alexandrowi
Lubomirſkiemu Staroście Sądeckiemu, a powtorzonym związkiem Janowi
Lipſkiemu Herbu Drużyna, Staroście Sądeckiemu, czwarta Panu Bogu w Za-
konie S. Franciſzka w Wilnie, zaślubione; ſynowie czterey, Kazimierz, Be-
nedykt, Franciſzek, y Lew. Pan pańſkiego ku Bogu animuſzu, ktoremu
wſzyſtko ſwoie co miał, y łaſce iego przypiſował, więc gdy mu iego try-
umfy z nieprzyiacioł wynieſione wſpominano, z pokorą zwykł był mawiać,
Non nobis Domine, non nobis, ſed Nomini tuo da gloriam. OO Dominikanow w
Bielicy fundował z żoną ſwoią pierwſzą. OO Bernardynom w Brześciu Li-
tewſkim, na dokończenie fabryki kościoła, ośmdzieſiąt tyſięcy oſtatnią wo-
lą naznaczył, dzieſięć tyſięcy Kartuzyanom w Berzezie, tyleż *Domui Profeſ-
ſæ Vilnen:* Brzeſkich OO. Dominikanow, y Sokalſkich Bernardynow, oſobli-
wſzy Dobrodziey. Ale y Oyczyzna pod czas woyny Szwedzkiey, ze wſzy-
ſtkich ſtron nieprzyiaciołmi otoczona, że z oſtatniey toni wybrnęła, wielką
część dzielności iego powinna. Pod Smoleńſkiem naprzod Marſowe pier-
wiaſtki zakładał z Władyſławem IV w roku 1633 Rotmiſtrz Uſarſkiey
chorągwi: pod Białą potym na wał ſzturmem idąc, z konia zſiadſzy y z
całą kompanią ſwoią, ledwo życia nie ſtracił, mina albowiem od Moſkwy
wyrzucona, wyſoko go w kiryſiu w gorę wynioſła, przecięż go bez zna-
cznego ſzwanku, znowu poſtawiła, ale ziemią y prochem, prawie go zarzuci-
wſzy. Na Kozackiey rebellii przytłumienie, z ſwoią chorągwią przypad-
ſzy, y Krzyczewſkiemu pod Łoiowem w tył zaſzedſzy, ſiła pomogł do tam-
tego zwycięztwa, kędy ſiłać w prawdzie od iego ſzabli chłopſtwa padło,
ale nie mniey uchodzących rzeka na dno pogrążyła; pod Zborowem, Bere-
ſteczkiem y Zwańcem, pułk Kazimierza Leona Sapiehy Podkanclerzego Li-
tewſkiego odważnie y fortunnie przywodził. *Karnicki S. J. Abrys.* Tymi he-

roicznego ducha ſwego wſławiony czynami, gdy Szwedzi y Moſkwa zprzy-
ſiągſzy ſię na to kroleſtwo, rozerwać go chcieli, a na zgubę ſwoię wſzyſcy
prawie ręce opuściwſzy, tylko ze łzami patrzali, rzadki, ktoryby rękę za-
ciągnął do broni, woyſko y rycerſtwo Litewſkie, za konſenſem krolewſkim,
tego Pawła ſobie za Hetmana obrało; y nieomyliło ſię na ſwoiey opinii:
bo naprzod pierwſzy pole dał pod Brześciem Horuſowi Moſkiewſkiemu
Wodzowi; gdzie lubo ſzczupłą ludzi ſwoich garztką w ośmnaście tyſięcy
wzmocnionego, za pomocą S. Fauſtyna Męczennika, Patrona tey okazyi, ztarł
na głowę; Szwedow z Lublina wypędził; Warſzawę z niemi pierwſzy ob-
legł, y trzymał ich impety poty na ſobie, poki woyſko krolewſkie obozu
niewzmocniło. Gdzie tenże Paweł, przy uſilnym ſzturmie, przezorną ra-
dą y dzielnością, do zwycięztwa otworzył pole, że Szweda, choć Bran-
deburſkiemi zmocnionego poſiłkami, y iedna by była ni uſzła noga, gdyby
ſobie z zabiegow Kawalerſkich, naſtępuiąc odważnie na nieprzyiaciela Pa-
weł, nie złamał nogi Z tego przypadku, rozumiał nieprzyiaciel, że ſię dłu-
go cieſzyć będzie, uſtapieniem z pola obozu krolewſkiego, ale ſię omylił;
bo Paweł do pierwſzego porządku, y okazałości przyprowadziwſzy woy-
ſko, iakby był ſam przytomny w potyczce, tak za ordynanſem ſwoim pod
Proſtkami nieprzyiaciela o znaczną przyprawił zgubę, kiedy go y z obozu
wyzuł, y ſobie do dalſzego zwycięztwa drogę uſłał. Po przeſzłey cho-
robie przyſzedſzy do zdrowia, zaraz pobiegł z woyſkiem do Tykocina, w
ktorym zamknął ſię był mocny y dobrze opatrzony wybor Szwedow, do
tego tak ſię ſztucznie ufortyfikował, że beſpiecznie z tamtąd w pobliżſze
Powiaty wpadał. Tentowało wielu ſzczęścia, tak ſztuczney fortecy dobyć,
ale wſzyſcy nie ſprawiwſzy nic, z wielką nieſławą, ledwie nie z większą
ſzkodą odſtępuiąc, w uporze utwierdzali nieprzyiaciela. Lecz gdy wale-
czny Paweł, razem ze wſzyſtkich ſtron uſilnym ſzturmem na niego natarł,
w krotkim bardzo czaſie w okopach ſwoich na głowę poległ. Potym na
Prusakow, Szwedzką ſtronę trzymaiących, zażył Regimentarzow ſwoich,
przez ktorych wielką część tamecznego kraiu w puſtynią zamienił, a tym
czaſem zabawiaiąc nieprzyiacioł, Krolowi z Gdańſka do Polſki powracaią-
cemu, beſpieczną uczynił drogę. Gdy tak ſzczęśliwie tryumfuie, nową,
Siedmiogrodzanie zawzięli woynę, ale taką porażką przytłumił ich Paweł,
iakiey ſię oni, unikaiąc potyczki, abo obawiali, abo nigdy nieſpodziewali
Naoſtatek po odeściu z obozu z domową kompanią, w drodze na liczną
chorągiew kopiinikow z Brześcia do Siedmigrodzkiego Xiążęciá ciągną-
cych, iak odważnie ſię uderzył, tak też ią y ſzczęśliwie zniosł. Po tak wielu
zwycięztwach, nieſłychać żeby Paweł miał czas przydłużſzy pauzować, a-
le znowu z woyſkiem obrociwſzy ſię na Moſkwę, zamyślaiącego Jerzego
Dołhorukiego głębſzey Litwy dociec, zaſtanowił; Poſiłkom z Moſkwy
przychodzącym drogę pod Miednikami zamknął. Samego zaś Wodza o-
bozu Moſkiewſkiego do ucieczki przymuſił. Mińſko z nieprzyiacielſkich
rąk wyrwał. Kuronie od przyległego Szweda przywłaſzczone, iako od nieſłu-
ſznego Dzierżawcy roku 1659, zręcznym ſwoim woyſkiem odebrał, y Rze-
czypoſpolitey inkorporował. Jędrzeia Chowańſkiego dwudzieſtu y czte-
rem tyſięcy ſwoich zbroynych ufaiącego, zbił na głowę pod Polanką, w
ręcz ſię z nim podkawſzy, za ktorym powodem tryumfalnym, w oboz nie-
przyiacielſki od mieyſca potyczki o kilka mil położony, zwycięzcą wia-
chał. Zamku Lachowic, ktory przedtym w żadnego nieprzyiaciela ręku nie
poſtał, Rzeczypoſpolitey, pilnie dzielnością ſwoią dochował. Janow, Miel-

nik, y inne na Podleſiu zamki oſwobodził. Tak uſpokoiwſzy Oyczyznę, ru-
ſzył ſię z woyſkiem za Dniepr, tam drugiego Jerzego Dołhorukiego przy
rzece Baſia obozem leżącego dociekł przez ſwoich ſzpiegow, ktorego gdy
ſię do potyczki w pole z Pawłem wyniść ośmielił, z całą iazdą iego trupem
na placu położył. Zgoła, cokolwiek, w Wielkim Xięſtwie Litewſkim zo-
ſtawało w całości zachowanego, albo z nieprzyiacielſkich rąk odebranego,
to cale Pawła Sapiehy dzielności, wſzyſcy przypiſuią. Tryumfy y życie
zkończył w roku 1665.

Kazimierz Paweł Jan, pierwſzy ſyn Pawła Jana Woiewody Wilenſkiego.
Pierwſzy ſwoy wiek młodości, to w ſzkolnych, to w politycznych ćwicze-
niach, tak pięknie wypolerował, że go z tego przymiotu wielce ſobie upo-
dobał Kazimierz Leo Sapieha Podkanclerzy Litewſki, ktory pełną choy-
ności ręką, oprocz wſpolney ſubſtancyi y w podziale rowney braci innych
Kazimierzowych porcyi, zapiſał mu prawo dziedzictwa na obſzerne maię-
tności y dzierżawy ſwoie, luboć on dobrowolnie wyzuł ſię z tey łaſki y do
własnych na ſiebie ſamego dobr, y innych Braci z affektu ſwego ku nim,
przypuścił. Był naprzod Podſkarbim Nadwornym W. X. L. przy tym
Staroſta Brześciańſki, Wołpińſki, Zditowſki, Borciańſki, potym Woiewo-
dy Połockiego, Staroſta Zmudzki, nakoniec Woiewoda Wileńſki, Wielki
Hetman Litewſki pod czterema Krolami, w Senacie powagą, w Domu o-
chotą, z każdym łagodnością, rzetelną ſzczerością, pamiętny Senator. A
iako był wielkiey godności Pan, tak też y niemnieyſzey dzielności w Oy-
czyźnie, y za Oyczyznę w walecznych dziełach Marſowym duchem pra-
wie żyiący. Dokumentem tego były rożne expedycye, w ktorych wła-
ſnym ſumptem, wiele woyſkowych chorągwi podeymował, ale mianowicie
ie podczas wyprawy Moſkiewſkiey, Chocimſkiey, Ukrainſkiey przy boku
krolewſkim, dla wygodzenia Rzeczypoſpolitey, z ſwego ſkarbu żywił.
Hetmanił woyſku ordynowanemu na Węgry, na Wołoſze, na Budziaki, pod
Kamieńcem Podolſkim, gdzie przeciwko Turkom y Tatarom Janowi III
Polſkiemu Krolowi ſtawił ſię doświadczonym woiownikiem. Poſelſtwo na
Stolicy Moſkiewſkiey własnym koſztem odprawił. Dla ktorych y wielu
innych zaſług w Oyczyźnie ſławny, Kawalerem zoſtał Białego Orła. Mię-
dzy innemi Pańſkiey ſzczodrobliwości Kazimierzowey wizerunkami, oſobli-
wie ten oczy na ſiebie obraca, ktory w bogatych wydaie ſię fundufzaſz y
ozdobach na pomnożenie czci Boſkiey y Swiętych Pańſkich, to ieſt, w Wil-
nie, OO Trynitarzow fundował, w Grodnie w Kościele *Societatis JESU* O-
braz cudowny Nayświętſzey Panny ſukienką ſzczerozłotą przyozdobił, y
do dokończenia fabryki teyże Bazyliki, znacznie ſię przyłożył. Wielką
część gruntu, na ktorym pomieniona ſtoi Bazylika, na Snipizkach, OO So-
cietatis JESU dla wygodnego pomieſzkania darował. Mało na tym, bo
więcey na rożne kościoły, Zakonne Domy, na ołtarze Swiętym Pańſkim
z hoyności ſwoiey ſpendował. Trzy razy wkraczał w małżeńſką ligę, pier-
wſzy raz z Kryſtyną Montwidowną Hlebowiczowną Woiewodzanką Wi-
leńſką, z tą weſzło w Dom Sapieżyńſki y w dziedzictwo, Xięſtwo na Za-
ſławiu w Woiewodztwie Mińſkim. Zpłodził z niey Jerzego, Alexandra Pa-
wła, y Michała, Katarzynę wydaną za Branickiego Woiewodę Podlaſkiego.
Drugi raz z Tereſſą Goſiewſką, Podſkarbianką W. X. Litewſkiego, ktora
pierwey była za Służką Kaſztelanem Wileńſkim y Hetmanem Polnym W.
X. Litewſkiego, corką Podſkarbiego y Hetmana Polnego W. X. Litewſkie-
go. Trzeci raz z Antoniną Grafowną de Walſtein, z wielce zacney Familii

walecznych Kawalerow w Państwie Cesarskim, ktorych tameczne kroniki dziełami rycerskiemi napełnione. Z tą Antoniną, iako y z Gosiewską, nie było żadnego potomstwa, Umarł Kazimierz w Grodnie Roku Pańskiego 1720 3. Dnia Marca.

Jerzy na Bychowie, Zastawiu, Horyhorkach. Pierwszy syn Kazimierza Jana Woiewody Wileńskiego Hetmana W. X. L. Stolnik W. X. L. Starosta Merecki, Pułkownik Husarski, swoią diwizyą całości Rzeczypospolitey pilnuiący, zaleca estymacyą iego potomnym wiekom zawzięta od przodkow y wrodzona Domowi Sapieżyńskiemu Pańska hoyność, tudziesz na zadłużoną sobie ubogą Szlachtę, respektuiąca łaska, nie tylko kwituiąc z długu, ale też nie skąpą ręką szczodrobliwie ich opatruiąc. Złączył się był obowiązkiem małżeńskim z Izabellą Połubińską Marszałkowną W. X. L. z tey miał Jerzy syna Kazimierza, corki trzy, Benedyktę Pacową Pisarzową W. X. L. Krystynę Tyszkiewiczową Ciwunową Wileńską, Annę Szczuczyną Staróściną Wiekszniańską.

Antoni Kazimierz na Bychowie, Zastawiu, Horyhorkach, Łoiowie, Kasztelan Trocki, Starosta Merecki, Marszałek Wielki Trybunału W. X. L. Na tey godności zostaiąc, pięknie połączył w sobie Pańską powagę z pokorą, przychylność y skłonność każdemu z powagą marszałkowską, układność obyczaiow z stateczną skromnością, zgoła żywym obrazem był cnot chwalebnych, między ktoremi Trybunalskiey sprawiedliwości władza celowała. Dalszy do honorow wstęp śmierć prędka przerwała w roku 1738. Zona iego Rachel Wychowska, wdowa po Ogińskim, Kasztelanka Mińska z Matki Sokolińskii Xiążęcey krwi ozdoba.

Alexander Paweł, na Bychowie, Zastawiu, Dąbrowie, Druci &c. Starosta Wołpinski y Rabsztyński, Wielki Marszałek W. X. L. drugi syn Kazimierza Jana Woiewody y Hetmana, Orła Białego Kawaler. Poiął Maryanne Katarzynę Margrabiankę de Bethune z Margrabiow de Bethune herbu Złota Nałecz na polu srebrnym. Nayiaśnieyszey Maryi Krolowy Polskiey, Jana III żony, rodzoną siestrzenicę, a siostrę rodzoną Jabłonowskii Woiewodziny Ruskiey, ktora Maryanna wprzod była za Xiążęciem Kazimierzem Radziwiłem Marszałkiem W. X. L. zostawił z niey Alexander corkę Ludowikę Wielopolską, Staróściną Opoczyńską, a potym Potocką Woiewodzinę Bełzką, y synow, Kazimierza, Jozefa y Michała. Był Pan urody piękney, y iakąś powagą tchnący, w obyczaiach pomiarkowanego ułożenia, ludzkości ku wszystkim wielkiey, Nad to tak prędkiey y trwałey pamięci, że w ktorym Autorze raz co przeczytał, to y w dalszych leciech tak pomniał, że y kartę, na ktorey to czytał, wspomniał. Zcąd przedziwna w nim biegłość, tak kościelnych, iako też y świeckich historyi, tak dalece, że z iego dyskursu, każdy mędrszym odchodził. Filozoficzna także y Matematyczna nauki, zdały się w nim prym trzymać, y mądrym ludziom przymilać. Zszedł z żalem wszystkich w roku 1733. Naprzod z laską Nadworną Majestatowi Polskiemu kredensował, potym z wielką; y luboc mu ią gwałtowna w tey Oyczyźnie rewolucya, na iakiś czas odięła była, atoli potym godność tego Wielkiego Ministra zważywszy Tron Polski, znowu mu zupełnie przywrocona była. Z synow iego ieden Kazimierz Starosta Wołpiński y Onikszteński w woysku Saskim Pułkownik, dalszym iego honorom śmierć prędka tamę rzuciła. Umarł Generałem Altyleryi W. X. Litewskiego, zostawiwszy z Karoliną X. Radziwiłowną, Kanclerzanką Litewską, corkę Annę, y dwoch synow, Michała y Alexandra.

Jozef

Jozef Biskup Dyocezaryński, Suffragan y Proboszcz Wileński, Referendarz W. X. Litewskiego, Koadjutor Biskupa Wileńskiego. Drugi syn Alexandra Marszałka, Infułat y nauką y pobożnością znakomity, w mądrych ludziach y Xięgach, z wrodzoney sobie chęci kochaiący się.

Michał Łowczy W. X. Litew: Starosta Gulbinski y Rabsztyński, syn trzeci Alexandra Marszałka. Złączył się dożywotnie przy zachodzącey dyspensie Rzymskiey z Ludowiką Sapieżanką Staróścianką Bobroyską, zrodzoną z Katarzyny Opalińskii Woiewodzanki Łęczyckiey, Generałowney Wielkopolskiey, miał z niey syna Jana, ale ten w młodych leciech zniknął.

Michał Koniuszy y Generał Artyleryi W. X. Litew: Starosta Osmiański, Geranowski, Lipnicki, Onikszteński, Borciański, trzeci syn Kazimierza Jana Woiewody Wileńskiego y Hetmana. Xieżnie de Salme Cesarzowey Leopoldowey zkrewnioney zaręczony, do Godności Xiażęcey S. R. J. wyniesiony, a to z respektu Leopolda Cesarza na wielkie zasługi iego. Miedzy tysiącznemi albowiem innemi napatrzyła się ich kampania Węgierska, kiedy Belgrad odebrał Turkom, Temizwaru z Xiążęciem Sabaudii dobywał, Peterwaradynu, przez rożne oblężenia nadwątlił znacznie, pod Tyssą y Bega nieprzyiacioł Krzyża Swietego zniosł. Widziała podobne iego dzieła Francya, kiedy dwie Fortece Metynę y Bonę podbił y odebrał. Taż nieprzełamana waleczność Michałowa wiadoma y Oyczyźnie, pod czas expedycyi w Transylwanii przeciwko Turkom, razem z Janem III Krolem Polskim, na ktorey przeciwney stronie wydarszy zwycięztwo, na swoiey utrzymał. Ale niedługo się nim cieszyc pozwolono Oyczyźnie, bo na ziezdzie pod Olkinikami w tumulcie zabity. Smierć, ktorey mąż heroiczny w tak wielu obcych kampaniach szukał, w domu znalazł.

Benedykt na Czerei Wysokim, Siemiatyczach, przedtym Nadworny, potym Wileński Podskarbi W. X. Litewskiego, syn drugi Pawła Jana Woiewody Wileńskiego y Hetmana; młodość swoię wypolerowawszy w naukach, częścią w szkołach Oyczystych, częścią w cudzych kraiach znacznie okazałą uczynił. Dla czego zażywano go to do obrad na Seymikach y Seymach, to do potaiemnych ułatwienia interessow. Był na Seymie elekcyi Jana trzeciego Krola Polskiego postem y oraz Marszałkiem. Urząd ten rostropnie y według wrodzoney sobie na wszelkie okoliczności przezorności, dla rożnych na ten czas przeciwnych stron y sporow, odprawił. Dał też dowody osobliwszego męztwa swego pod Złotą Gorą, kędy choć się działa padały, on przecię nie poruszony dostawał. Oprocz tego znaczny hoynością ku Oyczyźnie, gdy swoim sumptem ludzi do boiu na Turki wyprawił, y Oyczyzny bronił, nie żałuiąc dla niey y życia swego. Będąc Generałem Artyleryi W. X. Litewskiego. Zkolligowawszy się z Izabellą Tarłowną Woiewodzanką Sendomirską, dwoch synow zrodziwszy, umarł 1707 w Berlinie. Z tych ieden.

Michał na Czerei, Wysokim, Siemiatyczach, Woiewoda Podlaski, a przedtym Pisarz Polny W. X. Litewskiego, Gubernator Droliski, Retowski, Kierlniński y Lubolzański, był y Strażnikiem Litewskim, Generałem woysk Saskich, y Orła białego Kawalerem, przeszedł na wieczność w roku 1737, przybrał był sobie w dożywotnią przyiaźń Wielopolską Kanclerzanke Koronną, Krolowey Polskiey siestrzenicę. Z tey był syn August Benedykt, ale młodo wszedł do grobu. Kazimierz drugi syn Benedykta, Starosta Olkinicki.

Franciszek trzeci syn Pawła Jana Woiewody Wileńskiego y Hetmana

Koniu-

Koniuſzy W. X. Litewſkiego, Generał Artyleryi W. X. Litewſkiego. z Anny Lubomirſkii Marſzałkowny W. Koronney małżonki ſwoiey, ſzczycił ſię trzema ſynami, Janem, Jozefem y Jerzym, y corą Franciſzką Jakuba Henryka Komeſa S. R. I. Fleminga, W. Koniuſzego W. X. Litew: w Cudzoziemſkiey Koronney milicyi Generała, a Feltmarſzałka woyſk Saſkich dożywotnim przyiacielem. Była y druga corka w Klaſztorze u Panien Wizytek Zakonnicą, trzecia w Panieńſtwie umarła. *Dunin w kazaniach ſwoich* ſłuſznie o tym Franciſzku powiedział. *Omnium militum amor, omnium armorum miles.* Albowiem woyna iak rozrywka to u niego była. W Węgrzech wyparł nieprzyiaciela z pod Orawy, y rebelizantow oboz opanował. Ten to był Sapieha, ktory na niebeſpieczna y ſtraſzną z Turkami wolał ſtawić ſię woynę, niżeli zyſkowney, o ktorą go upraſzano 1887, aby z Carami Moſkiewſkiemi wieczny był pokoy uczynił, Legacyi do Moſkwy podiąć ſię. Ten to ieſt Sapieha, ktory na pierwſzym w Grodnie Seymie Marſzałkiem obrany, tyle dokazał powagą, dzielnością y wſpaniałym umyſłem, ile na ten czas ſtan Rzeczypoſpolitey potrzebował, ile za iego induſtryą y przezorem Seym ſzczęśliwie ſię zakończył. Na inne zaś Seymy pietnaście razy poſłował. Pod Chocimem zadana mu rana całego woyſka zraniła ſerca, iako ſzczegulnie ukochanego ſobie żałuiąc Wodza. Na tey expedycyi ſam naypierwſzy leciał prawie nie ſzedł na nieprzyiaciela, takiey w ręku przyrodzoney mocy, że iako nici targał y przerywał żelazne łancuchy, ktoremi ſię opaſał nieprzyiaciel, żeby był drogę naſzym zagrodził. Daleki od prywaty, ale publicznego dobra ſzczery ſyn Oyczyzny upatrował, nie bez zazdroſnego ſwemu ſzczęściu oka. Prędkać w prawdzie śmiercią, ále Chrześciańſką gotowością zchodził z tego świata 1688 w Lublinie. O ześciu iego Jan III Polſki Monarcha dowiedziawſzy ſię, tak z wielkim żalem zawołał: *Heu magnum virum & neceſſarium amiſit Patria. P. Dunin Conc: fun: fol: 123.* Cały zaś na ten czas Lubelſki Trybunał, kondolencyą, ktorą na ſercu uczuł, wyrazić nie mogł. Z ſynow iego Jan na Wieluniu, Kozminie, Rawiczu, Staroſta Bobroyſki, Zdzitowſki, Sokołowſki. Ten lubo iuż wielką buławę W. X. Lit: miał w ſwych ręku, dla uſpokoienia iednak wnętrznych na ten czas w Oyczyźnie kollizyi, dobrowolnie iey uſtąpił. Z tym wſzyſtkim chwalebnie na Marſowym polu obſtawał, nietylko Oyczyzny zdaniem, ale y ſamego Cara Moſkiewſkiego, gdy bowiem na pewnym kongreſſie po uczynionym armiſtycium w pokoiach iego przed nim ſtanął, maiąc u boku koiztowny y ſztuczny pałaſz, uśmiechnąwſzy ſię Car, ſpyta go, tążeśto przypaſany bronią żołdatow moich trupem pokładał? Odpowie Jan, ozdoby to y powagi, nie odwagi y męztwa ſzabla, ieſt inna drożſza, ktorey życiem nieprzyiaciele przypłacać muſzą. Z tąd zaś naybardziey ſłynął, że żołnierzow w karnosci wielkiey trzymał, przeſtrzegaiąc między niemi wſzelkiey ſwawoli y drapieſtwa, wbiiał im w pamięć, że nieſzczęśliwa to każda utarczka, w ktorey ſię ze krwią łzy ukrzywdzonych mieſzaią, bo te abo ſzpecą zwycięztwa, abo do nich przeſzkadzaią. Miał za ſobą dożywotnim kontraktem Ludwikę Opalińſką Woiewodzankę Łęczycką, Generałownę Wielkopolſką, z ktorey trzech ſynow zrodził, Piotra, Franciſzka y Pawła, Piotr Stolnik Litewſki. Staroſta Zdzitowſki, żona iego Męzykowna corka Feld Marſzałka Moſkiewſkiego; y Paweł Staroſta Sokołowſki, w Oycowſkie wſtępowali ślady. A Franciſzek Koadjutorem uczyniony Opactwa Lendzkiego, corka zaś Ludowika, wydana za Mikołaia Sapiehę Łowczego Litewſkiego.

Jozef na Bockach, Roſi, y Trościenicy, Podſkarbi Nadworny W. X.

Litewſk:, drugi ſyn Franciſzka Koniuſzego y Generała Artyleryi W. X. Lit: z Kryſtyną Branicką Woiewodzanką Podlaſką, z Matki Sapieżanki, ktorey mátka, była corką Kazimierza Sapiehy Woiewody Wileńſkiego, ale z dyſpenſy Papiezkiey, małżonką ſwoią, ku Bogu ſzczodry, ktorey hoyności kościoł w Bockach wyſtawiony od nich, wizerunkiem ieſt: Z tą Kryſtyną była corka Tereſſa, Hieronimowi Radziwiłowi Xiążęciu, Podczaſzemu W. X. Lit: zaślubiona. Jerzy na Lachowicach, Staroſta Wilkowſki, trzeci ſyn tegoż Koniuſzego, Dziedzic fortecy Lachowieckiey, w cudzych kraiach nauki zaczął, potym w Oyczyźnie kończył, z takim polerem dowcipu, uwagi, rozſądku, do wyſokiey przyſzedł erudycyi. Marſzałkiem uczyniony Trybunału W. X. Lit: a w Trybunale koronnym, był pierwſzym Deputatem. We czci Boſkiey iak ſię pomnażał, świadczy Lachowicki kościoł, ktory on, będąc kollatorem, doſtatecznym z ſzczodrobliwości ſwoiey nadał poſagiem. Z Radomicką Woiewodzanką Inowrocławſką złączony, zrodził corkę. Ta żyie z Ignacym Koźmińſkim Staroſtą Wſchowſkim Herbu Poray.

Jan, drugi ſyn Sunigayła Kaſztelana Trockiego, z Matki Xiężny Hlińſkii, brat Bogdana Woiewody Smoleńſkiego, o ktorym ſię wyżey mowiło. Ten w niedoyrzałym wieku ſwoim, był na opiece Krola Polſkiego Kazimierza Jagiellonowicza, Zygmunt I Krol Polſki iak ſobie ſzacował, do wſzelkiey wſpaniałości wrodzony w nim przymiot, ztąd dochodzić łatwo, że go kreował Piſarzem W. X. Lit: y Kanclerzem ſwoim, do tego Witebſkim Woiewodą, naoſtatek Podlaſkim Woiewodą, Marſzałkiem naywyżſzym y Sekretarzem, Brzeſkim, Brańſkim, Drogickim, Bracławſkim, Kamienieckim, Kobryńſkim, Nowodworſkim Staroſtą. Przy tym w roku 1512 dał mu Przywiley potwierdzenia herbu Lis. Jeſzcze wielkie zaſługi iego koronuiąc, dał mu ſiła włości, iako to dwie Ikaźń, Kodeńſkich wſi nie mało. Bocki, Wiſnice, Pahoſt, Huchſtat, y na ſto wſi w Smoleńſkim Woiewodztwie, czego ſnadno w domowych Przywileiach doczytać ſię może. Sześć czyli ſiedm razy walne Poſelſtwo do Moſkwy ſprawował za Alexandra Krola Polſkiego, na ktorych Legacyach, Moſkiewſkie piſane ukazy nazywały go Piſarzem y Wielkim Sekretarzem W. X. Lit: W Rzymie raz był Poſłem, kędy też Schizmatyckie błędy odrzuciwſzy, do iedności wiary S. przyſtąpił. Oprocz tego, że Roku 1514 z ſwoiego ſumptu wyprawionym woyſkiem, zbił Moſkwę, ſiedm walnych batalii z bratem ſwoim Bogdanem, niezwyciężonego Mąż ſerca wygrał. Spiſki na Rzeczpoſpolitą y konfederacyą na Krola, Glinſkiego, wydał: o czym Przywiley krolewſki w ten ſens u *Koiałowicza: Profectò fato quodam ita res Litvanas agi, ut inter domeſticos motus, adverſùs ſuprema pericula e Sapiehana Domo prima veniant præſidia. Gravis olim Auorum memoria ex Glinſciana factione incubuerat tempeſtas, ſi ad deſtinatam perditionem Ruſſorum defectio acceſſiſſet, extrema futura. Verùm conſilia rebellium, maturè a Joanne Sapieha deprehenſa, Regi indicata, contrariis artibus oppugnata, eo ipſo robur amiſerunt, quod antequam ex integro coaluiſſent, in lucem fuiſſent protracta.* Przez co Pańſkie w Zygmuncie Krolu ſerce tak ſobie uiął, że Krol do domu iego przyiachał. Rad w domu ſwoim tak wielkiemu Gościowi Jan, przez kilka dni u ſiebie go trzymał, od ktorego czaſu, konſerwuią ow ſławny y ſtarożytny puar ſzklany, od Imienia ochoczego Goſpodarza, Iwan nazwany. Konſens od tegoż Zygmunta Krola otrzymawſzy, niektore dobra od Roiſzczycow Michała y Anaſtazego braci, Chaczka y Ofanaſa zkupiwſzy, Miaſto Kodeń założył w roku 1511, za herb Anioła mu z mieczem ſtoiącego przydawſzy: kościoł tamże nad Bugiem drewniany tym czaſem wyſtawił, pod tytułem

S. Ducha, y fundacyą nadał. Toż uczynił y Plebanii Boćkowſkiey: zprzyſiągł ſię dożywotnie, naprzod z Anną Chodkiewiczowną Staroścιanką Grodzienſką, *2do* z Chlebowiczowną, na koniec z Elżbietą Korczewſką Kaſztelanką Podlaſką, z ktorey zpłodził Katarzynę Zakonnicę S. Bazylego. Tak zaſtug y lat pełen roku 89 życia ſwego kreſu dopędził 1519. Ciało iego pochowane w Boćkach, lecz potym ſyn iego Paweł Sapieha Woiewoda Nowogrodzki, przenioſł ie do Cerkwi murowaney Kodeńſkiey w Zamku, dawſzy mu nadgrobek, ktory znaydzieſz *u Miſtolta in Hiſt: Sapieh: par: 3. fol: 10.* Z ſynow iego z Chlebowiczowny zpłodzonych, był ieden Piotr y Michał Sekretarz W. X. Lit: zaślubiwſzy ſobie także Xiężnę Montwidownę Chlebowiczownę Zofią, Woiewodzankę Wileńſką, iedyną z niey corkę Annę z Xiążęciem Pruńſkim złączył, a po iego śmierci ponowiła śluby z nowu z Mikołaiem Sieniawſkim Kaſztelanem Kamienieckim, y Hetmanem Polnym Koronnym. Pomieniony Michał z ſzczodrego ku Bogu animuſzu znaczny, wyſtawił z żoną ſwoią w Ikaźni kościoł na cześć Boſką, a oraz na nieśmiertelną chwałę świętey ſwoiey ku Bogu ſzczodrobliwości,

Fryderyk Woiewoda Podlaſki, a w przywileiu 1515 Woiewoda Narewſki, że ſię Podlaſie do Narwy rzeki ciągnie, ſyn trzeci Jana Woiewody Podlaſkiego z Chlebowiczowny. Jam czytał Oyca iego Jana Woiewodą Narawſkim, w roku 1514 w Xiążce *Prawa y przywileie, fol: 25* (a że ten Jan iako ſię mowiło wyżey, umarł 1519, a Fryderyk ſyn iego iuż w roku 1515, zaſiadał na tymże krześle, toć trzeba wnieść iedno z tych, że albo ten Jan, Ociec Fryderyka, wyżey na inſze krzeſło poſtąpił, albo go też ſynowi koło roku 1515 uſtąpił, ſobie życie ſpokoyne obrawſzy) od Zygmunta Krola Auguſta do Moſkwy Wielki Poſeł trzy razy iezdził. Fedorem go Ruſkie kroniki nazywaią. Fundował w dobrach ſwoich Drecia nazwanych, Greckiey Religii Plebanią, kędy też y z dwiema ſwemi dożywotniemi Przyiacielami pochowany leży: to ieſt z Anną Xiężniczką Montwidowną Zabrzezinſką, Woiewodzanka Nowogrodzką, y z Anną Lubartowiczowną Xiężniczką Sanguſzkowną Starościanką Włodzimirſką, miał dwoch ſynow, z tych pierwſzy, Dymitr ſyn Fryderyka Woiewody Podlaſkiego, ktorego w czterech ſynach pamiątka zoſtała, pierwſzy z nich.

Alexander Bazyli Kaſztelan Witebſki, w roku 1613 Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 3*, Drugi Mikołay Kuchmiſtrz W. X. Lit: żona iego Petronella Korſakowna. Leo Sędzia Ziemſki Grodzieńſki, ſyn trzeci Dymitra, poprzyſiągł dożywotnią przyiaźń Haraburdziance Kaſztelance Mińſkiey (ktorey Oycu wiecznemi czaſy dobra Swiſłocz y Oſtrow od Krola nadane) Łukaſz Chrabia Czarnobylſki, czwarty ſyn Dymitra, po rożnych expedycyach woiennych w Moſkwie y pogranicznych chwalebnie ſprawionych, z Zofii Kmicianki Woiewodzanki Smoleńſkiey, ſyna Samuela w młodym wieku z wielkim wſzyſtkich żalem, śmierć mu zabrała. Ten za Auguſta Zygmunta w nadgrodę dziedzicznych dobr, ſtraconych w Siewierſkim Xięſtwie, wziął dobra Czarnobyl, miaſto to było krolewſkie, ktore żołnierzom w zaſługach rozdano po ulicy w ſukceſſyą, potym poſzło do Sapiehow. Wyſtawił w pomienionym Mieście Łukaſz z żoną ſwoią Konwent OO Dominikanom, kędy też oboie pochowani, oſtatniego dnia czekaią. *Okol: Ruſſ: Flor: f. 121.* Z tego naybardziey chwalebni, że wyprzyſiągſzy ſię Schizmatyckich błędow, między Schizmatykami y puſtemi laſami błądzącym bez Paſterza katolikom kapłanow opatrzyli.

Jan Staroſta Drogicki, ſyn drugi Fryderyka Jana Woiewody Podla-

ſkiego, a brat młodſzy Dymitra, Fundator Opactwa S. Bazylego w Czerei, zkolligowawſzy ſię z Bogdaną Xiężniczką Sokolinſką Drucką, z ktorą Xięſtwo Druckie w ten dom weſzło (przedtym była za Xiążęciem Łukomlſkim) Z niey pamiętne potomſtwo zoſtało, to ieſt corek trzy, Maryanna Kniaziowa Kurczowa, Marſzałkowa J. K. Mci, Starościna Felińſka. Teodora Leńkowa Kaſztelanowa, Derpſka, Starościna Nowogrodzka. Anna Frąckiewiczowa Podkomorzyna Połocka, ſynow także trzech, to ieſt Lew, Jędrzey y Grzegorz. Z tych Grzegorz Pdkomorzy Orſzańſki, młodſzy brat Lwa Woiewody Wileńſkiego, ſzczęśliwy w ſynach ſwoich dwoch, z ktorych pierwſzy.

Alexander Dadzibog Stolnik Litewſki, Staroſta Propoyſki Orſzańſki y Czeczerſki, potym Woiewoda Mściſławſki. Dziedzic to był na Oſtrownie, znaczny woiownik przeciwko Moſkwie, Szwedom, y innym Oyczyzny nieprzyiaciołom. Smoleńſk obłężony ſwoią induſtryą poſiłkował, przebiwſzy ſię przez woyſko, prowiant do niego wprowadził w roku 1614. Ta u niego maxima, przyſługa Oyczyzny y śmierć dla niey. Na pograniczu Moſkiewſkim za Rygą, y Połockiem y Smoleńſkiem Konwenty y kościoły OO Dominikanom fundował, y bogato nadał, w Oſtrownie dziedzicznym Miaſteczku Sapiehow, OO. Dominikanom konwent y kościoł drewniany wyſtawił, ſrebrem y apparatem go ubogacił, trzy wśie do niego zapiſał, Horodną, Biała y Porzec, *Okol: Ruſſ: Flor: 134*, w roku 1621 z Seymu 1613 Kommiſſarzem nacznaczony do ordynowanaia Prowincyi Smoleńſkiey, wziętey od *Moſkwy*, *Conſtit: fol:37 1614*, Zołnierzy przez długi czas nie płatnych y chwieiących ſię, ſwoią utwierdził hoynością y pieniędzmi, ktorym że miała doyść zapłata dalſza, na ſiebie y na dobra ſwoie dał ewikcyą. Z czego chwali go *Konſtyt: 1616 fol: 46*, kędy mu też wypłacić każą 10 tyſięcy z ſwoiey ſzkatuły na obłężeńcow wydanych. Tenże w roku 1623 do pokoiu z Szwedami traktowania Kommiſſarz, y znowu w roku 1632 Poſeł na Seym y do traktatow z Moſkwą *Conſtit: fol: 2.* Przybrawſzy ſobie w ſpołeczność dożywotnią, Elżbietę Chodkiewiczownę, Kaſztelankę Wileńſką, dwie corki zoſtawił, Annę Naruſzewiczową Referendarzową y Piſarzową W. X. Lit: Kryſtynę Pacową Podſtoliną W. X. Litew:

Krzyſztof Stefan, drugi ſyn Grzegorza Podkomorzego Orſzanſkiego, a brat Alexandra Dadziboga, także Woiewoda Mściſławſki, Staroſta Propoyſki y Lidzki; w Ruſkim kraiu na wielu mieyſcach cześć y chwałę Boſką poſtarał ſię obficie pomnożyć, na podobną uſługę dla Dobra poſpolitego nie żałował ſiebie ſamego w rożnych ſprawach, iako to w roku 1616 Kommiſſarz z Seymu naznaczony do rozgraniczenia Woiewodztwa Bracławſkiego y Kurlandyi *Conſtit: fol: 48*, roku 1623 Poſeł na Seym y z niego Kommiſſarz do traktatow ze Szwedami *Conſtit: fol: 3*, iuż na ten czas Piſarz Polny Litew: znowu w roku 1626 Poſeł na Seym Warſzawſki, y Deputat na Trybunał Skarbowy Wileńſki *Conſtit: fol: 6.* roku 1636 Deputat na Trybunał Skarbowy, cale dla Oyczyzny prace ſwoie y życie ofiarował. Poprzyſiągſzy dożywotnie Annie Hołowczynſkii Xiężniczce Kaſztelance Zmudzkiey, ſyna z niey miał.

Mikołaia Piſarza Polnego W. X. Lit: ſławny był ſzczodrobliwością na kościoły Boſkie y SS. Pańſkich, w Łonney upadłe fundacye wynioſł do pierwſzey piękności, y dochody rozebrane przywrocił. W kontrakty małżeńſkie wſzedł z Zofią lub z Zuzanną Korwinowną Goſiewſką Woiewodzanką Smoleńſką, a corki z niey z rożnemi zpowinowacił Domami: Mary-

annę z Komorowſkim na Zywcu, Podkomorzym Wołkowiſkim, Katarzynę z Tryzną Wołkowiſkim y Błudzienſkim Staroſtą. Elżbietę z Korſakiem Podkomorzym Połockim, a po nim z Koncewiczem Woiewodą Brzeſkim. Anna zaś w Panienſkim ſtanie w Fraucymerze Krolowey Ludowiki zmarła. Synowie iego ci: Jerzy Staroſta Wilkowiſki, ſławny do Hiſzpanii Poſeł y Albæ Tæniæ Kawaler.

Fryderyk Sapieha Woiewoda Mściſławſki Staroſta Grodzienſki, drugi ſyn Mikołaia Piſarza Polnego W. X. Litew: Fundator OO. Dominikanow w Grodnie. Ten naprzod ſię złączył z Kryſtyną Pocieiowną Kaſztelanką Brzeſka Lit: ktora wielce pobożną będąc, całe życie ſwoie, na modlitwach, poſtach, iałmużnach, trawiła. Potym z Anną Pacowną Podkanclerzanka Litew: umarł bez potomſtwa. Paweł trzeci ſyn Mikołaia Piſarza, na ktorym męzkie pokolenie, pochodzace od Frydetyka Jana Sapiehy Woiewody Podlaſkiego na Kodniu Dziedzica y Pana, uſtało.

Jędrzey Staroſta Orſzańſki, naprzod Mińſki, a potym Mściſławſki Woiewoda, ſyn Jana Staroſty Drogickiego, roku 1597 pamietne ieſt iego znaczne Poſelſtwo do Szwecyi. Małżeńſki ślub uczynił z Bogdaną Szymkiewiczowną Marſzałkowną W. X. Lit: ktora mu trzy corki powiła, Zofią Xiężnę Połubieńſką Woiewodziną Parnawſką, Konſtancyą Szemiotową Podkomorzyną Wileńſką, Elżbietę Zakonnicę S. Klary, umarł niemaiąc ſyna żadnego.

Leo, nayſtarſzy ſyn Jana Staroſty Drogickiego, brat Grzegorza Podkomorzego Orſzańſkiego, za Krola Stefana był Piſarzem W. X. Lit: wkrotce Podkanclerzym, aż y Kanclerzem, potym za tegoż y Władyſława IV, Woiewodą Wilenſkim y Hetmanem Wielkim W. X. Lit: Staroſta Słonimſki, Retowſki, Błudniewſki, Mohylowſki, Parnawſki. Z Rodzicow heretyckich urodzony, żeby ſię był tym bardziey utwierdził w ich błędach, do Lipſka iako do zrzodła y Matki herezyi, pretextem ſzkoł od nich wyprawiony. Z tamtąd powrociwſzy, pierwſze lata ſwoie, na Dworze krola Batorego Stefana prowadził, ktory kiedykolwiek weyrzał na młodego Lwa Sapiehę, zwykł mawiać: *Iſte adoleſcens evadet in magnum virum in Republica.* Dlaczego w nim tak ſobie korzyſtał, że ſie zdał bez niego tęſknić, niechcąc żeby był choć na krotki czas od boku Pańſkiego uniknął. Był bardziey Pułkownik krolewſki, niż Dworzanin, y ſprawdziło ſię przepowiedzenie o nim krolewſkie; bo uroſł Lew Imieniem y rzeczą w doſkonałego między Rycerzami nayprzednieyſzego Kawalera, a z Rywockim mowiąc, *abſolutiſſimus Heros.* Pierwſzy iego experiment był z Moſkalem, przeciwko ktoremu na woynę ſporządziwſzy ſumptem ſwoim Pułk Huſarſki, wyprawił ſię w kompanii z Krolem Stefanem, gdzie pod Toropeczem, Zawołociem, y przy dobywaniu Zamkow Oſtrowa y Pleſzkowa, także pod Kieſą w Zmudzi, wſpaniałemi czynami y odwagą rycerſką wſławiony, y od Stefana, Kawalerow wielce ſobie ſzacuiącego, wychwalony, wyſłużył ſobie Honor Piſarza Polnego W. X. Lit: od piora do pieczęci poſtąpił na Podkanclerſtwo W. X. Lit: Z tey przyczyny, że po uczynionym między Moſkwą y Krolem Stefanem za ſprawą Papiezką przymierzu, gdy Krol bawił ſię uwagą w obraniu Poſła do Jana Bazylego Wielkiego Cara Moſkiewſkiego, ale nierownie większego Tyranna. Lew ſam dobrowolnie naraził ſię na niebeſpieczeńſtwo y poſelſtwo, według zamyſłu ſwego pożądane ſzczęśliwie odprawił roku 1584. Z iaką zaś cnot ſwoich eſtymacyą tę legacyą na wiele lat pamiętną zakończył, wſpomina *X. Dunin Conc: fun: fol: 139.* Tenże mowi, że

Litwa, przy Maximilianie ſtała, iego perſwazyą do Zygmunta ſię nakłoniła. Do katolickiey zaś wiary iakim ſpoſobem Lew nawrocił ſię, ſam czynił X. Jęnczyńſkiemu S. J. relacyą. Krola Zygmunta, iako wielki Kanclerz W. X. Lit: przy boku Pańſkim w Krakowie przez czas niemały zoſtaiąc, z inſzemi Officyaliſtami Pańſkiemi y Litewſkiemi, zwykł co święto do kościoła prowadzić w aſſyſtencyi, a odprowadziwſzy, ſam ſię do zboru ſwego z inſzemi Dyſſydentami udawał (ktory był w Krakowie na ulicy S. Jana) z tamtąd po ſwoim kazaniu, Krola nazad odprowadzał. Trafiło ſię na ten czas w Sobotę święto S. Jana, w ktory dzień zaproſił go do ſiebie na konſolacyą ktoś z heretyckich Panow, przeciągnęli ochotę aż do ſamego świtu piiąc. Nazaiutrz ledwo coś trochę przeſpawſzy ſię, porwał ſię do zwykłego aſſyſtowania Panu do kościoła, a odprawiwſzy polityczną z Majeſtatem ceremonią, do zboru ſwego idzie, tym czaſem zaſtaie w nim wielki naciſk ſwoiey religii Panow, przy Zakryſtyi tameczney, do pożywania Dyſſydenckiego chleba, z ktorych nie ieden zachęcał go, aby y on z niemi był uczeſtnikiem tego ſtołu. Po ták długim przepitku, ieſzcze dobrze nie ztrawionym, Lew maiąc to ſobie za rzecz niegodną, do ſtołu, iako on rozumiał, świętego przyſtępować, długo ſię wymawiał, żę po wczorayſzey ochocie przewlokłey, nie mogł ſię na to odważyć. Ale Predykant rezolwuiąc go w tym punkcie, powiada, że to ieſt ſzkrupuł prozny, gdzie ſama wiara, nie poſt, abo iakie przygotowanie potrzebne. Przerażony temi ſłowy mądry Pan, począł powątpiwać o pewności tey wiary, ktora tak zuchwale, y zbytniego beſpieczeńſtwa podeyrzałą śmiałością z Panem Bogiem, w Swiętych, według zdania iego, taiemnicach, poſtępuie. Wmowił iednak w niego Predykant, y po ceremoniach odprawionych, podał mu ſwoię wieczerzą. Po ktorey przyięciu, poſtrzegł Kanclerz, że rozdaiący kommunią Predykant, nie przykażdym w ſzczegulności podawaniu chleba, wymawia ſłowa Pańſkie: *Hoc eſt Corpus meum*, ale podawſzy trzem Sakrament ſwoy, dopiero czwartemu daiąc, pomienione ſłowa, przez troiaką kommunia przeciągnione, kończy, ſpytał ſię Predykanta, coby była za taiemnica, że nie przy każdym podaniu ſłowa Pańſkie mowi, zwłaſzcza że one ſprawuią Sakrament? y przydał te ſłowa: *Ego jam ſumpſi Sacramentum, & vos nondum finiviſtis verba.* Zamilkł na to Predykant, a gdy żadney odpowiedzi nie dawał, abo ieżeli ktorą dał, niedoſtateczna była do uſpokoienia w roſtropnym wątpieniu, y owſzem bardziey pomięſzał myśli y ſerce Kanclerſkie, y w większe ſzkrupuły uwikłał. Tak zalterowany przyſzedł do ſtancyi ſwoiey Lew, w nocy ze ſnu porwawſzy ſię, gdy ſam w ſobie rozwaza, co uczynił, począł rzewliwie płakać, czym obudzona żona, gdy na nim wymuſiła przyczynę żalow, poczęła mu y fałſz Kalwińſkiey wiary y prawdę katolicką przekładać. Namawia przy tym, żeby ſię poradzić katolickiego Xiędza, ſnadno było to wmowić w ſerce iego. Więc X. Piotra Skargi do ſiebie zapraſza, od ktorego przez dni 7 w wierze ugruntowany, tak kryiomo, że o tym nikt, procz żony iego, niewiedział. W Niedzielę tedy naſtępuiącą, Krola do kościoła odprowadził, y kazaniá X. Skargi z pilnością ſłuchał; po kazaniu ſwoim, ze mſza wychodzi Skarga przed Krola, Sapieha tuż przy ołtarzu klęka, z podziwieniem wſzyſtkich y ſamego Krola Zygmunta, ktory z niewypowiedzianą radością patrzał, kiedy ſię ſwoich błędow zarzekał; ile że przedtym nic o tym nie wiedział. Tym ſwoim przykładem, wielom był powodem do porzucenia Herezyi. Lwem ſię także ſławił wſzyſtkim herezyom, Synagogi im w ſwoich dobrach odbierał, ludzi z ſwego dworu herety-

ckich alienował. Mawiał ci wprawdzie częſto owe S. Pawła ſłowa: *oportet eſſe & hæreſes*, atoli iednak gdzie mogł, wykorzeniał ten kąkol. Gdy ſię dowiedział, że kto z kolligatow iego niebeſpiecznie chorował, bieżał co prędzey do niego, y ſkutecznie perſwadował, aby ſię z kościołem Rzymſkim poiednał. Schizmatykom iak był nieprzyiaznym, tak tym ktorzy Unią przyięli, oſobliwſzą ſwoię protekcyą dawał. Zkąd ſkarb ſwoy napakował apparatem kościelnym, tak Greckich obrządkow iako y Rzymſkich, ktory, przeieżdzaiąc, rożnym Cerkwiom y Kościołom rozdawał. Gdy bowiem y w drodze y w dzień powſzedni, Mſzy S. nigdy nie opuſzczał, a poſtrzegł Albe ná Xiędzu podartą, albo łatany ornat, ná ołtarzu proſty kielich, na wybor alby, ornaty, y kielichy dawał. Po nabożeńſtwie zaś do ſiebie wezwanym kapłanom, mawiał: *Ego ſæcularis ſum Dominus, brevis vitæ & brevis honoris & tamen multùm ſuccenſeo meo famulitio, ſi vel calceum ſordidatum attulerit in conſpectum meum. Quàm turpe verò & indecorum eſt in conſpectu Regis Regum ſordidatum apparere. Domum Domini decet ſanctitudo & decor.* Pacierzy kapłańſkich, katolickim Xięży w używaniu poſpolitych, y w naypilnieyſzych ſprawach mawiać nigdy nieopuſzczał. Jeżli co od publicznych intereſſow czaſu zbywało, łożył go na zmowienie Godzinek, y Koronki do Nayświętſzey Panny, y o S. Krzyżu. Zawſze o poł nocy ná modlitwę wſtawał, y na krzyż ręce wyciągnąwſzy, na ziemi leżac, owe powtarzał ſłowa: *S. Deus, S. Fortis, Sancte & Immortalis miſerere mei.* Y owſzem Dworzanie, Pokoiowi, ſtroże Pałacu, o tym świadczyli, y o dyſcyplinách od niego w ſkrytych Gabinetach czynionych, głoſili. Z iakim zaś nabożeńſtwem y gorącością y uczęſzczaniem do Nayświętſzego Sakramentu przyſtępował, obſzernie naczytać ſię tego, w zebranym Zyciu iego, ktore przy pogrzebowym kazaniu *Stanislaus* *Łaßczewſki* S. J. wyraził. W krotce, po wyrzeczeniu ſię Kalwińſkich błędow, od Klemenſa VIII na ten czas Papieża, krzyżem ſrebrnym regalizowany, ktory ſię Kollegium Brzeſkiemu S. J. po iego śmierci doſtał, y do tego czaſu w konſerwacyi zoſtaie tamże. Inſkrypcya zaś do niego taka: *Hoc ſigno ſalutis, Clemens VIII Pontifex maximus, Leonem Sapieha Supremum Magni Ducatus Lithvaniæ Cancellarium, poſt ejuratam ab eo hæreſim, ex Urbe ſalutavit, inventam Ovem bonus Paſtor Chriſti brachiis amplexus.* Tenże Papież na ręce Leonowe, przyſłał 1604 Chorągiew z Obrazem S. Kazimierza, od ſiebie poświecona, ktorą Lew nioſł koło Wilna y Krolowi oddał. Zonie zaś iego Złotą rożę, ręką ſwoią benedykowaną w upominku darował, ktorą ona na obrazie Nayświętſzey Panny, cudami ſłynącey w kościele Zakonnic S. Klary, za wotywę zawieſiła. Od tąd Lew Sapieha prawie był rozrutny na kościoły, 24 ich w Litwie z gruntu wyprowadziwſzy. Nadto Klaſztor OO Karmelitom y Bernardynom w Białyńcu, OO Bernardynom w Mohilowie, Pannom Bernardynkom Konwent y kościoł w Wilnie, PP. Soc: JESU w Brześciu Litewſkim Kollegium, nadawſzy włościami. Do Bazyliki S. Kazimierza, w rynku Wileńſkim położoney, OO Jezuitow, znacznie przyłożył ſię, ktorą też y ſrebrem y dzwonem obdarzył. Mianowicie zaś mieyſca, ktore ſię iego fundacyą w kościołach y ozdobą ſzczycą, rachuią ſię te: Wilno, Brześć, Orſza, Białyniec, Słonim, Rożana, Koſow, Siemiatyce, Zdzięcioł, Bereza, Zyrowice, Mohylow. Oprocz tego w Wilnie wiele fundacyi y Dobrodzieyſtwom iego winni ſą, iako to Katedralny S. Stanisława kościoł, S. Jana, S. Jerzego, S. Troycy, w ktorych napatrzyć ſię to kielichow, to krzyżow, to rozmaitych ozdob, po ścianach, po ołtarzach, od Leona ſprawionych. W Brześciu także procz kościoła Jezuickiego, kościoły

OO Bernardynow, OO Auguſtyanow, Panieńſkie obu tych Zakonow, y ſzpitale, Leonowe funduſze, łaſki, Dobrodzieyſtwa, iałmużny, potomnym wiekom przypominaią, tak obfite, że na każdy rok więcey niż na 70 tyſięcy zwykł był Lew Sapieha Bogu ofiarować. Jeſzcze po Białey Ruſi ſiła bardzo Plebanii y Kommendy, ale y kościołow na 60 powyſtawiał. Starał ſię uſilnie o Unią ſchizmy z kościołem Rzymſkim, oſobliwie na Synodzie Brzeſkim Litewſkim, Zyrowicki y w Czerei Klaſztory Unitom Bazylianom oddał. *Jedność Swięta p. 3. cap: 6.* A gdy w Roku 1623 Witebſk Miaſto, odważyło ſię na zaboyſtwo okrutne ſwego Paſterza Arcybiſkupa Jozafata Kuncewicza; on tam z Seymu Kommiſſarzem zeſłany, nietylko, że obwinionych ſprawiedliwie pokarał, ale też w Witebſku, w Orſie, w Mohilowie, w Wilnie ſchizmatyckie pozamykał Cerkwie; Ciału zaś Błogoſławionego Jozafata, na trumnę 20 tyſięcy talerow bitych wyſypał. Podobnąż kommiſſyą do Rygi z Sewerynem Bonar Kaſztelanem Krakowſkim z znaczną ſławą odprawił, tumulty pouſpokaiał, herſztow buntu w oczach ludu rebellizuiącego na ścięcie zkazał. Rayce y Burgrabiego z Miaſta wyrzuconych, do dawney godności przywrocił, OO. Jezuitow wygnanych wprowadził do ſwego Kollegium. Odprawiał y inne Kommiſſarſtwa, to ieſt w roku 1590, był naznaczony *ad Conſilia bellica Con: fol: 564.* Aże za dobra Suraż Zygmunt August, na zamian wziął był niektore włości od Sapiehow dziedziczne, dlatego Zygmunt III w roku tym, za wſzyſtkich ſtanow konſenſem, tenże Suraż nazad powrocił. A Sapiehom Leonowi Kanclerzowi, y braci iego rodzonym Grzegorzowi, y Jędrzeiowi, wrocił ich dziedzictwo, Polną, Czereią, Lemnice, Bieieſzow, Olexyńce, Biereczwiecz, Czeplaki, a w Białyńſkim powiecie Skorwińſkie dobra, *Conſtit: fol: 587.* W roku 1598 Poſłem był do Cara Moſkiewſkiego Boryſſa Oduna, dla ugruntowania z nim pokoiu. W roku 1607 do ukoienia Rokoſzanow wiele fatygi podiął, a gdy iego perſwazye płonnie uchodziły, 400 ludzi przeciwko nim przy Zygmuncie Krolu wyſtawił. *Conſtit: fol: 888.* W roku 1611 naznaczony do korrektury Trybunału W. X. Lit: *Conſtit: fol: 40*, do ktorego też ułożenia, przedtym w roku 1584, ſiła pracował. Na niepłatne, y o to zkonfederowane woyſko Litewſkie, kilka kroć ſto tyſięcy, to z ſwego właſnego ſkarbu, to z pożyczanych ſpendował, y ſzczęśliwie uſpokoił, za co wſzyſtkie mu cła W. X. Lit: do wytrzymania puſzczone, *przez Konſt: 1613*, ktorey ſummy dobrał w roku 1632, *Conſtit: b. An: fol: 7.* W roku 1625 Wielkim Hetmanem W. X. Lit: ogłoſzony, Inflanty w całości utrzymał, y co przedtym ſtracili Anteceſſorowie, odzyſkał. Albowiem podczas powietrza panuiącego po całey Litwie, z ſamym wyborem woyſka, ſwemi pieniędzmi żywionym, 12 Pazdziernika pod Zamkiem Lewen, zbił wiele Szwedzkich chorągwi. Dyneburg y Krytzburg nieprzyiacielowi wydarł, 23 Pazdziernika, Awikſzt Szwedzką fortecę, dzielnie opanował, znioſzſzy preſidium. Tudzież dawſzy odpor natarczywości Guſtawa Krola Szwedzkiego, Lutzen, Retzen, Mariæhauzen, Zamki, ze wſzyſtkiemi gruntami poodbierał, zgoła Szwedow do pokoiu przymuſił, y herezyi w Inflanciech rogow przytarł. Na ludzi żołnierſkich był przyoſtrzeyſzy, ſprawiedliwości wſzędzie upatruiąc. Trefunkowym przypadkiem zabił żyda Towarzyſz, ſprawa ta na ſąd iego wytoczyła ſię, y iuż dekret śmierci na niego ſtanął, wiele miał za ſobą inſtancyi poważnych obwiniony, ale gdy cale nieuchodziły, Spowiednik iego text piſma S. *de involuntario homicidio*, na karcie napiſał, y w brewiarz Leona włożył. W nocy według zwyczaiu ſwego, wſtanie do pacierzy kapłańſkich

mowienia, napada na kartę, czyta z wielką uwagą, pyta ſię chłopca, czy tu wczora w pokoiu moim nie był X. Spowiednik? powiada, był: na co on, dobrze ſię ſtało, będziemy przed Bogiem bez grzechu, a wkrotce rzecze, *Viciſti Pater, quia prudenter monuiſti*: y tak go wolnym uczynił od śmierci. Teyże ſprawiedliwości świątobliwie przeſtrzegał, gdy Marſzałkował w Trybunale Litewſkim w roku 1630, y 1624, y 1604. Ubogim poddanym krzywdy czynić, abo oppreſſyi, nigdy nie dopuścił, ſkarg ich pilno ſłuchał, gdy mu co w podarunku przynieśli chętnie przyimował, a przez ſwego poufałego Pokoiowego, ubogim to rozdać kazał. Mawiał więc do ſwoich Adminiſtratorow: u was chłop chłopem, a u mnie wielmożnym Jaśnie Wielmożnym, bo kiedy ia chłopa mieć nie będę, pewnie ani Jaśnie Wielmożnym będę. O nim *Potocki Cent: a fol: 136 piſze*, do ktorego odſyłam czytelnika, tu tylko z niego to przytaczam. Spiknęli ſię w nim piękne (mowi on) y do boiu y do pokoiu przymioty. W polu y na Dworze krolewſkim doświadczona cnota, na naywyżſze w Litwie wynioſła go ſubſellia. Jego Zygmunt III, młodemu na ten czas Władyſławowi, przydał, żeby Moſkiewſkie Panſtwo na Oſobę iego windykował. Jakoż za iego powodem Siewierſkie y Czerniechowſkie Prowincye do Polſki przyłączone. Smierć iego nieſpodziana zdała ſię bydz, bo gdy w Wilnie Poſłow Weneckich pańſko u ſiebie częſtuie, w tym wſtaie od ſtołu, na mieyſcu ſwoim ſyna Kazimierza zoſtawuie, mowiąc: czas iuż nadchodzi, mieyſce moie, mieyſce goſpodarſkie zaſiądź, ſam do pobliżſzego pokoiu idzie, modlitwą ſię przydłużſzą zabawia, duſzę ſwoię poleca Bogu, na łożku ſię kładzie, krzyż S. na ſiebie włożywſzy, y zaraz bez żadnych konwulſyi y śmiertelnych bolow umiera, z wielkim wſzyſtkich, ale oſobliwie Władyſława IV Krola Polſkiego żalem, w kościele S. Michała od ſiebie fundowanym pogrzebiony, z małym apparatem; bo teſtamentem zakazał większego, y z obiema żonami. Dwoch zaś miał dożywotnich Przyiacioł; pierwſzą Dorotę Firleiownę Kaſztelankę Lubelſką, pozoſtałą wdowę, po śmierci Xiążęcia Zbarawſkiego Woiewody Trockiego. Drugą miał Elżbietę Xiężnę Radziwiłowną Woiewodzankę Wileńſką, z niey ſynow, Krzyſztofa Piſarza, y Kazimierza Lwa Podkanclerzego W. X. Litew: corkę także Annę, Woyciechowi Władyſławowi Radziwiłowi, Xiążęciu na Nieświeżu, Kaſztelanowi Wileńſkiemu, zaślubioną.

Staniſław Jan, Marſzałek Wielki W. X. Litewſkiego, przedtym był Marſzałkiem Nadwornym, Stolnikiem W. X, Litew: Staroſtą Słonimſkim, Markowſkim, Błudniewſkim. Syn Leona z Firleiowny, mąż y dowcipem y wymową y wſpaniałością umyſłu nieporownany, Oycowſkiey cnoty Zelant. Za Władyſława IV odprawił dwa razy Poſelſtwo do Ceſarza Rzymſkiego, tam mu ofiarowano *Principatum S. Rni Imp:* ale maiąc doſyć na Xiążęcym urodzeniu Przodkow ſwoich, naprzykład obſerwancyi Praw, y rowności Obywatelow Rzeczypoſpolitey, wielką wſpaniałością ſerca, takowych poſtronnych uniknąwſzy tytułow, ledwo namowiony zoſtał, akceptować kawaleryą Klucza Złotego. *O czym Sarbiewſki in Conc: fun: y Woyſnarowicz chwali go w ten ſens. Principis Imperii titulos, ſed clave retenta ſprevit. Majores aurea lingua dedit:* bo dla wielkiey fakundyi *aureum os Sarmatiæ* nazwany. *A zaś Hartknoch in Republica Polona folio 608* w te ſłowa o nim piſze: *Et cum tempore Vladislai IV Regis Poloniæ, Imperator Germanorum Joanni Stanislao Sapieha Supremo M. D. Lit: Mareſchalco ſuiq; Regis ad Imperatorem Legato, titulum Principis S. R. I. obtuliſſet, recuſavit eum modeſtè, ſub ſuo nomine ſe omnes ſibi convenientes titulos*

Viennam ſecum invexiſſe cauſatus. Marſzałkował w Trybunale Litewſkim, raz w roku 1612, drugi raz 1621, ze wſzyſtkich ukontentowaniem, maiąc oſobliwſzy wzgląd na ſieroty, z czego tak go wychwala *Sarbiewſki: Juſtitiam firmavit. Juſticiamne tantum? imò & inclinatam in Judiciis Rempublicam.* Tey był ſzczerości ten Senator, że o ſobie często zwykł był mawiać, *Malo eſſe Veronenſis quàm Placentinus.* O Boſką cześć y o zbawienie ſwoie wielce ſię od młodości ſtarał, częſtokroć potaiemnie przyłączał ſię do kompanii dyſcyplinę w kapach czyniących na paſſyach. W Słonimiu, wielkiemi expenſami murowany y piękny kościoł wyſtawił, tamże OO. Franciſzkanom do fundacyi Bazyliki y klaſztoru znacznie przyłożył ſię. W Wilnie także Pańſką munificencyą, Bazylikę S. Michała fundował. Heroiczną odwagą między innemi tym ſię przyſłużył Oyczyźnie: Na woynę Moſkiewſką pod Zygmuntem III cały Pułk ſwoią fortuną podeymował, drugą razą na tegoż nieprzyiaciela za Władyſława Krola Polſkiego, z ſiedmiąſet Kawaleryi czuwał pod Druią, aby Moſkal z tamtey ſtrony nie ważył ſię czego. Pod czas Wołoſkiey wyprawy przeciwko Turczynowi, Karolowi Chodkiewiczowi ſto dowodnych pieſzych, y tyleż lekkiego żołnierza podeſłał; ſam zaś z takąż kwotą Huſarzow ciągnął za Krolem Zygmuntem. Na Pruſką y Inflantſką kampanię, z tąż ſię ku Oyczyźnie pokazał ochotą. Przeczuwaiąc to z inſtynktu Boſkiego, to z przyrodzonego, oſtatni życia ſwego termin, w Zurowicach na śmierć ſię po katolicku dyſponował, przeſtawſzy żyć docześnie, życie wieczne zaczął wieku ſwego 46, Pańſkiego 1635, w małżeńſkiey lidze miał za ſobą Annę Scholaſtykę, Jana Karola Chodkiewicza Hetmana Wielkiego W. X. Lit: iedyną corkę. Po niey śluby ponowił z Gryzeldą Wodyńſką Woiewodzanką Podlaſką, miał ſyna Krzyſztofa, ktory prędko zmarſzy y z Oycem y z iego dwiema żonami w tymże kościele S. Michała pochowany leży. Tak iego iako y Oyca iego nadgrobki wypiſał *Starowol: in Monum:*

Krzyſztof Mikołay, naprzod Krayczy Litewſki, a potym Piſarz Polny, Staroſta Markowſki y Zdzitowſki, ſyn Leona Woiewody Wileńſkiego y Hetmana z Radziwiłowny, młodſze lata poleruiąc w rożnych ſzkołach, a oſobliwie w Lowanium pod Erykiem Puteanem w roku 1627, pięknym ſtylem napiſał narracyą o Dymitrze Caru Moſkiewſkim, ktorego udano było, że go w kolebce zabito, a potym ſię ziawił; tę ſam Putean chwali w liſtach ſwoich, *Centur: 4. Epiſt: 38.* Tamże publicznie defendował *Concluſiones politicas.* Liwiuſza hiſtorya na ięzyk Polſki przełożył. Nie tylko zaś w naukach znaczny poſtępek uczynił, ale też y w Marſowych dziełach wielkie poſtępki założył, pod nayprzednieyſzemi w tenczas w Europie woiownikami, a potym do Oyczyzny powrociwſzy, y pod Oycem ſwoim Hetmanem. Nie długo ſię iednak Oyczyzna cieſzyła do wielu funkcyi urodzonym ſynem, w roku życia ſwego 24, w roku Pańſkim 1631, ieſzcze za żywota Oyca, przenioſł ſię na wieczność, pogrzebiony u S. Michała w Wilnie z nadgrobkiem, ktory wypiſał *Starowolſki in Monumentis, y Hiſtorya Sapiehana par: 3 fol: 52.* Miał na iego pogrzebie kazanie X. Olſzewſki S. J. ktore podał do druku. To mu wſzyſcy przyznaią, że ſię w nim przeciwne rzeczy pogodziły: Młody wiek y ſędziwa cnota, Dwor y pobożność, żywość natury y niewinnośc, wyſoki dowcip y ſubmiſſya, fortuna wielka y ſtatek.

Kazimierz Leo, ſyn drugi Leona Woiewody y Hetmana z Radziwiłowny, trzymał go do krztu Władyſław Krolewic, y Konſtancya Krolowa.

W ſzeſnaſtu leciech wyſłany do cudzych kraiow, ćwiczył ſię w naukach ſzkolnych, pod Puteanem y Wernuleuſzem; pod Spinolą woienney experyencyi nabył. Powrociwſzy do Oyczyzny z wielkim w umieiętności poſtępkiem, y biegłością w ſzczęściu ięzykach, przypadł do ſerca Zygmuntowi trzeciemu, od ktorego Piſarzem W. X. L. kreowany, deputowany był do rewizyi Metryki, y Kancellaryi Rzeczypoſpolitey. Po zwycięztwie nad Moſkwą od Władyſława otrzymanym, odprawił Poſelſtwo do Moſkwy z doſtatnią okazałością: gdzie wſzyſtko do myśli y ku ſławie Majeſtatu ſprawiwſzy; po Piſarſtwie Marſzałkiem Nadwornym wynieſiony, aż też y pieczęć mnieyſza Litewſka oddana mu, oraz Słonimſki, Grodzieńſki, Wołpieńſki, Luboſzańſki, Orſzańſki Staroſta, na Czerei y Staroſiole Dziedzic. Był y Adminiſtratorem Oekonomii Brzeſkiey. Prawda że wiele Krolom Polſkim powinien, ale y Krolowie iemu. Władyſław czwarty wielką część chwały w Moſkwie, Krol Jan Kazimierz koronę mu powinien, do ktorey nie tylko że mu pomogł, ale y potym pod czas inkurſyi ſiła przy doſtoieńſtwie J. K. Mci ſtawaiąc, pracował. Od dwoch Majeſtatow śliczną wymową oracula dawał, a pod czas elekcyi Orator Władyſława, imieniem Jego proſząc o koronę. *Porzadek elekcyi fol: 10.* Ten Władyſław umieraiąc, chciał go mieć Exekutorem teſtamentu roku 1608. Po śmierci Władyſława rebelizuiących Kozakow Zaporoſkich, raz pod Buchowem, drugi raz na Poleſiu, zebrawſzy woyſko ſwoim koſztem, znioſł ſzczęśliwie, y od zniſzczenia Szlachte Litewſką windykował. Za co Imieniem całey Rzeczypoſpolitey roku 1649, oſtatniego dnia Stycznia, dziękował mu na Seymie Adam Kazanowſki, że w niebeſpieczeńſtwie Rzeczpoſpolitą Litewſką zoſtaiącą, nie podiazdami tylko, ale całemi woyſkami poſiłkował. Podobną obronę pod Zborow, Bereſteczko, Zwaniec, opatrzył, tyſiąc ludzi z hoynego ku Oyczyźnie animuſzu. Za Krola Jana Kazimierza, na ktorego uſługach pod czas rozruchow, przez ktore Litwa Moſkalowi y Szwedowi wydana była, trwał ſtatecznie. Będąc ieſzcze Piſarzem Polnym W. X. L. był Poſłem na konwokacyą pod czas interregnum *1632.* W roku 1638 za ſwego Marſzałkoſtwa Nadwornego, Kommiſſarz do Ordynacyi Smoleńſkiey Prowincyi, *Conſtit: fol: 35.* y do rozgraniczenia między Woiewodztwy Smoleńſkim y Czerniechowſkim, y znowu w roku *1641* do rozgraniczenia między Podlaſkim Woiewodztwem y Xiążęcemi Pruſami, *Conſtit: fol: 20.* Deputat na Trybunał Skarbowy W. X. L. 1647, Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey w roku 1637, iak zaś Oyczyznie przymilał ſie we wſzyſtkich okazyach, tak dopieroż y ieſzcze bardziey Bogu. W Nowogrodku kościoł Zakonowi naſzemu darował, w Brześciu zaś, Naſzym pod tytułem Imienia JEZUS, y S. Kazimierza, kościoł wſpaniały, z fundamentow wynioſł, takiż w Słonimie Kanonikom Regularnym. W Berezie Kartuzow pańſką magnifiką fundował, co approbowała *Konſtytucya 1653 fol: 27,* iako y w Sapieżynie OO Bernardynow, a w Nowogrodku OO Bonifratrow. W Siemiatycach y Zdzięcielu kościoły wyſtawił, y w nich żeby kurs śpiewano, dochodami opatrzył. W Cymkowicach, Horkach, Bieſiorkowicach, przybytki Boſkie z iego ſzkatuły powſtały, indziey zaś po Litwie na dwadzieścia Cerkiew, krom ſzpitalow po rożnych mieyſcach hoynie upoſażonych. Przy Wileńſkiey Akademii *Jus utrumq;* żeby uczono, fundacyi przyczynił. Za duſzę żony ſwoiey Teodory Hrabianki Tarnowſkiey Woiewodzanki Inflantſkiey, ſto tyſięcy złotych na mſze święte wyſypał, ktorą iego ofiarę Bog ſobie miłą bydź uznał, kiedy w trumnie iego w kościele Berezowſkim zamurowaney, roy pſzcoł miod robią-

robiących w nogach nienaruſzonego ciała, w kilka lat znaleziono. Zſzedł z tego świata w cztery lata po żonie ſwoiey, to ieſt *1656.* Pan gorliwy o wiarę, co w nim pochwalił Alexander VII Papież danym do niego liſtem: bezpotomnym zchodząc, część większą fortuny ſwoiey, inſzey linii Sapieżyńſkiey zapiſał, iako ſię wyżey mowiło.

Paweł Woiewoda Nowogrodzki, ſyn Jana Woiewody Podlaſkiego, z Anny Chodkiewiczowny Starościanki Grodzieńſkiey zrodzony, Brat Fryderyka Woiewody Podlaſkiego, Pan wielkich zaſług, ozdoba W. X. L. tego dział dobr Oyczyſtych z bracią, Krol Zygmunt potwierdził. Nie mało miał trudności ten Paweł o Kodeń, ale Zygmunt Auguſt Krol, prawo mu potwierdził na niego, w roku 1546, *Die 5ta Aprilis,* wſpominaiąc iego zaſługi, y częſte Poſelſtwa do rożnych Monarchow odprawione, ozdobił go naprzod Staroſtwem Bracławſkim, potym Rzeczyckim, Miecznikoſtwem Wiel: X. L. potym dał mu Marſzałkoſtwo Mińſkie, na koniec oſadził go na Woiewodztwie Nowogrodzkim. Był ten Paweł Poſłem do Ceſarza Maximiliana wtorego od Krola Auguſta pierwſzego, za ktorą legacyą temu Pawłowi Ceſarz przydał nowy herb, Rękę zbroyną w polu czerwonym, y Orła czarnego z koroną na hełmie. A Krol zaś Auguſt w nadgrodę poſtrzału otrzymanego w Inflanciech, przyczynił do herbu iego ſtrzałę przez rękę przeſzytą. Tenże wprowadził używanie herbu Hipocentaura, o czym świadczy *Okolſki.* Fundował Cerkiew, iednę w dobrach ſwoich pod tytułem S. Michała, a drugą wymurował w ſamym Zamku Kodeńſkim. Przyczynił fundacyi do Proboſtwa Kodeńſkiego od Oyca ſwego zaczętey. Tenże rudy żelazney w dobrach Kodeńſkich dobył. Miał za ſobą *primo voto* Xiężnę Holſzanſką, Stolnikownę W. X. L. powtornym zaś małżeńſtwem, miał Alexandrę Chodkiewiczownę Woiewodzankę Nowogrodzką. Z pierwſzą wział Xięſtwo Holſzanſkie, z ktorą też miał ſynow czterech. Mikołaia, Teodora czyli Bogdana, Alexandra, y Jędrzeia. Miał y corek cztery według informacyi daney *in Mſ.* Z drugą zaś żoną miał ſyna Jędrzeia Woiewodę Smoleńſkiego. Corki Pawła z Xiężny Holſzańſkii, pierwſza Teodora, była za Wołowiczem Kaſztelanem Wileńſkim, druga Maryanna Korſakowa Woiewodzina Połocka, trzecia Zofia Kmicina Woiewodzina Smoleńſka, czwarta Bazyliſſa Piaſeckiego Koniuſzego W. X. L. żona. Umarł w roku 1580. maiąc lat 99. pochowany w Kodniu.

Jędrzey, ſyn Pawła Woiewody Nowogrodzkiego, a brat Bogdana, Woiewoda Smoleńſki, Staroſta Rumborſki, Rzeczycki, z Chodkiewiczowny zrodzony. Dla biegłości dowcipu y roſtropności, do wielkich y trudnych rzeczy zdolnych ſił, do Senatu od Zygmunta Auguſta Krola zawołany. Jego Mikołay Radziwił Hetman W. X. L. na obięciu buławy ſwoiey, iako zwycięztwy ſławnego, umieiętnościa wypolerowanego, Regimentarzem do Inflant z ordynanſem wyſłał; kędy on Moſkwy 24000 z Macieiem Dębińſkim, niemaiąc więcey ſwoich nad 4000, na głowę poraził; dwoch Woiewodow Moſkiewſkich poimał, y do Krola Stefana przyprowadził, inni dwa pierzchneli, chorągwie żołnierſkie, działa, y oboz z armatą y wielka korzyścią zabrał; dawną karnośc woienną wnioſł do obozu y zachował: naoſtatek pełen honorow, pożegnał świat w roku 1614. Kollegium Lubelſkie S. J. liczy go między pierwſzemi Benefaktorami. Miał za ſobą *1mo voto:* Maryannę Xiężnę Czartoryiſką Woiewodzankę Wołyńſką. *2do voto* miał Annę Kryſtynę Dębińſką Starościankę Chęcinſką, z ktorą miał trzy corki, Annę Laſocką Kaſztelanową Czerſką, Maryannę Jaſieńſką Podſkarbiną Koronną, y

H2 Ale-

Alexandrę, ktora była za Tryzną Marſzałkiem Słonimſkim. *Hozyuſʒ o nim piſʒe tom: 2. fol: 452, Eximiu Chriſti Cultor. Vir inſigni pietate præditu, quam etiam Romæ, cum eſſet ibi, multis documentis declaravit. y Annuæ Societatis* 1597, że gdy na Woiewodztwo Połockie wieżdzał, nie do Zamku, ale wprzod do kościoła naſzego zkierował, z tamtąd do Zamku, kędy krzyż z kościoła naſzego przynieſiony, z wielkim nabożeńſtwem uczcił, z podziwieniem Schizmatykow na to patrzacych. O Dębińſkii zaś żonie iego świadczą, że do kościoła S. Barbary w Krakowie, y monſtrancyą, y wiele to w apparatach, to w pieniądzach, na ten dom Boży wyſypała.

Bogdan, drugi ſyn Pawła Woiewody Nowogrodzkiego z Xiężny Holſzańſkiey zrodzony, był Woiewodą Mińſkim; był naprzod Kaſztelanem Brzeſkim, potym Mińſkim, potym Woiewodą Brzeſkim, Deputatem na Trybunał ſkarbowy w Wilnie w roku 1591. Fundował OO Bazylianow w Bogdanowie. Z Maryny Kapuścianki z Xiążąt Pereaſławſkich idącey, Kaſztelanki Bracławſkiey, miał ſynow trzech. Mikołaia, Pawła, y Jędrzeia, y corek cztery, Barbarę Wołowiczową Starościnę Koniawſką, Zofią Haykową Starościnę Wieſiołowſką, ktora powtornym małżeńſtwem żyła z Pacem Podkomorzym Brzeſkim, y Annę, ktora ſie doſtała w ſtan małżeńſki Tryźnie Marſzałkowi Słonimſkiemu, czwarta Starſzą rządziła klaſztor u Panien Bazylianek. Z ſynow iego Jędrzey Staroſta Homelſki, Bielſki, Fundator Rożańca w Boćkach, ſławny zwycięzca nad Moſkwą w roku 1578, znaczną pobożnością wſławił ſię w *Rzy*mie pod czas walnego Jubileuſzu. Miał za ſobą Elżbietę Xiężną Radziwiłownę Marſzałkownę W. X, L. z ktorey była corka iedynaczka Eleonora Szyſzkowſka Starościna Lelowſka.

Paweł Stefan, drugi ſyn Bogdana, Dziedzic na Holſzanach, naprzod Koniuſzy, a potym Podkanclerzy W. X. L. Staroſta Ośmiańſki, Homelſki, Gieranowſki, Waſilkowſki, woiownik wielki z Władyſławem czwartym Krolem Polſkim pod Smoleńſkiem. Był Marſzałkiem Trybunału Litewſkiego w roku 1598. Fundował wſpaniały Konwent OO. Franciſzkanow w Holſzanach y kościoł, do ktorego dał ornat, ktory ośmdzieſiąt tyſięcy był ſzacowany od pereł y kamieni drogich, dzwon znaczney wielkości tamże do niego nadany y po dziś dzień znayduie ſię, z takim napiſem: *Paulus Sapieha Dux in Holſʒany Procancellarius M. D. L.* Marmurowe ołtarze y nadgrobek ſobie wielkim koſztem wyſtawił, gdzie po śmierci leży, ktora przypadła na rok 1633. Pannom Bazyliankom w Wilnie klaſztor fundował y wymurował. W Telſzach także OO Bernardynom, a na wielu inſzych mieyſcach przybytki Boſkie wyſtawił. Do Nayświętſzey Matki ſzczegulniey nabożny, co dzień Godzinki y Rożaniec na cześć iey odmawiał. W Rzymie był na Jubileuſzu 1600 roku, kędy od Klemenſa VIII mile przyięty, wiele z ſobą do Litwy Relikwii Swiętych y znacznych wyprowadził. Rękę w Moſkiewſkiey expedycyi ſtracił. Zbor niegdy heretycki w Holſzanach ſławny, wielkim koſztem z obalin kościoł wyſtawiwſzy, katolickim Xięży oddał, apparatem ozdobił y organami, znaczny Dobrodziey Bazylianow. Miał naprzod za ſobą Reginę Chalecką ſioſtrę Podſkarbiego W. X, L. drugą żonę miał Katarzynę Goſtawſką Staroścіankę Będzińſką, trzecim małżeńſtwem miał Elżbietę corkę Hrabi Weſſeliniego Woiewody Węgierſkiego, czwartą żonę miał Zofią Daniłowiczownę Podſkarbiankę Koronną. Corek miał trzy, Katarzyna była w Zákonie S. Bazylego. Tekla w Zakonie S. Franciſzka, ktora w Słonimie klaſztor y kościoł wymurowała. Kryſtyna zaś była za Chodkiewiczem Podſtolim W. X. L.

Mikołay, trzeci ſyn Bogdana, naprzod był Podkomorzym Grodzieńſkim w roku 1588, potym Koniuſzy W. X. L. naoſtatek wziął Woiewodztwo Nowogrodzkie, był także Kommiſſarzem do traktatu o pokoy z Szwedami w roku 1623, y Deputatem na Trybunał ſkarbowy roku 1626. Miał pierwſzym małżeńſtwem Boglewſką Woiewodzankę Mazowiecką, drugą żonę miał powtornym małżeńſtwem Reginę Mondwidownę Dorohoſtayſką Woiewodzankę Połocką, corek miał dwie, z tych Helena była za Woyną Hreczyną, Staroſtą Pienianſkim, Zuzanna za Tyſzkiewiczem Woiewodą Brzeſkim. Synow miał trzech, Pawła Staroſtę Zyzmorſkiego *ſterilem*, y drugiego

Tomaſza, Woiewodę Nowogrodzkiego, za ktorym była Zuzanna Chreptowiczowna Woiewodzanka Nowogrodzka, ale y ten zſzedł bezpotomnie. Marſzałkował w Trybunale Litewſkim w roku 1640. Kazimierz ſyn tegoż Mikołaia, Staroſta Niemonoyſki, miał za ſoba Katarzynę Woyniańkę Podſkarbiankę W. X. L. z ktorą miał corek dwie, Barbarę Wołowiczową Stolnikową W. X, L. y Annę Leśniowolſką Starościnę Brańſką, ktora powtornym małżeńſtwem była za Paryſem Kaſztelanem Lubelſkim.

Mikołay, pierwſzy ſyn Pawła Woiewody Nowogrodzkiego, brat Bogdana Woiewody Mińſkiego, z Anny Xiężny Holſzanſkiey zrodzony, był Woiewodą Mińſkim, Wieliſkim y Surazkim Staroſtą. Poſłem od Zygmunta Auguſta Krola Polſkiego do Maxymiliana wtorego Ceſarza, od ktorego był kreowany Hrabią Państwa Rzymſkiego, oraz Kawalerem Złotego runa, iako piſze *Warſʒewicki*, potym wziął Woiewodztwo Witebſkie, poſłował od Stefana Krola do Iwana Cara Moſkiewſkiego, z Krzyckim Woiewodą Mazowieckim, o czym świadczy *Heindenſʒtein y Okolſki*. Pałac znacznym koſztem w tymże okopie, gdzie zdawna zameczek bywał, wyſtawił wſpaniały. Ciało Dziada ſwego y Oyca, przenioſł z Boćkow do Cerkwi Kodeńſkiey, umarł w roku 1609, maiąc lat 80. Poiął pierwſzym małżeńſtwem Annę Sanguſzkownę Xiężnę Koſyrſką, Staroſty Łuckiego corkę, ktora bezpotomnie umarła. Drugą miał żonę Annę Xiężnę Wiſniowiecką Woiewodzankę Wołynſką, z tą miał ſynow pięciu. Mikołaia, Krzyſztofa, Alexandra, Fryderyka, y Jana w młodym wieku zmarłego, y corkę Elżbietę Wołowiczową Kaſztelanową Nowogrodzką. Pochowany ten Woiewoda Witepſki w Kodniu, z takim nadgrobkiem. *Lege & luge poſteritas, in unius fato ſucciſas Patriæ fortunas, quæ rotam etiam fregerant, nè iter facere poſſent, cecidit ut ſtaret æternitati. Magni illius Æneæ Pauli Sapieha Palatini Novogrodenſis melior Aſcanius, Magnus Joannis Palatini Podlachiæ Nepos Nicolaus Sapieha, qui ut ex Duciſſa Holſʒanenſi natus, ſuam poſteritati legaret gloriam, è voto Sigiſmundi tertii ad Ivanum Moſchoviæ Ducem Legatum egit, jamq; Princeps Hymæneus bis teſtes tranſmiſſæ gloriæ accenderat faces, poſtquàm ſemel Amazonem Polonam, Annam Sanguſʒkovnam, Litvanam deinde Lacænam Annam Viſnioviecciam, in ſociale fædus aſſumpſiſſet, & quia ſublimes animas ſublimi in ſede morari eſt neceſſe, Palatinatûs Minſcenſis, Breſtenſis, Vitepſcenſis ſuffragium, ad Capitaneatûs Surazienſis Vieliſcenſis capitolium, magno Scipioni anteambulo, Mareſchalcalis S. R. M prævit Scipio, & niſi primùm intra fines vitæ, certè intra honorum metam non ſtetiſſet.* Jan, drugi ſyn Mikołaia Woiewody Witepſkiego, a brat Mikołaia Kaſztelana Wileńſkiego, z Xiężny Wiſniowieckiey zrodzony, wkrotce y młodo umarł. Krzyſztof, trzeci ſyn tegoż Mikołaia, był Podczaſzym W. X. L. *Eques Hieroſolimitanus*, Proboſtwa Wiſnickiego Fundator, poiął był Elżbietę Firleiownę Woiewodzankę Sendomirſką, z ktora niedługo żyiąc, pobożnie *ſterilis* umarł w

Padwi. Alexander, ſyn czwarty tegoż Woiewody, był Podſtolim W. X. L. y Kawalerem Maltańſkim.

Mikołay, pierwſzy ſyn Mikołaia Woiewody Witepſkiego, z Xiężny Wiſniowieckiey zrodzony, naprzod Staroſtą Molczackim y Zyzmorſkim, potym Chorążym W. X. L., po Chorąztwie wziął Marſzałkoſtwo Nadworne W. X. L. z tego poſtąpił pierwey na Woiewodztwo Mińſkie, potym na Brzeſkie, na oſtatek umarł Kaſztelanem Wilenſkim, temu ſię działem doſtał Kodeń, gdzie kościoł wſpaniały wyſtawił, ſzpital fundował; w cudzoziemſkich woyſkach z wielką ſławą ſtawał. Za co od Ferdynanda Ceſarza, Kawaler Złotego Klucza kreowany, na Trybunale Litewſkim Marſzałkował 1634, pod ktory czas witał Krola Władyſława z Moſkiewſkiey zwycięzkiey kampanii powracaiącego; ta y inſze mowy iego, weſzły do druku. Był y Kommiſſarzem do traktatow między Moſkwą; Ciała Anteceſſorow ſwoich z Cerkwi do kościoła murowanego przenioſł, Obraz Nayświętſzey Panny od Urbana oſmego otrzymał, y czterech świętych relikwiie, ktore w Kodniu ſa złożone; umarł w Lublinie w roku 1644: pierwſzym małżeńſtwem miał Anne Woyniankę Podſkarbiankę W. X. L. drugim Helenę Pruſinowſką Podkomorzankę Bełzką herbu Topor. Z pierwſzą tylko miał ſynow dwoch, Kazimierza Staroſtę Krzepickiego, ktory z Daniłowiczowną Heleną, Krayczanką Koronną żyiąc bezpotomnie, umarł w roku 1654, maiąc lat 29, nadgrobek Jego te mu pochwały daie, że był *in expeditione contra rebelles fortis, pius, religionis, integritatis publicæ, & famæ defenſor.* Drugiego ſyna miał Jana Ferdynanda, Cześnika W. X. L. Staroſtę Molczackiego, ten bezżennie umieraiąc, zapiſał Kodeńſzczyznę bratu ſwemu ſtryiecznemu, umarł w roku 1659. Dwie chorągwie koſztem ſwoim na uſługę Oyczyzny, w Tatarſkich, Kozackich, Szwedzkich, Moſkiewſkich okazyach, trzymał, ktoremi pod Toruniem y na inſzych mieyſcach iakie dał dowody heroicznego ſerca, ieſzcze do tych czas pamięta Polſka. Siła w nim była niezwyczayna: corki Mikołaia, a ſioſtry tych dwoch braci trzy, Joánna, Stefana Koryatowicza Kurcza, Woiewody Brzeſkiego. Helena, Tyſzkiewicza Woiewodzica Brzeſkiego, a po nim Xiążęcia Druckiego Sokolinſkiego, Kaſztelana Mściſławſkiego, y Tereſſa, Karpia Podkomorzego Bielſkiego, małżonki.

Fryderyk Sapieha, Podkomorzy Włodzimirſki, piaty ſyn Mikołaia Woiewody Witepſkiego, z Xiężny Wiśniowieckiey zrodzony; ten kościoł murowany z Proboſtwem fundował w Macieiowie, miał za ſobą Ewę Skaſzewſką Podkomorzankę Chełmſką, ſynow miał czterech, Jana, Alexandra, Krzyſztofa, y Tomaſza, y corkę Helenę Daniłowiczową Starościną Czerwonogrodzką. Umarł w roku 1626, w Macieiowie pochowany.

Alexander, ſyn Fryderyka, był Biſkupem Wilenſkim, pierwſzy z Sapiehow ſtan duchowny ſobie obrał. Sygnetem ſzafirowym od Urbana oſmego udarowany, dobroczynnością ſwoią to ſobie zaſłużył, że go Oycem kapłanow y ubogich, poſpolicie zwano. W Rzymie na kapłańſtwo poświęcony, umarł w roku 1671. Był wprzod Referendarzem Litewſkim, Suffraganem Wileńſkim, Kantorem Wileńſkim, Kuſtoſzem Płockim, Scholaſtykiem Sendomirſkim, Kanonikiem Warſzawſkim, aż też y Biſkupem Zmudzkim, a z tey Infuły przenioſł ſię na Wilenſką. Z Seymow po dwakroć Kommiſſarzem uproſzony do wypłacenia żołdu woyſku Litewſkiemu, iako to w roku 1662, y w roku 1670.

Tomaſz, drugi ſyn Fryderyka, Oboźny W. X. L. powrociwſzy z cudzych

dzych

dzych kraiow, poiął w ſtan małżeńſki Zofią Mondwidowne Drohoſtayſką, Cześnikownę W. X. L. z ktorą niedługo żyiąc, zſzedł bezpotomnie.

Jan, czwarty ſyn Fryderyka z Ewy Skaſzewſkiey zrodzony, Piſarz Polny Koronny: był to Pan wielkiey wſpaniałości ſerca, pułki całe woyſk własnym ſwoim koſztem na uſługę Oyczyzny wyſtawiał, żadney nieopuścił kampanii: do iego uwolnienia z niewoli, nietylko Krol Jan Kazimierz y Rzeczpoſpolita, przez naznaczoną przez Konſtytucyą ſummę przykładała ſię, ale też y Ociec Swięty piſał do Krola liſt, aby ſię ſtarał o windykacyą tak odważnego za wiarę Chryſtuſową więźnia. Jakiey zaś był experyencyi woienney, nietylko dobycie Torunia, y inſzych rożnych fortec, ſą świadectwem, ale też Nayiaśnieyſzego Jana trzeciego wyznanie, że cokolwiek dzieł rycerſkich mogł mieć wiadomości, to zawziął od Jana Sapiehy. Do tey experyencyi ſiła mu pomogła peregrynacya, gdyż dla nabycia oney, ſiedm lat w woyſku Francuzkim przy znacznych ſzarzach ſłużył, tyleż potym w Hiſzpańſkim. Krol ſam Kazimierz, wielki rycerſkich ludzi ſzacownik, chciał był zaſługi iego polną buławą po Gaſiewſkim zawdzięczyć, dawſzy mu przywiley *cum ſummis encomiis,* gdzie go *Fulmen belli* nazywa, ale mu ſię z tey pańſkiey łaſki cieſzyć niedoſtało, gdyż przez całe połtora łata z zaparzonego kataru y podagry leżąc, umarł w Zurawnie w roku 1664. w lat 74. pochowany we Lwowie u OO Bernardynow. Ten, z Konſtancyą Herburtowną Kaſztelanką Kamieniecką, miał ſynow trzech; Mikołaia, Kazimierza, y Pawła, y corkę Ludowikę Konſtancyą, Kniazia Szuyſkiego Piſarza W. X. L. małżonkę. Fundował Oycow Karmelitow trzewikowych w Dorohoſtaiach, ſukienkę ſrebrną dał do Obrazu Kodeńſkiego. *Potocki Cent: Vir: a fol: 127* w ten ſens o nim mowi. Między woiennemi tumanami, na Wołyniu, nieprzyiacielſkim inkurſyom w bliſkości podległym, wychowany, w pierwſzey młodych łat porze, do Belgium, rycerſkich ludzi Oyczyzny, udał ſię: Kędy do Marſowych przywyknąwſzy dzieł, do Polſki powraca, na złoty pokoy za Władyſława IV trafił, atoli choć w tak pieſzczonym wieku, męzkiego nie zmiękczył animuſzu. Spędziwſzy z granic naiazdy y tłumy Tatarſkie, gdy chłopſka woyna z rebellii głowę podnoſiła, on na pierwſzy ogień od Mikołaia Potockiego Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego Koronnego, y z ſynem iego Stefanem Potockim wyſłany, pod Zułtemi Wodami z garſztką ſzczupłą ludzi ſwoich, ktorzy ledwie pułk ieden wynoſili. Kozakow y Tatarow zgraie na ſobie trzymał, a gdy Potocki tam mężnie zginął, on z tym wſzyſtkim niemałą klęſkę w nieprzyiacielſkim woyſku uczyniwſzy, po trudach dzień y noc wytrzymanych, w niewolą wzięty: z ktorey gdy ſię wywikłał, pod Bereſteczkiem odważnie ſtanął: a gdy znowu po Zwanieckich traktatach niedotrzymawſzy umowionych paktow Tatarzy, na Wołyń wtargneli, od Jana Kazimierza Krola na poſkromienie Pogańſkich inſultow wyprawiony, powtornie w ręce ſię nieprzyiacielſkie doſtał. Do Karola Krola Szwedzkiego, pod płaſzczykiem protekcyi, kroleſtwo naieżdzaiącego, z kwarcianemi chorągwiami był wprawdzie przylgnął, atoli iednak drugiego roku oderwawſzy ſię z tamtąd, do Jana Kazimierza powrocił, ktorego potym ſtatecznie y heroicznie Majeſtatu bronił.

Mikołay, ſyn Jana Hetmana Polnego, był Woiewodą Bracławſkim, ten rożnemi bogatymi apparatami kościoł Kodenſki ozdobił, miał zá ſobą Annę Charlęſką Miecznikownę Wołyńſką, z ktorą było ſynow dwoch, Jan y Adam; corki dwie, ale w młodym wieku z tego świata zeſzły.

I2 Paweł

Paweł, trzeci ſyn tegoż Jana, był Biſkupem Zmudzkim, Opatem Paradiſkim Zakonu Cyſtercyenſkiego, w Polſzcze generalnym Kommiſſarzem, y Sekretarzem W.X. L. umarł w roku 1715. *Vir magnæ ſanctitatis, Pater pauperum* nazwany, pochowany w Kodniu.

Kazimierz Woiewoda Trocki, ſyn Jana Piſarza Polnego, kilka lat ſtrawiwſzy na peregrynacyi w cudzych kraiach, w Oyczyźnie potym na rożnych publicznych funkcyach ſzczegulniey ſię przymilał. Naprzod był Starostą Brzeſkim, daley Podſtolim, Stolnikiem, Podſkarbim Nadwornym W.X. L., aż też Kaſztelanem Trockim y Woiewodą. Był to Pan nabożny y na Boga ſzczodry. Fundacye w kościele Kodeńſkim niemałe poczynił, organy znacznym koſztem wyſtawił, uſtawiczny w Xiąg czytaniu. Umarł 1703, leży w Kodniu. Z pierwſzą małżonką Franciſzką Kopciowną, Kaſztelanką Trocką, powtorna zaś małżonka iego Anna Wincencya Fredrowna Woiewodzanka Podolſka, ta wprzod żyła z Michałem Xiążęciem Czartoryſkim Podkomorzycem Krakowſkim, Starostą Krzemienieckim, bratem Xiążęcia Chorążego W.X. L. z obiema *ſterilis*. Z Kopciowną zoſtało dwoch ſynow, Jan y Mikołay Staroſta Mściſławſki, ale ten młodo świat pożegnał w roku 1716, y corki, Juſtynę Kraſicką Kaſztelanową Halicką, Cecylią Chodkiewiczową Starościną Błudeńſką, y Ludowikę Zakonnicę S. Benedykta w Staniątkach.

Jan Fryderyk, ſyn Kazimierza Woiewody Trockiego. Po ſkończonych ſzkołach w Brześciu, Lublinie, y Warſzawie, zoſtawſzy Starostą Brzeſkim, dalſze lata ſwoie polerował w cudzych kraiach, iako to w Niemczech, Hollandyi, Anglii, Francyi. Z kąd powrociwſzy, bywał na rożnych funkcyach, naprzod Referendarzem W.X. L. od Krola Auguſta wtorego wziął Kaſztelanią Mińſką, z tey poſtąpił na Kaſztelanią Trocką, przydał mu do tegoż tenże Krol, Order Białego Orła, a w roku 1735 wyniesiony Kanclerzem Wielkim W. X. L. Marſzałkował w Trybunale W. X.L. w roku 1729. Zacność Pańſkiey iego hoyności przeciwko Bogu ſławić będą potomne wieki, bo y przy publicznych intereſſach, ten godnością wyſoki Senator, niemnieyſzey pobożności, kiedy na ozdobę kościoła, Proboſtwo Kodeńſkie wyniozſzy *ad infulatam dignitatem*, z konſenſem Klemenſa XI, uczynił aukcyą fundacyi dawney, przez inkorporacyą Plebanii Huſczańſkiey, *o czym Konſtytucya świadczy w roku* 1717. Nad to y kapłanow do tegoż kościoła przyczynił 10. Miſſyą Societatis JESU tamże dla pomnożenia chwały Boſkiey fundował; facyatę kościoła *magnifico opere* wyſtawił. Koronę na koronacyą Nayświętſzey Matki Boſkiey obrazu Kodeńſkiego od Papieża Innocentego XIII otrzymał, y hiſtoryą od ſiebie piſaną tak po łacinie, iako y po polſku wydrukować kazał, o tymże Obrazie Nayświętſzey MARYI. Ołtarz wielki w Brześciu u OO Jezuitow, y część Kollegium tamże wyſtawił, relikwiiami S. Kazimierza y B. Jozafata Arcybiſkupa Połockiego, tak Brzeſki Soc: JESU, iako y Kodeńſki kościoł przyozdobił, niemniey y ołtarzami y znacznym apparatem. Wydał też do druku *Annotationes hiſtoricas de origine Orderu Polſkiego białego Orła*, iuż po łacinie, *Coloniæ 1730 in 4to*, iuż po polſku, także y *Rewolucya Rzymſka, w Warſzawie 1736 in fol: Teraz zaś Mowy rożne w Lublinie pod praſę drukarſką weſzły*. Poiął w ſtan małżeńſki Konſtancyą Xiężnę Radziwiłownę Kanclerzankę W.X. L. z Anny Xiężny Sanguſzkowny zrodzoną. Temu Panu nieśmiertelną wdzięczność powinna Akademia naſza Wileńſka, iego dzielnością u Majeſtatu y Rzeczypoſpolitey, y u Benedykta XIII Papieża, przy prawach y dawnych prerogatywach ſwoich utrzymana w roku 1741.

Krzyſztof, drugi ſyn Fryderyka, Krayczy W.X.L. Staroſta Ośmiań-

ſki, chwali iego męztwo *Konſtytucya 1662 fol: 24*. Ze od początku woyny na ten czas, tak w koronnym iako y w Litewſkim woyſku ſtawaiąc, liczne roty ſwoim koſztem wyſtawił, y że podczas Szwedzkiey inkurſyi ſtatecznie przy Janie Kazimierzu Krolu doſtawał, więzienie cierpiał, z ktorego ſię okupił 30 tyſięcy &c *fol: 6*. Z Heleny Xiężny Sołomereckiey Kaſztelanki Smoleńſkiey, ktora pierwſzym małżeńſtwem była za Korycińſkim Kanclerzycem Koronnym, miał ſynow trzech, Staniſława Staroſtę Trąbſkiego, Jedrzeia Staroſtę Czerwonogrodzkiego, za ktorym była Joanna Chodkiewiczowna Starościanka Mozyrſka.

Władyſław Jozafat Sapieha, ſyn Krzyſztofa, piſał ſię Hrabią na Wiſnicach y Nieſuchoiezach, był naprzod Krayczym W.X. L. Starostą Płockim, Czerwonogrodzkim, Trąbſkim, Pułkownikiem, Poſłem na Seym w roku 1689, y Deputatem na Trybunał Skarbowy, potym Woiewodą Mińſkim, umarł Woiewodą Brzeſkim w roku 1732, maiąc lat 80. Marſzałkował y w Trybunale Litewſkim 1713: trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, naypierwey z Urſzulą Daniłowiczowną Krayczanką Koronną, z Kryſtyny Xiężny Wiſniowieckiey zrodzoną, ktora pierwey była za Potockim Woiewodą Bracławſkim, z tą miał corkę Joannę, *primo voto* Raiecką Kaſztelanową Brzeſką, *ſecundo voto* Tyſzkowſką Podſtolinę Brzeſką. Drugi raz tenże Władyſław ponowił śluby małżeńſkie z Ludowika corką Barona Guitza, Marſzałka Ziem Pruſkich, pozoſtałą wdową po Kraſińſkim, Woiewodzie Mazowieckim, ale ta *ſterilis*. Trzecim małżeńſtwem poiął był Kryſtynę Xiężną Sanguſzkownę, Anny Xiężny Radziwiłowey Kanclerzyny W. X. ſioſtrę, z ktorą zoſtawił trzech ſynow; Karola, Piſarza polnego W. X. L za ktorym była Firleiowna; Kazimierza, ktory nie dawno umarł, y Ignacego Cześnika W.X. L. Pan ten wſzelkiey ludzkości pełen, dobro Oyczyzny kochaiący, wſpaniałość Pańſkiego animuſzu z przykładną pobożnością połączywſzy, żyie w dożywotniey przyiaźni z Anna Kraſicką Kaſztelanką Chełmſką, pozoſtałą wdowa po Cetnerze Staroście Korytnickim, ktora mu powiła ſynow dwoch: Jana, ktory ieſzcze niedoroſły, ile dopiero w roku 1740 początek nauk w ſzkołach naſzych Lwowſkich zakładaiący, od Karola, VI Ceſarza, w woyſku ſwoim, przywileiem do Polſki mu przyſłanym, przy promocyi Officyerow na wyżſzą ſzarzą, Chorążym kreowany; Drugiego Jozefa, procz tych wielkiey nadziei potomkow, o inſzych wznieca ſię dalſza.

*SAPICHOWSKI. Marcin Sapichowſki Burgrabia Kaliſki 1518. na liście kościoła Broniſzowſkiego.

SAPOROWSKI *herbu Junoſza* na Pokuciu. Ci od Kołow wyſzli, o ktorych w drugim tomie piſałem. Adam Koło Saporowſki, z Elżbiety Drohoiewſkii, nie maiąc żadnego męzkeiy płci potomka, oſtatni z tego Domu wſzedł do grobu, w roku 1599, wieku ſwego 90, fundowawſzy we Lwowie Klaſztor Panien Zakonnych pod regułą S. Benedykta, pod tytułem Wſzyſtkich Swiętych, przy ktorym życie prowadził bogoboyne, a nawet y corki ſwoie trzy, tamże na wieczną ſłużbę Boſką poświęcił, ktore, iedna po drugiey, Xięniami tenże Klaſztor rządziły, z tych Katarzyna zeſzła z świata 1608, Anna 1638, Kryſtyna 1640, wſzyſtkie wraz y z Oycem tamże pogrzebione. Sioſtra zdami ſię Adama, żyła z Pawłem Strzemeſkim 1592. N. była za Piotrem Fredrem. Katarzyna Saporowſka, Pawła Skotnickiego Chorążego Halickiego małżonka.

SAPOROWSKI *herbu Korczak* w Chełmſkiey Ziemi. Alexander Saporowſki, ktorego corka była za Marcinem Łazowſkim. N. miał za ſobą Elżbietę Łazowſką.

**SARBIEWSKI* *herbu Prawdzic* w Woiewodztwie Mazowieckim. Balcer Sarbiewſki, naprzod Miecznik, a potym Sędzia Ziemſki Ciechanowſki, poſeł na Seym 1643, z tamtąd Kommiſſarz do uſtanowienia ceł *Conſtit: fol: 17*, a w roku 1648, pod *interregnum*, Sędzia Kapturu generalnego Warſzawſkiego, *Porzadek elekcyi fol: 7.* Maciey Kazimierz w Zakonie naſzym, wybornego we wſzyſtkich naukach poleru. Retoryki, Filozofii, Teologii, w Wilnie, z taką u wſzyſtkich imienia ſwego ſławą uczył, że gdy w oczach Władyſława IV Krola Polſkiego, doktorſki brał biret: Krol, ſygnet ſwoy zdiąwſzy, na palec go Macieia włożył, z oſobliwſzą umieiętności iego pochwałą, w roku 1636; przedtym zaś Urban VIII Papież, y ſam wielki Poeta, ſzacuiąc ſobie w Sarbiewſkim y prętkość y gładkość w piſaniu wierſzow, laurem mu Poetycznym głowę ozdobił; Kaznodzieią potym krolewſkim u tegoż Władyſława, z żalem wſzyſtkich na wieczne życie przeſzedł w Warſzawie, w roku 1640, 2 April: Piſze o nim *X Kraſſewſki in Prologu: Domeſt: pag: 329*, że mu ſię na iawie w nocy, na ten czas w Wileńſkiey Akademii uczącemu Teologii, pokazał X. Jakub Olſzewſki, wſławiony kaznodzieyſką funkcyą w Zakonie naſzym, y kazaniami do druku podanemi kapłan, y założywſzy za *thema owe Eklezyaſtyka Pańſkiego cap: 1 ſłowa: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* Długie na godzinę kazanie o prozności świata powiedział, co o ſobie ſamże powiadał X. Maciey, głęboko tedy to napomnienie roztrząſnąwſzy, nieco inſzego muſi bydz, wnoſił ſobie, tylko że mię w krotce do ſiebie Bog wezwie, przetoż tym pilniey do niego ſię gotował: nie mogł ſię iednak oprzeć uſilnemu naleganiu Krola Władyſława IV, wzywaiącemu go do ſiebie na ambonę krolewſką, kazał tedy przed nim z niewypowiedzianą y imienia ſwego ſławą, y Boſką chwałą, wſzakże uſtawicznie ſię ode Dworu krolewſkiego wyłamywał, żeby ſię był tym lepiey w komorce zakonney do nieba przyprawił, cięſzkoć było y wſpomnieć o tym Władyſławowi Krolowi, ktory w nim tak bardzo korzyſtał, nakoniec iednak nakłonił ſię na prożbę X. Sarbiewſkiego, weſoł tedy wyieżdża z Warſzawy, w tym nadiachał do Krola Pan znaczny, ktory że ſię przed Władyſławem wydał, iak ſobie życzył przynaymniey raz ſłyſzeć każącego X. Sarbiewſkiego, Krol chcąc ukontentować człowieka, wielkim naleganiem wymogł to na Macieiu, że ſię iuż z drogi wrocił, y kazania podiął, ktore z nieporownanym powiedziawſzy plauzem, tylko co zſzedł z ambony, na łozku ſię położył, ciężką maligną do trzeciego dnia ztrawiony, przyczyną ſkwapliwey śmierci była kropla krwawa, ktora z czoła zpadła Sarbiewſkiego, z natężeniem myślącego o kazaniu. Po śmierci ſwoiey pokazał ſię widomie Xiędzu naſzemu Szalabſkiemu, na ten czas Kaznodziei Lubelſkiemu, y mowi do niego. *Pr. Szalabſki, & Regium Concionatorem, & Laureatum Pöëtam; & Doctorem Theologiæ fuiſſe, vanitas eſt*, co powiedziawſzy zniknął, ten zaś goręcey od tego czaſu żyć Bogu począł, a gdy przyſzła rocznica tego widzenia, y dzień ten, w rok potym świątobliwie życie ſwoie zakończył. Urban VIII Papież będącemu na ten czas w Rzymie Sarbiewſkiemu, chcąc doznać iego chybkości w opiſaniu wierſzow, powiedział taką hiſtoryę. Ociec prawi ieden idąc przez moſt na Tybrze poſtawiony, czy z niedoſtatku, czy też z gniewu, właſnego ſyna wrzucił w pomienioną rzekę, ktorego gdy nurt byſtrey rzeki, iuż iuż na dno pograżał, pies wſkoczył w rzekę, y na brzeg iey zdrowo go od zguby wynioſł: kazał ią tedy we dwoch tylko wierſzach y z konceptem ieſzcze wyrazić, co X. Maciey bez zwłoki żadney tegoż czaſu tak opiſał. *Projicit in Tiberim puerum Pater, at canis effert: Hic gerit officium Patris,*

Patris, at ille canis. Są te w druku iego piſma. 1mo. *Laſka Marſzałkowſka, albo kazanie na pogrzebie Jana Staniſława Sapiehy Wielkiego Marſzałka Litewſkiego, in 4 w Wilnie 1635.* 2do. *Oratio Panegyrica in ſolenni Corporis S. Caſimiri translatione, 1636 in 4 Vilnæ.* 3tio. *Obſequium gratitudinis ab Appolline Croſenſi, Joanni Carolo Chodkiewicz, Palat: Vilnen: 1619 in 4. Vilnæ.* 4to. *Sacra Lithotheſis, in prima templi Collegii Croſenſis a Chodkiewicio fundati inchoatione, Vilnæ 1622 in 4to.* 5to. *Honor Sanctorũ reliquiis Vilnæ exhibitus, Oratio ſoluta, Vilnæ 1634 in 4to.* 6to. *Oratio, quâ Antiſtitem Vilnenſem novum, Abraham* Woyna, *nomine Coll: Vilnen: excepit:* 7mo. *Lyricorum libri 4, Librum Epodon & alterum Epigrammaton multoties impreſſum Vilnæ 1628 in 12. Coloniæ 1625 & 1682 in 12, Romæ 1643 in 12. Antverpiæ 1646 in 16, & 1634 & 1632 in 4to. Caliſſ: in 12 1681*, ale Kaliſka edycya ma *in libro 2do odas 28, in libro 3tio odas 32, in libro 4to odas 32*; ktorych niema Antwerpſka. Krom tego zoſtawił kazań, ktore miewał przed Władyſławem IV, tomow 4. Gotował nad to do druku. *De Perfecta Pöëſi lib: 4. Orationum librum unum, Lechiados lib: 12 heroico carmine. De Phyſico continuo lib: 4 De Deo Uno & Trino, & de Angelis, ad primam partem S. Thomæ Aquinatis. De Diis Gentium lib: 4 ſoluta oratione*, ale go w tym śmierć zaſzła. Widzieć mnie ſię doſtało iego *Mſ. in 4to*, pod tytułem: *Dii Gentium, ſeu Theologia Philoſophiaq; tam naturalis, quàm Ethica, Politica, Æconomia, Aſtronomia, ceteræq; artes & Scientiæ, ſub fabulis Theologiæ Ethicæ, à veteribus occultatæ, erutæ verò operâ P. Mathiæ Sarbiewſki 1627; in hoc opere eruditiſſimo cap: 23 oſtendit, ex antiquis hiſtoricorum argumentis petitis, fabulas Græcas & Ægiptias ortum traxiſſe à Noe, & ejus poſteris.* Znaydzieſz niektore liſty iego *in Oper:* Staniſława Łubieńſkiego Biſkupa Płockiego. Staniſław Woiewoda Mazowiecki Staroſta Grabowiecki y Korytnicki, brat rodzony Macieia Kazimierza, Deputat na Trybunał Koronny w roku 1643, *Janſonii elogia*, Marſzałek Izby Poſelſkiey w roku 1647, poſeł na Seym 1653 y deputat do namowienia pewney legacyi, *Conſtit: fol: 9*, Kommiſſarz do uwolnienia Zup Wielickich z ręku Ceſarſkich *Conſtit: 1661 fol: 10. Potoc: Centur: Viror: fol: 466* tak o nim między inſzemi mowi, *Vir liberæ ingenuitatis, quæ ad ſcopulos privatæ utilitatis, aut affectûs haud offenderet. Flexanima ejus ſuada in lingva, Conſus in pectore, ſpartacum illum Orbis Poloni Chmielnicium, Zamoſcio imminentem avertit, imo terruit in fugacem receptum. A Joanne Caſimiro Rege, Svecis ad æquiores conditiones adigendis adhibitus caduceator, atq; ad Moſchum temporario fœdere illigandum, deſtinatus Orator*; corka iego Anaſtazya wydana za Franciſzka Myſzkowſkiego Kaſztelana Bełzkiego: ſyn zaś Rafał Kaſztelan Bracławſki, Staroſta Korytnicki, Pan bogoboyny, Collegio naſzemu Kraſnoſtawſkiemu chciał fundacyi przyczynić, ale ta iego intencya zupełnego ſkutku nie wzięła, przenioſzſzy ſię na wieczność w roku 1715, pogrzebiony w kościele tegoż Collegium; iedna żona iego Maryanna z Borzynia Makowiecka herbu Pomian, Kaſztelanka Kamieniecka, ktorey poztradał w roku 1691. Druga Maryanna Dębińſka: trzecia Elżbieta Skotnicka, atoli dzieci wſzyſtkie iego młodo pozchodziły. Staniſław Chorąży Ciechanowſki, poſeł na konwokacyą 1674 *Conſtit: fol: 13.* Tereſſa y Elżbieta Zakonnice S. Brygitty w Lublinie w roku 1674. Jakub Woiewodzic Mazowiecki, poſeł Woiewodztwa Podlaſkiego, podpiſał elekcyą Jana III Krola.

**SARBSKI.* w Pomorſkim Woiewodztwie. Bernard Jerzy Sarbſki Sądowy Ziemſki Lemburſki, poſeł z Woiewodztwa Pomorſkiego na konwokacyą 1696. N. Deputat na Trybunał Koronny. Melchior na Sarbi Sarbſki, miał za ſobą Zofią Trembecką corkę Piotra 1576. *Acta Caſtren: Cracov:*

SARNICKI *herbu Slepowron* w Chełmſkiey ziemi, dokąd ſię z Płockiego Woiewo-

iewodztwa przenieśli, y w Łukowskiey Ziemi, ale się ci Sarneckimi piszą. Pierwszy w Ruskich kraiach osiadł Jakub Sarnicki, (boday to nie on miał za sobą Pobziedzińską herbu Gryf, *Okol: sub Leliwa*) był w Tatarskim ięzyku biegły, dla tego Jan Albrycht Krol Polski w legacyach go do tego Narodu zażywał, syn iego Jan, dziedzic na Lipsku, boday to nie temu Janowi, 1524 Mikołay Proboszcz Tarnowski y Felix Woyski y Sędzia Chełmski, Zamoyscy, woytostwo Tworyczow w zasługach nadali, o czym iest kopia listu ich *u Papros: o herb: fol: 196.* z Elżbiety Gorzkowskii herbu Tarnawa, spłodził syna Stanisława Woyskiego Krasnostawskiego, ten młode lata poleruiąc w Akademii Krolewieckiey na naukach, a potym po rożnych nacyach peregrynuiąc, chwycił się też był przewożney Kalwińskiey wiary, ktorey żwawo broniąc, zasłużył sobie u swoich, że go Superintendentem obrali, co poznać z listu Orzechowskiego do niego pisanego, potym iednak porzuciwszy tę funkcyą, iednakże nie błędy, na Ziemiańskiey fortunce siedząc, nadzieią się karmił, że za prace swoie w rożnych do druku podanych Xięgach podięte, miał więcey y w honorze y fortunie profitować. Są zaś w druku te iego Xięgi, 1mo. *Statuta y Metryka Przywileiow koronnych, w Krakowie 1594 in fol:* 2do. *Annales de origine & rebus gestis Polonorum ac Litvanorum,* 1587 *Cracov: in fol:* a temi czasy świeżo *w Lipsku in fol:* 1711, *wraz z Długossem tom: 2*, kędy o nim *w prefacyi fol: 32*, obszerną dyssertacyą znaydziesz, y o Xięgach od niego zpisanych, także zdania autorow o nich, iako też y błędy iego, *Braun też de Scriptor: Polon: traktuie o nim fol: 12 y 40.* 3tio. *Exempla & formulæ electionum Pontificum Romanorum, Imperatorum, & Ducum Venetorum, koło roku 1577, iako sam o sobie powiada in Epist: Prælimin: fol: 345* namienia, że napisał *Librum Campiductoriæ á fol: 406, Commentarios de tota Scientia militari*, ale ich do druku nie podał. Trochę przed tym, to iest *fol: 405*, natrąca coś o swoiey w druku Typografii, ktora rozumiem że nie insza iest tylko ta, ktora na końcu iego *Annalium* iest położona. *Historiam Ecclesiasticam* także że pisał, świadczy *lib: 6 cap: 6*, ale podobno do druku nie weszła, y dobrze, bo duchem heretyckim trąciła, iako y insze iego pisma. *Wydał y Triumphum Regis Stephani, o czym sam lib: 8 Annal:* opowiada. Jan Sarnecki *1577* Poborca w Ziemi Chełmskiey *Constit: fol: 321 y 1580 fol: 366.* Marcin Sarnecki Podstarości Łukowski, Poborca w Woiewodztwie Lubelskim 1611. Swentosław Sarnecki wydał do druku *Celebris Marchionatus in introductione SS. Reliquiarum ad Templum Pinczoviense, in fol: 1701 Cracov:*

**SARNOWSKI herbu Jastrzebiec* w Łęczyckim Woiewodztwie. Prandota Sarnowski Sędzia Ziemski Łęczycki, 1422 podpisał list Władysława Jagełła *u Łask: w stat: fol: 49.* Woyciech Chorąży Łęczycki, miał za soba Annę Zadzikownę siostrę Biskupa Krakowskiego, z ktorey syn Jakub, Krakowski Kantor y Sendomirski, ostatnią wolą swoią wszystkie swoie pieniądze na kościoły y ubogich wysypał, zszedł z tego świata w roku 1682, co opowiada nadgrobek iego w katedrze Krakowskiey z herbem Jastrzębiec. N. Chorąży Łęczycki, ktoremu Wilkanowska cztery corki powiła, iedna z nich poszła za Wierzbowskiego Podstolego Łęczyckiego, druga *1mo voto* za Karwickiego, z ktorym zpłodziła dwoch synow, *2do voto* za Trębińskiego, trzecia za Przedborskiego, czwarta za Szypowskiego *sterilis*. Swentosław z Dalkowa Sarnowski Kanclerz Gnieźnieński, Kanonik Łęczycki y Łowicki, Proboszcz Sieradzki, Deputat na Trybunał Koronny 1626. Szymon Kantor Krakowski, umarł 1639. co wypisał z iego nadgrobku w katedrze Krakowskiey *Starowol: in Monum:* Stefan Podkomorzy Łęczycki, Mar-

szałek Izby Poselskiey, na Seymie *abdicationis* Jana Kazimierza Krola, *iest iego Mowa w tomie drugim Mowcy Polskiego*, ktorą upraszał tego Krola, aby nie osierocał swoim oddaleniem się Oyczyzny ztrapioney: *iest y u Załusk: tom: 1. fol: 55.* był wprzod Chorążym Łęczyckim, y posłem na rożne Seymy, zkąd Kommissarzem zapisany, iuż na sądy fiszkalne Radomskie, iuż do dystrybuty hiberny, iuż do granic od Marchii Brandeburskiey, *Constit: 1676 fol: 17.* Stanisław z Janem Kazimierzem Krolewicem na ten czas Rzym odwiedził, Sekretarzem potym w krotce krolewskim, a daley Referendarzem Koronnym urosł, aż też na Biskupstwo Przemyskie posuniony, wieżdżał na nie 1659, przy ktorym trzymał y Opactwo Suleiowskie, z Seymu 1667 deputatem na Trybunał Radomski naznaczony, *Constit: fol: 6*, Krol Michał tak go sobie poważał, że go ostatniey woli swoiey exekutorem zostawił, z tey Infuły posuniony na Kuiawską, na ktorą miał nominacyą ieszcze w roku 1676, iako się podpisał na liście Krola Jana III, ktorą y z sobą w grobie złożył, w roku 1680; iam mu herb Slepowron w pierwszym tomie przypisał, ale omylnie. Adam Kanonik Warszawski, Kustosz Sendomirski, Proboszcz Łęczycki, o nim *Konstytucya 1683 fol, 15.* N. była za Radolińskim Kasztelanicem Krzywińskim. N. Sarnowska z Osiny za Mikołaiem Romiszowskim.

Sartawski herb.

OKolski *tom: 3 fol: 340* tak ich herb położył, pod imieniem Zeiberzdorff, a znać z informacyi sobie przysłaney, tarcza na dwie części przedzielona linią wężykowatą, tak, że się cztery anguły w niey znayduią, czyli raczey iak piorun kręcącą się, tak, że się niby zdadzą dwa gradusy, od lewego boku tarczy w gorę w prawą idące, pole gorne w niey powinno bydz białe, niższe krwawe, na hełmie nad koroną dwa skrzydła Orle, barkami do siebie obrocone, między ktoremi takież dwa pola iako y na tarczy. Podobny temu herb kładzie *Petra sancta cap: 22.* Atoli *Ms.*

o Familiach Pruſkich, lubo *Okolſkiego* tu cytuie, przecięż inſzym kſztałtem herb ich odryſowany przytacza, to ieſt tarczą wſzerſz, proſto na dwie części przedzieloną, z ktorych niżſza goła, na wyżſzey ieſt gwiazda o ſześciu promieniach, na hełmie nad koroną trąba myśliwa, w cyrkuł trochę nie zupełny zkręcona, cieńſzym końcem na doł, grubſzym w gorę obrocona, tak, że z prawey ſtrony tarczy cyrkuł iey nie zakończony, pięć dzwonkow u niey widać. Z *Okolſkm* iednak tzeba trzymać. Tym ſię herbem pieczętuią Zeyberzdorf Sartawſcy w Pruſiech. Zeyberzdorfami ſię piſzą na pamiątkę, że ſię kiedyś w Bawarſkiey Ziemi tak zwali, kędy nadany ſobie maiąc ten kleynot od Ceſarzow Rzymſkich, ieſzcze za czaſow *Okolſkiego* pod tymże imieniem kwitneli; z ktorych ieden był Infułatem *Friſingiæ*, dobra ich Ryterzfert nazwane w tamtych kraiach. Z tych Lenard miał pięciu ſynow, Wilhelma, Jana, Bernarda, Zygmunta, y Tomaſza, z tych Bernard ieſzcze za Krzyżakow przyſzedł do Prus, chwały rycerſkiey ſzukaiąc, ktoremu dobra Sartawice w zaſługach nadano; ſą Sartawice mila od Swiecia, kiedyś ſławne, zamek znaczny nad rzeką Wiſłą na wyſokiey gorze, teraz tylko go ruiny, miał kiedyś u ſiebie głowę S. Barbary Panny y Męczenniczki, ktorą Krzyżacy noca dobywſzy go, zabrali, y do Chełmna z wielką radością wprowadzili, *Mſ. de Famil: Pruſſ* kwiątnął ten Bernard koło roku 1430. Jan Sartawſki w roku 1493. będąc w Bawaryi u ſwoich Familiantow, otrzymał przywiley pewny od Ceſarza, dzielił dobra niektore z Ottą Zbrachlińſkim w roku 1511. Jerzy Zygmuntowi I Krolowi dobrze zaſłużony, od ktorego wziął dobra Wątwie nazwane 1525 prawem dożywotnim ſobie, żonie, ſynowi y corce, ſłużącym. Sebáſtyan Jerzemu Topołowſkiemu Chorążemu Pomorſkiemu, pewnych dobr donacyą uczynił w roku 1531, a drugie Piotrowi Bąkowſkiemu 1534 puścił zaſtawą. Jerzy ſyn Jerzego, *o ktorym Xiegi Chełmińſkie*, ſioſtry iego Katarzyna y Anna 1560, z Bakowſkii zpłodził Jerzego y Ludwika, ktorzy dobr ſwoich Krąpiewic nazwanych, zamianę czynili z Jerzym Niewieścińſkim za Obiezierze y Terkułki, żona Jerzego Bagniewſka, dobr Kroſtkowa nabyła pod Swieciem, ſyn z niey Rafał, ktoremu Wyſocka ſześć corek powiła, Krupocką, Kruſzyńſką, Koſſową, Oſtrowicką, Siecińſką, ſzoſta Panną umarła. Ludwik brat Jerzego w cudzych kraiach wychowany, z Anny Liſowſkii zpłodził dwoch ſynow, Jerzego dziedzica in Rekein, ktorego z Milewſkii ſyn Woyciech, Krzyſztof drugi ſyn Ludwika w Woiewodztwie Sendomirſkim oſiadł, dziedzic na Chodczy, z Grocholſkii Zuzanny, miał ſyna Jana Karola. Maryanna Sartawſka była za Kazimierzem Kitnowſkim Chorążym Pomorſkim, z ktorym wraz fundowawſzy kościoł naſz w Choynicach, życie ſwoie zkończyła w roku 1736.

Sas herb.

Mieſiąc żołty na tarczy iak na nowiu, rogami obiema proſto do gory obrocony, na każdym rogu iego gwiazda o, ſześciu graniach, we ſrzodku iego ſtrzała żelezcem proſto do gory wyrychtowana, w polu błękitnym, na hełmie nad koroną pawi ogon, ktory ſtrzała przeſzywa z prawey ſtrony tarczy w lewą; tak go opiſuia *Paproc: o herbach fol: 547, Okol: tom: 3 fol: 195.* Z tych drugi, poczatki tego herbu z Saxonii zaſiąga, zkąd ſię też Saſem zowie, z Saxonii do Węgier zaſzedł, z kąd Hrabia Huyd, *według świadectwa Woyciecha Strepy*, z niemałym

łym woyſkiem do Lwa Xiażecia Ruſkiego przybywſzy, y związawſzy ſię z Litwą, Mazolze zpułoſzywſzy, gdy w nadgrodę ſwoich rycerſkich dzieł, krom inſzych Podarunkow, ieſzcze mu y krewną ſwoię bliſką w małżeńſką ligę oddał, oſiadł w Ruſkich kraiach, y w potomkach ſwoich, rożnych Familii, ktore ſię tym herbem pieczętuią, ſtał ſię Oycem. *Paprocki* y ztąd dochodzi, iak to kiedyś możny był Dom w Węgrzech, że czerwone złote ztym herbem ich wybitym widziano, ſnać kiedy ſuperintendentami będąc Przodkowie ich, w Minnicach taką monetę bic kazali. Niektorzy ten herb cały z gory na doł przewrociwſzy noſzą, iako ſię mowiło pod Garczyńſkiemi, Mściſzewſcy podobny do Saſa herb noſzą, tylko że ſtrzały nie kładą, *patrz Mściſzewſki*, a gwiazd trzy u nich rzędem idzie Dzidziulowie także inſzym kſztałtem tego herbu zażywaią, *patrz w drugim tomie fol: 126.*

Herbowni.

Baczyńſki	*Daniłowicz*	*Komarnicki*	*Rudnicki*
Bandrowſki	*Długop-lſki*	*Kropiwnicki*	*Siemiaſz*
Baraniecki	*Dobrzańſki*	*Kruſzelnicki*	*Skotnicki*
Bereznicki	*Dubrawſki*	*Łucki*	*Strutyński*
Bilińſki	*Dziedoſzycki*	*Maneſterſki*	*Sulatycki*
Błażowſki	*Dziedziel*	*Mańczak*	*Swiſtelnicki*
Boiarſki	*Hoſzowſki*	*Mściſzewſki*	*Tarnawski*
Bratkowſki	*Hrebicki*	*Nowoſielſki*	*Tyſſarowski*
Brylińſki	*Hubernicki*	*Odrzechowſki*	*Winnicki*
Brześciańſki	*Jamińſki*	*Orłowſki*	*Wiſłocki*
Buchowſki	*Jaſińſki*	*Podwyſocki*	*Witwicki*
Chodkowſki	*Jaworſki*	*Raſzkowſki*	*Wołkowicki*
Czołhańſki	*Kłodnicki*	*Rożniatowski*	*Wołoſiecki*
			Woryski

Woryski *Zawiſſa* *Zurakowski* *Zukotyński*

*SASIN *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie,a potym y po inſzych. Niektorzy z nich na Wołyniu oſiadſzy, od dobr Bylce Byleckiemi nazwani. Saſin Kaſztelan Wyſzogrodzki, z ſynem ſwoim Rolandem, w roku 1395 w woyſku Zygmunta Ceſarza wielkim ſercem potykaiąc ſię z Baiazetem, poległ na placu. *Długoſʒ.* Piotr Ludwik Saſin, Dziekan Dynowſki, 1641. Bernard Kanonik Chełmińſki, dobroczynny na naſzę Rezydencyą Malborſką, świat pożegnał w roku 1681. Sebaſtyan Piſarz Grodzki Halicki, miał za ſobą Zofią Kuberſką, z tey ſię zoſtały dwie corki, y dway ſynowie, Jozef y Antoni. Petronella Saſinowna była za Woyciechem Dąbrowſkim Podſtolim Nowogrodzkim. Saſinowſkich wſpomina *Laudum Łomżyńskie* 1607. Są y Saſinowie Kaleczycki.

*SASIEWICZ *herbu Jaſtrzębiec* w Woiewodztwie Trockim. ale z tą odmianą, że w podkowie kładą dwie ſtrzały, y krzyż w pośrzodku. Hieronim Saſiewicz Woyſki y Podſtaroſci Kowieńſki, Skarbny Litewſki, ſynowie iego w woyſku. Kazimierz podpiſał w Trockim elekcyą Jana Kazimierza Krola. *Konſtytucye 1670 fol: 3.* wſpominaią Saſiewicza Woiewodę Smoleńſkiego, ktorego pozoſtała małżonka, ponowiła śluby z Generałem Podolſkim.

SASZOR *herb.* patrz Orla: od tegoż herbu nazwani Saſzowlcy w Zatorſkim Xięſtwie y Oświecimſkim.

*SAWICKI *herbu Cholewa* w Brzeſciańſkim Woiewodztwie. Jan Sawicki w Zakonie naſzym mąż uczony, pierwſze początki zakładał Rezydencyi naſzey w Drogiczynie w Podlaſzu, umarł 1657. Brat iego rodzony Melchior Woiewoda Brzeſki Litewſki, mąż uczony, w Akademii Wileńſkiey z Teologii Doktorſkim laurem uczczony, ſą iego niektore piſma w druku, 1mo. *Cienie żałobne po iaſnych promieniach,wierſſem, na pogrzebie Katarzyny z Sokolińskich Kiſſczyny Woiewodziny Połockiey, in 4to 1640 w Wilnie.* 2do. *Primitiæ honorum B. Joſaphato Kuncewicz Archiep. Połoc: in 4to 1643.Vilnæ ieſt Oracya o tym Błogosławionym ktora miał w Wilnie.* Nie mnieyſza ſię w nim dzielność wydawała, we ſzyſtkich ktorekolwiek na ſiebie wziął funkcyach, naprzod tedy Łowczym Mielnickim uroſł, dano mu potym było Staroſtwo Grodzieńſkie, ale ſię wkrotce wyzuł z niego, widząc ſobie mniey życzliwe ſerca braterſkie; nadgradzaiąc mu to Jan Kazimierz Krol, Kaſztelanią mu Brzeſką konferował, w ktorym mieście kommendę maiąc, długo go y mężnie przeciwko Szwedom bronił, ale w roku 1657 niemogąc dłużey wytrzymać potencyi, Szwedowi go Karolowi y Rakocemu w pewne poddał kondycye, z Seymu 1662 był Kommiſſarzem do uznania krzywd od woyſka poczynionych, *Conſtit fol.* 17, zoſtawſzy potym Woiewodą, gdy dla obrady publiczney na Seymik ziachał,tam od zawziętych na ſiebie zabity, z ſynow iego, dway w Zakonie naſzym kwitneli, Antoni y Karol, pierwſzy rządził Collegium Brześciańſkie, umarł w Krakowie u S. Piotra 1733, wieku 77. Drugi rządził Collegia Gdańſkie y Krakowſkie u S. Piotra, umarł weLwowie 1733, ieſt w druku iego *Prawdziwe zwierzciadło niewinności, to ieſt życie S Aloyzego Gonzagi, w Poznaniu 1725.* Trzeci Dominik Kazimierz Kaſztelan Brzeſciańſki 1691, żona iego Sadowſka. Czwarty Krzyſztof Marcin, ktorego z Eufrozyny Kraſowſkii herbu Slepówron,Podkomorzanki Mielnickiey, ſyn Karol zoſtał: ſioſtry zaś ich, iedna Katarzyna była za Janem Szuyſkim, druga Emerencyanna Zákonnica S. Brygitty w Brześciu: wſzyſtkie te dzieci zpłodził Melchior Woiewoda z Zofii Pikarſkii Brześciańſkiey Woiewodzanki, ktorey nadgrobek widziec w Białey na Podlaſzu. Wprawdzieć ich

ich *Koiał: in Mſ.* pod herbem Nowina położył,alem ia w Brześciu herb ich widział Cholewa. Jan Sawicki w Zakonie naſzym Miſſyonarſkie życie zkończył 1709 w Bydgoſzczy. Niewiem czy nie ta Katarzyna Woiewodzanka Brześciańſka, co była za Janem Szuyſkim, była także za Piotrem Piekarſkim Miecznikiem Brześciańſkim.

SAWICKI *herbu Lubicz* w Podlaſkim Woiewodztwie, do ktorych *Okol:* naciąga Macieia Kaſztelana Podlaſkiego, ktorego ſyn Woyciech był Staroſtą Mielnickim, żona iego Dłuſka herbu Kotficz. Synowie iego, Mikołay y Krzyſztof. Paweł *za czaſow Baranowſ:* Jakub Sawicki Lubicz, Burgrabia Inowrocławſki 1700. Staniſław naprzod Komornik Ziemſki Drohicki 1616, potym Stolnik Podlaſki, poſeł na Seym 1627, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki *Conſtit: fol:* 5, ſyn iego Władyſław 1633. N. miał za ſobą Zofią Lipſką Podczaſzankę Bełzką. N. Barbarę Rudnicką. Michał y Jędrzey bracia rodzeni tego herbu, 1691.

SAWICKI *herbu Nowina* w Ziemi Mielnickiey. Jan Sawicki Skarbnik Podlaſki, zpłodził dwoch ſynow, Staniſława Jana Chorążego Mielnickiego 1674 *ſterilem*, y Woyciecha, ktory z Joanny Biſkupſkii zoſtáwił ci wprawdzie ſyna Jana, ale bezpotomnego, corek zaś tegoż Skarbnika było trzy, pierwſza Felicyanna za Woyciechem Bełczyckim, z ktorym miała corkę Annę Sobolewſką, y ſyna Kazimierza, od ktorego był ſyn Adam, y corka Barbara Tomaſzewſka. Druga Elżbietá poſzła za Wierzbickiego. Trzecia Teofila za Jędrzeia Jawoza, z ktorey ſynowie Gabryel y Rafał bezpotomni, y corka Maryanna, Pawła Swiętkowſkiego małżonka. Do tych zdami ſię należał X. Kaſper Sawicki, w Zakonie naſzym, Rektor niegdy Collegiū Kaliſkiego, mąż wielce uczony, ſą iego niektore Xiązki w druku. 1mo. *Anatomia Conſilii editi de ſtabiliendа pace Poloniæ, Jeſuitis pulſis, 1611 in 4to, ſub nomine Gaſp: Cichocki Canon: latinè, Polonicè verò ſub nomine Lunowski.* 2do. *Alloquia Oſiecenſia, lib: 6, in 4to, 1616 ſub nomine Cichocki.* 3tio. *Dialogus Curſoris & nautæ, in quo, de Violenta Gedanenſium Monialium S.Brigittæ, per hæreticos facta proſcriptione, narratio inſtituitur.* 4to. *Replika na Nowiny z Poznania, ktore Miniſter ieden rozſiał po Pruſiech. Cracov: 1614 in 4to.* 5to. *Tryplika na duplikę Niedoperza Miniſtra Toruńskiego,in 4to Cracov: 1615.* 6to. *Foremna zgoda, albo iſtna wrzawa miedzy Ewangelikami, Cracov: in 4to 1616. ſub nomine Joan: Golubski.* 7mo. *O wiecznym Błogoſławieńſtwie y ſcześciu X. Bellarmina Kardyn: przełożył na Polski ięzyk, 1617 w Krak: in 4to.* Nad to, zoſtawił do druku *Indicem Biblicum omnium materiarum.* Dwa razy do Rzymu iezdził Procurator od Prowincyi Polſkiey, trzeci raz z Legatem krolewſkim, Biſkupem Łuckim, Podiął ſię mąż Apoſtolſki, Miſſyi Moſkiewſkiey, kędy w połowie Dyſſydentow y Schizmatykow Bog mu znacznie poſzczęścił. Jednego z Ewangelikow w Anglii y Francyi, w błędach heretyckich nad innych lepiey wypolerowanego, raz y drugi w dyſpucie złamał, co ſobie za konfuzyą ten maiąc; chciał ſię iey śmiercią Kaſpra zemścić, atoli go ten, tak ſwoią łagodnością powściągnął, że ſię z kościołem katolickim poiednał. Więcey o nim znaydzieſz *in Biblioth: Scriptor: Societ:* Mikołay Sawicki, miał za ſobą Tyſzkiewiczownę. Maciey Chorąży Mielnicki. Alexander, Prowincyał Litewſkiey Prowincyi w Zakonie naſzym, potym Proboſzcz *Domûs Profeſſæ* w Wilnie *1724.* Teodor, Paweł Marcin 1648 w Brześciańſkim.

*SAWICKI *herbu Slepowron* w Wilenſkim Woiewodztwie. Michał Sawicki Piſarz Ziemſki Wileńſki, poſeł na Seym 1724, y Kommiſſarz do ſprawy Toruńſkiey. Niewiem czy tu, czy do inſzego Domu należą, Staniſław y Chryzoſtom Sawiccy; w Zakonie naſzym, bracia rodzeni, ale podobno należą do herbu Lubicz.

SAWICZ herbu Sulima, z ktorych iedni ſię piſza Sawicz Ryczgorſki, drudzy Sawicz Zabłocki, niewiem, czy oba do tegoż herbu należą. Jan Sawicz Ryczgorſki, mąż woienny, ſyn iego Wawrzyniec Sędzia Ziemſki Trocki, tego ſyn Jan, tego Alexander, z Sapiehą Pawłem Hetmanem rycerſką traktował. Tomaſz Sawicz Zabłocki, 1648 deputat do piſania pacta conventa, między Rzecząpoſpolitą y Janem Kazimierzem Krolem elektem. Woyciech w Wilenſkim w tymże roku. Bartłomiey w Zmudzi 1621, Staniſław w Mińſkim 1674, Woyciech zaś Sawicz Zabłocki, Dworzanin krolewſki, w Ośmiańſkim.

**SCHAFFGOCZ herbu Gryf*, na Sląſku, *Trebnicz kazanie.* Z tych Adam Schawgotz w roku 1592, za ſto dziewięćdzieſiąt y pięć tyſięcy talerow, kupił dobra Trachemberg Praunitz.

**SCHAFFTER herbu Chomato.* Michał Schaffter 1394, leży w Piaſecznie w kościele, świadkiem Grabiztyn, ale trudno napiſu wyczytać. *Mſ. de Famil: Pruſſ.*

**SCHAK herbu Szachownica*, atoli takim kſztałtem, iako go opiſuie *Mſ. o Famili: Pruskich.* Tarcza tego herbu w poł przedzielona, po lewey iey ſtronie, powinna bydz ſzachownica o ſześciu przedziałach, pola u niey czerwone y modre, z ktorey wilk w prawą wychodzi modry, w czerwonym polu, nogę przednią do gory podnioſzy, na hełmie wilk modry, nogi przednie do gory od kolan zpuſzczone maiący. Tym ſię herbem Schakowie w Pruſiech pieczetuią, Dom w tych tam kraiach ſtarożytny; bo ieſzcze w roku 1298, gdy Litwa nieſpodzianie; w ſam dzień S. Michała, na Strazburg napadła, y ludziom nie folguiąc, ktorych, do kościoła na ten czas zgromadzonych, ſiła trupem położyła, y kościołom, ktore bałwochwalſką zuchwałością zprofanowała, wſzyſtko puſtoſzyła; Konrad Schak Chełmińſkiey Prowincyi kommendę maiąc ſobie powierzoną, tak nagle z woyſkiem ſwoich przypadł, że y ieden żywo z pod iego oręża nie uſzedł. Tenże Golub założył w Pruſiech, a w roku 1301 został *według Prætor: Orb: Got: Magiſter Provincyalis in Pruſſia*, wſpomina go także *Stryikow: fol: 374, Długoß, Sarnicki lib: 6, Koiał: p. 1. lib: 6.* Był rodem Trewirczyk, zkąd znać do Prus z ſobą ściągnął krew ſwoię bliſką, y tamże oſadził, Pannom Zakonnym Benedyktynkom w Chełmnie fundacyi przyczynił. Trzymali potym Schakowie Szynwald, Wydrzno, Blomow y Swięte, krolewſkie dobra w zaſługach ſobie nadane: od Koſtkow na frymark wzieli Sztemberg. Nabyli potym rożnych poſſeſſyi w Kurlandyi, Sląſku, y Pruſach Xiążęcych. Jeden z nich miał za ſobą Pilawownę, był Sędzia Malborſkim, drugi był poſłem na Seym z Malborſkiego 1623, zkąd Kommiſſarzem zapiſany do taxy rzeczy, *Conſtit: fol: 10*, poiął Rauſzkownę, z ktorą zpłodził trzech ſynow, ieden z nich, był deputatem z Woiewodztwa Malborſkiego, drugi w Niderlandzie ożeniwſzy ſię oſiadł, trzeci na Sztemberku dziedzic. Sacken *Vladislai IV, Cubicularius, & militiæ Præfectus, rebus contra Turcas & Moſchos præclarè geſtis clarus, obiit 1635*, mowi nadgrobek iego w Toruniu, *u Starowol: in Monum:* Wacław Schak Kanclerz Xiążęcych Prus, legacye ſprawował do Krolow Polſkich, od Kurfirſtrza Brandeburſkiego. Fabian à Schak *Conſiliarius Provincialis Ducatûs Pruſſiæ, deputatus 1620 ad recognitionem juris Provincialis Pruſſiæ*, a 1600 podpiſał dekret Kommiſſyi krolewſkiey. Jan Schmak Kanonik Chełmiński. Albrycht Staroſta Szuſki, miał za ſoba Małgorzatę Sakinownę 1677.

Schampach herb.

Lew w lewą tarczy obrocony, na dwoch tylnych nogach ſtoiący, w koronie na głowie, z ogonem na grzbiet zadartym: we dwoch przednich łapach w gorę wznieſionych trzyma rożą. *Okol: tom: 2 fol: 105*: ani koloru tarczy, ani hełmu nie opiſawſzy. *Petra ſan: de Teſſer: gentilit: cap: 53* powiada, że *Davideorum Familia* w Wenecy, na tarczy ſzafirowey Lwa złotego noſi z lilią złotą, w Rzymie zaś *Ruiziorum familia* Lwa ma na czerwoney tarczy złotego, z ſrebrną lilią. Geldryi herb Lew żołty w polu niebieſkim. *Braun lib: 4 Civit: fol: 16.* Ten herb do Polſki wnieſiony za Zygmunta III Krola od Zdenkona Schampach, ktoremu indygenatu pozwoliła przez ſwoię uſtawę Rzeczpoſpolita, nie inaczey iednak *według Adama Grodzieckiego, w Przeſtrodze o Tytułach*, tylko że muſiał wyprzedać ſwoie dobra, ktore miał w cudzych kraiach, *Długoß* pod rokiem 1400 wſpomina, Zampach zamek w Morawſkiey Ziemi, tak bym rozumiał, że był kiedyś dziedzictwem tego Domu. Przywiley Fernynanda II Ceſarza na pargaminie, długą genealogią wywodzi, rod Szampachow od dawnych Leſzkow, niegdy Xiążąt y Monarchow Polſkich, otrzymał ten przywiley wſpomniony Zdenko Schampach, ten w młodym wieku, dany na dwor Maxymiliana Xiążęcia Auſtryi, nad lata ſwoie ſerce y męztwo wielkie pokazał, gdzie tegoż Maxymiliana na tron Polſki, pod rozerwaną elekcyą obranego, wprowadzał. Rudolfowi Ceſarzowi przeciwko Turkom tak ludźmi do boiu, iako y pieniężnym rátunkiem, ſiła dopomagał. Matyaſz także Ceſarz, na mądrey radzie iego polegał. Ferdynand zaś II Ceſarz ktoremu ſię też nie mniey iak y drugim przyſłużył, gdy Państwo iego od nieprzyiaznego Gabora obronił, za co *ſervator Auſtriæ* zawołany był; Orła mu Ceſarſkiego do iego herbu przydał, na ktorego pierſiach złotemi literami imię iego wyrażone było *Ferdinandus.* Po tych iednak tak wielkich faworach Ceſarſkich, zteſknił ſię do Polſkiey wolności, przetoż indygenat wyiednawſzy ſobie na Seymie, Zygmuntowi Krolowi wiernemi ſię zaſługami zaſzczycał, iako, gdy do Prus znaczną liczbę Jazdy Niemieckiey wyprawił, aż go też śmierc w Krakowie zaſtała, kędy w kościele OO Franciſzkanow pogrzebiony od ſyna 1639; był to Henryk Buryan na Hodoninie y Miłotyce Hrabia Schampach, w wielu cudzoziemſkich ięzykach biegły, y ſerca mężnego. *Malicki Camil: Franciſzkan, kazanie; Złota wolność śmierci, y Okol:*

SCHENHING herbu Traby, Okol: tom: 3 fol: 233 tak ich herb opiſuie. Są trzy trąby myśliwe czarne, z dzwonkami, w polu czerwonym, między dwiema liniami ułożone, iedna podle drugiey, ktore iednak linie na ukos idą, z lewego boku tarczy z gory, na prawy na doł, y każda z nich iedna od drugiey co raz mnieyſza. Dorota Schenckinowna była za Hugonem z Ranzowa Grafem koło roku 1530. Ten zaś herb miał pierwſzy wnieść do Polſki, Otto Schenhing Biſkup Inflantſki, iako ſię wyraźnie *Okolski świadczy Kalendarzem Fontana*, co iednak tak ſię ma rozumieć, że iak Inflanty Szwedzka potencya, od tego kroleſtwa oderwała, tak Schenhingowie ſtarożytny Dom w Inflanciech, ſmakuiąc ſobie ſwobodę tey Oyczyzny, do W. Xieſtwa Litewſkiego wynioſzy ſię, tamże oſiedli. Otto tedy Schenhing po podbitych do kroleſtwa Polſkiego, przez Stefana Batorego Inflantach, y erekcyi nowego Biſkupſtwa Inflantſkiego czyli Wendeńſkiego, drugim Infułatem zaſiadł na tey katedrze, y mieyſce mu w Senacie, y iego ſukceſſorom naznaczone, zaraz po Kamienieckim Biſkupie, *przez Konſtytucyą* 1593. *Conſtit: fol: 647*, nie mogł iednak, dla uſtawicznych od Szwedow woiennych rozruchow, ſpokoynie rządzić: to pewna, że był Paſterz ołobliwſzego w obyczaiach ułożenia y życia przykładnego, w roku *1597*, ponieważ Senat Rygſki zakazał był, żeby nikt Studentom naſzym, goſpod nie naymował, Otto dom doſtátni zkupił, dla ich rezydencyi, gdzie piąciu ich ſwoim koſztem chował. *Annuæ Societ:* też dobroczynność y w Derpcie naſzym OO świadczył, mąż w naukach ſie kochaiacy. Synod Dyecezańſki w naſzym kościele Rygſkim 1595 odprawił. Jan Schenhing z Woiewodztwem Trockim podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola.

**SCHEVE herbu Sternberg.* Ta Familia naprzod w Czechach ſwoie, y początki, y wzroſt wzieła, iako ſię mowiło pod herbem Sternberg, z tych był Zdenko z Szternberka na Konopiſczu, Ktorego Matyaſz Krol Węgierſki, wyprawił do Czech, aby był na niego tę koronę przeciągnął. *Paproc: Ogrod: fol: 196*, koło roku *1480*. Nawet niektorzy twierdzą, że y na Tronie Czeſkim zaſiadła Hrabianka z Szternberka Kanclerzanka Czeſka, z Jerzym Krolem Czeſkim dożywotnie złączona, ale *Paprocki* wyraźnie piſze, że ten Krol miał za ſobą Joannę Lwownę z Rozmitała: dopieroż to iawna omyłka, że ſioſtra tey Kanclerzanki była za Janem Tarnowſkim Káſztelanem Krakowſkim y Hetmanem Wielkim Koronnym; bo Jerzy Krol Czeſki, żył koło roku 1470, Tarnowſki umárł 1561. Ze też w Francuzkim kroleſtwie Szternberkowie de Scheve kwitnęli, dowodem ieſt nadgrobek w Łaſku, ktory bratu ſwemu rodzonemu, Sabina de Scheve, Olbrychta Łaſkiego Woiewody Sieradzkiego małżonka, w roku 1611 wyſtawiła, z tym napiſem, *Vincentii de Scheve, Łaſcenſis, Łovicienſis Præpoſiti, Archidiaconi Gneſnenſis, mortales exuviæ, qui cum ex Galliis in Regnum Poloniæ, cum vetuſta Łaſkorum affinitate domicilium tranſtuliſſet, atq; à ſæculari, ſacræ militiæ animum conſecrâſſet, plurimùm omni vita, de Eccleſia Dei totoq; clero Regni, non paucis ad Sedem Apoſtolicam, cum laude expeditis legationibus, meritus, anno* 1611 *ætat:* 54. *Łovicii morbo extinctus, depoſitæ per Il: Dnam Łaska de Scheve Palatinam Siradienſem, ſororem illius chariſſimam.* W Pruſiech też dawniey przedtym: bo w roku 1466 pierwſzy zaſiadał krzeſło Woiewodztwa Chełmińſkiego, *Auguſtinus à Scheve*, a to w nadgrodę zaſług ſwoich, że naywięcey pracował, do przyłączenia Pruſkiey Prowincyi do Korony. Małgorzata de Scheve była za Alexandrem Geſchawem.

**SCHLIEBEN* w Inflanciech. Jan Teodor Graf à Schlieben, czy iak drudzy pi-

ſzą à Schluben, Woiewoda Inflantſki w roku *1681*, ſyn iego Wilhelm poſłem był z Prus na Seym 1730, corka Joanna, Kazimierza Zawadzkiego Kaſztelana Chełmińſkiego, Staroſty Puckiego y Lipińſkiego, małżonka.

Schlichting herb.

JElenie rogi trzy, dwa z nich ieden podle drugiego, trzeci zaś nad niemi, w polu czerwonym powinny bydz, w hełmie zaś trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Koiał: in Mſ.* ktory powiada, że ten herb do Xięſtwa Zmudzkiego od iednego z Schlichtyngow z Wielkieypolſki przynieſiony. Jan Jerzy Schlichting z Bukowca Sędzia Ziemſki Wſchowſki; z Woiewodztwa Poznanſkiego poſeł na Seym 1633, zkąd zapiſany na Trybunał ſkarbowy Radomſki, *Conſtit: fol: 20*, y znowu w roku 1635, *Conſtit: fol: 17*, w roku 1638 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *fol: 20 y 1645* do Krolewca, *fol: 17*, y 1653 deputat na Trybunał Skarbowy Lwowſki, *fol: 2*, podpiſał także konfederacyą generalną Warſzawſką, poſeł na konwokacyą 1632. Woyciech u Boguſława Leſczyńſkiego Generała Wielkopolſkiego w wielkich reſpektach. Samuel Rotmiſtrz krolewſki, z Seymu 1683 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 12*. N. miał dwie corki, z tych iedna poſzła za Bukowieckiego, druga Zuzanna za Kczewſkiego, matka Samuela Woiewody Malborſkiego. Jan Szymon Woyſki Inflantſki w Xięſtwie Zmudzkim *1674*, ſyn iego Stefan młodo umarł. Anna Elżbieta z Bukowca Schlichtizanka, Jerzego Franciſzka Golcza małżonka. Dway Schlichtyngowie mieli za ſobą dwie ſioſtry rodzone Morſztynowny Barbarę y Bogumiłę, corki Gabryela, trzeci także Gryzellę Morſztynownę, corkę Boguſława. Kazimierz w Poznanſkim, Alexander w Krakowſkim 1697.

Schmeling herb.

*W polu białym na ukos od prawego boku tarczy na doł na lewy krata z balaſami piąciu proſtemi nie toczonemi czerwoną, iaka więc na gankach bywa, na hełmie poł Panny, albo po pas bez obudwu ręku, iakby po ramię obiedwie odcięte miała, głowę iey binda związała, ktorey końce daleko na bok lewy tarczy wyciągnione, takem go odryſowany ten herb widział między inſzemi herbami Pruſkiemi. Pieczętuią ſie nim Schmelingowie, z ktorych Melchior Von Schmelling miał za ſobą Magdalenę Urtellę, z tey ſyn Henrych poiął Dorotę Von Kreſen, ktora mu urodziła ſyna Hartwika, w woyſku Koronnym Zygmunta III Krola Polſkiego Majora, ten ſię złączył dożywotnie z Gertruda Wittinghoffowną, z ktorey corka Gertruda Gotardowi Byſtramowi zaślubiona, umarła 1649. Jedrzey Schmelling miał ſwoię rotę w woyſku Polſkim, co poznać z *Konſtytucyi 1631 fol. 49.* Henryk Staroſta Orleńſki podpisał *pacta conventa* Władyſława IV, *Porzad: Elekc:* Władyſław Koniuſzy Koronny, Staroſta Orleńſki 1674. *Conſtit: fol:* 21. N. była za Felixem Pacem Podkomorzym Litewſkim. Melchior w Zakonie naſzym, rządził Prowincyą Litewſką od roku 1646, y na tym urzędzie umarł w Nieświeżu w roku 1648.

SCHONBERG herbu Lew, według świad:ctwa *Okol: tom: 2 fol: 103* takiż Lew we wſzyſtkim powinien bydz, iakiegoś widział pod Schampach, tylko że w przednich łapach nie rożą, ale miecz dobyty y zanieſiony nad głowę ſwoię trzyma. *Petra ſancta cap; 53* inaczey Schonbergow w Miſnii herb opiſuie, to ieſt, że powinien bydz Lew ale bez korony na głowie, nie w lęwą tarczy, ale w prawą całym ſobą obrocony, w poł od głowy ciſawy, w poł od ogona zielony, na złotey tarczy. Dom tęn po Europie dziełami ſwemi wſławiony, a naprzod Mikołay Schonberg ſyn Teodoryka, w Miſnii urodziwſzy ſię, świętą do Rzymu peregrynacyą odprawiwſzy, wſtąpił do domu powracaiąc do Florencyi, kędy habit S. Dominika na ſiebie przyiął w roku 1497, gdzie wkrotce tak wyſoką umieiętnością zaiaśniał, że go Juli-

ųſz II

uſz II y Leo X. Papieżowie, wielce ſobie poważali, pokazał dowcipu ſwego y nauki dowody, gdy rożnemi piſmami błędy Lutrowe, dopiero wſzczynaiące ſię łamał, pokazał, gdy Zakonu ſwego Procuratoryą Generalną ſprawował, gdy Nuncyuſza Papiezkiego urząd, iuż w Hiſzpanii iuż w Węgrzech, na ten czas Arcybiſkup Kapuańſki piaſtował, gdy Franciſzka Krola Francuzkiego z Ceſarzem pogodził, czym nieporownaną ſobie u wſzyſtkich ſtanow ludzi y miłość y eſtymacyą ziednał, tak dalece, że po Klemenſa Papieża ba y Adryana śmierci, lubo ieſzcze nie był Kardynałem, na Stolicę go Papiezką tłumem promowowano, Paweł trzeci zaſługi iego w kościele Bożym, zważywſzy, między Purpuratow go Rzymſkich policzył pod tytułem S. Syxta; na tey godności, nic nie ubliżaiąc z powinności Zakonney, ſtał ſię drugim, widowiſkiem cnot nie poślednich; wyzuł ſię z śmiertelności w roku 1535 *Spondan: in Annal: Pancinius, Purpura docta. Cureus fol: 237 y 238,* ale go ſzczypie heretyk. Przedtym zaś kwitnął Piotr Schomberg Kardynał, umarł 1464, *Purpura docta.* Teodoryk Schomberg Raytaryi Niemieckiey, w woyſku Henryka IV Krola Francuzkiego, mężny wodz y dzielny, w roku 1590 poległ w potrzebie pod Juryakiem *Buſt: hiſt: Franc: lib: 22.* Kaſper Nantolii Hrabia, rodem Sás, ale do Francyi afektem przylgnął, y dla Henryka Walezyuſza Krola Francuzkiego, ludzi do boiu w Niemczech zbierał *Spondan: 1589 num: 12.* Tenże w roku 1593 z katolickiemi deputatami traktował, aby za Krola przyieli Henryka Nawarra, a gdy widział że do tey korony nie mogł przyść inaczey, tylko żeby był przyiął wprzod wiarę katolicka, on mu do tego naypierwſzym był powodem. *Spondan: num: 12.* Henryk Schomberg Francuzki Marſzałek, albo Hetman, 1627 Anglikow z wyſpy Ræa nazwaney, y od oblężenia zamku Martyniańſkiego z klęſką w nich odpędził, czego mu przez liſt ſwoy winſzował Urban VIII Papież. *Spond: num: 5.* Xiażęcia Aurelianeńſkiego Krolowi bratu rebellizuiącego poraził 1632. *Spondan: num: 7,* umarł na apoplexyą w tymże roku. *Cluver fol: 790.* Hallving Schomberg *Ocitaniæ Præfectus* Leucatę od Hiſzpanow oblężoną, nietylko żę od gwałtownego ſzturmu y impreſſyi oſwobodził, ale też Hiſzpanow znaczną klęſką złamał, oboz im, działa y wielką zdobycz odiął, za co go Krol Ludwik Marſzałkiem Francuzkim kreował 1637, *Spondanus num: 2,* Katalaunią zpuſtoſzył 1639, wſpomina go *Cluver ieſzcze w roku 1650 fol: 879* W Polſzcze naſzey, ile dochodzę, pierwſzy ſię z tego Domu gniezdzić począł Teofil Schomberg, ktoremu y biegłość w cudzoziemſkich ięzykach, y poler w rycerſkim kunſzcie, do tego pomogły, że mu Generalſtwo Artyleryi Koronney powierzono: Pod Smoleńſkiem podziemne miny on zaſadzał, na prędſze tego miaſta do Zygmunta III Krola nakłonienie. Pod Cecorą mężnie y nie raz natarczywe Tatarſkie hufce odganiał. Pod Chocimem wał na wyſokiey gorze ufortyfikowawſzy, wielą Turkom, gęſto z tamtąd daiąc ognia, był fatalnym. *Piaſec: fol: 347.* Belluardę pod Kamieńcem Podolſkim wyſtawił. W roku potym 1638 w legacyi do Perſkiego Krola od Władyſława IV wyſłany, ſzczęśliwie dotarł przymierza między Perſyą y Kroleſtwem Polſkim, aby ziednoczonemi ſiłami wraz Turecką potencyą obarczyć. Z tamtąd powracaiąc, gdy do Aſtrahanu przybliża, że z iego ludzi ktoś gwałtowniey wyciągaiącemu cło od nich Aſtrahanczykowi oparł ſię, w zwadzie, ile że z nich żaden ięzyka tamtey krainy nie umiał, na obronę albo na ukołyſanie grubego narodu: bo konwoy Perſki dla obſtalowania goſpody w poblizſzym miaſteczku odłączył ſię był od nich, y z życia y ze wſzyſtkich apparencyi, także

donatyw

donatyw Krola Perſkiego, Schomberg, y iego drogi towarzyſze wyzuci. *Piaſecki Chron: fol: 502, Potoc: Centur: fol: 93.* kędy też to o tym Domu napiſał, *Schonbergia domus in Republica noſtra meritis cumulatior quàm annis.* Zoſtawił dwoch ſynow, Michała (ia go czytam Rotmiſtrzem Pancerney chorągwi w kompucie woyſka 1658) ten gdy zbliſka foſſy Kiiowſkie obieżdża, poimany y do Ulciuchy więkſzey w głąb Moſkwy zaprowadzony, długą niewolą iedyną nadzieią ſalwowania ſię z niey ucieczką cieſzył. iakoż y uſzedł, atoli dogoniony, gdy ſię mężnie Moſkwie broni, raczey ſobie śmierć chwalebną obieraiąc, niżeli pęta Moſkiewſkie, od wielu ieden zamordowany, przecież nie bez klęſki w nieprzyiacielu poległ. *Potoc: fol: 95,* y Jacka Kaſztelana Kamienieckiego, całe prawie życie ſwoie Marſowi poświęcił, w Szwedzkich, Tatarſkich, Moſkiewſkich, Kozackich, Siedmiogrodzkich expedycyach, życie ſwoie za całość Oyczyzny na azard puſzczaiąc; iakoż y rany z nich, liczne wynoſił y ſyka Tatarſkie cierpiał, przecież w nim nie oſtygła chęć nigdy do boiu, ktorą w nim uważaiąc naywyżſi woyſk Polſkich Moderatorowie, kommendy mu częſtokroć nad całym woyſkiem powierzali, ktorą nietylko czułością pilną, ale y biegłością nabytą wielu lat godnie piaſtował, tak zaprawiwſzy ſię, przyſzło do tego, że nie na łożku, ale na koniu śmierć go zaſtała, a co bolało wſzyſtkich, że ſukceſſora żadnego chwały ſwoiey rycerſkiey nie zoſtawiwſzy, oſtatni z tego Domu w Polſzcze wſzedł do grobu. *Potoc: Centur: fol: 93 Kochow: clim. 1 lib: 1. Paſtor: Okol: Ruſſ: Flor: fol: 114.* Miał zaś za ſobą Katarzynę Humiecką, corkę Kaſztelanica Kamienieckiego, ktora po iego ześciu poſzła za Łuzeckiego

Schiling herb.

Na

NA krwawey tarczy cyrkuł ſrebrny, w ktorego ſrzodku gałązka lipowa o trzech liſtkach, z ktorych dwa z boku, a trzecie nad niemi we ſrzodku, wſzyſtkie zielone, na hełmie dwa ſkrzydła Orle rozciągnione do gory, na każdym z nich takież cyrkuły z liſtkami, iak y na tarczy: tak go opiſuią, *Paproc: o herb: fol: 701, Okol: tom: 3 fol: 208,* gdzie powiada, że Maxymilian Celarz familią Schillingow w roku 1507, przywileiem ſwoim danym w Konſtancyi, zdawna w Niemczech ſzlachetną, dla wielkich zaſług, tym herbem ozdobił. Zygmunt zaś I Krol Polſki w roku 1543, indygenatu im w tym kroleſtwie pozwolił. Jan Schyling w Sambieńſkiey Prowincyi w Pruſiech Ziemianin, w roku 1466 podpiſał Pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtatu: fol: 150 Decius de Sigiſm: I temporibus* wſpomina, że Fryderyk, Jan, Jodocus y Mikołay Shilingowie z Wyſſenburga do Polſki ſię przenieśli, gdzie *według Paproc:* kwitneli Mikołay w roku 1509, Jan 1534, Erazm 1539, Juſtus 1540, Jerzy 1551. Jan Schiling J. U. D. Wrocławſki S. Floryana Proboſzcz, Wrocławſki y Krakowſki Kanonik, Pleban Bocheńſki, gdy ſię z Rzymſkiey drogi do Oyczyzny powraca, w Karyntii umarł 1518, iego nadgrobek na Zamku Krakowſkim, brat iego Auguſtyn, oba z Oyca Fryderyka, urodzeni, miał za ſobą Krupczankę, z tey był ſyn Erazm, dziedzic na Koczanowie, ten zoſtawił ſyna Zygmunta, y corek ſześć. Mikołay Schiling z Szpaczkowny zpłodził Jana, Kanonika Krakowſkiego y Wrocławſkiego, zmarłego roku 1552, ktoremu Jędrzey Przecławſki, y Piotr Myſzkowſki, Kanonicy Krakowſcy, nadgrobek w katedrze Krakowſkiey wyſtawili z tą pochwałą, *Viro pio, literato, & qui in rebus humanis tranquillitatem animi, ſummum bonum eſſe putabat, ea de cauſa alienus ab omni ambitione, ita ſemper vixit, ut nemini moleſtus, omnibus gratus, ac jucundus eſſet.* Erazm ſyn Krzyſztofa dziedzica, na Minodze, miał za ſobą Ewę Chrząłtowſką, ſioſtr iego pięć było. Jeremiaſz dziedzic na Hendrykowie y Wieprzu, corka iego Elżbieta była za Maryanem Przyłęckim Kaſztelanem Oświecimſkim, żyła ieſzcze 1646, pani pobożna, w Hendrykowie kościoł wymurowała, y Panny Zakonne z Sląſka do Polſki zkłonione, cały rok ſzczodrobliwie w dobrach ſwoich żywiła. Jan Piſarz ſkarbowy; ktorego ſyn z Xiążęciem Koreckim mężnie z Turkami y z Tatarami zcinaiąc ſię, poległ; Jan w pieſzym woyſku Polſkim, znaczney ſzarży, pod expedycyą Moſkiewſką za Krola Stefana, w okazyi zabity. *Paproc: o herb: fol: 417,* Zuzanna corka Krzyſztofa, naprzod była z Gerałtowſkim, potym z Adamem Jordanem.

Schweryn herb.

SZyba albo okno do Miner, kwadratowe, przecięż trochę ſpiczaſte, białe, w polu czerwonym bydz powinno, na hełmie pięć pior ſtruſich, z iednego boku iedna ſzyba, z drugiego boku druga, takimże kſztałtem iako y na tarczy, tak go opiſuią, *Okol: tom: 2 fol: 343 Mſ. o Famil: Pruſkich, Mſ. X. Koiał. Hartman in Repub: Pomer:* powiada, że Schwerynow Familia, ktora ſię tym herbem ſzczyci, ieſt naydawnieyſza w Pomeranii, co y z tego poznać, że Mikołaia Schweryna corka Elżbieta, była za Otonem I Xiążęciem Szczecińſkim koło roku 1345. zkąd ſię znać niektorzy do Inflant przenieśli, gdzie Jan Schweryn był Arcybiſkupem Rygſkim, o ktorym *Długoſz* piſze pod rokiem 1299, że gdy długa oppreſſyą, y ciężkim panowaniem Krzyżacy Inflantczykom nadprzykrzali ſię, mężnie

ſię im

ſię im iak był powinien, oparł, atoli od nich poimany, tak zle był od nichże traktowany, że w roku 1300 y z życia go wyzuli. *Mſ. Cracov: de Livonia. Facies Rer: Sarmat:* przydaie, że w Rzymie u Papieża ſzukał folgi od Krzyżackiey nielitości, ale mało co zyſkał. Krzyſztof Schweryn Generaliſſimus nad iazdą Ceſarſką, ſyn iego Jakub naywyżſzy Wodz woyſk Ceſarſkich Podkomrzy Pomorſki, Jan Felix, ſyn Jákuba, Gubernator Pomorſki, ktorego ſyn Ulryk Pułkownikiem był w woyſku Ceſarſkim, zpłodził ſyna Jana Konſyliarza Ceſarſkiego, ten zaś Jakuba, Adminiſtratora Kurlandyi, od ktorego ſyn Jan Ulryk, dziedzic na Alſzwangu, ten młodſze lata w Marſowych dziełach polerował pod Janem Karolem Chodkiewiczem, wyſtawiwſzy ſwoim koſztem znaczny komput ludzi woiennych, z ktorym w rożnych okazyach, oſobliwie iednak przeciwko Szwedom w Inflanciech, heroicznie ſławał. Pierwſzy z Domu ſwego, herezyi ſię wyrzekſzy, kościoł w Oyczyźnie ſwoiey Alſzwangu katolickim kapłanom przywrocił, ozdobił y upoſażył, umarł 1637. z Barbary z Konarzyna Konarſkii herbu Koło, trzech zrodził ſynow, Jana, Jerzego, Dworzanina krolewſkiego, ktorego żona Eufrozyna Xiężniczka na Kowlu Sanguſzkowna 1644, y Samuela Proboſzcza katedralnego Zmudzkiego, ktory część ſwoię Oyczyſtą obrocił na fundacyą tey Prelatury. Herby Oyca ich Jana Ulryka, widziałem cztery, 1mo Szyba albo Okno, drugi Trydent, trzeci Wręby, czwarty wieniec, z gałązki dębowey zieloney, zkręcony. Zofia Sabina Schwerynowna, była za Janem Zawadzkim Woiewodą Parnawſkim 1614. Otto Schweryn *Miniſter Aulæ Brandeburgicæ 1655. Pufendorff lib: 2 § 56. Baro à Sweryn Excubiarum Generalis Præfectus 1660. Dameler: in Luteran Revocat:* Podobny do tego herb kładzie *Petra ſancta cap: 26.* Szwerynowie dwa Zamki wyſtawili, ieden Landſkron, drugi Schweryn. Krzyſztof Schweryn, Chorąży Parnawſki, Jerzy, Jan Alexander Dworzanin krolewſki, w Xięſtwie Zmudzkim 1674, N. była za Hieronimem Wazyńſkim, Staroſtą Wiekſzniańſkim. Oſtatni z tego Domu w Polſzcze [bo indziey ieſzcze y po dziś dzień kwitną w znacznych

honorach] dway bracia rodzeni bezżenni pomarli. Katarzyna Schwerynowa była za Stenbockim Grafem Erykiem koło roku 1650.

SCIBOR *herbu Oſtoia*, patrz Oſtoia.

SCIERSKI *herbu Leliwa*. Z tych był Jan Scierſki Proboſzcz Ołomuniecki.

Scipion herb.

CZtery laſki błękitne, w czerwonym polu, na krzyż na ukos złożone, z ktorych dwie na iednę ſtronę idą, dwie na drugą, w chełmie zaś Pelikan, krwią z rozdartych pierſi, dzieci troie ożywiający. Takem go widział na domowey pieczęci: ba y *X. Koiałowicz in Mſ.* tak go opiſuie. Początku tego herbu wiedzieć nie można, domyślaią ſię tylko niektorzy, że te cztery laſki ułożone ſą, na pamiątkę czterech niegdy wſławionych tak wielu tryumfami Scypionow, ktorzy od zawoiowanych Rzymowi Prowincyi nowych imion nabyli, to ieſt, *Scipio Affricanus major, Scipio Aſiaticus, Scipio Naſica, Scipio Numantinus albo Affricanus Minor*, co to za woiownicy byli, iak ſzczęśliwa Wolność Rzymſka była pod ich opieką, iak świat drżał pod ich orężem, czytać Hiſtorykow Rzymſkich. To tylko piſze *X. Koiałowicz in Mſ.* że ze Włoch do Polſki wnieſiony, w ten czas, kiedy y Krolowa Bona Zygmunta I Krola Polſkiego małżonka, z Xięſtwa Barſkiego do Polſki zawitała, wnieſiony zaś od Piotra Scipiona de Campo, w roku 1518 Marſzałka Dworu teyże Krolowy, y Gubernatora Xięſtwa Barſkiego, żona iego była Livia de Leonardis, zacnego Domu w krolestwie Neapolitańſkim, herbu, ktory ſię po Włoſku Sbarra zowie, to ieſt krokiew ſrebrna w czerwonym polu, z ktorego małżeńſtwa ſyn Fabrycy, zoſtał ſię we Włoſzech, drugi w Xięſtwie Litewſkim gniezdzić ſię począł; dziedzic na Kudrawce, miał za ſobą Annę Duſiacką Rudominownę, z tey były corki iego dwie, Reina zaślubiona Jakubowi Micucie Chorążycowi Litewſkiemu, y Anna Jozefowi Połubińſkiemu, Podſędkowi

Słonimſkiemu, ſynowie zaś, Jeremiaſz, Jerzy, Jan, Alexander, Piotr, Krzyſztof y Staniſław. Ociec ich w krwawych zaſługach ſwoich pod Wielkiemi Łukami, wziął był dobra krolewſkie Haraſimowicze, Steckie Sioło, Horodiſzcze, Bieniewicze, Stoczne, y w Xięſtwie Zmudzkim dobra Pozuſzwy: o czym ieſt przywiley Krola Stefana, w roku 1582 Ruſkim ięzykiem piſany. Z tych ſynow iego, ktorych dział fortuny opowiada, *ſub actu w Wilnie 1591 18 Junii*, Jeremiaſz y Piotr, ieżeli iakich mieli ſukceſſorow, nie wiedzieć. Staniſław między bracią naymłodſzy, Woyſkim był Grodzieńſkim, umarł bezpotomny, co ſię pokazuie *z Proteſtacyi w Grodzie Grodzieńſkim 1642, y z przywileiu Kancellaryi mnieyſzey Litewſkiey.* Czwarty Alexander, ktory oſobą ſwoią, y licznemi pocztami, na woynie Inflantſkiey, Rzeczypoſpolitey ſłużył, oſobliwie pod Kircholmem, dał wielkie dowody odwagi ſwoiey, za co mu Krol Zygmunt III w tychże Inflanciech dał dobra Lenne Uſzt, Pappen, Nadom, Muyten y inne, *na co ieſt przywiley krolewſki 1605, 27 Octobr: w Metryce Koronney.* Piąty Krzyſztof Zakonu S. Franciſzka *Ordin: Minor:* był Prowincyałem Bernardyńſkim, w roku 1612 iezdził do Rzymu, był Kommiſſarzem *Sedis Apoſtolicæ* na Jaſną Gorę Częſtochowſką. Szoſty Jerzy, Podkomorzy Grodzienſki, dziedzic na Repli, z tym tytułem poſłował na Seym 1623, z kąd Kommiſſarzem zapiſany do granic między Woiewodztwy Podlaſkim y Brześciańſkim, *Conſtit: fol. 11*, wziął zaś ten honor po Euſtachim Kurczu w roku 1619, co ſię pokazuie z liſtu Zygmunta III, *w Metryce Kancellaryi Wielkiey Litewſkiey*, approbuiącego tę iego elekcyą, w ktorym między inſzemi ták mowi. *Conſiderantes nos egregia & præclara geſta & merita, G. Georgii Scipionis Campo, ejusq, antiquæ familiæ, tum pote Avi & Parentis ſui, qui fidem & integritatem ſuam Seren: olim Bonæ Reginæ Aviæ noſtræ deſideratiſſimæ, ſatis abundè ſunt teſtati, vel maximè, is idem Parens ipſius, Sereniſ: olim Anteceſſoribus noſtris, Regibus Poloniæ, Sigiſmndo Auguſto Avunculo Noſtro, & Stephano, toto ipſorum felicis gubernationis tempore, in oppugnatione caſtri ad Wielkiełuki, necnon & aliis expeditionibus bellicis, non ſine inſigni militum manu, ac ſumptu, ſtrenuè ac dextrè militiæ nomen dedit ſuāq; operam & invictū animi robur, luculenter declaravit. Cujus veſtigiis prænominatus &c*, Ożenił ſię ten Jerzy z Zofią, z Lewiczyna Lewicką, Chorążanką Podlaſką, urodzoną z Wołowiczowny, ſioſtry Hieronima Wołowicza Staroſty Zmudzkiego. Fundował y nadał kościoł w Repli, w dobrach ſwoich dziedzicznych, w powiecie Wołkowiſkim. Potomſtwo iego, corka Anna wydana za Krzyſztofa Kopcia, ſynowie zaś, Gabryel bezpotomny, podpiſał elekcyą Władyſława IV z Ziemi Wyſzogrodzkiey, y Matyaſz dziedzic na Repli y Olekſzycach, ktorego corka dziedziczka iedynaczka, poſzła za Wołowicza, y wniosła w ten Dom pomienione dobra, ale ſię znowu po Wołowiczownie doſtały w Dom Maſſalſkich. Trzeci ſyn tegoż Jerzego Podkomorzego, Mikołay dziedzic, na Puſzkarowczyźnie, ten poiął Halſzkę Wybranowſką, z ktorey był ſyn Jerzy, temu Jadwiga Byſzlaiowna powiła tych ſynow, Jozefa, Marcina, Władyſława, Mikołaia, y Kazimierza. Z tych Kazimierz dziedzic na Hutkach, z Katarzyną Olędzką zpłodził corkę Tereſſę, ſynow, Jędrzeia, Jana y Jozefa, bezpotomnych, y Krzyſztofa niedawno zmarłego, ktorego z Anny Ordyńcowny ſynowie, Jozef, Adam y Jan.

Siodmy Jan Woyſki Grodzieńſki, (*Koiał: in Mſ.* y Jerzego y Jana Podkomorzymi Grodzienſkiemi piſze,] dziedzic na Kudrawce, deputat na Trybunał Litewſki 1603, z powiatu Grodzienſkiego, Konfundator y z bratem ſwoim OO Bernardynow y Panien Bernardynek w Grodnie, gdzie też y

Grob

Grob ieſt tego Domu, kędy pierwſzy z Scipionow ten Jan pogrzebiony koło roku 1620, na ktorego pogrzebie miał mowę Piotr Wieſiołowſki, na ten czas Podſkarbi Nadworny Litewſki, złączył ſię był z Anną Brześciańſką z Ziemi Przemyſkiey, z ktorey ſynowie dway, ieden z nich Mikołay Euſtáchi Staroſta Merecki, na dwor Władyſława krolewicza na ten czas Polſkiego oddany, z nimże cudze kraie zwiedził, kędy y wierną uſługą y przymiotami ſwemi, tyle ſobie uſkarbił łaſki iego, że go naprzod Podkomorzym ſwoim, a wſtąpiwſzy na tron Polſki, Staroſtą Mereckim uczynił, y pewnieby poſunął go reſpekt krolewſki wyżey, gdyby była śmierć w krotce nie zaſzła 1637 *in cælibatu* żyiącego; ieſt iego pamiątka u Matki Boſkiey w Sierpcu, tablica wielká ſrebrna 1635. *Luc: Papr: Łaſki fol. 60* y przywiley Władyſława IV Krola w Kancellaryi Wielkiey Litewſkiey, dany 1633. Drugi Krzyſztof Dworzanin y Sekretarz krolewſki, dziedzic na Szczucinie małym, albo Szczuczyńku, w Powiecie Lidzkim, żona iego Symforoza Syrucianka, z tey corka poſzła za Adama Baranowicza dziedzica na Oleſzewicach, od ktorey zmarłey 1673, zoſtało potomſtwo, ſynowie zaś iego Jan, Olbrycht, Alexander y Staniſław, żyli *ſteriles*; Jędrzey tylko ſyn tegoż Krzyſztofa, dziedzic na Szczuczyńku y Sukkurczach, wprzod Podczaſzy Grodzienſki, potym Chorąży Wendeńſki, z ktorym tytułem podpiſał elekcyą Jana III z Powiatu Grodzieńſkiego, y Michała Krola z Powiatu Lidzkiego z tymże tytułem Kommiſſarzem był do Ekonomii Grodzieńſkiey z Seymu 1678 *Conſtit: fol: 22*, wziąwſzy w nadgrodę dobr ſwoich zawoiowanych, dobra Bebrowice w Powiecie Mozyrſkim, a poiąwſzy w małżeńſką ligę Eleonorę Suchodolſką, z Zofii Jundziłowny, urodzoną Piſarzownę Ziemſką Wołkowiſką, *1mo voto* [bo *2do voto* miał za ſobą Annę Podchocimſką, z ktorey był ſyn Jozef, a w Zakonie S. Franciſzka *Ordin: Min: Obſerv:* Fortunat, y corka Joanna, Jana Korkucia Piſarza Grodzkiego Lidzkiego małżonka, z ktorym zoſtawiła potomſtwo) zpłodził dwie corki, Katarzynę Jerzego Hlebickiego Jozefowicza Podſtolego Witebſkiego, Konſtancyą Alexandra Kaſperowicza Winczy, Strażnika y Sędziego Lidzkiego, małżonki, y ſynow dwoch, Jana y Kazimierza. Z tych Kazimierz, Podſtoli, Podkomorzy a na koniec Marſzałek Lidzki, trzy razy Deputat na Trybunał Litewſki z tegoż powiatu, dwa razy Marſzałek w nim, raz *fori compoſiti*, drugi raz Koła wielkiego, Kommiſſarz na kommiſſyą Brześciańſką, y przez Konſtytucyą 1726 do renowacyi traktatow z Moſkwą. Poſeł na Seym 1724 y 1726, Marſzałek Kapturu Lidzkiego pod interregnum 1733, w ktorym z światem ſię rozſtał. Dwa razy ponawiał śluby małżeńſkie, pierwſzy raz z Anną Gutowſką drugi raz z Zofią Judycka, Marſzałkowną Rzeczycką, z obiema potomſtwa nie było.

Jan, Kaſztelan Smoleńſki, Staroſta Lidzki, Borciańſki, ſyn ſtarſzy Jędrzeia Chorążego Wendeńſkiego, w roku 1699 deputatem zaſiadał na Trybunale Litewſkim, w roku 1702 Rotmiſtrzem obrany Chorągwi Powiatu Lidzkiego: ktorą wyprawił tenże Powiat na woynę Szwedzką w roku 1703, na ten czas Piſarz Grodzki Lidzki, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim, y znowu 1709: poſłował do Krola Szwedzkiego od Prowincyi Litewſkiey, na rożne Seymy y Walne rady ſiedm razy. Kommiſſarz y Plenipotencyarz do traktatu zaczętego w Lublinie, a zkończonego w Warſzawie, między Krolem Auguſtem II y zkonfederowaną Rzecząpoſpolita, kędy przez dziewięć mieſięcy na tey uſłudze pracuiąc, ſzczęśliwie go zakończywſzy, podpiſał 1717, w krześle Kaſztelanii Smoleńſkiey zaſiadſzy 1720, z Seymu 1726,

P Kom-

Kommiſſarzem naznaczony do traktatu z Elektorem Brandeburſkim, na kommiſſyą zaś ſkarbową tak ż rycerſkiego ſtanu, iako y z Senatu uſtawiczny prawie Kommiſſarz. Pod interregnum na Elekcyą prowadził Woiewodztwo Smolenſkie, umarł 1738, Fundował Collegium y ſzkoły OO *Piarum Scholarum* w dziedzicznych dobrach ſwoich Werenowie w Powiecie Lidzkim, OO Dominikanow w Koniuchach także w dziedzictwie ſwoim, w powiecie Wołkowiſkim: małżonka zaś iego ſioſtry miłoſierne w Stzuczynie w powiecie Lidzkim, była ta Tereſſa Hlebicka Jozefowiczowna, Podſtolanka Witebſka, herbu Leliwa, ktora mu krom corki Anny, y ſynow. Franciſzka, Jozefa, Antoniego, Dominika, Jędrzeia, młodo zmarłych, powiła ſyna Jozefa Lidzkiego y Mukarowſkiego Staroſtę, ten z ſzkoł wyſzedſzy, deputatem obrany na Trybunał Litewſki 1717, poſłem z Smoleńſkiego y deputatem do Konſtytucyi 1724, y 1726, z ktorego drugiego, Kommiſſarzem zapiſany do renowacyi *antiquorum fœderum* z Ceſarzem Rzymſkim, y do inkorporacyi Kurlandyi, na ktorey funkcyi pięć mieſięcy pracował; w roku 1728, 1729, 1730, 1732, 1733 poſeł, a na dwoch Seymach Grodzieńſkich, y na konwokacyi Warſzawſkiey, Kandydat do Laſki Seymowey, ale te dwa Seymy Grodzieńſkie, przed elekcyą Marſzałka zerwane, na konwokacyi zaś dobrowolnie ſwey konkurrencyi uſtąpił *in perſonam tertii*, niechcąc dać z ſiebie okazyi, do iakichkolwiek dyſſenſyi w tey oſierociałey na ten czas Oyczyźnie. Poiął w małżeńſtwo Werenę z Dąbrowicy Firleiownę Kaſztelankę Kamieńſką, z Anny Lanckorońſkii Kaſztelanki Radomſkiey urodzoną, po zeſzłym bracie ſwoim w roku 1730 Jakubie Firleiu Staroście Mukarowſkim, oſtatnią fortun y Domu iedynaczkę y dziedziczkę, z ktorą potomſtwo, corki, Anna, Magdalena, y Tereſſa, y ſyn Ignacy de Campo Scipion, Staroſta Borcianſki: *2do voto* poiął Xiężniczkę Radziwiłownę Woiewodzankę Nowogrodzką.

*SCZANIECKI *herbu Ozoria*, w Wielkieypolſzcze. N. Sczaniecki, miał za ſobą, Cielecką, drugi Zofią Koczorowſką, trzeci Szołdrſką, ta mu zpłodziła procz corek, ſynow czterech: z tych pierwſzy Alexander, od tego zoſtali ſynowie, Gabryel, Alexy, y Jozef, y corka Magdalena Taczanowſka. Drugi Stefan w Zakonie naſzym, rządził Kaliſkie, Poznańſkie, Lubelſkie, Lwowſkie Collegia, *Domum Profeſſam* w Krakowie, y Prowincyą Polſką, do Rzymu od Prowincyi ſwoiey iezdził dwa razy, ośmdzieſiąty rok życia ſwego zacząwſzy, umarł w Poznaniu 1737: ſą w druku niektore iego piſma. 1mo. *Fragmenta Philoſophiæ univerſæ*, 1694 *in 8vo Caliſſii*. 2do. *Profeſſio circa puerorum in virtute, ſapientia & politie inſtitutionem*, *Caliſſ:* 1715 *in 12*. 3tio *Nuda Veritas, de terra puri Verbi Dei pridem exorta, contra palliatam falſitatem*, *Poſnan:* 1727 *in 4to*, 4to. *Toż ſamo po Polſku pod tytułem, Sczera prawda przeciw obłudnemu fałſzowi. w Poznaniu* 1719 *in 4to*. 5to. *Protrepticon ad Magiſtros*. 6to. *Remonſtratio contra cujusdam Luterani mellitè maledicam de Benedicto XIII Pontifice demonſtrationem*. *Poſnan:* 1727 *in 4to*. 7mo. *Troy kapitulium albo kazanie na pogrzebie Zofii z Łubieńſkich Maczyńſkii Starościny Klonowskiey*, 1692 *Caliſſ. in fol:* 8vo. *Godziemba, kazan: na pogrz: Tereſſy z Dabmſkich Łackii Kaſztelancowy Kaliſkiey*, *w Poznan:* 1700 *in fol:* 9no, *Kazanie na S. Tomoſſa z Aquinu*, 1699 *Poſnan: in fol:* 10mo. *Pierwſſa zapowiedź kazanie na B. Jana Franniſſka Regis*, 1716 *in fol: Cracov:* 11m. *Xiega Zywota, kaz: na Niepokalane Poczecie Matki Boſkiey*, 1716 *in fol: Cracov:* 12mo. *Kazanie na prymicyaeh Jozefa Gurowſkiego Opota Przemeckiego* 1602. *Poſn: in fol.* 13tio: *Serce Sercu oddane kazan: na pogrz: in fol: Leopol:* 1730. Trzeci Franciſzek, dziedzic na Oporowie, ten z Wilczyńſkii zoſtawił corki, Franciſzkę

Skorzewſką, Katarzynę Morawſką, y Wiktorya. Synow zaś dwoch, Pawła Towarzyſza Uſarſkiego, złączył ſię dożywotnie z Taczanowſką. Hermenegilda, ten żył napzod z Tereſſą Twardowſką, z ktorey zpłodził tylko corkę iednę, a gdy mu ta żona umarła, ſtan ſobie duchowny obrał. Czwarty Mikołay, dziedzic na Noiowie, ten tylko zoſtawił iednego ſyna Franciſzka Towarzyſza pod Uſarſką chorągwią, y corkę Annę Swinarſką. Niewiem, czy nie od iednego z tych braci, idzie Jozef, temi czaſy w Zakonie naſzym. y N. Sczaniecki Staroſta Gnieźnieńſki, Cześnik Wſchowſki. N. Sczaniecki Podczaſzy Dobrzyńſki, z Woźnickii zoſtawił corkę zdamiſię Zofią,

SCZAWINSKI *herbu Prawdzic* w Mazoſzu y w Łęczyckim Woiewodztwie. Dom ſtarożytny, z ktorych iedni piſali ſię z ſtarego Sczawina, drudzy z wielkiego, inni z Sczawina Nowego, ktory, *za czaſow Okolſkiego* Borowa zwano. Jan ż ſtarego Sczawina, ktoremu Bolesław Xiążę Mazowieckie, w roku 1299 w zaſługach puścił wiecznym prawem Sczawin Wielki y Włoſczanow; kładzie *Okolſki* kopią tey donacyi, ktorey *data w Troiczynie w dzień S. Wawrzyńca*. Dadzibog Sczawińſki dzielny kawaler, ktoremu Władyſław Xiążę Łęczyckie, y Dobrzyńſkie iłe ſobie wielce zaſłużonemu, nadał zamek Ozorkow, z młynem y z innemi przyległościami, czego dowodem w tym Domu ieſt przywiley tegoż Xiążęcia, *dany w roku* 1344 *w dzien S. Katarzyny*. Dadziboga potym Marſzałka u Xiążęcia Mazowieckiego, y Dobiesława Woiewodę Rawſkiego, wſpomina dział fortuny Oyczyſtey miedzy niemi, ktory czynił Ziemowit Xiąże Mazowieckie w roku 1355 *data in Goſtyn w Wigilia SS. Apoſtołow Piotra y Pawła*, Dobiesławowi doſtał ſię Sczawin wielki, Dadzibogowi ſtary. Jan wnuk Dobiesława, *Okolſki go Pincerna Lancicienſis* napiſał, ale *Mſ.* z ktorego ſobie przyſłanego on też familią wypiſał, zowie go Woiewodą Łęczyckim, y *Acta iakieś na to przywodza w roku* 1468, tego z Grodzianowſkii było corek pięć, Zofia Bielawſkiego herbu Zaręba, Anna Chotowſkiego, N. Wierzbowſkiego, N. Rybołkiego, małżonki, piąta zakonnica w Płockim klaſztorze, y ſyn Piotr, y tego *tenże Mſ.* Woiewodą Łęczyckim piſze, ale roku, ktorego na tym krześle ſiedział, nie wyraził, mąż wytwornego rozſądku y powagi u wſzyſtkich, ten z Anny Wolſkii Duninowny, Pawła Kanclerza Koronnego corki, miał ſyna Jana Kaſztelana Sochaczowſkiego, ktory zpłodził trzy corki, Jadwigę Bartłomieiowi Szamowſkiemu, Annę Staniſławowi Uchańſkiemu Kaſztelanowi Rawſkiemu, Zofią náprzod Sierpſkiemu Jędrzeiowi, Kaſztelanowi Ripienikiemu, *2do* Anzelmowi Goſtomſkiemu 1573 Woiewodzie Rawſkiemu (kaplicę w Płocku przy OO Dominikanach wymurowała, w ktorey po śmierci złożona, pani pobożna, y wielkiego rozſądku, zkąd ią paſierbowie iey chocci Dyſſydenci wielce ſobie ſzacowali) zaślubione, to *Okolſki, ale X. Suśliga w życiu Elżbiety z Goſtomſkich Sieniawſkii corki tey Zofii*, powiada, że Piotr Kaſztelan Sochaczowſki, miał za ſobą Annę Wolſką Kanclerzankę, y z niey były te dzieci zpłodzone, co miarkuiąc czas, kiedy żył Kanclerz Wolski, ieſt pewnieyſza: nawet ſam ſię tu z ſobą *Okolſki* nie zgadza, bo iednegoż iuz Janem, iuż Piotrem zowie, dla tego lepiey *Paprocki* mowi, że Piotr Cześnik Łęczycki z Grodzanowſkii zpłodził te corki wzwyż wſpomnione, y ſyna Piotra Kaſztelana Sochaczowſkiego, ktorego z Wolſkii Kanclerzanki były te trzy corki, y ſyn Paweł, naprzod Kaſztelan Sochaczowſki 1565, *iakom go czytał na liście Auguſta I danym Miaſtu Lwowſkiemu*, potym Kaſztelan Brzeziński, Staroſta Sochaczowſki 1376 *Conſtit: fol:* 271; daley Kaſztelan Łęczycki, Bełzki, Warecki Staroſta 1587, *Conſtit: fol:* 454, Ochmiſtrz Dworu Krolowy An-

ny, żony Stefana Krola, ten wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Anną Dunikowną Stolnikowną Łęczycką iedynaczką, ktora z ſobą w Dom Sczawińſkich wnioſła dobra Uiazd, ktora mu powiła corki, Katarzynę z Kraſinſkim Podkomorzym Ciechanowſkim *Genealogia Kraſinſkich* Feronellą ią zowie, y powiada, że była za Mikołáiem Podkomorzym Rożańſkim, Annę z Herburtem Janem z Bruchnala, Zofią z Grabſkim Staroſtą Kruświckim, Barbarę z Michałem Sokołowſkim Kaſztelanem Goſtyńſkim, Staroſtą Brzeſkim y Rogozińſkim, zmowione, y ſynow czterech, Samuela, Jędrzeia, Pawła y Jana, o pierwſzych dwoch nie mogłem ſię nigdzie nic doczytać. Paweł był wprzod Kaſztelanem Brzezińſkim, potym Woiewodą Podlaſkim *1632*, żona iego Anna Goſtomſka Kaſztelanka Rawſka, z ktorey trzech ſynow było, Jan Kanonik Poznańſki, Franciſzek *ſterilis* y Tomáſz, ktory ſię ożenił z Spinkowną, z niey miał tylko corkę Maryannę *1mo voto* Kalinkiewiczową, *2do* Rokitnicką y to *ſterilem*. Corki zaś tego Pawła były te, Ewa Zofia Szydłowſka, Dorota Jakubowa Leśniowſka, Barbara Woyciechowa Kurzenicka, ale bezpotomne, Anna Zakonnica, y Maryanna Marcina Chrząſcza małżonka, z ktorym miała to potomſtwo: *1mo* Zygmunta Łukaſza Chrząſzcza, ktorego z Jadwigi Wroblewſkii, ſyn Kazimierz Podczaſzy Starodubowſki, *2do* Władyſława Chrząſcza *ſterilem*, *3tio* Katarzynę z Tomaſzem Roſochackim *ſterilem*, *4to* Helenę Krzyſztofa Tęczyńſkiego małżonkę. Jan Sczawińſki, czwarty ſyn Pawła Kaſztelana Łęczyckiego, ktoremu ſię działem doſtał Uiazd, y w Podlaſzu miaſteczko Waniewo, ten naprzod żył z Wilkánowſką, po niey z Urowiecką, z niey był ſyn Paweł Piſarz Ziemſki Podlaſki, ktory z Trąbkowny zoſtawił potomſtwo, a między tym był ſyn Alexander.

Dadzibog albo Bogdan, Marſzałek Xiążąt Mazowieckich, brat rodzony Dobieſława Woiewody Rawſkiego wzwyż wſpomnionego, zoſtawił dwoch ſynow, Naſiegniewa y Sieciecha, ktorzy przed Ziemowitem Xiążęciem Mazowieckim dział fortuny ſwoiey Oyczyſtey uczynili w Goſtyniu 1380. Naſiegniew wziął Sczawin nowy, Sieciech Sczawin ſtary, atoli od tego Sieciecha mało co ſukceſſorow zoſtało, kwitneli iednak ci, Marcyan ſyn Staniſława, a od Krzyſztofa Skarbnika Goſtyńſkiego była corka z Korycińſkii, ta poſzedſzy za Adama Zelſkiego, ſtarego Sczawina rezygnacyą uczyniła, na oſobę Jakuba Sczawińſkiego Woiewody Brzeſkiego Kuiawſkiego, tenże Jakub nabył y Sczawina wielkiego, od Staniſława Sokołowſkiego, ktorego byli niegdy uſtąpili Michałowi Sokołowſkiemu, Samuel y Jędrzey Sczawinſcy, ſynowie Pawła Kaſztelana Łęczyckiego y Ochmiſtrza, o ktorych mowiło ſię wyżey. Kazimierz z ſtarego Sczawina w Litwie oſiadł, gdzie ſię w Woiewodztwie Trockim podpiſał na elekcyą Jana Kazimierza Krola. Naſiegniewa dwoch było ſynow, Jędrzey, ktoremu gdy ſię działem Brochow doſtał, od niego potomkow iego Brochowſkiemi nazwano, drugi Niemierz Skarbnik Goſtyńſki, dziedzic na Sczawinie nowym, nabył do niego y innych dobr, to ieſt Kamin, Guzow, y Rybie, od Marcina Rogali Kaſztelana Włocławſkiego, *o czym ieſt liſt Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego, dany w Sochaczowie w roku* 1415, y od Dadziboga brata rodzonego Kantora Płockiego, części w dobrach Waliſzew nazwanych 1414, zſzedł z tego świata 1417, zoſtawiwſzy ſyna Saſina, naprzod Łowczego Goſtyńſkiego; co poznać *ex Actis Goſtin: 1420*, potym Sędziego Ziemſkiego Goſtyńſkiego, z ktorym tytułem podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtat: fol: 140 w roku 1436*, aż też y Kaſztelan Płocki, w tym krześle zaſiadał, na ziezdzie

Czer-

Czerwieńſkim Xiążąt Mazowieckich, *Statut Mazov: fol: 94*, z Barbary Oporowſkii zpłodził czterech ſynow, Piotra, Jana, Mikołaia y Saſina; z tych dway oſtatni bezdzietni zeſzli, *Acta terreſtr: Gabin: 1465*, kędy ſię piſzą ſynami Saſina, ſyna Niemierzy Skarbnika Goſtyńſkiego. Jan, trzeci ich brat, był Kaſztelanem Płockim, ktorego *według Mſ. tego Domu*, dwoch ſię ſynow zoſtało, Jakub y Wawrzyniec, Jakubowi działem doſtały ſię te dobra w Woiewodztwie Łęczyckim, miaſteczko Krośniewice y z przyległościami, Perna, Kaiewo, Łoſoſin, Oſtrowy y Wołodrza, był Kaſztelanem Płockim po Oycu ſwoim, a po nim brał tożkrzeſło Wawrzyniec brat iego, [tylko że ani roku, ktorego kto z nich ſiedział na tym krześle, ani dowodu żadnego *ten Mſ.* nie przywodzi] ktory z Grudzinſkii zpłodził ſyna Adama, z Komorowſkii zaś Kaſpra Woyſkiego Łęczyckiego, a że, tak dziad iako y Ociec, iako y ſynowie Kaſztelanami Płockiemi zagęścili Parentelę ſwoię, dlatego poſpolſtwo zwało ich Płockiemi, czego ſię y w Xięgach Łęczyckich napatrzyć, Płocki Sczawińſki, y *Gregor: Sambor: elog: 3* wſpomina Jana Płockiego Garwolińſkiego y Oſieckiego Proboſzcza koło roku *1570*. Piotr, czwarty brat, Podkomorzy Goſtyńſki *1473*, żona iego Małgorzata Gulczewſka, zpłodził trzech ſynow. Mikołaia *ſterilem*, Woyciecha, ktory ſię dla ſławy rycerſkiey wynioſł na Podole, y tam oſiadł, atoli ſyn iego Jędrzey Sieciech Woyſki Kamieniecki, tylko corkę zoſtawiwſzy Zofia Kalinowſką, matkę Walentego, Kalinówſkiego, Generała Podolſkiego, tę linią wkrotce na Podolu zakonczył; y Jana Podſtolego Goſtyńſkiego, (ci wſzyſcy trzey bracia nabyli dobr, Bronno, Wyczałkow, Karlowo nazwanych, w roku 1487 od Mikołaia z Bronna Bronſkiego, *o czym świadczy iego rezygnacya*) Rotmiſtrza krolewſkiego na Moſkiewſkiey y Multańſkiey expedycyi, złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną Szubſką Chorążanką Łęczycką, z ktorą wziął dobra Szubſko, kędy iako y w Ozorkowie wyſtawił dwa zamki, ta mu powiła te corki, Wyſocką Sędziną Łęczycką Ziemſka, Macieia żonę, Małgorzatę Jana Zieleniewſkiego, Katarzynę Jana Biernackiego Podſędka Halickiego, y Zofią Pannę, ſynow zaś czterech, Piotra, ten ſobie obrał był ſtan duchowny, w ktorym prędko życia dokonał; Krzyſztofa, ten z Sieniawſkim Hetmanem pod Szeretem Tatarow biiąc y Wołochow, y ſam mężnie poległ w roku 1538. Staniſława, ten z Jadwigi Trąbſki herbu Prawdzic, corki Felixa, miał cztery corki, Jadwigę, naprzod Borzewſkiemu, po nim Piotrowi Laſſockiemu Cześnikowi Dobrzyńſkiemu, Annę Erazmowi Zieleńſkiemu, Agnieſzkę Jerzemu Garwaſkiemu, Staroście Goſtyńſkiemu, zaślubione, y Katarzynę Przeoryſzą w Strzelnie, y ſynow dwoch, z tych ieden Piotr Kraycz y Krolowy Anny, w wielu iezykach biegły, bezżeny przenioſł ſię na wieczność w roku 1598. Drugi Mikołay, naprzod Kaſztelan Brzezińſki, potym Łęczycki, dziedzic na Szubſku, rycerſkiemi dziełami wſławiony, y poſelſtwy do obcych Monarchow, ale y pobożnością, kiedy z Agnieſzką z Glewa Łaſocką żyiąc bezpotomnie, Boga fortuny ſwoiey dziedzicem zoſtawił, fundowawſzy w roku 1603 w Łęczycy Panny Zakonne S. Norberta, kościoł im y klaſztor wymurował, Szubſka im oboie y z przyległościami na wieczne czaſy zapiſał, od złota y ſrebra kościoł ubogacił, kędy po śmierci, ktora przypadła na rok 1620, zwłoki ciała iego złożone, z nadgrobkiem, ktory mu Jan Szymon Sczawinſki, Staroſta na ten czas Łęczycki, wyſtawił.

Szymon Kaſztelan Inowrocławſki, Staroſta Goſtyńſki, ſyn Jana Podſtolego Goſtynſkiego z Szubſkii, z tym tytułem 1587 był z konwokacyi Warſzawſkiey, deputatem naznaczony do kwarty Rawſkiey, *Conſti: fol: 414*,

a w ro-

a w roku 1589 do korrektury praw koronnych, *Constit: fol: 516*, Kommissarz
1569 do uspokoienia kłotni Gdańskich, *Biel:* od Krola Augusta I iezdził w le-
gacyi do Danii, we wszystkich funkcyach dzielny, przybrał był sobie w do-
żywotnią przyiaźń Puczkownę Stanisława z Przecławic corkę, ktorey refor-
macya w Xięgach Łęczyckich, w roku 1541 zapisana, drugą *według Papro-
ckiego* Borucką, trzecią Annę Uchańską Arnolfa Woiewody Płockiego,
Starosty Wyszogrodzkiego corkę, z tą zrodził trzy corki, Helenę Przeory-
szą w Strzelnie, Małgorzatę Pawła Bełdowskiego Kasztelana Brzezińskie-
go; Dorotę Mikołaia Krzykowskiego, małżonki, y syna Jakuba, przeniosł
się na wieczność w roku 1589, wieku swego 74. Jakub Marszałkował Izbie
Poselskiey raz 1616, drugi raz w roku 1620, gdzie gdy się Oyczyźnie z swoią
wytworną radą popisał, osiadł krzesło Woiewodztwa Brzeskiego Kuiawskie-
go, przy ktorym trzymał Starostwa Łęczyckie, Błońskie, y Gąmbińskie,
z Seymu 1631 delegowany do uspokoienia kontrowersyi, między Stanem
duchownym y rycerskim, *Constit: fol: 5*, a w roku 1635 Kommissarz woienny,
do boku krolewskiego, y do traktatow o pokoy z Szwedami, *Constit: fol: 2*,
złączył się był dożywotnie, *1mo voto* z Anną Jana Karnkowskiego, Kaszte-
lana Lędzkiego, Starosty Łęczyckiego corką, a wnuczką Stanisława Pryma-
sa Koronnego, z tey był syn Jan Szymon, y corki, Maryanna wydana za
Jędrzeia z Rudnik Biskupskiego, na Kempnie y Ruszowie dziedzica, Kaszte-
lana Spicimirskiego, Starostę Wieluńskiego, Katarzyna za Stanisława Kra-
sińskiego Kasztelana Płockiego, Starostę Nowomieyskiego, Annę za Stani-
sława Ciosnowskiego Kasztelana Warszawskiego; y Agnieszkę Zakonnicę
S. Norberta w Łęczycy. *2do voto* z Zofią Michała Sokołowskiego Kaszte-
lana Gostyńskiego, Starosty Brzeskiego y Rogozińskiego corką, urodzoną
z Barbary Sczawińskii, Pawła Kasztelana Łęczyckiego corki, wdową po
Walentym Rudnickim Kasztelanicu Sieradzkim, z tey było trzech synow.
Paweł Ludwik, Samuel Konstantyn, y Jakub Olbrycht, corek dwie, Teres-
sa zaręczona Janowi Zawadzkiemu Staroście Swieckiemu, y Olsztyńskiemu,
Podkomorzemu Parnawskiemu. *2do* Janowi Konarskiemu Podkomorzemu
Parnawskiemu *Mss. de Famil: Pruss:* Konstancya Marcinowi Walewskiemu, a-
le z nim *sterilis:* życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w roku 1637,
wieku swego 60, w Łęczycy pogrzebiony, kędy kaplicę dla swego, y swo-
ich sukcessorow pogrzebu, wymurował y upośażył; zaczął był w Sczawinie
kościoł stawiać, ale go żona pozostała po śmierci iego kończyła. Młodsze
lata to w cudzoziemskich szkołach, to na dworze Anny Infantki Polskiey,
to na Wołoskich y Multańskich expedycyach przepędził; Podkomorzym,
a wkrotce Starostą Łęczyckim będąc, sławę imieniowi swemu czynił,
gdy swawolne kupy, grassuiących zbrodniow poskromił, y pokoy tamtym
kraiom uczynił. Zamek Łęczycki własną swoią szkatułą restaurował, y
w obszernieyszy przeformował. Na potrzeby Oyczyzny, kochaiący Matkę
syn, przeciwko Tatarskim inkursyom, okrytą chorągiew swoim sumptem
wyniosł, y z synem swoim do obozu posłał, tęż pomoc y przeciwko Gu-
stawowi Krolowi Szwedzkiemu, gdy Prusy naiachał, wyświadczył. Jan
Szymon, naprzod Kasztelan, a potym Woiewoda Brzeski Kuiawski 1643,
Starosta Łęczycki, y Golubski, syn Jakuba Woiewody także Brzeskiego z
Karnkowskii, posłował na rożne Seymy; iako to 1627, zkąd deputatem sta-
nął na Trybunał Radomski *Constit: fol: 5, y 1633 fol: 21, y 1635.* deputat do kwar-
ty Rawskiey *Constit: fol: 57*, z Seymu 1638 Kommissarz do zapłaty woysku
Constit: fol: 3, także do odebrania kościoła S. Jana w Toruniu dyssydentom,
ktory

ktory katolikom oddawszy, pewną go coroczną prowizyą opatrzył. Pod
Martynowem y Krukowem rebellizuiących gromił Kozakow y Tatarow,
przeciwko Gustawowi Krolowi Szwedzkiemu, w stu pięćdziesiąt, zaciagnio-
nych swoia expensą ludzi do boiu, Krolowi drogę zaszedł, gdzie też pod
Gniewem nacieraiąc na nieprzyiaciela, kulą w ramię był postrzelony. W
roku 1648 Pułkownik Woiewodztw Kuiawskich, w roku 1645 Marszałek
Trybunału Koronnego, wszystkie te funkcye tak utrzymywał, żeby były
z sławą imienia swego. Zmowił sobie kontraktem małżeńskim, Reinę z
Bogusławic Sierakowską, Kasztelankę Lędzką, Łukasza corkę, z ktorey
Barbara Domicella, naprzod żyła z Konstantynem Lubomirskim Podcza-
szym Koronnym, potym z Mikołaiem Grudzińskim Starostą Golubskim,
pewną summę oddała Matce Bolesney w Jarosławiu na iey ozdobę.

Paweł Ludwik, Woiewoda Inowrocławski, a przedtym Kasztelan te-
goż mieysca, y Starosta Brzeski Kuiawski, syn drugi Jakuba Woiewody
Brzeskiego Kuiawskiego, ale z Sokołowskii; iak z Bogiem sercem złączo-
ny, czego dał dowody, kiedy kommissarzem wysłany z Seymu 1667, do To-
runia, kościoł S. Jakuba Pannom Zakonnym od herezyi wydarty, przy-
wrocił, *Constit: fol: 39*, a do rugowania Arryańskiey sekty z krolestwa tego,
y zatamowania takim drogi do niego przez Seymowy warunek, siła się
przyczynił, ná ubogich y domy Zakonne hoyne sypał łaski, w Ostrowie
kościoł wystawił y przyozdobił, w Lubrancu od Szwedow zruinowany
restaurował: tak od obrony miłey sobie Oyczyzny, nigdy nieoderwany,
bronił iey radą, ręką y fortuną, pod Beresteczkiem y Zbarażem, w znacznym
kompucie ludzi swoich stawaiąc, przeciwko Szwedom niemnieyszą liczbę
ludzi woiennych do obozu odesłał, y owszem na każdą potrzebę Rzeczy-
pospolitey, umarł 1679. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy
raz z Zofią Duninowną Modliszewską, drugi raz z Wiktoryą Trzebuchowska,
Kasztelanką Kowalską, z tey się syn został Jakub Rotmistrz krolewski, kto-
rego żona Łącka herbu Korzbok, Kasztelanka Kaliska 1700. Samuel Kon-
stantyn, Kasztelan Kruswicki, syn trzeci Jakuba Woiewody Brzeskiego Ku-
iawskiego z Sokołowskii, Rotmistrz pamiętny na Kozakow, na ktorych
chorągiew okrytą wystawił, miał za sobą Koniecpolską Kasztelankę Cheł-
mską, podobno miał y drugą Elżbietę Herburtownę Kasztelankę Kamie-
niecką, z ktorey corka Konstancya, Samuela Lipskiego, Stolnika Kiiowskiego
żona, ale *sterilis*. Jakub Olbrycht Kasztelan, a potym Woiewoda Inowrocławski,
Starosta Łęczycki y Gąmbinski, Fundator OO Reformatow w Sczawinie pod
tytułem Nawiedzenia P. Maryi w roku 1661, czwarty syn Jakuba Woie-
wody Brzeskiego Kuiawskiego, bywał deputatem na Trybunały Koronne
y posłem na Seymy, żył ieszcze 1683, w ktorym roku pieszo peregrynacyą z
całym Dworem swoim podeymował do Częstochowskiey Gory. Pierwsza
żona iego Zuzanna Konstancya z Jazłowca Jarmolińska, ale *sterilis*, druga
Katarzyna Duninowna Modliszewska, siostra Zofii, o ktorey się wyżey mo-
wiło, z tey były dwie corki, Zofia y Maryanna, ale ta Panną umarła. Zu-
zanna Woiewodzanka Inowrocławska, była za Stanisławem Potockim her-
bu Pilawa, Kasztelanem Kiiowskim, y synow trzech, Stanisław *sterilis*. Mi-
kołay Starosta Łęczycki, poseł na konwokacyą 1674 *Constit: fol: 13*, y ten
sterilis, y Kazimierz Starosta Gąmbinski, tego z Zofii Otrębusowny, dway sy-
nowie temi czasy, Tomasz Starosta Gąmbiński, deputat na Trybunał Ko-
ronny 1722, poseł na Seymy 1724. 1726, y 1729, zprzysiągł się dożywotnie z
Anną Sołłohubowną, Jana Łowczego Litewskiego, Podkomorzego Gostyń-
skiego,

ſkiego, a teraz Podſkarbiego Wielkiego Litewſkiego, corką, teraz Podkomorzy Goſtyńſki; y Mikołay Podczaſzy Rawſki, ten zaślubił ſobie Jaſinſką Łowczankę Rawſką. Krom tu wyliczonych, ieſzcze ci kwitneli. A naprzod Saſina Kaſztelana Rawſkiego w roku 1377 wſpomina *Statut Mazowiecki fol: 67*; kombinuiąc lata, rozumiałbym że to ſyn Dobieſława Woiewody Rawſkiego, ociec Jana Cześnika Łęczyckiego. Jakub Sczawińſki Sędzią był Ziemſkim Goſtyńſkim 1564 *Conſtit: fol: 76.* Roſtaniec, w Ziemi Goſtyńſkiey o ktorym *Konſtytucya 1576 fol: 261.* Walentyn Kanonik Warminſki y Chełminſki Officyał 1610. *Goldon: Bractwo.* Anna Starościanka Mirachowſka Jana Weyhera Woiewody Chełmińſkiego małżonka, zeſzła z tego świata 1627, *Starowol: in Monum: fol: 745.* Woyciech z Wielkiego Sczawina Sczawińſki, Łęczycki, Łowicki Kanonik, Proboſzcz Zychlińſki, świat pożegnał 1686; co iego nadgrobek w Łowiczu opowiada. Jan Sędzia Grodzki Radzieiowſki 1674. Elżbieta Alexandra Sczawinſka, była za Hieronimem Grochowſkim, z ktorym fundowała 1688 naſz Nowicyat w Nieświeżu, Konſtancya za Bandrowſkim. N. za Staniſławem Brodowſkim. Jam piſał w pierwſzym tomie Tomaſza Sczawinſkiego Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim w roku 1653 z *Konſtytucyi fol: 2,* ale to błąd drukarni w imieniu, że go tam tak okrzczono. Mikołay Kaſztelan Kruſwicki, miał za ſobą Nowomieyſką, ſynow z nią czterech, Alexandra, Konſtantego, Jozefa y Jakuba. Alexander poiał Konſtancyą Choynacką wdowę po Grabi, Jozef Humnicką. Anna Sczawińſka była za Staniſławem Garczyńſkim Kaſztelanem Inowrocławſkim.

SCZAWINSKI herbu Jopor w Pruſiech. Staniſław Sczawińſki Kanonik Kuiawſki, był na Synodzie Prowincyalym Piotrkowſkim 1568 *Acta Synod:* że był herbu Topor pokazuie ſię z iego nadgrobku w katedrze Włocławſkiey. Maciey w Zakonie naſzym 1616, Kaſpra z Tarnowa Sczawińſkiego, oſtatniego herbu ſwego y familii potomka, zmarłego w roku 1617 opowiada, nadgrobek w Pucku. *Starowol: in Monum:*

SCZEKOCKI herbu Odrowaz w Krakowſkim Woiewodztwie. Patrz co ſię piſało o Odrowązach z Sczekocina pod herbem Odrowąz. Felicyan Sczekocki miał za ſobą Anne z Kowat Firleiowne, N. była za Kiińſkim.

**SZCZENIOWSKI* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Michał Sczeniowſki Podczaſzy Derpſki. Sczeniowſka iedna była za Jędrzeiem Hulewiczem Podkomorzycem Łuckim, *zdo voto* za Władyſławem Czaplickim Stolnikiem Zytomirſkim, druga za Kocem.

SCZEPANOWSKI herbu Gryf w Krakowſkim Woiewodztwie. Dom ſtarodawny, że od Sczepana Jaxy Woiewody Krakowſkiego, brata rodzonego Jaxy Fundatora Miechowſkiego idą, dorozumiewa ſię *Nakiel: in Miech: fol: 101.* od ktorego imienia, oni przezwiſka nabyli. Maciey Sczepanowſki *za czaſow Paprock:* z Szafrańcowny Woiewodzanki Sendomirſkiey zoſtawił potomſtwo. N. Sędzianka Nowomieyſka Mikołaia Sienickiego małżonka.

SCZEPANOWSKI herbu Kornic w Woiewodztwie Sendomirſkim. N. Sczepanowſki miał za ſobą Elżbietę Rudnicką. N. była za dziadem Abrahama Bzowſkiego ſławnego Piſarza.

SCZEPANOWSKI herbu Prus imo w Krakowſkim Woiewodztwie. S. Staniſław Sczepanowſki, Biſkup Krakowſki z Oyca Wieliſława, z Mátki Bogny urodzony, *o ktorym mowiłem pod herbem Prus imo.* Jędrzey miał za ſobą Niewiarowſką, zrodzoną z Wielopolſkii, ſynow z niey Antoniego y Michała. Antoni Chorąży Czerniechowſki, poiął Tereſſę Czyżowſką, zpłodził z niey ſy-

now piąciu, Jozefa, Antoniego, Władyſława, S. Jeſu Gabryela y Alexandra, corkę Maryannę. Michałowi zaś Frezorowna Burgrabianka Krakowſka powiła trzy corki, z ktorych iedna ieſt za Jarockim. N. miał za ſobą Magdalenę Chwalibogownę, ſioſtrę rodzoną Piſarza Ziemſkiego Krakowſkiego. *Baran:* N. Sczepanowſka była za Bolackim. Michał z Polſki ſię wyniozſzy, oſiadł w Brzeſkim Litewſkim, ktorego ſynowie; Staniſław y Damian 1691. N. była za Mrozowickim Staniſławem.

SCZEPANOWSKI herbu Wieniawa w Powiecie Pilznieńſkim. Ci ſą prawdziwi Pruſowie, to ieſt od Sczepanowſkich herbu Prus idący, ale gdy z nich ieden poiął dziedziczkę na Bedlinie, z Lezeńſkii urodzoną herbu Wieniawa, do tego ſię rzucił, tak iednak, że Wieniawę herb na tarczy zoſtawiwſzy, Prus imo ſwoy Oyczyſty kleynot, na hełm wynioſł, ſynow trzech zoſtawił, ieden dziedziczył na Bedlinie, drugi na Spartyniu. N. zaślubił ſobie Jadwigę Krupczankę. Jakub Jadwigę Zakliczankę. Anna Staniſława Niewiarowſkiego, druga Cyrylla Taſzyckiego, małżonki. Marcin Łowczy Warſzawſki 1670.

**SCZEPANSKI herbu Dołega w Pruſiech,* Sczepanki ſą cztery mile od Grudziądza w Chełmińſkim Woiewodztwie. Jakub Sczepańſki Staroſta Mirachowſki potym Grudziądzki, Podkomorzy wprzod Malborſki, potym Chełminſki, z Seymu 1609 Kommiſſarzem do granic od Pomeranii, *Conſtit: fol: 896,* poſłował na Seymy 1607, a iako o nim nadgrobek iego mowi, *Religionis Catholicæ propugnator eximius, Sigiſmundi III Cubicularius, in legationibus & bellicis expeditionibus Majeſtatis armatæ comes, Patriæ & Principi ſtrenuam & fortem navavit operam. Gvilhelmo Georgio Brandeburgico Marchioni feudo tradendo Commiſſarius, munificentia in egentes & Religioſa clauſtra ſingulari, deceſſit* 1630, ten mu napis na marmurze napiſać kazała w Grudziądzu, pozoſtała iego małżonka Zuzanna Cengerowna Auſtryaczka, ktorą był poiął z Fraucymeru Krolowy Anny, Matki Władyſława IV, zoſtawił z nia ſyna Zygmunta Ferdynanda Staroſtę Grudziądzkiego y Mirachowſkiego, ten z Sobieſkii herbu Janina, zpłodził corkę Reginę, Staniſława Działyńſkiego małżonkę, y ſyna Ferdynanda Gabryela Staroſtę Grudziądzkiego, ktory z Magdaleną Tereſſą Konopacką, corką Oktawiana Kaſztelana Elbląſkiego żył bezpotomnie.

SCZEPIECKI herbu Leliwa w Powiecie Pilźnieńſkim, Jednaż ich z Gołuchowſkiemi linia. Dobrogoſt Sczepiecki Fricz w roku 1399 zginął w potrzebie z Edygą Tamerlaneſowym Hetmanem, *Długoſ. Paprocki* dwie ſioſtry rodzone z tego Domu wſpomina, ktore były w Fraucymerze Krolowy Anny, te w rożne domy pownoſiły fortunę Oyczyſtą: brata ich rodzonego właśni ſługzy zabili, z tych iedna była Barbara Sczepiecka Oleſkiego małżonka, druga Katarzyna.

**SCZEPKOWSKI herbu Jaſtrzębiec,* iam iednego z nich nadgrobek widział w Krakowſkiey katedrze z tym herbem, ale *y X. Koiałow: in Mſ,* swiadczy, że ſą w Trockim Woiewodztwie, z ktorych Alexander Sczepkowſki podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola. N. Sczepkowſki na Wołyniu, na Collegium naſze Łuckie dobroczynny, umarł 1675. Kaſper Sczepkowſki Kanonik Krakowſki, brat iego miał za ſobą Micińſką. N. Sczepkowſka, ale herbu Pobog, była za Janem Boguſławem Petryczynem. Jędrzey w Zakonie naſzym, Rector Collegium Nieświezkiego 1650.

**SCZERBA herbu Rawicz* w Ośmiańſkim Powiecie *Koiał: in Mſ.*

**SCZERBICZ herbu Jelita* w Krakowſkim Woiewodztwie. Paweł Sczerbicz z młodych lat ſwoich rycerſką traktował, a że był cudzoziemſkich obozow y ſpo-

y sposobu woiowania wiadomy, dla tego Jan Tarnowski Kasztelan Krakowski, y Hetman Wielki Koronny, do woienney go rady zażywał, Włoski y Niemiecki przy tym język miłym mu go uczynił, ale naybardziey cnota iego y bogoboyność; syn iego Paweł także, z układności y ludzkości pochwalenia godny, w prawie y inszych naukach biegły, a iako na nadgrobku iego w Krakowie u S. Troycy napisano. *In juvenili ætate, juris Saxonici, & postea Politicorum Justi Lipsii translator, Promptuarii statutorum, & Constitutionum Regni author, Decretorum duorum Regum, Stephani & Sigismundi II annis plus 25 scriptor. Judiciiq; Regii Consiliarius, persecutionum propter justitiam contemptor patientissimus, sorte sua paupercula contentus, ab omni ambitione avaritiaq; alienus, vixit ann: 56, moritur 1609.* herb na tymże nadgrobku położony Jelita, lubo Ociec iego *według Paproc:* Rożą się pieczętował: bo go do herbu swego Jelita przypuścił Jan Zamoyski Hetman y Kanclerz, ile sobie dobrze zasłużonego, Stefan Krol potwierdził, syn iego Jan o ktorym pisze *Baranowski*, że miał za sobą Trembecką, atoli ten Paweł, stan sobie potym duchowny obrał, y był Proboszczem Sendomirskim, Kanonikiem Warszawskim, Sekretarzem krolewskim. Chwali go *Lipski Observat: practic: 65 Starowol: Hecaton: in elog: 87 Braun: de script: fol: 14.* Xiążki iego, 1mo. *Politica Pańskie, to iest nauka, iako Pan y każdy Przełożony, rządnie żyć y sprawować się ma Lypsiusa z łacińskiego na Polski iezyk przełozył,* do ktorego przydał tegoż *Lipsyusa dyskurs o kalumnii, in 4 Cracov: 1608, y 1595 in 4to Cracov:* 2do. *Promptuarium statutorum omnium & Constitutionum Regni, in fol: Brunsb: 1604 in fol: y 1609, y 1615.* 3tio. *Speculum Saxonum, albo prawo Saskie y Maydeburskie porządkiem obiecadła zebrane, in fol: Leop: 1581,* corki iego Maryanna Sobolewska y Dorota. *Acta Castren: Cracov: 1611.*

**SCZERBINSKI* w Dobrzyńskiey Ziemi. N. Szczerbiński miał za sobą Eufrozynę Strzemeską 1599. Jan miał za sobą Konstancyą Wieszczycką 1702.

**SCZĘSNOWICZ* w Xięstwie Zmudzkim. Malcher Sczęsnowicz Skarbnik Zmudzki, podpisał elekcyą Jana III Krola, N. miał za sobą Podolcownę Podstolankę Bracławską.

**SCZKOWSKI* w Kuiawskim Woiewodztwie. Stanisław Sczkowski Podkomorzy Kuiawski 1433 *u Łaskiego w stat: fol: 86* na liście Jagełła Krola.

**SCZODROWSKI* w Kaliskim Woiewodztwie. Krzysztof Sczodrowski podpisał elekcyą Jana III Krola.

SCZUCKI herbu Pobog w Woiewodztwie Sendomirskim z Lubelskiego. N. Sczucki, Rotmistrz, ktorego Rzeczpospolita przez Konstytucyą Seymowa 1587 na ochronę Ruskich kraiow *pod interregnum* z Chorągwią iego naznaczyła *Constit: fol: 217.* Tenże czy inszy Rotmistrz, Kommissarzem naznaczony do ułożenia Prowincyi Smoleńskiey 1612 przez Seym, *Constit: fol. 38.* Marcin na Uronowie, miał synow czterech, Stanisława Mikołaia, Zygmunta y Marcina. Jerzy Surrogator Halicki, za Strusia Starostę, zabity od Tatarow, żona iego Zofia Brzeska. Stanisław Deputat na Trybunał koronny 1643 *Janson,* poseł na Seym 1638, zkąd deputatem na Trybunał Radomski ordynowany *Constit: fol: 21,* był potym w roku 1648 Podsędkiem Ziemskim, a daley Sędzią Sendomirskim, o ktorym tak mowi *Kochow: climac: 3 lib: 6, Vir præclara indole, & obitis integerrimè pro Republ: functionibus commendatus.* Jan syn Szymona, nazwany Prussa, zpłodził syna Sebastyana, męża woiennego aż do wieku swego 70, w wielu okazyach doświadczonego, zginął od Tatarow pod Jezupolem. Jan Pisarz Grodzki Łukowski, a potym tegoż mieysca Proboszcz. N. miał za sobą Teressę Podkańską, syna

z nią

z nią Stanisława, y corkę Ludowikę, za Stanisławem Domaszewskim Sędzia Grodzkim Radomskim. Michał Katarzynę Zielińską herbu Ciołek poiął, z nią zpłodził corkę iednę Zofią, ktora 1*mo voto* była za Kochanowskim, 2*do* za Niezabitowskim, y synow dwoch, Stefana Cześnika Bracławskiego, y Stanisława, ktorego żona Orzęcka *Geneal: Olesnic:* Tomasz poseł na Seym 1667 *Constit: fol: 27.* Mikołay Sekretarz krolewski y Dworzanin Krolowy Anny, iezdził w legacyi do Pawła V Papieża, y do Francyi, a przedtym z Mikołaiem Gniewoszem w poselstwie do Paryża iezdził.

SCZUCKI herbu Slepowron w Woiewodztwie Płockim. Jednaż ich dzielnica, co y Krasińskich, ktorych Przodek był Sławomir, syn Sławka Sędziego Rożańskiego, dziedzic na Sczucinie, corka iego Małgorzata poszła za Stefana Siestrzonka.

SCZUCKI herbu Trzaska w Rawskim Woiewodztwie. Sczuckiego męża uczonego sławi *Rescius epistol: lib: 1. Ep: 27.* Szymon Sczucki w Zakonie naszym życie zkończył w Krakowie 1676. Adam Kanonik Łucki, Proboszcz Sczurecki, dobroczynny na nasze Collegium Łuckie, wyzuł się z śmiertelności w roku 1681, Tomasz 1670. Woyciech 1674. N. była za Alexandrem Zulińskim.

**SCZUKA herbu Grabie* w Ziemi Wiskiey. Władysław Xiążę Mazowieckie, Marcinowi Sczuce Dworzaninowi swemu, w nadgrodę zasług iego, dał w Ziemi Wiskiey nad rzeką Wyzą siedm wsi, ktorego potomkowie, iedni na Oyczystey fortunie, drudzy w Xięstwie Litewskim, inni na Rusi poosiadali. Z ostatnich był Wacław Sczuka, o ktorym świadczą *Xięgi Grodzkie Kamienieckie na Podolu.* Alexander Porucznik Usarskiey chorągwi, ktorego syn mąż dzielny, pod Korsuniem dostał się był w łyka Tatarskie, z tych na wolność wyszedszy, zginął pod Piławicami: drudzy także z nich tak w rożnych okazyach życie dla Oyczyzny wylali, że na samych tylko corkach na Rusi imię Szczukow zostało. Z Szczukow Wiskich z sukcessorow Falisława Szczuki, był Kazimierz Jan Biskup Chełmiński *Administrator perpetuus* Opactwa Paradyskiego, Zakonu Cystercyeńskiego, Proboszcz Warmiński y Łomżyński, ten w świeckim ieszcze stanie będąc, Janowi Kazimierzowi, przemysłem swoim wielce się zasłużył, od Krolowy Ludowiki do Pilcy zamku dziedzictwa Warszyckiego Kasztelana Krakowskiego, od Szwedow opanowanego wysłany, wymierzył na Szwedach, że z niego w pewne kondycye ustąpili, a Kazimierz klucze od niego dziedzicowi oddał, toż wyperswadował y Kommendatowi Oxembart w Krzepickim zamku, że zostawiwszy w nim dwa działa wielkie, ktoremi przedtym Częstochowską gorę szturmowali, wyszli z niego. Tymże szczęściem y Piotrkow od potencyi Szwedzkiey uwolnił, y ludzi tam na prezydium będących, na Jana Kazimierza stronę przeciągnął 1656. Tegoż roku od Krola wysłany do herszta rebellizantow Kozackich, wyrobił fortunnie, że Wyhowskiego, Chmielnickiego y Mazepę w lepszą harmonią przyiaźni wprowadził, co siła tey Oyczyznie zerapioney pomogło. Duchowny potym sobie stan obrawszy, Opatem Paradyiskim od Krola wyniesiony, szpital w Warszawie wystawił, kościoł w Paradyżu w bogaty apparat przystroił, klasztor częścią reparował, częścią z fundamentu murował; domy Boskie w Łomży, y w Tarczynie, iego szczodrobliwością nowym kształtem przeformował; aże był u Krolow Jana Kazimierza, Michała, y Jana III, dla swych przymiotow w wielkiey konsyderacyi y delicyach wielom inszym pomogł do Infuły, sam iednak Biskupstwa przyiąć niechciał, zkąd nazwany

R2 Creator

Creator Epiſcoporum, aż go Krol Jan III przymuſił do Infuły Chełminſkiey, w ktorey iednak tylko ieden rok chodził, zamknąwſzy życie w roku 1694, *Seminarium albo* Collegium *Miſſionariorum Gallorum* w Chełmnie w prowenta większe opatrzył, ſioſtry tamże Miłoſierne fundował. Gdy raz przez Warſzawę iachał, karoc z ſześcią koni, tak uwięzła, że iey długo wyciągnąć niemożono, zadziwiwſzy ſię rzekł, Miły Boże, kiedym był tylko Kanonikiem Warſzawſkim, parą tylko koni iezdziłem po całey Warſzawie, y przez rożne błota, a przecięż nigdziem nie ulgnał, dopiero teraz gdym Biſkupem zoſtał: muſi to bydź że ſtan Biſkupi wielki to ciężar, kiedy go y ſześć koni uciągnąć nie może. Nadgrobek iego w Chełmnie. *Tylkow: dedic:* Wacław Kuchmiſtrz Koronny, Stolnik, a potym Staroſta Wiſki y Wąwolnicki, Pułkownik Infanteryi, poſeł na konwokacyą 1696, brat rodzony Biſkupa Chełminſkiego, mąż woienny, pod Chocimem, Wiedniem, Parkanem, y indziey, żył bezżenny. N. trzeci ich brat, od ktorego dwoch ſię ſynow zoſtało, Rotmiſtrzow krolewſkich, ale ci młodo pomarli. Seweryn Biſkup Joppeńſki, Suffragan, Archidyakon y Adminiſtrator Biſkupſtwa Chełminſkiego 1718. Floryan Podkomorzy Wąſocki 1652. *Clagius Lindæ Mar: l. 4. c, 11.* N. Kanonik Chełmiński, deputat na Trybunał Koronny 1727. Jan Podczaſzy Wiſki, Kapitan woyſk Rzeczypoſpolitey, Kommiſſarz do granic od Prus z Seymu 1690 *Conſtit: fol: 19.* Piotr Miecznik Mielnicki do teyże funkcyi zapiſany. Jozef, Seweryn y Jędrzey 1674. Do Xięſtwa Litewſkiego pierwſzy ſie z Xięſtwa Mazowieckiego wynioſł Staniſław Szczuka, y w Woiewodztwie Trockim oſiadł, zoſtawił ſynow z Wyſzgerdowny, Daniela, Woyciecha y Jana. Daniel naprzod Pokoiowy krolewſki, w woyſku za Chodkiewicza buławy Rotmiſtrz, Deputat na Trybunałach Litewſkich, miał za ſobą naprzod Radolzyńſką, Jerzego Podſtolego Lidzkiego corkę, z ktorey corka poſzła za Linonta Dworzanina krolewſkiego, potym Juſtynę Grudziańſką Piſarzownę Ziemſką Trocką, potomſtwo z niey, corka Zofia za Frydrychem Puzyną, y Jakub ſyn niewidomy, w powiecie Kowieńſkim, poiął Jwaſzkiewiczownę, potomſtwo iego, Michał y Hieronim, y corek cztery. Woyciech Staniſławowicz, to ieſt Staniſława ſyn drugi, żona iego Kurlandka, z ktorey ſynowie, Staniſław wzięty z Dominikiem Pacem od Kozakow, w Moſkwie w więzieniu umarł, złączył ſię był z Zofią Szpilewſką Neronowiczowną, z ktorey było dwoch ſynow, Gracyan Michał Woyſki Rzeczycki, ten w woyſku Gwilhelma Fryderyka Elektora Brandeburſkiego żołd woienny prowadząc, w ſzturmie pod Szczecinem w ramię śmiertelną ranę wynioſł, y Antoni Staniſław Referendarz Koronny, umarł Podkanclerzym Litewſkim, Staroſtą Lubelſkim, Wareckim, Wilkniſkim. Jan III ſzacownik godnych ſubiectа, widząc w nim wielkie przymioty, do publicznych go intereſſow applikować począł, Regentem go tedy Kancellaryi Koronney wyniożſzy, z Hieronimem Lubomirſkim Marſzałkiem na ten czas Nadwornym Koronnym, wyſłał do Fryderyka Brandeburſkiego Margrabie, dla odebrania od niego homagium, a z Wacławem Leſzczyńſkim do Moſkwy, poſłem na rożne Seymy ſtawaiąc, przytrudnieyſze intereſſa Oyczyzny wielkim obrotem ſwoim uſpokaiał, Marſzałkował Izbie Poſelſkiey raz w roku 1689, drugi raz 1690, kędy gładkość wymowy iego, głęboki rozſądek, nie zkorrumpowana ku Rzeczypoſpolitey miłość w nim ſię wydawały, ieſt iego Xiążka w druku. pod imieniem *Candidi Veronenſis*, tytuł iey, *Ecclypſis Poloniæ, Orbi Polonico demonſtrata Varſav: 1709 in 4to.* Fundował w Sczucinie w Ziemi Wiſkiey przy granicy Pruſkiey *Collegium Scholarũ Piarũ cũ applicatione*

catione ſummy od Jana III Krola, na Seminarium dzieci ubożſzych, co approbowała *Konſtytucya 1703 fol: 19,* miał za ſobą Konſtancyą Potocką herbu Pilawa, Starościankę Jabłonowſką, ſioſtrę Krayczego, z ktorą zpłodził corkę iednę, ta *imo voto* żyła z Janem Staniſławem Kątſkim Miecznikiem Koronnym y Generałem Podolſkim y Artyleryi Koronney, drugim z Janem Cetnerem Kuchmiſtrzem Kornonym, Staroſtą Kamionackim, y ſynow dwoch, z ktorych obadway młodo z tego świata zeſzliy bezpotomnie, ſtarſzy z nich wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Anną Sapieżanką, corką Jerzego Stolnika Litewſkiego, drugi Staroſta Wiekſzniańſki y Wąwolnicki, z Elżbietą Potocką herbu Pilawa Woiewodzanką Smoleńſką, Corką Alexandra, y Tereſſy Tarłow, z Koſtczanki urodzoney, o ktorey piſałem Tom: 3 fol: *704.* Jan Staniſławowicz, to ieſt trzeci ſyn Staniſława, zpłodził dwoch ſynow, Samuela, ten w woyſku zabity, y Staniſława, ktoremu Łachnicka dwoch ſynow powiła, Jana y Piotra. Jan Sczuka z Leſzczynowſkii miał ſyna Woyciecha. Piotr lata ſwoie w woyſku ſtrawił. Alexander *cælebs* umarł. Jakub Kanonik Wileńſki. Auguſtyn Obozny woyſkowy. N. Kaſztelan Minſki; Ciwun Trocki, a przedtym Piſarz Ziemſki Trocki, z Seymu 1703 deputat na Trybunał ſkarbowy, *Conſtit: fol: 29.* Adam Kuſtoſz Chełmińſki Deputat na Trybunał 1738.

SCZUKOCKI *herbu Jelita* w Sieradzkim Woiewodztwie, drudzy z nich na Podolu oſiedli, inni w Powiecie Grodzieńſkim, Krzyſztof Sczukocki Cześnik Grodzieńſki, miał za ſobą Katarzynę Miciuciankę Sędziankę Ziemſką Grodzieńſką, z ktorą zoſtawił ſyna Jana. Jan ſłużył z Kotłem Podkomorzycem Oſmiańſkim, pod chorągwią Petyhorſką. Maciey w Trockim podpiſał elekcyą Jana Kazimierza.

SCZUPLINSKI N. Sczuplińſki Scholaſtyk y Kanonik Lwowſki Prałat pobożny.

SCZURSKI *herbu Korab* w Kaliſkim Woiewodztwie de Sczury. N. Sczurska była za Gorſkim herbu Łodzia. Antoni, miał za ſobą Katarzynę Kowalſką, z tey była corka Jadwiga za Antonim Boianowſkim Podſtolim Kaliſkim, oſtatnia z tego Domu.

SCZYCINSKI *herbu Jezierza* w Woiewodztwie Mazowieckim.

SCZYCINSKI *herbu Rawicz* w Woiewodztwie Rawſkim, w ſpomina ich *Okolſki tom: 2 fol: 86,* N. Sczycińſka była za Brześciańſkim herbu Sas.

SCZYCINSKI *herbu Rola* w Kuiawſkim Woiewodztwie, Jan Sczycieńſki 1632, N. była za Moſczyńſkim.

SCZYGIELSKI. Staniſław Sczygielſki Zakonu S: Benedykta Proboſzcz Tucholſki: w druku ieſt iego Kſiążka. *Aquila Polono Benedictina, in qua Beatorum & Illuſtrium Virorum Elogia, Cænobiorum ac rerum memorabilium ſynopſis, exordia & progreſſus Ordin: S. Benedicti deſcribuntur, in 4to 1663 Cracov:*

SCZYIENSKI *herbu Abdank* w Wielkieypolſzcze, drudzi ich piſzą Sczycienſki.

SCZYPIERSKI *herbu Grabie* w Woiewodztwie Mazowieckim. Staniſław Sczypierſki w Ziemi Zakrocimſkiey 1674.

SCZYPIERSKI *herbu Łodź* w Kaliſkim Woiewodztwie. Woyciech Sczypierſki, corka iego Anna była za Euſtachim Kowalſkim 1634 *Acta Caſtren: Caliſſ:* Wawrzyniec *ibidem,* Maryanna Alexandra Załuſzkowſkiego herbu Rola małżonka, Jan 1696.

SCZYT *herbu Jaſtrzębiec* w Xięſtwie Litewſkim w Woiewodztwie Nowogrodzkim: a w Polſzcze Sczytowſki, z ktorych Marcin w Ziemi Goſtyńſkiey 1670. Adam Szczytowſki Komornik Krakowſki, deputat na Trybunał Koronny 1727. Patrz co ſię mowiło w trzecim tomie pod Niemira Sczyt herbu Jaſtrzębiec.

*SCZYT *herbu Radwan* w Połockim Woiewodztwie, tak piſze *Koiał: in Mſ.* bo go widział na drzwiach Dworu, od Jozefa Sczyta Kanonika Wileńſkiego, reſtaurowanego, piſzą ſię Sczyt Niemierowicz, wſzakże niektorzy z nich od dobr Zabiały Zabialſkich imię wynieśli, *według tego autora.* Jakub Niemirowicz Sczyt, ſyn iego Jan Marſzałek Litewſki Staroſta Mohylowſki, poſeł od Krola Zygmunta I do Moſkwy w roku 1516, w tymże roku podpiſał przywiley krolewſki o Ziemi Drohickiey *u Januſzow: w ſtatucie fol: 836.* Mikołay Sczyt Woyſki Witepſki, bronił mężnie zamku Połockiego, a gdy daley nie mogł wytrzymać, poddał y zamek y ſiebie w roku 1563, iednakże nad umowę wzięty do Moſkwy w niewolą. Mikołay Poborca w Połockim 1578. *Conſtit: fol: 353.* Daniel poſłował na rożne Seymy, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do taxy rzeczy, *Conſtit: 1623 fol: 10, y 1626, y 1629,* ale iuz Podſędek Połocki, y deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol 15.* Mikołay poſeł na Seym 1661. Juſtynian także z Seymu 1667 Kommiſſarz do Połocka, *Conſtit: fol: 16,* umarł Podkomorzym Połockim, ſynowie iego, Konſtantyn Horodniczy, a potym Podſędek Połocki, daley Podkomorzy Wendeńſki, Krzyſztof Benedykt Chorąży Połocki y poſeł na konwokacyą 1696. Samuel Podſtoli Połocki, Olbrycht młodo umarł zoſtawiwſzy ſyna Dominika; Broniſław, y Kazimierz w Zakonie *Societ: JESU.* Krzyſztof Sczyt Cześnik Litewſki, z Seymu 1703 deputat do boku Krola Auguſta II dla obrad, potym Kaſztelan Smoleńſki w roku 1717, *Conſtit: fol. 3,* z Anny Zawiſzanki herbu Łabędź Staróścianki Bracławſkiey, ſynow iego dwoch zoſtało, ieden Jozef Cześnik Litewſki, Staroſta Jaſwońſki, złączył ſię dożywotnie z Petronellą Wołodkiewiczowną Woyſkiego Mińſkiego corką, drugi Krzyſztof. Adam Sczyt Cześnik Litewſki temi czaſy.

SCZYTNICKI *herbu Belina* w Brzeſkim Kuiawſkim Woiewodztwie, Marcin de Sczytniki w roku 1443 kościoł w Grzymiſzewie fundował, *Damalew: in Archiep: Gneſn: fol: 241.* X. Staniſław Sczytnicki Domu rodowitoscia znaczny, lecz cnotą nierownie znacznieyſzy, w ktorey w Zakonie naſzym poſtąpił, przedziwny był tak wzgárdą ſiebie ſamego, iako żarliwoscią duſz zbawienia, Poznańſkie Collegium liczy go między ſwoie Dobrodzieie, ktoremu dobra ſwoie dziedziczne zapiſał, Rządził toż ſamo Collegium po dwa kroć, raz Gdańſkie, aż też y Prowińcyą Polſką, z niemałą chwała y wſzyſtkich, ukontentowaniem: po ktorych rządach rzadkim prawie przykładem podiął ſię Miſſyi Wołoſkiey y Multańſkiey, z niemałym Krola Kazimierza, y całego kroleſtwa Polſkiego, podziwieniem, na koniec ztargawſzy ſiły, oczy ſtraciwſzy, życie zkonczył w Poznaniu 1667. Są Sczytniki nie daleko Poznania gdzie do tych czas kwitną ieſzcze Sczytniccy.

*SEBASTYANOWICZ w Xięſtwie Zmudzkim. Sebaſtyan Sebaſtyanowicz Sędzia Ziemſki Zmudzki 1603. Mikołay 1621.

*SECEMSKI *herbu Dołęga* w Ziemi, Zakrocimſkey, wprawdzieć ich *Paprocki* do herbu Jaſtrzębiec naciąga, atoli iám o Dołęgach czytał, z ktorych żył w Zakonie naſzym X. Jan Secemſki Superior Rezydencyi Barſkiey 1617. Adam Poborca w Ziemi Zakrocimſkiey 1643 *fol: 2, Conſtit:*

*SECIMSKI *herbu Gozdawa,* tak wyraźnie o nich piſze *Suchod: w kazaniu: Głowa niebu rowna.*

SEBIENSKI *herbu Biberſtein* w powiecie Bieckim.

SECYGNIOWSKI *herbu Jelita* w Krakowſkim Woiewodztwie, iedenże to Dom z Paczanowſkiemi. Tomaſz Secigniowſki w kapturze Korczyńſkim 1419. Piotr Secygniowſki z Paczanowa Sędzia Ziemſki Sendomirſki. Floryan wſpomina dział 1419, że ſię piſał z Paczanowa. Jakub Secigniowſki Staroſta Buſki, o ktorym *Starowolſki in Bellat: Sarmat. fol: 148* powiada, że pod Końſtantynem Xiążęciem Oſtrogſkim, y Mikołaiem Kamienieckim ſławnemi w Polſzcze Hetmanami, rękę dzielną na nieprzyiaciołach tey Oyczyzny zaprawował, ktorą wkrotce pod Zynkowem Tatarow graſſuiących na Podolu ztarł ná głowę, nie mniey ſię męztwem ſwoim popiſał y pod Łopuſzną. Z Mikołaiem Firleiem na Krzyżakow ſię do Prus wyprawiwſzy, na kilku mieyſcach poraził ich fortunnie, a gdy Miſtrz Krzyżacki Heilsbergi dobywał ſzturmem, y iuż działami znaczną część muru zwaliwſzy, wſzyſtkiemi ſiłami na naſzych w Heilsberdze będących nacierał, Secygniowſki z tyłu na nich tak potężnie uderzył, że po między trupow Krzyżackich od ſzabli ſwoiey padaiących, przedarł ſię do fortecy, z tamtąd poſłał do Miſtrza Krzyżackiego: Teraz prawi ſzturmuy do Heilsbergi, ia ciebie na rozwalinach tych, ktoreś poczynił, czekać będę. Widząc heroiczną rezolucyą Krzyżacy Secygniowſkiego, od miaſta uſtąpili, ale nie od nich Secygniowſki, uchodzących albowiem wielu iednych pobił, drugich w niewolą pobrał. Z więkſzym powtore naſtąpił na niego woyſkiem Miſtrz Krzyżacki, ale tąż ſerca wſpaniałością zbił impet iego, naymniey nieulękniony iunak Polſki, y fortecy dotrzymał. Paweł Rotmiſtrz ſławny y pamięci godny, ten za Krola Auguſta I poſłany z drugiemi Rotmiſtrzami pod ſprawę iego poddanemi, Alexandra Woiewodę Wołoſkiego na Państwo wſadził 1551 *Bielſki fol: 596.* Krolową Węgierſką Izabellę do Siedmiogrodzkiey Ziemi prowadził, y nieprędzey z tamtąd powrocił, aż tam ugruntował ſyna iey Januſza. Był y w owey ſzczęśliwey pod Newelą wygraney, *Biel: fol: 616 Paproc:* ſynowie trzey iego, Jakub, ktory y męztwa y ſławy Oyca ſwego doſzedł, Jan, ten poiął Fanuelownę ſioſtrę rodzoną Stolnika Lubelſkiego, z ktorą potomſto zoſtawił, y Paweł. Dyonizy Biſkup Kamieniecki, Prałat mądry y ſerdeczny 1569. Paweł rodzony ſynowiec tego Biſkupa, trzymał Nieſzkow w Krakowſkiey Ziemi, ale go przedał Myſzkowſkiemu, Biſkupowi Krakowſkiemu. Piotr z Pacanowa Secygniowſki Sędzia Ziemſki Sendomirſki, miał za ſobą Magierownę. N. Chorąży y Burgrabia Krakowſki, Elżbietę Przerębſką, corka z niey była za Jakubem Gnoinſkim. Jakub Staroſta Szydłowſki, mąż woienny pod Newlem, Kraſnogrodkiem, Wielhą y indziey, żył 1588. Franciſzek miał za ſobą Maryannę Witkowſką, z tey było dwoch ſynow, Alexander 1697 y Sebaſtyan, y corka Joanna Dominikanka w Przemyślu.

*SECYMINSKI *herbu Dąbrowa* w Pruſiech. Woyciech z Secymina Zakonu Kaznodzieyſkiego *S. Theologiæ Magiſter,* Prowincyał Polſki, Kommiſſarz Innocentego VIII Papieża, a potym Biſkup Teodozyi, Suffragan Gnieźnieńſki 1502. *Frydrych in S. Hyac: fol: 213* Dominik z Secemina Kanclerz kościoła Gnieznieńſkiego, *S. Theologiæ & J. U. Doctor:* y Ludolphus czyli Ludovicus Zakonu Kaznodzieyſkiego Prowincyał, iednegoż roku, to ieſt 1519, iednegoż dnia zmarli, bracia rodzeni, oba rowni ſobie tak w natury przymiotach, iako y cnoty, oba w życiu ſię ſzczegulniey kochaiący, obadwa w kapitularzu u OO Dominikanow w Krakowie przy S. Troycy pogrzebieni, gdzie gdy grob otwierano w roku 1588 znaleziono ich obudwu w grobie wzaiemnie obłapiaiących ſię. *Bzov: in Propag: c. 5. fol: 46. Pruſzcz w opiſaniu Miaſta Krakowa fol: 47 y w Fortecy Duchowney.*

SĘDZICKI *herbu Lubicz w Pruſiech Okol: y Mſ. O Famil: Pruſ:* iedenże Dom z Białobłockiemi, ale od dobr tak nazwani. Jędrzey Sędzicki mąż żołnierſki pod

pod Gdanſkiem y w Moſkwie, oſiadł w Lubelſkim Woiewodztwie, zpłodził z Zofii Chobrzyńſkii pięciu ſynow, Jana, Wilhelma Rotmiſtrza, Mikołaia, Marcina, y Woyciecha, ludzi rycerſkich. Brat Jędrzeia Jakub, w Moſkiewſkiey okazyi poległ, trzeci Jerzy młodo umarł. N. była za Felicyanem Jaſieńſkim, Łukaſz poiął Katarzynę Borowſką herbu Ogończyk.

*SĘDZIMIR *herbu Oſtoia* w Podgorzu, piſze o nich *Paproc: w Ogrod: krol: fol: 31,* kędy powiada, że ſię piſzą de Korſko y Łukowice, idą zaś od Scibora ſławnego Woiownika u Zygmunta Ceſarza, ale ich y Sędziwoiami tenże autor zowie. Gabryel, Marcin y Jędrzey Sędzimirowie 1632. Kazimierz Skarbowy Woiewodztwa Krakowſkiego 1674, ſynowie iego, Ludwik y Stefan. N. Miecznik Zakrocimſki, żona Tereſſa Czernianka, Franciſzek 1674, Hieronim 1697, Anna Zakonnica w Sączu, Jan 1680. N. z żoną ſwoią Zofią znaczny Dobrodziey *Domus Profeſſæ* w Krakowie u S. Barbary. Weſpazyan 1674. *Acta Sandec:* N. Woyſki Sądecki miał za ſobą Nielepcownę.

SĘDZINSKI *herbu Pielgrzym* w Ruſkim Woiewodztwie, Konſtantyn Sędzińſki 1632, inni ich piſzą Szedzińſki, czyli Siedzińſki.

SEGROWSKI *herbu Junoſza* w Sieradzkim Woiewodztwie, inni ich piſzą Segrocki,

*SEHEN *herbu Syrokomla,* ale z tą odmianą, że na Abdanku kładą ſtrzałę do gory żeleżcem obroconą, przez nię krzyż idzie, a na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *X. Koiał: in Mſ.* kędy powiada, że ſię przedtym pieczętowali chorągwią z krzyżem. Stefan Sehen w Powiecie Oſmiańſkim, Sędzia Grodzki, Woyſki Wołkowiſki, zpłodził trzech ſynow, Tomaſza, Antoniego, y Jana Alexandra Podſtolego Wendeńſkiego. Władyſław Sehen 1674.

*SĘK *herbu Jaſtrzebiec, u Paproc: in Strom:* znaydzieſz liſt Zygmunta I dany Goſzyckim, kędy wſpominaią Woyciecha Sęka Jaſtrzębczyka.

SĘKOWSKI *herbu Prawdzic,* w Płockim Woiewodztwie, z Wielkiego Sękowa ſie piſzą, z ktorych Jakub Sękowſki po znieſieniu Krzyżakow przeprowadził ſię do Woiewodztwa Chełmińſkiego 1467, y oſiadł w Konoiadach małych, zkąd potym Konoiackiemi ſię zwali: potym ieden z Konoiackich kupił Debową łąkę, także na Chełmińſkiey, zkąd Dębołęckich imię uroſło. Wawrzyniec Sękowſki miał za ſobą Apollonia Wolsdorfen. Niektorzy z nich na Podole ſię wynieśli, z ktorych był Mikołay Sękowſki Staroſta Nowomieyſki, u Zygmunta I Krola y Krolowy Bony, w wielkich reſpektach, od ktorych iezdził w legacyi tak do Maxymiliana Ceſarza, iako y do Krola Hiſzpańſkiego. Woyciech Sękowſki Stolnik Ciechanowſki, Staroſta Mławſki, piſał ſie z Bolemina, z Seymu 1601 do luſtracyi dobr krolewſkich w Mazoſzu Kommiſſarzem naznaczony, *Conſtit: fol: 728,* z Seymu 1607 w Wielkiey polſzcze *Conſtit: fol: 840 y 1616 fol: 40.* Woyciech, w Zakonie Kaznodzieyſkim *S. Theologiæ Doctor,* z Pawłem Woiewodą Bełzkim Uchańſkim, ablegatem, iezdził do Konſtantynopola, zkąd powrociwſzy rządził Prowincyą Polſką lat dzieſięć, gdzie wiele pracował koło reformacyi klaſztorow ſwego Zakonu, konwent Warſzawſki fundował, Rożańca oſobliwſzy Promotor, względem ktorego wydał do druku o nim Xiążkę, umarł, dzień śmierci ſwoiey przepowiedziawſzy w roku 1609, *Bzovius in Propag: Ruſſel in Tryumf fol: 83.* Ludwik Sękowſki także Kaznodzieyſkiego Zakonu, ieſt iego kazanie w druku: *Oko chwalebne, kazan: na pogrz: Jakuba Rybinſkiego Woiewody Chełmin: 1726 w Lublinie in fol:* Piſzą ſię drudzy z Sarbiewa znać z Sarbiewſkiemi iedna linia. Kazimierz w Zakonie naſzym temi czaſy.

SEKUCKI *herbu trzy podkowy* w Wielkiepolſzcze.

*SEMPELBORSKI *herbu Nałęcz, czy Bylina* N. Sempelborſki Podczaſzy Łęczycki, miał

za ſobą Niſzczycką Woiewodzankę Bełzką, corka iego była za Mikołaiem Zebrzydowſkim, druga za Mikołaiem Łąckim Kaſztelanem Kamieńſkim. N. poiął Kościelecką Woiewodzankę Brzeſka Kuiawſką.

*SĘP *herbu Junoſza* w Ruſkim Woiewodztwie. Joachim Sęp 1548 *Monim: Colleg: Leop:*

*SĘPIA GŁOWA *herb,* patrz Elzanowſki.

SEPICHOWSKI *herbu Półkozic.* N. Sepichowſki miał za ſobą Zofią Birecką corkę Gabryela, N. Staroſta Leżayſki Zofią z Dembna Rzeſzowſką, z niey zoſtało potomſtwo, ktore na Trzciany, y innych dobrach dziedziczyło. *Paproc:* Woyciech z Strzałkowa Sepichowſki 1660. Staniſław z Sieſławic Sepichowſki 1561 *Nakiel: fol: 671,* y Woyciech z Strzałkowa.

*SĘPINSKI *herbu Nieſobia* piſze o nich *Paproc: in Strom:*

*SĘPINSKI *herbu Nowina* z Sępna, *Długoſz pod rokiem 1429* wſpomina Mikołaia Sępińſkiego herbu Nowina, Sekretarza y Dworzanina u Witolda W. Xiążęcia Litewſkiego, ktory imieniem iego docierał u Senatu Polſkiego o koronę dla niego, wyżey trochę pod rokiem 1423 zowie go Staroſtą Łukowſkim, y Kommiſſarzem do traktatow o pokoy wieczny z Krzyżakami. *Długoſz,* na Concilium Konſtancyeńſkie poſłem był od Władyſława Krola Jagełła: wſpomina go *Starowol: in Bellat: fol: 83.*

*SERAFINOWICZ w Xięſtwie Zmudzkim. Staniſław Serafinowicz 1621. Łukaſz 1648 podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola. Dom to dobroczynny na naſzą Rezydencyą Mohylowſką.

SEREBRYSKI *herbu Korczak* w Chełmſkiey Ziemi. Jan y Jędrzey Serebryſcy *Conſtit: 1590 fol: 589.* Z tych Jędrzey Poborcą był w Ziemi Chełmſkiey 1601, *Conſtit: fol: 777.* był potym Piſarzem Ziemſkim Chełmſkim, Jan Cześnikiem Chełmſkim. Łukaſz Komornik graniczny Chełmſki, poſeł na Seym 1629, z tamtąd deputat na Trybunał Radomſki. *Conſtit: fol: 7.* Woyciech Kanonik Krakowſki, Sekretarz krolewſki 1633 *Conſtit: fol: 8,* w kościele Krakowſkim S. Piotra kaplicę iednę koſztem ſwoim ozdobił. Jędrzey 1635 *Conſtit: fol: 53.*

SEREK *herbu Lubicz* w Lubelſkim Woiewodztwie. N. Serkowna była za Janem Giżowſkim, druga za Janem Dzierzkiem Sędzią Lubelſkim. *Okol: tom: 2 fol: 290.* Hieronim Dworzanin Władyſława IV 1634 dobroczynny na konwent Karmelitańſki Warſzawſki.

SERNY *herbu Jelita,* ale z tą odmianą, że na hełmie nad koroną, powinna bydz chorągiew kościelna, o trzech połach, iak zwyczaynie iey w kościołach zażywaią, z krzyżem na wierzchu, między dwiema proporcami, iednym z iednego boku, drugim z drugiego, poły powinny bydz żołte, krzyż złoty. Tym herbem nadany od Stefana Batorego Krola. Bartłomiey Serny z całym potomſtwem ſwoim, względem zaſług ſyna ſwego Łukaſza, Łukaſz ten albowiem chwyciwſzy ſię żołnierſkiego chleba, we Francyi naprzod poczatki Marſowe zakładał, tak iednak, że w męztwie y dawno zahartowanym w boiu kawalerom wyrownał, czego napatrzyły ſię miaſta, Puzyn w Delfinacie, y Liworn, kędy ſzturmuiącemu Henrykowi Krolowi Francuzkiemu, do Hugonottow, ſiła do odebrania im tych fortec, ſwoią odwagą dopomogł, znać to było z rany, ktorą z poſtrzału w ten czas wynioſł: do Polſki wrociwſzy, na Moſkiewſką za Stefana Krola expedycyą wyprawił ſię, gdzie pod Wieliſem, Wielkiemi łukami y Zawołociem, tymże ſercem Moſkwę raził, pierwſzy do ſzturmu na wſzyſtek grad gęſtych kul y poſtrzałow lecąc, pod Oſtrowem także y Pſkowem, z podziwieniem Krola Stefana, z pochwałą Hetmana Zamoyſkiego, y wſzyſtkich zaleceniem, życie

ſwoie na azard dla Oyczyzny ſtawał: przetoż Stefan Krol, Oyca iego Bartłomieia, ktory lubo z antenatow ſwoich w domu ſzlacheckim był urodzony, ale że potym w Sendomierzu mieście był oſiadł, do prerogatywy dawney ſzlachectwa przywrocił, y ze wſzyſtkiemi ſukceſſorami iego, Zamoyſki Hetman do ſwego go herbu przypuścił, tak iednak, że dawny z Przodkow ſwych herb Radwan, na hełm mu wynieſiono, o czym przywiley krolewſki znaydzieſz, *u Paproc: o herb: fol, 207 Biel: fol: 782 Heindenſtein*: brat Łukaſza Staniſław, pod Pieczarami y indziey, chwały braterſkiey y męztwa naśladowcá. Ktoryś z nich miał za ſobą Zofią, z Strzyżowa 1618. Zacharyaſz Serny, z Heleny Waſiczanki, zpłodził Zofią Jędrzeia Zołkiewſkiego małzonkę, y Łukaſza Miecznika Bełzkiego, tego corka była za Danielem Jeło Malińſkim, y ſyn Krzyſztof Podſtoli Buſki ale *ſterilis*.

**SETNICKI herbu Nałęcz* w Powiecie Pińſkim *Koiał: in Mſ.* Setniccy kwitną.

**SEY* w Inflanciech, Karol Sey poſeł z Inflantſkiego na konwokacyą 1632, podpiſał ią. Samuel 1674, podpiſał elekcyą Jana III Krolá.

**SIĄSKI* w Podolſkim Woiewodztwie. Staniſław Siąſki miał za ſobą Agnieſzkę Kręzylowſką, z tey corka Elżbieta, zaślubiona Spytkowi Jordanowi Rotmiſtrzowi krolewſkiemu. Władyſław w Trockim 1648. Jednaż ich dzielnica, co y Gałęzkich, o czym świadczą *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:*

SIBERG herbu Koła cztery w Inflanciech, przecież *Brictius S. J. in dedic: Libri Filii Mariæ,* nie położył iakim kſztałtem ułożoneby bydz miały Koła, to tylko powiada, że w roku 1697 ci z tego Domu kwitneli; Jerzy Aloyzy Dziekan y Officyał generalny Inflantſki, Kanonik Smoleńſki, Proboſzcz Mittawſki, potym Societ: JESU zakonnik, Wolter Staniſław Sędzia Ziemſki y Kapturowy Inflantſki, Samuel Piotr Miecznik Smoleńſki. Gotard Xawier Krayczy Inflantſki de Wiſchlingk Sibergowie, Fundatorowie Rezydencyi naſzey *Illuxtanæ*, y Mitawſkiey, ludzie gorliwi o prawowierną wiarę katolicką, dla czego Dom ich ſtał ſię bitym gościńcem wſzyſtkim, dla teyże wiary wygnancom z Danii, Szwecyi y indziey. Waleryan Podſędek Inflantſki, z Seymu 1678 Kommiſſarz do granic, *Conſtit: fol: 19.* N. Zyberkowna była za Jozefem Puzyną Chorążym Czerniechowſkim Staroſtą Szakinowſkim. N. za Felixem Pacem Chorążym Litewſkim. N. Kaſztelan Inflantſki, miał za ſobą Konſtancyą Wolffowne Podkomorzankę Derpſką, z tey były dwie corki, Strutyńſka Kaſztelanowa Inflantſka, y Franiſzka Podbereſka Starościna Hlinſka,

SICINSKI herbu Pomian w Kaliſkim Woiewodztwie. Ci od Dziembowſkich poſzli: bo gdy Maciey Dziembowſki poiął w małżenſka ligę, Grabińſką, y z nią część w dobrach Sitno nazwanych, od nich Sicinſkim zawołany, ſyn iego Kaſper mąż rycerſki; z ktorego ſynow ieden w Zmudzi oſiadł, y tam ſukceſſorow zoſtawił, z tych Jan Marſzałkiem był Upitſkim, Pułkownikiem ſławnym, ten od Krzyſztofa Radziwiła w roku 1599 wyſłany z woyſkiem, pierwſzą ſtraż Szwedzką wycial pod Kokenhauzem; w Wilnie piorun go zabił *wſpomina go Uniwer: Pobor: 1611.* Władyſław Stolnik Upitſki, poſeł na Seym 1659 *Conſtit: 1661 fol. 59.*

**SICINSKI herbu Prawdzic* w Ziemi Przemyſtkiey. Michał z Sitna Sicińſki, pamiętny woiownik, przeciwko Tatarom, Kozakom, Szwedom y Moſkwie, pod Cudnowem krwią ſwoią y z nią życiem dla Oyczyzny wylanym, tę wiktoryą zapieczętował w roku 1660, ktoremu chorągiew nad grobem w Przemyſtkiey katedrze, z tym herbem zawieſzoną widziałem. Staniſław Sicińſki Sędzia Ziemſki Przemyſtki, y Deputat na Trybunał Koronny

1681 w Piotrkowie, na inſzy ſię ſąd przenioſł; wyſtawił w teyże katedrze Przemyſtkiey ołtarz marmurowy czarny, kędy herb iego Prawdzic po dziś dzień widać, żona iego zdamiſię Stadnicka. Stefan Sędzia Ziemſki Sanocki, zſzedł z tego świata w Wielopolu, brat iego rodzony był Podſtarościm Sanockim 1691. Franciſzek Miecznik Przemyſtki, z Seymu 1670 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 27* y 1676 Kommiſſarz do ziemi Drohickiey, *Conſtit: fol: 23.* Tereſſa Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. N. miał za ſobą Maryannę Rozwadowſką, zda mi ſię Stefan Sędzia Ziemſki Sanocki, ſyn z niey Jozef od Boga do ſłużby ſwoiey w zakonie, powołany, długo ſię nadchnieniom Boſkim opierał, więc żeby go był Bog do ſiebie pociągnął, cięſzką go niemocą złożył, ktorey y bliſkiey w niey śmierci, żeby był uſzedł, ślubem ſię obowiązał więcey ſię nie ſprzeciwiać wołaiącemu ſię Bogu, ozdrowiał tedy, ale gdy odednia do dnia zwłacza wykonanie ślubu, znowu zapada, znowu iak na nowe śluby czyni, znowu zdrow z łożka wſtaie, ale iak prędko on z niego wyſzedł, tak prędko y z pamięci święte poſtanowienia wypładły, przetoż trzeci raz ieſzcze w śmiertelney chorobie mocniey ſię Bogu obliguie poyść do Zakonu, ale go iuż nie wyſłuchano, umarł w tey niemocy. Staniſław Sędzia Ziemſki Przemyſtki, o ktorym wyżey, był naprzod Podſędkiem Przemyſtkim y Rotmiſtrzem Poſpolitego Ruſzenia w Ziemi Przemyſtkiey, Marſzałkiem ſądow Kapturowych 1674, poſłem na rożne Seymy, z támtąd Kommiſſarzem do rożnych funkcyi, na Zakon naſz uprzeymie y ſzczodrobliwie łaſkawy.

**SICINSKI herbu Ramult* w Pruſiech, ale z tą odmianą, że powinno bydz pięć roż na paſie na ukoś idącym, w czerwonym polu, na hełmie zaś iedna tylkö roża, z liſtkami po bokach y korzonkiem, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſſ:* takiegoż herbu zażywaią Łagiewniccy y Wiſniewicy. Franciſzek y Wawrzyniec Sicińſcy w Woiewodztwie Pomorſkim, podpiſali elekcyą Jana III Krola. Woyciech miał za ſobą Sartawſką. N. była za Łaſkim.

SIECIECH herbu Topor, patrz Topor. Sieciechowna była za Dobromirſkim, ale to zda mi ſię Sczawińſka była.

SIECINSKI herbu Rogala w Dobrzyńſkiey Ziemi y Przemyſtkiey, piſzą ſię z Sieczyna: Hrabiow S. R. Imperii z Murzynowa, że domowi temu tytuł nadany, *świadczy Starow: y Swiecicki.* Jakub Siecińſki Trąba nazwany, zpłodził trzech ſynow, Jakuba męża rycerſkiego, ktory w Przemyſtkiey Ziemi oſiadſzy, z Orzechowſkii herbu Okſza, miał także trzech ſynow, Alexego, ktory ſię pierwſzy piſać począł Kraſickim z Sieczyna, był Woyſkim Przemyſtkim, umarł 1580, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Nowomieyſką herbu Wilcze koſy, z tey był ſyn, y corka Barbara Zarſzyńſka, drugi raz z Fredrowną corką Tomaſza, z tey ſię zoſtało potomſtwo, a między nim była corka Przedwoiewſka: drugi ſyn z Orzechowſkii Staniſław, Oboźny y Staroſta Lubomſki, mąż ludzkości y ſzczerości wielkiey, ludzi mądrych kochaiący, ſerca nieuſtraſzonego we Gdanſkich y Moſkiewſkich expedycyach, żona iego pierwſza Zorawińſka herbu Korczak, od ktorey ſynowie Jerzy y Marcin, druga Jakubowſka herbu Topor Starościna Lubomſka, wdowa po Grotowſkim. Marcin, trzeci ſyn z Orzechowſkii, mąż woienny, poiął Manaſterſką z Mielnowa herbu Pilawa. Od tych uroſł Dom Kraſickich w Przemyſtkiey Ziemi. Jędrzey, drugi ſyn Jakuba Trąby, na Oyczyſtey fortunie w Ziemi Dobrzyńſkiey oſiadł, kędy zaręczywſzy ſobie Gorzechowſką herbu Ogończyk, zrodził z niey czterech ſynow,

Woyciecha, ten na Dobrzyńskiey został: boday to nie on był Stolnikiem Dobrzyńskim, *a według Baran:* zostawił dwie corki, z ktorych iedna poszła za Raszkowskiego. Mateusza, Stanisława y Pawła. Maciey naprzod Podczaszy Wyszogrodzki, Podstarości Przemyski 1609, *Acta terrestr: Leopol:* potym Kasztelan Wyszogrodzki, umarł 1642, w Czermińsku pochowany, z synow iego ieden był Kanonikiem, corki, zaś iedna Pilchowska Podsędkowa Wyszogrodzka, druga Choynacka w Ziemi Przemyskiey, *to Baran:* Stanisław z Kanonika Krakowskiego, Proboszcza Pułtuskiego, Biskup Przemyski, skromność się w nim y pokora osobliwsza, przy wielkiey nauce wydawała. Pierwszy on *Societatem JESU* do Przemyśla wprowadził, y łaskami swemi utrzymywał, tymze zabiegiem chodził, żeby był nas y w Krośnie osadził. Przykładnego swego życia y Pasterskiey funkcyi termin znalazł w roku 1619, świątobliwie się do śmierci przygotowawszy. *Elogia Pigłow Cichoc: Alloc: Osece: lib: 3 cap:* 14. Wawrzyniec trzeci syn Jakuba z Sczawińskii Prawdziczanki, zpłodził syna Woyciecha, y corkę Stawowską. Piotr Sieciński był Kasztelanem Czerskim 1573, tenże czy inszy Piotr Kasztelanem Inowrocławskim w tymże roku. N. była za Grochowskim urodziła Oyca Arcybiskupa Lwowskiego. Jakub żołd naprzod woienny smakował sobie, potym Boski, wstąpiwszy do OO Bernardynow, klasztor Nowski przez lat szesnaście rządząc, należycie go restaurował *Histor: Possel: Ms fol: 348.* N. była za Stefanem Drohoiewskim. Stefan Kantor Przemyski y Officyał, ofiarowano mu było y Suffragánią Przemyską, ale śmierć zaszła w roku 1646 *Histor: Colleg: Premisl:* Był na Synodzie Warszawskim 1643 *Acta Syn:* Mikołay Archidyakon y Administrator Biskupstwa Łuckiego Proboszcz Krasiczyński 1633. N. miał za sobą Stoinską, z tey była corka Barbara za Sierakowskim herbu Prawdzic, y synow trzech, Stefan *sterilis*, Krzysztof Stolnik Wendeński, żona iego pierwsza Markowska, druga Zolkiewska herbu Lubicz, syn iego z niey Antoni 1688. Jerzy trzeci syn, ktorego syn Jozef, ci na Wołyniu na Charuczy dziedziczyli. N. miał za sobą Sartawską.

S*IEZKOWSKI herbu Ogończyk* w Sendomirskim Woiewodztwie.

S*IEDLECKI herbu Grzymała*, z mężem zbroynym w bramie, na Krainie w Wielkieypolszcze y na Wołyniu. N. Siedlecki Dworzanin Alexandra Krola, Starosta Koniński, ten pod oblężenie od Moskwy Smoleńska, mocno go od ich impetow obronił *Starowol: in Monum: fol.* 472. Melchior dziedzic na Sosznie y Obodowey Siedlecki, miał czterech synow, Jana, Mikołaia, Jędrzeia y Marcina, z tych Jan y Jędrzey zeszli bezpotomnie. Mikołay miał za sobą Zaleską z ktorą miał dwoch synow, Władysława y Mikołaia, y corkę Konstancyą w klasztorze Chełmińskim mniszkę. Władysław miał za sobą Manteyfeltowne Kiełpińską, z ktorą zpłodził dwoch synow, Kazimierza y Woyciecha, y corek dwie, Annę za Bębnowskim Marcinem herbu Odrowąz, Zofią za Dembińskim. Kazimierz Podstoli Przemyski ma za sobą Salomeą Dedyńską corkę Woyskiego Mielnickiego, ktora mu powiła dwoch synow Władysława y Ignacego, tyleż corek, Apollonią y Joannę; Marcin drugi syn Melchiora, poiął także Zaleską bratowey swoiey rodzoną siostrę, z tą zostawił dwoch synow, Stefana y Jędrzeia bezdzietnych. Mikołay syn Mikołaia brat Władysława, zaślubił sobie Radolińską, z ktorey iest syn Jan y corka Anna. Woyciech syn Władysława wszed w kontrakty małżeńskie z Wąglikowską, z tey synowie Marcin y Władysław. Bogdan Siedlecki na Wołyniu, tegoż herbu, Poborca tamże 1590 *Constit: fol:* 603. Michał tamże 1689.

SIE-

S*IEDLECKI herbu Rawicz* w Podlaskim Woiewodztwie. Jednaż ich dzielnica z Gniewoszami herbu Rawicz, co y z tego poznac, że na przywileiu danym Miastu Lubelskiemu, czytałem Dorotę Gniewoszownę z Siedlec Zakonnicę S. Brygitty w Lublinie.

S*IEDLECKI herbu Waż* w Sieradzkim Woiewodztwie. Walentyn Wężyk Siedlecki 1632, miał za sobą Barbarę Brzeską, wdowę po Bykowskim Kasztelanie Konarskim. Wężyka Siedleckiego nadgrobek z Piotrkowa wypisał *Starowol: in Monum:* z kościoła Franciszkańskiego. Katarzyna była za Samuelem Watta z Kosiczyna Błęckim. Anna za Mikołaiem Rogowskim. Zuzanna y Zofia Zakonnice S. Benedykta we Lwowie.

•S*IEDLISKI herbu Ostoia* w Ruskim Woiewodztwie. Tomasz Sieliski Stolnik Zydaczewski, miał za sobą Izabellę Glinczankę, z nią syna Jozefa, y corkę za Czermińskim. Maryanna była za Adamem Krynickim. N. poiął Chotecką. N. była za Jędrzeiem Witosławskim.

•S*IEDLICZYNSKI.* Jędrzey Siedleczyński 1587 podpisał Ustawy Ziazdu Pokrzywnickiego, *Constit: fol.* 427. Siedleszczynski miał za sobą Weronikę Mokrską Kasztelanica Radomskiego corkę. Rafał w Sendomirskim Woiewodztwie 1674, tego synowice, Barbara za Sebastyanem Jadamowskim, Agnieszka za Piotrem Potockim.

•S*IEDLNICKI herbu Odrowaz.* Juliusz Cornelius Graf Siedlnicki, Podskarbi Nadworny Koronny temi czasy, miał za sobą Maryą Kazimirę Pieniążkowne Woiewodzankę Sieradzką, z Warszyckii zpłodzoną. Carolus Julius Graf Siedlnicki, żona iego Joanna Ludomira Nostyczowna Grafowna.

Siekierz herb.

W Polu czerwonym strzała z ielcami y krzyżem na srzodku iey, z końcem rozdartym na dwie części, z ktorych ieden w iednę stro-

U nę wy

nę wyciągniony, y na końcu w gorę trochę załamany, drugi w drugą ſtronę takiż, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Paproc: w Gniazdz: fol: 1192. O herb: fol: 679, kleynoty fol: 100, Okol: tom: 3, fol: 113, Mſ. X. Koiał:* Nadany ten herb iednemu Żołnierzowi Siekierz nazwanemu, za iego znaczną dzielność, ktorą w dobyciu nieprzyſtępney fortecy pokazał, y nieſpodzianą ſprawił wiktoryą. Pod tym kleynotem od Wielkich Xiążąt Litewſkich nadanym, kładzie *Okolſki* Siekierzow Zienkowiczow w Woiewodztwie Mińſkim. Zienko Siekierz miał ſyna Waſila. Fiedor Siekierz y Bogdan ludzie rycerſcy. Chwiecko Siekierz zpłodził ſyna Siekierza Chwieckiewicza. Tegoż kleynotu w Xięſtwie Litewſkim zażywaią, lubo trochę odmiennego, Kimbarowie, Wołkowie y Zienkiewiczowie Cichyńſcy.

*SIEKIERZECKI *herbu Topor*, z tym herbem widziałem nádgrobek wyſtawiony Janowi Siekierzeckiemu Kuſtoſzowi Sendomirſkiemu, Plebanowi Jangrockiemu, ktory ſzpital w tymże Jangrocie wyſtawił, y w dochody coroczne opatrzył, umarł 1616, tamże pogrzebiony. Siekierka Jakub w Ziemi Warſzawſkiey *1674*.

*SIEKIERZYNSKI *herbu Kościeſza* w Podolſkim Woiewodztwie y indziey. Jędrzey Siekierzyńſki Poborca na Podolu 1607 *Conſtit: fol: 887*. Staniſław 1618 *Uniwerſ. Pobor:* Drugi Staniſław, z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic od Wołoch. *Conſtit fol: 26* Adam Rotmiſtrz krolewſki *1674*. Antoni corkę Annę wydał za Oſtrowſkiego. Maryuſz Miecznik Podolſki 1681, Krzyſztof Woyſki Czerwonogrodzki. N. złączył ſię dożywotnie z Antoniną Adama Jaruntowſkiego Kaſztelana Sanockiego corką, z ktora zoſtawił potomſtwo: ſioſtra iego była za Noſadynim Janem, Chorążym Latyczewſkim, na imię Konſtancya. Tomaſz w Zakonie naſzym temi czaſy.

SIEKLICKI *herbu Kuſzaba* w Drohickim Powiecie, luboć ich y Siekluckiemi drudzy piſzą: ſą y w Lidzkim Powiecie, gdzie ſię pierwſzy przenioſł, po pierwſzey Chocimſkiey, Tomaſz Sieklicki. N. Podczaſzy Lidzki, ſyn iego Alexander Podczaſzy Wiſki, ſłużąc w woyſku pod Petyhorſką chorągwią Paca Hetmana, ſtawał meżnie w rożnych expedycyach, y przeciw Turkom pod Chocimem. Jędrzey w Zakonie *Societ: JESU* Doktor Teologii. Woyciech Podkomorzy Drohicki 1591. *Conſtit: fol: 633*. Władyſław Podſtoli Drohicki, Kazimierz *1674*.

SIEKLUCKI *herbu Trzaſka* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jakub Sieklucki, naprzod Kaſztelan Biecki, 1502 podpiſał przywileie Xieſtwa Oświecimſkiego, potym Kaſztelan Woynicki 1505, *Łaſki ſtat: fol: 120*, miał za ſobą Beatę Tęczyńſką, umarł 1512, co poznać z iego nadgrobku w katedrze Krakowſkiey, był oraz Staroſta Bieckim, Ochmiſtrzem Krolewny Elżbiety: u czterech Krolow w wielkich reſpektach. Michał Sieklucki Soc: Jeſu ſławny Teolog, y żarliwy Operaryuſz w Krakowie, tamże umarł 1724.

Sielawa herb.

* Niektorzy rozumieią, że na haku ſtrzała żelezcem do gory proſto wyrychtowana ſtoi, ale inni powiadaią, że to ieſt rzeka wężykowato płynąca, w czerwonym polu, a na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go *Mſ. X. Koiałowicza* wyraził: zażywa go Dom Sielawow w Xieſtwie Litewſkim y na Wołyniu. Anaſtazy Sielawa, Metropolita Kiiowſki y całey Ruſi, Władyka Halicki, Archimandryta Zydyczewſki 1646, wielki zelant za Unią; będąc ieſzcze Przełożonym u S. Troycy w Wilnie u OO Bazylianow, wydał do druku, *Odpis na ſkrypt uſzczypliwy Zakonnikow Cerkwie odſtepney S. Ducha, in 4 Vilnæ 1622.* Antoni był Arcybiſkupem Połockim 1632 y 1625 *Zycie B. Jozafata M.* N. Kanonik Wileńſki, Pleban Nieświezki, a potym Minſki, w Minſku fundował klaſztor Panien Zakonnych pod regułą S. Benedykta. Jan Podczaſzy Połocki 1674. Paweł Regent Ziemſki Łucki. Daniel 1674 w Połockim.

*SIELICKI *herbu Korczak* w Xięſtwie Litewſkim, *w Metryce Wołyńſkiey 1528* czytam Fiedora Sielickiego, ztąd ſię dorozumiewam, że z Wołynia niektorzy z nich przenieśli ſię do Woiewodztwa Mściſławſkiego, Bogdan Sielicki Chorąży Mściſławſki y Poborca 1580, *Conſtit: fol: 367*. Stefan Sielecki 1641. *Conſtit: fol: 36*. Maciey Sielicki dobroczynny na naſze Collegium Brześciańſkie. Władyſław Strażnik Połocki 1674. Samuel zaś w Ziemi Inflantſkiey.

SIELSKI *herbu Lubicz* w Płockim Woiewodztwie. Alexander Sielſki Kaſztelan Gnieźnieńſki, Staroſta Stężycki, 1674, Marſzałkował Izbie Poſelſkiey 1652, był Kaſztelanem wprzod Łęczyckim 1659, poſtował na rożne Seymy, deputatem zaſiadał na Trybunale Skarbowym Lwowſkim, Kommiſſarzem do Zup Wielickich, *Conſtit: 1661 fol: 2*, piſał ſię z Sielcza, corka zda mi ſię iego Alexandra, była za Zygmuntem Działyńſkim Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim. Paweł 1632. Jędrzey Sielſki z Płockiego wyniożſzy ſię, w Pruſiech ſię gniezdzić począł na dobrach Spęgawku, był Piſarzem Ziemſkim Pomorſkim; zoſtawił kilku ſynow, a między niemi Jędrzeia Burgrabiego Pomorſkiego *to Mſ. o Famil: Pruſſ:* Jan Podwoiewodzy Malborſki 1704. Staniſław y Michał 1699. Wawrzyniec 1700. N. była za Piotrem Gomolińſkim. N. miał za ſobą Elżbietę Pontowſką. Jan, Konſtantyn, Wiktoryn, y Adam Sieliſki, poſłowie z Prus na Seym 1730, patrz Szeliſki.

*SIEMAKOWSKI *herbu Doliwa*. Benedykt y Mateuſz Siemakowſki, o ktorych *Konſtytucya 1647 fol: 41*. Siemiałkowſka była za Marcinem Lipſkim.

SIEMASZKO herbu Łabędź w Wołyńskim Woiewodztwie, atoli *Okol: tom. 2 fol:* 15 powiada, że niektorzy z nich zażywaią w herbie krzyża, na trzech gorach wystawionego. *Metryka Wołyńska 1528* wspomina tych Siemaszkowiczow, to iest synow Siemaszka. Wasila, Szczesnego, Bohdana, y Michayła, tego ostatniego trzech się synow doczytałem, ieden Piotr Michayłowicz Starosta Łucki w roku 1551, czego dowodem, instrument rozgraniczenia dobr Ostrogskich *in Monim: Coll: Ostrog: Koiał: in Mſ.* Piotra tego, ilę dochodzę, bo w roku 1552, Pisarzem Litewskim zowie, Starostą Krzemienieckim y posłem do Moskwy; tego *według Paproc:* żona była Bohowitynianka, z ktorey się zostało synow trzech, Jarosz, Wasil y Piotr, y corki trzy, Anastazya była za Wasilem Pawłowiczem, Anna za Fiedorem Zaharowskim y Alexandra, myli się iednak *Paprocki*, gdy tego Piotra, synem Bohdanowym pisze, iako y bracią iego. Bazyli Siemaszko dziedzic na Dobratynie, (rozumiem że ieden z synow Piotra) był Chorążym Wołyńskim, z Seymu 1611 deputatem do rewizyi Xiąg Ziemskich y Grodzkich Łuckich, *Constit: fol:* 31 Wasil, drugi brat Piotra, tylko iedne corkę zostawił Bohdanę, ktora *1mo voto* żyła z Januszem Xiażęciem Czetwertyńskim, *2do* z Zacharyaszem Wanikiem Łahodowskim, *3tio* z Stanisławem Kamienieckim, dziedzicem na Załozcach. Bohdan Michayłowicz, trzeci brat Piotra, miał za sobą Annę Puciatankę dziedziczkę na Tuczynie, z tey zpłodził corkę Wahanowską w Woiewodztwie Brzeskim Litewskim, y syna Alexandra, naprzod Podkomorzego Włodzimirskiego 1569, z tym tytułem podpisał Unią Litwy z Koroną, będąc posłem na Seym, *Constit: fol:* 171, potym Kasztelana Bracławskiego y Starostę Łuckiego 1596, *Monim: Coll: Ostrog:* pierwszy on z tego Domu schizmę odrzucił, za pracą X. Benedykta Herbesta *Soc: JESU*, y wielom bardzo, to przykładem swoim, to perswazyą, był pochopem, *Annuæ* 1586, w roku 1577 Dubna przeciwko Tatarom mężnie obronił, y nie bez klęski odpędził ich od miasta, *Paproc: fol:* 351. *1mo voto* złączył się był z Anastazyą Wołowiczowną, z niey miał corkę Barbarę, za Adamem Bohowitynem Podkomorzym Czerniechowskim, y syna Mikołaia, o ktorym niżey: *2do* poiął Xiężniczkę Porycką, z tey corka Ewa dostała się w małżeństwo Janowi Charlęskiemu Podkomorzemu Łuckiemu, syn zaś z teyże był Marcyan, ktory wieś Pękałową darował kościołowi Kobłińskiemu, z żona Zofią z Tarnowa żył *sterilis*. Mikołay syn Alexandra z Wołowiczowny, y on Kasztelan Bracławski, a oraz Starosta Łucki, Pan bogoboyny, y Zakonowi naszemu uprzeymie przychylny, zszedł z tego świata w roku 1618 w kościele naszym Łuckim pogrzebiony, żona iego pierwsza Anastazya Malinska, z niey były dwie corki, Katarzyna zaślubiona Eustachiemu Tyszkiewiczowi Woiewodzie Brześciańskiemu, Maryanna Stanisławowi Daniłowiczowi Staroście Czerwonogrodzkiemu. Druga żona Izabella Uchańska z Służowa, ale z nią żył bezpotomnie, była corka iego za Uchańskim, ten iednak po ślubie predko umarł. Mikołay Siemászko Poborca 1631 *Uniw: Pobor:* Krzysztof w Xięstwie Zmudzkim 1621. Jan Rotmistrz Pancerny 1635. Konstantyn Sedzic Łucki. Samuel miał za sobą Zofią Gorską. N. Alexandrę Xiężniczkę Woroniecką, *Geneal: X. Wisniow:* N. była za Franciszkiem Ledochowskim Kasztelanem Wołyńskim, Anna za Władysławem Ochotnickim Podstolim Zytomirskim, a po iego śmierci za Manieckim Chorażym Czerniechowskim. N. za Janem Ogińskim Woiewodą Połockim, Hetmanem Polnym Litewskim. Franciszek temi czasy. Adam Stolnik Czerniechowski, żona iego Helena Podkańska Łowczanka Sendomirska, wdowa po Sierako-

wskim y Płzonce. Stanisław Kanonik Zmudzki, Fundator Missyi naszey Tylzanskiey.

SIEMIANOWSKI herbu Grzymała, z mężem zbroynym w bramie, w Woiewodztwie Rawskim. Floryan Siemianowski Pisarz Ziemski Gostyński, ten dla wzroku w sędziwym wieku ztępiałego, ustąpił synowi swemu piora, kontentuiąc się honorem Cześnika Gostyńskiego, syn iego Tyburcy, naprzod Pisarz Ziemski, a potym Sędzia Ziemski Gostyński. Szymon Chorąży, daley Podkomorzy Rawski. Szczesny Podstoli Gostyński, brat iego Augustyn Sędzia Grodzki Brzeski Kuiawski, zostawił synow trzech, Marcina, Pawła y Mikołaia, temu Radecka herbu Godziemba, powiła dwoch synow, Hieronima męża rycerskiego y Alexandra Kazimierza, ktory złączywszy się dożywotnie z Barbarą z Rakoszyna Kempską herbu Gryff, w piaciu synach rozplenił familią. 1. Marcin Sędzia Grodzki Wieluński, Cześnik Sieradzki, poseł na rożne Seymy, deputat na Trybunał Koronny, Kommissarz do granic 1690, *Constit: fol:* 19. 1683 *fol.* 13, Brzeziński, Kaminski, Wieluński Kasztelan, Starosta Szczerczowski. Pod Beresteczkiem pierwszey odwagi swoiey experyment zkończywszy, z Czarneckim potym w Duńskiey Ziemi woiował. Pod Cudnowem, Cohorążym będąc Działyńskiego Starosty Bratyańskiego, od Szeremetowego woyska postrzelony, krwią wytoczoną, miłość swoię ku Oyczyźnie zapisał, poiąwszy potym w dożywotnią ligę Annę, corkę Jana Olszowskiego Kasztelana Brzezińskiego herbu Prus, synowicę Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, z niey zpłodził dwie corki, Barbarę y Zofią, y synow czterech, Marcina, Jana, Franciszka Kasztelana Wielunskiego, Mikołaia Starostę Sochaczowskiego, ktory z Franciszką Mokronowską Chorążanką Rawską, zostawił potomstwo. 2. Jędrzey Skarbnik Wieluński, rycerską traktuiąc, to pod Ularskim znakiem krolewskim, to Porucznikuiąc u Branickiego Marszałka przez lat 30, pod Strygoniem wzięty od Turkow w niewola, y do Budy zaprowadzony, gdy niechciał artycana woysk Chrześciańskich wydać, zabity, a głowa iego do Belgradu zaniesiona 1683, żona iego Krystyna z Kozietuł. 3. Mikołay, po poselstwach na Seymy, po Deputacyach Trybunalskich, Cześnikiem był, Sędzią Ziemskim, aż też y po śmierci brata swego, Kasztelanem Wielunskim, y na Trybunale 1694 ViceMarszałkiem, wszedł w kontrakty małżeńskie z Urszulą Krystyną Radzieiowska, Jana Felixa Kasztelana Wieluńskiego corką, podobno wprzod miał za sobą Łubieńską, Kasztelankę Sieradzka, corka iego iedna w Zakonie Bogu zaślubiona, synowie, Alexander Kanonik Łęczycki, Proboszcz Wyskicki, Kazimierz Cześnik Sieradzki, y Waleryan, corka druga Rozalia Walewska. 4. Kasper Teodor, pod Wiedniem Porucznikował u Lubomirskiego Marszałka, Cześnik, a daley Chorąży y Sędzia Grodzki Sendomirski, zprzysiągł się dożywotnie z Anną Ustrzycką Kasztelanką Przemyską, wdową po Stanisławie Ossolińskim Staroście Piotrkowskim, z tey były dwie corki, Barbara Rozalia za Stanisławem Fredrem Kasztelanem Lwowskim, y Teofila Wiktorya za Jozefem Rosnowskim Stolnikiem Sanockim. 5 Alexander Karol, młodo w roku życia swego 24 z świata zabrany.

SIEMIĄTKOWSKI herbu Jastrzebiec w Płockim Woiewodztwie. Jan Siemiątkowski Skarbnik Sieradzki. N. miał za sobą Maryannę Mycielską pozostałą wdowe po Tomickim.

SIEMICHOWSKI herbu Gerald w Woiewodztwie Krakowskim y Sendomirskim. Alexander z Wroblowic, y Piotr 1632 Siemichowski, z ktorych Alexandra cor-

ka Zofia, była za Janem Madalińſkim Chorążym Wieluńſkim. Stefan miał za ſobą Annę Dzięciełowſką wdowę po Ulanickim. Ludwik 1643. Bartłomiey 1636, corka iego Zuzanna żyła z Eliaſzem Trembeckim, *Acta Caſtren: Sande:*

***SIEMIASZ** *Dryniewicz herbu Sas* w Ziemi Przemyſkiey. Z tych Dymitr Siemiaſz Dryniewicz miał za ſobą Maryannę Witoſławſką herbu Nieczuia, z ktorey ſynowie, Jan y Antoni.

***SIEMIATYCZ** Michał z Siemiatycz Podkomorzy Warſzawſki 1453, *Statut: Maſov: fol: 98.* Hryczko Siemiatycz Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka.* Wawrzyniec Siemiaczyn w Grodzieńſkim Powiecie.

SIEMIENSKI *herbu Leſzczyc* w Sieradzkim Woiewodztwie y na Ruſi. Stefan Siemieńſki, wprawdzieć iuż był na Opactwo Przemęckie od ſwoich w roku 1560 zgodnemi głoſami obrany, atoli mu krolewſka interpozycya do tego przeſzkodziła *Auctor ſo ſingul:* Jan Piſarz Grodzki Piotrkowſki 1618 *Uniw: Pobor:* potym Miecznik Sieradzki, y poſeł na Seym 1629, z tamtąd deputatem zapiſany na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 12 y 1631, fol: 9, y 1635 fol: 18.* Syn iego Stefan z Siemienic Siemieńſki, naprzod Podſędek y Sędzia Grodzki Sieradzki, potym Sędzia Ziemſki Sieradzki, bywał poſłem na Seymy, y deputatem na Trybunał Koronny 1690, żona iego Zofia Mączyńſka, Jana Podkomorzego Wieluńſkiego corka, z ktorey Elzbieta wydana za Jana Alexandra Otwinowſkiego Staroſtę Szczerczowſkiego, druga za Kaſpra Otwinowſkiego. N. była za Abrahamem Sieniutą. Maciey Deputat na Trybunał Koronny z Sieradzkiego 1727. N. była za Alexandrem Bykowſkim Podczaſzym Sieradzkim. Woyciech Stolnik Nowogrodzki z Woiewodztwa Brzeſkiego Kuiawſkiego przemoſł ſię na Ruś, y tam oſiadſzy, wſzedł w ligę małżeńſką, *1mo voto* z Godlewſką Chorążanką Czerniechowſką, umarła 1673 zoſtawiwſzy mężowi ſwemu corkę Kryſtynę Ubyſzową, y ſyna Jana, ten naprzod był Podſtolim, a daley Podkomorzym Lwowſkim, poſłował po kilka razy na Seym walny Warſzawſki, Marſzałkował Woiewodztu Ruſkiemu na Seym Electionis 1733. Za Auguſta zaś III Krola Polſkiego wziął Kaſztelanią Lwowſką, ktore krzeſło zaſiadł 1738 po śmierci Uſtrzyckiego. Fundował OO Reformatow w Wiſni. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Swirſką, ktora mu powiła Corki trzy, Helenę Wolſką Kaſztelanicową Przemyſką, Maryannę, Zakonnicę S. Benedykta we Lwowie u Wſzyſtkich Swiętych, y Juditę, ta ieſzcze w Panieńſtwie żyie: ſynow zaś dwoch, Woyciecha Staroſtę Dębowieckiego, Porucznika pod Uſarſką Chorągwią Xcia Sanguſzka Marſzałka W. Litewſkiego, Poſła na Seym, ten żyie w dożywotniey przyiazni z Borzęcką Podkomorzanką Przemyſką, z ktorey temi czaſy żyie w dziecińſtwie ſynow dwoch. Jozef, drugi ſyn Kaſztelana, ten powrociwſzy z Cudzych kraiow, zkontraktował dożywotnie z Mniſzkowną Podczaſzanką Przemyſką. Drugi raz tenże Kaſztelan ponowił śluby małżeńſkie z Niemoiewſką pozoſtałą wdową po Wolſkim, ta mu tylko iedynaczkę corkę Magdalenę powiła. *2do voto* Woyciech Stolnik Nowogrodzki, żył z Tereſſą Sokolnicką Chorążanką Lwowſką, ta mu urodziła corkę Joannę Nahoiewſką Podczaſzyną Podolſką, y ſyna Jędrzeia w Zakonie naſzym Teologa, ktory temi czaſy rządzi Collegium Lwowſkie.

***SIEMIKOWSKI** *herbu Okſza* w Sieradzkim Woiewodztwie, patrz com mowił o Przodkach Domu tego pod Radoſzewſkiemi Boxami. Jan Skarbnik Sieradzki y Poborca *1577 Conſtit: fol: 320.* Reina Siemikowſka była za Janem Lipſkim, matka Jędrzeia Lipſkiego Biſkupa Krakowſkiego.

SIE-

***SIEMINSKI** *herbu Lubicz* w Lubelſkim Woiewodztwie.

SIEMIONOWICZ *herbu Radwan*, ale z tą odmianą, że miaſto ſrzedniey poły, u chorągwi kładą gwiazdę o ſześć graniach, kolor gwiazdy y chorągwi biały, na hełmie trzy piora ſtruſie. *Paproc: w Gniazdzie fol:* 1193 *Okol: tom: 3 fol: 114 Koiał: in Mſ.* tym ſię herbem pieczętuią Siemionowiczowie w Oſmiańſkim Powiecie, z ktorych był Paweł y brat iego Siemionowiczowie. Niewiem czy nie tu należy Anna Siemionowna, żona Wacława Kościewicza Marſzałka u Zygmunta I Krola, Fundatorka Altaryi S. Anny w kościele Kobryńſkim, o czym czytałem *liſt Krolowy Bony.*

***SIEMIONOWICZ** *herbu Szeliga.* Ci zaś Siemionowiczowie co ſię znayduią w Xięſtwie Zmudzkim, do tego herbu należą.

***SIEMIRADZKI** w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Siemiradzki Piſarz Grodzki Radomſki w roku 1660. Woyciech Kanonik Krakowſki, deputat na Trybunał Koronny 1714.

SIEMUSZEWSKI *herbu Starykoń* w Ziemi Przemyſkiey. Adam z Siemuſzowa Siemuſzewſki Surrogat Staroſty Lwowſkiego, albo Podſtaroſci Lwowſki, umarł w Lublinie 1569, poſłem będąc na Seym. *Vir religione gravitate morum, amore univerſi Equeſtris ordinis ſummus,* iako mowi nadgrobek iego w Lwowſkiey katedrze. *Starowol: in Monum. Ponet: Com: Sambor: Eleg. 6.*

SIENIAWSKI *herbu Leliwa* w Woiewodztwie Ruſkim. Sieniawſki Rafał pierwſzy Imienia y Domu tego autor: ſyn to był Dymitra Granowſkiego Kaſztelana Nakielſkiego, ktoremu ſię Spławie w podziale doſtało, ten uięty ſławą y dawnych ſwoich Przodkow dzielnością, gdy długo na Ruſi przeciwko Tatarom z bratem ſwym rodzonym, y odważnie ſtawa, przybrawſzy ſobie w małżeńſką ligę dziedziczkę na Sieniawie y iedynaczkę, tamże oſiadſzy, pierwſzy ſię od tych door Sieniawſkim zwać począł; ktore imię przez pułtrzeciaſta lat, aż do naſzych czaſow, y w honory y w zaſługi kwitneło, ta dziedziczka Sieniawy Rafałowi *według Okol:* iednego tylko ſyná Hieronima powiła, ktory z Cebrowſką trzech zpłodził, Mikołaia, Alexandra, y Prokopa (ale *Paprocki* tych trzech ſynow nie Hieronimowi, ale Rafałowi przypiſuie) z ktorych Alexander y Prokop razem y z Oycem Hieronimem w kościele Dominikańſkim Lwowſkim u Bożego Ciała pogrzebieni leżą. Alexander Podkomorzym był Halickim, nie zoſtawił tylko corkę iednę, ktorą wydał za Jana Oleśnickiego dziedzica na Pinczowie: chwali go z męztwa iego *Cromer orat: in fun: Sigiſmundi I. Mikoł: Rey w Zwierzyńcu fol: 79.* Prokop brat iego, Stolnik a potym Chorąży Halicki, wſzyſtkich tych trzech braci, gdy opiſuie dzielność ich pod Obertynem, *Orichov:* zowie ich *Triſmegiſtos Hercules,* ſczegulniey Alexandra y Prokopa rycerſka odwaga wydała ſię, gdy w roku 1549. Tatarow w Ruſkie kraie dla zdobyczy zapędzonych, nie na iednym mieyſcu y z życia y z plonu wyzuli. *Biel: fol: 590. Orichov: Neugeb:* gdy w roku 1524 Turkow od Rohatyna odpędzili, gdy w roku 1537 w Wołoſzech zwycięzkie żniwo z nieprzyiacioł zbierali, tam Prokop ferworem Marſowym wnieſiony, daleko ſię był zaciekł za nieprzyiacielem, co ten poſtrzegſzy, że ogołocony nie mogł mieć tak prędko poſiłkow, kupą z zaſadzek wypadſzy, w koło go opałał, bronił ſię do oſtatnich ſił Prokop, ale gdy y konia pod nim zabito, y zgraia na iednego tylko nacierała, on widząc ſię w takim razie, Matki Boſkiey Częſtochowſkiey na pomoc wezwał, y nie oſzukał ſię na nadziei, bo znagła iakby przeſtraſzeni, wſzyſcy ſię rozpierzchneli, on bez ſzwanku wolny z oczywiſtego niebeſpieczeńſtwa wyſzedł. *Gold: in hiſt: Czeſtoch:* Złączył

W2 ſię

ſię był dożywotnie nie z Kowalſką Kaſztelanką Lwowſką iako omylnie
napiſał *Okolſki*, ale z Anną Lwowſką, corką Marcina Oſtroroga Lwowſkie-
go, od Lwowka dobr w Wielkieypolſzcze tak nazwanego, Kaſztelana Ko-
walſkiego, *iakom dowodził pod Lwowſkiemi*, z tey corka żyła pierwſzym zwią-
zkiem z Ambrożym Pempowſkim *ſterilis*, drugim z Hieronimem Goſtom-
ſkim Podkomorzym Rawſkim, y ſynowie dway, z tych ieden *według Okolſk:*
Alexander, *według Paproc:* Marcin, Rotmiſtrz krolewſki, podobno był y Pod-
komorzym Sanockim, o ktorego corce Eleonorze, że była za Janem de
Garbow Farurey, świadczy *Starowol: in Monum: fol: 429.*

Prokop Podczaſzy Koronny, z tym tytułem podpiſał liſt Zygmun-
ta III, potym Marſzałek Nadworny Koronny, aż też y Wielki, Staroſta
Ratninſki, ſyn drugi Prokopa Chorążego Halickiego. Tych tam czałow
gdy ſie y nayprzednieyſze Domy, świeżych ż Genewy albo Witembergu
nowinek chwytały, y on też torem drugich idąc, od Staropolſkiey odſtry-
chnął ſię wiary, przecięż z mądremi katolikami rad o wierze gadał, nawet
żonie ſwoiey katoliczce nie bronił kapłana, ktoryby dla niey mszą świętą
odprawował. Trafiło ſię ráz w drodze iadąc do Warſzawy, że nierychło
Xiądz Mszą świętą zaczął, on tym czaſem karetę dla żony gotową zoſtá-
wiwſzy, ſám uprzedzaiąc powoli, puścił ſię w drogę, ale daleko zbłądzi-
wſzy zaiechał, że go y dworſcy nie zaraz doścignąć y znaleść mogli, prze-
cięż żadnego gniewu o to żonie nie pokazał, ani przyganiał o przewłokłe na-
bożeńſtwo. Aże iuż wiele ná ten czas Panow Polſkich opuſzczało here-
zyą, y on ſię też o tym długo namyślał. Pewnego czáſu, gdy w Ratnie,
Staroſtwie ſwoim mięſzkał, ziachało ſię do niego ludzi znacznych wiele,
na święta Wielkanocne, naprawiła ich żona iego, aby go z ſobą na iutrznią
namowili: obiecał był, iednak namyśliwſzy ſię w domu zoſtał, więc gdy
na łożku leży, coś do niego przyſzło, y uderzyło go, wprawdzieć nie ſzko-
dliwie, ale tak mocno, że dobrze poczuł, y rozumiał że go ciężko ranio-
no, mniemaiąc tedy, że go kto z gości owych uderzył, porwał ſię z łożka
do drzwi, ktore zaſtawſzy mocno zamknione, domyślił ſię że przeſtraſze-
niem onym, niedbalſtwo iego P. Bog chciał ukarać, dla tego nie mięſzka-
iąc, poſzedł za drugiemi na iutrznią do kościoła, co y na potym czynił
zawſze ochotnie. Wprędce potym od P. Boga oświecony, do wiary ſię ka-
tolickiey nakłonił: gotował ſię do tego, czytaiąc Doktorow Swiętych, y z
Xiędzem Piotrem Skargą Soc: JESU Kaznodzieią krolewſkim, w trudno-
ściach ſię znoſząc, aż też na dwie lecie przed śmiercią poiednał ſię z ko-
ściołem prawowiernym, ſpowiedź uczyniwſzy przed X. Piotrem Nahaiu-
ſzem tegoż Zakonu, y lubo z razu dla rożnych reſpektow chciał bydź po-
taiemnym katolikiem, atoli potym iawnie ſię z tym ogłoſił. Chorował
długo w Krakowie, przyczyna zaś choroby iego ta była. Siłę miał z na-
tury wielką, tak, że iednym cięciem, konia albo wołu w poł przecinał; po-
ſzoſną karoc we wſzyſtkim biegu z gory pędzącą, iedną ręką uiąwſzy za
koło utrzymywał. Czego gdy nie raz w oczach krolewſkich dokazywał,
zerwał ſię. W tey chorobie Krol Zygmunt III laſkę mu Wielką Koronną
przyſłał, ktora on wdzięcznie przyiął, a widząc że ſię co raz to bardziey
choroba wzmaga, wſzyſtkie myśli ſwoie do Boga obrocił, chydząc ſobie
świat, y życie to doczeſne, przyſzedł zaś był do tego ſtanu doſkonałości, że
ſie radował z naſtępuiącey śmierci ſwoiey, nawet przed śmiercią kazał ſo-
bie podać zwierzciadło, y obaczywſzy w nim znaczną odmianę twarzy ſwo-
iey, był albowiem dziwnie piękney urody, żałował. O gnoiu gnoiu, iak niery-

chło ſzpetność twoię wydaieſz? O iak cuchnieſz teraz, w krotce cię roba-
ctwo toczyć będzie: dobrze ſię tedy na świętą wieczność przygoto-
wawſzy przez Sakramenta święte, w owych słowach *In manus tuas Domine*,
życie zamknął. Zona iego była Elżbieta z Lezenic Goſtomſka, corka An-
zelma Woiewody Rawſkiego, Pani bogoboyna, z ktorą iednak tylko ſześć
lat mięſzkał, z tey zpłodził ſyna Hieronima, ale ten młodo zniknął, corek
trzy, Zofia, Annę y Elżbietę, z tych Anna niedorożſzy, w ſtanie Panień-
ſkim umarła, Zofia y Elżbieta w Chełmińſkim klaſztorze pod regułą S.
Benedykta, zakonne ſobie życie obrały, gdzie Elżbieta w połtory niedzie-
li po Profeſſyi ſwoiey w niewinności życie ſwoie zakończyła. Kwoli zaś
ſtarſzey Zofii, Matka klaſztor Panieńſki, pod tąż regułą w Sendomierzu
fundowała, dokąd Zofia z Chełmna przenieſiona, y Xienią poświęcona,
gdzie ſamą miłością rządząc ſługi Boſkie, y w karność zakonną wprawuiąc,
Macierzyńſkiey świątobliwości y affektu ku *Societatem JESU* dziedziczka,
bo dała nam tyle, ileby doſyć było na fundacyą iednego Collegium, w
Gorkach zaſnęła w Panu, w roku 1629. *Suśliga w Zyciu Elżbiety z Goſtomſkich
Sieniawſkii.*

Mikołay Woiewoda Ruſki, Hetman Wielki Koronny, y Staroſta Ha-
licki y Kołomyſki, ſyn nayſtarſzy Hieronima z Cebrowſkii, był wprzod
Kaſztelanem 1549, potym Woiewodą Bełzkim 1553. Jemu y braci iego Wo-
iewodztwo Ruſkie, całość ſwoię powinno, ktorego od inkurſyi Tatarſkich
mężnie bronił, poraziwſzy nie raz na głowę nieprzyiacioł tey Oyczyzny,
to pod Obertynem, kędy na ten czas Rotmiſtrzem ſtawał, to pod Ka-
mieńcem, to pod Trembowlą, Wereſtatyńcem, Podhaycámi, Międzybo-
żem, to po wielu inſzych mieyſcach, co mu *y Kromer in orat: funeb: Sigiſ-
mundi I* przyznaie, że Tatarow dwakroć pobił, y nadgrobek iego w Brze-
żanach, ktory o nim tak mowi. *Hoc vigilante Ruſſia felix, hoſtibus à cunctis un-
diq; tuta fuit.* Dwanaście batalii zwycięzko wygrał, iako świadczy *Ori-
chov: dial:* 6. Alexandra Woiewodą y Hoſpodarem Wołoſkim oſadził, wię-
zienie dla Oyczyzny cierpiał, y nie raz rany niebeſpieczne z harcow wy-
noſił. Swoim koſztem ſtrzegąc granicy Polſkiey, y puſte krainy oſadza-
iąc, zaſłużył ſobie męztwem ſwym y odwagą, że za iego buławy, żaden
Powiat, żadna Ziemia uſzczerbku nie znała. Prawda, że pod Oczakowem
w tyſiąc iezdnych wybrawſzy ſię w roku 1529, o czym *Bielſki fol: 560*, bez
konſenſu krolewſkiego y Rzeczypoſpolitey, ieſzcze nie maiąc w ręku bu-
ławy, gdy tamte kraie puſtoſzy y woiuie, od nieprzyiacioł wkoło otoczo-
ny, ſtraciwſzy ludzi ſwoich trzyſta, bo ſię wſzyſtką śiłą w złym razie po-
tykał, o pokoy proſić muſiał, ale ſkwapliwą ſwoię porywczość, licznemi
potym tryumfami y wygranemi potyczkami ſowicie nadgrodził, mſcząc
ſię nad nieprzyiaciołami; ktoremu gdy potym Buławę dano, woyſko y w
karności trzymał, y rządził dawnych woiownikow trybem, luboć y po-
tym pod Szeretem z Multanami ſię biiąc, iak to fortuna nieſtatek, cale mu
nie ſłużyła: do czego pomogła dyſſenſya między nim y Jędrzeiem Tę-
czyńſkim Staroſtą Rohatyńſkim, zkąd mowi *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol:
160*, że z meláncholii w gorączkę zapadſzy, życie zakończył, ale ſię iak w
wielu inſzych narratywach, tak y tu myli ten autor: bo ta okazya pod Sze-
retem przypadła na rok 1538, według *Bielſk: fol: 578*, a ten Wielki Hetman
długo ieſzcze żył potym. Na Wioſki iego dziedziczne w Ziemi Lwowſkiey,
Brzeżany, Łapczyn, Leſzynki, Łaczow, dał mu przywiley Zygmunt I, a
gdy znowu pod Obertynem z Tarnowſkim Wielkim Hetmanem Wołoſzę

biiąc zwycięzko, krwi swoiey y życia dla Oyczyzny nie żałował, y owszem y Wodza y dobrego żołnierza urząd, na sobie wypełniaiąc, sam się z nieprzyiacielem wręcz zcinał, tenże Zygmunt wieś Balinę w Ziemi Kamienieckiey, iemu y sukcessorom iego płci męzkiey darował: o czym czytałem list tego Krola *in Ms. Petricov:* Spytany czegoby też naybardziey potrzeba było Hetmanowi, odpowiedział, że chleba, *Orichov: dial:* 6, bo głodnego żołnierza y utrzymać w ryzie niepodobna, y narazić na okazyą niebespieczna. Na koniec wszystkie lata swoie na usłudze Oyczyzny strawiwszy, umarł w Lublinie pod czaś Seymu w roku 1569, lat maiąc ośmdziesiąt, pożal sie Boże, że oddaliwszy się od Matki kościoła prawowiernego, z nia sie nie poiednał. Ciało iego gdy z Lublina do Brzeżan wyprowadzono, Zygmunt August, zawdzięczaiąc iego ku sobie y Polszcze zasługi, ze wszystkim przytomnym Senatem, piesz o aż za miasto z wielkim żalem swoim prowadząc, uczcił, *Wargocki in dedic: Peregrin: Radivil:* Złączył sie był dożywotnie z Katarzyną, Radziwiła Jana Xiążęcia na Goniądzu, Starosty Zmudzkiego, corką, koło roku 1540, a snać *imo voto* miał za sobą Kolańską, z ktorey były dwie corki, iedna z nich Anna Wawrzyńca Spytka Jordana Kasztelana Krakowskiego małżonka, ktora w Mikulnicach zamek murowany na samym szlaku Tatarskim wystawiła, druga poszła za Jana Tworowskiego, Buczackim nazwanego, Woiewodzica Podolskiego, herbu Pilawa, y synow czterech. Hieronima, Mikołaia, Jana y Rafała. Z tych

Mikołay Kasztelan Kamieniecki, Hetman Polny Koronny, Starosta Stryiski, syn Mikołaia Woiewody Ruskiego y Hetmana Wielkiego, *Starowol. in Bellat: Sarm: fol:* 161 *elogium* mu takie napisał, wszakże go on tam Woiewodą Ruskim pisze, ale sie w tym myli, Własny Herkules Polski do boiu nigdy nie zstąpił bez męztwa, z pola nigdy nie zszedł bez zwycięztwa, mąż niezwyciężonego serca, niespracowanego nigdy umysłu, goraiącey zawsze, na rozszerzenie y obronę Oyczyzny, miłości; godnością y cnotą Oycu swemu wyrownał, szczęściem przewyższył, ktoremu y sam nieprzyiaciel przyznawał, że sobie tamtych wiekow niemiał rownego woiownika. Lata młodsze rożnemi przepolerowawszy naukami, wszystek się do woyny udał, z Bratem swym na ten czas Kasztelanem Kamienieckim pod Stanisławem Leśniowolskim, okryte roty do boiu przywodził przeciwko Moskwie, y pod Newelą Kędyśmy Polacy, w tysiąc y pięć let naszych, czterdzieści tysięcy Moskwy prawie cudownie zbili, on tam szablą swoią y odwagą, siła do tego zwycięztwa dopomogł. Za co z mnieyszą buławą Mieleckiemu, Wielkiemu na ten czas Hetmanowi, przydany, kawalerskie serce y z prosituiącym sobie szczęściem zawsze związane pokazał, kiedy na rebellizuiących Wołochow nigdy oręża swego nie podniosł bez wygraney, kiedy Bogdana w roku 1572. na Wołoskie Hospodarstwo, złączywszy z nim swoie woysko, wprowadzał, kiedy Podkowę Woiewodę Wołoskiego, z ordynansu Krola Stefana poimał, że z Kozakami Wołochy nad pakta y przymierze uczynione, naieżdżał, kiedy Piotra Woiewodę Wołoskiego z Hospodarstwa wyzuł, a brata iego młodszego Alexandra na iego mieysce wyniosł, kiedy Stefanowi Krolowi w Moskwie pod Wielkiemi łukami męztwem swoim w trudnieyszych okazyach dopomagał, to *Starowolski.* Zaślubił sobie Annę Sapieżankę, Michała Sapiehy Woiewodzica Podlaskiego corkę pozostałą wdowę po Xiążęciu Pruńskim. *Histor: Sapieh: par:* 3 *fol:* 10, ta mu corkę powiła, ktora poszła za Piotra Opalińskiego Krayczego Koronnego, *Okolski pod herbem Łodzia*, y syna Mikołaia, ktorego nadgrobek z Brzeżan

Brzeżan wypisał *Starowol: in Monum: Invicta animi fortitudine, indefessâ, in Reipublicæ negotiis operâ, laude bellica, amore in Patriam & Ecclesiam, clarissimus*, y przydaie że to był syn Mikołaia Kasztelana Kamienieckiego y Hetmana Polnego Koronnego, ktory żył ieszcze w roku 1582, y Jankule Hospodarowi Wołoskiemu z rozkazu krolewskiego we Lwowie głowę kazał uciąć, o czym *Bielski fol: 790 Heinden: Libro 6.*

Rafał Kasztelan Kamieniecki, z tym tytułem podpisał transakcyą Bendzińską w roku 1589, syn Mikołaia Woiewody Ruskiego y Hetmana Wielkiego. Jak Oyczystey fortuny dziedzic tak y cnoty, widziała go Oyczyzna mężnie woiuiącego Regimentarza w boiu, *Biel: w roku* 1577 *fol:* 742, doznała w polu, słyszała na Seymach y Seymikach wotuiącego na dobro Rzeczypospolitey, zgoła y ręką y głową wolności bronił. W roku 1576, w Jędrzeiowie, zgodnym wszystkich stanow głosem uproszony, aby na granicach Polskich y z bracią swemi Hieronimem y Mikołaiem, przyimował świeżo obranego Stefana Krola, y do Polski wprowadził, *Constit: fol:* 243, złączył się był dożywotnie z Dziduską herbu Jelita, Starościanką Konińską, wdową pozostałą po Piotrze Barrzim Kasztelanie Przemyskim y Staroście Lwowskim, zostawił *według Okol:* potomstwo, ale o nim nigdzie nic nie czytam, Jan Sędzia Ziemski Halicki, trzeci syn naymłodszy Mikołaia Woiewody Ruskiego y Hetmana Wielkiego, z ktorym, iako y z bracią swoią, we wszystkich okazyach przeciwko nieprzyiaciołom tego krolestwa heroicznie stawał, rozstał się z światem w roku 1583. *Histor: Colleg: Jarosl:* Przybrał był sobie w małżeńską ligę Herburtownę Kasztelankę Lwowską, Starościankę Samborską, z tey corka poszła za Jana Stogniewa. *Załuski kazan: pogrzeb* daie mu tytuł Kasztelana Lwowskiego, ale drudzy milczą o tym.

Hieronim Woiewoda Ruski, Halicki y Kołomyski Starosta, syn naystarszy Mikołaia Woiewody Ruskiego y Hetmana Wielkiego Koronnego, wielki w tym krolestwie Senator, nie mnieyszy w woiennym placu Kawaler przy ktorym zawsze się wiązała przyiazna fortuna, przy fortunie skromność, z skromnością szczodrobliwość, ktorą sobie wszystkich zniewalał serca y umysły. Moskiewska kampania za Stefana Batorego Krola, dzielność iego wsławiła; rada, ktora na publicznych kongressach poddawał, miłość ku Oyczyźnie y rozsądek w rzeczach wysoce zaleciła. Był naprzod Podkomorzym, daley Kasztelanem Kamienieckim, aż też, gdy pod czas interregnum w Polszcze, ciężkie postrachy na Ruskie kraie biły, dla gwałtowney potrzeby, ile w takim razie, w roku 1576 od Rycerstwa Woiewodztwa Ruskiego, zgodnemi głosami, lubo nie praktykowanym przedtym przykładem, krzesło mu Woiewodztwa Ruskiego konferowane, co potym y Stefan Krol y wszystkie stany na Seym zgromadzone approbowały, ile że się to zdała rzecz bydz potrzebna dla nieprzyiacielskiego sąsiedztwa. *Constit: fol:* 245. Podpisał potym z tym tytułem infeudacyą na Xięstwo Pruskie 1578. A że się były w Przodkach iego dyssydenckie błędy zaplątały, on znowu Dom swoy, na tor prawdziwey wiary katolickiey wykierował, od X. Benedykta Herbesta *Societatis JESU* do tego nakłoniony, iakoż y przedtym, zawsze był na Zakon nasz, ile dopiero w Polszcze goszczący, uprzeymie łaskawy, y rad z naszemi Oycami konwersował, od ktorych też na wieczność przygotowany, wyzuł się z śmiertelności w roku 1579, pochowany w Brzeżanach. Cztery razy małżeńskie kontrakty ponawiał, co o nim iego nadgrobek opowiada, ktory znaydziesz *u Paproc: Okol: y Starowol: in Monum:* przecięż żaden ich nie wspomina, *Paproc: fol:* 374 natrąca, ze

 Sie-

Sieniawſki Kaſztelan Kamieniecki, ktory umarł Woiewodą Ruſkim, miał za ſobą Macieiowſką Woiewodzankę Lubelſką, takbym rozumiał, że o tym tu Mikołaiu mowa: o Jadwidze tylko Tarłownie, Jana Chorążego Lwowſkiego corce, że była iego małżonką wſzyſcy ſię zgadzaią, była to ſtateczna katoliczka, y około pozyſkania Bogu męża ſwego ſczegulniey pracuiąca, ta mu zrodziła iednego ſyna Adama, o ktorym niżey.

Adama Hieronima, Podczaſzego Koronnego, Staroſtę Jaworowſkiego, pamiętnego krwi nieprzyiacielſkiey, nie mniey y ſwoiey za całość Oyczyzny rozlewcy: z Zamoyſkim Wielkim Hetmanem w Dacyi ſławny woiownik, ten Adam y w inſzych expedycyach, oſobliwie iednak przeciwko Multanom, w znacznym kompucie ludu wybornego, ſwoim koſztem zaciągnionego, ſtanął, tam chciwym będąc ſławy rycerſkiey, z Janem Karolem Chodkiewiczem potym Wielkim Hetmanem Litewſkim, domagał ſię u Zamoyſkiego, żeby byli mogli pierwſi na nieprzyiaciela uderzyć, ale im tego Hetman mąż przezoru wielkiego nie dopuścił, czy to chcąc temperować ich ferwory Marſowe, czy też obawiaiac ſię, żeby tak godnych Oyczyzny ſynow na ſzańc nie wyſtawiał. Po tey expedycyi Podczaſzym Koronnym wynieſiony, gdy ſię brał do przyſięgi, Krol Zygmunt rzekł, *Nie trzeba, wiadoma nam dobrze Sieniawſkich ku Panom ſwoim wierność*: y pewnie że to rzeczą ſamą pokazał, iak nieporownaną ſtatecznością, doſtoieńſtwa Majeſtatu krolewſkiego bronił, kędy pod czas domowych rozruchow, widział związane prywatnemi ſpiſkami, na Pana ſwego niektorych malkontentow ręce, on iako wierny ſyn koronny, nie tylko ſię do ńich nie łączył, ale też, gdy go rokoſzanie, pozornemi o wolność powabami, przez poſła do ſiebie nęcili y zapraſzali, záraz go nazad odeſłał, a potym w roku 1606 Marſzałkiem Izby Poſelſkiey zgodnie od wſzyſtkich zawołany, ſzkodliwym Oyczyznie zamachom, nowymi uſtawami drogę tamował, żeby pożarem nie wybuchały, mocno ſię przy Krolu Rokoſzanom oparſzy. Tak iuż Michała Woiewodę Multańſkiego, y Skinder Baſzę z Zamoyſkim zwoiowawſzy, iuż zakłoconą domowemi rozruchami Oyczyznę uſpokoiwſzy, znowu Tatarow kilka razy właſnym ſwym ludem z granic Polſkich wypędził, y owſzem gdzie tylko nawała iaka to kroleſtwo wſpierała, wſzędzie albo ſię ſam oſobą ſwoią ſtawił, albo tyſiąc ludzi na obronę Rzeczypoſpolitey poſyłał, a co podziwienia w tym mężu godna, żadnego honoru albo Senatorſkiego krzeſła, lubo ſię do niego ciſnęły, y krolewſka łaſka za heroiczne dzieła z niemi go potykała, przyiąć za młodu niechciał, chcąc pokazać, że honor powinien bydz płacą zaſług, nie zachęceniem do nich. Jego też żarliwość y święty ku Bogu affekt, w tym ſię dość iawnie wydał, kiedy wſzyſtkich heretykow z dobr ſwoich wypędził: będąc y ſłuſznie tey perſwazyi, że prędzey zły dobrego zepſuie, niżeli dobry złego naprawi. Do uwolnienia z więzienia Xiążęcia Samuela Koreckiego u Turkow ſiła ſię przyłożył, poſławſzy mu ſprawnego y wiernego Greczyna do Carogrodu, ktory go z tamtąd przemyslnym fortelem, lubo przy wielkiey oſtrożności, na wolność wyprowadził. *Bzovius in Annal: Eccleſ: fol: 1383 num: 20.* Żył w dożywotniey przyiaźni z Katarzyną Anna z Sztemberku Koſtczanką, Jana Koſtki Woiewody Sendomirſkiego corka, z Odrowązowny spłodzoną, z ktorey corkę iednę Zofią w dzieſiąciu leciech utracił; trzech zaś ſynow zoſtawił, Mikołaia, Alexandra y Prokopa, y zſzedł z tego placu śmierci, na życie nieśmiertelne, w roku 1616, wieku ſwego 43. Z ſynow iego Alexander, pięknego ułożenia młodzian, urody wytworney, w konwerſacyi miły, powrociwſzy do Oyczyzny z cudzych kraiow, gdy ſobie po nim wſzyſcy y Oyczyzna ſiła obiecuie, od maligny gwałtowney ſtrawiony, wieku ſwego 23, w roku 1622, w Brzeżanach pogrzebiony.

Mikołay Krayczy, a potym Podczaſzy Koronny, Staroſta Ratnińſki, ſyn nayſtarſzy Adama Hieronima, Podczaſzego Koronnego z Koſtczanki, iak w honorze tak y w cnocie Oycu wyrownał. Z cudzych kraiow do Oyczyzny zawitawſzy, zaraz ſię z rodzonym ſwym bratem Prokopem pod Chocim wyprawił, gdzie iak odważnie ſtawał z ſwoią Uſarſką chorągwią, piſze *Oſtrorog w ſwoim Dyaryuſzu.* Po wſtępnym boiu y zamięſzaniu woyſk oboyga, gdy ſię obiedwie ſtronie dobrze z ſobą ztarły, a na odwrot potym zatrąbiono, rachuią ſię z poſrzodka ſiebie, kto zginął, kogo niedoſtaie, Mikołaia Sieniawſkiego Podczaſzego widzą, że nie maſz, iuż go tedy żałuią y opłakuią, że tak potrzebny y godny ſyn Oyczyzny zginął, w tym mąż waleczny przez woyſka ſię nieprzyiacielſkie przebiwſzy, z koncerzem y ręką we krwi zbroczoną, ku ſwoim bieży. Dogania go w ten czas ieden z znaczniey ſzych Turkow, chcąc go pokonać, y z konia zwalić, co poſtrzegſzy nieuſtraſzony Podczaſzy, w oczach oboyga woyſka, potkał ſię z doganiaiącym ſię adwerſarzem, ktorego iako ptaka na rożen, tak on go na koncerz wziąwſzy, z konia zrzucił, y trupem na placu położył. Te iego takie początki woienne, wiele po nim Oyczyźnie obiecywać mogły, ale złe zdrowie, y uſtawiczna prawie choroba, do dalſzych progreſſow tamę uczyniły. Przecięż y przeciwko Tatarom pod Haliczem, y przeciwko Kantymirowi Syliſtryi Baſzy, y pod Glinianami, gdy trwoga od nieprzyiacioł, wſzyſtkich była potrwożyła, y w Pruſiech pod Toruniem, męztwa ſwego nie małe dał dowody. Pawła Grodzickiego herbu Łada ſwoim koſztem do Belgium wyſłał, na wyćwiczenie w Marſowych kunſztach, iakoż był ten Grodzicki potym w Polſzcze Generałem Artyleryi Koronney *Potoc: Centur: fol: 191.* Poſłował ten Mikołay na Seym w roku 1620, y z tamtąd deputowany Konſyliarzem Hetmanom woyſkowym. *Conſtit: fol: 2*, y znowu w roku 1623, będąc ieſzcze Krayczym Koronnym na ten czas, gdzie między inſzemi był uproſzony Kommiſſarzem do Zaporowſkich Kozakow, aby ich było do przyſzłey woyny zporządzać *Conſtit: fol: 4.* Dziedziczną ſwoię maiętność Brzeżany ufortyfikował y ozdobił, iako grob przezacnych Przodkow ſwoich, kościoł farny tamże, wielkim koſztem z ciosanego kamienia wyſtawił. Drugi w Buſzczu wſi z fundamentu wywiodł, nadał y ubogacił *Cichoc:* Trzeci z gruntu reſtaurował. Zſzedł bez potomſtwa 1636, na ktorego pogrzebie, miał mowę Jakub Sobieſki Kaſztelan Krakowſki. Zona iego Urſzula Zofia Krotowſka, Jędrzeia z Krotoſzyna Woiewody Inowrocławſkiego corka, tey ciało u Dominikanow we Lwowie złożone, gdzie też wiele ozdob temu kościołowi przyczyniła, była to dziedziczka Łobżenicy, Bartlina &c.

Prokop Chorąży Koronny, ſyn trzeci Adama Hieronima Podczaſzego Koronnego, Oyczyſtey wolności zelant y obrońca, czego dał niezbite dowody, poſłuiąc na Seym 1623 *Conſtit: fol: 4.* krwi ſwoiey y fortuny dla dobra poſpolitego nie żałuiący, kiedy pod Chocimem y z bratem ſwoim Mikołaiem, heroicznie Tyrannowi Wſchodniemu Oſmanowi odpor dawali, kiedy przeciwko Kantymirowi Baſzy z Turkami na Ruś wpadaiącemu, ſam wybor ludzi Hetmanom do boiu ſprowadził, kiedy przeciwko Machmet Sareiowi Chanowi, lubo go na ten czas febra trzęſła, y do woyſka przybył, y ſam do okazyi ſtanął, kiedy pod czas konfederacyi żołnierſkiey, wielkim

ſwym koſztem ztrzymał woyſko pod poſtuſzeńſtwem, z tąd wnoſzono, że ſię zdał bydz do woyny, y wielkich rzeczy urodzony, atoli w ſamey porze, kiedy na ſławę y honor Domu ſwego mogł był zapracowac, z świata tego zabrany w roku 1626. Poiął był Annę Eufrozynę, Alexandra Chodkiewicza Woiewody Trockiego corkę, ktora mu dwoch ſynow powiła, Alexandra, ale tego w czterech leciech, zazdroſna mu śmierc wydarła, y drugiego Hieronima Adama. Ta Chodkiewiczonwa wnioſła w ten Dom dobra wielkie w Litwie Szkłow, y Myſz.

Hieronim Adam, Hrabia na Szkłowie, y Myſzy, Piſarz Polny Koronny, Staroſta Lwowſki, ſyn Prokopa Chorążego Koronnego, mąż do ktorego ſię były wſzyſtkie ſławnych Przodkow iego przymioty, y wynioſłych cnot zbior w dziedzictwie przenioſły. Słyſzała go Oyczyzná, kiedy pod czas elekcyi w roku 1648. Jana Kazimierza do ſtanow Rzeczypoſpolitey Orator, imieniem iego o kroleſtwo traktował, y pochwaliwſzy zdanie iego, za Pana go ſwego przyieła. *Porządek elekc: fol: 14 & 24.* Doznała y męztwa iego y poważała. Pierwſzy albowiem początek woiennych iego expedycyi był pod Ochmatowem z Staniſławem Koniecpolſkim Hetmanem, kędy na Tatarſkich karkach reke zwycięzką zaprawiał, potym z Mikołaiem Potockim pod Merłem. Pod Korſuniem lubo ſię mężnie bił ten Polſki Achilles, przecięż w niewolą y z Hetmanami Potockim y Kalinowſkim zabrany, atoli iako piſze *Kochow: climac: 1 lib: 1.* Tohaybeg Perekopſki, gdy już Chan do obozu zbliżał, ſkoro mu Hetmani dwadzieścia tyſięcy czerwonych złotych obiecali, zdrowo go y wcale, ze ſwemi do Oyczyzny puścił, a tym czaſem obawiaiąc ſię Chana, rzucił tę pogłoſkę, żem to prawi dla tego uczynił, bo też Ociec tegoż Sieniawſkiego, maiąc mię u ſiebie w niewoli, darmo mię y wolno puścił, ktorą uczynnosć ku mnie Oycowſką, woiennym nadgrodziłem procederem. Co w ten czas y ſubſtancyi y zdrowia natracił, ten waleczny Piſarz, ſnadno ſię każdy domyślić może. Nie lepſzych iednak y potym doczekał ſię czaſow: bo w owcy nieſzczęśliwey Pilawieckiey, widząc że wſzyſcy z obozu ſromotnie pierzchneli, on ſarkaiąc nad zgubą tego kroleſtwa, z pola oſtátni zchodził, nie maiąc tyle ſiły, żeby był mogł zayrzeć w oczy zhuczałemu z Chmielnickim chłopſtwu. W Zbarazkim zaś oblężeniu, nietylko że ſam heroicznie ſtawał, ale też y drugich do należytego odporu nieprzyiacielowi zachęcaiąc, już ludźmi ſwemi poſiłał, już chlebem y zywnością, już pieniędzmi y obietnicami, wſzak ten był pogłos poſpolity, y zdanie Jeremiego Wiſniowieckiego Xiażęcia, Generała Ziem Ruſkich, że ten Hieronim, wiſzące na włoſku tylko zdrowie Oyczyzny, w tym Zbarażu darował, ale go ſam ſtracił, długim albowiem ściśnieniem, uſtawiczną praca, nie wytchnionym dzień y noc zabiegiem, tak zapadł, że go ledwo żywo z tamtąd wynieſiono, iakoż w ſamey porze życia będąc, ſzoſtego czy ſiodmego potym mieſiąca zniknął w roku 1650. Złączył ſię był kontraktem małżeńſkim z Elżbietą corką Staniſława Potockiego Rewery herbu Pilawa, Woiewody Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego Koronnego, z ktorey ſyn tylko ieden urodził ſię, ten co idzie.

Mikołay Hieronim Hrabia na Szkłowie y Myſzy Woiewoda Wołyńſki, Hetman Polny Koronny, Staroſta Lwowſki y Rohatyńſki, ſyn Hieronima Piſarza Polnego Koronnego. Powrociwſzy z cudzych kraiow, gdy ſię woyna domowa w Polſzcze ſzerzyła, on z ſwego ſkarbu pancerną chorągiew, y Wołoſką, Węgierſką piechotę, y Regiment dragonii okryty,

za Janem Kazimierzem Krolem wiernie ſtawaiąc, podnioſł, y na preſidium po rożnych rozłożył mieyſcach, a pod Głuchowem ſam oſobą ſwoią pułk przywodził do batalii. Gdy potym woyſko nie płatne, do związku poſzło, ludzi ſwoich przy ſobie y przy Majeſtacie wcale utrzymał od tey ligi. Za te y za inne chwalebne dzieła, Strażnikoſtwo Koronne w rekompenſę odebrał, w ten czas wziąwſzy Uſarſką chorągiew, po klęſce Brahiłowſkiey wſtrzymał potęgę Tatarſką, aby w głąb tego kroleſtwa nie wtargneła. Z tymże ludem ſwoim pod Podhaycami, Brzeżanami, Szaranczugą, Jezupolem, Czerlenicą przeciwko Tatarom y Kozakom ſzczęśliwie ſię y z tryumfem potykał, tak, że ſię nieprzyiaciel ſam, o pokoy proſzac, kłaniał. Zoſtał potym Chorążym Koronnym po Janie Sobieſkim, z ktorym honorem pod Bracławiem Tatarow z pola zpędziwſzy, niżſze miaſta opanował y ſpalił, a za Tatarami uciekaiącemi w pogoń poſzedſzy, wſzędzie ich bił tryumfalnie. Gdy zaś oboz z Baru Jan Sobieſki na ten czas Hetman wyprowadził, on pod Międzyboż udawſzy ſię z częścią woyſka, Koſz znioſł Tatarſki, y plon im wſzyſtek odebrał. Międzyboż wzięty, nazad odzyſkał, y Turkow, ktorzy tam na prezydium zoſtali, w niewolą zabrał, y drugich, ktorzy ciągneli do Międzyboża na odſiecz ſwoim, wyciął. Pod Kamieniec zbliżywſzy ſię, gotowość ſwoię do potkania ſię z nieprzyiacielem pokazował. Z tamtąd pod Chocim ordynowany, wielką część tamtego zwycięztwa wziął na ſiebie, mężnie ſtawaiac. Potym do Wołoch z częścią woyſka wyſłany, aż do ſamey Stolicy Wołoſkiey dotarł, a po elekcyi Jana III Krola ſiła w Ukrainie dokazywał. Na Seymie *Coronationis* Marſzałkiem Izby Poſelſkiey zgodnemi głoſami obrany, wſzyſtkiego ſiebie na dobro Oyczyzny wylał. Po laſce Poſelſkiey, wziął wkrotce Laſkę Nadworną Koronną, a potym y Woiewodztwo Wołyńſkie z Buławą mnieyſzą Koronną, o ktorą kiedy konkurrował, a Jan III Krol widząc ztargane zdrowie iego tak wielą expedycyami, y obozowemi pracami, kommizeracyą nad nim czynił, ten odpowiedział. *Mnieyſza o to, jutro prawi niech umieram, bylem dziś miał buławę z taſki krolewſkiey.* iakoż wziąwſzy ią, wkrotce ią oſierocił, w Lubowli na Spiżu, powracaiąc z expedycyi Wiedeńſkiey w roku 1684. Na ktorą idąc, przodem z woyſkiem iako Hetman Polny, przed Krolem ciągnął, tam na lewym ſkrzydle poſtawiony, y iak mężny żołnierz y iak nieprzełamanego ſerca Hetman, ſtawił ſię. Pamięta iego odwagę Niemirow, Komarno, Zurawno, pamiętać będzie Koronnego ſyna Oyczyzna przyſługi, ktore po rożnych Konſtytucyach zapiſała, po Seymach, z dziękczynieniem głoſiła, y po śmierci iego nawet pamiętna, kiedy czterdzieści tyſięcy na dobro poſpolite od niego wyſypane, zapłacić ſukceſſorowi z ſkarbu Koronnego kazała, *Conſt: 1690 fol: 9*, y ſłuſznie, boy z utratą zdrowia, y z uſzczerbkiem fortuny ſwoiey Oyczyźnie ſłużył, kiedy Międzyboża własnych dobr ſwoich przez pakta uſtąpił Turkom dla Rzeczypoſpolitey. Co więkſza w nim, że przy wielkiey fortunie y na Boga pamiętał, kiedy OO Dominikanow Obſerwantow, w dziedziczney włości ſwoiey Sieniawie fundował, y Końſtytucyą Seymową utwierdził w roku 1676, ktorą Sieniawę w miaſto ufundował, y na dwádzieścia lat od podatkow publicznych przez Seym uwolnił. Brzeżany także na Pokuciu y ufortyfikował lepiey y ozdobił, tamże Konwent y kościoł OO Bernardynom w roku 1682 pod tytułem S. Mikołaia wyſtawił. Miał za ſobą Xiężnę Cecylią Radziwiłownę, Alexandra Marſzałka Wielkiego Litewſkiego corkę, z ktorey dwie corki zoſtały, Joanna, zaślubiona Stefanowi Potockiemu herbu Pilawa Woiewodzie Bełzkie-

mu. Teofila Jabłonowſkiemu, Alexandrowi Chorążemu Koronnemu, y ſyn ten co idzie.

Adam Mikołay, Kaſztelan Krakowſki, Hetman Wielki Koronny, Staroſta Lwowſki y Rohatyńſki, a przedtym Woiewoda Bełzki y Hetman Polny Koronny. Trafił na zakłocone w tey Oyczyznie czaſy, kiedy nie tylko Szwedzkie zamachy, ale y domowe rozruchy, ledwie iey o zgubę nieprzyprawiły. Przecięż y Szwedow pod Kaliſzem y na innych mieyſcach, tak ſiły przytarł, że Oyczyzna z oſtatniey prawie toni zdała ſię bydz od niego ſalwowana. W domowych zaś między Majeſtatem, y uzbroionymi przy wolności ſynami dyffidencyach, tak ſię ſtawił, że ani Auguſtowi II Krolowi z ſwoiey ku niemu poprzyſiężoney wierności nic nie ubliżył, ani też z miłości do tey ktora go urodziła y wypiaſtowała Oyczyzny: wprawdzieć niektorzy więcey coś po nim wyciągali, na obronę praw y ſwobod tey Rzeczypoſpolitey, ale przezorne rady, y inne wſzyſtkie iego procedera, że na lepſze tego kroleſtwa galiły, inſi chwalili, ile w tych tam okolicznościach. Przecięż nie prędzey wſzedł do grobu w roku 1726, aż zupełnie uſpokoione widział to kroleſtwo. Zona iego była Elżbieta Lubomirſka, Staniſława Marſzałka Wielkiego Koronnego corka, z ktorą iednak żadnego potomka płci męzkiey nie zoſtawiwſzy, chwałę Domu Sieniawſkich trzema wiekami w Polſzcze naſzey rozplenioną na ſobie zakończył; corka tylko iedynaczka Zofia zoſtała, ta *1mo voto* żyła z Staniſławem Denhoffem Woiewodą Połockim y Hetmanem Polnym Litewſkim *2do* z Auguſtem Alexandrem Xiążęciem Czartoryiſkim Woiewodą Ruſkim, Pani wſpaniałego ku Bogu umyſłu, kwoli ktoremu kościoł w Konſkiey Woli z gruntu y pańſko reſtaurowała y ozdobiła.

SIENICKI herbu Boncza w Chełmſkiey Ziemi. Z tych naydawnieyſzego czytam Mikołaia z Woyſowic dziedzica na Sienicy Kaſztelana Zawichoyſkiego y Ochmiſtrza na dworze Krola Kazimierza Jagellonowicza, ktory kościoł farny w Biſkupſtwie Chełmſkim wyſtawił y nadał, o czym świadczy *Nakiel: w Miechow: fol: 538*, ale gdzie, nie przydał. Jan Kaſztelan Chełmſki, trzech ſynow zoſtawił: 1. był Mikołay Podkomorzy Chełmſki, Staroſta Tarnogorſki, zda mi ſię że to o tym Mikołaiu piſze *Orzechow: Quincunce 1ma*, że na Seymie Warſzawſkim 1564 był Marſzałkiem koła Rycerſkiego w Izbie Poſelſkiey, tego z Słupeckii z Konar ſynowie, Jan Sienicki Staroſta Tarnogorſki, y Jozef, ktoremu Czerna, tylko iednę corkę powiła, Zofią dziedziczkę na Bończy, ta *1mo voto* żyła z Piotrem Borkowſkim Chorążym Sendomirſkim, *2do* z Janem Firleiem, z tym drugim *ſterilis*: był ten Mikołay poſłem na Seym 1569, y podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 178 y 1576 fol: 246.* 2. Staniſław Podkomorzy Bełzki, tego to podobno Staniſława, kiedy ieſzcze był Chorążym Bełzkim, z drugiemi deputowano Kommiſſarzem do dobr krolewſkich Ruda nazwanych, w Łukomſkiey Ziemi, na rozgraniczenie, koło roku 1530, o czym ieſt *liſt Zygmunta I Krola in Mſ. Petricov:* zoſtawił dwie corki, Latyczyńſką y Urowiecką, tyleż ſynow, Jana *ſterilem* y Jędrzeia, ktorego także dwoch ſynow było, Jakub dziedzic Sienicy Rożaney, ale z Jarolſkiey nie miał tylko cztery corki, Rudnicką, drugą Niemściną, *2do voto* Jordzieniową, trzecią Piotrowſką, czwartą Gorzkowſką, y Jędrzey, ale y ten tylko corki zpłodził, Hulewiczową Podkomorzyną Łucką, y Skinderową. 3. Tomaſz ſyn Jana Kaſztelana Chełmſkiego, ten z Wapowſkii zrodził trzy corki, Latyczyńſką, Horodołowſką y Stryienſką, tyleż ſynow, Jana *ſterilem*, Bartłomieia, od tego tylko

te corki

te corki były, Piwowa, Podorecka, Jaſzczowſka, Tymińſka, a *2do voto* Podorecka. Piotra, ten z Orzechowſkii zpłodził Kaſpra *ſterilem* z Ciſzewſką, Staroſciną Grabowiecką, y Mikołaia, ktory także z Orzechowſkii, zoſtawił ſyna Mikołáia, Sędziego Woyſkowego, umarł roku 1645, leży w Orli *Starowol: in Monum:* tego *1mo voto* z Zołkiewſkii, Chorążanki Chełmſkiey, wdowy po Wołczku, było ſynow trzech; Jan *ſterilis*, Alexander zpłodził ſyna Jana, y Paweł Podſtoli Buſki pierwſzy na Seymie *Coronationis* 1676 poſtawiony, *Conſtit: fol: 39*, ten z Konſtancyi Stankarowny Piſarzowny Horodelſkiey, miał corkę Alexandrę, pierwſzym związkiem Kościuſzkową, drugim Władyczkową, y ſynow trzech, Jana bezdzietnego. Weſpazyana Podſędka Buſkiego 1676, *Conſtit: fol: 10*, poſtował na konwokacyą 1674 *Conſtit: fol: 15*, żona iego Gruzewſka, y Ludwika: *2do voto* Mikołay, z Sczepanowſkii Sędzianki Nowomieyſkiey, zpłodził Franciſzka bezpotomnego, y Weſpazyana Podczaſzego Chełmſkiego, poſłem był na Seym 1676, *Conſtit: fol: 19 y 32*, y w roku 1685 deputowany do piſania Konſtytucyi, *Conſtit: fol. 12*, ten z Alexandry Stankarowny Piſarzowny Horodelſkiey, zoſtawił trzy corki, Zofią Rożycką, Konſtancyą Ożarowſką, y Teofilę Karwicką, ſynow zaś, Boguſława, tego żona Niezabitowſka, Samuela bezpotomnego, Krzyſztofa Miecznika Litewſkiego, z Seymu 1703 zapiſany był deputatem do boku Krola Auguſta II dla obrady, *Conſtit: fol: 15*, umarł bezdzietny, y Stefana Cześnika Chełmſkiego, ktorego corka wydana za Sebaſtyana Wyzyckiego Kaſztelana Konarſkiego. Kazimierz Podczaſzy Chełmſki 1686 *Conſtit: fol: 10*. Zofia z Sienicy była za Jędrzeiem Myſzkowſkim Kaſztelanem Lubelſkim.

SIENICKI herbu Krzywda w Nurſkiey Ziemi, to *Okol:* ale drudzy chcą ich mieć raczey herbu Lubicz. Z tych Zofia Sienicka była za Mikołaiem Kraſińſkim Staroſtą Homelſkim, Kaſper Sienicki miał za ſobą Kryſtynę Okuniownę Kaſztelankę Czerſką. Paweł Chorąży Czerſki 1696. Sczęſny Sienicki, pod Obertynem odważnie ſie potykał z Wołochami, *Orzechov: in Quincun: 2, w roku 1531.* Są y na Wołyniu Sieniccy, ale niewiem czy tego herbu. Jaſko Siennicki Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka.* Jan Alexander, y Teodor 1674, Antoni Sędzia Ziemſki Kiiowſki, Podſtaroſci Grodzki Łucki, żona iego Helena Orchowſka ale *ſterilis*. Michał w Rawſkim 1696, N. *1mo voto* żyła z Chodorowſkim, *2do* z Woyciechem Kamienieckim. Paweł Kaſztelan Czerſki, miał za ſobą Tereſſę Oborſką Podſtolankę Bielſką, wdowę po Uścińſkim, ale z nią *ſterilis*.

**SIENICKI herbu Wierzbięta* w Woiewodztwie Sendomirſkim. N. Sienicki de Braun otrzymał Indygenat 1673. Tereſſa de Braun Sienicka była pierwſzym związkiem za Janem Reiem, Staroſtą Libuſkim, drugim, za Michałem Czepielowſkim Woyſkim Przemyſkim, ſioſtra iey Eleonora za Michałem Dąbſkim Cześnikiem Latyczowſkim. N. Sienicka za Zygmuntem Borowſkim: *Patrz w pierwſzym tomie Braun.*

SIENIEŃSKI herbu Dębno w Woiewodztwie Ruſkim y indziey, iedenże Dom z Oleśnickiemi, co y z tego poznać, że Dobieſław Woiewoda Sendomirſki, iuż ſię piſał z Oleśnicy, iako na iego nadgrobku czytać, ktory z Łyſey gory wypiſał *Paprocki*, iuż z Sienna, iako znaydzieſz *u Łaſkiego w ſtat: fol: 129*, y na inſzych wielu mieyſcach. Ten tedy Dobieſław Woiewoda Sendomirſki, z Katarzyny Dymitra z Bożego daru Podſkarbiego Koronnego corki, zpłodził dwunaſtu ſynow, iako tenże nadgrobek opowiada, Jana Kaſztelana Lwowſkiego, Piotra Łowczego Sendomirſkiego, Pawła, Ja-

kubá

kuba Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, Dawida Archidyakona Sendomirſkiego, Dymitra Proboſzcza Szkalmirſkiego, Kanonikow Gnieźnieńſkich Krakowſkich, Jędrzeia Podkomorzego Sendomirſkiego, podobno ten Jędrzey, o ktorym *Długoß lib: 12 fol. 811*, piſze, że z klęſki pod Warną prawie cudownie wyſzedł. Macieia, Zygmunta, Wiktoryna, Zbigniewa y Marcina, y corek trzy, Katarzynę, Elżbietę, y Dorotę Jana Koniecpolſkiego Kanclerza Koronnego żonę. Ten tedy Dobieſław, bo inſzego nie było, Woiewoda Sendomirſki, ktory umarł 1440, nie był Oycem Jana Głowacza Marſzałka Koronnego: bo by go pewnie z tym tytułem położono było między inſzemi na tym nadgrobku, ale ten Jan potym Woiewoda Sendomirſki, urodzony był z Jana Oleśnickiego Sędziego Krakowſkiego, co y nadgrobek iego opowiada. A przecię *Paprocki* ſynem go Dobieſława zowie, ſyna także Marſzałka Janem piſze, y powiada, że trzymał poł Oleśnicy, że był Woiewoda Lubelſkim, że go nazwano Bochotnickim, ſioſtry iego dwie, iedna była za Szamotulſkim, druga za Wałowſkim. Z ſynow tegoż Dobieſława, Paweł był Kaſztelanem Woynickim, po wygraney z Karambeia Turczyna batalii, z innemi proporce ſwoie powieſił w Budzie w kościele na pamiątkę, *Biel: fol 373*, iezdził w legacyi do Zygmunta Ceſarza od Władysława Krola Warneńſkiego, z ſtrony małżeńſtwa z ſynowicą Ceſarſką, *Biel: fol: 358 Cromer lib: 21*, podpiſał liſt tegoż Krola w roku 1444 *u Łaſk: w ſtat: fol: 171*. Jakub Arcybiſkup Gnieźnieńſki, przedtym zaś Proboſzcz Gnieźnieńſki y Krakowſki, z ktoremi tytułami iezdził w legacyi od Krola Kazimierza Jagełłonowicza, do Piuſa II Papieża w roku 1459, poſłuſzeńſtwo od niego oddaiąc Stolicy Apoſtolſkiey, trafił na wielki ziazd w Mantui, na ktorym ſam ten Papież prezydował, o ktorey iego legacyi tak piſze *Gobelinus Comment: lib: 3*, czyli raczey ſam Pius II, co poznać y z ſtylu iego, y poświadcza *Spondanus in Eccleſ: Annal: 1446 num: 9. Adſuit Caſimiri Regis Poloniæ Legatus, vir doctus, Sbignei quondam Cracovienſis Epiſcopi & Cardinalis nepos, multi ei fuerunt famuli unius veſtis, more gentis pennatos pileos, & pharetram & baliſtam geſtantes, equis præpinguibus inſidentes:* a że Tomaſz Strzempińſki Biſkup Krakowſki, widząc ſię bliſkim śmierci, na oſobę tego Jakuba uſtąpił Infuły, y tę ſwoię rezygnácyą na rece poſłał Piuſa Papieża, gdy tym czaſem pod bytność w Mantui Jakuba, umiera Strzempińſki, Papież Sienieńſkiego na tę katedrę wynioſł: w Polſzcze zaś Kapituła, iedni Jana Gruſzczyńſkiego, drudzy Jana Luteka do niey forytuiąc, rozerwanemi między ſobą głoſami obierali. Trzech tedy kompetytorow o to Biſkupſtwo, wielkie rozerwanie w kościele Krakowſkim wprowadziło. Przy Sienieńſkim ſtał Papież, y cieżkie cenſury kościelne: przy Gruſzczyńſkim nieprzełamany w ſwoich zamysłach Kazimierz Krol Polſki, przyſzło do tego, że lubo iuż poświęcony na tę Paſterſką funkcyą Sienieńſki, y w poſſeſſyi iey będąc przez pułtrzecia lata, widząc iednak, iak wiele cierpiał y kościoł y Kanonicy, iego ſtronie przychylni, a do tego nie mogąc żadną miara nakłonić do ſiebie ſerca Kazimirzowego, dobrowolnie wyzuł ſię z niey, y do Rzymu poiechał, gdzie od Piuſa Papieża mile przyiety, *Præfecturam Civitatis & arcis Tiburtinæ* wziął od niego: ofiarowałci mu wprawdzie tenże Papież Płockie Biſkupſtwo, ale go przyiąć niechciał, żeby był należycie obranego na nie Sciboryuſza, nie zdał ſię zpychać, ale ani wakuiącey Infuły po Luteku Kuiawſkiey, długo przypuścić niechciał, obawiaiąc ſię, żeby znowu w Kazimierzu Krolu, dawna ku niemu niechęć nie wznowiła ſię, ktora iak zrozumiał iuż ugłaſkaną, do Polſki wrociwſzy, katedrę tę ſpokoynie poſiadł w

roku 1464. Tam ſtawił ſię wſzyſtkim ſierotom, ubogim, pielgrzymom, wdowom, y utrapionym, łaſkawym Oycem, ſzczodrobliwie niedoſtatki ich ratuiąc, kościoł ſwoy w bogaty apparat przyſtroił, zamki, Wolborſki y Raciązki, reſtaurował; na tym mieyſcu gdzie przedtym Bazylika była katedralna, kościoł na cześć S. Staniſława Biſkupa, Pruſką robotą wyſtawił, Penitencyarza przy katedrze uſtanowił, kratę żelazna, Zakryſtyą, ſtalla dla Kanonikow ſporządził; ſtawy po rożnych dobrach Biſkupich ſporządził; iak zaś na dobro tey Oyczyzny pracował, oſobliwie w Pruſkim intereſſie z Krzyżakami, o tym pełno po hiſtorykach naſzych. Zwykł był mawiać: *Qui me felicior eſſe cupit, ad ſummos ne properet gradus.* W tych zabiegach pracuiącego Jakuba, Krol Kazimierz, nadgradzaiąc mu przeſzłe rewolucye, na Prymałowſką godność po śmierci Gruſzczyńſkiego przenioſł, w roku 1474, kędy nie mniey niż na Kuiawſkiey w piekne zaiaśniał cnoty, kościoła w Skwierniewicach od Jana z Sprowy Anteceſſora ſwego zaczętego, fabryki dokończył, y wymurowawſzy go, należycie upoſażył, co inſkrypcya na tym kościele opowiadá, kaplicę gdzie ciało iego po śmierci miało bydz złożone, z fundamentow w Gnieźnie wynioſł. Grob S. Woyciechowi Arcybiſkupowi z marmuru wyprowadził, a że go za żywota ſwego dokończyć nie mogł, koſzt wſzyſtek do zupełney perfekcyi iego, oſtatnią wolą naznaczył. Manſyonarzow w Warcie oſadził, kościoł katedralny w ſtalla Kanonicze przyozdobił. Zamek w Gnieznie dla Rezydencyi Arcybiſkupow wymurował, tak przez lat ſiedm tą Dyecezyą rządząc, poſzedł po zapłatę prac ſwoich Paſterſkich w roku 1480. *Damal: in Archiep: & in Vitis Epiſc: Vladislav: Starowol:* Do tegoż Domu Oleśnickich, y Sienieńſkich rozumiem że należy Zbyſzek, Proboſzcz Krakowſki y oraz Kanclerz Nadworny Krakowſki, w roku 1332: ile (iakoś wyżey widział) to imię Zbyſzek w tych Domach zwyczayne było. Przymawia mi tu, *pag: 74 Autor Xiążki, Specimen hiſtoriæ Polonæ criticæ:* żem go między Kanclerzami Wielkiemi Koronnemi, a ieſzcze pierwſzym nie napiſał, ale muſiał ten tak przezorny w Koronie naſzey Miniſter, nie czytac, com ia o Kanclerzách Wielkich Koronnych napiſał. *fol: 254*, boby był zapewne umknął piora ſwego od tey cenſury. Mowię ia tam tak. *Przedtym każda Prowincya miała ſwego Pieczętarza; tak, iuż za Kazimierza Wiel: w roku 1397 na przywileiu Arcybiſkupom Gnieźnieńſkim od tegoż Krola danym, podpiſali ſię ci Kanclerze; Jan Krakowſki, Otto Polſki, Floryan Łęczycki; y Herman Kuiawſki. u Olßewſk: de Archiep: Gneſn: w Załuſkim. I u Nakielſk: w Miechow: fol: 287. Czytam w roku 1365, tych Pieczętarzow: Jakuß* [popraw Januſz, bo omyłka ieſt w Nakielſkim, miaſto Januſſio Jacuſſio] *Krakowſki, Floryan Łęczycki, y fol: 286 w roku 1364. Jan Krakowſki, Maczo Dobrzyńſki. Dopiero iakoś koło roku 1370, gdy ſię rozerwane Prowincye, zlekka w iedno Ciało tego Państwa kliić poczęły, ieden tylko Kanclerz y drugi Podkanclerzy poſtanowieni.* Jeżeli tedy Jan z Strzelec Suchywilk, Dziekan Krakowſki nie był Kanclerzem Koronnym, w roku 1357, y w roku 1365, co poznać z przywileiow tu przytoczonych, aż dopiero potym w kilka lat na tę godność wynioſł go Kazimierz Wielki, toć dopieroż bardziey Zbyſzek, po ktorego śmierci brał ten Jan Suchywilk y Dziekanią Krakowſką, y pieczęć, nie mogł bydz Kanclerzem Wielkim Koronnym. Smierć zaś tego Zbyſzka ieſzcze przypadła przed rokiem 1357. Potwierdza ſię to y z tego textu, ktory przywodzi ten Autor, z *Anonima Archidiakona Gnieźnieńſkiego, u Sommersb: Corp: II 134.* bo tam tak Zbyſzka, iako y Jana Suchywilka nie zowią, tylko *Cancellarius Cracovienſis, Curiæ Regalis*, to ieſt Kanclerzem Kra-

kowſkim Nadwornym, na co ia z chęcią pozwalam: ale nie *Cancellarius Re-
gni*, albo Kanclerz Wielki Koronny. Potwierdza ſię y z *Nakielſkiego u Miechov:
fol: 257:* bo Władyſtawa Łokietka Krola podpiſuiąc liſt ten Zbyſzek w ro-
ku 1332, tak o nim mowią. *Datum per manus Domini Dignei Præpoſiti & Can-
cellarii noſtri Cracovienſis*, ale nie *Regni*. To zaś co mowią, że *Cancellariatus Re-
gni tum vocabatur Cancellariatus Cracovienſis Curiæ Regalis*, tego ani probuią ża-
dną racyą, albo hiſtorykiem, albo przywileiem, ani ſię utrzymać nie może:
iakże albowiem on miał bydz Kanclerzem całego kroleſtwa, kiedy każda
Prowincya miała ſwego Pieczętarza? iako ſię wyżey pokazało. Przydawa-
no im co prawda poſpolicie na przywileiach, *Cancellarii Curiæ Regalis*, albo
Cancellarii noſtri, ale to rozumiem dla tego czyniono, aby była dyſtynkcya
Kanclerzow krolewſkich, od Kanclerzow katedralnych, ile że na ten czas,
poſpolicie pieczęć Krakowſka, plątała ſię przy Kanonikach Krakowſkich,
co poznać z tego regeſtru, ktorym położył tom: 1mo *fol: 259 y 260*. Y o-
wſzemcito, iakom tam mowił, większą mieli prerogatywę Kanclerze Wiel-
kopolſcy, niżeli Krakowſcy, y inni, bo Kanclerzami Polſkiemi Kanclerzow
Poznańſkich zwano, a *u Nakielſkiego fol: 285*, na liście Kazimierza Wielkiego
w roku 1361 zowie Ottona Proboſzcza Gnieznieńſkiego *Cancellarius noſtræ
Poloniæ*.

Dalſzą oſnowę tego Domu *Paprocki* inſzą, *Okolſki* inſzą kładzie, ten
powiada, że Jędrzey dziedzic na Rymanowie y Chroſlinie, poiąwſzy Ku-
likowſką, dziedziczkę na Gołogorach, zpłodził z niey dwoch ſynow, Wi-
ktoryna y Jana, ktorzy dobra, Pomorzany nazwane, kupili. Wiktoryn z
dziedziczki Buczackii, zpłodził Wiktoryna y Zbigniewa Kaſztelana Sano-
ckiego, od ktorego był ſyn Jan Kaſztelan Halicki, y Mikołay Podkomo-
rzy Sanocki, y tam daley. *Paprocki* zaś tak dukt tego Domu prowadzi, Jan
prawi Woiewoda Ruſki, chyba to miał mowić Kaſztelan Lwowſki, ſyn Do-
bieſtawa, iako ſię z iego nadgrobku wyżey mowiło, *wſpomina go Długoſz w
roku 1445*, kiedy go Senat Polſki, z nowiną niepocieſzną do Kazimierza Ja-
gellonowicza na ten czas Xiążęcia Litewſkiego wyſyłał, o śmierci Włady-
ſtawa Krola brata iego, pod Warną od Turkow zabitego, a potym za or-
dynanſem tegoż Kazimierza iuż Krola, z Ruſią wprowadzał Alexandra na
Hoſpodarſtwo Wołoſkie, zpędziwſzy z tych rządow Bogdana, *Bielſki fol:
390*, w roku zaś 1456 na Krola Oleſko odbierał od Swidrygełła, *Biel: fol: 354*.
ale niewiem za co go piſze *ten autor* Jan z Sienna Woynicki, boday nie
był y Staroſtą Sendomirſkim, *iako tenże autor namienia fol: 366*. Synow iego
było trzech, Pierwſzy Jan, dziedzic na Złoczowie, do ktorego ſiedmdzie-
ſiąt y pięć wſi należało, ten zoſtawił ſyna Staniſtawa, nazwanego Gęba, od
ktorego dway ſię ſynowie zoſtali, Staniſtaw y Sebaſtyan. 2. Zbigniew,
ktorego ſyn Wiktoryn, *in Mſ. Petricov:* czytałem liſt Zygmunta I Krola, da-
ny Wiktorynowi z Sienna Kaſztelanowi Małogoſkiemu koło roku 1520, w
ktorym mu cła połowę w Rymanowie dziedzictwie iego darował, w nad-
grodę pamiętnych iego zaſtug ku ſobie, iakoż y *Paprocki* ten mu tytuł daie;
z Buczackii dziedziczki zpłodził dwoch ſynow, iednego Wiktoryna, kto-
remu ſię działem doſtała Chroſlina, ſynow iego *za czaſow Paprockiego* trzech
żyło, Staniſtaw, Jakub y Jan. Drugiego Zbigniewa Kaſztelana Sanockie-
go, dziedzica na Rymanowie 1562, chwali go *Mikołay Rey w ſwoim Zwierzyń-
cu fol: 52*, z dowcipu iego byſtrego, rozſądku y dzielności w ſprawach,
miał ſynow czterech, Jana Kaſztelana Halickiego, ktory iezdził w legacyi
do Turek, a potym wyprawiwſzy ſię na expedycyą Moſkiewſką, za Stefana
Krola,

Krola, w znacznym kompucie ludzi rycerſkich, odpoczął w pokoiu, żona
iego Paniewſka, herbu Godziemba, Starościanka Zydaczowſka, z ktorey zo-
ſtało potomſtwo. Widziałem w Krośnie u OO Franciſzkanow chorągiew
pogrzebową, Mikołaiowi z Sienna Sieninſkiemu, Kaſztelanicowi Halickie-
mu, w roku 1640 zmarłemu, wyſtawioną, podobno ieſzcze byli y drudzy
dway, Łukaſz y Daniel, y corka Anna za Przyłęckim. Mikołaia Podkomo-
rzego Sanockiego, ten *1mo voto* złączył ſię był z Starzechowſką Woiewo-
dzanką Podolſką, od ktorey ſię ſyn zoſtał, *2do voto* z Sobkowna Kaſztelan-
ką Sendomirſką, z ktorey także zoſtawił potomſtwo, corka to iego zdami
ſię, Katarzyna Podkomorzanka Sanocka, była za Felicyanem Grochowſkim
Kaſztelanem Przemyſtkim, *Okol: tom: 1. fol: 363*, y ſyn podobno Samuel
Podkomorzy Sanocki, Kommiſſarz krolewſki do miaſta Kroſna w roku 1647,
y do granic od Węgier, *Conſtit: 1627 fol: 13*. Staniſtaw y Zbigniew, bracia
rodzeni tak Jana Kaſztelana Halickiego, iako y Mikołaia Podkomorzego
Sanockiego, od ktorych ſukceſſorowie zoſtali, ſynowie y corki. 3. Stani-
ſtaw, tego ſyn Jan na Gołogorach y Oleſku dziedzic. *Okol: in Diva Podka-
menec:* wſpomina Jana Podkomorzego Przemyſtkiego, Staroſtę Sendomir-
ſkiego, ktorego corka była za Marcinem Kamienieckim Woiewodą Podol-
ſkim. Jana z Sienna, Kaſztelana Małogoſkiego 1501 *czytałem u Karnkow: de
Primatu*, gdzie podpiſał elekcyą Alexandra Krola: był potym Kaſztelanem
Kamienieckim w roku 1516, ſynowie Jana, Dawid mąż rycerſki, ktory pod
Obertynem mężnie ſię potykaiąc poległ, *Orichov: Qincunc:* Helena Krupſka
Woiewodzanka Bełzka, ſyna mu powiła Jana, Kaſztelana naprzod Zarno-
wſkiego, ktory z Ziazdu generalnego Jedrzeiowſkiego 1576, naznaczony
na ſprowadzenie do Krakowa Anny Krolowy Polſkiey, a że wielkie iego
zaſtugi w tey Oyczyźnie wſzyſcy dobrze znali, dla tego upraſzały Stany
Stefana Krola, żeby mu mogła była bydz konferowana Kaſztelania Sendo-
mirſka, *Conſtit: fol: 242*, atoli nie doſzła go, bo w roku 1583 ieſzcze z Kaſztelana
Zarnowſkiego honorem, był na weſelu Jana Zamoyſkiego Hetmana, wział
potym Kaſztelanią Lwowſką, z ktorey ſię w roku 1588 przeſiadł na krzeſło
Woiewodztwa Podolſkiego; był oraz Staroſtą Czorſztyńſkim y Hrodel-
ſkim, iako ſię podpiſał 1589 na tranſakcyą Będzińſką: był deputatem do
kwarty Rawſkiey naznaczonym z Seymu Warſzawſkiego 1570, *Conſtit: fol:
205:* Wołochow pewnemi okryślił prawami, a z Gnoinſkii Jadwigi trzech
ſynow zpłodził, Jana, Jakuba y Krzyſztofa, ktorych Stefan Krol poſłał do
Siedmiogrodzkiey Ziemi, aby tam tak w naukach, iako y w rycerſkich
dziełach poleru nabyli. Z tych Jakub poſtował raz na Seym 1613, zkąd
był Kommiſſarzem do granic, *Conſtit: fol: 20*, y 1620, zkąd ſtanął deputatem
na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 19*; przywiązał ſię był y do Rokoſza-
now, ale y w Węgrzech Arryańſkich błędow tak ſię był napił, że ich
wzwawie bronił w dziedzictwie ſwoim Rakowie, wſzakże ie zdami ſię po-
tym odrzucił: ſyn iego Kazimierz, w Zakonie naſzym świątobliwie życie
zakończył w roku 1660 w Sendomierzu; w Auſtryi ucząc ſię, Arryanſtwa
ſię wyprzyſiągł *Hiſtor: Prov:* Corka tegoż Woiewody, zdami ſię Zofia, żyła
z Jędreziem Stadnickim, oſobliwſza Dobrodzika OO Dominikanow w Prze-
myślu, przy ktorych kościele kaplicę wymurowała, a Konwentowi zna-
cznych prowentow przyczyniła; w Krakowie także w kościele S. Troycy,
S. Jackowi kaplicę wſpaniale marmurem oſutrowała, y corocznymi do-
chodami opatrzyła, kędy męża ſwego ciało pogrzebła, ſama zaś leży w
Przemyślu z nadgrobkiem Polſkim, zſzedſzy z tego świata w roku 1616.

Katarzyna dziedziczka na Wykotach, Lipach, y Woli Lipskiey, była za Woyciechem Gumowskim, Barbara za Alexandrem Grzymałą. Jan, drugi syn Jana Kasztelana Kamienieckiego, (siostra ich wydana za Hieronima Zaklikę Czyzowskiego) dziedzic na Gołogorach, Kasztelan Halicki, z tym tytułem podpisał Unią Xiestw Oświecimskiego y Zatorskiego 1563, *Constit: fol: 66*, y w roku 1569 restytucya Podlasza do Korony, *Constit: fol: 154*, mąż woienny pod Obertynem odważnie stawał y na Moskwę, Tatarow y Turkow; po śmierci żony swoiey, z Paniewskii Starościanki Zydaczowskiey, [z ktorey zostawił corkę Podolecką, y trzech synow, Jędrzeia, Mikołaia y Stanisława, z ktorych dway ostatni iuż dorośli pomarli,) stan sobie duchowny obrał, od Stefana Krola na Arcybiskupstwo Lwowskie podniesiony 1577, wprawdzieć nie wielkiego poleru był w naukach, atoli rozsądnego w rzeczach swoich rozeznania: ztąd gdy z Stefanem Krolem gadał Łacińskim ięzykiem, ale się często w nim potykał, rzekł Stefan, *Mirū quod Episcopus, & tamen latinè nescit*, na co on, y to niemniey dziwna, że Krolem Polskim Stefan, a po Polsku nie umie. Swiątobliwie iednak rządził swoią Dyecezyą, osobliwie iednak wydawało się w nim nabożeństwo do Nayśw: Sakramentu, dla tego też umieraiąc 1582, rozkazał się pochować pod gradusami tego ołtarza, gdzie *Venerabile* chowaią, żeby tak Xięża z P. Jezusem po nim deptali. *Janczyn: in Ms.* siedział na Biskupstwie lat pięc *Scrobissov: in Archiep: Leop:* Jędrzey Podkomorzy Lwowski, syn Jana Kasztelana Halickiego, 1604. *Acta terrestr: Leopol:* Samuel Komornik Ziemski Sendomirski, świat ten pożegnał w roku 1643. w Krośnie pochowany z nadgrobkiem, *Starowol: in Monum:* miał za sobą Katarzynę Mielecką corkę, Sebastyana Kasztelana Krakowskiego, *2do voto* Urszulę Ciekliński. Zbigniew naprzod Chorąży Lubelski, poseł na Seym 1621, ztamtąd deputat do kwarty Rawskiey, *Constit: fol: 21*, w roku 1631 iuż Kasztelan Lubelski, *Constit: fol: 5*, miał za sobą Krystynę z Uhrowska Urowiecką, z ktorey synowie: Paweł, Jan, Mikołay, Zbigniew, Tomasz, 1633. *Histor: Colleg: Cracov:* druga miał Elżbietę Hrabiankę Tarnowską Kasztelankę Zarnowską, z tey był syn Jan, ale *sterilis*, corka iego Alexandra, była za Stanisławem Lanckorońskim Woiewodą Ruskim y Hetmanem Polnym Koronnym. Zbigniew poiął Leską Podstolankę Lubelską. Stanisława Sienińskiego corka Katarzyna, była za Stanisławem Myszkowskim Podczaszym Lubelskim. N. żył z Iwanicką. Jan Abraham, dzedzic na Radomyślu 1639, Konstantyn Skarbnik Sendomirski 1691, Zofia Xięni klasztoru S. Benedykta w Brześciu 1675. Elżbieta Krzysztofa Biereckiego, N. Jana Humnickiego. N. Kasztelanka Halicka *1mo voto* Chodorowskiego, *2do* Woyciecha Kamienieckiego, N. Jeziorkowskiego, N, Ryszkowskiego Pawła Kasztelana Mścisławskiego, małżonki. N. miał za sobą Połubińską, z Tarnowskii urodzona, z ktorey syn Dominik Dziekan Gnieźnieński, Kanonik Warmiński, Officyał Gdański, Prezydent Trybunału Koronnego 1718 y 1721. Stanisław Kanonik Gnieźnieński, Proboszcz Skwierniewicki, iest w druku iego *Kazanie, miane na wotywie pod czas konwokacyi 1733 pod tytułem: Słowo przedwieczne.* N. Alexandra Chodkiewicza Woiewody Trockiego. N. Strusa. N. Szafrańca Starosty Nowomieyskiego, małżonki. Alexander miał za sobą Katarzynę Krzętowską, *1mi voti* Zagorską. *Rey w Zwierzyńcu fol: 58.* krom Janow, pisze y Mikołaia Sienieńskiego Kasztelana Halickiego. N. miał za sobą Niszczycką Woiewodzankę Bełzką.

Sieniuta herb.

Chorą-

CHorągiew kościelna bydz powinna, ale niezupełna, bo iedney poły od lewego boku tarczy niedostaie, krzyż miasto srzedniey poły iakby wiszący, zgoła herb ten iak u Siemionowiczow, tylko że bez krzyża y poły iedney, krzyż powinien bydz niebieski, chorągiew biała, pole tarczy czerwone, tak go opisuie, *Okol: tom: 3 fol: 111, a W. X. Koiałow: in Ms.* przydaią na hełmie trzy piora strusie, *Paproc: o herb: fol: 674, w Gniaździe Cnoty fol: 1126.* Ten herb nadany Rycerzowi na imię Sien po Rusku, albo Siemian, od ktorego potomkowie Sieniutowie, albo Sieniutowiczowie nazwani; nadany zaś od Xiążąt Ruskich y Włodzimirskich, za znaczne iakieś dzieło woienne w okazyi pokazane. Jozef Sieniuta syn Semfroniego z Anną Kaleniczanką, ostatnią z tego Domu, zpłodził trzy corki, Nowosielecką, Katarzynę Kutrowską, Janowa Hołoniewską Podwoiewodziną Kiiowską, y synow, Grzegorza y Romana czyli Remigiana. Z tych Grzegorz, z Anny Patrykiiowny miał corek cztery, Zofią Bohowitynową, Anastazyą Szumską, Katarzynę Marcinową Czaplicową. Elżbietę, ta poszła *1mo voto* za Deniszka Starostę Zytomirskiego, *2do* za Myszkę Kasztelanica Wołyńskiego, y synow dwoch, Mateusza, ten zszedł bezpotomny, y Teodora Woyskiego Krzemienieckiego, ten się złączył dożywotnie z Katarzyną Firleiowną Woiewodzanką Lubelską, z niey było trzech synow, Mikołay bezdzietny y Abraham, ktoremu Zofia Zborowska z Konarskii urodzona, Kasztelanka Gnieźnieńska y Hetmanowna Nadworna Koronna, wdowa po Jerzym Radziwile Xiążęciu na Dubinkach, Kasztelanie Trockim, powiła corki, Annę y Dorotę. Druga żona Siemińska, corkę Katarzynę Władysławowi Leszczyńskiemu Podkomorzemu Brześciańskiemu zaślubioną, y synow dwoch, Krzysztofa Pawła, ktory Kalwińskie błędy odrzuciwszy, fundował OO Dominikanow w Lachowcach, w dziedzicznych swoich dobrach. *Okol: Russ: Florid: fol: 90*, żona iego Niemierzycowna; y Piotra dziedzica na Lachowcach, Kobelinie, y Zdanach, żona iego Wi-

go Wilamowna Jadwiga z Kaliſzan, z ktorey corka Anna, Piotra Adama Opalinſkiego, Podkomorzego Poznańſkiego y Staroſty Szremſkiego, małżonka, zeſzła z tego świata w roku *1672*, były ieſzcze trzy corki iego kromtey, y ſyn Krzyſztof, ktorego żona Przyiemſka, Staniſława Marſzałka Nadwornego Koronnego corka, żyli ieſzcze *1674*; druga żona iego Tereſſa Opalińſka, Krzyſztofa Woiewody Poznańſkiego corka, ktora potym żyła z Niemierzycem, a daley z Brzezą Woiewodą Poznańſkim. Roman, drugi ſyn Grzegorza z Kaleniczanki, Rotmiſtrz krolewſki, miał za ſobą Annę Chomiakowſką, ta była potym za Swiżewſkim, z ktorey zpłodził Iwana, ten dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, raz z Kraſinſką, drugi raz z Anną Kościuſzkiewiczowna, wdowa po Chobołtowſkim, z tey ſyn Hrebory, żona iego pierwſza Wyżdzanka, druga Maruſsa Bołbaſowna Roſtocka, ſynowie z tey czterey, Pierwſzy Konſtantyn, żony iego Kryſtyna Witonicka, druga Maryna Mniſzkowna, potomſtwo iego, Jan Piſarz Grodzki Krzemieniecki, Boguſław, żona Zuzanna Kopyſtyńſka, y corka Agnieſzka. Drugi Moyżeſz, ten z Wkryńſką miał ſyna Samuela, ktorego żona Porwániecka. Trzeci Alexander, żona iego pierwſza Dziulzanka, druga Kołpytowſka, ſynowie, Jerzy, Wacław, Roman, y Alexander, y corka Anna. Czwarty Jędrzey Wacław Sieniuta, brat Jerzego, Romana y Alexándra, zoſtawił dwoch ſynow, iednego Jędrzeia Miecznika Poznańſkiego, od ktorego ieſt dwoch ſynow, Antoni Podſtoli Dobrzyńſki, y Michał Miecznik Poznańſki. Drugiego Alexandra Stolnika Wieluńſkiego, od ktorego także ſą dway ſynowie, Antoni Stolnik Owrucki, ma za ſobą Annę Tyſzkowſką, urodzoną z Joanny Sapieżanki Woiewodzanki Brzeſkiey. Drugi Jan, Łowczy Parnawſki. Nad to Konſtanty Sieniuta zpłodził Jana Woyſkiego Łuckiego y Piſarza Grodzkiego Krzemienieckiego, ktorego ſynowie trzey, Antoni w Zakonie naſzym. Jozef umarł, zoſtawiwſzy dwie corki, y Konſtantyn.

*SIENKOWICZ. Maciey Sienkowicz Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka.* Elżbieta Sienkiewiczowna, była za Naruſzewiczem Podſkarbim Litewſkim 1630 *Gold: Bractwo.* Sienkowna Jadwiga Krzyſztofa Myſzkowſkiego małżonka.

SIENNOWSKI herbu Korczak w Ziemi Przemyſſkiey. Sienko z Siennowa Podkomorzy Przemyſſki *1436 Łaſki ſtat: fol: 140*, a potym Kaſztelan Lwowſki *1438. Acta terreſtr: Premisl:* od ktorych potym poſzli Krzeczowſcy.

**SIEPRAWSKI.* Gabryel Sieprawſki w Woiewodztwie Ruſkim, Mikołay Sieprawſki w Lubelſkim.

SIERACKI herbu Oſtoia. iako piſze *Okolſki*, Przegonia iako chce *Baran:* w Sieradzkim Woiewodztwie y na Podgorzu. Z tych byli Alexander, Przecław y Staniſław Sieraccy, ludzie rycerſcy. Klemens Opat Trocki Zakonu S. Benedykta 1596, *Sczygiel: Series Abbat: Trocen:* N. Sieradzki Pułkownik Ceſarſki, na ktorego we dwoch tyſięcy piechoty ſtoiącego, w roku 1636, za Rhenem, ſzeſnaście tyſięcy iazdy Francuzkiey uderzyło, ale ztraciwſzy wodza ſwego, cofnęła ſię, z Sieradzkiego ludzi y ieden nie zginął. *Metanius.* N. miał za ſobą Katarzynę Zbylitowſką, Zofia Sieradzka była za Sebaſtyanem Pałuſkim 1640.

SIERAKOWSKI herbu Dołęga w Ziemi Goſtyńſkiey, piſzą ſię z ſtarego Sierakowa. Samuel Sierakowſki Piſarz Polny Koronny, zginął pod Beresteczkiem, miał za ſobą Oſtrorożankę Woiewodzankę Poznańſką, z ktorey był ſyn Jan, Stolnik Bełzki 1674, a potym Kaſztelan Bełzki, Staroſta Tyſzowiecki, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Katarzyną Stadnicką Kaſztelanką Przemyſſką, ktora mu powiła dwie corki, Izabellę Jakuba Kalinowſkiego Cześnika Halickiego, a po iego śmierci, Zielińſkiego Staroſty Kaniowſkiego, drugą Maryannę Łoſia małżonkę, y ſynow dwoch, Michała, młodo zmarł, y Jozefa: drugi raz z Ludowiką Dąbſką Kaſztelanką Biecką, wdową po Donhoffie Łowczym Litewſkim, z tey dzieci nie było. Jozef ſyn Kaſztelana Bełzkiego, temi czaſy Strażnik Koronny, Staroſta Zytomirſki, Olſzańſki, żona iego Miączyńſka Woiewodzanka Wołyńſka, z tey zoſtawuie potomſtwo, a między niemi corka iedna wydana za Sierakowſkiego Piſarza Grodzkiego Krakowſkiego, druga za Jaſtrzębſkiego. Druga żona Strażnika, Ludowika Załuſka, Kuchmiſtrzowna Litewſka. Jezdził ten Strażnik w legacyi do Turek. N, Chorąży Pancerny miał za ſobą Magdalenę Romerownę Piſarzownę Grodzką Nowomieyſką. Wyſzli ci, z Ziemi Goſtyńſkiey, y w Bełzkim Woiewodztwie oſiedli, Sebaſtyana w Ziemi Goſtyńſkiey, wſpominaią *Konſtytucye 1588 fol: 504.* N. Sierakowſki miał za ſobą Zaleſką herbu Dołęga, z tey był ſyn Dominik Skarbnik Goſtyńſki, żona iego Broniewſka herbu Oſtoia, z Iłowieckii herbu Nałęcz urodzona, z tey były te corki, Anna za Piotrem Draminſkim Cześnikiem Bełzkim. Maryanna za Janem Łempickim, Franciſzka za Samuelem Dwernickim, y ſynow dwoch, Michał, y Jan Staniſław Łowczy Czerſki, Sędzia Grodzki Stężycki, poſłował na Seymy: Marſzałkował na Seymiku w Opatowie, kaplicę wyſtawił przy kościele Oſtrowſkim, zſzedł z tego świata 1702, złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną z Sochow Chomentowſką, Sędzianką Ziemſką Stężycką, z tey corki iego trzy, Tereſſa, Maryanna, y Wiktorya, ſynowie dway, Antoni y Jan. Wawrzyniec brat rodzony Dominika, Skarbnika, Woyſki Dobrzyńſki, mąż rycerſki, ktorego ſyn Stefan Podſtoli Bracławſki, ktoremu Kłoczowſka powiła czterech ſynow, Mikołaia, Antoniego, Franciſzka y Jakuba. N. u Biſkupa Krakowſkiego ſłużąc po Uſarſku, w okazyi poległ na placu.

SIERAKOWSKI herbu Ogończyk w Łęczyckim Woiewodztwie, piſzą ſię z Boguſławic: Wacław albowiem Sierakowſki Chorąży Brzeſki Kuiawſki, koło roku 1510 poiąwſzy Tarnowſką, Chorążankę Brzeſką Kuiawſką, *Starowol: in Monum:* dziedziczkę na Boguſławicach, z nich ſię piſać począł: zda mi ſię że to był ſyn Jakuba Podkomorzego Brzeſkiego Kuiawſkiego, ktoregom czytał na przywileiu Kollegiaty Łowickiey, ten tedy Wacław dwoch ſynow zpłodził, ieden z nich Balcer, Proboſzczem był w Strzelnie Panien Zakonnych S. Norberta. Jan z Boguſławic Sierakowſki, drugi ſyn Wacława, w naukach dobrze przećwiczony, w roku *1548*, na Seymie pierwſzym za Krola Auguſta w Piotrkowie, imieniem Izby Poſelſkiey, o małżeńſtwo tego Krola, bez wiedzy Stanow, z Radziwiłowną, rzecz do niego maiąc, domawiał ſię y kontradykcyą zanoſił, *Warſzaw: in Paral: lib: 2. Orzechow: in Ann: piſze*, że Krola na Seymie imieniem tey Izby witał, zkąd poznac, że Marſzałkował Poſłom: y znowu na Seymie Piotrkowſkim 1550, przez niego Izba Poſelſka przymawiała ſię Krolowi, aby nie wprzod Sądy odprawował, ażby doſyć uczynił niektorym od Rzeczypoſpolitey ſobie podanym kondycyom; poważaiąc ſobie piękne w nim przymioty tron Polſki, Referendarzē go Koronnym uczynił, przydał do tego Kaſztelanią Lędzką, y Staroſtwo Przedeckie, z ktoremi tytułami podpiſał Unią Xięſtwa Oświecimſkiego y Zatorſkiego w roku 1563, *Conſtit. fol: 66.* wziął potym Kaſztelanią Kaliſką, a z tey przeſiadł ſię w roku 1569 na krzeſło Woiewodztwa Łęczyckiego. Odprawował Kommiſſyą do Pruſkich miaſt, gdzie w Elblągu, naprzod reformował

miaſta tego porządek, opiſawſzy niektore Konſtytucye, y nakazawſzy, aby
Plebanowi dobra iego od Maiſtratu opanowane, przywrocono. *Sa w dru-
ku in 4to y w ſtat: Januſzow: fol: 976*, we Gdańſku potym z iakim Krola Au-
guſta ukontentowaniem, approbacyą Rzeczypoſpolitey, wſzyſtko uſpokoił
y rozporządził, opiſali *Jakub Biel: fol: 624, Gornicki y Warſzawicki lib: 2 Vit: Pa-
ralel: Neugebaver.* Pod interregnum pierwſze w Polſzcze, wiele pracował
na dobro tey Oyczyzny, cudzoziemcow fakcye prywatne formuiących, za
granice rugował, Panow Dyſſydenckich miłą perſwazyą do tego przy-
wiodł, żeby elekcyi Krola Henryka Walezyuſza nie kontradykowali, *Pa-
ſtor: in Floro.* W tych zaſługach ſwoich wziął był od Krola w Płockim
Woiewodztwie dobra, Biała y Maſiewy nazwane, ktore w Domu Sierako-
wſkich dziedziczyły, zſzedł z tego świata wieku ſwego 91, w roku 1589,
w Kłodawie, gdzie grob tey Familii, pogrzebiony, *Starowol: in Monum:* za-
ślubił był ſobie Wyſocką Kaſztelankę Biechowſką, ktora mu powiła cor-
ki trzy, Dorotę za Jana Krzyſzkowſkiego, Annę za Szamowſkiego Ka-
ſztelana Brzezinſkiego, Helenę czy Elżbietę za Jana Pieniazka Staroſtę
Nowotargſkiego, wydane, y ſyna Staniſława, naprzod Kaſztelana Kowal-
ſkiego, a potym Ledzkiego, y Staroſtę Przędeckiego, ktory Oycowſkim to-
rem idąc, wſzyſtek ſię na dobro tey Oyczyzny wylewał; żona iego Baliń-
ſka Kaſztelanka Kruświcka, z tey te dzieci były, Zofia Korzyńſka, Elżbie-
ta Głowińſka Kaſztelanowa Rypińſka, y Anna w klaſztorze Chełminſkim
Benedyktynka. Januſz, Marcin, y Łukaſz, wſzedł do grobu ich Ociec 1596
Starowol: in Monum: 1. Januſz Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki, wyborney nauki
y zaſług w Rzeczypoſpolitey, umarł 1620, zręczył ſobie dożywotnim
kontraktem Katarzynę z Witunia Witunſką, Szymona corkę, iedynaczkę
y dziedziczkę na Wituniach, z niey ſukceſſorowie iego corki cztery, He-
lena żyła z Staniſławem Karſznickim Sędzią Sieradzkim, Zofia z Tarno-
wſkim Podkomorzym Sochaczowſkim, Anna z Puckim Skarbnikiem Łę-
czyckim, Jadwiga z Jakubem Taczanowſkim; ſynowie także czterey, z tych
Pierwſzy Stefan, w obozie żołd rycerſki prowadząc, młodo zniknął. Dru-
gi Remigian, miał za ſobą Ewę Dąbſką Kaſztelankę Konarſką, atoli bez-
dzietny wſzedł do grobu w roku 1625. Trzeci Samuel Proboſzcz w Strzel-
nie, y Kommiſſarz Generalny Zakonu S. Norberta. Czwarty Szymon,
trzy razy małżeńſkie śluby ponawiał, *1mo voto*, z Anna Tarnowſką, *2do* z
Zofią Konopacką, *3tio* z Maryanna Kretkowſką Kaſztelanką Brzeſką. 2. Mar-
cin Kaſztelan Inowrocławſki, Staroſta Przędecki, w roku 1609 Kommiſſa-
rzem był między inſzemi do Krolewca, gdzie trudne intereſſa uſpokaiał,
zprzyſiągł ſię był dożywotnie z Anną Zalińſka Kaſztelanką Gdańſką, uro-
dzoną z Koſtczanki Woiewodzanki Sendomirſkiey, zſzedł z tego świata w
roku 1621, corka iego Zofia zaślubiona Bartłomieiowi Kaczkowſkiemu Chorą-
żemu Inowrocławſkiemu, y ſynowie trzey, Jan pierwſzy mąż woienny, w
rożnych okazyach mężnie za Oyczyznę pierſi nadſtawiał, oſobliwie w Pru-
ſiech przeciwko Guſtawowi, pod Chocimem przeciwko Oſmanowi, poſeł
na Seym 1626, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol:
5*, miał za ſobą Maryannę Zebrzydowſką Kaſztelankę Srzemſką, z ktorey
potomſtwo Zofia, Małgorzata, Samuel, Kaſper y Woyciech. Drugi ſyn
Marcina Kaſztelana Inowrocławſkiego, Staniſław Opat Swiętokrzyſki był
na Synodzie Prowincyalnym Warſzawſkim 1628, *Acta Synodi fol: 3*, żył ie-
ſzcze 1654. Trzeci Władyſław miał za ſobą Katarzynę Kraſińſką Kaſzte-
lankę Ciechanowſką, wdowę po Jerzym Kretkowſkim, z niey ſię zoſtała
corka

corka Anna. 3. Łukaſz, ſyn Staniſława Kaſztelana Lędzkiego, ſam naprzod
Kaſztelan Kruświcki, potym Lędzki, w cudzoziemſkich ięzykach biegły,
zkąd iezdził w legacyi do Xiążęcia Pruſkiego y do Szwecyi, rożne na ſo-
bie włożone intereſſa Rzeczypoſpolitey, pięknym rozſądkiem godnie y ſta-
cno uſpokaiał: *1mo voto* poiął był Barbarę Zalińſką Kaſztelankę Gdańſką,
ſioſtrę bratowy ſwoiey, ale tę bezpotomną prędko utracił: *2do voto* Jadwi-
gę corkę Adama Dunina Modliſzewſkiego, Staroſty Łomżyńſkiego, z Dem-
bińſkii Starościanki Chęcińſkiey urodzoną, z tey zpłodził Reginę, Jana
Szymona Sczawinſkiego, Kaſztelana Brzeſkiego Kuiawſkiego y Staroſty
Łęczyckiego, małżonkę, ktora w Lendzie Przodkom ſwoim nadgrobek
marmurowy wyſtawiła: Helenę Samuela Grabſkiego Staroſty Brzeſkiego
Kuiawſkiego, w roku 1641 zmarłą, y Annę Zakonnicę S. Norberta w Strzel-
nie. *3tio voto* Staroſciankę Radzieiowſką, wſzedł do grobu w Kłodawie, ża-
dnego potomka płci męzkiey niezoſtawiwſzy. Krom tych, ieſzcze ci kwi-
tneli. N. miał za ſobą Komorſką. N. była za Mikołaiem Kadzidłowſkim
Staroſtą Radzieiowſkim. Paweł Jan z Moykowa Sierakowſki, Sędzia Ziem-
ſki Dobrzyńſki, z Seymu 1685 Kommiſſarz do monety *Conſtit: fol. 15.* Jan
Stolnik Dobrzyńſki 1674, tenże czy inſzy Jan Kaſztelan Dobrzyńſki 1696,
ſyn iego miał za ſobą Pączkowſką, umarł 1700. Jan Porucznik Powiatu
Brzeźnińſkiego y Michał 1697. Staniſław Archidyakon Srzemſki, Kanonik
Gnieźnieńſki y Kuiawſki, brat iego Jan poiął Radolińſką, corkę Jędrzeia
dziedzica na Jarocinie 1701. Michał Woyſki Łęczycki 1702. *Conſtit: fol: 21.*
Jan Stolnik Zakrocimſki, Staroſta Mſzanowſki y Olſzewſki, ſynow iego
trzech. Pierwſzy Wacław, naprzod Kanonik Krakowſki, Kuſtoſz Koronny,
potym Biſkup Inflantſki, daley Kamieniecki, temi czaſy gdy to piſzę, No-
minat Przemyſki. Prałat cnot wielkich y przymiotow. Drugi Gabryel
Staroſta Mſzanowſki Piſarz Grodzki Krakowſki, żona iego Sierakowſka
Strażnikowna Koronna. Trzeci Roman Staroſta Olſzewſki.

SIERAKOWSKI *herbu Prawdzic* w Ziemi Ciechanowſkiey z Sierakowa. Ma-
ciey Sierakowſki z matki Bobińſkii urodzony, w rożnych obozach Lite-
wſkim y Koronnym, lata młodſze ztrawił, pod Gdańſkiem rycerſkiego ſer-
ca dał probę, a oſiadſzy w Woiewodztwie Sendomierſkim, trzy razy tam
w małżeńſkie kontrakty wkraczał, z Borzykowſkii (druga zaś była Krzę-
towſka) miał dwoch ſynow, Marcyana y Lamparta. Z tych Marcyan to
w Wołoſzech, to pod Smoleńſkiem, przeciwko nieprzyiaciołom Oyczy-
zny woiował, dalſze lata na rożnych wielkich dworach przepędził, Lam-
part Miecznikiem był Poznańſkim y Staroſtą Kopanickim, z Seymu 1638
Kommiſſarz naznaczony do granic od Sląſka, *Conſtit. fol: 20*, mąż w rożnych
expedycyach męztwem ſwym wſławiony. Zaślubił ſobie w małżeńſtwo
Jaromirſka herbu Samſon, iedynaczkę y dziedziczkę na Koſiczynie, Mie-
cznikowne Poznanſką, z ktorey dwoch ſynow zrodził, Marcyana Zakon-
nika *Soc: JESU* umarł w Krośnie 1628, y Konſtantego Jana. Z drugiey żony
Krzętowſkii, Maciey, zpłodził dwoch ſynow, Alexandra, ktory miał dwie
żony, iednę Goſtawſką Staroſciankę Będzinſką, z Filipowſkii ſioſtry ro-
dzoney Krayczego Koronnego y Staroſty Stryiſkiego, urodzona, z tą zoſta-
wił Stefana Kanonika Czchowſkiego, drugą miał żonę Przypkowſką, uro-
dzoną, z Stanowny Chorążego Sanockiego ſioſtry, zoſtawił ſyna Alexandra.
Jedrzey, drugi ſyn z Krzętowſkii, złączył ſię był dożywotnie z Maryanną
Domaiewſką, Wawrzyńca Vicesgerenta Krakowſkiego corką, ktora mu
powiła czterech ſynow, Jana w Zakonie Kaznodzieyſkim Fabianem nazwa-
Bb2 nego,

nego, Remigiana, Alexandra y Staniſława. Cecylia Sierakowſka Jozefa Hadziewicza małżonka. Maryanna Zakonnica y Xięni Sądecka, N. miał za ſobą Sicińſką Barbarę.

SIERAKOWSKI *herbu Lubicz* w Lubelſkim Woiewodztwie, Woyciech Sierakowſki Piſarz Ziemſki Lubelſki 1623, *Conſtit: fol: 32*, Mikołay Podſtoli Bracławſki, żona iego Helena Podkańſka Łowczanka Sendomirſka.

SIERAWSKI *herbu Słoń* w Podolſkim Woiewodztwie. N. Sierawſki zabity od zboycow w Latyczowie, z tym herbem pogrzebiony.

***SIERKUCZEWSKI** *herbu Lubicz* w Grodzieńſkim ſą Powiecie Sierkuczewſcy według *Mſ. Koiałow:*

SIEROMSKI *herbu Brodzic* w Płockim Woiewodztwie.

SIEROSZEWSKI *herbu Nabram* w Poznańſkim Woiewodztwie. N. Sieroſzewſki, miał za ſobą Barbarę Kobierzycką, corkę Staniſława Kaſztelana Krzywińſkiego.

SIERPSKI *herbu Prawdzic* w Płockim Woiewodztwie. Jedenże Dom z Gulczewſkiemi y Niſzczyckiemi y inſzemi. Jędrzey z Gulczewa Kaſztelan Płocki, 1408 podpiſał przywiley Jaſtrzębczykom dany od Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego, *u Paproc: fol: 127*, Jędrzey Sierpſki Woiewoda Rawſki, Staroſta Płocki, świat ten pożegnał w roku 1572, wieku ſwego 78, w Płocku przy katedrze pochowany, kędy kaplicę wymurował, y ſześciu przy niey Manſyonarzow fundował, kościoł także Jemielnicki wyſtawił, y przyſtroił w apparat kościelny. Zydow, ktorzy poświęconą, świętokradzko pokłuli hoſtyą, na ogień zkazał, żądnym choć wielkie podtrącali, niedawſzy ſię ubłagać korrupcyom. Tamże w Płocku leży, y żona iego Katarzyna z Trzciany Trzcińſka Woiewodzanka Rawſka, zmarła 1556. *Starowol: in Monum:* z tey były trzy corki, Jadwiga za Woyciechem Czarnkowſkim Generałem Wielkopolſkim, Kaſztelanem Santockim, Staroſtą Pyzdrſkim, Małgorzata za Janem Niſzczyckim Woiewodzicem Bełzkim. Anna *imo voto* za Jerzym Kucińſkim, *2do* za Zarembą, *3tio* za Staniſławem Złotkowſkim Kaſztelanem Biechowſkim. Felix Sierpſki, brat rodzony Jędrzeia, naprzod Podkomorzy Płocki, potym Kaſztelan Rypinſki, miał za ſobą Annę Kiernowſką, z ktorey była corka Anna, pierwſzym związkiem Janowi Duninowi Wolſkiemu Kanclerzycowi Koronnemu, *2do* Janowi Piwo zaślubiona, w Dom tego drugiego wniosła dobra Kiernozie, Okałow; ſynowie zaś dway, Piotr Kaſztelan Rypinſki, y Jędrzey, po śmierci brata na tymże krześle zaſiadł, poiął był ten Jędrzey Zofią, corkę Piotra Sczawinſkiego Kaſztelana Sochaczowſkiego, miał z niey potomſtwo, y ſyna z nią Adama, ale to wſzyſtko młodo pomarło, ta zaś Zofia ponowiła śluby z Anzelmem Goſtyńſkim Woiewodą Rawſkim. Prokop Sierpſki Staroſta Płocki trzeci brat Jędrzeia Woiewody Rawſkiego, miał tylko dwie corki, z tych Elżbieta poſzła za Jarunta Woiewodę Łęczyckiego, Urſzula dziedziczka Sierpſka, za Marcina Lwowſkiego z Oſtroroga, Kaſztelana Kowalſkiego, w Sierpſku pochowana, kędy 1567 fundowała trzy mſze na tydzień, wniosła w Dom Oſtrorogow dobra Sierpc, Sarnow y inne. Jan Kanonik Płocki, y ze trzema bracią ſwemi wzwyż opiſanemi, do Sierpſka dał kilka włok. *Luc: Papr: Łaſki Cudow: fol: 22*, y tak ten Dom zſzedł iuż w Polſzcze.

SIERPSKI *herbu Leliwa*, to piſze Okolſki tom: 2.

SIERPY HERB w kościele OO Bernardynow Łowickim, widziałem herb, w ktorym na tarczy były trzy Sierpy ieden podle drugiego, wſzyſtkie oſtrzem w lewą tarczy obrocone, do gory proſto końcami, trzonkami na doł obrocone, ręka ich z boku z obłokow wyciągniona, w rękaw odziana, trzyma, w polu czerwonym.

***SIERSKI.** Sierſki z Kruſina Proboſzcz Kościelecki 1643, dobroczynny na Collegium naſze Bydgoſkie, także Anna z Kruſina Sierſka, Alexandra Modliboga małżonka 1631. *Hiſtor: Coll: Bidgoſt:*

***SIERZCHOWSKI** *herbu Drzewica*; w Krakowſkiey katedrze na zamku widziałem nadgrobek, z tym herbem wyſtawiony zmarłemu w roku 1528 Felixowi Sierzchowſkiemu, Kanonikowi Krakowſkiemu, Dziekanowi Sądeckiemu. Jadwiga z Sierzchowa, naprzod żyła z Krzyſztofem Myſzkowſkim Kaſztelanem Rawſkim *ſterilis*; po nim za Łyſakowſkim Kaſztelanem Chełmſkim. N. Mikołaia Firleia Woiewody Lubelſkiego małżonka.

***SIERZCHOWSKI** *herbu Nałęcz* w Wielkieypolſzcze, z Sierzchowka ſię piſzą. Z tych Michał Sierzchowſki mąż rycerſki, w Kuiawach, poiąwſzy w małżeńſką ligę Zofią Zagaiewſką dziedziczkę na Seroczkach, żadnego innego potomſtwa nie zoſtawił, tylko corkę Annę, ktora ſię doſtała Woyciechowi Trzebuchowſkiemu.

***SIERZPUTOWSKI** *herbu Dąbrowa* w Ziemi Łomżyńſkiey, y Mozyrſkiey. Staniſław Sierzputowſki Podczaſzy Mozyrſki, ktorego ſynowie, Adam y Mikołay 1691. Kazimierz Sierzputo podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola. Matyaſz Sierzputowicz Ziemianin Wołyńſki 1528, *Metryka Wołyńſka.* Adam Podſtaroſci Łomżyńſki 1648.

***SIESICKI** *herbu Bawola głowa* czarna z rogami, w polu czerwonym, w hełmie trzy piora ſtruſie. Ci idą z linii Dowmunta Xiążęcia Uciańſkiego, ſyna Romunda Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego, ten w Ucianach zamek obronny wymurował y ufortyfikował, drugi Swir nazwany, od ktorego ſukceſſorowie iego Swierſcy nazwani, drudzy zaś Sieſiccy, gdy Gabryel fundował zamek w Sieſicach, od ktorego tego imienia nabyli. Paweł Dowmunt Sieſicki, wſpominaią go *Konſtytucye 1581 fol: 394.* N. Chorąży Wilkomirſki: Rotmiſtrz krolewſki, w rożnych expedycyach doświadczonego męztwa; ſynow iego dwoch było, Stefan y Krzyſztof. Stefana zoſtali także dway ſynowie, Jerzy y Krzyſztof Kanonik Wileńſki, ktory w dziecinnych prawie leciech dyſputacyą z Filozofii w Akademii Wilenſkiey z wielkim zaleceniem odprawił: y był ſłuſznie uczyniony *Magiſter artium liberalium & Philoſophiæ.* Krzyſztof brat Stefana, żadnych, choć mu ofiarowano, przyiąć niechciał godności, mąż wielce wymowny y dziwnie rozſądku pięknego, ſynow zoſtawił, Kazimierza, Jana, Rafała y Staniſława. Melchior Sieſicki miał ſyna Kaſpra Podkomorzego Wilkomirſkiego, Fundatora kościoła w Sieſicach, tego dwoch ſynow było, Malcher Marſzałek Wilkomirſki, ten miał chorągiew Uſarſką w Inflanciech za Krzyſztofa Radziwiła, w ten czas gdy Chodkiewicz Wielki Hetman był w Wołoſzech, ſyn iego pod Uſzpolami, gdy Szwedow znieſiono, poſtrzelony, umarł w kilka dni: brat Melchiora a drugi ſyn Kaſpra Kazimierz, człowiek y w naukach wyzwolonych, y w dziele rycerſkim znamienity, był wprzod Chorążym Wilkomirſkim, potym Kuchmiſtrzem Litewſkim, Staroſtą Wilkomirſkim, Pułkownikiem krolewſkim, w rożnych expedycyach, iako pod Parnawą z Szwedami bił ſię ſzczęśliwie, y na Uſzpolſkich polach, Moſkwę poraził pod Baſią y pod Kuliſzkami: niemniey y ſyn iego na nieprzyiaciołach tey Oyczyzny profitował pod Chocimem, Barem y Zorawnem, był to Michał Chorąży, a potym y Staroſta Wilkomirſki, Luboſzańſki, Woiewoda Mińſki, nakoniec Woiewoda Mściſławſki, Marſzałkował w Trybunale Litewſkim 1692 y drugi raz 1699, Ociec zaś iego też laſkę piaſtował z wielką imienia ſwego chwałą w roku 1676, dwoch iego ſynow zoſtało, Kazimierz y Staniſław, herby iego cztery

widziałem, *1.* Zintaurus, *2.* Bawoła głowa *3.* Poray *4.* Korzbok albo trzy ryby. Antoni Sieſicki, ſiła pod Rygą przeciwko Szwedom dokazywał, był Piſarzem Grodzkim Wiłkomirſkim: drugi Januſz mąż wielce godny. Woyciech Dowmund Sieſicki Stołnik Upitſki, ſyn iego Jerzy Podſędek Wileńſki, w Lachowicach był Gubernatorem, gdzie y umarł, żona iego Anna Miciucianka Sędzianka Ziemſka Grodzieńſka, Jerzy Podſtoli Bracławſki, Władyſław y Melchior, oba pod iednąż chorągwią po kilkanaście lat ſłużyli. Abraham Podſędek Wiłkomirſki. Jerzy Dominik Stolnik Kowieńſki 1697. N. Piſarz Ziemſki Wiłkomirſki, poſeł na Seym Warſzawſki *1722.* Marcyanna była za Michałem Xiążęciem Radziwiłem Krayczym Litewſkim, corka to Michała Woiewody Mściſławſkiego.

**SIESTRZENCOWICZ w Litwie, patrz Kuczuk,* Piotr Sieſtrzeńcowicz, *ieſt w druku iego Laudatio funebris Chriſtophori Radziwił Palatini Viln: Ducis Exerc: in fol:*

SIESTRZEWITOWSKI herbu Leſzczyc w Ziemi Chełmſkiey. Mikołay Sieſtrzewitowſki Stołnik Chełmſki, z Seymu *1638* naznaczony do rewizyi Xiąg Chełmſkich y Kraſnoſtawſkich, *Conſtit: fol: 43,* miał za ſobą Gryzeldę Bryſzewſką. N. Annę Bielſką herbu Jelita, ktora po iego śmierci ponowiła kontrakty małżeńſkie, z Orchowſkim Stolnikiem Chełmſkim. N. była za Rafałem Bielſkim, Zofia za Janem Mogilnickim. Mikołay 1666 Kommiſſarz od zkonfederowanego woyſka, pokoy ręką ſwoią podpiſał *Kochow: climac: 3. lib: 5.* Woyciech poiął Teofilę Sulimowſką, z tey były dwie corki, Helena Jakuba Roſtkowſkiego, Anna Jerzego Boguſza, małżonki. Krzyſztof w Woiewodztwie Ruſkim 1674. Mikołay Dziekan Łucki, Proboſzcz Kodenſki, Proboſzcz Kamieniecki, w Kodniu za duſzę ſwoię pewną ſummę legował, na naſze Collegium Łuckie dobroczynny, zſzedł z tego świata w roku *1678.* Waleryan Staroſta Gulbińſki, ſyn iego Mikołay Stolnik Chełmſki, ktorego dway ſynowie, Hieronimy Krzyſztof, pod Prozorową gorą w Moſkwie, za Władyſława IV polegli. Jędrzey brat Mikołaia Stolnika dopiero wſpomnionego, zpłodził dziewiąciu ſynow, z ktorych Michał, Adam y Paweł pod Zbarażem w okazyi zgineli, ſłużąc woienną, z Jeremim Xciem Wiſniowieckim Woiewodą Ruſkim. Staniſław był Woyſkim Mielnickim, w Lidzkim Powiecie miał ſwoie poſſeſſye, dziedzic na Puczycach y Czuchowie, miał za ſobą Snopkowſka, ſyn iego Karol. Marcyan Pleban Moſtowſki y Inturſki, kapłan godny. Jakub Podczaſzy Wołyńſki, porucznikował u Donhoffa Staroſty Sokalſkiego. Jan miał za ſobą Daniłowiczownę Sędziego Ziemſkiego ſioſtrę, ale bezpotomną. Jędrzey y Władyſław w Mielnickim.

SIEWIERSKI herbu Ogończyk w Woiewodztwie Kuiawſkim. Jędrzey z Siewierza Siewierſki, Staroſta Oſtrzeſzowſki, *Acta Caſtren, Oſtrzeſſov: 1568.* Staniſław Staroſta Oſtrzeſzowſki, w roku 1608 uſtąpił tegoż Staroſtwa Jędrzeiowi, podobno ſynowi ſwemu, brat iego Staniſław 1622, *Acta Caſtr: Oſtrzeſſov.* N. Komornik Wieluńſki, miał za ſobą Joannę Karśnicką Łowczankę Wieluńſką. Anna była za Franciſzkiem Karſznickim Podſtolim Wieluńſkim, Anna za Chlebowſkim Rafałem 1701, Woyciech, Michał, Staniſław 1633, Franciſzek w Zakonie naſzym po pracach ſwoich wielą lat koło duſz przeciągnionych; odpoczął w Panu w roku *1710* w Krośnie: Brat iego rodzony w Zakonie OO Kamedułow. *Paprocki* pod herbem Wieniawa powiada, że Siewierſki, Kaſztelan Kruświcki, miał za ſobą Leſczyńſką. Jędrzey Łowczy Brzeſki Kuiawſki 1648.

**SIKORSKI herbu Cietrzew* w Pruſiech, takim ſię herbem pieczętuią, iakim opi-

ſał

ſał *tom: 1. fol: 404.* Jan Sikorſki Kanonik Kuiawſki 1586 *Acta Synod: Vladisl: fol: 8.* Jan Piſarz Grodzki Malborſki, deputát na Trybunał Koronny 1723, poſeł na Seym 1730.

SIKORSKI herbu Kopaſzna w Podlaſkim Woiewodztwie. N. Sikorſka była za Janem Konopką. Jan z Kopaſzyna Sikorſki, na Seymik Liwſki 1652 od Krola poſeł.

SIKORSKI herbu Lis w Woiewodztwie Sendomirſkim. Sebaſtyan Sikorſki miał za ſobą Annę Ryſzczewſką, ſyna z nią Gabryela.

**SILICZ herbu Korczak albo Wręby,* ale tak ułożone, że nad Wrębami trzema od gory więkſzemi, na doł mnieyſzemi, kładą dwie klamry, złożone iak X litera, na hełmie trzy piora ſtruſie. Dwoch braci rodzonych Siliczow było, ktorzy ſię z Wołodkowiczowny herbu Łabędź porodzili, ieden miał za ſobą Rybinſką, drugi Jan Silicz Podczaſzy Kiiowſki, ten przybrał ſobie w małżeńſtwo Bokumownę, ſynowicę Biſkupa Chełminſkiego, *a 2do voto* Woyniankę Jaſieniecką herbu klamry, Podkomorzankę Rzeczycką, dwa razy był deputatem na Trybunał Litewſki, fortuna iego w Kiiowſkim Woiewodztwie y w Powiecie Rzeczyckim.

SILCHEN herbu Korwicz, patrz ſtrzała.

SILNICKI herbu Doliwa w Krakowſkim Woiewodztwie. N. Silnicki z Silnicy, miał za ſobą Trahownę, z tey była corka Zofia, za Krzyſztofem Kwiatkowſkim Piſarzem Grodzkim Nowomieyſkim, zeſzła z tego świata w roku 1661, Władyſław Kanonik Gnieznieńſki, Suffragan Wileńſki, Proboſzcz Koniecpolſki, brat ſtryieczny Zofii. Ociec iey ſłużył w obozie Ceſarſkim czas nie mały: dziad Zygmuntowi III Krolowi Polſkiemu dla ſwych zaſług miły. N. miał za ſobą Elżbietę Dembińſką Kaſztelankę Krakowſką, *Paprocki.* Jan podpiſał Kaptur Krakowſki 1586, *Conſtit: fol: 405,* Woyciech Uſtawy Ziazdu Pokrzywnickiego 1587, *Conſtit: fol: 427.* Marcin w Potoku w Krakowſkim, bywał poſłem na Seymy. Od tych działem dobr poſzli Strońſcy, dla tego piſzą ſię z Silnicy. Zofia Silnicka Jędrzeia Gołuchowſkiego małżonka. N. była za Janem Narębſkim w Narębie.

SILNICKI herbu Jelita w Krakowſkim Woiewodztwie y Podolſkim, piſzą ſię z Bawczowa, iedneyże z Kobielſkiemi dzielnicy, Staniſław, pierwſzy od Silnicy nazwany Silnickim, żona iego Ligoniowna z Przedborza, z tey było czterech ſynow, *1.* Krzyſztof, ktorego zabił Mikołay ſyn Kaſpra, *2.* Kaſper, ktory miał za ſobą Maſłomiecką, z niey ſię zoſtał ſyn Mikołay, zdami ſię to ten Mikołay z Bawczowa Silnicki, poſeł y delegat z Woiewodztwa Krakowſkiego do obrady Rzeczypoſpolitey 1587, *Conſtit: fol: 440.* 3. Balcer, ktorego z Dąbrowſkii corek pięć, Katarzyna Dąbromirſka, Anna Kiedrzyńſka, Dorota Wolſka, Zofia Złobnicka y Kotowſka. 4. Malcher *1mo voto* z Rożyckii zpłodził corkę Elżbietę Kobielſką, *2do* z Cieſielſkii, Zofią Cieſzacką, *3tio* z Anny z Dmenina Kobielſkii, Annę Rogaczewſką, y Dorotę, *1mo voto* Gabryela Maſłowſkiego, *2do* Jakuba Stokowſkiego, małżonkę. *Acta Caſtren: Wielun: 1602.* N. Silnicki Marſzałek Związkowy woyſka, w Smoleńſku na prezydium będącego 1614, *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:* N. Woyſki Kamieniecki, poſeł Podolſkiego Woiewodztwa na Seym *1628,* z tamtąd deputat na Trybunał Radomſki *Conſtit: fol: 5.* Gabryel Łowczy Lwowſki, potym Stolnik Podolſki, Porucznik Uſarſkiey Chorągwi, Hetmana Potockiego Rewery, wielkiego ſerca Kawaler, pod Korſuniem do oſtatnich ſił ścinaiąc ſię z nieprzyiacielem, doſtał ſię w łyka Tatarſkie: ztamtąd na wolność wyſzedſzy, w Zbarazkim obleżeniu y z ſwoią chorągwią, długie więzienie, ale

mężnie wycierpiał. Pod Cudnowem, z ſwemi ludźmi przedarł ſię przez wſzyſtkie ſzyki Moſkiewſkie do obozu Szeremetowego *Potoc: Centur: Viror: fol: 125*, tey odwagi ſwoiey, nie z iedney kampanii, liczne piątna na ſwoim ciele wynioſł: *przetoż Konſtyt: 1667* pochwaliwſzy iego, tak piękną ku Oyczyźnie przyſługę, dobra kroleſtwie Dubrniow y Pukow w Woiewodztwie Ruſkim leżące, dziedzictwem mu puściła na wieczność: tamże approbuie ſzpital z klaſztorem OO Bonifratellow w Kamieńcu od niego fundowany, *Conſtit: fol: 33*, był potym Kaſztelanem Czerniechowſkim, aż też y Kamienieckim 1678: Staroſta Lipnickim, ſynow iego dwoch było, Jan y Nikodem, corka poſzła za Potockiego Staroſtę Owruckiego herbu Łubicz, żona iego Anna Konſtancya Charlęſka, Adama Miecznika Wołyńſkiego corka. Jan Staroſta Buczniowſki. Gabryel Staroſta Buczniowſki, złączył ſię dożywotnie z Katarzyną Drużbicowną Podkomorzanką Bełzką, z ktorey corka Wiktorya, doſtała ſię w małżeńſtwo Gintowtowi Dziewałtowſkiemu, Staroście Trytelińſkiemu. Staniſław May Silnicki 1674. Marcin miał za ſobą Olmolſką.

**SILNICKI patrz Dermunt* w Xięſtwie Litewſkim.

SINICKI herbu Tarnawa w Lubelſkim Woiewodztwie. N. Sinicka była za Jakubem Borowſkim herbu Prus. Michał w Powiecie Słonimſkim 1674.

**SIPOWICZ herbu Lis* w Xięſtwie Litewſkim. Gabryel Sipowicz w roku ſiedmnaſtym życia ſwego, tak pod X. Macieiem Sarbiewſkim *Societatis JESU* Profeſſorem, w Filozofii poſtąpił, że *Magiſter Artium* y Filozofii, zgodnie ieſt zawołany, był Łowczym, Podczaſzym Zmudzkim, Ciwunem Szandowſkim, nakoniec Piſarzem Ziemſkim Zmudzkim, ſyn iego Michał w Zakonie Soc: JESU życie ſwoie Bogu poświecił.

**SIREWICZ herbu Trąby* w Xięſtwie Litewſkim. Idą od drugiego ſyna Grzegorzowego Oſtyka, z ktorych Oſtyk, Rak, Ciołek, Oſuk, Skop, Sirewicz. N. Sirewicz, ktorego żona Bilewiczowna Starościanka Zmudzka. Jan w Zmudzi. Jan podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola.

**SIWICKI* w Xięſtwie Litewſkim, Jerzy Siwicki Woyſki Witebſki, poſeł na Seym 1623 z tamtąd Kommiſſarz naznaczony do ſoli *Conſtit: fol. 11*.

**SKĄDZYNSKI.* N. Skądzyńſka była za Staniſławem Komorowſkim w Ziemi Chełmſkiey.

**SKAŁAWSKI herbu Nałecz wiazana* w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Rogaczewa w Woiewodztwie Poznańſkim leżącego. Hieronim Skaławſki *1mo voto* miał za ſobą Ewę Cerekwicką, od tey były dwie corki, Maryanna, ta panną umarła, y Magdalena Mankowſka, ſyn zaś Staniſław, *2do voto* Maryannę Marſzewſką, od tey idzie Franciſzek naprzod Podczaſzy, a potym Chorąży Poznańſki, poſeł na konwokacyą po śmierci Jana III Krola, y na innych Seymach, Marſzałek na Seymikach Srzedzkich kilka razy: umarł Kaſztelanem Gnieźnieńſkim 1738, ktore krzeſło wziął był po Stefanie Garczyńſkim poſunionym na Kaliſką Kaſztelanią 1737: żona iego Jadwiga Mieſzkowſka Sędzianka Ziemſka Poznańſka, owdowiała po Floryanie Zdzychowſkim Łowczym Poznańſkim, z niey ma trzy corki, Kryſtyna zaślubiona Franciſzkowi z Brudzewa Mielzyńſkiemu Kaſztelanowi Srzemſkiemu, Ludowika Koźmińſka Woiewodzina Kaliſka, y Wiktorya. Staniſław, ſyn Hieronima z Cerekwickii, poiął Maryannę Grochowicką Łowczankę Kaliſką, z niey zpłodził ſyna Alexandra Sędziego Grodzkiego Inowrocławſkiego: po Grochowickii wziął Annę Gniewkowſką, z niey ſyna miał Władyſława. Alexander Sędzia Inowrocławſki, zaślubił ſobie pierwſzym związkiem Zu-

zannę Chrząſtowſką, Kaſztelankę Nakielſką, drugim Maryannę Dorpowſką, z niey zoſtała corka Tereſſa, w Srzemie Zakonnica, y ſyn Jozef, żona iego Przygodzka. Władyſław, drugi ſyn Staniſława, pierwſza żona iego Dolecka Anna, z niey corki dwie, Anna y Zofia; druga Tereſſa Zdzychowſka Łowczanka Poznańſka, z niey corki dwie, Hiacynta y Franciſzka, y ſynow trzech, Maciey, Marcellin y Franciſzek. Maciey brat ſtryieczny Hieronima, zrodził piaciu ſynow, z ktorych pierwſzy Marcin Skarbnik Poznańſki, ten wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Maryanną Gzowſką, ktora mu powiła cztery corki, Zofią wydaną za Jędrzeia Niegolewſkiego Chorążyca Wſchowſkiego, Ludowikę, Antoninę y Annę. Jerzy drugi ſyn Macieia, Dziekan Kruświcki. Trzeci Jędrzey, Opat Wągrowiecki, czwarty Woyciech. Piąty Franciſzek. Tereſſa Skaławſka z Manieckii urodzona, była za Woyciechem Marſzewſkim. N. miał za ſobą Swinarſką.

**SKALSKI herbu Suchekomnaty* w Krakowſkim Woiewodztwie, z ktorych niektorzy w Pruſiech oſiedli, iako świadczy *Mſ. o Famil: Pruſk:* Jan Skalſki Kanonik Płocki, Proboſzcz Błońſki, mąż pobożny, żył lat 88, przenioſł ſię na nieumieraiące życie w roku 1632 *Starowol: in Monum:* N. była za Janem Grochowſkim. N. za Jackem Kośmińſkim.

SKĄPSKI herbu Doliwa w Wielkieypolſzcze. Z tych był Jan Skąpſki Woiewodą Kaliſkim w roku 1515, iakom dowodził w pierwſzym tomie. N. Skąpſki Towarzyſz z ſiadſzy z konia pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pleſzkowem. *Paproc: fol: 405*. Mikołay życia tego dokończył w Zakonie naſzym w roku 1709 w Kamieńcu.

**SKĄPSKI herbu Jelita*, ze Skąpy w Woiewodztwie Sieradzkim, w powiecie Radomſkim leżącey.

SKARBEK herbu Abdank w Ruſkim, Sendomirſkim y Łęczyckim Woiewodztwach. Zdawna ſię piſali z Gory, Skarbkow imię zkąd uroſło w tym Domu, mowiłem *w pierwſzym tomie fol:* 3, kędy też niektorych tey Przezacney Familii Przodkow wyliczyłem. Jan z Gory, Hrabia, pierwſzy tego imienia autor, od pierzcienia ktory rzucił w ſkarbiec Henryka Ceſarza mowiąc. *Aurum auro addimus*. Pokrzywnickiemu klaſztorowi kilka wſi nadał: o czym *Kromer lib: 6*. Swatoſław z Gory 1375, *na liście Ludwika Krola*. Sulko z Gory Sędzia Ziemſki Krakowſki 1393. *na liście Jagełła Krola*. Skarbek z Gory 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *w Łaſk: w ſtat: fol:* 141. Jana dwoch było ſynow, Piotr y Rafał, y corka Kłodnicka, druga za Marcinem Wilczkiem Sędzią Ziemſkim Halickim. Piotr zſzedł bezpotomny. Rafała trzech ſynow zoſtało, Jędrzey, Marcin y Jan, od Jana dziedzica na Szaranczycach był ſyn Piotr, y corka Małgorzata za Mikołaiem Baworowſkim. Jedrzey zaś trzy corki zpłodził, iedna z nich żyła z Strzyżem, druga z Swirſkim, trzecia Zofia z Tomaſzem Brzuchowſkim herbu Pomian, y ſyna Rafała, ktorego z Piaſeckii, ſyn Krzyſztof Kaſztelan Halicki, a przedtym zaś był Podſędkiem Halickim 1676 *Conſtit: fol: 10*, daley Sędzią Ziemſkim Halickim, z Seymu 1685, Kommiſſarzem do hiberny y zapłaty woyſku, *Conſtit: fol: 6* z Seymu, poſłuiąc na niego, 1690 deputat do boku krolewſkiego dla obrad woiennych, *Conſtit: fol: 8*, ſędziwe lata zkończył w roku 1706, w katedrze Lwowſkiey pogrzebiony; dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Czołhańſką, z tey było dwoch ſynow, Władyſław Kaſztelan Halicki, ktory z Dziedoſzycką Woiewodzanką Podolſką żył *ſterilis*, y Jan naprzod Kuſtoſz Lwowſki, deputat na Trybunał Koronny 1694, potym Biſkup Marochieńſki, Suffragan y Officyał Lwowſki, nakoniec Ar-

cybiſkup Lwowſki, y Opat Płocki, Paſterſką ſwoię funkcyą godnie piaſtował, nie tylko chwałę Boſką wſzędzie promowuiąc, ale też y karności kościelney pilno przeſtrzegaiąc, dobra Arcybiſkupie ſiła mu powinny za ſwoię reparacyą, ktore po woynach Tureckich do należytey pory za niego przyprowadzone, kościoł katedralny Lwowſki, wielką część ozdoby ſwoiey, iego ſzczodrobliwości przypiſać powinien, życie pobożnie zamknął w roku 1733. Sioſtra iego Zofia Xienią rządząc Kláſztor Zakonu S. Benedykta u Wſzyſtkich SS. we Lwowie, trzema laty do grobu go poprzedziłá. Z drugiey żony Czarnowſkii, Krzyſztof Kaſztelan Halicki, zpłodził ſyna Antoniego, Kaſztelana Halickiego, złączył ſię był dożywotnie z Zofią Lipſką Skarbnikowną Bełzką, ſynow iego trzech. 1. Michał, Kanonik Kantor Lwowſki. 2. N. żył z Benużanką corką iedynaczką Inſtygatora Koronnego, ktora mu tylko iednę powiwſzy corkę, umarła 1740. Trzeci ieſzcze młodzianem żyie. Niektorzy z nich w Inflanciech byli oſiedli, zkąd ſię potym do Wielkieypolſki wynieśli, to ieſt, Jan Skarbek, ten z Głębockii zpłodził ſyna Staniſława, ktorego z Kadzidłowſkii Sędzianki Ziemſkiey Łęczyckiey, trzech ſię ſynow zoſtało, Kazimierz, Jan Łowczy Inowrocławſki, y Władyſław Kaſztelan Konarſki, tego ſyn Franciſzek, naprzod Chorąży Łęczycki, poſeł na Seym 1724, potym Kaſztelan, gdy to piſzę Woiewoda Łęczycki, od ktorego potomſtwo zoſtaie. Staniſław z Łęczyckiego podpiſał końfederacyą Sendomirſką 1704. N. miał za ſobą Brzoſtąwſką. Jan Staroſta Tuſzyńſki, poſeł na konwokacyą 1733.

SKARBIENSKI herbu Ogończyk w Woiewodztwie Ruſkim, piſzą y o Skarbkach tegoż herbu naſi Genealogiſtowie.

**SKARGA*, *Patrz Poweſki.*

SKARSZEWSKI herbu Korab w Sieradzkim Woiewodztwie. Zuzanna Skarſzewſka, była za Antonim Malińſkim Cześnikiem Wołyńſkim.

SKARSZEWSKI herbu Leſzczyc w Woiewodztwie Kaliſkim. Dom ſtarożytny, z ktorego powiada *Paprocki* z autora iakiegoś bez imienia, że był Haymo Biſkupem Wrocławſkim, iam o nim mowił pod herbem Leſzczyc, z tegoż autora *Paprocki* namienia, że Jakub Kanonik Krakowſki y *Decretorum Doctor*, był ſynowcem tego Biſkupa, atoli *Nakiel: in Miechow: fol: 110* piſze o tym Jakubie, że był z Karzeſzowa miaſteczka, rodem, to ieſt do Proboſtwa Miechowſkiego należące, co ſię może potwierdzic z iego nadgrobku w katedrze Krakowſkiey wyſtawionego, ktory wypiſał *Starowol: in Monum:* ten o nim tak mowi, *Jacobus de Skarzeſſow, ſtaturâ puſillus, virtute tamen & doctrinâ magnus, J. U. Doctor, à Lesho Principe nobilitatus, & in familiam Leſciciorum adſcriptus, deinde ab Haymo Epiſcopo Vratislavienſi in nepotem adoptatus, Canonicatu etiam Bambergenſi & Vratislavienſi auctus, inſuper à Boleslao Pudico Decanatu Cracovienſis Eccleſiæ Cathedralis ornatus, magno ſuo labore, curâ, induſtria, ſumptu; in Romana Curia Canonizationem S. Stanislai Epiſcopi Cracov: perfecit:* ieſt tam y obraz iego w kaplicy Tomickiego, to iednak dziwna, że lubo tu mowi że do herbu Leſzczyc był przypuſzczony, przecięż tam na tym grabſztynie, nie inſzy herb położony widzieć, tylko Prus imo, albo pułtora krzyża. Adama potym Skarſzewſkiego, w rożnych przywileiach doczytał ſię *Paprocki* Kaſztelanem Kaliſkim w roku 1380, Piotra Kaſztelanem Gnieźnieńſkim w roku 1400. Staniſław z Skarſzewa Kaſztelan, Biechowſki podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk: w ſtat: fol: 140.* Jan Skarſzewſki, Pułtuſki Kanonik, Sekretarz krolewſki, podpiſał liſt Zygmunta Auguſta, dany Uſtrzyckim 1553. Maciey Poborca w Kaliſkim z Seymu 1564 *Conſtit: fol: 75.* Pod też czaſy kwitneło czterech braci rodzonych. Marcin Kanonik Krakowſki, Opat Wąchocki 1588 *Acta Syn: Prov: Petricov:* Staniſław, drugi brat, Scholaſtyk Krakowſki, Kuſtoſz

Kuſtoſz Wiślicki, Kanonik Płocki, o ktorym *Łubieńſki in Moni: de rectè gerendo Epiſc: Qui illum ob ſingularem animi candorem non amat, indignus eſt ipſe, qui ametur;* y nadgrobek o nim w katedrze Krakowſkiey świadczy, że był *Vir probitate prudentiâ, morum gravitate candore animi, humanitate in paucis præclarus, altiora velut faſtigia faſtidiens;* lat ośmdzieſiąt przeżywſzy, w roku 1625 przeſzedł na nieśmiertelne życie, kaplicę S. Wawrzyńca w Bazylice Krakowſkiey dziwnie przyozdobił. *Pruſſcz in deſcript: Crac:* Mikołay trzeci, Staroſta Xięſtwa Siewierſkiego, miał za ſobą Falczewſką herbu Trąby, Starośc)ciankę Kobryńſką y Pińſką, ktora pierwey żyła z Janem Zarębą. Jan Staroſta Iłzecki, czwarty brat ich, żona iego Pieczyhoyſka herbu Gozdawa; ſioſtra ich rodzona była za Szyſzkowſkim, matka Marcina Biſkupa Krakowſkiego. Synowie tych dwoch oſtatnich, ci byli, Mikołay y Jędrzey, Kanonicy Płoccy 1617 *Buczkov: in Applau: Acroam:* Staniſław Archidyakon Krakowſki 1632. Jan Podkomorzy Chełmſki, y Mikołay Stolnik Sendomirſki, ten ſynow trzech zpłodził, Staniſława, Zygmunta y Mikołaia. Z tych Staniſław, że był pięknego dowcipu, wymowy gładkiey, y obrotu wielkiego, Krol Władyſław IV do dworu go ſwego pociągnął, kędy mu przypadł był do ſerca, przetoż go w legacyi do Ferdynanda III Ceſarza y do Siedmiogrodzkiego Xiążęcia zażył, a potym Staroſtwa dwoie konferował mu, Stężyckie y Waſilkowſkie, ktore wziąwſzy, Podſtolego Sendomirſkiego honoru uſtąpił: Kazimierz zaś Krol, Ekonomią mu Samborſką y Drohobycką w adminiſtracyą puścił, był y Regentem Kancellaryi Koronney, Sędzią Kapturowym *Compoſiti judicii* w Warſzawie 1648, aż też y w Senacie oſadzony, krzeſło Kaſztelanii Woynickiey zaſiadł, złączył ſię był dożywotnie z Katarzyna Piotrowſką, pozoſtałą wdową po Hieronimie Wierzbowſkim, Woiewodzie Sieradzkim, Pan był iak ſam wielkiey nauki, tak madrych ludzi kochaiący, na ſynow S. Franciſzka y Zakon naſz dobroczynny, dzielny w powierzonych ſobie ſprawach; dni ſwoie skończył w roku 1685: był y Kaſztelanem Małogoſkim, Wielkorządzcą Krakowſkim. Mikołay Kanonikiem był Krakowſkim y Kaliſkim 1644. Marcin Kantorem Warmińſkim 1650. Jan Kanonikiem Krakowskim, Kuſtoſzem Wislickim 1657. Juſtyna Xieni klaſztoru Sendomirskiego, Zakonu S, Benedykta 1677. Antoni 1697 Krzyſztof miał za ſoba Annę Złotnicką, z ktorey corka Juſtyna, wydana za Swiętoſława Tomickiego herbu Łodzia.

**SKARZEWSKI herbu Radwan* w Kiiowſkim Woiewodztwie. Staniſław Skarzewſki Woyſki Połocki, Piſarz Grodzki Zmudzki 1674.

**SKARZYNSKI herbu Bończa,* z ktorych Łukaſz był Kanonikiem Poznańſkim brat iego Felix Skarzyńſki Archidyakon Dobrzyńſki, Kanonik Warſzawſki, Kaznodzieia y ſpowiednik Krolowy Anny, mąż uczony y pobożny, *Paproc: o herb: fol: 327.* Stefan Skarzyńſki urodził ſię na Podolu, wſtąpił do Zakonu Societatis JESU, w ktorym życa dokonał 1675, rzadził Collegium Rawſkie, Jerzy zaś w Pułtuſku 1611, kędy zawołany do chorego, znagła takim głowy boleniem zciśniony, że na łonie Socyuſza ſwego oſtatnie tchnąć przeſtał.

SKASZEWSKI herbu Grabie, w Podlaſkim Woiewodztwie, Mazowieckim, y Xięſtwie Zmudzkim. Jan Kanonik Płocki, Sekretarz krolewſki 1563, podpiſał liſt krolewſki o Unii do Korony Xięſtw Oświecimſkiego y Zatorſkiego, *Conſtit: fol: 66,* Jan Skaſzewſki, poſeł na Seym 1611, ztamtąd Kommiſſarz do luſtracyi dobr krolewſkich w Mazoſzu, y Podlaſzu, *Conſtit: fol. 36,* tenże ſam zdami ſię Jan był potym Podkomorzym Chełmſkim, z Seymu 1631 naznaczony

czony do rewizyi Xiąg Gordzkich Chełmſkich, *Conſtit: fol: 29.* corka iego Ewa była za Sapiehą Fryderykiem Podkomorzym Włodzimirſkim, *Walicki.* Adryan Kanonik Krakowſki zſzedł z tego świata 1603, ktoremu bracia rodzeni Jan y Paweł w Krakowie na Zamku nadgrobek wyſtawili, *Starowol: in Monum:* Mikołay Chorąży Bielſki, poſeł na Seym 1662, *Conſtit: fol: 2,* y na konwokacyą Warſzawſką 1670, *Conſtit: fol: 13,* Karol Woyſki Bielſki 1674 ktorego ſyn Antoni 1691. Adam Stolnik Zakrocimſki 1674. Anna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

*SKAWINSKI *herbu Rawicz.* Rafał z Skawiny Proboſzcz Kielecki, Kanonik y *Vicarius in Spirit:* Generalny Krakowſki, 1440, *u Nakiel: w Miechow: fol: 468.*

*SKIBICKI *herbu Rola* w Łęczyckim Woiewodztwie. Eufrozyna Skibicka, była za Mikołaiem Daniłowiczem Woiewodą Podolſkim. Jędrzey Skibicki w Zakonie naſzym, ieſt iego *Kazanie w druku na pogrzebie Xcia Koreckiego Kaſtel: Wołyńſk: 1634 in 4. Lublini, pod tytułem: Rycerz z namiotu.*

SKIDZINSKI *herbu Kietlicz imo,* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Skidzinſki 1586 podpiſał Kaptur Krakowſki, *Conſtit: fol: 405.* Piotr Kanonik Krakowſki, umarł 1616, na zamku w Krakowie, pochowany był oraz Archidyakonem Zawichoyſkim.

*SKIERCZYNSKI. Barbara Skierczyńſka była za Grzegorzem Brochowſkim.

SKINDER *herbu Srzeniawa, Paprocki y z niego Okolſki* pod tym ich herbem kładą w Powiecie Lidzkim. Jan Skinder, Dworzanin krolewſki, w roku 1507 poſelſtwo do Moſkwy ſprawował, od Senatorow Litewſkich, do Panow Moſkiewſkich, względem pokoiu, między Zygmuntem I Krolem Polſkim y Xiążęciem Moſkiewſkim. N. Skinder Piſarz Ziemſki Lidzki, *wſpominaią go Konſtytucye 1596.* N. Skinder Pułkownik w Inflanciech, o ktorym *Stryikow:* Jozef w Woiewodztwie Trockim 1632.

*SKINDER *herbu Rawicz* w Xięſtwie Zmudzkim. *X. Koiał: in Mſ.* twierdzi, że Stefan Skinder w Zmudzi za iego czaſow, tym ſię herbem pieczętował: Jan y Piotr tamże 1621. N. miał za ſobą Sienicką herbu Bończa.

*SKIPOR. *Metryka Wołyńſka w roku 1528* wſpomina Skipora Ziemianina Wołyńſkiego. N. miał za ſobą Annę Kiſielownę Podſtolankę Czerniechowſką. Mikołay w Kiiowſkim, podpiſał elekcyą Jana III.

*SKIRMUNT *herbu Przyiaciel,* z tą iednak odmianą, że powinny bydź między dwiema ſercami, dwie ſtrzały żelezcami obrocone proſto do gory, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *X. Koiał: in Mſ.* od Unii z koroną tego herbu zażywac poczeli, na znak przyiazni z temi Domami, z ktoremi ſię zpokrewnili, przedtym zaś pieczętowali ſię Dębem pod Mitrą, y przy tym herbie ieſzcze drudzy z nich trzymaią ſię, oſobliwie ci, co w Pińſkim Powiecie oſiedli. Ci zaś Skirmuntowie, co ſię od dobr Strawinſkiemi przezwali, ci Przyiaciela na tarczy noſzą. Mikołay Skirmunt Strawinſki, Podſtoli, á potym Stolnik Kowieńſki, podpiſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola. Bazyli Skirmunt w Brześciańſkim 1632. Mikołay w Zmudzi 1621. Joachim, ſyn iego Walentyn. N. Oboźny Pińſki, Staroſta Inturſki. Joachim Kanonik Zmudzki, Suffragan Zmudzki y Biſkup Uciańſki, umarł 1718, mąż koło duſz zbawienia nieſpracowany.

SKIWSKI *herbu Lubicz* w Podlaſkim Woiewodztwie. Apollinar Skiwſki Poborca w Ziemi Mielnickiey, z Seymu 1611. Staniſław Piſarz Ziemſki Mielnicki, poſeł na Seym 1613, ztamtąd deputowany do Związkowych, *Conſtit: fol: 6,* dziewięć włok w Skiwach wiecznemi czaſy tamże mu pozwolono, *Conſtit: fol: 26,* był także poſłem 1607, *Conſtit: fol: 883,* ſyn iego Jan za Boguſława Xcia

Xcia Radziwiła, Sędzią Surrogatem Brańſkim naznaczony z Seymu 1661, *Conſtit: fol: 20.* Jerzy z Minczowa Woyſki Mielnicki 1616. Szymon y Adam 1674. Kazimierz Podſtoli Drohicki, Staroſta Radonicki 1705, N. była za Stefanem Łowieckim.

SKŁOTOWSKI *herbu Dołęga.* Macieia Skłotowſkiego zaſługi *wſpomina Konſtytucya 1641 fol: 36.* Są y w Witebſkim Woiewodztwie, z ktorych Jan, Władyſława IV, Balcer, Jana Kazimierza, podpiſali elekcye. N. Skłotowſki Rotmiſtrz ſławny za czaſow *Paprockiego.* Franciſzek Skłodowſki w Zakonie naſzym 1734.

*SKOCKI *herbu Nowina* w Wielkieypolſzcze. Z tych ieden był Kanonikiem Krakowſkim, *to Baran:*

SKOCZEWSKI *herbu Bończa* w Mazowieckim Woiewodztwie. *Paproc: y z niego Okol:* piſzą tu tak Łukaſza Kanonika Poznańſkiego, iako y Felixa Kanonika Warſzawſkiego, kaznodzieię y Spowiednika Krolowy Anny, ale ten Felix Skarzyńſki był, nie Skoczewſki, co poznać *z kazania iego w druku, ktore miał na Exekwiach żałobnych Krolewny Katarzyny Jagełłonowny, w Krakowie, in 4to 1584,* kędy wyraźnie ieſt Skarzynſki.

SKOKOWSKI *herbu Bończa* w Lubelſkim Woiewodztwie. Jan Skokowſki Podſędek Rzeczycki, z Seymu 1619 Poborca, Zofia była za Jakubem Dąbſkim. N. za Krzyſztofem Zulińſkim.

SKOKOWSKI *herbu Jelita,* Jednaż ich dzielnica z Romiſzowſkiemi, ale tak od dobr Skoki nazwani. Są pod Brześciem Litewſkim. Marcin Skokowſki Władyſława IV. Jan, Jana Kazimierza, podpiſali tamże elekcye. N. Chorąży pod znakiem Jana Paca, zginął pod Homlem.

SKOLIMOWSKI *herbu Leſzczyc* w Sieradzkim Woiewodztwie.

SKOLIMOWSKI *herbu Lubicz* w Ziemi Warſzawſkiey y w Woiewodztwie Podlaſkim. Jeremi Skolimowſki Podſędek Drohicki 1620 y Poborca. N. miał za ſobą Joannę Sobolewſką, Piſarzownę Drohicką, z ktorey ſyn Kazimierz y corka Anna Biſkupſka, *ſteriles.* Jan Władyſław, naprzod Woyſki Drohicki, poſeł na Seym 1661, *Conſtit: fol: 11,* potym Podſędek 1674, aż y Sędzia Ziemſki Drohicki 1678, poſłował na Seym, zkąd naznaczony do boku krolewſkiego, *Conſtit: fol: 7,* y inſzych czaſow tęż poſelſką funkcyą godnie na ſobie piaſtował: ſynowie iego, Staniſław y Kazimierz. W tymże Woiewodztwie Podlaſkim Woyciech, Władyſław, Kazimierz, Kaſper, Jan, Samuel Woyciech, podpiſali elekcyą Jana III.

*SKOMOROWSKI *herbu Nałęcz* związany, w Powiecie Grabowieckim. Czytałem kopią liſtu Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego, Płockiego y Bełzkiego, w ktorym Janowi Golianowi z Golianowic, nadał wieś Skomorowki w Ziemi Grabowieckiey 1397, od ktorych dobr ci nazwiſka nabyli. Z tych był Jan z małych Skomoroch Skomorowſki, Vicesgerent Grodzki Grabowiecki, y Marcin, z Seymu 1647 Kommiſſarze do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 5.* N. Skomorowſka, żona Zygmunta Dunina. Podobno ſą Skomorowſcy herbu Prus imo.

*SKOP *herbu Traby* w Xięſtwie Litewſkim, w powiecie Wilkomirſkim, idą od Grzegorza Oſtyka, ktory między innemi ſynami ſwemi, miał Skopa, od ktorego potomſtwo po dziś dzień widziemy. Felicyan Skop Piſarz Grodzki Wilkomirſki w tymże Powiecie: Zygmunt w Powiecie Ośmiańſkim, podpiſali elekcyą Jana III Krola. Jerzego Skopa wſpomina *Konſtytucya 1678 fol: 22.*

*SKOPOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Staniſław Skopowſki 1696,

SKORASZEWSKI *herbu Abdank* w Wielkieypolſzcze ſtarożytny Dom, z ktorych Skora Podſędek Poznańſki podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſkiego w ſtat: fol: 141.* Piotr Skora z Gaiu Kaſztelan Kaliſki 1451, podpiſał Konſtytucyą Kazimierza III o Zupach, *u tegoż Łaſk: fol: 82 y 1457 fol: 65*, był oraz y Generałem Wielkopolſkim. Woyciech Skora de Gay Podkomorzy Dobrzyńſki 1505, podpiſał Konſtytucye Seymu Radomſkiego, *u Łaſk: fol: 120.* Kaſztelana Kaliſkiego corka Katarzyna, była Xięnią w Owieńſkach 1480, o czym *Długoſz.* N. był w Turczech w niewoli, *o ktorym Paproc:* Marcin w Krakowſkim Woiewodztwie 1638 Piotr z Seymu 1670 Kommiſſarz do uſpokoienia pogranicznych kłotni od Brandeburyi y Pomeranii, *Conſtit: fol: 26.* Władyſław Michał Skoraſzewſki Chorąży Poznańſki, Staroſta Bydgoſki, poſeł na Seym 1676, z tamtąd deputowany do boku krolewſkiego dla obrady woienney, w roku naſtępuiącym Marſzałkował Izbie Poſelſkiey. Jak zaś przez czterdzieści lat z konia nie zſiadaiąc, wielkim ſercem za Oyczyznę ſwoię, y życie y zdrowie azardował y fortunę, w rożnych okazyach, w Alſackich, Duńſkich przeciw Szwedom z Czarneckim, w Ukrainſkich przeciw Tatarom, Kozakom, Moſkwie, w Podolſkich pod Chocimem, Zorawnem, przeciwko Turkom, gdzie pod Chocimem w oczach Jana III między pierwſzemi na wałach nieprzyiacielſkich ſtanął, dowodem były liſty Krolow Jana Kazimierza y Jana III, do niego piſane. Nawet umieraiąc, tego żałował, że na łożku a nie w potrzebie, dla Oyczyzny y wiary ginął, mowiąc: *O Boże moy, na łożku gnuśnym umieram, w domu a nie na koniu pod Wiedniem: ſzukałem przez lat kilkadzieſiąt smierci, a nie potkała mię w polu. O iakbym był rad te garść krwi moiey za wiarę S. y Oyczyznę przelał, ale niech ſię we wſzyſtkim wola swięta twoia dzieie.* Z Bogiem też całym życiem ſwoim cale był złączony. Przy wyznaniu Troycy S. padał codziennie na kolana, czołem pokornie biiąc Boſkiemu Majeſtatowi, od czego też miał znaczek na czole, przy ktorym nabożeńſtwie, tę modlitewkę, ktorą ſam ſobie złożył, zwykł był mawiać: *Panie Boże wſzechmogący, Oycze, Synu, y Duchu S. w Troycy Perſon, iedyny Boże, bądź odemnie lichego ſtworzenia twego pochwalony y błogoſławiony po ſtokroć tyſięcy millionow, y więcey a więcey, a nie odrzucay mię od oblicza twego Boſkiego, abym ſię widzeniem, uwielbieniem y ukochaniem nadewſzyſtko twoim, cieſzył na wieki.* Tego nabożeńſtwa y dziatek ſwoich y innych wyuczył. Mawiał więc często. Gdybym widział rzecz bydź potrzebną, dla wiary y wywyżſzenia Majeſtatu Boſkiego, dałbym ſię w ſztuki rozſiekać, y iednego momentu życie y wſzyſtko dla niego ztracić. W Symbolum S. Anatazego bardzo ſię kochał, y one prawie codziennie mowiąc, na pamięć umiał. Do kommunii przyſtąpić maiąc, zawſze przedtym poſt, modlitwy, iałmużny y ſpowiedź ze łzami czynił. W kościele, nie tylko do nikogo nie gadał, ale y drugich gadaiących do ſiebie, tym zbywał, że im nic nie odpowiadał, nic na reſpekta ludzkie niedbaiąc, a wiecey Boga ſię boiąc. Stawaiąc w rożnych kołach rycerſkich, Kommiſſyach, Seymach, o to ſię naywięcey ſtarał, żeby bez naruſzenia ſumnienia ſwego, każdą funkcyą zakończył. W uniwerſale do Pułku ſwego piſząc, tak mawiał. *W ciągnieniu, ktore ma bydz nayproſtſze, za ubogiemi ludźmi upraſzam, żeby bez naymnieyſzego uciążenia y pobocznych chlebow, ktore z łaſki Bożey do tych czas w tym Pułku nie były, poślismy, aby nas Bog błogoſławił.* Gdy mu ſię co przykrego trafiło, padał na kolana z całym domem ſwoim, mowiąc, *w Bogu nadzieia moia, iakokolwiek on o mnie, y o domu moim rozporzadzi.* Chorych poddanych ſwoich potrawami z ſtołu ſwego obſyłał. Za umarłych mſze święte zakupował,

wał, z ſąſiadami dobrze ſię zachowywał, ztąd y powagę miał u Braci y miłość. Zwykł też był mawiać, *Dość mały kącik, a wolne ſumnienie, bez grzechu życie, mierne dobre mienie.* Smierć go w tych pobożnych uczynkach zaſtała w roku 1683. Zona iego była Katarzyna Gorayſka Podſtolanka Poznańſka herbu Orla, ta mu powiła pięć corek, z tych Katarzynę oddał na ſłużbę Boſką w klaſztorze Gnieźnieńſkim S. Klary, Tereſſę zaś w Poznańſkim Karmelitek Boſych, trzecia poſzła za Zawadzkiego, czwarta za Złotnickiego, piąta za Dembińſkiego: ſyn iego Mikołay, naprzod Chorąży Wſchowſki, y deputat na Trybunał Koronny 1714, potym Kaſztelan Przemęcki, złączył ſię był dożywotnie z Tereſſą Mycielſką Chorążanką Poznańſką, z ktorey ieſt ſynow dwoch y corka Anna. Franciſzek Chorąży Poznańſki, z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 21,* Tego Chorążego Poznańſkiego ſerce oſobno pogrzebione, nad ktorym na marmurze napiſano: *Quis jacet hic? cor: totus cor fuit ille Dei.*

*SKORCZYCKI *herbu Jaſtrzebiec* w Ziemi Przemyſkiey. Jędrzy Skorczycki Woyſki Przemyſki, a potym Chorąży 1690, z Seymu Kommiſſarz do granic od Węgier *Conſtit: fol: 18*, ſynow iego dwoch, Marcin y Michał. Ludowika Chorążanka Przemyſka, Władyſława Niemierzyca Kaſztelana Połanieckiego małżonka.

SKORKOWSKI *herbu Jelita* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jakuba Skorkowſkiego wſpomina *Okolſki.* Jan 1616. N. miał za ſobą Zofią Kraſinſką Kaſztelankę Płocką. Mikołay 1448 *u Nakiel: fol: 483,*

*SKOROBOHATY *herbu Kruczyn*, to ieſt krzyż na tarczy. Jędrzey Kazimierz Skorobohaty Skarbny Litewſki, Piſarz Grodzki Trocki 1678, *Conſtit: fol: 22,* ſyn iego Teodor, drugi ſyn Jan. Staniſław młodo umarł w roku 1681, w Warſzawie u OO Dominikanow pogrzebiony z nadgrobkiem, kędy ſam krzyż w herbie iego widzieć. Staniſław Skorobochaty *Soc: JESU*, w Minſku życia ſwego dokonał w roku 1668, wieku ſwego 43, Societatis 27, 7 Stycznia; z dziecińſtwa był do nabożeńſtwa przyuczony, ſiodmego roku ſamym ſpoyrzeniem, na pokazany ſobie krucyfix, zawiętą w ſłużbie Bożey gorącość, y w ſobie y w innych, bardziey a bardziey, w dalſzym wieku pomnażał. Matce Przenayświętſzey za niewolnika ſię oddawſzy, wnętrznym y zewnętrznym umartwieniem, z poddanſtwem ſwym przeciwko niey oświadczał ſię. Mnogość affektu w ſercu iego ku teyże Pannie świętey, pokazały obfite łzy, na wſpomnienie imię MARYA, hoynie ſię leiące, ktore częſtokroć czytaiącemu do ſtołu, ſłowa przecinaiąc, mowę tamowały. Pragnął umrzeć w dzień, honorowi tey Panny oddany, iako ſię y był narodził, ale że z Boſkiego obiawienia, dzień, ktorego wſtąpił do Societatem, miał mu bydz dniem oſtatnim życia, przetoż każda Srzoda (bo w tę y Nowicyuſzem y Zakonnikiem zoſtał) była mu okazyą do wielkich zaſług y gotowości na śmierć. Nie pamiętał, żeby zaczętą kiedy dokończył literę, kiedy dzwonek Zakonny, do innych go wzywał zabaw. Częſtemi go na iawie, y przez ſen widokami do miłości Matki Boſkiey, do żądzy widzenia BOGA, do doſkonalſzego żywota y poratowania duſz w czyſcu będących, nieba zachęcały. N. Skorobohaty Skarbny Litewſki, corka iego była za Sebaſtyanem Woyniłowiczem Stolnikiem Mozyrſkim.

SKOROWSKI *herbu Bończa* w Lubelſkim Woiewodztwie. Są y Skurczewſcy w Mazoſzu.

*SKOROYC w Xięſtwie Zmudzkim Gabryel Skoroyc 1621.

*SKORSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Sendomirſkim y Lubelſkim Woiewodztwach. W

Inflanciech Dom ten zdawna kwitnął, z kąd się niektorzy z nich do Polski przenieśli. Stanisław Ditrich Skorski w Parnawskim: ten zostawił syna także Stanisława, ktory z Urszuli Koxki spłodził syna Alexandra Skorskiego, tego z Elżbiety Gładyszowny herbu Gryf, corka iedna Teofila, wydana za Kaspra Jagnińskiego Podstolego Sendomirskiego, dziedzica na Kurozwękach y Niedzwiedziu, w Sendomirskim, druga Joanna; synow zaś dwoch, Woyciech bezpotomny, y Mikołay, ten wszedł w ligę małżeńską, z Zofią Chomentowską herbu Lis, ta mu powiła corkę Zofią Witkowską, y synow czterech: z tych 1. Alexander osiadł w Lubelskim, tamże Komornik graniczny: trzy razy małżeńskie ponawiał śluby. *1mo voto* z Maryanną Radlicką, z ktorey corek iego cztery: Joanna Rafała Jastrzębczyka Kozłowskiego, Zofia Marcina Zaleskiego, Anastazya Antoniego Domaszewskiego, Wiktorya Antoniego Głuskiego, małżonki; syn zaś tylko ieden Stanisław. *2do voto* z Barbarą Zawadzką, z ktorey syn Kazimierz. *3tio voto* z Zofią Kłoczewską, ta mu zostawiła corki trzy, Teressę Domańską, Barbarę y Fráncíszkę, y syna Jozefa. 2. Syn Mikołaia, Jędrzey, Usarski Namiestnik z Michałem Potockim Woiewodą Wołyńskim, ztargawszy zdrowie na usługach Oyczyzny, umarł 1721, w Krasnostawie, tamże pochowany, *sterilis.* 3. Felician z Grabkowską herbu Jastrzębiec, *sterilis.* 4. Syn Mikołaia, Tomasz Skorski, też żył w dożywotniey przyiaźni z Jadwigą Mikułowską herbu Rawicz, corką Franciszka, dziedzica Mikułowic, pod Sendomirzem, a siostrą rodzoną Benedykta Stolnika y Sędziego Grodzkiego Sendomirskiego (dla czego *w tomie 2 fol: 392* omylnie Drukarnia podtrąciła herb Kotwicz, miasto Rawicz, Feliciannie z Mikułowskich Jagninskiey) z ktorey spłodził iednę corkę Alexandrę Domańską, synow zaś czterech, Wacława, Marcina, Reformatow. Jana Societatis JESU, temi czasy Professora Teologii we Lwowie, ktorego wyszły z druku. 1mo. *Jurasus honor Potocciorum Cruci, Paneg: na weselu Xawerego Potockiego Starosty Sokalskiego Lublin: 1722 in folio.* 2do. *Oratio de Sancto Bonaventura, pod tytułem: Ex utroq; Cæsar. Częstochov: 1726.* 3tio. *Vox doloris publici, Paneg: Cracov:* 1727. 4to. *Apex aureus Infularum, Paneg: na Wiazd Mikołaia Wyżyckiego Arcybiskupa Lwowskiego. Leopoli 1737.* Procz tego napisał książkę ktorey dał tytuł: *Lechus Carmen Epicum in lib: 12.* ale ta ieszcze do druku nie weszła. Naystarszy zaś syn Tomaiza, a brat rodzony tu dopiero położonych. Franciszek, wszedł w kontrakty małżeńskie z Elżbietą Sławińską, z ktorey dwoch synow zostawił, Szymona, y Jędrzeia, y corkę Joannę.

*SKORULSKI *herbu Kościesza*, ale z tą odmianą, że na strzale nie ieden ale dwa krzyże kładą, a na hełmie pawi ogon. Jędrzey Skorulski z Seymu 1621 deputowany na sądy fiszkalne Litewskie, *Constit: fol: 24*, pielgrzymuiąc z Xiążęciem Mikołaiem Radziwiłem Sierotką do Jerozolimy, tam został Kawalerem Grobu Pańskiego, dla tego też zażywał orderu, zwyczaynego Bożogrobcom krzyża, po ktorego czterech rogach pomnieysze cztery krzyże, był potym Chorążym, a daley y Marszałkiem Kowieńskim, umarł 1637, mąż pobożny, fundował w Nieświeżu dla ubogich studentow Konwikt, w Kownie zaś fundował klasztor Panien Zakonnych pod regułą S. Benedykta, y należycie go uposażył, kędy corka iego Anna Eufemia wstąpiwszy do tego Zakonu, Xienią go rządziła. Collegio naszemu Kowieńskiemu fundacyi przyczynił, kaplicę y kurs na cześć Nayśw: Panny przy kościele Nieświezkim erygował, organami y rożnym apparatem ozdobił, zszedł z tego świata w roku 1635: z synow iego, Gabryel w Zakonie S. Franci-

Franciszka *de Observant:* Zacharyasz y Paweł *in Societate JESU*, Mikołay Chorąży Kowieński, Stárosta Kormiałowski 1648 naznaczony do rewizyi Skarbu Koronnego, syn iego także Chorążym Kowieńskim umarł Jerzy, y Starostą Kormiałowskim, ktory w roku 1674 podpisał elekcyą Jana III Krola. Rafał Zygmunt, piąty syn Jedrzeia, naprzod Podczaszy, daley Podkomorzy, Marszałek Kowienski, mąż woienny, swoim kosztem Chorągiew Usarską wystawił na obronę Oyczyzny, y pułk Powiatowy prowadził pod woynę Moskiewską, na Seymach rożnych postem stawał, żona iego Maryanna Rymińska Starościanka Kiernowska, z ktorey syn Jan poiął Ludowikę Ciechanowiecką, corkę Oboźnego Litewskiego 1683, był ten Jan pięknego serca w rożnych kampaniach, osobliwie pod Chocimem, Barem, Czarnokozienicami z Turkami. Alexander syn Marszałka Kowieńskiego, Kanonik Wileński y Smoleński. Malcher Skorulski, brat Jędrzeia Marszałka Kowienskiego, Sędzią był Ziemskim Kowieńskim, Kazimierz 1648. Chryzostom w Zmudzi 1621. N. miał za sobą Połubieńską. Jan 1691, syn iego Krzysztof. *Wituński kazanie: Grob Radosny. Gratiæ seculares Problemata*, Katarzyna Konstancya Marszałkowna Grodzieńska, weszła w kontrakty małżeńskie z Łukaszem Felicyanem Massalskim Starostą Persztuńskim. Antoni, Jan y Jozef temi czasy w Zakonie naszym.

*SKORUPSKI *herbu Szeliga* na Wołyniu, Przydomek maią Smoczek Skorupski z tych Gabryel, żona iego Siestrzewitowska, z tey corka Zakonnica S. Benedykta u Wszystkich SS. we Lwowie, syn ieden Pleban Zimnowodzki, drugi Antoni w obozie. Jan podpisał elekcyą Jana III. Są Skorupowie w Minskim, o ktorych pisze *X. Koiałow: in Ms.* że się herbem Leliwa pieczętuią; niewiemze czy nie omyłka, że miasto krzyża iak iest w herbie Szeliga, gwiazdę podkładaią, iak iest w herbie Leliwa. Paweł Skorupa Horodniczy Miński 1632 w Mińskim. Maciey w Woiewodztwie Podlaskim 1674. N Chorążyc Kowieński deputat na Trybunał Litewski 1740.

*SKORUSZEWSKI *herbu Junosza* w Krakowskim Woiewodztwie y w Ziemi Zakrocimskiey. Marcin Skoruszewski Sędzia Grodzki Krakowski, ktorego corka Katarzyna była za Grzegorzem Otwinowskim. N. za Zygmunta I. w wielkich był respektach u Pańskich dworow, syn iego Marcin.

*SKORUTA *herbu Korczak* w Ziemi Przemyskiey y na Wołyniu. Jerzy Skoruta y brat iego Ludwik z Paniewskii Starościanki Zydaczowskiey zostawili potomstwo. Barbara Skorucianka z Młodatycz, była za Tomaszem Grochowskim koło roku 1560. N. za Xiążęciem Sanguszkiem koło roku 1495. N. za Alexandrem Xiążęciem Wisniowieckim. N. za Bireckim Jędrzeiem. N. za Walentym Fredrem Podczaszym Przemyskim. N. miał za sobą Maryannę Brodowską herbu Łada. Jan Zofią Drohoiowską, z ktorey corka Maryanna, y synowie dway Stanisław y Seweryn.

*SKORWID *herbu Rola* w Xięstwie Zmudzkim. Hieronim Skorwid 1621. *Ms. Koiałow:*

*SKORYN w powiecie Rzeczyckim. N. Skoryna deputat na Trybunał Litewski 1740.

*SKORZEWSKI *herbu Ogończyk* w Poznańskim Woiewodztwie. Piotr z Skorzewa Prałat godny, ktorego Kapituła Poznańska zgodnemi głosami sobie za Biskupa obrała, atoli dla kłotni, ile Bolesław Xiążę Wielkopolskie Falancie sprzyiał, wyzuł się ze wszystkiego prawa do tey godności, *Damalew: in Vit: Archiep: Gnesn:* N. Skorzewska była za Sebastyanem Komorskim *Ms. de Famil: Pruss:* N. miał za sobą Zofią Bykowską Podczaszankę Łęczy-

 cką.

cka. Mikołay Skorzewſki Urſzulę Linowſką, z ktorey potomſtwo, Antoni, Urſzula, Franciſzek y Alexander. N. poiął Broniſławę Cypryana Kreſkiego Staroſty Stawiſzynſkiego corkę. Władyſław Skorzewſki Pułkownik, Maryannę Kierſką Kaſztelankę Rogozinſką, wdowę po Zakrzewſkim. Paweł Skorzewſki Dziekan Kościanſki, Pleban Czempińſki, Jędrzey Generał y Marſzałek konfederacyi Wielkopolſkiey, żona iego Choienſka. Kazimierz Skorzewſki miał za ſobą Zofią Naramowſką, z ktorey ſyn Melchior. Kazimierz Maryannę Niemoiewſką Wierulzownę. Władyſław Chorąży Poznańſki złączył ſię dożywotnie z Katarzyną Gorayſką herbu Orla: ſioſtrę rodzoną Mikołaia naprzod Kaſztelana Krzywińſkiego, a potym Przemęckiego z tey corki, iedna Zakonnica, S. Klary w Gnieźnie, y Xieni, druga Maryanna Dembinſka, trzecia Branecka, czwarta Helena za Jozefem Złotnickim, a po ześciu męża ſwego, Zakonnicę S. Klary w Bydgoſzczy pod imieniem Katarzyny.

SKOTNICKI *herbu Bogorya* w Woiewodztwie Sendomirſkim, piſzą ſię zdawna z Bogoryi, z ktorych był Jarosław Bogorya Arcybiſkupem Gnieznieńſkim, o ktorym piſałem w pierwſzym tomie pod herbem Bogorya. Kwitnął potym Marcin z Bogoryi Skotnicki Sędzia Ziemſki Sendomirſki, z ktorym tytułem podpiſał dekret elekcyi Alexandra Krola, *u Karnkowſk: de Primatu* 1501, w roku zaś 1504, iuż Kaſztelan Zawichoyſki *u Łaſk: w ſtat: fol:* 112 *y* 1505 *fol:* 120. Skotnicki Dworzanin Zygmunta I, o ktorym piſze *Łukaſz Gornicki w ſwoim Dworzaninie fol:* 202. Sioſtra Jarosława Arcybiſkupa Gniezn: była za Strzeleckim, z ktorym urodziła Jana Strzeleckiego Kanclerza Koronnego, a potym Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego 1372 *Długoſz*. Jakub Poborca w Sendomirſkim 1613, *Uniw: Pobor*: Helena Marcina Grotowſkiego małżonka. Elżbieta Magdalena Xieni klaſztoru S. Benedykta Panien Zakonnych w Sendomierzu: zeſzła z tego świata w roku 1639. oſobliwſza na Zakon naſz Dobrodzika. Samuel mąż rycerſki pod Chocimem y w Pruſiech, przeſzedł na pokoy wieczny w roku 1644, co o nim powiada nadgrobek iego w Sendomierzu u Panny Maryi, Tomaſz Biſkup Likopolſki, Suffragan Chełmińſki, y Officyał Generalny, Dziekan Lubawſki, deputat na Trybunał Koronny pięć razy, Adminiſtrator Biſkupſtwa Chełmińſkiego 1695, w ktorym miłość świętey ſprawiedliwości głoſi ow zegarek, ktory mu pewna oſoba w ſprawie ſwoiey ofiarowała, proſząc, żeby iey iako naylepiey uſłużył, na co on: Uſłużęć ſzczerze, tylko do tego zegarka weś ieſzcze y moy, ktory noſzę pektoralik. Prałat to był ſławy nienadweręźoney, nauką, dowcipem, y żarliwością uprzywileiowany, umarł 1702. N. miał za ſobą Konſtancyą Karwicką Kaſztelankę Zawichoyſką. Zofia Skotnicka naprzod Mikołaia Firleia, potym Oſtroroga, na koniec Jakuba Kaliñſkiego Podczaſzego Sanockiego małżonka. To też na pochwałe tego Domu przytacza *Cichoc: Alloc: Oſecen, lib: 2 cap:* 13, że w nim nigdy żadna herezya nie poſtała. Piotr Bogorya, ieſt w druku iego: *Politicæ vitæ recte inſtituendæ Via & ratio, Cracov: in 4to* 1576. Tomaſza ieſt w druku, *Faſcia Orbi Polono evoluta Joanni Małachowſki Epiſc: Cracov: paneg: in fol:* 1679 *Poſnan*. Ze Skotniccy Bogorczykowie pewne dobra nadali klaſztorowi Pokrzywnickiemu, świadczy *Starowol: in Vit: Epiſc: Cracov:* Michał Bogorya Skotnicki Chorąży Zakrocimſki 1697.

SKOTNICKI *herbu Drużyna*, to ieſt rzeka bez krzyża, w Krakowſkim Woiewodztwie. *Baranow: y Okol:* N. była za Jozefem Popielem.

*SKOTNICKI *herbu Grzymała* w Ruſkim Woiewodztwie. Widziałem w Krośnie u fary nadgrobek marmurowy Janowi z Małych Skotnik Skotnickiemu Kaſztelanowi Połanieckiemu z herbem Grzymała wyſtawiony, kędy o tym Janie powiada, że był z Oyca Pawła Chorążego Halickiego, z matki Katarzyny Saporowſkii urodzony, na dworach Krola Stefana y Zygmunta III młodſze lata przepędziwſzy, zdolnieyſze Marſowi konſekrował, w Moſkiewſkich, Inflantſkich y Wołoſkich kampaniach Rotmiſtrzowſka funkcyą, z pochwałą wſzyſtkich ſerdecznie utrzymywał, niemniey y inſze na ſiebie funkcye od Rzeczypoſpolitey włożone, wſzedł do grobu w roku 1621, wieku ſwego 59, z Zofii de Bobrek Ligęzianki Kaſztelanki Wiślickiey, zoſtawiwſzy potomſtwo ale go ten grabſztyn nie wylicza, było zas to: Jerzy ktory w roku 1635 świat pożegnał, *Hiſtor: Coll: Croſn*: y Paweł 1654 na naſze Collegium Kroſieńſkie dobroczynny. Ociec ich ołtarz w Krośnie y z znacznym dochodem ufundował, corka zaś była za Franciſzkiem Brzechwą, imie iey Elżbieta. Alexander Skotnicki Kaſztelan Halicki, miał za ſoba Kryſtynę Bełzecką, z Xiężniczki Zbarazkiey urodzona, z tey były dwie corki, Anna Łaſczowa, y Elżbieta Radziſzewſka, *Geneal: Bełzec:* Anna Skotnicka Piſarzowna Halicka, była za Jerzym Brzozdowſkim. N. miał za ſobą Zofią Kalinowſką corkę Woyciecha. *Okol: tom 3. fol:* 174 *powiada:* że Kaſper Trzcińſki, miał za ſobą Skotnicką z Familii Ligęzow, niewiem czy ſą Skotniccy Połkozicowie, chyba że ta Skotnicka była z Ligęzianki urodzona. Tenże Jan Kaſztelan Połaniecki, miał żonę ſnać drugą, Zofią Zebrzydowſką Kaſztelankę Srzemſką, z ktorey była corka Zofia, y ſynowie Mikołay y Paweł, o ktorym wyżey.

SKOTNICKI *herbu Poray* w Woiewodztwie Mazowieckim, z ktorych Kaſper Skotnicki, wyniozſzy ſię z Mazoſza, oſiadł w Krakowſkim Woiewodztwie.

SKOTNICKI *herbu Rola* w Łęczyckim Woiewodztwie. Floryan y Jędrzey Skotniccy ludzie rycerſcy. N. miał za ſobą Głębocką. N. była za Pawłowſkim *Mſ. de Famil: Pruſſ:*

SKOTNICKI *herbu Sas* w Ruſkim Woiewodztwie. Do tych *Okolſki* naciąga Pawła Skotnickiego Chorążego Halickiego, ale go y pod herbem Drużyna położył, wſzakże ani do tych, ani do tamtych nie należał, ale do Grzymalitow. Dawid Skotnicki, miał za ſobą Jadwigę Brzezińſką, pozoſtałą wdowę po Piotrze Mozgawſkim. Prokop zaś Mozgawſką, corkę Piotra, z ktorey był ſyn Jan. Samuela żona Jadwiga Bobiatyńſka.

SKOWIESKI *herbu Rawicz* w Lubelſkim Woiewodztwie, dobra ich Skowieſzyn y Stoczek, ale ich Marcin Skoczewſki przedał Tęczyńſkiemu Woiewodzie Krakowſkiemu. Abraham Skowieſki Rotmiſtrz, y z dwiema ſynami ſwemi Jędrzeiem y Woyciechem pod Warną poległ. Marcin z Tarłowny urodzony, ktorey ſioſtra Xienią była u PP. Brygitanek w Lublinie, ktorego widzieć nadgrobek w Lublinie u tychże Panien Zakonnych, z Grodzkii zoſtawił ſyna Krzyſztofa, z Podlodowſkii zaś czterech, 1. Abrahama, ktorego ſyn Piotr, tego zaś trzey ſynowie, w rożnych expedycyach życie ſwoie za całość tey Oyczyzny położyli. 2. Staniſława, ktorego ſyn ieden zginął od Kozackiey ſzabli, drugi od Tatarſkiey. 3. Krzyſztofa męża rycerſkiego, ktoremu Katarzyna Skarbkowna, trzech ſynow powiła, Mikołaia, y przy dworach Pańſkich, y w obozie zaleconego. Jana walecznego Porucznika pod Cecorą, Chocimem, Starzcem, y Kumeykami, w Pruſiech z Szwedami, Ewę Omiecińſką herbu Junoſza zaślubiwſzy ſobie, oſiadł na Pokuciu, y Marcina, tego żona Konarzewſka herbu Pobog.

*SKOWRONSKI *herbu tępa Podkowa* ale z tą odmianą, że powinna bydz Podkowa

wa barkiem proſto do gory poſtawiona, a we ſrzodku iey Prus imo albo połtora krzyża. Tym ſię herbem pieczętuią Skowrońſcy na Wołyniu, z ktorych Teodor mąż rycerſki pod pancerną chorągwią. Staniſław 1689.

SKRAUSZEWSKI *patrz Krußewſki.* Skrauſzewſka była za Byſzyńſkim Prus 3tio.

*__SKROBŁSKI__ w Ziemi Ciechanowſkiey: czytałem liſt Zygmunta I *in Mſ. Petricov:* dany Floryanowi y Janowi Skrobeſkim braci rodzonym. Jan Skrobocki w teyże Ziemi Poborca z Seymu 1590, *Conſtit: fol: 603*, a w roku 1591 poſłował na Seym. Są y Skrobowiczowie w Trockim Woiewodztwie, z ktorych Jan 1632.

*__SKROCKI__ *czyli Skrodzki* w Ziemi Łomżyńſkiey, gdzie ich wſpominaią *Konſtyt: 1638 fol: 53.* Jan Podſtoli Łomżyńſki Rotmiſtrz naznaczony na preſidium Miaſta Lwowa, *Conſtit: 1653 fol: 13.* Jan Sędzia Ziemſki Łomżyńſki, podpiſał elekcya Jana III Krola. Felicyan Woyſki, Michał Skarbnik Łomżyńſcy.

SKROMOWSKI *herbu Rogala* w Lubelſkim Woiewodztwie. Bartłomiey z Skromowic Podkomorzy, Piotr Stolnik Sendomirſki w roku 1420 podpiſali liſt Krola Jagełła dany Ruſi. Anna z Skromorowic była za Jędrzeiem Czołhańſkim Woyſkim Włodzimirſkim. Anna Skromowſka Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Staniſław, żona iego Ożarowſka.

SKRONSKI *herbu Dębno.* Mikołay z Skronowa Kanonik Krakowſki 1381 na liście Zawiſzy Biſkupa Krakowſkiego, *u Nakiel: w Miechow: fol: 319.* Mateuſz Skronicki Archidyakon Gnieźnieńſki, *Damal: in Vit: Archiep: Gneſn: fol. 307* N. Skrońſki miał za ſobą Bartodzieyſką, *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:*

SKRZETUSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Poznańſkim Woiewodztwie. Jan Skrzetuſki Kanonik y Officyał Generalny Poznańſki 1547, *Literæ Sigiſmundi I in Mſ. Petricov:* Marcin miał za ſobą Annę Raſtkowne Malczewſką, z niey ſyn Jan Sekretarz krolewſki z Seymu 1590 Kommiſſarz do expedyowania defluitacyi po Warcie, *Conſtit: fol: 693* Adam miał za ſobą Jadwigę Bardzinſką. N. Zofią Ponętowſką. Woyciech Jadwigę Linowſką, z ktorey ſyn Jozef, y corka Agnieſzka za Franciſzkiem Trzebickim. N. była za Zaborowſkim. Jan z Woiewodztwa Poznańſkiego długo w obozie Litewſkim po Uſarſku za Oyczyznę woiuiąc, w Zmudzi ſię ożenił 1601 z Anną Burbianką, był Gubernatorem Mohilowſkim, zoſtawił ſynow dwoch, Jana y Jerzego. Jerzy poiął Stanutowne herbu Strzała przez podkowę z gory, zpłodził z niey ſynow ſześciu, z ktorych ieden był w Zakonie naſzym. Jan wydał do druku *Monitorium ſimplex ad correcturam vitæ humanæ decentis punctulis extraditum Torun: in 4. 1709.* Jozef Podczaſzy Przemyſki Deputat na Trybunał Koron: 1738. Podobno ſą Skrzetuſcy y herbu Topor, iako namienia *Poſſelius fol: 327.*

*__SKRZYDLEWSKI__ *herbu Samſon* w Woiewodztwie Poznańſkim. Jan Watta Skrzydlewſki w Kaliſkim, Łukaſz w Poznańſkim 1697.

SKRZYPIENSKI *herbu Ogończyk* w Kaliſkim Woiewodztwie. Jednaż ich dzielnica z Twardowſkiemi, bo ſię y ci z Skrzypna piſzą. Kryſtyn z Skrzypna Staroſta Złotoryſky, żona iego ſioſtra Sendziwoia z Szubina Toporczyka Woiewody Kaliſkiego y Generała Wielkopolſkiego, w roku 1375 Złotoryą utracił, y ſam w niey od Leſzka Białego poimany *Długoſʒ.*

SKRZYNSKI *herbu Łabędź* w Sendomirſkim Woiewodztwie z Wielkiego Skrzynna, iużem ia o nich piſał pod Duninami w drugim tomie, tu ieſzcze przydaię. Włodek z Skrzynna w roku 1451. *Biel: fol: 392 Cromer lib: 22.* Borzywoy, o ktorym *Biel: fol: 418 Crom: lib: 24.* Staniſław z Wielkiego Skrzynna

na Dunin Kaſztelan Połaniecki, Marſzałek Trybunału Koronnego 1683. Mſczuy z Witoldem Xiążęciem Litewſkim przeciwko Nowogrodzianom w Moſkwie woiował, *Biel: fol: 329.* Swentoſław Franciſzek z Skrzynna Dunin, Chorąży Parnawſki, Piſarz Grodzki Radomſki (brat naſzego X. Piotra Dunina, ſyn iego Jakub 1691; ſtryieczny Jakuba. Ignacy Podſtoli Zytomirſki. Adam y Samuel pod Opoczną) potym Woyſki Sendomirſki y Sędzia Grodzki Radomſki. Rachel Barbara Duninowna z Skrzynna Brzoſtowſka, Referendarzowa Litewſka. Jakuba żona, Anna Trembecka.

SKRZYNSKI *herbu Łada.* Jędrzey Łada, poiąwſzy dziedziczkę Skrzynna w Ziemi Wieluńſkiey, piſać ſię poczał Łada Skrzyńſki, tego ſyn Jan poiął Jadwigę Straſzownę, corkę Woyciecha, z ktorą miał corkę Kryſtynę, Derſzława z Bnina małżonkę, y ſyna Zbigniewa, temu Zuzanna Przerębſka powiła ſyna Staniſława, od ktorego z Zofii Zardeckii z Drzewicy, corki Jana, był ſyn Kaſper, ten z Doroty Konieckii, corki Prendoſława, zpłodził dwie corki, Zuzannę Słotwińſką y Jadwigę Załuſką, obiedwie bezpotomne, y ſynow czterech, Jana, Rafała, Seweryna y Floryana. Z tych Jan był Kanonikiem Chełmſkim, y Sendomirſkim, Proboſzczem Mieleckim, Deputatem na Trybunał Koronny. Rafał, z Zofii Seweryna Chamca, y Matki Orłowny corki, zoſtawił cztery corki, Urſzulę, ta *1mo voto* żyła z Samuelem Gorzyckim, z ktorey był ſyn Jan Gorzycki, *2do voto* z Gołembiowſkim, Izabella z Alexandrem Bielſkim, Tereſſa y Pudencyanna, y ſyna Michała. Seweryn w Moſkwie woiuiąc za Dymitrem, zmyślonym Carem Moſkiewſkim, tam ranny w niewolą ſię doſtał. Floryan w młodym wieku zniknął, w Krakowie u S. Franciſzka pogrzebiony. N. miał za ſobą Tereſſę Zołkiewſką, z tey ſyn Franciſzek Franciſzkan, Anna za Skrzyńſkim, Antonina za Kaſzewſkim, Franciſzek miał za ſobą Annę Stokowſką, *Acta Caſtren: Vielun: 1700.*

*__SKRZYNSKI__ *herbu Zaręba* w Łęczyckim Woiewodztwie, Alexander Skrzyńſki, naprzod Woyſki Łęczycki, z Seymu 1661, deputowany do rewizyi pewnych gruntow, *Conſtit: fol: 69*, potym Kaſztelan Brzezińſki, ſynow iego było trzech, Wawrzyniec Stefan Chorąży Łęczycki, ſyn iego z Ewy Szypowſkii herbu Srzeniawa, Alexander *1701.* Jan, drugi ſyn Alexandra, Podkomorzy Łęczycki 1703 z Seymu Kommiſſarz do hiberny, *Conſtit: fol: 2*, był poſłem na tymże Seymie y deputatem do Konſtytucyi, iako też do boku krolewſkiego dla obrady, potym Kaſztelan Łęczycki 1724, żona iego Franciſzka Wierzbowſka Podſtolanka Łęczycka. Staniſław trzeci ſyn Kaſztelana, z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 21.* Synowie czterey Kaſztelana Łęczyckiego, Ludwik w Zakonie naſzym temi czaſy, Franciſzek w Zakonie Franciſzkańſkim, Hieronim y Ignacy. Jan Skrzyńſki miał za ſobą Helenę Kraſinſką. N. była za Franciſzkiem Sołtykiem, Barbara za Jędrzeiem Ładą.

SKRZYSZOWSKI *herbu Gryff.* Staniſław Skrzyſzowſki, pierwſzy z tego Domu od Zygmunta I Krola Polſkiego na Seymie Krakowſkim, do wſzyſtkich ſzlacheckich prerogatyw przypuſzczony w roku *1546*, y z ſwoiemi potomkami: pomogli mu do tego, Jan Mielecki Kaſztelan Wiślicki na ten czas, y Mikołay Łowczowſki, ktorzy go do herbu ſwego Gryff przyieli, Pomogł Jan Hrabia Tarnowſki, Kaſztelan Krakowſki y Hetman Wielki Koronny, ale go naywięcey zaleciły iego expedycye woienne, kędy nie raz odwagi rycerſkiey nie małe dał dowody; wſpomina ich z chwałą przywiley nobilitacyi iego od tegoż Krola, *u Paproc: pod herbem Gryff, fol: 84.*, cały

położony, do ktorego cię odsyłam: każe ich zwać tamże Skrzyszowskiemi, syn iego także Stanisław Pisarz Kancellaryi Koronney, mąż w prawie Oyczystym biegły; z tey racyi Zygmunt III deputował go był do rewizyi Statutu Herburta, iuż to *2dæ editionis*, aby go konfrontował, z starym exemplarzem. *O czym iest list tego Krola w Herburcie, zaraz na początku.* Maryanna była za Klemensem Ustrzyckim Kasztelanem Sanockim.

*SKRZYSZOWSKI *herbu Jastrzębiec* na Sląsku: *Paproc: Strom:* powiada, że ich wspomina list Bolkona Xiążęcia Sląskiego. Barbara Skrzyszowska Zakonnica Sądecka.

*SKZYSZEWSKI *herbu tegoż*, co y Lnifcy, to iest na tarczy powinny bydź dwa Xiężyce nie pełne, barkami do siebie obrocone, gwiazda nad niemi, toż samo, y tymże kształtem ma bydz y na hełmie. *Mf. o Famil: Prusk:* N. Skrzyszowski miał za sobą Katarzynę Lesiecką.

*SKUBNIEWSKI *herbu Jastrzebiec* w Mazowieckim Woiewodztwie. Bartłomiey Skubniewski w Ziemi Liwskiey, Alexander w Woiewodztwie Podlaskim 1674

*SKULTECKI. N. Skultecki miał za sobą Zofią Zarankownę, y z niey potomstwo, Jan, Krzysztof, Stanisław, Maryanna Radomyiska, Zofia y Helena. N. Skultecki poiął Teofilę Horbowską. Jan Archidyakon Warmiński. N. Rotmistrz Orszański, poseł na Seym 1730.

SKULSKI *herbu Korab* w Sieradzkim Woiewodztwie. Mikołay z Skul Skulski, za Krola Stefana w Moskwie, za Zygmunta III w rożnych okazyach, odważnego serca, zszedł z tego świata 1620, nadgrobek iego w Krakowie u OO Franciszkanow. *Starowol: in Monum:*

SKULSKI *herbu Rogala* w Woiewodztwie Mazowieckim, Seweryn, Walentyn y Jan Skulscy w Ziemi Warszawskiey podpisali elekcyą Jana III Krola. Adam 1704, przydany Prymasowi *ad consilia.* Jedneyże są z Łoskiemi dzielnicy. Michał Skulski Podczaszy Warszawski, deputat na Trybunał Koronny 1738.

SKUPIENSKI *herbu Belina* w Woiewodztwie Mazowieckim. Paweł, Jan, Jakub, Stanisław y Marcin Skupieńscy w Ziemi Nurskiey 1697.

*SŁABINSKI w Ziemi Zatorskiey. N. Słabiński Pisarz Ziemski Zatorski, z Seymu 1661 Kommissarz do granic od Sląska, *Canstit: fol: 26.*

SŁABOSZ *herbu Wieniawa* w Krakowskim Woiewodztwie. *Paprocki Strom.* powiada, że się Słaboszowie przedtym pisali z Dąbrowy, iako y Mężykowie, tak Jan Słabosz z Dubrowy Woiewoda Ruski, to iest Mężyk, był Pokoiowym u Władysława Jagełła 1434 *Długosz.* Jednego z nich, że Kazimirscy Mieszczanie, pod pretextem gwałtu iakiegoś od niego uczynionego, stracili, trzech ich na gardle karano, y prawem nowym w roku 1520, obostrzono, żeby miasta rodowitey szlachty bez sądu Grodzkiego nie dekretowały. *Bielski fol: 548.* Jan Słabosz Podsędek Krakowski 1540, *Acta terrest: Cracov:* Jan Komornik Ziemski Krakowski 1547. Wawrzyniec w Poznanskim, Tomasz w Ciechanowskim 1697.

SŁABKOWSKI *herbu Łodzia* w Sendomirskim Woiewodztwie, Michał y Jan Słabkowscy podpisali elekcyą Władysława IV.

SLACHCINSKI *herbu Nowina* w Kaliskim Woiewodztwie, Marcin Slachciński wydał do druku, *Carmen varium de Sigismundi III adventu & Coronat: 1587 Cracov: in 4to.* Stanisław Slachcinski w Zakonie naszym rządził Collegia Brzeskie, y Rawskie 1626.

*SŁADKOWSKI *herbu Jastrzebiec* w Rawskim Woiewodztwie, *tak Baranow:* ale y w Krakowie u S. Troycy widziałem nadgrobek Annie z Sładkowa Kasztelan-

sztelance Rospierskiey położony z tym herbem, od męża iey Hieronima Konstantyna Minora w roku 1640, Ociec iey był zdami się Samuel Kasztelan Rospierski 1632, *Porządek elekcyi.* Piotr Podstoli Rawski Rotmistrz 1658 *Komput woyska*, deputat na Trybunał Skarbowy Lwowski, *Constit: 1653 fol. 2*, potym Chorąży Rawski 1665, *Manif: Lubom:* umarł Kasztelanem Sochaczowskim 1679, żona iego Katarzyna Branicka herbu Gryff, Podkomorzanka Krakowska, corka Jana Klemensa, ale z niey dzieci nie miał, pogrzebiony w Rawskim naszym kościele. N. Sładkowski Kasztelan Ciechanowski, boday nie Sochaczewski, złączył był sobie dożywotnie Katarzynę Lanckorońską, Podstolankę Krakowską, z tey corka *1mo voto* Rylinska, *2do* Cikowska y syn, mąż rycerski ale *sterilis.* Stanisław Dubrawską. N. była za Kasprem Brodowskim herbu Łada. Jan z Sładowa Chorąży Sochaczewski 1452, *Statut Masov: fol: 94*, rozumiem że tu należy.

SŁADKOWSKI *herbu Nowina* w Woiewodztwie Sendomirskim. Rafał Sładkowski Kasztelan Konarski, z Seymu 1569 Rewizor dobr krolewskich w Mazoszu y Podlaszu, w roku 1576 iezdził z drugiemi do Litewskich Panow, aby ich było nakłonić na elekcyą Krola Stefana, *Constit: fol: 244*, y do kwarty Rawskiey, *fol: 260*, y do lustracyi pol pustych na Podolu, *fol: 291.* Walentyn Poborca w Łęczyckim 1577, *Constit: fol: 320.* N. miał za sobą Zofią Minocką, wdowę po Lubomirskim, z ktorey dway byli synowie, Jan y Stanisław. *Baran:* Jan miał za sobą Popławską. Malcher swoim kosztem żołd prowadząc pod Moskiewską expedycyą, zsiadszy z konia, pieszo szedł do szturmu pod Pleszkowem 1582, *Paproc:* Jan Abraham Sładkowski Biskup Cytryński, Suffragan Chełmski, Kanonik y Officyał generalny Kralnostawski, Bełzki, Rubieszowski Proboszcz 1640, ktoremu w tym roku przypisał *Judicium Astropoliticum Jan Karol Dachnowski. Rußel in Tryumf fol: 91 y Okol: Russ: Flor: fol: 59*, imię mu Jacka daią, y że był Zakonu Kaznodzieyskiego świadczą. Brat iego rodzony sławny Rotmistrz w Prusiech y na Tatarow. Dorota Sładkowska, Jana Lipskiego Sędziego Ziemskiego Bełzkiego żona, ale *sterilis* 1618, Barbara zaś Stanisława Witowskiego Stolnika Bełzkiego, Zuzanna Jerzego Zagorskiego, Anna y Regina, siostry: Brat trzeci Hieronim Suffragan Chełmski, wszystkie te dzieci z Jadwigi Zamoyskii zpłodzone z Oyca Wawrzyńca.

SLANKA *herbu Nieczuia* w Bełzkim Woiewodztwie. Eustachi, Jakub y Samuel Slankowie 1697.

SLANKA *herbu Tarnawa* w Sendomirskim Woiewodztwie. Stanisław Slanka z Łapsowa, Kasztelan Sendomirski 1436, *u Okol: tom: 2, fol: 486.* Mikołay Slanka z Łapsowa, Chorąży Sendomirski, 1436, *u Łask: w statucie fol: 140 y na liście Władysława Krola danym Miastu Lwowsk: 1441*, Piotra y Mikołaia Slamkow (tak nápisano) Tenutarzow miasta krolewskiego Małogoszczy, wspomina list Zygmunta I *in Mf. Petricov:* koło roku 1520. Zofia Buskiego klasztoru Xieni, w roku 1579 zmarła, Barbara Jana Stamirowskiego małżonka.

*SLASKI *herbu Brochwicz 3tio* w Podgorzu. Joachim z Kralic Slaski zszedł z tego świata w roku 1606, pochowany w Krośnie u OO Franciszkanow. Reina z Kralic była za Oświecimem, matka to była tego Oświecima, ktory tamże fundował kaplicę Oświecimską nazwaną, była to albo corka, albo siostra Joachima. Anna Slaska Tomasza Leszczyńskiego Sędziego Ziemskiego Sanockiego małżonka.

*SLASKI *herbu Grzymała* z mężem zbroynym w bramie. N. Slaski miał za sobą Grochowską herbu Junosza, z tey corka była za Franciszkiem Antonim Cho-

Chomęrowſkim Sędzią Ziemſkim Stężyckim 1680. Jan Slaſki 1702. N. miał za ſobą Agnieſzkę Kruſzyńſką, z ktorey zpłodził dwie corki, jedna zaślubiona Anna Staniſławowi Ołtarzewſkiemu, druga Maryanna Sobiegurſkiemu. N. Kaſztelan Czerſki, miał za ſobą Godzką Starościankę Owrucką. Slaſka była za Koſeckim. N. miał za ſobą Konſtancyą Jarzyniankę. Woyciech Slaſki w Zakonie naſzym, rządził po dwa kroć Collegium Nieświezkie: Mikołay zaś tyleż razy Collegium Połockie, to ieſt 1663 y 1675. Adam 1633, Jozef y Tomaſz 1697 w Ziemi Ciechanowſkiey, Franciſzek w Nurſkiey, Kazimierz w Zakrocimſkiey. Szymon Jozef Regent Sanocki, żona iego Konſtancya Franciſzka Nieſmierſka.

SŁAWECKI herbu Jaſtrzebiec. Z tych ieden, *za czaſow Paproc:* był Piſarzem Skarbowym. Grzegorz Sławecki mąż rycerſki, o ktorym *Konſtytucya 1638 fol: 54.* Jadwiga była za Janem Pepłowſkim.

*SŁAWEK w Ruſkim Woiewodztwie. Sławko Dworzanin Zygmunta Kieyſtutowicza Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego, gdy go broniąc od śmierci z przyſięzonym na niego, położył ſię na nim, oknem z pałacu od nich wyrzucony, w Trokach zginął. Staniſław Sławek 1629, *Acta Caſtren: Leopol:* Tereſſa Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie, Konſtantyn y Mikołay w Kaliſkim 1697.

SŁAWIANOWSKI herbu Korona, patrz tego herbu pod Cieſzewſkiemi *w pierwſzym tomie fol: 382,* gdyż to iedenże Dom z Sławianowſkiemi w Pruſiech, Ignacy y Marcyan w Poznanſkim 1697.

SŁAWIANOWSKI herbu Jelita, widziałem ich z tym herbem. N, Sławianowſki, dobra ſwoie Więcławice Nowicyatowi naſzemu Krakowſkiemu darował. *Hiſtor: Domûs.*

SŁAWIEC w Rawſkim Woiewodztwie, Wawrzyniec y Jan Sławiec podpiſali elekcyą Jana III Krola.

SŁAWINSKI herbu Leliwa w Wielkieypolſzcze. Adam Sławińſki 1588, *Acta Caſtren: Opocznen:* boday nie ten Adam miał za ſobą Konſtancyą Rogozińſką Burgrabiankę Krakowſką. Przecław dziedzic na woli Przecławowſkiey 1580 *Ibidem,* corki iego, Anna była za Staniſławem Stokowſkim herbu Drzewica, druga Jadwiga za Staniſławem Wronikowſkim 1613 *Ibidem.* Wacław tamże 1598. Michał Kanonik Poznańſki 1577, *Acta Synodi Provinc: Petric: fol: 36.* Mikołay 1548, *Acta Caſtren Leop:* Staniſław 1618 ucząc ſię w Ingolſtadzie, wydał *aſſertiones de præcipuis Juris Canonici articulis,* kędy w prefacyi powiada, że z Gębickiemi y Krzyckiemi miał koliigacyą, był Kanonikiem Gnieźnieńſkim, Poznańſkim y Łowickim 1634. Kaſper podpiſał Uſtawy Ziazdu Pokrzywnickiego 1587, *Conſtit: fol: 427.* Maciey Sławińſki wydał do druku, *Wieniec małżeńſki nowym Oblubieńcom Macieiowi Załuſkiemu y Zofii Dambſkii 1624 in 4to Poſnan:* N. Kanclerz Gnieźnieńſki, Kanonik Krakowſki y Poznańſki 1675. Jan w Poznańſkim 1674, Paweł Komornik graniczny Zatorſki w Krakowſkim. Przecław poſeł na Seym electionis z Zatorſkiego 1696. Maryanna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Podobno ſą inni Sławińſcy herbu Korczak czyli Slepowron. Zofia Sławieńſka Jana Rokſzyckiego Cześnika Sieradzkiego małżonka, *Andr: Triceſ: lib. 2 epigram:*

SŁAWKOWSKI herbu Radwan w Ziemi Ciechanowſkiey y w Pruſiech, Marcin z Sławkowa Woiewoda Kaliſki 1483, *iakom dowodził w pierwſzym tomie,* Jeden z nich był Podſtarościm Kowalſkim. Sławkowſka była za Przeworſkim. *Mſ. de Famil: Pruſſ:* Sławkowſkiego Rogali znaydzieſz nadgrobek *u Starowol: in Monum:*

SŁA-

SŁAWOGORSKI herbu Kościeſza niektorzy z nich z Podlaſkiego Woiewodztwa wyniośſzy ſię, oſiedli w Grodzieńſkim Powiecie *X Koiał: in Mſ.* Staniſław Sławogorſki Podſtoli Podolſki 1685, podpiſał Konſtytucyę Koronne. Staniſław Kanonik Kamieniecki, Proboſzcz Nowomieyſki, ſzczegulniey na naſze Collegium S. Piotra w Krakowie dobroczynny, ktoremu y wieś Podgorzany y Bibliotekę ſwoię darował, tamże po śmierci pogrzebiony, ſioſtra iego była za Brzeſkim. Mikołay Kanclerz y Officyał Płocki. Staniſław w Podlaſkim, Szymon w Ciechanowſkiey Ziemi 1697.

SŁAWOSZEWSKI herbu Godziemba w Kuiawſkim Woiewodztwie. Anna Sławoſzewſka Grzegorza Zakrzewſkiego Kaſztelana Kruświckiego małżonka, *Paproc. fol: 413.* Jan miał za ſobą Łucyą Marſzewſką. Są tegoż herbu Sławoſzewſcy y w Grodzieńſkim powiecie, iako świadczy *Koiał.* Mikołay 1632 w Ziemi Warſzawſkiey.

SŁAWSKI herbu Mora w Ziemi Łomżyńſkiey. Waleryan Sławſki, o ktorym *Konſtytucya 1618 fol: 18.* Anna Sławſka Staniſława Olſzyńſkiego żona.

SŁAWSKI herbu Szeliga w Ziemi Włodzimirſkiey, y w Xięſtwie Litewſkim. Mikołay 1519 poſeł do Moſkwy względem pokoiu, *Koiał: Mſ.* Są Sławſcy w Wołkowiſkim Powiecie.

SŁENSKI herbu Wieniawa w Mazowieckim Woiewodztwie. Marcin de Slańſko Kaſztelan Poznańſki 1436, podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk: w ſtat: fol: 140.*

SLEPCZYC herbu Prus w Powiecie Wilkomirſkim *Koiał in Mſ.*

Sleporod herb albo Snieporod.

NA mogile ſtrzała z krzyżem proſto do gory ż lezcem ſtoi, miedzy dwiema proporcami, tak go opiſuie *Paprocki w Gniazdzie fol: 1193: o herb: fol: 800. Okolſki tom: 3 fol: 128,* gdzie też powiada, że ten herb nadany od Xiążąt Litewſkich za iakieś heroiczne dzieło w okazyi, od Przodka Sleporodow Familii pediete. Maciey Sleporod Piſarz Grodzki Witepſki. Jan Snieporod ſławny Pułkownik, od Staniſława Paca we dwoch tyſiecy, to z ſzlachty, to z komputowych, to z Kozakow Połockich wyſłany przeciwko Moſkwie, wodza ich Tołkmaka, zamek Jezierzyſzcze w oblężeniu ściśle trzymaiącego poraził *Koiał: in Mſ.*

Bar-

Slepowron herb.

BArkiem proſto do gory podkowa ſtoi, na niey krzyż, na krzyżu Kruk czarny trochę wſpięte do lotu maiąc ſkrzydła, w prawą tarczy obrocony, w pyſku złoty pierſcień trzymaiąc, pole tarczy błękitne, podkowa biała, na hełmie nad koroną takiż kruk, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1039 o herb: fol: 312. Okol: tom: 3 fol: 121. Biel: fol 172.* Ciż autorowie zgadzaią ſię na to, że ten herb nabyty z takiey okazyi: gdy albowiem ieden z Familii korwinow, poiął wielkiey fortuny dziedziczkę iedynaczkę herbu Pobog, tak herb ſwoy wykſztałtował, że do podkowy Oyczyſtego ſwego kruka z pierſcieniem przydał: rozumieią zaś że korwin ten z Węgier do Polſki przyſzedł, ſzukaiac chwały rycerſkiey, w Węgrzech zaś rozplėniona była korwinow Familia, od iednego z Rzymſkich Korwinow. Nie przecze bynaymniey, że w Rzymie ſławny był niegdy *Valerius Corvinus Tribunus Militum*, z tey przyczyny Korwinem nazwany. o Hetman Rzymſki Camillus wyciągnął z woyſkiem przeciwka Francuzom, nim przyſzło do batalii, Francuz y wzroſtem y ſiłą mężny, na poiedynkową z ſobą utarczkę, wyzywał kogokolwiek z Rzymſkiey kawaleryi, ſtawił ſię Valerius, ale gdy ſię z Francuzē iuż iuż miał potykać, kruk niewiedzieć zkąd na ſzyſzaku iego ſiadſzy, tak y ſkrzydłami y ſponami y pyſkiem na adwerſarza Waleryuſzowego nacierał, że y w oczy Francuz nie mogł mu dobrze y proſto weyrzeć, za takim tedy poſiłkiem, ſnadno zwyciężył nieprzyiaciela Rzymian, a od tego czaſu Waleryuſz, Korwinem był przezwany; ſześć razy Konſulem Rzymſkim zawołany, ſto lat przepędził, w żywey iednak y czerſtwey zawſze ſtarości *Livius lib: 7 dec: 1.* Czy iednak rozplenione od niego potomſtwo, tymże ſię Korwinow imieniem ſzczyciło, tego nigdzie nie czytam. Prawda y to, że Jan Huniad, y ſyn iego Maciey Krol Węgierſki, ba y od tego z niedobrego łoża zpłodzony Jan, Korwinami ſię zwali y na monecie ſwoiey wybiiać kazali Kruka z pierſcieniem, atoli naprzod to u mnie pewna, że w Polſzcze dawnieyſza Familia

Korwi-

Korwinow, niżeli żył Huniad, ale ſyn iego Maciey co poznać z przywileiu Konrada Xiążęcia Mazowieckiego danego w Warſzawie w roku 1224, ci zaś dopiero kwitneli po roku 1400, do tego *Annales Sileſiæ* twierdzą, że gdy Macieiowi Krolowi Węgierſkiemu zdięty z palca ſygnet wynioſł, Maciey go dogoniwſzy y poſtrzeliwſzy zabił, pierſcień odzyſkał, a na pamiątkę tego, Kruka ſobie z ſygnetem za ſymbolum obrał. Z tey familii był u wſpomnionego Konrada Wawrzęta Slepowrończyk dzielny y fortunny Hetman. Chryzolm Kaſztelanem Czerſkim 1320.

Herbowni.

Bagieńſki
Bratkowſki
Buyno
Ciecierſki
Drożenſki
Frackiewicz
Gaſtorowſki
Gawkowſki
Ganſki
Goczanowſki
Golimunt
Gorſki
Goſiewſki
Grochowarſki
Grodecki
Gutowſki
Harbowſki
Jaruzelſki
Jaſtrzębſki
Idzikowſki
Joſiewſki
Jurzyc
Juſkiewicz
Kamienſki
Komecki
Koſakowſki
Kownacki
Kraſinſki
Kraſowſki
Krokowſki
Krukowſki
Kuczywski
Kudelski
Kuleſſa
Kurp
Łaniecki
Łasciſzewski
Liſowski
Łupinski
Malinowski
Materna
Mikucki
Milewski
Milkowski
Miroſſewski
Młodzieiowski
Mnichowski
Naſierowski
Nowoſielski
Olſſewski
Oſtrowski
Pienicki
Piotrowski
Piſarzewski
Pniewski
Pomianowski
Popławski
Przeſtrżelski
Puchalski
Pułaski
Raczyński
Ramański
Rembowski
Romański
Romocki
Rozyniec
Rzaczyński
Sarnicki
Sawicki
Sczucki
Slepowroński
Sironski
Spadowski
Suchodolski
Swiderski
Szeplewski
Szymborski
Topczewski
Truskolaski
Trzcinski
Waż
Wierzbicki
Wilkowski
Wroblewski
Wyrzykowski.

Przecież nie wſzyſcy tu położeni, iednakowo tego herbu zażywaią; a naprzod Jurzycowie y Kamieńſcy, pod podkową gwiazdę kładą. Olſzewſki nie gwiazdę, ale krzyż drugi taki w poſrzodku iey noſzą, iaki ieſt y na wierzchu iey: Suchodolſcy zaś na barku podkowy krzyża nie maią, ale tylko w poſrzodku iey, a Kruk na ſamey podkowie ſtoi, na hełmie zaś nie ieſt Kruk, ale trzy piora ſtruſie. Wroblewſcy nie na podkowie Korwina ſtawiaią, ale na Kuſzy napiętey ſtrzałą do gory proſto, na hełmie trzy piora ſtruſie.

SLEPOWRONSKI *herbu Slepowron.* Adam, Stefan y Jędrzey, Jozef Jan y Woyciech Slepowrońſcy, w Ziemi Nurſkiey, Marcin w Ciechanowſkiey 1697.

SLESINSKI *herbu Doliwa* w Bełzkim Woiewodztwie. Sędziwoy z Sleſzyna, mąż rezolutnego ſerca przez kilka dni, ſam prawie Santoka mężnie bronił, aż gdy wielom ieden w ſile wyſtarczyć nie mogł, zamek ten poddał w roku 1370 *Długoſ.* N. Sleſińſki miał za ſobą Duninownę Kaſztelankę Inowrocławſką koło roku 1560. Jakub z Gawrońſkii zpłodził ſyna Adama na Sleſinach, Podczaſzego Łęczyckiego, ktoremu Zuzanna Wiſzowata z Krakowſkiego Woiewodztwa powiła dwie corki, iedna z nich Kryſtyna była

za Adamem

za Adamem Domaradzkim Pułkownikiem herbu Jaſtrzębiec, druga Alexandra, za Sewerynem Morſztynem dziedzicem na Jankowce. Krzyſztof miał za ſobą Konſtancyą Linowſką, Staniſław Karśnicką Chorążankę Łęczycką. Izabella była za Ignacym Waſilewſkim Staroſtą Narwſkim, druga za Mikołaiem Gidzińſkim, trzecia za Wieſzczyckim.

*SLESINSKI *herbu Wieniawa* w Goſtyńſkiey Ziemi. Mikołay z Sleſina podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk: w ſtat: fol:* 141. Marcinowi Sleſinſkiemu Woyſkiemu Goſtyńſkiemu, zmarłemu w roku 1578, oſierociała żona Anna Dzierzgowſka herbu Jaſtrzębiec, ſioſtra Arcybiſkupa, marmurowy nadgrobek w Kollegiacie Łowickiey z tym herbem wyſtawiła. N. była za Staniſławem Tarnowſkim Chorążym Goſtyńſkim. Sebaſtyan Podſtoli Goſtyńſki 1674 w Ziemi Goſtyńſkiey. Staniſław Kaſztelan Inowłodzki temi czaſy.

*SIESKI *herbu Nałęcz:* Adam Słęſki Proboſzcz Wiſnicki Dziekan Kielecki, z tym herbem pogrzebiony w Krakowie u S. Ducha 1606, matka iego Agnieſzka Gelowſka, ociec Staniſław.

*SLEZANOWSKI *herbu Topor,* Tereſſa Slezanowſka była za Zygmuntem Fredrem Kaſztelanem Sanockim. Są y w Woiewodztwie Podlaſkim.

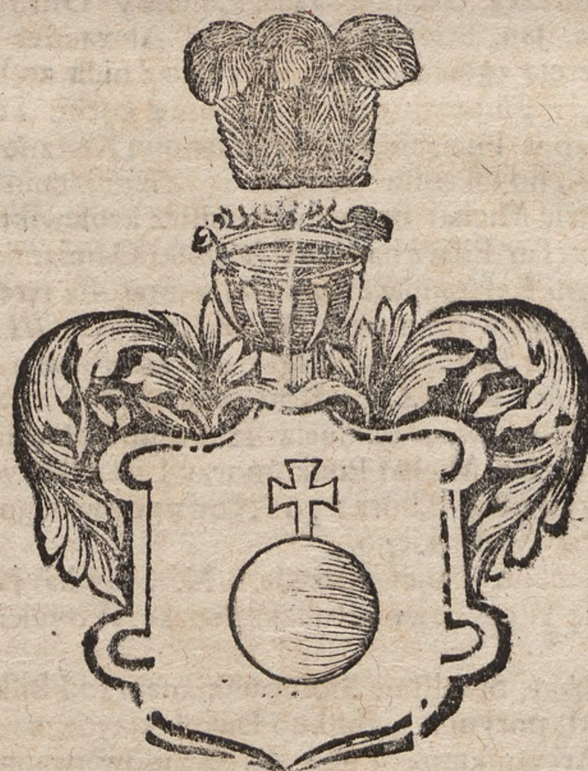
*SLIWICKI *herbu Jelita.* Ci ſą właśni Łyſakowſcy herbu Lubicz, ale gdy w Pruſiech oſiedli, od dobr Sliwice nazwanych, Sliwickiemi zawołani. W roku potym 1685 Rzeczpoſpolita na Seymie zgromadzona, za ſynow Koronnych ich przyięła, to ieſt Jana Sliwickiego y ſukceſſorow iego. Marcin Zamoyſki Podſkarbi Wielki Koronny przyiął ich do herbu ſwego Jelita, iakom czytał na liście Jego, w tymże roku danym, A Jan trzeci Krol Polſki, w tymże czaſie, gdy o ich nobilitacyi w ſwoim przywileiu mowi, hełm herbu ich, w ten kſztałt wyformował, że powinna bydz ręka zbroyna w prawą tarczy mieczem zanieſiona. Ten tedy Jan Sliwicki miał trzech ſynow, Jana, Macieia, y Jerzego: nayſtarſzy Jan był Cześnikiem Chełmſkim y Piſarzem ſkarbu Koronnego. Syn iego Piotr Jacek w Kongregacyi Miſſyonarzow teraz Proboſzcz Warſzawſki u S. Krzyża, y Wizytator generalny teyże Kongregacyi. Z corek nayſtarſza Anna, żyła *1mo voto* z Kazimierzem Suchodolſkim Podkomorzym Krolewſkim, *à 2do voto* z Kolankowſkim Towarzyſzem znaku Huſarſkiego, inne trzy corki ſą Zakonnicami: iedna Elżbieta u Panien Wizytek w Warſzawie, Agnieſzka y Maryanna u Panien Dominikanek w Gorze pod Warſzawą. Drugi ſyn Maciey z Zuchowſkii zpłodził ſyna Jędrzeia y dwie corki, Ten Jędrzey ożeniwſzy ſię *1mo voto* z Zofią z Duninow Szpotow Michałowſką wdową, miał z nią ſynow dwoch Woyciecha, y Dominika, y dwie corki, Maryannę y Franciſzkę; *2do voto* tenże Jędrzey z Kołudzką Sędzianką Ziemſką Inowłocławſką zoſtawił iednę corkę Antoninę. Starſzy ſyn tego Jędrzeia Woyciech ſłuży za Towarzyſz pod znakiem Huſarſkim, wziął *in ſociam vitæ* Katarzynę Radoſzewſką Chorążanke Sieradzką z Walewkii pochodzącą. Corka Jędrzeia Maryanna ieſt za Jozefem Sokołowſkim Podſędkiem Brzeſkim Kuiawſkim Ziemſkim, z ktorą *procreavit* Magdalenę corkę. Z corek zaś wzwyż pomienionego Macieia, iedna poſzła za Chylińſkiego, druga umarła. Trzeci ſyn Jana; Jerzy *procreavit 2do voto* z Oſſowſką ſynow dwoch, y corek dwie, ſtarſzy ſyn Bonawentura, ſłuży pod znakiem Pancernym. Drugi Roch y corka Helena.

*SLIWINSKI *herbu Junoſza* w Pruſiech. Kaſper Sliwińſki *Mſ. de Famil: Pruſſ:*

SLIWNICKI *herbu Korab* w Sieradzkim Woiewodztwie. Maciey Sliwnickii Proboſzcz Poznańſki, Gnieźninſki y Kaliſki Archidyakon, umarł 1551, ktorego w Gnieznie nadgrobek opowiada. Piotra Sliwnickiego trzech było ſynow, Mikołay, Alexander y Piotr: tego ſynowie Piotr y Jędrzey Rotmiſtrz na Szwedzkiey kampanii, z Łoſieckii ośmiu miał ſynow, z ktorych iedni woienną traktowali, drudzy zakonne życie ſobie obrali. Wacław Sliwnicki 1604, *Acta terreſtr, Leopol:* Elżbieta Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

*SLIWSKI w Podlaſkim Woiewodztwie. Jakub Sliwſki Archidyakon Przemyſki 1628, był na Synodzie Prowincyal: Piotrkow: *Acta Synod.* wydał do druku 1mo. *Poſłowie Japońſcy do Pawła V Biſkupa Rzymſkiego, narod y droga ich, z Włoſk: na Polſki przetłum: in 4to Cracov: 1616.* 2do. *Chwalebny Grob Pańſki Jerozolimſki albo Kawalerya Duchowna tegoż Zakonu.* 3tio. *Kazanie na pogrzebie Adama Konſtant: Xcia Oſtrogſkiego Woiewodzica Wołyńsk: 1618 in 4to Cracov:* wprawdzieć na Zakonnych oſob honor y piorem y ięzykiem był przyciężſzy, atoli w roku 1625 od S. Franciſzka Xawiera, wziąwſzy dobre napomnienie, ktorego iawne na grzbiecie iego były znaki, więcey ſobie ſługi Boſkie poważał, niż przedtym *Hiſtor, Provinc:* Michał Proboſzcz Przeworſki Zakonu Bożogrobcow, *Doctor Romanus. Nakiel: Miechov: fol: 866.* Alexander Podſtoli Bielſki, 1704.

Slizien herb.

SWiat powinien bydz na tarczy, iak go zwyczaynie z krzyżem maluią, ale bez paſa na nim, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Mſ. X. Koiał:* alem ia widział w dedykacyi pewney Xiążki, że na hełmie z korony powinna wychodzić ręka do gory wyciągniona, przecięż troche w łokciu zgięta, przez ktory łokieć ſtrzała przechodzi, z lewey ręki tarczy, na prawą, z dołu w gorę troche. Tym ſię herbem pieczętuią Sliziéniowie w Xięſtwie Litewſkim, ci z Siedmiogrodz-

kiey Ziemi do Siewierſkiego Xięſtwa w Białey Ruſi przyſzli, ieſzcze za czaſow Alexandra Krola; Jędrzeiowi Ratſza te przenoſiny przypiſuią, tego ſyn Jan Andreiewicz Slizen Topłyk nazwany, zpłodził piaciu ſynow, Teodora, Euſtachiego, Dawida, Jana, y Tymoteuſza, z ktorych tylko Jan ſukceſſora zoſtawił Euſtachiego, ktoremu w nadgrodę dobr zawoiowanych od Moſkwy, w Powiecie Oſmiańſkim, te były nadane, Motyki, Kurozin, Uzła, Kniehynin, Studzionki; miał za ſobą Jacyniczownę, z ktorey zoſtało ſię ſynow trzech. Grzegorz, ten zginął; Jan Woyſki Oſmiańſki bezżenny, Paweł Stolnik Oſmiańſki z Pietkiewiczowny, zrodził Grzegorza Podſędka Oſmiańſkiego, ktorego żona Hurynowna; Hieronima, ktory zginął pod Smoleńſkiem: y Alexandra Stolnika Oſmiańſkiego, Staroſty Miadzolſkiego, tego nadgrobek marmurowy widzieć w kościele OO Bernardynow na puſtyni w Budzie, złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną Stachowſką, Krzyſztofa Marſzałka Oſmiańſkiego corką, z ktorą miał ſynow dwoch, Michała y Alexandra, z tych Michał zſzedł bezżenny: Alexander naprzod był Podſtolim Oſmiańſkim, Trukczaſzym krolewſkim, deputatem *ad pacta conventa* Jana Kazimierza Krola 1648. *Porządek elekcyi fol:* 22, potym Stolnik Oſmiańſki, 1661 Kommiſſarz do granic Podlaſkich y Brzeſciańſkich *Conſtit: fol:* 28, na naſze Collegiū Brzeſkie dobroczynny; wſzedł *imo voto* w kontrakty małżeńſkie z Teodorą Mieleſzkowną Podkomorzego Grodzienſkiego wnuczką, Dzieniątkowie, Ławna y Oſtrowca dziedziczką, z tey byli ſynowie, Jan, Stefan, Krzyſztof y Alexander Hilary, wſzyſcy iednak prędką śmiercią zgładzeni, ſam ſię tylko z nich zoſtał Stefan, o ktorym niżey, *2do voto* z Filipowiczowną, z ktorey corki, Teodora Kazimierzowi Ilicowi, Joanna Puciacie, Kryſtyna Janowi Kierznowſkiemu, Tereſſa Erazmowi Swiechowſkiemu Sędziemu Ziemſkiemu Oſmiańſkiemu zaślubione, y ſynowie Michał Bruno, Rotmiſtrz krolewſki, Benedykt, Antoni y Jędrzey. Stefan Piſarz naprzod Ziemſki Oſmiańſki poſeł na konwokacyą 1696: potym Referendarz Litewſki y Staroſta Krewſki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1705, *Chocimska za Jana III wiktorya*, do ktorey też y on męztwem ſwym dopomagał, *wierßem Polskim opiſał, y do druku podał.* Miał za ſobą *imo voto*, Zofią Kotłowne, corkę Adama Woyſkiego Starodubowſkiego, ſynowicę Samuela Hieronima Kotła Marſzałka Oſmiańſkiego, z ktorey ſyn Michał Podkomorzy Litewſki, y corka Anna, *2do voto* Teodorę Szwykowſką Chorążego Nowogrodzkiego ſynowicę, corkę zaś Alexandra Szwykowſkiego.

*SŁOMKA w Mazowieckim Woiewodztwie. N. Słomka Łowczy Czerſki, miał za ſobą Tereſſę Wężykownę Rudzką, corkę Woyciecha, circa 1700 umarła.

SŁOMOWSKI *herbu Abdank*, Staniſław Słomowſki, naprzod Biſkup Laodycki y Suffragan Krakowſki, potym Arcybiſkup Lwowſki 1565, na tę katedrę wſtąpiwſzy, naprzod Arcybiſkupie dobra od ſąſiadow bezprawnie przywłaſzczone, prawem windykował, budynki ſtarością zbutwiałe, rożnemi nieprzyiacielſkiemi inkurſyami zdezolowane reparował, ołtarz wielki w katedrze ſwoiey wyſtawił. W Dunaiowie Dwor Arcybiſkupi do ruiny nachylony dzwignął, tak na dobro Archidyecezyi ſwoiey pracuiącego, śmierć znalazła w roku 1575, *Scrobißov: in Vit: Archiep: Leopol:* był y w nauce y w cnotach znakomity, w prawie biegły, w konwerſacyi poważny.

*SŁOMOWSKI *herbu Grzymała.* Słomowſki Woyciech 1621, Annie z Słomowa pozoſtałey wdowie, po Jędrzeiu Roſzkowſkim z Gorki rezygnacyą czyni dobr Słomo-

Słomowa za ſummę &c. *Acta Caſtren: Oſtrzeßow:* Okol: *tom: 2 fol: 169,* powiada, że była ta Anna herbu Grzymała. Jan Słomowſki, miał za ſobą Zośią Jacimirſką. Adam Podſędek Goſtyńſki.

Słon herb.

OKolski *o nim piße tom: 3 fol: 162,* gdzie powiada, że powinien bydz Słoń na trzech wzgorkach ſtoiący, w prawą tarczy obrocony, y, że go Sierawſcy na Podolu zażywaią. Mnie ſię doſtało widzieć, na nadgrobku Jana Paprockiego Piſarza Zupy Toruńſkiey, w kościele OO Dominikanow w Toruniu pogrzebionego, że był Słoń, trąbą ſwoią, z drogi owieczki rozpędzaiący: *A Petraſancta cap: 54 twierdzi,* że Słoń w Brytannii niektorym Domom ieſt w herbie zwyczayny. Tym ſię herbem pieczętuią Słoniewſcy.

SŁONCE *herb,* Tenże Okolski *tom: 3 fol: 163,* kładzie herb Maſzkowſkich Słońce koloru iednak tarczy ſłońca, ani hełmu nie opiſał, iam go położył pod Maſzkowſkiemi.

SŁOŃCZEWSKI *herbu Koścießa,* Lenard Słończewſki Biſkup Kamieniecki nie w roku 1400, iako chce *Paproc: y z niego Okolski,* ale zſzedł z tego świata w roku 1563, Ociec iego z Przodkow ſwoich ſzlachetnie urodzony, w młodſzych leciech niepomiarkowanie żyiąc, a zatym fortunę całą ztyrawſzy, nakoniec gdy inſzego ſpoſobu do życia nieſtawało; poiąwſzy w mieście krolewſkim Wyſzogrodzie żonę, tamże przy niey oſiadł: dla tego y Lenard z tych rodzicow urodzony, Lenardem ſię z Wyſzogrodu y zwał y piſywał; w Akademii Krakowſkiey w naukach znaczny poſtępek uczyniwſzy, wſtąpił do Zakonu Bożogrobcow, albo Miechowitow, kędy Doktorem Teologii wynieſiony y Konwentu S. Jadwigi na Stradomiu przy Krakowie Proboſzczem: ofiarowano mu było dla znacznych cnot y przymiotow iego y Proboſtwo Miechowſkie, ale go niechcąc przyiąć, komu innemu uſtąpił, ſam zaś konwent Stradomſki nie małym koſztem reſtaurował, praw Zakonu ſwego mężnie u Krola y u Senatu bronił, do czego mu ſiła pomagała u wſzyſtkich acceptacya, ktorą miał z Kaznodzieyſkiey funkcyi, każąc przed Krolem lat kilka w katedrze Krakowſkiey, tak

tak dalece, że też Zygmunt August szacuiąc sobie tak zacnego męża, do Infuły go Kamienieckiey pomknął w roku 1546. *Nakiel: in Miechov: fol: 636, 673, 674 Starowol: in Monum: ex Inscription: Miechow:* przecięż raczeyby miał mowić, *Nakiel:* że wzięty na Biskupstwo 1547, albo 1548 według tego co się w pierwszym tomie mowiło. Wiele bardzo kościołow, Plebanii, Szpitalow, w tey Dyecezyi za iego zabiegiem y nakładem stanęło, wiele opuszczonych dźwignął, y osadził; karności kościelney dziwnie przestrzegał, ubogich y sierot dobroczynny obrońca, w radzie mądrze przezorny, ztąd gdy Sieniawski Hetman Piotra na Wołoskim Hospodarstwie osadzał, Krol mu tego Słończewskiego przydał w komitywie, aby on mu przysięgę wierności opisał. *Orichov: in Annal:* Tenże świadczy, iak bronił w Senacie małżeństwa Barbary Radziwiłowny z Augustem I Krolem Polskim. Jan y Maciey w Warszawskim 1633. Gabryel 1703. Stanisław w Ziemi Chełmskiey Poborca z Seymu 1591. *Const: fol: 632.* Jan Dworzanin Zamoyskiego. Jędrzey w Ziemi Zakrocimskiey 1674. Stefan Jozef Sekretarz krolewski 1704. Adam Słończewski w Zakonie naszym, życie swoie ztargał na usłudze zapowietrzonych w Wilnie w roku 1653, był człowiek heroicznych cnot pełny, a między inszemi passyą gniewu takim gwałtem w sobie ukracał, że aż mu się krew nosem rzuciła. *Nadasi in Vict: Charit: Tanner: fol: 793.*

SŁONECKI *herbu Gerald.* Słonecki Gerald Starosta Gniewkowski, *o ktorym Biel: fol: 247.*

*SŁONECKI *herbu Korab* w Wielkieypolszcze. Tomasz Słonecki 1621. N. Słonecka Tomasza Koczorowskiego małżonka. Jędrzey miał za sobą Jadwigę Wieruszowną Walknowską, z ktorey synowie Jan y Mikołay, piszą się z Słończyc. Marcin 1704.

*SŁONIEWSKI *herbu Słoń.* Ci do prerogatywy szlacheckiey przypuszczeni w roku 1659, w Krzysztofie Wartesżowiczu Słoniewskim, o czym patrz Konstytucyi w tymże roku. Ten tedy Krzysztof Sekretarz krolewski zpłodził dwoch synow Michała, y Mikołaia, Michał Starostą był Soleckim, Ludowika Druszkiewiczowna syna mu powiła Piotra, y corkę Elżbietę. Mikołay był Chorążym Bydgowskim, żona iego Sarbiewska, synowie iego z niey Jozef y Michał, Jozef poiął Sołtykownę. Katarzyna Słoniewska naprzod weszła w związki małżeńskie z Waliczyńskim, potym z Franciszkiem Gałeckim Woiewodą Poznańskim.

*SŁONSKI *herbu Urochwicz.* Kazimierz Słoński Cześnik Witebski fundator Rezydencyi naszey Słuckiey.

SŁONSKI *herbu Ostoia* piszą się z Słonkow w Krakowskim Woiewodztwie. Gabryel Słoński 1573 Stanisław Kanonik Płocki 1577, *Acta Synod: Provinc: Petricov:*

*SŁOPANOWSKI *herbu Prosna* w Poznańskim Woiewodztwie, piszą się z Słopanowa. Stanisław Słopanowski Proboszcz Szamotulski 1698.

SŁOSTOWSKI *herbu Pilawa* w Sieradzkim Woiewodztwie, w Ziemi Przemyskiey y Ciechanowskiey. Erazm z Słostowa Podsędek Ciechanowski 1453. *Statut: Mussow: fol: 98.* Piotr pod woynę z Gdańszczanami, za czasow Krola Batorego, pewny ludzi żołnierskich komput do obozu naszego wysłał, *Paproc: fol: 100,* zostawił to potomstwo, Stanisława Dworzanina Krola Stefana, Jana, Macieia y Jędrzeia. Jan miał za sobą Przerębską. Woyciech żołnierz znaczny, Kazanowską, synowicę Chorążego Sendomirskiego, od obudwu zostało potomstwo. Stanisław stryi tych, umarł *sterilis.* N. brat tych miał za sobą Sarbską. *Baran:* X. Jan Słostowski od stryia swego Arryanina

bezpotomnego, obszerney fortuny dziedzicem był uczyniony, ale że katolikiem ten Jan został, dla tego, od stryia tegoż, ze wszystkiey wyzuty, do Societatem JESU wstąpił, a to z takiey okazyi: modlił się raz przed obrazem Nayśw: Matki w Wilnie, deliberuiąc o dalszym przedsięwzięciu życia swego, wtym usłyszy z owego obrazu głos do siebie, *Pete admitti: ingredere Societatem JESU,* zkąd pokwapił się do tego Zakonu, gdzie przy wielu faworach od teyże Matki Swiętey odebranych, lat 79 przepędziwszy, a między inszemi y tym, że co chciał, to u niey uprosił, życie swoie zakonczył, w roku 1651, w Jarosławiu u Panny Maryi. Jędrzey Sędzia Ziemski Zakrocimski 1661 *Constit: fol: 73.* Paweł mąż rycerski, ktorego nadgrobek w Zamościu u OO Franciszkanow, umarł zaś 1653. *Starowol: in Monum:* N. miał za sobą Podolską Sędzianke Ziemską Ciechanowską.

*SŁOTWINSKI *herbu Leliwa* w Woiewodztwie Nowogrodzkim, *Koial: in Mſ.* Stanisław Słotwiński Dworzanin Krola Stefana, zsiadszy z konia pierwszy szedł do szturmu pod Pleszkowem, *Paproc: o herb: fol: 404.* Są y w Lubelskim Woiewodztwie, o ktorych *Konstytucya 1638 fol: 65.* N. miał za sobą Zuzannę Skrzyńską Ładzinkę, ale z nią *sterilis.* Adam z Siegniew Słotwiński, Stanisław Paczek, Kazimierz, Mikołay y Tomasz w Lubelskim, Jan y Jozef w Sendomirskim 1697. N. była za Jozefem Walawskim.

SŁOWIKOWSKI *herbu Suchekomnaty,* w Woiewodztwie Mazowieckim y Wołyńskim. Jakub Słowikowski mąż woienny. Marcin Kazimierz Kanonik S. Michała na Zamku w Krakowie, y u Wszystkich SS. J. U. D. 1699.

*SŁOWINSKI *herbu Jelita,* w Ziemi Sochaczowskiey, Tych pierwszy Antecessor Woyciech wnuk, dla spraw rycerskich prerogatywą szlachectwa regalizowany w roku 1582, za rekommendacyą Jana Zamoyskiego Hetmana Koronnego, od ktorego też do herbu tego przyięty. Ten miał za sobą Branwicką, herbu Kościesza; synow miał dwoch, Jędrzeia y Jana. Jędrzey miał za sobą Annę Czechowską herbu Oksza, miał z nią synow sześciu, Marcina, Jana, Woyciecha, Franciszka, Jędrzeia, y Jerzego. Jan był w Zakonie Societatis JESU. Jan, drugi syn Woyciecha, był Rotmistrzem nad piechotą. Prokop z Lubkow Słowieński był Sędzią Grodzkim Kiiowskim roku 1630.

SŁUBICKI *herbu Prus trzeci* w Rawskim Woiewodztwie, a bodaj nie od nich poszli Załęscy, bo się Słubiczami Załęskiemi zowią. Krzysztof Skarbnik Gostyński.

SŁUBICKI *herbu Rola* w Łęczyckim Woiewodztwie, *Okolski* ich Glubicki położył, ale omylnie. N. Słubicki Sędzia Grodzki Przędecki 1700, N. była za Alexandrem Morskim.

*SŁUCHOCKI *herbu Jastrzębiec* w Ziemi Liwskiey, piszą się z Słuchocina, Maryanna Słuchocka, była za Janem Kazimierzem Buynem, Komornikiem Ziemskim Drohickim. N. za Tomaszem Raciborskim.

SŁUCKI *herbu Dołęga* w Kuiawskim Woiewodztwie, przydomek maią Burnak, podobno że od nich poszli. Paweł Słucki Komornik Radzieiowski 1674 N. temi czasy ma za sobą Annę Działyńską. Michał Pisarz Inowrocławski, Deputat na Trybunał Koronny 1710. Jędrzey dziedzic na Nagorkach w Ziemi Wiskiey 1632. y Stefan, Jakub 1697. Franciszek, Władysław y Jan w Dobrzyńskiey, Michał Marcyan w Łęczyckim.

SŁUCKIE XIĄŻĘTA *patrz Olelkowicz.*

*SŁUGOCKI *herbu Jastrzębiec* w Ziemi Chełmskiey. Mikołay Sługocki Officyał Lubelski 1645. Zbigniew Sędzia Ziemski Bulski, y Pisarz Grodzki Krasnostawski, z Seymu 1667 naznaczony do rewizyi Xiąg Ziemskich y Grodzkich

Krasno-

Krasnostawskich, *Constit: fol: 23.* N. miał za sobą Barbarę Grotownę. N. była za Felicyanem Blinowskim. N. Podczaszy Chełmski, poseł na Seym, miał za sobą Katarzynę Radecką herbu Godziemba Kasztelankę Lubaczowską, z tey się syn został y corka. Brat iego Jozef Stolnik Chełmski, Porucznik Usarskiey chorągwi, deputat na Trybunał Koronny 1727, poseł na Seym, Marszałkował w Trybunale Koronnym, 1740, zostawuie potomstwo. O iednym z nich pisze *Rzaczyński in histor: natur: fol: 316*, że karetę sześcią konmi we wszystkim biegu zapędzoną, uiąwszy za ostatnie koło, utrzymał, a dwoch słusznych mężow na dwoch rękach razem unosił, bez wielkiey fatygi.

SŁUPECKI *herbu Rawicz* w Rawskim y Lubelskim Woiewodztwach: piszą się z Słupczy, idą zaś od Grota czwartego brata Prandoty, Goworka y Warsyusza, *iako się mowiło w drugim tomie fol: 314*, kędym też wielu dawnieyszych Przodkow z Słupczy się piszących, czyli z Słupce, obszerniey zkonnotował, tu drugich kładę. Grot z Słupczy, ktory Jana Ossolińskiego Kasztelana Wiślickiego zabił, synow iego dwoch rachuie *Długoß lib: 13tio fol: 239, pod rokiem 1459 w swoiey historyi*, ieden z nich Jan Kanonik Sendomirski, drugi Łukasz, ktorego żona Zbigniewa, także Zbigniewa z Brzezia albo Lanckorońskiego Marszałka Wielkiego Koronnego corka, z ktorey było kilka dzieci, a miedzy niemi Jan [boday nie ten, o ktorym niżey piszę, że był, Kasztelanem Sądeckim] umarł ten Łukasz w roku *1471*. Straszną historyą opisuie tamże *Długoß* dosyć obszernie, o tym Łukaszu, na postrach wszystkim inszym, ktorzy fortuny nabywaiąc z krzywdą ubogich ludzi, albo cale restytucyi nie czynią albo ią przy śmierci dopiero swoiey, na sukcessorow zwalaią. Jan z Słupczy Kasztelan Sądecki 1504, *Statut Łask: fol: 112 y 1507.* Stanisław poseł na Seym 1564, zkąd naznaczony do rewizyi dobr krolewskich w Prusiech, *Constit: fol: 40*, w roku 1569 iuż Kasztelan Lubelski, podpisał restytucya Podlasza, *Constit: fol: 154*, zszedł z tego świata przed rokiem 1576, co poznać z *Konstytucyi tego roku fol: 245*, posellstwo odprawił do Maxymiliana Cesarza, corka iego Anna była za Janem Lipskim z Goraia Podkomorzym Bełzkim, umarła 1604; druga za Jędrzeiem Bełzeckim, syn zaś Felix Słupecki Kasztelan naprzod Zarnowski, z Seymu 1613 Kommissarz do kwarty Rawskiey, *Uniwer: Pobor:* a w roku 1613 iuż Kasztelan Lubelski, deputat na sądy fiszkalne. Zbigniew brat iego, długo się opierał wzywaiącemu się Bogu przez instynkta swoie, od pletliwych błędow heretyckich, do prawowierney wiary, aż też zachorzawszy śmiertelnie, katolickiego sobie kapłana przyzwał, z ktorym o duszy swoiey naradziwszy się, cale się chciał z katolickim kościołem poiednać, ale matka tego mu szczęścia zabroniła, kapłana katolickiego niechcąc do niego przypuścić, tym czasem gdy mu heretycza Xięgi tymże iadem zarażone podała, on ich w ogień wrzucił. *Cichow: Alloq. Osecen: lib: 2, c. 9.* Zbigniew Kawaler Jerozolimitański, po wielu experymentach woiennych w cudzych kraiach, gdy do Oyczyzny powrocił, Kasztelanem był Połanieckim. Jan żadnego urzędu przyiąć niechciał, synow się dwoch iego zostało, ieden Samuel, Kasztelan Radomski, Starosta Záwihoyski; z Seymu 1620 deputat na Trybunał Radomski, *Constit: fol: 19*, y 1623 do kwarty Rawskiey, *Constit: fol: 18*, miał za sobą Zofią Ligęziankę, ktorey zmarłey 1643 wystawił nadgrobek w Zawichoście. Regina Kasztelanka Radomska Adama Bala, Chorążego Przemyskiego, *2do voto* Michała Marchockiego Miecznika Przemyskiego. Druga Anna, Daniela Brzeskiego małżonka. Alexander brat iego z Konar, dzie-

dziedzic na Pniowie y Wrzawie, żona iego Gniewoszowna Marcina z Anny Leskii corka, *Cichoc: Alloq. Osecen: lib: 2 cap: 11* Jerzy Podkomorzy Lubelski, corka iego Teodora 1660. Floryan *1632.* Stanisław naprzod Podkomorzy, potym Kasztelan Lubelski, z Seymu 1661 Kommissarz do granic, *Constit: fol: 26*, miał za sobą Kotkowska, z ktorey corka poszła za Stanisława Dunina Borkowskiego Kasztelana Połanieckiego, miał y drugą tenże Stanisław żonę, Barbarę Leszczyńską herbu Wieniawa, ktora pogrzebiona w Opolu, z tey corka Anna Marya była za Marcinem Reiem. Druga iego corka Elżbieta za Jerzym Niemierzycem Podkomorzym Kiiowskim. N. Słupecka z Konar, była za Mikołaiem Sienickim Podkomorzym Chełmskim, druga za Adamem, trzecia za Marcyanem Gorayskiemi. Jan w Zakonie *Societatis JESU* służąc zapowietrzonym, niebo sobie uskarbił, *Nadasi Victimæ Charit:* Elżbieta Leszczyńskiego Abdanka małżonka. Woyciech y Maciey w Rawskim 1674.

***SŁUPECKI** *herbu Trzaska*, Stanisław Słupecki Podstoli Mozyrski, pierwszy osiadł w Pomorskim Woiewodztwie, kędy życie swoie zkończył w roku *1691*.

***SŁUPKOWSKI.** *Acta Castren: Ostrzeßov: 1598 o nich świadcza.*

***SŁUPNICKI.** N. Słupnicki miał za sobą Annę Łyczkownę.

SŁUPSKI *herbu Jelita* w Sendomirskim Woiewodztwie. Barbára Słupska była za Janem Wilkostowskim. Jakub pod Pleszkowem pieszo szedł do szturmu 1582, *Paproc: o herbach fol: 405.*

SŁUPSKI *herbu Leßczyc* w Wielkieypolsczе. Wacław z Słupi Słupski zostawił Zofią Bronikowską, siestrzenicę Hieronima Podwoiewskiego, Krakowskiego y Poznańskiego Kanonika, y Archiprezbitera Krakowskiego; corki te: Urszulę Boleszową, Annę Bnińską, Barbarę Zbylitowską Podsędkową Krakowską, ktorey nadgrobek w rynku w Krakowie u Panny Maryi z herbem Leszczyc, Elżbietę Zabicką, y Zofią Czermińską; synow zaś Wacława, Marcina, Krzysztofa y Woyciecha. Zofia ktora była za Stanisławem Czermińskim herbu Jelita, zpłodziła dwoch synow, Marcina y Romualda, tyleż corek, Annę y Agnieszke *Baran:* Mikołay Biskup Gracyonopolitański, Suffragan y Archidyakon Wilenski, *Administrator sede vacante*, kwitnął 1688, świątobliwością życia, gorliwością w kazaniach, w poświacaniu kościołow, w wizytowaniu dyecezyi, niezpracowany Pasterz herbu Leszczyc, iako świadczy *Koiał: in Mß.* Anna Rafała Złotnickiego małżonka, *2do voto* Antoniego Bosakowskiego.

***SŁUPSKI** *herbu Lis.* Słupski Swantopełk Sebastyan, tego herbu, podpisał acta Rokoszu w roku 1606, miał za sobą Krystynę Oraczewską Pisarzownę Ziemską Krakowską, w Krakowie u S. Szczepana pogrzebiony, synowie iego Piotr y Stanisław y corki trzy, z ktorych Barbara panieński sobie żywot zasmakowawszy, w nim siedmdziesiąt lat dopędziła, y kresu życia swego w roku 1636, w Krakowie przy tymże kościele w świątobliwych się aktach ćwiczyła, dom ten Boży w piękny apparat przystroiła. Teressa y Krystyna Zakonnice Sądeckie *1701.* Jędrzey w Zakonie naszym umarł w Sendomierzu 1679.

SŁUPSKI *herbu Topor* w Pałukach. Maciey Słupski od Krzyżakow w niewolą wzięty w roku 1462, *Biel:* Szymon Słupski Kasztelan Inowrocławski *1572*, podpisał list, *u Paproc: o herb: fol: 524.* Woyciech Archidyakon Kuiawski, potym Proboszcz Panien Zakonnych S, Norberta w Płocku, kędy kościoł y klasztor wymurował z fundamentu, *Damal: in Archiep: Gnesn:* w roku 1616 deputatem zasiadał na Trybunale Koronnym, żył ieszcze 1634. Mikołay

Sędzia Ziemski Dobrzyński 1433, *u Łask: w stat: fol: 52.* Wawrzyniec Sędzia y Zupnik Bydgoski 1576 podpisał list Ziazdu Jędrzeiowskiego, *Constit: fol 246.* Barbara Jana Brzuchowskiego małżonka, a *2do voto* za Jerzym Strzałą.

SŁUSZKA *herbu Ostoia* w Xięstwie Litewskim Dom zasłużony. Jana Słuszkę do herbu Ostoia przypuszczonego wspomináią *Acta Castren: Cracov:* pod Unią Litwy z Koroną za Krola Jagełła, kwitnął potym Słuszka Rotmistrz we wszystkich za Kazimierza Jagellonowicza expedycyach z Tatarami wsławiony. Jan za Zygmunta I. Starosta Lubecki y Łoiowski, Zamku Kiiowskiego Gubernator, ktory on po zniszczeniu iego od Tatarow, znacznie reparował. Nadgrobek iego y drugich z tego Domu iest w Kiiowie, *według swiadectwa Okol.* Mikołay Słuszka Starosta Krzyczewski y Luciński, *wspomina go Starowol. in Monum: fol: 780* miał za sobą Kmiciankę Marszałka Litewskiego, Wilkomirskiego y Onixteńskiego Starosty, z Litaworowny Chreptowiczowny Woiewodzanki Nowogrodzkiey corkę, siostra iego Regina dostała się w małżeństwo Marcinowi Paleckiemu, Staroście Eyszyskiemu, Sekretarzowi Krola Augusta; corka zaś poszła za Kaweczyńskiego, y synowie trzey, Mikołay, Krzysztof y Alexander. Z tych Mikołay Rotmistrz y Pułkownik w Inflanciech y Moskwie wsławiony. Drugi Krzysztof Woiewoda Inflantski, ten dwanaście lat na dworze Rudolfa Cesarza przepedził, kędy się Oycowskiey wyprzysiągł herezyi, złączył się był dożywotnie z Zawiszanką Podskarbianką Litewską, to *pisze Okolski Russ: Flor: fol. 130,* że miał za sobą Wołowiczowne, *swiadczy Geneal: Zawissow,* synow iego czterech zostało, Remigian, Mikołay, Rafał y Jan, ten ostatni posłował na Seym 1623, zkąd był naznaczony Kommissarzem do taxy rzeczy, *Constit: fol: 10.* Alexander, trzeci syn Mikołaia Starosty Krzyczewskiego, naprzod Kasztelan Miński 1626, potym Zmudzki 1633 daley Woiewoda Miński 1635, Nowogrodzki 1636, aż na koniec Trocki, Starosta Rzeczycki, Łoiowski, Mozyrski, y Homelski, Marszałkował w Trybunale Litewskim 1631, z Seymu 1628. Kommissarzem zapisany do zapłaty woysku, *Constit: fol: 3, y 1634 fol: 9,* deputatem na Trybunał fiszkalny Litewski 1633, *Constit: fol: 21,* odrzuciwszy błędy Kalwińskie, wszystek się wylał na przymnożenie czci Boskiey, przetoż iedne starością nádbutwiałe domy Boskie reparował, drugie na nowe stawiał. W Stołpcach miasteczku dziedzicznym nad rzeką Niemnem w roku 1621 fundował y z żoną swoią OO Dominikanow, z razu drewniany kościoł y konwent, ale poym kościoł wymurował, y w apparat kościelny ubogacił. *Okolski Russ: Flor: fol: 133:* w Rzeczycy także krolewskim mieście, tychże OO Konwent założył. *Okol: Russ: Flor: fol: 136,* w Wołoczynie dwa kościoły, w Kowalewscyźnie ieden, kedy też po śmierci złożony spoczywa. Zona iego Zofia Konstancya Zienowiczowna Woiewodzanka Brześciańska, siostra Mikołaia Kasztelana Połockiego, wdowa po Stanisławie Kiszka, ktorą do wiary katolickiey nakłonił, y do tey świątobliwości przyprowadził przykładem swoim, że gdy iey Medycy w ostatniey chorobie, takie lekarstwa radzili, ktore z przykazaniami Boskiemi nie mogły się pogodzić, raczey sobie śmierć obrała, w roku 1642, niżeli wykroczyć naymniey z drogi mandatow Boskich. *Historia Colleg: Bresten:* z tey była corka Elzbieta, ktora pierwszym kontraktem zaręczona Adamowi Kazanowskiemu Marszałkowi Nadwornemu Koronnemu, drugim Hioronimowi Radzieiowskiemu Podkanclerzemu Koronnemu, y synowie Bogdan, Eustachi, Bogusław y Zygmunt. Z tych Bogdan Władysław Dworzanin Władysława Krolewica, w roku 1630 młodo umarł w lat

piętnaście, herby iego cztery widziałem, Ostoia pierwszy, drugi Slepowron, (ale miałby bydź Zienowiczow herb, ile że Matka iego była Zienowiczowna) trzeci Jelita, czwarty Bogorya. Drugi Eustachi Adam Starosta Rzeczycki, *facundiâ, ingeniô, virtute spectandus adolescens,* w Rzymie życie zkończył w roku 1639, co o nim opowiada nadgrobek iego w Rzymie u S. Stanisława, *Starowol: in Monum: fol: 813.* Trzeci Zygmunt Chorąży Litewski, Starosta Homelski y Propoyski, godny Regimentarz przeciwko Moskwie Węgrom, Kozakom y Szwedom, posłował na Seym 1662, zkąd naznaczony Kommissarzem do zapłaty woysku Litewskiemu, *Constit: fol: 16,* z światem się rozstał w roku 1674, w Czaśnikach, kędy zdami się onże sam fundował OO Dominikanow. Czwarty Bogusław Podskarbi Nadworny Litewski Starosta Rzeczycki, *wspomina go Konstytucya 1647, fol: 25,* mąż na dobro Oyczyzny szczodry, kiedy chorągiew na potrzebę iey wystawiwszy, swoim ią kosztem poki żył, utrzymywał; złączył się był dożywotnie, z Anną Potocką herbu Pilawa Woiewodzanką Bracławską, wdową po Kazanowskim Woiewodzie Bracławskim, z nią spłodził corkę Konstancyą, *1mo voto* Władysławowi Donhoffowi Woiewodzie Pomorskiemu, a gdy ten pod Strygoniem zginął, *2do voto* Ernestowi Donhoffowi Woiewodzie Malborskiemu: iam w pierwszym tomie dał iey honor Woiewodzanki Witebskiey: bo Oyca iey nie ktorzy autorowie, z tym krzestem rozpisali, osobliwie *Duryew: Niezeszła Pamieć, fol: 89.* Synow z teyże Potockii, dwoch się zostało: z tych ieden Jozef Bogusław naprzod Łowczy Litewski, Starosta Rzeczycki 1674, potym Chorąży Litewski 1676, deputowany do boku krolewskiego dla obrady woienney, *Constit: fol: 21,* y 1678 do zapłaty woysku, *Constit: fol: 4,* wziął potym od Krola Jana III Laskę Nadworną Litewską, umarł Kasztelanem Wileńskim, Hetmanem Polnym Litewskim, Starostą Lanckorońskim, Pińskim, Pieniawskim, Jezierskim, w Krakowie 1701, śmiercią pobożną, do ktorey się gotował przez rożne cnoty, osobliwie miłosierdzie na ubogich, sprawiedliwość w sądach, nabożeństwo, dla ktorego zwykł się był na trzy dni przed Wielkanocą, w Zakonnym gdzie domu zamykać. Fundował OO Bernardynow w Wołozynie, co approbowała *Konstytucya 1690 fol: 17.* Z teyże fortuny swoiey, nie małą summę wysypał był na potrzeby Oyczyzny, *Constit: fol: 9,* y owszem y życie swoie za nię, nie w iedney okazyi gotow był położyć, osobliwie iednak pod Chocimem y Wiedniem: żona iego była Teressa Wincentego Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego Litewskiego corka, ale z niey żadnego potomstwa nie zostawił, ta zaś po iego śmierci ponowiła związki małżeńskie, z Kazimierzem Sapiehą Woiewodą Wileńskim y Hetmanem Wielkim Litewskim. Drugi Dominik Michał Woiewoda Połocki, Starosta Rzeczycki, Marszałkował w Trybunale Litewskim, raz 1681, drugi raz 1690, trzeci raz 1695, posłował na rożne Seymy, w roku 1682 był Kommissarzem do traktowania o wiecznym pokoiu z Carami Moskiewskiemi, *Constit: fol: 2,* w rożnych expedycyach woiennych przeciwko Turkom y Tatarom, odważnie stawał, ale y on żyiąc z Konstancyą Podberefską Woiewodzanką Smoleńską, Staroscianką Upitską y Gulbińską, żadnego nie miał Domu swego y Imienia sukcessora. O iednym z nich pisze *Zebrzydowski in Illustribus Polonorum Virtutibus,* że gdy w Rzymie woł wielki roziuszony z impetem na niego zapędził się, tak, że się przed nim uchronić nie mogł, wszystką siłą porwawszy go za rogi, tak go utrzymał, że dalej postąpić nie mogł: co wszystkiemu Rzymowi do podziwienia było.

SŁUSZKOWSKI *herbu Junoſza* w Kaliſkim Woiewodztwie. Jakub Słuſzkowſki Piſarz Grodzki Oſtrzeſzowſki 1612, *Acta Caſtren: Oſtrzeſsov:* N. była za Chryzoſtomem Liſieckim.

SŁUZOWIECKI *herbu Dołęga* w Ziemi Warſzawſkiey, iedenże Dom z Babickiemi.

SŁUZOWIECKI *herbu Łada* w Ziemi Warſzawſkiey.

SŁUZOWSKI *herbu Łodzia* w Ziemi Pilźnieńſkiey, iedenże Dom z Borzykowſkiemi, z ktorych dwoch wſpomina *Paprocki o herb:* Jakuba y Złocha Służewſkiego, ktory w roku 1574, mężnie przeciw Tatarom czyniąc, poległ za Oyczyznę. Elzbieta była za Piotrem Roiowſkim Piſarzem Grodzkim Sanockim. Felicyan Staroſta Horodelſki, corka iego za Daniłowiczem.

SŁUZOWSKI *herbu Radwan* w Warſzawſkiey Ziemi, iednak ich dzielnica z Uchańſkiemi, z tąd Uchańſcy piſali ſię z Służowa. Władyſław Służowſki w Woiewodztwie Rawſkim podpiſał elekcyą Jana III. N. Służowſki Dzierżawca Chmielnicki, ktorego chwali *Poprocki w Panoſzy:* N. miał za ſobą Annę Gawrońſką, z ktorey potomſtwo zoſtało.

SŁUZOWSKI *herbu Sulima* w Woiewodztwie Brzeſkim Kuiawſkim. Waſko z Służowa Chorąży Brzeſki Kuiawſki 1436, *Statut Przyłuſki lib: 5 cap: 3.* Jan Kaſztelan Brzeſki Kuiawſk 1475. Maciey naprzod Woiewoda Inowrocławſki w roku 1493, potym Woiewoda Brzeſki Kuiawſki 1496, *iako ſię mowiło w pierwſzym tomie.* Piotr z Służowa Kaſztelan Kaliſki 1539, a potym Woiewoda Kaliſki 1550. Jan Woiewoda Inowrocławſki 1562, potym Woiewodá Brzeſki Kuiawſki, Staroſta Konińſki, miał za ſobą Małgorzatę z Sztembergu Koſtczankę Woiewodzankę Chełmińſką, atoli bezdzietną, ktora wdową zoſtawſzy, kościoł w Służowie wymurowała y dochodow znaczną aukcyą uczyniła, ſzpital na uboſtwo wyſtawiła y nadała, *Duryew: fol. 57,* był y Miedzyrzeckim Staroſtą. *Conſtit: 1569 fol: 154.*

SMARZEWSKI *herbu Prawdzic* w Ziemi Dobrzyńſkiey. Staniſław Smarzewſki mąż rycerſki 1588 *Conſtit: fol: 503* ktorego ſynowie Mikołay y Staniſław. Bartłomiey Kanonik Kamieniecki, Proboſzcz Buczacki y Jazłowiecki, y w nauce y w pobożności znaczny 1583, choyny na ubogich, na ſiebie y ciało ſwoie przyoſtrzey ſzy, nigdy inaczey nie ſypiał, tylko co twardego, miaſto poduſzki podgłowę podłozywſzy, w Buczaczu po śmierci ſpoczywa. N. Podwoiewodzy Ruſki, a potym Proboſzcz Tłumacki, na OO Dominikanow Lwowſkich dobroczynny. N. w okazyi pod Starzcem ranny 1638. Staniſław w Ziemi Dobrzyńſkiey podpiſał elekcyą Władyſława IV. Alexander w Zakonie naſzym życie świątobliwe zakończył w Jaroſławiu 1722.

SMARZEWSKI *herbu Zagłoba* w Płockim Woiewodztwie y indziey. Przodek tego Domu fundował we wſi Zagroba czyli Zagłoba kościoł drewniany, ktory od trzech ſet lat do tych czas nienaruſzony ſtoi, nadał do niego wieś Leſzczyno; kwitnął potym Paweł Smarzewſki, mąż rycerſki z Zołkiewſkim Hetmanem, miał za ſobą Zagrobſką tegoż herbu, z ktorą zpłodził ſyna Zygmunta, ten na Chocimſkiey pierwſzey odważnie ſtawał, z Sniegockii z Sniegocina zoſtawił trzech ſynow, Jana, Marcina, y Jędrzeia. Z tych Janowi pierwſza żona Smarzewſka Stefana Sędziego Płockiego corka, powiła ſyna Wawrzyńca, ktory w Krakowſkim Woiewodztwie oſiadł, od niego był ſyn Staniſław: druga żona Niedrowſka żyła z nim bezpotomnie. Trzecia Kiełbowſka, od ktorey ſyn ſię zoſtał Piotr, tego z Młyńſkii ſyn Maciey. Jedrzey brat Jana, zginął pod Bereſteczkie. Marcin trzeci tych brat rodzony, z Gościńſką herbu trzy roże, albo Doliwa z Płockiego Woiewo-

dztwa, miał ſynow ośmiu. 1. Jana, ktory chorągiew noſił u Chrząſtowſkiego, y pod Batowem zginął. 2. Kazimierza męża woiennego z Czarneckim, ktoremu Gorſka z Woiewodztwa Sendomirſkiego, tylko corkę powiła Maryannę, żona iego poſzła po nim za Zdzarſkiego w Woiewodztwie Płockim. 3. Woyciecha Chorążego Uſarſkiego, we wſzyſtkich expedycyach za Krolow, Jana Kazimierza, Michała y Jana III, męztwem wſławionego, ten z Katarzyny Jana Morſztyna y Baranowſkii Kaſztelanki Wiſkiey, corki, zpłodził ſynow Jozefa Jana, Michała, Woyciecha, Jakuba, Grzegorza, y corkę Annę. 4. Stefana Rotmiſtrza Węgierſkiey chorągwi y Wołoſkiey, *primo voto* miał za ſobą Mietelſką z domu Reklewſką w Woiewodztwie Sendomirſkim, z ktorey był ſyn Kazimierz w prawie biegły, *2do voto* Chrzanowſka z domu Borzęcką Woyſkiego Chełmſkiego corkę, z tey był ſyn Jedrzey Cześnik Płocki, Poborca Woiewodztwa Sendomirſkiego, żona iego Złowodzka Podczaſzanka Dobrzyńſka, ale z niey dzieci młodo pomarły. Corka Stefana, Maryanna poſzła za Bielawſkiego, druga Juſtyna. 5. Zygmunta, żona iego pierwſza Chrzanowſka, druga Zrebiecka w Woiewodztwie Sendomirſkim, z tey ma corki trzy. 6. Jedrzeia. 7. Staniſława, ci młodo zeſzli. Krom tych ieſzcze ci kwitneli, Jedrzey Smarzewſki miał za ſobą Petrykowſką, ta mu zrodziła dwoch ſynow, Tomaſza y Marcina ludzi rycerſkich, corek dwie Barbarę y Joannę. Barbara wydana za Zygmunta Woznickiego. Jan Obozny Polny, wielkiey experyencyi człowiek, nie mnieyſzey odwagi, ſyn iego Kazimierz mieſzkał na Wołyniu. Piotr zaś pod Lachowcami, zoſtawił ſyna Staniſława. Tomaſz poiął Brochocką, ſyn iego Woyciech w obozie życie zkonczył. Franciſzek brat Woyciecha y ſyn iego z Niemoiewſkii zginął w woyſku: Jan Kanonik Poznańſki, brat iego rodzony Kaſper w Zakonie naſzym życie ſwoie zakończył w roku 1710 w Poznaniu. Trzeci ich brat Swentoſław, wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Maryanną Gronowſką, z ktorey corka Katarzyná zaślubiona Franciſzkowi Kowalſkiemu herbu Korab. Stefan Sędzia Płocki, miał ſynow czterech, Woyciecha, Jakuba, Mikołaia, y Jędrzeia. Woyciech zpłodził corkę Nieſiołowſką y ſyna Szymona, z Łąckii. Jakuba z Chrząſtowſkii dway ſynowie, Jedrzey *ſterilis*, y Walenty od ktorego był ſyn Maciey, ale bezdzietny. Krzyſztof miał ſyna Woyciecha, od ktorego tylko corka zoſtała. Wawrzyniec z Paprockii miał corek dwie.

***SMIECINSKI.** Staniſław Swiecińſki Podſtarości y Sędzia Grodzki Warſzawſki 1587, *Conſtit: fol: 406* w roku naſtępuiącym Poborca teyże Ziemi y Piſarz Ziemſki 1593, *Conſtit: fol:* 661. Piotr Smiecińſki Podſędek Warſzawſki 1616 *Uniwer: Pobor:*

SMIEŁOWSKI *herbu Leſzczyc* w Wielkieypolſzcze pod Pyzdrami. Smiełowſki Michno Ziemianin Wołyńſki 1528, *Metryka Wołyńſka.* N. Sekretarz krolewſki miał za ſobą Małgorzatę Gembicką Podczaſzankę Poznańſką, z tey corka była za Dębiczem Janem.

SMIGIELSKI *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze. Dom ten od Opalińſkich z Bnina dzielnicą idzie, ale imienia tego nabyli od Smigla miaſteczka, ktore że niegdy w Domu Opalińſkich dziedziczyło, *świadczy Długoſz in Vit: Epiſcop: Poſnan:* gdzie powiada, że Jędrzey z Bnina Opalińſki Biſkup Poznańſki, między innemi kościołami, y w Oyczyźnie też ſwoiey Smiglu wyſtawił. Krzyſztof Smigielſki podpiſał elekcyą Władyſława IV w Sendomirſkim Woiewodztwie. Katarzyna Smigielſka żona Pawła Leśniowolſkiego, Staroſty Za-

torſkiego, ktory umarł 1632. N. była za Marcinem Tarnowſkim Podczaſzym Łęczyckim. Kazimierz z Bnina Smigielſki 1704. Adam Cześnik Koronny Staroſta Gnieźnieńſki, wſpominaią go *Konſtytucye* 1703, z ktorego Seymu deputatem zapiſany do boku Krola Auguſta dla obrad, *Conſtit: fol:* 15, y Kommiſſarzem do granic od Sląſka, *Conſtit: fol:* 20, zdał ſię bydz prawie do woyny urodzonym, nieporownaną dzielnością, chybkością w nacieraniu na nieprzyiaciela, fortunnym przemyſłem wſławiony, tych czaſow Kawaler, pod Kazimierzem przetrzepawſzy Szwedow, y iednych na placu trupem położywſzy, drugich ośmdzieſiąt trzech Krolowi Auguſtowi do Krakowa przyprowadził w roku 1706, a w następuiącym roku zbił ich koło ſześciu tyſięcy, pod Gniewkowem potym y Pleſzowem, Srzemem y indziey tryumfował męztwem ſwoim nad nieprzyiacielem. Pod Koronowem dopadſzy Kałmukow, wſzyſtkich wyciął, y plon im cały odiął. Złączył ſię był dożywotnie z Zofią Potocką herbu Pilawa Woiewodzanką Kiiowſką. y Hetmanowną Wielką Koronną, ale z niey potomſtwa nie było Sioſtry Adama, a corki Staniſława, Anna za Łukaſzem, Konſtancya za Franciſzkiem Błociſzewſkiemi, Joanna ſioſtra Staniſława za Tomaſzem Trzebieńſkim, Katarzyna za Władyſławem Woyſławſkim. Bernard w Ziemi Goſtyńſkiey 1632, Krzyſztof w Sendomirſkim.

**SMIŁKOWSKI* w Woiewodztwie Rawſkim. Adam Smiłkowſki podpiſał elekcya Jana III.

SMIOTANKA herbu Korczak w Woiewodztwie Ruſkim. Łukian Smietanka z Buczackii urodzony poiał Rachańſką, Chorązankę Bełzką, z ktorey ſyn Iwan Chorąży Podolſki, miał za ſobą ciotkę Jędrzeia Potockiego herbu Pilawa Kaſztelana Kamienieckiego, z ktorey miał ſyna Mikołaia męża dzielnego, Kryſtynę Cieklińſką, y Jadwigę Budziſzewſką, a potym żyła z Jakubem Kalinowſkim Woyſkim Czerwonogrodzkim. Mikołay Chorąży Podlaſki, z Struſiowny spłodził corkę Helenę, Dominikowi Brzeſkiemu herbu Ciołek zaślubioną, z Łaſczowny Tuczapſkii, zpłodził Staniſława y Alexandra, ci w okazyi z Wołochami zginęli, y corki Małgorzatę Potrykowſką, Jadwigę Chocimirſką y Annę Jeziorkowſką Miecznikową Podolſką, *to Okol:* Seweryn Smiotanka 1616. Hieronim Piſarz Grodzki Chełmſki z Seymu 1638 rewizor Xiąg Chełmſkich y Kraſnoſtawſkich, *Conſtit, fol:* 43, potym Podſtaroſci Krakowſki, z Seymu 1647 Kommiſſarz do rozſądzenia krzywd pogranicznych, *Conſtit: fol:* 4, w roku 1648 był Sędzią Kapturowym Krakowſkim. Michał w Krakowſkim 1674. Staniſław w Brześciańſkim *1648*. N. miał *za* ſobą Morſztynownę.

SMITKOWSKI herbu Prawdzic w Bełzkim Woiewodztwie, czy Smitrowſki. Katarzyna Smitkowſka, *imo voto* za Alexandrem Gardlińſkim, *2do* za Felixem Lubienieckim Staroſtą Solnickim, *3tio* za Franciſzkiem Nowoſieleckim.

**SMOGORZEWSKI herbu Junoſſa* w Powiecie Wołkowiſkim, y Grodzieńſkim. Mikołay Smogorzewſki mąż zacny, miał za ſobą Kulwinſką. Jan Sedzia Grodzki Wołkowiſki poſeł na Seym 1647, a z niego Kommiſſarz do zapłaty piechocie Smoleńſkiey, *Conſtit: fol:* 23, tenże ſam Jan Władyſław Podſedek Wołkowiſki, poſeł na Seym 1661, z tamtąd deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol:* 4. żona iego Anna Wielżyńſka, ſyn iego Władyſław 1674 Staniſław, Grzegorz y Szymon w Zakrocimſkiey Ziemi, Mateuſz w Nurſkiey 1697.

SMOGORZEWSKI herbu Łodzia w Sendomirſkim Woiewodztwie. Woyciech Smogorzewſki *według Okolſk:* Jakub w Zakonie naſzym zaſnął w Panu w Krakowie

Krakowie 1688, w tey u wſzyſtkich opinii o ſwoiey świątobliwości, że go świętym Starzcem zwali, od Kozakow zaś wzięty w niewolą, tyle miał u grubego y zaiadłego chłopſtwa honoru, dla teyże pobożności życia, że go wolnością darowali. Rządził Collegia: Kamienieckie, Oſtrogſkie, Lwowſkie, Krakowſkie tak u S. Piotra, iako y u S. Barbary, *Domum Profeſſam*, w wielkiey na ciało ſwoie oſtrości, nigdy inaczey nie zaſypiał, tylko na grubym worze słomą napchanym. Jan Staroſta Radomſki, corka iego, była za Piotrem Gomolińſkim Podkomorzycem Sieradzkim.

SMOGULECKI herbu Grzymała w Wielkieypolſzcze. Maciey Smogulecki Staroſta Bydgoſki mąż uczony, co poznać z Xiąſzki iego do druku podaney pod tytułem. O *exorbitancyach, ktore niektorzy świeccy nowi Politycy, ſtanowi duchownemu zadaia, zdanie Szlachcica ſtarożytnego, w Kaliſſu 1619 in 8vo: y 1622 tamże, y 1632 w Krakowie in 4to*, była ieſzcze przed rokiem 1619 taż Xiąſzka w druku, co poznać z *prefacyi Gedeliuſſa Typografa* w tym roku, ale nie wyrażono kiedy y gdzie wydana. W tey prefacyi wyraźnie świadczy *Gedelius*, że to praca tego Macieia, co poświadcza y *Starowol: in Hecaton: Elog: 84*. Z tego piora iego wniść każdy może o Macieiu, że był y dowcipu y rozſądku byſtrego, umieiętności prawa tak duchownego, iako Ceſarſkiego y Oyczyſtego niepoſpolitey, w Teologii wybornego poleru, ktorey w Rzymie cztery lata słuchał, y publicznie z niey defenduiąc, Konkluzye ſwoie Klemenſowi VIII Papieżowi dedykował: nad to poznać iaką miał biegłośc hiſtoryi Rzymſkiey y Polſkiey, ba y Swiętych Oycow. Tak wyſoka w nim nauka do wielu go funkcyi w tey Oyczyznie zdolnym uczyniła, Marſzałkował bowiem w Trybunale Koronnym, poſłem będąc na Seym 1616, Kommiſſarzem go Rzeczpoſpolita, do ułożenia porządku lepſzego w Inflanciech zapiſała, *Conſtit: fol:* 5, Krol Zygmunt III. Aſſeſſorem go ſądow ſwoich Nadwornych uczynił, y owſzem iuż dla niego pieczęć Koronną gotował, gdyby go maligna w roku 1617 nie ſtrawiła, w ſamey porze rośnienia do naywyżſzych honorow. Złączył ſię był dożywotnie z Tereſſą Zebrzydowſką Woiewodzanką Krakowſką, dla ktorey kolligacyi, przywiązał ſię był do Rokoſzanow 1606, przecięż z tym ſię nie raz publicznie oświadczał, że raczey śmierć ſobie obierał, a niżeli cierpieć co takiego, coby było y wierze katolickiey y wolności Oyczyſtey przeciwnego. Z tey zpłodził trzech ſynow, Mikołaia z Smogulca Smogulеckiego, Staroſtę Nakielſkiego, ten w Rzymie publicznie z pochwałą wſzyſtkich Filozofią zakończył, do Oyczyzny powrociwſzy, poſłem ſtawał na rożnych Seymach; na konwokacyi 1632, na koronacyi krolewſkiey 1633, *Conſtit: fol:* 8, y 1634 Kommiſſarz do zapłaty woyſku. *Conſtit: fol:* 8, w roku 1636 deputat na Trybunał Koronny, gdy go tedy dalſze w tey Oyczyźnie honory w naylepſzą czekały, on tym wſzyſtkim wzardziwſzy, Staroſtwa Nakielſkiego bratu rodzonemu uſtapiwſzy, wſtąpił do *Societatem JESU*, ktorey też do Collegium S. Piotra w Krakowie, czterdzieści tyſięcy zapiſał: ſkoro tylko w Rzymie Teologią zkończył, Miſſyą ſobie do ktorey ſię ślubem obowiązał, do Indyi y Chiny u X Generała uproſił; w roku tedy 1646 do Makaum zapłynąwſzy, z tamtąd do Chin przedarſzy ſię, tam między tyſiącznemi niewczaſami, przy uſtawicznym z nędzą niedoſtatku, przez kilka lat Apoſtolſkie żniwo zbierał, az też w tych pracach życie ztargał, chciał go w prawdzie Krol Luzytańſki od tych świętych zamyſłow odprowadzić, y przy dworze ſwoim utrzymać, uwiedziony pięknemi, ktore mu nadała natura przymiotami, ale ſię uſilnemi prożbami wyłomał Pańſkim na ſię reſpektom. ſą iego: *Ode*

go: *Ode niektore w druku, 1629 w Rzymie wydane, przypiſane Zygmuntowi III Krolowi Polſkiemu, Hiſtor: Societ: de Viris illuſtr:* Jakuba Staroſtę Nakielſkiego, męża iako w prawie Oyczyſtym dobrze wypolerowanego, tak w ſprawiedliwości niezkorrumpowanego, zkąd dekreta iego w Trybunale Koronnym wielką miały ſtymę, y nigdy żadnego nie zkaſſowano. Na ubogich był hoynie ſzczodry, na poddanych ſwych łaſkawy, y na wſzyſtkich ludzi. Bractwo Rożańca w Wyſocku y fundował y nadał; na Zakon Kaznodzieyſki ſzczegulniey łaſkawy: zſzedł z tego świata w roku 1639, miał za ſobą Zofią Annę Niemoiewſką, corkę Staniſława Kaſztelana Chełmińſkiego, z Koſtczanki zpłodzoną, z tey była corka, (podobno Starościna Powidzka) y dwoch ſynow, ieden Franciſzek, ten naprzod w cudzoziemſkich obozach rycerſką odwagę hartował, w Polſkim, iuż potym Rotmiſtrz y Pułkownik, na dobro tey Oyczyzny, y zdrowie y fortunę na ſzańc wyſtawiał, w rożnych okazyach, ktorego iednak żaden nieprzyiaciel zwyciężyć nie mogł, ſama go zazdrość pokonała, zabity na Seymie 1667, na ktorym był poſtem, co wſpominaią *Konſtytucye tegoż roku fol: 5.* Drugi był Staroſtą Lipińſkim. Floryan, *o ktorym Okolſk piſze,* że za iego czasow ieſzcze na ten czas w cudzych kraiach bawił. Jan brat Macieia Staroſty Bydgoſkiego, ſzczegulniey dobroczynny na Rezydencyą naſzą Bydgoſką w roku 1618, dziedzic na Smogulcu y Golanczy; w roku 1629 był Kommiſſarzem do traktatow o pokoy z Szwedami, luboć ſię ich w Szczecinie nie mogł doczekać: Zona iego Zalińſka Kaſztelanka Gdańſka, z Koſtczanki Woiewodzanki Sendomirſkiey urodzona, z ktorey ſyn Jan Woyciech mąż rycerſki, pod Chocimem z Oſmanem Tureckim pierwſze pole rycerſkiey odwagi założył, z ktorey potym y w inſzych okazyach nic nie ublizył; w Golanczy dobrach ſwoich dziedzicznych ſzpitał fundował doſtatni, na ſzlachtę albo z fortuny wyzutą, albo iaką przygodą na zdrowiu ſzwankuiącą, y należycie go upoſażył; kościoł farny wymurował, ſrebrną apparencyą ubogacił: kaplicę także na cześć S. Antoniego Padewſkiego wyſtawił: *Pigłowſki Woyciech kazanie na iego pogrzebie,* wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Ewą z Łukowa Zbyſzewſką herbu Topor, z Dębińſkii ſioſtry Remigiana urodzoną, z ktorą zoſtawił potomſtwo. Mikołay Smogulecki Kaſztelan Gdanſki, z konwokacyi 1674 przydany Prymaſowi ad conſilia, *Confœde: fol: 14.* Była za nim Anna Chlewicka pozoſtała wdowa po Piotrze Działyńſkim Podkomorzym, a potym Kaſztelanie Dobrzyńſkim. Mikołay Smogulecki Staroſta Nakielſki 1697, ſioſtra iego była za Janem Miaſkowſkim. N. miał za ſobą Szołdrſką. Drugi ſyn Jana z Zalińſkii Maciey mąż woyſkowy, koſztem nie małym ſłużył pod chorągwią krolewſką. Corka z teyże Zalińſkii Anna naprzod żyła z Grzymułtowſkim herbu Nieczuia, potym z Janem Potulickim z Chodzieża Grzymalczykiem. N. Pułkownik od Brandta zabity 1668.

SMOLECHOWSKI *herbu Dabrowa* w Woiewodztwie Mazowieckim, iako ſię mowiło pod Koſtkami, ile że z niemi iedneyże ſą dzielnicy Smolechowſcy.

*SMOLENSKI *herbu Zagłoba* w Woiewodztwie Płockim. Paweł Smolenſki podpiſał elekcyą Jana III. Szymon Dziekan Kurzelowſki y bracia iego Wawrzyniec y Adam, ktorym nadgrobek z tym herbem położony w Krakowie u S. Ducha 1635. *Starowol in Monum:* y iam go widział. Kazimierz 1632.

SMOLIK *herbu Kotwicz* w Krakowſkim Woiewodztwie ſtarożytna Familia, z ktorych Piotr de Smolice był Gubernatorem Sanockim w roku 1436, a potym

potym Kaſztelanem, *iako maſz u Paproc: o herb: fol: 152,* N. Smolik Dworzanin Zygmunta Auguſta Krola, ale heretyk. Nadgrobek w kościele Krakowſkim S, Franciſzka ktory położył *Starowol: in Monum:* głosi Piotra Smolika herbu Kotwicz, dziedzica na Wolfanowicach, ktory oſtatni zſzedł z tego świata w roku 1637, mąż to był byſtrego dowcipu, w Niemieckich, Inflantſkich, Wołoſkich, Tatarſkich, Moſkiewſkich, Tureckich expedycyach doświadczonego męztwa, Krolom Stefanowi Zygmuntowi, y Władyſławowi miły, żył bezżennie. Brat iego był Abraham, ale bezpotomny, ſioſtra iedna za Hieronimem Rzeſzowſkim, druga Jadwiga Panną. *Sarnicki ſię domyśla lib: 4,* że ta Familia ieſzcze od Gotow ſwoie początki zabrała. N. Smolicki Kanonik Krakowſki, ucząc ſię ieſzcze w ſzkołach naſzych Kaliſkich, tak ſię z drugim na ten czás mocno paſſował, że gdy ieden z nich z wyſoka na doł zepchnięty zleciał, drugiego za ſoba pociągnał, Smolicki, że na antagoniſtę ſwego upadł, zdrow zoſtał, drugi co na ſpodzie, rozbity, na mieyſcu zoſtał, a po śmierci wiele ſię razy pokázywał; Smolicki zaś na pamiątkę tego, Caſus, w Kaliſkich ſzkołach fundował. *Hiſtor: Coll: Caliſſ:*

SMOLSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie. Kryſtyn z Smolſka Stolnik Inowrocławſki w roku 1457, *u Łaſk: w ſtat: fol: 65.* Adryan Smolſki w Krakowſkim Woiewodztwie, podpiſał elekcyą Jana III Krola. N. miał za ſobą Maryannę Micowſką, wdowę po Bukowſkim.

*SMORCZEWSKI w Podlaſkim Woiewodztwie. Grzegorz Smorczewſki podpiſał elekcyą Jana III Krola.

SMOSZEWSKI *herbu Topor* w Poznańſkim Woiewodztwie. Jan Smoſzewſki Kaſztelan Santocki, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſt: fol: 20,* miał za ſobą Chrybſką; corka iego Anna, była *1mo voto* za Dambikim, z nim miała trzy corki, Moczyńſką, Madalińſką, y Gluſkowſką; *2do voto* za Kaſprem Franciſzkiem Modlibowſkim Stolnikiem y Surrogatem Kaliſkim, zmarła w roku 1678. Bratanek iey Jędrzey Staroſta Bobrownicki, Kommiſſarz do dyſtrybuty hiberny z Seymu 1683, *Conſtit: fol: 4,* Brat Kaſztelana Piotr Adam, Proboſzcz Studziańſki, fundował *Congregationem S. Philippi Nerei* w Studzianny, Katarzyna ſioſtra ich, Jędrzeia Starkowieckiego Woiewody Sieradzkiego małżonka. N. była za Staniſławem Pogorzelſkim Kaſztelanem Kaliſkim. Barbara była za Mikołaiem Liſieckim. Staniſław Kaſztelan Santocki, żona iego Katarzyna Tuczyńſka Podkomorzanka Inowrocławſka,

SMOSZEWSKI *herbu Łabedź.* Jacek Dunin Smoſzewſki, poſeł na Seym z Ziemi Zakrocimſkiey w roku 1674.

SMUSZEWSKI *herbu Lubicz* w Ziemi Zakrocimſkiey: Jacek y Damian Smuſzewſcy, podpiſali elekcya Jana III Krola. Woyciech, corka iego Katarzyna za Jedrzeiem Gruſzeckim.

SMUSZEWSKI *herbu Oſtoia* w Kaliſkim Woiewodztwie. Macieia Smuſzewſkiego wſpomina *życie X. Kaſpra Drużbickiego.* Smuſzewſka Panna, ktora w Bydgoſzczy fundowała Panny Zakonne S. Klary przy Proboſtwie S. Ducha, y ſama, tenże Klaſztor, ſtarſzą rządziła, w roku 1613. *Hiſtor: Colleg: Bydgoſt.*

*SNAKOWSKI. Staniſław Snakowſki Kaſztelan Rypinſki, poſeł z Ziemi Dobrzyńſkiey, podpiſał 1569 Unią Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 171.*

*SNARSKI *herbu Murdelio* w Połockim Woiewodztwie, y w Powiecie Grodzieńſkim, piſzą ſię z Uſnarza. Z tych Chryzoſtom Snarſki z Zawiſzanki Dowgiałowny, miał ſynow Alexandra y Jana. Adam Snarſki ſtryieczny Chryzoſtoma, ſynowie iego Lew y Władyſław kapłan uczony, Wawrzy-

niec mąż rycerſki, *Koiał: in Mſ.* Jan Podſtoli Bracławſki y Teodor w Połockim. Jędrzey w Grodzieńſkim 1674.

SNIECHOWSKI herbu Bełty w Podgorzu pod Sączem, iedenże Dom z Chochorowſkiemi. Władyſław Sniechowſki 1729. *Acta Caſtren: Buſcenſ:* y Dominik. Piotr w Ziemi Chełmſkiey.

SNIEGOCKI herbu Zagłoba w Łęczyckim Woiewodztwie. Staniſław podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola, Jan zaś w Woiewodztwie Trockim. N. była za Hieronimem Tarnowſkim, herbu Rolicz. Druga za Zygmuntem Smarżewſkim. Paweł y Jan w Woiewodztwie Płockim 1697.

SNIESZEK herbu Nieczuia w Pilznienſkim powiecie.

SNIEPOROD herb patrz Sleporod.

**SNITOWSKI herbu Mieſiac y Strzała* w Wołyńſkim Woiewodztwie.

SNICINSKI herbu Slepowron w Woiewodztwie Mazowieckim. Staniſław Snicinſki, Pilarz Ziemſki Warſzawſki.

SNOPKOWSKI herbu Rawicz Paprocki w Panoſſy napiſał ich herbu Oſtoia, ale ſię w inſzych ſwoich Herbarzach poprawił. Jakub Woyſki Chełmſki, miał za ſobą Herburtownę corkę Kaſztelana Bełzkiego, to *Okolſki*, ale to omyłka, raczey miał mowić że to była corka Abrahamá Herburta, z tey corka była za Markiem Sobieſkim Woiewodą Lubelſkim, y ſyn Stefan Chorąży Koronny. N. Chorąży Latyczowſki, miał za ſobą Joannę Fredrownę Kaſztelánkę Sanocką 1679, z niey zoſtało potomſtwo. N. Kaſztelan Lubaczowſki. Synowica iego była za Czernieiowſkim Podkomorzym Lwowſkim. N. miał za ſobą Katarzynę Mielecką. Rafał Ożarowſki ſyn Siegniewa dziedzic na Snopkowie, pierwſzy ſię piſać począł Snopkowſkim.

**SOBANSKI* na Wołyniu y Ruſi. N. Sobańſka żona Adama Goinſkiego Staroſty Oſieckiego. Staniſław miał za ſobą Zarucką, z niey corkę Katarzynę.

SOBEK herbu Brochwicz w Sendomirſkim Woiewodztwie, piſali ſię z Suleiowa, noſili w herbie Jelenia z Koroną. Balcer Sobek z Suleiowa Staroſta Solecki, w roku 1530 żonie ſwoiey z Domu Leliwa, nadgrobek w Opatowſkim kościele wyſtawił *Starowol: in Monum:* To Soleckie Staroſtwo w pewney ſummie trzymali Sobkowie, ieſzcze od Krola Jagełła, aż od ſynow tego Balcera trzech, to ieſt Staniſława, Krzyſztofa, y Mikołaia, wykupił go Korycińſki Woyciech, Woiewoda Łęczycki w roku 1544. Z tych ieden był Staroſtą Warſzawſkim, ktorego z ludzkości chwali, *Mikołay Rey w Zwierzyńcu fol: 65* w roku 1562, po nim tylko ſię dwie corki zoſtały, iednę z nich Annę poiął Radziwił Krzyſztof Xiążę na Birżach y Dubinkach Woiewoda Wileńſki y Hetman Wielki Litewſki *Geneal: Radziwił.* Druga Zelechowſki Ciołek, te wielką część dobr z Domu tego wynioſły. Drugi Staniſław Kaſztelan naprzod Sądecki w roku 1565, na liście Zygmunta Auguſta *u Lipſk: Decade Quæſ: Publ: qu. 3*, potym Kaſztelan Sendomirſki, Podſkarbi Wielki Koronny, Staroſta Małogoſki y Tyſzowiecki, z ktoremi tytułami podpiſał *Literas Infeudat:* na Xięſtwo Pruſkie 1569, ale tegoż roku zſzedł z tego świata. Zona iego Magdalena z Zakliczyna Jardańowna, iako *piſze Starowol: fol: 649*, była to Kaſztelanka Krakowſka, pozoſtała wdowa po Staniſławie Wapowſkim Podkomorzym Sanockim. *Paprocki* dwie corki iego kładzie, Sienieńſką Podkomorzyną Sanocką, y drugą Kiliana Drohoiewſkiego Podkomorzego Przemyſkiego małżonkę; o trzeciey piſze *Gaſp: Sawicki in dedic: lib:* że była Barbara Zygmuntowi Tarłowi Kaſztelanowi Sądeckiemu zaślubiona. Synow iego było trzech, ieden Staniſław,

o ktorym nadgrobek w Przemyślu, od żony Zofii de Suleiowce wyſtawiony świadczy, że gdy w roku życia ſwego 30, za Drohoiewſkiego ſię zaſtawia, oba zginęli, *Starowol: in Monum:* Drugi, *według Paproc: o herb: fol: 189*, miał za ſobą Annę Ligęziankę Kaſztelankę Wiślicka, o trzecim nigdziem ſię nie mogł doczytać. Melchiora Sobka Kanonika Krakowſkiego Proboſzcza Stobnickiego zmarłego w roku 1542, wypiſał nadgrobek z katedry Krakowſkiey, *Starowol: in Monum:* takbym rozumiał, że to był brat rodzony Balcera Staroſty Soleckiego wzwyż położonego. Nie wiem czy nie do tych należą Sobkowie, ktorzy ſię znayduią w Sląſku. Z tych Rudolf Liber Baro de Kornic naywyżſzy Sędzia Xięſtwa Cieſzyńſkiego, kwitnął w roku 1674.

SOBIEIUSKI herbu Dołęga, piſzą ſię z Starozrzeb, y owſzem iuż ich Sobieiuſkiemi, iuż Starozrzebſkiemi zwano, w Płockim y Kuiawſkim Woiewodztwach, gdzie w dziedzictwie ich Starozrzebach, widzieć dawnieyſzych Przodkow ich nadgrobki. Woyciech Sobieiuſki, z młodych lat do woyny przyuczony, wſzędzie z pochwałą męztwa ſwego ſtawał, oſobliwie iednak pod Bukowiną, kędy y Krola ſamego w złym razie ratował w nadgrodę tego, rożne mu honory podtykano, ale żadnego przyiąć nie chciał, zkonczył życie w roku 1528, ſyn iego Woyciech z Elżbiety Łękowſkiy, Krakowſki naprzod y Dobrzyńſki Archidyakon, Kekretarz krolewſki 1560, *Starowol: in Monum: fol: 707*, potym Biſkup Chełmſki 1569, podpiſał Unią Podlaſza do Korony, *Conſtit: fol: 154, y 1576 fol. 271*, dzieſięciny niektore do ſtołu ſwego Biſkupiego należące, Kapitule Chełmſkiey darował, żeby ich tylko do rezydencyi przy ſwoiey katedrze zachęcił: poſtąpił potym na Przemyſkie, y w roku 1578 podpiſał liſt Stefana Krola *Infeudationis Pruſſiæ* z ktorego przenioſł ſię na wieczność w roku 1581 w Warſzawie pogrzebiony. Synowica iego Małgorzata była za Stániſławem Kraſinſkim Woiewodą Płockim, wſpomina iey ſzczodrobliwość, *Łukaſz Paproc: Łaſki Cudow: fol: 56*, na Obraz Sierpſki, ale iey Anny imię daie: ſioſtra iey poſzła za Ciemniewſkiego, te maiętność Sobieiuſkich, do tych Domow wynioſły. Marcina y Macieia Sobieiuſkich wſpominaią ich nadgrobki, z ktorych pierwſzy Zamku Guſtadſkiego za Zygmunta I Krola mężnie y długo broniąc, zabity: drugi w obozie Ludwika Krola Wegierſkiego żołd prowadząc, y wraz z nim na Turkow naciereiąc, razem też z nim poległ, pierwſzy, w roku 21, drugi, w 19 życia ſwego, Marcina tego żona była Ewa Kraſińſka Stolnikowna Ciechanowſka, wdowa po Chodowſkim.

SOBIEKURSKI herbu Poray w Sieradzkim Woiewodztwie, Jan Sobiekurſki Poborca w Ziemi Przemyſkiey 1609, *Conſtit: fol: 927.* N. miał za ſobą Maryannę Sławſką, z niey ſynow dwoch Jana y Alexandra, y corkę Wronowſką. Agnieſzka *1mo voto* była za Woyciechem Zapolſkim, *2do voto* za Mikołaiem Stokowſkim, *Acta Caſtren: Vielun: 1636.* N. miał za ſobą Annę Noſkowſką herbu Łada, Sędziankę Ziemſką Zakrocimſką. Jan Woyſki Samborſki, umarł w roku 1627, corka iego Dorota była za Janem Kłomnickim, druga za Albrachtem Liſowſkim Cześnikiem Trembowolſkim. Staniſław z Rawſkiego poſeł na Seym 1670. Woyciech w Ziemi Czerſkiey 1697.

**SOBIENSKI herbu Srzeniawa* patrz Kmita.

**SOBINSKI herbu Dołęga* w Mazowieckim Woiewodztwie. Wawrzyniec z Sobinia Czerſki y Warſzawſki Sędzia 1452, *Statut: Maſov: fol: 95 y 1458 fol: 122* Jakub z Sobinia Podkomorzy Czerſki 1496, *Statut Maſov: fol: 110.* Jan Sobińſki Kanonik Poznańſki 1650.

SOBIESCIANSKI herbu Rogala w Lubelſkim Woiewodztwie. Marcin Sobieściańſki Cześnik Latyczowſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733. N. Stolnik Trembowolſki, żona iego Tereſſa Humlowna. Potencya y Elżbieta Zakonnica S. Benedykta u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Franciſzek dziedzic na Zwiniaczu, miał za ſobą Katarzynę Matuſzewiczownę, z tey ſyn Alexander w Zakonie naſzym temi czaſy, y corki Łoſiowa y Godlewſka. Jędrzey, Kazimierz, Michał, Marcin y Władyſław Regmuntowie Sobieściańſcy w Woiewodztwie Lubelſkim, Alexander w Sendomirſkim, Tomaſz w Ziemi Chełmſkiey. N. miał za ſobą Jemiołowſką ſioſtrę Sędziego Bełſkiego, z niey ſynow dwoch.

SOBIESIERSKI herbu Poray w Wielkieypolſzcze. Jakub Sobieſierſki mąż znaczny, był deputatem na Trybunał Koronny.

SOBIESKI herbu Janina. według Donhoffa Biſkupa Krakowſkiego *u Załuſk: tom. 3 fol. 858*, Sobieſcy imienia tego nabyli od Sobieſkiey Woli dziedzictwa ſwego nie daleko od Lublina. *Staniſław Chruscinſki wydał do druku Clypeum Joannis III Sarmaticæ Coronæ, Protectorem in fol: 1717 Brigæ*, kędy Genealogią Domu tego Nayiaśnieyſzego, od Leſzka III Monarchy Polſkiego wywodzi, ale że ſie oſnowa iego na żadnym autorze nie wſpiera, y owſzem iawnie przeciwko wſzyſtkim hiſtorykom, wymyſły ſwoie za prawdę udaie, dla tego nie mogę poyść za iego piorem. Toż znaydzieſz y w inſzych Panegirykach y Kazaniach pogrzebowych. Z tąd zaczynam o tym Wſławionym Imieniu mowić, z kąd y *Paprocki.* Woyciech Sobieſki mąż rycerſki, pod Pſkowem za Stefana Batorego Krola nacieraiąc ſerdecznie, na oblężoną Moſkwę, ſiła ſię przyczynił do odebrania tey forecy; był potym Podkomorzym Lubelſkim, czego mam dowod *z Xiąg Grodzkich Oſtrzeſſowſkich*, gdzie w roku 1616 Katarzynę z Grudny, to ieſt z Grudzińſkich Sobieſką Podkomorzyną Lubelſką kwituią. Kupił był ten Podkomorzy dobra Noſow y Kozierad, za rezygnacyą Bohowitynow w Woiewodztwie Podlaſkim leżące, ktore potym od potomkow iego, to ieſt Jadwigi Gułtowſkiey y Gozdziowy, przyſzły do rąk Warſzyckiego Woiewody Podlaſkiego, *Proces rozgraniczenia miedzy Woiewodztwy Podlaſkim y Brzeſkim Litewſkim*; z tego wnoſzę, że tego Podkomorzego dwie ſię corki zoſtały, Jadwiga Gułtowſka Łukaſza Hrabi na Racacie małżonka, *iako piſze X. Młodzianow: w kazaniach ſwoich na pogrzebię iey corki Jadwigi Katarzyny*, ktora *1mo voto* żyła z Staniſławem Koſtką Staroſtą Lipieńſkim, *2do* z Alexandrem Wolfem, Staroſtą Felińſkim; a druga Gozdziowa. Sebaſtyan Chorąży Koronny, ſyn, albo brat, Woyciecha Podkomorzego Lubelſkiego, zſzedł z tego świata w roku 1615, po ktorym Chorągiew Koronną wziął Stefan Snopkowſki, ſyn tegoż Sebaſtyana. Stefan w Zakonie *Societ: JESU*, lat dwadzieścia y ſześć przepędziwſzy, do ſkarbienia ſobie zaſług pilny, ludzkością wſzyſtkim miły, przenioſł ſię do nieba po zapłatę, w roku 1660 we Lwowie. *Hiſtor: Prov: Polon: Chruścinſki* powiada, że ten Sebaſtyan Chorąży, miał za ſobą Cecylią Lanckorońſką Woiewodzankę Podolſką. Marek miał za ſobą Tereſſę Samborzęcką, z ktorey ſyn Remigian z Anny Poradowſkii, zpłodził corkę Katarzynę Jana Zielonki małżonkę, y ſyna Jana Cześnika Koronnego 1703, ten pierwſzym związkiem poiął był Wapowſką, drugim Koſakowſką Kaſztelankę Kiiowſką, z obiema *ſterilis*; indziey czytam, że ten Cześnik z Gumowſkii był urodzony. Przecław miał za ſoba Zofią Podhorecką, Sędziankę Ziemſką Bełzką N. Sobieſki poiął Stryienſką, od ktorey był ſyn Bernard, od tego zaś Remigian. Felixa corka, Staniſława Dunina małżonka. N. była za Zygmuntem Ferdynandem Sczepańſkim Staroſtą Mirachowſkim. Elżbieta za Janem Donhoffem Łowczym Litewſkim, Staroſtą Starogardzkim 1696. Jan Chorąży Halicki, Staroſta Mierzwicki, umarł 1706, z Łabęckii Heleny, Kiſzyńſkiey Starościanki zoſtawiwſzy potomſtwo. Wiktoryn Chorąży Halicki, Staroſta Mierzwicki, miał za ſobą Elżbietę Potocką herbu Pilawa, Kaſztelankę Kamieniecką *ſterilem*. Konſtancya Chorążanka Halicka, rozumiem że z Łabęckii urodzona, była za Janem Potockim Kaſztelanem Bracławſkim.

Marek Sobieſki Woiewoda Lubelſki, (brat rodzony Woyciecha Podkomorzego Lubelſkiego, a podobno ſynowiec Hieronima Sobieſkiego, ktoregom ſię doczytał w Monimentach Collegium naſzego Lwowſkiego, że kwitnął w roku 1548) mąż takiey u Stefana Krola eſtymacyi, że o nim zwykł był mawiać: *Gdyby całego kroleſtwa fortuna, od iednego harcu czy poiedynku zawiſła, nikomubym beſpieczniey w tym razie nie dufał, nad Marka Sobieſkiego. Załuſki tom*: 3, *fol: 859*, iakoż y nie raz dał tego nie zbity dowod, kiedy ſzczegulną, ale y fortunną utarczką, z podziwieniem oboyga woyſka, w ſzyku na to patrzącego, harcownikow nieprzyiacielſkich trupem na placu pokładał. *Paprocki o herb*: Dwie rzeczy iednák oſobliwſze o nim piſzą Pierwſza, Chorążym ieſzcze Nadwornym będąc w roku 1576, [*według Chruścinſkiego* Ociec iego Sebaſtyan, dopiero był Chorążym potym, toć chyba po ſynu go ſwoim Marku otrzymał) gdy ſię na rebellizantow Gdańſkich y z ſwoią też chorągwią ſtawił, w Wiſłę wpadſzy, czy dla tego, że ſię z nim brzeg nad tą rzeką urwał, *iako chce Paproc:* czy dla tego, żeby był znacznego Officyaliſtę woyſkowego prędzey dopędził y zabił, *iako chce Załuſki fol: 860*, czy dla tego, żeby był tym predzey ſwoim na ſukkurs przybył, iako chca inni, wſzyſtkę w zbroi przepłynął pod Tczewem, choć iuż w ten czas dobrze ranny, *Petritius lib*: 1. *de tumul: Gedan*: Druga, na łowy z Krolem Stefanem wyiachawſzy, gdy na nich (w Litwie to było) ſtraſzny niedzwiedz wypadł, on nieuſtraſzony z dwiema ſwoiemi pokoiowemi, żadnym inſzym orężem, krom ſzable, nie uzbroionymi zkoczył, y w oczach krolewſkich dobił go. *Załuſk: fol: 860.* Wſzyſcy mu wielkie męztwo y ſiłę przyznawali, kiedy pod Toropcem dwoch Pułkownikow Moſkiewſkich, trupem na placu położył ſwoią własną ręką, z ktorey też potyczki trzy poſtrzały wynioſł; pod Luczenem gdy na rokowanie do Moſkwy był poſłany, w rękę poſtrzelony; pod Pſkowem do ſzturmu idącego, kula z działa uderzyła była, przecięż nie ſzkodliwie. *Paproc: o Herb*: Zamoyſki Hetman oſtatniey ſwoiey w Multanach batalii ſzczęście, iego ſercu y radzie przypiſał, kędy pod Telczynem rzeką, zważywſzy wygodne do bitwy pole, drogę mu pokazał do zwycięztwa, zkąd potym, gdy do Inflant nowa ſię otworzyła expedycya, nie kogo innego radził z rządem woyſka tam wyſłać, tylko tego walecznego męża. Z tego kawalerſkiego ſerca, tak był przypadł do ſerca Zygmuntowi III Krolowi, że na iego radzie zupełnie polegał, ztąd gdy Zamoyſki Laſkę Wielką Koronną, na kogo innego ciągnął, on ią ſwoią u tego Pana perſwazyą do Myſzkowſkiego zkierował, co tak bolało Zamoyſkiego, *iako piſze Piaſecki*, że z tey okazyi śmiertelnie zachorował. Tenże Zygmunt nadgradzaiąc mu krwawe iego prace, naprzod mu Kaſztelanią Lubelſką konferował, czego dowodem *Konſtytucya Koronna 1598*, gdy mu puſte na Podolu y Ruſi pola, między zaſłuzonych w tey Oyczyźnie, dzielić kazała. *Conſtit: fol: 690*, potym Woiewodztwo Lubelſkie, z ktorym tytułem zapiſany do luſtracyi Zamku Latyczowſkiego

z Seymu 1601, *Constit: fol: 743*, wyzuł się z śmiertelności w roku 1606. Złączył się był dożywotnie z Jadwigą Snopkowską, siostrą Stefana Chorążego Koronnego, z ktorey było corek pięc. Gryzelda naprzod Daćboga Karnkowskiego Woiewody Derpskiego, po nim Jana Rozrażewskiego Kasztelana Poznańskiego, Starosty Odolanowskiego małżonka, czytałem mowę brata iey rodzonego Jakuba, w roku 1619, ktorą oddawał ią temu Rozrażewskiemu, zeszła z tego świata w roku 1621, w tymże roku siestrzenicy swoiey Marcybelli Wodyńskiey pewną summę zapisawszy, *Acta Castren: Ostrzeszow:* pochowana w naszym kościele Kaliskim, przy pierwszym mężu swoim, kędy cztery iey herby widzieć, z Oyca, Janina y Gozdawa, z tego poznać, że Marek Woiewoda Lubelski, Ociec iey, urodzony był nie z Lanckorońskii herbu Zadora, ale z Gozdawianki, z matki zaś herbu Rawicz, y Herburt, z czego wnoszę, że ta Snopkowska była z Herburtowny urodzona; była ta Gryzelda osobliwsza dobrodzika tegoż Collegium Kaliskiego. Druga, Katarzyna Stanisława Radzieiowskiego Woiewody Łęczyckiego. Trzecia, Zofia Jana Wodyńskiego Woiewody Podlaskiego. Czwarta, Alexandra Maryanna, Krzysztofa Wiesiołowskiego Marszałka Wielkiego Litewskiego, małżonki, pani wielkiey świątobliwości, wraz z mężem fundowała Panny Zakonne S. Brygitty w Grodnie, a po śmierci iego szczodrobliwie tey fabryki dokończyła, insze zaś kościoły, klasztory, szpitale hoynie nadała, w iedzeniu pomiarkowana, przy wielkich dostatkach uniżona, uczyniła nawet fundacyą pewną na te Panny, ktore w Zakonie służyć P. Bogu pragną, ale posagu nie maią, żyła ieszcze 1643. *Hincza S. J. lib: Głos Pański*, ktorą Xiążkę iey przypisał. Piąta, Anna, z dziecinnych lat za zakonną klauzurą wychowana, żywot Panieński w Grodnie, wiecznym ślubē utwierdziła, pod regułą S. Brygitty, kędy potym Xienią zgodnie obrana, choynością na ubogich, przykładnym życiem, drogę inszym y sobie do Boga torowała, dokąd sie wybrała przed rokiem 1650, y syn Jakub, był y drugi, ktory młodo umarł w Odolanowie w roku 1627 u siostry swoiey. *Histor: Colleg: Calis:*

Jakub naprzod Krayczy Koronny, potym Woiewoda Bełzki, z tego przesiadł się na krzesło Woiewodztwa Ruskiego 1638. z tego postąpił na Kasztelanią Krakowską 1646, w roku następuiącym pełen zasług zstąpił do grobu, trzymał oraz Starostwo Krasnostawskie y Jaworowskie, wielką o sobie wątpliwość zostawił, czy mądrą swoią radą y gładką wymową, czy też szablą y odwagą, więcey tey Oyczyznie pomogł. To pewna, że we wszystkich za czasow swoich expedycyach woiennych, przeciwko nieprzyiaciołom tego krolestwa stawaiąc, z uszczérbkiem znacznym y zdrowia, y fortuny swoiey, całości iego dotrzymał, a pod Stolicą Moskiewską, w szturmie ciężko raniony, ledwo życiem, swego ku niemu affektu, nie przypieczętował. Ale też y to pewna, że szczęście tey Rzeczypospolitey, prawie na iego radzie polegać się zdało: a naprzod pod czas pierwszey Chocimskiey w roku 1620, z Seymu Kommissarzem przydany Chodkiewiczowi sławnemu Hetmanowi do obrady woienney, *Constit: fol: 2*, gdy już nie iedną utarczką dumny Osman Car Turecki, widział siły swoie od woyska naszego przytarte, a do traktatow się nakłonił, Jakub ten Kommissarzem na to wysławiony, w te kondycye pokoy ułożył, y dotarł w roku 1621, z Wezyrem, ktoremi okryślona Porta Otomańska, piećdziesiąt potym lat świątobliwie z Polską w zgodzie żyła. Też samę woynę opisawszy, do druku podał 1646, pod tytułem: *Commentarius belli Chotimensis, cum Turcis annorum*

norum 1620 y 1621 in 4to, Wielką ztąd bez wątpienia chwałę wyniosł ten Jakub u wszystkich, że uzbroionego kilką kroć sto tysięcy Osmana hardość, swoią perswazyą na dobro Oyczyzny złamał. Tąż industryą fortunną, y insze woyny traktatami zakończył, iako z Kozakami na Ukrainie pod Kurokowem, w Inflanciech z Szwedami, a na ostatek, generalny w Europie pokoy w Monasterium od Władysława IV tam wysłany postem, ułożył y podpisał. Widząc Rzeczpospolita iak iey dobro pieszczenie piastował, nie praktykowanym przykładem na publicznych Seymach, cztery razy, Laskı mu Poselskiey dyrekcyą powierzała, raz w roku 1623, drugi raz 1626, trzeci raz 1628, czwarty raz na elekcyi Krola Władysława IV 1632, wszędzie Oyczystey wolności obrońcą zawołany: poki zaś żył albo poselskiey funkcyi na Seym, albo Seymu żadnego nie opuścił, na ktorymby na dobro pospolite radzić nie miał, czego dowodem są zageszczone imieniem iego, y funkcyami na niego włożonemi, Konstytucye Koronne. Nie tylko zaś nowe stanowić umiał prawa w tym krolestwie, iako Marszałek Poselski, ale też Marszałkiem Trybunału Koronnego cztery razy zasiadaiąc, zachowania ich nienadweręźenie przestrzegał, laską swoią, świętą wspieraiąc sprawiedliwość: a rozerwane braterskie serca, ową przedziwną swoią fakundyą łącząc y iednocząc, o tey tak świadczy *Potocki in Centur, Viror: Doctrinæ & eruditionis gloriam ita consecutus, ut incomparabili dicendi facultate, plerosq; præcesserit ætatis suæ literarios proceres, multos ad æmulationem provocârit, fol: 376.* Słyszał go Rzym, Wiedeń y Paryż w rożnych legacyach, y interessach mowiąceog, y przyznał mu honor Wielkiego Statysty, y Oratora Polskiego. *Są iego mowy w Mowcy Polskim wydrukowane w rożnych materyach*, z ktorych każdy poznać może, co zacz był ten Senator Polski. Nie mnieyszą z pobożności swoiey chwałę przed Bogiem wyniosł, ktorey tu ieden y drugi przytoczę przykład. W zwyczay był sobie wziął ten Jakub, że nigdy nie ziadł obiadu bez Kapłana, ktoremu, szanuiąc w nim stan iego, przed wszystkiemi gośćmi pierwsze zawsze dawał mieysce. Bolało to raz pewnego Woiewodę, że go Pleban, u niego w Domu posiadł, o co expostuluiąc z Gospodarzē, gdy go przełamać nie mogł, z gniewem odszedł, Pleban zaś duchem Boskim natchniony, rzecze do Kasztelana: *Quia honorâsti Unctum Domini, habebis in Domo tuo unctum Christi*, co się sprawdziło na synu iego Janie III Krolu Polskim. *Kowalic: kazan*: Gdy mu syn starszy ciężko zachorował, y iuż experyencye lekarskie żadney mu nadziei zdrowia nie czyniły, zturbowany Ociec, wielką ufnością iednak w Bogu uzbroiony, uprosił sobie, że do tego pokoiu, w ktorym chory leżał, utaionego pod Osobami Chleba Boga przyniesiono, przed ktorym na ziemię padszy, gdy się gorąco modli, syn iakby się ze snu porwał, tak z owey choroby wstał, prawie w momencie zupełnie od ciezkiey maligny opuszczony: za ktore dobrodzieystwo wdzięczny pobożny Kasztelan, mszą wotywę o Nayśw: Sakramencie fundował co czwartek przy kościele katedralnym Krasnostawskim, *Hincza Głos Pański, Swiecicki w swoim votum.* W testamencie zaś swoim takim obligiem dzieci swoie obowiązał. *Prolem meam ex officio meo sub paterna benedictione oro & moneo, ut fidem, Ecclesiamq; Catholicam Romanam, ejusq; immunitates, nec non Cleri prærogativas & honorem, quotiescunq; se se occasio præbuerit, consiliô, linguâ manu, propugnet.* Co dowodem iest, iakim ten Pan był zelantem, przy wierze S. katolickiey, iakim protektorem duchowieństwá. Kupił był dobra Złoczow, Pomorzany, Zborow, y Jezierzyn, w ktorych iedne kościoły iuż upadaiące restaurował, drugie z fudamentu wyniosł, Plebanow poosadzał

y prowidował: bractwa y nabożeńſtwa rożne fundował przy nich, wſzę-
dzie o to ſię ſtaraiąc, żeby chwała Boſka, z iego ręki y chęci, co raz wię-
kſzy wzroſt brała. Dwa razy wkraczał w kontrakty małżeńſkie, pierwſzy
raz z Maryanną Konſtantego Xcia Wiſniowieckiego Woiewody Ruſkiego
corką, ale po tey żadnych dzieci nie zoſtało. Drugi raz z Teofilą Dani-
łowiczowną Woiewodzanką Ruſką, ktora w Zołkwi OO Dominikanom y
kościoł y klaſztor znacznym nakładem wymurowała. Ta umieraiąc ſyna
ſwego Jana ciężkim obowiązkiem ściſneła, żeby iey pogrzeb bez wſzelkiey
pompy w Zołkwi odprawił: nie mogąc ſię oſtatniey woli Matki ſwoiey
Jan III Krol potym Polſki oprzeć, pierwſzego dnia exekwie za iey duſzę
obchodząc, do naymnieyſzego punkciku rozkazowi iey chciał za dosyć
uczynić, y bez pompy żadney ciało złożyć, dawſzy inſkrypcyą: *Sic Mater
voluit.* Drugiego zaś dnia też ſame z wielką magnificencyą y koſztem za-
kończyły ſię, y z tym napiſem: *Sic Filium decuit.* Z tey-były dwie corki
Anna Rozalia, ktora w klaſztorze S. Benedykta u Wſzyſtkich SS. we Lwo-
wie Panieńſkie poślubiwſzy Bogu życie, w nim prędko niebo ſobie uſkarbi-
ła, młodo do nieba wezwana po zapłatę. Druga Katarzyna, naprzod Do-
minikowi Xiążęciu Oſtrogſkiemu y Zaſławſkiemu Woiewodzie Krakowſkie-
mu, po nim Michałowi Xciu Radziwiłowi Woiewodoie Wilenſkiemu,
potym Podkanclerzemu Litewſkiemu y Hetmanowi Polnemu zaślubiona.
Pani cnot wielkich, a naprzod ſzczodrobliwości, z tey wiedząc, że co mia-
ła od Boga miała, wdzięczność mu za to pokazuiąc, hoynie ſię z nim for-
tuną ſwoią dzieliła. W Biały w raz z mężem ſwoim drugim fundowała OO
Reformatow, pod tytułem Panny Maryi Anielſkiey w roku 1671, klaſztor
y kościoł wymurowała, y wſzelki porządek kościelny zprowidowała. Tam-
że farny kościoł reſtaurowała, wieżami y ołtarzami ozdobiła, Rożaniec
przy nim ufundowała. Akademią w tymże mieście iuż upadaiącą dzwi-
gneła. Zakonnicom S. Benedykta w Nieświeżu kilkadzieſiąt tyſięcy wyli-
czyła, żeby żadney nie było dniem y nocą godziny, ktoreyby ſię przed
Nayśw: Sakramentem, powroz na ſzyię włożywſzy, nie modliły. Tymże
w Łomży kilka tyſięcy, tymże w Sierpſku ośmnaście tyſięcy wyſypała.
W Sławatyczach Synagogę heretycką na kościoł farny przerobiła: tamże
ſzpitał upoſażyła, na zgrzybiałych y zchorzałych poddanych ſwoich: dru-
gi na wdowy ſzlacheckie w Biały ufundowała, inſze w Mirze y Biały re-
ſtaurowała: w teyże Biały Miſſyonarzom Bazylianom pewną znaczną ſum-
mę oddała, żeby po wſiach y dobrach iey uczyli poddanych iey proſtacz-
kow, tego, co do wiary należy: mowiła albowiem, należy, żeby Panowie
zbawienia duſz tych pieczołowanie mieli, ktorzy iak bydlątka iakie, na Pań-
ſkie dobro haruią. Na Miſſye ktoreby OO Societatis Prowincyi Polſkiey,
między pogańſtwem odprawowali, pietnaście tyſięcy wyliczyła. Co rok
penſyą płaciła niektorym Patronom w Trybunałach, Piotrkowſkim, Lubel-
ſkim y Wileńſkim, żeby ubogich ſierot y wdow ſprawy w ſadach tame-
cznych utrzymywali. Wiele bardzo z ſzkatuły ſwoiey wydała, to na tych,
ktorzy ſię wſtydzą żebrać, to na podrzucone dzieci, to pod głod y po-
wietrze w Jarosławiu, to na okup z niewoli Tureckiey y Tatarſkiey więź-
niow, to na Bractwa Miłoſierdzia w Krakowie y Warſzawie, to na rożne
kościoły y klaſztory: kościołowi naſzemu Nieświezkiemu, kędy też ciało
iey po śmierci złożone (bo ſerce Pannom Karmelitkom Boſym oddane) ſpo-
rządziła Monſtrancyą ſzczerozłotą, y dyamentami ſadzoną, takiż Pacyfikał, z
relikwią znaczną S. Kazimierza. Krom innych bogatych od złota y ſre-

bra apparatow, nad to dzieſięć tyſięcy na erekcyą wielkiego ołtarza. Na-
wet w oſtatniey ſwoiey chorobie, gdy rozgłoſzono, lubo fałſzywie nowinę,
o wziętym przez naſzych Kamieńcu Podolſkim, na reſtauracya tame-
cznych kościołow, pewną ſummę teſtamentem legowała. Y o Oyczyźnie
nawet ſwoiey nie zapomniała: bo na iey potrzeby znaczną kwotę nazna-
czyła, mawiała zaś zwyczaynie o niey: Dobra Francya, chwalebna Hiſzpa-
nia, weſołe Włochy, bogate Niemce, ale mi naymilſza Polſka. W czy-
taniu Xiąg Duchownych była uſtawiczna, oſobliwſzy iednak guſt czuła w
Xiążkach X. Kaſpra Drużbickiego, X. Tomaſza Młodzianowſkiego, X. Pio-
tra Skargi Soc: JESU, ktorego kościom ołowianą trunienkę ſprawiła:
przecięż podzielonych godzin y ręczną ſię robotą zabawiała, ſzyiąc co, al-
bo do przybytkow Pańſkich na ozdobę, albo na odzieżą odartego ubo-
ſtwa. Takim pragnieniem przymnożenia chwały Boſkiey pałała, że raz
rozmyślaiąc życie S. Xawiera Apoſtoła Indyiſkiego z płaczem zawołała:
*Czemum ſię ia mężczyzną nie urodziła, rzuciwſzy fortunę tam, kędy ſłońce nie chodzi,
y takomy zyſkow kupiec, latałabym była z Ewangelią.* Dwie godzinie zaś codzień
medytacyi dawała, klęcząc trzech Mſzy ſłuchała, a żeby tym łacniey w
kościele dyſtrakcyi ſię iakich uchroniła, lożę albo celkę, w Biały, w kociele
farnym poſtawić kazała, kędy utaiona, Bogu ſię ſwemu korzyła, powroz
na ſzyię włożywſzy. W koieniu rozrożnionych, wielkie ſzczęście miała,
nie tylko dla obrotu y rozſądku z natury, w niey ſię oſobliwiey wydawaią-
cych, ale też dla przyiemności w obyczaiach, ſama też w ſobie pilnie prze-
ſtrzegaiąc tego, żeby w potocznych dyſkurſach żadne takie ſłowko nie
wypadło, ktoreby albo kłocić kogo miało, albo razić, albo mniey przy-
ſtoyne gorſzyć mogło. Przy ſtole kweſtye mądre, pobożne y do zbudo-
wania, rzucaiąc, wielom za dobrego Teologa ſtaneła, co iey ſam przyzna-
wał Jan III Krol Polſki brat iey. Ciało ſwoie wymyślnemi mortyfika-
cyami trapiła, dręczyła dyſcyplinami, morzyła nieſpaniem: w pokoiach
iey zawſze kura chowano, ktory pieiąc budził ią, żeby z Piotrem S. we
łzy ſię rozpływała, ſercem wzbiiała do Boga: choć w ciężkie mrozy, prze-
cięż gdzie ſypiała, palić w piecu nie kazała, młodſzą będąc w dień Wiel-
kopiątkowy, w ſzaty podłe uſtroiwſzy ſię, boſo, kościoły obchodziła. Po-
tym zaś zwyczaynie na Wielki tydzień, dla wygodnieyſzego nabożeńſtwa,
w klaſztorze ſię iakim zamykać była zwykła, na rozmyślaniu o Męce Pań-
ſkiey. Poddani żeby od Urzędnikow iey żadney krzywdy nie mieli, pil-
no przeſtrzegała, y dla tego przyſtęp łatwy y nayliżſzemu do ſiebie czło-
wiekowi czynić kazała. Zydow nienawidząc, do pałacu ſwego przyſtę-
pu im broniła. W wierze zaś iako ſama o ſobie powiadała, żadney nigdy
wątpliwości nie miała: bo każdą o wierze pokuſę, zaraz na początku zwy-
ciężaiąc, mowiła, Wierzę że Bog ieſt, y taiemnice iego nad moy rozum
wyżſze. W Rzymie będąc mieyſca Swięte, oſobliwie Domek Matki Bo-
ſkiey w Lorecie, ſzczegulniey uczciła, y znaczny upominek tamże zoſtawi-
ła. Innocenty XI mile ią przyiął, y cnoty iey wielce pochwalił. W tych
ią pobożnych uczynkach śmierć zaſtała w roku 1694, w Warſzawie w dzień
S. Michała Archanioła.

Marek Chorąży Nadworny Koronny, ſyn Jakuba Kaſztelana Krako-
wſkiego, z Daniłowiczowny, z cudzych kraiow powrociwſzy, od Matki do
obozu z Janem bratem młodſzym wyprawiony, Zbarazkie oblężenie mę-
żnym ſercem wytrzymał, iuż ſię wręcz zcinaiąc z nieprzyiacielem, iuż o-
choty, Kawaleryi Polſkiey dodaiąc y chleba, iuż ſię prawie z ſprzyſiężone-

mi elementami na woyſko naſze paſſuiąc. Staroſtą będąc Kraſnoſtawkim, w owey tryumfalney pod Bereſteczkiem wiktoryi, chłopſka rebellią, y on zwyćieſką ſzablą uchłoſtał: a gdy znowu w nowe ſiły Bogdan Chmielnicki wzmocniony chciał z naſzemi o pokoy traktować w obozie naſzym, byle beſpieczeńſtwo oſoby iego miało wprzod pewny warunek, on ſię ſam w zaſtaw z Krzyſztofem Potockim na ten czas Podſtolim Litewſkim, dobrowolnie ofiarował, dla dobra Oyczyzny; atoli wkrotce potym pod Batohowem z Marcinem Kalinowſkim na ten czas Hetmanem, na daleko więkſzą zgraię tychże rebellizantow mężnie nacieraiąc, wraz z nim na placu poległ. *Potocki Centur: Viror: fol: 149. Chruściński Staniſław* powiada, że ranny doſtał ſię był w niewolą Tatarſka, gdzie nazaiutrz po porazce naſzych, ſamże go Nuradyn Sułtan zabił, y innych trzyſta Kawaleryi Polſkiey, ciała ich tak rozproſzone po polach, że trudno ich było znaleść.

Jan III Krol Polſki, drugi ſyn Jakuba Kaſztelana Krakowſkiego, naprzod Chorąży Koronny, daley Marſzałek Wielki y Hetman Koronny, o ktorym obſerniey gdzie indziey mowić ſię będzie, tu tylko krotko namieniam, że z Maryą Kazimirą Margrabianką de Arquian de la Grange, wdową po Janie Zamoyſkim Woiewodzie Sendomirſkim, wſzedſzy w kontrakty małżeńſkie, zoſtawił z niey trzech ſynow, Jakuba nayſtarſzego, Oycowſkich trudow y tryumfow nierozdzielnego, tak pod Wiedniem, iako y na innych mieyſcach towarzyſza, ten złączył ſię dożywotnie, z Jadwigą Elżbietą, Amalią, corką Filippa Wilhelma Elektora Palatini Rheni, z ktorey trzy corki zoſtały, krom innych młodo zmarłych, Marya Kazimira, umarła 1723, Marya Klementyna, Jerzego Pretendenta Angielſkiego małżonka, y Marya Charlotte wydana za Fryderyka Maurycyuſza Xiążęcia de Bouillon. Drugiego Alexandra Benedykta, ktory w roku 1714 żyć przeſtał w Rzymie. Konſtantyna Władyſława, ktory w Zołkwi w roku 1726 bezpotomny wſzedł do grobu, żona iego była Marya Jozefa Welslowna Starościanka Rożańſka, y corkę Tereſſę Kunegundę Maxymilianowi Emmanuelowi Elektorowi Bawarſkiemu zaślubioną, z ktorey potomſtwo, Karol Xiążę Elektor Bawarſki, Ferdynand, Klemens Elektor krolewſki, y Teodor Biſkup.

SOBOCKI herbu Doliwa w Woiewodztwie Łęczyckim; piſali ſię z Soboty. Tomaſz z Soboty Sobocki Kaſztelan Łęczycki w roku 1484, tak ſię podpiſał na pewney Warſzyckich tranſakcyi, *u Okol: tom: 1 fol: 12.* Tomaſz ſyn iego Sędzia Ziemſki Łęczycki, ktorego corki, Elzbieta Płonkowſka, Dorota Dzierzgowſka Woiewodzina Mazowiecka, Anna Okuniowa Kaſztelanowa Czerſka, Jadwiga Wilkanowſka Kaſztelanowa Płocka, Agnieſzka Gorynſka Woiewodzina Mazowiecka, Kaſpra żona; y ſynow trzech, Tomaſz Sobocki Kanclerz Koronny, Woyſki Łęczycki, Staroſta Rawſki, z temi ſię tytułami podpiſał na liście Zygmunta I Krola Polſkiego w roku 1546, *u Paproc: o herb:* ieździł w legacyi od tegoż Krola do Solimana Cara Tureckiego w roku 1539, *Biel. fol: 775*, zſzedł z tego świata bezżenny. Drugi Brykcy Kaſztelan Goſtyńſki, Podkomorzy Łęczycki Staroſta Rawſki, temu Jaruntowna Brudzewſka Woiewodżanka Łęczycka, tylko corkę powiła Jadwigę, ktora ſię w małżeńſką ligę doſtała Staniſławowi Hrabi z Gorki Woiewodzie Poznańſkiemu, Staroście Kolſkiemu, Buſkiemu, Wieluńſkiemu, Uyſkiemu. Trzeci Jakub Podczaſzym był Koronnym 1544, ale ten młodo umarł (y tak na nich Sobockich Doliwczykow Dom zkończył ſię) *Nakiel: Miechov: fol: 717.*

**SOBOCKI herbu Nałecz* w Poznańſkim Woiewodztwie, w katedrze Poznańſkiey ieſt nadgrobek Mikołaia Sobockiego herbu Nałęcz, urodzonego z Oyca Jana, z ma-

na, z matki Gertrudy Kościeleckii Kaſztelanki Inowrocławſkiey, zmarłego w roku 1640, *Starowol: in Monum: fol: 467.* Jan Dworzanin Krola Alexandra 1506, *Biel: fol: 501.* N. miał za ſobą Anne Kierſką, drugi Zofią Marſzewſką.

SOBOCKI herbu Korab, iedenże Dom z Łaſkiemi. Staniſław czy Jędrzey Sobocki Kawaler Maltańſki, Kommendor Poznańſki u S. Jana, od rodzicow ſwoich do cudzych kraiow wyſłany, zwiedziwſzy Tureckie Państwa, Hiſzpańſkie, Włoſkie, Niemieckie, Węgierſkie, w Malcie po rożnych experymentach woiennych z Turkami, między Rycerzow tamecznych policzony, gdy do Oyczyzny powrocił, na Moſkiewſkiey za Stefana Krola expedycyi, z taką pochwałą rotmiſtrzował, że też ſzczegulną pochwałę męſtwa ſwego od tegoż Krola wynioſł, y z bratem go ſwoim potym do cudzych kraiow wyprawił: u Zygmunta III był Łożniczym: śmierć iednak ktorey nie raz w polu dla Oyczyzny ſzukał, w domu znalazł, od zawiſnych na ſiebie, zabity. *P. Joann: Conarius S. J, Rector Coll: Poſnan: w kazaniu na iego pogrzebie*, wſpomina go *Biel: fol: 775.* N. miał za ſoba Jadwigę corkę Krzyſztofa Bardſkiego z Mielżyńſkii urodzoną.

**SOBOL*, Sebaſtyan Sobol miał za ſobą Katarzynę Rudzińſką, z niey dwoch ſynow, Marcina, od ktorego dwoch ſynow zoſtało, Staniſław, ktory z Tchorzewſkii, zpłodził Sebaſtyana y Kazimierza, ten z Paſzkowſkii, zoſtawił Franciſzka y Maryannę. Gabryel brat Staniſława, także z Tchorzewſkii miał ſyna Jędrzeia. Piotr Sobol brat Marcina, tylko dwie corki zpłodził, Barbarę Staniſława Klembowſkiego, Dorotę Jezierſkiego, małzonki.

SOBOLEWSKI herbu Łada. Samuel Sobolewſki z Lubelſkiego przenioſł ſię do Litwy, ſyn iego Paweł, miał za ſobą Piętkiewiczownę, z ktorey ſyn Fabian ſławny żołnierz za Krola Stefana, miał za ſobą Bilewiczownę, ſyn iego Adam kapłan zacny w Zakonie Soc: JESU. Staniſław w Xięſtwie Zmudzkim 1621 Paweł Kula Sobolewſki w Ziemi Zakrocimſkiey Poborca z Seymu 1564, *Conſtit: fol: 76.* N. była za Michałem Oraczewſkim, z ktorym zoſtawiwſzy potomſtwo, poſzła za Kſięgo Komornika Xięſkiego. N. miał za ſobą Maryannę Szczerbiczownę 1634 *Acta Caſtren: Cracov:* Franciſzek, Sebaſtyan, Staniſław Sobolewſcy Cyrulowie 1649, *Acta Caſtr: Cracov:* N. była za Antonim Ptaſzyńſkim. N. za Antonim Chronowſkim Podczaſzym Bracławſkim.

**SOBOLEWSKI herbu Slepowron* w Podlaſkim Woiewodztwie, w Łukowſkiey y Lwowſkiey Ziemi. Jakub Sobolewſki Piſarz Ziemſki Drohicki, z Jabłonowſkii zpłodził cztery corki, Joannę Skolimowſką, Elżbietę Wolińſką, Dorotę Troianowſką, y Eufrozynę Ołdakowſką, y ſyna Adama, ten tak z pierwſzą żoną Koſtrowną, iako y z drugą Wybranowſką żył *ſterilis*, dziedzictwo ſwoie na Zębrowy rezygnował Jędrzeiowi Sobolewſkiemu. Nikodem naprzod ſłużył woienną, a potym wſtąpił do Zakonu naſzego. Adam z Piętk Sobolewſki, (tak ſię poſpolicie piſza) Podſedek Ziemſki Drohicki 1678. Dwor iego w Drohiczynie prawem Ziemſkim nadany. *Conſtit: fol: 31*, był przedtym Woyſkim Drohickim. Woyciech Burgrabia Drohicki, Maciey Regent Ziemſki Drohicki, Sebaſtyan Regent Ziemſki Warſzawſki, Tomaſz, Pantaleon Antoni, Wawrzyniec Nikodem z Woiewodztwem Podlaſkim, podpiſali elekcyą Jana III Krola, y Walentyn Piſarz Ziemſki Warſzawſki, ktory miał za ſobą Gąſiorowſką, Kaſztelankę Inowrocławſką. Dorota Adama Godlewſkiego Skarbnika Nurſkiego małżonka. Wawrzyniec poiął Annę Bełczycką; z tey było trzech ſynow, Klemens, Adam y Felicyan, y corki dwie, Wiktorya Macieia Zaleſkiego, Eufemia, N. Woyno małżonki.

SOCHA herbu Nałecz. Jan Socha gdy Zamek Pruſmork od Krzyżakow odbierał,
zabity támże poległ. *Bielſki fol: 307.*

SOCHACKI herbu Zagłoba w Woiewodztwie Sendomirſkim. Kazimierz Sochacki,
miał za ſobą Katarzynę Kołaczkowſką, Sędziankę Biecką, z niey ſynow:
Jozefa y Staniſława.

SOIECKI herbu Grzymała w Rawſkim Woiewodztwie. Staniſław Soiecki mieſzkał
we wſi Malinach, miał za ſobą Głogowſką, ta mu powiła dwie corki,
z tych iedna poſzła za Dziatkowſkiego, druga za Tarnawſkiego, ſynowca
Krzyſztofa Tarnawſkiego; ſynow zaś trzech, z tych ieden Jan, od
ktorego zoſtało kilka ſynow y corek, drugi Jędrzey, ktory ſię wynioſł na
Ruś, mieſzkał w Łuchowce pod Tarnogrodem, trzeci Jerzy, mieſzkał w
Soykach nie daleko Głogowca. Był też dawniey z tych ieden, Dworzaninem
u Krolowy Anny, drugi Proboſzczem S. Szymona na Kleparzu. Walentyn
w Łęczyckim 1697, Adam y Jan w Ziemi Goſtyńſkiey 1632.

Sokola herb.

Niedzwiedzia połowa od ogona bydz powinna, druga od głowy,
połowa wieprza dzikiego, niedzwiedź ma bydz czarny, pręgą
czerwoną przez ſrzodek od wieprza przedzielony, na hełmie
poł niedzwiedzia wyſkakuiącego niby z korony, łapy przednie
u niego do gory wynieſione, ſam w prawą tarczy obrocony:
tak go opiſuią *Paproc: o herb: fol: 268, Okol: tom: 3 fol. 160,* ktorzy go z tey
okazyi nabytym twierdzą. Kazimierz Pierwſzy Krol Polſki, dla rozerwania
melancholii, wyiachał na łowy, wſzedſzy w głęboką y zaroſłą knieią,
poſtrzegł, że ſię Niedzwiedź zaczaił na dzikiego wieprza, ciekawością tedy
uięty, utarczki między temi beſtyami, z wielką oſtrożnością utaiony,
umyślił czekać iey końca. W tym niedzwiedź pierwſzy na nieſpodziewaiącego
ſię natarł wſzyſtkim impetem dzika, zrzucił go iednak ten z ſiebie,
lubo

lubo nie bez niebeſpieczeńſtwá ſwego, y za uchodzącym niedzwiedziem
zemſtą zapalony wieprz pogoniwſzy, bitwę z nim ponowił, tam nie iaki
czas łamiąc ſię z ſobą y paſſuiąc, gdy zmordowani obadwa, y wzaiemnie
zkaleczeni, prawie z ſił zpadali; dway bracia rodzeni Sokołowie wypadſzy
do nich, ieden dzika za ucho, drugi niedzwiedzia pochwyciwſzy, obiema
w oczach krolewſkich głowy poucinali. Wdzięczny tey odwagi
Kazimierz, znacznie udarowawſzy, y herb im w ten kſztałt, iako widziſz
ułożył, y Sokolą od ich imienia nazwał, *Paprocki* twierdzi, że czytał gdzieś
na przywileiu w roku 1256, za panowania Bolesława Xiążęcia Wielkopolſkiego,
Pomściborza z Sokoli: y za czaſow Leſzka Czarnego, Hrabię Mſtygniewa
z Sokoli, przydaie iednak, niewiem czy tego herbu byli, czy inſzego.

Herbowni.

Drozdeńſki *Gałczyńſki* *Gorecki* *Pigłowſki*

SOKOLINSKI Kniaz herbu Druck w Xięſtwie Litewſkim, iednaż ich dzielnica
z Xiążętami Druckiemi, dla tego też y tymże ſię herbem pieczętuią, y nad
to, piſzą ſię Druckiemi Sokolińſkiemi. Hrehory Kniaź mąż woienny; pod
Ułą ſiła, y mężnie dokazował: ſyn iego Jerzy Staroſta Uświacki y Jezierzecki,
Podkomorzy Witebſki, Pułkownik y Regimentarz, zaleca go *Warſzawicki
w Xiedze* Paralell: *fol: 148,* w roku *1567* dwieście właſnego ludu, ſam
do boiu prowadził, kiedy znoſzono Serebrnego Moſkwicina, a w roku 1577
Dyneburgu długo przeciwko Moſkwie broniąc, wzięty ieſt w niewolą, z
ktorey wyſzedſzy, od Stanow Litewſkich poſłował do Zygmunta III Krola
Polſkiego, corka iego Anna, czyli Bogdana, była za Janem Staroſtą Drohickim
Sapiehą, z ktorą Xięſtwo Druckie w ten Dom weſzło, wdowa to
była po Kniaziu Łukomſkim, *Hiſtor: Sapieh: part: 3 fol: 22,* ſyn zaś tego Jerzego
Jan, ten z przedziwney Oyca ſwego hoyności, zaciągnione uſpokaiaiąc
długi, ſiła fortuny utracił, zoſtawił ſyna Michała Woiewode Połockiego,
męża ludzkości wielkiey, a z tąd wſzyſtkim miłego, ſynow zpłodził
ſześciu, ludzi wſzyſtkich woiennych, to ieſt Krzyſztofa, Filona Staroſtę
Trabſkiego, Michała, Alexandra, Stefána y Bogdána, y corkę Kryſtyne,
ktora wydana za Januſza Kiſzkę Woiewodę Połockiego y Hetmana
Polnego Litewſkiego, na iey pogrzebie wydano w roku 1640 *Cienie Załobne
po iaſnych promieniach.* zkąd tę oſnowę wypiſałem, niewiem czy to nie
ten Michał, był w przod Kaſztelanem Witebſkim, y z Seymu 1607, Kommiſſarzem
ſtanął, do obrania mieyſca ſpoſobnego na fortecy wyſtawienie
przy granicach Litewſkich *Conſtit: fol. 830,* niewiem czy nie ten Michał, ktorego
B. Jozafat (iako piſze *Suſſa w Zyciu iego*) z Ruſiná Kalwiniſtę, Bogu y kościołowi
pozyſkał. Z ſynow tego Michała Woiewody, Krzyſztof był
Kaſztelanem Połockim, a przedtym Mściſławſkim, kiedy miedzy inſzemi
Kommiſſarzami zaſiadał na Witebſzczanow, o zabicie B. Jozafata Arcybiſkupa
Połockiego *Suſſa,* był y Staroſtą Jezieryſkim 1609, kiedy z Woiewodztwa
Połockiego, deputatem zoſtał do korrektury Statutu Litewſkiego,
Conſtit: fol: 909, Zamek Jezierzyſki wałem opaſał, do czego pozwolono
mu było, aby z pobliżſzych wſi ludzi, do tego ſpoſobnych mogł zażyć.
Conſti: 1616 fol: 44, poſłował na Seym 1621, *Conſtit: fol: 15,* iezdził w legacyi
do Rzymu y do Wiednia. Zycie Polſkie B. Jozafata, iego żonę
wſpomina Marynę Woyniankę. Jedna z tego Domu była za Gaſtoldem
Woiewodą Wileńſkim, z ktorym wraz fundowała Proboſtwo Infułackie

Geranowſkie, *Hiſtor: Sapieh: par: 3 fol: 139.* Paweł Xiądz, to ieſt Xiażę Podkomorzy Witebſki, z Seymu Lubelſkiego 1569 deputowany do korrektury ſtatutu Litewſkiego, *Conſtit: fol. 194;* tenże zdami ſię Paweł w roku 1555 Gońcem był do Moſkwy. Wacław Poſeł z Woiewodztwa Połockiego na konwokacyą Warſzawſką 1587 podpiſał konfederacyą *Conſtit: fol: 418.* Jędrzey z Drucka Kniaź Sokolińſki, z corki Jędrzeia Xiążęcia Kołzerſkiego, na imię Bazyli, zpłodził Szymona y Bogdana: od Szymona był ſyn Jan Piſarz Polny Litewſki, Staroſta Mściſławſki y Daniowſki, był y Referendarzem Litewſkim, ktory urząd wraz piaſtował z Piorem, *według świadectwa Okol: tom: 2 fol: 305,* gdzie ten autor przydaie, że corkę ſwoię Eleonorę, wydał za Mikołaia Odrowąza Chlewickiego, Kaſztelana Małogoſkiego. Jeſzcze tylko Staroſtą Orlińſkim będąc z Seymu 1611, Kommiſſarzem go zapiſano do traktowania z Moſkwą o pokoy, *Conſtit: fol: 2;* a w roku 1613 do ordynacyi Prowincyi Smolenſkiey, y do zapłaty żołdu związanemu woyſku. *Conſtit: fol: 37. y fol 3.* Dwa razy Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey, raz 1621, drugi raz 1625, co poznać z tych lat Konſtytucyi: *Koiał: przydaie in Mſ;* że był potym Kaſztelanem Połockim, ſyn iego Michał. Z Bogdana zaś zoſtało dwoch ſynow, Konſtantyn y Januſz, corka Konſtantego, poſzła za Balcera Raieckiego Sędziego Ziemſkiego Trockiego. N. Sokolińſki Podwoiewodzy Połocki, umarł przed rokiem 1640, z Maryną Obryńſką złączywſzy ſię dożywotnie, zpłodził z niey trzy corki, Helenę, ta w klaſztorze Połockim Bogu na ſłużbę zaślubiona; druga Anna poſzła za Jana Podberſkiego Piſarza Ziemſkiego, a potym Podkomorzego Orſzańſkiego; trzecia za Lomſkiego Skarbnika Orſzańſkiego, y ſynow czterech. Jan Kazimierz, Kanonik Wileńſki, człowiek wielkiey godności, młodo umarł, *Conſtit: 1647 fol: 22.* Mikołay w Zakonie S. Bazylego, Jerzy y Jarosław. N. Kaſztelan Nowogrodzki, Staroſta Trabſki, miał za ſobą Tereſſę Sapieżankę Mikołaia Sapiehy Kaſztelana Wileńſkiego corkę, wdowę po Tyſzkiewiczu Woiewodzicu Brześciańſkim, *Hiſtor: Sapieh: part: 3 fol: 137,* podobno Jan Antoni, o ktorym czytam *w Koiał: in Mſ,* że był Kaſztelanem Mściſławſkim, Staroſtą Trabſkim, y że młodo umarł. Hieronim Piſarz Ziemſki Orſzańſki 1648, ſyn iego Michał, Marſzałek Orſzańſki, Piſarz Litewſki, na Seymach częſto poſłem ſtawał, iako to 1667, zkąd Kommiſſarzem naznaczony do zapłaty woyſku, y 1670. y 1674. na konwokacyą, kędy podpiſał konfederacyą, y 1672 kędy Marſzałkiem był Izby Poſelſkiey, wſzakże go Janem piſzą, y 1676 na koronacyą, y 1683 Kommiſſarz do traktowania z Carami Moſkiewſkiemi o wiecznym pokoiu, y 1690 deputat do boku krolewſkiego. *Conſtit: fol: 8,* ktorego też roku przenioſł ſie na wieczność, a po nim Piſarſtwo Litewſkie doſtało ſię Konſtantynowi Szuyſkiemu, miał za ſobą *1mo voto* Galinſką, *2do* Kotłownę Podkomorzankę Wendeńſką, ktora wprzod była za Władyſławem Wołowiczem Woiewodą Witebſkim, y Hetmanem Polnym Litewſkim, *3tio* Helenę Albrychta Ciechanowſkiego Obożnego Litewſkiego corkę: był ten Michał wymowy wielkiey y pamięci cudney: ſyn iego Karol Staroſta Wiełatycki, w ślady Oyca ſwego wſtępował, poiął w Xięſtwie Zmudzkim Szwerynownę. N. żona iego Barbara Rokuſowna, *Papr: o herb: fol: 286.* Samuela Staroſtę Smoleńſkiego czytam *w hiſtoryi Cudow Panny Maryi Czeſtochowſkiey w roku 1627 fol: 232.* Podkomorzym Smoleńſkim w Konſtytucyach, kędy Kommiſſarzem zapiſany do rozgraniczenia między Woiewodztwami Smoleńſkim y Czerniechowſkim w roku 1638, *fol: 36.* Jan Marſzałek Orſzańſki 1648. Wincenty Sędzia Ziemſki Słonimſki

nimſki. Wawrzyniec Arcybiſkup Smoleńſki *ritûs Græci 1724,* tenże czy inſzy Epiſkop Mściſławſki, Archimandryta Grodziewſki. Antoni w powiecie Orſzanſkim 1674. N. Jędrzeia Połubińſkiego Woiewodzica Nowogrodzkiego małżonka.

*SOKOLNICKI *herbu Jelita* w Ruſkim Woiewodztwie. Marcina y Piotra Sokolnickich, mężow rycerſkich, z kościoła Przemyſkiego nadgrobki wypiſał *Starowol: in Monum:* Jędrzey Chorąży Lwowſki, Porucznik Uſarſki, w okazyi z Szeremetem pod Cudnowem, mężnie na woyſko Moſkiewſkie nacierał, y pod Łobodyſczámi na Kozakow, nie bez oczywiſtego niebeſpieczeńſtwa ſwego, kędy konia pod nim zabito: *Auctor Potrzeby z Szeremetem tak mowi o nim.* Sokolnicki iak Sokoł do obłowu ſwego poſpieſzył, y z choragwią Marſzałka Wielkiego Jan Piſarz Ziemſki Bełzki 1674. Alexander Skarbnik Zydaczewſki, miał za ſobą Tereſſę Kinſką, z ktorey ſyn Ignacy temi czaſy człowiek rycerſki, y corki, Anna, Barbara, y Katarzyna. Samuel Chorąży Zydaczewſki, poiął Kryſtynę Drohoiewſką Chorążankę Przemyſką, wdowę po Marcinie Bielſkim Mieczniku Lubelſkim, z tey była corka za Franciſzkiem Dziedoſzyckim Chorążym Lwowſkim, y ſyn Jędrzey Cześnik Lwowſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki w roku 1733, żona iego Teofila z Zmigroda Stadnicka Podſtolanka Bełzka, y z niey corka Barbara.

*SOKOLNICKI *herbu Nowina* w Kaliſkim Woiewodztwie. Piſzą ſię z Sokolnik pod Gnieznem. Dom ten zaſłużony Oyczyznie y rożnemi funkcyami zalecony zdawna, nie maiąc iednak informacyi o iego procedencyi, tych tylko kładę, ktorych świeżſza pamięc poddaie. Gabryel Sokolnicki Stolnik Kaliſki y Surrogator 1674, bywał poſłem na Seym y Deputatem na Trybunał Koronny. Niewiem czy tenże ſam, czy inſzy Gabryel Sokolnicki Kaſztelan Miedzyrzecki, gładkością wymowy y odwagą kawálerſkiego ſerca zalecony, ten żył w ſidze małżeńſkiey z Tereſſą Mycielſką Podczaſzanką Kaliſką, z ktorey ſyn Piotr Sokolnicki, naprzod Cześnik a teraz Chorąży Wſchowſki, Pułkownik Krolewſki, y Regimentarz Partyi Wielkopolſkiey, mowca wielki, tyle razy poſłuiąc na Seymy walne, dał dowody miłości dobra Oyczyzny, za ktorey całość w krwawych okazyach, właſnych nadſtawiał pierſi doświadczony Kawaler. Zyie w dożywotniey przyiaźni z Gaiewſką Kaſztelanką Santocką, z ktorey zoſtawuie ſynow dwoch, Franciſzka Xawiera, y Jana Nepomucena, wielkiey nadziei Potomkow, y Corkę Barbarę, ktora wydana za Woyciecha Koźmińſkiego Sędzica Ziemſkiego Kaliſkiego, ale iey w krotce odumarł. Franciſzek Sokolnicki życie ſobie duchowne obrał. Maciey y Kazimierz Sokolniccy, ſynowcowie Piotra Chorążego, pierwſzy towarzyſz Uſarſki, drugi Superintendent generalny Ceł Rzeczypoſpolitey w Prowincyi Wielkopolſkiey. Piotr Sokolnicki Piſarz Grodzki Wałecki, ieſt w druku Mowa iego *w Mowcy Polſkim, fol: 190.* Tereſſa Sokolnicka Jakuba Boianowſkiego, małżonka 1700. N. za Janem Kucharſkim.

SOKOLNICKI *herbu Jaſtrzębiec* w Płockim Woiewodztwie.

*SOKOŁOWSKI *herbu Cholewa.* N. Sokołowſki Obożny Woyſkowy w roku 1663, gdy Krol Jan Kazimierz ciągnął z woyſkiem na Ukrainę. *Lubom: Manif: fol: 28.*

SOKOŁOWSKI *herbu Gozdawa* y Sokołowie w Woiewodztwie Sendomirſkim. Z tych Jędrzey Sokoł miał za ſobą Staſzkowſką Podwoiewodzego Krakowſkiego rodzoną ſioſtrę, z tey zoſtawił trzy corki, Karśnicką, Annę Duraczo-

raczową, y Piotrowſką Weſpazyana Piotrowſkiego żonę, ſyna zaś, Staniſława, ktory poiął Gęzicką *Baran:* Walentyn Sokoł Sędzia Kapturowy Krakowſki, *Conſtit: fol: 421*, z Seymu zaś 1591 Kommiſſarz do granic. Regina Sokołowna była za Jakubem Bielickim. N. za Krzyſztofem Piſkorſkim. Są tegoż herbu Sokołowſcy w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych Michał Sokołowſki był Chorążym y Sędzią Ziemſkim Słonimſkim, żołnierz ſławny, ſyn iego Waleryan, w roku 1581 Poborca, *Koiał: in Mſ.* urodzony z Horноſtaiowny. Tymże ſię herbem pieczętował Staniſław Sokołowſki, Stefana Krola Teolog, Kanonik Krakowſki, Proboſzcz S. Floryana, mąż pobożny y uczony, czego dowodem ſą iego piſma w druku, na dwa tomy rozłożone, *w pierwſzym tomie in fol: Crac: 1591* te ſię znayduią. *Cenſura Orientalis Eccleſiæ, de præcipuis noſtri ſeculi hæreticorũ dogmatibus*, oſobno także wyſzła *in fol: 1572.* 2do. *De veræ & falſæ Eccleſiæ diſcrimine, libri tres*, oſobno zaś 1584 *in fol. Cracov: tegoż roku Colon: in 8vo.* 3tio. *Orationes Eccleſiaſticæ ſeptem.* 4to. *Nuntius ſalutis, ſeu de Incarnatione Chriſti Orationes quinque.* 5to. *Juſtus Joſeph, ſeu Meditationes in mortem & Paſſionem Chriſti.* 6to. *Epinicion ſeu gaudium Paſchale.* 7mo. *Partitiones Eccleſiaſticæ.* 8vo. *Quæſtor ſive de Parſimonia & frugalitate*, oſobno zaś *Cracov. in 4to 1589.* W drugim tomie iuż po śmierci iego wydanym w Krakowie *1598 in fol:* ſą, *Notæ ſuper Evangelia Matthæi, Marci & Lucæ.* Nadto wydał 10mo. *Epithalamion Epiſcopi cum ſua ſponſa Eccleſia, ſeu de Conſecratione Epiſcopi ſermo*, *Cracov: in 4to 1580.* 11mo. *Brevis reſponſio ad Vittembergenſium Theologorum invectivam, Cracov: in 4to 1504.* 12mo. *Officia propria Sanctorum Patronorum Regni Poloniæ, Venet: in 4to 1585.* 13tio. *Concio de Veſtitu & fructu hæreſeon, Niſſæ in Sileſ: in 4to 1578*, umarł ten przezacny mąż w roku 1593, 7 April: na ktorego pogrzebie miał kazanie, Fabian Birkowſki Zakonu Kaznodzieyſkiego. Między liſtami Hozyuſza Kardynała znaydzieſz liſt tegoż Purpurata do niego piſany, pełen pochwał iego, w Kochanowſkim zaś znaydzieſz wierſze z alluzya do iego ſtatury. Po śmierci iego wyſzła z druku *Oratio de ratione ſtudiorum ad Nicolaum Wolſcium 1619.* Krom tych *Marangoni in Theſauro Paroch: tom: 2 fol: 376* ieſzcze te iego piſma liczy. *Libellum de Confeſſione*, y *ſermonem de Paſſione Domini.* O nim tak piſze *Starowol: in Centum Script: fol. 83. Præſtanti vir ingenio, & linguâ utrâq; doctus, quod utrumq; vitæ probitas & humilitas ſumma condecorabant, ita, ut magno illi Regi Stephano Batoræo, perpetuò carus exiſteret, & quem ille, uno obtutu perluſtratum, ſuum Eccleſiaſtem, opimis Sacerdotiis & honoribus auctum habere voluit. Is igitur pro officii ſibi injuncti magnitudine, talem ſe in omnibus præſtitit, qualem Academia Cracovienſis, & univerſus ſacer ordo, in oculis ſui Principis videre deſideravit, induſtrium, gravem, ſobrium, eruditum, conſtantem &c. Hunc univerſi Poloniæ Antiſtites ſummo in honore, ac veneratione habuerunt, & quo pauci Theologiæ dogmata puriùs atq; nitidiùs explicârunt, pauci errores ſectariorum eloquentiùs, atq; validiùs confutârunt.* On według *Marangoni Jus Patronatûs* na kościoł S. Floryana na Kleparzu przy Krakowie, u Batorego Krola na Akademią Krakowſką uproſił, y uſtawami Koronnemi 1590, żeby ta łaſka Krolewſka utwierdzona była, wyrobił.

SOKOŁOWSKI herbu Korab w Ziemi Czerſkiey y w Wilkomirſkim powiecie, z tych Władyſław Sokołowſki Podkomorzy Inflantſki, z Seymu 1678 Kommiſſarz do Inflant, *Conſtit: fol, 11*, był to mąż rycerſki, y wiele w rożnych potrzebach dokazuiący, zoſtawił ſynow, Adama y Jozefa. Brat Podkomorzego Woyſki Inflantſki. Trzeci brat zginął pod Mątwami w woyſku Koronnym zoſtaiąc, *Koiał: in Mſ.* Niektorzy także z nich na Podolu oſiedli, drudzy na Wołyniu, z tych Jan Sokołowſki mąż woienny z Xiążęciem

ciem Oſtrogſkim Kaſztelanem Krakowſkim, poiął z Węgier Barbarę Arſzadiownę, ktorey herb taki widzieć w kościele Cudnowſkim, z korony złotey niby wyſkakuiący wilk, w łapach przednich wynieſionych do gory trzyma krzyż, nad nim roża czerwona. Krzyſztof miał za ſobą Wilzankę. Michał na Brzezinach Sokołowſki w Wołyńſkim 1674. N. miał za ſobą Apollinarę Bieniedzką.

SOKOŁOWSKI herbu Kornic na Sląſku. Jan Sokołowſki 1580. *Acta Caſtr: Crac:*

SOKOŁOWSKI herbu Pomian w Wielkopolſkich Woiewodztwach, y w Pruſiech, iuż ſię iedni z nich z Wrzący Wielkiey, drudzy z Warzymowa, inni z Byſtrzca, inni z Bieſiekierza piſali. Mikołay z Warzymowa Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki w roku 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk: w ſtat: fol. 140.* Paweł Sokołowſki, pierwſzy według *Mſ. o Familiach Pruſkich* w Pruſiech oſiadł, pochowany w Toruniu u OO Dominikanow z tym nadgrobkiem. *Hic jacet, ſtrenuus miles Paulus Sokołowſki de Wrzaca, & ſolus iſtum lapidem conſtituere fecit anno 1497*, miał za ſobą Dąmbrowſką, z niey ſyna Jana, ktory Pomianem ci ſię w prawdzie pieczętował, ale na hełmie nad koroną był pawi ogon, nie ręka z mieczem; Jan ten naprzod Kaſztelan Elbląſki 1540, potym Chełmińſki 1544, na koniec Woiewoda Pomorſki, Staroſta Grudziądzki, poiął ze Gdańſka rodem bogatą Pannę Von Kempen, z tey była iedna corka, ktora ſię w małżeńſtwo doſtała Michałowi Działyńſkiemu Podkomorzemu Chełmińſkiemu, Staroście Dobrzyńſkiemu, z tym miała ſyna Felixa Działyńſkiego, o ktorym *Mſ o Familiach Pruſkich* powiada, że płynącego w okręcie do Paleſtyny Turczyn zabił. Jerzy dziedzic na Byſtrzcu w roku 1578 Poborca z Seymu w Malborſkim, miał za ſobą Brantownę. *Mſ. Pruſk:* powiada, że za iego czasow dziedzic Byſtrzca żył bezżenny, miał tylko dwie ſioſtry, z ktorych iedna żyła z Staniſławem Konarſkim Woiewodą Malborſkim ale *ſterilis*, druga z Mikołaiem Kretkowſkim, z tey były dwie corki y ſyn. N. miał za ſobą Bazeńſką, z ktorey dwie corki, iedna Felixowi Konarſkiemu herbu Złamane koło, druga w Załączkowie Krzyſztofowi Byſtramowi zaślubione, y ſyn Jan, ten złączył ſię dożywotnie z Katarzyną Trzebińſką z Konopackii urodzoną, ktorych ſyn Piotr na ten czas Kanonik Chełminſki, w roku 1620 poſtawił im nadgrobek w Toruniu w kościele S. Jana, to ieſt ołtarz pod tytułem S. Magdaleny, z iednego kamienia bardzo ſztucznie wyrobiony, był potym ten Piotr Biſkupem Ortozyeńſkim, Suffraganem Chełminſkim w roku 1646. N. Sokołowſki w Wulkowach, żona iego Alexandra Bąkowſka Herbu Ryś. W Kuiawach y indziey nie mniey roſło imię Pomianow Sokołowſkich. Jan był Woiewodą Płockim w roku 1531, iako ſię dowodziło w pierwſzym tomie. Woyciech Kaſztelanem Dobrzynſkim (boday nie iego był brat Jan z Wrzący Sokołowſki Kanonik Kuiawſki, ktorego śmierć przypadła na rok 1503, iako wypiſał z iego nadgrobku z katedry Kuiawſkiey *Starowol: in Monum:* y drugiego Swentoſława z Wrzący Archidyakona Kuiawſkiego, zmarłego w roku 1547) miał za ſobą Lewinownę, z ktorey ſyn iego Mikołay Woiewodą był Łęczyckim, w roku 1564 będąc Rewizorem Skarbu Koronnego, podpiſał z tym tytułem Inwentarz iego, iakom czytał *in Mſ. Petricov:* iego z Straſzkowſkii zoſtali ſię ci ſynowie, Jan *ſterilis*, Jaroſław, Woyciech Stolnik Brzeſki y Mikołay Woyſki Kruświcki. Z tych Jaroſław Staroſta Kolſki, iam czytał *in Mſ. Petricov:* liſt Zygmunta I Krola, w ktorym po ześciu Jaroſława z Wrzący Kaſztelana Lędzkiego y Tenutarza Kolſkiego, kazał inkwizycyą czynić, o krzywdy poczynione w kole od ſukceſſo-

ceſſorow iego, kędy dzieci tego Jarosława z Marty de Marcellanges te rachuią, Annę, Jana y Stanisława, *Paprocki zaś y Okolſki* piſzą, że byli ci ſynowie, Krzyſztof Starosta Rogoziński, bogaty, ale *ſterilis*, y Jan ktoremu Trzebuchowſka powiła trzech ſynow, Michała, Jarosława y Krzyſztofa. Z tych Michał był Kaſztelanem Gostyńſkim, Starostą Brzeſkim Kuiawſkim y Rogozińſkim, z Seymu 1616 do lustracyi dobr krolewſkich w Mazoſzu naznaczony *Conſtit: fol: 40*, Złączył ſię był dożywotnie z Barbarą Sczawińſkii, Pawła Kaſztelane Łęczyckiego corki, z tey były te corki dwie w Strzelnie Zakonnice S. Norberta, trzecia w Owińſkach, czwarta Zofia była za Walentynem Rudnickim Kaſztelanicem Sieradzkim herbu Lis, męża w roku 1617 ztraciwſzy, wdową bezdzietną została, *2do voto* za Sczawińſkim Woiewodą Brzeſkim Kuiawſkim: ſynowie zaś trzey: Paweł Starosta Rogoziński, przeniosł ſię na wieczność w roku 1641, co opowiada nadgrobek iego w katedrze Poznanſkiey *Starowol: in Monum:* drugi Stanisław, trzeci Mikołay, z ktorych ieden był Kapitanem w woyſku cudzoziemſkim Niderlandzkim. Drugi ſyn z Trzebuchowſkii Jarosław Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki, Starosta Radzieiowſki 1620 tego zdami ſię ſyn Jan Kaſztelan Bydgoſki, Starosta Radzieiowſki, y Obornicki z Seymu 1629 Kommiſſarz do zapłaty woyſku *Conſtit: fol: 2*, brał żonę w roku 1624 Maryannę Tuczyńſką corkę Krzyſztofa Kaſztelana Poznańſkiego *Fidicula Stiborii Krzykowſki.* Mikołay Woyſki Kruſwicki o ktorym wyżey mowiłem, temu Jadwiga Trzebuchowſka powiła te dzieci, Ruſzkowſka Sędziną Brzeſką Kuiawſką, Zofią Kiełczewſką, Pitrokońſką Kaſztelanową Konarſką, Swietosławſką Mikołaiową Barbarę y Jadwigę *to Paprocy* ſynow Stanisława, Woyciecha, Jana, Jaroſza, Mikołaia, Krzyſztofa y Gabryela. Z tych Stanisław z Brodowiką herbu Grzymała zrodził dwoch ſynow, Jana y Krzyſztofa. Jadwiga z Wrzący Sokołowſka żona Stanisława z Proſwic Gostyowſkiego Podczaszego Brzeſkiego Kuiawſkiego, zmarłemu mężowi w roku 1656 nadgrobek wystawiła w Toruniu u S. Jana. Kwitneło także trzech braci Pomianow Sokołowſkich, Woyciech w Zakonie naſzym uczył Teologii lat dziewięć: Alexander byłci w prawdzie w tymże Zakonie, ale potym został Biſkupem Kiiowſkim, Administrator Opactwa Trzemeſzyńſkiego, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic między Woiewodztwy Kiiowſkim y Czerniechowſkim *Conſtit. fol: 21*, na Synodzie Warſzawſkim bronił potężnie racyami, zdrowego zdania Macieia Łubieńſkiego Arcybiſkupa Gnieznieńſkiego przeciwko wſzystkim inſzym Biſkupom: do Rzymu od Władysława IV Krola Polſkiego Posłem wysłany, w roku 1636 tam od Sanctakrucyuſza Kardynała *in Domo Profeſſa Soc: JESU* na to Biſkupstwo konſekrowany: OO Bernardynow do Kiiowa y Faustowa wprowadził, dyecezyą ſwoię rozporządził y ludźmi mądremi oſądził: a gdy Kozackie bunty, co raz to głowę podnoſiły, ludzi do boiu zebrawſzy, tamtych kraiow niemi od chłopſkiey napaści mocno bronił: umieraiąc 1644 w Trzemeſznie ostatnią wolą ſwoią, znaczną ſummę odkazał był na Collegia naſze Kiiowſkie y Faustowſkie, ale ta intencya iego ſkutku ſwego nie wzieła, mowi *Janczyńſki in Mſ.* Trzeci brat ich Stanisław z Wielkiey Wrzący Sokołowſki Surrogator naprzod Poznańſki, z Seymu 1637 Kommiſſarz do granic od Sląſka y Pomorza *Conſtit: fol: 11*, Deputat na Trybunał Koronny 1643, a w następuiącym roku iuż Kaſztelan Bydgoſki, y Starosta Dybowſki, fundował w Toruniu na Podgorzu OO Reformatow, pod tytułem SS. Apostołow Piotra y Pawła, o czym *Konſtytucya 1667 fol: 34.* Jaroſz był Kaſztelanem Brzeſkim Kuiawſkim

wſkim, Starosta Radzieiowſkim, *Hyac: Przetoc: kazanie Pałac.* Maciey Starostą Radzieiowſkim. Kazimierz Miecznikiem Płockim 1691, z herbem Pomian widziałem przypiſane mu konkluzye. N. Podstoli Ciechanowſki, żona iego Anna Markowſka herbu Szeliga 1693. Jadwiga Stanisława Niſczyckiego małżonka. Karol w Ziemi Gostyńſkiey 1674. Jędrzey Kanty Kanonik Kuiawſki wydał do druku *Kazania niektore na Niedziele y Swięta w Warſzawie 1728 in 4to.*

*SOKOŁOWSKI *herbu Ogończyk.* Łukaſz Sokołowſki Stolnik Inowrocławſki miał za ſobą Maryannę Głembocką Sędziankę Ziemſką Brzeſką Kuiawſką, z niey corki dwie, Mierzyńſka y Charczewſka, ſynowie zaś naprzod Jozef Podczaſzy Bydgoſki Sędzia Grodzki Radzieiowſki, ten poiął *1mo voto* Kolczyńſką, ale z nią *ſterilis*, *2do voto* Magdalenę Ponętowſką, *3tio* N. Drugi Woyciech Podczaſzy Bydgoſki, Sędzia Grodzki Przędecki poseł na konwokacyą 1733, żona iego Marcyanna Wodzyńſka, z tey potomstwo: Adam, Teodor y Brygitta Sokołowſkie. Stanisław Stolnik Bydgoſki Sędzia Grodzki Brzeſki Kuiawſki, żył dożywotnie z Anną Ponętowſką ſiostrą Magdaleny. Jan z Grabowa Poborca w Łęczyckim 1590 *Conſtit: fol: 603.*

SOKOŁOWSKI *herbu Prawdzic* w Ziemi Chełmſkiey. Krzyſztof Sokołowſki z Seymu 1564, naznaczony do lustracyi dobr krolewſkich na Ruſi. *Conſtit fol: 39.*

SOKOŁOWSKI *herbu Rola* w Dobrzyńſkiey Ziemi. Krzyſztof Sokołowſki miał za ſobą Alexandrę Bienkowſką, Jana corkę, herbu Korwin.

*SOKOŁOWSKI *herbu Slepowron*, piſzą ſię z Sokołowa, w Łęczyckim Woiewodztwie. Alexandra Sokołowſkiego męża rycerſkiego zapiſała pochwałę Konstytucya Seymowa 1616, że z miłości ku Oyczyznie, lubo necony przecięż niechciał ſię wiązać z innemi chorągwiami do związku z kliionemi chorągwiami. Barbara herbu Slepowron była za Chryzostomem Wierzbowſkim Jastrzębczykiem, Chorążym Łęczyckim.

SOKOŁOWSKI *herbu Trzaſka*, w Krakowſkim y Mazowieckim Woiewodztwach. Tomaſz Decretorum Doctor, Kustoſz Warſzawſki 1525 podpiſał dekret Mazowiecki, przeciwko Dyſſydentom *u Łubien: in Vit: Epiſc: Płocen:* Jan w powiecie Sochaczowſkim w roku 1596, ktoremu za przyczyną Matki Boſkiey Częstochowſkiey zycie przywrocone, *Nieſpork:* Kazimierz w Ziemi Warſzawſkiey 1674. Stanisława Podczaſzego Wyſzogrodzkiego wſpomina *Konſtytucya 1676 fol: 54.* Abraham mąż uczony w Krakowſkim Woiewodztwie, zostawił z Oraczewſką, herbu Srzeniawa, potomstwo, ſiostra iego rodzona Anna, naprzod żyła z Palczewſkim, od ktorey corka była za Marcinem Laſkowſkim Instygatorem Koronnym: potym poſzła taż Anna za Marcyana Chełmſkiego Chorążego Krakowſkiego, atoli z nim potomstwa nie miała. *Baran:*

*SOKOLSKI w Metryce Wołyńſkiey 1528 czytam trzech Kniaziow Sokolſkich Ziemianow Wołyńſkich, Jędrzeia, Sołtana y Jerzego: *Geneal:* Xiążąt Wiſniowieckich powiada, że Barbara Sokolſka była za Stefanem Xiążęciem Woronieckim. N. miał za ſobą Kobielſką herbu Jelita. Niektorzy z nich w Xięstwie Litewſkim kwitną, z ktorych temi czaſy w Zakonie naſzym był Stanisław Sokulſki, rządził Akademią Wileńſką 1724, y powtore 1731 y Collegium Połockie podwa kroć.

*SOKURA w Xięstwie Litewſkim. Roman Sokura ktorego męztwo zalecone Oyczyźnie na Seymie 1638 *Conſtit: fol: 54.*

SOLECKI *herbu Ostoia* w Krakowſkim Woiewodztwie. *Marcorius de Magna Solec vir doctus & nobilis.* Sardyceńſki Biſkup y Suffragan Krakowſki od Alexandra

dra VI Papieza kreowany w roku 1499 *Acta Consiſtor:* Adamowi Soleckiemu ſyn Staniſław z Manaſterſkii zpłodzony, poſtawił nadgrobek w Gorze. Jakub z Anną Morawcowną zoſtawił dwoch ſynow Krzyſztofa y Jana, Krzyſztofa żona Juſtymentowna, Jana Dembińſka, obadwa w potomſtwie ſzczęśliwi. Jan Solecki 1650 poiął Ludwinę Minorownę Ligeziankę corkę Pułkownika, *Paneg: Koniunkcyca ſczesliwa:*. W Zakonie naſzym był Jędrzey Solecki, umarł 1737 w Bydgoſzczy. Mikołay Solecki w roku 1565 pod Kirempe w okazyi z Szwedami, pierwſzy z ſwoią chorągwią na nieprzyiaciela natarł, tak ſzczęśliwie, że do wygraney naſzych wielkim był początkiem, w nadgrodę ktorego dzieła, wziął niektore grunta w Zmudzi od Krola *Biel: fol* 618. N. Solecki w roku 1606 za Dymitrem woiuiąc Moſkwę, zginął na Stolicy *Petric: lib: 2 Hiſtor:* Piotr w Ziemi Goſtyńſkiey 1670. Jędrzey w Sendomirſkim 1697.

SOLIKOWSKI herbu Bończa, piſza ſię de Solki w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Dymitr Solikowſki, Arcybiſkup Lwowſki, Opat Wąchocki a potym Sieciechowſki, y nauki y pobożności Prałat wielkiey; w naukach tak polerował dowcip to w Akademii Krakowſkiey, to w cudzoziemſkich, że czy wierſz, czy oracyą, gładkim ſtylem piſząc, wielom wyrownał. Jeſt w druku iego *Oracya, ktorą miał na pogrzebie Zygmunta Auguſta: Exſtat in Cromeri Polonia fol:* 701. 2do. *Urania ſeu expeditio Nuntiorum in Gallias ad poſtuladum Henricum Valeſium in Regem Poloniæ, carmine.* 3tio. *Ad Livones Paterna & amica Parænesis, eſt oratio ad illos dicta 1599 impreſſa 1600 Zamoſtiæ in 4to.* 4to. *Commentarius brevis, rerum in Polonia ab exceſſu Regis Sigiſmundi Auguſti, annô ſcilicet 1572, uſq; ad annum 1590 ſua ætate geſtarum, Gedani in 4to 1647,* 5to. *Chriſtianorum faſtorum disticha in 4to Cracov:* 1607 od ſynowca iego Woyciecha na świat wydane, ale iako ſam tenże Woycieh w prefácyi przyznaie, od Arcybiſkupa napiſane. 6to. *Teſtament iego w Moguncyi wydrukowany 1606, Starowol: de Scriptor: Polon: fol: 16,* ieſzcze te przydaie, ktorych mnie ſię widzieć nie doſtało. *Super Pſalmum 67: Exurgat Deus & diſſipentur inimici ejus, Meditationes, ſeu explicationes verè pias verè dignas Præſule tanto. Item Lutheri triumphum, contra Thraſonicum ejusdem triumphum, a quodam Lutherano confictum Pruſſiam Ducalem, ejusq; ſub Auguſto Rege tumulum; & hæc ligatâ oratione, ſulutâ verò, Panegyrim ad Gallos atq; Sarmatas, quæ ſub nomine Viri probi annectitur Annalibus Cromeri. In chartophilacio verò ſuo, reliquit ſuper Evangelia, Pſalmos, Epiſtolas atq; hymnos per annum in templo decantari ſolitos, expoſitionem, Ephemeris ſacra nuncupatam. Itemq, Meditationes quotidianas Juris Livonici lib: 11 ac ejusdem Provinciæ Typographiam.* Teyże nauki ſwoiey wytworney y dzielnego obrotu, dał niezbite dowody w rożnych legacyach y Kommiſſyach na ſiebie włożonych, ktorych w Xiążecce wydaney w roku 1603 w Kaliſzu, dwadzieścia y trzy, ſynowiec iego Jan Teodor narachował, y krotko opiſał, z ktorych niektore przytoczę. W roku 1566 na ten czas Sekretarz krolewſki, iezdził do Prus Xiążęcych *Biel: fol: 619,* we dwie lecie Kommiſſarzem do Prus wyſłany, miniſtra heretyckiego buntuiącego Elbłążanow, z miaſta wypędził, *Literæ Sigiſm: Regis apud Hoſ: tom. 2 fol: 248* w roku 1569 do Xiążąt Pomorſkich, *Biel: fol: 617,* w naſtępuiącym roku pokoy między Krolem Szwedzkim y Duńſkim, imieniem Auguſta I Krola, ułożył. *Biel: fol. 642.* W roku 1574, po odiezdzie Henryka Walezyuſza, do Francyi wyprawiony, od Stanow Rzeczypoſpolitey, żeby mu był powrot do Polſki wyperſwadował; gdy ſie z tamtąd wrocił, a Henryka ſtrony broni pozornemi racyami, tak na ſiebie niektorych ſerca zaoſtrzył, że też pod ciemną noc okna do ie-

go ſtancyi kilką kulami wyſtrzelone. *Biel: fol: 723.* Wyſłany potym w roku 1576 do Ceſarza Maxymiliana, y na Seym Rzeſzy Niemieckiey, tam przez nieiaki czas w Linczu był przytrzymany, *Biel: fol: 737;* ſzczęśliwiey mu ſię udała legacya w roku 1585 do Syxta V Papieża: bo ten Biſkup nayżyſzy, zważywſzy wielkie w nim z natury przymioty, nietylko że go mile przyiął, ale też wielą łaſkami obciążył, a Miaſtu Lwowſkiemu na iego inſtancyą do herbu gwiazdę białą przydał. W roku 1598 z innemi Kommiſſarzami Inflanty w Prowincyą reformował, y nowemi prawami okryślił. Do tey zaś nauki ſiła mu pomagało, uſtawiczne Xiąg tak Greckich, iako y Łacińſkich wartowanie, tak dalece, że y w drodze bez ſwoich delicyi bydz niechciał, to ieſt czytania autorow. Ludzi uczonych ſzczegulniey kochał, y od nich wzaiemnie był czczony, oſobliwie od Lipſyuſza. Zeby zaś był do poſtępku większego w naukach uczących ſię Studentow zapalił, ſam częſtokroć do ſzkoł przy katedrze Lwowſkiey fundowanych uczęſzczał, tam albo Profeſſorow explikuiących lekcya ſłuchał, albo z dyſcypułow, czegoby ſię nauczyli wyrozumiewał: odpowiedaiącym ſobie należycie, iuż premia rozdawał, iuż chwalił y wynoſił, aż do zachęcenia wzyſtkich: bywało to, że y nieſpodzianie do nich zchodził, żeby był wiedział, czy iednaż w nich pilność y gotowość w nauce. Przy wielkiey iednak w nim mądrości, ſubmiſſya ſię przedziwna wiązała zawſze, z tąd wolny każdemu do niego przyſtęp, przymilone y z nayliżſzym obeyście, weſoła konwerſacya y nie zakwaſzone melancholią czoło, ktorą zwykł był nazywać łaźnią czartowſką. Na ubogich prawie rozrutny, dla tego iednemu z nich naprzykrzenie iałmużnę wyciągaiącemu, gdy na ten czas nie było co dać, ſygnet ſwoy, ktorym liſty zwykł był pieczętować, z palca zdarty oddał: intereſſa rożne tak mu to z pamięci wybiły, że dopiero poſtrzegł ſtratę ſygnetu, gdy pieczęć trzeba było przyłożyć, a co więkſza nie odzyſkaną; że ubogi nie znaiomy, gdy iednak po coś do ſzkatułki ſwoiey otwiera, znayduie nie bez wielkiego zadumienia ſygnet ow, a wiedząc że go tam nikt nie mogł zkładać, chyba cudowna ręka Boſka, padſzy na kolana, dzięki iey czynił, y tym ochotniey na potym iałmużny ſypał, y owſzem zwykł był mawiać: Mſza nie opoźni zabawy, zdrowie nie ſzwankuie od poſtu, ſzkatuły iałmużna nie wyprożni, y lubo czaſem y iemu też dla ſzczodrych largicyi nie ſtawało, tak dalece, że aż ſukno ze ſtołu ſwego kazał dać ubogiemu, przecięż w krotce Bog go ſowicie opatrywał. Naſzych OO do Lwowa pierwſzy wprowadził w roku 1590 y ſzczodrobliwością ſwoią iako mogł wſpomagał, Zakonnice także S. Benedykta przy kościele Wſzyſtkich SS. oſadził. Koło Unii Ruſi z kościołem Rzymſkim wiele pracował, aż też ią do pożądanego ſkutku ſzczęśliwie przyprowadził, przez Synod w Brześciu Litewſkim złożony, na ktorym on prezydował 1596. Archidyecezyą ſwoią prawie z gruntu reformował, albo ią ſam przez ſiebie, albo przez innych wizytuiąc: Synody dwa złożył, ieden w roku 1583, drugi w roku 1593, kędy nowemi prawami oboſtrzył karność kościelną, y w lepſzy porządek wprawił, w kapitule Archidyakona godność, iuż zarzuconą odnowił, Manſyonarzow przywrocił do katedry ſwoiey, y uſtanowił, ołtarz dla nich Matki Boſkiey ozdobny wyſtawił, w Dunaiowie kościoł z fundamentow wymurował, y inſzych wiele, a w zamku Dwor. Wieś Stryanice do kościoła ſwego, y niektore grunta zkupił y przyłączył; Bractwo S. Anny w Łomży czy fundował, czy odnowił, na ten czas będąc Scholaſtykiem Płockim, y prawo mu opiſał, *Arſa fol: 44.* Zeby był

niektore klasztory w lepszą reguł swoich osnowę wprawił, y rozwiozłość ich poskromił, y po poł roka między niemi przemieszkiwał, iuż przykładem swoim, iuż namowa do lepszego ich pobudzaiąc zycia. W iednaniu rozerwanych serc y uspokoianiu roznych kontrowersyi szczęśliwy, tak dalece, że drudzy więcey na iego zdanie zpuszczać się zdali, niżeli na swoie prawo. W urzędzie swym Pasterskim pilny, sam lubo w starości święcił, y wszystkie ceremonie odprawował, iutrznią z drugiemi śpiewał, w Wieczerzą Pańską dwunastą ubogim nogi umywał, święcił kościoły, Dziesięć dni odpustu nadał tym, ktorzyby gadaiących w kościele karcili y upominali. *Acta Synod: 1593 cap:* 1, §. 13. Tak się ten Prałat do świętey gotował śmierci, ktorą znalazł w roku 1603 wieku swego 64, Pasterskiey funkcyi, 20, z wielkim wszystkich żalem w katedrze swoiey pogrzebiony. Pisali o nim *Sorobissow: in Archiep Leopol: Starowol: in Hecat: elog:* 5. *Janczynski in Ms.* Zygmunt Solikowski brat Arcybiskupa, o ktorym pisze *Biel. fol.* 737, że był w Wiedniu przetrzymany o to, że Polacy porzuciwszy Maxymiliana Cesarza, Stefana sobie Batorego Krolem obrali. Synowcowie tegoż Arcybiskupa ci byli. Vitalis Floryan młodzian pięknych cnot, ucząc się w szkołach naszych Kaliskich, niezmazaną duszę żadnym ciężkim grzechem oddał Stworcy swemu w roku 1614. *Histor: Coll:* Hieronim drugi Archidyakon Lwowski, Opat Wąchocki iezdził do Francyi, *Starowol: in Monum, fol:* 405. Woyciech trzeci, o ktorym *Starow: in Monum: fol,* 794 powiada, że dziewięć lat w cudzych kraiach ztrawił. Jan Teodor czwarty, o ktorym wyżey namieniłem: ten, czy inszy, Jan Dziekanē był y Kanonikiem Lwowskim 1641 y Proboszczem Trembowelskim *Acta Syn:* Stanisław Sulikowski z Kux Pisarz Ziem Pruskich 1660. Mikołay Kanonik S. Floryana S. T. D. 1664.

SOŁŁOHUB *herbu Prawdzic* w Xięstwie Litewskim. Jeden z nich *według Bielskiego fol:* 312. przyiął na siebie y na sukcessorow swoich ten herb na Seymie Hrodelskim w roku 1413. Mikołay Sołohub Okolniczy Smoleński w roku 1500 y 1505 y 1514 odważnie bronił Smoleńska przeciw Moskwie, zwłaszcza kiedy zostawiony na mieyscu Woiewody Kiszki, naprzod Dymitra Carewica, potym Cara samego Wasila Iwanowicza odegnał od wałow tego miasta, *Koiał: in Ms. Biel: fol:* 523 mowi że go musiał Moskwie poddać. Mikołay drugi Rotmistrz krolewski odważny, pod Ułą żeby był drugich szturmuiących do miasta posiłkował, wpław rzekę tameczną, z swoim pułkiem pierwszy przepłynął. Zygmunt Poborca w Mińskim z Seymu 1580 *Constit: fol:* 367. Jan naprzod Cześnik Zmudzki, Deputat z Woiewodztwa Łęczyckiego na Trybunał Koronny 1718, potym Łowczy Litewski, teraz, gdy to pisze, Podskarbi Wielki Litewski, zona iego Helena Szamowska, z ktorey potomstwo Anna Tomasza Sczawińskiego Starosty Gambińskiego małżonka, Katarzyna, Jozef y Antoni. N. Sołohub Woyski Upitski, miał za sobą Puzyniankę Marszałkownę Upitską. N. Starosta Sanicki, poseł na Seym 1738.

*SOŁOKAY *herbu Radwan,* z tą iednak roznicą, że na chorągwi nie masz krzyża, ale tylko koniec strzały z żelezcem, na hełmie zaś trzy piora strusie, tak go widział *X. Koiał:* w Trockim farnym kościele, na ołtarzu niegdy od Witolda W. Xiązęcia Litewskiego wystawionym, a od Izaaka Sołokay 1596 restaurowanym.

SOŁOMERECKIE *Xiażęta herbu Rawicz* w Xięstwie Litewskim. Iwan Sołomerecki Kniaź, Starosta Mścisławski w roku 1501 zamku Mścisławskiego przeciwko

ciwko Moskwie szturmuiącey Kawalersko bronił, y nieprzyiaciela od niego odpędził. Teodor Dworzanin krolewski w roku 1536 posłow Moskiewskich przyimował. Jan Kasztelan Mścisławski 1569, syn iego miał za sobą Annę Chlebowiczownę. Bogdana wspomina *Stryikow:* 1564 że w owey na Iwaniskich polach wiktoryi nad Moskwą, był między inszemi obecnym. Bogdan Starosta Rohaczewski, *o ktorym Oko::* N. Podsędek Piński w roku 1613 z Seymu delegowany do traktatow z Moskwą o pokoy. Jan Marszałek Piński 1648. N. Sołomereska była za Jwanem Hornostaiem Woiewodą Nowogrodzkim, Podskarbim y Marszałkiem Litewskim. N. za Bełzeckim Mikołaiem. Engratia za Henrykiem Kaszewskim Kasztelanem Inflantskim. Helena Kasztelánka Smoleńska *1mo voto* za Korycińskim Kanclerzycem Koronnym, Starostą Pilźnieńskim, *2do* za Krzysztofem Sapiehą Krayczym Litewskim. *Walicki o Obrazie Koden:* N, miał za soba Małgorzatę corkę Mikołaia Łysakowskiego Lubicza Kasztelana Chełmskiego koło roku 1580 *Paproc:* N. była za Janem Xiążęciem Prunskim.

*SOŁOMIEY *herbu Hipocentaurus* w Xięstwie Litewskim. Teodor Sołomiey Stolnik y Dworzanin krolewski 1648, Jan brat iego, synowie to tego byli, ktory pierwszy od Moskwy do Stefana Krola pod Pskowem przyszedł, y od niego wziął dobra w Upitskim powiecie *Okol: in indice tomi* 1, *sub litera S.*

SOŁOMUNSKI *herbu Korczak* w Ruskim Woiewodztwie, iednaż ich dzielnica z Michalewskiemi. N. była za Janem Tyrawskim.

SOŁOUCH *herbu Mogiła* w Xięstwie Litewskim. Eustachi Sołouch Rotmistr Romana Xcia Sangulzka w owey wiktoryi nad Moskwą na polach Iwaniskich 1564.

*SOŁUCHA *herbu Swiat* w Woiewodztwie Mińskim. N. Sołucha, ktory w roku 1563 Połocka mężnie bronił Moskwie. *Paproc: o herb: fol:* 659 N. corka iego była za Połubińskim Michałem Woiewodzicem Nowogrodzkim. Teodor Andrzeiewicz Sołucha 1588 Konstantyn 1632.

SOŁTAN *herbu Serokomla,* ale z tą odmianą, że powinny bydz nad Habdankiem dwa krzyże, ieden nad drugim, ten co od spodu większy, ten co od gory mnieyszy, nad krzyżem zaś gwiazda, na hełmie trzy piora strusie. Przodkowi Domu tego od Witolda W. Xiążęcia Litewskiego, do dwoch krzyżow przydana gwiazda, z tey okazyi, że wysłany na strażą w obozie będąc, Tatarow pogromił, y nie prędzey powrocił, aż gwiazdę obaczył, to *Paproc: w Gniazdzie fol:* 1131. *Okolski* zaś twierdzi, iż nadany ten herb od Witolda pierwszemu wynalezcy Obrazu Matki Boskiey Zyrowickiey: zbiia to *Koiał: in Ms.* dowodząc, że obraz ten nie rychło po śmierci Witolda, iest wyiawiony, iuż za panowania Kazimierza Jagellonowicza, ktory Zyrowice tey Familii wiecznym prawem nadał. *Paprocki* kładzie także Sołtanow pod herbem Korczak, ale to musi bydz omyłka. W roku 1390 pisze *Koiał: in Ms,* że oboz woyska Litewskiego, przeciwko Hrabi Lankastryi, Xiążęcia Anglii położony był na mieyscu Dwor Sołtanow nazwanym. Alexandra Sołtana było dwoch synow. Alexander Podskarbi Nadworny Litewski, Kawaler Bożogrobski, y Iwan Podskarbi Wielki Litewski, ten w roku 1476 z Synodu Ruskiego, poslem wysłany do Syxta IV Papieża, uprasziąc go, żeby dla Ruskich kościołow Jubileusz wydał, y żeby swoich ablegatow do Litwy wysłał, ktorzyby niektore kontrowersye zachodzące między Łacinnikami y Rusią uspokoili, w instrukcyi sobie daney tę pochwałę wyniosł, że był w piśmie S. uczony y dobrze biegły, *Koiał: Histor: Litv. p.* 2. Iwan syn Alexandra Podskarbiego Nadwornego, Mar-

Marſzałek Słonimſki, dziedzic na Zyrowicach, Cerkiew tamże wyſtawił dla Cudownego obrazu, luboć śmierć do dokończenia iey przeſzkodziła. Fedor Sołtan iako go *Okolſki* czytał na przywileiu 1563 Piſarz Ziemſki Włodzimirſki, tenże czy inſzy Fedor w tymże roku Chorąży Kiiowſki, deputowany do ułacnienia Unii Litwy z Koroną, miał ſyna *według Okolſk:* Bogdana, ten Teodora, ten Alexandra Podwoiewodzego Kiiowſkiego. Jozef Arcybiſkup Smoleńſki Ruſki, ſiła pracował, żeby był Helene Moſkiewkę, żonę Krola Alexandra, kościołowi Rzymſkiemu od Schizmy oderwawſzy, pozyſkał, o co był obżałowany do Iwana Cara Moſkiewſkiego, ale daremne iego zabiegi, był potym Metropolitą Kiiowſkim w roku 1499, gorliwym o Unią, w czym go bardziey utwierdził Niphon Patryarcha Carogrodzki liſtem ſwoim, wydał do druku potrzebną Xiążęczkę o Unii y Koncylium Florentſkim. Jan Sędzia Ziemſki Rzeczycki, Staroſta Propoyſki y Rzeczycki, ſyn iego Hieronim Władyſław *Koiał: in Mſ.* Paweł z Seymu 1578 Poborca w Kiiowſkim. *Conſtit: fol: 353.* N. była za Janem Haraburdą Dworzaninem krolewſkim. Mikołay Piſarz Ziemſki Czerniechowſki, Teodor Podſtoli Rzeczycki. N. Chorąży Inflantſki, miał za ſobą Konſtancyą Wankowiczownę Woyſką Mińſką. Hieronim Podkomorzy Starodubowſki, poſeł na Seym 1667, *Conſtit: fol: 28:* na tymże Seymie dobra Chyżow, Rohyn, Nauchowice w powiecie Rzeczyckim leżące, a prawu ſobie dożywotniemu podległe, dziedzictwem puſzczono, ile że Maiętności ſwoiey Oyczyſtey w Smoleńſkim Woiewodztwie uſtąpił przez pakta Moſkwie, *Conſtit: fol: 14.* Michał Lew Sołtan Podkomorzy Starodubowſki 1704, *Acta Confæder: Sand.* Hieronim inſzy 1674. Podobno ſą inſi Sołtanowie na Wołyniu pod Krzemieńcem, ktorzy w herbie działo noſzą na dwoch kołkach wyrychtowane, w prawą tarczy obrocone, na nim kruk ſtoi, w lewą tarczy całym ſobą zkierowany, w pyſku pierſcień z dyamentem trzyma, ſkrzydła do lotu wſpięte do gory, taką miałem relacyą od Samuela Sołtana, ktory przydał, że z Inflant na Wołyń przenieśli ſię. Staniſław Pereſwit Sołtan Podſtaroſci Sądowy Bracławſki, Staroſta Omelańſki, miał za ſobą Eleonorę Hylzenownę Staroſciankę Margenhauſką.

Sołtyk herb.

ORzeł czarny w prawą tarczy obrocony, z ſkrzydłami do gory wſpiętemi, z koroną na głowie, na lewey nodze ſtoiącey a w prawey miecz trzymaiący, na ktorego końcu korona otwarta włożona wiſi, bydz powinien, nad hełmem Xiążęca mitra. Takem go odryſowanego na wielu mieyſcach widział: *bo Paprocki y Okolſki* o nim nie wiedzieli. Tym ſię herbem pieczętuią Sołtykowie, Dom w Moſkiewſkim Państwie, y w Nayiaśnieyſzym tamże tronie zaiaśniał: bo Anna Monarchini Roſſyiſka, z Oyca Jana Alexewicza Cara Moſkiewſkiego, z Anny Sołtykowny, corki Michała urodzona, była wprzod za Wilhelmem Ketlerem Xiążęciem Kurlandii y Semigallii. Xiążę też Prymas Teodor Potocki herbu Pilawa Arcybiſkup Gnieźnieńſki, z Oyca Pawła Kaſztelana Kamienieckiego, z Matki Sołtykowny na świat wydany. *Koiał: piſze in Mſ.* że Iwan Sołtyk Podczaſzym był Starodubowſkim. Bazyli Sołtyk Podczaſzy Czerniechowſki, *wſpomina go Konſtytucya 1667 fol: 10, y 1676 fol: 37,* dwoch ſynow zoſtawił, Remigiana Stolnika Nowogrodzkiego, drugiego Alexandra Cześnika Bracławſkiego, ktorego z Gołyńſkii herbu Prawdzic,

było

było trzech ſynow, Maciey Biſkup Margaritańſki Suffragan Chełmińſki, Prezydent Trybunału Koronnego, Proboſzcz Gnieźnieńſki, y Deputat kilka razy na tenże Trybunał. Drugi Mikołay Kaſztelan Przemyſki, złączył ſię dożywotnie z Tereſſą Roſnowſką, z tey ſię tylko corka Helena zoſtałá, ktora była za Koſſem Kaſztelanem Chełmińſkim, luboć ſię to małżeńſtwo rozeſzło. Trzeci Jożef naprzod Podczaſzy Podolſki, potym Kaſztelan Bełzki, umarł Kaſztelanem Lubelſkim, w roku 1735, bywał deputatem na Trybunale Koronnym, oſobliwie 1723, żona iego Drzewicka herbu Ciołek Woiewodzanka Lubelſka, ktora mu powiła dwie corki, y ſynow czterech, Tomaſza, Teodora, Macieia y Kajetana. Po Gołyńſkii poiął Alexander Mycielſką, Franciſzkę Podczaſzanke Kaliſką, ta mu zrodziła dwoch ſynow, Michała Alexandra Stolnika Sendomirſkiego, deputata na Trybunał Koronny 1738, poſła na konwokacyą 1733, żona iego Makowiecka Kaſztelanka Kamieniecka, z ktorey ſą trzy corki, y ſynow trzech, a miedzy niemi ieden Jozef. Drugi z Mycielſkii ſyn Antoni Podczaſzy Lubelſki, miał za ſobą Czaplicownę Podkomorzanke Kiiowſka, z tey zpłodził dwoch ſynow, Staniſława Soc: JESU, y Kajetana, ale ten młodo zſzedł z tego świata, y corek cztery, Franciſzke, Tereſſę, Barbarę y Katarzynę. Czwárty ſyn z Gołyńſkii poiął Skrzyńſką, z tey corka żyła z Jozefem Słoniewſkim Chorążycem Bydgoſkim, corki tegoż Alexandra Cześnika, ze dwoch żon, Elżbieta poſzła za Franciſzka Kochanowſkiego, *zdovoto* za Jana Kraſińſkiego Kaſztelana Małogoſkiego, Zofia za Jana Drohoiewſkiego Chorążyca Przemyſkiego, Helena za Jozefa Roſnowſkiego Stolnika Sanockiego, Franciſzka za Jozefa Morſkiego Cześnika Przemyſkiego, Katarzyna, Tereſſa y Teofila zakonnice S. Benedykta w Jaroſławiu.

SOPOCKO *herbu Serokomla*, ale z tą odmianą, że na Abdanku powinno bydz iuż nie krzyż, ale ſtrzała proſto żelezcem do gory wyrychtowana, przez nie krzyż, luboć go poſpoliciey na ukos z gory, od prawego boku tarczy, na doł na lewy, zażywaią, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſał *X. Koiał; in Mſ.* y mnie ſię na rożnych mieyſcach doſtało widzieć. Jan Sopocko z Seymu 1618 Poborca w Grodzieńſkim, *Uniw: Pobor:* Stefan Sopocko Filozofii ſłuchaiąc w Akademii Wileńſkiey, wydał 1605 *Stephanomata*, na cześć Matki Boſkiey, gdzie też herb ſwoy tym kſztałtem, iak ſię tu mowiło, poło-

ło, położył. Paweł y Krzyſztof w Woiewodztwie Trockim *1632.* Kazimierz y Jan w Woiewodztwie Nowogrodzkim 1648. Staniſław Sopocko Podſędek Ziemſki Grodzieńſki 1662. *Hiſtor: Divæ Grodn: fol: 24*, ſyn iego Alexander Skarbnik Smoleńſki, Piſarz Grodzki Grodzieńſki, miał za ſobą Zofią Szemetowne 1674. Alexandra Sopockowna była za Zywoltem Budowniczym Połockim, *Conſtit: 1678 fol: 22.* Mikołay Podkomorzy Wendeńſki, ſyn iego Staniſław żołnierz odważny, pod Chocimem mężnie ſię z Turkami zcieraiąc, ſzwank znaczny wynioſł. Jozef Władyſław y Kazimierz w Grodzieńſkim 1674. Piotr 1696. Zofia była za Konſtantynem Ozięblowſkim.

**SOPOTA herbu Suchekomnaty*, tę miałem o nich relacyą, y że ſą w Xięſtwie Litewſkim.

**SOROKA* w Xięſtwie Litewſkim. Adam y Jan Soroka w Woiewodztwie Wileńſkim 1648. Jozef w Zmudzi 1621. Rafałowi Tarmolicz Sorycki mężowi w expedycyach Inflantſkich przeciwko Szwedom zaſłużonemu, Konſtytucya 1607 niektore dobra w Woiewodztwie Trockim dziedzicznym prawem puściła *fol: 863.* Jędrzey 1697. Jozef Putyſl Soroka Horodniczy Mściſławſki, miał za ſobą Eleonorę Jurachownę Sędziankę Oſmiańſką, ale *ſterilem.*

SOSNICKI herbu Traby w Kaliſkim Woiewodztwie. Jana Soſnickiego y z ſynami wſpomina *Okol:* Są y Soſinſcy na Wołyniu.

**SOSNOWICZ* w Xięſtwie Litewſkim. Staniſław Soſnowicz Podczaſzy Łucki, brat iego Jakub Łowczy Nowogrodzki, miał za ſobą Bukarownę, z ktorey dway ſynowie od Tatarſkiey ſzabli polegli, trzeci od Moſkwy zginał, czwarty w niewoli Tatárſkiey umarł, Piąty Mikołay obrawſzy ſobie ſtan duchowny, w nim ſtał ſię wizerunkiem świątobliwego kapłana: bo naprzod żadnych Prelatur, lubo ſobie nie raz ofiarowanych, ani beneficia kościelnych intratnieyſzych przyiąć niechciał, kontentuiąc ſię tym, że był Spowiednikiem Panien Zakonnych S. Benedykta w Zukowie, y Prowizorem ich, y Surrogatem Gdańſkim: przez dwadzieścia tedy lat y dwie naprzod w wielkiey ſię pokorze ćwicząc, y chłopca nawet do ſwoiey poſługi nie przypuścił, ale ſam ſobie izbę zamiatał, ſam ſiebie rozbierał, ſukni nowey nigdy na ſiebie wziąć nie chciał, ale ſtarą poty łatał, poki ſię tylko dała, klaſztorowi Zukowſkiemu prawie tylko z ſamego wiktu ſłużył, cokolwiek zaś mogł mieć, to wſzyſtko na tenże klaſztor obrocił, iakoż kościoł tameczny, y wewnątrz y zwierzchu y odnowił y ozdobił dzwonem, organami, obrazami, y naczyniem iuż ſrebrnym, iuż miedzianym: w dobrach zaś tego klaſztoru, częścią nowe budynki wyſtawił, częścią ſtare y upadaiące dzwignął, niektore też wſi prawie iuż zgubione, ſzczęśliwie windykował. Zarliwością chwały Boſkiey uięty, dwieście dwadzieścia heretykow kościołowi Bożemu pozyſkał, po wſiach dzieci y nieukow katechizmu uczył, na ubogich hoyny, na ſiebie y ciało ſwoie nie miłoſierny, kraiąc go aż do krwi dyſcypliną, w konwerſacyi z inſzą płcią y oſtrozny y niezamuloney ſławy, odpoczął w Panu w roku 1682. *Pamiątka drogiey śmierci.*

SOSNOWSKI herbu Godziemba w Dobrzyńſkiey Ziemi y w Xięſtwie Litewſkim. Jan Soſnowſki pierwſzy ſię do Litwy przenioſł, był naprzod Podſtolim Wileńſkim 1648. a potym Kaſztelanem Połockim, umarł 1660, Kozakow od Słucka mężnie odpędził. N. Soſnowſki Porucznikował u tegoż Kaſztelana. N. Zakonnik Karmelita *antiquæ obſervantiæ.*

SOSNOWSKI herbu Nałecz w Ziemi Chełmſkiey piſzą ſię z Soſnowicy. Jonaſz Soſnowſki Władyka Ruſki Chełmſki w roku 1543, uproſił u Zygmunta I Krola

Krola Polſkiego Konfirmacyą przywileiow Unitow Ruſkich. *Pociey o Przywileiach.* Brat iego Grzegorz Kanonik Chełmſki y Officyał, Pleban Olexowſki. Sioſtra ich była za Fiedorem Werelzyńſkim herbu Korczak Jędrzey Poborca w Ziemi Chełmſkiey z Seymu 1624. Olbrycht Miecznik Ziemi Chełmſkiey 1674. Oktawian Miecznik Bracławſki, Pułkownik Pancerney Chorągwi Jana Kazimierza. Paweł ſyn Oktawiana, Generał woyſka cudzoziemſkiego Litewſkiego: Marcin brat iego Pułkownik w tymże woyſku. Jozef Rotmiſtrz. Tomaſz miał za ſobą Helenę Jaſienſką.

**SOSZYNSKI.* Konſtantyn Soſzyńſki Rotmiſtrz Pancerney Chorągwi, mąż waleczny w zaſługach ſwoich krwawych, w rożnych expedycyach za Jana Kazimierza pokazanych, wziął dożywotnim prawem wieś Swierczna nazwaną w Woiewodztwie Podolſkim, a że ią znacznie reſtaurował, dla tego na piętnaście lat po śmierci iego, tychże dobr ſukceſſorom iego pozwolono *przez Konſtytucya 1662 fol: 29.*

**SOWKA herb* patrz Czarlińſki. Są y tegoż przezwiſka w Zmudzi, iako Stefan Sowka 1674. Są y Sowińſcy, Walenty w Ziemi Ciechanowſkiey 1697.

SPADOWSKI herbu Slepowron w Ziemi Sochaczowſkiey. N. Spadowſki w okazyi pod Kumeykami z Kozakami, mężnie ſtawaiąc, zabity. Inni ich piſzą Spendowſki.

**SPASKI* w Xięſtwie Litewſkim, Krzyſztof Spaſki Woyſki Upitſki, Poborca w tymże Powiecie z Seymu 1618, *Uniw: Poborca.*

**SPĘGAWSKI herbu Xieżyc*, takiż herb iako y Mściſzewſkich, to ieſt powinien bydź Xiężyc obiema rogami do gory proſto obrocony, nad nim trzy gwiazdy, dwie niby nad rogami Xiężyca, trzecia we ſrzodku troche wyżey idzie, niż dwie poboczne, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſ:* Piſzą ſię Spęgawſcy z Spęgawek pod Starogardem, nád rzeką ku Czczemu Spęgowa nazwaną.

SPINEK herbu Prus imo. piſzą ſię z Bądkowa w Sieradzkim Woiewodztwie. Piotr Spinek z Bądkowa, Gnieźnieńſki y Krakowſki Kanonik w roku 1458, podpiſał dekret Kazimierza Jagellonowicza Krola o exkommunikowanych, *u Łaſk: w ſtat: fol: 68.* N. Woyſki Sieradzki koło roku 1528. *Damalew: in Epiſc: Uladislav.* Zofia Jana Oleśnickiego małżonka, matka Mikołaiá Woiewody Lubelſkiego, *Starowol: in Monum:* N. Macieia Korycińſkiego Kaſztelanica Nakielſkiego. Maciey Kanonik Płocki 1588, poſeł na Synod Prowincyalny Piotrkowſki za Biſkupa Płockiego, *Acta Synod:* N. była za Chlewickim Piotrem, herbu Odrowąz, Podſtolim Krakowſkim. Władyſław y Adam w Woiewodztwie Rawſkim 1674. Alexánder Miecznik Rawſki, Władyſław Łowczy Sochaczowſki, Sędzia Kapturowy Sieradzki, 1697. O Janie y Jędrzeiu Spinkach, patrz *Konſtytucyi 1690 fol: 7.* Mikołay w Zakonie naſzym dożywſzy lat 81, odpoczął w Panu, w Krakowie 1724. N. była za Niewiadowſkim. N. miał za ſobą Elżbietę Oſuchowſka, Podkomorzankę Sochaczowſką. Michał 1697. N. Tomaſza Sczawińſkiego małżonka.

**SPŁAWSKI herbu Leliwa* w Wielkieypolſzcze. O Jędrzeiu z Spławki Biſkupie Łuckim *piſałem w pierwſzym tomie fol: 46.* Ambroży z Spławia Spławſki ktorego dobra dziedziczne w Pruſiech w Sieckim powiecie te były, Spławie, Drozdowo, Rowienica, Mſczano, Zaleſie, Brzemiona w Ziemi Pomorſkiey, iako czytam *na liście Zygmunta I in Mſ. Petricov:* Jan Sędzia Ziemſki Poznańſki, Kommiſſarz z innemi do miaſteczka Koła od Zygmunta I naznaczony koło roku 1530. Mikołaia Biſkupa Poznańſkiego, ktory po Jędrzeiu z Bnina wziąwſzy tę Infułę, nim wiachał do ſwey katedry, przenioſł ſię

na wieczność, wſpomina *Paproc:* ale u drugich autorow wielkie cit o tym,
y Załuſki *in ſpecimine fol:* 118 gruntownie to zbiia. Staniſław Spławſki, Ka-
ſztelan Santocki w roku 1563, podpiſał Unią Xięſtw Oświecimſkiego y Za-
torſkiego *Conſtit: fol: 66*, tenże podobno Staniſław w roku 1565, wieżdzał
na Staroſtwo Oſtrzeſzowſkie, *Acta Caſtren: Oſtrzeſsov:* Tenże, czy inſzy Sta-
niſław, Kaſztelan Krżywińſki, w tymże roku, iakom czytał *na liście Auguſta*
I Krola danym Miaſtu Lwowſk: corka iego była za Janem Kościeleckim Ka-
ſztelanem Miedzyrzeckim, Staroſtą Bydgoſkim. Tenże, czy inſzy Staniſław,
Kaſztelan Miedzyrzecki, Celnik Ceł Krolewſkich, umarł 1569, żona iego bia-
łoſłowa wielkiey świątobliwości, *Kazanie Roczna Pamiątka.* Staniſław Se-
dzia Poznańſki, ktorego ſyn Jan, z Targowy Gory, Woiewoda Inowrocła-
wſki, 1587 podpiſał elekcyą Zygmunta III Krola *Conſtit: fol: 437 y 450*, ſyn
iego Woyciech umarł w Rzymie w roku 1606, wieku ſwego 22, pocho-
wany tamże w kościele S. Auguſtyna, *Starowol: in Monum:* Jan Poborca w
Poznańſkim z Seymu 1577, *Conſtit: fol: 320.* Mikołay Surrogat Poznańſki,
ktorego y ſynow iego, od dobr Wyſkocz Wyſkockim przezwano. Zofia
Spławſka, była za Chrząſczem. Maryanna, Zakonnica S. Benedykta w Ja-
roſławiu, w roku 1672, umarła w Krakowie, pogrzebiona w kościele na-
ſzym u S. Piotra.

SPROWT herbu Odrowąz patrz Odrowąz.

**SPYTECKI.* N. Spytecki miał za ſoba Teodorę Ławſką Podſtolankę Wiſką.

SPYRN herb patrz Pernus.

**SREDNICKI* w Woiewodztwie Brześciańſkim, Jan Srednicki, Podſędek Ziemſki
Brzesciańſki 1632, z żoną ſwoią fundowali Konwiktorow w Brześciu Lite-
wſkim, *Hiſtor: Coll. Breſt:* wſpominaią go Konſtytucye 1661 Kommiſſarzem
do granic *fol: 28.*

SRECZKOWSKI herbu Doliwa, Maciey z Sreczkowic, Kanonik Krakowſki, w ro-
ku 1381 na liście Zawiſzy, Biſkupa Krakowſkiego *u Nakiel: w Miechow: fol:*
319. Jan Sreczkowſki, Biały nazwany, z Paniewſkim w roku 1463, w woy-
ſku zoſtaiąc Matyaſza Krola Węgierſkiego, zbił cztery tyſiące Turkow.
O czym *Cromer lib: 25 Biel: fol: 430. Miechow: lib: 4 cap: 67*, umarł w Budzie
w Węgrzech, kędy pogrzebiony, dnia oſtatecznego czekać będzie.

SREDZINSKI herbu Lelwa czy Srzedzińſki w Woiewodztwie Ruſkim w Ziemi
Chełmſkiey, od dobr Srednie, tak nazwani. Z tych Staniſława było czte-
rech ſynow, Swentoſław, Jan, Mikołay, y Staniſław, ktorym Krol Jagełło
w roku 1424 w nadgrodę ich krwawych zaſług, w rożnych okazyach pod-
iętych, dał niektore grunta w Ziemi Chełmſkiey, o czym kładzie *Okolſki*,
przywiley tegoż Krola. Kwitnął potym Piotr Srzedzińſki dziedzic na Sre-
dnie, mąż ſzczęśliwy w rozſądzeniu y iednaniu ſerc braterſkich, miał za
ſobą Kryſtyne Brześciańſką; z ktorey ſynow, Zygmunta y Felixa. *Acta Cra-*
ſnoſtav. Z tych Zygmunt poiął Kazimirownę herbu Abdank, ta mu powi-
ła trzech ſynow, Bartłomieia, Staniſława y Woyciecha. 1. Bartłomiey na
dworze Xiążąt Słuckich zaſłużony, związał ſię był dożywotnie z Stawſką
herbu Korczak, z ktorą zpłodził Waleryana y Szczeſnego, Waleryan mąż
woienny, wyprawiony pod Smoleńſkiem na podiazd, w niewolą ſię doſtał
Moſkiewſką, kędy do Hetmana ich Sehina przyprowadzony y długo ſolli-
cytowany iuż obietnicami, iuż pogroſzkami, aby wydał ſekreta obozu
Polſkiego; gdy na nim niczego ſię wybadać nie możono, lubo y torturami
to wymuſzano na nim, wolno puſzczony, tym żwawiey potym na Mo-
ſkwę nacierał, za co od Krzyſztofa Xcia Zbarazkiego Koniuſzego Koron-
nego,

nego, znacznie był udarowany. Brat iego Szczeſny z Alexandrem Zboro-
wſkim Moſkwę woiuiąc, znaczne ſzwanki wynioſł. 2. Staniſław, tego ry-
cerſkie fatygi, pełne kawalerſkiey odwagi, to pod Gdańſkiem, to w Mo-
ſkiewſkie kampanie, zaleca liſtem ſwoim Stefan Batory Krol Polſki, da-
nym w roku 1581, kędy y iemu, y żonie iego w nadgrodę wieś Przeſtanie
puścił w Woiewodztwie Bełzkim, liſt ten kładzie *Okolſki*, żona iego była
Anna Sarnicka herbu Slepowron Staniſława Woyſkiego Lubelſkiego cor-
ka, z tą ſię Staniſław przenioſł do Przemyſkiey Ziemi, kędy zrodził na-
przod Jana, o ktorym nadgrobek w Leżayſku u OO Bernardynow, zmar-
łemu od Oyca Staniſława wyſtawiony 1612, tak mowi: *Duce Joanne Zamo-*
ſcio in Moldavia contra Michaëlem, in Livonia contra Michaëlem Sudermanum mili-
tavit, ad Volmiriam, Revaliam, Felinum arces in oppugnationibus præliisq; manu
ſtrenuus, in exercitibus Hungaricis contra Turcas, pluribus annis, expeditionibus inter-
fuit. Zolkievii Copiarum Ducis juſſu, cum juſta militum manu, campeſtres Scythas
inſectatus armis infeſtis. Sigiſmundo III Rege in Moſchovia præliis, oppugnationi-
busq; arcium pugnans interfuit, poſtremò, prælio contra Suyſcium M. D. M. vulnere
ſclopetario in collum ictus, partæ victoriæ & receptæ Moſcuæ urbis, nuntium Regi de-
ferre juſſus, primus tulit; demum profligata laboribus & vulnere illo valetudine, do-
mi vitã poſuit, ætat: 29. Starowol: in Monum: Brat rodzony Jana Zygmunt Ka-
waler Maltańſki, długo na morzu Turkow woiuiac y ſerdecznie wſzędzie
ſławaiąc, krwawą ſobie drogę utorował do tey wſławioney po świecie ca-
łym kawaleryi, do Polſki potym powrociwſzy, y przed Zygmuntem Ka-
rolem Radziwiłem Kommiſſarzem Generalnego Miſtrza Maltańſkiego, Pro-
feſſyą uczyniwſzy, gdy w naylepſzą, rękę ſobie na pogańſtwo y nieprzy-
iacioł tey Oyczyzny gotował, w roku 1616 w Warſzawie koniec życia zna-
lazł, u OO Dominikanow pogrzebiony, z kazaniem Fabiana Borkowſkie-
go Kaznodziei Krolewſkiego tegoż Zakonu. Stefan trzeci brat Zygmun-
ta Kawalera y Jana, w Zakonie naſzym w dobrey ſtarości y zakonności od-
począł w Panu w roku 1652 w Łucku *Hiſtor: Coll:* Woyciech czwarty Ro-
tmiſtrz krolewſki, o ktorym liſt Zygmunta III tak mowi: *Ita à prima adhuc*
pueritia caſtris addictus, rem militarem exercuit, ut & magni excelſiq; animi robur,
ac ſingularis virtutis ſuæ facinora; per omnes expeditiones bellicas, ſumma cum o-
mnium commendatione comprobaverit & neq; vitæ, ſanguini, fortunis, amore Patriæ
parcere voluerit, dla tego w rekompenſę tych prac iego, pięć wſi krole-
wſkich po śmierci Jana Łahodowſkiego Kaſztelana Wołyńſkiego konfero-
wał do zgonu życia iego, działo ſię w roku 1622, we dwie lecie potym,
poſłował na Seym, a z Potockii herbu Janiná zoſtawił trzech ſynow, Sta-
niſława, Jędrzeia, y Kazimierza. Jędrzey piąty brat, Biſkup Nikopolſki
Suffragan Lwowſki, Officyał y Kuſtoſz Lwowſki, Proboſzcz Przemyſki,
deputat po kilka kroć na Trybunał Koronny oſobliwie 1643, także do u-
gody od Kapituły Lwowſkiey między duchowieńſtwem y Rycerſkim ſta-
nem. Krzyſztof ſzoſty brat Podczaſzy Halicki, żona iego Taranowſka, z
ktorey tylko corka Anna zoſtała. Sioſtry tych ſześciu braci te były, Zo-
fia Piotra Kowienickiego Piſarza Ziemſkiego Przemyſkiego herbu Trąby,
Barbara naprzod Jana Łyczka z Rydlic herbu Sulima, po nim Zygmunta
Uchańſkiego z Służowa herbu Radwan małżonki. 3. Woyciech trzeci ſyn
Zygmuntá z Kaimirowny, pod Baworowem ſcinaiąc ſię z Tatarami, wielu
wprzod trupem położywſzy, y ſam też poległ w roku 1623, co opowiada
nadgrobek iego w Brzeżanach *u Starowol: in Monum:* Felix ſyn Piotra drugi
z Brześciańſkii, miał za ſobą Zaporſką herbu Gryff, ktora mu czterech ſy-

now powiła. Jana męża woiennego z Potockim Stefanem Woiewodą Bracławskim po Ufarfku ftużąc, y Wołochy biiąc, pod Teleżynem poległ, w Kamieńcu Podolfkim pogrzebiony. Jędrzeia, temu Zamoyfki Hetman, fzacuiąc w nim fobie rycerfkie dzieła, dał za małżonkę krewną fwoię Annę z Łaźnina herbu Jelita, ktora po iego ześciu ponowiła związki małżeńfkie z Maxymilianem Trzcińfkim herbu Rawicz. Jerzego, w wielu ięzykach cudzoziemfkich dobrze biegłego, ten to Jerzy zdami fię, miał za fobą Katarzynę Bierecką herbu Gozdawa. Krzyfztofa, Woyfkiego Chełmfkiego, ktory w okazyi z Michałem Woiewodą Multańfkim darzko fkoczywfzy w frzod woyfka, iego Chorążego tuż prawie przy nim ftoiącego, y chorągiew poimał, y do Zamoyfkiego Hetmana przyprowadził, zprzyfiągł fię był dożywotnie z Troianowną, z ktorey fyn Jędrzey mąż waleczny.

*SROBSKI. Piotr Srobfki Woyfki Ziemi Dobrzyńfkiey 1575. *Conftit. fol: 234.*

SROCZKOWSKI *herbu Topacz* w Sendomirfkim Woiewodztwie. Jan Sroczkowfki Cześnik Bracławfki, miał za fobą Urfzulę Mokrfką.

SROCZYCKI *herbu Nowina* w Podolfkim Woiewodztwie z Sroczyc. Staniftaw Sroczycki Woyfki Kamieniecki, Poborca w Podolfkim z Seymu 1567, *Conftit: fol:* 147. mąż to był Oyczyźnie dobrze zafłużony y możny, corka iego była za Alexandrem Koniecpolfkim, matka Staniftawa Kafztelana Krakowfkiego y Hetmana, fundowała Panny Zakonne w Wieluniu, kedy dwie icy corki zakonnicami zoftały: druga iego corka, pofzła za Podfilipfkiego Sędziego Ziemfkiego Podolfkiego.

SROKA *herb* patrz Rochcicki.

SROKOWSKI *herbu Jaftrzębiec* w Rufkim Woiewodztwie pifza fię z Srokowic Jędrzey Srokowfki, ktorego potomftwo na Podolu ofiadło, miał wyftugi fwoiey dla Oyczyzny pamiątkę, dobra krolewfkie pod Rubiefzowem, z ten Nowofielfkii fynowie iego ci byli, Staniftaw mąż rycerfki y Jan, ten z Rzewnicki miał fyna Pawła, poległ na woynie, żonę ofieroćiałą zoftawfzy z domu Komorowfką, trzeci Teodor, czwarty także Jan, ten w Węgrzech Marfowe początki zakładał, w Oyczyznie potym maiąc w Kommendzie fwoiey dwieście piechoty, w Chocimfkim zamku na prezydium zoftawiony, fyn iego Gabryel. Tych bracia ftryieczni we Lwowie u OO Bernardynow pogrzebieni.

SRZEBIECKI *herbu Bończa* w Woiewodztwie Bełzkim, czy iako chce Okolfki Srzebiecki, ale to ma bydz Zrebiecki, patrz pod literą Z.

SRZEMSKI *herbu Drogoftaw* w Wielkieypolfzcze. Marcin Sremfki, *Acta Caftr: Pofnan: 1600.* Jan miał za fobą Annę Zalefką.

Srzeniawa herb.

Rzeka biała w polu czerwonym na ukos, czyli iak ∽ przewrocone, płynąca, na hełmie Lew bez korony, miedzy dwiema trąbami myśliwemi, u każdey z nich cztery dzwonki wifzą. Tak go opifuią *Długofz. Paproc: w Gniazdzie fol: 76. O herb: fol: 139. Okol: tom: 1 fol: 180 y tom: 3. Kleynoty fol: 48.* Jedni go Familianci tak zażywaią, że na wierzchu rzeki kładą krzyż, y to zowią Szreniawa, drudzy bez krzyża rzekę nofzą, y chcą to mieć drużyną: *według Bielfk: fol: 83.* inni według *Paprockiego,* Lwa na hełmie nie zażywaią, ale tylko fame trąby. Inni czy to z krzyżem, czy bez krzyża rzeka, iuż Srzeniawą, iuż Drużyną nazywaią;

zywaią; iakoż że to ieft iedenże herb, y iednaż Familia wfzyftkich Srzeniawitow *iawnie mowi Paprocki,* ale znać bez krzyża dawnieyfzy, y ieszcze za Pogańftwa, a krzyż dopiero przydany z nabożeńftwa, gdy Familianci herbu tego, wiarę świętą przyieli, tak rozumie *Duryew:* Że też ten herb w Polfzcze nabyty, a nie z cudzych kraiow do nas przynieftony, zda fię bydź pewna, że za iakieś kawalerfkie dzieło nad rzeką Srzeniawą uczynione, mężnemu Rycerzowi nadany, y od teyże rzeki Srzeniawą nazwany, *według Parifiufza* fiedm mil od Krakowa, ta rzeka w Wifle wpada.

Przodkowie Domu tego. Mirofław Hrabia z Nakła, y Wierzbofław, ktorego żona Małgorzata iednym porodzeniem miała trzydzieści y fześcioro dziatek żywych, dnia 20 Stycznia w roku 1269: co acz y *Kromer wfpomina w Xięgach 9* wfzakoż *Kronika Prufka* dowodniey, y z tegoż Nakła opowiada tego Hrabię, ktory (*mowi Paprocki,*) Nakieł dopiero za iego czasow wyfzedł z pofleffyi Srzeniawitow, a wfzedł w Dom Gryffow. Przybyftaw herbu Srzeniawa, o ktorym *Długofz pifze tom: 1 Hift:* gdzie gory Prufkie opifuie, a z niego, *Paproc: Biel: Bieżanow: Parnaffus Sacer.* Że miał Dwor fwoy na gorze pod Profzowicami, ten przedał konia fwego do Węgier iednemu z Panow Węgierfkich, trzy lata minęły, koń ztefkniwfzy fobie bez fwego dawnego Pana, powrocił do niego, ale nie fam, bo całe ftado ślicznych koni za fobą przyprowadził. Stanął w nocy u wrot Dworu Przybyftawa, y iuż rżąc, iuż kopytem w wrota biiąc, niby profił, żeby go pufzczono: poznali po głofie konia dworscy, wrota mu otworzyli, ale gdy z nim liczbę tak znaczną koni widzieli, dali znać Panu, ten zważywfzy ofobliwfzą w tey mierze nad fobą łafkę Bofką, na tym mieyscu, kędy Dwor iego ftał, kościoł wymurował y nadał pod tytułem SS. Apoftołow Piotra y Pawła, y to mieyfce, na pamiątkę tey tranfakcyi koniufzą nazwał, ktore nazwifko y podziś dzień na fobie nofi.

Marek Bifkup Płocki, Dworzaninem będąc Bolefława Śmiałego Krola, lubo do zabicia S. Staniftawa Bifkupa Krakowfkiego chyba tylko tym fię przyłożył, że iako Dworzanin affyftował Panu, y furyi iego na S.

Uu Męczen-

Męczennika wywartey, przecież y to na ſumnieniu ſwoim uciążaiąc, daleką do Rzymu peregrynacyą chciał wypłacić Bogu, mało na tym, ale y w Rzymie kilką czaſami okryśloną pokutę od Papieża, z wielkim wſzyſtkich zbudowaniem wypełnił: a że był w naukach poleru znacznego, Kancellaryi Papiezkiey Piſarzem uczyniony, a też gdy go cnota iego coraz to bardziey wſzyſtkim przymiliła, a Stolica Płocka wakowała, od Papieża Alexandra wziąwſzy tę Infułę, z nią do Polſki powrocił, y w Czerwieńſku klaſztor fundował, ktorego potwierdzenie od Naywyżſzego Paſterza otrzymał, *to Paprocki*, y rok kładzie 1088. *Atoli Długoſz in Vit: Epiſcop: Płocen: y Łubieńſki* z niego powiadaią, że ten Marek był rodem Włoch, y że ieſzcze w roku 1067. po śmierci Paſchaliſa Biſkupa Płockiego z Rzymu na tę katedrę przyſłany, gdy ieſzcze w Polſzcze rządził Bolesław Smiały, y Święty Staniſław Biſkup żył: dobrze by był tedy *Paprocki* uczynił, gdyby był przypiſał, co to za katalog, z ktorego wziął tę o Marku relacyą. Przyznaią to iednak temu Biſkupowi, że był y pobożny, y uczony Paſterz, y że do Polſki śiła Xiąg z ſobą przywiozł, ſiedział na tym Biſkupſtwie lat dziewiętnaście, zſzedł w roku 1087. w katedrze ſwoiey pogrzebiony.

Radwan Biſkup Poznanſki, z Scholaſtyka tamtey katedry, na tę godność zgodnie od kapituły obrany, od Janiſława Arcybiſkupa Gnieznieńſkiego potwierdzony, umarł w roku 1162, na tumie Poznańſkim w grob włożony, że był herbu Srzeniawa iawnie świadczy *Długoſz in Vit: Epiſc: Poſnan:* y z niego *Treterus*, luboć go *Paprocki* do herbu Radwan pociąga. Potym w roku 1230 kwitnął Piotr herbu Srzeniawa Kaſztelan Lubelſki, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie, y drugi Piotr Woiewoda Krakowſki 1266.

Piotr Arcybiſkup Gnieźnieńſki, o ktorym *Paprocki* z *Janicyuſza y z katalogu* powiada, że był wzięty na tę Archikatedrę po Janiku herbu Gryf ten zaś po Jakubie z Znina: atoli *Damalewicz in Vit: Archiep: Gneſn:* po Jakubie z Znina w roku 1144 zmarłym, kładzie Piotra y tego Srzeniawitą zowie, po nim Janika herbu Gryff, po nim B. Bogumiła, po nim Piotra drugiego, w roku 1172 obranego. O pierwſzym mowi, że Xiążęta Polſkie na ſiebie wzaiemnie zawaśnione, do wzaiemney zgody przyprowadził, do Sląſka wypędzonych, z tamtąd przywrocił: że o zabicie Wernera Biſkupa Płockiego od Bolesty, całą Prowincyą tamtą interdyktem obłożył, y Xiążęcia Mazowieckiego do należytey za ten exceſs ſatyſfakcyi pociągnął, rządził tym kościołem lat ośm: przeſzedł na wieczność w roku 1152. O Drugim Piotrze powiada, że za Kazimierza Sprawiedliwego na Synodzie w Łęczycy złożonym wſzyſtkich tych, ktorzy kościołom y duchownym oſobom krzywdy czynili, klątwą obłożył, klaſztorowi Suleiowſkiemu Zakonu Cyſtercyeńſkiego dał dzieśięciny wytyczne na wſiach niektorych, kościoł w Małdrzykowie z dzieśięcinami temuż klaſztorowi oddał: po lat dwunaſtu na rządach tey Archidyecezyi przepędzonych, wziął koniec życia ſwego w roku 1184, *według Damalewicza*, przydaie iednak, że lubo był ſzlachetnie urodzony, nie można iednak wiedzieć, ktorego był herbu y familii. O Mikołaiu Kurowſkim Arcybiſkupie Gnieźnieńſkim herbu Srzeniawa, ktory gdy Jagełło do Prus na Krzyżakow ſię wybrał, trzymał rządy Polſki ſobie od niego zlecone, mowiłem pod Kurowſkiemi.

Do tegoż herbu pociąga *Paprocki* Jakuba pierwſzego tym imieniem Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, [luboć go drudzy rodem z Znina miaſteczka Arcybiſkupiego bydź piſzą, ktore on potym na tę godność wynieſiony, murem w koło opaſał, *iako piſze Damalew: in Vit: Archiep: Gneſn: fol: 149*] pomogły

gły mu do tego wynieſienia na ten ſtopień, tak nauka niepoſpolita, oſobliwe prawa duchownego umieiętność, ale też y znakomita cnota. Skoro zaſiadł na ſwey katedrze, zaraz S. Woyciecha Biſkupa relikwie, dotąd prywatnie ukryte, do publiczney czci y poſzanowania ludziom wyſtawił. Władyſława Monarchę Polſkiego, że na braci ſwoich podnioſł woynę nieſłuſzną, naprzod łaſkawie, od krwi rozlania odwodził, a gdy to nic nie pomogło, cenſurami go kościelnemi okrył, y zdało ſię niebo iego dekret potwierdzać: bo Władyſław naprzod z woyſka, a potym y z Xięſtwa wyzuty, na wygnaniu życie ztyrał. Jakub zaś świątobliwie ſwoy kościoł rządząc, lat dwadzieścia y ſześć, przeſtał bydź śmiertelnym w roku 1144. *Janicius* o nim powiada, że był wzięty w roku 1120, umarł 1148, atoli przywiley Mieczyſława Starego Xiążęcia Polſkiego, ktorym fundował klaſztor Lędzki w roku 1145, iuż podpiſał Piotr Jakuba ſukceſſor na tey Stolicy. Katalog Arcybiſkupow Gnieźnieńſkich o nim powiada, że był przyięty do herbu od Srzeniawitow, przecież *Bielſki fol: 105 y Okol:* herb iego tak kſztałtuią iak literę S. *Mſ. Rozrazewianum* przydaie o nim, że on pierwſzy, nadgrobek S. Woyciechowi w Gnieźnie ſtawił, ktorego że żyiąc nie dokończył, umieraiąc znaczną na to ſummę oſtatnią wolą ſwoią odkazał: czego popiera dawna inſkrypcya w katedrze Gnieźnieńſkiey.

Herbowni.

Alexandrowicz
Anſor
Bielſki
Bier
Biſkupſki
Boryſławſki
Brzeźnicki
Charzewſki
Czerniewſki
Garbowſki
Horaim
Jadoldus
Kluſz
Kmita
Komorſki
Kozlatkowſki
Kraſowſki
Krzeſz
Kurczewſki
Kurowſki
Kwilecki
Łapka
Laſkowſki
Laſocki
Lipſki
Lubomirſki
Lubowiecki
Mſłowſki
Mroczek
Oraczewſki
Piſarſki
Poniatowſki
Porebſki
Potocki
Przyłecki
Pukarzewſki
Rogowſki
Rozembarſki
Rupniewſki
Sadło
Skinder
Saganowſki
Skotnicki
Sobieńſki
Srzeniawa
Strachanowſki
Stadnicki
Tegoborſki
Uieyſki
Weglenſki
Weryha
Wieruſki
Wzdowſki

SRZENIAWA *herbu Srzeniawa* z krzyżem. Piotr Srzeniawa Podſtoli Krola Stefana, mąż rycerſki, ktory w Moſkwie mężne y darzkie ſerce na nieprzyiaciela pokazał. Jędrzey u Piotra Zborowſkiego Woiewody Krakowſkiego w wielkich reſpektach. *Długoſz* opiſuiąc śmierć S. Staniſława Biſkupa powiada, że tak ci ktorzy rzekę z krzyzem, iako y ci co bez krzyża w herbie noſzą, Bolesławowi Smiałemu aſſyſtowali do uśmiercienia iego.

SRZENSKI *herbu Dołęga* w Płockim Woiewodztwie piſzą ſię z Sokołowa. Staniſław Grad Srzeńſki Woiewoda Płocki 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk: w ſtatu: fol: 140*, mowi o nim nadrobek w Srzeńſku, że wiek ſwoy przeciągnął do lat ſta czterdzieſtu, chwali zaś *Hozyuſz Kardynał, że był: Vir priſci moris, Catholicorumq; rituum obſervator, Confeſſ: Cathol: c. 91 fol: 384 tom: 1.* Dziad to był Felixa Woiewody Płockiego, ktory mu tę pamiątkę na grobie poſtawił. Tamże w Srzeńſku ieſt nadgrobek Alexandrowi Srzeńſkiemu Biſkupowi Płockiemu, ktory Płocki kościoł katedralny wymurował, y

zſzedł z tego świata w roku 1156, iako świadczy *Starowol: in Monum:* iakoż był ten Alexander herbu Dołęga, kędym y ia o nim piſał, nie rozumiem iędnak, żeby tam ciało iego leżało, ile że Łubieński *in Vitis Epiſc: Płoc:* dokłada wyraźnie, że w katedrze ſwoiey złożony po śmierci, ale ten napis w Srzeńſku, bliżſzych iuż czaſow, a boday nie od tegoż Felixa zawieſzony. Felix Woiewoda Płocki 1480. Staniſław Kaſztelan Wiſki 1505 podpiſał Konſtytucye Radomſkie *u Łaſk: w ſtat: fol: 120,* podobno tenże Staniſław, był potym Woiewoda Mazowieckim, niewiem czy nie corka iego Anna, była za Pawłem Kryſkim, babka z Matki S. Staniſława Koſtki. Felix Woiewoda Płocki, Staroſta Malborſki, Wiſki, Łomżyńſki, dopędził kreſu śmiertelnego w roku 1554, co poznać z nadgrobku iego *u Paproc: Hoſius mowi o nim cap: 91 fol: 384 Vir erat inſigni pietate præditus, vita longiore dignus, cum catholicæ & orthodoxæ fidei cum primis tenax fuerit.* Złączył ſię był dożywotnie z Kościelecką Woiewodzanką Poznańſką iedynaczką, z tey nie zoſtawił tylko dwie corki, iedna z nich żyła z Auktem Dzierzgowſkim Kaſztelanem Sochaczowſkim, druga z Jędrzeiem Firleiem Kaſztelanem Lubelſkim: od Dzierzgowſkii tylko corka była, Macieiowſka Starościna Zawichoyſka, od Firleiowy dwie corki Leſczyńſka y Zbarazka Woiewodzina Trocka: y tak zſzedł Dom Srzeńſkich: Srzeńſk zaś doſtał ſię był w Dom Noſkowſkich.

**STABROWSKI herbu Lubicz* w Xięſtwie Litewſkim, ale z tą odmianą, że krzyża na podkowie nie maſz, tylko we ſrzodku iey, a na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Koiał: in Mſ.* Woyciech Stabrowſki ſławny kawaler pod expedycyą Moſkiewſką, był Piſarzem Polnym Litewſkim 1573, ktoremu na pomoc Inflantom trzydzieści tyſięcy wyliczyć Rzeczpoſpolita kazała *przez Konſtytucyą fol: 221,* ſyn iego Piotr Kaſztelan Parnawſki, Staroſta Treydeńſki, poſeł na Seym 1590, ztamtąd naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich w Inflanciech, *Conſtit: fol: 584;* w Orleńſkiey y pod Kokenhauſem okazyach pułkownikował; pod czas Rokoſzu, ſam tylko z Senatorow Litewſkich przywiązał ſię był do związaney na Zygmunta III Krola partyi, żona iego Teodora Jędrzeia Xiążęcia Sanguſzka corka, powiła mu pięciu ſynow, Krzyſztofa, Rotmiſtrzem był Pancerney chorągwi 1658 *komput Woyska.* Adama Staroſtę Newelſkiego, poſłował na Seym 1626, zkąd naznaczony deputatem na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 6 y 1631 fol: 2 y 1633 fol: 22.* Jana, Alexandra y Jerzego, ten za Władyſława IV Krola, z Szlachtą Połocką, od granic Moſkwę wyparł, za ſiedmiu znacznych Moſkwicinow poimanych, dwieście więźniow naſzych odzyſkał. Jan w Połockim, Samuel w Witebſkim 1648. Piotr Podkomorzy Połocki, długo w woyſku Litewſkim żołd prowadził, zoſtawił ſynow Antoniego y Adama. Krzyſztof Staroſta Surazki 1674. N. Stabrowſka żona Moyſkiego Piſarzá Hálickiego. *Okol:*

STACHORA herbu Oſtoia w Woiewodztwie Sendomirſkim. Jan Stachora Poborca w Sendomirſkim. Niektorzy z nich u Krolow Węgierſkich Januſza y Jana ſławni Rotmiſtrze. Temi czaſy iuż ſię, zdami ſię Stachorſkiemi piſzą, z ktorych Stachorſki Generał w Białocerkwi kommendę maiac fundował tamże OO Auguſtyanow, o czym *Konſtytucya 1667 fol: 32.* Mikołay y Jozef w Woiewodztwie Sendomirſkim 1697. Jędrzey w Ziemi Dobrzyńſkiey. Teodora była za Alexandrem Kiewliczem.

**STACHOWSKI herbu Ogonczyk* Dom ſtarożytny w Woiewodztwie Mściſławſkim y Witebſkim. Łukaſz Stachowſki Pułkownik ſławny u Xiążęcia

Mściſławſkiego Jana Juryewicza Lingwieniewicza, Staroſta Zamku Mściſławſkiego y Sędzia tamtey Ziemi, wziąwſzy od niego w nadgrodę zaſług ſwoich niektore dobra, tamże oſiadł, a z corki Jędrzeia Murza Chorążego Mściſławſkiego, zpłodził ſyna Hieronima Stolnika Mściſławſkiego, ktorego z Waſilkiewiczowny ſyn Adam Piſarz Ziemſki Upitſki y Bunczucznik u Karola Chodkiewicza Hetmana pod woynę Chocimſką, kochał go ten Wodz ſczegulniey, bo iego żywey duſzy doznał w rożnych potrzebach, oſobliwie w Inflanciech. Krzyſztof Woyſki Oſmiańſki, z Seymu 1613 Kommiſſarz do ułożenia Prowincyi Smoleńſkiey *Conſtit: fol: 38.* a z Seymu 1601 Poborca w Ośmiańſkim, *Conſtit: fol: 776,* Marſzałkował w Trybunale Litewſkim 1610. Paweł Karol Cześnik y Sędzia Grodzki Orſzańſki. Jerzy y Alexander w Wileńſkim, Samuel w Nowogrodzkim 1648. Michał Skarbnik Wilkomirſki 1674. Krzyſztofa Marſzałka Oſmiańſkiego corka, była za Alexandrem Slizienem Stolnikiem Oſmiańſkim.

STADNICKI herbu Srzeniawa w Krakowſkim y Ruſkim Woiewodztwach. Marcin z Zmigroda (ztąd ſię wſzyſcy Stadniccy zawſze piſali, lubo ſię potym rozrodziwſzy, przydawali, z Zmigroda de Leſko, de Lichin, de Dubiecko, de Łancut) Woiewoda Krakowſki w roku 1289 *według Paproc:* ale w tym czaſie Piotr Srzeniawa na tym krześle ſiedział, *iakom mowił w pierwſzym tomie,* pozniey to był, ale Woyciech z Zmigroda Woiewodą Sendomirſkim, a podobno tenże potym Woiewodą Krakowſkim, ktorego ſyn Jakub Podkomorzy Sendomirſki, w roku 1320 kombinacyą czynił z Opatem Tynieckim o dobra Goleſz nazwane, ktorą liſtem ſwoim utwierdził Władyſław Łokietek Krol Polſki, *o czym Sczygiel: in Tinec: fol: 167.* Tenże to ſam zda ſię bydź Jakub Stadnicki, ale iuż Kaſztelan Sanocki Szumka nazwany, o ktorym *Biel: fol: 222,* piſze, że mężnie w roku 1331 potykaiąc ſię z Krzyżakami u wſi Płowce, poległ z innemi znacznemi; cożkolwiek bądz, że go Kromer Kaſztelanem Zarnowſkim zowie. Ociec iego Woyciech *według Długoſza* po śmierci Wacława Krola Polſkiego, ſiła pomogł do przywrocenia na tron Polſki Łokietkowi w roku 1305. Anny z Zmigroda Swidyny nadgrobek kładzie *Starowol: in Monum:* z Turobina wypiſany, ale roku nie maſz. Władyſław Jagellonowicz Krol Polſki y Węgierſki, Jakubowi z Zmigroda Stadnickiemu dla iego wiernych zaſług nadał miaſteczka Siechowo y Bukowina w powiecie Bieckim w roku 1440, o czym czytay liſt tego Krola *u Paproc:* Marka Kaſztelana Sądeckiego doczytał ſię z przywileiow tenże autor, y Mikołaia Dworzanina u Kazimierza Jagellonowicza w roku 1473, a na *liście tegoż Krola danym Miaſtu Lwowſkiemu* 1480, iuż go czytałem Kaſztelanem Przemyſkim. N. miał za ſobą Barbarę Mniſchownę Podkomorzankę Koronną. Jędrzey miał za ſobą Odrowązownę z Sprowy Woiewodzankę Ruſką Jana corkę koło roku 1515. *Grodicius.* Staniſław z Zmigroda Kaſztelan Sądecki, zoſtawił dwie corki, N. Jakuba Szarzyńſkiego małżonkę, y Beatę, ktora w Panieńſkim ſtanie wieku ſwego dokonała, *Okol: in Ruſſ: Flor: fol: 101* ſczycі ſię iey łaſkami na Konwent OO Dominikanow Mościcki: ſynow także dwoch, z tych ieden Adam Woiewoda Bełzki, Przemyſki, Stryiſki, Kolſki Staroſta, wielkiego ſerca Kawaler, ktorym nacieraiąc na Moſkwę pod Pſkowem, dwiema kulami był poſtrzelony, z nie mnieyſzą rezolucyą ſtawał, gdy z Zygmuntem III Krolem Polſkim iezdził do Szwecyi, z ktorey wſzyſtkiemi niebeſpieczenſtwy, y nieczaſami zdał ſię pogardzać. Miał niektore zatargi z domem Herburtow, ktore do tego poſtąpiły, że obiedwie ſtrony popieraiąc ſwoie pretenſye

woyſka y ludzi do boiu zebrawſzy, wręcz ſię zcinały; w roku 1607, zdała ſię iuż ta domowa woyna krwią Herburta y życiem iego zupełnie przygaſzona: dla tego Adam, większą część ludzi ſwoich rozpuściwſzy; ſpokoynie ſobie w Zamku Przemyſkim zaſypiał, w tym daią mu znać w noc głęboką, że do Zamku czy to ſieſtrzeniec zabitego, czy też Felix Herburt ſzturmuie. Porwie ſię ze ſnu tą nowiną przeſtraſzony Stadnicki, na ten czas Kaſztelan Kaliſki, y znaiąc to do ſiebie, że nie miał tyle ſiły, ktorąby ſię mogł oprzeć nieſpodzianie następuiącym na ſiebie wielkim tłumem adwerſarzom, do Boga ſię o pomoc uciekł, klęknąwſzy, Swiętych Patronow do ktorych w życiu ſwoim był nabożnieyſzy, pocznie gorąco wzywać. W tym widomym mu ſię ſtawia przed oczy S. Ignacy Lojola Fundator Zakonu Societ: JESU, y mowi do niego. A czemuż mię też o pomoc nie proſiſz, albo nie wieſz, żem też y ia kiedyś rycerſką traktował? Zdumiał ſię na to Adam, y długo nie wiedział co miał mowić, dopiero przyſzedſzy do ſiebie mowi: *Moy Oycze Swięty, y teraz proſzę, y poki żyć będę, opiece twoiey zawſze ſię polecać będę.* Więc zniknął mu z oczu Ignacy Swięty, a Stadnicki to co widział, u ſiebie głębiey rozważaiąc, wkrotce zaſnął, gdzie przez ſen pokazała ſię Nayśw: Matka płaſzczem ſwoim cały Zamek okrywaiąca, a nad zamkiem biret kwadratowy wieſzaiący ſię. Porwie ſię ze ſnu, y że przypierała przeciwna ſtrona do Zamku, ſerca ſwoim dodawſzy, nie tylko że ich odpędził, ale też uchodzących tak dobrze przycisnał, że y ſamego Wodza ich Herburta poimał. *Hiſtor: Coll: Jarosl: y Inſtrumentum publicum Notarii publici Conſiſtor: Premisl:* Z Seymu 1611 Kommiſſarzem naznaczony do rozſądzenia pogranicznych kłotni od Węgier *Conſtit: fol: 7 y 1609 fol: 897.* Swiat ten pożegnał w roku 1615, zoſtawiwſzy z Anny Goſtomſkiey, Hieronima Woiewody Poznańſkiego corki, dwoch ſynow, *Cichoc: Alloq: Oſecen: lib: 2 cap: 13,* nadgrobek iego w Przemyślu, *Starowol: in Monum:* Mikołaia Hieronima, ten y w cudzych kraiach y na dworze Zygmunta III Krola lata młodſze przetarſzy, do obozu ſię przenioſł, gdzie gdy w naylepſzą, rękę ſwoię na karkach nieprzyiacielſkich zaprawia, wiek życia ſwego 24 w roku 1620 zkończył: co opowiada kamień grobowy w kościele Przemyſkim *y Starowol;* Drugiego Jana Kazimierza, mężnego woiownika na Tatarow pod Burſztynem y indziey: przenioſł ſię na pokoy wieczny w roku 1645 grabſztyn mowi w Przemyślu, Izabella Kalinowſka Walentego Generała Podolſkiego corka, dwie mu tylko corki powiła, z tych iedna Barbara Dziedoſzyckiemu zaślubiona, druga Emerencyana naprzod Jędrzeiowi Oſtrorogowi Staroście Garwolińſkiemu, po nim Emerykowi Mleczko Woiewodzie Podlaſkiemu, po nim Mikołaiowi Pacowi Staroście Kowienſkiemu zaślubione.

Staniſław Kaſztelan Przemyſki Marſzałek Trybunału Koronnego w roku 1608 drugi ſyn Staniſława Kaſztelana Sądeckiego, brat rodzony Adama Woiewody Bełzkiego, z tym tytułem z Seymu 1609 Kommiſſarzem zapiſany do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 897,* atoli w roku naſtępuiącym, w obozie pod Smoleńſkiem życie niewczaſami Marſowemi ztyrał, mąż kochaiący Oyczyznę, ktorey w wielkiey potrzebie znaczney ſummy wygodził, tę mu kazała wrocić *Konſtytucya 1593 fol: 650.* Ale y na Boga ſczodry, z ktorym ſię fortuną ſwoia dzieląc, wielom naſzym Domom znacznym ſię ſtał dobrodzieiem, oſobliwie iednak Collegio Lwowſkiemu, ktorego fundacyą dobra ſwoie niektore do niego przyłączywſzy, okazalſzą uczynił tak, że go za Fundatora ſwego to mieyſce uznaie przed Bogiem; poſłuiąc

nawet na rożne Seymy gorliwie honoru ſług Boſkich przeciwko niepowściągliwym językom w roku 1595, y pod czas Rokoſzu, bronił, ktorego affektu y w bracie iego Adamie Woiewodzie doznał Zakon naſz, y nie raz. Oburzył był na ſiebie nienawiść Jana Tomaſza Drohoiewſkiego Referendarza Koronnego, z ktorey przyſzło do tego, że ſzturmem y działami ten ſię dobywał do niego: *iako piſze Łubien: in Vita Pstroconii,* przecięż Staniſław więcey rozumną moderacyą, niżeli orężem zbił te na ſiebie impety. Dwa razy wkraczał w kontrakty małżeńſkie, pierwſzy raz z Jadwigą z Pleſzowic Fredrowną *Acta Terreſtr: Leopol: 1604:* drugi raz z Heleną z Obor Leśniowolſką, ktora po iego śmierci żyła z Mikołaiem Kiſzką, z tą zoſtawił ſyna iednego Jana Adama Podczaſzego Krakowſkiego, na rożne Seymy poſłem z Woiewodztwa Ruſkiego ſtawał, iako 1629 zkąd deputatem zapiſany na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 12,* y 1631 zkąd Kommiſſarzem do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 16 y 1633 fol: 31 y 1635 fol: 6 y 1637,* miał za ſobą Barbarę Korycińſką Kanclerzankę Koronną, czyli Kaſztelankę Sądecką. Jędrzey Samuel z Zmigroda na Leſku Stadnicki Kaſztelan Lubaczowſki, z tym go tytułem znaydzieſz w Konſtytucyach 1670, y Kommiſſarzem do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 27,* do teyże funkcyi naznaczony z Seymu 1676 *fol: 31,* umarł 1678, w Leſku ciało iego złożone; (miał brata Kazimierza Scholaſtyka Chełmſkiego, Proboſzcza Leſkiego, co poznać z konkluzyi w roku 1679 iemu dedykowanych w Jaroſławiu) z Uſtrzyckii zpłodził dwie corki, iedna z nich wydana za Antoniego Dzierzka Chorążego Podolſkiego, druga Katarzyna za Jana Sierakowſkiego, herbu Dołęga Kaſztelana Bełzkiego, ſynow zaś trzech. Jana Adama Woiewodę Wołyńſkiego, czytay o nim *Konſtytucya 1703 fol: 6 y 13:* miał za ſobą także Stadnicką obſzerney fortuny dziedziczkę, z ktorey było dwoch ſynow, ieden z nich Jozef poiął Tereſſę Mniſchownę Marſzałkownę Wielką Koronną, drugi Kazimierz Staroſta Libuſki poiął, Dorotę Skrzyńſką, z ktorey corka Tereſſa Oſſolińſka, Starościna Sendomirſka. Antoniego Podczaſzego Bełzkiego, tego żona Bełzecka, y Jozefa naprzod Kaſztelana Lubaczowſkiego, potym Bełzkiego, umarł 1737, żona iego Makowiecka, Starościanka Trembowolſka, z ktorey zoſtało kilku ſynow, ieden z nich zaślubił był ſobie Głogowſką, ale młodo zſzedł z tego świata, 1737, drugi pod interregnum Rezydentem u Porty Ottomańſkiey, y ieſzcze dway młodſi, Alexander, y Szymon; corka za Janem Reiem. Jędrzey trzeci brat Adama Woiewody Bełzkiego y Staniſława Kaſztelana Przemyſkiego, wrociwſzy ſię z Moſkwy, gdzie imieniem Krola Zygmunta III aſſyſtował na weſelu Dymitra zmyślonego Cara Moſkiewſkiego z Mniſchowną Woiewodzanka Sendomirſką, w Krakowie śmiertelnym letargiem uſpiony, tamże u S. Troycy pogrzebiony wieku ſwego 48, w roku 1608; żona iego była Zofia Sienieńſka.

Marek z Zmigroda Stadnicki dziedzic na Dubiecku w Sanockiey Ziemi, w Krakowſkim zaś Woiewodztwie na Chrzelowie, Niedzwiedziu y inſzych, z Barbary Zborowſkii Kaſztelanki Krakowſkiey zpłodził 1. Marcina Kaſztelana Sanockiego, dziedzica na Niedzwiedziu, wſpominaią go *Konſtytucye 1609 fol: 897* y 1611 Kommiſſarzem do granic od Węgier, 1613 do ukoienia Związkowych y zapłaty woyſku *fol: 5,* w roku 1616 do luſtracyi dobr krolewſkich na Ruſi y Wołyniu, *fol: 40 y 1620 fol: 26: według Cichoc: in Alloq: Oſecen: Vir conſiliô promptus, in gerendis rebus expeditus, Catholicæ fidei aſſertor præclarus.* Miał za ſobą Białobrzeſką herbu Abdank, ktorą powolnemi perſwazyami od Arryanow ſekty, do kościoła katolickiego na-

mowił, z niey iednak tylko ſie corka zoſtała, niewiem czy nie Barbara
Mniſchowa Kaſztelanowa Sądecka, ktora zeſzła w roku 1653 *Kazanie Ry*
chłow: na iey pogrz: 2. Staniſława Staroſtę Zygwulſkiego, Rotmiſtrza ſta-
wnego za Auguſta I Krola Polſkiego, iuż ſobie rękę zaprawiał na nieprzy-
iaciołach Oyczyzny w Inflantſkich y Podolſkich kampaniach: za Stefana
Krola pod Gdańſkiem na harcu z ſzczęściem zawſze odwadze iego ſłużą-
cym, poiedynkową utarczką nie raz ſię z rebellizantami zcinał. Pod To-
ropcem, widząc że harcuiącemu z Tatarzynem Mikołaiowi Jazłowieckie-
mu broń z ręku Poganin wyciął, rączą zkoczył y Tatarzyna zabił. Pod
Pſkowem zſiadſzy z ſwemi towarzyſzami z konia, pieſzo przywodził wſzy-
ſtkich do ſzturmu, gdzie od Moſkwy mocny odpor daiącey, ledwo nie na
śmierć był potłuczony. Po Moſkiewſkiey expedycyi traktatami zakoń-
czoney do Węgier ſię udał, pod zamkiem Berynem na pięćdzieſiąt Tur-
kow, tylko w dzieſięć koni zkoczył, y tyle ſwoią rezolucyą ſprawił, że ie-
dnego Turczyna kopiią, drugiego z ruſznicy zabiwſzy, tak ich przeſtra-
ſzył, że ſię cofnąć Turcy muſieli do miaſta, za ktorymi aż pod mury mia-
ſta gonił ten ſerdeczny Junak. Pod rozerwaną elekcyą Maxymilianowi
ArcyXiążęciu Auſtryi ſprzyiaiąc, pod Byczyną ſilny był Zamoyſkiego
woyſku, atoli widząc nakłaniaiące ſię ſzczęście do przeciwney ſtrony, z ſwe-
mi ſię ludźmi ſalwował. Przylgnął był y do Rokoſzanow przeciwko Zy-
gmuntowi III, patrz co o nim piſze *Piaſec: Chron: fol: 252 y 260.* Zona iego
Anna nadgrobek mu wyſtawiła, *Starowol: in Monum:* z tey zoſtał ſię ſyn iede-
zdami ſię Władyſław dziedzic na Łancucie 1616, y corka Felicyanna, ta wyrze-
kſzy ſię herezyi Oycowſkiey, ktorą on żwawie utrzymuiąc w Dubiecku
kościoł katolikom odiąwſzy, Dyſſydentom go oddał, Łancucki także kon-
went OO Dominikanow, ktory Stadniccy kiedyś fundowali, rugowawſzy
z tamtąd Zakonnikow, zprofanował, *Bzovius in Propag: fol: 9, Biel: fol: 594,*
naſzey Rezydencyi Opolſkiey na Sląſku znaczną ſię ſtała Dobrodziką, ta
w Panieńſtwie żyiąc wiek ſwoy pobożnie zkończyła 1668. 3. Jana, że był
z Zborowſkii urodzony, że ſię z kościołem katolickim poiednał, że y w
Siedmiogrodzkiey Ziemi y w Moſkwie y indziey nieprzyiacioł tey Oy-
czyzny płaſzał, świadkiem ieſt iego nadgrobek w Przemyślu, zmarłemu w
roku 1620, wieku ſwego 67, wyſtawiony, podobno to ten Jan wieś Piotr-
kowice nazwaną przedał 1583 Alemaniemu Dominikowi *Paproc: o herb: fol.
582, Baran: piſze,* że Jana Stadnickiego corka była Elżbieta z Ługowſkim
Alexandrem dożywotnie zmowiona, ſioſtra zaś Jana, Katarzyna z Włod-
kiem. 4, Jędrżeia, y ten ſię wrocił do katolickiey owczarni w roku 1586,
kościoły w ſwoich dobrach oſobliwie w Dubiecku przywrocił, a za iego
przykładem Márcin Kaſztelan Sanocki, o ktorym ſię wyżey mowiło, w
Rymanowie y w drugim mieyſcu. *Hiſtor: Colleg: Jarosl:* Chciał tenże Jędrzey
y żonę ſwoię Bogu y wierze pozyſkać; była to ſioſtra rodzona Jana brata iego
rodzonego żony, ale nie miał tego ſzczęścia do niey, co Jan do ſwoiey.
*Chwali go Cichoc: Alloq: Oſecen: lib: 2 c, 13 Vir Eccleſiæ Catholicæ totus devotus, pie-
tate verò tanta, ut à religioſo quovis in fundendis ad Deum precibus, & ſacroſanctis
Chriſti Domini myſteriis frequentandis, nihil differre videretur.* Oyczyźnie też na
rożnych Kommiſſyach dobrze zaſłużony, oſobliwie 1609, *Conſtit: fol: 897,
y 1611* W pogranicznych od Węgier dyfferencyi ułacnieniu *Conſtit: fol: 7.*
niewiem czy to nie ten Jędrzey, nabył Laſzek, od Doroty z Kłokowſkich
Mrowczyny, *Acta Terreſtr: Premisl.* ſynow trzech zpłodził, Mikołaia Pod-
czaſzego Sanockiego, poſłował na rożne Seymy 1623, *Conſtit: fol: 5, 1627 fol: 13
y 1629*

y 1629 fol: 16 y 1633 fol: 31, żona iego *według Baran:* corka Mikołaia Burka z
Mogilan, ktora potym poſzła za Alexandra Płazę Staroſtę Brzeźnickiego:
iam czytał, że Mikołay Podczaſzy Sanocki, miał za ſobą Barbarę Charlę-
ſką pozoſtałą wdowę po Jędrzeiu Czuryło: zkończył bieg życia ſwego
ten Mikołay w roku 1629, przy wierze gorliwy, zkąd gdy do Anglii przy-
płynął luſtruiąc cudzę kraie, a tylko co z okrętu na ląd wyſiadł, powie-
dziano mu, że Anglii nie może inaczey widzieć, aż Jakuba Krola za głowę
kościoła Angielſkiego uzna, raczey ſię na śmierć rezolwował, albo na po-
wrot niewidziawſzy Anglii, niżeli to uczynić: tak ſtatecznego ſtraż owa
widząc, dyſſymulowali założoną kondycyą: *Cichocki o nim mowi in Alloq: Inſi-
gni morum ſuavitate, ingeniiq; acumine, linguarum peritiâ, & ex tot peragratis ex-
ternis regionibus, comparata rerum variarum cognitione ornatiſſimus.* Marka, Pod-
czaſzego Krakowſkiego, Staroſtę Oſieckiego, Sędziego Kapturowego Kra-
kowſkiego 1632, Kommiſſarza iednego z tych, ktorych Chodkiewiczowi
Hetmanowi przydano *ad conſilia bellica* przeciwko Oſmanowi Carowi Tu-
reckiemu pod Chocim z Seymu 1620, *Conſtit: fol: 2,* poſelſką też na Seymy
funkcyą godnie y nie raz piaſtował, iako 1627, *Conſtit: fol: 13 y 1629. fol: 16.
y 1633 fol. 31 y 1632* na konwokacyą, złączył ſię był dożywotnie z Dembiń-
ſką corką Kaſztelana Bieckiego, y Staniſława. 5. Jerzy w obozie pod Mo-
ſkiewſką expedycyą, zdrowie y życie zſtyrał, mąż niemniey rycerſki, iako y
pobożny. 6. Krzyſztof y poſelſtwami na Seymach y odwagą w Tatar-
ſkich, Wołoſkich, Niemieckich expedycyach zalecony, iako mowi kamień
grobowy *u Starowol. in Monum:*

Mikołay Staroſta Sanocki, Burgrabia Krakowſki, trzech ſynow zpło-
dził, ale ich *Paprocki* nie wylicza, iednego z nich Jedrzeia dziedzica na
Zmigrodzie zmarłego w roku 1614 doczytałem ſię *w kazaniu na iego po-
grzebie Radawickiego Jedrzeia pod tytułem: Prawy Szlachcic,* gdzie o nim po-
wiada, że był mąż rycerſki y Stefanowi Krolowi miły, y że w Zmigro-
dzie kościoł OO Dominikanom wymurował, y Konwentowi ich docho-
dow przyczynił: toż *Bzovius in Propag: fol: 5,* mowi, że w Zmigrodzie
dawna fundacya od Stadnickich była tegoż konwentu, ale ten Jędrzey y
Konwent reſtaurował, y w prowenta upoſażył. O Mikołaiu Rotmiſtrzu *po-
wiada Baranow:* że zginął w roku 1610, woynę tocząc z Łukaſzem Opaliń-
ſkim Marſzałkiem Koronnym. Piotr z Lichwina miał za ſoba Elżbietę
Jordakownę z Zakliczyna *Melanius, Starowol: z nadgrobku w Zarkach.* Adam
Podkomorzy Sanocki w roku 1648 podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Kro-
la.

Wiktoryn Kaſztelan Lubaczowſki 1674 a potym Kaſztelan Przemyſt-
ki, z Seymu 1678 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 11,* miał za
ſobą Tereſſę Tomiſławſką, z ktorey corka Anna była za Samuelem Lipſkim
Stolnikiem Kiiowſkim. N. Kaſztelanka Przemyſtka, za Mikołaiem Balem
Stolnikiem Sanockim. Piotr Stolnik Sanocki, deputat na Trybunał Koron-
ny 1712. N. Kaſztelan Woynicki temi czaſy. Mikołáy Podſtoli Bełzki, Ka-
ſztelan Lubaczowſki, złączył ſię dożywotnie z Heleną Radecką Chorążan-
ką Horodelſką, z tey były dwie corki, Tereſſa ta naprzod żyła z Franci-
ſzkiem Głogowſkim Staroſtą Grabowieckim, a po nim z Janem Boguſzem
Staroſtą Zwinogrodzkim, druga Teofila z Jędrzeiem Sokolnickim herbu
Jelita Cześnikiem Lwowſkim, tyleż ſynow, to ieſt Jan Podſtoli Bełzki, żo-
na iego Katarzyna Pepłowſka Podkomorzanka Kiiowſka, ſynowie iego
Mikołay, Adam w Zakonie naſzym, Franciſzek, Alexander, Staniſław; y
corki, iedna Zakonnicą Dominikanką, druga Elżbieta; drugi Alexander,

ktory z Boguſzowną Podkomorzanką Podolſką żył *ſterilis.* Adam Paweł Kantor Przemyſtki, Kanonik Warſzawſki, deputat na Trybunał Koronny 1738. Elżbieta Stadnicka była za Rafałem Humnickim Sędzią Ziemſkim Sanockim, umarła 1623: N. za Marcinem Czuryłem. Jadwiga za Tarłem Mikołaiem Chorążym Sendomirſkim, miała to bydź corka Mikołaia, Pani bogoboyna, kościoł w Łękach u Pilzna zbudowała y nadała. Konſtancya za Dymitrem Połubińſkim Marſzałkiem Słonimſkim. N. za Stefanem Fredrem, druga za Janem Fredrem Kaſztelanem Sanockim. Maryanna Kaſztelanka Sanocka, za Michałem Zebrzydowſkim Miecznikiem Koronnym, a potym Woiewodą Krakowſkim, ta owdowiawſzy, y świątobliwy żywot w tym ſtanie prowadząc, Collegio naſzemu Krakowſkiemu na Myſſye w Podgorzu ſześć tyſięcy wyliczyła, a na fabrykę Collegii tegoż, tyle drugie, z światem ſię rozſtawſzy w roku 1671, tamże w Krakowie u S. Piotra pogrzeb miała. Tereſſa Zakonnica w Sączu 1701. Maryanna Domicella w Zakonie S. Franciſzka 1610. Juſtyna naprzod Stefana Bala, po nim Hieronima Orzechowſkiego żona, Kaſztelana Przemyſtkiego. Jan miał za ſobą Katarzynę Czyżowſką herbu Topor. N. Zoſią Kalińſką białogłowę w wdowim ſtanie przykładnego życia, do Nayśw: Sakramentu, do Ukrzyżowanego Chryſtuſa y Matki Boſkiey ſzczegulniey nabożną, lat prawie 80 dopędziwſzy, życie zamkneła w roku 1684, *Hiſtor: Dom: Probat: Cracow:* Staniſława Mateuſza Stadnickiego dobroczynność na ſiebie ſławi *Przyłuſki w prefacyi do ſwego ſtatutu 1553.* N. Podczaſzy Bracławſki, miał za ſobą Konſtancyą Duninownę Rzuchowſką, z tey corka Antonina poſzła za Alexandra Micińſkiego Podczaſzego Owruckiego.

STAMIROWSKI herbu Połkozic w Ziemi Sochaczowſkiey: iedenże Dom z Liggzami, ale od dobr Stamirowic, tego przezwiſka nabyli, co ſię pokazuie z Xiąg Rawſkich. Jan Hieronim y Staniſław Stamirowſcy z Oyca Marcina urodzeni. Z tych Jan y w Oyczyznie y w obozie Macieia Krola Węgierſkiego, rycerſkiemi dziełami zachwalony, ktory Krol ukochawſzy iego dzielność, Koniuſzym go ſwoim uczynił, miał za ſobą Barbarę Slankowne, z ktorą zpłodził, Daniela, Tomaſza, Jerzego y Jana Rotmiſtrza, z tych Jerzy pod Egrą w Węgrzech znaczne kawalerſkiey odwagi dał dowody. Hieronim drugi brat Jana, Sędzia Ziemſki Sochaczowſki, z Zofii Szymanowſkii Sędzianki także Sochaczewſkiey, zpłodził trzy corki, Zofią Bielſką, Katarzynę Wąłowiczową, y Jadwigę Trzcińſką, ſynow zaś ſiedmiu, Marcina, Jakubá, y Władyſława, Tomaſza, Wawrzyńca, Jędrzeia y Jozefa. 1. Marcin Podczaſzy Lwowſki, pierwſzy ſię w Ruſkie kraie przenioſł, y iuż w Węgrzech, iuż w Wołoſzech, iuż w Oyczyźnie rycerſką tratkuiąc, chwałę kawalerſkiego ſerca na ſobie wynioſł, złączywſzy ſię dożywotnie z Jadwigą Roſnowſką herbu Ogończyk, czterech z niey ſynow zoſtawił, ſam w dobrey ſtarości życia dokonawſzy, w katedrze Lwowſkiey pogrzebiony. Pierwſzy iego ſyn Staniſław, Kanonik Lwowſki y Officyał generalny, w roku 1650 paraliż mu życie odiął, był kilka razy Deputatem na Trybunał Koronny. Melchior drugi, mąż rycerſki w Pruſiech przeciwko Szwedom, Tatarom też y Kozakom ſwym męſtwem fatalny, żona iego Katarzyna Kurzanſka. Tomaſz trzeci, młodſze lata y ten Marſowi poświęcił, a potym w Domu oſiadſzy, poiął Zofią Waſiczyńſką. Jan czwarty w woyſku Ceſarſkim żołd prowadząc, zginął. Corka iego *imo voto* żyła z Jędrzeiem Kuropatnickim Oycem Hieronima Kaſztelana Kiiowſkiego, po nim z Marcyanem Grabionką. 2. Jakub wſzedł w kontrakty

kty małżeńſkie z Trzcińſką, z ktorey ſyn był Staniſław, temu Struſinſka powiła Jędrzeia y Maxymiliana. 3. Tomaſz ten także w dożywotnią ligę wziął Trzcińſką, z tey ſyn Jaroſław żył z Brochowſką Kaſztelanką Zakrocimſką. 4. Wáwrzyniec Podczaſzy Goſtyńſki y Staroſta Kowalſki, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Katarzyną Nieborowſką, z ktorey zrodził corkę Staniſława Witowſkiego, niegdy Podkomorzego Łęczyckiego, a potym Kaſztelana Sendomirſkiego małżonkę. 5. Jędrzey zginął w Wołoſzech. 6. Jozef Stolnik Sochaczowſki, miał za ſobą Leſczyńſką herbu Belina, z tey ſyn Felicyan Miecznik Sochaczowſki poſeł na Seym 1670. Staniſław trzeci brat Jana y Hieronima, ten Moſkwę woiuiąc w Xięſtwie Litewſkim oſiadł, gdzie dziewiąciu ſynow zoſtawił, ale ich wielka część na rożnych woynach pogineła. Woyciech brat ſtryieczny Staniſława tego y drugich, żona iego Elżbieta Wolſka, z ktorey corka Zofia Kamieńſka, y ſyn Jan w Pruſiech przeciwko Guſtawowi odważny żołnierz, Kozackiey rebellii dał ſię dobrze w znaki to pod Niedzwiedziemi łozami, to pod Starzcem, to pod Kumeykami. Szczęſny Stamirowſki Miecznik Sochaczowſki 1674. Antoni, Kanclerz Poznańſki, Kanonik Lwowſki, Deputat na Trybunał Koronny 1718, umarł 1720. Dominik Wiktor Podſtoli Rawſki, Deputat na Trybunał Koronny 1723. Piotr Cześnik Goſtynſki, Sekretarz krolewſki pod interregnum z konwokacyi przydany Prymaſowi *ad conſilia* 1696. Jozef dobr Pſary w Ziemi Lwowſkiey, Sarnki w Ziemi Halickiey, Łanięta w Woiewodztwie Rawſkim dziedzic, żona iego Barbara Kalińſka, z tey były dwie corki, Anna pierwſzym związkiem żyła z Staniſławem Szamowſkim, drugim z Wilkowſkim Podkomorzym Sochaczowſkim, y Jadwiga za Tomaſzem Głuſkim Kaſztelanem Goſtyńſkim, ſynow także dwoch, Michał *ſterilis,* y Antoni Podſtoli Halicki, Staroſta Moſtowſki, Marſzałek Trybunału Koronnego 1703, przybrał był ſobie w dożywotnią przyiaźń Katarzynę Chodorowſką Podkomorzankę Lwowſką, ktora po iego śmierci poſzła za Potockiego Piotra, Woiewodę Czerniechowſkiego, z tey Antoni tylko iednę corkę zpłodził Urſzulę Michała Rzewuſkiego, teraźnieyſzego Piſarza Polnego Koronnego żonę, atoli *ſterilem.* N. Stamirowſki miał za ſobą Gomolińſką, od ktorey corka Zwierzchleyſka. N. była za Szeligowſkim. Jan miał za ſobą Rudawſką, wdowę do Liſowſkim.

**STANCZYKIEWICZ herbu Trzy trąby* w Xięſtwie Litewſkim. Stańczyk Oſuchowicz, miał ſyna Jana Stanczykiewicza: Staniſław y Michał Stańczykiewiczowie w Xięſtwie Zmudzkim 1621. Jakub Teologii Doktor, Kanonik Zmudzki, Pleban Janiſki.

**STANCELLI* Maciey Stancelli 1673 na Seymie nobilitowany, o czym patrz Konſtytucyi w tymże roku.

**STANIEWICZ herbu Leliwa* w Xięſtwie Litewſkim w rożnych powiatach, *Koiał. in Mſ.*

**STANISŁAWSKI herbu Gryff* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Staniſław Staniſławſki Podwoiewodzy Krakowſki, *Joan à Magdal: cap: 10.* N. Kaſztelan Sądecki 1664.

STANISŁAWSKI herbu Koścießa. Ci ſą właśni Rakowſcy Kościeſzowie, ale dla rożnicy od Staniſława Rakowſkiego Staniſławſkiemi zawołani.

STANISŁAWSKI herbu Pilawa w Sieradzkim y Podolſkim Woiewodztwach, piſali ſię z Staniſławic w Radomſkim powiecie, gdzie naypierwey ſnać z podziału dobr, z inſzemi bracią Pilawczykami oſiedli, potym na pograniczu długo y mężnie woiuiąc, iedni z nich na Ruſi, drudzy na Podolu za-

 mięſzka-

mieſzkali. Piotr Staniſławſki część ſwoię w Staniſławicach Koniecpolſkiemu przedał w roku 1414, brat iego rodzony Derſzław, ktorego ſyn Maciey, zpłodził Jana, ten z Beaty Wilkowſkii, ſioſtry Lenarta y Mikołaia, ſynow dwoch zoſtawił, Felixa, ktory w okazyi z Tatarami, miłość ſwoię ku Oyczyźnie krwią y śmiercią na placu zapieczętował, y Kaſpra Stolnika Sendomirſkiego, Rotmiſtrza krolewſkiego, ten młodſze lata ſwoie przy Dworze Ceſarſkim przez nieiaki czas bawiąc, w tę wzbił ſtymę, że potym do Polſki wrociwſzy, Zygmunt I Krol Polſki, ſzacuiąc ſobie w nim polet tak piękny, przy niepoſpolitych z natury przymiotach, nie tylko Rotmiſtrzoſtwo, nie tylko Stolnikoſtwo, ale y kommendę z rządem całego woyſka beſpiecznie na niego zpuſzczał, y nie omylił ſię na ſwoiey opinii: bo w każdey okazyi, gdzie ſię ten Podhetmani, (tak go tytułuie *Paproc: pod herbem Leliwa*) z męſtwem ſwym ſtawił, ſtawało przy nim ſzczęście y wygrana. Miał za ſobą Niezacką z Niezaczyc, ktora mu powiła ſyna Kaſpra Podczaſzego Sanockiego, męża w ktorym pobożność y Rycerſka odwaga, zdały ſię z ſobą o prym certowac. Cztery razy wkraczał w kontrakty małżeńſkie, pierwſzy raz z Kraſicką Oboźnego Koronnego ſioſtrą, *Paproc: pod Leliwa*, z tey był ſyn Balcer; drugi raz z Milanowſką, z tey ſynowie Marcin, Michał y Kaſper, y corki dwie Jordanowa y Farureiowa; trzeci raz z Raczkowną, czwarty z Kozicką, z tey ſyn Adam.

Balcer Podſkarbi Wielki Koronny, Staroſta Szydłowiecki, Oſiecki, y Starogardzki, ſyn Kaſpra Podczaſzego Sanockiego nayſtarſzy z Kraſickii, Stefan Batory uważaiąc iego zaſługi godne pamiętney rekompenſy, kiedy iuż Rotmiſtrzem będąc, to przeciwko Mowſkwie w naygwałtownieyſzych terminach, to w inſzych expedycyach heroicznie ſtawał, konferował mu Podſkarbſtwo Koronne, a wkrotce y Piſarzem go Polnym Koronnym ogłoſił. Zygmunt III Krol wiedząc, iak pod Byczyną przeciwko Maxymilianowi, krew y życie ſwoie łożył przy iego doſtoieńſtwie, Kuchmiſtrzem go Koronnym uczynił, a potym Kaſztelanią Sanocką ozdobił, *Conſtit: 1587 fol: 450, y 1608 fol: 888. Actaon Jedrzeia Zbylitowſkiego 1588*, nie tu koniec ſtanął affektu krolewſkiego ku niemu, po Jacku Młodzieiowſkim wziął Podſkarbſtwo Nadworne Koronne, a po Janie Firleiu Wielkie Koronne; on pod czas domowey woyny y Rokoſzu przy Krolu Zygmuncie y iego Maieſtacie, ſtoiąc, y radą ſwoią y ſubſtancyą bronił, kiedy liczny komput ludzi ſwoich do boiu wyſtawił, ſam zaś pod czas zakurzonego tego tumultu, w Krakowie powierzoną opiece ſwoiey Krolową y Krolewicow, y honor ich, nienadwerężoną nigdy ku Panom ſwoim wiernością piaſtował: (*Baranow: powiada*, że miał za ſobą wdowę po Marcinie Berewiczu, Dąbrowſką, z Woianowa, ale z niey dzieci nie było) z Elżbietą zaś Herburtowną Podkomorzanką Podolſką Starościanką Barſką, ſioſtrą Woiewody Ruſkiego, zpłodził corkę Mielecką, y ſyna Jana Karola Staroſtę Szydłowſkiego, ten lat osmnaście w cudzych kraiach dla więkſzey experyencyi przepędziwſzy, tak u Zygmunta III Krola, iako y ſyna iego Władyſława, dworſką ſię bawił, wſpaniałością ſerca, dowcipu byſtrością, ſzczodrotą na ubogich, ſprawiedliwością znakomity, iako mowi napis grobowy *u Okol:* zmarłemu 1636 wieku 56 w Szydłowie poſtawiony, miał za ſobą corkę Zygmunta Katarzynę Kazanowſką Podkomorzankę Koronną, y z niey tylko corkę iednę, Eleonorę Konſtancyą Alexandra Bełzeckiego Woiewody Podolſkiego żonę. *Baran: twierdzi*, że żona tego Jana Karola była Hrabianka Tarnowſka, Kaſztelanka Sendomirſka, wdowa po Przecławie Lanckorońſkim. Marcin

drugi ſyn Kaſpra Podczaſzego Sanockiego, ale z Milanowſkii, y w obozie y na dworze krolewſkim zaſłużony zſzedł *ſterilis*, będąc Piſarzem Skarbowym. Michał trzeci ſyn z teyże, Podkomorzy Podolſki w roku 1604 w właſnym domu od zboycow zabity, śmierć znalazł, ktorey w tak wielu okazyach dla Oyczyzny chwalebnie ſzukał, iuż z Rotmiſtrza, iuż z Pułkownika ſzarzą: złączył ſię był dożywotnie z Herburtowną Elżbietą Marcina corką, Kaſztelanką Halicką, z tey zpłodził corkę Zakonnicę w Wieluniu, y ſyna Samuela godnego Rotmiſtrza; prędko po Chocimſkiey kampanii wſzedł do grobu, kędy heroicznie na Turkow nacierał, zoſtawił żonę ſwoię owdowiałą z domu Chmielecką bezpotomną: tenże Michał po Herburtownie, poiął Daniłowiczownę Jadwigę ſioſtrę rodzoną Woiewody Ruſkiego y Podſkarbiego Wielkiego Koronnego, z tey była corka Barbara, ktora w Samborſkim klaſztorze Panieńſkie ſobie życie obrała, y ſyn Adam, mąż rycerſki, czego dał dowod pod Chocimem, właſnym ſumptem z znaczną partyą Oyczyźnie ſłużąc. Agnieſzka Krężelowska, wdowa po Siąſkim, corkę mu powiła Konſtancyą Krzyſztofa Koniecpolſkiego Woiewody Bełzkiego małżonkę, matkę Jana Alexandra bezpotomnego, taż Konſtancya *2do voto* poſzła za Grudzińſkiego Woiewodę Rawſkiego, z ktorym *ſterilis*, y ſyna Michała Woiewodę Kiiowſkiego, z tym tytułem znaydzieſz go *w Konſtytucyach 1667, fol: 6*, gdzie go Deputatem na Trybunał Radomſki zapiſano, *y fol: 33* gdzie fundacyą iego na żołnierzy przy uſtudze Oyczyźny pokaleczonych, w Kamieńcu Podolſkim, na dobrach Hołozubince y Rzeczynce uczynioną, approbowała Rzeczpoſpolita; przy Collegium naſzym Barſkim dał na Burſę złotych dwa tyſiące w roku *1637, Hiſtor: Coll.* był wprzod Chorążym Halickim, a małżeńſkie związki dwa razy ponawiał, pierwſzy raz z Anną Szyſzkowſką, ta mu tylko corkę zrodziła Annę, *primo voto* Kazimierzowi Warſzyckiemu Kaſztelanowi Krakowſkiemu, *2do* Olędzkiemu, *3tio* Zbąſkiemu Boguſławowi Podkomorzemu Lubelſkiemu: drugi raz z Anną Potocką, Stefana Woiewody Bracławſkiego corką, wdową po Słuſzcze, ale ta *ſterilis*. Kaſper czwarty ſyn z Milanowſkii, naprzod Podczaſzy, a potym Podkomorzy Sanocki, poſeł na Seym 1613, z tamtąd Kommiſſarz na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol. 8*; mąż y na dworze krolewſkim, y w obozie Zygmuntowi III Krolowi dobrze zaſłużony, ze dwoch żon zoſtawił te corki, Annę Mikołaiową Lanckorońſką, Chorążyną Lwowſką, Eufrozynę Xienią w Krakowie u S. Jedrzeia Zakonu S. Frãciſzka, Zofią Pawła Kuropatwy, Elżbietę Rudnickiego, małżonki, te wſzyſtkie zpłodzone były z Anny Decyuſzowny albo Dyczowny Wielkorządczanki Krakowſkiey, y ſyn Zygmunt Opat Orłowſki, Sekretarz krolewſki, z drugiey zaś żony Fredrowny: była corka Teofila. Z teyże Decyuſzowny, był drugi ſyn Michał Kaſztelan Kamieniecki 1639, ktore krzeſło wziął po Mikołaiu Herburcie w krwawych zaſługach, godny krolewſkiey Uſarſkiey chorągwi Pułkownik, fundował y ſczodrze nadał kaplicę przy OO. Dominikanach we Lwowie, na cześć Matki Boſkiey, *Okol: in Ruſſ: Flor:* z żoną ſwoią Maryanną Czuryłowną, z Oyca Jerzego, z Matki Jazłowieckii urodzoną, miał z niey ſyna Kaſpra, ale ten młodo umarł, y corkę Eufrozynę Piotrowi Potockiemu, herbu Pilawa, Staroście Sniatyńſkiemu, ale z nim *ſterilem*, *2do* Michałowi Jerzemu Xciu Czartoryiſkiemu, Woiewodzie Sendomirſkiemu, zaślubioną. Adam oſtatni ſyn Kaſpra Podczaſzego Sanockiego, ale z Kozickii, Sędzią był woyſkowym, y mężem rycerſkim, o żonie iego y potomſtwie nigdzie nie czytam: to pewna, że ten Dom iuż ſzedł zupełnie.

STANISŁAWSKI herbu Radwan w Warſzawſkiey Ziemi *Okol: tom: 2 fol: 572* namienia o Staniſławſkich Pobożanach, ale to podobno ma bydź Staniſzewſki, o czym niżey.

STANISŁAWSKI herbu Rola w Kuiawſkim Woiewodztwie. Katarzyna Staniſławſka Janá Woienkowſkiego małżonka. *Okol: pod Abdankiem.* Maciey y Antoni 1713.

**STANISŁAWSKI herbu Sulima w Pruſiech*, piſzą ſię z Staniſławic pod Tczewem, ludzie ſtarożytni, mowi o nich *Mſ. o Famil: Pruſk:* Januſz Staniſławſki miał za ſobą Rozrażewſką, z ktorey zoſtawił potomſtwo. Inni żołnierſką ſławy nabywali, mieli maiętności pod Gdańſkiem, pod Woianowem, świadczą chorągwie w Lubiſzewſkim kościele, kędy umarli pogrzebieni leżą. N. Staniſławſka była za Janem Byſtramem. Wacław Woyciech Sędzic Warmińſki 1674. Jan y Ignacy 1697.

STANISŁAWSKI herbu Szeliga w Sieradzkim Woiewodztwie.

STANISZEWSKI herbu Pobog w Czerſkim, Wołyńſkim, y Ruſkim Woïewodztwach. Staniſław z Duckiey Woli Staniſzewſki, Poborca w Czerſkiey Ziemi 1564. *Conſtit: fol: 76* Woyciech Piſarz Ziemſki Łucki, poſeł na Seym 1620, z tamtąd deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 20*, był potym Sędzią Ziemſkim Łuckim, część ſwoie we wſi przy mieście Łucku przyległey, darował Collegio naſzemu Łuckiemu. Jan Klucznik Łucki 1632. Jan 1697. Staniſław Stolnik Łucki, Agnieſzka Horaima Sędziego Ziemſkiego Łuckiego małżonka, kościoł drewniany OO Bernardynom w Łucku wyſtawiła w roku 1643. N. miał za ſobą Dąbrowſką herbu Kaſzuba. Sczeſny w Ziemi Warſzawſkiey 1674. Jan Kaſztelan Wyſzogrodzki temi czaſy. Tereſſa Zygmunta Pełki małżonka. Jan w Zákonie naſzym od Kozakow w Nieświeżu zamordowany 1655. Anna Staniſzewſka była za Jozefem Protaſzewicem, Chorążym Pińſkim, Dobrodzika Collegii naſzego Pinſkiego.

Stankar herb.

ORzeł powinien bydź czarny, z rozſzerzonemi ſkrzydłami, nogami y noſem żołtemi w prawą tarczy głową obrocony, na pierſiach iego tarcza czerwona, na ktorey miecz biały, proſto końcem do gory poſtawiony, na ſamym końcu iego Xiężyc proſto obiemá rogami do gory w niebo patrzy, korona na głowie orła, z ktorey chorągiew czerwona wychodzi, w S na drzewce założona, tak ten herb opiſał Auguſt I Krol Polſki w liście ſwoim *u Okol: tom: 3 fol: 206*, ktorym familii Stankarow indygenat nadał w roku 1569. Pierwſzy tu z tym herbem z Mantui przyſzedł Franciſzek Stankar ſyn Michała, w Hebrayſkim y Greckim ięzykach biegły, ktory poiąwſzy żonę Łoſiownę, w tych kraiach oſiadł. Są iego piſma niektore w druku, ale wſzyſtkie duchem heretyckim tchnęły, iako to *Canones Reformationis Eccleſiarum Polonicalium 1552.* Kto o nim chce mieć zupełnieyſzą informacyą, niech czyta *Hiſtoriam Pruſſicam Joannis Leonis fol: 462, y Orzechowſkiego Staniſława Chymerę*, ktorą zbiiaiac błędy iego, napiſał: corki dwie zoſtawił, Annę Strzyżowſką, y Paulinę Przyſkowſką, podobno bardziey Przypkowſką, ſynow tyleż Franciſzka y Jana Ambrożego. Z tych Franciſzek Oycowſkiey fortuny y herezyi dziedzic 1611. miał za ſobą Barbarę Marſzewſką, z tey były cztery corki, Anna za Mikołaiem Białobrzeſkim, Agnieſzka za Hieronimem Białobrzeſkim bratem Mikołaia rodzonym, taż Anna *2do voto* poſzła za Wężyka Widawſkiego, Ewa za Myſłowſkim, Zofia pierwſzym związkiem za Achlerem, *2do*, za Otwinowſkim, ſynow zaś dwoch, Piotra y Adama. Piotr był Woyſkim Grabowieckim, Piſarzem Grodzkim Horodelſkim, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 20*; żona iego Maryna, Piotra Boguſza z Katarzyny Reiowny Stolnikowny Lubelſkiey corka, ale bezdzietna: druga Kryſtyna z Adama Zołkiewſkiego zpłodzona, ta mu powiła dwie corki, Konſtancyą, naprzod Pawła Sienickiego Podſtolego Buſkiego, po nim Przyſtanowſkiego Sędziego Ziemſkiego Zmudzkiego, y Alexandrę Weſpazyana Sienickiego Podczaſzego Chełmſkiego małżonki, y ſyn Alexander. Adam zaś brat Piotra, miał za ſobą Annę Wawrzyńca Jahodyńſkiego Podſędka Buſkiego corkę, z tey zpłodził tylko dwie corki, Deodatę y Zofią. Jan Ambroży drugi brat, ſyn Franciſzka z Łoſiowny, Piſarz Grodzki Przemyſłki, umarł 1616, zoſtawiwſzy z Zofii Stradomſkiey ſiedmiu ſynow, z ktorych Michała Tatarzy w niewolą wzieli, a Staniſław poiął Barbarę Bieniedzką z Zardeckii urodzona.

STANKIEWICZ herbu Mogiła w Xięſtwie Zmudzkim. Niektorzy tę Familią od Stanka, iednego z tych, ktorzy po klęſce naſzych pod Choynicami, Kazimierza Krola ſalwowali, Genealogią Domu tego wyprowadzaią, ale *Koiał: z hiſtoryi Stryikowſkiego* dowodzi, że to był Sanko Kościewicz, a za tym do tego Domu nie należący. To pewna, że to iedenże Dom z Bilewiczami; Zodeyko albowiem miał ſyna Bila, *mowi Koiał:* od ktorego Bilewiczowie. Bil, Iwaſzka, ktorego z Gedroycowny ſyn Stanko, tego z Niemierzanki ſyn Jan Stankiewicz, od ktorego z Wołodkiewiczowny dwoch ſynow zoſtało, Krzyſztof y Mikołay. Krzyſztof był Podſędkiem Zmudzkim, ktoremu Borowſka powiła tych ſynow, Jana, Hieronima, Chryzoſtoma Piotra y Grzegorza Podczaſzego Zmudzkiego, Ciwona Gondyńſkiego, wſpominaią go Konſtytucye 1638 Kommiſſarzem do granic *fol: 34 y 1647 fol: 20* y 1653 na przeprawienie portu do Krolewca *fol: 20*, żona iego Zofia Kiſielowna, ſynowie Kazimierz y Hyppolit. Mikołay zaś brat Krzyſztofa, Podkomorzym był Zmudzkim, Ciwunem Eiragolſkim, *Stryik: lib: 12 c. 11*, pod Połockiem

ckiem w niebytności Hetmana, reimentował całemu woyſku Litewſkiemu, a z Pietraſzkiewiczowny zpłodził czterech ſynow, Jana, Hieronima, Staniſława, ktorego z Wolſkii Katarzyny corka, Zakonnicą zoſtała, y Mikołaia Woyſkiego Zmudzkiego, ten miał za ſobą Annę Woyniankę herbu Trąby, Kaſztelankę Mściſławſką ſioſtrę rodzoną Biſkupa Wileńſkiego, y z niey trzech ſynow, Jędrzeia Piſarza Ziemſkiego Kowieńſkiego, zmarłego w roku 1647. *Kazan: na iego pogrzeb: Marcyana Nieſłoiemſkiego Dominikana*, gdzie powiada, że ten Jędrzey trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Elżbietą Borowſką z Prus herbu Ogończyk, z tey dwie corki zoſtawił, Konſtancyą y Maryannę, drugi raz z Zofią Zienowiczowną, z tey corka Klara, trzeci raz z Katarzyną Białuchowſką, z tey trzy corki. Z bracią ſwemi rodzonymi y Grzegorzem, o ktorym wyżey znacznie fundacyi przyczynił Konwentowi Roſienſkiemu OO Dominikanow, Altaryą fundował, kaplicę w tymże kościele wymurował y apparatem ozdobił, na lampę żeby zawſze tamże gorzała, pewną ſummę naznaczył. Adam brat Jędrzeia, Ciwun Twerſki, Sędzia naprzod Grodzki Zmudzki, potym Piſarz Ziemſki tegoż Xięſtwa, wſpominaią go Konſtytucye Kommiſſarzem do granic z Seymu 1638, *fol: 33*, ſynowie iego Michał, Władyſław, Stefan y Julian: z tych Michał Euſtachi Ciwunem był Eiragolſkim, z Seymu 1667 deputowany do zapłaty woyſku Litewſkiemu, *Conſtit: fol: 3*, a potym w roku 1674 y Podkomorzy Zmudzki deputat na Trybunał Litewſki 1679, ſynowie iego Michał Leonard y Jozef, Władyſław był Stolnikiem Pińſkim, Stefan Podſtolim Wilkomirſkim, Julian Sędzią Kapturowym Zmudzkim 1674. Jan Mikołay trzeci brat Jędrzeia y Adama, a ſyn Mikołaia Woyſkiego z Woynianki, naprzod Piſarz Ziemſki Zmudzki, potym Piſarz Litewſki, Ciwun Eiragolſki y męſtwem y wymową ſławny, z Krzyſztofem Radziwiłem w Inflanciech ciężki ſzablą ſwoią nieprzyiacielowi, w Moſkwie z Chodkiewiczem nieporownancy odwagi, kędy w dobywaniu Stolicy Moſkiewſkiey dwa razy był poſtrzelony, pod Chocimem heroicznie ſię z Turkami ścieraiąc, od Turczyna cięty, ranę wynioſł: tam gdy pokoy zawarto, poſłem od woyſka Litewſkiego wyprawiony do Krola, z nowiną o traktatach z Oſmanem Carem Tureckim. Gdy Guſtaw Krol Szwedzki, z znacznym woyſkiem do Inflant wtargnął, obrany od Szlachty Reimentarzem Woyſka Zmudzkiego, tak imienia ſwego ſławą przeſtraſzył Guſtawa, że na ſześć mil od Inflant ſię cofnął. Wymowa też głębokim rozſądkiem utemperowana, przedziwna ſię w nim wydawała, z ktorą ſię naypiękniey popiſał w roku 1646, Marſzałkuiąc Izbie Poſelſkiey: bo gdy w zakłoconych terminach na ten czas Oyczyzna zoſtawała, y nikt prawie ſzczęśliwego nie tuſzył Seymowi końca, on nad nadzieię wſzyſtkich ſwoią dzielnością y przezorem ſprawił, że do ruptury publicznych obrad nie przyſzło: innych też czaſow niemniey pracował na dobro Rzeczypoſpolitey w roku 1626 poſłuiąc na Seym, deputatem ſtánął na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit: fol: 6, y 1632, y 1647 fol: 44 y 1653. fol: 16*, przenioſł ſię na wieczność w roku 1657: obraz Matki Boſkiey w Roſieńſkim kościele, od złota, ſrebra y kleynotow ubogaciwſzy, y zoſtawiwſzy ſyna Mikołaia y corkę Katarzynę. Jan 1674. N. Podkomorzyc Zmudzki, miał za ſobą Puzyniankę.

STANKIEWICZ herbu Wadwicz w Mściſławſkim y Mińſkim Woiewodztwach. Kazimierz Stankiewicz w Mozerſkim powiecie, Adam zaś y Krzyſztof w Mściſławſkim Woiewodztwie, Jana Kazimierza Krola elekcyą podpiſali 1648. Jana Horodniczego Mściſławſkiego y męſtwo y niezbitą wierność ku Oy-

czyźnie

czyźnie zapiſała *Konſtytucya 1661 fol: 19*, że lubo ściśle obléżony od nieprzyiaciela y nieraz kuſzony od niego o poddanie fortecy, przecięż nie dał ſię złamać w ſwoim ſtatku, y owſzem trzy ſzturmy mocno wytrzymał, dopiero gdy nieprzyiaciel za czwartym razem, drogę ſobie przez rozwalone wały utorował, w niewola wzięty. Teodor w Połockim Woiewodztwie 1674 N. miał za ſobą Kotowſką. N. Helenę Ogińſką Samuela Ciwuna Trockiego corkę. *Annibal.*

STANKOWSKI. Katarzyna Stankowſka była za Staniſławem Baranieckim koło roku 1550.

STANO herbu Gozdawa w Ziemi Sanockiey. Stanow Familia że kwitnie na trakcie do Francyi Veneteńſkim, z ktorey był Błogoſławiony Fraciſzek Stano Biſkup Ruteneńſki we Francyi, poznać z życia *X. Edmunda Augeryuſſa Soc: JESU. y Purpura docta fol: 132* o Piotrze Kardynale tak piſze: *Petrus de Stãno, aliàs de Etain illuſtri proſapia in Gallia natus, patrem habuit Guilhelmum de Stanno Principem & loci ejusdem nominis Dominum apud Ruthenos, quæ pars eſt ſuperioris Aquitaniæ: perantiqua hæc familia eſt, ſummorumq; virorum illuſtris & ferax, quippe quæ certis monumentis aſſeritur jam ab octingentis retro annis in Gallia apprime floruiſſe. Petrus eximiæ virtutis, acris ingenii, minimè vulgaris eruditionis vir, ex Monacho S. Benedicti, primò Epiſcopus Floriacenſis, mox Archiepiſcopus Bituricenſis, deinde ab Urbano V Presbyter Cardinalis ad S, Mariæ trans Tyberim titulo Calliſti, demum à Gregorio XI Urbani ſucceſſore, Epiſcopus Oſtienſis & Veliternus, Sacræ Rom: Eccleſiæ Camerarius, ac Epiſcopus Ferrarienſis renuntiatus claruit (Claudio Roberto t eſte) vitæ probitate, Scientiarum cognitione, rerumq; peritia ſingulari. Quare ab Urbano ex Italia diſcendente anno 1370, Italiæ vicaria poteſtate præficitur, ac poſt Urbani obitum, in eadem ſtatione à Gregorio confirmatur. In ardua hac legatione, arma cum primis in Vice comites Mediolanenſes acerrimos Eccleſiæ hoſtes, alioſq; fœderatos populos, tam felici rerũ progreſſu movit, ut multis eos cruentis prælüs attritos, extremo tãdem & univerſo conflictu penitus profligaverit, & ad pacem petendam, præſcriptis ex arbitrio conditionibus compulerit. Nicolao & Alberto Principibus Eſtenſibus Ferrariam jure beneficiario poſſidendam ad mortem Pontificis conceſſit, præſcripta decem millium aureorum penſione quotannis, ingreſſus eſt. Sic demum pacatâ Italiâ in Galliam rediit ad Gregorium, eiq; in conſortio Senenſis Virginis Catharinæ ac Franciſci Patriarchæ, mentem indidit Romanæ ſedis repetendæ. Redeuntem verò in Italiam Gregorium individuus comes ſecutus, tandem in conſilio Romanæ commorationis perpetuandæ ſemel concepto, quoad vixit, confirmavit, dictus idcirco primus reſtitutæ ſedis auctor. Raymundi Lulli doctrinæ cenſor datus, cum aliis viginti viris eruditiſſimis 1376, illam condemnavit. Mortuus Romæ 1377, ſepultus ad S. Mariam transTyberim. Fuit vir admodum virtuoſus, literarum ſcientiâ valde præditus, in agilibus multum circumſpectus, prudens, ac vigil, corde magnanimus ac in factis armorum, non omiſſa Pontificiali decentia valde peritus, ſic, ut paucos, ſibi pares, in tractanda militia haberet in Italia.* Z tych tedy Francuzkich Stanow, że tu ktoryś do Polſki przyſzedł, y Familią rozmnożył, rozumie *Pariſius*, y wielkie do tego podobieńſtwo; wſzakże *Okol: tom: 2 fol: 52* powiada, ze z Siedmiogrodzkiey Ziemi, za czaſow Krola Kazimierza Jagellonowicza tu ſię w te kraie Dom ten ziawił. Hieronim Stano Woyſki Sanocki, *imo voto* z Tyczyńſkii zpłodził trzech ſynow, Jędrzeia *ſterilem*, Tomaſza, ktory po expedycyi Moſkiewſkiey oſiadł w Ziemi Chełmſkiey, poiąwſzy tám w małżeńſtwo Horodyńſką, (ia czytam Tomaſza Stano Dworzanina Krola Zygmunta Auguſta, na liście danym 1564 przeciwko heretykom) z tey miał ſynow pięciu, między ktoremi był Marcin Sędzia Woyſkowy, ten pod Cecorą z Skin-

derbalzą

derbaſzą mężnie ſię potykaiąc, pod znakiem Koniecpolſkiego Hetmana Polnego, poległ, ciało iego rozſiekane y od Tatarow pożarte. Staniſława, ktory naprzod w Węgrzech żołd woienny prowadził, a z Stefanem Batorym na tron Polſki zprowadzonym, wrociwſzy do Oyczyzny, gdy na Moſkwę pod Pleſzkowem naciera, w oczach krolewſkich zabity, z tą pochwałą od Krola, że był ſerdeczny Kawaler: nadgrobek mu albowiem z tym napiſem wyſtawić kazał, *Iſte nobilis, in lecto honoris occubit.* 2do voto Hieronim poiął Zofią Zdowſką dziedziczkę na Nowymtańcu, więc zpłaciwſzy Mikołaiowi Bałowi drugą część tych dobr, ile że Mikołay miał za ſobą drugą ſioſtrę Zofii, piſać ſię począł z Nowegotańca, z tey było kilka corek, y ſyn ieden Jerzy z Xiążęciem Radziwiłem ſilny Moſkwie: poſłował na Seym 1591, z tamtąd był deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol: 619*, Pobiedzińſka corka Wacława Podlędka Sanockiego piąciu mu ſynow powiła, dwoch iednak tylko z nich wypiſał *Okolſki*, to ieſt Wacława męża rycerſkiego w Moſkwie, y w Inflanciech, żona iego Anna Chrząſtowſka, y Jerzego naprzod Stolnika Sanockiego, z Seymu 1611 Kommiſſarza do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 7*, daley Chorążego Sanockiego, poſłował na Seym dwanaście razy, a oſobliwie 1620, zkąd do luſtracyi dobr krolewſkich na Ruſi y Wołyniu naznaczony, *Conſtit: fol: 26*, zaſiadał deputatem na Trybunale Koronnym kilka razy, iezdził dwa razy do Porty Otomańſkiey z legatami, raz na Stolicę Moſkiewſką, umarł Staroſtą Sądeckim, *Conſtit: 1627 fol: 13*, złączył ſię był dożywotnie z Zofią corką Jędrzeia Fredra Woyſkiego Przemyſkiego, od ktorey były cztery corki, a między niemi iedna za Palczewſkim Sędzicem Ziemſkim Zatorſkim: z ſynow zaś ieden Jędrzey Podczaſzy Lwowſki, z Seymu 1647 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 5*, a potym Podkomorzy Sanocki, w prawie Oyczyſtym dziwnie biegły; miał ſwoię Pancerną chorągiew w roku 1658 *kompur woyſka*; z młodſzych lat w Węgrzech początki dzieł Marſowych zakładaiąc, pod Tokaiem w niewolą ſię doſtał, z ktorey aż w poł roka wyſzedł. w Oyczyźnie potym rycerſkiey chwały ſzukaiąc, w okazyi z Abazy Baſzą, konia pod nim zabito: pod Kumeykami zaś gdy do taboru odważnie wpada, poſtrzelony w ramię, ledwo śmierci uſzedł, żona iego Dziedoſzycka. Jerzy brat iego Chorąży Sanocki w roku 1641 mąż także woienny. Zofia Stanowna Xieni Sądecka bliſko dwudzieſtu lat, tym klaſztorem rządziła. Magdalena tamże Zakonnica 1701. N. była za Brzeſkim herbu Topor. N. Stolnik Sanocki miał za ſobą Potocką herbu Piława Staroſciankę Jabłonowſką. N. Zofią Drohoiewſką, ale z nią *ſterilis*, Alexander Maryannę Drohoiewſką, z tey temi czaſy potomſtwo, corki: Konſtancya, Eleonora, Anna, Zofia Suchodolſka, y ſyn Samuel. Jan Stano w Zakonie naſzym świątobliwe życie zakończył w Rawie 1677 wieku ſwego 56. N. Dziekan Opatowſki 1690. N. Alexandra Łyczka Chorążego Sanockiego małżonka. N. miał za ſobą Dorotę Moriztynownę. N. ſioſtra Chorążego Sanockiego była za Przypkowſkim. N. była za Bartłomieiem Szembekiem. Bogusław oſtatni dziedzic na Nowymtańcu: bo go przedał Bukowſkiemu Chorążemu Sanockiemu, ma za ſobą Woynowſką. Grzegorz Stolnik Sanocki 1610.

*STANSKI *herbu Ogończyk* w Nowogrodzkim Woiewodztwie, *Koiał: in Mſ.*

*STARCZEWSKI *herbu Jaſtrzębiec*, piſzą ſię z Starczew. N. Starczewſki miał za ſobą Małgorzatę Łubieńſką herbu Pomian, ſioſtrę Arcybiſkupa y Biſkupa Płockiego y innych braci rodzoną, z tey był ſyn Marcin Dziekan Płocki, Kanonik Warſzawſki, Opat Trzemeſzneńſki, Referendarz Koronny, Prałat cnot wielkich,

wielkich, a naprzod affektu ku Nayśw: Matce, dla ktorey honoru, żadnego dnia nie opuścił, ktoregoby albo Godzinek o Niepokalanym iey Poczęciu, albo Koronki nie odmowił, codzień także Mſzą świętą miewał, do ktorey ſię zawſze ſtawiał z preparacyą należytą, do ſtołu nigdy nie ſiadał, żeby z nim iaki kapłan drugi, nie miał zaſieść: o ſobie poſpolicie z wielkim poniżeniem mowił: na ubogich ſprawy oſobliwie przy Referendarſkim urzędzie wzgląd miał oſobliwſzy, nigdy żadnego podarunku od nikogo nie przyiął, y owſzem gniewał ſię, gdy mu kto, co takiego podtrącał: w Żukowie kościoł wyſtawił: do Trzemeſzneńſkiey Bazyliki wieżą przydał, tamże ſrebrną lampę zawieſił, y apparatu bogatego przyczynił, na ſzpitale y klaſztory, oſtatnią wolą, pewną ſummę naznaczył, ktore cnoty tym w nim znacznieyſze były, że przy Dworze naymniey lat trzydzieści przepędził, po śmierci w roku 1652 pochowany w Trzemeſznie, *Kazan: Kaczynſ: Soc: JESU Mſ.* Agnieſzka Starzewſka Nowicyatu naſzego Krakowſkiego Dobrodzika 1654. Jan w Zakonie naſzym pracowity Miſſyonarz po Pomorſkiey y Kaſzubſkiey Ziemi: potym gdy ſię powietrze zakurzyło w Krakowie ſłużąc zarażonym z wielką ochotą y miłością, życie z śmiercią zamienił w roku 1652, *Victimæ Charit. fol: 483.* Franciſzek miał za ſobą Barbarę Młocką, wdowę po Nartowſkim, ale z nią *ſterilis*, Kaſper Kanonik Lwowſki 1593 *Acta Synod:*

*STARCZEWSKI *herbu Nałęcz* w Sieradzkim Woiewodztwie. Woyciecha Starczewſkiego, y żonę iego Zofią Przeborowſką wſpominaią *Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie 1539, y 1597*, gdzie pewna tranſakcya tego Domu zapiſana. Kaſper *Societ. JESU* mąż, w ktorym żadney przy dowcipie wielkim obłudy nie było, nigdy go gniewaiącego ſię nie widziano, ztąd wſzyſtkim miły, a po śmierci iego, widziano, że duſzę iego do nieba nieſiono, *Hiſtor: Provin:* Brat iego rodzony Staniſław Biſkup Lacedemońſki, Suffragan y Opat Płocki, za Ferdynanda Krolewica Adminiſtrator Biſkupſtwa Płockiego 1642. *Papr: Łaſk: Cudow: fol: 46*, y 1616 po Szyſzkowſkim Biſkupie na Krakowſkie przenieſionym, umarł 1643, *Hiſtor: Prov:* Piotr Rektor Collegium naſzego Kaliſkiego w roku 1650, *Damal: in Archiep: Gneſn: fol: 329.* Wawrzyniec Kantor Krakowſki, Deputat na Trybunał Koronny 1625, Benefactor Collegii naſzego Krakowſkiego u S. Piotra, kędy też po śmierci w roku 1641 zpoczywa: w zwyczay ſobie był wziął w katedrze Krakowſkiey co Sobota, pierwſzą mſzą śpiewać, co świątobliwie y przy niedyſpozycyi zdrowia, y przy rożnych zatrudnieniach zachowywał, nawet w oſtatniey chorobie w Sobotę nieść ſię kazał tamże do kościoła, gdzie pierwſzey mſzy wyſłuchawſzy z nabożeńſtwem, tegoż dnia Ducha Bogu oddał. Jędrzey Trzebicki Biſkup Krakowſki iako krewnemu ſwemu, kamień grobowy położył z tym napiſem, *Vir illuſtris pietate, & zelo propagandæ divinæ gloriæ; ieſt: w druku iego Votum Mathiæ Pſtrokońſki Epiſcopo 1608. in 4to.* N. Kanonik Krakowſki, 1686 deputat na Trybunał Koronny. Marcin z Matki Radoſzewſkii herbu Okſza urodzony 1700. Alexander 1696. Antoni Burgrabia Piotrkowſki, matka iego Wolſka herbu Oſtoia, babka Pieniąſzkowna, żona Kobielſka herbu Poray w roku 1726, y Jakub, wſzyſcy trzey bracia rodzeni. Jadwiga Starczewſka Jędrzeia Kucharſkiego małżonka. Marcin miał za ſobą Pepłowſką. Zygmunt z Rawſkiego poſeł na Seym 1670.

STARCZEWSKI *herbu Pnieinia* w Rawſkim Woiewodztwie.

STARĘSKI *herbu Topor* w Wielkieypolſzcze. Za Krola Stefana było dwoch braci bliźniakow Stareſkich, ci pod Moſkiewſką expedycyą, y fortuną, ktorą

mieli znaczną, y męſtwem tey Oyczyźnie ſłużyli, mieli y drugich dwoch braci ſtryiecznych, z ktorych ieden był Podkomorzym u Krola Auguſta I, Jędrzey dobroczynny na *Domum Profeſſam* Krakowſką. Erazm Krakowſki y Poznańſki Kanonik, od Polſkiego Duchowieńſtwa w legacyi do Syxta V Papieża wyſłany w roku 1586 w Rzymie termin życia ſwego znalazł, u S. Maryi del Populo pogrzebiony, wypiſał *Starowol: in Monum:* iego *nadgrobek fol: 810.* Staniſław Stareski mąż godny w Zakonie naſzym: w Lublinie na wieczność przeſzedł w roku 1629. Staręſki Michał w Xięſtwie Zmudzkim 1674.

STARKOWIECKI herbu Łodzia; piſali ſię z Starkowca w Wielkieypolſzcze. Wawrzyńca z Zofii Ruſzkowſkii był ſyn Maciey Starkowiecki, w Kobylinie u OO Bernardynow pogrzebiony, iałmużnik wielki, pod czas głodu y powietrza ſiła na ubogich w mieście Poznańſkim rozdał, ſyn iego z Jadwigi Bełdowſkii Skarbnikowny Łęczyckiey Jędrzey Woiewoda Sieradzki, a przedtym naprzod Łowczy Kaliſki, potym Kaſztelan Kaminſki, z tym tytułem Kommiſſarzem zapiſany do granic od Sląſka y Margrabſtwa w roku 1661 *Conſtit: fol:* 21, w tymże roku wziął Kaſztelanią Łęczycką, a z niey przeſiadł ſię na krzeſło Woiewodztwa Sieradzkiego; z łaſki S. Staniſława Koſtki ieſzcze w dziecińſtwie będąc wziąwſzy prawie życie, iako świadczy *Proces drukowany*, tak mu iey wdzięczny, że na wymurowanie kaplicy dla niego, oſtatnią wolą dzieſięć tyſięcy w roku 1666 naznaczył. Był mąż waleczny, z Czarneckim y Opalińſkim pod Leſznem, Kościanem y Kaliſzem ze Szwedami heroicznie ſię potykaiąc, w wierſzu gładki, tak Łacińſkim iako y Polſkim, w radzie głęboki, iezdził w poſelſtwie do Ferdynanda III Ceſarza w roku 1650, Pakta zawarł z Szwedami w raz z Staniſławem Smuſzewſkim Kaſztelanem *iako piſze Twardow:* z Katarzyny Smuſzewſkii ſioſtry Kaſztelana, zpłodził corkę Eleonorę y ſynow Macieia, Jędrzeia, Piotra, Wawrzynca, ale wſzyſcy młodo pomarli, tylko ſię nayſtarſzy ſyn zoſtał Staniſław w Zakonie naſzym, w ktorym dopędziwſzy wieku ſwego lat ośmdzieſiąt, umarł w Krakowie u S. Barbary, ktoremu mieyſcu y innym Collegiom ſiła ſię dobroczynnością ſwoią zalecił. Brat Jędrzeia Woiewody Piotr, Perſkiego, Tureckiego, Arabſkiego ięzyka dobrze wiadomy, zkąd przełożył był z Arabſkiego na Polſki ięzyk Alkoran Turecki, atoli śmierć przeſzkodziła do druku, zſzedł zaś młodo y bezżenny. Y Dom ten cale uſtał, z ktorego dawnieyſzemi czaſy, Bernard Starkowiecki kościoł w Kobylinie OO Bernardynom miał wymurować, kędy Grob był ich Domowy. Drugi w Wygonowie kościoł wyſtawiwſzy, Plebana przy nim ufundował, altaryą także w Poznańſkim kościele u S. Maryi Magdaleny. Sioſtra Jędrzeia Woiewody była za Mielzkowſkim.

**STARODUBOWSKIE Xiążęta.* Tych początki y oſnowę wywodzi *Geneal: Oginſkich* od Włodzimierza y innych Xiążąt Ruſkich.

**STAROŁĘSKI* w Sieradzkim Woiewodztwie. Z tych był Woyciech Starołęſki Staroſta Piotrkowſki y iego żona Katarzyna koło roku 1630 *Gold: Bractwo.*

**STAROMIEYSKI* w Ziemi Sanockiey pod Fryſztakiem.

**STARORYPINSKI* w Ziemi Dobrzyńſkiey. Jędrzey Starorypińſki z Seymu 1577 Poborca, *Conſtit: fol:* 321. Staniſław Kaſztelan Dobrzyńſki z Seymu 1613 do luſtracyi dobr krolewſkich naznaczony, *Uniw: Pobor:*

**STAROSIELSKI herbu Abdank* z Staroſiedliſk, tak wyraźnie piſze *Długoſz* w Sendomirſkim Woiewodztwie. *Koiał: in Mſ.* tym Staroſielſkim co ſą w Witebſkim Woiewodztwie za herb naznaczać wprawdzie Abdank, ale z ſtrzałą na wierzchu, to ieſt Serokomlą. Michał Chominicz Staroſielſki Dworzanin y Pułkownik u Witolda W. X. Litewſkiego, miał za ſobą ſioſtrę Swidrygełła, corkę Brayzbalona: ſyn iego Haraſim odważny woiownik, broniąc z Xiążęciem Olſzańſkim Witebſka przeciw Swidrygełłowi Xiażęciu, tamże zabity poległ. Roman ſyn iego Dworzanin u Krola Alexandra, Chorąży y Horodniczy Witebſki, rożne poſelſtwa od Krola odprawował. Balcer ſyn iego pierwſzym był Piſarzem Witebſkim, zpłodził ſyna także Balcera, mężny Rotmiſtrz, ktoremu gdy pod iego znakiem Chorążego zabito, ſkoczył wſrzod nieprzyiaciela, y chorągiew ſwoię odbił. Balcer Podlędek Witebſki podpiſał tranſakcyą Będzińſką 1589 poſłem na Seym będąc. Samuela Sędziego Ziemſkiego Witebſkiego 1632 y 1648 znaydzieſz podpiſanego na elekcyą dwoch Krolow. Mikołay Chorąży Witebſki zamku Witebſkiego długo utrzymuiąc przeciwko ſzturmuiącey Moſkwie, gdy iuż ſił nie ſtawało, poddał go pewnemi kondycyami, ale od Moſkwy nad prawo w niewolą wzięty, w niey życie zkończył. Bogdan Chorąży Witebſki 1674, y Floryan w Powiecie Orſzańſkim.

STAROSIELSKI herbu Ogończyk tak piſzą naſi autorowie, że ſą w Podlaſkim Woiewodztwie y w Xięſtwie Litewſkim, nie wiem czy nie omyłka w Staroſielſki imieniu.

STAROWIEYSKI herbu Biberſtein w Krakowſkim Woiewodztwie. Mikołay Biberſztein z Boiſzowa Starowieyſki, corka iego Elżbieta była za Staniſławem Trembeckim *Acta Caſtren: Cracov: 1616.*

STAROWOLSKI herbu Leliwa w Xięſtwie Litewſkim w Woiewodztwie Brześciańſkim. Przodek ich Adamowicz Starowolſki, Dworzanin Moniwidow przyięty ieſt od niego do tego herbu iako maſz *u Okol: tom: 2 fol: 92.* Waſil Adamowicz Starowolſki Dworzanin Zygmunta Auguſta, ſyn iego Samuel, żołnierz wielki w expedycyach Moſkiewſkich, Tatarſkich, Inflantſkich y inſzych. Jan ſłużył u Rudolfa Ceſarza w Niemieckim woyſku przeciwko Turkom. Alexandra y Hieronima wſpomina *Okol:* boday ſię iednak nie myli ten autor w herbie Leliwa Starowolſkich Adamowiczow, z tego, co ſię zaraz mowić będzie.

**STAROWOLSKI herbu Łodzia.* Tego herbu był Szymon Starowolſki Kanonik Krakowſki, Kantor Tarnowſki *iakom czytał w dedykacyi Jana Cynerſkiego Recuperatæ Pruſſiæ*, ieſzcze żyiącemu przypiſaney 1635, Oycu ſwemu Bazylemu Adamowiczowi Starowolſkiemu zmarłemu w roku 1615, y Matce Zofii Zarankowy, wyſtawił w Starowoli nadgrobek, ktory ſamże wypiſał *in Monum:* kędy powiada, że w tymże Starowoli kościoł wyſtawili, ozdobili, y nadali: braci także ſwoiey Samuelowi, Janowi, Hieronimowi, Alexandrowi ludziom rycerſkim pamiątkę tamże przydał, iako piſze *in Monum. fol:* 311. Sam też naprzod woienną traktował, potym od ſzabli do piora rękę zaciągnął, duchowny ſtan ſobie obrawſzy. Są zaś te piſma iego w druku. 1mo. *Monumenta Sarmatarum viam univerſæ carnis ingreſſorum. Cracov: in fol: 1655.* 2do. *Elogium & vita Jacobi Zadzik Epiſc: Cracov: 1644 in 4to Cracov.* 3tio. *Vitæ Epiſcoporum Cracovienſium in fol: Cracov 1658.* 4to. *Hecatondas, ſive centum illuſtrium Poloniæ ſcriptorum elogia & vitæ, Francofurti 1625 in 4to, Venetiis 1627 in 4to.* 5to. *Vita & miracula Vincentii Kadłubkonis Epiſc: quondam Cracov: poſtea Monachi Ciſterc: 1642 in 4to Cracov.* 6to. *Bellatores Sarmatiæ centum & triginta, in 4to Colon: 1631.* 7mo. *Inſtitutorum rei militaris libri octo, in fol: Cracov: 1640.* 8vo *Kazania na Swięta całego roku, 1644 in fol: Cracov:* 9no. *Prawy Rycerz, gdzie Chrześciańſkiego żołnierza powinności opiſuie, 1648 in 4to Cracov:* 10mo. *De Claris*

 Orato-

Oratoribus Sarmatiæ Tract: Florentiæ 1628 in 4to. 11mo. *Oratio de Assumptione B, M. Virginis. Cracov: 1638 in 4to.* 12mo. *Oratio de Immuculata Conceptione B. M. Virg. in fol: 1638 Cracov,* 13tio. *In obitum Sigismundi III Regis Polon: oratio in fol: 1632. Antverp:* 14to. *In obitum Alexandri Casimiri Principis Polon: Oratio, in fol: 1634 Cracov:* 15to. *Paneg: Vladislao 4to Poloniæ Regi omnium votis acclamato Antverp: 1633 in fol:* 16to. *Paneg: Joanni Carolo Konopatcio Episcopo Varmien: dedicatus, Venetiis 1644 in 4to.* 17mo. *Laudatio funebris Nicolai de Podbayce Wolski Mareschalci Supremi Regni, 1630 in 4to, Cracov:* też zdami się potym, razem wydał pod tytułem: *Orationes Variæ panegyricæ Divorum, Præsulum, Heroũ.* 18vo. *Ad Principes Christianos de pace inter se componenda, belloq; Turcis inferendo Protrepticon, in 4to.* 19no. *Descriptio Poloniæ, Colon: 1632 in 16, Gedani 1652, Wolferbyti 1655 in 4to.* Nad to y te weszły w prasę drukarską, ktorych się mnie iednak nie dostało widzieć, to iest: 20mo. *Penu historicum.* 21mo. *Erothemata Musices.* 22do. *Breviarium Juris Pontificii.* 23tio. *Commentaria in libros Institutionum Iustiniani.* 24to. *Monita legalia.* 25to *Epitome Conciliorum. In bellat: Sarmat: fol: 142,* mowi sam o sobie, że napisał *Vitam Sigismundi I, y podał do Druku. W Dedykacyi zaś do swoiey Poloniam Urbanowi VIII Papieżowi przypisaney świadczy sam o sobie, że wydał Equitem Polonum,* ale niewiem czy nie iednosz to, co: *Prawy Rycerz,* o czym się wyżey mowiło. *Marangoni in Thesauro Paroch: fol: 373.* te iego ieszcze Xiąszki liczy. 26to. *Accessus ad jus civile.* 27mo. *Dissertatio de Statutis militum.* 28vo. *Sacrarium Concionum.* 29no. *Arca Concionum.* 30mo. *Sertum Concionum pro festis Solemnioribus B. M, Virg:* gdzie też tenże autor powiada, że iego rożnych lukubracyi do druku podanych, dochodzi do 58. 31mo. *Diva Claromontana 1640.* Pod Szwedzką w Polszcze burzą zostawiony od swego Biskupa, uciekaiącego z boiaźni za granice, Administratorē kościoła katedralnego, gdy Krol Szwedzki Krakow miasto opanował, a nawiedzał z ciekawości kościoł katedralny na zamku w roku 1655, prezentował mu Starowolski między inszemi groby Krolow Polskich, a miedzy niemi przyszedszy do grobu Krola Łokietka, tak mowi do Szwedzkiego Monarchy. Ten [prawi] po trzykroć był z tronu Polskiego zrzucony, a potrzykroć się do niego wracał, y Krolem przecię Polskim umarł: zrozumiawszy Krol Szwedzki przymowkę Starowolskiego, rzecze, Wierzę że z Łokietkiem tak się stało, ale Jan Kazimierz z Krolestwa Polskiego odemnie ruszony, y aż za granice rugowany, pewnie się do niego powrotu niech nie spodziewa. Na co Starowolski, w ręku Boskich, losy szczęścia naszego, komu chce y iaki chce, taki rzuci: *Deus mirabilis & fortuna mutabilis;* y lubo w kompaktatach taka umowa była, że kościoły wszystkie wolne bydź miały od wszelkiey łupieży, z tym wszystkim, przed zażartą a ieszcze zheretyczałego żołnierstwa chciwością, nie wybiegało się ciało S. Stanisława Biskupa, wzieli mu srebrną trunnę, co tak bolało pobożnego Starowolskiego, że melancholia w roku następuiącym w grob go wprawiła, pochowany w Krakowie na Zamku. *Braun de Scriptoribus Polonicis fol: 92.* przymawia Starowolskiemu, że opisuiąc żywoty Biskupow Krakowskich, cnoty ich tylko liczył, a występkow ani tchnął. Ze to z passyą ten, luboć mądry Autor, ale na Duchownych Pisarzow zawzięty pisał, z tego poznać, co niżey w teyże księszce *fol: 278* o Reinholdzie Kurike mowi: *Vitio vertunt editori [filio Reinoldi] quod non nullas narrationes Parentis &c. omiserit. Ego verò nullum vitium Historici in eo positum esse reor, quod quædam crimina regentium in civitate aliqua sileantur; Benè enim Plutarchus in prœmio Cimonis: Illas inquit quæ ex Reip: temporibus offensas & vitia, non nimiùm diligenter esse notanda, sed potiùs rubore humanæ fortis, quæ nihil boni sincerum, neq; mores ad virtutem edit planè inculpatos, dissimulanda. Et Polibius Philarchum Mantinensem exagitat, quod ad Officium Historici pertinere crediderit, iniqua hominum facta sedulò, generosa, negligenter adnotare. Eo autem pacto omnis historia quid esset, nisi omnium scelerum & vitiorum narratio? quæ tamen inventa est, ut sit providentiæ Divinæ commemoratio.* Jeżeli tedy Burmistrzow iakiego miasta, excessa, *według Brauna,* y z tych racyi, niepowinny podlegać pioru, ktoreby ich publicznie sztychować do druku chciało; dopieroż całego krolestwa Senatorow, y owszem Biskupow, ile Rządzcow nie iednego tylko miasta, ale tak wielu, y owszem całey Dyecezyi. Luboć *Starowolski* dosyć z siebie czynił, kiedy wielu Infułatow Krakowskich, ktore wiedział wytchnął defekta, co mu każdy przyzna, kto go czytać będzie. Jak zaś tegoż Starowolskiego iadowitym stylem okryślił Braun, pokazuie się z karty iego 139, rozumiem że żaden z katolickich Pisarzow tak uszczypliwie o Dyssydenckich nie pisał, przecięż Braun w całey tey ksiąszce nay więcey się o to na katolickich żali, że ich złe nasi autorowie udaią. Siostra iego była za Buchowieckim, druga za Wereszczakiem: brat zaś Samuel Burgrabią Krakowskim.

STARORZĘBSKI *herbu Dołęga* patrz Sobieiuski. O Woyciechu Biskupie Przemyskim, a na ten czas Kanoniku Krakowskim tak mowi *Royzius in Chiliastichon: Quem docta Bononia multis excoluit, patriæ non ultima gentis laus; w roku* 1557.

*STARSKI *herbu Abdank* w Krakowskim Woiewodztwie. Jan z Stary Starski Burgrabia y Sędzia Krakowski, podpisał Kaptur Krakowski 1632 *Acta interregni.* Miał za sobą Annę Młodecką 1641. Marcina Starskiego iest u OO Franciszkanow w Krakowie nadgrobek z tym herbem.

Starykon herb.

Koń powinien bydź biały z złotemi kopytami, w polu czerwonym, w poł przepasany czarnym popręgiem szerokim, ogon do gory zadarty, noga przednia lewa, a tylna prawa, trochę od ziemi podniesione,

ſione, właśnie iak bywa w biegu: na hełmie Topor końcem niżſzym iakby utopiony w koronie, tak go opiſuie *Biel: fol: 249 Paproc: o herb: fol: 52. Okol. tom. 3 fol: 69.* O Początkach tego herbu ciż autorowie zgadzaią ſię z Długoſzem. Trzech prawi braci rodzonych było, Szędziwoy, Nawoy, y Zegota, herbu Topor, z tych oſtatni w cudzych kraiach przez znaczny czas z niemałym pożytkiem ſwoim lata ſwoie przepędził, aż też y do Oyczyzny powrocił, zaſtał obudwu braci iuż między ſobą dobrami podzielonych, piſali ſię zaś Hrabiami z Sieciechowic; wita ſię z niemi, nie znaią go, przyznaie ſię do krwi, imienia, rodzeńſtwa, za brata mieć niechcą, upomina ſię Oycowſkiey fortuny, o tey ſobie y mowić nie dadzą. Widząc ſię tak od braci ſwoich nie uznanym y cale odrzuconym, do Monarchy Polſkiego udawſzy ſię, gdy iawnemi racyami dowiodł ſwego urodzenia, żeby był nie miał ſpolnego herbu z temi, ktorzy ſię go wyrzekali, w ten kſztałt herb od niego otrzymał wyformowany, to ieſt konia białego, na ktorym z domu wyiachał do cudzych kraiow, topor zaś na hełm wynieſiony, że w Toporczykow Domu urodzony, czego konfirmacyą ieſt liſt Kazimierza Wielkiego Krola Polſkiego, dany w roku 1366 *u Paproc: o herb: fol: 55,* kędy tak mowi, *Quod omnes Bipenti & antiqui Equi, eſſent & proceſſiſſent de uno avo, & de una progenie, & quod haberent ab antiquo, unum jus omnes.* Zowie ſię zaś ten herb Starykoń, na wzor tego iak u Toporczykow Starza, Zegotę zaś Hrabię z Sieciechowic Zaprzańcem nazwano, to ieſt od braci zaprzanym. Kiedy ſię zaś ta zamiana tego herbu ſtała, tego żaden nie piſze, doſyć że iuż w roku 1080, Zegotę Zaprzańca wſpomina z przywileiow klaſztornych *Paprocki. Okol: tom: 3 fol: 78* powiada, że na Sląſku, Emberkowie herbu Starykonia, ale iuż inſzym kſztałtem zażywaią: pomylił ſię iednak ten autor, y liſzkę w konia zamienił; wyraźnie *Paproc: in ſtrom:* piſze o tym herbie, gdzie powiada, że Liſzka nie koń bydź powinien, y iam *z Paproc: o nim mowił tom: 2 fol: 137:* atoli *Petraſancta De teſſer: Gentilit: cap: 54* powiada, że na Sląſku Zybulkowie Starykoniem ſię pieczętuią, niewiem czy nie raczey miał mowić Cybulkowie, z ktorych iednego wſpomina Kromer, że był legatem od Witolda, ale ten zdami ſię do herbu Oſtrzew należał.

Przodkowie Domu tego. Zegotę Zaprzańca Podkomorzym Krakowſkim w roku 1100 kładzie *Paprocki* z przywileiow klaſztornych. Piotra Zaprzańca Kaſztelanem Sendomirſkim w roku 1160, od ktorego był ſyn Jan Kaſztelan Sądecki 1220. Szafrańcami ich potym przezwano, z ktorych był Piotr Szafraniec, ktoremu Krol Ludwik, dał, darował Pieſkową Skałę, uśmierzaiąc w nim gniew, ktory miał do Węgrow Dworzanow krolewſkich o to, że go w twarz ranili w roku 1376 *Biel: fol: 249,* tenże to ſam Piotr z Łuczyc był potym Podſtolim Krakowſkim, y miał za ſobą żonę Kochnę, z ktorey iako piſze *Damal: in Vit: Epiſc: Cujav:* urodził ſię Jan Szafraniec, Biſkup Kuiawſki, z Dziekana Krakowſkiego y Kanclerza Wielkiego Koronnego, na tę katedrę podnieſiony w roku 1427, w iednaniu Polakow z Krzyżakami ſiła pracował, żadnego ziazdu albo Seymu nie opuścił, żeby był na nich radą ſwoią miłey Oyczyzny ratował, Kapitule ſwoiey dochodow przyczynił, dobra Biſkupie windykował, tak ſześć lat na tey Stolicy ſiedzącego w roku 1433, morowe powietrze w ten czas po całey Polſzcze graſſuiące w Brodni wſi, z liczby żyiących zabrało. Ciało iego w Krakowie na Zamku w kaplicy S. Szczepana pogrzebione, ktorą tak on, iako y brat iego rodzony Piotr z Pieſkowey Skały Woiewoda Krakowſki, y wyſtawili, y nadali. *Damal:* Był ten Piotr naprzod Podkomorzym Krakowſkim w roku 1413

iako ſię podpiſał na liście Jagełła Krola *u Łaſk: w ſtat: fol: 127, y 1421 fol: 171,* w roku 1433 iuż Woiewoda Sendomirſki, iako maſz świádka *Łaſkiego karte 52,* po ktorym to krzeſło oſiadaiącym, wziął Podkomorſtwo drugi Szafraniec Piotr: bo ſię tamże obadwa podpiſali, w tymże roku Piotr przeſiadł ſię z Sendomirſkiego na Krakowſkie, iako go czytam *u tegoż Łaſk: fol: 67, y 1436 fol: 140.* na Grunwaldską z Krzyżakami potrzebę w roku 1410, chorągiew ſwoię wyſtawił, *ktora Dług: w hiſtor: ſwoiey lib: 10 fol: 242* liczy trzydzieſtą ſiodmą: w tymże roku Hetmanił całemu woyſku pod Tucholą, kędy Krzyżakow y do ucieczki przymuſił, y w uciekaiących znaczną klęſkę uczynił, *Dług: fol: 296,* a potym z niemi przymierze zawarł: był oraz y Woiewodą y Staroſtą Krakowſkim, a przedtym *według Cromera lib: 16* Krol Jagełło, całą Podolſką Ziemię odiąwſzy Swidrygełłowi, poddał ią pod rządy tego Piotra. Zali ſię tu *Paprocki na Długoſża,* że o tym Piotrze w hiſtoryi ſwoiey źle mowi, atoli nigdzie nic takiego nie czytam w Długoſzu o tym Piotrze Woiewodzie, iego wprawdzie czy ſyna, czy ſynowca Piotrá Podkomorzego Krakowſkiego, tknął trochę ten Piſarz, iakby ſię dał nieprzyiaciołom tey Oyczyzny zkorrumpować, wſzakże przydaie, że to z publiczney pogłoſki wziął o nim, żył ten Piotr ieſzcze w roku 1451 iako maſz *u Łaſk: w ſtat: fol: 82,* Przywiley ktory kładzie *Paprocki na karcie 55,* do tego Piotra, o ktorym tu mowa, nic nie należy: bo iak piſze, Władyſław Krol dał, darował dobra Seczemin y Bychnow temu Piotrowi, ale rok kładżie 1461, lubo to pewna u wſzyſtkich hiſtorykow naſzych, że w tym roku żaden Władyſław na tronie Polſkim nie zaſiadał, ale Kazimierz, ale ſię tedy domyślam z świadkow na tym przywileiu podpiſanych, powinien bydź rok 1401, a tak iuż chyba Piotrowi Podſtolemu Krakowſkiemu, o ktorym ſię wyżey mowiło, ta łaſka że ſię doſtała, przyznamy. *Starowol: in Bellat: fol: 78* temu Piotrowi Woiewodzie Krakowſkiemu oſobne napiſał Elogium, ale tak go zmięſzał z drugim Piotrem Podkomorzym Krakowſkim, że właſne tego dzieła, tamtemu przywłaſzczył. O Krzyſztofie Szafrańcu *piſze Paprocki w roku 1484, y Bielſki.* Kwitnęli potym: Piotr Szafraniec Kaſztelan Wiślicki 1505 *Stat: Łaſk: fol: 120, y na przywileiach danych Miaſtu Lubelſk: y Lwowſkiemu; Paproc:* przydaie, że był przy tym Staroſtą Malborſkim, Radomſkim, Sochaczowſkim, drugi Staniſław *Succamerarius Curiæ,* tak go podpiſano w roku 1505 *u Łaſk: w ſtat. fol: 120.* Od Piotra był ſyn Staniſław Podkomorzy Krakowſki, Staroſta Nowomieyſki, ktorego z Sienieńſkii herbu Dębno ſyn także Staniſław, naprzod Woyſki Sendomirſki y Staroſta Lelowſki, poſeł ná Seym 1569, podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 171,* w roku 1576 Kaſztelan Biecki, *Conſtit. fol: 271* pod Poſwolem Rotmiſtrz krolewſki, ozdobna Rotę y koſztem wielkim wyſtáwił, wziął dalej Kaſztelanią Sendomirſką na koronacyi Krola Stefana, aż y Woiewodztwo Sendomirſkie po Janie Koſtce, w roku 1582, ktore potym *według Baranow:* ſpuściwſzy, prędko po interregnum po śmierci Krola Stefana, Woyſkim tylko Krakowſkim umarł. Pan na mądrych ludzi ſczodry, wielkim nakładem tych z cudzych kraiow do Polſki zprowadził, y w Seceminie ſzkoły otworzywſzy, młodź im Polſką do inſtytucyi poddał, tylko że Kalwińſkim duchem iak ſami zarażeni byli, tak y dyſcypułow ſwoich tymże iadem napoili: we wſzyſtkich dobrach ſwoich dwory, a w *Pieſkowey ſkale* zamek ozdobny nie małym koſztem wymurował: w roku 1586 Woiewodztwo Krakowſkie ludzi mu pod interregnum uzbroić kazało, tak na utrzymanie y ukrocenie wewnętrznych y domowych exorbitan-

cyi, iako y dla warunku od poſtronnych *Conſtit: fol: 401.* Złączył ſię był dożywotnie z Anną Dembińſką, Kaſztelanką Krakowſką, z ktorey były dwie corki, iedna za Marcinem Sczepanowſkim, druga Agnieſzka za Janem Tarłem Woiewodą Lubelſkim, o Szafrańcownie Woiewodzance Sendomirſkiey, piſze *Baran:* że była za Rożnem, y ſyn Jędrzey Staroſta Lelowſki, na Moſkwę ſerdeczny iunak za buławy Mieleckiego, miałci w prawdzie za ſobą Barbarę Rzeſzowſką herbu Wąż, ale z nią zſzedł bezpotomnie w roku 1608, oſtatni z Domu Szafrańcow, a co żałośnieyſza, w błedach kalwińſkich, przecież ſioſtra iego Agnieſzka z nich ſię wywikławſzy, w wierze katolickiey wiek ſwoy zkonczyła, *Cichoc: Alloq: Oſecen: lib: 2 cap:* 12, kędy ten autor przydaie, że żaden z Polſkich Panow ani goręcey, ani z takim nakładem Geneweńſkich nowinek nie promowował, iako Dom tych Szafrańcow. Piotr Kaſztelan Sądecki, Staroſta Sendomirſki, ktory w miaſteczku Włoſtowy dziedzictwie ſwoim Dwor wielki wymurował, zoſtawił ſyna Hieronima Staroſtę Chęcińſkiego y Sekretarza Krola Zygmunta, miał dwie żony, iedna z nich Kościelecka, z ktorą zoſtawił trzy corki, Zuzannę, ta panną umarła, Katarzynę Jaſieńſką, ktora potym poſzła za Jeremiana Chełmſkiego, ta zeſzła bezpotomnie, y Annę Mikołaia Krezy Rotmiſtrza krolewſkiego małżonkę, ta wnioſła wſzyſtkę maiętnosc w Dom Krezow. Piotra Miezwieckiego, Hetmana Nadwornego wſpomina *Paproc: z Kromera Xięgi* 17, za Władyſława Jagełła Krola.

Herbowni.

Bochnar
Byſtrzanowſki
Czartoryiſki
Grodecki
May
Naboiewſki
Piſarzowſki
Polanowſki
Siemuſzewſki
Wielogłowſki
Wielopolſki
Wroniecki
Zarſki

STARZECHOWSKI herbu Leliwa z Starzechowic. Piotr Starzechowſki z Kanonika Przemyſkiego y Proboſzcza Jaroſławſkiego, na Arcybiſkupſtwo Lwowſkie, od Zygmunta I Krola Polſkiego, nie tylko o to nie konkurruiący, ale też prawie poniewolnie wynieſiony: czytałem liſt tego Krola *in Mſ. Petricov:* w ktorym daie świadectwo o iego ſzlachetnym urodzeniu Kapitule Poznańſkiey, gdy tam według zwyczaiu tych kapituł, o kanonią konkurruiąc, wyprowadzić był powinien ſwoię genealogią, tam Krol Zygmunt mowi, że był ten Piotr herbu Leliwa, ktorego Ociec z matki herbu Oſtoia, był urodzony, matka záś Piotra była herbu Drzewica, babka zaś z Matki herbu Zadora. Był człowiek pobożny, *według Orichov: in Quincunce Vir Sanctus*, ſkromny, w paſterſkiey funkcyi pilny, ſam nawet do ludzi z ambony kazania miewał, częſtokroć y z płaczem, dobr kościelnych ſkrzętnie dozieraiący, tak od roku 1541 na tey katedrze chwalebnie ſiedział, aż do roku *1554*, w ktorym apoplexya iuż ośmdzieſiat lat maiącego z życia wyzuła, w katedrze Lwowſkiey z nadgrobkiem pochowany, *Starowol: in Monum: Scrobiſsov: in Vitis Archiep: Leopol: Samborit: elegia.*

STARZECHOWSKI herbu Nieczuia w Woiewodztwie Sieradzkim y na Ruſi. Starzechowſki Chorąży Wieluńſki, w niewolą Tatarſką ſię doſtał, z ktorey niemaiąc żadnego ſpoſobu do wywikłania ſię na wolność, śluby do Matki Boſkiey Częſtochowſkiey uczyniwſzy, doznał iey prawdziwey nad ſobą opieki, kiedy kaydany y łyka ſame z niego dobrowolnie opadły, y tym kſztałtem drogę mu do Oyczyzny utorowały. *Hiſtor: de Mirac: Imag: Częſtochov: impreſſa poſt 1500.* Woyciech naprzod Kaſztelan, a potym Woiewoda Bełzki 1549, tego kilku braci, gdy w owey pod Sokalem mniey fortunney batalii, na Tatarow mężnie nacierali, trupem poległo, Woyciech zaś wielkiemi faworami Krolowy Bony zaſczycony, Bar miaſto na Podolu od niey założone, miał ſobie powierzone, aby był ludzmi oſadzał, y tym gruntowniey ufundował, pod Starodubem z Hetmanem Tarnowſkim odważnie ſię z nieprzyiacielem potykał, *Orzech: Quincunce 2.* Zona iego Turſka herbu Janina, z ktorey byli czterey ſynowie, trzech z nich młodo pomarło: czwarty Jan Woiewodą był Podolſkim, Staroſtą Drohobyckim, iako ſię podpiſał na Unią Xięſtw Zatorſkiego y Oświecimſkiego w roku 1563, *Conſtit: fol: 65. Starowol: in Monum: fol:* 776, kładzie nadgrobek w te słowa, *Albertus Alberti Starzechowſki, frater Joannis Palatini Podoliæ, in confinibus regni Præfectus Bari, cum à Sforcia Bona Regina in propugnaculum erigeretur, pro meritis militaribus creatus Caſtellanus Belzenſis, Legioniq; Præfectus, milites lautè & humaniter habebat, Tutor Confinium Regni, demum Palatinus Belzenſis, ad Socaliam prælio contra Tartaros, unà cum fratre cæſus.* Daleko inſzna oſnowa od wzwyż z *Paproc:* położoney, bo Jana Woiewodę Podolſkiego, bratem Woyciecha Woiewody Bełzkiego zowią, *Paprocki* zaś ſynem: muſi bydź iednak, że ten nadgrobek o inſzym bracie Woyciecha Woiewody Bełzkiego powiada, że z nim oraz zginął w okazyi pod Sokalem: bo Jan nie rychło potym y aż w lat czterdzieści y trzy na krześle Woiewodztwa Podolſkiego ſiedział, czegom wzwyż dowodził z Konſtytucyi Koronnych, *y Bielſki* opiſuiąc tę klęſkę naſzych pod Sokalem, wyraźnie piſze, że w teyże okazyi był Marcin Kamieniecki Woiewoda Podolſki, y że ten o te czaſy, a nie Jan Starzechowſki był Woiewodą Podolſkim, poznać z *tomu 1 fol:* 157. Ze zaś ten Jan kwitnał w roku *1565*, *świadczy Scrobiſs: in Archiep: Leopol: y Orichov: dial: 6 de Execut:* Chwali go zaś *Paprocki*, to z hoyności na ludzi rycerſkich, to z męſtwa przeciwko nieprzyiaciołom Oyczyzny; *a fol: 658* mowi, że zamku Sebieza 1534 z Chlebowiczem dobywał, tylko że go tam Woyciechem okrzcił: miał za ſobą Bydłowſka herbu Topacz, z tey zpłodził dwoch ſynow, Woyciecha y Staniſława: corka za Mikołaiem Sienińſkim Podkomorzym Sanockim. Woyciech był Podkomorzym Lwowſkim Staroſtą Wyſzogrodzkim, o ktorym *Paprocki*, powiada że żadnemu mało dać nie umiał, takiey Pan ſzczodrobliwey ręki, że ſwoią fortuną wielą Panami poczynił. Przeciwko nieprzyiaciołom tey Oyczyzny, liczne poczty ſtawiał: a na zamku ſwym Januſpolu, znaczny y mężny odpor Poganom dawał. Po Stefana Batorego, z drugiemi do Węgier iezdził zapraſzaiąc go do Korony Polſkiey: *Conſtit. fol. 250 y 249*, dwa razy śluby małżenſkie ponawiał, pierwſzy raz z Ligęzianką, corką Staniſława Káſztelana Zarnowſkiego, z tey ſię ſyn zoſtał Jan, drugi raz z Zofią Łaſką Woiewodzanką Sieradzką, z tey krom innych dzieci, był Samuel, ktory w roku 1618 był Podkomorzym Lwowſkim, a w roku 1620, z Zołkiewſkim Hetmanem pod Cecorą, długo ſię z Turkami wręcz zcinaiąc, na koniec trupem padł na placu: brat iego ſtarſzy Jan z Ligęzianki, że był także Podkomorzym Lwowſkim, świadczy *Wacław Kunicki w Xiażce Rozmowa.* Staniſław drugi ſyn Jana Woiewody Podolſkiego, Podkomorzy Przemyſki, człowiek uczony y w takich ſię kochaiący, Oyczyźnie dobrze zaſłużony, poſtował z Ruſkiego na Ziazd Jędrzeiowſki, *Conſtit: fol: 246* w roku 1576 zſzedł z tego świata 1582, żona iego Anna Tarłowna, corka Jana Woiewody Lubelſkiego, z ktorey ſię potomſtwo zoſtało. Katarzyna Starzechowſka była za Derſzniakiem,

Bbb 2 kiem,

kiem, ktorey brat rodzony Jan Piſarz Sanocki. Mikołay Podſtoli Latycze-
wſki, z Eleonory Wapowſkii, Kaſztelanki Przemyſkiey zpłodził corkę A-
lexandrę, Wacława Wąſowicza Staroſty Kiślackiego małżonkę, y ſynow
dwoch, Jana y Jędrzeia Stolnika Zydaczewſkiego, deputatem był na Try-
bunał Koronny 1723, *primo voto* poprzyſiągł Koſſowſkii Chorążance Zator-
ſkii, *2do* Zofii Jelcownie Podſtolance Kiiowſkiey, z ktorey iedyna corka
Anna wydana za Jana Kraſickiego Kaſztelanica Chełmſkiego. Jadwiga
Hieronima Kunickiego żona.

STARZESKI barbu Oſtoia w Ruſkim Woiewodztwie piſzą ſię z Starzyſk. Erazm
Starzeſki Kanonik Krakowſki w roku 1586, *na liście Myſzkowſkiego Biſkupa
Krakowſkiego.* Są y Starzecki, z ktorych Paweł miał za ſobą Annę Kowal-
ſką, z ktorey ſynowie, Marcin, Franciſzek y Staniſław.

**STARZYCKI herbu Oſtoia* w Podolſkim Woiewodztwie. N. Starzycki., miał
za ſobą Kalinowſką corkę Krzyſztofa Rotmiſtrza. Katarzyna Starzycka by-
ła za Piotrem Korzeniowſkim 1625, *Acta Caſtren: Camenec:* N. Daniłowicza
małżonka. Elżbieta Walentego Stogniewa.

**STARZYNSKI herbu Godziemba* w Krakowſkim Woiewodztwie, Dom ſtaroda-
wny y rozrodzony.

STARZYNSKI herbu Gryzima w Ziemi Wieluńſkiey. Z tych ieden *według Okol:*
był w Zakonie Cyſtercyeńſkim, drugi w Zakonie S. Pawła Puſtelnika.
Maciey Piſarz Grodzki Wieluńſki 1658.

**STARZYNSKI herbu Lis* w Woiewodztwie Kaliſkim. Mikołay Starzyńſki tego
herbu, z Katarzyny Kowalſkii Wieruſzowny, zpłodził ſynow Staniſława y
Marcina 1702: dawniey zaś kwitnął, Mikołay Starzyńſki Proboſzcz Infuła-
cki Łaſki, Gnieźnieńſki, Płocki Kanonik, 1620 deputat na Trybunał Ko-
ronny, był na Synodzie Łowickim, y na Piotrkowſkim Prowincyalnym
1628 *Acta Synod:* z Pſtrokońſkii ſioſtry Biſkupa Kuiawſkiego urodzony. N.
Jana Koſzutſkiego małżonka. Woyciech w Zakonie naſzym rządził Colle-
gia, Brzeſkie Litewſkie y Kraſnoſtawſkie, zkończył życie w Jaroſławiu u
S. Jana 1729.

**STARZYNSKI herbu Rudnica* w Ruſkim Woiewodztwie, dokąd ſię z Wielkiey-
polſki przenieśli. Eleonora Starzyńſka była za Alexandrem Boguſzem, z
ktorey potomſtwo Franciſzek Boguſz Sędzia Łatyczowſki, Maryanna Za-
miechowſka y Katarzyna Nietyxina. N, z Chodorowſkii urodzona, była
za Pawłem Ryſzkowſkim Kaſztelanem Mściſławſkim.

**STARZYNSKI herbu Slepowron* w Wielkieypolſzcze. Maciey Starzyńſki Ka-
nonik Poznańſki 1610, *Nieſzpork: in Analecto fol: 169.* Sebaſtyan miał za ſobą
Oſtrowſką Tereſſę herbu Korab, z ktorey ſyn Kazimierz 1701, ci z Podla-
ſza przenieśli ſię w Sieradzkie.

**STASZEWSKI* Mościc z Staſzowa Kaſztelan Poznańſki w roku 1413, *u Łaſk: w
ſtat: fol: 127,* temi czaſy Staſzewſcy kwitną na Wołyniu.

**STASZKIEWICZ herbu Leliwa* w Xięſtwie Zmudzkim, przecięż z tą odmianą,
że nad Xiężycem kładą proſto ſtrzałę żelezcem do Xiężyca obroconą, a
piorami do gory, przy ſtrzale zaś z boku iey prawego gwiazdę noſzą, a na
hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Koiał: in Mſ.* Woyciech Staſzkie-
wicz w Zmudzi 1621.

STASZKOWSKI herbu Bogorya w Krakowſkim Woiewodztwie. Jakub Staſzko-
wſki Kanonik Krakowſki, ktorego nadgrobek opowiada w katedrze Kra-
kowſkiey. Hieronim Kuchmiſtrz Koronny 1544 na liście Zygmunta I, *u
Nakiel: w Miechow: fol: 717 y 630,* pod Tarnowſkim Hetmanem Generał

Artyleryi

Artyleryi Koronney. Staniſław z Minocką herbu Nowina zoſtawił ſynow
ſześciu, Hieronima męża znacznego, od ktorego z Oborſkii zoſtał ſię ſyn,
drugą po Oborſkii poiął Niewiarowſką herbu Połkozic. Staniſława, kto-
ry pod Połockiem chorągiew noſił Hetmańſką, ci obadwá bracia niezwy-
czayney byli ſiły, z ktorey wiele rzeczy do podziwienia inſzym dokazy-
wali. Jana, ten ſześnaście lat w Niemczech, to na naukach, to na rycer-
ſkim chlebie przepędził. Krzyſztofa, Jakuba y Jędrzeia, ten był Podwo-
iewodzym Krakowſkim, a z Mazowieckii miał ſynow y corki te, Barbara
Staniſławowi Niewiarowſkiemu, y Zofia Hektorowi Gabowſkiemu w
Brzozowy na Podgorzu, zaślubione. *Baran:* ſioſtry zaś tych ſześciu braci
te były, Mazowecka, Sokołowa, Kmicina, y Zofia; *u Reſciuſſa lib: 1 Epiſt:
23* znaydzieſz kilka liſtow do Staniſława Staſzkowſkiego piſanych, kędy
chwali w nim dowcipu oſtrość, pamięci biegłość, wymowy gładkość, y
ſtatek w wierze katolickiey.

**STAWECKI.* Staweckiego Ziemianina Wołyńſkiego czytam *w Metryce Wołyń-
ſkiey 1528.* Michał y Zacharyaſz w Woiewodztwie Kiiowſkim 1674. Anna
Stawecka Bazylego Bykowſkiego, Anaſtazya Iwana Korczewſkiego małżon-
ki. Podobno iednegoż herbu z Sołtanami.

**STAWISKI herbu Gozdawa* w Płockim Woiewodztwie, *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:*
w roku 1577 rezygnacyą iednego z tego Domu maią zapiſaną. Jan Stawi-
ſki z Stawiſzyna herbu Gozdawa, miał za ſobą Zofią Zukowſką, z tey był
ſyn Samuel Mateuſz, ktory z Płockiego Woiewodztwa, przenioſł ſię w Sen:
domirſkie, y tam poiąwſzy Katarzynę Kochowſką, oſiadł. *Okol: tom: 2 fol,
558.* Staniſławowi zmarłemu w roku 1581, żona Jadwiga herbu Jaſtrzębiec
nadgrobek wyſtawiła u S. Jakuba na Kazimierzu pod Krakowem.

STAWISKI herbu Jaſtrzebiec pod Wiślicą. Są y Stawiſzewſcy, z ktorych Ale-
xander miał za ſobą Jadwigę Rucką. Mateuſz corkę Katarzynę wydał za
Sebaſtyana Dembińſkiego. Maciey 1697 y Saniſław.

STAWISZ herbu Połkozic. Ewa Stawiſzowna była za Hieronimem Mietel-
ſkim Sędzią Sendomirſkim, Barbara za Janem Stradomſkim.

**STAWOWSKI herbu Jelita.* Woyciech Stawowſki Suffragan Gnieźnieńſki w ro-
ku 1677. *Dunin kazan:* N. miał za ſobą Siecińſką herbu Rogala. *Papr: fol:* 517.

**STAWSKI herbu Belina* w Chełmſkiey Ziemi. Jacek Stawſki Belina poſeł
Ziemi Chełmſkiey 1697. N. miał za ſobą Zofią Rudnicką. Małgorzata Sta-
wſka była za Felixem Rudnickim. N. za Alexandrem Orchowſkim Staro-
ſtą Trembowolſkim.

STAWSKI herbu Korczak w Woiewodztwie Ruſkim. Staniſław Stawſki, Bi-
ſkup Łucki, *mowiłem o nim w pierwſzym tomie,* że wſtąpił na tę katedrę po
Marcinie Krzeſzowſkim. Staniſław Podſtoli Chełmſki, poſeł na Seym 1638,
zkąd naznaczony Deputatem na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 21,* y do
rewizyi Xiąg Ziemſkich Chełmſkich y Kraſnoſtawſkich. Staniſław Stolnik
Bracławſki, miał za ſobą Magdalenę Chaborſką herbu Lubicz, corkę Staniſła-
wa, Antoni Brześciańſką, Adam Maryannę Kuropatnicką Kaſztelankę Biecką, z
ktorey corki, Zofia Gozdzkiemu Franciſzkowi Kaſztelanowi Sochaczewſkie-
mu, Tereſſa Czermińſkiemu, Anna naprzod Siekierzyńſkiemu, po nim Hu-
mienieckiemu Staroście Rzeczyckiemu zaślubione. Tereſſa Stawſka była
za Janem Wacławem Jelcem Cześnikiem Kiiowſkim. N. za Michałem Li-
pſkim. N. za Marcyanem Borzęckim Chorążym Zakrocimſkim. Jan Pod-
czaſzy Lwowſki, zona iego Anna Rybińſka, z tey ſyn Mikołay Chorąży
Przemyſki, ktorego z Konſtancyi Odrowązowny Chlewickii, corka Ludo-

 wika

wika doſtała ſię w małżeńſtwo Janowi Ulińſkiemu Stolnikowi Podolſkiemu.

*STAWSKI *herbu Leſzczyc* w Ziemi Wieluńſkiey. Z tych był Antoni Stawſki 1697. Jakub Miſſyi nałzey Myſzynieckiey Fundator.

*STAWSKI *herbu Szreniawa.* Jerzy Stawſki w Woiewodztwie Sendomirſkim 1674.

STAWSKI *herbu Tępa podkowa* w Chełmſkiey Ziemi. Staniſław Stawſki Sędzia Chełmſki, Deputat na Trybunał Koronny 1643.

*STEBNICKI *herbu Przeſtrzał,* w Woiewodztwie Ruſkim, iedenże Dom z Uſtrzyckiemi, piſzą ſię z Unichowa.

*STECKI *herbu Radwan* w Woiewodztwie Kiiowſkim. Jan Stecki miał za ſobą Podhaiecką, z tey zpłodził Eliaſza Steckiego, ten z niewoli Moſkiewſkiey wyſzedſzy, zrodził ſyna iednego Tomaſza Steckiego Cześnika Smoleńſkiego, temu Jadwiga z Lewkowſkich Białecka powiła te dzieci, Jędrzeia y Gabryela *Soc. JESU* Zakonnikow temi czaſy, Piotra Porucznika Chorągwi komputowey, Kazimierza, ten umarł, Jana, Leona, y corkę. Mikołay Stecki Ciwun Kiiowſki, z Seymu 1620 Kommiſſarz do granic między Woiewodztwy Kiiowſkim y Powiatem Mozyrſkim, *Conſtit: fol:* 15, był to ſyn Stefana, miał za ſoba Surynownę, z tą zpłodził Jana Cześnika Kiiowſkiego, ktoremu Trypolſka dwoch ſynow powiła, iednego Wacława Cześnika Kiiowſkiego, Woyſkim ſię Zytomirſkim podpiſał na elekcyą Jana III Krola, tego z Liniewſkii Kaſztelanki Wołyńſkii, ſyn Staniſław Miecznik Kiiowſki, żona iego Salomea Naſierowſka. Drugiego Jana Miecznika Kiiowſkiego, tego z Iwanickii ſyn Kazimierz Kaſztelan Kiiowſki, a przed tym Chorąży, miał za ſobą Joannę Naſierowſką wdowę po Janie Kuberſkim, ale z nią *ſterilis, 2do voto* poiął Antoninę Koſakowſką Chorążankę Wołynſką, y z niey zoſtawuie potomſtwo. Zofia Stecka Tomaſza Naſierowſkiego, N, Alexandra Korczewſkiego małżonki. N. Stecki złączył ſię dożywotnie z Broniſławą Kaſzewſką, Iwan z Alexandrą Xiężniczką Woroniecką Stolnikowną Kiiowſką. *Geneal. Xcia Wiſniow:*

*STEFANOWICZ *herbu Pogonia 4to.* Krzyſztof Stefanowicz Piſarz Skarbu Koronnego w komput Rycerſtwa Polſkiego policzony w roku 1581.

STEFANOWSKI *herbu Serokomla* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Jan Stefanowſki, mąż nauką, dowcipem, dzielnością y wielkim rozſądkiem zalecony Stefanowi Krolowi, Piſarzem był Skarbu Koronnego, urodzony z Młodzieiowſkii herbu Slepowron ſioſtry Jacka Podſkarbiego, zpłodził ſyna Jakuba, ktory oſiadł był w Woiowodztwie Kaliſkim, y z Doroty Schylingowny, zrodził Tomaſza y Jana, z tych Tomaſz w prawie Oyczyſtym biegły, ktorego z Elżbiety Goreckiey, ci ſię ſynowie zoſtali, Łukaſz y Franciſzek Zakon ſobie Kaznodzieyſki obrali, ktoryś z nich imię wziął Cypryana, Lektor Teologii, Przeor Włodzimirſki, ieſt w druku iego *Kazanie na pogrzebie Jozefa Mokoſi Bakowieckiego Epiſcopa Włodzimirſkiego pod tytułem: Zgromadzonych wod pochwała in 4to Cracov: 1655:* także: *Novus Salomon, Doctor Angelicus, S. Thomas, eſt Oratio de eodem in 4 Poſnan:* Staniſław, Jan w Zakonie naſzym, Jakub y Tomaſz, y corka Maryanna Zakonnica Norbertanka w Łęczyczy. Hieronim w Zakonie naſzym dni ſwoie zakończył w Wilnie 1606, lubo ſię w Krakowſkim Woiewodztwie urodził, wydał do druku pod imieniem Marcina Michałowicza Zagla. 1mo. *Termin na proteſtacya Miniſtra, albo odpowiedź na czworaka rzecz o władzy Biſkupow Rzymſkich, 1599 in 4to Vilnæ.* 2do. *Cenſura dyſputacyi Wileńſkiey podaney przez Daniela Mikołaiewſkiego Miniſtra Radzieiowſkiego w Wilnie, 1600 in 4to.* 3tio. *Reſponſio præcipuarum narrati-*

narrationum Evangelicarum, ſeu à Miniſtris, qui ſe Evangelicos dicunt, propoſitarum.

STĘPCZYNSKI *herbu Doliwa* w Kuiawſkim Woiewodztwie. Ci iedneyże dzielnicy byli z Lubieńſkiemi herbu Doliwa, ale gdy ſię iednemu z nich Stępczyn działem doſtał, od niego Stępczynſkim zawołany. Walentyn Stempczyńſki Komornik Kuiawſki 1630. Jozef 1697.

STĘPKOWSKI *herbu Junoſza* w Mazowieckim Woiewodztwie, ale ich y Stępowſkiemi piſzą. Staniſław Stępowſki Kanonik Kuiawſki 1561. Piotr Stempowſki Podſtoli Goſtyńſki, 1974 Poſeł na konwokacyą, *Conſtit: fol;* 13. Paweł Piſarz Ziemſki Goſtyńſki 1670, podpiſał elekcyą Krola Michała. Jan z Paczyny Stempowſki w Ziemi Goſtyńſkiey w roku 1674. Paweł Stempowſki, o ktorym *Starowol: in Centur: Scriptor: Polon: fol.* 65 tak piſze: *Regis Sigiſmundi Auguſti Secretarius, Tribunus Terræ Plocenſis, vir cum aliarum linguarum, tum latinæ atq; Græcæ peritus, Conſtantinopoli, & alibi in Græcia edoctus, unde in Italiam velut ad mercatum bonarum artium profectus, animum ad Juriſprudentiæ ſtudium appulit, inde Aurelianum in Galliam, ac poſtea Pariſios tranſiit, bienniôq; exactô, honore ac titulo Juriſconſulti ibidem cohoneſtatus eſt, ſcripſitq; librum de Repub: ad Auguſtum Regem, à quo in Album Secretariorũ, ſimul cum Andrea Patricio, inſcriptus cum varias latinas Polonicasq; declamationes per otium confeciſſet, Græca quoq; Pöemata, quibus vehementer delectabatur, nonnulla conſcripſit, mortem obiit Anno 1584.* Floryan Łowczy Goſtyńſki umarł w roku 1640. Woyciech Podczaſzy Goſtyńſki umarł 1641. Zofia była za Wawrzyńcem Stępkowſkim, druga za Alexym Brzyſkim herbu Prawdzic.

*STĘPKOWSKI *herbu Suchekomnaty* w Woiewodztwie Bracławſkim. Z tych Urſzula Stępkowſka była za Alexandrem Chodorowſkim Podkomorzym Lwowſkim, ſioſtra zaś iey rodzona Katarzyna za Władyſławem Tarnowſkim herbu Rolicz, *2do voto* za Marcinem Boguſzem Podkomorzym Podolſkim, z tym miała dwie corki Dominikanki, y Tereſſę, ſynow Jana y Staniſława Boguſzow. Jan poiął Zofią Radawiecką, z tey był ſyn Maciey, *Acta Caſtren: Lublinen:* Adam Cecylią Uwelinſką, ktorey był ſyn Alexander ale *ſterilis*, y corki trzy, Zofia Stefana Humienieckiego, Joanna *1mo* Wilczopolſkiego, *2do* Czarneckiego, *3tio* Tomaſzewſkiego, y Tereſſa Staniſława Pepłowſkiego małżonki. Jan Ludwik Stępkowſki Biſkup Kamieniecki Opat Hebdowſki, umarł w roku 1660. Stefan Stępkowſki Kaſztelan Bracławſki 1662. Gabryel Stępkowſki Kaſztelan Bracławſki, Staroſta Włodzimirſki, miał za ſobą Zofią Koniecpolſka. ale y o drugiey żonie iego czytam Hylaryi Kiſiełownie Chorążance Nowogrodzkiey, Staroſciance Czerkaſkiey, z tey była corka Ewa, ktora naprzod żyła z Sołtykiem *ſterilis*, po nim z Staniſławem Liniewſkim Miecznikiem czyli Łowczym Kiiowſkim, y ſyn Gabryel, z Maryanny Lipſkii, wdowy po Ubyſzu, potomſtwo iego Antoni, y Zofia; miał także Stępkowſki Kaſztelanic Bracławſki za ſobą Agatę Kunicką, Podczaſzankę Czerniechowſką, potomſtwo iego krom tamtych, ſyn Marcin, Helena Peretyatkiewiczowna, Rozalia Szydłowſka, Antonina Linkiewiczowa, Fortunata Horaimowa. Gabryel Stępkowſki Kaſztelanic Bracławſki, miał za ſobą Dorotę corkę Hieronima Moſkorzewſkiego, z Barbary Niemierzycowny Podkomorzanki Kiiowſkiey zpłodzoną, y z nią potomſtwo. Alexander Kaſztelanic Bracławſki, Alexandrę Zabokrzycką. Jakub Kaſztelan Zarnowſki miał za ſobą *1mo voto* Annę Henrykowſką wdowę po Jozefie Stetkiewiczu Kaſztelanie Zawichoyſkim, *2do voto* Tereſſę Geſzawownę. N. Konſtancyą Niemierzycownę Kaſztelankę Połaniecką, wdowę po Karolu Drzewieckim Kaſztelanicu Lubelſkim. N. Stęp-

kowſka Załęſkiego Podkomorzego Nowogrodzkiego małżonka, Teofila y Franciſzka Zakonnice S. Benedykta we Lwowie u Wſzyſtkich Swiętych. Staniſław Proboſzcz Generalny Kanonikow Regularnych Bożogrobſkich w Miechowie, a przedtym Kanonik Gnieznieńſki, mąż wielkich zaſług, bo w Bytomiu kościoł z fundamentu wymurował, inne zaś przybytki Boſkie tegoż Zakonu, a oſobliwie Konwent Miechowſki po zgorzeniu y reparował y ozdobił, y w appárat bogaty przyſpoſobił, przy Konwencie Krakowſkim, dla ſwoich Zakonnikow Filozofią y Teologią fundował. Na ubogich ſczodry, na nędznych miłoſierny.

*STEPNIOWSKI. Jan Jakub Stepniowſki, o ktorym *Konſtytucya 1676 fol: 50.* N. miał za ſobą Teodozyą Podlaſką wdowę po Skrzyczyńſkim.

Sternberg herb.

GWiazda powinna bydź w błękitnym polu złota, o ośmiu rogach, w bełmie pawi ogon, tak go opiſuią, *Biel: fol: 168, Paproc: o herb: fol: 558, Okol: tom: 3 fol: 136.* Z takiey zaś okazyi ten herb nabyty. Po owey Tatarſkiey w głąb Polſki zacieczce y porażce naſzych pod Legnicą w roku 1241, gdy ſię do Morawſkiey Ziemi, gmin ow ſtraſzny Pogańſtwa udał, y tam przez mieſiąc y więcey, ogniem y mieczem wſzyſtko niſzczył, ile że nie miał żadney odpory od Wacława Krola Czeſkiego, ktorego boiaźń zwycięſkiey Tatarſkiey ſzabli, daleko uprowadziła y głęboko utaiła. Jeden z przednieyſzych wodzow tego Pogańſkiego woyſka, Pera nazwany, ubeſpieczony trwogą wſzyſtkich obywatelow Morawſkich, rezolutniey pod ſame prawie mury miaſta Ołomuniec przypadł: co poſtrzegſzy ieden z Kawaleryi Czeſkiey, przybrawſzy ſobie do tego dzieła zdolney kompanii coś nie wiele, tak na niego natarczywie ſkoczył, że rozgromiwſzy ludzi iego, ſamego wziął w niewolą, y do Ołomuńca przyprowadził, ktorą odwagę nadgradzaiąc mu Wacław Krol Czeſki, nie tylko że mu Zamek

Stern-

Sternberg wieczną darowizną puścił, ale mu teſz y iego ſukceſſorom, w ten kſztałt iako ſię mowiło, herb ułożył, ktory od Zamku darowanego, Sternberg nazwany, *to z Długoſsa Paprocki, bo Bielſki troche inaczey o tym piſze. Paprocki w Ogrodzie fol: 189,* zowie go Jaroſławem Hetmanem Wacława Krola. *Jam mowił tom: 2 fol: 344,* że Guldenſzternowie gwiazdą ſię złotą pieczętuią ale o ſiedmiu rogach, y hełm daleko u nich odmienniey ſzy. W Polſzcze też naſzey ieſzcze przed tym Tatarſkim wtargnieniem, to ieſt w roku 1097 kwitnał, Jan Baptiſta Biſkup Kruświcki, albo iak ich teraz zowiemy Kuiawſki, mąż pobożny y rozſądny, ktory tym kościołem rządził lat piętnaście według *Damalew: in Vitis Epiſc: Cujavien:* ten w herbie ſwoim noſił także gwiazdę, ale o ſześciu promieniach, rozumiem iednak, że tak Guldenſzternow, iako y tego Biſkupa gwiazdy, z inſzey okazyi w herbie ich zaiaśniały. Sternbergow zaś Familia nie tylko potym w Czeſkim kroleſtwie ſłyneła, z ktorych był, Zdenko Sternberg Burgrabia Praſki poseł do Krola Kazimierza Jagellonowicza od Szlachty Czeſkiey, wzywaiąc go do tey Korony, *Biel: 1467,* ale też y w Polſczcze, *Paprocki* iednego z nich wypiſał nadgrobek z Krakowſkiey katedry, *Nobilis Domini Magiſtri Olſnen de Sternberg Sacrarum literarum Doctoris & Canonici Cracov: mortui 1527.*

Herbowni.

Gorſki Szternberg Temberſki Wolſki.

*STERPINSKI *herbu Godziemba* w Brześciańſkim Woiewodztwie. Alexander Sterpińſki. N. była za Hieronimem Hordzieiowſkim Podczaſzym Mozyrſkim *Koiał: in Mſ.*

*STETKIEWICZ *herbu Kościeſza* w Xięſtwie Litewſkim. Początki wzieli od Piotra Stetka czyli Stecka, ktorego ſyn Dworzanin u Xiążęcia Litewſkiego, trzymał Woytoſtwa Michałowſkie y Słuckie, zpłodził Zdana Stetkiewicza dziedzica na Lubawicach, Czerkaſowie y Roſaſnie, ſynow iego było trzech, Chomia, Eumenius y Jędrzey, z tych Jędrzey Rotmiſtrz y Dworzanin krolewſki za Kazimierza Jagellonowicza, ſyn iego Iwan Andrzeiewicz, był Kommiſſarzem z Chreptowiczem y Talwoſzem, do uſpokoienia kłotni w Bracławſkim, miał za ſobą Kniehynią Czetwertyńſką, z tey ſyna Bogdana, ktorego od dobr Zawierce Zawierſkim przezwano, za Auguſta I. Krola był Marſzałkiem Nadwornym Litewſkim, wſzyſtek wiek ſwoy w polu y w obozie ztrawił, liczne chorągwie na potrzebę Oyczyzny ſtawiaiąc, zamkow odważnie broniąc, złączył ſię był dożywotnie z Owdocyą Xiężniczką Drucką Horſką, z tey corka Maryna Kniaziowi Łukomſkiemu zaślubiona, y ſyn Wilhelm Pan możny, dziedzic na Doynowie w Ośmiańſkim, na Lubawicach, y Siemienicach w Mściſławſkim, na Roſaſnie, Czerkaſowie, Usciu w Orſzańſkim, na Przyłukach w Mińſkim, na Moſirze y Cześnicach w Nowogrodzkim: Podkomorzym go czytam Bracławſkim, kiedy w roku 1601 Kommiſſarzem go zapiſała do granic między Xięſtwem Kurlandzkim y Powiatem Bracławſkim *Konſtytucya fol: 760:* wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Anną Ogińſką, z ktorey corka Helena doſtała ſię w małżeńſtwo Kazimierzowi Pacowi Piſarzowi Litewſkiemu, y ſynowie trzey, Krzyſztof, Bogdan y Jan. Z tych Krzyſztof także Podkomorzy Bracławſki, Rotmiſtrz krolewſki, Staroſta Jezierzyſki, w wielu expedycyach woiennych dzielny Kawaler, pierwſzy z tego Domu, z katolickim ſię kościołem poiednał; długo y mężnie Jezierzyſkiego zamku Moſkwie bronił w

roku

roku 1654, z pierwſzey żony iego Kniehini Kroſzyńſkiey, zoſtało dwoch ſynow, Wilhelm y Jerzy, tyleż z drugiey żony Kniehini Sokolińſkiey, to ieſt Jan y Alexander. 1. tedy Wilhelm Chorąży Mińſki, Staroſta Jezierzyſki, ſławny woiownik, w Holenderſkim woyſku początki Marſowe założywſzy, potym y Oyczyźnie ſiła na dobro iey zapracował, kiedy Witebſka z ſzlachtą Mińſkiego Woiewodztwa przeciwko Moſkwie obronił, kędy też wycieczkę z Miaſta w niewielkiey garſzce ſwoich uczyniwſzy, nie tylko że ſiła nieprzyiacioł na placu trupem położył, ale też y Moſkwę od miaſta odpędził: ſam iednak w tey okazyi zabity poległ, żonę iego wſpomina *Konſtytucya 1667 fol:* 17 Zofią Białozorownę, ktora po iego ześciu ponowiła śluby z Ludwikiem Zelſkim, powiła z nim ſyna Krzyſztofa y corkę Kryſtynę; *Konſtytucya 1678* zaſługi iego, kazała ſukceſſorom zapłacić z Skarbu Litewſkiego *Conſtit: fol:* 12. 2. Jerzy, ten w roku 1655 do Kozakow ſię wynioſł. 3. Jan, Chorąży pod chorągwią ſtryiecznego brata ſwego, żona iego Tyſzkiewiczowna Podkomorzanka Brzeſka Litewſka. 4. Alexander z młodości rycerſkim ſię chlebem bawił. Drugi ſyn z Ogińſkii Wilhelma Bogdan, naprzod Podkomorzy y poſeł Mściſławſki na konwokacyą 1632, ktorą podpiſał; *Koiał: in Mſ.* chce go wprzod mieć Kaſztelanem Mściſławſkim, tuż dopiero Nowogrodzkim 1648, żeby był Woiewodą Nowogrodzkim, nic nie piſze: Kozakow rebellizuiących od Orſzańſkiego kraiu mocno odpierał, Huſarſką nawet chorągiew ſwym koſztem na ratunek Oyczyzny wyſtawił, przecięż przy ſchiźmie uporczywie ſtawaiąc, na dwoch mieyſcach Manaſtery fundował. Pierwſza żona iego Xiężniczka Sołomerecka, obſzerney fortuny dziedziczka, z tey zoſtawił ſyna Michała y corki dwie Helenę Wyhowſkiemu Woiewodzie Kiiowſkiemu, Hetmanowi Kozakow Zaporowſkiemu. N. Suchodolſkiemu zaślubione. Druga żona Anna czy Katarzyna Frąckiewiczowna Marſzałkowna Lidzka, wdowa po Gorayſkim, z tey corka Kryſtyna poſzła za Lubeckiego. Michał ſyn iego, człowiek y dowcipem y wymową wielki, zpłodziwſzy corkę Katarzynę, czercem zoſtał. Trzeci ſyn Wilhelma z Ogińſkii Jan Chorąży Orſzańſki, poſłował na Seym 1629, zkąd Kommiſſarzem ſtanał do zapłaty woyſku, y na konwokacyą 1632, gdzie podpiſał konfederacyą. Pod Chocim y na Moſkwę za Władyſława IV dwie chorągwie ſwym koſztem wyſtawił, iednę Ułarſką, drugą Kozacką, dla odwagi ſerca, Hetmanom Litewſkim miły, a naypierwey Władyſławowi IV, od ktorego Stetkiewicz Broda nazwany, umarł wieku ſwego 33 w roku 1634, powracaiąc z pod Smoleńſka, przodem iadąc do dobr ſwoich, gdzie chciał w domu ſwoim przyiąć tego Krola, wpadſzy w gorączkę z poſtrzału pod Białą odnieſionego, z żalem Krola Władyſława, ktory ſukceſſorom iego obſzerne w Smolenſzczyźnie włości nadał, wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Katarzyną Xiężniczką Sanguſzkowną Samuela Woiewody Witebſkiego corką, z tey była corka, y trzey ſynowie, to ieſt Seweryn Kanclerz Katedralny Wileńſki, Sekretarz krolewſki, mąż uczony, młodo umarł w Warſzawie; drugi Jan Dworzanin krolewſki, potym Kaſztelan Nowogrodzki, żona iego Zuzanna Tyſzkiewiczowna Woiewodzanka Brzeſka Litewſka, y Krzyſztof Podkomorzy Orſzańſki Rotmiſtrz y Pułkownik krolewſki, Orſzy dobył, y tam Woiewodę Moſkiewſkiego poimał, pod Brześciem przeciwko Uruſowi odważnie ſtawał, z tąż ſerca rezolucyą pod Tykocinem y Warſzawą, odzyſkał Boryſow y z Bychowa znioſł wycieczkę w roku 1662. Zmowił był ſobie w dożywotnią ligę Obuchowiczownę Woiewodzankę Smoleńſką, to *Koiał: in Mſ.*

Mſ. atoli Geneal: Kraſińſkich powiada, że Krzyſztof Stetkiewicz Chorąży Orſzańſki, miał za ſobą Joannę Kraſinſką Staroſciankę Homelſką. Krom tych, ieſzcze ci kwitneli. Jan Stetkiewicz, ktorego z Nowogrodzkiego Woiewodztwa, naznaczono do korrektury ſtatutu Litewſkiego w roku 1569, *Conſtit: fol:* 194. Dawid Staroſta Waſiliſki 1648. N. była za Szemetem Bogdanem. *Okol: pod herbem Łabedź.* Jerzy Podkomorzy Bracławſki y Jan w Mińſkim, Alexander w Lidzkim. Michał y Kazimierz Podſtoli Rzeczycki w Ośmiańſkim 1674. Marcyan Chorąży u Ogińſkiego Woiewody Trockiego 1680. Helena Piotra Głuſzyńſkiego małżonka. Jerzy Stetkiewicz Podſtoli Smoleńſki, miał za ſobą Zofią Ligęziankę, z niey ſyna Jozefa Kaſztelana Zawichoyſkiego, deputatem był na Trybunał Koronny 1712 z Sendomirſkiego, ale z Anną Henrykowſką żył *ſterilis*, corki zaś dwie, Barbarę Radońſką y Annę Bobrownicką, ktorey potomſtwo Bogusław, Jerzy, Konſtancya Czarowſka, Ludowika Gołuchowſka, Barbara Koſſowa.

STĘŻYCKI *herbu Rola* w Łęczyckim Woiewodztwie. Jędrzey zaś Stężycki w Ziemi Łomżyńſkiey 1674.

STOBIECKI *herbu Oſtoia* w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Stobiecka była za Janem Tomickim, druga za Janem Kobielſkim, trzecia za Staniſławem Kobielſkim herbu Jelita. Antoni mąż rycerſki, żona iego Elżbieta [illegible]głowſka, z tey, corki Maryanna Piſkorſka, Zofia y Agnieſzka, ſynowie zaś Karol y Woyciech w Zakonie Soc: JESU temi czaſy,

*STOCKI *herbu Rawwicz* w Krakowſkim Woiewodztwie. Stefan Stocki Burgrabia Krakowſki 1685. Krzyſztof miał za ſobą Maryannę Okninſką, ale z nią *ſterilis, Acta Caſtren: Łukov:* 1701. Agnieſzka Xieni Staniątecka 1702. N. była za Sobolewſkim. N. za Felixem Wadowſkim. N. za Kryſtyanem Morſztynem.

*STOGIERZ w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Krzelczyc. Jan Stogierz, ktorego corka Magdalena żyła z Jędrzeiem Trembeckim 1635. *Acta Caſtren: Cracov:* Piotr 1645. *Ibidem.*

STOGNIEW *herbu Lubicz* w Płockim y Ruſkim Woiewodztwach. Stogniew de Skalnik, podpiſał liſt Kazimierza Jagellonowicza w roku 1473 *u Papr: o herb: fol:* 144. Stogniew, u ktorego Jakub Swinka Arcybiſkup Gnieźnieńſki kupił wieś Kowale w roku 1286: *Popr: fol:* 306. Mikołay Stogniew, ktory dobra Dembſko przedał Ubyſzom *Acta Płocen:* Jan, ktory na Ruſi długo za Oyczyznę woiuiąc, tamże oſiadł, wſpominaią go *Acta Terreſtr Camen:* 1516 w te ſłowa: *Jacobi de Hubarow Jachnowicz Catharina filia, genuit cum Paulo Zemhicki Euphemiam, quæ erat locata in matrimonium Joanni Zołczyńſki, aliàs Stogniew, ex qua ſuſcepit Nicolaum, Laurentium, & Dorotheam Joannis Boianowſki conſortem,* z tego poznać, że Stogniewow iedenże Dom ieſt z Zołczyńſkiemi. Jan ieden z tych, ktorzy w Ruſkich kraiach gniezdzić ſię poczeli, po rożnych woiennych experymentach, *według Okolſkiego,* poiął Sieniawſką Sędziankę Ziemſką Halicką, z ktorey ſyn zoſtał Staniſław Rotmiſtrz krolewſki, ten z Łopacianki herbu Szaława, zoſtawił dwoch ſynow, Jerzego, ktory pod Roſtawicą z Tatarami ſię uganiaiąc poległ, y Walentego człowieka rycerſkiego, ktorego z Czachrowſkii drugiey żony iego było dziewiąciu ſynow, wſzyſcy ludzie woienni, iako Marek, ktorego z Blizynſkii ſyn Prokop Rotmiſtrz pamiętny, drudzy Marka bracia byli Krzyſztof, Mikołay, Sebaſtyan, Piotr, Prokop y Jan. Mikołay Stogniew ſyn także Walentyna, ale z Elżbiety Starzyckii, Obożny Koronny, Staroſta Chmielnicki, mąż Márſowemi dziełami wſławiony, do ktorych ſię prawie z dziecińſtwa

ſtwa przyuczał, we wſzyſtkich za wieku ſwego woiennych expedycyach, pierſi ſwoich za Oyczyznę nadſtawiał, iezdził y w legacyi do Porty Otomańſkiey do Muſtafy Cara Tureckiego, zſzedł z tego świata w roku 1646, ſześć tyſięcy Collegio naſzemu Lwowſkiemu odkazawſzy, *Hiſtor: Colleg: Leopol:* ſioſtra iego rodzona była za Woyciechem Kątckim, matka Marcina Kaſztelana Krakowſkiego.

*STOGNIEW *herbu Bończa* w Xięſtwie Litewſkim w Kowieńſkim powiecie, to *Koiał: in Mſ.* gdzie przydaie, że z Korony w tamte kraie przeſzli.

*STOIANOWSKI w Woiewodztwie Lubelſkim. Piotr Stoianowſki 1674.

STOIEWSKI *herbu Debno* w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Stoiewſki miał za ſobą Jadwigę Zulińſką, z ktorey był ſyn Antoni, tego zaś z Dąbrowſkii corka Máryanna.

STOINSKI *herbu Janina* w Woiewodztwie Lubelſkim, albo iak inni ich piſzą Stoieńſki z Stoieſzyna, albo iako *Paproc: y Okol:* Stoieſkiemi nazwali ich, *za wieku Paprockiego* był ieden z tego Domu Podſędkiem Ziemſkim Lubelſkim. Sebaſtyan Poborcą zapiſany w Lubelſkim Woiewodztwie *w Konſtytucyach 1580 fol: 366.* Staniſław zpłodził corki trzy, Helenę Chamcową, Zofią Troianową, Barbarę Dzikową, y ſyna iednego Jana, ten to zda mi ſię Jan w roku 1595, był Sędzią Grodzkim Lubelſkim, *Conſtit. fol: 676, y 1598 fol: 725.* N. miał za ſobą Zulińſką, z tey zpłodził czterech ſynow *1mo* Woyciecha, ten zſzedł beżpotomnym, *2do* Krzyſztofa Staroſtę Kraſnoſtawſkiego, ten zpłodził dwie corki, iedna z nich *1mo voto* Oryſzowſka, *2do* Rogowſka, druga także Rogowſka, tyleż ſynow to ieſt Staniſława y Mikołaia, ale obadwa pod Bereſteczkiem zgineli. *3tio* Staniſława, od ktorego był ſyn Mikołay w Zakonie Karmelitow Trzewikowych; po ambonach Kaznodzieyſkich maż záſłużony, rządził nawet całą Prowincyą: drugi ſyn Staniſława Marek Cześnik Bełzki, ten trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Bazylikowną, od tey ſię zoſtały trzy corki, Leſczyńſka, Łucya Węglińſka, y Katarzyna Koſminſka, ſynow zaś dwoch, Felix w Zakonie Karmelitow Boſych, y Maciey, od ktorego z Hulewiczowny zpłodzona corka Franciſzka Cyrynowa, y ſyn. Drugi raz z Zołkiewſką, ale ta *ſterilis.* Trzeci raź z Katarzyną Roglewſką, z tey ſyn Łukaſz temi czaſy. *4to.* Mikołaia Piſarza Ziemſkiego Lubelſkiego, ktory urząd więcey niż 30 lat na ſobie godnie piaſtował, żeby zaś przy nim y ſumnieniá ſwego iakokolwiek nie nadwerężył, w gwałtownieyſzych rzeczach, ſwego ſię ſpowiednika doradzał, świątobliwie tego przeſtrzegaiąc, żeby żadne prawo uſczerbku ſwego nie miało. Każdemu tak wolny przyſtęp był do niego, że czy iadł u ſtołu, czy dla wytchnienia z pracy ſpoczywał na łoſzku, wſzyſcy ſię ciſneli do niego. Od zakonnych ludzi nic nigdy niechciał wziąć od piſania dekretow, y owſzem ieſzcze ich ſczodrobliwą ręką ſwoią opatrywał, żadnego zaś mendyka od ſiebie nie puścił bez iałmużny; Godzinki do Matki Boſkiey co dzień mawiał: w wſzyſtkie Soboty, tylko na ſamym chlebie przeſtawał, nikt go nie uſłyſzał złorzeczącego, czy przeklinaiącego, na koniec zpuściwſzy Piſarſki urząd, umyślnie dla tego, żeby ſię był tym lepiey do śmierci przygotował, gdy ſię do wieczności ſczęśliwey przez rożne cnoty ſpoſobi, przeſzedł na nię w roku 1654 wieku ſwego 81, w kościele naſzym Lubelſkim pogrzebiony, kędy uczynił pewna fundacyą za duſzę ſwoię. Trzy razy wkraczał w kontrakty małżenſkie, a między temi z Anną Potocką corką Jakuba dziedziczką na Potoku w Woiewodztwie Lubelſkim, urodziła ią Barbara Kochanowſka, z tą zpłodził corkę Hilaryą Wiktoryna Gorzkowſkiego małżonkę, z ktorey była corka Anna naprzod Gabryelowi Bielſkiemu, potym Krzyſztofowi Trembińſkiemu zaślubiona. Synow z teyże Potockii dwoch było. Jeden Piotr Sędzia Ziemſki Bełzki, żona iego Hołoiewſka, z tey były te corki, Anna *1mo voto* Czerminſka, *2do* Woroniecka, *3tio* Iwanicka, Druga Dowgielowa, Trzecia Rożniatowſka, y ſyn Michał, ktory z Swirſką żył bezpotomnie. Drugi ſyn z Potockii, Franciſzek naprzod Sędzia Grodzki, potym Podſędek, na koniec Sędzia Ziemſki Lubelſki, wſpominaią go *Konſtytucye 1678 fol. 43,* był deputatem na Trybunał Koronny 1694: *1mo voto* miał za ſobą Zofią z Oſtrowa Samborzęcką, corkę Staniſława, z tą zpłodził trzy corki, Katarzynę Zakonnicę S. Klary w Lublinie, Annę Karmelitkę Boſą u S. Jozefa w Lublinie, y Zofią, ktora poſzła za Krzyſztofa Jezierſkiego Podſtolego Kiiowſkiego, ſynow zaś ſiedmiu, Mikołaia Ignacego Woyſkiego Kraſnoſtawſkiego, mowcę y wierſzopiſza niepoſpolitego, miał za ſobą Swirſką. Staniſława, ten bezdzietny, Macieia, ten poiął Kłopotowſką, ale y ten bezpotomny. Michała, a potym w Zakonie Kaznodzieyſkim Raymunda, Doktora Teologii, Jana, a potym Anioła w Zakonie Karmelitow Trzewikowych, Prowincyała tamże czte-ry razy. Antoniego Podſtolego Łukowſkiego, był deputatem na Trybunał Koronny 1712 y 1727, pierwſza żona iego Katarzyna Tomicka Kaſztelanka Wieluńſka, druga N. z obiema iednak żył *ſterilis.* Jacka, Sędziego Ziemſkiego Lubelſkiego, Marſzałka Trybunału Koronnego w roku 1736; ten złączył ſię był dożywotnie pierwſzym ślubem z Kryſtyną Brodowſką z Brodeckii Staroſty Jaſielſkiego ſioſtry urodzoną, z tey były corki dwie, Anna za Janem Potockim, druga Wiktorya za Ludwikiem Jezierſkim Podſtolim Lubelſkim, y ſyn Dominik Miecznik Urzędowſki, Komornik Ziemſki Lubelſki, umarł młodo, z Tereſſy Piſarſkii Starościanki Wolbromſkiey młode potomſtwo zoſtawiwſzy, drugi ſyn Franciſzek Porucznik w woyſku cudzoziemſkim, y ten z światem ſię prędko pożegnał. Drugim ślubem Jacek poiął Elżbietę Skotnicką, pozoſtałą wdowę po Sarbiewſkim Kaſztelanie Bracławſkim, ta *ſterilis:* trzecim ślubem Tereſſę Cieciſzewſka ſioſtrę rodzoną Jacka Piſarza Ziemſkiego Czerſkiego, wdowę po Jezierſkim Podſtolim Kiiowſkim. *2do voto* Franciſzek Sędzia Ziemſki Lubelſki, miał za ſobą Elżbietę Leśniowolſką Chorążankę Czerſką, z tey zpłodził corki, z ktorych Joanna była za Staniſławem Laſkowſkim, Helena za Koſmowſkim, Wiktorya za Boratyńſkim Skarbnikiem Sanockim, Kryſtyna za Zeromſkim, Magdalena Zakonnicą u Wſzyſtkich SS. we Lwowie S. Benedykta, y ſynow, Pawła Podſtolego Buſkiego, y Sędziego Grodzkiego Łukowſkiego, ma za ſobą Elżbietę Jezierſką y dzieci z niey, y Remigiana Łowczego Látyczowſkiego, poſła na Seym 1730, ma za ſobą Franciſzkę Jezierſką, z tey dwoch ſynow y corki Zofią y Rożą. N. Kaſztelan Wiſki temi czaſy.

Stoienski herbu Kotwica.

*CZytałem liſt Zygmunta III Krola Polſkiego, dany w roku 1591, w ktorym Indygenat w tym kroleſtwie pozwolił ten Koronat Janowi, Piotrowi y Pawłowi Stoieńſkim, gdzie herb ich tak opiſuie, że powinien bydź miecz goły we ſrzodku, ſtrzały dwie, iedna z iedney, druga z drugiey ſtrony podle niego, tak iednak, że ſię oſtrzem y końcami z ſobą łączą, na hełmie zas Kotwica Okrętowa, od ktorey y herb ten Kotwicą zowią. Tamże powiada, że Ociec

tych trzech wzwyż wspomnionych był rodem z Francyi z Familii Statoryuszow (z kąd Polskim ięzykiem Stoieńskim potym nazwany) ten ieszcze za Zygmunta Augusta Krola rządow, w Polszcze naszey osiadł, od ktorego dla wielkiey rostropności w legacyach do postronnych Monarchow iezdził, żona iego Małgorzata z Czarniowa Czarniowska, z ktorey miał corkę iednę, Zuzannę, y synow trzech, Jana Pisarza Grodzkiego Halickiego, potym Surrogata y Woyskiego Halickiego, ktory z Włodkiem Woiewodą Bełzkim, Tatarow mężnie woiował, Pawła, ten pod Byczyną odważnie na przeciwną strone nacieraiąc, kilka ran, z tey batalii wyniosł, y Piotra. Od Jana był syn, Krzysztof z Dywidoru Stoieński, ktorego z Otwinowskii herbu Gryf, dwoch synow zostało, Gabryel Rotmistrz, ktory zginął na początku woyny Kozackiey, y Krzysztof Pułkownik za Związku Swiderskiego, w Kętach pochowany, y corki, Anna za Janem Jakubem Trembeckim, druga za Janiczem, trzecia za Łaskim Wołynianinem, czwarta za Siecińskim herbu Rogala, ále zdami się iuż ten Dom ustał.

STOIOWSKI herbu Trąby w Krakowskim Woiewodztwie. Ci są właśni Jordanowie, y dla tego się z Zakliczyna iako oni piszą. N. Stoiowski miał za sobą Jordanownę corkę Jana Kasztelana Bieckiego, z tey było kilku synow Dworzanow Krola Zygmunta pierwszego y drugiego. Jan y Wawrzyniec, ktorego syn Krzysztof w wielkich był respektach u Stefana Batorego, Bartłomiey y Krzysztof 1632. N. Stoiowski poiął Teressę Borowską herbu Abdank wdowę po Zuchowskim. Jana siostra Barbara była za Piotrem Trembeckim *Acta Castren: Cracov: 1608.* N. miał za sobą Jadwige Zulińską, z tey syn Antoni poiął Dąbrowską, od ktorey corka Maryanna temi czasy.

STOKOWSKI herbu Drzewica w Woiewodztwie Sendomirskim, w powiecie Opoczyńskim. Stanisław Stokowski dziedzic na Stoku poiął Katárzynę Mikułowską *Acta Castren: Opoczyn: 1542,* z tey było dwoch synow, Stanisław dziedzic na Olszamowicach, ktorego żona Zofia Lutomirska *Acta Castren: Opocznen: 1586,* y Jakub, tego syn Jędrzey, *Acta Castr: Opoc: 1578,* miał za sobą Jadwigę Swięcicką, z tey było dwoch synow, Mikołay y Stanisław; po

Swięcickii poiął Dorotę Chrząstowska, z tey było synow czterech, Kasper stan sobie duchowny obrał, Krzysztof z Katarzyny Latifigerni Francuski, tylko corkę zostawił Urszulę. Jakub dwie żony miał, drugą Elżbietę Masłowską, pierwszą Dorotę Silnicką, z ktorey się syn został Mikołay. Jędrzey, ktorego z Anny Szaniawskii trzey synowie, Jan, Alexy y Alexander. Stanisław syn Jędrzeia z Swięcickii, złączył się dożywotnie z Anną Sławińską corką Przecława, z tey potomstwo iego, Katarzyna Melchiora Kozinskiego, Barbara Moyżesza Zaiączkowskiego małżonki, Jan Sędzia Ziemski Zatorski, Piotr, Przecław, Samuel, Stanisław, Jędrzey od ktorego corka Zofia Politanská; Mikołay drugi syn Jędrzeia z Swięcickii, dziedzic na Stolcu, Nieczuy, Jarocice, Lesczyn, Biesiec, Brzoski, Kuźnica, Dąbrowa, Huta, Swięcice, miał za sobą Annę Jarochowską, corkę Rafała, z tey zrodził synow pięciu, Mikołaia, od ktorego z Katarzyny Poleskii zostało potomstwo, Alexandra, ten *sterilis.* Jana Podwoiewodzego Sieradzkiego, od ktorego z Anny Trzcińskii corki Stanisława, corka Katarzyna z Janem Słomowskim zaślubiona, y syn Floryan. Woyciecha, ten z Elżbietą Politalską zpłodził Maryannę Piotra Jankowskiego małżonkę, y synow dwoch Władysława w stanie duchownym, y Balcera, ktorego synowie Stanisław Władysław, Alexander, Paweł, Piotr Rafał, Woyciech, temu Kowalska powiła syna Antoniego, ale *sterilem.* Jerzy piąty syn Mikołaia z Jarochowski, miał za sobą Annę Masłowską, z tą zpłodził trzech synow, Woyciecha w Zakonie S. Augustyna, Mikołaia, ktorego z Jadwigi Chlebowskii corki Michała y Ludwiny Kruczyńskii, syn Floryan, *1mo voto* zmowił sobie Teofilę Oyrzanowską, z ktorey potomstwo, Jan, Sebastyan, Woyciech, Antoni, Katarzyna y Petronella, *2do voto* Katarzynę Kraszkowską, z tey Maryanna, Jędrzey y Woyciech. Franciszek trzeci syn Jerzego z Masłowskii, poiął Anastazyą Politalską, z tey Maryanna Sebastyanowi Sulmierskiemu Anna naprzod Franciszkowi Skrzyńskiemu, po nim Grabowskiemu zaślubione, Alexandra Apollinara w Zakonie S. Klary w Wieluniu, y synowie, dway, Adam Mateusz w Zakonie *Soc: JESU* umarł w Sendomierzu w roku 1736, y Jan Burgrabia Wieluński, tego żona Eufrozyna Grodzińska corka Sebastyana z Katarzyny Sulmierskii, powiła syna Antoniego y corkę Franciszkę. *Acta Castren: Wielun: 1704 y 1723.* Paweł z Stoka Stokowskii, naprzod Kasztelan Oswiecimski 1661, Kommissarz do kłotni rozsądzenia od Sląskich granic *Constit: fol: 25.* y 1662 do rewizyi Zamku Lelowskiego *Constit: fol: 25,* w roku 1685 iuż Kasztelan Woynicki, Kommissarz do rewizyi Skarbu Koronnego, *Const. fol: 8,* miał za sobą *1mo voto* Niewiarowską, *2do* Jordanownę Cześnikownę Koronną: był to zdami się ten Paweł, brat rodzony Jana Sędziego Ziemskiego Zatorskiego, ktory z Anny Krasińskii Kasztelanki Płockiey, wdowy po Przerębskim, zpłodził dwie corki, Annę y Rozalią. Samuel trzeci ich brat, poiął Krystynę z Zmigroda Stadnicką, z ktorey corki Marcyanna Roiewska, Barbara Strońska, Konstancya Gołuchowska. Mikołay y Stanisław Stokowscy dziedzice na Choynach, Stanisław na Lutomirsku podpisał elekcyą Jana III w Łęczyckim Woiewodztwie, z tych Mikołay miał za sobą Kozierowską *Kochow: Climac: 3 lib: 5,* wspomina Mikołaia Stokowskiego, że był od zkonfederowanego Woiewodztwa Łęczyckiego w roku 1666 Kommissarzem do traktatow z krolewską stroną, ktore y zawarł y podpisał.

STOKOWSKI herbu Jelita w Sieradzkim Woiewodztwie, ci się piszą z Romiszowic, bo iedneyże są z Romiszowskiemi dzielnicy. Jarosław albowiem brat Piotra Romiszowskiego, ktorego list dawny opowiada Chorążym Łęczy-

ckim w roku 1468 przy oprawie, ktorą czynił żonie ſwoiey Dorocie Łęckiey, pierwſzy ſię nazwał od dobr Stokowſkim, miał ſyna Jakuba, ktory zoſtawił potomſtwo, trzy corki. Jadwigę Oleśnicką na Pinczowie, Elżbietę Gniewołzową na Birdzicy, Agnieſzkę Janową Sładkowſką Kaſztelanową Konarſką, y ſyna Jana Kaſztelana Konarſkiego, ten z Lezenſką zpłodził kilka corek y ſynow, Piotra *ſterilem*, Staniſława, y Jakuba Łowczego Łęczyckiego, ktoremu Puckowna powiła dwie corki, Jadwigę zmowioną z Staniſławem Szydłowſkim, Zofią z Zapolſkim Podſtarościm Wieluńſkim, ſynow zaś Marcina, tego żona Karnkowſka, Jana czy Staniſława, tego żona Grzywianka, Woyciecha y Jakuba. Staniſław ſyn drugi Jana Kaſztelana Konarſkiego, z Mikołaiewſkii zpłodził ſyna Walentego, ktory ſię złączył dożywotnie z Gniewiecką z Buzenina, z tą tylko cztery corki zoſtawił, Katarżynę wydaną za Staniſława Skotnickiego, Annę za Marcina Waliſzewſkiego, Małgorzatę za Koliczkowſkiego, Jadwigę Pannę po Gniewickii, poiął Lutomirſką herbu Jaſtrzębiec, z tey ſię zoſtał ſyn Jan, ktorego żona Duninowna Wolſka. Adam z Romiſzowic Stokowſki kwitnął w roku 1670. Staniſława Porucznika pod Pancerną Chorągwią Hieronima Lubomirſkiego wſpomina z pochwałą męſtwo *Konſtytucya* 1676 *fol:* 43, że w wielu kampaniach heroicznie ſię z nieprzyiaciołami tey Oyczyzny potykaiąc, na oſtatek w oſtatniey ſwoiey z Poganami potyczce, woląc raczey ginąć, niżeli ſię żywo w ręce nieprzyiacielſkie doſtać, poty ſię ſiekł z niemi, aż też padł trupem, czego wdzięczna Oyczyzna ſukceſſorom iego, ſześć tyſięcy z ſkarbu Koronnego wyliczyć kazała. *Nieſʒpork: fol:* 137, piſze, że Marcin Stokowſki (brat Jakuba, żona iego Maryanna, corka Elżbieta) widomie pokutował po śmierci ſwoiey, rożne charaktery nieznaiome piſząc, y inſze znaki ſamym tylko duchom zwyczayne czyniąc: tę pokutę iego wprzod dobrze examinowaną, wydrukować kazał Trzebicki Biſkup Krakowſki. Podobno ſą Stokowſcy y herbu Pilawa, iako namienia *Delamars w ſwoim kazaniu.*

*STOLECKI *herbu Wieruſʒowa* w Sieradzkim Woiewodztwie. Chryzoſtom Stolecki Wieruſz, żona iego Dorota Raczyńſka *Acta Caſtren: Wielun:* 1624 kędy też wſpominaią, że dobra ich dziedziczne Stolec, od ktorych tego imienia nabyli, przenioſły ſię w Dom Stokowſkich herbu Drzewica.

*STOLINSKI *herbu Koſs* iedenże Dom z Kalkſzteinami. Mikołay Stolińſki z Staniſławem Zołkiewſkim Hetmanem pod Cecorą porucznikuiąc, zginął. Jerzy z Karolem Chodkiewiczem Hetmanem w obozie więkſzą część życia ſwego przepędził: Jan y Jakub ludzie rycerſcy, to *Mſ: o Famil: Pruſkich.* N. Stolinſki miał za ſobą Czapſką corkę Chryzoſtoma, Katarzyna była za Mikołaiem Bąkowſkim herbu Ryś Sędzią Ziemſkim Malborſkim. Melchior à Kalkſztein Piſarz Grodzki Chełmińſki, y Antoni Stolińſcy poſłowie z Prus na Seym 1730. N. miał za ſoba Katarzynę Chrząſtowſką herbu Łodzia, z tey były cztery corki, Barbara za Antonim Trzebińſkim herbu Szeliga. Helena *1mo voto* za Starſzym rodzonym bratem Piotrem Trzebińſkim, a *2do voto* za Wolſkim Komornikiem granicznym Inowrocławſkim, trzecia Katarzyna za Jakubem Kolczyńſkim Stolnikiem Kruſwickim. Czwarta Konſtancya Agata, za Melchiorem Złotnickim Podczaſzym Goſtyńſkim, Podwoiewodzym Kaliſkim.

Stołobot herb.

Okolſki

OKolſki *tom:* 3 *fol:* 177, tak ten herb opiſuie, ſtrzała, prawi, powinna bydź na dwoch tryangułach z ſobą połączonych oſadzona, końcem do gory proſto wyrychtowana, przez nię dwa krzyże idą, na hełmie Pawi ogon: czyli raczey, iako tenże autor dorozumiewa ſię, że to nie tryanguły, ale Kotary Tatarſkie, albo pomnieyſze Szałaſze, ktore poſpoliciey na kſztałt tryangułow zwykli ſobie Tatarowie ſtawiać dla zaſłonienia ſię od rewolucyi powietrza: Nadany zaś bydź rozumiem tē herb Stołobotowi Rycerzowi w Siewierzu Moſkiewſkim od Xiążąt Litewſkich za dzieło iakieś nad Tatarami przeważne. Tym ſię herbem wedle niego pieczętuią Winkowie, z ktorych Siemian Winko, w zaſługach od Zygmunta Auguſta Krola wziął niektore dobra na Ruſi. Jwan Winko pod Moſkiewſką expedycyą za Stefana Krola, pod Wielkołukami znaczne dał dowody odwagi ſwoiey. Bazyli pod Drobobuzem życie ſwoie y ze krwią w okazyi dla Oyczyzny wylał. Mikołay także Rotmiſtrz pod Białymkamieniem kulą z działa zabity. Jedni z tych Winkow na Wołyniu, drudzy w Kiiowſkim oſiedli.

*STOMA w Brześciańſkim Woiewodztwie, kędy Antoni Stoma y Krzyſztof podpiſali elekcyą Jana III Krola, idą od Stumana niegdy Xięſtwa Zmudzkiego Gubernatora, ktory wpadſzy do Chełmińſkiey ziemi w roku 1270, z woyſkiem ſwoim wſi y miaſteczka pod Krzyżakami iedne popalił drugich przez moc dobył, y niepoliczoną zgraię ludzi w niewolą zabrał, krom inney obfitey zdobyczy. *Stryikowſki fol:* 299, *Koiał: par:* 1 *fol:* 5. Drugi, ale iuż z Krzyżakami trzymaiąc, Grodno miaſto naſzedł y złupił, *Koiał: in Mſ.*

*STOPINSKI *herbu Junoſʒa* w Płockim Woiewodztwie, iedna ich dzielnica z Rościſzewſkiemi.

STRACHANOWSKI *herbu Srzeniawa* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Strachanowſki w Kaliſkim 1697.

STRADOMSKI *herbu Prus 1mo* w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Stradomia, ktore dobra *według Okolſkiego* poſzły od nich w Dom Lubomirſkich, a od nich do Prepozytury Wiſnickiey przyłączone na wieczne czaſy, iedenże

denże to zaś Dom ieſt z Sczepanowſkiemi, ale od dobr wſpomnionych nazwiſka tego nabyli. Z tych Krzyſztof Radomſki pierwſzy z Woiewodztwa Krakowſkiego, deputatem obrany na Trybunał Koronny dopiero ſię poczynaiący. Marcin Dworzanin Zygmunta Auguſta y Stefana Batorego Krolow, od pierwſzego z nich z Katarzyną Krolewną do Szwecyi wyſtany, odprowadzaiąc ią Janowi Xiążęciu Finlandzkiemu, gdzie gdy Katarzyna w więzieniu ſyna powiła Zygmunta, potym Krola Polſkiego, on go z Secemińſkim do krztu trzymał; gdy ſię potym do Oyczyzny wrocił, iezdził w legacyi od Stefana Krola, do Rudolfa Ceſarza, a Zygmunt III ſkoro na tronie Polſkim oſiadł, rekompenſuiąc mu iego zaſługi, nadał mu w roku 1599 dobra Dunaiow, Borſczow y Czerkaſowcze. Jana Stradomſkiego kilku ſynow zoſtało, Hieronim Podſtaroſci Czorſztyńſki, Mikołay, Zygmunt dziedzic na Wrocimowy, Podſtarości Sądecki, ten zoſtawił kilku ſynow, z ktorych ieden w Zakonie S. Benedykta kwitnął; Krzyſztof w Nakle pod Lelowem dziedzic, Podſtarości Olſztyńſki, długo na dworze Joachima Ocieſkiego Kaſztelana Sądeckiego, Staroſty Olſztyńſkiego bawił, w roku 1590 Poborca, *Januſzov: ſtat: fol: 361*, umarł 1603, złączył ſię dożywotnie z Anną Wilkocką, z ktorey zrodził dwie corki, Zofią Adamowi Tęgoborſkiemu w Wielkiey Sielnicy, Barbarę Szypowſkiemu, zaślubione, y ſynow Jana Dziekana Lelowſkiego, Plebana Nakielſkiego; Joachima, tego żona Małgorzata Trzebińſka, wdowa po Hieronimie Gaiowſkim, atoli zſzedł *ſterilis*, Zygmunta, ten w Zakonie S. Franciſzka Bernardynem zoſtał, Mikołaia Piſarza Grodzkiego Chęcińſkiego, tego pierwſza żona była Elżbieta Grabkowſka, corka Jana, ale *ſterilis*, druga była corka Mikołaia Maja. Staniſław Stradomſki, ktorego urodziła Suchorębſka, dziedzic na Kempanowie, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Raciborzewſką, od ktorey byli dway ſynowie, Jakub y Staniſław, drugi raz z Anną Rożnowną corką Jakuba Rożna Podlędka Krakowſkiego z Myiowſkii, z tą miał to potomſtwo, Krzyſztofa, Zygmunta, y Jana, corki zaś, Barbarę z Pawłem Minockim, Agnieſzkę z Kaſzowſkim, Elżbietę z Baranowſkim herbu Rawicz, Katarzynę także z Baranowſkim, y Annę z Koſſakowſkim dożywotnie zmowione. Melchior Stradomſki dziedzic na Sczucinie, z Ocieſkii zoſtawił ſyna Jana, y w obozie y na rożnych dworach wſławionego, ten poiął Ożarowſką z Oleśnickii ſioſtry rodzoney Woiewody Lubelſkiego zpłodzoną, zoſtawił z niey dwoch ſynow, Mikołaia y Malchera, z tych Mikołay dziedzic na Zorawicach, miał za ſobą Katarzynę Pſzonczankę z Babina, z ktorey był ſyn Michał. Malcher drugi, dziedzic na Sczuczynie, tego z Ligęzianki z Piotraſzowſki ſyn Jan, ktory dwa razy wkraczał w kontrakty małżeńſkie, *imo voto* z Magdaleną z Zakliczyna Jordanowną, ta mu powiła czterech ſynow, Jerzego, od ktorego ſyn Jerzy Stolnik Kiiowſki, Jędrzeia, Dworzanina u Krola Michała, ten to zdami ſię Jędrzey w roku 1675 brał żonę Helenę z Kozietuł Skarbkownę herbu Abdank, ſynow iego czterech zoſtało, Franciſzek, Jan, Dominik, y Antoni, corki; Maryanna Potocka, y Zofiá Szembekowa. Alexandra, Zakonnika S. Norberta w Hebdowie, y Michała w Zakonie OO Reformatow: *2do voto* z Kryſtyną z Kozietuł Skabkowną, z tey miał ſynow trzech, Jozefa Łowczego Rożańſkiego, Michała Stolnika Owruckiego, żona iego Tereſſa Malczowſka, y Franciſzka, tego z Tereſſy Komarnickii, corka Konſtancya Byſtrzanowſka. Jerzy Stradomſki miał za ſobą Barbarę Kraſińſką Kaſztelankę Płocką. N. Kotowſką. Elżbieta Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. N, poiął

iął Magdalenę Jutrowſką, z tey ſyn Jan. Dorota Staniątecka Przeoryſza w roku 1542, Anna była za Waleryanem Strowſkim. *Acta Caſtren: Sandec: 1649.* Maryanna za Rogolińſkim Podczaſzym Bełzkim.

STRASZ *herbu Odrowąz* w Krakowſkim y Sendomirſkim Woiewodztwach, piſzą ſię z Kościelnik albo z Białaczowa, bo *Miechov: lib: 4 cap: 53* wſpomina Jana Straſża z Kościelnik, ktory na koronacyi Władyſława III Krola Polſkiego, rzucił był tę kweſtyą, czy ſię godzi tak młodego Krola koronować. Do tychże należy B. Prandota z Białaczowa Biſkup Krakowſki, o ktorym mowiłem w pierwſzym tomie pod Białaczewſkiemi. Jana z Białaczowa na woynie Pruſkiey wſpomina *Biel: fol: 344.* Imbraim Straſz w młodych bardzo leciech od Tatarow w niewolą wzięty y Turkom zaprzedany, do tey między niemi prerogatywy przyſzedł, że w nayprzednieyſzych legacyach do Panow Europeyſkich był zażywany, oſobliwie w roku 1562 do Ferdynanda Ceſarza w Frankforcie nad Menem poſelſtwo ſwoie ſprawował, w roku 1569 do Zygmunta Auguſta Krola Polſkiego, *Biel: fol: 624, M. Biel: fol: 3311 Warſzawic: orat: 7 Turcica & orat: 14.* Lenard Straſz Burgrabia Krakowſki 1573. ale dyſſydent, poſeł na konwokacyą 1572 *Biel: fol. 657.* Jan także Burgrabia Krakowſki 1584. *Paproc: fol; 697.* Woyciech pod Pleſzkowem heroicznie przeciwko Moſkwie ſtawał, *Biel: fol: 782.* Barbara Straſzowna Jędrzeia Gawrońſkiego Kaſztelanica Wieluńſkiego żona umarła 1649, co poznać z iey nadgrobku marmurowego w kościele Mnińſkim. N. Straſz zacny żołnierz, miał za ſobą Oleśnicką herbu Dembno dziedziczkę w Chmielniku. Krzyſztof w woynach Moſkiewſkich, Pruſkich odważny, zſzedł z tego świata 1644, ktorego ſyn Władyſław z Urſzuli Krezianki zpłodzony, nadgrobek mu w Włoſczowie wyſtawił, *Starowol: in Monum. fol: 792.* N. Piſarz Grodzki Sanocki, świat pożegnał w roku 1667, w Sanoku pogrzebiony. Paweł Straſz Dziekan Mſczonowſki, Pleban Dabſki 1692, ktorego ſynowiec Jacek. N. była za Tomaſzem Leſczynſkim Sędzim Ziemſkim Sanockim. Jadwiga za Janem Skrzyńſkim. O iedney z Domu Straſzow, piſze *Reſcius in Atheiſmis fol: 49,* że ſię z tey okazyi do wiary katolickiey nawrociła. W miaſteczku Jaśle na Ruſi, Miniſter Nowokrzczeńſki, w publicznym do ſwoich kazaniu, wſzyſtkich ſwoich ſłuchaczow do nowego krztu zachęcał, tą ich obietnicą łudząc, że miał na każdego z nich Duch Swięty z nieba zſtąpic, tym kſztałtem, ktorym niegdy pokazał ſię, kiedy Chryſtus od Jana był chrzczony. Co zeby był tym prędzey w nich wmowił, z ſzat ſię ſwych wyzuwſzy, pierwſzy ſię w kadź pełną wody, rzucił, przeſtrzegaiąc wſzyſtkich, żeby pilno uważali, iak Duch S. na niego zſtępować będzie. Omylił ſię iednak fałſzerz, bo z piekła zły duch przybył, ktory go iuż wkoło kadzi kręcił, iuż przewracał, iuż do gory wynoſił, a potym y z głową głęboko nurzał, y wymyślnie męczył. Patrzali na to wſzyſcy, y żeby ſię Bogu z żalem oddawał, zalecali, na co on: nie wierzę, prawi, żeby był Bog prawdziwy, ktory wiary naſzey cudami nie potwierdza. Co tylko to wymowił, tak go bies dobrze w owey wodzie, zanurzył y poty trzymał, poki ſię nie zalał, y śmierci z wodą nie chłyſnął.

*STRASZEWSKI *herbu ſtrzała rozdarta.* N, Straſzewſki miał za ſobą Franciſzkę Dziulankę. N. była za Alexandrem Młodzianowſkim Podczaſzym Bracławſkim. N. za Kazimierzem Chronowſkim. N. Skarbnik Upitſki, poſeł na Seym 1738, drugi Woyſki Upitſki.

*STRASZKOWSKI N. Straſzkowſka żona Mikołaia Sokołowſkiego Woiewody Łęczyckiego, *Paproc: o herb: fol: 426.*

*STRASZYNSKI *herbu Lew* w Pruſiech, Lew, zaś taki powinien bydź iak u Wolfow, tylko, że rzek nie maſz, y na hełmie ſam tylko Lew, łapa iedna prawa w gorę, druga przednia na doł, nog zaś tylnych z korony nie widać, tak go opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſkich:* atoli według niego, iuż ten Dom zſzedł, piſali ſię Von Buchwałd, z ktorych iedna była za Gablentzem.

*STRAWINSKI *herbu Hypocentaurus* w Xięſtwie Zmudzkim, z ktorych Staniſław Strawiński zpłodził ſyna Dawida, Gabryel Strawiński, *Koiał: in Mſ.*

*STRAWINSKI *herbu Sulima. Paproc: o herb: fol: 673* piſze, że Strawińſka herbu Doliwa była za Gotuntowicem, za ktorym autorem y ia idąc, Strawińſkich do herbu Doliwa pociągnąłem, atoli *Koiał: in Mſ.* powiada, że Strawińſkich Dom, herbem ſię Sulima pieczętuie, luboć ſą y trzeci tamże w Xięſtwie Litewſkim Skirmuntowie Strawinſcy, o ktorych mowiłem pod Skirmuntami, ale ci do herbu Przyiaciel należą. Sulimczykowie, ci kwitneli, Marcin, Balcer, Erazm y Krzyſztof, bracia rodzeni, Adam zaś brat ich ſtryieczny, z tych Marcin Kaſztelan Mińſki z Seymu 1591 zapiſany deputatem na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol, 610*; na woynę Moſkiewſką, że Stefanowi Krolowi pożyczył był pewney ſummy, zkąd puſzczono mu było Miaſta Mohylowſkiego prowenta, pokazuie ſię z Konſtytucyi 1595, ktora mu *fol: 678.* tę ſummę z ſkarbu wyliczyć kazała: *Koiałowicz* go Witebſkim Kaſztelanem piſze, niewiem czy nie omyłką, y Pułkownikiem, ſyn iego Hieronim Maxymilian, Staroſta Rohaczewſki. Balcer brat rodzony Marcina, naprzod Ciwun Trocki, poſeł na Seym 1598, y deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, y 1607 *Conſtit: fol: 878,* w roku 1620 iuż Staroſta Mozyrſki y poſeł na Seym, ſtanął Kommiſſarzem między inſzemi przydanemi na woynę Turecką przeciwko Oſmanowi, *Conſtit: fol: 2,* w roku 1631 Woiewoda Mińſki y deputat na ſądy fiſzkalne, *Conſtit: fol: 11.* Erazm trzeci brát Pułkownik krolewſki, ośm lat w niewoli Moſkiewſkiey przepędziwſzy, gdy ſię do Oyczyzny powrocił, Podkomorzym był Nowogrodzkim Siewierſkim. Krzyſztof czwarty brat Sędzia Ziemſki Trocki, mąż woienny, Poborcą go wſpominaią *Konſtytucye 1609 fol: 927*, ſynowie iego, Kazimierz, Karol, Zbigniew, Maxymilian, Alexander, Troian y Krzyſztof. Kazimierz Koniuſzym był Trockim 1648. Karol Podkomorzym Starodubowſkim, Pułkownikiem ludu Powiatowego przeciwko Kozakom, od ktorych na wycieczce ieſt zabity 1648. Zbigniew, Sędzią Ziemſkim Starodubowſkim, od ktorego ſyn ſię zoſtał Adryan, Maxymilian Stolnikiem Starodubowſkim, Troian Sędzią Grodzkim Ośmiańſkim, Krzyſztof na koniec Cześnikiem Ośmiańſkim. Adam Strawińſki brat ſtryieczny Balcera Woiewody Mińſkiego y inſzych, miał ſynow dwoch Bartłomieia y Bazylego. Mikołay Podſtoli Kowieńſki 1632 podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV. *Porząd: Elekc: fol: 18.* Kryſtyna Podkomorzanka Czerniechowſka, była za Janem Wacławem Karſkim Stolnikiem Nowogrodzkim, *Okol: tom. 2 fol: 573.* Maxymilian Chorąży Starodubowſki, Floryan Skarbnik Starodubowſki 1674. Franciſzek Woyſki Starodubowſki, Sędzia Grodzki Pińſki, poſeł na elekcyą 1697.

*STRECZAN *herbu Swierczek* w Xięſtwie Litewſkim w Powiecie Ośmiańſkim, Daniel Streczan, ſynowie iego Marcyan, y Adam, ſłużyli z Zygmuntem Słuſzką Chorążym Litewſkim, *Koiał: in Mſ.*

Stretkowski herbu trzy Tarcze.

Okolſki *tom: 3 fol: 218,* tak ten herb opiſuie, powinny bydź trzy tarcze w polu, dwie na gorze podle ſiebie, a trzecia pod niemi we ſrzodku, y przydaie, że ſię tym herbem pieczętuią Streczkowſcy.

*STROIC. Łukaſz Stroic Szlachcic Multańſki, indygenat otrzymał na Seymie 1593. *Conſtit: fol: 643.* Simeon Stroyca Wiſternik Multańſki *1596, Conſtit: fol:* 685.

*STROCKI *herbu trzy Xiężyce.* Tych Anteceſſorowie Annibal y Mikołay de Strozzc ſzlacheckiey familii w Xięſtwie Florenckim zrodzeni, przyſzli do Polſki z Krolową Boną, ktorych ſukceſſorowie oſiadſzy w Woiewodztwie Ruſkim, po otrzymanym indygenacie, zwać ſię poczeli Strockiemi. Lukrecya de Strozzc była naprzod za Radziwiłem Marſzałkiem Litewſkim Wielkim, potym za Kopciem Kaſztelanem Trockim. Mikołay Strocki był Posłem od Krola Auguſta pierwſzego do Francyi, miał za ſobą Hołowińſką, Miecznikownę Owrucką, ſyna miał Mikołaia, tego z Zorawinſkii, corka była za Staniſławem Baranowſkim Piſarzem Łomżyńſkim, Jan Strocki w Ziemi Sochaczewſkiey 1674, Franciſzek w Ziemi Chełmſkiey 1697.

*STROIŁOWSKI na Ukrainie. Alexander Stroiłowſki z Seymu 1613 Kommiſſarz do rewizyi dobr Lubecza, *Conſtit: fol: 29.*

*STROMSKI *herbu Sulima* w Kuiawſkim Woiewodztwie.

*STRONSKI *herbu Doliwa* w Krakowſkim y Sieradzkim Woiewodztwach, piſzą ſię z Sielnicy, znać że iedneyże dzielnicy z Sielnickiemi, *Beda hæres de Stroniow* w roku 1366 podpiſał liſt Klaſztora Jędrzeiowſkiego *u Papr. fol: 73.* Jan Strońſki poiął Maſtomięcką, z ktorey miał dwoch ſynow, ieden z nich zſzedł bezpotomny, drugi Aaron, był u Drzewickiego Arcybiſkupa Gniezn: Podkomorzym, żona iego Wiktorya Łyſzkowſka dziedziczka na Jamiołkach, z tey zpłodził cztery corki; Anna poſzła za Lutka, Zofia za Jana Bielawſkiego, Małgorzata za Czepowſkiego, Elżbieta za Tokarſkiego: ſynow zaś ſześciu, Jana, ktory był w Wieliczce Strygarem, Łukaſza, Piotra, Staniſława Piſarza w kancellaryi mnieyſzey Koronney, Marcina, ten z Łaſkim pod Oczakowem, znaczne męſtwo ſwoie pokazał, y Jędrzeia człowieka rycerſkiego. Od iednego z tych ſześciu braci, ktoremu ſię w podziale Jamiołki doſtały, idą Jamiołkowſcy. Waleryan Strowſki miał za ſobą Annę Stradomſką *Acta Caſtren: Sandec: 1649.*

*STROYNOWSKI *herbu Strzemię* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Stroynowſki miał za ſobą Kołkowne, nie zoſtawił tylko corkę iednę, ktora wydał za Skarbnika Krakowſkiego, dobra tego Jana, były pod Pinczowem Gory, *to Baran:* N. była za Samuelem Garlińſkim. *Starowol: in Bellat: Sarm: fol: 224 tak piſze* o Staniſławie Stroynowſkim: *Tribuni titulo præfuit, qui primum excubiarum ſemper curam geſſerat, ediderat q; non poſtremum ſuæ fortitudinis ſpecimen ad Slavinam ſub Regimine tunc Ruſinovii exiſtens, à quo cum trecentis Coſacis miſſus, ſexcentos Bohemorum equites nactus, ad internecionem fere deleverat. Jam verò integræ legioni præpoſitus, ad Glacium primò Comitis Turnii audacius palantes cohortes, maximis cladibus affecit, deinde ad Habelſverdam novem ruſticorum millia, fædiſſima ſtrage delevit, tum ad Strinam quoq; ſecundô præliô hæreticos devicit, & Rhenum tranſgreſſus Archiduci Leopoldo, uſq; adeo in profligandis rebellibus diligentem & ſtrenuam operam navavit, ut inter ſtrenuos milites, & conſiliô perſpicax, & manu egregiè fortis haberetur, ſucceſſit illi Ægidius Kalinovius.* Jędrzey Stroynowſki dziedzic wſi Opatkowic, brat iego Stefan był Scholaſtykiem Kamienieckim, Proboſzczem Dąmbrowſkim, deputatem na Trybunał Koronny, Zygmunt, Kazimierz, Stefan 1697. Jan miał za ſobą Borzymowſką z

Oyca Jana, z Matki Gołuchowſkiy urodzony, zpłodził Jozefa Jezuitę, y drugich.

STROZEWSKI herbu Prawdzic w Ziemi Wyſzogrodzkiey. Tomaſz, Marcin, Sebaſtyan, Kázimierz, y Franciſzek piſał ſię na elekcyi Auguſta II. z Ziemi Dobrzyńſkiey.

STRUMBERG herb. Powinna bydź Kotwica w czerwonym polu, taka iak w herbie Radzic Kmicicow, iakom mowił w drugim tomie, ale bez gwiazdy na hełmie zaś trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Paproc: o herb: fol: 578, Okol: tom: 3 fol: 180,* ktoby ſię tym herbem pieczętował, żaden nie piſze, w Strumberk Mikołay Cześnik Mozyrſki, podpiſał elekcyą Jana III Krola w Powiecie Upitſkim, ale niewiem czy do tego herbu należał.

STRUMIENSKI herbu Jelita. O iednym z nich piſze *Okolſki*, że wydał Xiążkę do druku *o Stawach,* był to Woyciech Strumieńſki, *y według Starowol: in Centur: Script: fol: 119 napiſał po Polſku Xiąſzkę de Agricultura.*

**STRUMIŁO herbu Nałecz.* Dawnieyſzemi czaſy w Ziemi Lwowſkiey gniezdzili ſię, z ktorych Jerzy naprzod był Chorazym Lwowſkim, a potym Podkomorzym w roku 1463, *Acta Terreſtr: Leopol:* Alexander Staniſław Strumiło Pietraſzkowicz Staroſta Smoleńſki, w roku 1489 poſeł do Moſkwy, upominaiąc ſię Kniaziow Litewſkich, ktorzy z Siewierza do Moſkwy przenieśli ſię, drugi raz w roku 1494, żeby był rozſzył przyiaźń Moſkiewſką z Wołochami, trzeci raz w roku 1499, z expoſtulacyą o krzywdy od Moſkwy poczynione, *Koiał: par: 2.* Jakub, Stefan, Piotr, Mikołay Strumiłowie bracia rodzeni; Teodor ſyn Jakuba, mężnie ſtawał w potrzebie pod Zborowem w pułku Kazimierza Sapiehy Podkanclerzego Litew: Brat iego Jan Strumiło *Koiał: in Mſ.* Strumiłowſki Jozef w Połockim, ſynowie iego Krzyſztof, Konſtantyn, Staniſław y Michał.

STRUPIECHOWSKI herbu Jaſienczyk w Ziemi Liwſkiey.

STRUPINSKI herbu Kotwic, piſze o nich *Okol: tom: 3 fol: 180,* y powiada że iedni z nich oſiedli na Wołyniu, drudzy w Grodzieńſkim powiecie, tylko że pas w herbie, powinien bydź czarny.

STRUS herbu Korczak, Piſali ſię zdawna z Komorowa, ile że właſna Korczakow Komorowſkich krew, od ktorych wyſzli, z Bełzkiego potym Woiewodztwa na Podole ſię wynieśli: Imienia zaś Struſow okazyą im było, czyli Zamek dziedziczny Struſow nazwany, czyli *iako Okolſki chce,* że cale Márſowi łudzie, żelazem y ſzablą żyli, ni twoi Struſowie, krwią, fortuną y życiem ſwoim tak rozrutnie na dobro tey Oyczyzny ſzafowali, Domu tego Familianci, że o nich Paweł Potocki Kaſztelan Kamieniecki *in Centur: Viror: fol: 163 tak mowi. Ex Struſſia gente, raro aliquis integrum corpus ſepulchro ſuo tulit; à Starawol. in Bellat: Sarmat: fol: 213* więcey przyznaie. *Nullus illorum ſua morte periit, ſed in acie quilibet, & pro tuitione patriæ libertatis, à barbaris interempti prope modum omnes;* iakoſz *y Paproc: w Gniazdzie Cnoty,* Dwudzieſtu czterech narachował, ktorzy w rożnych potyczkach, mężnie ſtawaiąc, trupem legli. *Kromer lib: 30. Miechov: lib: 4 Biel: fol: 500,* dwoch Struſow braci rodzonych ſławią. Felixa y Jerzego, ci w pięćdzieſiąt tylko koni, na większą zgraię Wołochow napadſzy, lubo ſię mężnie doſyć bronili, atoli wielkością ſilnieyſzy nieprzyiaciel, tak wziął gorę nad niemi, że Felix w tey porażce zginął, ktoremu gdy na ratunek Jerzy bieży, z konia ſzwankował, zaczym od Wołochow otoczony y w niewolą wzięty, gdy go przed Bogdanem Woiewodą Wołoſkim ſtawiono, w oczach ſwoich ten Tyran, z innemi okrutnie śmią ściąć go kazał, wſzakże pozoſtała tych godnych mężow kawalerya náza-

iutrz krwi ſię ich dobrze zemściła, bo dopadſzy Wołochow, na głowę woyſko ich poraziła, tam Borkułab Chocimſki padł trupem, Kopacz Hetman woyſka tego, zaledwo ſię ucieczką ſalwował, a Woiewoda Wołoſki przez poſły ſwoie o pokoy proſić muſiał u Alexandra Krola. Tąż kawalerſką śmiercią Oyczyźnie ſię zalecił Jakub Strus Staroſta Chmielnicki, o ktorym *Starowol: in Bellat: Sarm:* Długo on z Marcinem Woiewodą Podolſkim y Mikołaiem Woiewodą Krakowſkim y Hetmanem Koronnym, Kamienieckiemi herbu Pilawa Rotmiſtrzuiąc, cięſzkim ſię w rożnych okazyach pokazał Tatarſkim y Wołoſkim kupom, aż też z Trzebińſkim na zagony Tatarſkie Podole puſtoſzące wyciekſzy, gdy go za pierzchaiącym nieprzyiacielem, daleko od ſwoich Marſowa natarczywość unioſła, oſkoczony, od niego ieſt y zabity pod Woronowem w roku 1520. Staniſław Struś, y ten rycerſką duſzę ze krwią oraz wylał na Raſtawickich polach, o czym *Paprocki pod herbem Abdank,* zoſtawił iednak tegoż męſtwa ſwego nieodrodnych ſukceſſorow z Wilczkowny herbu Poray, iednego Jerzego Kaſztelana Halickiego, z ktorym tytułem Konſtytucya 1601 luſtrować mu kazała dobra krolewſkie na Ruſi przez woynę zniſzczone, *Conſtit: fol: 742:* był oraz Staroſtą Bracławſkim y Winnickim, tego *Paprocki,* z dzielności, hoyności y ludzkości wielmi chwali, z Maryną Łuſczewſką herbu Nałęcz miał potomſtwo, y *Konſtytucya 1607 fol: 851* iuż po śmierci Jerzego, cło mu moſtowe przez Dnieſtr przyznała, alem ſię go nigdzie doczytać nie mogł. Drugiego Jakuba Staroſtę Chmielnickiego, fortunnego Rotmiſtrza, ktorego z Potockiy Generałowny Podolſkiy herbu Pilawa, Mikołay z Komorowa Strus Halicki, Sniatyńſki, Kołomyiſki, Chmielnicki, Lubaczowſki Staroſta, tyle ſobie wyſłużyła reſpektu w Pańſkich ſercach heroiczna cnota iego, godna naywiękſzych: ktorą zalecaiąc potomności *Konſtytucya w roku 1613 fol: 29,* mowi o nim, że przez wſzyſtkie expedycye woienne, od początku panowania Zygmunta III Krola, żadney nie opuścił, kędyby miłości ſwoiey ku Oyczyźnie, y Nayiaśnieyſzym Majeſtatom Polſkim nie oświadczył, oſobliwie iednak w Moſkiewſką kampanią, gdy ſię inne pułki zhukane do Związku z ſamey Stolicy Moſkiewſkiey rozbiegły, on mężnie nieprzyiacielſką potęgę y z zdrowia y fotuny ſwoiey uſczerbkiem na ſobie utrzymał, w nadgrodę czego, krolewſkie mu dobra Lubecz w tenutę Rzeczpoſpolita puściła. Tą dzielnością ſwoią tak ſię był Ruſkiemu y Podolſkiemu Woiewodztwom przymilił, że w niewolą pod Cecorą zabranemu, pobor łanowy Ziemia Halicka uchwaliła, na iego uwolnienie, a Konſtytucya 1623, piętnaście tyſięcy na okup iego, z ſkarbu Koronnego wyliczyć kazała, *Conſtit: fol: 16,* kędy też ſiedmioletnie iego w Moſkwie, dwuletnie w Konſtantynopolu za Oyczyznę więzienie przypomina: umarł ten zacny mąż w roku 1627, wieku ſwego 50, z wielkim wſzyſtkich żalem, złączył ſię był dożywotnie z Zofią Orzechowſką, nie zoſtały ſię iednak po nim tylko dwie corki, iedna z nich Helena z Kalinowſkim Walentym Alexandrem Generałem Podolſkim, a powtorzonym małżeńſtwem z Konſtantynem Xiążęciem Wiſniowieckim Woiewodą Ruſkim, druga z Sienieńſkim dożywotnie zmowione: ták na nim Dom ten wſławiony zniknął, *co y Starowolſki* wzwyż wſpomniony potwierdza. Jeſcze ſię iednak y po dziś dzień Struſowie w Polſzcze naſzey znayduią, czy iednak do tegoż herbu należą, zgadnąć nie mogę. *Konſtytucya 1670 fol: 27* Kommiſſarzem do kontrowerſyi od granic Węgierſkich zapiſała, Mikołaia Pawła Struſa Podczaſzego Wieluńſkiego, Jędrzey Staroſta Będzińſki deputatem na Trybunale Koronnym za-

ſiadał w roku 1712. Felicyan z Kiinſkii urodzony kwitnie temi czaſy. Jędrzey Strus Kamyſzkowſki 1630. *Acta Caſtren: Cracov:* Magdalena herbu Korczak była za Staniſławem Ruſzlem.

**STRYBEL* w Woiewodztwie Kiiowſkim, Filon Strybel Sędzia Grodzki Kiiowſki z Seymu 1598 Poborca *Conſtit: fol: 725*, Tenże iuż Podczaſzy Kiiowſki *1609 y 1613*, y 1623 poſeł na Seym, *Conſtit: fol: 4*, Piotr Woyſki Kiiowſki. Euſtachi 1626 Poborca. O Abrahamie *Konſtytucya 1638 fol: 53*. Daniel miał za ſobą Anne Sutkowſką, Katarzyna była za Konſtantynem Sutkowſkim.

STRUSIEŃSKI herbu Kuſzaba w Podlaſkim Woiewodztwie. Sebaſtyan, Jędrzey y Kaſper w Woiewodztwie Płockim 1697, Staniſław, Franciſzek 1632 w Goſtyńſkim.

STRUSINSKI herbu Szeliga w Ziemi Ciechanowſkiey. Krzyſztof Struſinſki w Woiewodztwie Rawſkim podpiſał elekcyą Jana III Krola 1674. N. była za Władyſławem Stamirowſkim.

**STRUTYNSKI herbu Sas*. Jan Berlicz Strutyńſki Stolnik Wilkomirſki Staroſta Tyborowſki z Seymu 1703 Kommiſſarzem zapiſany do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 22*. Jan Kaſztelan Inflantſki, Staroſta Wilkomirſki Szakinowſki, żona iego Zyberkowna Kaſztelanka Inflantſka. Ambroży Staroſta Horodelſki miał za ſobą Juliannę Rościſzewſką Sędziankę Kiiowſką, wdowę po Błędowſkim.

STRYIENSKI herbu Tarnawa w Woiewodztwie Lubelſkim, Jakub Stryienſki w roku 1607 poſeł od tegoż Woiewodztwa do Krola Zygmunta III. N. miał za ſobą Sienicką, od ktorey corka poſzła za Sobieſkiego *Geneal: Sienic:* Paweł Sryienſki Woyſki Grodzieńſki, złączył ſię dożywotnie z Joanną Gruzewſką Podkomorzanką Zmudzką, Zygmunt Cześnik Sanocki, z ſioſtrą iey rodzoną Teodorą. Paweł w Zakonie naſzym temi czaſy: ſioſtrá iego rodzona, iedna za Suchodolſkim Łowczym Lubelſkim, druga za Radzimińſkim. Władyſław, Franciſzek, Jan, Woyciech y Adam 1697.

**STRYIKOWSKI herbu Korzbog*. O tych świadczy *Łukaſz Paproc: Łaſki Cudow: fol: 28*, gdy powiada, że Katarzyna Stryikowſka tego herbu Xieni pierwſza Zakonu S. Benedykta w Sierpſkim klaſztorze konſekrowana w roku 1631, umarła 1634, do Obrazu Matki Boſkiey w Sierpſku niektore ſzaty oddała. Dorota Stryikowſka Piotra Czarnkowſkiego Podkomorzego Poznańſkiego małżonka, po ktorego ześciu owdowiawſzy, gdy y młode lata y twarz dorodna w wielu do niey kawalerow nęciła, żeby ſię była importunney konkurrencyi zbyła, tym łacniey, publicznie w kościele ſlubem ſię czyſtości obowiązała, w Krakowie potym mięſzkaiąc, całą reſztę życia ſwego na modlitwie, y rożnych dobrych uczynkach przepędziła, aż też poſzła po zapłatę do nieba w roku 1649, ciało iey złożone w kościele naſzym Krakowſkim u S. Piotra, ktoremu z ſwoią dobroczynnością łaſkawą pokazała ſię, *Hiſtor: Coll: Cracov:* N. była za Tomickim Janem, *Okol: tom: 2 fol: 171*. Katarzyna była za Chociſzewſkim.

STRYIKOWSKI herbu Leliwa w Łęczyckim Woiewodztwie. Tluk de Stryikow w roku 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk: w ſtatucie fol 141*. Piotr naprzod Cześnik Łęczycki *1433. Łaſk: ſtat: fol: 52*, potym Kaſztelan Inowrocławſki *1457 fol: 65*, w tymże roku pod Choynicami doſtał ſię w niewolą Krzyżakom, *Cromer lib. 23 Biel. fol: 404*. Piotr Kanonik Krakowſki w roku 1578. Piotr Podkomorzy Krola Stefana Batorego 1577, *Paproc: Wypis o Iwoni Podkowie*. Mikołay Rotmiſtrz w liście przypowiednym Kazimierza III Krola Polſkiego w roku 1471 *u Paproc: fol: 478*. N. Opat Oberſki. Władyſław z Seymu 1638 Kommiſſarzem zapiſany. Do tegoż herbu należał Maciey Stryikowſki Kanonik Zmudzki, hiſtoryk y Pòéta ſławny, iako ſam o ſobie świadczy, *in Libro de Orig. Litvan:* gdzie przydaie, że Oſoſtow miaſteczko w Łęczyckim Woiewodztwie leżące, dziedzictwem było tego Domu, ale ſię przenioſło do Łaſkich Korabitow, ztąd ten Maciey piſał ſię Strykowſki Oſoſtowicz, y przydaie, że to iedenże Dom z Piorunami, Tulkowſkiemi, Oſoſtowiczami Stryikowſkich: dziecięciem ieſcze będąc w piąciu leciech w ſtawie utonąwſzy, prawie iuż umarły z tamtąd wyciągniony, długo bez żadnego znaku życia leżał, y lubo potym do ſiebie przyſzedł, przecięż bez mowy cały tydzień leżał; w krotce potym dzwonu rozmachanego impetem w głowę ciężko uderzony, z tego razu ten defekt wynioſł, że mowę miał prędką y przepryſkuiąca. W roku ſzeſnaſtym życia ſwego, zkończywſzy ſzkoły, do Xięſtwa Litewſkiego zaiachawſzy na chleb ſię rycerſki udał, więc na prezydium w Witebſku łat kilka, pod kommendą Alexandra Gvagnina Włocha tey fortecy ſtrzegąc, cokolwiek mu czaſu wolnego od woiennych zabaw zoſtało, ten wſzyſtek Xiąſzkom dawał, napiſał *Sarmatiæ Europeæ Deſcriptionem*, ktorą Gvagnin kryiomo Stryikowſkiemu odiąwſzy, pod ſwoim imieniem do druku podał, naprzod w Krakowie 1578, a potym w Spirze, 1581: z żalem ſwoim patrzał na to Stryikowſki, a do Stefana Krola uciekſzy ſię w tey doli, otrzymał od niego przywiley, ktory też w kronice ſwoiey na początku położył, w tym Stefan tak o kronice iego, iako też y o tey *Deſcriptionem Sarmatiæ Europeæ* świadczy, że to praca własna Stryikowſkiego, oraz przykazuiąc, żeby żadna Drukarnia nie ważyła ſię pod karą, oboyga tych Xiąg bez wiedzy autora albo drukować, albo przedawać. A do tego Gvagninowi zadaie Stryikowſki, że był człowiek nie douczony, y nie umieiący ięzyka Łacińſkiego, nie mogł tedy taki człowiek, chyba ſię cudzą pracą popiſywać: *Koiałowicz* preświadcza Gvagnina racyami o to podeyście Stryikowſkiego, *Hartknoch także y Braun de Scriptor: Polon: fol: 38* toż wnoſzą, y ztąd poniekąd że ta *Deſcriptio Sarmatiæ*, Kroniki iego, zda ſię bydź krotkim zebraniem; y lubo poſpolicie Gvagnina za autora tey Xiąſzki rożni piſarze przywodzą, z tym wſzyſtkim to nie zkąd inąd pochodzi, tylko że mało gdzie y z trudnością znaydzieſz kronikę Stryikowſkiego, *Deſcriptionem zaś Sarmatiæ pod imieniem Gvagnina*, ile nie raz z druku wychodzącą, częściey, y mnie ſamemu widzieć ſię doſtało. *Starowol: in Hecat: elogio 30* tak o tym Macieiu piſze, *Latinis & Græcis literis imbutus, haud vulgarem nominis famam in Scholis Academ: Cracov: promeruit, Liſsiæ etiam ſtuduit, Germaniam peragravit, Italis Viris doctiſſimis fama doctrinæ innotuit, plurimiſq; in Gallia. In exteris notus, domi quoq; à viris illuſtribus amatus, ab Epiſcopo Samogitiæ vocatus, Canonica dignitate & Archidiaconi officiô ornatus, ab Auguſto autem Rege, Sanctioribus reconditarum rerum notis præfectus, in eodem ſtudio ætatem conſumpſit.* To zaś ſam o ſobie piſze, że w roku 1574 z Jędrzeiem Tarnowſkim legatem do Porty pod interregnum, iezdził do Konſtántynopola, ktora droga otworzyła mu pole do luſtrowania wielu miaſt y Prowincyi tak w Europie, iako y w Azyi; w tey drodze gdy z Galaty do Konſtantynopola płynie, mało go dway Turcy do Chalcedonii w niewolą nie przedali, po drugi raz także gdy Pruſką ziemie luſtrował, mało o zgubę życia nie przyſzedł, *iako ma fol: 638*. Piſał te Xiegi 1mo. *Kronika Polſka, Litewſka, Zmudzka y wſzyſtkiey Ruſi Kiiowſkiey Moſkiewſkiey, w Krolewcu 1582 in fol.* 2do. *Sarmatiæ Europeæ deſcriptio, lubo od kogo inſzego wydana, iako ſię wyżey namieniło.* 3tio. O *koronacyi Krola Henryka wierſzem, y ſtylem Łacinſkim, w Krako-*

w Krakowie, iako świadczy w Kronice lib: 25 c. 2. fol: 776, tamże powiada, że *opiſał pogrzeb Zygmunta Auguſta.* 4to. *Goniec cnoty wierſzem wydany w Krakowie 1574.* 5to. *Przeciw Nowokrzczeńcom wierſzem Polſkim 1572.* 6to. *De Ungariæ Regno & ejus Regibus.* 7mo. *O wolności Polſkiey y W. X. Litew: a ſrogim zniewoleniu wiernych pod iarzmem Tureckim, y o Rokoſzu Ceſarza Amurata, w Krakowie 1575.* 8vo. *O zdrowey poradzie polſkim wierſzem.* 9no. *O Tyrańſtwie Wielkiego Kniazia Moſkiewſkiego* 10mo. *fol: 5. Kroniki ſwoiey piſze że podał do druku Genealogią Enoſa wnuka Adamowego z Seta, z annotacyą lat, kiedy kto z nich żył, fol: zaś 89 mowi, że opiſał prawie od potopu wywody Sławańſkich Ruſkich narodow, ze dwu ſet przynaymniey autorow: fol: 346 obiecywał, że miał wydać wierſzem Polſkim o dawnych zwyczaiach y zabobonach ſtarych Litewſkich. Do teyże Genealogii przydał Zywoty Krolow Polſkich 1575.* 11mo. *Tabula Chronographica Genealogiæ & geſtorum Ducum Litvaniæ, iako ſam o ſobie świadczy fol: 354.* 12mo. *O dobyciu Carogroda. Koiał: in Mſ.* 13tio. *Zwierzciadło Kroniki Litewſkiey w roku 1577, w ktorym o Familiach niektorych piſze.* Nad to *fol: 790 Kroniki ſwoiey powiada o ſobie, że zebrał iuż był zupełna hiſtorya Zygmunta Auguſta, Henryka y Stefana, y gotową miał do druku.* Przyznać to trzeba Stryikowſkiemu, że wielką pracą y iak ſam namienia, ośmletnią z rożnych autorow Kronikę ſwoię zebrał, atoli Latopiſczom Litewſkim y Ruſkim, zawſze przeciwko Polſkim hiſtorykom bardziey ſprzyiał.

**STRYISKI.* Staniſław Stryiſki Dziekan Lwowſki w roku 1592 *na liście Zygmunta III Krola danym Miaſtu Lwowſkiemu.* N. Stryiſki miał za ſobą Ciepnińſką.

**STRYSZOWSKI.* Gniewoſz Strzyſzowſki poſeł z Woiewodztwa Bracławſkiego na Seym 1569 podpiſał Unią Litwy z koroną, *Conſtit: fol: 172.*

STRZAŁY w tych herbach znaydzieſz, Baworowſki, Baybuza, Bełty, Białokurowicz, Białynia, Bogoria, Bratkowſki, Chalecki, Blanckenſtein, Boguſki, Kościeſza, Mądroſtki, Odrowąz, Lis, Makarowicz, Kalinowa, Pnienia, Helt, Newlin, Odyniec, Rubieſz, Akſak, Rudecki, Hołodyńſki, Siekierz, Nowoſiel, Łoſiatyńſki, Samſonowſki, Strzały w Tuzinie, Nieſobia, Niemczyk.

STRZAŁA herbu Kotwicz w Krakowſkim Woiewodztwie, z tą iednak rożnicą, że na tarczy powinien bydź pas czerwony, iuż nie wſzerz iey wyciągniony, ale wzdłuż proſto do gory, na hełmie zaś trzy piora ſtruſie. Za czaſow Władyſława Krola Jagełła, Piotr Strzała dziedzic na Soſnowicy z Xięſtwa Raciborſkiego do Polſki przyſzedł, ktory był u niego w wielkich reſpektach dla znaczney umieiętności, ktora ſię w nim wydawała w kunſztach rycerſkich, miał zaście z Konradem Xiążęciem Kozleńſkim, y dla tego z Sląſka do Polſki ſię wynioſł. *Biel: fol: 318*; atoli niektorzy z nich zoſtali ſię w Xięſtwie Raciborſkim, gdzie iuż *za czaſu Paprockiego*, ieſzcze pod imieniem Strzałow kwitneli. Drugich w tymże Xięſtwie, Chmielikami zowią, a to z tey przyczyny, że Przodek ich Strzała, miał głowę kędzierzawą. Trzecich w Bytomſkim Xięſtwie zowią Silchenami, gdzie ieden z tych był Sędzią tego Xięſtwa, a po nim ſyn iego, nazwani zaś dla krzywego patrzania tym nazwiſkiem Silchen. Znaydzieſz *w Paprockim o herb:* W *fol: 559* nie ktore liſty, w ktorych tranſakcye tego Piotra ſą zapiſane. W roku 1478 Mikołaia Strzałę wſpomina liſt *Claræ Tumbæ*, że dał był ſto czerwonych złotych do Konwentu, chcąc mieć Bractwo z temi tam Zakonnikami, iakoż przy tym klaſztorze ſłużąc Bogu, życia ſwego dokonał. Jerzy Strzała miał za ſobą Barbarę Słupſką corkę Mikołaia, ktorey oprawę czynił na Soſnowicach dwieście grzywien w roku 1464, *Acta Terreſtr: Cracov:* Jana Strzałę doczytał ſię *Paprocki*, na liście ugodnym z Januſzem Xiąże:

Xiążęciem Opawſkim za ſługi ſwoie w roku 1482. Jaroſz Strzała w roku 1543. Anna Strzalanka Xieni Konwentu Zwierzynieckiego Zakonu S. Norberta w roku 1553. na liście Zygmunta Auguſta Krola. Jan Strzała Podſtarości Krakowſki, ktorego ſyn Michał Staroſta Tyſzowiecki y Krayczy Krola Auguſta, miał za ſobą Wielopolſką, ktora po iego żeściu, żyła z Łaſzczem Podkomorzym Bełzkim, y Staroſtą Chełmſkim. Piotr drugi ſyn Jana Podſtarościego, Sędzia Ziemſki Zatorſki y Burgrabia Krakowſki, poſeł z Woiewodztwa Krakowſkiego, podpiſał Unią Litwy z Koroną *1569*, *Conſtit: fol: 171*, był y Poborcą Krakowſkiego Woiewodztwa 1576, *Conſtit: fol: 261 y 1581 fol: 394*, w roku 1588 poſłuiąc na Seym koronacyi Zygmunta III, był deputatem wyſadzony na ſądy tych, ktorzy Maxymiliana Arcy Xiążęcia Auſtryi do Korony Polſkiey forytowali. *Conſtit: fol: 471*, żona iego Dembińſka herbu Rawicz. Hieronim trzeci ſyn Jana dziedzic na Benczynie, zoſtawił z Taſzyckii ſyna Hieronima, w cudzych kraiach w kunſzcie rycerſkim wyćwiczonego, złączył ſię dożywotnie z Dembińſką Podſędkowną Krakowſką. N. była za Felixem Dembińſkim.

STRZAŁKA herbu Oſtoia. Adamowi z Rudze Strzałka *Viro genere, pietateq; & in inopes liberalitate* zmarłemu 1634, wywieſzona śmiertelna chorągiew w Krakowie na Skałce u S. Staniſława z herbem Oſtoia. *Starowol: in Monum:* był ten Adam Poborcą w Xięſtwie Zatorſkim y Oświecimſkim z Seymu 1627 *Univerſ: Pobor:* Paweł Strzałka Młodylſki, miał za ſobą Wiktoryą Wrzeſczownę. Są y Strzałkowſcy tegoż herbu w Woiewodztwie Sendomirſkim. N. Strzałkowſki Dworzanin Zygmunta I Krola, przez ktorego Piotrowi Tomickiemu, ſwemu w Węgrzech legatowi, ten Krol Biſkupſtwo Przemyſkie poſłał 1513 *Starowol: in Epiſc: Cracov:* Jan powracaiąc do Oyczyzny z dworu Ceſarſkiego, utonął w rzece Srzeniawa w roku 1569 *Ponetow: Commen:* Paweł, żona iego Wiktorya Wrzeſczowna 1703.

STRZAŁKOWSKI herbu Poray w Kaliſkim Woiewodztwie. Adam Strzałkowſki pod Batowem, doſtawſzy ſię w niewolą Tatarſką, gdy go modlącego ſię przed Obrazem Matki Boſkiey chciał zciąć Tatarzyn raz y drugi, zawſze mu ſzabla z ręku wypadała. *Nieſpork: Odrob:* Alexander 1658. Kazimierz w Poznańſkim 1674. N. Jędrzeia Łochyńſkiego Jelitczyka, N. Walknowſkiego, Tereſſa Adama Kierſkiego małżonki. Jan Strzałkowſki Zakonu S. Franciſzka ściśleyſzey reformy między inſzemi pierwſzy w Polſzcze promotor, o co chodził pieſzo do Rzymu, Annę Trachową dziedziczkę na Gliwicach chorą, ręku kładzieniem na nię uzdrowił. Jan *Societ: JESU* umarł w Kaliſzu 1670.

STRZAŁKOWSKI herbu Lubicz w Rawſkim Woiewodztwie. Jan Strzałkowſki Proboſzcz Nowomieyſki Dziekan Rawſki w roku 1661 oſtatnią wolą ſwoią czynił do Konwiktu Rawſkiego pewną fundacyą na ubożſzych Studentow z Familii ktoreykolwiek herbu Lubicz. *Hiſtor: Colleg: Raven:*

STRZAŁKOWSKI herbu Prawdzic w Mazowieckim y Bełzkim Woiewodztwach. Remigian Jan Strzałkowſki Łowczy Lwowſki, Pułkownik krolewſki, pod Chocimem za Jana III pamiętny woiownik, po ktorey kampanii, całą zimę z pola nie zchodząc, Tatarſkim wyboiom wſtręt czynił, od ktorych był raniony, *Konſtytucya 1676 fol: 38*, każe mu wracać ſummę, ktorą niegdy z ſwoiey ſzkatuły wyſypał na kawaleryi Polſkiey zapłatę. N. miał za ſobą Szydłowſką. N. Jadwigę Potocką herbu Pilawa. N. Staroſta Lityńſki wkroczył w małżeńſką ligę z Katarzyną Fredrowną Kaſztelanką Sanocką (ktora po iego śmierci ponowiła małżeńſtwo z Hieronimem Za-

łuſkim

łuſkim Kaſztelanem Rawſkim) z nią miał ſyna Alexandra Staroſtę Lityńſkiego, y corkę Fredrową Piſarzową Przemyſtką.

STRZAŁKOWSŁI herbu Połkozic w Woiewodztwie Mazowieckim. Staniſław Strzałkowſki 1632.

STRZEGOCKI w Płockim Woiewodztwie, Staniſław z Strzegowa, albo z Strzegocina Sędzia Płocki, podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk. w ſtat: fol: 14 w roku 1436, y 1446 u Karnkowſk: in Conſtit: Synod: fol: 86.* Wacław Strzegocki 1646: brata rodzonego miał Kanonika Krakowſkiego. N. poiął Dąmbſką corkę Staniſława z Dzikowny, z niey zpłodził dwie corki, iedna Joanna Wiſniowſka, druga Wiktorya Waſicka.

**STRZELECKI herbu Jaſtrzebiec* w Sanockiey Ziemi. Jan Strzelecki 1692.

STRZELECKI herbu Okſa. Mikołay z Strzelce Sędzia Ziemſki Sendomirſki 1413, podpiſał przywiley Hrodelſki *u Łaſk: w ſtat: fol;* 127. Klemens Wątrobka z Strzelce naprzod Biecki Kaſztelan 1436 *u tegoż Łaſkie; fol: 140, Długoſz lib: 12 fol: 676*, potym Sendomirſki Kaſztelan 1438 *fol: 129.* Jan Arcybiſkup Lwowſki, z młodſzych lat rycerſkim ſię chlebem bawił, y iako *Cromer namienia lib.* 21 pod Warną z innemi po niefortunney bitwie doſtał ſię był w pęta Tureckie, atoli z nich cudownie uwolniony do Oyczyzny powrociwſzy, ſtan ſobie duchowny obrał: wſtąpiwſzy na katedrę Lwowſką, miał nie co zatargi z ſwoią kapitułą, ktora w Rzymie dekret po ſobie że otrzymała, tak to bolało Jana, że z melancholii w Krakowie umarł w roku 1493, tamże w kościele S. Troycy u OO Dominikanow pogrzebiony, od brata ſwego Staniſława, o tym tak *Kromer lib. 24 piſze: Qua in parte ſingularis Stanislai Watrobeæ, gente Oxii pietas, & animi magnitudo ſilentiô prætereunda non eſt, qui juſſus à Rege in bona Sacerdotum, cupiditati ipſius adverſantium invadere, Regem, quàm Deum offendere maluit*, to było w roku 1461, był potym Kaſztelanem Sądeckim 1472, iakom czytał *na liście Kazimierza danym Miaſtu Lwowſkiemu, y u Kromera go* z tym tytułem znaydzieſz 1473; zſzedł z tego świata Woiewodą Bełzkim *iako chce tenże autor lib: 28 fol: 632. Scrobiſſov: in Vitis Epiſc: Leopol: y X. Załuſki in ſpecimine hiſtor: Pol: fol: 91 y 92, z Paproc: o herb karty 449. popraw 447 y Okol: tom: 2 fol: 393. y tu błąd, raczey 339*, wypiſuiąc Strzeleckich Senatorow, powiadá, że Staniſław z Sądeckiey Kaſztelanii poſtąpił na Kaſztelanią Bełzką, ale ſię myli: bo y ci autorowie nie mowią tego, ale powiadaią, że był Woiewodą Bełzkim, czegom y ia dowodził *tom: 1 fol: 166.* Kładzie potym Jana Wątrobkę Strzeleckiego Kaſztelanem Bełzkim, ale tego żaden z tych autorow przytoczonych nie mowi. Anna Strzelecka Chwaliboga herbu Strzemię. N. *1mo voto* Jana Domaſzewſkiego, *2do voto* Szornela małżonki. Alexander temi czaſy y Ignacy w Zakonie naſzym. Franciſzek miał za ſobą Annę Ptaſzyńſką.

**STRZELNICKI herbu Bełty.* N. Strzelnicki miał za ſobą Anaſtazyą Czeczelowną, z ktorey ſyn Konſtantyn. N. Annę Oborſką. Staniſław Kantor Płocki Kuiawſki, Poznańſki Kanonik, Scholaſtyk Warſzawſki 1532 umarł. *Starowol in Monum.*

STRZEMBOSZ herbu Jaſtrzebiec w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan z Jabłonicy Strzemboſz *Przywiley podpiſał Miaſta Lwowſ:* Tomaſz de Strzembo, *Theologiæ & Decretorum Doctor*, Kanonik Krakowſki, poſeł Kazimierza Jagellonowicza Krola w roku 1450 do Mikołaia V Papieża, *Damal: in Epiſc: Vladiſla:* Piotr Strzemboſz Woyſki Lubelſki 1587, Sędzia Kapturowy Sendomirſki, *Conſtit: fol: 425*, piſze o nim *Cichoc: Alloqu: Oſecen: lib: 2 cap: 13.* Mikołay 1587 podpiſał Uſtawy Ziazdu Pokrzywnickiego *Conſtit: fol: 427* Derſzław Dzier-

żek

żek Strzemboſz 1588 Poborca w Sendomirſkim, *Conſtit: fol: 503.* Jan Deputat na Trybunał Koronny z Sendomirſkiego w roku 1592, *co poznać z prefacyi do dyſputacyi X. Radziminſkiego Soc: JESU.* Adam w roku 1632 Rotmiſtrz Woiewodztwa tegoż obrany pod interregnum. *Laudum.* Jędrzey Proboſzcz Miłowſki 1621 był na Synodzie Prowincyalnym Piotrkowſkim, *Acta Synodi.* Jan także Proboſzcz Miłowſki Kanonikow Regularnych S. Auguſtyna, wielkim nakładem kościoł Miłowſki ozdobił, *Damalew: in Archiep: Gneſn: fol. 130*, kwitnął w roku 1649. N. miał za ſobą Krupczankę. N. Strzemboſzowna była za Hieronimem Romiſzowſkim herbu Jelita. *Paproc: o herb: fol. 203.* Filip Miecznik Sendomirſki, Sędzia Grodzki Opoczyńſki 1692, był y Sędzią Kapturowym Radomſkim. Filip brat Piotra dziedzic na Damniowicach 1596, *Acta Caſtren. Cracov.*

**STRZEMESKI herbu Lubicz* w Rawſkim y Ruſkim Woiewodztwach. Jeden z Lubiczow doſtawſzy dobr Trzemeſzna w Woiewodztwie Rawſkim piſać ſię począł Trzemeſkim, a ſukceſſorowie iego na Ruſi Srzemeſkiemi, dla dyſtynkcyi od Trzemeſkich, ktorzy ſą inſzego herbu. W Rawſkim tedy ci kwitneli, Maciey Lubiańſki z Trzemeſzna Trzemeſki, Burgrabia Piotrkowſki, ktoremu ſyn Kaſper Gnieźnieńſki, Łowicki Kanonik, Proboſzcz Pſczonowſki, nadgrobek wyſtawił w Piotrkowie 1632. *Starowol in Monum:* był ten Kaſper potym Suffraganem Gnieźnieńſkim, życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w roku 1665, wieku ſwego 70, w Łowiczu z nadgrobkiem marmurowym pogrzebiony, y z herbem Lubicz. Staniſław ſynowiec Kaſpra, Rycerz znaczny z Stefanem Czarneckim w Danii y Olſacyi. Ildefons ſynowiec drugi, był Opatem Orłowſkim na Sląſku Zakonu S. Benedykta, koło roku 1664. Na Ruſi zaś Tomaſz z Trzemeſzna z Woiewodztwa Rawſkiego przenioſł ſię w Ruſkie kraie, y tam oſiadł w roku 1460, kupił dziedzictwem wieś Snowidow y drugą Woziłow, iako ſię pokazuie *z Xiąg Grodu Trembowolſkiego y Halickiego:* te obie maiętności dopiero Krzyſztof Strzemeſki przedał Potockim Pilawitom, ile przyległe Potokowi; miał tenże Tomaſz y w Rawſkim ſwoie dziedzictwo: żona iego była Anna Chocimirſka herbu Grabie, z ktorey ſyn Ján ſłużył po Uſarſku 1489, a z Barbary Tureckii zoſtawił ſyna Marcina, ktorego wſpominaią *Acta Caſtren. Halic: w roku 1516*, był to człowiek rycerſki y obrotu wielkiego, złączył ſię był dożywotnie z Zofią Złotnicką herbu Nowina, y z nią zpłodził pięciu ſynow: 1. Maciey, ten miał za ſobą Jadwigę Turecką, ktora mu powiła ſyna Marka, y corkę Zofią Ceremowſką. 2. Walentyn, zoſtawił corki dwie, Dorotę Zyrowſką, y Eufrozynę Sczerbińſką. 3. Tomaſz, bratu ſwemu część dziedziczną oſobliwie w Trzemeſnie pod Rawą roku 1565 zapiſał w Haliczu. 4. Staniſław. 5. Jędrzey, ten naprzod kontraktował dożywotnie z Katarzyną Nepelſką, z tey miał corkę Agnieſzkę Węglinſką, y ſynow trzech, Marka, ktory corkę ſwoię Barbarę wydał za Jędrzeia Tworowſkiego herbu Pilawa, Walentego y Melchiora. Drugi raz kontraktował z Anną Wyſtępowną z Zarwanicy, z ktorą zoſtawił to potomſtwo, Katarzynę Polanowſką: Pawła, tego żona Jadwiga Saporowſka Kołowna 1592. Staniſława, tego żona Katarzyna Naraiowſka, Jána y Mikołaia Rotmiſtrza Pancerney chorągwi, pod czas inkurſyi Tatarſkiey, z niewielą ochotnika śmiele na nieprzyiaciela nacierał, ale zagnawſzy ſię za niemi za Jazłowcem, od nich zabity, pochowany w Jazłowcu. Jędrzeia Staniſława, dziedzica na Mikulinicach Chorażego Halickiego męża rycerſkiego, tego z Katarzyny Boryſławſkii herbu Srzeniawa, corki Piotra Podko-

morze-

morzego Podolſkiego, corka Katarzyna była za Alexandrem Chomętowſkim y ſynowie dway, Woyciech y Krzyſztof: Z tych Krzyſztof zaraz ſię z młodu do obozu udał, gdzie naprzod pod Pancerną chorągwią Zołkiewſkiego Hetmana, a potym pod Uſarſką, chorągiew noſił; na wſzyſtkich tedy kampaniach w Moſkwie, Pruſiech, w Wołoſzech, na Cecorze nie odſtąpił Hetmana, aż też w łono poſtrzelony, na poły żywy w niewolą zabrany, tyleż znalazł u Pana, ktoremu ſię doſtał, reſpektu, że mu rządy Domu y maiętności ſwoiey poruczył. Po dwu leciech tey niewoli, we śnie od Nayśw: Panny, do ktorey miał gorące nabożeńſtwo, upomniony, aby ſię do Oyczyzny wrocił, nad nadzieię ſwoię ſzczęśliwie mu ſię ta ucieczka powiodła, y drugim, ktorych z ſobą do tego namowił. Gdy ſię potym w Nieczyſczowie bawił u ſtryia ſwego Marka, orda na Ruś wypadła, on z ſtryiem ſwoim do Brzeżan umknął, kędy mu Sieniawſki dał kommendę nad kilką chorągwiami nadwornemi, z ktoremi często z fortecy wybiegaiąc, mężnie y mądrze Tatarow gromił, za co wziął od niego Porucznikoſtwo Uſarſkiey chorągwi, tęż ſamę łaſkę potym wziął od Stefana Potockiego Woiewody Bracławſkiego, u ktorego Reimentarzem będąc w ſześciu ſet koni, nietylko że dał odſiecz Kuropatnickiemu w Budyłowie, dwoch Murzow przednieyſzych poimał, ktorych gdy Potockiemu oddał, wziął od niego w rekompenſie Horodenkę, ale też cztery tyſiące Tatarow rozgromił. Gdy Rakocy w Polſkie granice wtargnął, Ziemia Halicka Rotmiſtrzem go ſobie obrała. Bunty Kozackie na Pokuciu ſzczęśliwie uſkramiał, z nienacka na buntownikow wypadaiąc y ſurowie karząc. W Horodence obleżony, nie dał ſię urſtraſzyć całemu Tatarſkiemu koſzowi, y owſzem wypadſzy na nich, choragiew im zieloną odebrał, zabiwſzy Chorążego. Ze Moſkwa w Buczacu zamku nie wzieła, iego męſtwu trzeba przyznać. Obrany potym Podſędkiem Ziemi Halickiey, przez lat czterdzieści bliſko, na tym urzędzie świętey ſprawiedliwości przeſtrzegał. Kaſztelanii Bieckiey ſobie ofiarowaney przyiąć niechciał, w poſelſtwie iezdził do Wołoch y do Multan. Horodenkę zpuſtoſzałą y oſadził, y zamek w niey z gruntu wymurował; w Buczacu y w Brżeżanach place pokupiwſzy dwory pobudował, dla przytulenia ſię ludzi ſwoich pod czas inkurſyi. Kościoł wybudował y ozdobił w Podwyſokim, tamże ſzpital wyſtawił y w Buczacu przy farze. Matkę mu Tatarzy nieſpodzianie napadſzy, w niewolą zabrali, tę chcąc z rąk Pogańſkich wykupić, ſam do Krymu poiechał, ale ią iuż na śmiertelney pościeli leżącą zaſtał, ktorey ciało wykupiwſzy, uczciwie pogrzebł. Pod czas głodu wielkiego na Ruſi, gumna ſwoie otworzył, y żywił nie tylko poddanych ſwoich, ale y do kilku ſet inſzych ludzi, przez niemały czas, y powiadał, że nie był ſzkodzien tego, bo po tym akcie przez kilka lat we dwoy naſob, więcey z pol zbierał, a w pewnych wſiach z roli iedney raz zaſianey, cztery razy brał obfite żniwo. Mſzy Swiętey zawſze klęcząc nabożnie ſłuchał; ubożſze panny brał do ſiebie na wychowanie, ktorym y poſagi obmyślał według kondycyi; poddanym żadney krzywdy nie dał czynić, oſtatniego kreſu życia ſwego dopędził w roku 1671, leży w Brzeżanach, pierwſza żona iego była Katarzyna Kurdwanowſka, ta mu powiła dwie corki, Jadwigę Waſilkowſką, a potym Złoczewſką Chorążyną Halicką, Annę naprzod Liniewſką Łowczyną Bełzką, a potym Tyſzkiewiczową Woiewodzicową Kiiowſką. Druga żona Elżbieta Rożniatowſka umarła 1683, w kościele naſzym Lwowſkim pogrzebiona, z tey zoſtała ſię corka Zofia, y ſynow dwoch, Jędrzey, w Zakonie naſzym rządził po dwa-

po dwakroć Collegium Lubelſkie, zkończył wiek ſwoy w roku 1725 w Kraſnymſtawie; drugi, Jan, Rotmiſtrz Chorągwi pancerney, z ktorą mężnie ſtawał pod Chocimem, na Ukrainie y pod Zurawnem, bywał deputatem na Trybunał Koronny, Kommiſſarzem na Trybunał Radomſki, poſtem na Seymy, wſpomina go *Konſtytucya 1685 fol: 14*, w Rudnikach pod Sniatyniem zamek wymurował y wałami opaſał, miał za ſobą Zofią Firleiownę z Dąbrowicy Kaſztelankę Sanocką, z tey corka Elżbieta naprzod Alexandra Kalinowſkiego Podczaſzego Halickiego, a potym Adama Nieſiołowſkiego małżonka, y ſyn Jozef. N. Strzemeſka była za Chwalibogiem. Stanisław Burgrabia Winnicki 1674. Jan Strzemeſki Kanonik Łęczycki, Proboſzcz Iłżecki *Vir integerrimus*, mowi o nim nadgrobek w Iłży, ktory zmarłęmu w roku 1588 wyſtawił brat rodzony Woyciech Kanonik Kielecki.

Strzemię herb.

Złte ſtrzemię w polu czerwonym bydź powinno, na hełmie pięć pior ſtruſich, tak go opiſuią *Biel.:fol. 82, Paproc. w Gniazdzie fol: 48. O herb, fol. 230, Okol. tom 3 fol. 184, Kleynoty fol. 82.* Z tey zaś okazyi według nich nabyty. Gdy Bolesław Chabry Krol Polſki, Ruſkie Prowincye woyną przyciſkał, trafiło ſię iednemu z iego Kawaleryi, że w ſamey utarczce koń pod nim ſzwankowawſzy, nie tylko ſzyię złamał, ale też y nogę Rycerzowi w ſtrzemieniu uplątał. Przypada w tym nieprzyiaciel iuż iak na pewny obłow, poſtrzegł wiſzącego nad zgubą ſwego adwerſarza kawaler, y niemogąc tak prędko nogi uwiężoney wyzwolić, ſtrzemię y z rzemieniem urwawſzy, nieprzyiacielowi orężem ſię zkłada, tak ſilno z nim ſię zcinaiać, że go też trupem położył, na konia potym iego wſiadſzy, gdy ieſzcze daley dobywa nogi z ſtrzemienia, tym czaſem drugi go adwerſarz naiezdza tak nagle, że czaſu tyle nie miał, żeby był ſzabli na niego dobył: przetoż ſtrzemieniem na rzemieniu wiſzącym,

cym, tak go w twarz dobrze ugodził, że mu ią nim srodze zranił, y poimawszy go Krolowi swemu oddał, za co w herbie strzemię nosić, y iemu y sukcessorom iego pozwolił Bolesław Chabry. Herb ten, że się kiedy zwał Ławsowa, poznac z listu 1406 danego *u Paproc: o herb: fol: 236.*

Przodkowie Domu tego. kładzie tu *Paprocki* Marcina Arcybiskupa Gnieźnieńskiego Zakonu Kaznodzieyskiego, ktoremu y inni autorowie poświadczaią, alem ia już o nim mowił pod herbem Boduła w pierwszym tomie. Tegoż herbu był Mikołay z Zemboczyna, ktorego żona Małgorzata iako wspomina *Długoß*, pod niebytność męża swego przez lat kilka, ochraniaiąc dobrey sławy swoiey, na wieży u kościoła w Zembocinie y z siostrami swemi mięszkała, po powrozie sobie pokarmy ze dwora przyniesione winduiąc, poty, poki mąż iey z Bolesławem Smiałym z pod Kiiowa nie powrocił. Do zabicia S. Stanisława Biskupa Krakowskiego y Męczennika, że się Strzemięniowie przyczynili w roku 1071 świadczy *Długoß tak w Zyciu tego Swiętego tom: 1, iako y w historyi swoiey Biel: fol: 83.* Za Kazimierza Wielkiego Krola Polskiego, ze Familiantow herbu Strzemię, siła w Wołoszech poległo, y że tam chorągiew Domu swego stracili, *Paprocki z Miechov: lib: 4.* W roku 1462 fundacya kościoła S. Jakuba na Kazimierzu przy Krakowie, tych Strzemieniow iuż rozrodzonych y fundatorow tegoż kościoła wspomina, znaydziesz tę erekcyą całą, *u Paproc: Nos Nicolaus de Korzenna in Chodel residens, Castellanus Czechoviensis cum fratribus,* (to Korzeńskich Przodek) *Nicolaus Buczyński de Olßyny cum fratribus,* (to Buczyńskich Strzemieniow Antenat) *Jacobus de Trzecieß cum fratribus,* (to Trzecieskich) *Albertus Jeżowski cum fratribus de Grabowa* (to Jeżowskich) *Joannes de Szalowa cum fratribus* (to Szalowskich) *Stanislaus de Zamboczyn cum fratribus* [to Zembockich] *Stanislaus de Kiiany* (to Kiiańskich) *Jacobus de Sulow cum fratribus* [to Sułowskich] *Andreas de Janowice cum fratribus* (to Janowskich) *Nicolaus de Læta cum fratribus, & Christinus quondam de Wroblowice hæredes &c.* Z tey erekcyi poznać, że Strzemieniow Familie zdawna się w Krakowskim Woiewodztwie gniezdziły: druga że insze Familie tegoż herbu, dopiero się od wspomnionych wyżeykrzewić poczeły, iuż po roku 1462.

Jakub, Arcybiskup Halicki, albo iako ich iuż teraz zowiemy Lwowski, wstąpił na te godność w roku 1392 w kościele Tarnowskim, *według Długoßa,* od Macieia Biskupa Przemyskiego poświęcony, a iako iego nadgrobek w kościele Lwowskim u OO Franciszkanow mowi: *Jacobus Archiepiscopus Haliciensis, ortus Streparum nobili Polona familia, ex Ordine S. Francisci, ob præclaras animi dotes assumptus, Ecclesiæ Pastor, Reipublicæ Senator, Patriæ tutor, regni custos, bonus, prudens, fidelis, vigilans, multisq; heroicis virtutibus illustris, consumptus laboribus, vitam mortalem in cælestem mutavit anno 1411, in templo S. Crucis apud suos Fratres tumulari voluit integer pelle sua anno 1619, ornatu, & insignibus Archiepiscopalibus repertus, & in eodem loco anno 1626 ab iisdem Fratribus est repositus:* trefunkiem albowiem gdy grob przy Zakrystyi kopano, na iego ciało niesk ażone napadli, w stroiu także Arcybiskupim, iakby dopiero na niego włożonym: o czym gdy sie ludzie dowiedzieli, wiele łask za przyczyną iego, uciekaiąc się do niego w rożnych swoich potrzebach odnosili, ktore zkonnotowane pilno po dziś dzien chowaią. *Scrobißov: in Vit: Archiepisc Leopol: Vadingus in Annal: Minor: tom: 4 pag: 298* zowie go *Ruchem de Wladonna,* ale to błąd cudzoziemskiego piora, co poznać y z drugich imion Polskich u tegoż autora błedliwie podrukowanych. Przymawia mi o to, *Autor Xiaßki: ßecimen Historiæ Poloniæ Criticæ pag: 59.* Zem opuścił te słowa, ale czy słuszna rzecz, żebym z błądzącym błądził.

Grzegorz Sanoceus Arcybiskup Lwowski, ten naprzod szkoły tak chwalebnie zakończył, że tesz Doktorskim laurem zasłużył bydź ozdobionym w Akademii Krakowskiey; potym się z Władysławem Jagellonowiczem Krolem Polskim y Węgierskim na Turkow wyprawił, kędy po owey nieszczęśliwey pod Warną potyczce, ledwo życie salwował, *Biel: fol: 380. Cromer lib: 21. Sarnicki lib: 7:* nie stracił iednak ieszcze serca, y tym nieszczęściem do woyny, znowu za Kazimierza Jagellonowicza w obozie był pod Wrocławem, kędy Gabryelowi Agryeńskiemu Biskupowi, Polskiey Kawaleryi gnusność zarzucaiącemu, *Bruma venit, nix alba ruit, migrate Poloni, O fugite ad proprios, algida turba lares, &c* odpowiedział: *Garrula lingua tace, nec sensu nec ratione, ulla vales, tantum verba pudenda vomis &c.* Zołtawiwszy w krotce inszym rycerską chwałę, sam duchowny sobie stan obrał, Kanonikiem Lwowskim wyniesiony, aż y Arcybiskupem w roku 1451: na początku rządow swoich Tatarskie kupy w Dunaiowie go obległy, y potężnie się do niego przedzierały, atoli do woyny przyuczony, iak serca broniąc się im nie tracił, tak też na umieiętności do odbicia tych szturmow, Grzegorzowi nie zchodziło, aż też Chałastra owa, widząc, że nic nie mogła skorać, pierzchneła, tak nie tylko siebie, ale y dobr swoich ochronił, ktorych przyczynił więcey do stołu Arcybiskupiego; śmierć go niespodziana zastała w Kąkolnikach w roku 1479, znaleziony albowiem na twarz na ziemi leżący, z rekami wyciągnionemi. Zycie iego miał napisac *Callimachus,* iako *świadczy Kromer,* ale mnie się go widzieć nie dostało. *Scrobißow. in Vit: Archiep: Leopol.* Strzemieniownę herbu Strzemię wspomina *Okol: pod herbem Łodzia tom: 2 fol: 177, Paproc: także Strom:* powiada, że Krotoszowie z Wielewsi na Sląsku tegoż herbu zażywaią, tylko że na hełmie trzy piora strusie kładą, nie pięć.

Herbowni.

Boiarecki
Bnostowski
Buczyński
Burzynski
Chwalibog
Garlicki
Gołkowski
Janißowski
Janowski
Jeżowski
Kiiański
Kleczyński
Klempowski
Koczanowski
Koneński
Krolewski
Kulewski
Kurowski
Lenczowski
Łysowiecki
Marßyński
Papłoński
Rudnicki
Stroynowski
Strzemien
Sułowski
Swieborowski
Szalewski
Taßycki
Trzecieski
Wielopolski
Woynarowski
Wroblowski
Wrzosowski
Wysocki
Zaborowski
Zbylitowski
Zembocki.

STRZESZEWSKI *herbu Łubicz* w Płockim Woiewodztwie. Woyciech Kustosz Płocki y Deputat na Trybunał Koronny w roku 1714. Jan, Stefan y Stanisław w Płockim 1697.

STRZESZEWSKI *herbu Pobog* w Płockim Woiewodztwie, tak piszą nasi Genealogistowie, ale rozumiem, że iedenże to Dom Lubiczow y Pobogow, Mikołay z Strzeszewa Kasztelan Wiślicki w roku 1497 *na liście Jana Albrychta Krola danym Miastu Lwowskiemu.* Jakub Strzeszewski Stolnik Płocki, ktorego żona Karniewska, *Paproc: o herb: fol: 525.* brat iego Mikołay Obożny Krola Augusta I. Maciey na Kraśniewie Strzeszewski 1632, y Szymon.

STRZESZKOWSKI *herbu Bończa* w Lubelskim Woiewodztwie. Stanisław Strzeszkowski z Zuchowa, dziedzic na Koszycach y Strzeszkowicach Chorąży

Lubelſki, umarł w roku 1557, nadgrobek iego w Lubelſkim kościele OO Bernardynow. Mikołay z Bełk, miał za ſobą Annę Krżepicką, umarł 1614, zoſtawiwſzy ſynow y corki.

*STRZESZKOWSKI *herbu Gryff* w Krakowſkim Woiewodztwie, piſze o nich *Paprocki w Gniazdzie Cnoty*, niewiem czy nie od Hrabie Strzeſzkona idą, ktorego wſpominaią liſty Leſzka Czarnego Xiążęcia Polſkiego, ktorego ſyn był Wawrzyniec Sędzią Ziemſkim Krakowſkim w roku 1287. *Nakiel: in Miecho: fol:* 210.

STRZESZKOWSKI *herbu Janina* w Lubelſkim Woiewodztwie. Zofia Strzeſzkowſka była za Chomętowſkim. Maryanna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

STRZESZKOWSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Mazowieckim Woiewodztwie. Remigian Strzeſzkowſki, miał zá ſobą Chrząſtowſką corkę Piotra z Kryſtyny Błońſkii, zoſtawił z niey potomſtwo. *Baran:* Woyciech umarł bezżenny w roku 1611 mąż pobożny. *Hiſtor: Dom: Prof: Cracov:*

*STRZESZKOWSKI *herbu Gozdawa* w Ruſkim Woiewodztwie, Piotr Strzeſzkowſki 1687.

STRZEZYMINSKI *herbu Leſzczyc* w Poznańſkim Woiewodztwie.

*STRZYSZKA *herbu Zadora* w Xięſtwie Litewſkim, patrz Dowgiało: bo to iedenże Dom z niemi, ponieważ Hawryło Dowgiało Kuraioś, ſyn Jana Hawnulewicza Chorążego Litewſkiego, miał ſyna Jana Strzyſzkę, a Jan Staniſtawa, od ktorego idą Dowgiałowie Strzyſzkowie. Krzyſztof Dowgiało Strzyſzka Podczaſzy Upitſki, Jerzy Dowgiało Strzyſzka 1648.

STRZYZ *herbu Szaława* w Ruſkim Woiewodztwie. Jan Strzyż Sędzia Ziemſki Halicki, zoſtawił z Anną Skarbkowną ſyna Hieronima, y corki Zofią Cieſzanowſką, Elżbietę Glinczyną, y Jadwigę, ta podobno była za Janem Bełzeckim Dworzaninem Krola Stefana. Nikodem brat Jana Sędziego, zoſtawił potomſtwo. N. miał za ſobą Skarbkownę.

STRZYZOWSKI *herbu Gozdawa* w Ziemi Sanockiey. Jan Strzyżowſki, ktory trzymał Cudecz miaſto y Zamek, zoſtawił dwu ſynow, Staniſława y Jana, ci kalwińſką ſektą zarażeni, kościoły w tym miaſteczku zprofanowali, mowi *Paproc:* Mikołay rzeczony Sliwa, ktory trzymał Glinnik, Barycz y inſze dobra, z Zofią Cieklińſką zpłodził trzech ſynow, Staniſława, Jana y Mikołaiá, od ktorych potomſtwo zoſtało. Staniſław Strzyżowſki był Poborcą w Podolſkim 1591, *Conſtit: fol: 632 y* 1613 *Uniwer: Pobor:* N. Strzyżowſki z Seymu 1653 deputat na Trybunał Skarbowy *Conſtit: fol: 2.* N. 1606 zabity w Moſkwie z Dymitrem Carem Moſkiewſkim. *Petric: lib:* 1. N. miał za ſobą Konſtancya Herburtowne Kaſztelanke Kamieniecką. Jan w Woiewodztwie Sendomirſkim 1674. N. była za Adamem Rudnickim. N. za Mikołaiem Oſſolińſkim.

*STZYZOWSKI *herbu Lew z muru* ale bez prawdy w łapach, ten herb widziałem w *Dedykacyi Hiſtoryi o Jonaſzu Gabryela Leop:* 1618 Zofii z Strzyżowa Serny. Jan Strzyżowſki dziedzic na Rudkach, miał za ſobą Łaściſzewſką, z tey były dwie corki, Ludowika Michałowi Jełowickiemu, Zuzanna Więckowſkiemu zaślubione, tyleż ſynow, Marcin, ktory z Leduchowſkii zpłodził Adama y Franciſzka. Kazimierz w powiecie Słonimſkim 1674. Prokop mąż rycerſki, był w niewoli Tatarſkiey, w roku 1624 umieraiąc, Barſkiemu naſzemu Collegio wiele łaſk ſwoich wyświadczył. Niewiem czy nie tu należy Jakuſz de Strzygi Kaſztelan Rypińſki, w roku 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łask: w ſtat: fol:* 140. N. miał za ſobą Podolcownę Piſarzownę Grodzką Słonimſką.

*STUCKI *herbu Prus 3tio* w Pruſiech, ale Złotogoleńczyka zrzucili, a przybrali na hełm trzy piora ſtruſie *Mſ. o Famil: Prusk:* Katarzyna y Anna Stuckie Zakonnice u Wſzyſtkich SS. we Lwowie.

STUDZIENSKI *herbu Gryff* w Wielkieypolſzcze nie daleko Gniezna, *Nakiel: w ſwoiey Miechow:* rozumi, że od Jana Kaſztelana Krakowſkiego herbu Gryff, ſwoie początki wzieli. Jan Studzieńſki w Woiewodztwie Inowrocławſkim 1674. Maciey Studzieńſki dziedzic na małey Zurowicy. *Acta Terreſtr: Przeworſc:* 1572. Jędrzey miał za ſobą Magdalenę Chronowſką.

STUDZINSKI *herbu Prus 1mo* w Rawſkim Woiewodztwie, iedenże Dom z Swarockiemi. Staniſław Studzińſki Dworzanin krolewſki, poſeł Woiewodztwa Rawſkiego na Seym Warſzawſki 1638, z tamtąd deputowany na Sądy fiſzkalne Trybunału Radomſkiego, *Conſtit: fol:* 21.

STUZENSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Stuzeńſki Rotmiſtrz pamiętny, ktory z Taranowſkim ablegatem, iezdził do Porty, corka iego była za Kilianem Latoſzyńſkim. Staniſław dziedzic na Stuznie 1609, *Acta Caſtren: Opoczn:* Balcer Stużeńſki Poborca w Ziemi Łukowſkiey z Seymu 1564, *Conſtit: fol:* 76.

*STYCZYNSKI w Ziemi Dobrzyńſkiey. Paweł Styczyńſki Poborca z Seymu 1593 *Conſtit: fol:* 660.

*STYNWACKI *herbu Pomian* w Pruſkich Woiewodztwach, piſze o nich *Mſ. o Familiach Pruskich.*

*SUCHARZEWSKI w Ziemi Warſzawſkiey. Jan z Piſczyna Sucharzewſki Łowczy Warſzawſki y Staniſław Podwoiewodzy Warſzawſki 1674.

*SUCHCICKI *herbu Oſtoia* w Ziemi Łomżyńſkiey. Polichron Suchcicki Łowczy Łomżyńſki 1674. Mikołay Łowczy y Horodniczy Mińſki, ten pod czas rewolucyi Moſkiewſkiey poddał ſie Moſkwie, z Maſſalſkii, ſynowie iego Jan y Kazimierz. Wacław Suchcicki y Hieronim *Koiał: in Mſ.* Michał miał za ſobą Alexandrę Micowſką wdowę po Grabkowſkim. N. Suchczycki Podoſką Sędziankę Ziemſką Ciechanowſką. Walentym, Adam, Zygmunt, Tomaſz, y Kazimierz w Ziemi Nurſkiey 1697.

SUCHECKI *herbu Poray* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan Suchecki miał za ſobą Chlewicką. N. była za Janem Korycińſkim. Staniſław Kaſztelan Roſpierſki znaczny Benefactor Collegii náſzego Piotrkowſkiego, umarł 1688. N. miał za ſobą Elzbietę Straſzownę 1633. Wincenty Suchocki Scholaſtyk Łucki, Infułat Ołycki.

Suchekomnaty herb.

TRaba czarna myśliwa oprawna w złote ſztuczki, w polu czerwonym, z nawiązaniem, na ktorego wierzchu powinien bydź krzyż złoty, na hełmie zaś trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią, *Paproc: o herb: fol: 454: Okol: tom: 3 fol:* 167. Nabyty zaś z tey okazyi: Rycerz z familii trzech Trąb, przeciwko Pruſakom będąc Hetmanem u Xiążęcia Mazowieckiego, pogromiwſzy Pruſakow, męża pewnego, ktory w tey tam okazyi heroicznie potykał ſię z nieprzyiacielem, y wiele mu pomogł do zwycięſtwa, do herbu ſwego przyiął, ptzecięż tylko mu iednę trąbę y z krzyżem w herbie nadał. Drudzy rozumieią, że ten herb z Niemiec do Polſki przynieſiony. Zdawna zaś w Ciechanowſkiey Ziemi dziedziczyli Familianci tego herbu, na dobrach Suchekomnaty, od ktorych y herb ich imienia nabył.

Herbowni.

Bogorſki
Drabiński
Kaznowſki
Kownacki
Łomiński
Miaczyński
Milanowſki
Owłoczyński
Pieńkowſki
Ropelowſki
Skalſki
Słowikowſki
Sopota
Tuczkowſki
Uhrowiecki

SUCHODOLSKI herbu Abdank w Sendomirſkim Woiewodztwie, z tych Mikołay Suchodolſki Staroſtą był na Kieſi, piſał ſię z Marnawy, Rotmiſtrz Krolow Polſkich dawny, ten ſerdecznie zawſze przeciwko nieprzyiaciołom tey Oyczyzny ſtawał, a naprzod oblężony na Kieſi od Moſkwy 1578, przez kilka niedziel nieuſtraſzonym ſercem poty wſzyſtkie ſzturmy mężnie wytrzymał, aż ludzie krolewſcy na odſiecz tey fortecy przyſzli, Moſkwę porazili, działa pobrali; więźniow ſiła doſtał y znacznych, iako Kniazia Obalińſkiego y Kropodkinia: inſzych zaś czałow, nie dopuſzczał żywności na zamki Moſkiewſkie, a to z niemałym ſwym koſztem czyniąc, kiedy na to całą rotę chował. Matka iego była herbu Pobog: potomſtwo iego oſiadło w Wołkowiſkim powiecie, z ktorych ieden Mikołay 1674, Kazimierz w powiecie Słonimſkim. Drugi Suchodolſki mąż godny, w rożnych expedycyach ſławny w Lidzkim powiecie, miał za ſobą Limontownę. *Koiał: in Mſ.*

SUCHODOLSKI herbu Janina w Lubelſkim Woiewodztwie. Maciey dziedzic na Suchodołach Sędzia Ziemſki Lubelſki 1413 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 127, y 1424 u Okol: tom: 2 fol: 84.* Idziego Suchodolſkiego wſpomina *Długoſz lib: 13. fol: 2* w roku 1445, że z Rzeſzowſkim do Węgier był wyſłany dla wiadomości o Krolu Władyſławie Warneńſkim, po przegraney pod Warną bitwie. Tenże tamże Mikołaia piſze herbu Janina *fol: 510* w roku 1472. Jan Zegota Suchodolſki, ktoremu zmarłemu w roku 1572. ſyn iego Staniſław Chorąży Lubelſki nadgrobek wyſtawił. Tego Staniſława Chorążego

rążego, według przyſłaney mi informacyi, były te dzieci, Petronella *1mo* Drzewicka, *2do* Pawłowſka, Katarzyna Pigłowſka, Alexandra Łyſakowſka y Máryanna, ktora Panną umarła: ſynowie zaś dway, Pierwſzy Jan, ktory z Łychowſką Podkomorzanką Bełzką, zpłodził Staniſława, Kazimierza męża rycerſkiego *ſterilem*, Jerzego *ſterilem*, Katarzynę Odrzechowſką. Drugi Kazimierz, ten z pierwſzą żoną Boratyńſką, miał to potomſtwo, Jana, ktory zginął w okazyi z Tatarami, Kazimierza, ktory poiął Sicińſką, Joanna tych ſioſtra wydana za Trzcińſkiego: z drugą żoną Trocholſką, miał Jozefa y Maryannę. Tegoż Staniſława Chorążego Lubelſkiego miało bydź dwoch braci, Alexander Staroſta Lityńſki, mieſzkał pod Zaſławiem, corka iego Petronella Panną umarła, ſyn zaś Franciſzek zſzedł bezpotomnie. Drugi brat Jan, dziedzic na Suſzach y Gołowierzchach w powiecie Łukowſkim, temu Zofia Mościcka, te dzieci powiła, Annę Grochowſką, Zofią Izdebſką, Alexandra, ten na woynie zginął, iako y brat iego Jan, Marcina, ten z Anną Piſarſką corką Przecława, czterech ſynow zoſtawił, Pierwſzy Kazimierz, od tego kwitną ſynowie: Felix, Karol, y Wacław. Drugi Jozef *ſterilis*. Trzeci Staniſław, od tego z Dobrućkii te były dzieci, Anna Struwſka, a potym Chmielewſka (z pierwſzym miała ſyna Felicyana, z drugim Staniſława y Brygittę) Helena mniſzka, Joanná Bętkowſka, [dzieci iey Antoni y Anna.] Tereſſa Nieprzecka, Jozef w Zakonie Soc: JESU. Czwarty Michał, ten naprzod żył z Julianną Foxowna, z ktorey potomſtwo, Domicella Staniſława Traczewſkiego małżonka, Staniſław, ktory z Pełczanką zrodził Brygittę y Tereſſę. Antoni y Eliaſz obadwa w Zakonie naſzym; po Foxownie poiął Michał Rylſką corkę Łukaſza, z tey dzieci. Jozef mąż rycerſki, Elżbieta, Rozalia, Nikodem y Ignacy. Anna Suchodolſka Piotra Chamſkiego, N. Staniſława Chmieleckiego małżonki. Adam Staroſta Suchodolſki miał za ſoba Zofią Gorayſką Kaſztelankę Kiiowſką, z ktorey dway ſynowie, ieden Zbigniew Podczaſzy Lubelſki, żona iego Orzechowſka, drugi Teodor Łowczy Lubelſki. N. miał za ſobą Angelę Michowſką, z tey dzieci pomarły, pierwſzym zaś związkiem miał inſzą żonę, z ktorey corka iedna Zakonnica we Lwowie u PP. Karmelitek trzewikowych, druga za Głuſkim, ſioſtra tegoż Teodora żyła naprzod z Jakubem Blinowſkim Miecznikiem Chełmſkim, potym z Jozefem Radeckim Chorążym Grabowieckim, z tym *ſterilis*. Druga ſioſtra żyła z Potockim Staroſtą Jabłonowſkim. N. Skarbnik Lubelſki, złączył ſię dożywotnie z Zofią Borkowſką corką Piotra dziedziczką na Bończy. Paweł Stolnik Dobrzyńſki y Deputat na Trybunał Koronny 1706: brat iego rodzony Mikołay w Zakonie naſzym kaznodzieyſką amboną wſławiony, ſą iego niektore kazania w druku: życie zkończył w Krakowie u S. Piotra w roku 1705. Synowiec iego Piotr, w tymże zakonie kreſu śmiertelnego dopędził w Jároſławiu, brat Piotra rodzony Staniſław Maciey teraźnieyſzy Kaſztelan, a przedtym Chorąży Lubelſki, żona iego Otylia Gołuchowſka, z tey potomſtwo zoſtaie, był y trzeci ich brat. Jędrzey, Piotr y Maciey Suchodolſcy 1674. N. Zygmunta Latyczyńſkiego żona.

SUCHODOLSKI herbu Junoſza w Ziemi Dobrzyńſkiey. Woyciech Suchodolſki Rotmiſtrz za Krola Stefana pod Gdańſkiem y Połockiem, miał za ſobą Katarzynę Kamieńſką, z tey zpłodził dwie corki y trzech ſynow, ieden z nich Jan Sekretarz krolewſki, Proboſzcz na Wiſnicu y w Niepołomicach, Krzyſztof zginął pod Cecorą: Woyciech zoſtawił potomſtwo. N. miał za ſobą Chrząſtowſką herbu Zadora.

SUCHODOLSKI herbu Pobog w Podlaſkim Woiewodztwie y w Xięſtwie Litewſkim: wprawdzieć *X. Koiał: in Mſ.* tych co w Xięſtwie Litewſkim znayduią ſię Suchodolſcy, do herbu Slepowron naciąga, z tą odmianą, że w poſrzodku Podkowy krzyż kładą; atoli drudzy,że Pobogiem ſię ſczycą,świadczą. Z tych był Maciey Suchodolſki Podſędek Mściſławſki y Poborca z Seymu 1590, *Conſtit: fol: 604.* Eliaſz Poborca w Mściſławſkim 1628 *Uniw: Pobor:* Maciey poſeł na Seym 1629, y deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 19.* Jan 1632 w Mściſławſkim, Paweł y Krzyſztof w Nowogrodzkim 1648. Eliaſz Zygmunt Podczaſzy Mińſki, Jan, Woyciech, Szymon, Izydor, Jerzy w Mściſławſkim 1648. Paweł Piſarz Ziemſki Wołkowiſki umarł 1659, miał za ſobą Zofią Jundziłownę, z tey corka Eleonora wydana za Jędrzeia Scipiona Chorążego Wendeńſkiego, y ſyn Kazimierz. Jerzy Piſarz Ziemſki Mściſławſki, Alexander, Wacław Burgrabia Mielnicki, Mikołay, Staniſław y Franciſzek Miecznik Mielnicki w Podlaſkim 1674, Krzyſztof zas w Ziemi Warſzawſkiey. N. Suchodolſka fundowała Panny Zakonne Greckich obrządkow Unitki w Marałowczyźnie y klaſztor ich, co approbowała *Konſtytucya 1678 fol: 14.* Adam Suchodolſki Woyſki Chełmſki, Sędzia Grodzki Kraſnoſtawſki z Pudencyanny Bielſkii zoſtawuie potomſtwo. Jan miał za ſobą Alexandrę Radziſzewſką.

SUCHORABSKI herbu Oſtoia w Ruſkim Woiewodztwie y indziey. Mikołay Suchorabſki w roku 1548. Staniſław Stolnik Podolſki w roku 1575 *Paproc: Panoſz:* Floryan Miecznik Przemyſki, z Seymu 1601 naznaczony do korrektury ſtatutu koronnego, *Conſtit. fol: 734.* Bernard Podwoiewodzy Lubelſki 1616, poſeł na Seym 1623, *Conſtit: fol: 9.* N. była za Stradomſkim w Kępanowie. Maciey Przeor Zakonu S. Benedykta na Tyńcu 1676, piſzą ſię z Suchoraby.

SUCHORSKI herbu Jaſtrzebiec w Łęczyckim Woiewodztwie. Krzyſztof z Suchorzyna Suchorſki y Staniſław 1697, z tych drugi miał za ſobą Katarzynę Boczkowſką, z tey ſynowie Waleryan Łukaſz, y Jan. Staniſław Sędzia Ziemſki Bracławſki, y Grodzki Łucki, poiął Katarzynę Miączyńſką wdowę po Adanie Wieſczyckim Podſtolim Mińſkim, z tey ſię zoſtała corka Rozalia, wydana za Piotra Piaſkowſkiego Regenta Łuckiego, ſyn zaś Tomaſz, poiął był Magdalenę Wielohorſką Podſtolankę Wołyńſką y z niey zpłodził corkę Ewę, atoli ſam zabity w roku 1732.

SUCHORZEWSKI herbu Zareba w Wielkieypolſzcze. Jan Suchorzewſki w roku 1446 połowicę dobr Broniſzewice nazwanych, kupił za ośmſet grzywien od Staniſława Broniſza. *Acta Caſtren: Poſnan:* Jan y Maciey Suchorzewſcy dziedzicy na Strzyżowie, fundowali Altaryą w Oſtrzeſzowie w roku 1447 *Acta Caſtren: Oſtrzeſſov:* Staniſław Kanonik Krakowſki *Ode Thomæ Treteri in Theatro Virtut.* Staniſław Podſtoli Kaliſki y Jan 1614 bracia rodzeni, *Acta Terreſt: Caliſſ: Nakiel: Miechow: fol: 751* umarł Staniſław 1615, trochę przed śmiercia, herezyą odrzuciwſzy, *Hiſtor: Coll: Caliſſ:* corka iego była Kryſtyna za Woyciechem Buzeńſkim 1631 *Acta Caſtren: Caliſſ:* Mikołaia corka Barbara, wydana za Jana Szołdrſkiego Cześnika Kaliſkiego 1629 *Acta Caſtren: Pyſdren:* Jędrzey Suchorzewſki kościołowi Broniſzowſkiemu, pewne ſummy na prowizyą zapiſał koło roku 1620, o czym świadczą *Acta Caſtren: Sirad: 1660,* także y Woyciech Suchorzewſki przed rokiem 1633. Franciſzek y Ludwik 1697. O iednym z nich piſze *Paproc:* że za iego czaſow był Podkomorzym Kaliſkim. Staniſława chwali *Reſcius epiſt: 28* z dowcipu wielkiego y nauki, gdzie znaydzieſz liſt iego, do Reſciuſza piſany. N. Suchorzewſka dziedziczka

czka na Pleſzowie y Radzimiu, była za Marcinem Borkiem Goſtyńſkim dziedzicem na Goſtyniu y Łoſzakowicach.

**SUCHSZEWSKI herbu Gozdawa* w Xięſtwie Litewſkim, *Koiał: in Mſ.*

**SUDRAWSKI.* Woyciech Sudrawſki mąż na woynie dobrze Oyczyźnie przysłużony, co mu przyznaie, *Konſtytucya 1635 fol: 56.*

**SUDIMONT.* Alexy Sudimontowicz z piącią tyſięcy woyſka Litewſkiego, Kazimierzowi Jagellonowiczowi Krolowi przeciwko Krzyżakom przybył w roku 1454, ale pod Choynicami od nich zbity, y w niewolą zabrany, z ktorey wybrnąwſzy, był Podczaſzym Litewſkim, Adminiſtratorem Witebſka, Staroſtą Połockim: ieden z tych, ktorzy temuż Kazimierzowi Krolowi odiąć chcieli rządy Xięſtwa Litewſkiego, o czym naſi hiſtorycy świadczą. Sudimontowi Krolowa Bona w zaſługach nadała dobra, Połoczany, Chożowo, Łuzany.

**SUFCZYNSKI herbu Szeliga* w Woiewodztwie Lubelſkim. Woycieh Suffczyńſki Sędzia Ziemſki Sochaczewſki, Jan w Ziemi Warſzawſkiey, Krzyſztof Chorąży Czerſki, N. Chorąży Łukowſki, w Lubelſkim podpiſał elekcyą Jana III Krola 1674. Kazimierz Cześnik Łukowſki. Deputat na Trybunał Koronny 1712, potym był Stolnikiem Łukowſkim, daley Piſarzem Ziemſkim Lubelſkim; Umarł Kaſztelanem Lubelſkim 1736, corek iego dwie zoſtało, iedna z nich Cieſzkowſka, druga Cieciſzewſka, y ſynow dwoch, Tomaſz młodſzy, y Staniſław Flawian ſtarſzy, Podczaſzy Łukowſki, Marſzałkował w Trybunale Koronnym 1732, a z Druſzkiewiczowny zoſtawił drobne potomſtwo. N. Sufczyńſká była za Duninem Cześnikiem Nowogrodzkim. Michał Societatis JESU rządził Collegium Nieświeſkie, gdzie umarł 1714. Jozef w tymże Zakonie życia dokonał w Oſtrogu 1733.

SUŁACZEWSKI herbu Jaſtrzebiec w Kaliſkim Woiewodztwie.

SULATYCKI herbu Sas w Woiewodztwie Ruſkim, Alexander Sulatycki Skarbnik Podolſki, o ktorym *Konſtytucya 1676 fol: 56.* Stefan Podſtoli Winnicki y Michał Skarbnik Nowogrodzki Sędziowie Kapturowi Lwowſcy w roku 1733. Małgorzata była za Teodorem Waſilkowſkim. Márcina żona, Anna Laſkowſka.

SULENSKI herbu Jaſtrzebiec w Wielkieypolſzcze, Zygmunt Sulińſki Kanonik Gnieźnieńſki, Opat Przemęcki 1645, *Auct: 50 Singul:* Tereſſa Suleńſka Zakonnica Sądecka 1701. Maciey Suleńſki, miał za ſobą Naſiegniewſką.

**SULENSKI herbu Pomian* z Wielkieypolſki w Krakowſkim Woiewodztwie; piſze o nich *Baranowſki,* przecież na drugim mieyſcu powiada, że ci co ſię w Krakowſkie Woiewodztwo przenieśli, herbu Ogończyk zażywali, z tych mieli bydź: Jan y Alexander Suleńſcy bracia rodzeni, z tych Jan z Grabkowſką zoſtawił ſynow y corki, Alexander zaś z Oraczowſką Piſarzowną Ziemſką Krakowſką także ſynow y corkę iednę. Staniſław, Piotr y Alexander Sulińſcy bracia rodzeni, *Acta Caſtren: Cracov: 1650.*

SULIGOSTOWSKI herbu Łabedz czy Sulgoſtoſki w Woiewodztwie Sendomirſkim. Paweł Suligoſtowſki poſeł na Seym 1609, ztamtąd naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich w Wielkieypolſzcze, *Conſtit: fol: 907,* tenże Poborca w Sendomirſkim 1613 *Uniwer: Pobor:* Jan zaś w roku 1601 *Conſtit: fol: 776* poſłował na Seym 1613, zkąd ſtanął deputatem do kwarty Rawſkiey, *Conſtit: fol. 36* y na ſądy fiſzkalne *Conſtit: fol: 7,* podobno tenże ſam Jan był potym Stolnikiem Sendomirſkim, *według Okolſkiego,* ktorego ſyn Mikołay Proboſzczem Drzewickim y Xiążnickim. Hieronim Woyſki Radomſki poſeł na Seym 1620, zkąd do luſtracyi dobr krolewſkich w Małeypolſzcze deputo-

deputowany, *Conſtit: fol: 26, y 1623 Conſtit: fol: 7.* Adam poſeł na Seym 1638. Kommiſſarz do zápłaty woyſku *Conſtit: fol: 3.* Krzyſztof Chorąży Sendomirſki. N. Opat Wąchocki. N. Woyſki Stężycki, ktorego ſyn Jan 1674. Zygmunt Dunin Suligoſtowſki, miał za ſobą Annę Zielińſką herbu Ciołek, z ktorey było dwoch ſynow. Jan y Piotr zakonu Premonſtrateńſkiego.

SULIKOWSKI herbu Sulima w Łęczyckim Woiewodztwie. Mikołay Sulikowſki 1634, ale to podobno iedenże Dom z Sułkowſkiemi, iako niżey obaczyſz.

Sulima herb.

Herbu tego tarcza wſzerz na dwie części przedzielona, na wierzchney dzielnicy poł Orła czarnego, w żołtym polu, z ſkrzydłami rozciągnionemi, z pyſkiem w lewą tarczy obroconym: w ſpodniey zaś trzy kamienie w czerwonym polu, na hełmie z korony poł orła czarnego takiego iak na tarczy, tak go opiſuią *Paproc: o herb: fol: 459, Okol: tom: 3 fol: 169, Biel: fol: 329;* wſzyſcy ſię zaś na to zgadzaią, że ten herb do Polſki z Niemiec przynieſiony, gdzie go według *Mſ. o Familiach Pruſkich* Slomff zowią, a ztąd urosła ſławna Familia *Comitum Solimenſium & Dinaſtarum in Braunfels Mintzenberg ac Sonnenvald:* z ktorych, niektorych tu przytoczę, Szymon Proboſzcz y Kanclerz Koleńſki 1393 *Barnard Comes in Solms* umarł 1459. *Wilhelmus Comes in Solms tempore Henrici Aucupis vixit* 935. *Philippus Comes Solmensis* 1179. *Henricus* 1220. *Joannes Canonicus Moguntinus & Colonienſis* 1457. Taki zaś herb ich opiſuią. Tarcza na cztery części przedzielona, na gorze po prawey ſtronie dwa paſy, po lewey poł orła, pod nim trzy roże: na trzeciey tenże orzeł, na czwartey paſy dwa, na hełmie nad koroną Orzeł w koronie, bez nog y ogona, nad ktorego głową dwa topory. *To Mſ. o Famil. Pruſkich.*

Przodkowie Domu tego. Jan Romka Biſkup Wrocławſki, po śmierci Bolesława

Bolesława Swidnickiego Xiążęcia, ſynom niedoroſłym, Henryka piątego Wrocławſkiego y Legnickiego Xiążęcia za opiekuna obrany *ob induſtriam probitatemq; ingenii, mowi hiſtoryk Długoſz,* że iednak był bardzo hoyny, ſkarbu dzieci onych znacznie utrącił, wziąwſzy ztamtąd ſześćdzieſiąt tyſięcy grzywień, o co potym miał trudność od Xiążąt onych, y od Panow przednieyſzych, ſiedział na tey katedrze od roku 1292 do roku 1302, iako *tenże Długoſz* świadczy. Niektorzy ſię z tego Domu piſali z Pleſzowa, z ktorych był Imbram z Pleſzowa Kaſztelan Zawichoyſki w roku 1398, iako ſię podpiſał *na liście Jagełła Krola danym Miaſtu Lubelſkiemu.* Staniſław z Pleſzowa Sulimczyk, ktory międzyinnemi w roku 1443 proporce ſwoie w Budzie zawieſił, *o czym Długoſz lib: 12 fol: 779.* Zawiſza Czarny mąż wielkich przymiotow, iezdził w legacyi od Władyſława Jagełła Krola do Zygmunta Ceſarza, względem małżeńſtwa tego Krola z Agacyą wdową po Wacławie Krolu Czeſkim, tam gdy zbili Zygmunta Taborzanie tak, że mu uciekać przyſzło przed niemi, Zawiſza też do więzienia wtrącony, *Biel: fol. 320,* z tego uwolniony w roku 1424, na koronacyą Krolowy Jadwigi zgromadzonych do Krakowa wielkich Monarchow, hoynie w Piątek częſtował, y znamienicie udarował. *Biel: fol: 325:* w woyſku potym tegoż Zygmunta iuż na ten czas Staroſta Spiſki, żołd woienny prowadzac, gdy Ceſarz z większa częścią woyſka, boiaźnią Tureckiey ſzabli przerażony, umknął wcześnie za Dunay rzekę; drugą część mnieyſzą dla ſzczupłości promow y czołnow na rześ Poganom zoſtawił, wprawdzieć Zygmunt ſzacuiąc ſobie Zawiſzy cnotę, podſyłał pod niego łodź, obliguiąc go, aby ſię ſalwował, atoli mąż rycerſkiey chwały chciwy, maiąc to ſobie za rzecz niegodna, czy z placu umknąć, czy Kawaleryi ſwoiey odſtępować, podziękowawſzy za tę łaſkę Zygmuntowi, raczey heroicznie na placu umierać obrał ſobie, niżeli z uſzczerkiem ſławy ſzpetnie przed nieprzyiacielem unikać: ſiadſzy tedy na konia z kopią w ręku, ze dwiema pieſzemi wyiachał przeciwko Turkom, kędy mężnie ſię z niemi potykaiąc, od wielkiego gminu otoczony y poimany, gdzie gdy między dwiema Turkami kontrowerſya urosła, z ktorych obadwa go od ſiebie poimanego udawali, ieden z nich zazdroſzcząc mocnieyſzemu antagoniście ſzczęścia, ktoreby był miał od Cara Tureckiego, gdyby mu był Zawiſzę prezentował, głowę mu uciął: głowę iednak iego do Ceſarza zanieſiono, ciało Raścianie pogrzebli. Długie mu elogium napiſał Długoſz w ſwoiey hiſtoryi, a między inſzemi mowi o nim. *In omnibus præliis miles celeberrimus atq; fortiſſimus habitus, omne virtutis opus, nullo inæmulato imitatus. Cui ſermonis inerat ſuavitas, lepor & affabilitas, ita ut non ſolùm virtuoſos & nobiles, verùm etiam barbaros, ſua comitate ad ſe pelliceret. Ad ſummam indolem etiam peritia diſciplinæ militaris illi acceſſerat, quam in variis regnis, dum illa militiæ causâ adibat, aut arte, aut ingenio, aut uſu ceperat.* Kładzie tamże *Długoſz Epitaphium* wierſzem, ktore mu napiſał Adam Swinka Kanonik Krakowſki, miał zaś za ſobą ten Zawiſza Barbarę ſynowicę rodzoną Piotra Wiſza Biſkupa Krakowſkiego, ta po nim wziąwſzy żałobę, do śmierci ią ſwoiey noſiła, zoſtało z niey dwoch ſynow: Marcin y Staniſław z Rożnowa, ktorzy pod Warną z Władyſławem Krolem zginęli, *Długoſz, Cromer,* atoli Michałem iednego z nich zowie y piſze *Leunclavius in Annalibus Turcicis mihi fol: 27,* y że mężnie ſtawał w owey pod Warną batalii w roku 1444. *Rex Ungarus ab uno latere pugnabat, ab altero Michaël ille cognomento Niger, & tanto quidem cum impetu Muratis invaſere copias, ut hoſtium utrumq; cornu in fugam compellerent. Barbara de Rożnow nepta ex filio Zawiſſii Nigri militis in orbe Chri-*

ſtiano nominatiſſimi, conjux Joannis a Tarnow, vixit annos 70, obiit 1517 mowi iey nadgrobek w Tarnowie, od tey był Jan Tarnowſki ſławny niegdy Hetman Polſki. Niektorzy tego herbu Familianci, od herbu imię na ſiebie Sulimow wzieli, z ktorych iedni na Podolu kwitneli, kędy *według świadectwa Okolſk* oſtatnia z tego dziedziczka dwor ſwoy w Kamieńcu Podolſkim Pannom Zakonnym S. Dominika pod tytułem S. Michała fundowanym, darowała. Anna była za Chodorowſkim. Drudzy Sulimowie w Sendomirſkim oſiedli, z ktorych Jerzy Sulima z Czarny podpiſał elekcyą Władyſława IV. *Długoſz w ſwoiey hiſtoryi* powiada, że po śmierci Boryſława Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego w roku 1306, dany mu był za ſukceſſora od Papieża na tę godność Januſz Archidyakon Gnieźnienſki, ktory z Boryſławem był na ten czas w Awenionie, y przydaie, że był herbu Sulima, atoli *Damalewicz in Vit: Archiep Gneſn.* cale o nim milczy, ile że w tym roku na tey katedrze prezydował Jakub Swinka. Stefan Sulima lennik na Dymirze. Seweryn na Kozarach, Teodor na Julcach, y Bereſkach, bracia rodzeni, y Stefan ich ſtryieczny, lennik na Cyblu, do prerogatywy Stanu Szlacheckiego przywroceni 1659 o czym Konſtytucya.

Herbowni.

Bodywił
Borkowſki
Bratoſzewſki
Cellary
Charbinowſki
Chodowſki
Dzierzanſki
Farurey
Gaiewſki
Gamrat
Garbowſki
Goſtubſki
Gotuntowicz
Gralewſki
Grocholinſki
Hamſzey
Jacimirſki
Kaminſki
Kiernowſki
Kilewſki
de Konrade
Łyczko
Miłońſki
Obidowſki
Oporowſki
Oziebłowſki
Pęgowski
Popiel
Przyborowski
Przyłuski czy Przyſtuski
Ryczgorski
Sawicz
Służowski
Srzopski
Stanſławski
Strawiński
Stromski
Sulikowski
Sulima
Sułkowski
Szalowski
Trzcinski
Ułanowski
Włodek
Zabłocki
Zabobrzycki
Zadarnowski
Zawiſza

SULIMIRSKI *herbu Lubicz* w Woiewodztwie Mazowieckim y Bracławſkim. Sebaſtyan Sulimirſki, miał za ſobą Maryannę Stokowſką, Jedrzey y Stefan w Bracławſkim 1674. Piotr Deputat na Trybunał Koronny 1726. Katarzyna Sulimirſka Sebaſtyana Grodzińſkiego. *Acta Caſtren: Wielunen:* 1704, Druga Katarzyna Jana Komorowſkiego herbu Korczak, N. Jakuba Grocholſkiego małzonki. Jadwiga Sulimirſka była za Woyciechem Morawſkim. N. poiął R⸗kaczewſką.

SULIMOWSKI *herbu Dębno* w Sieradzkim Woiewodztwie, iedenże Dom z Potworowſkiemi, iedni ſię z nich piſali z Mileiowa, drudzy z Sienna, idą od Głowacza Marſzałka Koronnego, *według Okolsk:* Z tych ieden poſłem będąc u Porty Otomanſkiey, wielu bardzo niewolnikow z tamtąd wykupił. Marcin Sulimowſki Poborca w Kaliſkim 1607 *Laudum.* Roman, corka iego Barbara, była za Piotrem Golemowſkim. Niektorzy z nich na Podolu koło Winnicy oſiedli. Z tych Krzyſztof fundował w Kiiowie wielkim nakładem OO Bernardynow w roku 1623, pod tytułem Wyrażenia blizn S. Franciſzka. Anna Sulimowſka była za Stefanem Orchowſkim, brat iey Jerzy zpłodził ſyna Franciſzka, od ktorego corka iedynaczka, poſzła za Sebaſtyana Leſieckiego, y corek cztery, Helenę Alexandra Radeckiego, Tereſſę Kazimierza Iłowickiego, Katarzynę Alexandra Podolſkiego, Teofilę Albrychta Sieſtrzewitowſkiego. Są y w Xięſtwie Litewſkim w Starodubowſkim powiecie, dokąd ſię *według Koiał in Mſ.* z Sendomirſkiego Woiewodztwa przenieśli, a piſzą ſię z Zbożna, Hrehory Sulimowſki, miał ſynow dwoch, Samuela y Łukaſza. Samuela ſynowie, Jozef w woyſku Litewſkim: drugi Grzegorz. Łukaſza zaś ſynowie, Michał mąż rycerſki, y Piotr. Sulmowſka Katarzyna naprzod żyła z Jędrzeiem Kociełkowſkim Piſarzem Ziemſkim Sieradzkim, po nim z Macieiem Waliſzewſkim takze Piſarzem Sieradzkim. Anna Sulmowſka z Sienna (znać że od Sienieńſkich herbu Dębno rozdzielili ſię) była za Albrychtem z Drzewiec Mikołaiewſkim.

*SULISŁAWSKI. N. Suliſławſki miał za ſobą Katarzynę Korycińſką.

*SULISTROWSKI *herbu Lubicz* w Xięſtwie Litewſkim, Krzyſztof Suliſtrowſki Trukczaſzy krolewſki, przez lat ośmnaście nie wyieżdzaiąc z pod chorągwi ſłużył w woyſku, umarł 1648, *Koiał: in Mſ.* N. była za Piotrem Rudominą Staroſtą Starodubowſkim. N. Podſtolanka Ośmiańſka, za Alexandrem Kleczkowſkim. Michał Woyſki Ośmiańſki, żona iego Stachowſka, oboie dobroczynni na Collegium naſze Zodziſkie. Jozef Piſarz Grodzki Ośmiańſki w roku 1740. Karol Staroſta Kurklewſki, Poſeł na Seym 1736 z Powiatu Ośmiańſkiego.

SULISZEWSKI *herbu Kościeſza* w Woiewodztwie Sendomirſkim, gdzie Staniſław Suliſzewſki był Poborcą z Seymu Warſzawſkiego 1581. *Conſtit: fol.* 394.

SULISZEWSKI *herbu Rawicz*, drudzy w tymże Woiewodztwie, Hieronim podpiſał elekcyą Władyſława IV. N. Suliſzewſki poſeł Zołkiewſkiego Hetmana do Wezyra.

*SUŁKOWSKI *herbu Białynia* w Rawſkim Woiewodztwie. Woyciech Sułkowſki Podwoiewodzy Rawſki 1674, miał za ſobą *zdo voto* Pruſką, z ktorey corka Helena, poſzła za Franciſzka Pachowſkiego, a po nim za Jozefa Oraczewſkiego.

SUŁKOWSKI *herbu Łodzia* w Kuiawſkim Woiewodztwie. Kaſper Su'kowſki Stolnik Inowrocławſki, poſeł na Seym 1628, y Deputat na Trybunał fiſzkalny *Conſtit: fol:* 4. Staniſław miał za ſobą Konſtancyą Mokrzycką, z tey corka Konſtancya mniſzką. Franciſzek w Ziemi Dobrzyńſkii, Jan Wacław w Łomżyńſkiey, Staniſław w Wiſkiey 1697.

SUŁKOWSKI *herbu Sulima* w Łęczyckim y Podolſkim Woiewodztwach. Wacław Sułkowſki Podczaſzy Bracławſki, z Seymu 1613 Kommiſſarz do luſtracyi zamku Winnickiego *Conſtit: fol:* 30. Alexander Sułkowſki Łowczy Litewſki temi czaſy.

SUŁOWSKI *herbu Strzemię* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jakub z Służowa, z bracią ſwoią y innemi Familiantami herbu Strzemię, Konfundator kościoła S. Jakuba na Kazimierzu przy Krakowie w roku 1462, iako ſię mowiło pod herbem Strzemie. Piorr Sułowſki Sędzia Grodzki Biecki, poſeł na Seym 1569 podpiſał Unią Litwy z Koroną *Conſtit: fol:* 171: brat iego rodzony, Krzyſztof, zoſtawił ſynow, Staniſława Opata Tynieckiego, Sekretarza krolewſkiego, wſpomina go *Konſtytucya* 1616 *fol.* 23, y Krzyſztofa, drudzy go Marcinem piſzą, Kaſztelana Zarnowſkiego, z Seymu 1627 deputata do kwarty Rawſkiey *Conſtit: fol:* 17 y 1631 deputata na Trybunał Radomſki *Conſtit: fol:* 9, ten miał za ſobą Dorotę Goſtomſką Kaſztelankę Rawſką, z tą *według Baranow:* miał ſynow dwoch, Tobiaſza Bernardyna, y Jana, ktorego żona Ługowſka, corka Staniſława z Gołuchowſkii: umarł zaś ten Krzyſztof Woie-

Woiewodą Rawſkim 1644; *według zaś Geneal: Goſtom*: tego Krzyſztofa corka Zofia, była za Zbigniewem Oleśnickim Kaſztelanem Wyślickim, y ſyn Adam, ten zpłodził corkę Annę Sędziwoia Lezenſkiego małżonkę, y ſyna Krzyſztofa, ktorego z Anny Walewſkii zoſtało ſynow czterech, Staniſław, Michał, Franciſzek y Stefan. N. Sułowſki miał za ſobą Ludowikę corkę Franciſzka Rzewuſkiego Stolnika Liwſkego, pozoſtałą wdowę po Oborſkim Staroście Gołąbſkim, ale z nia *ſterilis*. N. Cieklińſkiego małżonka. Jan Piotr Sułowſki z pierwſzey żony miał dwie corki, iedna Katarzyna Marcuſa żona, od ktorego ſyn Mikołay, druga Maryanna Jerzego Pruſkiego; z drugiey żony Pruſkii zpłodził Katarzynę Jozefowi Myślickiemu zaślubioną, Maryannę Jerzemu Sułowſkiemu, od ktorego to potomſtwo, Jan, Bartłomiey, Jozef, Anna Konſtancya y Jadwiga, Jana *ſterilem* y Jerzego.

SUMIENSKI *herbu Leſczyc* w Ziemi Dobrzyńſkiey, Franciſzek z Sumina, nazwany Schenką, z bratem ſwoim Woyciechem, ſzpitál w dobrach ſwoich dziedzicznych Suminie, w roku 1325 pod ſtaraniem Miechowitow, albo *Cuſtodum S. Sepulchri* fundowali, niektore do niego grunta w dobrach Suminie y Konotopie przyłączywſzy, atoli odpadł ten ſzpital od Miechowitow, iako świadczy *Nakiel: w Miechow: fol: 249.* Zygmunt Sumińſki, Piſarz Ziemſki Dobrzyńſki, 1576 *Conſtit: fol: 246*, tenże ſam iuż Sędzia Ziemſki Dobrzyńſki, poſeł na Seym 1596, zkąd deputowany do kwarty Rawſkiey *Conſtit: fol: 681*, y 1601 naznaczony do korrektury prawa Ziemſkiego *Conſtit: fol: 734*, złączył ſie był dożywotnie z Wyſocką Kaſztelanką Łęczycką, ktora mu powiła ſyna Jana: brat Zygmunta Walentyn Rotmiſtrz Ziemi Dobrzyńſkiey 1573 *Conſtit: fol: 222: Okolſki* powiada, że ten Zygmunt potym był Kaſztelanem Słońſkim, a Walentyn Piſarzem. Wawrzyniec Sumińſki 1614, Adryan y Staniſław, Karol de Kotowy 1634. Franciſzek 1644: o tych Paproc: *piſze Łaſk: Cudow: fol: 56, y 60.* N. Kaſztelan Rypinſki, ktorego ſyn uczył ſię w ſzkołach 1641. Stefan miał za ſobą Teofilę Grochowſką.

SUMOWSKI *herbu Jaſtrzebiec* w Pruſiech. N. Sumowſki, miał za ſobą Barbarę Kitnowſką, z tych ſyn Jan Sędzia Ziemſki Michałowſki, ktorego z Katarzyny Rywodzkii, corki, Katarzyna y Dorota, bezpotomne. Ewa Staniſława Wilczewſkiego małżonka, z ſynow zaś iego, Jerzy *ſterilis*, Piotr, ktoremu Klinſka powiła Syna Michała, y corkę Dorotę *ſteriles*. Maciey, od tego z Mazowieckii ſyn Jakub, żył z Dorotą Białochowſką, Jan Kaſztelan Płocki, urodzony z Anny Stolińſkii, miał dwoch ſynow, iednego Melchiora Sądowego Chełmińſkiego; Ten urodzony z Zuzanny Paprowkii, ſynow iego czterech, Bartłomiey y Jędrzey w Zákonie Societatis JESU, Jozef y Antoni zpłodzeni z Maryanny Tokarſkii herbu Ryś. Drugi ſyn Kaſztelana Jędrzey Podczaſzy Przemyſłki; Tego dway ſynowie, Konſtantyn, y Ignacy, corki dwie Melchiora, iedna za Bagniewſkim, Kaſztelanem Elbląſkim, druga za Antonim Wolſkim.

*SUMOWSKI *herbu Gwiazdy* w Pruſiech, trzech gwiazd w ſczycie czerwonym zażywaią, dwie z nich podle ſiebie w gorze, iedna zaś pod niemi, na hełmie też iedna tylko gwiazda, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſk*:

*SUPLICA *herbu Korzbog* w Xięſtwie Litewſkim. Suplicowie pod czas Unii za Władyſława Jagełła Krola, od Piotra Korzboga Podkomorzego Poznańſkiego przyięci do tego herbu, iako przywileie tego Domu opiewaią. Z tych Jerzy Suplica Trukczaſzy Nowogrodzki, Regent Trybunalſki, Bazyli Budowniczy Nowogrodzki, oba w prawie Oyczyſtym biegli.

*SURGOLEWSKI *herbu Pobog* w Grodzieńſkim powiecie, ale z tą odmianą, że kładą całą ſtrzałę pod podkową bez krzyża, *Koiał: in Mſ.*

*SUR-

*SURGUT *herbu Gerald* w Xięſtwie Litewſkim: że ieſzcze za czaſow Witeneſa W. Xcia Litew: kwitneli Surgutowie, świadczy *Stryikowſki fol: 542*, z *Dusbruchiuſa hiſtoryka Krzyżackiego*, że ten herb przyieli na ſiebie przy Unii Litwy z Koroną, na Seymie Hrodelſkim 1413 piſze *Łask: w ſtat. fol: 121*: Ci zaś Surgutowie piſzą ſię z Kieślinia: Są tamże y Surkontowie, z ktorych Alexander Surkont 1648 w Wileńſkim.

*SURYN w Kiiowſkim Woiewodztwie. N. Suryn Poborca 1606 w Kiiowſkim, *Conſtit: fol: 903.* Marcin Piſarz Grodzki Mściſławſki 1632 y Jerzy 1648 w Mściſławſkim. Eliaſz Podſtarości Mściſławſki, Remigian Łowczy Nowogrodzki, Wacław Piſarz Grodzki Owrucki, miał za ſobą Tyſzkiewiczownę Katarzynę Cześnikownę Kiiowſką, ale z niey potomſtwa nie było. N. Annę Brzeſką Cześnikownę Pińſką, Konſtantyn 1674. Kazimierz Oboźny Mściſławſki Dobrodziey kościoła Krzywoſzyńſkiego.

SUSKI *herbu Lubicz* w Woiewodztwie Płockim. Z tych był N. Suſki w Zakonie Kaznodzieyſkim mąż uczony, Prowincyał Czeſkiey Prowincyi, y kaznodzieia ſławny w Krakowie. Piotr Suſki 1633.

SUSKI *herbu Nałęcz* w Woiewodztwie Sieradzkim. Piotr y Seweryn Suſcy w Ziemi Sochaczowſkiey 1674.

SUSKI *herbu Pomian* w Mazowieckim Woiewodztwie. Przodek ich Hebda z Grabie *według Paprockiego* Márſzałek u Xiążęcia Mazowieckiego, zoſtawił ſyna Adama krom inſzych, ten Tomaſza Ekonoma Staroſtwa Łomzyńſkiego y Dierżawcę Zębrowſkiego, Poborcę z Seymu 1576, *Conſtit: fol: 261*, ten z Chlebowſkii herbu Poray zpłodził Kaſpra, ktory w wſzyſtkie expedycye Moſkiewſkie z Zamoyſkim Hetmanem mężnie ſtawał, Adam w Ziemi Łomżyńſkiey 1674. Są y na Ruſi tego herbu, Piotr Suſki Piſarz Grodzki Przemyſłki, y poſeł na Seym 1589, wydał do druku *Rozmowe Włocha z Polakiem o Wolności, o Prawie y obyczaiach Polskich*, 1616 *in 4to Cracov*: ale to zda mi ſię praca Łukaſza Gornickiego. Antoni Piſarz Grozdki Przemyſłki. N. Woyſki Przemyſłki 1697. N. Suſka była za Koſakowſkim Kaſztelanem Chełmſkim. Paweł ſyn Alexandra, poiął Zofią Trzaſzczankę z Trzaſk, z ktorą zpłodził ſynow: Marcina, Alexandra, Zygmunta, Władyſława y Tomaſza, od ktorych idą, Michál teraźnieyſzy Regent Koronny pieczęci mnieyſzey, a przedtym Łowczy Łomżyńſki, Jan Sędzia Zambrowſki, Franciſzek, ktory zpłodził trzech ſynow, Ludwika, Jana y Franciſzka.

SUSKRAIEWSKI *herbu Kownia* w Ziemi Przemyſłkiey. N. Suſkraiewſka była za Staniſławem Gawrońſkim Podżupnikiem Wielickim, z ktorą Suſkraiewice w ten Dom weſzły.

*SUSZYCKI. Bazyli Suſzycki nobilitowany na Seymie 1676.

*SUSŁOWICZ *czy Szuſłowicz*: Jędrzey Suſłowicz na Seymie w roku 1676 w komput Rycerſtwa Polſkiego policzony.

Suſsynski herb.

*BArkiem do gory poſtawiona podkowa bydź powinna, przez ktorą na X. zkładane dwie ſtrzały idą, obiedwie rowno żelezcami do gory obrocone, tak go opiſuie *X. Koiał: in Mſ.* gdzie powiada, że Suſzyńſcy w Płockim Woiewodztwie nim ſię zaſczycaią. Z tych Piotr kwitnął 1674.

SUTKOWSKI herbu Pobog Staniſław Sutkowſki 1632 podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV, *Porzadek Elekcyi fol:* 19. N. była za Czołhańſkim. Władyſław Kantor Kiiowſki, Kanonik Łucki, deputat na Trybunał Koronny w roku 1718. Maciey Skarbnik Nurſki *za czaſow Paproc:* Łukaſz Skarbnik Nurſki, Paweł y Woyciech 1632.

*S*UTOCKI herbu Dołęga* w Woiewodztwie Mściſławſkim, ale z tą odmianą, że we ſrzodku podkowy, na ktorey barku krzyż ſtoi, kładą rybkę głową proſto do gory, ogonem na doł obroconą, tak go opiſuie *Koiał: in Mſ.* Z tych był Samuel Sutocki 1674. Są y Sutkiewiczowie w Zmudzi Jan y Krzyſztof 1621.

**SWAROZYNSKI herbu Kot morſki* w czerwonym polu, ſzary, żołto przepaſany ſiedzący, łapy przednie do gory wynieſione trzymaiący, ale od kolan ſpuſzczone, głową w lewą tarczy y całym ſobą zkierowany, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſk:* N. Swarożyńſka była za Janem Czapſkim trzecim ſynem Juliuſza, w Pruſiech kwitną.

**SWARACKI herbu Rogala* w Ziemi Dobrzyńſkiey. Benedykt Swaracki *za czaſow Papr:* zoſtawił dwoch ſynow, Staniſława y Mikołaia, od obudwu potomſtwo zoſtało, y corki dwie, Barbarę Lubowiecką y Zofią Makomeſką. Maciey brat rodzony Benedykta zpłodził Jędrzeia męża godnego, y Krzyſztofa, ten z Ugoſką *ſterilis.* Jakub Sędzia Ziemſki Michałowſki 1674 poſłował na Seym 1661.

SW*AROCKI herbu Prus 1mo* w Rawſkim Woiewodztwie. Woyciech Swarocki z Slubic, od młodości ſwoiey rycerſką traktował, u Stefana Krola był Arcerzem, Rotmiſtrz Wybrańcow z Woiewodztwa Poznańſkiego y Kaliſkiego pod Tczowem, Gdańſkiem, Połockiem, Wielikołukami, Zawołociem, Oſtrowem y Pſkowem, po zaſzłych traktatach z Moſkwą, zoſtawiony z ſwoią chorągwią pieſzą w Nowogrodku na prezydium. Woyciech brat iego w Litwie męſtwem ſwym wſławiony.

SW*ARYSZEWSKI herbu Nałęcz* w Sendomirſkim Woiewodztwie, luboć niektorzy z nich oſiedli y na Ruſi, z tych ieden był Kanonikiem Kamienieckim na Podolu y Proboſzczem Dunaygrodzkim *Okol:* O Sebaſtyanie Swaryſzewſkim *patrz Konſtytucyi 1676*, ktora go do prerogatyw ſzlachectwa przywrociła.

**SWENDERSKI* w Ruſkim Woiewodztwie. N. Swenderſki miał za ſobą Barbarę

Gumowſką Miecznikownę Dobrzyńſką. Staniſław Cześnik Łomżyńſki 1697.

**SWIĘTKOWSKI* w Łęczyckim Woiewodztwie, Woyciech Swiętkowſki Regent Grodzki Łęczycki podpiſał elekcyą Jana III Krola, Zygmunt Swiatkowſki miał za ſobą Zofią Krzepicką. Karol Emmanuel Swiatkowſki temi czaſy.

SWIDERSKI *herbu Lubicz* w Łukowſkiey Ziemi, podobno do tych należą, ci, ktorzy ſię w Xięſtwie Litewſkim gniezdzą, Jerzy Swiderſki w Nowogrodzkim 1633. Paweł Michał Stolnik Nowogrodzki 1670 podpiſał *Confirm: jur: gent:* Krola Michała. Hieronim Towarzyſz Pawła Sapiehy Hetmana, *Conſtit:* 1677.

SWIDERSKI *herbu Slepowron* w Ziemi Wiſkiey. Jan Swiderſki Mrozik, mąż waleczny na Podolu. Sebaſtyan zoſtawił czterech ſynow, Jana, Pawła, Hieronima y Jędrzeia, z tych Jana piaciu ſynow było, Waleryan y Norbert Zakonu Kaznodzieyſkiego, Alexander, Zygmunt, Jan y Mikołay. Jędrzey Swiderſki Podſędek Ziemſki Wiſki y Poborca 1626, *Conſtit: fol. 39*, a w roku 1641 Kommiſſarz do granic od Prus, *Conſtit: fol: 20.* Jan Podſtarości Wąſowſki y Poborca 1626 *Uniwerſał Poborowy.* N. była za Zygmuntem Brodowſkim herbu Łada. Woyciech Komornik Wąſolki 1674. Staniſław Sekretarz y Dworzanin Krola Jana, długie prace w Perſyi dla Oyczyzny ponoſił, ktore wſpomina *Konſtytucya 1678.* W roku 1525 Maciey Swiderſki Podſędek Wiſki podpiſał dekret przeciwko heretykom *u Łubien: in Vitis Episcop: Płocen: fol: 372.* Woyciech miał za ſobą Maryannę Olſzyńſką. Wawrzyniec Podczaſzy Wiſki, ma za ſobą Elżbietę Pułaſką. Jan Swiderſki, miał za ſobą Kryſtynę Kozikownę, z Barbary Xiężniczki Zbaraſkiey zpłodzoną, z tey zoſtał ſię ſyn Adam, ktory tylko corkę zpłodził Annę Czarnołuſką y to *ſterilem*, y corek trzy, Annę Kurowicką, Barbarę Młoſzewſką, z tey ſyn Antoni y corka Helena Witanowſka, Zofią Myſłowſką, ktorey potomſtwo Kazimierz, Katarzyna Okninſka, Helena Czarnocka, Zuzanna Grochowſka, y Zygmunt.

**SWIDŁO herbu Korczak* w Grodzieńſkim powiecie *Koiał: in Mſ.* ale trochę odmienny.

SWIDZINSKI *herbu Połkozic* w Rawſkim Woiewodztwie. Woyciech z Swidna Sędzia Rawſki, na przywileiu Kollegiaty Łowickiey. Hieronim Swidzińſki Poborca w Rawſkim 1576 *Conſtit: fol: 261.* Jędrzey poſeł 1587 na konwokacyą *Conſtit: fol: 418* podpiſał konfederacyą. Wawrzyniec umarł 1648 wieku ſwego 77, w Michałowicach z nadgrobkiem pochowany, ktory mu wyſtawiła Katarzyna Załuſka małżonka, urodzona z ſioſtry Woiewody Mazowieckiego. Pod Chocimem trzech braci rodzonych zginęło, biiąc ſię z Oſmanem Carem Tureckim, Alexander Rotmiſtrz, Michał Porucznik y Antoni Towarzyſz teyże Chorągwi, Maxymilian y Jędrzey 1674. Wawrzyniec naprzod Stolnik Rawſki, y Sędzia Grodzki, a potym Kaſztelan Sochaczowſki, Corka iego Katarzyna Zakonnica S. Brygitty w Warſzawie. Synowie zaś. Pierwſzy, Jan Stolnik Rawſki Sędzia Grodzki Piotrkowſki, deputat na Trybunał Koronny 1728. Zona iego Marcyanna Madalińſka Kaſztelanka Konarſka, z tey zpłodził corki, Bonę Rychłowſką, Katarzynę Szumanczewſką, Annę, Ewę, Petronellę, y Franciſzkę, y ſynow, Jozefa, Zygmunta, Sczepana. Drugi Staniſław Woiewoda Bracławſki Staroſta Radomſki y Lityńſki, złączył ſię dożywotnie z Dziulanka, z tey zoſtał ſyn Ignący, y Michał, y corki, Bona y Marcyanna. Trzeci Marcin Cześnik

Rawſki, wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Konſtancyą Kotowiczowną, zrodził Jadwigę, Antoniego Łowczego Rawſkiego, Woyciecha w Zakonie Soc: JESU, y Franciſzka.

*SWIDNICKI. Jędrzey Swidnicki z Seymu 1647 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit: fol: 5.*

SWIEBOROWSKI *herbu Strzemie.* Marcin Swieborowſki doświadczonego męſtwa żołnierz pod Newlem, Oczakowem, pod Połockiem y Pſkowem. *Miechow. fol: 316* wſpomina Jana Swieborowſkiego. Marciſz Proboſcz S. Jadwigi na Stradomiu pod Krakowem Miechowita w roku 1376 *Nakiel: fol: 310.*

SWIĘCICKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie y indziey. Maciey de Swięcice Podſędek Warſzawſki 1525 podpiſał dekret Mazowiecki przeciwko heretykom *u Łubien: in Vitis Epiſcop. Płocen:* Mikołay z Anny Noſkowſkii ſioſtry Biſkupa Płockiego, zpłodził piąciu ſynow, Mikołaia Kanonika Pułtuſkiego, umarł 1549. Macieia Woyſkiego Nurſkiego, umarł 1569, Woyciecha Dziekana Płockiego, Kanonika Pułtuſkiego, zmarłego 1566, Jakuba *ſterilem* zeſzłego w roku 1572. y Franciſzka, Podkomorzego Łomżyńſkiego, y corkę iednę. Z tych Franciſzka był ſyn Wawrzyniec y corka Karniewſka Podſędkowa Rawſka. Ja Franciſzka Swięcickiego Stolnika Wyſzogrodzkiego czytam *in Mſ. Rozrazew:* w roku 1576, trzymał Sieluńſkie dobra od Rozrażewſkiego Proboſzcza Płockiego. Macieia zaś potomſtwo, Mikołay Kanonik Pułtuſki, świat ten młodo pożegnał w roku 1579, mąż w naukach znacznego poleru; Jędrzey, Marcin y corka Anna Oſſowińſka. O Swięcickim, że miał za ſobą corkę Reia ſławnego Poety, świadczy *Elegia contra Lipomanum 1556,* y że go ta od wiary prawowierney odciągnęła. Jakub drugi brat Mikołaia Staroſta Bolemowſki miał za ſobą Barbarę Noſkowſką, drugą ſioſtrę tamtey, ſta lat dożył, ſyn iego ieden Hieronim w Wielkieypolſzcze oſiadł, ktorego corka Maryanna była za Jędrzeiem Grudzińſkim Woiewodą Poznańſkim, matka Podſtolego Koronnego, w Kurniku Rożaniec fundowała, OO Franciſzkakanom do kaplicy Matce Boſkiey wyſtawienia w Poznaniu, ſiła ſzkatułą ſwoią pomogła, muzykę do teyże kaplicy fundowała 1679. Drugi Michał Chorąży Wyſzogrodzki, od tego zoſtało potomſtwo. Trzeci Jan, Podkomorzy Łomżyńſki, ktorego z Plichcianki ſyn Mikołay. Czwarty, Jędrzey Piſarz Ziemſki Nurſki, mąż uczony, co poznać z piſm iego, napiſał albowiem *Topographiam Maſoviæ,* niewiem iednak czy do druku weſzła. Napiſał także *życie Jędrzeia Noſkowſkiego Biſkupa Płockiego Wuia ſwego,* ktore ſyn iego z Ciołkowny Zygmunt z Wielkich Swięcic Swięcicki *podał do druku 1637 in 4to Cracov, po łacinie napiſane,* tam wyraźnie w prefacyi mowi, że Ociec iego Jędrzey z Barbary Noſkowſkii, ſioſtry tego Biſkupa był urodzony. Staniſław, piąty ſyn Jakuba, iak ſtatury tak y ſiły wielkiey, ſyn iego Jakub, na woynach Moſkiewſkich za Zygmunta III y Władyſława Krolow męſtwem wſławiony, tego z Katarzyny Wąſowſkii herbu Łada ſyn Staniſław. Jacek naprzod Suffragan Zmudzki, Scholaſtyk Gnieźnieńſki, Dziekan Kuiawſki, był także Adminiſtratorem Biſkupſtwa Kuiawſkiego 1655, Officyałem Gdańſkim, aż y Warſzawſkim, wziął potym Infułę Chełmſką, miał iuż y expedycyą Rzymſką na Chełmińſką, do ktorey gdy ſię przenoſić zamyślał, na wieczność ſię święta przenioſł w roku 1696, na ktorą, że pracował ten pobożny Paſterz, znać z tego, kiedy ſam katechizmu proſtactwa uczył, do ludzi kazał, wizytował Dyecezyą, a żeby był miał zdolnych pracy ſwoiey pomocnikow, *Societati JESU* w Kra-

ſnymſtawie fundował Rezydencyą, z ktorychby ieden kazania miewał w iego katedrze, drugi był Penitencyarzem, ordynował. OO takze Dominikanom Obſerwantom w dobrach Swiecice w Ziemi Warſzawſkiey, nowey Jerozolimy fundacyą uczynił, co approbowała *Konſtytucya 1676 fol: 33:* w Warſzawie przy Collegium naſzym kurs Teologiczny fundował, y wiele inſzych temu mieyſcu łaſk wyświadczył: W Czerwieńſku Kanonikow Lateraneńſkich ośmnaście lat klaſztor rządził z wielkim ich pożytkiem, katedrę ſwoię w Kraſnymſtawie y ozdobił, y ubogacił, kędy też po śmierci ſpoczywa. Oyczyzna też iego zaſługami zaſczycona w rożnych Kommiſſyach, oſobliwie w Malborſkiey, Gdańſkiey y indziey, trzy razy Kommiſſarzem zaſiadał na Trybunale Skarbowym, raz 1678, *Conſtit: fol: 3:* drugi raz 1685, *Conſtit: fol:* 4, trzeci raz 1690 *Conſtit. fol: 5,* Deputatem na Trybunale Koronnym y Prezydentem kilka razy, oſobliwie 1683; wſzędzie zaś naypierwſzy miał wzgląd na BOGA, gdzie iego honoru przeſtrzegaiąc, niektorych na ſiebie Panow zaoſtrzył nienawiść. Brat iego rodzony Abraham, ktorego dwoch ſynow zoſtało, Staniſław Podczaſzy Rzeczycki, y Mikołay z Opata Trzemeſzyńſkiego, Dziekana Gnieźnieńſkiego y Poznańſkiego, Scholaſtyka y Officyała Warſzawſkiego, naprzod od Radzieiowſkiego Kardynała, Biſkupem Kiiowſkim poświęcony, potym na Poznańſkie Biſkupſtwo poſuniony w roku 1698, na ktorym ſiedział do roku 1709, w Rzymie życie to zamknął, po rożnych fortuny rewolucyach, ktorych nad ſobą doznał. Z młodſzych lat rycerſką traktował, potym ſtan ſobie duchowny obrawſzy, ſześć razy w Trybunale Koronnym Deputatem bywał. Maciey trzeci brat Mikołaia y Jakuba, ktorzy mieli za ſobą Noſkowſkie, od tego zoſtał ſię ſyn Hieronim. Inni Swięciccy w Sendomirſkim Woiewodztwie oſiedli, y piſali ſię z Przepiorowa, z ktorych byli dway bracia rodzeni, Jan y Piotr ludzie rycerſcy, y ich ſtryieczni, *za czaſu Paproc:* Grzegorz Archidyakon Wileńſki wyzuł ſię z śmiertelności w roku 1617, w Wilnie z nadgrobkiem pochowany, *Starowol: in Monum:* był poſłem Zygmunta III Krola do Klemenſa VIII Papieża po Choragiew S. Kazimierza 1604, ieſt w druku iego, *Theatrum S. Caſimiri, in quo ejus Proſapia, Vita & Miracula 1604 Vilnæ in 4to.* Woyciech S. T. D. Kantor Wolborſki, Łowicki y Wieluńſki Kanonik, ſiedm lat w Rzymie był *in Pontificio alamnatu,* zſzedł z tego świata 1644, w Łowiczu z nadgrobkiem marmurowym złożony, pod iego imieniem wyſzła z druku *Epibaterica modulatio 1615.* Jan Swięcicki w Poznańſkim 1674. N. Kaſztelanka Sątocka, była za Bninſkim Woyciechem Majorem w Woyſku Koronnym. N. za Chomętowſkim herbu Lis, Jadwiga za Jędrzeiem Stokowſkim herbu Drzewica 1550. *Acta Caſtren: Opoczn:* Alexander miał za ſobą Kierdeiownę, z tey corka Elżbieta wydana za Mikołaia Kunickiego. Adam y Kazimierz w Ziemi Wyſzogrodzkiey 1674. Krzyſztof Rotmiſtrz 1606. Ewa Zakonnica *à Viſitatione* w Warſzawie. Felicyan z Krępacz Swięcicki Sędzia Grodzki Piotrkowſki, Deputat na Trybunał Koronny 1738.

SWIĘCICKI *herbu Krzywda* w Ziemi Wieluńſkiey.

*SWIECIMSKI. N. Swiecimſki miał za ſobą Annę Kęſſowſką, Swiecimſka Katarzyna 1626 *Acta Caſtren: Camenec:* Jakub Swiecińſki ſłużąc w woyſku Litewſkim pod Sokołem w okazyi z Moſkwą zginął w roku 1579 *Koiał: in Mſ* Maciey Swięcińſki y drugi Towarzyſz Goſtomſkiego pod Pſkowem pieſzo ſzedł do ſzturmu 1584, *Paproc: o herb: fol: 405.*

*SWIĘCKI *czy Swiecki* w Podlaſkim Woiewodztwie. Woyciech, Staniſław, Jędrzey,

drzey, Maciey, Paweł, Szymon y Kazimierz podpisali elekcyą Jana III 1674.

*SWIECKI *herbu Leszczyc* w Inowrocławskim Woiewodztwie. Jarosz Swiecki *1mo voto* miał za sobą Annę Trleską. *Acta Castren: Radzieiow:* 1584, z tey był Stanisław *sterilis*, y Mikołay, ktory z Ciosnowskii, *Decret: Tribun: Petric:* 1602 zpłodził Zygmunta Łowczego Inowrocławskiego, ten przyczynił fundacyi OO Kamedułom pod Kazimierzem w Wielkieypolszcze. *Constit:* 1678 *fol: 38*, iuż o zmarłym, kędy dobra iego Szewce wspominaią: *1mo voto* poiął Maryanne Dąbską Kasztelanke Słońską, *Acta Castren: Radzieiow.* 1640, *2do voto* Annę Głębocką, ale *sterilem*, *Acta Castren: Radzieiow: 1661. 2do voto* Jarosz miał za sobą Zofią Głembocką, Serafina z Katarzyny Wiesiołowskii corkę, *Acta Castren. Radzieiow:* 1591, z tey były trzy corki, Anna Seweryna Linowskiego Katarzyna Ciosnowskiego, Teofila Trzaskowskiego, małżonki, *Acta Castren, Radzieiow: 1603.* Od Ciosnowskii był syn Zygmunt Ciosnowski, ktory z Magdaleny Dąmskii, zpłodził corkę Teofilę Bartłomieiowi Brzezińskiemu zaślubioną.

*SWIECHOWSKI *herbu Sulima.* N. Swiechowski miał za sobą Julianne Gumowską Cześnikownę Zakrocimską. Erazm Swiechowski 1674 w Ośmiańskim: Stanisław Swichowski de Swichowiecz: Komornik Sendomirski 1561, *Nakiel. fol: 671.* Erazm Swiechowski Sędzia Ziemski Ośmiański, miał za sobą Teressę Slizienownę Stolnikownę Ośmiańską.

Swienczyc herb.

KRzyż podwoyny powinien bydź w żołtym polu, na hełmie trzy piora strusie, tak go opisuie *Okol: tom: 3 fol: 140.* Ten herb albo zaraz przy początkach wiary Chrześciańskiey w Polszcze, abo też za dzieło iakieś w okazyi z Krzyżakami nadany, w Litwie, powiada *Okol.* przy Unii konferowany bardziey iest w używaniu niżeli w Koronie, atoli *X. Koiał: in Ms.* nie ma nic o nim. To pewna, że kro-

lestwa Węgierskiego drugi herb, iest krzyż taki, y *u Bielskiego go znaydziesz fol: 242* przy obrazie Ludwika Krola Polskiego, ile że był oraz y Węgierskim. Do tego herbu pociąga *Starowolski in Vitis Episc: Cracov:* Poppona Włocha Biskupa Krakowskiego, ktory tu z Prokulfem do Polski przyszedszy, ile że y ięzyka Polskiego świadomy, y w naukach znacznego poleru y życia pobożnego, na tę katedrę od kapituły Krakowskiey zgodnie był obrany w roku 1014; pilnie tedy trzody sobie powierzoney dozieraiąc, kościoły farne sczodrobliwością swoią wspomagaiąc, poszedł po zapłatę prac swoich w roku 1023, w Krakowie pogrzebiony. Za niego klasztor Sieciechowski y S. Krzyża fundowane.

Herbowni.

*SWIEPRAWSKI, Gabryel Swieprawski w Ruskim, Mikołay w Lubelskim Woiewodztwach 1697. *Grabiański* *Korczewski*

SWIERKOWSKI *herbu Grabie* w Ziemi Zakrocimskiey. Z tych ieden Swierkowski był Kanonikiem Płockim *za czasow Paproc.*

Swierczek herb.

N Litera większa powinna bydź, tym kształtem iako tu widzisz ułożona, złota, w polu błękitnym, na hełmie trzy piora strusie, tak go opisuią, *Paproc: o herb: fol: 575. Okol: tom: 3 fol: 142*, przydaią, że ten herb z Grecyi do Polski przyniesiony. *Długosz* zaś o Familiantach tego herbu powiada, że bywali *Pacifici. Długosz pod rokiem 1435.* pisze, że po śmierci Jana z Łubienia, herbu Doliwa, Biskupa Prze-

Przemyſkiego, obrała ſobie była kapituła Przemyſka Franciſzka de Orzek herbu Swierczek Dziekana Lwowſkiego y Kanonika Przemyſkiego, atoli Krol Władyſław Jagełło złamawſzy kapitule wolney elekcyi prawo, wyſadził na tę katedrę Mikołaia Chrząſtowſkiego herbu Strzegonia; kontentuiąc zaś Franciſzka de Orzek dał mu Probostwo S. Floryana na Klepazu.

Herbowni.

Arciuſkiewicz *Kiiowſki* *Kraykowſki* *Radzewſki* *Rewkowſki* *Streczan*

**SWIERCZEWSKI herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze. N. Swierczewſka tego herbu, była za Woyciechem Podolſkim herbu Nałęcz, *Okol: in indice tom: 2.*

SWIERCZOWSKI herbu Traby w Lubelſkim Woiewodztwie. Jan naprzod Kaſztelan Biecki, Staroſta Sądecki, Dobczycki, Trebowolſki, Hetman Nadworny u Zygmunta I Krola, z temi tytułami czytałē liſt do niego od tegoż Krola dany *in Mſ. Petricov:* potym Kaſztelan Wiślicki y Staroſta Lubelſki 1527 *na liście tegoż Zygmunta danym Miaſtu Lubelſkiemu;* umarł 1528 w Lublinie u OO Dominikanow pogrzebiony. Mylą ſię tu ci, ktorzy go Hetmanem Wielkim, czy w Litewſkim woyſku piſzą, bo Xiąże Oſtrogſkie Hetman żył ieſzcze na ten czas, czy Koronnym: bo Mikołay Firley władnął tą buławą, ale tylko nad nádwornym ludem krolewſkim, miał ſwoię kommendę, *Starowol: in Bellator: Sarm: fol: 140*, takie mu Elogium napiſał. *Joannes Swierczovius, equeſtri familia natus, infeſtante Moſcho regiones proximas Alexandri Regis temporibus, ſub Joanne Chodkievicio ſtipendia prima in Litvania fecit, meruit & in Livonia, ſub Stanislao Kiſka, brevi tamen tempore. A Conſtantino deinde Oſtrogio accitus, ac Tribunus factus, militarem gloriam, rectefactis ſibi peperit: hinc à Sigiſmundo I copiis Polonicis Præfectus, & Collega etiam ſuo Duci datus, cum illo in Orſenſi pugna, rem fortiter geſſit. Cum Rege deinde ipſo ad Smolenſcum & ad Polociam, caſtris poſitis, prælia felicia cum Moſchis habuit, ſimiliter ad Pleſcoviam, cum eodem Duce Oſtrogio miſſus, ingentem prædam, permultosq; captivos abduxit,* Wielicołucenſem *etiam, & Toropecenſem agrum anno 1517 populatus eſt. Interfuit pugnæ cum Tartaris ad Łopuſnam, ubi viginti quinq; millia hoſtium cæſa. Deinde ad bellum Pruſſicum contra Crucigeros Nicolao Firleio, utpote Vir bellicæ rei gnarus, collega datus, Bransbergam diuturna obſidione fatigavit, plurimis defenſoribus in oppugnatione occiſis, multaq; alia digna memoratu illa expeditione fecit.* Drugiego tamże Jana położył z taką pochwałą. *Joannes alter Sigiſmundo Auguſto regnante inter Coſacos Zaporozenſes floruit, ob peritiam rerum bellicarum Tribunus ab illis factus, atq; illi magnanimo Ivoniæ Valachiæ Palatino, ſubſidio contra Turcas, cum mille ducentis veteranis miſſus, itaq; bello illo durante, cum alibi ſæpius, tum ad Tebiniam atq; Brabiłoviam Turcas cecidit, & in extremo illo conflictu, quando ab illis captus fuit, nullum non conſtantis Ducis, aut fortiſſimi militis officium dimiſit, ſicq; acerrimè (Ivonia jam deditionem faciente) cum barbaris illis decertavit, ut omnibus amiſſis, cum tredecim ſolummodo commilitonibus caperetur, idq; armis à multitudine obrutus, & pene exanimis, curatus nihilominus Conſtantinopoli ex vulnere, & lyntro poſtea ingenti eliberatus, cum ad ſuos incolumis rediîſſet, ad extremum uſq; ſpiritum, illam ſuam injuriam vindicare non deſtitit, ſæpiusq; mare ingreſſus Thraciæ & Ponti littora pervaſtavit: inq; illa ſua occupatione vitam totam conſumpſit; nullum aliud juſtius bellum exiſtimans, quàm quod pro religione ſumitur. Swierczovius verò tot caſibûs, totq; præliîs exercitatus, hoc in magno ſemper habuit, ut locorum ſitus & ingenium per exploratores,*

ploratores, aut per ſe cognoſceret; Ivonia ipſe non ob aliam causã ad Cziporowicios atq; Brabiłoviam, trophæis hoſtium potitus eſt, niſi quod ſitus locorum Swirzcovius, primum probè inveſtigâſſet, qui ut cætera accuratus indagator, ita & hic totam ingenii aciem intendiſſe fertur, noctuq; caſtra movens, & vaſa colligens, ignes per ea loca, in quibus caſtra Ivonia metatus fuerat, accendi juſſit, datis inſuper tergiductoribus in mandatis, ut retro converſi, in barbaros irruerent, quando illi ad locum caſtrorum progrederentur, ipſe autem per circumjectos montes, à tergo hoſtem aggreſſus, initium pugnæ, unde minimè ſperabant, fecit; atq; ſic victoriam de Muſulmanis peperit. N. Swierczowſki miał za ſobą Dembinſką. Zygmunt Piſarz Ziemſki Płocki, corka iego wydana za Łukaſza Kochańſkiego Komornika granicznego powiatu Xięſkiego, ſioſtra zaś Zofia była za Staniſławem Sadłem Lubomirſkim, po ktorym wdową zoſtała. *Baran.*

**SWIERCZYNSKI herbu Oſtoia* w Wielkieypolſzcze, Tereſſa Swierczyńſka była za Zygmuntem Bielickim Regentem Nowomieyſkim. N. miał za ſobą Łochyńſką. Antoni w Zakonie naſzym rządził Collegium Bydgoſkie, y Nowicyat Krakowſki, gdzie życie zamknął w roku 1727, Są w druku te iego Xiąſzki, 1mo. *Atrium Sapientiæ ſeu Commentatio Moralis in primum Caput ſapientiæ 1716 Leopol. in 4to.* 2do. *Via cæleſtis Sapientiæ ſeu Meditationes, Sandomir: 1727 in 4to.* 3tio. *Dies vitæ religioſæ per varios virtutum actus diſtributus Cracov: 1726 in 12 ſuppreſſo nomine.* 4to. *Droga do zbawienia.*

**SWIERSKI herbu Lis* w Xięſtwie Litewſkim. Swirſkich albo Siewierſkich Kniaziow, Dom dawny, idzie z Xiążąt Litewſkich od Doumunda Xiążęcia Uciańſkiego, iednaż ich linia z Xiążętami Sieſickiemi. Bogdan Swierſki 1508. kościołowi Swierſkiemu dzieſięciny zapiſał. Łukaſz Bolko Xiądz, to ieſt Xiąże Swierſki, Marſzałek Xięſtwa Zmudzkiego, z Seymu Lubelſkiego 1569 naznaczony do korrektury ſtatutu Litewſkiego, *Conſtit: fol; 194*, y do zapłaty woyſku Litewſkiemu 1578, *Conſtit: fol: 354 Stryik: fol: 783*, zowie go Marſzałkiem Krola Stefana. N. Marſzałek Izby Poſelſkiey 1600. Jerzy poſeł z Woiewodztwa Smoleńſkiego na Seym 1629. y deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 15.* Jan Marſzałek Nadworny Litewſki 1569. Marek y Jan ſławni Rotmiſtrze za Krola Auguſta, Michał, ktorego wſpominaią *Konſtytucye 1648.* Samuel Sędzia Ziemſki Mińſki 1674 *Paſtor: Orb: Got. lib: 2 §. 8* piſze, że Narymund W. X. Litewſkie, bratu ſwemu Doumandowi, Uciańſkie Xięſtwo za wyſtawiony zamek Swier puścił, od ktorego Swierſkich imię uroſło.

SWIĘTOSŁAWSKI herbu Rola w Ziemi Dobrzyńſkiey y na Ruſi. Jan Swiętoſławſki Referendarz Koronny, marſzałkował Izbie Poſelſkiey, raz, w roku 1615, drugi raz w roku 1619, corka iego iedna Swiętoſława była za Jakubem Leſczyńſkim, druga za Pieniąſzkiem Odrowązem Prokopem Chorążym Przemyſkim. Jerzy z Kmicianką herbu Srzeniawa, zoſtawił potomſtwo, ſynow y corki, *Baran:* N. miał za ſobą Czapſką corkę Juliuſza, N. Starościanka Kozienicka, była za Janem Borkiem Kaſztelanem Brzezińſkim. Krzyſztof 1632.

SWIEYKOWSKI herbu Trzaſka w Woiewodztwie Rawſkim, Jan y Mateuſz Swieykowſcy w Rawſkim Woiewodztwie, podpiſali elekcyą Władyſława IV. Jan, Jana III w Rawſkim, Stefan w Krakowſkim, Jan Alexander Stolnik Wilkomirſki w Wilkomirſkim. Balcer Burgrabia y Cześnik Rawſki 1674; tenże czy inſzy Balcer Podſtarości y Sędzia Grodzki Rawſki, żona iego Zofia Pęczelſka herbu Piława, umarł 1684 w naſzym kościele Rawſkim pogrzebiony. Szymon Komornik graniczny y Poborca Rawſki 1691. Władyſław, Bartłomiey, Szymon, Staniſław y Maciey 1674 w Woiewodztwie Poznanſkim.

SWIESZKOWSKI *herbu Syrokomla* w Sendomirſkim Woiewodztwie.

SWIESZOWSKI *herbu Grabie* w Woiewodztwie Mazowieckim, Woyciech Swieſzewſki Podſędek Warſzawſki podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV Krola, *Porzadok elekcyi fol: 19.*

*SWIEZYNSKI *herbu Połkozic.* N. Swieżyńſki Piſarz Grodzki Oſtrzeſzowſki, *Acta Caſtren: Oſtrzeßov: 1605.* Jan, ktorego na woynie Moſkiewſkiey zaſługi wſpomina *Konſtytucya 1613 fol: 5.* N. Podſtároſci Pińſki, żona iego Anna Woynianka, Dobrodzika Collegii Nieświeſkiego.

SWINARSKI *herbu Poray* w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Wybranowa, znać że iedneyże z niemi dzielnicy. Adam Swinarſki Podwoiewodzy Poznańſki, poſeł na Seym 1618, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki, *Conſtit: fol: 4,* tenze iuz Podczaſzy Poznańſki, poſeł na Seym, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do taxy rzeczy, *Conſtit: 1621 fol: 18.* Woyciech Swinarſki Kanonik y Officyał Poznańſki 1622. Drugi także Woyciech Kanonik y Officyał Poznańſki 1651. Jędrzey Proboſcz Oſtrogſki. Jan w Woiewodztwie Podlaſkim 1674. Mikołay z Wybranowa Swinarſki Pułkownik krolewſki, a temi czaſy, gdy to piſzę, Kaſztelan Czerniechowſki, bywáł deputatem na Trybunał Koronny, poſeł na konwokacyą Warſzawſką w roku 1733. Marcyanna żona Jana Zaiączka herbu Swinka Podczaſzego Zytomirſkiego. Woyciech, Kazimierz, Stefan *Soc: JESU,* y Antoni bracia temi czaſy. N. miał za ſobą Annę Mycielſką wdowę po Rokoſowſkim y Zakrzewſkim, z tey ſyn Mikołay dziedzic na Gołuchowie, tego corka była za Karolem Grudzińſkim. Stefan poiął Maryannę Rutkowſką. N. naprzod Skaławſkiego, po nim Chlebowſkiego Staroſty Liwſkiego małżonka.

*SWINIARSKI *herbu Puchała* w Woiewodztwie Nowogrodzkim: z tym iednak przydatkiem, *według Koiał: in Mſ.* że y w ſrzodku podkowy kładą krzyż, tylko że poiedynkowy. Mikołay Swiniarſki 1648. N. zabity pod Olkinikami 1700.

Swinka herb.

Wieprzowa głowa powinna bydź w polu czerwonym, ktorey pyſk ręka prawa w błękitnym rękawie rozdziera, na hełmie poł Panny więkſze, z warkoczem rozczolanym, pod boki obiema ſię rękami trzymaiącey, tak go opiſuie *Paproc. o herb: fol: 305 Okol: tom: 3 fol: 152, Biel: fol: 195,* ale ten oſtatni w prawą tarczy obrocił głowę wieprzową, w lewą tamci. Z Panny na hełmie domyśla ſię *Pariſius in Sławia,* że ten herb nabyty od Sarmackiey iakicy Amazonki, w niewolą od Rzymian wziętey, y przyciśnioney na igrzyſku publicznym do utarczki z beſtyami. Jakoż, że w Rzymie na widowiſkach nie tylko ſilnych mężow, ale y ſłaba płeć, przeciwko dzikim y nieugłaſkanym zwierzom ſtawiano, dowodzi *Lipſius Saturnal. ſer. l. 2 c. 4* z *Tacita, Diona, y Swetoniuſſa,* z ktorych oſtatni o Domicyannie piſząc mowi: *Venationes, gladiatoreſq; & noctibus ad lychnuchos dedit, nec virorum modo pugnas, ſed & fæminarum;* y *Vopiſcus in Probo, mihi n. 7* powiada o nim, że mieyſce igrzyſk w formę laſu przerobić kazał, w ktory rożnych zwierząt wielką liczbę napędził, a między temi tyſiąc dzikow, toż dopiero ludzi nagnano, ktorzyby ſrogie beſtye rozſzarpywali: tam mowi *Pariſius,* gdy ſnać niewolnicę Pannę rodem z Sarmacyi puſczono, ta łecacego na ſiebie porwawſzy dzika za pyſk, y ſczęki mu rozdarła, y nieprzyiaciela ſwego udławiła, za ktora odwagę wolnością darowana, a potym y tym herbem na pamiątkę ſwey dzielności. *Tacitus* o Niemcach ſtarych piſząc, mowi: *Matrem Deum venerantur, inſigne ſuperſtitionis, formas aprorum geſtant, id pro armis omniq. tutela, ſecurum Deæ cultorem, etiam inter hoſtes præſtat.* *Paproc: in Strom:* z *Wacława Hageka* powiada, że Biła corka Biwoga Hrabi herbu Swinia głowa, koło roku 747 wydana za Koſała herbu Belina, y iam mowił *w pierwßym tomie fol. 65,* z tego poznać y z tomu drugiego pod herbem Donhoff, iak ſtarodawny herb ten w wielkich domach dziedziczył; przecięż że Swinka herb w Polſzcze, ma inſzy ſkład w ſobie, dla tego takby trzeba rozumieć, że y inſze ſą iego początki; naſi Piſarze tedy twierdzą, że tu w Polſcze nabyty koło roku 1148, gdy rycerz dzikowi na łowach ſczęki rożdarł, a potym y głowę odciął.

Przodkowie Domu tego. Stańczyka z Rudy Staroſtę Wieluńſkiego wſpomina *Długoß,* za panowania Władyſława Xiążęcia Wielkopolſkiego. Jakub Swinka Arcybiſkup Gnieźninſki, gorliwy przy prawach koscielnych Paſterz: bo Henryka IV Wrocławſkie Xiążę, że dobra niektore Biſkupowi Wrocławſkiemu odebrał, Synod w Łęczycy złożywſzy, cenſurami kościelnemi obłożył, y nie prędzey do ſpołeczności z kościołem przypuścił, aż należytą ſatisfakcyą uczynił. Biſkupa Chełminſkiego, ktory z iego ſię Suffraganii wyłamywał, a do Arcybiſkupa Ryſkiego chciał należeć, prawem u Stolicy Apoſtolſkiey pokonawſzy, do juryſdykcyi ſwoiey przymuſił. Przemyśla, a potym Wacława Czeſkiego Krola, na kroleſtwo Polſkie koronował. Lędzkiemu klaſztorowi pewne dzieſięciny przywłaſzczył, o czym ieſt liſt iego dany w roku 1313, ktory znaydzieſz *u Damalew: in Vit: Archiep: Gneſn:* z tego ten autor y ſłuſznie wnoſi, przeciwko Długoſzowi, Janickiemu, Paprockiemu y inſzym, że aż do tego roku dociągnął rządow ſwoiey Archidyecezyi, y życia. *Według Paproc:* Klaſztor u S. Jerzego albo ſzpital reguły S. Benedykta w Unieiowie fundował z dobr ſtołu Biſkupiego, Powicz y Groczno, za ſto grzywien ſrebra kupiwſzy, darował te wſi kapitule Gnieźnieńſkiey. Bernard zaś Łowczy Kaliſki, wieś ſwoią Oyczyſtą Chełm darował mu do Arcybiſkupſtwa w roku 1284, dobra zaś Kowale kupił od Stogniewa Rycerza za czterdzieści grzywien 1286, Wieś Pruſy darował

wał kośćiołowi Gnieźnieńſkiemu, y innych wiele dzieł iego znacznych, ktore iego rządy na tey katedrze zachwalaią, wſpominaią autorowie. Jakuba drugiego, właśnie o tymże czaſie Biſkupa Wrocławſkiego, kładzie tu *Paprocki*, to ieſt, że był wzięty do Inſuły Kuiawſkiey w roku 1284, a wyzuł ſię z niey y z śmiertelnośći w roku 1300, przedtym Proboſczem był Płockim, atoli *Damalew: in Epiſc: Vladyslav:* cale o nim milczy. Adama Swinkę Kanonika Krakowſkiego y Piſarza krolewſkiego w Długoſzu y w Miechow: znaydzieſz, był to mąż uczony, atoli młodo umarł. Piotr Swinka Sędzia Ziemſki Sieradzki w roku 1323 na liście Władyſława y Boleſława Xiążąt Dobrzyńſkich, *u Nakiel: w Miechow: fol: 248.* Pomorzany miaſteczko, niegdy w Domu Swinkow dziedziczyło, iako piſze *Sarnicki in deſcript: Polon:* ktore potym Jan Sienieńſki Kaſztelan Lwowſki, daleko więcey y ozdobił y reformował; zamek tam y do ozdoby y do obrony zdolny wyſtawiwſzy.

Herbowni.

Boguſławſki
Bratkowſki
Czacki
Dewknetowicz
Dziwoſz
Gawrońſki
Grzebſki
Kakanowſki
Krzyżanowſki
Maczynſki
Piotrowſki
Swinka
Tomiſławſki
Zaiaczek
Zielińſki

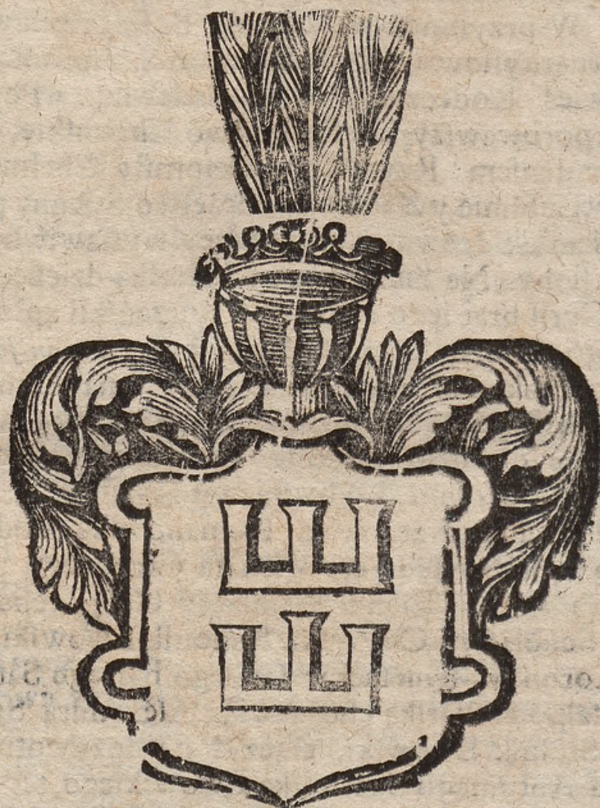
*SW*INOŁĘSKI.* Jakub w Ziemi Nurſkiey 1674. Jadwiga Swinołęſka Alexandra Kuczyńſkiego małżonka. N. Kaſpra Boguckiego Piſarza Nurſkiego.

SWIRSKI herbu Szaława w Woiewodztwie Ruſkim, zdawna ſię piſzą z Romanowa: *Okolſki z Kromera Oracyi pogrzebowey*, kładzie tu Jana, ale to był Swierczowſki nie Swierſki, kładzie takze Swierſkich w Litewſkim Xięſtwie, ale ci do inſzego herbu, to ieſt Lis, należą, iako ſię wyżey mowiło. Chleb z Romanowa Swirſki Staroſta Kołomyiſki, ktory w batalii z Wołochami za buławy Jana Tarnowſkiego Hetmana, chorągiew już upadaiącą dźwignął, zabiwſzy dwoch ręką ſwoią Wołochow. Stefan y Alexander bracia rodzeni w okazyi pod Sokalem zgineli. Jędrzey Kawaler Maltańſki, przez lat ośmnaście w woyſku Ceſarza Karola żołd prowadził, z niemałą imienia ſwego chwałą y reſpektem u tego Monarchy. Jędrzey kościoł w Swirzu y wymurował y upoſażył. Jędrzey Woyſki Trembowolſki, ktorego corka Małgorzata była za Krzyſztofem Kalinowſkim, *Acta Caſtren: Leopol.* 1557. N. miał za ſobą Annę Kalinowſką Woyſkiego Czerwonogrodzkiego corkę. Krzyſztof Kaſztelan Halicki, Prokop Rotmiſtrz ſławny za buławy Sieniawſkiego. Szymon w Wołoſzech poległ. Piotr Rotmiſtrz y Obożny Koronny pod Zamoyſkim Hetmanem przeciwko Michałowi Woiewodzie Wołoſkiemu mężnie ſtawał, z Xiężniczki Rozyńſkii oſtatney z tego Domu, zpłodził Cyrylla znacznego Rotmiſtrza, ten leży we Lwowie u OO Dominikanow, w kaplicy zdawna od Swirſkich wyſtawioney przy tym kościele, zoſtawił ſyna Hieronima, tamże w roku 1584 pogrzebionego. Woyciech w wielu okazyach doświadczonego męſtwa, przyczynił fundacyi kościołowi w Swierżu, miał w dożywotniey przyiaźni Kurzańſką. Mikołay Swirſki Kuſtoſz Gnieźnieńſki Suffragan y Proboſcz Chełmſki, Biſkup Cytreńſki, mąż uczony, czego dowodem ſą niektore piſma iego w druku, 1mo: *Relatio hiſtorica belli Szeremetici, per 7brem, Octobrem, Novembrem geſti 1660, Zamoſcii 1661 in 4to*, kędy powiada o ſobie, że napiſał hiſtoryą Polſką, ztąd zacząwſzy, gdzie ſwoie Kromer zkończył, aż do tych lat, od ktorych *Piaſecki* ſwoię zaczął, to ieſt lat ſiedmdzieſiąt, ale wątpię, żeby do druku weszła.

2do. *Thalia mærens patiente & moriente JESU 1655 Zamoſcii in 8vo.* 3tio. *Kazanie dwoie, iedno na dzień S. Jana Bożego, drugie na introdukcyą OO Bonifratellow do Lublina Zamoſcii 1654 in 4to.* 4to. *Gratulatio buławy Wielkiey Koronney Staniſławowi Poteckiemu Woiew: Kiow: in 4. Zamoſ:* 5to. *Staropolſka Prawda wierſzem Polſkim*, kędy wſzyſtkich Krolow Polſkich opiſał, *in 4to. Zamoſcii.* 6to. *Epigrammata de Sanctis.* W przymnożeniu chwały Boſkiey pilny, ztąd fundował naprzod OO Bernardynow w Rodecznicy u S. Antoniego, do wymurowania kościoła, wieś Rodecznicę na to nadawſzy. Potym OO Piarow w Chełmie, inkorporowawſzy im Proboſtwo Chełmſkie, y kościoł, *cum cura animarum* za konſenſem Rzymſkim y kapituły Chełmſkiey. Potym OO Bonifratellow w Lublinie y Zamośćiu. Bractwo S. Anny przy katedrze w Kraſnymſtawie, kośćiołek drewniany przy niey wyſtawiwſzy, lubo potym gdzie indziey przenieſiony. Na Suffraganią Chełmſką dzieſięć tyſięcy na Orchowku lokował. Cyril brat iego rodzony z Kurzańſkii zpłodził Mikołaia, Stolnika Lwowſkiego, y Kazimierza. Mikołay poiąwſzy *in ſociam vitæ* Katarzynę Łoſiownę Łowczankę Lwowſką, miał z nią ſyna Franciſzka Podczaſzego Sanockiego, temu Brygida Kuropatnicka Kaſztelanka Kiiowſká, tylko corkę powiła, Joannę dziedziczkę dobr Dobrzany y Putiatycz, Janowi Siemińſkiemu Podkomorzemu Lwowſkiemu zaślubioaną. Kazimierz zaś brat Mikołaia, miał za ſobą Katarzynę Romanowſką Podſędkownę Ziemſką Bełzką, z ktorą zpłodził Jędrzeia Michała Chorążego Dobrzyńſkiego, tego z Joanny Iwanickii Sędzianki Ziemſkiey Czerniechowſkiey, dway ſynowie, Kaziwierz Scholaſtyk Chełmſki, Kanonik Lwowſki, deputat kilka razy na Trybunał Koronny. Benefactor Collegii naſzego Samborſkiego, y Staniſław Towarzyſz pod Uſarſką chorągwią. Alexandra Swirſkiego z Gorſkii, ſyn Staniſław Stolnik Lwowſki, złączył ſię dożywotnie z Kakowſką, ktora mu zrodziła Antoniego Skarbnika Lwowſkiego, tego żona Cieńſka corka Pułkownika, y Michała Woyſkiego Lwowſkiego, ten z Ewą Woiakowſką Kaſztelanką Przemyſtką, licznym potomſtwem ubłogoſławiony. Wacław Swirſki Cześnik Przemyſtki, z Anny Charczewſkii zoſtawił dwoch ſynow, Alexandra, ktory w Zakonie Soc: JESU życie ſwoie zkończył w Sendomierzu w roku 1715, y Rafała Łowczego Bielſkiego. Jakuba Swirſkiego czterey ſynowie, Michał *ſterilis*, Marcin, ten z Tereſſy Popławſkii zpłodził Jerzego, Franciſzek, tego żona Pogroſzewſka, y Jan Staroſta Sulnicki, żona iego Zofia Firleiowna Kaſztelanka Sanocka, wdowa po Janie Strzemeſkim. Hieronim Swirſki Łowczy Sanocki, temu Elżbieta Stawſka powiła dwoch ſynow, Jozefa Rotmiſtrza, y Mikołáia Kantora Lwowſkiego, Deputata na Trybunale Koronnym, zſzedł z tego świata w roku 1727. Marcyan Swirſki z Rybczyńſką miał trzech ſynow, Jana bezdzietnego, Felicyana Proboſcza Dunaiowieckiego y Jakuba Zakonnika *Ordin: Minor: S. Franciſzka.* Zygmunt wſzedł w kontrakty z Anną Woroniczowną (był Pułkownikiem w woyſku cudzoziemſkim Polſkim) potomſtwo z niey to, Jan Podwoiewodzy, a potym Burgrabia y Sędzia pograniczny Kamieniecki, Piotr Miecznik y Piſarz Grodzki Latyczowſki. Jędrzey Chorąży Dobrzyńſki, małżonka iego Petronella Jaſkmanicka ſioſtra rodzona Podſtolego Kiiowſkiego. N. Swirſka Mikołaia Stoieńſkiego Woyſkiego Kraſnoſtawſkiego, N. Michała Stoieńſkiego ale *ſterilis*, małżonki, Katarzyna, Anna y Tereſſa Zakonnice u Wſzyſtkich SS. we Lwowie S. Benedykta. N. Miecznik Podolſki miał za ſobą Jeziorkowſką. Są y w Xięſtwie Litewſkim tegoż herbu Familianci, Jerzy Swirſki z Seymu 1630 Deputat na Trybunał fiſzkalny

Litewſki z Smoleńſkiego. Staniſław w Wileńſkim 1648. N. miał za ſobą Skarbkownę.

Swiſczewski herb.

CZy to trzy kolumny ſpodem z ſobą powiązane, czy też chorągwie dwie, ale przewrocone bydź powinny, iedna pod drugą, na hełmie zaś trzy piora ſtruſie, tak opiſuią ten herb *Paprocki y Okol: tom: 3 fol: 156 y Koiał: in Mſ.* rozumieią zaś, że ten herb nadany albo od Xiążąt Litewſkich, bo ci nakſztałt tego, ſłupy w ſwoim herbie noſili, albo od Kmitow Czarnobylſkich, bo ci chorągwie tym kſztałtem, tylko że do gory na tarczy maią. Oſtafi Swiſczewſki w roku 1574 z Jakubem Niezabitowſkim pod Grodkiem odwaznie ſtawał przeciwko Tatarom. Alexandra Swiſczewſka była za Brzezickim 1680. N. za Wankiem Mokoſieiem Staroſtą Krzemienieckim.

SWISZOWSKI herbu Grzymała w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Swiſzewſki miał za ſobą Annę Chomiakowſką wdowę po Romanie Sieniucie.

SWISTELNICKI herbu Sas w Woiewodztwie Ruſkim. Maryanna Swiſtelnicka była za Mikołaiem Zeliborſkim.

SWIZOWSKI herbu Leſczyc w Kuiawſkim Woiewodztwie. Jędrzey y Paweł Swiżowſcy mężowie waleczni z Włodkiem Staroſtą Kamienieckim nad Tatarami nieraz tryumfowali. Krzyſztof harcerz u Krola Stefana, we wſzyſtkich za niego expedycyach męſtwem wſławiony. Woyciech Podſędek Warſzawſki. *Baran:*

**SWIZAWSKI herbu Paprzyca* w Bełzkim Woiewodztwie. Antoni Swieżawſki Cześnik Kołomyſki umarł 1739: Staniſław dziedzic na Techlowie, miał za ſobą Zofią Sokolnicką. Antoni Woyſki Bełzki, Deputat w Trybunale Koron:

ronnym. Anna corka Woyſkiego Bełſkiego, była za Jozefem Węglenſkim Miecznikiem Buſkim.

**SWIZYNSKI herbu Poray* w Brzeſkim Litewſkim Woiewodztwie. Marcin Swiżyńſki Sekretarz krolewſki, Vice Inſtygator W. X. Litewſkiego, zoſtawił dwoch ſynow, Władyſława y Jakuba, ktorzy ſię woienną ſłużbą bawili. *Koiał: in Mſ.* Nadgrobek tego Marcina w Warſzawie u S. Jana z pierwſzym herbem Poray, z drugim dwa Wręby, trzecim Korczak, czwartym Taczała.

SWORSKI herbu Leliwa w Woiewodztwie Sendomirſkim. Mikołay Sworſki Podſędek Sendomirſki 1504. *Acta Terreſtr: Sandomir.* Jan w Rawſkim 1674.

**SWOŁYNSKI.* N. Swołyńſki z Połockiego Woiewodztwa deputat na Trybunał Litewſki 1740.

**SWOSZEWSKI herbu Abdank* w Woiewodztwie Ruſkim. Jan Swoſzowſki naprzod Piſarz Ziemſki Lwowſki, poſeł na Seym 1601, zkąd naznaczony do korrektury praw Koronnych *Conſtit: fol: 734.* y do kwarty Rawſkiey *fol: 764,* y 1607, zkąd Kommiſſarzem uproſzony do uſpokoienia Rokoſzu, *Conſtit. fol: 866.* Za iego pracą *Proceſſus juris abbreviatus* zkoncypowany, y Stanom Rzeczypoſpolitey do rozſądzenia podany, *Conſtit: 1611 fol: 2,* ale na Seymie 1613 odrzucony, *Conſtit: fol. 34.* Był potym Podkomorzym Lwowſkim y poſłem na Seym 1613, naznaczony do traktowania z Związkowemi: był Marſzałkiem Izby Poſelſkiey 1611, z żoną ſwoią Małgorzatą de Konary, do ołtarza Matki Boſkiey przy kościele Lwowſkim OO Dominikanow wieś Borki nadał w roku 1604: druga żona iego była Elżbieta z Rzeczycy, ktora po iego śmierci poſzła za Trzcińſkiego, z tą Jan fundował kościoł y Plebanią w Janowie pode Lwowem. N. miał za ſobą Agnieſzkę Kalinowſką corkę Krzyſztofa Rotmiſtrza. *Acta Caſtren: Camenec:*

SYMBORSKI herbu Slepowron w Płockim Woiewodztwie. w Warſzawie u OO Bernardynow, ieſt nadgrobek Staniſława Symborſkiego Kanonika Warſzawſkiego, Plebana w Piaſecznie y w Staniſławowie, zmarłego w roku 1561.

SYNOWIEC herbu Starykoń w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Synowiec z Zandowic Dworzanin krolewſki 1462 podpiſał liſt Kazimierza Krola o unii Woiewodztwa Bełzkiego *u. Januſzow: w ſtat: fol: 799.* Mikołaia męſtwo pod Koronowem wſpomina *Kromer lib: 17* pod rokiem 1434.

**SYPNIEWSKI herbu Odrowaz* w Woiewodztwie Brzeſkim Litewſkim Jan Sypniewſki z tym herbem pierwſzy ſię przenioſł z Podgorza do Litwy. *Koiał: in Mſ.* Marcin Kanonik Krakowſki.

SYROMSKI herbu Slepowron w Woiewodztwie Płockim.

Syrokomla herb.

ABdank biały zwyczayny powinien bydź w polu czerwonym, ale na wierzchu iego we ſrzodku krzyż złoty, na hełmie nad koroną takiż Abdank biały, z krzyżem, tak go opiſuią *Paproc: o herb: fol: 170, Okol. tom: 3 fol: 147. Biel: fol: 277.* Wſzyſcy ſię na to zgadzaią że ten herb w Poliſzcze nabyty, y że Rycerżowi Syrokomla nazwanemu herbu Abdank, nadano krzyż do Oyczyſtego kleynotu, że Pruſaka Poganina na poiedynkową utarczkę wyzywaiącego Polſkich iunakow, y łżącego Chrześciańſkie imię, pokonał y zwyciężył, iako tedy Obrońcy honoru Ukrzyżowanego BOGA, krzyż przydano: co iednak niektorzy powiadaią, że ſię to miało ſtać za czaſow Władyſława Łokietka koło roku 1330, to ſię nie może utrzymać: bo y Bernard Biſkup Poznańſki, ktory umarł w roku 1175 był *według Tretera in Vit: Epiſc: Poſnan:* herbu Sy-

rokomla, y Pruſacy koło tego roku iuż przyciśnieni woyną, Chryſtuſa za Boga znali. W roku też 1391 kładzie Jakuba z Kurdwanowa Biſkupa Płockiego, y że był herbu Syrokomla twierdzi, z Oyca Floryana urodzonego, *Łubienſki in Vitis Epiſc: Płocen:* tocby trzeba mowić komputuiąc lata, że temu Floryanowi herb ten konferowany. Przecież że ſię z Kurdwanowa ten Jakub piſał, tak rozumiem, że do Kurdwanowſkich Połkozicow należał, gdziem y ia o nim mowił, luboć *Długoſʒ w ſwoiey hiſtoryi pod rokiem 1396,* piſze że ſię nie z Kurdwanowa piſał, ale de Korzkiew, *Vir według niego raræ literaturæ; habens donum ſermonis. Acta Concilii Conſtantienſis, tomo 2do Concil: edit: Colon: mihi fol: 1042, ſeſſione præcipuè 9,* piſzą, że Mikołay Biſkup Płocki, był y zaſiadał między innemi Infułatami na tym Concilium w roku 1415, kędy od tegoż Synodu był wyſadzonym Sędzią, czyli Kommiſſarzem deputowanym do ſłuchania y rozſądzenia wſzyſtkich ſpraw, ktore przez appellacyą do tegoż Synodu zanieſione były. Z tego wnoſzę, że albo po tym Jakubie Biſkupie Płockim był iaki Mikołay na tey Stolicy, ale go *Długoſʒ y inni naſi hiſtorycy* opuścili, albo też drukarz miaſto Jakuba okrzcił go Mikołaiem, iakoż większe podobieńſtwo do omyłki, y z tąd ſię potwierdza, że go *Acta Concilii* zowią Mikołaiem Biſkupem Płockim, a przecie przydaią, *Ex natione Germanica,* lubo w Niemczech nie ſłyſzałem o Biſkupſtwie Płockim. O tym zaś Jakubie, że tu mowa ieſt *in Actis,* umieiętność wielka w nim prawa duchownego, ktorey nabył w Bononii, tak dalece, że też do Rzymu od Papieża wezwany, *y Auditor Palatii Apoſtolici* kreowany, zda ſię poświadczać.

Herbowni.

Andronowſki	*Bułbak*	*Chalecki*	*Dziewoczka*
Baranowicz	*Beynart*	*Chybicki*	*Grocholſki*
			Hołub

Hołub	*Kościałkowſki*	*Puciatczyc*	*Waſilewicz*
Iłgowſki	*Loſowicz*	*Seben*	*Wieliczko*
Jwanowicz	*Maſto*	*Sołtan*	*Witoniſki*
Karnicki	*Mingiel*	*Popocko*	*Woyniłowicz*
Kiińſki	*Momtrym*	*Staroſielſki*	*Zaiac*
Kondratowicz	*Nieſʒyika*	*Stefanowſki*	*Żołądź*
Korzekwicki	*Puciata*	*Swieſʒkowſki*	

Nie wſzyſcy iednak tego herbu, iednymże kſztałtem zażywaią: bo Andronowſcy, na Abdanku proſto ſtrzałę kładą żelezcem wyrychtowaną, na ktorey pod żelezcem dwa ſą krzyże proſto, na hełmie zaś trzy piora ſtruſie. Takimże kſztałtem Waſilewiczowie herb ſwoy maią. Baranowiczowie Jałowſcy, tąz formą herb ſwoy układaią, tylko że dwa krzyże nie wproſt idą, ale na ukos, to ieſt iak literę X na ſtrzale wyrażaią. Chaleckich herb położyłem w *pierwſʒym tomie fol: 243,* takiż noſzą y Siehenowie. Iłgowſcy do herbu Syrokomla należą y z niemi Iwanowiczowie y Karniccy, ktorych herb znaydzieſz *tom. 2 fol. 437,* Hołubowie na Abdanku kładą ſtrzałę proſto, ale połowy żelezca u niey nie maſz, od lewey ſtrony tarczy, na hełmie trzy piora ſtruſie maią. U Loſowiczow rog ieden Abdanku ku dołowi złamany, na hełmie trzy piora ſtruſie. Woyniłowiczowie ſamę tylko ſtrzałę bez krzyża, miaſto krzyża noſzą w hełmie trzy piora ſtruſie. Chominiczowie Staroſielſcy ſtrzałę, na ktorey krzyż ieden, na hełmie trzy piora ſtruſie. Sopockowie y Wieliczkowie na Abdanku powinni mieć ſtrzałę miaſto krzyża, przez nię krzyz ale na ukos, z gory od prawego boku, na doł na lewy. Nieſzyika na Abdanku wyrychtowali ſtrzałę do gory, ale ſerce przeſzywaiącą, na hełmie trzy piora ſtruſie. Sołtanow herbu odmianę patrz na ſwym mieyſcu.

*SYRUC *herbu Doliwa* w Xięſtwie Zmudzkim y w Powiecie Grodzieńſkim y Upickim. Jozef Syruc na Lawdzie. Krzyſztof Władyſław, Adam na Zmudzi 1621. Jozef Syruc Podſtoli Zmudzki, Jan wzięty w niewolą od Moſkwy na Homlu 1654. N. Woyſki y Podſtaroſci Xięſtwa Zmudzkiego, miał za ſobą Chrząſtowſką Staroſciankę Botocką owdowiałą po Włodkiewiczu Podſędku Zmudzkim, corka iego była za Staniſławem Grobickim Miecznikiem Lidzkim, ſynow zaś dwoch, z ktorych ieden Woyſkim był Zmudzkim, człowiek zacny y wielkiey nadziei, młodo iednak wſzedł do grobu. Jan Syruc w Grodzieńſkim powiecie, ſłużąc z Chodkiewiczem był w roznych expedycyach, zoſtawił potomſtwo. Bazyli brat rodzony Jana, miał ſynow trzech, Władyſława, Teofila, y Michała. Krzyſztof Syruc Oboźny Xięſtwa Zmudzkiego 1674. Woyciech dziedzic na Jatwieſku, corka iego Symforoza z Lecińſkii urodzona, była za Krzyſztofem Scipionem. Szymon Siruc Oboźny y Podſtaroſci Sądowy Kowieńſki poſeł na konwokacyą 1733.

*SZABLOWSKI *herbu Bończa* w Xięſtwie Litewſkim. Kazimierz Szablowſki Woyſki Rzeczycki w Powiecie Oſmiańſkim, Adam w powiecie Rzeczyckim 1674. Anna z Chrapowickii urodzona, była za Janem Oziębłowſkim. Sioſtra iey Dorota za Jędrzeiem Oziębłowſkim Ciwunem Szadowſkim. N. miał za ſobą Popławſką.

*SZACHMAN *herb. Mſ. o Familiach Pruſkich* taki herb ich opiſuie. Tarczá wſzerz przedzielona, w poł od dołu powinna bydź Szachownica, nad nią w drugiey połowie, trzy liſtki z iednego korzonka wychodzące, nad hełmem y korona mąż zbroyny w prawey ręce trzyma liſtek ieden, w lewey za broń ſię trzyma przy boku.

SZACHOWNICE w tych herbach znaydzieß, Karęga, Kizinek, Wieruſzowa, Wczele, Weiher, Wyſzogota, Twardoſt, Zabawa.

**SZADLINSKI herbu Poray* w Pruſiech, takim zaś kſztałtem tego herbu zażywaią iako y Zalińſcy Pruſacy, to ieſt, powinna bydź roża biała o piąciu liſtkach, na ſzkarłatnym ſczycie, w hełmie tylko z niemi ſię rożnią, bo na nim zkładaią dwie ſkrzydła orle, na nich paſy czerwone, na paſach roże białe, y ſkrzydła białe, czego dowodem ieſt nadgrobek w Kwidzińſkim kościele na ścianie, z tą inſkrypcyą: *Georgius à Rembau in Szadlin, ſibi, conjugi, filiis & filiabus 1619 poſuit.* Jan Sędzia Rylenburſki y Kwidzyńſki dziedzic na Szadlinię, miał za ſobą Katarzynę Lichtyanownę Pawła Sądowego Chełmińſkiego corkę. *Mſ. o Familiach Pruſkich.* N. Szadlińſka Filippa Konopki małżonka. *Okol: tom: 2 fol: 289.*

SZADOKIERSKI herbu Nałecz w Kaliſkim y Sieradzkim Woiewodztwach N. Szadokierſki reformacyą czyni żonie ſwoiey Doruchowſkii na Szadokrzycach 1572, *Acta Caſtren: Oſtrzeßov:* Hieronimowi Szadokierſkiemu herbu Nałęcz zawiniona, Proboſczowi Iłzeckiemu, Sekretarzowi krolewſkiemu, Zadzika Biſkupa Krakowſkiego pokrewnemu, zmarłemu w roku 1660, marmurowy nadgrobek w Iłzy poſtawił Staniſław Trzebicki Kuſtoſz Krakowſki. Jędrzey Alexander w Poznańſkim 1674.

**SZADURSKI herbu Ciołek.* Gniazdo ich zdawna w Lubelſkim Woiewodztwie w Szadurkach, kedy też y po te czaſy niektorzy z nich maią ſwoie Poſſeſſye; Bo Woyciech Szadurſki w Lubelſkim podpiſał elekcyą Jana III Krola. Drudzy z nich w X. Litewſkim oſiedli, *Conſtit. 1598.* Mikołay Szadurſki Pułkownik w Inflanciech przeciwko Moſkwie y Szwedom, trzymał kommendę w Zamku Rzeczyckim; wziął potym w krwawych zaſługach niektore dobra w Inflanciech, zoſtawił trzech ſynow, Alexandra na morzu odważnego woiownika, Krzyſztofa, ten miał za ſobą Maryannę Korſakownę Chorążankę Połocką, y Olbrychta, ten z Zardynowny Pułkownikowny, ſpłodził ſynow czterech, Mikołaia Sędziego Grodzkiego Inflanckiego, Jana Skarbnika Inflanckiego Stefana Łowczego Wołkowiſkiego, y Władyſława Cześnika Inflanckiego, od ktorego z Sołtanowny Pułkownikowny, ſynowie, Franciſzek Podſtoli, Podſtaroſci Sądowy y Sekretarz Xięſtwa Inflanckiego Aſſeſſor w Sądach Koronnych J. K. Mści, złączył ſię dożywotnie z Karoliną Hylzenowną, StaroścIanką Marynchauſką. Michał Stolnik Inflancki, poiął w małżeńſtwo Barbarę Ławſką, Podſtolatkę Wiſką. Jan Cześnik Inflancki, X. Antoni Szadurſki Sekretarz krolewſki z Stutryńſkiey urodzony. Stefan Szadurſki Sekretarz krolewſki Zygmunta III, *Lindæ Marianæ* w Pruſiech Fundator, tę zruynowaną od Heretykow znowu dzwignął ſwoią ſzczodrobliwością. Samuel ſłużył po Uſarſku lat 40, był Stolnikiem Inflanckim, miał za ſobą Maryannę Sieſicką Chorążankę Wilkomierſką, Marcin ſyn iego Krayczy Wileńſki, żona iego Szołkowſka Horodniczanka Wilkomierſka. Jakub Stolnik Inflancki, żona iego Anna Sieſicka Cześnikowna Mińſka, z tey było ſynow trzech, Antoni Horodniczy, Jan Podczaſzy, Urzędnicy Inflantſcy, y Benedykt. Petronella Szadurſka Stolnikowna Inflantſka, wprzod poſzła w małżeńſtwo za Jakuba Dąbrowſkiego Strażnika Inflanckiego, potym za Franciſzka Kublickiego Piſarza Grodzkiego, y Krayczego Inflantſkiego, Elżbieta Szadurſka Sędzianka Grodzka Inflantſka oddana także w małżeńſtwo Franciſzkowi Wolſkiemu Sekretarzowi J. K. Mci. Karol Antoni Zakonu S. Benedykta S. T. D, Przeor w Wawelnie temi czaſy.

**SZAŁAPSKI herbu Kościeſza* inni ich piſzą Sałabſki, w Ziemi Warſzawſkiey. Paweł

Paweł podpiſał elekcyą Jana III Krola. N. w Zakonie naſzym Kaznodzieyſką funkcyą wſtawiony, o ktorym mowiłem pod Sarbiewſkiemi.

Szaława herb.

CYrkuł powinien bydź żołty na tarczy, w ktorego ſrzodku trzy krzyże ſzerokie, w tryanguł ułożone do cyrkułu przypięte, złote, w polu lazurowym, na hełmie nad koroną ieſt ręka po łokieć wynieſiona, z mieczem iak do cięcia w prawą tarczy obrocona, zbroyna, tak go opiſuią *Paproc: o herb: fol: 550. Okol: tom: 3 fol: 83.* Z tey zaś okazyi ten herb nabyty według tych autorow: Włodzimierz Xiążę Ruſkie w Pogańſkich błędach uwikłany, chcąc ſię Bogu przez chrzeſt odrodzić, wyſłał poſłow ſwoich do Konſtantynopola, aby ſię tam obrzadkom Chrześciańſkim dobrze przypatrzyli, ſtaneli u Ceſarza Wſchodniego, gdzie Greckie ceremonie tak im do guſtu przypadły, że wrociwſzy ſię z ſwoiey legacyi do Włodzimierza, przedziwnymi ie pochwałami zalecali, ſłyſzeli to niektorzy dworſcy Xiążęcy, y gdy nie tylko z wiary, ale y z tych, ktorzy ie ſławili, ſzydzili, przyſzło do tego, że ieden z poſłow nie mogąc dłużey wytrzymać hańby imienia Chrześciańſkiego, trzech z nich na poiedynek wyzwał; ſzalonym go z tey miary, ci co ſtali, ſądzili, że ſię na tyle, ſam ieden odważał, atoli on ufaiąc pomocy tego, za ktorego ſię honor uymował, cyrkuł iak do poiedynku na ziemi okryśliwſzy, ſtawa z ſwemi adwerſarzami, y ſczęśliwie: bo wſzyſcy trzey od iego ſzabli polegli. Co widząc Włodzimierz Xiążę, tym go herbem nadał.

Herbowni.

Halka. *Strzyż.* *Swirſki*

Rrr 2 SZA-

SZALEWSKI herbu Strzemię w Bieckim powiecie.

**SZALKIEWICZ herbu Leliwa*, tego herbu N. Szalkiewiczowna Podkomorzanka Inflantska, była za Jozefem Buynem Łowczym Liwskim.

SZALOWSKI herbu Brochwicz w Krakowskim Woiewodztwie.

SZAŁOWSKI herbu Sulima w Sendomirskim Woiewodztwie, są y Szalewiczowie, z ktorych Jerzy Szalewicz w Wileńskim Woiewodztwie 1648.

**SZAMOSZEWSKI herbu Wąż*. Łukasz Szamoszewski Szlachcic Litewski, za Stefana Krola woynę traktuiąc, osiadł w Sendomirskim y dziedziczył na Gorzyczanach, umarł 1633, wieku swego 88, co opowiada iego nadgrobek w Sendomierzu u S. Ducha.

SZ*AMOTULSKI herbu Nałęcz* w Wielkieypolszcze Dom y dziełami y honorami kiedyś w Polszcze wsławiony: Starożytność iednak iak wielu godnych ludzi Szamotulskich głęboko w niepamięci zagrzebła, tak y ich dzieła, ktorę tu iednak ktorychem się mogł doczytać: Dobrogost Woiewoda Poznański, ktory za Władysławem Laskonogim Xiążęciem Wielkopolskim, mężnie stawaiąc, pod Uściem poległ w roku 1226, *Długosz libr: 6 fol: 634. Cromer lib: 7*, ale ci autorowie, ktorey by był Famili nie przydaią. *Biel: fol: 151* twierdzi, że był herbu Nałęcz, *Paproc: w Gniazdzie, Okol. in Mſ. Cracov:* z Szamotuł go piszą. Tomasz Kasztelan Poznański, Tomisław Podczaszy y syn iego Sędziwoy herbu Nałęcz w suspicyą podani 1249 iakby Przemysława Xiążę z Państwa Wielkopolskiego rugować chcieli, od niego do więzienia wtrąceni, luboć potym na wolność puszczeni, *Długosz lib: 7 fol: 713. Biel: fol: 176, Miechov; lib: 3.* podpisał tenże Tomasz list Przemysława Xiążęcia *u Nakiel: w Miechov: fol 167* w roku 1243. *Paproc:* między Szamotulskiemi go liczy. Szedziwoy Wir Kasztelan Bniński koło roku 1379. *Autor Xiąſki, ktorey tytuł: specimen Historiæ Polonæ Criticæ pag: 109.* Bieckim go chce mieć Kasztelanem, a nie Bnińskim, to iednak iest oczywiscie przeciwko Długoszowi, Kromerowi, y innym. Bywali albowiem przedtym Kasztelanowie Bninscy iakom gdzie indziey mowił, osobliwie iednak w Tomie trzecim pod herbem Łodzia *fol: 142*, gdzie o Panach z Zbnina. Tomisław Woiewoda Poznanski, syn iego Dobrogost Małym nazwany, wielkiego iednak serca, kiedy Janusza Bibersztein z woyskiem od Henryka Głogowskiego Xiążęcia do Wielkieypolski wysłanego, y Klecka zamku dobywaiącego, z Rycerstwem Wielkopolskim poraził, działo się to w roku 1310 *Długosz lib: 9 fol: 934.* Nadgrobek iego w katedrze Poznańskiey, zmarłemu wystawiony, ktory znaydziesz *u Okol: y Starowol: in Monum.* tak o nim mowi: *Rarô & amæô ingeniô vir, & in quo nulla civilis belliceq; virtutis ortamenta defuerunt: Hic sub tribus Regibus Vladislao Łoctico, Casimiro Magno, Vladislao Jagellone, omnibus quotquot evenerunt expeditionibus interfuit, & ad ipsos exactos ætatis terminos, magna cum cura & gloria legionibus præfuit, reportatis toties de hoste triumphis.* Więcey ieszcze o nim pisze *Starowol. in Bellator: Sarm: fol: 89. Contra Marchionem Brandeburgensem, Pomeraniam unà cum Crucigeris invadentem, multoties signa regia secutus, pugnavit; & in Silesia cum eodem Wladislao Łoctico expeditionis consiliarius deputatus, cum passim virtutis & fortitudinis suæ præclara exempla dedit, tum in expugnatione Costeni munitissimæ arcis, inter stagna & paludes sitæ. Idem sub Casimiro Magno contra Russos, & sub Vladislao Jagellone contra Tartaros in exercitu Vitoldi equitum alæ præfuit. Cumq; suis cohortibus interfuit illi prælio Grunevaldensi magno, ubi Crucigeri Prussones ad exitium pænè gentis cæsi fuerunt. Quos ille ipse iterum ad Coronoviam profligavit, cæsis octo millibus ex eis, in qua quidem pugna, ter respirâsse defessæ partes utræq; à Scriptoribus memorantur.*

Hac igitur victoria Samotulius Procerum omnium longè clarissimus evaserat, utpote qui perpetuo tenore vitæ domi & foris splendidus, erga milites liberalis &c. erat dignitate Castellanus Posnaniensis: ale y nadgrobek ten snać, że nie rychło po śmierci tego Dobrogosta, od kogoś mniey świadomego historyi wystawiony, ile że y roku nie wyraził, ktorego ten Dobrogost życ przestał, *y Starowolski* gdyby był komputował lata, ktorego roku ktora batalia była, umknąłby był ręki swoiey od piora, bo z Bibersztеinem potrzeba była w roku 1310, Grunwaldzka z Krzyżakami w roku 1410, toćby musiał żyć lat więcey niżeli sto dwadzieścia ten Dobrogost, ile że iuż w roku 1310 rycerską traktował, y ieszcze znowu w roku 1410. Dwoch tedy czyli trzech Dobrogostow Szamotulskich w iednym pomięszał Starowolski, pierwszego, ktory żył za czasow Łokietka Krola, iaki miał honor w Senacie trudno zgadnąć, drugi Dobrogost kwitnął w roku 1393 Kasztelanem Poznanskim, iakom go czytał *na liście Jagełła Krola danym Miastu Krakow:* Trzeci Dobrogost Kasztelan Poznański 1439 Generał Wielkopolski, iako podpisał *list Jagełła Krola u Łask: w stat: fol: 120 y u Nakiel. w Miechow: fol: 464*, Drugiego Dobrogosta Kasztelana Poznanskiego y Generała Wielkopolskiego, ile z komputu lat wnoszę, była żona Elżbieta Gorayska herbu Korczak, corka Dymitra z Bożego daru Podskarbiego Koronnego, ktora w Dom Szamotulskich wniosła dobra Turobin w Chełmskiey ziemi, Białowolą y Koczugę. *Paproc: w dedyk: Ogrodu krolewsk.* był także w owey potrzebie Witolda z Edygą 1399, *Długosz*, z ktorey się salwował, o Trzecim Dobrogoście powiada *Długosz lib: 12 fol: 714*, że miał za sobą corkę Beatrykę Spytka z Melsztyna herbu Leliwa, na ktorego o rebellią przeświadczonego, swoię sentencyą dawał. Tomasz z Szamotuł, Kasztelan Poznański w roku 1242, *list Przemysława Xiażecia u Nakiel: w Miechow: fol: 167.* Jan Kasztelan Gnieznieński iako się mowiło w pierwszym tomie. Wincenty z Pomorzan Woiewoda Poznański y Generał Wielkopolski, w roku 1331 od Władysława Łokietka z Generalstwa złożony, chcąc się tey krzywdy swoiey zemścić, do Krzyżakow iuż na ten czas nieprzyiacioł tey Oyczyzny, udał się, z ktorych woyskiem w głąb Polskę niszczył y pustoszył, wszakże potym przeiednawszy sobie łaskę Krola Władysława y syna iego Kazimierza potaiemnie, gdy przyszło do batalii z Krzyżakami, stanął y on w szyku z niemi, atoli z umowy z Łoktykiem sam się na Krzyżakow z swoią Kawaleryą obrocił, ktorych biiąc y siekąc, wielką część zwycięstwa tamecznego wziął na siebie. *Długosz libro 9no fol: 1018*, w następuiącym roku iednak, od zawaśnionych na siebie niektorych Ziemianow Polskich, o zruinowanie fortun swoich przez inkursye z Krzyżakami, zabity. *Długosz fol: 1026.* Jana Szamotulskiego syna Dobrogostowego wspomina *Długosz* pod onę straszliwą woynę Grzymalczykow z Nałęczami w Wielkieypolszcze *w roku 1384 fol: 93.* Tegoz Domu Familianci przydomek mieli Swidwa, z ktorych Swidwę z Galowa u tegoż autora na tymże mieyscu znaydziesz. Wincentego także Swidwy z Szamotuł, ktorego y Sędziwoiem zowie tenże *historyk lib: 10 fol: 88*, w teyże burzy rożne kawalerskie odwagi y rewolucye szczęścia, opisał tamże y na inszych foliałach: był ten Wincenty Kasztelanem Nakielskim. Piotr naprzod Kasztelan Kaliski, potym Poznański, o ktorym *Starowol: in Bellat: Sarmat:* tak pisze *fol: 119. Haud quaquam degener, ab avitis & paternis virtutibus, qui ea tempestate, inter claros Duces, validas equitum copias ductabat; in eo quippe vis ingenii mirifica eminebat, & naturâ erat adversus laborem & somnum indomitus, periculorum despector, imperii & militaris laudis avidus; itaq; cum fortem fidelemq, operam difficillimis Reipubl: temporibus navaret, tanto regis studio sin-*

ſingulos honores adeptus eſt, ut copiis regni præficeretur, in eaq; generali expeditione anno 1457, contra Crucigeros ſummam in exercitu ſecundùm regem poteſtatem habuit, & Papoviam in 1mo in Pruſſiam ingreſſu munitiſſimam arcem, in una hora expugnavit, & incendit. Sumbergium Ducem Crucigerorum inopinatò noſtros invadere volentem, ita profligavit, ùt cunctis amiſſis, quindecim milliarium iter eo die ſolus fugiens conficeret. Był w owey tryumfalney batalii z Karambeiem Tureckim Wodzem w roku 1440 w Węgrzech, y w raz z innemi na pamiątkę chorągiew ſwoię w kościele P. Maryi w Budzyniu powieſił. *Biel: fol: 373. Dług: Cromer.* Jeżdził potym w legacyi od Kazimierza Jagellonowicza Krola do Mikołaia Papieża, kędy mu poſtuſzeńſtwo imieniem krolewſkim oddawał w roku 1447. *Biel. fol: 385 Cromer l. 22,* y do Krolow Węgierſkiego y Czeſkiego, względem Prus. *Biel: fol: 405, Cromer lib. 23.* Przy Kaſztelánii Poznańſkiey trzymał oraz y Generalſtwo Wielkopolſkie, dla tego Władyſława Danaborſkiego Kaſztelana Nakielſkiego, o niektore machinacye przeświadczonego, na śmierć dekretował w roku 1467 *Biel: fol: 444 Cromer.* Miał kommendę nad całym woyſkiem to w Wołoſzech, to w Pruſiech, to w Pomeranii. Anna corka Dobrogoſta Szamotulſkiego, była za Rafałem Hrabią z Tarnowa Jaroſławſkim, Kaſztelanem Woynickim, Staroſtą Generalnym Ruſkim, ktorey brat rodzony Jan Swidwa w roku 1462 *u Nakieł: w Miechow: fol: 517.* Wincenty z Szamotuł Kaſztelan Miedzyrzecki y Staroſta Ruſki w roku 1432, *Acta terreſtr: Leopol:* według *Starowol: in Bellatoribus Sarmat: fol: 91. Primùm turmas, deinde legiones integras contra Crucigeros in Pruſſiam ſub Vladiſlao Jagellone ductabat: demum Vitoldo in Moſchovia bellum contra Novogrodenſes gerenti, totius exercitus Dux ab illo conſtitutus fuit. Subq; tempus inaugurationis Vladislai Jagellonidis cum Swidrigełło Litvanus Podoliam infeſtaret, ac Theodoretum Neſviſienſium Ducem cepiſſet, junctis cum Michaele Buczaccio copiis repreſſit audaciam ejus, & Theodoretum liberavit, occiſis quàm plurimis de ejus exercitu. Et dum Vladislaus Jagellonides ad capiendam coronam eſſet ab Ungaris vocatus, præmiſſus cum Andrea Teczynio & Joanne Sennenio, Budam Ungariæ metropolim in ſuam poteſtatem redegit, & omnibus Turcicis bellis interfuit, Wiſſegradenſi Præfectura decoratus, cumquè ſimul ad Warnam vitam in acie poſuit, & quid niſi religioni donavit.* Corka iego Jadwiga była za Kazimierzem Xiążęciem Mazowieckim y Bełzkim, *Długoſz lib: 13 pod rokiem 1446,* ale wkrotce owdowiała. Katarzyna Szamotulſka Michała Laſockiego Podkomorzego Dobrzyńſkiego koło roku 1451. N. Kaſztelanka Poznańſka Floryana Bardzkiego z Wrześni Kaſztelana Lędzkiego małżonki. Jan Swidwa z Szamotuł Woiewoda Kaliſki, z ktorego krzeſła przeſiadł ſię na Poznańſkie 1495 iakom dowodził w pierwſzym tomie. Jędrzey naprzod Kaſztelan Miedzyrzecki w roku 1476 na liście Kazimierza Krola *u Paproc: fol: 201,* potym Kaſztelan Kaliſki, z ktorego poſtąpił na Woiewodztwo Kaliſkie 1497, z tego na Poznańſkie 1499, z tego do grobu wſtąpił 1510; ieździł z drugiemi w legacyi do Alexandra Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego, zapraſzaiąc go na tron Polſki. *Crom: lib: 30. Biel: fol: 493;* w teyże materyi poſtował y do Zygmunta I 1506. *Biel. fol: 504 Wapow:* Kommiſſarz wyſadzony do traktatow z Krzyżakami w Poznaniu, *Biel. fol; 515:* corka iego Katarzyna była za Łukaſzem Hrabią z Gorki, ſioſtra zaś iego Anna, żyła z Mikołaiem Tomickim Chorążym Poznańſkim, z ktorey ſyn Piotr Tomicki Biſkup Krakowſki. *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov:* Wincenty Swidwa Szamotulſki Kaſztelan Gnieźnieńſki, w roku 1520, umarł na Kaſztelanii Kaliſkiey krześle, co poznać z liſtu Zygmunta I Krola *in Mſ. Petricov:* w ktorym ten Krol, naznaczył ſynom iego Opiekunow, Biſkupa y Woiewodę Krakowſkich: byli zaś

zaś ci ſynowie iego Dobrogoſt y Jan, ci w mieście Jaroſławſkim kupili pewną część z wielą wſiami do niey należącemi, od Staniſława z Sprowy Odrowąża, *Literæ Sigiſm: I in Mſ. Petricov.* ieden z tych był Kaſztelanem Biechowſkim, ktory z Latalſkii Woiewodzanki Poznańſkiey zoſtawił potomſtwo. Piotr z Szamotuł podpiſał liſt Kazimierza III dany Miaſtu Lwowſkiemu w roku 1489. N. była za Daniłowiczem Piotrem Krayczym Koronnym. Mikołay z Szamotuł Woiewoda Kaliſki w roku 1343, y Jędrzey Woiewoda Poznańſki 1400, iakom mowił w pierwſzym tomie. N. miał za ſobą Oleśnicką Jana Głowacza Woiewody Sendomirſkiego ſioſtrę.

SZAMOWSKI *herbu Prus 1mo* w Łęczyckim Woiewodztwie. Jan Szamowſki Kaſztelan Konarſki w roku 1505 *u Łaſk. w ſtat: fol: 120.* Bartłomiey miał za ſobą Jadwigę Sczawińſką Piotra Kaſztelana Sochaczowſkiego corkę. Jan Kaſztelan Goſtyńſki 1576 *Conſtit: fol: 271.* N. Kaſztelan Brzezinſki złączył ſię był dożywotnie z Sierakowſką Woiewodzanką Łęczycką, z ktorey corka wydana za Hieronima Tarnowſkiego Podczaſzego Łęczyckiego, matką była Jana Tarnowſkiego Arcybiſkupa Lwowſkiego, druga corka poſzła za Walknowſkiego. Michała żona, Maryanna Raciborſka ale *ſterilis.* Franciſzek w Łęczyckim 1674, Krzyſztof y Staniſław, ten poiął Annę Stamirowſką, z niey potomſtwo, Michał w *Zakonie Scholarum Piarum* człowiek godny, rządzi temi czaſy Prowincyą Litewſką, Daniel, Paweł *ſterilis,* Helena Jana Sołohuba Podſkarbiego Wielkiego Litewſkiego małżonka, Barbara Zakonnica w Płocku, Ludowika za Janem Wilkowſkim Podczaſzym Goſtyńſkim, Zofianna za Wodzyńſkim Miecznikiem Mozyrſkim. Jan Szamowſki Kaſztelan Goſtyńſki, Fundaror OO Piarow w Łowiczu. Jan Skarbnik Łęczycki 1704. N. była za Jędrzeiem Głembockim Woiewodą Rawſkim. N. za Michałem Działyńſkim Kaſztelanem Brzezińſkim.

*SZAMPŁAWSKI. Jan Szampławſki miał za ſobą Helenę Zawadzką corkę Hieronima, z niey ſyn Maciey.

*SZANDOROWSKI w Bracławſkim Woiewodztwie. Jędrzey Szandorowſki Poborca z Seymu 1631 *Uniwer: Pobor:* Teodor Szandorowſki Skarbnik Bracławſki Rotmiſtrz Pancerny 1658, *komput Woyſka;* był to mąż woienną odwagą wſławiony, we wſzyſtkich za Jana Kazimierza Krola expedycyach, ſyna iego Fiedora męża także rycerſkiego wſpomina *Konſtytucya 1662 fol: 32.* N. była za Staniſławem Kożuchowſkim.

SZANIAWSKI *herbu Junoſza* w Ziemi Łukowſkiey y indziey. W tym Domu przywiley chowaią Władyſława Jagełła Krola, dany w roku 1429, w ktorym Mikołaia de Szaniawa, y braci iego, Faliſławi, Janowi, Michałowi, Paſkonowi, Staniſławowi y Macieiowi do Szaniawy w Łukowſkiey Ziemi leżącey, niektore grunta dał, darował w nadgrode ich zaſług: kędy ſię potym rozrodzili. Szymon Szaniawſki Proboſcz Miechowſki, Nominat Kamieniecki, ale ſię Ługowſkim zwał, lubo ſię Junoſzą pieczętował, iakom mowił pod Ługowſkiemi. Marcin Szaniawſki, miał za ſobą Zofią Borkowſką herbu Nowina. Felix Piſarz Ziemſki Lubelſki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic *Conſtit: fol: 28.* Adam naprzod Piſarz Ziemſki Łukowſki y Podſtaroſci Grodzki Lubelſki, poſeł na Seym 1703 y deputat do Konſtytucyi, *Conſtit: fol: 26,* umarł Kaſztelanem Lubelſkim 1725, zoſtała ſię po nim tylko corka iedna Ewa, z Zofii Głuſzyńſkii, ktora żyła z Liniewſkim Staroſtą Zmigrodzkim. Franciſzek Szaniawſki Łowczy Lubelſki, brat rodzony Adama Kaſztelana, miał za ſobą Gałęzowſką Piſarzownę Ziemſką Lubelſką: Drugi brat tegoż, Tomaſz, Podſtoli Łukowſki. Staniſław

Szaniawſki Woyſki Lubelſki, żona Zawadzka Stolnikowna Wieluńſka. Je-
rzy Cześnik Lubelſki Porucznik, brát iego Antoni Piſarz Grodzki Włodzi-
mirſki, Jerzy Stolnik Bracławſki. Boguſław w Zakonie OO Karmelitow
Boſych zaſłużony, rządził u nich Prowincyą Polſką kilka razy. Felix Jan
naprzod Suffragan Lwowſki, a potym Biſkup Chełmſki, miał już był Nomina-
cyą y na Wileńſką katedrę, ale że ſię to zdało Xięſtwu Litewſkiemu bydź
z uſczerbkiem praw ſwoich, gdyby rodowici polacy krzeſła im zaſiadali,
nię maiąc tam żadney poſſeſſyi, muſiał ſię Chełmſkim kontentować: dał ci
mu był w prawdzie Coadjutoryą na Arcybiſkupſtwo Lwowſkie Skarbek
Jan iuż w leciech podeſzły, ale nim mu na nię expedycya z Rzymu przy-
ſzła, Skarbek z światem ſię rozſtał, on za nim w tydzień w tęż ſię wie-
czności drogę wybrał w roku *1733*, w Zamościu u OO Reformatow po-
chowany: miał kazanie na elekcyi początku w tymże roku, ktore ieſt w
druku *1733 in fol: Varſav:* był to Paſterz y ſam zycia bez zakału, y koło
trzody ſwoiey pilny. Jozef Szaniawſki Woyſki Lubelſki, miał za ſobą Pe-
tronellę Hummlownę. Antoni z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic, *Conſtit:
fol:* 22. Szaniawſki Jan, ktorego corka Anna była za Jędrzeiem Stokowſkim
herbu Drzewica 1588 *Acta Caſtren: Opocznen:* Drudzy z nich w Wielkim Xię-
ſtwie Litewſkim oſiedli, z tych Marcyan Scholáſtykiem był Wileńſkim.
Konſtantyn Felicyan naprzod Referendarz Litewſki y Prałat Wileńſki; po-
tym Biſkup Kuiawſki, aż też y Krakowſki, na ktorym życie zamknął w
roku 1732. Z młodych lat ſwoich do krolewſkiego Dworu udawſzy ſię,
tak ſobie ſtateczney fortuny doznał, y zawſze ſprzyiaiącey, że go nigdy
fawory krolewſkie (co rzadka Pańſkim geniuſzom) z rąk ſwoich nie zpu-
ściły, ale ieden, drugiemu podawał: a tym więcey rzecz ta podziwienia
godna, że między tylą na ſiebie zaoſtrzonymi nienawiścią adwerſarzami,
między tak cięſzkiemi w Polſcze naſzey rewolucyami, nigdy ſię mu ta ma-
cochą nie ſtawiła: pomogły mu do tego ſiła naturalne przymioty, ktore-
mi go Bog ſowicie był obdarzył; to ieſt obrot dziwnie wielki, rozſądek u-
temperowany, dzielność w wykonaniu rzeczy iuż ułożonych nieprzerwa-
na, te go Auguſtowi Krolowi tego imienia II tak przymilały, że prawie
cały na iego zdaniu zdał ſię więc polegać, luboć nie mniey y zaſługi iego:
on albowiem wyrobił ſwoim przemyſłem, że ſię ten Pan, lubo ſię był iuż z
rządow Polſki wyzuł dla nieprzychylnego ſobie ſzczęścia, znowu do Polſki
wrocił, on ſynow Koronnych rozdrażnionych y konfederacyą generalną
zprzyſiężonych ſerca ſzczęśliwie z Panem poiednał, on nowymi Konſtytu-
cyami pokoy Oyczyźnie oboſtrzył, zgoła ten naycelnieyſzy wieku ſwego
Statyſta, wiele na dobro poſpolite y czynił y mowił, y ſtoſow ponioſł.
Niemniey y w Ekonomicznych zabiegach był oſobliwſzy, ztąd wſzyſtkie
dobra Biſkupie, w daleko lepſzą wzbił porę, nizeli ich znalazł, Teologią
fundował przy naſzym Collegium Gdańſkim, tamże we Gdańſku OO Miſ-
ſyonarżow. Na wſzyſtkie zaś Seminaria Krakowſkiey Dyecezy poki żył,
co rok pewną ſummę wyliczał: żeby zdolnych do pracy koło duſz ludz-
kich mogł z nich mieć Operaryuſzow. Zamek Krakowſki po Szwedkim
zpaleniu, za iego ſtaraniem reſtaurowany, do pierwſzey przyſzedł ozdo-
by. Konwikt na ubogich ſtudentow fundował w Łukowie, wyſypawſzy na
niego ſto tyſięcy. N. Sekretarz duchowny Litewſki młodo umarł, zdami
ſię brat iego. Synowcowie zaś iego, Jozafat Podſtoli Koronny miał za ſobą
Oſſolińſką Barbarę Podſkarbiankę Wielką Koronną, y z niey dzieci. Fabian
Łowczy Koronny Staroſta Sochaczewſki, poſeł na Seym 1724, żona iego

Potocka Woiewodzanka Czerniechowſka, z zniey potomſtwo zoſtało.
Trzeci N. Staroſta Auguſtowſki. Jedrzey Szaniawſki, o ktorym *Konſtytu-
cya 1632 fol: 7.* Jan y Samuel w Woiewodztwie Rawſkim 1674. Felix Ku-
ſtoſz Chełmſki Deputat na Trybunale Koronnym.

*SZANTYR *herbu Lubicz* w Woiewodztwie Nowogrodzkim y Połockim, z tą
iednak odmianą, że na wierzchu podkowy, krzyża nie noſzą, tylko we ſrzod-
ku iey: wſzakże rożni ſą Szantyrowie w Xięſtwie Litewſkim, iedni Szanty-
rowie Sczerbowiczowie, ci Rawicza herbu zażywali, ci idą od Szantyra
Sczerby, drudzy od Sawy Szantyra Sawiczami zawołani, ci Sulimą ſię pie-
czętuią, inni, iako ſię mowiło, Lubicz w herbie maią: inni podkowę tak u-
kładaią iak w herbie Jaſtrzębiec do gory, a nad nią trzy gwiazdy kładą,
tym kſztałtem, iak Turłaiowie, a na hełmie trzy piora ſtuſie. Inni te wſzy-
ſtkie herby w ieden złożyli, y nim ſię zaſzczycaią. Mitko Sczerbowicz
Szantyr, tak ſię Oyczyźnie zaſłużył, że przywiley dany Oycu ſwemu na
dzierżawę w Woiewodztwie Nowogrodzkim, więcey ieſzcze przydawſzy,
ztwierdził Krol Alexander w roku *1506*, ſynow iego dwoch było, Bogdan
y Daniło, y z nich ten Dom po rożnych ſię Woiewodztwach rozkrzewił.
Fiedor Iwanowicz Sawic Szantyr, z pod Churchoła, gdy woyſko ſzło aż
do Połocka, moſty koſztem ſwoim prowadził, miał za ſobą Kniabynią
Glińſką, y z niey ſynow dwoch, Mikołaia y Zacharyaſza, y corki, Annę
Sadkowſka y Bogdanę Łoſowſką. Mikołay Szantyr zoſtaiąc pod znakiem
Kmicica Samuela Chorążego Orſzanſkiego, żywota dokonał. Zacharyaſz
na dworze Januſza Kiſzki Hetmana młode lata ſtrawił, złączył ſię doży-
wotnie z Michalkiewiczowną, z niey zoſtawił dwie corki, iedna z nich
wydana za Epimacha Szypiłę w Woiewodztwie Połockim, druga za Sieli-
ckiego, ſynow zaś dwoch, Teodora y Daniela: z tych Teodor, y ludzko-
ścią y męſtwem zalecony, w ſzturmie Mińſkim poległ. Daniel Woyſkim
był Inflantſkim, od ośmnaſtu lat aż do 60 żołnierz y Rotmiſtrz: był po-
ſłannikiem do Moſkwy, gdy rozmian brańcow zaprzyſięgano, y na ſwoie
ſłowo, wielu z niewoli oſwobodził. Zona iego pierwſza Cecylia Gezicka,
z tey Wincenty ſyn umarł w Zakonie *Soc: JESU*, drugi Kazimierz, y cor-
ki, Katarzyna za Jozefem Rożanką, Juſtyna za Jozafatem Piotrowiczem.
Druga żona Helena Rypińſka, z tey ſynowie, Jan in Soc: JESU, y Ludwik.

*SZAPKA w Witebſkim Woiewodztwie. Bazyli Szapka Chotolſki, Piſarz
Grodzki Witebſki 1627 Kommiſſarz z Seymu do taxy rzeczy, w roku 1648
ſiła z drugiemi pracował na rozgraniczeniu Moſkwy od Połocka y Witeb-
ſka. Kazimierz Szapka Chotelſki 1648. Michał Woyſki Witebſki, Benefa-
ctor Collegii naſzego Witebſkiego.

*SZARAWSKI *herbu Radwan.* Stanisław Szarawſki w Xięſtwie Zmudzkim 1648.
Anna była za Janem Chocimirſkim. N. Szaracki miał za ſobą Chrościcką.
Dorota była za Pawłem Rzeſzowſkim.

SZARLENSKI *herbu Junoſza* w Płockim Woiewodztwie. Mikołay Szarley Wo-
iewoda Inowrocławſki 1457 a oraz Staroſta Słuchowſki y Tucholſki: o nim
tak piſze *Starowol: in Bellat: Sarm: fol:* 118: *Plavenium Bohemum, Crucigerorum
ſtipendia merentem, magnaq; Polonis cum ſuis cohortibus damna inferentem ad Choy-
neciam profligavit, caſtellaq; eorum excindit, cumq; iterum ibidem prælium cum
Crucigeris commiſiſſet, cui Rex ipſe interfuerat, ab infeſta fortuna ſuperatus, cum a-
liis captus eſt, & Mariæburgum deductus, inde redux ad penates, iterum à Rege Mini-
ſter bello datus, inq; omnem rerum occaſionem adverſus Crucigeros expedita arma
convertens, ita fortunam innatæ creſcentiq; ſuæ virtuti optimis artibus conciliavit, ut*

nemo eo domi conſultior Senator, nemo Dux in caſtris exactæ diſciplinæ præceptis inſtructior, in Majori Polonia cenſeretur.

Szarlinski herb.

*HErbu tego tarcza powinna bydź w ſzerz linią przedzielona, na gorze ieſt pole naſadzone, z ktorego niby ręka wiſi, w drugiey linii zbroyna więcey iey widać niż połokieć, na doł ſpuſzczona, trzymaiąca niby dwa gwoździe czyli raczey dwie trąbki, końcami w lewą tarczy obrocone y na krzyż złożone, takież y na hełmie dwie trąbki bydź powinny, ale iuż do gory podnieſione bez ręki, a końcami cieńſzemi złożone, dwa ſtruſie piora z iedney ſtrony ich, dwa z drugiey; tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſ:* gdzie powiada, że ſię nim pieczętuią Szarlińſcy w Pruſiech.

*SZARSZEWSKI *herbu Dołęga* w Pruſiech: Czytałem *in Mſ. o Famili Pruſk:* atteſtácyą *Conſiliariorum Supremorum Ducatus Pruſſiæ* daną w roku 1626, podpiſaną od tych: *Fridericus Burgrabius & Baro à Dhona, Joannes Truchſeſſius de Wetzhauſen, Martinus de Vallerodt:* w tey daią świadectwo Woyciechowi z Olſzowa Szarſzewſkiemu do Trybunału Koronnego, o iego ſzlachectwie y zdawna rodowitey Familii w Pruſiech: gdzie między inſzemi powiadaią z autentycznych dokumentow, że ſię ieden z Olſzowſkich nazwał Czygańſki, drugi Szarſzewſki, trzeci Trupelſki.

SZARZYNSKI *herbu Junoſʒa* w Płockim Woiewodztwie. Jakub Szarzyńſki miał za ſobą Stadnicką ſioſtrę Staniſława Stadnickiego Kaſztelana Przemyſkiego, od ktorego Stadnicki kupił wieś Zimnowodę. *Acta Terreſtr: Leopol:* te dobra wziął był ieden z nich z dziedziczką iedynaczką, y tak na Ruſi oſiadł, przydomek maią Sęp: z tych Joachim Sęp Szarzyńſki Podczaſzy Lwowſki, mąż bogoboyny zoſtawił ſynow dwoch, Mikołaia Wierſzopiſza, y Jakuba, o ktorym wyżey. Stefan, Woyciech, Staniſław w Ziemi Nurſkiey 1697.

*SZA-

*SZASZEWSKI *herbu Szaſʒor* w Woiewodztwie Wołyńſkim. Dominik Szaſzewſki Miecznik Wołyńſki dziedzic na Wyſiotrze, Drozdni y Zołobowce, miał ſyna Jana Grzegorza, temu Anna Liniewſka wdowa po Niemyiſkim powiła corkę Maryannę, ktora żyiąc z Jakubem Ledochowſkim Podſtolim Drohyckim, wraz z nim fundowała OO Bernardynow w Warkowicach w roku 1733, y ſynow dwoch Dominika Cześnika Wołyńſkiego, y Jana.

Szaſʒkiewicz herb.

W Bracławſkim Woiewodztwie Teodor Szaſzkiewicz Poborca z Seymu 1598 naznaczony *Conſtit. fol: 726.* Mikołay Chorąży Bracławſki 1607 *Conſtit: fol: 830.* N. miał za ſobą Alexandrę Woyniankę X. Woroniecką, y z nią ſyna Alexandra Chorążego Bráclawſkiego, y corki Maryannę Bogdana Kraſnoſielſkiego, Annę Sylweſtra Czerlińkowſkiego Piſarża Ziemſkiego Bracławſkiego małżonki, y Teodorę. Herb ich zaś tak opiſuie *Okol: tom: 3. fol: 178.* Litera M wielka, ale laſka iedna w niey od lewego boku tarczy nie idzie proſto, ale zakrzywiona, y krzyż na literze M ſtoiący, laſkę na ſobie ma nie proſto ułożoną, ale na ukos, od lewego boku tarczy z gory na doł na prawy bok, na hełmie zaś trzy piora ſtuſie, pole tarczy czerwone, *Rutka in Mſ.* chce mieć w tym herbie. Nádanym zaś bydz mienią ten kleynot Rycerzowi na imię Szaſzko, że w okazyi z Poganami nieprzyiaciołami krzyża Chryſtuſowego y walecznie ſtawał, y zwycięſko ich płaſzał.

*SZAWŁOWSKI *herbu Sulima* w Ziemi Wyſzogrodzkiey. Sebaſtyan Szawłowſki Piſarz Ziemſki Wyſzogrodzki, Poborca z Seymu 1620 *Uniwer: Pobor:* Lenard Podſędek Wyſzogrodzki, z Seymu 1667 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol. 21.* N. miał za ſobą Chotkowſką koło roku 1648, fundował

wał Parafią Borzechowſką. Piotr Sędzia Ziemſki Wyſzogrodzki, Kaſper, Adam, Paweł, Marcin, Franciſzek 1674. N. była za Władyſławem Grąbczewſkim Sądowym Ziemſkim Tucholſkim.

*SZAWINSKI w Brześciańſkim Woiewodztwie. Woyciech Szawińſki podpiſał elekcyą Władyſława IV. N. Szawińſki Archidyakon Smoleńſki.

*SZEFER, Markowi Szeferowi Tolińſkiemu, indygenat dany od Rzeczypoſpolitey na Seymie w roku 1658.

*SZEFEROWICZ. Grzegorz Szeferowicz Rotmiſtrz Wołoſkiey chorągwi nobilitowany 1658, a Bogdan w roku 1676.

*SZCZERBA *herbu Rawicz* w Xięſtwie Litewſkim, w Ośmiańſkim powiecie.

SZECZEMSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie, atoli że ſą Dołęgowie a nie Jaſtrzębczykowie, mowiłem pod Secemſkiemi.

*SZELEYKO. Jan Szeleyko Porucznik w woyſku Polſkim dla męſtwa nobilitowany na Seymie 166[illegible] *Conſtit: fol: 40.*

*SZELAWINSKI N. Szelawińſka była za Jędrzeiem Kołontaiem.

*SZELĘZYNSKI. w Kaliſkim Woiewodztwie. Woyciech Szelężyńſki podpiſał elekcyą Jana III Krola. Są y Szelągowſcy na Wołyniu, z ktorych Teodor, miał za ſobą Annę Deraſzownę 1701.

Szeliga herb.

Xiężyc powinien bydź obiema rogami do gory obrocony żołty, we ſrzodku ktorego, krzyz kawalerſki takiegoż koloru, w czerwonym polu, na hełmie pawi ogon, czy iako inni chcą, pięć pior ſtruſich: tak go opiſuia: *Paprocki w Gniazdzie fol: 1071, O herb: fol: 291. Okol: tom: 3 fol: 117, Biel: fol: 255 Kleyn. fol: 83.* Niektorzy tego ſą zdania, że w tym herbie nie Xiężyc bydź powinien, ale poł pierzcienia. Drudzy rozumieią, że od Oſtoia herbu ſwoie początki zabrał, ale ieden Xiężyc mu odięto, a miaſto miecza, krzyż włożono. *Paprocki* z tey okazyi chce go bydź nabytym. Leſzek prawi Czarny Xiążę Polſkie, częſtemi

wycieczkami Litwy, w granice Polſkie rozdrażniony, z woyſkiem ſwoim na nich wyciągnął: a żeby był miał tym lepſzą wiadomość o nieprzyiacielſkiey potędze y zamyſłach, na podiazd wyſłał doświadczonego ſobie żołnierza Szeliga nazwanego, ten tak kſzałtnie ięzyka doſtał, że y nie wiedział o ſzkodzie ſwoiey Litewſki Hetman, od ktorego zupełną wziąwſzy informacyą Leſzek, tak nieſpodzianie na Litwę uderzył, że beż wielkiey pracy y krwi rozlania nad niemi tryumfował; wdzięczny tego ſczęścia ſwego Leſzek, Szeligę Kawalera y po Xiążęcu udarował, y tym herbem nadał. *Damal: in Vitis Archiep: Gneſn:* piſząc o Bodzęcie Arcybiſkupie Gnieźnieńſkim powiada, że po krzcie Władyſława Jagełła ten Infułat miecz w herbie ſwoim z Xiężyca zrzucił, a pierwſzy na to mieyſce krzyż włożywſzy, takim kſztałtem herbu tego zazywać począł, ale zkąd to wziął ten autor, nie przydaie, iam o tym Bodzęcie piſał w pierwſzym tomie, ktory że był herbu Szeliga świadczą, *Biel: fol: 255, Paproc:* Tegoż herbu zażywał Jędrzey Szeliga Biſkup Wileńſki, ktory umarł w roku 1400, mąż byſtrego dowcipu y w ſtrzemięźliwości znaczny. Do tegoż herbu pociąga *Paprocki*, Troiana Biſkupa Kuiawſkiego, ale *Damal: in Vit: Epiſc: Cujav:* z innemi trzyma że był herbu Leſczyc, kędy y ia o nim mowiłem. Hinko Szeliga Staroſta Oświecimſki 1406 na liście pewnym *u Paproc: fol: 236* podpiſał ſię, tenże wſpomina Boryſława Szeligę, znacznego męża w roku 1320. Klemens z Iwanowic Szeliga Podkomorzy Sieradzki w roku 1436, podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſkiego w ſtatut: fol: 140.* Wielkie ten herb ma podobieńſtwo z Ratultē herbem, dla tego, też herbowni iedni ſię do Szeligow referuią, drudzy do Ratultow. Na Słąſku Dom Szeligow kwitnął za czaſow *Paproc:* z ktorych Wacław Szeliha albo Szeliga *Eques Sileſius, Cæſareus Conſiliarius, Cancellarius Supremus Ducatuum Opolien: & Ratibor:* urodzony z Anny Rezwicowny *Papr: Stambuch Sleſki* piſał ſię z Rzuchowa, atoli w herbie iego, ktory znaydzieſz *u Paproc;* we ſrzodku Xiężyca, krzyża nie maſz.

Herbowni.

Bieleńſki	*Gorecki*	*Niemoiewſki*	*Staniſławſki*
Bodzęta	*Gorſki*	*Potocki*	*Struſinſki*
Boſtowſki	*Krzczonowicz*	*Prumieńſki*	*Szeliga*
Bukraba	*Łancucki*	*Przeczkowſki*	*Troianowſki*
Charzyńſki	*Laſowſki*	*Puzłowſki*	*Wyſokieńſki*
Chliſtowſki	*Loſowſki*	*Ratult*	*Zabawſki*
Czarnotulſki	*Mager*	*Rytelſki*	*Zernicki*
Dambrowſki	*Markowſki*	*Skorupſki*	*Złocki*
Dobieſſewſki	*Mirecki*	*Siemionowicz*	*Zychlińſki*
Dowoyna	*Mirzeiowſki*	*Sławſki*	

Nie wſzyſcy iednak tu położeni, iednakowo tego herbu zażywaią, a naprzod Bukrabowie nie łączą Xiężyca z krzyżem, y na hełmie tylko trzy piora ſtruſie kładą. Krzczonowiczowie, Strawińſcy połtora krzyża na Xiężycu noſzą, na hełmie trzy piora ſtruſie. Puzłowſcy ſtrzałę maią nad Xiężycem, ale tylko z połowicą żelezca, y na niey krzyż iak X wyrażony.

*SZELIGOWSKI *herbu Nowina*, Franciſzek Szeligowſki 1668.

SZELIGOWSKI *herbu Szeliga* w Mazowieckim Woiewodztwie y Sieradzkim. N. miał za ſobą Stamirowſką, z ktorey corka Konſtancya była za Mikołaiem Raciborſkim Stolnikiem Bracławſkim.

*SZELISKI *herbu Łubicz* w Prusiech, Jan, Ludwik Samuel z Howemburga Sie-
liscy w Malborskim Woiewodztwie, podpisali elekcyą Jana III Krola. Ję-
drzey Sieliski Pisarz Grodzki Kiszborski 1640. Wiktoryn Sądowy Ziemski
Malborski 1668. Bogusław deputat na Trybunał Koronny w roku 1690 z
Malborskiego. Stefan miał za sobą Bylinianką, z ktorey syn Ignácy bez-
potomny.

*SZEMBEL *herbu Przyiaciel* w Powiatach Ośmiańskim y Orszańskim, z tą iednak
odmianą, że kładą serce bez misy, strzałą z dołu przeszyte, w hełmie trzy
piora strusie. N. Szembelanka była za Pawłem Jacyną Onoszkowiczem.

Szembek herb.

NA pasie na ukos z lewego boku tarczy na doł na prawy bok idą-
cym, trzy roże, iedna podle drugiey, czerwone wszystkie w żoł-
tym polu bydź powinny, tym kszałtem iako pospolicie wi-
dzieć w herbie Doliwa, nad tym pasem powinno bydź pole
tarczy niebieskie, w ktorym Koza zapędzona iak do biegu w le-
wą tarczy, takaż koza y pod pasem, ale iuż w polu krwawym; na hełmie
dwa skrzydła orle rozciągnione, między ktoremi poł kozy widac, z prze-
dniemi nogami: *Okol: tom: 3 fol: 203*, taką symmetryą, ten herb położył, a-
toli to omyłka, bo w prawą tarczy y kozy y roże maią bydź obrocone,
iakom na rożnych mieyscach widział: tenże autor ieszcze od czasow Ka-
rola Wielkiego Cesarza początki tego Domu zasiąga, (czego mu pomagaią
y drudzy, świadcząc się *Baroniußem tom: 4 fol: 982; y Joan: Cuspinian: in Gestis
Cæsarum fol. 576.*) gdzie powiada, że Gerlak à Schonbeg po zwoiowanych
Saxonach, od tegoż Cesarza w Akwisgranie w komput szlachty Niemie-
ckiey był policzony, ktorey starożytney prerogatywy popiera list Henry-
ka VII Cesarza, dany Henrykowi de Schonbeg w roku 1313, *u tegoż Okolskie-
go,*

go gdzie y Familią tę od piąciu set lat iuż przedtym wsławioną namienia,
y zasługi Schonbeka, osobliwie pod woynę, gdy się w Rzymie z Ruper-
tem Henryk Cesarz o koronę Cesarską rozpierał, za co *Equitem go auratum*
uczynił. Drugi list Karola IV Cesarza Rzymskiego przytacza *Okolski*, z
ktorego poznać, że ten Henryk Schombek na woynie z Francuzami pod
Kressyakiem zginął w potrzebie: czego wdzięcznym będąc Karol Cesarz
synowi iego Fryderykowi Dworzaninowi swemu, y za Oycowskie zasługi
krwawe, y za iego własne to na woynie Lombardzkiey pod miasteczkiem
S. Felixa, to przeciwko Xiążęciu Zegańskiemu y Monsterbergenskiemu,
coroczną pensyą z skarbu Cesarskiego naznaczył w roku 1355, trzysta czer-
wonych złotych. Kwitnął potym Piotr Schonbek Dworzanin Maxymili-
ana Cesarza, ktory tegoż Monarchę dziwnym sposobem, gdy na łowach za-
ciekszy się za Kozami dzikiemi w Hrabstwie Tyrolskim, z gory Martin-
swand, z oczywistego niebespieczenstwa wybawił, czego wdzięczny mu
będąc Maxymilian, do dawnego z Przodkow swych herbu trzech roż,
dwie mu kozy przydał. Ten Piotr z Małgorzaty à Schleynitz zpłodził
czterech synow, Piotra, Henryka, Edwarda y Bartłomieia: Z tych Piotr
z Niemiec do Prus się wyniosł y poiąwszy wdowę Annę Czapską koło
roku 1507, syna miał z nią Jana, z drugą zaś żoną Anną Sparenberg syna
Benedykta. Henryk drugi w Tyrolskim Państwie na tey części osiadł,
ktorą Maxymilian Cesarz wydzielił Oycu iego za uczynność ku sobie.
Edward y Bartłomiey w Margrabstwie Brandeburskim, z ktorych drugi
Rotmistrz w woysku Brandeburskim, zostawił także syna Bartłomieia, ten
Polskie sobie kraie upodobawszy, tu się gnieździć począł, żona iego pier-
wsza Elbingia Stanowna, druga Małgorzata Schylingowna, z ktorych po-
tomstwem licznym zaszczycał się, to iest Bartłomieiem, Mikołaiem, Stani-
sławem, y Janem, Małgorzatą Lichtenberg Jasnogorską, Elżbietą Paczko-
wą, y Jadwigą Paczkową, nawet indygenat od Krola Augusta I y na siebie
y na sukcessorow swoich otrzymał w roku 1566, ktory wypisał *Okolski*. Z
synow iego Stanisław w roku 1599 z światem się rozstał poiednawszy się
wprzod za staraniem X. Marcina Łascza Soc: JESU z kościołem katoli-
ckim, od ktorego się był oddzielił idąc za Genewcńskiemi nowinkami,
Histor: Dom. Prof: Cracov: Z wnukow Bartłomieia, ieden Alexander z Za-
moyskim Hetmanem w Wołoszech, z Chodkiewiczem w Inflanciech, z Zy-
gmuntem III Krolem Polskim nieprzyiacioł Oyczyny zwycięzko woiował:
aż też pod Smoleńskiem życie swoie ze krwią dla miłości iey wylał. Dru-
gi Hieronim y ten rycerskiemi dziełami wsławiony. Trzeci Fryderyk Za-
kon nasz y świątobliwością życia y pismami swemi ozdobił: Są zaś te w
druku, 1mo. *O Smierci Piotra Tylickiego Biskupa Krakowskiego list in 4to w
Krakowie* 1617. 2do. *Zycie S. Doroty Wdowy Patronki Pruskiey, y S. Jutty Brun-
swickiey, y iey Spowiednika, Jana Lobedanka, y innych Patronow SS Pruskich, w Toruniu
1638, y znowu 1698 in 8vo, nakładem Adryana Von der Linde Kanonika Warmin-
skiego.* 3tio. *Relacya o pożarach gory Wezuwiußa na siedm rozdziałow podzielona
w Krakowie 1632 in 4to.* 4to. *Rosa cælestis recens patefacta, seu S. Rosaliæ Siculæ
brevis vitæ enerratio 1630* Cracov: 5to. *Instructio de Iubilæis, & aliis Indulgentiis,
Torunii 1638 in 8vo.* 6to. *Relacya o krolestwie Tybet świeżo znalezionym, y o
wierze katolickiey do niey w prowadzeniu 1628 in 4to.* 7mo. *Gratis Plebanski albo
odpis na pewny paßkwil in 4to Posnan: 1627*: życia iego termin przypadł na
rok 1644 w Toruniu. Czwarty Gabryel Sekretarz krolewski, mąż pobo-
żny y na zakonne domy dobroczynny. Piąty Zygmunt w zakonie S. Fran-

ciſzka *Ord. Minor: de Obſervantia* godny Teolog. Szoſty Stániſław Zupnik Wielicki Sekretarz krolewſki, tego ku Oyczyźnie miłość, nie tylko ſię w tym pokazała, że iey prowentow ſwoią induſtryą z Zup znacznie przyczynił, ale też pewną ſummę na iey gwałtowne potrzeby pożyczył, czego świadkiem *Konſtytucya* 1631 *fol: 8*, kaplicę Łoretańſką przy kościele Panny Maryi w rynku Krákowſkim, nie tylko że koſztownie ozdobił, ale też przy niey pewną fundacyą uczynił, kędy po śmierci w roku 1638 złożony z nadgrobkiem *Starow: in Monum: Pruſcz in deſcrip: Crac:* Jego ſczodrobliwości na ſiebie wſzyſtkie naſze Domy w Krakowie wieczną wdzięczność zapiſały, corki iego dwie zoſtały, iedna Zbigniewa Gawrońſkiego małżonka, druga Zofia, y ſyn Franciſzek. *Cuda Myślenickie.*

Franciſzek Kaſztelan Kamieniecki, pioro wprzod Ziemſkie Krakowſkie trzymał, y poſłował na Seym 1667, zkąd deputatem ſtanął do kwarty Rawſkiey *Conſt: fol: 4*, y Kommiſſarzem do granic od Wołoch *Conſtit: fol: 22*, w roku 1674 iuż Staroſta Biecki, poſeł na konwokacyą Warſzawſką, gdzie do rewizyi Skarbu Rzeczypoſpolitey zapiſany *Conſtit: fol: 13.* Jan III Krol Polſki ſzacuiąc ſobie iego ku Oyczyźnie zaſługi, naprzod go uczcił Kaſztelanią Sanocką, co wſpomina *Konſtytucya 1685 fol: 8*, potym Kamieniecką, na ktorym krześle życie zkończył w roku 1693. Pan na Boga fortuny ſwoiey nie żałuiący, kiedy w Krakowie OO Reformatom kościoł pod tytułem S. Kazimierza wymurował, drugi w Zielenicach na cześć Matki Boſkiey tam rożnemi łaſkami wſławioney, przy ktorym Altaryſtę fundował, tamże ołtarz wielki, iego nakładem ſtanął. Pierwſza żona iego Zofia Pieniąſzkowna, ſioſtra rodzona Woiewody Sieradzkiego, druga Barbara Rupniewſka Kaſztelanka Sądecka, z ktorych liczne potomſtwo zoſtało, z corek Rozalia Zakonnica S. Tereſſy w Krakowie. Tereſſa Zakonnica *à Viſitatione B. M. Virginis* w Krakowie, gdzie też ten klaſztor Starſzą rządziła, Z ſynow zaś; Pierwſzy:

Staniſław Arcybiſkup Gnieźnieńſki y Prymas, z lekka do tey nay wyżſzey w kroleſtwie naſzym godności poſtępował po otrzymaney w Rzymie *Doctoralem lauream Juris Utriusq;* Zbąſki Infułat;, gdy ſię Staniſław do Polſki wrocił, konferował mu Kanonią Przemyſką, Trzebicki Krakowſką, Małachowſki Suffraganią Krakowſką y Officyalſtwo, Auguſt II Krol Polſki Infułę Kuiawſką, a po ześciu Radzieiowſkiego Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, wſzyſcy z eſtymacyi cnoty iego, ktorą w nim kochali, był albowiem w życiu ſwoim ſkromny, w obyczaiach poważny, w ſądach ſprawiedliwy, w funkcyi Deputackiey ſumienny, na rożnych Kommiſſyach dzielny. Podczas cięſzkiey w Polſzcze rewolucyi Szwedzkiey, na ten czas będąc Biſkupem Kuiawſkim z uſczerbkiem zdrowia y fortuny właſney, więkſzą część ſkarbow Koronnych taiemnie za granice uprowadził, co z wdzięcznością zapiſała Konſtytucya Seymu Lubelſkiego 1703: Oyczyzny zaś całość iuż Prymaſem zoſtawſzy, tak piaſtował, że lubo rożne y kilkoletnie co raz to nowe a nowe nieſczęścia do zguby popychały, przecież nie upadła. Katedrze ſwoiey Gnieźnieńſkiey ſczerozłotą monſtancyą ſtuſzney wielkości y wagi darował. Na koniec pełen dni y zaſług kreſu śmiertelnego dopędził w roku 1721.

Przecław Kaſztelan Woynicki, Staroſta Biecki, ſyn drugi Franciſzka Kaſztelana Kamienieckiego z Pieniąſzkowny urodzony, iako y Staniſław Prymas; Oyczyzny y ręką y głową bronił; Ręką pod znakiem Uſarſkim naprzod Krola Michała, a potym Jana III, Turkow y Tatarow zwycięzko biiąc. Po

śmierci Krola Jana pod interregnum prowadził poſpolite Ruſzenie Woiewodztwa Krakowſkiego pod Warſzawę. Po koronacyi będąc w wielkich reſpektach u Krola Auguſta II, miał dwanaście tyſięcy Saſkiego woyſka pod ſwoią kommendą w Krakowie. Głową, poſłuiąc na rożne Seymy: deputatem zaſiadaiąc na Trybunale Koronnym. Pewnieby go była łaſka krolewſka na wyżſze krzeſło przeſadziła, gdyby była śmierć prędko nie przyſpiała po koronacyi krolewſkiey, pod grobowiec nie zwaliła. Dwie corki po nim zoſtały, iedna z nich Ewa doſtała ſię w małżeńſtwo Rzeczyckiemu Staroście Rzeczyckiemu, z ktorym w Rawie fundowali OO Reformatow, druga Elżbieta Oſſolińſkiemu Stolnikowi Sendomirſkiemu; ſynow tyleż, to ieſt: Franciſzek Suffragan y Kuſtoſz Przemyſki, Kanonik Krakowſki, y Gnieźnieńſki, y Staniſław Staroſta Lelowſki, tego zona Wyżycka Chorążanka Kiiowſka, wdowa po Koſakowſkim. Michał Suffragan Krakowſki y Dziekan, Opat Mogilſki, ofiarowanych ſobie wyżſzych Infuł nie raz, przyiąć niechciał, ale w pobożności życia, Paſterſkiey pracy, ſczodrobliwości na ubogich, ludzkości ku wſzyſtkim lata ſwoie przepędziwſzy, poſzedł po zapłatę w roku 1726 w Krakowie: ſyn y to trzeci Franciſzka Kaſztelana z Pieniąſzkowny. Antoni czwarty, Scholaſtyk Kamieniecki Kanonik Krakowſki, wſzedł do grobu 1705.

Jan piąty ſyn Franciſzka Kaſztelana, ale z Rupniewſkiey, naprzod Referendarz Koronny, daley Podkanclerzy, aż y Kanclerz Wielki Koronny, Staroſta Grudziądzki, Biecki, Łomżyńſki, Lubaczowſki. Pokazał na ſobie oczywiſty przykład że może przy naywiękſzych zatrudnieniach Miniſter Koronnyi wraz y Bogu y Majeſtatowi y Oyczyźnie ſłużyć. Co ſię Boga tycze, naprzod fundował Panny Zakonne Karmelitki Boſe na Weſołey przy Krakowie, y z żoną ſwoią. W Łomży kościoł OO naſzym murowany wyſtawił, wiele zaś inſzych przybytkow Boſkich ſczodrobliwą ręką albo upadaiące dźwignął, albo ozdobił. Jak mu był miły pieſczenie honor Boſki, świadczy Dekret iego, ktorym Toruńczanow, świętokradzko obrazy SS. Pańſkich łżących ſurowie ukarał, nic ſię nie oglądaiąc, to na wielkich Panow interpozycye, to na pogroſzki obcych potencyi, to na bogate obietnice: w innych także ſądach ſwoich zawſze miał Boga przed ſobą, zkąd ſamą tylko ſprawiedliwością tchnęły. Ubogich wſzyſtkich y utrapionych łaſkawym ſię zawſze ſtawał Protektorem, dla tego wdzięczne mu będąc niektore miaſta Polſkie, iego nad ſobą Pańſkiey obrony, po śmierci iego właſnym koſztem ſolemne mu exekwie ſprawowały. Nabożeńſtwo do Ukrzyżowanego Chryſtuſa ſzczegulniey ſię w nim wydawało, mſzy przed ołtarzem iego poſpolicie bardzo rano ſłuchaiąc. Majeſtatowi Polſkiemu y w ſczęściu y nieſczęściu, w pokoiu, y pod woienną burzą tak niezmienioną applikacyą, wierną radą, zabiegiem niezfatygowanym, wielki ten Miniſter aſſyſtował, że go y na Tronie Polſkim utrzymał, y ſerca ſynow koronnych znowu do niego wykierował. Oyczyzny dobro za cel ſobie wyſtawił, czy tedy poſłuiąc z Woiewodztwa Krakowſkiego na walne Seymy kilka razy, czy na elekcyą Auguſta II prowadząc poſpolitym ruſzeniem Powiat Biecki, czy przy laſce Marſzałkowſkiey w Izbie Poſelſkiey w roku 1701 zaſiadaiąc, czy przy Pieczętarſkiey funkcyi rożne expedycye ułacniaiąc, przywileie wydaiąc, iedynie tylko tego przeſtrzegał, żeby ani Oyczyzna, ani prawo iey iakieżkolwiek, żadnego uſczerbku nie znało. Z tąd Monarchow poſtronnych wielka cnot iego eſtymacya, a Klemens y Benedykt Papieże oſobnymi liſtami ſwemi iego żarliwość przy

wierze wychwalili, Bog rozumiem ſowicie nadgrodził, do ktorego poſzedł w roku *1731*, zoſtawiwſzy z żoną ſwoią Ewą Leſczyńſką Woiewodzanką Kaliſką tylko dwie corki, z ktorych iedna wydana za Jerzego Mniſcha Podkomorzego Litewſkiego, Staroſtę Sanockiego. Druga Zakonnica u Panien Sakramentek w Warſzawie.

Ludwik ſzoſty ſyn Franciſzka Kaſztelana Kamienieckiego z Rupniewſkii, Sekretarz Koronny, Nominat Opat Jędrzeiowſki, zakończywſzy funkcyą Deputacką w Trybunale Koronnym z kapituły Krakowſkiey, y ſam życie zkończył. Franciſzek ſiodmy ſyn tegoż, naprżod Chorąży Nadworny Koronny, a potym Stolnik koronny, dwa razy z Woiewodztwa Krakowſkiego poſłem ſtawaiąc na Seymie, przypadł był do ſerca Auguſtowi II Krolowi, do ktorego pod czas burzy Szwedzkiey w Polſcze przebieraiąc ſię pod Stralzunt, kędy na ten czas z ſwoim ſię woyſkiem znaydował, od Szwedow przeięty pod Wiſzmarem y do Szwecyi odeſłany, zkąd w połroka wolno puſczony, gdy do domu przez Gdańſk przeiezdza, na wieczność przeſzedł; żona iego Magdalena Tarłowna corka Staniſława Woiewody Lubelſkiego, po iego śmierci ponowiła śluby małżeńſkie z Jerzym Lubomirſkim na ten czas Podkomorzym Koronnym, a potym Woiewodą Krakowſkim, z niey iednak Franciſzek nie miał tylko iednę corkę, ktora *1mo voto* złączyła ſię była z Sewerynem Rzewuſkim Podczaſzym Koronnym, *2do* z Janem Branickim Chorażym Koronnym, Hetmanem Polnym Koronym, ale ſię te obadwa małżeńſtwa rozeſzły, *tertio voto* z Generałem Saſkim Lewentalem.

Krzyſztof oſmy ſyn Franciſzka z Rupniewſkii, Kanonik Krakowſki, Proboſcz Generalny Miechowſki, Deputat na Trybunał Koronny, Sekretarz Koronny, potym naprzod Biſkup Chełmſki, kędy oſobiście całą Dyecezyą odwizytowawſzy, Synod Dyecezalny w Kraſnymſtawie złożył, y żena nim niektoremi Konſtytucyami Duchowieńſtwo ſwoie oboſtrzył, y żeby te do wiadomości wſzyſtkich doſzły, do druku *w Zamośćiu in fol: 1717* podał; katedrę ſwoię to ołtarzem wielkim, to amboną kaznodzieyſką, to kanoniczemi ſtalami, to krzyżem ſrebrnym, ktory w proceſſyi przed Kanonikami noſić zwyczay ieſt, to ławkami y po części poſadzką marmurową, to apparatem kościelnym rożnym prawie w inſzą reformował: Czterdzieſto godzinne nabożeńſtwo na Swięto Narodzenia Matki Boſkiey z odpuſtem wprowadził, a co w nim chwalebnieyſza, ſam do ludzi kazał, katechizował, ſpowiedzi ſłuchał, chorych na śmierć dyſponował. Z tego tenoru życia poſuniony z Chełmſkiego na Przemyſłkie, a z Przemyſłkiego na Warmińſkie, naymniey nie zpuścił, wſzyſtkich życiem przykładnym, dobrocią Paſterſką, wrodzoną ſkromnością ciągnąć do Boga y zachęcaiąc. Oyczyzna też iego przyſługą zaſczycona, kiedy dwie lecie na Trybunale Radomſkim prezyduiąc, świątobliwie prawa y ſprawiedliwości przeſtrzegał, kiedy z Seymu Grodzieńſkiego 1726 Prezydentem na Kommiſſyi Kurlandzkiey zaſiadaiąc w Mitawie, to Xięſtwo po ześciu Ketlerowſkiey Familii w płci męſkiey, do Polſki inkorporował y w Prowincyą obrocił, nowe prawa mu opiſawſzy, z wielkim pożytkiem tey, iak była nadzieia, Oyczyzny, ale z nie mnieyſzym koſztem iego y fatygą. Zarliwości iego przy prawach kościelnych ieſt pamiątka w katedrze Krakowſkiey, gdy gwałt kościołowi temu uczyniony od dyſſydentow żołnierzy, tak iako na Biſkupa prawego należało, windykował u Majeſtatu Polſkiego. Jeſt w druku iego *Krotkie Zebranie Nauki Chrześciańſkiey w Krakowie in 8vo 1714.*

Alexan-

Alexander Woiewoda Sieradzki, Staroſta Biecki y Radomſki, a przedtym Stolnik Koronny, dziewiąty ſyn Franciſzka Kaſztelana, poſłował na dwa Seymy z Woiewodztwa Krakowſkiego, ma za ſobą Annę Leſczyńſką Woiewodzankę Kaliſką ſieſtrzenicę rodzoną Jozefa Mniſcha Marſzałka Wielkiego Koronnego, y z niey tylko iednę corkę Katarzynę, ktorą zaślubił Dymitrowi Jabłonowſkiemu Staroście Swieckiemu.

Paweł Szembek ſiodmy wnuk Bartłomieia w expedycyi pod Chocimem za Zygmunta III Krola z Oſmanem Carem Tureckim mężnie ſtawał, po ktorey kampanii w krotce umarł; według *Okolſk: liberalis in pauperes & Religioſos*; zoſtawił ſyna Staniſława y corkę Jana Małachowſkiego małżonkę, ktory po śmierci iey ſtan ſobie duchowny obrawſzy, Biſkupem był Chełmſkim, Podkanclerzym Koronnym, a potym Biſkupem Krakowſkim. Syn zaś Staniſław Burgrabia Krakowſki pod czas rewolucyi Kozackiey w Polſcze mężnym ſię Bohatyrem Oyczyznie pokazał w żwyciężkiey pod Bereſteczkiem potyczce z Kozakami; przybrał ſobie potym w dożywotnią ligę, Kryſtynę Zalęcką wdowę po Pawle Tarnowſkim herbu Rolicz, ta mu powiła dwie corki, iedna z nich zaślubiona Staniſławowi Czernemu Kaſztelanowi Sądeckiemu, druga Tereſſá Panienſkie ſobie zycie obrała pod regułą S. Franciſzka, ſynow zaś ſześciu. Z tych pierwſzy

Franciſzek Alexander Keſztelan Wiślicki, lat kilkanaście ſłużąc za Towarzyſz pod Uſarſką chorągwią Krolewica Jakuba, potym chorągiew noſił pod znakiem Lubomirſkiego Jozefa Marſzałka Koronnego, daley porucznikował u tegoż, naprzod pod Pancerną chorągwią, aż też y pod Uſarſką: zoſtawſzy Woyſkim Sendomirſkim z tegoż Woiewodztwa poſłował na Seym y Deputatem bywał na Trybunał Koronny kilka razy, Kommiſſarzem na Trybunał Radomſki, Marſzałkiem ſądow Kapturowych pod interregnum *1697*, pod czas burzy Szwedzkiey y domowego zamięſzania, Woiewodztwa ſwego y radą y ręką bronił, aż też wieku ſwego dopędziwſzy lat ſiedmdzieſiąt, w Lublinie z ciałē ſię rozſtał: dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z wdową pozoſtałą po Malinowſkim, drugi raz z Kryſtyną Jagniątkowſką ſioſtrą Kaſztelana Czechowſkiego, wdową po Zoranſkim, ta po iego śmierci obrałá ſobie życie zakonne u Panien Karmelitanek Boſych na Weſołey przy Krakowie pod imieniem Marya Wiktorya, corka iego była za Stefanem Morſztynem Staroſtą Kowalſkim: Synowie zaś z pierwſzey żony, Staniſław Chorąży Sendomirſki, poſeł na Seym w roku *1724*, deputat y ViceMarſzałek Trybunału Koronnego, umarł *1737*, złączył ſię był dożywotnie z Zorawſką, ſioſtrą przyrodnią Morſztynowy Kaſztelanowy Sądeckiey, corka po nim tylko iedna zoſtała wydana za Romualda Wybranowſkiego Chorążego Urzędowſkiego. Drugi Antoni Staroſta Kaſztelan Bydgoſki, Nowogrodzki, poiął Iwańſką Kaſztelankę Brzeſką Kuiawſką z Gembickiey zpłodzoną; z tey ma ſynow y corki. Trzeci, ale iuż z Jagniątkowſkii urodzony ſyn Maciey w Zakonie *Soc: JESU* temi czaſy.

Krzyſztof Biſkup Kuiawſki, a teraz gdy to piſzę, Arcybiſkup Gnieźnieńſki, po Potockim, ſyn drugi Staniſława, brat Franciſzka Kaſztelana Wiślickiego, z Kanonika Kuiawſkiego y Archidyakona Pomorſkiego (pod ktory czas był Deputatem na Trybunał Koronny z teyże kapituły dwa razy) Biſkupem Inflantſkim zoſtał y Opatem Mogilnickim, poſtąpił potym do Poznańſkiey Infuły, a z tey do Kuiawſkiey. Paſterz zawſze ſczodrze na ubogich miłoſierny, ſzpital, ktory na ſieroty nie doroſłe w Warſzawie wyſtawił y należycie upoſażył, oczywiſtym dowodem, luboć krom

Www2 tego

tego żadnemu ubogiemu Pańskiey ręki nigdy nie skurczył. Zarliwość przy prawowierney wierze, ktorążkolwiek katedrą rządził, szczegulniey się w nim zawsze wydawała, z tey wszystkich sposobow zazywał; żeby był uwikłanych w błędach heretyckich, iako naywięcey do owczarni Chrystusowey pozyskał, y błogosławił mu Bog w tych świętych zamysłach, bo za iego powodem, wielu się bardzo z kościołem katolickim poiednało. Rowną gorliwością stawał przy prawach Duchowieństwa, nawet posełstwo sprawuiąc do Karola VI Cesarza Chrześciańskiego, względem odwrocenia woyny Tureckiey od Polski, Prawa konwentu Trzebnickiego na Sląsku, zdawna od Krolow Polskich nadane, u Dworu Wiedeńskiego szczęśliwie windykował. U Cara zaś Moskiewskiego Piotra posłem będąc, Połonne z Moskiewskich rąk, armaty z Ukraińskich fortec zabrane, y siła wieźniow szlachty z tameczney niewoli wyzwolił. Biskupstwo Piltyńskie znaczną summą opłacił, dla subsistencyi przyszłych Biskupow, w Kommissyach wielkie trudności, zamięszania y kłotnie ztąd zachodzące między szlachtą tey Prowincyi, pięknie uspokoił: Osobliwszy obrońca praw y całości Prowincyi Inflantskiey. Stanisław trzeci syn Stanisława powracaiąc z Wołoskiey kampanii, w roku 1691 na wieczny się pokoy przeniosł w Krakowie u OO Reformatow pogrzebiony, Waleryan czwarty Zakonu S. Franciszka Conventualium, Prowincyą *Polską* chwalebnie u nich rządząc, niebo sobie uskarbił. Jozef piąty w Zakonie *Societatis JESU*, po Rektorstwie Piotrkowskim. Łuckie rządząc, życie tamże pobożne zkończył w roku 1719.

Antoni Podkomorzy Krakowski szosty syn Stanisława, z młodszych lat rycerską traktował, Woyskim potym Oświecimskim y Podwoiewodzym Krakowskim zostawszy, na rożnych funkcyach, ktore wszystkie godnie piastował, na dobro pospolite pracował, iako to deputatem y Marszałkiem bywaiąc na Seymikach, postem na Radę Warszawską, Kommissarzem na Trybunał Radomski, cztery razy, postem na Seym Grodzieński 1718 y Warszawski 1719, postem od Woiewodztwa Krakowskiego do Krola Augusta II, u ktorego wyiście z tego Woiewodztwa woysk auxyliarnych Saskich, z wielką folgą Ziemianow fortunnie wyrobił. Miał za sobą Ewę Nielepcownę, ktora mu powiła dwie corki, starsza naprzod żyła z Jozefem Dembińskim Starostą Wolbromskim, a gdy się to małżeństwo rozeszło, z Antonim Ponińskim Woiewodą Poznańskim, Młodsza *1mo voto*, z Stefanem Pisarzowskim Stolnikiem Bracławskim, *2do* z Walewskim. Synow zaś czterech, z tych

Jozef Biskup Chełmski z Kanclerza Krakowskiego y Kanonika Warmińskiego wstąpił na tę katedrę w roku 1737 po ześciu Jana Felixa Szaniawskiego. Pasterz samą dobrocią y pobożnością tchnący, Deputatem zasiadał w Trybunale Koronnym 1728, to naystarszy syn Antoniego Podkomorzego. Drugi Franciszek Jakub Chorąży Nadworny Koronny, Woiewoda Inflantski, Starosta Brzeski Kuiawski y Tołkmicki, postował na rożne Seymy naprzod z Inflant, drugi raz z Kuiawskiego Woiewodztwa 1726, z Krakowskiego 1728 y 1729. Z Seymu 1726 z Prowincyi Wielkopolskiey Kommissarzem zapisany na Kommissyą Kurlandzką, funkcyą tę swoim kosztem chwalebnie odprawił, kędy do kalkulacyi intrat Xięstwa Kurlandzkiego był deputowany, po śmierci Krola Augustá iezdził w legacyi do Dworu Wiedeńskiego z denuncyacyą śmierci iego: złączył się dożywotnie z Teressą Działyńską Woiewodzanką Pomorską, z ktorey syn Benedykt młodo umarł. Trzeci syn Antoniego Podkomorzego Marek, w woysku naprzod Cesarskim początki Marsowe zakładał, z szarzą Rotmistrza, temi czasy, iest Pułkownikiem Generalnym w woysku Koronnym, żona iego Rudnicka. Czwarty Michał.

Piotr Kasztelan Oświecimski Starosta Barwaldzki, a przedtym Woyski Oświecimski, syn siodmy Stanisława, ale iuż z drugiey żony Pruszyskii: był Deputatem na Trybunał Koronny, z Barbarą Nielepcowną zpłodził dwie corki, z ktorych Natalia dożywotnie zmowiona z Janem Morsztynem Starostą Sieradzkim, druga z Branickim Chorążym Halickim. Krom tych iescze kwitneli z tego Domu, Alexander Burgrabia Krakowski do lustracyi dobr krolewskich w Małeypolscze naznaczony z Seymu 1635 *Constit. fol:* 58, dobroczynny na nasz Nowicyat Krakowski. *Hist: Dom:* 1652, syn iego Karol, ktoremu w batalii z Chmielnickim pod Beresteczkiem, obie oczy iwystrzelone, oczym *Kochowski*. Jan, Krzysztof y Woyciech pod woyny w Polscze Kozackie, Moskiewskie, Tatarskie y Szwedzkie pod Usarską chorągwią Jerzego Lubomirskiego Marszałka y Hetmana Koronnego Oyczyźnie dobrze zasłużeni: z tych Jan Miecznikiem Krakowskim umarł, iako pisze *Twardowski fol:* 104, gdy w roku 1653 Han Tatarski złączywszy się z Kozakami wszystką potegą, na Krola Jana Kazimierza, y woysko nasze pod Szarogrodem leżące niespodzianie chciał uderzyć, ile że znikąd niemiano ięzyka o tym nieprzyiacielu, ten Jan Szembek oderwawszy się od podiazdu samo siedm, posłanika Hana Tatarskiego do Rakocego, z listami przebieraiącego się, poimał, y do Krola przyprowadził, ktorey iego przysługi, był mu Krol bardzo wdzięczny; poiął był w dożywotnią ligę Ligęziankę. Woyciecha zaś dwoch synow zostało, Jozef y Alexander ludzie rycerscy. Alexander Szembek Łowczy Łęczycki w Ziemi Wieluńskiey, pierwsza żona iego Męcińska siostra Starosty Ostrzeszowskiego, z tey się syn został Jozef; druga żona Wężykowa wdowa, z tey syn także teraz w szkołach. Stanisław Woyski Krakowski, syn iego Obersztерleitnant w woysku Koronnym. Stanisław Officyer w innym reimencie temi czasy. Bonifacy syn Starosty Budziszewskiego. N. Szembekowna Gabryela Krasińskiego Kasztelana Płockiego małżonka. N. Karmelita Bosy Kaznodzieyską amboną w Krakowie wstawiony 1696. N. Miecznik Ostrzeszowski, żona Maryanna Czerna Kasztelanka Oświecimska.

SZEMET *albo Szemiot herbu Łabedź* w Xięstwie Litewskim, *Koiał: in Ms.* powiada, że pole herbu ich powinno bydź błękitne, w ktorym Łabędzia noszą, ale na hełmie kładą poł Lwa białego, z mieczem w łapie prawey w prawą tarczy zaniesionego. Drudzy twierdzą, że Łabędzia ich powinien bydź nos biały, a nogi czarne. *Okolski* ich Genealogią wywodzi od Kormulta, ktory był bratem rodzonym Goligunta, ktorego Kormulta był syn Niemieszka, a od niego Dom Szemitow rozpleniony. Malcher Szemiot Kasztelan Zmudzki, od stanow Litewskich postował na Seym 1564, dla dokończenia Unii Xięstwa Litewskiego z Koroną, *Constit: fol:* 52, w roku zaś 1569 naznaczony z Seymu do korrektury statutu Litewskiego, *Constit: fol:* 104. Był to Pan możny, miał za sobą Chlebowiczownę Woiewodzankę Wileńską, z ktorey corka Krystyna dostała się w małżeństwo Woyciechowi Bielewiczowi Marszałkowi Litewskiemu, Staroście Zmudzkiemu, synow zaś iego, Wacława y Jana wspomina *Stryikow: lib. 20 cap: 1 fol: 650* w roku 1581, *Koiał:* y trzeciego przydaie Malchra. Z tych Wacław Kasztelan Smoleński, Starosta Rosieński, Skiertowski. Elżbieta Chodkiewiczowna siostra Jana Karola Woiewody Wileńskiego, y Hetmana Wiel: Litewsk: powiła

mu corkę, ktora poſzła za Alexandra Ogińſkiego Kaſztelana Trockiego, druga Anna w roku 1617 Kryſtyana za Kryſpina Kirſzenſteina, trzecia Elżbieta za Piotra Paca Chorążego Nadwornego W. X. Litew: a potym Woiewodę Trockięgo, *Dygon: kazan: Lilia Pacowſka Lampart: Omen Weſołe:* drudzy piſzą, że ta Elżbieta była corką Mikołaia Szemeta Ciwuna Eyragolſkiego, Sędziego Zmudzkiego Ziemſkiego, y Sokolińſkii Marſzałkowny Litewſkiey, Synow zaś dwoch, Krzyſztofa Wacława Staroſtę Roſieńſkiego, ten w roku 1617 brał żonę Zofią Xiężniczkę Wiſniowiecką, wdowę po Pacu Woiewodzie Mińſkim: y Jerzego, tego żona Ogińſka. *Paneg. Ochotna myśl. Genealogia Ogińſkich* o dwoch corkach Marcina Bogdana Ogińſkiego Podkomorzego Trockiego powiada, że poſzły za Szemitow, iedna Barbara za Podkomorzego Wilkomirſkiego, a daley Wileńſkiego, druga Apollonia, ſnać ta tego Jerzego małżonką była, po ktorego ześciu ponowiła śluby z Zienowiczem. Jan drugi ſyn Melchiora Kaſztelana Zmudzkiego, Staroſta Botocki, poſłował od ſtanow Litewſkich do Zygmunta III świeżo na Tronie Polſkim oſadzonego, wſzedł w dożywotnie kontrakty z Xiężniczką Zbarazką, z niey zpłodził dwoch ſynow, Wacława, o ktorym ieſt wzmianka w Kōſtytucyach 1611, y Staniſława Podkomorzego Zmudzkiego. Melchior trzeci ſyn Melchiora Kaſztelana, dziedzic na Jelny Podkomorzy Wilkomirſki, a potym Wileńſki, Ciwun Dyrwiańſki, poſeł na Seym 1589, Sędzia fiſzkalny 1590, tego z pierwſzey żony (niewiem czy nie Branickii Grzegorza Staroſty Niepołomnickiego corki, *Miernikowicz Paneg:*) ſyn Alexander Jarosław, po śmierci Oycowſkiey także Podkomorzy Wileńſki, Pułkownik w Inflanciech, gdy Lutzyn fortecę y inſze Szwedom odięto, przybrał był ſobie w dożywotnią ligę Konſtancyą Sapieżankę Jędrzeia Woiewody Mściſławſkiego corkę, *Hiſtor: Sapieh: part: 3 fol: 67*, z tey zoſtawił trzech ſynow, Malchra, Alexandra, y Jana, 1642, z ktorych Alexander był Podſtolim Witebſkim, ſyn iego Bazyli. Euſtachi Podſtolim Połockim, corka iego z Tarnawſkii herbu Kroie za Duninem Głuſzyńſkim. Z drugiey zaś żony Barbary Ogińſkii Podkomorzanki Trockiey, byli ci ſynowie Melchiora Podkomorzego Wileńſkiego. Gabryel ieden, Podkomorzy Słonimſki, żona iego Tryźnianka ſioſtra Podkanclerzego y Podſkarbiego Litew: albo iak gdzie indziey czytam, Mikołaia Podſkarbiego Nadwornego corką, zpłodził ſynow, Marcyana młodo zmarłego, y Mikołaia Pułkownika, rozumiem że tego męſtwo Mikołaia iuż zmarłego wychwala *Konſtytucya 1662 fol: 16*, a zaſługi iego płacić każe Helenie Abrahamowiczowey Starościnie Starodubowſkiey, rodzoney ſioſtrze iego, *Conſtit: 1670 fol: 5.* Drugi brat Gabryela Bogdan, poſłował na Seym, miał za ſobą Stetkiewiczownę, z niey ſyna Mikołaia ſławnego woiownika, zabity od Moſkwy w potrzebie pod Baſią. Trzeci, *według Koiał:* Łukaſz Marſzałek Kowieńſki 1648, Ociec Konſtantyna, Władyſława y Alexandra: Władyſław y Kazimierz Marſzałkowice Kaienſcy, y Konſtantyn Podkomorzy Derbſki, podpiſali w Xięſtwie Zmudzkim elekcyą Jana III Krola. Czwarty Staniſław Dworzanin Krolewſki, ten za Władyſława IV zginął pod Smolenſkiem w potrzebie. Krom tych ieſcze ci kwitneli, Staniſław Kuchmiſtrz Litewſki, Ciwun Poiurſki, *Strykow: dedic: lib: 19 c. 7:* y dzieie Inflantſkie w roku 1560 załecaią go, iako dzielnego Rotmiſtrza. Woyciech Woyſki Zmudzki *u Paproc:* N. Sedzia Wołkowiſki, ktorego corka była za Balcerem Jezierſkim. Jan Szemiot Podkomorzy Wendeńſki, ieſt iego w druku *Panegiryk Krolowi Janowi III przypiſany*, we Włoſzech długo wiek ſwoy trawił, y w Akademii Bonońſkiey, między

godnych Profeſſorow był policzony: brat iego Mikołay Podſtarości, a potym Sędzia Ziemſki Zmudzki, gorliwy w obronie wiary świętey przeciw dyſſydentom, ia czytam Mikołaia Kazimierza Podſędka Zmudzkiego 1674 y ſyna iego Ładyſława. Ján y Michał w powiecie Orſzańſkim 1674. N. miał za ſobą Ludowikę Gruzewſką Podkomorzankę Zmudzką, *Annibal ad port: fol: 213.* Mikołay temi czaſy Kaſztelan Połocki.

SZENIOWSKI. Ewa Szeniowſka była za Moſzyńſkim 1702.

SZEPLEWSKI *herbu Slepowron* w Bełzkim Woiewodztwie. Są y Szepelſcy. N. Szepelſka *1mo voto* była za Kamińſkim Sędzią Krzemienieckim, *2do* za Michałem Hondorfem. Są y Szepelowie. Są y Szepławſcy, z ktorych Paweł Szepławſki w Ziemi Wyſzogrodzkiey 1674.

Szeptycki herb

PODkowa powinna bydź barkiem proſto do gory poſtawiona, na ktorey wierzchu krżyż, iako w herbie Pobog, a lewy iey koniec ſtrzała przeſzywa od dołu do gory, trochę w bok tarczy nakłoniwſzy ſię, na hełmie trzy piora ſtruſie. *Okol: tom: 3 fol: 181* y mnie ſię na rożnych mieyſcach widzieć doſtało. Tym ſię herbem pieczętuią Szeptyccy w Woiewodztwie Ruſkim. Z tych Piotr Szeptycki de Ucherce piſał ſię *u Okol:* Konſtantyn miał za ſobą Juſtynę Lipſką Stolnikownę Kiiowſką; patrz o nim *Konſtytucyi 1676 fol. 58.* N. była za Bogusławem Bielſkim. Alexander Miecznik Przemyſki, żona iego Ewa Łityńſka, z ktorey ſyn Euſtachi Łowczy Buſki. Zacharyaſz Szeptycki Miecznik Przemyſki, zpłodził Barlaama Epiſcopa Lwowſkiego *Græci ritûs*, Teodora Cześnika Trembowolſkiego, Euſtachiego Chorążego Latyczowſkiego, y Alexandra Miecznika Bełzkiego, tego ci ſynowie zoſtali, Atanazy Metropolita całey Ruſi, Epiſcop Lwowſki *Græci ritûs*, Paſterz o Unią gorliwy, y

Bazyli Staroſta Tyſzowiecki, y corki, Anna Staroſcina Robſztyńſka, Maryanna Podczaſzyna Zydaczewſká: Bracia zaś tych ſtryieczni, Hieronim Archidyakon Lwowſki, a teraz Suffragan Łucki, był Deputatem na Trybunale Koronnym, Jerzy Staroſta Obuchowſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733, Adam Cześnik Trembowolſki, y Franciſzek Chorąży Latyczewſki, żona iego Barbara Kroſnowſka Stolnikowna Goſtyńſka. Konſtantyn Miecznik Przemyſki Sedzia Kapturowy Lwowſki, 1733.

SZEROKOWSKI herbu Lubicz w Podlaſkim Woiewodztwie.

SZERZENSKI herbu Bończa w Krakowſkim Woiewodztwie.

**SZESZKOWSKI* w Xięſtwie Zmudzkim. Alexander Sebaſtyan Szeſzkowſki Ziemianin Zmudzki wydał do druku *Elogia D. Joannis Præcurſoris, Elegia & Carmen Lyricum 1645.*

SZETYNSKI herbu Junoſza w Woiewodztwie Sendomirſkim: Jan Jacek Szetyńſki w Zakonie S. Franciſzka *Ordin: Min: Convent:* drugi Ignacy *Ord: Minor: de Obſervantia.*

**SZEYNOWSKI.* Staniſław Szeynowſki nobilitowany na Seymie w roku 1673 o czym patrz Konſtytucyi.

**SZEWERDA.* Jędrzeia Szewerdę wſpomina *Konſtytucya 1607 fol: 864.*

**SZKLINSKI herbu Kościeſza* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Tomaſz Szklińſki Staroſta Zygwalſki y Rotmiſtrz, poſłował na Seym *1623*, zkąd naznaczony Kommiſſarzem do traktatow o pokoy z Szwedami, *Conſtit: fol: 3*, miał za ſobą Aurelia Połubieńſką Podkomorzankę Lidzką. Krzyſztof Szymkowicz Szklińſki, naprzod Podſędek Ziemſki Łucki poſeł Wołyńſki na Seym 1628, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki *Conſtit: fol. 5:* potym Sędzia Ziemſki Łucki, z tym tytułem poſłował na Seym 1638, gdzie Kommiſſarzem zapiſany do rozgraniczenia między Wołyńſkim Woiewodztwem y Pińſkim Powiatem. *Conſtit: fol: 19.* N. Łowczy Wołyńſki *1661.* N. Sędzia Grodzki Lidzki. N. Deputat na Trybunale Koronnym *1725.* Swentoſław w Wileńſkim *1648.*

**SZKUDLSKI herbu Lis* w Kaliſkim Woiewodztwie. Jan Franciſzek Szkudlſki dziedzic na Szkudli pod Kaliſzem, miał za ſobą Jadwigę Zdzenicką herbu Pomian, z ktorey ſyn Teofil w roku 1701.

**SZLAGER.* Floryan Szlager na Seymie w roku *1676* nobilitowany. O czym patrz Konſtytucyi.

**SZŁAPKOWSKI* w Woiewodztwie Sendomirſkim, świadczy o nich *Cichoc. Alloqu: Oſec: lib: 2. c. 13.*

SZMERZYNSKI herbu Grzymała w Woiewodztwie Inowrocławſkim. Piotr Szmerzyńſki naprzod Kaſztelan Inowrocławſki, z tym tytułem podpiſał *Proteſtacya przeciwko dyſſydentom w roku 1573*, potym Woiewoda Inowrocławſki, umarł 1582, miał za ſobą Dorotę Dzierzgowſką Woiewodzankę Mazowiecką, y z niey zoſtawił potomſtwo. Pius albo Zbożny poſeł na Seym 1593, deputat do kwarty Rawſkiey *Conſtit: fol: 647.*

SZOŁAYSKI herbu Topor w Kaliſkim Woiewodztwie y w Łęczyckim, piſzą o nich naſi Piſarze.

SZOŁDRSKI herbu Łodzia w Poznańſkim Woiewodztwie, od dobr Szołdry to nazwiſko maią, luboć ſię piſzą z Gorazdowa. Do Przodkow domu Łodzia należy, Wincenty z Kępy Woiewoda Poznańſki. Wprawdzieć go mądry tego wieku Piſarz, a oraz Auktor kſiąſzki, ktorey tytuł: *Specimen hiſtoriæ Polonæ criticæ*, do herbu Nałęcz pociąga, y mnie o to przymawia *pag: 33.* ale niewinnie. Gdybym nie miał inſzey racyi po ſobie, doſyć by mi na tym było,

było, że go y ſam ten godny prałat niżey do herbu Łodzia pociąga, kiedy *fol: 107*, tak mowi: *Hìc præprimis dicendum venit, alios eſſe Krempios (de Krempa) Stemmatis Nałecz; alios Kempios (z Kempna) Stemmatis Łodzia; alios Kępſcios Stemmatis Jaſtrzebiec. Ex Krępſciis fuit Petrus Palatinus Sendomirienſis, qui &c Ex Kempiis fuit Vincentius Palatinus Poſnanienſis, qui obiit anno 1386 ejuſq: meminit Bielski fol: 261. 267.* I ſłuſznie ſię tu poprawuie, bo to ieſt pewna, że w tym czaſie Kempa w dziedzictwie Łodziow chodziła, co poznac z *Długoſſa in Vitis Epiſcop: Poſnanienſium*, gdzie Jana Biſkupa Poznańſkiego, zmarłego w roku 1346. zowie Łodzią, y że ſię z Kempy piſał, a ſnać to ſynowiec iego był ten Wincenty, co y z komputu lat ſnadno każdy wnieſie. To ſamo znaydzieſz *w Okolskim tom: 2do fol: 157.* y owſzem ten auktor wyraźnie świadczy o Wincentym, że był herbu Łodzia, kiedy tak mowi: *Idem quoq; (Cromerus) Libro 14 dicit Nicolaum Łodziam eò, quòd in partibus Domarati eſſet, a Vincentio Palatino Poſnanienſi (quem item Łodziam fuiſſe certò certius conſtat) in Bytbynio oppido obſeſſum, & oppugnatum fuiſſe irrito conatu.* Wiedział ci bardzo dobrze o tym ten mądry w Oyczyźnie naſzey Miniſter, przecięż Okolſkiego pominąwſzy, mnie tylko wytyka. Ja zaś z iedney ſtrony widząc, że ani Długoſz, ani Kromer, ani Bielſki, ani żaden z Hiſtorykow naſzych, familii Wincentego nie wyraża, ale go wſzyſcy z Kępy tylko, czy Kąpy piſzą, z drugiey ſtrony, wiedząc, że Kępa w tym wieku dziedziczyła w Domu Łodziow, a ieſcze maiąc po ſobie Okolſkiego, nie mogłem go do Nałęczow naciągać. Ta racya, ktorą przytacza autor z Długoſza y innych, cale mię nie zbiia z moiey opinii, ale owſzem ieſcze przy niey gruntuie. Przyznaię to z chęcią, że Wincenty z Kempy Woiewoda Poznańſki Wodzem był Wielkopolſkich Panow, przeciwko Domaratowi Generałowi Wielkopolſkiemu y inſzym Grzymalitom, atoli lubo ſię do tey domowey woyny naybardziey implikowali Nałęczowie, przecież nie ſami, ale między niemi znaydowali ſię, Peregryn z Wągleſzyna, Generał Wielkopolſki, po Domaracie; herbu Jelita. Bartłomiey z Koźmina y Odolanowa, herbu Roża, *Długoſs lib. 10 fol. 73.* Wyſzota z Kurnika herbu Łodzia. *Idem ibidem fol. 94.* Arnold z Wałdowa herbu Topor. *Idem fol: 87.* y owſzem cała ſię Wielkopolſka ſpikneła była na Domarata. Słowa ſą *Długoſſa lib: 10 fol. 68. Sigiſmundus Marchio Brandeburgenſis omnium fere Baronum & militarium Majoris Poloniæ per Legatos impetitur preces; ut Domaratum de Pierzchno, eis multipliciter gravem, & moleſtum, a Majoris Poloniæ Capitaneatu deſtituat*, y znowu trochę niżey *fol: 73.* ktorzy ſobie Wincentego z Kempy Woiewodę Poznańſkiego herbu Łodzia iako naypierwſzego w tey Prowincyi Senatora, za Wodza obrali, na obronę fortun ſwoich y wolności. Staniſław Szołdrſki dziedzic na Czempinie, żona Małgorzata Pigłowſka, corka z niey była za Piotrem Chłapowſkim, z ſynow zaś Jędrzey, ten po z luſtrowanych cudzych kraiach y zakończonych naukach w Akademii Rzymſkiey, do dworu Zygmunta III Krola Polſkiego udawſzy ſię, między Sekretarzow Władyſława Krolewica był policzony, aż też y Kanclerzem iego zoſtał, ktoremu tak pod Smoleńſkiem, iako y pod Chocimem y wierną był radą y pomocą; a że y głęboki rozſądek, y powaga w obyczaiach, y życie niezamulone w nim ſię znacznie wydawały: dla tego naywyżſze Prelatury, prawie go ſobie wydzierały, Proboſcz Gnieźnieńſki, Poznańſki y Kruſwicki, Kantor Krakowſki, Dziekan Łowicki, Scholaſtyk Łęczycki, Deputat potrzykroć na Trybunale Koronnym, wſpominaią go *Konſtytucye 1627 fol: 8 y 1631 fol: 40.* W roku 1633 iuż Nominatem Kiiowſkim zowie go *Konſtytucya fol 8 y 12,*

12, przy ktorey Infule adminiſtrował oraz Biſkupſtwo Krakowſkie, za Jana Albrychta Krolewica, ktorego zmarłego w Padwi 1634 ciało, do Oyczyzny przyprowadził. *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov:* ile tey podroży iego do Rzymu podiętey nierożdzielny towarzyſz; wziął wkrotce potym to ieſt w roku 1636 Przemyſką Infułę *Hiſtor: Coll: Premisl:* z tey poſuniony na Poznańſką w tymże roku; kędy zaſtawſzy katedralny kościoł świezo ogniem zruinowany, wſzyſtek ſię udał na reſtauracyą iego, od fundamentow począwſzy, ktore od upadku dzwignął, ſklepieniem potym, pięcią wieżyczkami, pawimentem, organami, obrazami, wielkim ołtarzem y kaplicą, złotemi y ſrebrnemi naczyniami, apparatem drogim ozdobił go; intraty kapitule Poznańſkiey, zapiſawſzy wieś Wielichowo y ſubſtancyą ſwoię darowawſzy, nad wſzyſtkich ſwych Anteceſſorow więcey przyczynił. na Akademią Poznańſką dzieſięć tyſięcy wyſypał; w pracach tedy Paſterſkich uſtawicznych zoſtaiąc, paraliżem ruſzony, odpoczął w Panu w roku 1650, wieku ſwego 67, Biſkupſtwo to ſprawuiąc lat 14, pochowany w katedrze ſwoiey z pięknym nadgrobkiem. *Starowol: in Monum:* Brat iego rodzony Maciey Piſarz Ziemſki Poznańſki, miał za ſobą Katarzynę Gembicką Podczaſzankę Poznańſką: (był y drugi brat iego Władyſław Kanonik Łowicki) z tey był ſyn Staniſław Cześnik Kaliſki y Surrogator Poznanſki, w ſądach nieuchybny dekretyſta, dozorny goſpodarz, na duchowieńſtwo, kościoły y ubogich ſczodrobliwy, Rożaniec przy kościele Czempińſkim fundował, żadnych honorow wyżſzych przyiąć niechciał, był poſłem na Seym 1638, ztamtąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki *Conſtit: fol: 21*, y znowu poſłuiąc na Seym Warſzawſki 1645, na tey funkcyi umarł; żona iego Zaiączkowna, ale y o drugiey czytam Maniekii, z ktorey był urodzony ſyn Jan Cześnik Kaliſki, (luboć o licznym iego potomſtwie czytałem: z ktorych iedni w Senacie zaſiadali, drudzy w ſtalach Katedralnych, inni w Zakonach życie pokończyli; o Annie corce iego piſzą, że ſobie Panieńſkie na świecie życie obrawſzy, w wielkiey pobożności y wſtrzemięźliwości do śmierci ſwey żyła, żadnych ani mięśnych, ani mlecznych potraw przez lat trzydzieści nie zażywaiąc) zſzedł z tego świata w roku 1662, pierwſza żona iego była Barbara Suchorzewſka, *Acta Caſtr: Pyzdren: 1629* z ktorey ſię zoſtał ſyn Woyciech, druga Maryanna Zbiiewſka Starościanka Babimoyſka, z tey zpłodził ſyna Jędrzeia Koadjutora Dziekanii Poznańſkiey, Kanonika Kaliſkiego, atoli młodo zmarłego, y corek dwie, Annę Smogulecką, y Zofią Łabęcką: bo trzy inſze w panieńſtwie młodo w grob weſzły. Jan Szołdrſki Kaſztelan Biechowſki *Vir obitu legationibus, variisq: expeditionibus & obſequiis pro Repub: clarus*, mowi o nim *Liſicki*, żona iego Katarzyna Koroſowna, corka iego była za Adryanem Miaſkowſkim Kaſztelanem Srzemſkim, ſynowie dway, Alexander y Jędrzey, obadwa ludzie rycerſcy; pierwſzy, w Pruſiech przeciwko Guſtawowi, drugi Jędrzey przeciwko Kozakom w potrzebie odwagi czyniąc, polegli, był y trzeci Staniſław Kaſztelanic Biechowſki 1665 w ſzkołach Poznańſkich, a potym po wielu w tey Oyczyźnie wyſługach, toż krzeſło co y Ociec oſiadł, żona iego Ponińſka, corka Alexandra, ſioſtra Hieronima Kaſztelana Gnieźnieńſkiego, z tey corka Maryanna poſzła za Choienſkiego herbu Abdank, ſyn zaś Ludwik naprzod Stolnik Wſchowſki, Kaſztelan Gnieźnieńſki, daley Woiewoda Kaliſki, temi czaſy gdy to piſzę, Woiewoda Inowrocławſki y Generał Wielkopolſki, Zona iego Maryanna Bogumiła Unrużanka, pozoſtała wdowa po Jakubie Pilchowſkim, z Seymu 1703 Kommiſſarzem

rzem zapiſany na uſpokoienie dyfferencyi, między Woiewodztwy Wielkopolſkiemi y Sląſkiem *Conſtit: fol: 21.* corka iego Ludowika zaślubiona Janowi Proſperowi Załuſkiemu, Kuchmiſtrzowi Litewſkiemu, ſynowie zaś dway, ieden Staroſta Łęczycki, ten ſię złączył dożywotnie z Działyńſką, drugi Władyſław Staroſta Łęczycki y Rogozińſki, poſeł na konwokacyą 1733 ma za ſobą Radomicką Woiewodzankę Inowrocławſką y Generałownę Wielkopolſką z Broniſzowny urodzoną. Sioſtra rodzona Generała Wielkopolſkiego Elżbieta, żyła z Marcinem Liſieckim. Bartłomiey Kaſztelan Santocki temi czaſy. N. Szołdrſka Piotra Broniſza Kaſztelana Kaliſkiego, Małgorzata Macieia Kierſkiego, N. Kryſtyna Marſzewſkiego, N. Cieleckiego Podſędka Poznańſkiego małżonki: Barbara w Zakonie Cyſterceńſkim w klaſztorze Hołobockim 1672. Mikołay Szołdrſki w młodym bardzo wieku oddał ſię Bogu w Zakonie Soc: JESU, y umarł w nim w roku 1617 w Kollegium Kaliſkim, gdzie na ten czas Filozofii ſłuchał. *Hiſtor Provin: Polon:* Jędrzey, Mikołay y Jan podpiſali elekcyą Władyſława IV: Staniſław miał za ſobą Czacką. Alexander Maurycy Kanonik Poznanſki, Deputat na Trybunał Koronny 1690. Tę też Okolſki między inſzemi pochwałę Domowi temu przyznaie, że nigdy żadną herezyą nie zmazał ſię. N. Jana Rogalińſkiego z Dzwonowa małżonka.

SZOŁKOWSKI *herbu Szeliga*, ale Xiężyc bez krzyża noſzą. Jan Szołkowſki Podczaſzy Wileńſki, poſeł na Seym 1662 *Conſtit: fol: 2*, y Mikołay Szołkowſki z tegoż Seymu Kommiſſarzem naznaczony do zapłaty woyſku, *Conſtit: fol. 5.* Staniſław Piſarz Ziemſki Wilkomirſki, poſeł na konwokacyą 1696. N. była za Mikołaiem Narburtem.

SZOŁOWSKI *herbu Wczele* w Wielkieypolſcze. Felicyan Szołowſki Societ: JESU temi czaſy.

SZOŁUCHA *herbu Swiat z krzyżem.* Teodor Jędrzeiowicz Szołucha w roku 1585. Konſtantyn w Mińſkim, podpiſał elekcyą Władyſława IV. Piotr Sędzia Ziemſki Orſzańſki 1674.

SZOMANSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Woiewodztwie Mazowieckim. Sieciecha, Staniſława, Wita y Chrocinią Szomawſkich wſpomina liſt *u Paproc: o herbach.*

SZOMOWSKI *herbu Lubicz* w Ziemi Łomżyńſkiey. Michałowi Szomowſkiemu na nadgrobku ten herb przywłaſczony w Radomſkim kościele: *Starowol. in Monum:* N. zabity na Stolicy od Moſkwy w roku 1606 *Petric: lib. 2. Hiſtor:* Przecława Szamowſkiego w Zakonie naſzym wſpomina *hiſtorya Colleg: Jarosl:* Drugi także był *in Societ: JESU.* Staniſław, umarł 1656 wieku ſwego 70 w Jarosławiu u S. Jana. Brat iego rodzony Jakub z światem ſię pożegnał w roku 1635, na naſze Collegia Jarosławſkie y Przemyſkie ſczegulniey dobroczynny: Jan Woyſki Przemyſki, ſyn zdami ſię Jakuba, rok 1668 oſtatni miał życia ſwego, ktorego gotuiąc ſię na śmierć, Matce Boſkiey w Jarosławiu cudami wſławioney z ſczodrobliwością ſię ſwoią popiſał, pogrzebiony u OO Bernardynow w Przeworſku z marmurowym nadgrobkiem w kaplicy, ktorą koſztem ſwym wymurował y ſowicie nadał: gdzie widzieć herb Lubicz, ſyn iego Jan *feſtiviſſimi, promptiſſimi vir ingenii*, iako mowi *X. Kanon*, Podſkarbim był Nadwornym Koronnym y Staroſtą Opoczyńſkim, urodzony z matki Duninowny, Janowi III Krolowi Polſkiemu dla niepoſpolitych z natury przymiotow, a oſobliwie żywego obrotu, tak miły, że go też do Porty Otomańſkiey ſwoim legatem wyſłał, na traktaty o pokoy, ztamtąd powrociwſzy, w roku 1678 z ciałem ſię roztał. Katarzyna Szomowſka była za Zdzańſkim, leży w Jarosławſkim naſzym

kościele. Joanna pierwſza pokoiowa Krolowy w roku 1690 wydana za Jana Orzechowſkiego, *Załuſk: mowy fol: 90.* Alexander Staroſta Opoczyńſki 1678, Stefan Podczaſzy Czerſki 1674.

SZOPOWSKI w powiecie Wilkomirſkim. Jerzy Szopowſki Koniuſzy Upitſki, podpiſał elekcyą Jana III. Krola.

**SZOPSKI* w Ziemi Warſzawſkiey, Władyſław, Adam, Piotr Franciſzek podpiſali też elekcyą.

SZORC *herbu Mora* w Pruſiech y indziey. Dom ſtarożytny, co poznać z tego co piſze *Koiał: pod rokiem 1333 w hiſtoryi Litewſkiey, ſolus Inſterburgenſis Præfectus Everardus Szorc, cum trecentis equitibus, & quingentis peditibus quos è Saxonia in præſidii Regiomontani ſupplementa ducebat contra Litvanos, ex itinere deprehenſus, in pugnandi neceſſitatem incurrit, deletusq; eſt,* to ieſt od Olgerda W. X. Litewſkiego: *Stryikow: fol: 415;* niewiemże czy nie od tego ſamego ſnać w niewolą w tey potrzebie wźiętego, Szorcow Dom w Polſcze rozmnożony. Jan Szorc de Obrąp Podlędek Zakrocimſki w roku 1453, *Statut Maſov; fol: 98. Mſ. o Familiach Pruſkich* powiada, że ſię przed tym Koſtyczami zwali, y że za czaſow Krola Kazimierza do Prus przyſzli. Jan Szorc Podkomorzy Malborſki, Staroſta Kiſzewſki, poſeł z Woiewodztwa Pomorſkiego na elekcyą Krola Zygmunta III, ktorą podpiſał, *Conſtit: fol: 457,* y znowu w roku 1590 *Conſtit: fol: 568,* umarł bezżenny. Przecław Sądowy Powiatu Tczewſkiego, zoſtawił ſyna z małżonki Von Felden Zakrzewſkii. N. była za Bąkowſkim Staroſtą Lawdańſkim. Niektorzy z nich, *według świadectwa X. Koiałow: in Mſ,* przenieśli ſię z Woiewodztwa Malborſkiego do Xieſtwa Litewſkiego: z tych N. Szorc Zifundował OO Franciſzkanow w Narwiliſzkach, z żoną ſwoią Dorotą Zienowiczowną. Woyciech *nobilitate, opibus, virtute bellica clarus,* mowi o nim nadgrobek w Wilnie u OO Franciſzkanow, zmarłemu w roku 1608 wyſtawiony. Mikołay Krzyſztof Marſzałek Oſmiańſki, dwadzieścia y dwie lat z obozu nie wyieżdżał, ſłużąc Oyczyźnie w rożnych expedycyach, termin życia iego przypadł na rok 1637, leży w Wilnie u S. Jana. Woyciech zpłodził dwoch ſynow, Adama y Balcera, ten zoſtawił corkę Joannę Rowicką, y ſynow, Jozefa, od ktorego tylko corka była Barbara Minocka, y Antoniego, od ktorego ſyn Michał.

SZORNEL *herbu Dołęga* w Lubelſkim Woiewodztwie y Ruſkim, w Xięſtwie Zmudzkim, przedtym dziedziczyli na Szornelach Wewſianach y Brewikach, tam fortunę ſwoię zoſtawiwſzy w ręku braci ſwoiey rodzoney, Jan Szornel z Oyca Jerzego urodzony, do obozu ſię Polſkiego udał, kędy od roku 1550, aż do roku 1605, we wſzyſtkich expedycyach, pokazał mężne ſerce, iuż pod ſzarzą Rotmiſtrza, iuż pod Pułkownika; Zamoyſki Hetman, ſzczegulniey go, dla iego rycerſkiey odwagi ukochał, zſzedł z tego świata w roku 1628, wieku ſwego 91. *Starowol: in Monum:* miał za ſobą Zofią Wołczkowne, corkę Mikołaia Wołczka Podſtolego Chełmſkiego, z ktorą wziął w poſagu dobra Radawiec w Lubelſkim Woiewodztwie, ale tę maiętność zamienił potym za Popkowice, z tey byli ci ſynowie, Jerzy, Wacław, Jan, Prokop, Paweł y Jakub. Z tych Jerzy był Sędzią Ziemſkim Lubelſkim, ieſt w druku iego, *Panſphernia, iuż to powtornie wydana w roku 1676,* on zaś w naſtępuiącym roku, z tym ſię światem pożegnał, w kościele naſzym Lubelſkim pogrzebiony: żona iego była Zofia Jerzego Jana corka. Wacław zaś brat iego, poiął Annę Ołtarzewſką z Woiewodztwa Bełzkiego. Paweł trzeci brat ich, Konſtancyą Dedyńſką; ten to zdami ſię Paweł, był Cześnikiem Sanockim w roku 1687. Jerzy Szornel w Zakonie naſzym, mąż świąśnie

śnie Apoſtolſki, miſſye między dzikiemi ludźmi, z niemałym połowem do wiary odprawował, wielu bardzo więźniow z niewoli Tatarſkiey wykupił, do czego mu ſczodrobliwość Panow rożnych znacznie pomagała, ſam też poſzedł na wolność ſynow Boſkich w roku 1702 będąc Rektorem Kamienieckim, świeżo po odebraniu Turkom tey fortecy, ktore też Collegium, rządził przedtym, kiedy Kamieniec Turcy Polakom wzieli. Adam w Xięſtwie Zmudzkim. N. była za Ludwikiem Kadłubiſkim.

**SZOSTAKOWSKI herbu Łabędź* w Xięſtwie Litewſkim. Mikołay Szoſtak w roku 1520 poſeł Zygmunta I Krola do Moſkwy. Teodor w roku 1498, o ktorym *Koiał: par: 2 Hiſtor:* Jan Podwoiewodzy Bracławſki podpiſał elekcyą Władyſława IV. Prokop Jacek Hauſtowicz Szoſtakowſki, S. Teologii Doktor y Prowincyał Zakonu Kaznodzieyſkiego w roku 1674. Szoſtak Jan, Franciſzek, Jerzy 1697 w Wileńſkim Woiewodztwie.

**SZOSTOWICKI herbu Odyniec* w Woiewodztwie Witebſkim y w Xięſtwie Zmudzkim, Teodor ſyn Bogdana zpłodził trzech ſynow, Jana Stolnika Zmudzkiego, Jędrzeia Skarbnika Witebſkiego, y Michała Cześnika Rzeczyckiego. Jan Szoſtowicki ktorego ſyn Marcyan Towarzyſz chorągwi Uſarſkiey pod Baſią poległ. Adam ſyn Jędrzeia ſłużył w woyſku z Zygmuntem Słuſzką Chorążym Litewſkim. Dadzibog drugi ſyn Jędrzeia z Michałem Pacem Hetmanem, ſynowie iego, Michał, Jakub y Jan.

**SZPAROWSKI.* N. Szparowſki, miał za ſobą Rudnicką, z ktorey dwie corki poſzły za dwoch braci Kochanowſkich.

**SZPILEWSKI tegoż herbu co y Xiażęta Oſtrogſkie,* w Xięſtwie Litewſkim. Jędrzey Szpil z Seymu 1589 Poborca w Inflanciech *Conſtit: fol: 559, y 1591 fol: 632.* Teodor zpłodził dwoch ſynow, Marka Piſarza Rzeczyckiego, y Jana Woyſkiego Rzeczyckiego. Marka ſynowie ci byli, Adam, Teodor, Erazm y Nereuſz, tego oſtatniego to ſię potomſtwo zoſtało, Jerzy Sędzia Mściſławſki, Hieronim, Samuel y Jan w rożnych okazyach życie ſwoie za Oyczyznę położyli, Bogdan pod Wiedniem zginał, Krzyſztof Skarbnik Rzeczycki, niewiem czy nie od tego Nereuſza piſzą ſię, Szpilewſki Neronowicz. Jan brat Marka, Woyſki Rzeczycki, zpłodził Wawrzyńca y Stefana Podczaſzego Rzeczyckiego; od Wawrzyńca ſynowie, Jan y Marcyan, długo żołd prowadząc w woyſku Litewſkim, kawalerſką śmierć na placu znaleźli, corka zaś Zofia wydana za Staniſława Sczukę. Stefana zaś Podczaſzego ſyn Bogdan 1684. Antoni Neronowicz Szpilewſki Woyſki Rzeczycki, miał za ſobą Konſtancyą Wankiewiczowną Podſtolankę Mińſką, wdowę po Szymkowiczu Staroście Kołaczewſkim. Gabryel Staroſta Stęgwilſki Stolnik Rzeczycki poſeł na Seym 1703 y deputat do boku Krolewſkiego *Conſt: fol: 15,* żona iego Helena, corka Michała Ryſzkowſkiego Podczaſzego Łukowſkiego. Jozef Skarbnik Rzeczycki, z tegoż Seymu Kommiſſarzem zapiſany do granic od Sląſka *Conſtit: fol: 21.* N. miał za ſobą Annę Radzimińſką Kaſztelankę Ciechanowſką.

**SZPORK* w Brześciańſkim Woiewodztwie. Jan Szpork podpiſał elekcyą Jana III Krola.

SZPOT *Dunin, herbu Łabedź,* przecięż ich herb tak opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſkich:* w czerwonym polu Łabęć biały, na ſzyi iego korona złota, na głowie takaż, w nozdrzach pierzcień złoty z dyamentem, na hełmie takiż Łabęć, ktora aukcya, ſnać iednemu z nich za znaczne dzieła pozwolona. Mikołay Szpot de Wola Kaſztelan Sendomirſki, liſt Kazimierza *o Unii Ziemi Bełzkiey z Korona w roku 1462, na co Okol. przywodzi ſtatutu Januſzowſk: karte* 799:

799: ale tam Mikołaia Chorążym Sendomirſkim, nie Kaſztelanem pi-
ſzą. Mikołay Szpot z Kraiowa, (z czego poznac że z Kraiowſkiemi ie-
dneyże ſą dzielnicy) naprzod Kaſztelan Gdanſki 1500, a potym Woiewoda
Pomorſki *Hiſtor: Polon: Prut: Okol.* powiada, że umarł 1518, miał za ſobą Ko-
ścielecką, z ktorey iedni mowią, że żadnego potomſtwa nie było, drudzy,
że tylko corki po nim zoſtały, twierdzą: boday nie był ſynem Piotra Ka-
ſztelana Sieradzkiego Staroſty Malborſkiego, ktory kwitnął w roku 1478.
Piotr Dunin Szpot Chorąży Sendomirſki w roku 1496 *u Łaſk: w ſtat: fol:*
110. Maciey Szpot Dunin, miał za ſobą Czernieiowſką z Duninowny Wol-
ſkii Kanclerzanki Koronney urodzoną. Jędrzey Kaſztelan Sochaczowſki
Staroſta Łęczycki, *Poniat: Morze.* Jakub Szpot Opat Wąchocki, o ktorym
świadczy tenże autor, że ciało iego niezkażone za iego czałow znalezio-
no. Piotr Szpot Staroſta Piotrkowſki, w roku 1578 pod niezgodną elekcyą
trzymał ſtronę Maxymiliana. N. Szpot od Iwoni Hoſpodara Wołoſkiego
w niewolą wzięty, *Paproc:* Wacław Dworzanin Krolowy Anny w roku
1578. Jakub z Woli Szpotowey Szpot, Proboſcz Tarnowſki umarł 1584,
ktorego nadgrobek z Tarnowſkiego kościoła wypiſał *Starowol. in Monum.*
poſtawiony od brata iego Jana y ſynowcow Jędrzeia y Adama. N. Szpot
Dunin miał za ſobą Jadwigę Tomicką corkę Piotra Kaſztelanica Gnie-
źnieńſkiego koło roku 1620, ktora mu powiła trzech ſynow, *Okol: tom: 2.*
fol: 171. N. Kanonik Krakowſki umarł 1671. Ignacy w Zakonie *Soc: JESU*
w Rzymie *in Vaticano* był Penitencyarzem w roku 1703 *Royzius in Chiliaſti-*
cho ſławi iednego z nich w roku 1557, *Pietatis cultor avitæ Antiſtes Spotus, quo*
haud Sarmata creditur ullus, ſanctius excelſæ colere alta palatia Romæ, podobno był
Suffraganem Krakowſkim. Szpotowna Duninowna była za Piotrem Pikar-
ſkim Podſtarościm Oſtrołęckim.

*SZPOTANSKI *herbu Łabędź* w Brześciańſkim Woiewodztwie; rozumiem że od
Szpotow Duninow idą. Kazimierz Szpotańſki Proboſcz Kobrynſki y Czar-
niawicki 1691 miał y brata rodzonego, Oyczyma Radeckich. Zygmunt
Szpotańſki miał za ſobą Konſtancyą Złotnicką, z ktorą zrodził trzech ſy-
now, Staniſława, tego żona Franciſzka Drwęłka herbu Gozdawa, ktorą u-
rodziła Ponińſka herbu Łodzia. Jędrzeia, tego żona Pukinſka Tereſſa, ale
mu umarła 1737, y Szymona, tego żona Katarzyna Grabowſka herbu Ja-
ſtrzębiec.

SZRZOBSKI *herbu Sulima* w Dobrzyńſkiey Ziemi y w Kuiawſkim Woiewodz-
twie, iedneyże dzielnicy z Służowſkiemi, Mikołay Szrzobſki Sędzia Bo-
brownicki, Piotr Woyſki Dobrzyńſki.

*SZTILKIEN w Bracławſkim powiecie w Xięſtwie Litewſkim, piſze o nich *Ko-*
iał: in Mſ. z ktorych Ludwik Sztilkien mąż waleczny, Porucznik chorągwi
Uſarſkiey Karola Chodkiewicza Hetmana, corka iego Kościałkowſka.

*SZRETTER. Jan Szretter Major J. K. Mości, otrzymał indygenat w Polſcze w
roku 1685, o czym Konſtytucya tegoż roku.

*SZTREM. Sztrem Oberſzterleitnant w woyſku Polſkim, w zaſługach ſwoich o-
trzymał indygenat na Seymie 1676, *Conſtit: fol: 63.*

*SZUBERT. Adam Szubert nobilitowany w roku 1676, o czym patrz Konſtytu-
cyi w tymże roku.

*SZUBSKI *herbu Prawdzic* w Inowrocławſkim Woiewodztwie. Szymon z Szub-
ſka Szczawińſki Kaſztelan Inowłodzki 1576 *Conſtit: fol: 271*, z tego poznac, że
ſię od Sczawińſkich wydzielili. Szubſka była za Chorążym Brzeſkim Ku-
iawſkim Boruckim. Katarzyna Chorążanka Łęczycka, była za Janem Szcza-
winſkim

winſkim Podſtolim Goſtyńſkim, z ktorą Szubſko w ten Dom weſzło.

SZUKSZTA *herbu Pobog* w Upitſkim powiecie y w Xięſtwie Zmudzkim. Piotr
Szukſzta Ciwun Eiragolſki, Sędzia Ziemſki Zmudzki, poſeł na konwoka-
cyą 1632, y Sędzia Generalnego Kapturu Warſzawſkiego, *Porzadek elekcyi fol:*
7, y w roku 1634, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny Wileńſki
Conſtit: fol: 6, Plebanią fundował w dobrach ſwoich, Konwikt dla ubogich
ſtudentow w Krozach, do Collegium zaś naſzego Kowieńſkiego maiętność
iednę zapiſał, zſzedł z tego świata bezpotomnie: Rodzony brat iego Zy-
gmunt Piſarz Ziemſki Upitſki, drugi Krzyſztof Podkomorzy Kowieńſki.
Krzyſztof Szukſzta Kanonik Zmudzki. Timotheuſz ktorego ſyn Jędrzey
mąż uczony. Kazimierz Dominik 1674. Jan Staniſław naprzod Sędzia Gro-
dzieńſki, z tym tytułem poſłował na Seym 1661, zkąd deputatem ſtanął na
Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol: 4 y 1662*, w roku 1667 iuż Podſędek
Ziemſki Kowieńſki, poſeł y Kommiſſarz do zapłaty woyſku Litewſk: *Con-*
ſtit: fol: 3, y 1674 fol: 13 y 1676 fol: 10, w roku 1678 Podkomorzy Kowieńſki
także poſeł do granic między Kurlandyą y Inflantami Polſkiemi *Conſt: fol: 8*
na hełmie iednak Szukſztowie tylko trzy piora ſtruſie noſzą. N. Podſtoli
Zmudzki miał za ſobą Annę Oziębłowſką. Petronella była za Staniſławem
Oziębłowſkim Woyſkim Wilkomirſkim.

*SZULC. Mikołay Szulc Metrykant Koronny nobilitowany w roku 1676, o czym
patrz Konſtytucyi w tymże roku.

*SZUMANCZEWSKI. N. Szymanczewſki, miał za ſobą Zofią Zulińſką, od
ktorey potomſtwo zoſtało. N. poiął Katarzynę Sindzinſką Sędziankę Gro-
dzką Piotrkowſką.

*SZUMBORSKI *herbu Lubicz* piſze o nich *Mſ. o Familiach Pruſkich*, że ſię w Pru-
ſiech znaydowali.

*SZUMIENSKI *herbu Nieczuia* w Ruſkim Woiewodztwie.

SZUMLANSKI *herbu Korczak* w Ruſkim Woiewodztwie. Marek Szumlańſki z
Łahodowſkii spłodził ſyna Maxyma, zoſtawił z Opryſzowſkii ſynow dzie-
więciu. Paweł ieden z nich w wielu okazyach doświadczonego męſtwa Ro-
tmiſtrz, Piotra ſynowie, Iwan w okazyi z Wołochami zginął, Paweł w Mo-
ſkwie, Jędrzey pod Smoleńſkię polegli, czwarty Stefan; Ilia trzeci ſyn z dzie-
więciu, ktorego ſynowie Iwan y Paweł. Alexander czwarty, Rotmiſtrz kro-
lewſki, z Anną Poniatowſką zpłodził dwoch ſynow, Pawła Pułkownika u
Mikołaia Potockiego Hetmana W. Koron: ten żył z Zurakowſką Lechno-
wiczowną, y Staniſława Rotmiſtrza, temu Anna Hoſzowſka powiła dwie
corki, Annę Teodorowi Biliczka Zurakowſkiemu, y Kryſtynę Bazylemu
Surzewiczowi Hołyńſkiemu zaślubione, ſynow zaś ſześciu. 1. Jozef de
Szumlany Szumlańſki, Lwowſki, Halicki y Kamieniecki Epiſcop, Metro-
polii Kiiowſkiey Adminiſtrator, Archimandryta Pieczarſki, *tam in bellicis,*
quàm in publicis expeditionibus & functionibus præſtitis multoties ſat ſuperq: inſignis
mowi o nim pewny liſt Jana III Krola, o Unią gorliwy Paſterz. 2. Samuel
Cześnik Podolſki; ktorego z Heleny Aloizuwny ſyn Alexander Łowczy
Kiiowſki, tego z Starzyńſkii ſynowie, Piotr y Staniſław. 3. Konſtantyn
Woyſki Zydaczowſki, od ktorego z Anny Jordanowny, tylko ſię corka
zoſtała Zofia wydana za Mikołaia Hoſzewſkiego. 4. Alexander a potym
w Zakonie Atanazy Epiſcop Łucki 1688, temu poki ieſzcze świeckim był
człowiekiem, Anna Demowiczowna zrodziła corkę Zofią Konopacką, y
ſynow pięciu, Geneona Epiſcopa Mińſkiego, Cyrylla Epiſcopa Pereaſła-
wſkiego, Daniela Zakonu kaznodzieyſkiego, Jana, od ktorego z Obertyń-
ſkii

ſkii, był ſyn Gabryel, ale *ſterilis*; Marka, od ktorego dwie corki, Helena y Anaſtazya, y Stefana, od ktorego ſyn Jan. 5. Michał, ten miał za ſobą Zofią Rudnicką, y z niey corkę Helenę, ktora *1mo voto* żyła z Bazylim Kozłowſkim, *2do* z Wawrzyńcem Brzeſkim, y Annę Pakowſką: ſynow zaś dwoch, Staniſława *ſterilem*, y Eliaſza, od ktorego z Ołtarzewſkii ſyn Jozef. 6. Jan od tego był Paweł Miecznik Zydaczewſki, od ktorego z Dymideckii czterech ſynow, Jędrzey Staroſta Buczniowſki poiął Bidzińſką Woiewodzankę Sendomirſką, pozoſtałą wdowę po Piotrowſkim. Jan Cześnik Łukowſki Pułkownik, Jozef y Dymitr. Niektorzy z nich do Xięſtwa Litewſkiego przenieśli ſię, y w powiecie Wilkomirſkim oſiedli, z ktorych Kazimierz, ołtarz w Owańſkach wyſtawił y Altaryſtę przy nim fundował, co approbowała *Konſtytucya 1678*.

SZUMSKI herbu Jaſtrzebiec w Płockim, Wileńſkim y Brześciańſkim Woiewodztwach. Boxa z Szumſka Łowczy Krakowſki 1400 *na liście Jagiełła Krola danym Miaſtu Lwowſkiemu, y u Paproc: fol: 55*, ale Sendomirſkim go piſzą, nie Krakowſkim. N. miał za ſobą Kryſką Woiewody Płockiego Ninogniewa ſioſtrę koło roku 1500. Bartłomiey Pleban Gniewczyńſki 1580 *Nakiel: fol: 309*. Adam w Płockim 1674. Jan Szumſki w Wileńſkim, ſyn iego Stefan. Kazimierz Sedzia Ziemſki Wileńſki, Porucznikował pod Uſarſką chorągwią Januſza Kiſzki, Hetmana Litew: z Wnuczkowny Podſędkowny Wilenſkiey ſyna zoſtawił Michała, Michał Podſtolim był y Podwoiewodzym Wileńſkim, pod Chocimem y przeciwko Moſkwie woiował pod Petehorſką chorągwią. Kazimierz, y to mąż rycerſki. N. Podſtoli Wileńſki, Piſarz Grodzki 1723, Antoni z Starodubowſkiego, Deputat na Trybunał Litewſki 1723. N. miał za ſobą Anaſtazyą Sieniuciankę.

SZUNIEWSKI. Mikołay Szuniewſki w roku 1658 nobilitowany na Seymie, o czym patrz w Konſtytucyi tegoż roku.

SZURSKI w Woiewodztwie Brześciańſkim. Maxymilian Szurſki 1674. Szurkowna w Nowogrodzkim, Jana Liſowſkiego małżonka.

SZUSZKOWSKI herbu Bończa na Ruſi. Bogdan Szuſzko Chobotowſki, Sędzia Ziemſki Włodzimirſki, y poſeł z Wołyńſkiego na Seym 1569, podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit: fol: 171*.

SZUYSKI herbu Pogonia w Brześciańſkim Woiewodztwie, wprawdźieć im *Kojał in Mſ.* zá herb podtrąca Nałęcz, ale to błąd, pogonią ſię pieczętuią, ktorą takim kſztałtem na ich nadgrobkach widziałem. Jezdziec zbroyny (czyli iako inni chcą, S. Jerzy) na koniu białym w lewą tarczy zapędzony, na ſzyſzaku u niego piora białe, iak zwyczay był u ſtarych woiownikow, uzda czerwona, czarnego Smoka ſkrzydlaſtego kopiią przebiiaiący, tak, że w pyſku iego rozdartym tę utkwioną widziec; na hełmie mitra Xiążęca z krzyżem złotym, pole zaś tarczy czerwone. Z tego poznać, że ten Dom z Xiążąt ſwoię linią prowadzi. *Starowol: declamat: contra obtrect.* powiada, ze ſię niektorzy Kniaziowie Szuyſcy z Moſkwy do Polſki przenieśli przed rokiem 1600, iakoż że w Moſkwie kwitnął y potym ten Dom: bo Bazylego Szuyſkiego na tron Moſkiewſki iak nieſpodzianie fortuna wyniosła 1609, tak go z niego wkrotce ztrąciła, Czytay o tym *Kobierzyckiego lib: 2 fol: 69*. W Polſcze zaś naſzey z tego Domu czytam Krzyſztofa de Mokrany w Proceſſie dyslimitacyi między Woiewodztwy Podlaſkim y Brześciańſkim.. Jan Alexander Chorąży Brześciańſki, wſpomina go *Przytułſki in Felice Luceor*: w roku 1639, miał za ſobą Jadwigę Krzywczycką, z tey był ſyn Władyſław Alexander także Chorąży Brześciańſki, ktoremu zmarłemu w roku 1671 nadgrobek ſrebrny wyſtawiony w kościele Brzeſkim OO Bernardynow, od żony iego Juſtyny Kolendzianki, z tey zoſtało dwoch ſynow, Alexander w Zakonie naſzym życie ſwoie poświęciwſzy Bogu, w nim dokonał we Gdańſku 1714. Drugi Franciſzek Podſtoli Brześciańſki.

Drugi ſyn Jana Alexandra Chorążego Konſtantyn Jan, naprzod Piſarz Ziemſki Brześciańſki, poſeł 1674 na konwokacyą *Conſtit: fol: 13, y 1669*, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do zapłaty woyſku *Conſtit: fol: 3*. daley Chorąży Brześciańſki, deputat do boku krolewſkiego dla obrady, *Conſtit: fol: 8*, aż tez Piſarz Litewſki, Staroſta Jałowſki y Zahalſki, pierwſza żona iego Brzozowſka Woiewodzanka Brześciańſka, z tey był ſyn Dominik Chorąży Brześciańſki, poſeł na Seym 1703, zkąd zapiſany deputatem do boku krolewſkiego dla obrady, zoſtało ſię po nim dwoch ſynow, Mikołay y N. Druga żona iego Konopacka Kaſztelanka Chełmińſka. Trzecia Ludowika Sapieżanka, ſioſtra rodzona Woiewody Trockiego, umarła 1687. Czwarta Anna Kopciowna Kaſztelanka Trocka, owdowiała po Karolu Łuzeckim Woiewodzie Podolſkim, z tey był ſyn Appolloniuſz Staroſta Zahalſki. Tegoż Konſtantyna Jana corki zoſtały, Pacowa Chorążyna Litewſka, Oſſolińſka Starościna Drohicka, y Ogińſka, Alexandra Staroſty Uświackiego żona. Wnuczki zaś iego, a corki Dominika Chorążego, iedna zaślubiona Piotrowi Pepłowſkiemu Podkomorzemu Łuckiemu, druga Wyżyckiemu. Sioſtra zaś Jana Konſtantyna y Władyſława Anna, weſzła w dożywotne kontrakty z Staniſławem Ruſieckim Kaſztelanem Minſkim, kościoł y klaſztor drewniane Pannom Zakonnym S. Brygitty w Brześciu wyſtawiła. Byli ieſcze y drudzy dway ſynowie, zdami ſię Jana Alexandra, Chorążycowie Brześciańſcy, Franciſzek y Bazyli, ktorzy w roku 1636 w Biały do ſzkoł chodzili. Ludowika Szuyſka Chorążanka Brzeſka Litewſka, była za Mikołaiem Kuczyńſkim Podſtolim Drohickim. Konſtantyn brat Jana Alexandra Piſarz Ziemſki Brześciańſki, poſeł na konwokacyą, zkąd naznaczony do rewizyi Skarbu Koronnego, ſynow trzech zpłodził, z tych Mikołay w okazyi z nieprzyiacielem mężnie ſie potykaiąc poległ. Stefan poiął w małżeńſtwo Wietczaną, y Jerzy Konſtantyn Cześnik Brześcianſki y Sędzia Grodzki, zſzedł z tego świata 1694: we wſzyſtkich woynach za Jana Kazimierza, y z chorągwią ſwoią mężnie ſtawał, deputatem zaſiadał na Trybunale Litewſkim 1691, pierwſza żona iego Miączyńſka, ſioſtra rodzona Woiewody Wołyńſkiego, na imię Petronella, z tey ſyn Onufry żyie po dziś dzień w Zakonie naſzym. Druga Zardecka Sędzianka Brześciańſka, z tey ſyn Franciſzek y corki, iedna za Tryzną, druga za Turem. Krzyſztof Podſtoli Brześciańſki, złączył ſię dożywotnie z Izabellą Mleczkowną Podkomorzanką Drohicką, z ktorey corka Konſtancya zaślubiona Janowi Czerniakowſkiemu, naſzego X. Czerniakowſkiego matka, po śmierci Woyciecha Mleczka Woiewody Podlaſkiego, gdy na nię fortuna zpadła, wſzyſtka ſię udała na dokończenie Rezydencyi naſzey Drohickiey. Jan Szuyſki Woyſki Bracławſki, zoſtawił dwoch ſynow, Jana Jerzego, ktoremu Katarzyna Sawicka Woiewodzanka Brześciańſka, powiła pięciu ſynow, między ktoremi byli, Franciſzek, Antoni y Maciey, drugi ſyn Woyſkiego Staniſław Skarbnik Nowogrodzki. Jan Szuyſki, ktorego ſyn Staniſław Skarbnik Pińſki. Alexander Woyſki Brześciańſki 1639, *Felix Luceor*. Franciſzka Zakonnica S. Klary w Brześciu 1676. Woyciech Podwoiewodzy Podlaſki, Stefan, Jan Jerzy y Staniſław Miecznik Bracławſki 1674. Adam Piſarz Ziemſki Brześciańſki z Seymu 1676 Kommiſſarz do granic *Con-*

ſtit: fol: 23. Staniſław Podſędek Ziemſki Pińſki, Benefactor Collegii naſzego Pinſkiego.

SZWAB *herbu Jaſtrzębiec* w Xięſtwie Litewſkim. Kaſper Alexander Szwab Staroſta Szmaltyńſki, poſeł na Seym 1621, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny *Conſtit. fol: 24, y 1629 fol: 12*, w okazyi pod Kircholmem, gdy konia pod nim zabito, był w wielkim niebeſpieczeńſtwie życia, ſyn iego Jan.

SZWARCWALD *herb.* Tarcza herbu tego na dwie części wzdłuż przedzielona bydz powinna, na ſpodniey części od dołu Lwia głowa y ſzyia w prawą tarczy pyſkiem zkręcona, język u niey wywieſzony w złotym polu, na gorney części trzy żołędzie w czarnym polu, tak ułożone, że ieden ieſt na roſczcze we ſrzodku, dwa po bokach, ieden z iedney, drugi z drugiey ſtrony, oba na roſczkach wiſzące ku dołu, a między niemi dwa liſtki dębowe, ieden po iedney, drugi po drugiey ſtronie, nad hełmem y koroną takaż Lwia głowa, y żołędzie nad nią, tak go opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſkich*, y że ſię nim pieczętuią Szwarcwaldowie w Pruſiech.

SZWYKOWSKI *herbu Ogończyk* w Xieſtwie Litewſkim *Koiał: in Mſ.* Mikołay Szwykowſki, miał ſyna Lenarda Podczaſzego Halickiego, z ktorego było trzech ſynow, Jan, Kaſper y Staniſław. Z tych Kaſper w Litwie oſiadł, gdzie z Frąckiewiczowny zpłodził Jana, Daniela czy Dawida y Kaſpra, o tych trzech braci piſze *Volanus in Meditat:* że mężnie ſtawali w okazyi pod Ułą, kędy Jan Szuyſkiego, Wodza Moſkiewſkiego woyſka, ręką ſwą zabił: zoſtało potym Janie dwoch ſynow, Staniſław y Tobiaſz. Jana Szwykowſkiego Sekretarza krolewſkiego, Kommiſſarzem zapiſano do zapłaty woyſku z Seymu 1613 *Conſtit: fol: 3.* N. Podkomorzy Witebſki *u Okol: tom: 2 fol: 100.* Samuel Chorąży Nowogrodzki, poſeł na konwokacyą 1696, Stefan Mikołay brat iego, Sędzia Grodzki Wilenſki Staroſta Onyſki. Władyſław Szweykowſki w Poznańſkim 1674. N. Podſtoli Litewſki, miał za ſobą Zofią Piotrowſką ſioſtrę rodzoną tey, co była za Wierzbowſkim Wojewodą Sieradzkim, a potym za Skarſzewſkim Kaſztelanem Woynickim, z tey ſyn ieden, Samuel Kanonik Smoleńſki, drugi Staroſta Onyſki, drugi Sędzia, corka zaś Zofia Gomolińſka Podſtolina Wieluńſka. Teodora Szwykowſka corka Alexandra, ſynowica Chorążego Nowogrodzkiego, była za Stefanem Slizienem Referendarzem Litewſkim.

SZYBINSKI *Mokoſiey herbu Wukry* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Jan z Szybina Kuſtoſz Krakowſki 1485 *Conſtit: Synod: 1630 fol: 43.* Alexander Mokoſi Szybińſki 1627, miał ſyna Alexandra.

SZYDŁOWIECKI *herbu Odrowąż. Okolſki* taką oſnowę tego Domu kładzie, luboć żadnego autora po ſobie nie przywodzi. Trzeci prawi ſyn Saula Hrabi herbu Odrowąż, a brat rodzony Iwona Biſkupa Krakowſkiego, był według niektorych Dobieſław, raczey mowi, miało by bydź Prandota, ktorego dwoch ſynow zoſtało, Wiſław y Dobieſław, z tych Dobieſławowi działem doſtały ſie dobra Szydłowiec, Gory y Chlewiſka, był ten Dobieſław Kaſztelanem Wiślickim, ktorego ſynem czyni Krzyſztofa Woiewodę Krakowſkiego w roku 1238 świadcząc ſię *Miechowita lib: 3 cap: 35*, y *Paprockim*, iakoż y ia za temiż autorami idąc, położyłem go między Woiewodami Krakowſkiemi, atoli ponieważ powiadaią, że ten Krzyſztof kupił Opatow u Biſkupa Lubuſkiego, a u mnie to pewna, że ſię to dopiero ſtało po roku 1500, z tego wnoſzę, że to o poźnieyſzym Krzyſztofie, ktory był oraz Kaſztelanem Krakowſkim y Kanclerzem, ieſt mowa, iako niżey obaczyſz, ba y ſam *Miechowita loc: cit:* mowi, *paucos tamen ante annos* (to ieſt

ieſt ſwego piſania) *Chriſtophorus de Szydłowiec Palatinus Cracovienſis ab Epiſcopo Lubucenſi Opatow cum omnibus villis hereditariè coemit:* tego tedy zmyślonego Krzyſztofa, *kładzie Okol:* ſynem Euſtachiego Kaſztelana Wiślickiego, Euſtachiego zaś trzech, Mikołaia Biſkupa Przemyſkiego, Piotra y Jakuba Podſkarbiego Koronnego, co czy bydź może, każdy z tego pozna, bo Krzyſztofowi rok, ktorego kwitnął naznacza 1238, a wnuk Mikołay w roku 1454, y to Błażeiowicz, y ſam go znowu niżey położył: Jakuba także o tymże czaſie. O tym twierdzi, że ſynow dwoch zpłodził, Dobieſława Kaſztelana Czechowſkiego, ktory od dobr Chlewiſka Chlewickim zawołany, y Staniſław Kaſztelan Zarnowſki, ktory ſię z Szydłowca pierwſzy piſać począł, iakoż kwitnął ten Staniſław w roku 1457, bo go tak czytam *u Łaſk: w ſtat: fol: 65, y 1458, fol: 68.* żył ieſcze y w roku 1470 w ktorym legacyą ſprawował do Krola Czeſkiego. *Crom: lib: 27, Biel: fol:* 451, a w naſtępuiącym roku, S Kazimierza Krolewica do Węgierſkiey Korony prowadził. *Crom: Biel:* tenże to rozumiem Staniſław, ktoremu z eſtymacyi oſobliwſzych cnot iego, dzieci ſwoie Kazimierz Krol na edukacyą oddał, a przy nich y Jan Konarſki, Biſkup potym Krakowſki, wziął ten poler, ktory mu do Infuły tak wyſokiey dał promocyą, *Starowol: in Vitis Epiſc: Cracov:* tego Staniſława dwoch liczy ſynow *Okol:* Staniſława y Jakuba, Staniſław był Kaſztelanem Radomſkim y Podſkarbim Koronnym, *iakom czytał na liście Krola Albrychta danym Miaſtu Lubel:* y w tymże roku umarł, co opowiada iego nadgrobek w Szydłowcu. Jakub zaś Kaſztelanem Sendomirſkim y Podſkarbim Koronnym, z temi tytułami 1507 podpiſał liſt Zygmunta I *u Łaſk: w ſtatucie na początku* (ſioſtra ich Barbara żyła z Janem Korycińſkim Kaſztelanem Sieradzkim) *y fol: 120*, wſzedł do grobu w roku 1520, *Biel: fol:* 514. Kwitnął także Jan z Szydłowca Scholaſtyk Sendomirſki 1480, iako ſię podpiſał na liście *u Nakiel: w Miechow: fol: 540.* Staniſława Kaſztelana Radomſkiego, zoſtali ſię ci ſynowie, Piotr Podkomorzy Krakowſki, Krayczy Krola Albrychta, Staroſta Goſtyńſki, znaydzieſz go z temi tytułami *u Karnkowſk. de Primatu*, gdzie podpiſał dekret Elekcyi Krola Alexandra. Paweł Proboſcz Poznańſki, Kuſtoſz Krakowſki, Sekretarz krolewſki *Vir Virtutibus & nobilitate inſignis Auriaci mortuus 1506*, ktoremu nadgrobek wyſtawili w katedrze Krakowſkiey, bracia iego rodzeni Krzyſztof y Mikołay, *Starowol: in Monum:* ieſt liſt do tego Pawła, Roderyka Dubrawiuſza Czecha wydrukowany między inſzemi liſtami 1515, w tym chwali iego oſobliwſzą ludzkość. Z tych Krzyſztof naprzod Podſtoli Krakowſki, potym Podkomorzy Koronny 1509 na liście Zygmunta I danym Miaſtu Lwowſk: daley Kaſztelan Sendomirſki, Barbarę Krolową Polſką z Węgier do Polſki zprowadził. *Biel: fol: 518*, w roku 1512, po śmierci Kamienieckiego, wziął Woiewodztwo Krakowſkie y Staroſtwo, a po ześciu Mikołaia Firleia dano mu Kaſztelanią Krakowſką, przy ktorych nad prawo Koronne, trzymał oraz naprzod pieczęć mnieyſzą, a potym y więkſzą, y Staroſtwa Sieradzkie, Łukowſkie, Sochaczowſkie, Goſtyńſkie, Nowomieyſkie. Był to Senator powagi w Polſcze wielkiey, mądry y w uczonych ludziach kochaiący ſię, Erazma między inſzemi Roterodama, ktoremu y liſty y Pańſkie podarunki poſyłał, iako ſię w ſwoich liſtach ſczyci Erazm, y Xiąſzkę mu ſwoię przypiſał. Jerzy Arcybiſkup Strygońſki wielce go ſobie ſzacował, y umieraiąc oſtatnią wolą ſiła mu w złocie y w ſrebrze odkazał. Kupiwſzy od Biſkupa Lubuſkiego dobra Opatow dziedzicznym prawem, wſzyſtkie reſtaurował w roku 1518, bramę tam wymurował, ołtarzami, apparatem kościoł ozdobił,

kędy też po śmierci w roku 1532 złożony z nadgrobkiem, y dway iego ſynowie niedorośli zmarli, Ludwik Mikołay y Zygmunt 1525. Na ziezdzie Wiedeńſkim Monarchow, honor Zygmunta Krola Polſkiego y Oyczyzny intereſſa, na nim naybardziey poległy, luboć y pokoy, ktory między temiz Potentatami kliił, wiele iego zabiegom powinien, tymi ſobie fawor u nich niepoſpolity ziednał, tak dalece, że go Ceſarz między Xiążęta Rzymſkie chciał policzyć, podziękował za tę łaſkę Krzyſztof, wiedząc że w Oyczyźnie ſwoiey ta godność mogła go podać w podeyrzenie, przecięż Ceſarz, żeby był iego pracą regalizował, herb iego tym kſztałem wyformował, że zwyczayny Odrowąż w wężu w cyrkuł zkręconym, a w pyſku ogon trzymaiącym noſic pozwolił, wſzakże u Polakow y ta ſama odmiana nie była bez cenſury, iako piſze *Gaſp: Siemek cap: 5 Civis boni.* Krolową Bonę w roku 1518 do Polſki zprowadził, tylko trzy corki zoſtawił, iedna z nich Elżbieta doſtała ſię w małżenſtwo Mikołaiowi X. Radziwiłowi Woiewodzie Wileńſkiemu, Marſzałkowi y Kanclerzowi Wielkiemu Litewſkiemu, o niey tak piſze *Hozyuſs Epiſtol: tom: 2 fol. 261. Quâ Fœminâ, vix ullam vidit ætas hæc noſtra ſanctiorem & religioſorem.* Druga Zofia Janowi Tarnowſkiemu Kaſztelanowi Krakowſkiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, trzeciey Okolſki nie wyrachował, była to Kryſtyna wydana za Jana Xiążę Monſterberſkie, y Oleśnickie na Sląſku, Hrabię Glackiego, co poznać z iey nadgrobku w teyże Oleśńicy na Sląſku w te ſłowa położonego. *Sub hoc monumento ſepulta jacet Illuſtr: omniq; laude digniſſima Princeps ac Domina, Domina Criſtina de Szydłowiec, filia Illuſtr. & Incomparabilis Herois Chriſtophori de Szydłowiec Caſtellani Cracovienſis, & Conſors Illuſtr: Joannis Ducis Monſterbergenſis, quæ ſingulari pietate, ac vitæ ſanctimonia ac integritate prædita, omnibusq; virtutibus ornatiſſima exiſtens, relicto unico filio Chriſtophoro obiit anno 1556, nata 1519, nupta 1536.* Był to ten Jan Xiążę Monſterberſkie z linii Jerzego de Podiebrath Krola Czeſkiego, ſyn Karola Xiążęcia Monſterberſkiego, umarł 1565, w tymże kościele Oleśnickim pogrzebiony, co o nim tenże nadgrobek opowiada: miałci w prawdzie po Kryſtynie drugą żonę Małgorzatę Henryka Xiążęcia Brunſwickiego corke, ale *ſterilem*, ta zaś Kryſtyná urodzona była z Zofii z Targowiſka ſioſtry Zygmunta Targowickiego Proboſcza Krakowſkiego, wſpomina ią y Hubners tabuła 104 w ſwoich Genealogiach, ale ią omylnie Katarzyną okrzcił, y Schulowicz miaſto Szydłowiec, cudzoziemſki piſarż podtrącił. Mikołay brat rodzony Krzyſztofa Kaſztelan Radomſki, Krayczy Koronny, Podkomorzy Krakowſki 1515 tak ſię podpiſał *na liscie Zygmunta I danym Miaſtu Lwow:* a potym Kaſztelan Sendomirſki, Podſkarbi Wielki Koronny, Staroſta Radomſki, Oświecimſki, Zatorſki, Olſztyńſki, Krzepicki, Grodecki 1528. *Vir ob ſingularem fidem & heroicas virtutes Sigiſmundo Regi apprimè gratus,* mowi o nim *Wapow:* tenże rok był fatalny dla niego, ktory y dla brata iego Krzyſztofa, y na nich Domcen uſtał. Corka iego albo też Krzyſztofa Zofia była za Tarnowſkim Kaſztelanem Krakowſkim, *Paproc: o herb: fol: 380.* Barbary także Szydłowieckii żony Spytka Tarnowſkiego Woiewody Sieradzkiego zmarłey w roku 1565, nadgrobek z Częſtochowy wypiſał *Starowol: in Monum:* N. była za Staniſławem Laſockim Podkomorzym Poznańſkim koło roku 1500. Jędrzey z Szydłowca Kaſztelan Sendomirſki w roku 1362 iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. Krzyſztof z Szydłowca Kawaler Jerozolimitańſki w roku 1410 wſpomina go *Treterus in hiſtor: Miracul:*

SZYDŁOWSKI *herbu Jelita* ale z tą rożnicą, że na hełmie powinna bydź wieża murowana, waląca ſię, na ktorey wierzchołku dwa proporce, ieden z iedney, drugi z drugiey ſtrony: tym herbem nadany Krzyſztof Bernard Szydłowſki Piſarz Skarbowy, krory przy dobywaniu Pſkowa, między pierwſzemi, ktorzy na wały tey fortecy ſkoczyli znaydował ſię, y tam ſię długo y mężnie z Moſkwą zcinał, aż też ranny z tego boiu wynieſiony: za tę odwagę Hetman Zamoyſki do herbu go ſwego przyiął, Stefan Batory Krol między Rycerſtwo Polſkie policzył, y hełm w herbie w ten kſztałt uformował w roku 1581, o czym przywiley kładzie *Paproc: o herb: fol: 210,* miał za ſobą ten Krzyſztof Czerną, z tą zoſtawił potomſtwo ſynow y corki, z corek iedna była za Waleſzyńſkim Vicesgerentem Grodzkim Krakowſkim, ſyn zaś iego Zygmunt, poiął Belinownę, maiętność iego była Stradow, atoli wyſzła do Ferdynanda Myſzkowſkiego, Staroſty Grodeckiego, to *Baran:* N. była za Pawłem Pikarſkim Podſędkiem Ziemſkim Rawſkim.

SZYDŁOWSKI *herbu Rawicz,* y iam widział iednego z nich z tym herbem nadgrobek. Balcer Szydłowſki w Xięſtwie Zmudzkim 1632.

SZYDŁOWSKI *herbu Lubicz* w Mazowieckim Xięſtwie, piſzą ſię z Szydłowa. Paweł Szydłowſki, mąż odważny, y w rycerſkich ſprawach dobrze biegły, zkąd u Gaſtolda iednego z Panow Litewſkich był w wielkiey łaſce, prze dzielność w wſzelkich ſprawach, potym w domu oſiadſzy, nie przeſtał kawalerſkiey chwały ſzukać, ktorą znalazł, gdy Krżyżakow za Krola Zygmunta I dziwnemi fortelami w małym poczcie częſto gromił, aż też doſtał ſię w ich ręce, za ktorego uwolnienie Krol dał znacznych trzech Szlachcicow Pruſkich, ktorych ſam Miſtrz affektował: był potym Sędzią Zawkrzeńſkim, miał za ſobą Kobylnicką herbu Prawdzic, ktora mu powiła czterech ſynow, 1. Staniſława męża uczonego y dzielnego w boiu, ten bezżenny wſzedł do grobu. 2. Piotra Chorązego Wyſzogrodzkiego, a potym Woyſkiego Płockiego, tego z Kraſinſkii Anny Stolnikowny Ciechanowſkiey było pięciu ſynow. I Staniſław, Kanonik Chełmſki y Kurzelewſki, a potym Opat Hebdowſki w Krakowſkiey Dyecezyi Zakonu S. Norberta. II Woyciech Kuſtoſz y Kanonik Krakowſki, także Kuiawſki, Proboſcz Stężycki, Radłowſki, zſzedł z tego świata w roku 1617, ktoremu ſynowiec iego Jan nadgrobek w katedrze Krakowſkiey poſtawił z tą pochwałą, *Vir juris & legum peritiâ inſignis, liberalitate in aras & religioſos optimè meritus.* Radłowſki kościoł y Szydłowſki, tuż y ſzpital, w nowy porządek y prowenta opatrzył: deputatem zaſiadał na Trybunale Koronnym kilkanaście razy. III Jan z młodu rycerſkim ſię chlebem bawił, na preſidium w Połocku wyſtawiony, gdy tę fortecę Moſkwa Polſcze wydarła, on wzięty w niewolą, do Aſtrahanu odeſłany, dziewięć lat tam niewolą cierpiał, aż też za ſtaraniem wuia ſwego Kraſińſkiego Biſkupa Krakowſkiego, na wolność wyſzedł, był potym Woyſkim Płockim. IV Jędrzey, y ten rycerſką traktował, y Tatarſkiey niewoli, poimany w okazyi doznał; z ktorey wyſzedſzy wziął Podczaſtwo Płockie, *Uresnanus in mortis judicio.* V. Paweł, długo w obozie lata ſwoie trawił, z Potockim Jánem Woiewodą Bracławſkim, chorągiew noſząc gdy go Tatarowie oſkoczyli, chcąc mu ią odiąć, przecięż, lubo iuż ſześcią ſtrzałami był ranny, długo ſię z niemi ſiekł, aż y ſiebie y onę ſalwował, umarł Burgrabią Krakowſkim 1601 pogrzebiony w Krakowie u S. Michała na Zamku, miał za ſobą Dorotę Narębſką, z ktorey zpłodził corkę Annę, ta ſobie Panieńſkie życie na świecie obrawſzy przy Krakowie, wſzyſtka ſię wylała na ſłużbę Boſką, na Krakowſką *Domum Pro-*

fessam Soc: JESU szczegulniey dobroczynna, gdzie między innemi do kościoła S. Barbary, kielich y patenę sczerozłote oddała: y syna Jana Dworzanina krolewskiego, ten z Podlodowską zostawił potomstwo. 3. Jędrzeia Kanclerza Płockiego, temu tam kościołowi dobrze zasłużonego. 4. Niemirze albo Erazma, Porucznikiem będąc u Leśniowolskiego Hetmana, pod Newlem silny był Moskwie, y w inszych okazyach mężnie stawał, Łowczym był Płockim, złączył sie był dożywotnie z Mostowską herbu Dołęga, z ktorey się zostało piąciu synow. Nad to Krzysztof Szydłowski Dworzanin Krola Zygmunta Augusta umarł 1574. nadgrobek iego w Krakowie u S. Troycy. Mikołay, Stanisław y Paweł bracia rodzeni, ktorych męstwo stawi *Konstytucya 1662 fol.* 38, że y życia swego y fortuny w rożnych expedycyach dla Oyczyzny nie żałowali. Paweł Podczaszy Płocki, poseł na Seym 1666, tenże czy inszy Paweł, Ziemski Sędzia Płocki 1676 poseł na Seym, *Constit: fol: 10*, w roku 1685 iuż Kasztelan Sierpski y Kommissarz do dystrybuty hiberny, *Constit: fol: 6*, corka iego Maryanna *1mo voto* weszła w kontrakty małżeńskie z Gnińskim Starostą Radzyńskim, *2do* za Remigianem Ludwikiem Bystramem Podkomorzym Pomorskim. *3tio* za Piotrem Czapskim, syn zaś był Kasztelanem Wyszogrodzkim. Jan Szydłowski Podczaszy Płocki 1676, *Constit: fol: 10.* Jan Łowczy Łomżyński, Maciey, Bartłomiey, Kazimierz y Wiktor w Płockim 1674. Piotr Łowczy Płocki, poseł na konwokacyą, z tamtąd naznaczony do rewizyi Skarbu Koronnego, *Constit: fol: 13, y 1675 fol: 10.* Jan Sędzia Ziemski Zawkrzeński, Starosta Piasecki, poseł Starodubowski, poseł na konwokacyą 1696. Michał Chorąży Płocki, żona iego Justyna Wituska, z ktorey potomstwo, Piotr, Antoni y Maryanna. Jakub Cześnik Ciechanowski, deputat z Płockiego na Trybunał Koronny 1718. Chorąży Ciechanowski, poseł na Seym 1738.

SZYDŁOWSKI herbu Paparona. Paweł z Szydłowca Proboszcz Poznański, Kustosz Krakowski, Sekretarz krolewski, ktoremu zmarłemu w roku 1566, bracia nadgrobek wystawili w katedrze na Zamku Krakowskim, *Papr: o herb: Okol:*

SZYGOWSKI herbu Trzaska w Woiewodztwie Mazowieckim. Z tych ieden był w wielkiey łasce u Xiążęcia Słuckiego Jurgia. Marcin Szygowski z Seymu 1598 Poborca w Poznańskiey y Makowskiey Ziemi, *Constit: fol: 725, y 1619 Uniwer: Pobor:* N. Szygowski Starosta Kruswicki, miał za sobą Lubstowską Kasztelankę Nakielską. Woyciech Stanisław de Szygi Szygowski, poseł Ziemi Rożańskiey y deputat *ad pacta Conventa* 1697 *Constit: fol: 23.*

**SZYKIER herbu Siestrzeniec* w Xięstwie Litewskim. Michał Szykier Łowczy Witebski w powiecie Wilkomirskim 1674. N. Sędzia Ziemski Zmudzki, mowca y Statysta wielki.

SZYMAKOWSKI herbu Prawdzic w Płockim Woiewodztwie. N. Szymakowskiego wspomina *Hozyusz tom: 2 fol: 251*, że iezdził do Krola Augusta I w roku 1568 w interessach kościelnych, od Stanisława Karnkowskiego Biskupa Kuiawskiego, podobno był Kanonikiem Kuiawskim. Jacek w Płockim 1674. Jadwiga Szymakowska była za Poczobodem Jerzym.

SZYMANOWSKI herbu Jezierza. Są y w Xięstwie Litewskim, z ktorych Mikołay Szymanowski, umarł w Wilnie w roku 1596, *Koiał: in Ms.*

**SZYMANOWSKI herbu Slepowron* w Ziemi Warszawskiey. Marcin Szymanowski Sędzia Sochaczewski, z Woiewodztwa Rawskiego poseł na Seym Lubel: 1569, podpisał Unią Litwy z Koroną, *Constit. fol: 172 y 1577 fol: 321.* Chryzostom Zakonu S. Dominika, S. Jacka pomnażaiąc cześć, wiele mu ozdoby

by przyczynił w Warszawskim kościele. N. miał za sobą Annę Dobrzyńską. Jan Stanisław Skarbnik Sochaczowski, ktoremu na Kommissyi Żywieckiey pewną summę w roku 1677 przysądzoną, oddać z skarbu Rzeczypospolitey *Konstytucya 1690 fol: 13* sukcessorom iego rozkazała. Jacek Stanisław Skarbnik Warszawski, Woyciech 1674. Jan Kazimierz Podstoli Warszawski 1676, poseł na Seym koronacyi, *Constit: fol: 10*, y na konwokacyą 1674. *Constit. fol: 13.* Michał Starosta Wyszogrodzki, poseł na Seym 1724, żona iego Krystyna Wołczyńska. Woyciech Podstoli Warszawski. N. Szymanowski Kanonik Regularny w Czerwieńsku. N. Stolnik Dobrzyński na Wołyniu, syn iego Woyciech w Zakonie naszym temi czasy, corka za Janem Wyszkowskim. Szymanowscy fundowali *OO Piarum Scholarum* w Gorze. Mikołay Podstoli Rawski, corki iego dwie, iedna Barbara poszła za Rutkowskiego Podczaszego Dobrzyńskiego, druga Dorota za Chądzyńskiego Skarbnika Rożańskiego, z ktorey Antoni Chądzyński *Societ: JESU Sacræ Theologiæ Doctor.*

**SZYMANSKI.* Jan Szymański miał za sobą Annę Krzywosądzką. N. była za Karolem Krzywosądzkim. Kazimierz Zakonu Kaznodzieyskiego w roku 1668.

SZYMBORSKI herbu Slepowron w Płockim Woiewodztwie. Nadgrobek w Warszawie u OO Bernardynow, Stanisława Szymborskiego Kanonika Warszawskiego, Plebana w Piasecznie y w Stanisławowie, zmarłego w roku 1561. Stanisław Podwoiewodzy Płocki, z Seymu 1589 Poborca w Płockim, *Constit: fol: 558.*

**SZYMKOWICZ herbu Kościesza* ale z tą odmianą, że na Strzale, iak w herbie Kościesza krzyża nie masz. Jan Szymkowicz Marszałek y Pisarz Litewski, Starosta Wilkomirski y Tykociński, odprawował po trzykroć poselstwo do Moskwy, to iest 1555, 1559, 1567, umarł Woiewodą Witebskim, corka iego Elżbieta poszła za Naruszewicza Podskarbiego Litewskiego, *Koiał: in Ms.* druga corka Bogdana, za Jędrzeia Sapiehę Woiewodę Mścisławskiego. Felix Chorąży Wileński, z Seymu 1578 Poborca w Wileńskim, *Constit: fol: 352.* Temruk Szymkowicz przez Konstytucyą 1598 wziął w zasługach swoich dziedzicznym prawem Woytostwo Pojurskie. Jerzy Kasztelan Połocki, wspomina go przywiley Inkorporacyi Inflantskiey w roku 1567. Jan Grodzimont Szymkowicz 1632. Jozef Starosta Kołaczewski, miał za sobą Konstancyą Wankowiczowną Podstolankę Mińską.

**SZYNWESKI herb* tak go opisuie *Ms. o Famil: Prusk:* Mąż zbroyny na koniu zbroynym z kopiiami, z ktorych iednę trzyma w iedney ręce, drugą w drugiey, w prawą koń y mąż zápędzony; na hełmie tenże mąż dwie kopie y oszczep w ręku trzyma. Jan Reyten Szynweski z Szynwerża w Woiewodztwie Malborskim. N. Szynweska urodziła Rabiną Woiewodzinę Pomorską, ktora leży w Starymtargu. Ostatni z tego Domu, takiey był siły, że iednym palcem mogł wbić w ścianę drewnianą bratnal żelazny, *Ms. o Famil: Prusk.* Atoli w Xięstwie Litewskim iescze kwitną Reytenowie tego herbu, iako się mowiło tom: 3 fol: 860.

SZYPOWSKI herbu Srzeniawa w Krakowskim Woiewodztwie; poszli od Bielskich, piszą się z Biały od Lelowa. Hieronim, Krzysztof y Sebastyan Szypowscy kwitneli w roku 1553, iako ich dział opisuie. Adam Kanonik Krakowski Sekretarz krolewski, Administrator Żup Wielickich, przez co braci swoiey dobr przyczynił, fundował kapelę Muzyczną przy katedrze Krakowskiey. Brat iego ieden Jan Jakub, ten miał dwie żony, iednę Romatowską, od kto-

ktorey ſyn. N. miał za ſobą Barbarę Stradomſką herbu Prus corkę Krzy-
ſztofa, y z nią zoſtawił potomſtwo. Drugą żonę Jan Jakub miał Mirze-
wſką, z tą nie długo żył. Drugi brat Marcin, miał za ſobą Bykowſką
Woiewodzankę Sieradzką, ale z niey potomſtwa nie zoſtało. Jan tych
brat ſtryieczny urodzony z Oyca Sebaſtyana dziedzica na Szypowicach,
Szycach, Silhowicach, męża uczonego, y w rycerſkich dziełach biegłego,
z matki Małgorzaty Kwaśniowſkii, złączył ſię był dożywotnie z Anną
Tegoborſką, ale z nią *ſterilis*, po niey z Izabellą Zaleſką wdową po Zie-
leńſkim. Z tegoż Domu Anna Szypowſka Xięnią była w klaſztorze S. Ję-
drzeia Krakowſkim. Woyciech Przemyſtaw z Biały Szypowſki w Łęczy-
ckim 1674. N. była za Krzyſztofem Charzowſkim. N. miał za ſobą Sar-
nowſką Chorążankę Łęczycką. Ewa była za Wawrzyńcem Skrzyńſkim
Chorążym Łęczyckim.

*SZYRMA *herbu Lubicz* na Poleſiu, ale miaſto dwoch krzyżow, ſtrzała z dołu ku
gorze podkowę przeſzywa, na hełmie trzy piora ſtruſie. N. Szyrma Podſę-
dek Pińſki, ſynowie iego Franciſzek y Jozef. Paweł Szyrma Moſtowni-
czy Pińſki, Regent Trybunału Litewſkiego. Antoni *Soc: JESU Præpoſitus
Domus Profeſſæ Varſav:* rządził y Prowincyą Litewſką 1716, kaznodzieyſką
też funkcyą wſławiony: ſą iego kazania w druku. 1mo. *Dni ſkarbowe, to ieſt:
Dni swiatecznymi kazaniami ogłoſone wWilnie 1719, in fol.* 2do *Rok ſkarbowy, to ieſt:
kazania na Niedziele, w Wilnie 1722 in fol:* 3tio. *Kazania albo Exhorty poſtne w Su-
praslu 1713 in 4to.* Balcer Szyrma do indygenatu przypuſzczony na Seymie
1686, Są y Szyrmińſcy w Wilkomirſkim. N. Szyrmińſki Chorąży Wilko-
mirſki 1704.

*SZYSTOWSKI. N. Szyſtowſki miał za ſobą Katarzynę Zulińſką.

*SZYSZKA *herbu Dołega* w Grodzieńſkim powiecie. N. Szyſzka Wyszo-
grodzki Kaſztelan w roku 1373, *Statut: Maſov: fol: 67.* Mikołay Szyſzkowicz
Doblinowicz, poſeł z Woiewodztwa Bracławſkiego na Seym 1569 podpi-
ſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit. fol: 172.* Jan Stolnik Bracławſki Poſeł
Woiewodztwa Inflantſkiego na konwokacyą 1696, podpiſał konfederacyą
Generalną. Katarzyna Szyſczanka Woyſka Połocka, naprzod była za Kor-
ſakiem Cześnikiem Połockim, po nim za Tomaſzem Wankowiczem Cze-
śnikiem Mińſkim. N. Stolnik Lidzki poſeł na Seym 1724. *Koiał. in Mſ.* do
herbu ich Odyniec pociąga, ale troche odmiennego, iako ſię mowiło w
pierwſzym tomie, iam zaś widział na konkluzyach Wileńſkich taki herb,
między dwiema Xiężycami barkami do ſiebie obroconymi, ieſt ſtrzała do
gory żelezcem wyrychtowana proſto, pod żelezcem z lewego boku ſtrza-
ły ieſt jak litera Z, tym ſię herbem pieczętował Szyſzko Deputat na Try-
bunale Litewſkim 1679. Daniel Stolnik Lidzki fundator Seminarii Wileń-
ſkiego.

SZYSZKOWSKI *herbu Oſtoia* w Kaliſkim Woiewodztwie. Staniſław Szyſzko-
wſki Kanonik Poznańſki, Dziekan Wieluńſki, Proboſcz Sieradzki. Katarzy-
na była za Jędrzeiem Gawrońſkim, umarła 1622. Brat iey rodzony Marcin
naprzod Biſkup Łucki, z tego poſtąpił na Płockie 1607, z tego na Krako-
wſkie 1617, na ktorym to życie śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w ro-
ku 1630. Z młodych lat ſwoich w ſzkołach Societatis, iako ſam o ſobie
piſze, dwanaście lat na polerze w naukach przepędził, rok w Akademii
Krakowſkiey, w Rzymie pod Profeſſorami, Markiem Antonim Muretem y
Bencyuſzem, a w Teologii pod Bellarminem tyle poſtąpił, że między uczo-
nymi ludźmi tamtego wieku, był nieposledni, ſczegulniey ſię w nim pra-
wa tak duchownego iako y świeckiego, tuż Teologii moralney umieię-
tność wydawała. Są iego Xiąſzki w druku. 1mo. *De obitu Annæ Poloniæ &
Sueciæ Reginæ, Epiſtola in 4to Cracov: 1598.* 2do. *In funere ejuſdem Oratio in 4to
Cracov: 1598.* 3tio. *Pro Religioſiſſimis Patribus Soc: JESU contra ficti Equitis Po-
loni actionem primam Oratio in 4to Cracov: 1590.* 4to. *Catechiſmi ſeu Doctrinæ
Chriſtianæ tradendæ practicus modus in 12 Cracov: 1605*; a w roku 1606 już ob-
ſzerniey toż ſamo wydał pod tytułem: *Compendium doctrinæ Chriſtianæ in 12
Cracov:* y po polſku, *Summaryuß nauki Chrześciańſkiey in 12 Cracov: 1608.* toż ſa-
mo *Compendium wydał 1621 in fol: Cracov:* do ktorego przydał *Reformationes
generales Diæceſis Cracov: Deſcriptionem Officiorum Archiconfraternitatis Compaſſi-
onis Chriſti*, ktorą on założył przy OO Franciſzkanach w Krakowie, y od-
puſty do niey u Stolicy Apoſtolſkiey wyiednał. *Inſtructionem ad viſitandas ſe-
ptem Eccleſias Cracoviæ, indulgentiis Stationum ſeptem Romanæ Urbis Eccleſiarum
ornatas*, za iego ſtaraniem. 5to. *Synodus Diæceſana Cracov:* ktorą on złożył,
także *Luceorienſis 1607.* Z Rzymu powrociwſzy Kanonikiem Krakowſkim
uczyniony, Kanclerzem był Myſzkowſkiego y Macieiowſkiego Infułatow
Krakowſkich, Koadjutorem Staniſławowi Gomolińſkiemu od Zygmunta III
Krola dany, a po iego zeſciu toż Biſkupſtwo wziąwſzy w roku 1604, wie-
lez pożytkiem w tych tam kraiach zporządził, do Krzemieńca OO Fran-
ciſzkanow, do Brześcia OO Bernardynow wprowadził, w Łucku zaś Col-
legium Societati JESU fundować 1606 począł, y już za konſenſem Kapi-
tuły ſwoiey, dobra Biſkupie, Błota, Strykow, y Łyſiec na tę fundacyą odłożył,
atoli przenieſienie iego w roku naſtępuiącym na katedrę Płocką, ile że nie
dotarty był zupełnie ten interes, Sukceſſorowi iego Wołuckiemu Funda-
tora tytuł zupełnie zoſtawiło. Uſilnie ſię ſtarał, o pozyſkanie kościoło-
wi, oderwanych od niego Schizmatykow, Synod w Dyecezyi ſwoiey zło-
żył, na ktorym wielu ku poprawie y lepſzego porządku poſtanowił: z Zy-
gmuntem Myſzkowſkim Marſzałkiem Koronnym, wyſłany po drugą Ar-
cyXiężniczkę Rakuſką, żeby ią Zygmuntowi III za małżonkę do Polſki
zprowadził, gdy tę legacyą y ſplendorem wyſokim y roſtropnością zna-
mienitą ſczęśliwie zakończył, Płocką uczczony od niego Infułą. Tu tak-
że przez lat dzieſięć dobrego Paſterza na ſobie urząd wypełnił: bo y do
ludzi ſam często kazania miewał, y przykładem ſwoim wſzyſtkich do Bo-
ga ciągnął, w Płocku Collegium Zakonowi naſzemu ufundował, wieś Lu-
tobrok od ſtołu Biſkupiego oderwaną na to przyłączywſzy, y niektore in-
ſze prowenta, kamienice, y Domy, na Collegium pozkupował, co approbowa-
ła *Konſtytucya 1616 fol: 36.* Pałac Biſkupi w Pułtuſku do ruiny nachylony, dźwi-
gnął, drugiego w Płocku od Baranowſkiego zaczętego dokonczył, Kapitule
Płockiey prowentow przyczynił, gdy Pułtuſk pogorzał, w tym mieście y
Szpital dla ubogich, y Burſę dla ſtudentow wyſtawił. Na Krakowſkim
Biſkupſtwie oſiadſzy, nic z ſwoich pobożnych zwyczaiow nie uſtąpił, co
dzień na głos domowego dzwonka, litanie o Wſzyſtkich SS, ze wzyſtkie-
mi domowemi mawiał: Patronow SS. rozdawanie, na początku mieſiąca
każdego, świątobliwie zachował, krom innych poſtow, w Srzody wſzyſt-
kie poſt ściſły zawſze trzymał. W roku 1624 niebeſpiecznie zachorowa-
wſzy, ślubem ſię S. Staniſławowi Biſkupowi Krakowſkiemu obowiązał,
ieżeli by go Bog z tey niemocy ſalwował, grob temu Swiętemu kſztał-
tnieyſzy wyſtawić, ledwo co wymowił, gdy gorączka cięſzka, ktora go tra-
wiła, rzęſiſtym potem bez żadnego lekarſtwa rzuconym oſtygła, y zdro-
wym odeſzła, ſto pięćdzieſiąt tedy tyſięcy wyſypał na ſamę ozdobę tego

Swiętego grobu, *Histor: Dom: Prof: Cracov:* gdzie trumnę srebrną kościom tego Swiętego sprawił, na ktory gdy fundamenta kopano, w nocy ci, ktorzy tam co noc psałterz śpiewaią, widzieli, że z pewnego grobu obrośli Satyrowie wyskakuiąc, plęsami, skokami, krzykiem cały kościoł napełnili. Drugi raz w roku 1629 w noc głęboką zasypiaiąc, iakiś głos styszał przez sen, ze lubo na obiedwie uszy nie dostyszał, przecięż się na niego porwał, w tym widzi, że w pałacu gore, ludzi tedy zbudziwszy, wcześnie zabieżał dalszemu pożarowi, y wzniecony przytłumił: na podziękowanie tedy S. Aniołowi Strożowi za tę łaskę fundował dziesiąciu kapłanow, ktorzy by w Poniedziałek każdy mieli msze o SS. Aniołach, w każdą Srzodę o S. Stanisławie Biskupie, w każdy piątek Requiem. *Prusscz in Descript: Cracov: Histor: Dom: Profess:* Kapeli w katedralnym kościele prowentow przyczynił. Siła kościołow w swoiey Dyecezyi sczodrobliwą ręką od upadku ratował, wielu na nauki im nakładaiąc, ludźmi godnemi poczynił, niemało w ubostwie y nędzy zostaiacych ratował, tak dalece że więcey niż czternascie tysięcy co rok na nich wysypał: Kościoł na cześć S. Karola Boromeusza y klasztor OO Bernardynom w Kielcach przy gorze Karczowka fundował 1627, dokąd Relikwie tego Swiętego wprowadził. Bractwo kompassyi Chrystusowi, przy kościele S. Franciszka ustanowił, kaplicę dla niego wymurował, tymże OO Franciszkanom w Krakowie Teologią ufundował: w Iłzy kościoł murowany postawił, y kaplicę przy nim z ciosu, kędy rodzicow swoich kości złożył: zamek tamże iuż upadaiący restaurował: ratuszem nowo wystawionym miasto ozdobił: Dobra y grunta Biskupie z rąk niesłusznych Possessorow, kościołow zaś więcey niż czterdzieści, z rąk heretyckich windykował, kapitule Krakowskiey dochodow przydał. Niemniey y na potrzeby Oyczyzny, szkatuły swoiey nie żałował, pod Chocimską kampanią Stolicę Krákow gdy mu w opiekę oddano, czterysta piechoty, sto iezdnych na iey prezydium uzbroił, *Constit: 1621 fol:* 11, iego zabiegi na dobro Oyczyzny sławi *Konstytucya 1613 fol:* 28, iakoż był to człowiek w rádzie głęboki, przezorny w sprawach, poważny w mowie y akcyach, miły y ludzki wszystkim, pobożny y sprawiedliwy, lat 76 tak przeżył, na Krakowskim lat czternaście. Ofiarowano mu było po Gembickim 1626 Arcybiskupstwo Gnieźnieńskie, ale go przyiąć nie chciał.

Mikołay Biskup Warmiński, synowiec Marcina Biskupa Krakowskiego, Kantor naprzod Krakowski y Kanonik Płocki, z ktoremi tytułami nie raz zasiadał na Trybunale Koronnym, potym Administrator Opactwa Czerwińskiego, y Sekretarz Wielki Koronny. Trafił na Dyecezyą swoię od Szwedzkiey chciwości złupioną, dla tego tak katedrze swoiey, iako y inszym kościołom odartym z ozdoby swoiey, iak na nowe musiał obmyślać porządki, Monstrancyą y dwie Puszki kosztowne do swoiey katedry, ołtarze, apparat, Statuę Nayś: Matki srebrną odlewaną: do inszych zaś, puszki srebrne porozdawał. Z affektu ku S. Franciszkowi Xawierowi do Goi, kędy ciało iego do tych czas niezkażone leży, kielich szczerozłoty posłał. W Szprynborku kościoł na cześć Matki Boskiey murowany z fundamentow wyniosł, y przy nim OO Bernardynow osadził. Rezydencyi naszey w Reszlu od Krolow fundowaney, dochodow przyczynił: y do Nowicyatu naszego Rzymskiego kosztowną dał argenteryą. Zgoła tak dobrego Pasterza iako y rozsądnego Senatora obligacyi za dosyć uczynił, w roku 1643 wyzuł się z śmiertelności, śmierć mu przeszkodziła, że za dosyć nie

nie uczynił woli Stryia swego, ktorą go obowiązał umieraiąc, aby był w Borkowie dziedzictwie Szyszkowskich, mila od Kalisza, kościoł wymurował, y na to pieniądze mu swoie oddał. Brat rodzony Mikołaia Marcin dziedzic na Spytkowicach, Starosta Lelowski, żona iego Eleonora Sapieżanka, corka Jerzego Starosty Homelskiego, z Xiężny Radziwiłowny urodzona. *Histor: Sapieh: part: 3 fol: 106.* Jerzy brat rodzony Marcina, o ktorym *Konstytucya 1616 fol: 9* powiada, że pięć tysiecy Rzeczypospolitey dał na zapłatę zkonfederowanemu woysku, miał za sobą Słostowską, z tey syn N. naprzod Chorąży Kaliski, a potym Kasztelan Biechowski, miał za sobą Helenę corkę Jana Zychlińskiego, wnuczkę Hieronima Rozrażewskiego Kasztelana Miedzyrzeckiego. Piotr urodzony z Rokszyckii synowiec stryieczny Marcina Biskupa Krakowskiego, zwiedziwszy cudze kraie, tam się y w ięzykach rożnych y w dziełach rycerskich przećwiczył: w Oyczyźnie potym funkcye na siebie włożone nieporownaną dzielnością traktował, iezdził Sekretarzem legacyi Xiążecia Zbarazkiego do Porty Otomańskiey, także poselstwo sprawował do Kurfistrza Brandeburskiego, y w pięknej komitywie do Wiednia po Cecylią Renatę żonę Władysława IV z Janem Kazimierzem Krolewicem: postował na rożne Seymy, osobliwie 1634, zkąd stanął Kommissarzem do zapłaty woysku, *Constit: fol: 8,* deputatem zasiadał kilka razy na Trybunale Koronnym, y w nim Marszałkował: w wielu także expedycyach y krwi swoiey y fortuny dla Oyczyzny nie żałował, kiedy znaczny komput ludzi swoią szkatułą do obozu zprowadzał, był naprzod Kasztelanem Sądeckim, potym Woynickim, y Starostą Wareckim: trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Elżbietą corką Jana Lasockiego Kasztelana Czerskiego, z Sapieżanki Woiewodzanki Połockiey urodzoną, drugi raz z Zofią Zebrzydowską Miecznikowną Koronną, trzeci raz z Teofilą Xieżniczką Wisniowiecką Woiewodzanką Ruską z Mniszkowny Woiewodzanki Sendomirskiey zpłodzoną, *sterilis.* Corká iego Krystyna zaślubiona Stefanowi Nilczyckiemu Chorążemu Bełzkiemu. Jędrzey brat rodzony Piotra Kasztelana, Scholastyk Krakowski, Dziekan Sendomirski, Proboscz w Iłzy, iezdził w legacyi do Urbana VIII Papieża, dalszym honorom śmierć przeszkodziła w Wilnie. Jan mąż rycerski wkroczył w związki małżeńskie z Zarembianką. Jakub miał za sobą Katarzynę Doruchowską 1613 *Acta Castren: Ostrzessov:* Adam Kanonik Krakowski, ołtarz w kaplicy S. Mikołaia w Bazylice Krakowskiey wystawił. *Prusscz Descrip: Cracov:* Barbara panieńskie sobie życie obrała, przy kościele tedy naszym Kaliskim osiadszy, pobożnie lat siedmdziesiąt dopędziwszy, w roku 1630 dokonała. Mikołay naprzod Sędzia Ziemski Wieluński, a potym Podkomorzy, poseł na konwokacyą 1632, podpisał konfederacyą generalną, a w roku 1641 Kommissarz do granic od Sląska, mąż biegły w prawie Polskim, miłosierny na ubogich, w kościele naszym Kaliskim po śmiercy w roku 1650 pogrzebiony, przy ktorym kaplicę wystawił, blachą pobił y nadał, synowiec iego Jan. Atoli ten Dom iuż dawno zszedł, ile się domyślaią *Starowol: in Vit: Episc: Crac: y Treterus in Vit: Episc: Cracov:* że dla tego, iż z kościelnych intrat, dobr nabyli zkupionych od Marcina Biskupa Krakowskiego. Synowica tego Biskupa, była za Olbrychtem Młodzieiowskim.

*TABASZOWSKI *herbu Prus ime.* Magdalena Tabaſzowſka Zakonnica Sądecka 1701. Adam Tobaſzewſki 1611, *Acta Sandec: Caſtren:* Katarzyna 1631 *Ibid:* Staniſław y Karol 1697 w Krakowſkim Woiewodztwie.

*TABENSKI w Brześciańſkim Woiewodztwie. Mikołay Tabeńſki Podſtoli y Podſtaroſci Brześciańſki, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic między Woiewodztwy Podlaſkim y Brześciańſkim *Conſtit: fol; 25.* Mikołay Podſędek Brześciańſki, Staniſław, Samuel, Adam, Jan y Alexander Tabeńſcy.

TABOR *herbu Połkozic* w Xięſtwie Litewſkim. Woyciech Tabor Biſkup Wileńſki wſtąpił na tę katedrę w roku 1492, y zaraz w tymże roku Alexandrowi Wielkiemu Xiążęciu Litewſkiemu przy inauguracyi Mitrę Xiążęcą na głowę włożył. *Stryikow: lib: 21, cap: 1.* W roku 1501 na Seymie Koronnym wſtawiał ſię za tymże Alexandrem u Stanow Rzeczypoſpolitey, żeby był do Korony przypuſzczony, co y otrzymał. *Biel: fol: 205. Stryik: lib: 22 cap: 1,* ziachał w tymże roku na Koronacyą iego do Krakowa, kędy dawną Unią Litwy z Koroną potwierdziwſzy, nowe pakta z nią podpiſał, o czym ieſt liſt Alexandra Krola *w Konſtytucyach 1564 fol: 53.* W krotce iednak tak zaſłużony Panu ſwemu Senator, przyſzedł u niego na nienawiść, oſobliwie za podżogą Glińſkiego Kniazia: gdy albowiem nad prawo, Iliniczowi Staroſtwo Lidzkie chciał odebrać Krol, bronił niewinnego Woyciech Biſkup, o co rozgniewany Alexander, Tabora do Senatu na Seymie Brześciańſkim puścić nie kazał. *Cromer lib: 30, Stryikow: lib: 2 cap: 3,* y owſzem ieſzcze mu czym cięższym groził. Nic ſię iednak tym nieztworzył godny Biſkup, w roku 1505 na Seymie Radomſkim, do Krola przyſzedſzy, krotkąć ale zwięzłą mową upraſzał go, aby ſię chciwościom prywatnych Oſob y zawziętościom nie dał powodować, wzburzyła ſię na tę Paſterſką perſwazyą w Krolu cholera, ktorą iednak gdy gwałtownie w ſobie tłumi, paralizem ruſzony, z ktorego w roku naſtępuiącym życie ſtracił. Biſkup zaś Woyciech Zygmunta brata Alexandrowego na Xięſtwie Litewſkim oſadziwſzy, Duchowieńſtwo z świeckich juryſdykcyi wyiąwſzy, fortunę ſwoię Oyczyſtą kościołowi ſwemu zupełnie zapiſawſzy, do opaſania murem miaſta Wileńſkiego ſiła radą ſię ſwoią przyłożywſzy, pełen zaſług, wiek ſwoy zamknął w roku 1507 *Facies Naramow: Biel: fol: 683.* Bartłomiey Taborowicz Marſzałek Litewſki, tak ſię przypiſał do Unii Litwy z Koroną w roku 1501, *według X. Koiał:* brat rodzony Biſkupa, gniew Alexandra Krola, ktory miał do Woyciecha, na nim ſię oparł, z tey tedy okazyi dobra mu Szurwiliſki odięte. Niewiem czy do tych należy Jan Taborowſki, ktory w powiecie Kowieńſkim piſał ſię na elekcyą Jana III Krola.

Taczaia herb.

Zoraw ſzary, w lewą tarczy całym ſobą obrocony, głowa trochę do gory podnieſiona, y noga lewa, luboć *u Paproc: znaydzieſz* obie nogi podle ſiebie, na ktorych ſtoi, pole tarczy powinno bydź żołte, przecięż od gory aż po ſzyię żorawia czarne, na ktorym dwie gwiazdy, iedna z iedney ſtrony głowy żorawia, druga z drugiey, obiedwie białe, wſakże niektorzy tego herbu bez gwiazdy zażywaią. Tak go opiſuią *Biel: fol: 541, Paproc: w Gniazdzie fol: 119. O herbach fol; 570. Okol: tom: 3 fol: 219 Kleynoty fol: 83.* O hełmie wſzyſcy milczą, nawet kiedy y komu nadany, tylko ſię *Okolſki* domyśla, że przezornemiu iakiemuś Kawalerowi, na ſtraży zoſtawionemu, ktory nocne zaſadzki nieprzyiacielſkie poſtrzegſzy, woyſko od zguby ſalwował: czego mu podobieńſtwo uczyniły, tak gwiazdy w nocy świecące, iako y Zorawia czuyność. To iednak u wſzyſtkich piſarzow naſzych pewna, że z Czech do Polſki ten herb Przybyſz.

Herbowni.

Bartkowſki *Benoe* *Gerkowſki* *Rożnowſki*

TACZALSKI *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze tylko o nich namieniaią *Papr; y Okol:*

*TACZANOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jakub Taczanowſki miał za ſobą Jadwigę Sierakowſką herbu Ogończyk, Jana Kaſztelana Brzeſkiego Kuiawſkiego corkę. Rafał w Zakonie naſzym rządził Collegia Toruńſkie, Kaliſkie, Lubelſkie, Jarosławſkie y całą Prowincyą Polſką, umarł w Jarosławiu 1721; ſynowiec iego Jozef 1697, Stefan y Franciſzek w Sieradzkim, Jędrzey y Mikołay w Kaliſkim 1697.

*TADEIOWSKI *herbu Rawicz.* Jan Tadeiowſki Pleban w Lipiu. Staniſław y Jan w Poznańſkim Woiewodztwie 1697.

*TALAT w Xięſtwie Zmudzkim. Jerzy Talat Biſkup Zmudzki trzynaſty, ale nim wiachał na to Biſkupſtwo, na inſzy ſię świat przenioſł. Jan Talat Woyſki Zmudzki, poſeł na Seym 1627, Kommiſſarzem z tamtąd do ſoli naznaczony, *Conſtit: fol: 10.* N. Podſtaroſci Brześciańſki.

*TALIBSKI *herbu Brodzic* z Talaby z Ziemi Czerſkiey, przenioſł ſię z nich ieden do Xięſtwa Litewſkiego, y oſiadł w Woiewodztwie Trockim. Łukaſz Talibſki pod Chocimem poległ ſłużąc w Koronnym woyſku. Jan y Woyciech

ſtryieczni Łukaſza. Stefan, Kazimierz ſłużył z Wołowiczem Woiewodą Witebſkim, *to Koiał. in Mſ.* Kazimierz Talibſki w powiecie Oſmiańſkim 1674.

***TALKO** *Porzecki herbu Dambrowa* w Woiewodztwie Nowogrodzkim. Jerzy Talko Porzecki za Stefana Krola ſławny żołnierz, ſynowie iego Benedykt, Hieronim, Fryderyk. Tomaſz ſyn Benedykta *Societatis JESU* kapłan godny y S. Teologii Doktor, Poeta y Orator wſławny, rządził Collegium Pułtuwſkim, y tam młodo powietrzem umarł, brat iego rodzony Jędrzey. Jana y Macieia Talkowiczow, wſpomina Popis *Powiatu Słonimſkiego* w roku 1528.

***TALMONT** w Xięſtwie Zmudzkim, Balcer, Jędrzey y Jan Talmont w roku 1621.

TALWOSZ *herbu Łabędź* w Xięſtwie Zmudzkim. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol:* 1167 dukt ich wyprowadza od Minigaiła, ktory na Seymie Hrodelſkim przyiął był herb Rawicz, ale przydaie, że tenże Minigaiło porzuciwſzy herb Rawicz, wrocił ſię do dawnego ſwego herbu Łabędzia. *Okolſki* zaś ich linią naciąga do Goligunta, ktoremu ſię w Hrodlu doſtał herb Łabęć. Ja *u Łaſkiego w ſtatucie fol:* 128 czytam Gaſchowa, ktory ſię y z ſynem ſwoim Talnuſzem piſał na Unią Litwy z Koroną w roku 1401, ale ſnać miaſto Talwoſz napiſano Talnuſz. *Koiał: in Mſ.* wſpomina Talwoſza Kaſztelana Trockiego y Marſzałka Litewſkiego, ale dla pewnieyſzey wiary, ani roku nie położył, ktorego na tym krześle ſiedział, ani autora zkąd to wypiſał. Mikołay Talwoſz naprzod Mińſki 1569, a potym Zmudzki Kaſztelan, Staroſta Dyneburſki. *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol:* 193 napiſał mu elogium, w ktorym powiada o nim, że z młodych lat ſwoich do rycerſkich ſię dzieł przyuczał to z Romanem Xiążęciem Sanguſzkiem na woynach Moſkiewſkich, to z Grzegorzem Chodkiewiczem y Mikołaiem Radziwiłem, iuż na ten czas Pułkownik: w roku 1565, do Inflant od Jana Chodkiewicza z częścią woyſka wyſłany, pod Kirempą ſześć tyſięcy Szwedow, od Eryka Krola Szwedzkiego tam wyſłanych, (pierwſza to była Szwedow do Inflant irrupcya) zbił na głowę, czteryſta wziął w niewolą, y chorągwie niektore zabrał. *Sarnicki pod rokiem 1567. Okol: Koiał: Biel: fol: 618.* W roku 1570 iezdził w legacy do Moſkwy, kędy pokoy na trzy lata zawarł, *Starowolſki* dzień oſtatni życia iego zrzuca na dzień 25 7bra w roku 1578, zkąd dał mi okazyą, że zem pod Kaſztelanami Zmudzkiemi y drugiego położył Mikołaia Kaſztelana Zmudzkiego w roku 1587, w ktorym podpiſał elekcyą Zygmunta III *Conſtit: fol:* 450, ale to iedenże był *według Koiałowicza. Bielſki y inni* Jana mu imię daią, ale to omyłka, ſynowie iego, Oycu w dzielności wyrownali, z ktorych Adam Kaſztelan także Zmudzki Staroſta Dyneburſki, od Woiewodztwa Trockiego deputowany do korrektury Statutu Litewſkiego w roku 1609, *Conſtit: fol:* 909: w roku 1616 Kommiſſarz do granic od Prus, *Conſtit: fol:* 48, w roku 1621 deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit: fol:* 23, w roku 1623 do traktowania z Szwedami o pokoy zapiſany, z Seymu *Conſtit: fol:* 3 W roku 1601 ſto Uſarza Chodkiewiczowi pod Parnawę ſwym koſztem wyſtawił: corka iego iedynaczka Joanna doſtała ſię w małżeńſtwo Alfonſowi Lackiemu potym Staroście Zmudzkiemu, z ktorą obſzerna fortuna w ten Dom weſzła, byłci wprawdzie *według Koiał:* y ſyn Mikołay mąż rycerſki, ale ten bezpotomnie umarł: Joanna zaś odrzuciwſzy herezyą, z kościołem ſię katolickim poiednała y świątobliwie żyła. Ktoryś z tych Kaſztelanow Zmudzkich, miał za ſobą Frąckiewiczownę Podkomorzankę Połocką, N. zaś Kuncewiczownę Koniuſzankę Litewſką. Jan Stecko Talwoſz Staroſta Drohicki 1501, Tomaſz Steckiewicz Talwoſz ſyn iego. Jędrzey Miecznik Oſmiańſki 1674.

TAMANOWSKI *herbu Korczak* w Woiewodztwie Ruſkim. Idą od Teodora Boratyńſkiego, ktoremu gdy ſię działem dobra doſtały Tamanowice nazwane, od

nich

nich Tamanowſkim zawołany. Są y Tankowſcy tegoż herbu, y od tychże Boratyńſkich pochodzący.

***TANAIEWSKI** *herbu Łabędź* w Woiewodztwie Mińſkim. Alexander Tanaiewſki Piſarz Grodzki Miński. Mikołay 1674.

TANSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie y Ziemi Przemyſkiey. Elżbieta Tańſka była za Woyciechem Praſzyńſkim. Woyciech, Balcer, Wawrzyniec 1697.

TANSKI *herbu Nałęcz* w Ziemi Ciechanowſkiey. Szymon Tańſki Podkomorzy Ciechanowſki, z Seymu 1581 Poborca w teyże Ziemi, *Conſtit: fol:* 395. Paweł Konſtantyn z Seymu 1667 Kommiſſarz do pogranicznych od Wołoch kłotni, *Conſtit: fol:* 2. Jan Inſtygator Koronny, Piſarz Ziemſki Poznańſki, 1661, Kommiſſarz do granic między dobrami krolewſkiemi y Ziemſkiemi w Mazoſzu, *Conſt: fol:* 32, ſyn iego Jan Staniſław z Łąg Tańſki, ieſt w druku iego *Oracya o S. Katarzynie Męczenniczce pod tytułem: Narciſſus candidus & rubicundus, in fol: Cracov:* 1671. Są też tego herbu Tańſcy w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych Walentyn Rotmiſtrzem był krolewſkim w Inflanciech. Mateuſz 1697.

TARANOWSKI *herbu Belina* w Ziemi Przemyſkiey. Kładzie tu *Okolſki* Nikodema Taranowſkiego Arcybiſkupa Halickiego, ktorego ciało powiada, że w ołowianey trumnie znaleziono w pewnym kościele, roku iednak ktorego ſiedział na tey katedrze, nie wypiſał: *Scrobiſſovius*, ktory tak Lwowſkich, iako y Halickich Arcybiſkupow regeſtr wypiſał, nic o nim nie ma, muſi to tedy bydź podeyrzana. Jan Kraſka Taranowſki Biſkup Chełmſki Zakonu Kaznodzieyſkiego, umarł 1462, *Długoſʒ*, ktory też o nim powiada, że był *vir manſvetus, pacificus & modeſtus*, za iego rządow Skierbieſzow miaſteczko przybyło do katedry Chełmſkiey, w ktorey po śmierci pochowany. Mikołay Kaſztelan Halicki za Władyſława Krola Polſkiego y Węgierſkiego, co pod Warną zginął, ten *według Okolſkiego* fundował w Mościſkach pod Przemyślem Konwent OO Dominikanom, inſkrypcya na kościele Mościſkim, fundatorem go ſwoim zowie. Jędrzey Podczaſzy Halicki, miernego wzroſtu y nauki, ale ſerca, obrotu y dzielności wielkiey, ktorych dał dowod w rożnych legacyach nieporownaną chwałą y niełacno praktykowanym przykładem fortunnie zakończonych. A naprzod do Krola Duńſkiego potrzykroć w poſelſtwie iezdził, iednaiąc pokoy między nim y Krolem Szwedzkim, y ſprawił to, że gdy iuż z obu ſtron woyſka tylko do potkania ſię ordynanſu czekały, broń złożywſzy, do dobrey wzaiemney z ſobą przyſzli harmonii. Do Szwecyi potym wyſłany, w wielkim był niebeſpieczeńſtwie, bo na morzu lodowatym rozerwał ſię z nim okręt, y lubo wiele tam ludzi potonęło, przecięż on z tak cięſzkiey toni wybrnął ſzczęśliwie. Z tey ledwo podroży wytchnąwſzy, do Olſacyi od Krola biegał: a w krotce do Porty, kędy tylko kredens od Krola wziąwſzy, wſzyſtko podług myśli u Ceſarza Tureckiego Selima ſprawił. Jezdził potym z Mechmet Czauſzem, pod morze Caſpium przez Ordy Tatarſkie do Azyi, woyſka Tureckie wielkie odwiodł, ktore chciały zamek Aſtrahan zburzyć: nazad zaś wracaiąc ſię z tymże woyſkiem do Grecyi przez wielkie puſtynie, po kilka dni ani iadł, ani pił, przecięż zdrow ze ſwemi do Krola przyiachał, lubo z woyſka Tureckiego, ktorego liczono na dwadzieścia ſześć tyſięcy, dla głodu y pragnienia ledwo dwa tyſiąca żywych zoſtało. Powtorną legacyą ſprawował od Krola Auguſta I do tegoż Selima, wſtawiaiąc ſię za Bogdanem zrzuconym w roku 1572 od Iwoni za pomocą Turecką z Hoſpodarſtwa Wołoſkiego. Z tamtąd powrociwſzy, trafił na interregnum po śmierci krolewſkiey, kędy od ſtanow Koronnych uproſzony był w poſelſtwie do Iwana Wielkie-

go

go Kniazia Moſkiewſkiego, u ktorego to wymogł, że woyſka, ktore był nagotował na wtargnienie do Litwy, rozpuścił. Od tychże po ziachaniu Henryka Krola do Francyi, do Konſtantynopola wyprawiony, że Selim tym czaſem umarł, u Amurata na Ceſarſtwie Tureckim świeżo oſadzonego, pokoy Oyczyźnie ziednał. Niemniey go ſzacował y zażywał Stefan Batory wſtąpiwſzy na Tron Polſki w rożnych legacyach. A nie tylko w legacyach, ale też y w rożnych kampaniach dzielność ſwoię iawnie pokazał, mężnie ſię z nieprzyiacielem zcinaiąc, plony y niewolnika zabieraiąc: przetoż Krol Stefan w nadgrodę zaſług iego, puścił mu Bratkowice w Woiewodztwie Sendomirſkim z innemi wſiami do nich przyległemi na ſto lat. *Paproc: o herbach y Strom: Biel. fol: 626 y 627 y 644 y 699 y 720.* Mikołay Kanonik Krakowſki, brat rodzony Jędrzeia Podczaſzego, ofiarowano mu Infułę Kamieniecką, ale ią przyiąć niechciał, nawet ani żadnego *Beneficium Curatum*, tym ſię zkładaiąc, nie chcę prawi na ſąd Boſki długow więcey ſobie ſkarbić, mam tyle z Oyczyſtey fortuny, zkąd żyć mogę doſtatecznie wedle ſtanu mego, luboć y tą ſię z Bogiem podzielił, Konfundatorem zoſtawſzy w Krakowie Bractwa Miłoſierdzia, ktoremu przez łat trzydzieśi prezydował, z taką wywnętrzaiącą ſię ku ubołſtwu miłością, ze go za Oyca ſwego czciło, y tym go tytułem poſpolicie nazywało; y owſzem przed śmiercią ſwoią tak wſzyſtko ſwoie na nich wyſzafował, ze prawie po nim nic nie zoſtało. Sczyci ſię po dziś dzień iego łaſkami *Domus Profeſſa Soc: JESU* y Nowicyat naſz Krakowſki, Bog mu te iego miłoſierne uczynki zdał ſię ieſzcze tu na świecie nadgradzać: bo w piękney ſtarości dożył lat ośmdzieſiąt, a nie bez opinii o ſwoiey świątobliwości, poſzedł po zapłatę miłoſiernym nagotowaną w roku 1621. Jan Taranowſki Koniuſzy Przemyſłki Staroſta Miednicki, brat ſtryieczny Jędrzeia y Mikołaia wzwyż wſpomnionych, ten z Waczewſkii dwoch ſynow zpłodził, Macieia, ktory powracaiąc z cudzych kraiow, nie daleko Padwi śmierć znalazł: y Krzyſztofa, ktoremu Anna Grochowſka ſioſtra Arcybiſkupa Lwowſkiego y innych braci, powiła ſiedm corek, pięć z nich w rożnych klaſztorach Bogu ſię na wieczną ſłużbę zawiły. Z tych Maryanna Xięnią rządziła klaſztor S. Klary u S. Jędrzeiá w Krakowie w roku 1673, Zofia y Katarzyna Zakonnice S. Benedykta w Staniątkach. Dwie zaś na świecie zoſtały, iedna żyła z Krzyſztofem Srzedzińſkim Podczaſzym Halickim, druga z Jozefem Látoſzyńſkim Cześnikiem Lwowſkim. Synow zaś trzech, Jędrzeia Podczaſzego Lwowſkiego, w Moſkiewſkich, Inflantſkich, Tureckich kampaniach doświadczonego Kawalera, pod Chocimem pewnie nacieraiących na oboz naſz Turkow, z ſwoią piechotą chwalebnie odpędził, w ktorey okazyi iednemu z nich przednieyſzemu prawą rękę odciął. Pod woynę Pruſką z Guſtawem, pod Orną pierwſzy z pieſzym ſwym ludem w foſſę ſkoczył, y tam ſię z Szwedami długo zcieraiąc, z miaſta nakoniec nieprzyiaciela wypędził. Wybieraiącego ſię na Kozakow rebellizuiących w roku 1637 apoplexya Oyczyźnie wydarła, z Anny iednak Koziczanki ſioſtry Stolnika Wołyńſkiego zoſtawił ſyna; pogrzebiony ten Jędrzey w Mościſkach u OO Dominikanow. Staniſława, ten lat ſiedmnaście w cudzych kraiach przepędziwſzy, na oſtatek w Rzymie wſtąpił do *Societatem JESU*, zkąd w roku 1630 odeſłany do Oyczyzny, pracował w winnicy Pańſkiey ieſzcze w roku 1644. *Pariſius in Slavia* piſze, że Staniſław Taranowſki, napiſał był *Itinerarium ſuæ legationis.* Y Achacego, Cześnika Sanockiego. N. Stolnik Sanocki 1651 mąż woienny. N. Kanonik Krakowſki zſzedł z tego świata w roku 1696. Jadwiga Taranowſka była za Marcinem Dobroſzewſkim Burgrabią Krakowſkim. Achacego Cześnika żona Dzięciołowſka, z ktorey ſyn Krzyſztof y corka Gockowſka Sędźina Sendomirſka.

*TARASOWSKI. Jan Taraſowſki w roku 1632 podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV, *Conſtit: fol: 17.* Tenże czy inſzy, miał ſwoię chorągiew w kompucie woyſka w Olſzacyi z Czarneckim zoſtaiącego. Szymon, Jozef y Jakub Taraſzkowſcy w Ziemi Wiſkiey 1697.

*TARCHALSKI *herbu Zagłoba* w Kaliſkim Woiewodztwie. Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie 1568 tranſakcyą ich zapiſały. Stefan 1697. Jadwiga Tarchalſka Jana Kaliſzkowſkiego małżonka.

TARCZĄ *w tych herbach znaydzieß*, Janina, Łagoda, Czerwnia, Zgraia, Tarcza weſoła, Tarcze trzy, Strupińſki.

TARCZEWSKI *herbu Tarnawa* w Woiewodztwie Sendomirſkim. N. Tarczewſki miał za ſobą Dembińſką Rawiczankę, *Okol: tom: 2 fol: 590.* Mikołay Tarczewſki w Woiewodztwie Poznańſkim 1697. N. była za Janem Kłomnickim.

TARGON *herbu Koścießa* w Ziemi Łomżyńſkiey. Piotr Targonia Podkomorzy Zakrocimſki w roku 1525 podpiſał Dekret Mazowiecki przeciw Dyſſydentom ferowany, *u Lubienſk: in Vit: Epiſc: Płocen:*

TARGOWICKI *herbu Tarnawa* w Sendomirſkim y Lubelſkim Woiewodztwach, piſzą ſię z Targowiſka, iednaż ich dzielnica z Broniewſkiemi. Jan Targowicki naprzod Biſkup Chełmſki, a w roku 1487 wſtąpił na Biſkupſtwo Przemyſłkie, mąż y ludzkością y świątobliwością życia, y zelozyą o honor Boſki znakomity, wizytuiąc klaſztor Miechowitow w Przeworſku, nowemi go y bardżo potrzebnemi uſtawami oboſtrzył, *Nakiel: Miechow. fol. 556,* kościoł Samborſki OO Bernardynow konſekrował, *Paproc: a herb: fol: 397.* Rok 1490 był oſtatni życia iego, *według tegoż Nakiel:* Zygmunt Proboſcz Krakowſki, Sekretarz Zygmunta I Krola, *to Paproc:* ia go czytam *u Nakiel: fol: 562* na liście Fryderyka Kardynała w roku 1493 *Decretorum Doctor*, Kanonik Przemyſłki, Kanclerz tegoż Fryderyka. Sioſtra iego Zofia była za Krzyſztofem Szydłowieckim Kaſztelanem Krakowſkim. *Starowol: in Monum:* w roku 1510 z Krzyżakami o pokoy traktował. *Biel: fol: 515.* Jan z Targowiſka Podkomorzy Lubelſki, w roku 1531 podpiſał liſt Zygmunta I dany Miaſtu Lubelſk: N. Targowicka była za Janem Korycińſkim Kaſztelanem Oświecimſkim. Zygmunt, ten Proboſcz był ſyn Jana, miał brata Marcellina, ktorego Zołkiewſki zabił. Kleofas ſyn Michała u Krola Matyaſza Węgrom przeciwko Turkom Hetmanił; a gdy ztamtąd wrocił do Polſki, na woynę z Krzyżakami, wdzięcznie był przyięty od Krola Kazimierza Jagellonowicza, wziął od niego Pyzdrſkie, Konińſkie y Kolſkie Staroſtwa, aż też na woynie Pruſkiey życie ztyrał, nie zoſtawiwſzy żadnego potomka, (Patrz Broniewſkich Tarnawczykow) *Biel: fol: 431.* Staniſław pod Bukowiną doſtał ſię w niewolą 1497. *Biel: fol: 486.*

TARGOWSKI *herbu Rogala* w Płockim Woiewodztwie. Paweł Targowſki Podſtarości Ciechanowſki w teyże Ziemi Poborca 1619. Samuel z Kaczlina Targowſki Sekretarz y Dworzanin krolewſki, Matce ſwoiey Katarzynie z Wierzchaczewa zmarłey w roku 1612, nadgrobek w kościele Krakowſkim S. Troycy wyſtawił: Długo on na dworze krolewſkim lata ſwoie pędził dla pięknego rozſądku, nie zamulonego ſumnienia we wſzyſtkich funkcyach Zygmuntowi III miły, dla tego też w wielu go Kommiſſyach ten Krol zażywał: wyſłał go nawet w legacyi do Cara Tureckiego y do Gabryela Gabora Xiążęcia Siedmiogrodzkiego w legacyi, kędy on wſzyſtkie do guſtu krolewſkiego intereſſa ułacnił, mąż pobożny, y na Zakon naſz dobroczynny, dwiema laty przed śmiercią dworſkie ſobie życie zchydziwſzy, obrał ſobie życie prywatne w ſtanie duchownym, wieś ſwoię dziedziczną Nowawieś nazwaną w Woiewodztwie Poznańſkim leżącą, na wykupno niewolnikow dał y zapiſał, co

approbowała *Konſtytucya Koronna 1629 fol: 12.* Tak tedy Kanonikiem zoſtawſzy S. Michała w Krakowie na zamku, y prymicye odprawiwſzy, przenioſł ſię na drugie do nieba w roku 1632. Jan w Łomżyńſkim, Alexander w Dobrzyńſkim, Woyciech w Czerſkim 1697.

***TARGOWSKI** *herbu Lubicz* w Ziemi Chełmſkiey.

***TARKOWSKI** *herbu Klamry* w Podlaſkim Woiewodztwie, Floryan Tarkowſki podpiſał elekcyą Jana III Krola 1674. Staniſław Kanonik Kamieniecki Deputat na Trybunał Koronny 1712. Stefan Kaſztelan Brzeſki Litewſki temi czaſy. Sebaſtyan Komornik Mielnicki 1632. Bartłomiey Kanonik y Surrogator Lwowſki, Deputat na Trybunał 1728.

TARŁO *herbu Topor w Sendomirſkim y LubelſkimWoiewodztwie.* Tarłow imienia podobieńſtwē uwiedziony Hiſtoryk Polſki *Sarnicki lib: 4*,dorozumiewa ſię tak iako y o innych Domach,że ieſcze od Gotow wyſzło. Prawdać,że y z herbu Starza y z Gniazda ſwego ſtarożytność ſię tey Familii iawnie wydaie, kiedy ieſcze od drobnych pierwiaſtkow Oyczyzny naſzey, naypierwſze w Przodkach ſwoich, lubo pod inſzym nazwiſkiem zaſiadali krzesła Tarłowie; atoli imię Tarłow dopiero wiek czternaſty po Narodzeniu Pańſkim przywitał, w Polſcze ſię urodził, nie z Gotami w te kraie przybyſz: krzywdę czyni Oyczyſtey niwie, kto rozumie, że na niey tylko cudzoziemſkie przeſadzone latorośli w ludzi wielkich kwitną. Trudno iednak zgadnąć, zkądby w tym Domu to imię Tarłow uroſło. (Niemniey trudno wiedzieć dla ſtarożytności o Przodkach tego Przezacnego Domu: bo co Paprocki piſze, że ſą właśni Zaklikowie, to ſię utrzymać nie może, y dla tego, że Zaklikow Familią ten autor wywodząc, nigdzie nie wſpomina, od ktorego z Zaklikow urodzili ſię Tarłowie, prawda że hiſtorycy naſi piſzą o Zaklice Tarle w roku 1434, ale to imię iego było, nie przezwiſko Domu, co y z tego poznać, że ani Oyca iego, ani Dziada, ani tez żadnego z dzieci iego Zaklikami nie zwano. Zaś możeſz w Domach oſobliwie dawnieyſzych naczytać ſię tego, że to imię Zaklika tamtych czaſow zwyczaynie na krzcie dawano. Y dla tego że oſnowa, ktorą wyprowadza Genealogią Zaklikow Paprocki z Okolſkim ieſt nie pewna, y nie według lat ułożona, iakom indziey dowodził.) Otto ſyn *według Paprockiego* Nawoia piſał ſię z Sczekarzewic,na co ſię zgadzaią wſzyſcy naſi hiſtorycy, tę dobra, że mu były odięte od Krola Jagełła, y że ich ten Krol dopiero przy śmierci ſwoiey oddał Zaklice Tarłowi ſynowcowi Ocinemu piſze *Biel: fol: 231, Cromer lib: 12, Długoß 1434*, y że iezdził do Kamieńca Podolſkiego od Krola Jagełła. Tego, ile z komputu lat wnoſzę, ci byli ſynowie: Jan, y duchownemi dygnitarſtwy, y Krola Kazimierza Jagellonowicza faworem zaſczycony, pod rokiem 1470 naprzod Protektor Minorytow Zakonu S. Franciſzka, a potym y naśladowca, we Lwowie albowiem habit zakonny przyiąwſzy, uproſił ſię na peregrynacyą do Ziemi świętey, gdzie na uſtawiczney modlitwie przeſtaiąc, y łzami ſwemi ślady Chryſtuſowe obmywaiąc, gdy ſię na gorze Syonie goręcey do Boga modli, w roku 1488 w wigilią S. Marty, znać zapałow wnętrznych y pociech z nieba niewypowiedzianych, niemogąc duſza iego poiąć, z ciałem ſię rozſtała. *Vadingus in Annal: Minor: tom: 6 anno 1470. num: 23.* Tenże *autor* wſpomina tamże Matkę iego, że przeſławſzy wprzod przed ſobą ſyna do Zakonu, ſama fundowawſzy we Lwowie, klaſztor dla Panien Zakonnych trzeciey reguły S. Franciſzka, w nim ſię, wzgardziwſzy świata pompą y ponętą, urodzeniem z Przodkow ſwoich wyſokim, zamkneła na wieczną ſłużbę Boſką, kędy świątobliwie życia tego dokonała. *Vadingus tom. 7, an. 1480 num: 36.* Drugi Jędrzey dziedzic na Sczekarzewicach

cach y Bobrownikach w roku 1470, *Starowol: in Monum. fol: 670* wſpomina Zygmunta Tarła z Sczękarzewic Sekretarza Zygmunta I Krola Polſkiego. *Paprocki* Łukaſza Dworzanina tegoż Krola, gdzie go ſławnym mężem zowie, ale bezpotomnego. Mateuſza, ktory do Jana Krola Węgierſkiego z Janem Tarnowſkim Hetmanem iezdził o uwolnienie Hieronima Łaſkiego Woiewody Sieradzkiego u niego nalegaiąc. *Tomicki w liście do Eraſma Roterodama.*

Staniſław Biſkup Przemyſki zſzedł z tego świata w roku 1544, nadgrobek iego ſtarowieckim kunſztem wyrobiony, widzieć po dziś dzień z inkrypcyą w kościele Kroſińſkim OO Franciſzkanow,na boku przy wielkim ołtarzu, gdzie Ewangelią czytaią,luboć *Paprocki* powiada, że w Tarnowie w klaſztorze po śmierci leży, zkąd nadgrobek iego wypiſał z tą pochwałą, *Divinarum humanarumq; rerum peritiâ inſignis:* był wprzod Kanonikiem Krakowſkim, Kuiawſkim y Sendomirſkim w roku 1524, z ktoremi tytułami czytałem go na liście Zygmunta I. *Okol. tom. 3 fol: 69.* kładzie liſt tegoż Krola, na ktorym ſię podpiſał Staniſław Archidyakon Lubelſki w roku 1531. *Biel. fol. 579* powiada, że Izabellę corkę krolewſką odprowadzał do Węgier Janowi Krolowi Węgierſkiemu. *Andr. Bochnenſis Bello Theologico fol. 78* ſławi go, że był *Vir zelo decoro, & Divini cultûs ſtudio ardentiſſimus*, ale namienia, że między nim y niektoremi z Kapituły Prałatami, zaſzły iakieś kollizye. Piotra Starzechowſkiego konſekrował na Arcybiſkupſtwo Lwowſkie w Kollegiacie Jarosławſkiey, *Scrobiſſov. in Vitis Archiep. Leopol.* Staniſława Orzechowſkiego ſławnego Piſarza, że go inſzy Biſkup święcił na kapłańſtwo, przyiąć do ſwoiey Dyecezyi nie chciał. *Orichow. in Orat. de dignit. Sacerd.* Drugi tegoż imienia, Staniſław mąż ſławny kwitnął, ktory w Węgrzech bawił ſię czas długi na dworze Krolowy Izabelli, atoli zſzedł bezpotomny, *u Okol. tom. 3 fol. 69* na liście Zygmuta I w roku 1531, znaydzieſz podpiſanego Staniſława Tarła Krayczego Koronnego, tego to zda mi ſię Staniſława chwali z męſtwa *Gornicki w ſwoim Dworżaninie fol. 174*, gdzie go zowie bratem Mikołaia Chorążego Przemyſkiego. *Paprocki* zaś pod herbem Oſtoia powiada że Gabryel Gniewoſz z Olexowa, miał za ſobą Tarłownę corkę Staniſława Ochmiſtrza Krolowy Elżbiety. N. Tarło Podczaſzy Krakowſki, mąż y urody y wdzięku w obyczaiach y ſiły wielkiey za Zygmunta Auguſta *u Łukaßa Gornickiego w Dworzaninie fol. 39.* N. Tarłowna była za Skowieſkim, ktorey ſioſtra rodzona Klaſztor Lubelſki Xienią rządziła Zakonu S. Brygity. Paweł Sędzia Ziemſki Lwowſki y Woyſki Stryiſki, mąz na uczonych dobroczynny w roku 1537, chwali go z tey iego ſczodroty na ſiebie *Joan. Cervus Tucholienſis in dedicat, Method. Sacram.* *Paproc:* powiada, że to był ſyn Jędrzeia, *Okolſki* Oycem go piſze Pawła Arcybiſkupa Lwowſkiego, y że we Lwowie u OO Dominikanow pogrzebiony leży: ale ſię myli. Jędrzey Chorąży Lwowſki, miał za ſobą Katarzynę Michowſką herbu Rawicz, z tey było czterech ſynow, Paweł, Jan, Mikołay y Jędrzey. Z tych

Paweł Arcybiſkup Lwowſki, z Dziekana Przemyſkiego, Kanonika Krakowſkiego na tę katedrę wzięty, y laty y obyczaiami poważny, od Zygmunta Auguſta wynieſiony, od Piuſa IV potwierdzony w roku 1561, od Walentego Herburta Biſkupa Przemyſkiego, we Lwowie poświęcony, kędy w roku 1564 złożył Synod ſwoiey Dyecezyi, y na nim przyiął Concilium Trydeńſkie, przenioſł ſię na inſzy świat w roku 1565, *Scrobiſſov. in Vitis Archiep. Leopol.* czyli iako *Starowol. in Monum. chce w roku 1569*, tam o nim powiada, że z młodych lat ſwoich rycerſką traktował, a duchowny ſobie ſtan obrawſzy, ſtał ſię wizerunkiem cnot wſzyſtkich, od zemſty daleki, nikomu nietylko

 nieſzko-

nieszkodzący, ale ani nie naprzykrzony, powściągliwością życia, rostropnością w sprawach znamienity, nadgrobek mu bracia iego wystawili Jan Chorąży Lwowski, Mikołay Chorąży Przemyski, y Jędrzey; a że bez testamentu z tym się pożegnał światem, dla tego, zatargę między niemi y Kapitułą Lwowską, aż na Seymie Legat Papieski Commendonus y Hosius uspokaiali. Po śmierci Pawła, czwartego dnia, trzy słońca się razem na niebie pokazały. Mikołay Chorąży Przemyski, brat Pawła wziął działem Laszki y insze imiona w Ziemi Przemyskiey, mąż według *Dworzanina Gornickiego*, uczony y wymowy gładkiey, *fol. 174*, iego ku naszemu Collegium Przemyskiemu przychylność y dobroczynność zapisała *Histor. tegoż Coll:* w roku 1575: zwano tego Mikołaia Hława, zostawił potomstwo synow y corki, z corek iego Teofila z Laszek żyła z Pawłe Noskowskim Starostą Łomżyńskim. Jędrzey drugi brat Pawła, Chorążym go Sendomirskim pisze *Paproc:* Lwowskim *Acta Castr. Lublinen.* gdzie y żonę y iego dzieci wspominaią, to iest, że miał za sobą Małgorzatę z Koniuch, z ktorey był syn Jędrzey y corki te, Małgorzata Oleśnicka Woiewodzina Lubelska, Anna Chodkiewiczowa Kasztelanowa Wileńska y Elżbieta, siostra zaś iego Katarzyna była za Marcinem Kazanowskim. *Paprocki zaś powiada,* że nie miał potomka płci męskiey, ale tylko corki, a między niemi rachuie Jadwigę czy Annę Noskowską Starościną Rożańską Jędrzeia małżonkę: temu Jędrzeiowi Tarłowi dostały się były działem Szczekarzewice, ktore w Dom Oleśnickich poszły. Janowi zaś Chorążemu Lwowskiemu trzeciemu bratu Arcybiskupa, dostały się dobra Czaple w Ziemi Przemyskiey, poiął w dożywotnią ligę Reginę dziedziczkę na Malczycach Malczycką, ostatnią z tey linii 1548 *Monum. Colleg. Leopol.* Malczyccy, ci iedneyże krwi byli z Boratyńskiemi; z tey spłodził dwie corki, Annę Daniłowiczową Chorążyną Lwowską, Panią y w dowim stanie życia chwalebnego, drugą Jadwigę Hieronima Sieniawskiego Woiewody Ruskiego małżonkę, zawsze stateczną katoliczkę, ta w Panieńskim ieszcze wieku takiego szczęścia była, dla pięknych spraw y obyzaiow swoich, że się o nię Panowie postronni z Węgier y Wołoch starali, iakoż iuż była od Krola Augusta I obiecana w małżeństwo Bogdanowi Woiewodzie Wołoskiemu, *Bielski fol. 644 w roku 1572,* ale się to potym rozchwiało. Synow zaś trzech, Stanisława Starostę Sochaczowskiego y Zwoleńskiego, wspomina go *Histor. Coll. Jaroslav. S. J. w roku 1594. Ms. o Familiach Pruskich* powiada, że Dulska Kasztelana Chełmińskiego y Podskarbiego Wielkiego Koronnego corka, była za Tarłem Starostą Zwoleńskim, takbym rozumiał, że za tym Stanisławem. Corka iego Maryanna pierwsza Xięni klasztoru Radomskiego S. Benedykta y konfundatorka, w roku 1636, z Chełmińskiego Konwentu y z drugą siostrą swoią sprowadzona, *Węgrzynkowicz Posag.*

Jan Karol Kasztelan Wiślicki, Olsztyński y Zwoleński Starosta, dziedzic na Czapli y Janowcu, syn Stanisława Starosty Sochaczowskiego, mąż wielkich cnot y zasług w tey Oyczyźnie: pod interregnum w roku 1632 Rotmistrzem w Woiewodztwie Sendomirskim uchwalony, sto konnych ludzi swoim kosztem uzbroił. *Laudum Sandomir.* Z tegoż Woiewodztwa posłował na Seym w roku 1628, na nasze Collegium Krakowskie u S. Piotra dobroczynny. Wszedł w kontrakty małżeńskie z Maryną z Bobrku Ligęzianką, Hermolausa Podskarbiego W. Koron: corką, ktora po iego śmierci, ponowiła śluby z Xążęciem Koreckim, z niey zostawił dwie corki, iednę z nich Teressę Baldwinowi Ossolińskiemu, synowcowi Kanclerza Koronnego, Staroście Stobnickiemu, z ktorym iednak żadnego niemaiąc potomstwa, zeszła,

drugą

drugą Barbarę młodszą, pierwszym związkiem Janowi Daniłowiczowi Staroście Czerwonogrodzkiemu, drugim Jerzemu Lubomirskiemu Marszałkowi Wielkiemu Koronnemu, y Hetmanowi Polnemu zaślubione: ta Barbara szczegulniey była nabożna do Nayśw: Panny, ktorey do Częstochowskiego Obrazu, dała koronę swoię ślubną szczerozłotą, drogiemi kamieniami obsypaną, suknią także złotem y srebrem prześcielaną, pierzcienie y insze bogate kleynoty. *Niesspork. par. 12 fol. 235,* zeszła z tego świata w roku 1689, w Krakowie u S. Piotra pochowana, ktoremu też mieyscu dobroczynną rękę podała, wniosła w Dom Lubomirskich Janowiec y insze dobra: kędy Ociec iey Jan Karol, y z bratem swoim rodzonym Pawłem leży, o tym pisze *Petricius,* że Mniszkownę w roku 1606 odprowadzał z innemi na Stolicę Moskiewską.

Zygmunt Kasztelan Sądecki, a przedtym Chorąży Przemyski, drugi syn Jana Chorążego Lwowskiego, ten pierwszy do Polski OO Reformatow wprowadził, y Konwent im w Zakliczynie pod tytułem Panny Maryi Anielskiey drewniany fundował w roku 1622, od syna iego potym wymurowany, sam zaś poszedł po zapłatę swoiey ku Bogu szczodroty w roku 1628, leży w Zarkach z nadgrobkiem ktory wypisał *Starowol. in Monum. fol, 798,* gdzie o nim mowią, że był *togâ & sagô clarus.* Miał za sobą Barbarę z Suleiowa Sobkownę, corkę Kasztelana Sendomirskiego, ta swego affektu ku mężowi pamiętny zostawiła przykład: bo kiedy w roku 1606 ten Zygmunt odprowadzał do Moskwy Mniszkownę, gdy iuż Dymitra męża iey zabito, tumultem Moskwa na Polakow tam będących rzuciła się, a między inszemi na gospodę Zygmunta, odważnie im się ten bronił, iakoż w desperowanych okazyach ostatnia nadzieia w broni, ale gdy go Moskwa pod przysięgą ubespieczyła, że go wolno y ze wszystkiemi ludźmi puścić miała, broń złożył: dopiero wiarołomncy, więcey sobie łup y zysk niż słowo y Boga ważąc, dwudziestu trzech ludzi iego zabiwszy, tyleż poraniwszy, y iego samego byliby dobili, gdyby była nie kochaiąca małżonka sobą go nie zastąpiła y poty ich zapalczywości na sobie nie wytrzymała, poki się wielą ran iey zadanych nie zmiękczyli, te się zaś iey nadgrodziły wielką sławą affektu iey ku mężowi, *Petricius lib. 2 Histor. Moschovit.* Zostawił z nią corki trzy, iedna Jadwiga Zakonnica S. Klary w Krakowie u S. Jędrzeia w roku 1617 *Sawicki dedyk. Xiąsk: o wiecznym błogosławieństwie.* Drugą Teofilę, ta poszła za Janusza Xiążęcia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego, *Baran. Literæ Ordinat.* w Tarnowskim kościele wieczną fundacyą uczyniła na Psalterystow, weszła do grobu w Tarnowie 1635. Trzecią Magdalenę, ta gdy sobie świat zmierziwszy, w zakonną Karmelitańską ściśleyszey obserwy ciśnie się fortę, w bramie się wieczności oglądała w roku 1621, ktorey w Tarnowie brat Jędrzey nadgrobek wystawił, *Starowol. in Monum.* zostawił synow trzech, Jędrzeia Proboszcza y Officyała Tarnowskiego, Dziekana Opatowskiego, Kanonika Krakowskiego, ten wdzięczny Bogu za dobrodzieystwa, wszystek się wylał na przymnożenie czci Boskiey: dla tego w Tarnowskim kościele fundował Wikaryow, szkołę y szpital; nad to pewną summę zapisał, od ktorey z corocznego czynszu, kościelny sprzęt y apparat, w należytym mogłby bydź konserowany polerze, kościoły także Opatowski, Biecki, Olpiński, Załassowski, Złocki ozdobił y nadał, świat pożegnał tak przysłużywszy się Bogu w roku 1642. *Starowol. in Monum.* że od S. Stanisława Biskupa w oczywistym z ciężkiey niemocy niebespieczeństwie był uzdrowionym, świadczy iego wotywa zawieszona na pamiątkę tego dobrodzieystwa na Skałce pod Krakowem. Drugi syn Zygmunta.

Zygmunt

Zygmunt Alexander Kaſztelan Przemyſłki dziedzic na Szczekarzewicach
y Melſztynie: *Okolſki* go Kaſztelanem Sądeckim, a potym Bełzkim piſze, a-
le to u mnie pewna, że tych honorow nie miał: bo po śmierci, ſynow iego
tylko Kaſztelanicami Przemyſłkiemi zwano, ale y to pewności nie ma, że
był ten Zygmunt z Xiężny Zbarazkiey urodzony, ſyn Oyczyznę kochaią-
cy, dla ktorey pod Chocim właſnym koſztem ſłuſzny poczet ludzi do boiu
uzbroił Zygmuntowi III Krolowi, toż świadczył Władysławowi IV przeci-
wko Moſkwie, Szwedom, Tatarom, Kozakom, toż Janowi Kazimierzowi
Krolowi pod Bereſteczkiem, wſzędzie y zdrowiem y fortuną ſwoią Oyczy-
ſtey wolności broniąc; poſłował z Krakowſkiego na konwokacyą Warſza-
wſką 1632, gdzie podpiſał konfederacyą generalną, z Seymu zaś 1647 Kom-
miſſarzem zapiſany na rozſądzenie krzywd od pogranicza Węgierſkiego.
Boſkiey czci iak z ſerca przymnażał, dowodem tego ieſt konwent y kla-
ſztor OO Reformatow w Zakliczynie, ktory z fundamentow wymurował,
y iałmużnami ſczodrze ſuſtentował. Tymże OO na dokonczenie fabryki
kościoła pod Toruniem pewną ſummę wyliczył. W dobrach ſwoich Zło-
ta nazwanych kościoł wyſtawił, inſze zaś przybytki Boſkie, to ſrebrem, to
ołtarzami, to rożnym apparatem ubogacił. Zona iego Elżbieta Koſtczan-
ka, corka Jana Koſtki Staroſty Lipieńſkiego, z niey corka Maryanna Lanc-
koronſkiemu Staroście Nowomieyſkiemu dożywotnie poprzyſiężona, Col-
legio naſzemu Krakowſkiemu u S. Piotra dzieſięć tyſięcy na fabrykę wyſy-
pała w roku 1670, *Hiſtor. Coll.* Synowie zaś trzey, Zygmunt, Adam y Mikołay,
pobobno była y corka Alexandra, ktora ſobie Panieńſkie życie obrała w za-
konie S. Franciſzka w Tarnowie, żyła ieſcze 1672. Z ſynow zaś Zygmunt u-
marł młodo. Mikołay Jan pod Chocimem z Sobieſkim Hetmanem Turkow
woiował, *Hiſtor. Coll. Croſn.* był Kaſztelanem Przemyſłkim.

Adam Woiewoda Smoleńſki, ſyn trzeci Zygmunta Alexandra Kaſzte-
lana Przemyſłkiego, zaślubił ſobie Franciſzkę Opalińſką Woiewody Poznań-
ſkiego Krzyſztofa y Czarnkowſkii corkę, ta mu powiła czterech ſynow, Sta-
niſława, Piotra, Michała y Jana. Z tych Michał Kawaler S. Spiritûs we
Francyi, ktora godność w tym tam kroleſtwie tylko *Principes ſanguinis,* albo
wyſokiey familii Parentelatow potyka, a oraz Generał w woyſku Francu-
zkim, w wielkich reſpektach u Ludwika XV Krola Francuzkiego, atoli zſzedł
bezżennie. Jan brat iego.

Piotr Biſkup Poznańſki, Opat Paradyiſki, a przedtym Biſkup Inflantſki
y Suffragan Poznańſki, ſyn trzeci Piotra Woiewody Smoleńſkiego, piękne z
natury przymioty, okraſił niepoſpolitą cnotą, wrodzoną ſubmiſſyą, niepo-
rownaną ludzkością, układnością obyczaiow, czym wſzyſtkich ſerca do ſie-
bie nakłonił, otobliwie Majeſtatu Polſkiego, ktory pewnieby go był na
naywyżſzym w tey Oyczyźnie poſtawił ſtopniu godności, gdyby była śmierć
nieſpodziana nie przyſpiała w roku 1722, ledwie rok na Poznańſkiey prezy-
duiąc, pochowany w Warſzawie u OO Miſſyonarzow, z żalem wſzyſtkich.

Staniſław Kuchmiſtrz Koronny czwarty ſyn Piotra Woiewody Smo-
leńſkiego, miał za ſobą Annę Tarłownę Staroſciankę Goſczyńſką, z tą zpło-
dził corkę Franciſzkę Wawrzyńcowi Lanckorońſkiemu, Podkomorzycowi
Krakowſkiemu, Staroście Stobnickiemu zaślubioną, y ſynow dwoch, z ktorych
ieden Adam Woiewoda Lubelſki, Staroſta Drohobycki, Dolińſki, Zwoleń-
ſki, Złotoryiſki, rzadki bardzo przykład, aby kto tak w młodym wieku, y
tak chwalebnie, wſzyſtkie w Oyczyźnie funkcye zaſczycał, w Roku 18 wie-
ku ſwego Rotmiſtrzem Pancernym, bywſzy wprzod Dyrektorem Woyſko-
wym

wym w Radomiu, Deputatem na Trybunał Koronny, Poſłem na trzy Sey-
my, pod czas interregnum, Marſzałkiem Konfederacyi Woiewodztwa Lubel-
ſkiego, na Seym Elekcyonalny Rotmiſtrzem tegoż Woiewodztwa, potym
Marſzałkiem konfederacyi Sendomirſkiey, Regimentarzem Partyi woyſka
Koronnego, Marſzałkiem Generalney konfederacyi Dzikowſkiey, po tych
ſtopniach w dwudzieſtym drugim roku wieku ſwego Woiewodą Lubelſkim,
tudzież Marſzałkiem Trybunału Radomſkiego 1737. Sprzyſiągł ſię był dożym-
wotnie z Dorotą Tarłowną Kanclerzanką koronną, wdową po Staniſławie
Chomentowſkim Woiewodzie Mazowieckim, Hetmanie polnym koron-
nym, ale *ſterilis* z nią.

Gabryel Kaſztelan Radomſki, Marſzałek Krolowy Katarzyny, Staroſta
Chełmſki, Chęcińſki, Lubaczowſki, Kowelſki, co znać z nadgrobku iego, *u
Grzegorża Samboritana in Epigram. y w roku 1553* podpiſał liſt dany Uſtrzy-
ckim, w tymże roku był na weſelu Krola Auguſta, *Orichow. in paneg, Nupti-
ali, y Royzius, in Chiliaſt.*

Jan Krayczy Koronny, Staroſta Pilźnieńſki, brat rodzony Gabryela Ka-
ſztelana Radomſkiego, na weſelu Zygmunta I Krola Polſkiego z Boną Sfor-
cyą; na kopie gonił, z Kazimierzem Margrabią Brandeburſkim, ktorego lu-
bo dobrze w tey ſztuce wypolerowanego, kopią z konia zwalił, *Bielſki fol.
540,* z tą ſwoią dzielnością ieſcze ſię popiſał na kongreſſie Wiedeńſkim wie-
lu Monarchow Europeyſkich w roku 1515, kędy mu wſzyſcy dank przyznali,
z ſiły y męſtwa, *Biel. fol. 531,* kładą go *inter præſentes* na liście Zygmunta I w
roku 1531 *u Paproc, fol. 506, y u Nakiel. w Miechow. 1540 fol. 630,* miał za ſobą An-
nę corkę Tarnowſkiego Kaſztelana Sądeckiego, z ktorą dobra, Krzyż nazwa-
ne, weſzły w Dom Tarłow, zoſtawił corkę iednę, ktora poſzła za Jerzego
Jazłowieckiego Woiewodę Ruſkiego y Hetmana Wielkiego Koronnego,
Paprocki pod herbem Leliwa y Abdank, ſynow zaś dwoch, Jana y Mikołaia, z
tych Mikołay Chorąży Sendomirſki, czyli iako chce *Orichovius in paneg. Nupti-
ali,* Przemyſłki w roku 1553, kiedy y z bratem ſwoim Janem w liczney ka-
walkacie aſſyſtował na weſelu krolewſkim: chwali go y *Lukaſz Gornicki w
ſwoim Dworzaninie fol. 167,* że był między Dworzanami krolewſkiemi naycel-
nieyſzy, żona iego Jadwiga z Zmigroda Stadnicka, tylko ſię iednak iedna
corka po nim zoſtała, Jadwiga zkolligowana z Jerzym Mńiſzkiem, na ten
czas Kaſztelanem Radomſkim, a potym Woiewodą Sendomirſkim, *Paprocki.*

Jan Woiewoda Lubelſki, Staroſta Pilźnieńſki, ſyn drugi Jana Kraycze-
go Koronnego, w ktorego ślady wſtępuiąc, dziwnie był ſzczęśliwy y dziel-
ny, w gonitwach z kopiią, czego dał dowod *według Orzechowſk:* na weſelu
krolewſkim 1553, a w roku 1557 iuż Chorąży Lwowſki, z Seymu 1567 nazna-
czony Kommiſſarzem do dyſtrybuty pieniężney, *Conſtit. fol. 147* (tenże
czy inſzy Jan był Kaſztelanem Małogoſkim, Staroſtą Pilźnieńſkim w roku
1565, iako ſię podpiſał *na liście Krola Auguſta danym Miaſtu Lwowſkiemu*) zoſta-
wſzy Kaſztelanem Radomſkim, y Staroſtą Łomżyńſkim, podpiſał 1569 na Sey-
mie Lubelſkim reſtytucyą Podlaſza do Polſki, *Conſtit: fol. 154,* y Unią Litwy z
Koroną, *fol. 170;* pod ktory czas Krol Zygmunt Auguſt, puścił mu w tenu-
tę dobra: Woynie, Kodyniec, Łomazy w Podlaſzu, ktore dobra konferuiąc
mu, chwali go w tym przywileiu, że od młodości ſwoiey nienadweręzoną
wiarę y Majeſtatom uſługi świadczył. *Jeſt ten liſt krolewſki w Proceſſie rozgrani-
czenia między Woiewodztwy Podlaſkim y Breſciańſkim,* ale on potym te dobra zpu-
ścił pierwſzemu ich Poſſeſſorowi, Euſtachiemu Wołowiczowi Podkanclerze-
mu Litewſkiemu, krzeſło Lubelſkie wziąwſzy. W roku 1576 iezdził w po-

ſelſtwie do Stefana Batorego Xiążęcia Siedmiogrodzkiego, ofiaruiąc mu od Stanow Rzeczypoſpolitey tron Polſki, y przyſięgę na *pacta conventa* od niego odebrał, *Conſtit: fol: 250:* podpiſał także liſt tegeż Krola przeciwko Gdańſczanom *u Fridwalda.* W roku 1586 na konfederacyi Kapturu Krakowſkiego, uproſzony, żeby pod czas interregnum praw Oyczyſtych przeſtrzegał, y mięſzaiących pokoy domowy powściągał, nawet tamże dano mu moc, gdyby iakie od poſtronnych potencyi nagliło niebeſpieczeńſtwo, żeby Małopolſkie Woiewodztwa poſpolitym ruſzeniem do broni zwołać. *Conſtit: fol: 401.* W roku 1587 Zygmuntowi III na elekcyi zprzyiał, y za nim podpiſał edykt Ziazdu Wiślickiego, *Conſtit: fol: 439,* a potym y radą y ręką dobra Oyczyzny bronił, w Krakowie w ten czas obecnym będąc, kiedy Maxymilian Arcy-Xiążę Auſtryi od drugiey ſtrony obrany iuż był w granice Polſkie wtargnął, *Conſtit: fol: 442.* Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Lezeńſką, ta mu powiła dwie corki, drugi raz z Agnieſzką z Pieſkowey Skały Szafrańcowną Woiewodzanką Sendomirſką, y z nią miał ſynow y corki. Z corek iego iedna zkolligowana z Starzechowſkim Podkomorzym Podolſkim, druga z Staniſławem Branickim Miecznikiem Koronnym, trzecia Jadwiga z Piotrem Balem Podkomorzym Sanockim, ta była z Szafrańcowny urodzona, z ſynow iego Jan Staroſta Pilżnieńſki, życie to w młodym wieku zkończył w roku 1594, *Joan: Daniecki Epicedia.* trzymał ten Woiewoda pod interregnum na pograniczu Węgierſkim 800 iezdnych y tyleż pieſzych, *Biel: fol: 651.*

Piotr Alexander Woiewoda Lubelſki, Staroſta Pilżnieńſki, ſyn drugi Jana Woiewody Lubelſkiego z Szafrańcowny, ta owdowiawſzy, o niczym bardziey nie myśliła, iako żeby ſię była z kościołem katolickim poiednała, do tego y temu ſynowi ſwemu Piotrowi powodem była, że y on Rakowſkich błędow odſtąpiwſzy w roku 1615, do prawowierney owczarni powrocił ſię w raz z matką, y tę przezacną Familią znowu na tor prawdy y wiary katolickiey wykierował, z ktorego niegdy w dziadu ſwoim wyłączyła ſię; chciała pobożna Matka y corkę Balową, to przykładem ſwoim to Macierzyńſką perſwazyą do tegoż nakłonić, ale wſzyſtkie zabiegi ſkutku pożądanego nie wzięły. *Cichoc: Alloqu: Oſecen: lib: 1 cap: 12.* Był ten Piotr Alexander w przod Kaſztelanem Lubelſkim, Pan na dobro Oyczyzny przezoru wielkiego, we wſzyſtkich funkcyach na ſiebie włożonych dzielny, iakoż z Seymu 1629 zapiſany, zaſiadał na ſądach fiſzkalnych Trybunału Radomſkiego, *Conſtit. fol: 12,* z konwokacyi Warſzawſkiey delegowany do rewizyi Skarbu Koronnego, *Acta interregni,* z Seymu 1638 Kommiſſarz do rozeznania granic między Woiewodztwy Podlaſkim, Lubelſkim, y Brzeſkim Litewſkim, *Conſtit: fol: 25,* w roku 1648 podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Działyńſką Woiewodzanką Chełmińſką *według Baranow:* rozumiałbym, że albo Mikołaia, albo Staniſława Działyńſkich Woiewodow Chełmińſkich corką, z tey był ſyn Jan. Drugi raz z Jadwigą z Brzezia Lanckorońſką, boday nie Hieronima Łowczego Sendomirſkiego corką, z tey ſię zoſtały dwie corki, iedna z nich Łukaſzowi Czermińſkiemu, Kaſztelanowi Zawichoyſkiemu, Helena Staniſławowi Gozdzkiemu, Staroście Stężyckiemu zaślubione, y ſynowie czterey, Karol, Staniſław, Zygmunt y Alexander: byłoć ich wprawdzie więcey, ale młodo pomarli, iako Władyſław, Kazimierz, Stefan 1630 w ſzkołach Akademii Krakowſkiey, Mikołay, ktorego gdy z cudzych kraiow powraca, w Lowanium w roku 1632 zabito.

Jan Woiewoda Sendomirſki, a przedtym Lubelſki, z tego ſię przeſiadł na Sen-

na Sendomirſkie w roku 1665, ſyn Piotra Alexandra Woiewody Lubelſkiego z Działyńſkii, złączył ſię był dożywotnie z Anną corką Mikołaia Xiążęcia Czartoryiſkiego Woiewody Wołyńſk: ta mu powiła dwie corki, Izabellę z Benedyktem Sapiehą, Podſkarbim Wielkim Litewſkim zmowioną, ieſt iey ſczodrobliwości na honor Boſki pamiątka w kościele naſzym Brzeſkim, nalewka z miednicą ſrebrna, ornaty y inſze ozdoby w roku 1679 nadane, *Annuæ Coll:* Drugą, ktora ſobie Panieńſkie życie obrała w zakonie Panien Wizytek w klaſztorze Krakowſkim, y Xienią była w roku 1702. Synow czterech, Bartłomieia, Jana, Mikołaia y Kazimierza. Był ten Jan Oyczyźnie w rożnych okazyach dobrze zaſłużony, przeciwko Moſkwie, Turkom y Abazy Baſzy, Szwedom w Pruſiech, przeciwko Kozakom y Tatarom mężnie ſtawaiąc, wſpominaią go *Konſtytucye 1661 fol: 27, 1674, fol:* 14. Do Częſtochowy do obrazu Matki Bożey cudami wſławioney dał Statuę ſrebrną, *Nieſſpork: p. 12 fol: 329.* Druga żona iego Kryſtyna Zborowſka, Kaſztelanka Oświecimſka.

Bartłomiey Biſkup Poznańſki, ſyn Jana Woiewody Sendomirſkiego, wprawdzieć żeby ſię był uchylił od Prelatur y honorow duchownych, wſtąpił *ad Congregationem Miſſionariorum Galliæ,* y tam świątobliwie życie prowadząc, zaſłużył to ſobie, że Kommiſſarzem rządził ich w Polſcze Kongregacyą: nie mogła ſię iednak długo taić cnota iego, Auguſt II Krol Polſki do Infuły go Poznańſkiey poſunął, nie tylko o nię nie zabiegaiącego, ale y wyłamuiącego ſię, tak dalece, że go aż Rzymſkim rozkazem, żeby ią przyiął, przyciſnąć było trzeba. Poznać to z tego, co piſze do niego Kardynał Pauluci, w tę słowa: *Opinionem, quam Sanctiſſimus de eximia, multorumquè ſermonibus celebrata virtute Tua jam pridem meritò gerebat, Epiſtola Tua ad ſuam Sanctitatem ſcripta, maximè confirmavit. Quod enim Te nullius pretii hominem appellas, & ad Epiſcopale munus obeundem ineptum, id pro magno probitatis modeſtiæque Tuæ argumento, ſua Sanctitas habuit. Quamobrem etſi plurimum laudat Chriſtianam humilitatem Tuam, Tuo tamen deſiderio ſatisfacere non poſſe, cenſet; imo Tecum ſuper quocunque voto, a Te quomodolibet miſſo, de non acceptanda ulla Eccleſiaſtica dignitate, quamvis ſponte oblata, nec non quocunque juramento, ſi quod forſan ea ſuper re præſtiteris, ita, ut illis non obſtantibus, ad Poſnanienſem Cathedram aſſumi liberè ac licitè poſſis & valeas, diſpenſare, votumq; & juramentum hujusmodi Tibi ad effectum prædictum benignè relaxare conſtituit. Spectata eſt Sanctiſſimo prudentia Tua cum ſingulari Divini honoris Zelo conjuncta: y tam daley.* Zył na tym Biſkupſtwie od roku 1710, do roku 1716, tak, iako na dobrego Paſterza należało, ſam do ludzi z ambony kazał, luboć życie iego pobożne za naylepſze kazanie ſtało. Publiczne exceſſa karał przykładnie, y owſzem ſami ſię niektorzy od złych uczynkow powściągali, na ſamę obecność iego. Uſychał od żalu gdy co uſłyſzał zdrożnego od praw y przykazań Boſkich, a po Apoſtolſku, nic ſię na żadne reſpekta nie oglądaiąc, y naywyżſzym władzom mowił prawdę, gdzie ſzło o Boga; w drodze z Warſzawy do Poznania, poſzedł na drogę wieczności.

Jan, Kiiowſki, a potym Poznańſki Biſkup, ſyn drugi Jana Woiewody Sendomirſkiego, młodſze lata w Zakonie Societatis JESU polerował, w kapitule potym Krakowſkiey Archidyakonem zaſiadał, z tey do Infuł wzięty 1717, a z Kiiowſkiey na Poznańſką przeſadzony w roku 1722, koniec życia y Paſterſkiey funkcyi odebrał w roku 1732, a Sukceſſora na tey katedrze, Staniſława Hozyuſza. Był ten Jan pobożny, nikomu nie naprzykrzony, ſubmiſſyi przedziwney, w życiu ſwoim wſtrzemięźliwy, na uboſtwo miłoſierny, boſo w kapie pod czas Jubileuſzu w Krakowie kościoły obchodził z zbudowaniem wſzyſtkich.

Mikołay, Cześnik Litewſki, ſyn trzeci Jana Woiewody Sendomirſkego, poſłował na konwokacyą 1696, kędy podpiſał konfederacyą generalną Warſzawſką, złączył ſię był dożywotnie z Heleną Jana Ogińſkiego Woiewody Połockiego, y Hetmana Polnego Litewſkiego corką, wdową po Izaykowſkim Marſzałku Kowieńſkim, atoli z nią żadnego potomſtwa nie było. Kazimierz, Staroſta Goſczyńſki czwarty ſyn tegoż Jana, *1mo voto* miał za ſobą Ludwikę Zelecką, Łowczankę Koronną, *Załuſki Mowy rożne fol: 16 y 67*, z niey corka iedna, poſzła za Pawła Prazmowſkiego Staroſtę Łomżyńſkiego: y ſyna Jozefa, *2do voto* poiął Franciſzkę Xiężniczkę Wiſniowiecką, Woiewodzankę Bełzką, ta mu powiła te corki, Annę, Staniſława Tarła Kuchmiſtrza Koronnego, Maryannę Zygmunta Działyńſkiego dziedzica dobr Kurnickich małżonki, y Helenę Pannę. Jozef, ſyn Kazimierza, także Staroſta Goſczyńſki, z Męcińſkii zoſtawił dwoch ſynow, z tych ieden Michał, obrał ſobie Zakon Kaznodzieyſki, do ktorego wſtąpił, drugi Adam Staroſta Goſczyńſki, wkroczył w związki małżeńſkie z Mirzeiowſką Kaſztelanką Zakrocimſką.

Karol, drugi ſyn Piotra Alexandra Woiewody Lubelſkiego z Lanckorońſkiey, naprzod Woiewoda Lubelſki, ktore krzeſło zpuściwſzy bratu ſwemu rodzonemu Staniſławowi, wziął pieczęć mnieyſzą Koronną, iuż nawet po śmierci Donhoffa zpadła na niego y wielka, ale nim do Seymu przyſzło, on tym czaſem życie ſwoie zapieczętował 1703, żona iego z Babina Pſzonczanka, Adama Podkomorzego Lubelſkiego, herbu Janina, corka, ta mu powiła te corki, Jadwigę Janowi Lanckorońſkiemu Kaſztelanowi Radomſkiemu, Dorotę *1mo voto* Staniſławowi Chomętowſkiemu, Woiewodzie Mazowieckiemu, Hetmanowi Polnemu Koronnemu, *2do voto* Adamowi Tarłowi, Woiewodzie Lubelſkiemu, Tereſſę pierwſzym związkiem Alexandrowi Przyiemſkiemu Podſtolemu Koronnemu, drugim Franciſzkowi Wielopolſkiemu Woiewodzie Krakowſkiemu zaślubione, Elżbietę ta ſobie Pánieńſkie życie na świecie obrała, Annę Angelę y Magdalenę, te zakonną Profeſſyą Bogu ſię na ſłużbę poświęciły, w klaſztorze Krakowſkim Panien Wizytek, z ktorych iedna na nową fundacyą do Lublina przenieſiona, tymi czaſy klaſztor ten rządzi, y ſyna Adama. Powrociwſzy ten Karol z cudzych kraiow, udał ſię na dwor Jana Kazimierża Krola, od ktorego wziął Staroſtwo Stężyckie; na Seym *abdicationis* poſłem będąc, zdolny do naywyżſzych urzędow pokazawſzy umyſł, częściey potym tę funkcyą piaſtował, na Trybunale Koronnym deputatem zaſiadał, ba y Marſzałkiem, a podczas interregnum po śmierci Krola Michała, Sędzią Kapturowym Sendomirſkim, y tychże ſądow Marſzałkiem; w tymże Woiewodztwie taką miał u wſzyſtkich miłość y eſtymacyą, że go z godnemi kreſkami, na Podkomorſki urząd upraſzały braterſkie affekta, Na on ſuffragia ſwoie chętnie wſzyſtkie zpuścił na Marcina Dębickiego. Kommiſſyą Lwowſką z tegoż Woiewodztwa delegowany, żeby ſię była płonnie nie rozeſzła ſwoim przemyſłem wyrobił. We wſzyſtkich zaś tych ſprawach, ſądach tak Trybunalſkich, iako y Pieczętarſkich, świątobliwie tego przeſtrzegał, żeby Bog był w cale y ſumnienie, inaczey ſię nigdy do modlitwy nie rzucił, tylko klęcząc albo ſtoiąc y z odkrytą głową, by też w nayciężſze mrozy; kościoł w Wiſniowy z fundamentu wywiodł, nadał, y ozdobił rożnym apparatem kościelnym, tamże ſzpital dla ubogich wyſtawił, do Częſtochowy krom innych upominkow, oddał Matce Boſkiey, dwa lichtarze złote, *Nieſſpork. p. 12 fol; 329*, Przeczuwſzy śmierć bliſką od dworu ſię krolewſkiego do Lublina uchylił, kędy dyſpozyzyą wſzelaką, tak co do fortuny iako y do duſzy uczyniwſzy, gdy nad konaiącym Pſalm *Miſerere* mowiono

wiono, on mowę im przerwawſzy, zawołał: *Jam miſertus eſt mei Deus*, y wkrotce potym ſkonał, ciało iego w Lublinie u OO Reformatow złozone, iakom ſłyſzał, do tych czas nieſkażone, dnia oſtatniego oczekiwać będzie.

Adam Woiewoda Lubelſki, a przedtym Stolnik Koronny, Staroſta Stężycki, Błońſki y Janowſki, ſyn Karola Podkanclerzego Koronnego, mąż iak w radzie, tak y w ręku ſilny, męſtwa ſwego dał dowody w wielu okazyach, oſobliwie iednak pod Kaliſzem przeciwko Szwedom. Rady iego doznała Oyczyzna, to kiedy poſłował na rożne Seymy, y na konwokacyą w roku 1696, gdzie podpiſał konfederacyą generalną; to kiedy wotował w Senacie, albo na Kommiſſyach zaſiadał, umarł 1719 dalſzym honorom, ktore go czekały y przyſługom Oyczyźnie, wydarty; żona iego druga, Maryanna Potocka, Felixa Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego Koronnego corka, ktora była *1mo voto* za Staniſławem Jabłonowſkim Oboźnym Koronnym, ale z niey żadnego potomſtwa nię było, ta mu nadgrobek wyſtawiła u OO Reformatow w Lublinie. Pierwſza zaś Dorota Borkowſka Duninowna Kaſztelanka Połaniecka, z tey ſyn Karol Staroſta Stężycki Marſzałkował na Kommiſſyi Radomſkiey, y poſłem ſtawał na Seymach, żona iego Grabińſka Kaſztelanka Sanocka.

Staniſław naprzod Kaſztelan Zawichoyſki, a potym Woiewoda Lubelſki, ſyn trzeci Piotra Alexandra Woiewody Lubelſkiego z Lanckorońſkiey, Rotmiſtrzem pod Wiedniem y Strygoniem ſtawaiąc, z męſtwem ſię ſwoim na Turkow chwalebnie popiſał; z laſką Marſzałkowſką w Trybunale Koronnym zaſiadaiąc, ſprawiedliwości y ſłuſzności ſamey w dekretach ſwoich przeſtrzegał, Kommiſſarſkie funkcye na ſiebie włożone piaſtuiąc, zawſze w nich dobra Oyczyzny upatrował: z Seymu Lubelſkiego 1703 Kommiſſarzem zapiſany, do odbierania y zrewidowania Skarbu Koronnego, *Conſtit, fol: 13*. Rok 1705 oſtatnim był terminem życia iego. Zręczył ſię był pierwſzym ſlubem z Tereſſą Chełmſką, Podſtolanką Krakowſką, ale z nią bezdzietny; drugim ślubem z Tereſſą Borkowſką Duninowną, Kaſztelanką Połaniecką, z tey ſię zoſtało pięć corek, Anna z Franciſzkiem Cetnerem Woiewodą Smoleńſkim, Magdalena *1mo voto* z Franciſzkiem Szembekiem, Stolnikiem Koronnym, *2do* z Jerzym Lubomirſkim, Woiewodą Krakowſkim, Konſtancya z Jozefem Mniſzech, Marſzałkiem Wielkim Koronnym, dożywotnie zmowione: Czwarta Franciſzka życie ſwoię poświęciła Bogu w klaſztorze Sendomirſkim Zakonu S. Benedykta, ktory temi czaſy Xienią rządzi z wielką roſtropnością y życia świątobliwością. Piąta Ludowika, Zakonnica S. Norberta w Buſku.

Jan Woiewoda Sendomirſki, a przedtym Lubelſki, Kamieniecki, Latyczewſki, Medycki, Sokalſki Staroſta, ſyn Staniſława Woiewody Lubelſkiego z Borkowſkiey, z funkcyi ktore na ſobie utrzymywał, poznać iego zaſługi w Oyczyźnie. Poſłował albowiem w młodych leciech na Seym koronacyi Auguſta wtorego, Pułkownikował regimentowi konnemu, a potym z rady Warſzawſkiey y pieſzemu; Marſzałkował w Trybunale Koronnym 1711. Wziął potym Podſtolſtwo Koronne y Staroſtwo Grabowieckie, w roku 1717 Generałem Laitnantem zoſtał, a we trzy łata Marſzałkiem Trybunału Koronnego, na Kommiſſyi Radomſkiey kilka razy Kommiſſarzem ſtawał, po dwakroć tamże laſkę piaſtował. Deputatem do Konſtytucyi naznaczony 1718 y 1726, gdzie wielkiey pracy w korrekturze Trybunału y w Ordynacy Xięſtwa Kurlandzkiego dołożył; iuż był y wielkim Poſłem do Rzymu naznaczony w Intereſie Opactw, ale to potym traktatem w Polſcze zakończył. Zadney w Oyczyźnie okoliczności, publicznego intereſſu nie było, ktorego by on, albo

bo nie dotarł zupełnie, albo nie ułacnił, na kościoła Lubelſkiego OO Miſſyonarzow fabrykę, znaczną ſummę poświęcił. Trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Maryą Lubowiecką Starościanką Oświecimſką, ale ſię to małżeńſtwo rozeſzło, drugi raz z Elżbietą Modrzieiowſką Podſkarbianką Nadworną Koronną pozoſtałą wdową po Alexandrze Łaſczu Woiewodzie Bełzkim, trzeci raz z Elżbietą Branicką Woiewodzanką Podlaſką, ktora pierwey żyła z Xawierem Potockim Staroſtą Sokalſkim, wſzakze z żadną potomſtwa nie zoſtawuie. Brat iego rodzony Hieronim po odprawioney deputacyi na Trybunale Koronnym w roku 1717 młodo y bezżenny przenioſł ſię na inſzy świat, w Kazimierzu u OO Reformatow pogrzebiony.

Alexander, Kaſztelan Zawichoyſki, Staroſta Nowomieyſki, ſyn czwarty Piotra Alexandra Woiewody Lubelſkiego z Lanckorońſkii, umarł 1683, miał za ſobą Joannę z Sztembergu Koſtczankę, Stanisława Franciſzka Koſtki Staroſty Lipieńſkiego corkę, z tey zrodził cztery corki, Tereſſę Alexandrowi Potockiemu Woiewodzie Smoleńſkiemu, Konſtancyą Podoſkiemu Podkomorzycowi Rożańſkiemu zaślubione, Ludowikę y Katarzynę Zakonnice S. Benedykta w Jarosławiu, z ktorych iedna temi czaſy gdy to piſzę, rządzi tameczny klaſztor Xienią, ſyn zaś Kazimierz, żona iego Oſſolińſka, oboie iednak młodo pomarły, z okazyi, że im niedzwiedź domowy od kogoś rozdrażniony, dwoch ſynow rozſzarpał, *Duryew; Niezeſſła pamięć fol: 90.* Zygmunt, Staroſta Pilżnieńſki, ſyn tegoż Piotra Alexandra Woiewody Lubelſkiego z Lanckorońſkii, zſzedł z tego świata w roku 1689, żona iego Hrabianka Tarnowſka, z ktorey ſię zoſtało trzech ſynow, Jozef także Staroſta Pilżnieńſki, temu żona cudzoziemka de Lerenkey tylko corkę powiła Tereſſę, ktora *primo voto* żyła z Przebendowſkim Kaſztelanem Elbląſkim, *2do* z Potulickim Woiewodą Czerniechowſkim: Jan drugi ſyn Zygmunta Staroſty Pilżnieńſkiego, ten z Wilczewſką pozoſtałą wdową po Kuropatnickim, nie zoſtawiwſzy żadnego potomka, wſzedł młodo do grobu. Trzeci Franciſzek, Kaſztelan Lubelſki, Staroſta Wieluńſki, deputat na Trybunale Koronnym, w roku 1726, dni y lata ſwoie zakończył w roku 1731, po ktorym wziął Kaſztelanią Lubelſką Jozef Sołtyk, Młodzianowſka Kaſztelanka dwie mu tylko corki powiła, z ktorych iedna wydana za Kuropatnickiego, ale ſię rozwiodło to małżeńſtwo, potym poſzła za Michała Morſztyna Kaſztelanica Radomſkiego, druga Tereſſa żyie z Rudzińſkim Kaſztelanicem Czerſkim. Krom tych ieſczem ſię doczytał, że Jadwiga Tarłowna była za Bartłomieiem Leſkim. N. Tarłowna była za Jędrzeiem Chodkiewiczem Podſtolim Litewſkim, *Geneal: Chodkiew:* koło roku 1576, N. za Macieiem Ogińſkim Łowczym Litewſkim, o tymże czaſie *Geneal: Oginſ:* N. miał za ſobą Helenę Morſztynownę. Małgorzata była za Janem Myſzkowſkim, Kaſztelanem Zarnowſkim.

Tarnawa herb.

KRzyż ſzeroki biały bydź powinien w czerwonym polu, przy nim niſko z boku lewego tarczy, Xiężyc rogami obiema do krzyżow obrocony, barkiem do tarczy, iakby ſtoiący na iednym rogu, żołty czy złoty, na hełmie pięć pior ſtruſich, tak go opiſuią: *Paproc: w Gniazdzie fol: 99. o herbach fol: 454, Okol: tom: 3 fol: 220, Biel: fol: 188 Kleynoty, fol: 86.* Wſzyſcy ſię ci autorowie na to zgadzaią, że ten herb z Rodu wyſpy do Polſki przynieſiony, ale w Polſcze naſzey, nazwiſka tego Tarnawa nabył, od gory Tarnawy, pod ktorą za powodem Rycerza mężnego te-

go tego herbu, Polacy znaczne zwycięſtwo z nieprzyiaciela odnieśli, Xiężyc także w Polſcze do krzyża przydany, *według Paproc:* od Bolesława drugiego Monarchy Polſkiego, Kawalerowi odważnemu Bogusławowi koło roku 1068: atoli co ſię Rodu wyſpy tycze, na tey nie rychło kawalerya S. Jana Jerozolimſka, ktorą dziś Maltańſkiemi zowiemy; bo aż w roku 1308 oſiadła, *według autorow,* a u nas w Polſcze, że iuż dobrze familianci herbu Tarnawa przed tym rokiem zagościli, poznać z *Nakiel: Miechow: gdzie fol: 70* piſze, że Budywoy Tarnawczyk wieś Goresławice dał, darował klaſztorowi Miechowſkiemu, koło roku 1220, y z tego, że Jan tegoż herbu w roku 1258 z Dziekana Gnieźnieńſkiego wzięty był na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie: o tym piſze *Damalewicz in Vitis Archiep: Gneſn:* że wezwany był do Rzymu od Alexandra IV Papieża, y tam od niego konſekrowany (wſzakże *Janicius* rok kładzie 1260) zaraz na początkach ſwoich w Archidyecezyi rządow, zaſtał dobra zpuſtoſzone, tak w Wielkieypolſcze od woyſka Polſkiego, iako y Łowicki klucz od Litwy aż tam zaciekłey, a ogniem y mieczem wſzyſtko puſtoſzącey. Bolesława Wſtydliwego Xiążęcia Polſkiego, o to że Pawła Biſkupa Krakowſkiego wziął w ſekweſtr, cenſurami kościelnemi obłożył, y przymuſił do tego, że nie tylko puścił go wolno, ale też ieſcze dwiema ſty grzywien ſrebra ukontentował: ſektę biczuiących ſię, ktora tu ze Francyi do nas zabiegła, z Polſki wypędził: wyzuł ſię ze śmiertelności w roku 1271, iak inſi chcą: był ten Jan y nauką y cnotą u wſzyſtkich w wielkim ſzacunku.

Herbowni.

Borucki
Broniewſki
Byſtram
Gałęzowſki
Gorzkowſki
Jagnińſki
Kleczkowſki
Malczewſki
Petryk
Radlińſki
Sinicki
Slanka
Stryińſki
Tarczewſki
Targowicki
Tudorowiecki
Zaiączkowſki.

TARNAWSKI *herbu Janina* w Kaliſkim Woiewodztwie. O Alexandrze Tarnawſkim ieſt *Konſtytucya 1609 fol; 895*, ieden z nich gdy Roman Sanguſzko Hetman Litewſki, Uły miaſta dobywał, pierwſzy na mury tey fortecy zkoczył.

TARNAWSKI *herbu Sas* w Sanockiey Ziemi. Staniſław Tarnawſki Kanonik Przemyſłki, mąż uczony, y w Xięgach ſię kochaiący, ktorych znaczną liczbę po śmierci zoſtawił. Mikołay brat iego, zpłodził ſyna Staniſława Chorążego Sanockiego z Stadnickii, z Humnickii zaś Jozefa, Zygmunta. Jędrzey brat Staniſława y Mikołaia, zrodził ſyna Mikołaia, y w naukach y w rycerſkich dziełach poleru znacznego, ludzkość przy tym ku wſzyſtkim wielka ſię w nim wydawała, po śmierci pochowany w Dembicy; zoſtawił z Prochańſkii Anny potomſtwo. Krzyſztof brat iego Rotmiſtrz pod Połockiem y Wielkołukami za Stefana Krola, na ubogich miłoſierny, żył bezżennie. Jozef zakonne ſobie życie obrał. N. ſynowiec Krzyſztofa, poiął Soiecką. Stefan Chorąży Zydaczewſki poſeł na Seym 1670.

TARNOWIECKI *herbu Topor* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Z tych ieden był Rotmiſtrzem w Moſkwie pieſzych ludzi, na wſzyſtkich expedycyach za Stefana Krola. Jakub Alexander z Leśnika Tarnowiecki w Woiewodztwie Krakowſkim 1674. Anna Jędrzeia Kośmiana Piſarza Grodzkiego Kraſnoſtawſkiego małżonka. N. Marſzałek Dworu u Xiężny z Zaſławſkich Marſzałkowy Koronney Lubomirſkiey umarł 1696, leży w Krakowie u S Piotra. Staniſław, żona iego Skorucianka Katarzyna, Anna była za Ludwikiem Niwickim, druga za Antonim Bogdańſkim Podczaſzym Łęczyckim.

***TARNOWSKI** *herbu Bogoria* w Kaliſkim Woiewodztwie; iedneyże dzielnicy z Gwiazdowſkiemi. Jan Tarnowſki Proboſcz Pyzdrſki, drugi Piſarz Ziemſki Kaliſki w roku 1518, na liście kościoła Broniſzowſkiego podpiſani.

TARNOWSKI *herbu Jelita* w Woiewodztwie Sieradzkim. Jan Tarnowſki z Ziemi Wieluńſkiey Deputat na Trybunał Koronny 1694. Jan Kanonik Gnieźnieńſki, Kanclerz Kuiawſki, Proboſcz Piotrkowſki Viceprezydent Trybunału Koronnego 1721 y 1725. Maciey w Woiewodztwie Sieradzkim 1674. Tereſſa Staniſława Mikołaia Kobielſkiego Łowczego Rawſkiego małżonka. N. Kaſztelan Konarſki, ktorego ſynowie ludzie rycerſcy.

TARNOWSKI *herbu Leliwa* w Krakowſkim Woiewodztwie y w Ruſkim, Dom ſtarożytny y w zaſługi y w honory w tey Oyczyźnie ieden z naypierwſzych. Wſzyſcy ſię na to zgadzaią, że od Spicimirza ktory tu od Renu do Oyczyzny naſzey przyſzedſzy, oſiadł; ſwoy początek ta przezacna Familia wzięła, czego popiera *Długoſz: ſub tempore Vladislai primi advenit, Spicimirium primarium authorem habuit, qui ex priſco ignile deferebat, dum ex Rheno venit, ſed proceſſu dierum, in ea domo Polonorum, quæ defectuoſam lunam cum ſtella deferebat, ſe conjunxit & inivit; in qua viri providi, induſtrioſi, Reipub: ſtudioſi.* Z tego wniść trzeba, że ten Spicimir nie przyſzedł do Polſki z herbem Leliwa, ale że go tu za ſwoy Oyczyſty przyiął, y że Leliwa w Polſcze iuż dobrze kwitnął przed przyściem iego. Druga, czas przyścia Spicimirowego do tego kroleſtwa zwalaią na rok 1280, a *Długoſz piſze*, że ieſcze za Władyſława Pierwſzego, to ieſt za Władyſława Hermanna, ktorego śmierć przypadła na rok 1102: przydaie *Paprocki* y inni, że ten Spicimierz założył wieś od ſwego imienia nazwaną, ktorą potym darował Arcybiſkupowi Gnieźnieńſkiemu, *według Crom: lib; 5.* Ale ſię w tym mylą, bo ten Spicimir był inſzego herbu, y przodek wſzyſtkich Ogończykow, od ktorego kwitnela Familia Ogonow, iako *Długoſz wſpomina w hiſtoryi ſwoiey* Pawła Spicimiera Ogona. Przodek zaś Domu Tarnowſkich, nie ry chło potym w kroleſtwie naſzym zawitał, iako ſię zaraz powie.

Spicimir, naprzod Woiewoda Krakowſki, z ktorego krzeſła przeſiadł ſię na Kaſztelanią Krakowſką w roku 1330, z tym ſię tytułem podpiſał na liście Kazimierza Wielkiego *u Łaſkiego w ſtatucie fol: 167. Ten według Warſzawickiego Orat: de Laud: Tarnow: y Łobzyńſki in Acroam:* założył dwa Miaſta, Tarnow y z zamkiem y Melſztyn, na co przywodzą y przywileie klaſztoru Przeworſkiego w roku 1391. Tenże *Łobzyn: powiada*, że miał za ſobą Gertrudę corkę Bolesława Xiążęcia Sieradzkiego y Mazowieckiego, ſieſtrzenicę Leſzka czarnego y Władyſława Łokietka Monarchow Polſkich. Do tych faworow przyſzedł był ten Spicimier u Władyſława Łokietka Krola Polſkiego, z tey okazyi. Gdy ten Monarcha z tronu wyzuty, y z Oyczyzny wypędzony, cudze kraie potyrać muſiał, trafił nad Renem na Oyca Spicimirzowego, ktoremu gdy ſię poufale zwierzył, godności w ſobie utaioney y niedoli, że z Oyczyzny, Fortuny, y tronu, wyrzutkiem zoſtał, od tego mile przyięty, ſczodrze przez czas niemały w domu u ſiebie był traktowany. Wdzięczny tey łaſki Łokietek, bo gdy ſię burza w Polſcze na niego ugłaſkała, a on do zupełney y ſpokoyney poſſeſſyi Korony przyſzedł. Jednego z ſynow ſwego Dobrodzieia, to ieſt Spicimira do Polſki wprowadził, w dobra obſzerne opatrzył, w honory wyniosł, y w kolligacyą z ſobą; co chyba dopiero bydź mogło koło roku 1305, ile że według wſzyſtkich hiſtorykow naſzych, dopiero w tym roku Władyſław Łokietek na tron ſię Polſki z ſwego wygnania wrocił. Zebyśmy zaś utrzymali powagę Długoſza wzwyż przytoczonego, lubo nie przeczę, że ten Spicimir zkolligowany był ze krwią bliſką tegoż Łokietka, atoli że miał y drugą żonę, bo raczey pierwſzym związkiem złączył ſię był, z Parentelatką herbu Leliwa, trzeba przyznać; z ktorą na Dom ſwoy y ſukceſſorow ſwoich przyiął herb Leliwa, iako Długoſz świadczy, luboć ia indziey dowodziłem, że herb Leliwa y w cudzych kraiach ieſt wielom Domom zwyczayny, dla tego mogłby mowić kto że ten Spicimir, z herbem Leliwa do nas zawitał. Ze zaś nie prędzey przed rokiem 1305, może ſię potwierdzić tą genealogią, ktorą niżey kładę z klaſztoru Przeworſkiego.

Jan z Melſztyna Kaſztelan Krakowſki, ſyn Spicimira dopiero wſpomnionego po ktorym to krzeſło oſiadł po śmierci Oyca w roku 1336, z życiem ſię tym pożegnał w roku 1352, iakom dowodził w pierwſzym Tomie, piſze o nim *Długoſz* w te słowa, *Jaſco de Melſtyn Caſtellanus Cracovienſis vir frugi, induſtrius & in Republica magni & experti zeli, in Gubernatorem illi adjunctus* (to ieſt Kazimierzowi Wielkiemu ſynowi Władyſława Łokietka) *ex cujus ſententia & Ordinatione, adminiſtratio totius Regni ſalubriter dirigebatur, cujus quoq; providentiâ magnæ opes brevì congeſtæ & ærarium locupletatum.* Toż mowi *y Kromer y inni*, on także Miaſto Jarosław na Ruſi założył, ktore teraz y murem opaſane, y w kościoły, klaſztory, doſyć ozdobne widziemy. Fundował kościoł S. Małgorzaty na Stradomiu *Pruſcz fol: 61*, y do Fabryki kościoła S. Katarzyny w Krakowie ſiła ſię przyczynił. *Przewodnik fol: 124.* Zona iego Zofia, *u Nakiel: w Miechow: fol: 441*; z niey ſynow zoſtało ſię czterech, o ktorych niżey. *Starowol: in Bellat: Sarmat: fol: 88* takie mu elogium przypiſał. *Joannes Melſtinus vir gravis & prudens, & amans Reipub: qui pro Vladislao Łoctico contra Bòëmos Regnum Poloniæ poſſidentes, ſæpius ſtrenuè pugnavit, & in Sileſiam Regem cùm ſuis cohortibus ſecutus, ad Coſtinum, magna fortitudinis ſuæ præbuit exempla. Caſimiroq; Magno, poſt obitum patris, ſceptra Poloniæ capeſſente, juvenilium ejus conſiliorum, datus fuit, à toto procerum conventu moderator: cujus ille conſiliô, diligenter ubiq; prædones & infeſtatores publicarum viarum perquiſivit, exquiſitîsq; ſuppliciîs affecit: atq; ſic domeſticîs*

malîs oppressam patriam liberavit, priusquam externis manus admovisset. Cum itaque
Boleslaus Russiæ Dux venenô extinctus esset, & Casimirus Melstinii suasu cum exercitu
ad occupandam provinciam, & expugnandam Leopolim ivisset, Melstinius non modò con-
filiô eum suô ubiquè juvit, sed etiam manu strenuus, cunctis exemplo præfuit: & Russia
tunc Poloniæ in toto subjecta, Casimiro cessit, & in formam provinciæ redacta est.

Jan z Melsztyna Kasztelan Krakowski w roku 1376. Rafał Jarosławski,
Dziedzic na Przeworsku w roku 1462 Klasztorowi Miechowitow w Prze-
worsku, od Dziada swego fundowanemu, czyniąc aukcyą fundacyi, chciał
żeby byli Oycowie tameczni pamiątkę mieli przed Bogiem, tak na iego du-
szę, iako y Przodkow swoich. Wylicza ich tedy aż do piątey Generacyi,
gdy tak w swoim liście mowi, ktory znaydziesz *u Nakielskiego w Miechow:*
fol: 517. Pro suæ, nostræ; nostrorumq; Prædecessorum, Raphaëlis Castellani Woynicensis,
& Capitanei Russiæ, Patris nostri, tum Joannis ac Spitkonis fratrum ejus, patruorum no-
strorum Spitkonis, & Joannis Avorum, Joannis Proavi, ac Spicimiri Atavi, nec non
Dobrogoscii de Szamotuły, Patris dictæ Matris nostræ Annæ, & Joannis Swidwa fratris
ejusdem &c. Z tego tedy poznać, Genealogią Domu tego, to iest że Spicimir,
Kasztelan Krakowski, zpłodził Jana, także Kasztelana Krakowskiego. Ten zaś
Jana y Spytka. Atoli iednak nie wszystkich tu tego Domu przodkow wy-
rażono, ani honorow ich, chyba tylko prostą linią swoiey procedencyi wy-
tknął ten Rafał, bo iako się pokazuie *z historyi Długosza*, y z inąd, byli y inni
tegoż Imienia, ktorych tu nie wspomniono, a naprzod Michał z Tarnowa Ka-
sztelan Wiślicki przed rokiem 1366 zmarły, ktorego pozostała małżonka
Elżbieta, w tym roku, gdy się z dobr swoich Wielowsi na przyięcie Krolo-
wy Elzbiety, w assystencyi gromadney, w dostatnim y Pańskim stroiu wy-
prawiła, od podiazdu Litewskiego, w takim niebespieczeństwie była, że le-
dwo ich rąk uszła, od swoich ludzi mężnie salwowana, Wisłę przeby-
wszy, aż do Sendomirza schroniona. *Długosz lib: 10.* Potym tego Jana z Mel-
sztyna Kasztelana Krakowskiego w roku 1376 nie tknięto, a iam dowodził w
pierwszym tomie; Jan Jura Kasztelan Krakowski w roku 1361 wszedł do gro-
bu. Jan drugi Jura Woiewoda Sendomirski świat ten pożegnał w roku 1365;
Dziadow także iego było wszystkich czterech, iako się podpisali na Erekcyi
kościoła Krakowskiego Wszystkich Swiętych w roku 1391 iako ma *Paprocki*
o herbach fol: 377: In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Joan-
nes de Tarnowa alias de Zochow Vexillifer Cracoviensis, Spytko de Melsztyn Zavichostien-
sis, Spytko Palatinus Sendomiriensis & Capitaneus Leopoliensis, Raphaël Castellanus &
Capitaneus Sendomiriensis, Regni Poloniæ Mareschalcus germani de Jarosław: To za
fundament założywszy, według tey Rafała osnowy, idę do każdego z nich
w szczegulności.

Spytek z Melsztyna Woiewoda Krakowski, a iako się wyżey z przy-
wileiu mowiło, Woiewoda Sendomirski y Starosta Lwowski, syn Jana z Mel-
sztyna pierwszego Kasztelana Krakowskiego, pisze o nim *Długosz*, że ledwie
lat ośmnaście doroższy, na krzesło Woiewodztwa Krakowskiego był posu-
niony, w roku 1383, y przydaie tamże, że gdy Ziemowit Xiążę Mazowieckie,
usilnie się do Korony Polskiey cisnął, on mu y przemysłem swoim y siłą
drogę do niey zatamował, czego mu wdzięczny Krol Jagełło, skoro na tron
Polski przyiachał, Spytkowi, mile go przyiąwszy, po koronacyi swoiey dał
sandały swoie, od pereł, kleynotow, y złota przepyszne. *Długosz pod rokiem*
1386. Tego iako pisze *Długosz lib: 10 fol: 148* Krol Władysław roku 1396 wy-
słał z woyskiem na dobycie Wielunia, Ostrzeszowa y Bolesławic, ktorą osta-
tnią fortecę długim przez kilka lat oblężeniem przycisnął głodem, że się
podda-

poddała. W tych zasługach puścił mu w roku 1396 całą Ziemię Podol-
ską *jure perpetuo feudali*, gdy potym w roku 1399 przeciwko Edydze Wodzo-
wi Tatarskiemu z woyskiem Podolskim y z inszemi tak Polskiemi iako y Li-
tewskiemi Panami wyciągnął, wprawdzieć widząc nieporownanie daleko
większe siły nieprzyiacielskie, radził Witoldowi Xiążęciu Litewskiemu, y
drugim, żeby było na rześ oczywistą, nie wydawać tak wiele dusz, ale gdy
mu Paweł Sczukowski herbu Gryf, wymawiał boiaźliwe serce y żal żony
dorodney y młodey, obfitość fortuny, odpowiedział Spytko, otoż ia przy
łasce Boskiey dziś życie położę, a ten szpetną ucieczką z pola uydzie; ia-
kosz zginął tam Spytek, a Sczukowski uszedł. Wprawdzieć mogł by był
życie salwować, iak wielu inszych, y sam Witold Xiążę Litewskie, atoli mąż
chwałę kochaiący, wskoczył w sam srzodek gminu Tatarskiego, y poty się z
niemi ścinał, poki ze krwią, y życia nie wylał. Zszedł bezpotomnie, a żo-
na iego Elżbieta, poszła za Xiążęcia Monszterbergenskiego, iako *Długosz na-*
mienia lib: 11 fol: 521: Podolska zaś Ziemia wrociła się nazad do rąk krole-
wskich. *Starow: in Bellat: Sarmat: fol: 87,* przydaie, że mu Jagełło puścił był
w zasługach Lubliniec, Strzelec, Domaraz, Olesno, y Gorzowo. Potwier-
dza się to *ex Mantissa Diplomatum, u Sommersbergiusa de Rebus Silesiæ tom: 2 fol:*
87, kędy z munimentow mowi, *Duces Stetinenses fatentur sibi à Spitkone de Mel-*
sztyn Palatino Cracoviensi, obligata esse bona Ducatûs Lublinensîs, Rosembergensis, &
Gorcoviensis, unà cum fortalitiis in mille marcis grossorum Pragensium, Datum in Bi:
thom: die 11 MM. Virginum anno 1397. Niektorzy o nim powiadaią, że miał syna
Rafała, y że w teyże potyczce z Edygą razem y z Oycem poległ. Drudzy
mowią, że ta żona iego Elżbieta, była z Domu Tęczyńska. Siostrę zaś swo-
ię Jadwigę wydał za Bernarda Xiążę Opolskie z Piasta linii, ktory umarł
w roku 1396.

Rafał z Tarnowa Dziedzic na Jarosławiu, Kasztelan y Starosta Sen-
domirski, Marszałek Wielki Koronny, żona iego Zofia, *u Nakiel: fol: 441,* syn
Jana Kasztelana Krakowskiego, brat rodzony Spytka Woiewody Krako-
wskiego dopiero wspomnionego, sławę kochaiący y Oyczyzny dobro, *Łob-*
zyński o nim powiada, że był wprzod Kasztelanem Wiślickim y Admini-
stratorem całey Rusi, Pan obszerney fortuny, y serca wielkiego; przymawia
mi tu autor Xiąszki, *Specimen Historiæ Polonæ Criticæ fol: 102,* że tego Rafała iuż
Jarosławskim, iuż Tarnowskim w pierwszym tomie zowię, ale nie słusznie:
bo się tak pisał, y sam ten autor przyznaie to, że to iednoż, Tarnowski y
Jarosławski, luboć potym iak się rozrodzili, iedni się tylko z Tarnowa, dru-
dzy się tylko z Jarosławia pisali, iako niżey obaczysz, umarł ten Rafał bez-
potomny.

Spytek z Melsztyna, naprzod Podkomorzy Krakowski, a potym Ka-
sztelan Zawichwoski, brat rodzony Spytka y Rafała wzwyż pomienionych,
wziąwszy działem Melsztyn, stał się Oycem Melsztyńskich. Z tych była, Ka-
tarzyna Białuszyna z Melsztyna, wielkiey świątobliwości, pokory, wdowiey
czystości, postow, dyscyplin ostrych, włosiennic, ustawicznie pełna. Ktora
będąc dobr nie małych Panią, odrobinami chleba, ktore zchodziły z stołu
Braci Dominika S. kontentowała się, y z nich roskoszniejszy obiad miewa-
ła, niż drudzy z wielu dostatnich y rozmaitych potraw, y za nie wielce Pa-
nu Bogu dziękowała, była wielce nabożna do Panny Nayświętszey, codzień
Rożaniec mowiąc, w nim żywot Chrystusa y Niepokalaney Panny rozmy-
ślaiąc, za co też wielkie miewała niebieskie pociechy, w czym Jacka S. za
Patrona sobie miewała. Ta w kościele Troycy SSS. w Krakowie, chor

mały swym kosztem, zasklepić kazała, do tegoż kościoła wiele apparatow kosztownych sprawiła, na ubogich była miłosierna, dokonała szczęśliwie żywota swego, przyiąwszy Nayświętsze Sakramenta 1408; w roku zaś 1645 w zupełnym y w nienaruszonym ciele widziana, pogrzebiona w Krakowie w kościele SSS Troycy przy Zakrystyi, od ściany przed wielkim ołtarzem, gdzie napisano iey Imię na posadzce marmurowey. *Bzovius de Gestis in Polonia cap: 13. Jozef Werbski Kanonik Chełmski u Starowol:* znaydziesz iey nadgrobek wypisany. Wiktoryn z Melsztyna, o ktorym *Vadingus in Annalibus Minorum Tom: 6 pod rokiem 1466* tak mowi, *Victorinus de Melstyn claro genere magnorum in Polonia Baronum stirpe editus, oppida multa villasque reliquit, & in transitu ad religionem, multam distribuit pecuniam, necessitatibus conventuum præsertim in supellectili Ecclesiastica providendis, obiit in adolescentia in Ordine Minorum Regularis Observantiæ, eximia pietate, & cultu in Beatam Virginem ardentissimo, Diaconus jam fuerat, sepultus Tarnoviæ. Warsawicki in Catalogo Sanctorum* śmierć iego zwala, na rok 1470, drudzy iescze poźniey. *Długosz go lib: 13 fol: 123* Janem zowie, znać tedy na wstępie do Zakonu to mu Imie odmieniono za Wiktoryna. *Bielski fol: 266* powiada, ze Sędziwoy z Szubina Woiewoda Kaliski y Starosta Krakowski, dał Krolowy Węgierskii za Jadwigę corkę iey, w zastaw Melsztynskiego.

Spytek z Melsztyna Woiewoda Sendomirski, umarł *według Długosza* w roku 1431. tak rozumiem, że to był syn Kasztelana Zawichoyskiego. Tego syn Spytek w roku 1439 zabity. Wprawdzieć okrył go był Krol Dekretem *perduellionis,* atoli go potym zkassował, y żeby dzieciom iego nie szkodził, gruntownie obwarował; miał za sobą corkę Dobrogosta Szamotulskiego, Kasztelana Poznańskiego, na imię Beatrykę, ktorey po śmierci męża, Rabsztyn odięto, a Melsztyn oddano. Wnuczka tegoż Spytka Jadwiga Xięska, wydana za Oleśnickiego synowca Zbigniewa Biskupa Krakowskiego y Kardynała. Jan Melsztyński w okazyi pod Choynicami z Krzyżakami zginął, w roku 1454 *Cromer lib: 23. Bielski fol: 404.* Jan drugi Melsztyński, Poseł na Seym Piotrkowski, w roku 1459. *Bielski fol: 415. Kromer lib: 24.* Tenże czy inszy Jana Sienińskiego Biskupa Krakowskiego, od Papieża na to Biskupstwo wyniesionego, a od Krola z Stolicy swoiey wygnanego, w dobrach swoich Melsztyńskich mile przyiął, hoynie utrzymywał przez długi czas, nic się nie oglądaiąc na pogrożki krolewskie. *Bielski fol: 420.* Spytek Melsztyński w tumulcie Krakowskim przeciwko Jędrzeiowi Tęczyńskiemu, w wielkim był niebespieczeństwie od zbuntowanych. *Bielski fol: 420.* Tenże czy inszy Spytek w roku 1474 pochopem był rycerstwu, żeby na woynę Sląską żaden nie siadał na koń bez żołdu prawem opisanego. *Kromer lib: 28.* Jak ta linia ustała, Melsztyn się wrocił do Jarosławskich: a iak Jarosławscy zeszli, według Ordynacy od nich uczynioney, wszystka fortuna poszła w Dom Tarnowskich.

Jan z Tarnowa albo z Zochowa, przedtym Chorąży Krakowski, iako masz na Erekcyi kościoła Wszystkich Swiętych, potym Woiewoda Sendomirski, Starosta Ruski, dziedzic na Jarosławiu y Przeworsku, po zeszłych bezpotomnie braci swoich rodzonych, Spytku Woiewodzie Krakowskim y Rafale Marszałku Koronnym, Pan na chwałę Boską wywnętrzony: bo naprzod w roku 1396 w Przeworsku klasztor y kościoł pod tytułem S. Katarzyny fundował, y przy nim osadził Kanonikow Miechowitow *Custodes S. Sepulchri Hierosolymitani.* y uposażył to mieysce dobrami, znaydziesz Erekcyą tego kościoła *u Nakielskiego w Miechow: fol: 340.* Tak zaś dostatnie to mieysce opatrzył, że w Dyecezyi Przemyskiey, nie ma sobie rownego. Tenże iako pisze *Długosz*

w roku 1400 fol: 168. Kościoł farny w Kollegiatę zamienił, fundował przy niey trzech Prałatow; Proboszcza, Kustosza, y Kantora, y dwoch inszych Kanonikow, Wikaryow zaś pięciu, do ktorych syn iego Jan Woiewoda Krakowski, iescze dwie Kanonie przyczynił. Zona iego była Katarzyna, kto iednak z Domu, nie wyrażaią: synow iego zostało trzech, Jan Woiewoda Krakowski, iako świadczyą *Nakiel: fol: 425. Długosz pod rokiem 1400 fol: 168.* Drugi Rafał, *według Długosza pod rokiem 1399.* Trzeci Spytek, co sam o sobie pisze, że był bratem tym obudwom, *u Nakiel: w Miechow: fol: 441,* między ktorych tak podzielona Oyczysta fortuna: Janowi dostał się Tarnow, Rafałowi Przeworsk, Spytkowi Jarosław. Z tych

Rafał Kasztelan Woynicki y Starosta Ruski; syn Jana Woiewody Sendomirskiego. Są niektorzy co twierdzą, że zginął w okazyi z Edygą w roku 1399, atoli *Długosz powiada w historyi swoiey,* że tylko był wzięty w niewolą, z ktorey się potym był wyłamał. Zona iego Anna Szamotulska, corka Dobrogosta, siostra Jana Swidwy, o czym położyłem świadectwo wyżey z listu syna iego. Miał zaś synow dwoch; Jana, żył iescze w roku 1450 w ktorym z Konwentem Miechowitow w Przeworsku pewną transakcyą listem swoim utwierdził, ktorą znaydziesz *u Paprockiego, a u* Nikopola iako się mężnie stawił, *Kromer* potomności podał w te słowa: *Ubi præclarum imprimis eximiæ virtutis specimen duo Poloni equites dederunt, Joannes Tarnovius & Lescus Bobritius Hungaricorum Annalium testimoniô, dum alter Sumeni portas duobûs vulneribûs acceptîs, refregit; alter Petressi murum primus ascendit.* Drugi był Rafał dziedzic na Przeworsku, ktory w roku 1462 fundacyi Miechowitom przyczynił. *Nakiel: w Miechow: fol: 517 & 535.* Tenże zdami się Rafał pewny czynsz zapisał na Wikaryow Przeworskich, *u Nakiel: fol: 536.* Między nadgrobkami w kościele Przeworskim iest Rafała z Tarnowa y Jarosławia dziedzica na Przeworsku, Kasztelana Woynickiego, Starosty Generalnego Ruskiego, nadgrobek, ktory umarł w roku 1491, w te słowa: *Dominico die infra Octavas Ascensionis Domini, obiit M. Dominus Raphaël de Tarnow, alias de Jarosław, hæres in Przeworsko Castellanus Woynicensis, & Capitaneus Generalis Russiæ, sepultus in Mausoleo isto constituto. Pro cujus anima hic quiescentis, vos benigni legentes, sive præsentia inspicientes, unum Pater noster dicatis. Sancta Virgo Maria, quæ genuisti JESUM Christum, intercede pro nobis. Nakiel: Miechow: fol: 558.* Był to Pan z Bogiem złączony, na ktorego cześć siła fortuny wysypał. Czytałe Ordynacyą uczynioną od Rafała Jarosławskiego Starosty Lwowskiego y Spytka dziedzica na Przeworsku, w roku 1470 od Kazimierza Krola potwierdzoną, w ktorzy te dobra swoie do Ordynacyi zapisali: Jarosław, Przeworsko, Tuczampy, Korewica, Laski, Rudawa, Sosko, Niesownica, Wietlin, Wysocko, Łyciechow, Drzyikow Koniaiow, Dobra, Dąmbrowica, Wostki, Wosczowa, Monasterz, Nielepkowice, Sobiaczym, Głemboka, Pawłosiele, Lasgorliczyna, Studziona, Nowosielce, Miraczyn, Rozborz, Gniewczyna, Grodzisko, Soska. Tryńcza. O tym to zdami się *pisze Kromer lib: 27* że Tatarom, Podolskich, y Ruskich Ziem pustoszyć niedopuścił; zaszedł im ku Trembowli z Pawłem Jasieńskim, o czym maiąc wiadomość Poganie, obawiaiąc się ich gotowości do Wołoch uciekli, gdzie od Stefana Woiewody porażeni w roku 1469.

Spytek z Tarnowa dziedzic na Jarosławiu, naprzod Starosta Ruski, z tym tytułem aukcyą fundacyi klasztorowi Przeworskiemu Kanonikow Miechowitow znaczniey przyczynił, o czym *Nakiel. fol: 426 y 441,* potym Woiewoda Sendomirski. W tych listach u Nakielskiego wspomina żonę swoię Sadochnę, corkę Jadwigę, synow trzech, Rafała, Jana y Spytka, braci Rafała y

ła y Jana Woiewodę Krakowſkiego. Niewiem czy nie z ſynow iego ieden był Marſzałkiem Wielkim Koronnym y Staroſtą Sendomirſkim, na imię Rafał, w roku 1483 iako maſz *u Nakiel: fol: 549 y u Długoſſa w hiſtoryi lib: 13 fol: 580,* z światem ſię rozſtał w roku 1492. Ten w roku 1467 kościoł y klaſztor fundował Minorytom, albo Bernardynom w Przeworſku, o czym świadczy napis na tym kościele, także *Vadingus pod rokiem 1465, y Haroldus.* Spytek Jarosławſki, naprzod Woiewoda Ruſki w roku 1474, *u Nakiel: w Miechov. fol. 534,* potym Krakowſki Woiewoda, a na koniec Kaſztelan, umarł w roku 1520. Mąż w Oyczyzny intereſſach, czy w pokoiu, czy w boiu dzielny. Pozostałey iego żonie Jadwidze, w pewney ſummie od niey pożyczoney na publiczne potrzeby kroleſtwa, Krol puścił był Lanckoronę, iakom czytał na liście Krola Zygmunta I *in Mſ. Petric.* tylko dwie corki po nim zoſtały, iedna Anna, ta zaślubiona Odrowązowi Woiewodzie Ruſkiemu, Jarosław w ten Dom wniosła: po śmierci iego poſzła za Jordana Kaſztelana Woynickiego, z tą Melſztyn wſzedł w dom Jordanow, znać że po zeyściu Melſztyńſkich *ſteriliter,* znowu ſię był do Tarnowſkich wrocił; druga zaś *według Paprockiego* Pileckiemu Woiewodzie Sendomirſkiemu. Rafał z Jarosławia Kaſztelan Przemyſłki w roku 1501, tak ſię podpiſał na liście krolewſkim, danym Familii Krupkow. Ten Jarosławſkie Miaſto murem opaſał, *Hiſtor: mirac. Jaroslavienſ:* Hieronima z Jarosławia, dziedzica na Przeworſku, czytałem na liście Zygmunta I, w ktorym pozwala mu, żeby mogł cudze kraie zwiedzieć *Mſ. Petricov.*

Jan z Tarnowa Woiewoda Krakowſki, ſyn Jana Woiewody Sendomirſkiego, brat Rafała Kaſztelana Woynickiego y Spytka Woiewody Sendomirſkiego, ten wziąwſzy działem Tarnow, Hrabiow Tarnowſkich linią zaczął. Miał albowiem piąciu ſynow z Szternbergowney, była to Kanclerzanka Czeſka, ktorey ſioſtra rodzona poſzła za Jerzego Podiebrachiuſza Krola Czeſkiego, tym wſzyſtkim z affektu ku S. Janowi, dał Imię Jana, to ieſt Jan Gratus, Jan Major, ci obadwa zgineli pod Warną z Władyſławem Krolem w roku 1444, *Cromer lib. 21 Biel. fol. 380 Długoſſ lib. 13.* Jan Rafał Kanonik Krakowſki w roku 1450, niektorzy o nim twierdzą, że iuż miał Nominacyą na Biſkupſtwo Przemyſłkie, ale nim mu expedycya z Rzymu przyſzła, on ſię na wieczność przenioſł. Ten pierwſzy OO Bernardynow do Tarnowa wprowadził. Czwarty Jan Amor, Kaſztelan Krakowſki, tego linia wprawdzieć pięknie kwitneła, atoli iuż więcey niż ſto ośmdzieſiąt lat, iak ſię ſkończyła na Janie Krzyſztofie. Piąty Felix, Woiewoda Lubelſki, tego ieſcze y podziś dzień Sukceſſorow chwały y Imienia Tarnowſkich widziemy. Był ten Jan Woiewoda Krakowſki wielkiego dowcipu Senator, przemyſłem ſwoim na Seymie Łęczyckim wſczęty tumult ſzczęśliwie uſpokoił. *Biel. fol, 320, Cromer lib. 18.* Tenże Krola Jagełła z ſuſpicyi na Krolową, ktorą miał, wyprowadził. *Biel. fol. 327. Cromer lib. 19.* Tenże był Staroſtą Elbląſkim od Krola Jagełła poſtanowionym, gdzie cokolwiek na zamku ſrebra y złota zaſtał, wiernie Krolowi odesłał. *Biel. fol. 32. Cromer lib, 17,* W roku 1410 na Seymie Hrodelſkim przyiął do herbu Leliwa, Mondwida Woiewodę Wileńſkiego. *Biel. fol. 313.* Wyſtawił chorągiew ſwoię na potrzebę Gruntwaldſką. *Biel. fol. 246 Długoſſ,* do ktorey tez batalii tam wygraney, biegłością ſwoią w rycerſkich działach dopomogł. Pod Bardeiowem zbił Węgrow, y Podgorża przeciwko Zygmuntowi mężnie obronił. *Długoſſ pod rokiem 1411, Cromer lib. 17.* Takiey zaś był u wſzyſtkich powagi, że Krola Jagełła wolno ſtrofował, a z Zbigniewem Oleśnickim Kardynałem, wielkiemi racyami od koronacyi Witolda

na kroleſtwo Litewſkie odmawiał. Z Krzyżakami o pokoiu traktował pod Wiedniem, pod Kieſmarem z Węgrami traktaty odnowił, na Seymie Jedlińſkim wiele pracował za Krolem, przeciwko Swidrygiełowi. Kollegiacie Tarnowſkiey Fundacyi przyczynił, wiele zaś Zamkow, Miaſt, Klaſztorow, murem opaſał y utwierdził. Oſobliwie Tarnow, Przeworſk, y Jarosław.

Jan Amor Kaſztelán Krakowſki, czwarty ſyn Jana Woiewody Krakowſkiego dopiero wſpomnionego; był wprzod Kaſztelanem Sądeckim, y tak wytworną mową exaggerował przed Krolem y całym Senatem od Krakowianow zabicie Tęczyńſkiego, że wſzyſtkich ſłuchaiących do łez pobudził, *Cromer lib. 24. Biel. fol. 421.* Na Kaſztelanią Woynicką potym podnieſiony w roku 1461, iako ſię podpiſał *u Paprockiego w dedykacyi Ogrodu krolewſkiego* na pewnym liście: pod ten czas fundował w Tarnowie OO Bernardynow, y poki tylko żył, ſczodrobliwie ich prowidował. *Vadingus Annal. Minor. tom 6. num. 60 Anno 1459.* Z tego krzesła poſtąpił na Woiewodztwo Krakowſkie y Staroſtwo Krakowſkie, aż też y na Kaſztelanią Krakowſką, z ktorey przeſzedł na wieczność w roku 1500, wieku ſwego 84, czego dowodem nadgrobek iego w Tarnowie. Dwarazy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Zygizmundą Gorayſką corką Prokopa herbu Wręby, ktora w ten Dom wniosła była dobra Sczebrzeſzyn, z tey zpłodził corki trzy, Elżbietę Dobiesławowi z Kurozwęk Woiewodzie Sendomirſkiemu, Katarżynę Piotrowi Kmicie na Wiſniczu Woiewodzie Krakowſkiemu y Marſzałkowi Wielkiemu Koronnemu, Zoſią Sczeſnemu Ligęzie z Bobrku, z ktorey ſyn Mikołay Kaſztelan Wiślicki, zaślubione. *Paproc: w dedykacyi Ogrodu krolewſkiego,* y ſynow dwoch, Jana Woiewodę Sendomirſkiego, y Jana Alexandra; drugi raz z Barbarą z Rożnowa, wnuczką Zawiſzy Czarnego, herbu Sulima, Staroſty Spiſkiego pozoſtałą wdowę po Staniſławie Tęczyńſkim, *Geneal. Mieleckich,* dziedziczką na Lopuſzny y Buytkowie *Acta Terreſtr. Leopolien. 1507,* z tey ſyn Jan Kaſztelan Krakowſki; była y corka, ale niewiem z ktorey żony zpłodzona, Zofia iey Imię daie *Prußcz, w opiſaniu Krakowa fol. 70.* Anna według inſzych, Zakonnica Bernardynka, ktora Proboſcza y ſiedmiu Manſyonarzow fundowała na Kleparzu przy Krakowſkim S. Mikołaia kościele. Przeciwko Krzyżakom okryte chorągwie z ſwoiey ſzkatuły erygowane ſtawiał. Wyſłany od Kazimierza krola do Jerzego Krola Czeſkiego, do tego przywiodł go, że ſobie mieyſce Głogow Miaſto umowili, gdzieby ſię z ſobą zſzedſzy obadwa koronaci, o pokoiu naradzali. Krolewicowi Władyſławowi koronę Czeſką od Stanow tego kroleſtwa ofiarowaną zprowadził. Stefana Woiewodę Wołoſkiego do oddania homagium Krolowi Kazimierzowi nakłonił. *Cromer lib. 12, 24, 27, Biel. lib. 4. Dług. 1461 1469 Varſav. Orat. de laud.* tak o nim piſze: *Vir cum civili prudentia & militari facundia rerum uſu ac bellica laude præſtans, pacis & concordiæ inter diſcordes conciliator felix.* Posłował do Krola Czeſkiego w roku 1469. *Biel. fol. 449. Cromer lib. 27.* S. Kazimierza krolewica, na Tron Węgierſki w roku 1471 odprowadzał, luboć ta iego funkcya ſkutku nie wzieła, przez nieſtatek Panow Węgierſkich. *Biel. fol. 454. Cromer lib. 27.* Taką zaś miał miłość u Rycerſtwa Polſkiego; że gdy go w roku naſtępuiącym minięto, przy rozdawaniu wakanſow, cała Małopolſka o to ſię wzruſzyła, *Cromer lib 28. Bielſki fol. 457.*

Jan Amor Woiewoda Sendomirſki, Staroſta Wieluńſki, ſyn Jana Amora Kaſztelana Krakowſkiego z Gorayſkiey, z tym go tytułem znaydzieſz *u Olſzow. w Załuſkim na liście Zygmunta I,* a przedtym Woiewoda Ruſki, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Pod trzema Krolami Polſkiemi Albrychtem,

Alexandrem y Zygmuntem, na dobro tey Oyczyzny, y radą y męſtwem pracował, zaſnął w Panu w roku 1515, iako świadczy kamień grobowy w Tarnowie, ktory wypiſał *Starowol. in Monum.* ia go czytam Chorążym Krakowſkim, w roku 1496, *u Łaſk. w ſtat. fol, 110.* z Kurozwęſkii Woiewodzanki Sendomirſkiey, żadnego nie zoſtawił potomſtwa. Jan Alexander Dworzanin krolewſki, drugi ſyn z Gorayſkii, wſpomina go *Stat. Łaſk. w roku 1496 fol. 110*, że w okazyi z Wołochami pod Bukowiną zginął, piſze *Okol. Warſʒaw.* y *inni*, atoli nadgrobek iego w Tarnowie powiada o nim, że dopiero zſzedł z tego świata w roku 1515 bezpotomnie, ktory znaydzieſz y *u Starowol. in Monum.*

Jan Magnus, Kaſztelan Krakowſki Hetman Wielki Koronny, Staroſta Sendomirſki, Stryiſki, Lubaczowſki, Grodecki, ſyn Jana Amora także Kaſztelana Krakowſkiego, z Barbary Rożnowny to z nadgrobkow Tarnowſkich. Ten przezacny mąż nieporownanie wſławił Imię Polſkie y ſwoie, także iego pochwałami zagęſczone po rożnych Autorach, tak naſzych iako y cudzoziemſkich Xiąſzki, z ktorych tu niektorych przytoczę: a naprzod *Paulus Iovius Novocomenſis Epiſcopus Nucerinus in Elogiis lib. 7.* tak o nim ieſcze na ten czas żyiącym piſze *fol. 256. Votis tuis religiosè ſuſceptis, usque quaque, aſpirant cœleſtia numina, magnanime Tarnovi, qui hac in tabula triumphali lauro, & victricibûs armîs conſpicuus ſpectantis & Martio vultu illuſtre Sarmaticæ virtutis decus effers, qui toties de Barbaris bellô victor, & triumphator, uberiores etiam victorias te patriæ relaturum polliceris, quibus latè ſummotîs pulsîſq; hoſtibûs, Lithvani, Roxolani, Podolii, Polonico imperio conjunctæ gentes, ſecura atque lætiſſima pace perfruantur. Nihil enim niſi magnum ingenti animo concipis, nihil niſi glorioſum, ſalutare, & Tibi patriæquè decorum & illuſtre complecteris, ut Eô clariſſimîs factîs inſitum generoſæ virtutis nomen & famam latiſſimè extendas. namq; ſtudiô in adoleſcentia ingenium optimîs literîs excoluiſti, juventam duriſſimîs belli laboribûs dicâſti, ut vir demum factus, totum penè terrarum orbem, noſcendis tot gentium moribus nobiliſſima peregrinatione circumeundum ſuſciperes; aditâ primò Aſiâ Syriâq; religionis causâ & conſpecto mari rubro, pervagatus etiam Africæ civitates usque ad Atlanticum Oceanum, ubi adverſus Barbaros, Luſitaniæ Regi operam navans, & fortis militis, & periti Ducis laudem, decoraquè ſpectatæ virtutis ornamenta conſecutus es. Ab hac peregrinatione notitiaque multiplici rerum bellicarum auctis, in patriam rediiſti, quum Leonem Romanum Pontificem, & Carolum Cæſarem eſſes veneratus, tanto hominum favore, ut Sigiſmundo Regi commendarêre, & ab eo univerſis Regiis copiis præficereris, eamq; patriæ præſtares operam, aſſiduîs Barbarorum incurſionibûs laboranti, qualem afflicti cives tui, ab optimo cive fortunatoq; Imperatore depoſcebant. Siquidem Moldavos Geticam gentem Petro eorum Regulo duce, ad Obertinum ita profligâſti, ut hoſtes alioqui terrifici, & multitudine ſuperantes, Principe vulnerato, primariîſq; gentis interfectîs, turpem in fugam coniicerentur; tu caſtrîs eorum & tormentîs potireris, atq; inde triumphali curru Cracoviam inveherêre; tanto Moldavis terrore injecto, ut Petrus renovare bellum auſus, quum te adversùm ſe iterum delectum Imperatorem audiret, omiſſô bellô, ad non iniquas parandæ pacis conditiones ſit converſus. Sed huic Moldavicæ victoriæ Hiſtoriîs noſtrîs abundè celebratæ, alteram amplioris proculdubio gloriæ de Moſchis ad Starodubum debellatis addidiſti. Sæpius Tartaros, Scythas fædiſſimum atq; ſæpè improviſum hoſtium genus, non uno in loco illata cæde repreſſiſti: ſingulari autem prudentia, orientes in Regno ſeditiones compreſſiſti, uſquè adeò latè propagatâ famâ nominis, ut invadente Pannoniam Solymano, Germani atque Hungari Bohemique, te unum ſibi tanquam invictæ virtutis gerendo bello, Ducem expeterent. Verùm quod non eſſet tutum præſtare eam operam, tantum honorem probè repudiâſti, ne id ægrè ferret Sigiſmundus Rex tuus, Solymano, vetere amicitiâ conjunctus, quum tamen ille paratus foret, & te ipſum, & univerſi Regni copias Reipublicæ concedere, ſi reliquorum Chriſtiani nominis Regum arma ſacrô ſuſceptô bellô in unum jungerentur, quod tu ſupremâ curâ concupiſcere exiſtimaris, & Dii faxint, ut hujus pii nobiliſq; voti compos fias. Nihil enim eſt magis decorum & expetendum viro forti generoſoq; quam pro patria dignitateq; Chriſtiani Nominis, reformidatô omnî vitæ periculô, cum Turcis, Europæ Regna affectantibus, decertare.* *Royzius Hiſpanus* to o nim, *in ſuo Chiliaſtico* ogłoſił, że gdy go herezya, w komput inſzych dyſſydentow włożyła, tak na to ſarknął, że chciał y orężem mścić ſię tey ſwoiey nieſławy. *Hic nuper ſeſe numeris adverſa ſequentûm, adſcriptum indoluit, tantâq; infrenduit irâ, ablatis, quantâ catulis lactente urſa &c. ſic nomen famamq; ſuam traducier, heros Tarnovius fremit, & vix ſe non vindicat armîs. Joannes Kirſſteyn Ceraſinus in Enchiridio, quo inter Principes viros neminem alium apud nos reperies, in prudentia juris noſtri ſumma cum laude magis verſatum. Bucholcer in Chronico 1561* zowie go *Ducem literîs & armîs clariſſimum. Kochanowſki Eleg. lib. 4. Eleg. 2. Fidus legum interpres atq; arbiter æquus, circumventis Anchora ſacra velis, incertum, prudentior an facundior. Idem Togâ præſtans dum bella vocarent, Mileſq; intrepidus, Duxq; peritus, rebus in adverſis, idem, lætiſq;. Scelerum fraudiſq; oſor, portus & aura clemens virtuti, perfugiumq; bonis.* Niemnieyſzą gorliwością wſzędzie ſławał o dobro Oyczyzny, kładę tu ſłowa Orzechow: *Annal: lib: 5: Rex inquit nolens cum Regina intentatum pati divortium, habuiſſe in animo dicebatur, Regnô in Comitiis depoſitô, in Lithvaniam proficiſci, quod ne faceret, ſumma Joannis Comitis Tarnovii contentione, ægrè ab illo impetratum fuit, quod certè ſine exitiali Poloniæ caſu non poterat fieri.* On kilka Zamachow na Domową woynę nieporownaną ſwoią u wſzyſtkich wziętością ſzczęśliwie ugłaſkał, oſobliwie we Lwowie w roku 1537 na Zygmunta pierwſzego tego Imienia Krola Polſkiego, y na Auguſta Krola w roku 1548. na Seymie Piotrkowſkim. On tumult Gdańſki ſwoim zabiegiem wcześnie przytłumił. A przeſtrzegaiąc delikatnie y w ſamym ſobie żeby żadne Prawo Oyczyſte uſczerbku niemiało, dobrowolnie ſię wyzuł na Seymie Piotrkowſkim z Staroſtwa Sendomirſkiego, żeby był zadoſyć uczynił Prawu, ktore dwoch Staroſtw z Juryſdykcyą w iednym Woiewodztwie trzymać iednemu nie pozwala, luboć w tey mierze dyſpenſowały go nieporownane wielkie iego zaſługi, y fawor u Majeſtatu. Statura w nim męſka, iakąś powagą tchnąca, ſiła wielka, oczy iſkrzące, broda przydłuſzſza, pamięć y prętka y trwała, ztąd, co raz przeczytał, albo uſłyſzał, długo pamiętał; dowcip byſtry, ktory ieſcze czytaniem uſtawicznym, tym lepiey wypolerował, pomiarkowany w paſſyach, w całym życiu wſtrzemięźliwy. Na dworze naprzod Fryderyka Kardynała krolewica, a potym u Drzewickiego Kanclerza Koronnego czas nieiaki zabawił. Dwor go potym Krolow, Albrychta, Alexandra y Zygmunta, do ſiebie pociągnął, z ktorych oſtatnim iezdził do Poſonium, na ziazd Krolow. Pierwſze iego pole rycerſkie było, przeciwko Bogdanowi w Wołoſzech, pod Wiſniowcem potym przeciwko Tatarom mężnie ſtawał, a pod Orſą przeciwko Moſkwie. Więc żeby ſię był w Marſowych dziełach, tym lepiey przeyrzał, naprzod do Włoch, ztamtąd do Syryi y Paleſtyny ſię udał, aż też z tamtąd do Luzytaniy przypłynął, gdzie gdy woynę z Affrykańczykami tlącą ſię zaſtał, Krolowi Emmanuelowi przeciwko Pogańſtwu ſiła dopomogł z takim zaleceniem heroicznego w nim ſerca, że go z tamtąd długo puścić niechciano; gdy iednak o to nalegał, z znacznemi upominkami ztamtąd wyiachał. Powracaiąc, Hiſzpanią, Francyą, Anglią, Niemce zwiedził. Przyiął go mile Zygmunt Krol Polſki, y naprzod go Kaſztelanią Woynicką uczcił, a w krotce potym na krzesło Woiewodztwa Ruſkiego przeſadził w roku 1526, po Otcie

de Chodecz, oczym czytałem *liſt Krola Zygmunta in Mſ. Petricov.* w ktorym po zeyściu Mikołaia Firleia, oddawſzy mu buławę wielką, chwali go z biegłości w rzeczach rycerſkich, z odwagi y z przezoru; tamże wieś Broniſzow w Wiślickim powiecie leżącą, odiętą Janowi Lekſzyckiemu, w zasługach temu Janowi darował na wieczność. Z tąd tedy naprzod ſię ztarł z Wołochami, ktorzy gdy ſię na Pokucie wyſypali, on pięcią tyſięcy ſwoich na prędce zebranych, ſześć tyſięcy nieprzyiaciela prawie doſczętu wyciął. Piotra Wołoſkiego Woiewodę w dwudzieſtu tyſięcy za niemi idącego pod Oryninem wielką klęſką przytarł, tak dalece, że ledwo Piotr iuż ranny z pola uſzedł; oboz, działa, y wſzyſtkę ammunicyą w zdobyczy naſzym zostawiwſzy w roku 1531 *iako piſze Bucholcer.* Chocimia potym dobył, y Wołochow, że o pokoy proſili, przymuſił. Na Moſkwę potym ſzablę ſwoię obrocił, y Starodubu piętnaſtą tyſięcy oſadzonego y w Armatę dobrze opatrzonego ſzturmem dobył. Radgoſcz y Homlą, mocne zamki, do poddania ſię przymuſił; Owczynę wodza Moſkiewſkiego poimał, y z nim tak wiele Moſkwy w niewolą zabrał, że gdy więcey niewolnika było niżeli ludzi iego; prawie był przymuſzony do tego, żeby był ſwoich z niebeſpieczeńſtwa oſwobodził, że wielką ich część wytępić kazał. Temi ſwemi heroicznemi działami tak ſię w Europie wſławił, że go y naywyżſi Monarchowie za Wodza ſwych woyſk życzyli, iako Karol piąty po śmierci Waſtyuſza, y Ferdynand Ceſarz przeciwko Turkom, w Węgrzech; luboć on ſię z tego wymowił. Przecięſz Ludwikowi krolowi Węgierſkiemu w ſześciu tyſięcy ſwoich na pomoc przybył, ale Turcy na pogłos przyiścia iego, Nanderalbę Fortecę ſzawziąwſzy, nazad ſię coſneli, iako piſze *Wapow: y Biel:* Oyczyzna też ſzacuiąc ſobie tak piękne w nim ſerce, nie tylko że mu pozwoliła do Krakowa z Tryumfem wieżdzać, ale też po kampanii zwycięzkiey pod Obertynem na Seymie Piotrkowſkim, wſzyſtko Rycerſtwo zgodziło ſię na pewną dla niego daninę. *Warſſavicius de Laudibus.* legacyi y roznych funkcyi dla Oyczyzny podiętych chwała y po dziś dzień ſłynie. Tarnow dziedzictwo ſwoie ufortyfikował, toż uczynił y z Tarnopolem. W Jarosławiu, zamek, iuż od ſtarości, do ruiny nachylony, dźwignął. Karności żołnierſkiey pilnie przeſtrzegał. Hieronima Łaſka nieſłuſznie od Węgrow udanego, y w ſekweſtrze zoſtaiącego, żeby był u Krola Jana, wolność mu wyrobił, umyślnie do Węgier zieżdzał. Tegoż Krola Jana z Tronu Węgierſkiego zpędzonego w Tarnowie, y mile przyiął, y po krolewſku prawie traktował, wſzyſtkie y potrzeby przez ſłuſzny czas opatruiąc. W mądrych ſię ludziach kochał, zkąd ile mu czaſu zbywało od publicznego zgiełku, czytaniu Xiąg oddawał, Bibliotekę ſwoię oſobliwſzemi y ſtaremi Autorami zagęścił, także manuſcryptami rzadko widzianemi. Sam nawet kronikę napiſał, y wiele inſzych rzeczy, *według Warſſawickiego.* Na oſtatek oswiadczywſzy ſię, że w wierze katolickiey Rzymſkiey umiera, w roku 1561 wieku ſwego 73 przy prezencyi Leonarda Biſkupa Kamienieckiego, życie to, pobożnie zamknął. Jak wielkie miał od Boga ſczęście w rożnych kampaniach, tak y nienawiści ſiła, przyſzło do tego, że ſię iuż ten mąz tak Oyczyźnie zaſłużony chciał za granice do Czech wyprowadzić, y tam życie ſwoie położyć, gdyby była śmierć tym zamyſłom nie przeſzkodziła. O nim *Orzechowſki in Orat: in fun: Sigiſmun: I* mowi, że: *hoc cuſtode peritiſſimo, Imperatore acerrimo ac feliciſſimo, periculoſiſſimis temporibus maximiſq; hoſtibus hoc Regnum defendit; Scythiam, Valachiam ac Moſchoviam devicit, omneſq; hoſtes hoc Duce aut parere aut certe cedere coegit; tot ipſius extant victoriæ, quot Regni hujus hoſtes &c,* Zona iego pierwſza Barbara

Tęczyńſka corka Mikołaia Woiewody Ruſkiego *Starowol: in Monum:* z tey był ſyn Jan Krakowſki Kanonik, druga Zofia Szydłowiecka Kaſztelanka Krakowſka, umarła w roku 1565 iako iey nadgrobek świadczy w Częſtochowie, *Starow: in Monum:*

Jan Krzyſztof Kaſztelan Woynicki, ſyn Jana, Sendomirſki y Stryiſki Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana z Szydłowieckii w katolickiey wierze nieprzełamany, Oyczyſtey wolności ſłup wielki, *według Orzechow: in Quincunce* na dworze Krola Rzymſkiego Ferdynanda wychowany, nieporownaną ludzkością wſzyſtkim był przyiemny, *Warſſawic: Orat: de laud: Tarnovii.* Już mu Zygmunt Auguſt mnieyſzą buławę na Moſkwę podtykał, atoli ſłabe od ſuchot zdrowie, iak mu do wielkich y heroicznych dzieł przeſzkodą było, tak go wkrotce y w grob wprawiło, w roku 1567, niemaiącego więcey lat nad 30, od X. Piotra Skargi na drogę wieczności wyprawiony: żona iego Zofia Odrowążanka Woiewodzanka Ruſka z Anny Xiężniczki Mazowieckiey urodzona, żadnego z nim potomſtwa niemaiąc, ponowiła po iego śmierci śluby małżeńſkie z Janem Koſtką Woiewodą Sendomirſkim, ſioſtra iego Zofia małżonka, Konſtantyna Xiążęcia Oſtrogſkiego Woiewody Kiiowſkiego Tarnowſzczyznę wſzyſtkę y wiele inſzych dobr y ſkarbow z tego domu, do Oſtrogſkich Xiążąt wynioſła, ale niemniey ten Dom ozdobiła heroicznemi cnotami, w ktorych życia tego dokonała w roku 1571, co powiada iey nadgrobek w Tarnowie, *Starowol; in Monum:* był także brat iego Jan Proboſcz Tarnowſki, Kanonik Krakowſki, ale z Tęczyńſkii zpłodzony, w roku 1534 wſzyſtkie nadzieie o ſobie prędką śmiercią pomięſzał. Ten to zda mi ſię Kanonik klaſztor y kościoł OO Bernardynow niegdy od Dziada ſwego drewniany w Tarnowie wyſtawiony, z muru wynioſł, iako piſze *Vadingus in Annal: Minor:* Piſali o Oycu iego, krom wzyż wyrażonych, *Padniewſki in Elog: Starowol: in Bellat. Sarmat. fol. 189, Warſſawic: de laud. Tarnovii, Orzechowſki na kilku mieyſcach. In Paneg: Tarnow:* tak do ſyna iego mowi: *Infer oculos in tui Patris receſſus, inſpice Bibliothecas illius, plena librorum optimorum ac commentariorum omnia reperies: In quibus manu Patris tui ex doctiſſimorum virorum ſcriptis & inſtitutis, omnis doctrina liberalis, omnis hiſtoria, omnis bene vivendi ars eſt notata atq; deſcripta. Quid eſt in arte militari poſitum apud Turcas, Italos, Hiſpanos, Gallos, Germanos, Anglos atq; Scythas quod Patris tui ſubterfugiat, & quod in illius Commentariis non reperias. Tenże Dialogo ſept: piſſe,* że radził, aby było tak ſądy w Polſcze uſtanowiono, aby Małą Polſkę Wielkopolanie ſądzili, a Wielkopolanow Małopolanie, a gdzieby ſię wſzyſcy na ieden dekret zgodzili, aby nie ſzła gdzieindziey appellacya, ieżeliby ſię zaś nie wſzyſcy zgadzali, aby do Krola było wolno appellować.

Jan Felix Woiewoda Lubelſki, brat rodzony Jana Amora Kaſztelana Krakowſkiego y inſzych, ſyn Jana Woiewody Krakowſkiego z Szternberkowny, dziedzic na Wielowſi, Rzemieniu, Wadowicach y Kozyzu, kreſu śmiertelnego dopędził w roku 1488, iako nadgrobek iego w Tarnowie świadczy, zoſtawiwſzy z Oleśnickii Woiewodzanki Sendomirſkiey ſyna Jana. Był wprzod Kaſztelanem Wiślickim w roku 1472, czego dowodem ieſt liſt *Kazimierza Krola dany Miaſtu Lwowu.* Krzyżakow mężnie woiował, od ktorych pod Choynicami wzięty w niewolą, wolność ſobie wielkim nakładem kupił w roku 1454, *Biel: Cromer lib: 23,* Pan pobożny, co w domu Tarnowſkich prawie dziedzictwem chodzi, *a Orzechowſki in vita Magni Tarnovii* tak mowi: *Niewierz temu aby to był Tarnowſki, ktoryby kiedy od ſtarożytney wiary miał uſtąpił, to Tarnowſki, co y katolik dobry.*

Jan Szram (iam go Felixem nazwał w tomie pierwſzym, ale omylnie) naprzod Woiewoda Bełſki, potym Lubelſki, na koniec Krakowſki, ſyn Jana Felixa Woiewody Lubelſkiego z Oleśnickii, odebrał przyſięgę y homagium od Stefana Woiewody Wołoſkiego, imieniem Krola Zygmunta. Tegoż Zygmunta na Tron Polſki ſprowadził, piſał o nim *Biel: lib: 5. Wapow: Stryikowſki lib: 22.* Od Stanow koronnych iezdził także do Litwy z inſzemi, na ſprowadzenie Krola Zygmunta na Tron, w roku 1506. *Biel: Wapow:* umarł w roku 1507, bo iuż w naſtępuiącym roku, zaſiadł krzeſło Woiewodztwa Krakowſkiego Mikołay Kamieniecki. Zył w dożywotniey przyiaźni z Katarzyną Ligęzianką Woiewodzanką Łęczycką, z tey było trzech ſynow, Jan Kaſztelan Sądecki, po ktorym corka iedynaczka Dorota, wydana za Jana Tarła Krayczego Koronnego, wniosła w ten Dom dobra krzyż nazwane. Tenże Jan Szram w roku 1501, poſłował do Alexandra W. X. Litewſkiego, koronę mu ofiaruiąc. *Cromer lib: 30 Biel: fol. 493.*

Staniſław Kaſztelan Sądecki, mąż rycerſki z Pieniążkiem kawalerem Maltańſkim, wiele rycerſkich ſztuk dokazywał w rożnych kampaniach, był to drugi ſyn Jana Szrama Woiewody Krakowſkiego, Katarzyna Firleiowna Kaſztelanka Krakowſka., dwoch mu ſynow powiła, ieden z nich Woyciech dziedzic na Rzemieniu, od tego z Czernianki Staroſcianki Dobczyckiey, tylko ſię zoſtał ſyn Staniſław, ktory miał za ſobą Zofią Mielecką Kaſztelankę Krakowſką, z tą niepłodnie żyiąc, zapiſał iey dobra Rzemień nazwane dziedzictwem. Drugi Staniſława y Firleiowny ſyn, dziedzic na Łyſakowie, Jan, ten na dworze Rudolfa Ceſarza młodſze lata polerował, powrociwſzy do Oyczyzny, wſzyſtek ſię wylał na uſługę iey bez pretenſyi iakieykolwiek z wakanſow Koronnych nadgrody. Na expedycyi albowiem Moſkiewſkiey rycerſkiego ſerca dał dowod, kiedy do ſzturmu pod Pleſzkowem ſzedł pierſzą y ztamtąd znaczną ranę wynioſł. *Cichoc. Alloqu. Oſecen. lib: 2. c. 8.* o nim namienia, że ſię był do heretyckiey trzody trochę nakłonił, atoli wkrotce znowu powrocił do prawowiernego kościoła, w ktorym życia tego świątobliwie dokąnał, z Elżbiety Zborowſkiey Kaſztelanki Krakowſkiey zpłodził corkę iednę, *według Paproc:.* boday to niebyła Zofia Michowſka, y ſynow dwoch, iednego Marcina Amora, ktorego ſynowie, Jan y Marcyan bezpotomnie zeſzli.

Drugiego Jana Gratuſa, Kaſztelana Zarnowſkiego, Staroſtę Nowomieyſkiego, był to drugi ſyn Jana Amora z Zborowſkii, *totâ vitâ miles, Rothmagiſter Cohortium, Dux legionum cum Stephano Rege in Moſchovia, deinde contra Tartaros ad Cecoram, ad Orininum contra Turcas & Valachos, ad Telezynum contra Coſacos rebelles:* mowi iego nadgrobek, ślubował Annie Korniaktownie, z tey zrodził dwie corki, Eufrozynę Eulalią, Xiężnę Wiſniowiecką Staroſcinę Kamionacką, a drugim małżeńſtwem Radzieiowſką Podkanclerzynę koronną, Matkę Michała Kardynała y Prymaſa Koronnego, drugą Elżbietę Sienieńſką Kaſztelanową Lubelſką, ſynow tyleż, to ieſt Jana Rafała, ktorego corka Anna wydana za Zygmunta Tarła Staroſtę Pilżnieńſkiego.

Alexander Gratus Kaſztelan Sendomirſki, Staroſta Zarnowiecki ſyn drugi Jana Gratuſa Kaſztelana Zarnowieckiego, wſpominaią go *Konſtytucye 1678 fol. 6.* Zona iego Maryanna z Nadola Kaſztelanka Warſzawſka. Jan Gratus Kaſztelan Zawichoyſki 1699 zpłodziwſzy z Przerębſkii ſyna Jozefa y corkę Eufrozynę, ſtan ſobie duchowny obrał, w ktorym życie zkończył w roku 1703 w Podleſzanach.

Jan Spytek trzeci ſyn Jana Szrama Woiewody Krakowſkiego z Ligęzianki, naprzod Kaſztelan Zarnowſki w roku 1530, od Stanow tey Oyczyzny krolewſtwo ofiarował Zygmuntowi Auguſtowi. *Biel. fol, 561,* potym Kaſztelan Radomſki y Podſkarbi Koronny 1532, *Biel. fol: 567 Wapow.* daley Kaſztelan Woynicki, z tym tytułem podpiſał *liſt Zygmunta Auguſta 1549 u Nakiel, fol 649,* aż też y Woiewoda Sieradzki, Oſtrzeſzowſki, Krzepicki, Boleſławſki, Brzeźnicki, y Krzeczowſki Staroſta, tak wiele znacznych dokumentow życzliwości ſwoiey przeciwko Zygmuntowi oświadczył: gdy oraz z ſtryiem ſwoim Janem Kaſztelanem Krakowſkim przy nim pode Lwowem podczas Rokoſzu, wiernie y mężnie obſtawał, y znowu gdy podczas wielkiego powietrza, Krol Zygmunt nie gdzie indziey ze wſzyſtkim krolewſkim dworem ſkłonił ſię, tylko do niego iako ſobie wiernego Senatora, był tam y Zygmunt Auguſt Krolewic, Krolowa Bona, z Krolową Węgierſką Izabellą corką, y Janem ſynem, także z drugiemi trzema corkami, y krolewnami Anną, Katarzyną y Zofią, ktorych on we wſi ſwoiey Wielowſi, choynie podeymował przez długi czas. *Wargocki in dedic, Comment. Julii.* to o nim potomności podał; że gdy między nim y Pieniążkiem, tak zawaśnione zatargi urosły, że ani naypierwſzych Senatorow ani krolewſkie namowy ugłaſkać ich nie mogły, przyſzło do tego, za konſenſem krolewſkim, że ſię obadwa z ſobą ztarli, naprzod tedy na kopie ſię probowali, ale obadwa ich o ſiebie bez ſzwanku ſkruſzyli. Do mieczow potym porwali ſię, ktoremi długo ſię ścinaiąc, tak patrzącym na to widowiſko Panom Polſkim, dali oczywiſty dowod, że ſobie y w męſtwie y w ſile rowni byli. Przetoż obadwa ſkoczywſzy z koni, mile ſię obłapili y w braterſkiey komitywie zawſze trwali; ta ich potyczka y w cudzych kraiach wſławiona przyſzła do tego, że ią y cudzoziemcy na mappach ſztychowali. *To Wargocki;* atoli tego Tarnowſkiego, tylko Podkomorzym Sendomirſkim piſze. Temuſz Spytkowi kazał Krol pięćſet Uſaryi uzbroić, do ktorych on y woluntaryuſzow przybrawſzy, Tatarow na Podolu mężnie pogromił, tak był miły Auguſtowi I Krolowi, że go przez dwadzieścia lat na ſwoim dworze trzymał, Zupy ſolne w Adminiſtracyą mu oddał, z ktorey ſię on potym ledwie wyzuł, Bonerowi ich uſtąpiwſzy. Zprzyſiągł ſię był dożywotnie z Barbarą Szydłowiecką, z ktorey ſyn ieden Staniſław, umarł ten Spytek w roku 1556.

Staniſław Woiewoda Sendomirſki, Sieradzki, Krzeczowſki, Boleſławſki Staroſta, działem wziął Ciemierniki, umarł 1568, pogrzebiony w kościele Chroberſkim, kędy kościoł ſwym koſztem zmurować dał, y kamienicę nakſztałt Pałacu. Nadgrobek mu Barbara Drzewicka żona taki wyſtawiła: *Stanislao Comiti à Tarnow viro animi corporis & fortunæ dotibus abſolutiſſimo, qui primariâ ortus familiâ, adoleſcens Hungariâ, Meſiâ, Macedoniâ, Græciâ, Syriâ, Judæâ, Arabiâ, Ægyptô, Italiâ, Germaniâ peragratîs, ac utriusq; ſanctæ militiæ inſigniis a Pontifice & Imperatore acceptis præclariſq; honorariis, Principibus tam Chriſtianis quàm Turcicis onuſtus domum rediens, à Rege Sigiſmundo ſummis honoribus eſt exornatus, quos gradatim ad faſtigium ita percurrit, ut omnibus charus, nemini moleſtus, antiquæ virtutis & pietatis ſpeculum, juſtitiæ & integritatis exemplar boniq; publici zelator meritò ſemper ſit habitus, vixit annos 53, Annô obiît 1568.* Był naprzod Kaſztelanem Zawichoyſkim, tak go czytam *na liście Zygmunta Auguſta w roku 1550 u Nakiel: w Miechow: fol. 654,* daley Podſkarbim Wielkim Koronnym, Pan tak obſzerney fortuny, że go bogatym zwano Woiewodą, tey iednak na dobro Oyczyzny umiał zażyć, to Chorągwie okryte, gdy potrzeba wyciągała, do obozu podſyłaiąc, to na publiczne ziazdy, kędy zdrową radą Rzeczypoſpolitey doglądał pożytku. Seym Parczowſki na ktorym niektore prawa ſzkodzące Oyczyźnie knowano, że ſię roſzedł, wyrobił. Dzieci iego z tey Drze-

 wickii

wickii, było ſześć corek, Barbara Staniſławowi Wolſkiemu z Podhaiec, Ka-
ſztelanowi Sendomirſkiemu, Marſzałkowi Nadwornemu Koronnemu, nad-
grobek iey w Warſzawie u S. Jana 1568 położony, Katarzyna Floryanowi
Noſkowſkiemu Staroście Ciechanowſkiemu, Kryſtyna Lipnickiemu, Anna
Herburtowi Staroście Lwowſkiemu, Beata Balcerowi Lutomirſkiemu Staro-
ście Sieradzkiemu y Leżayſkiemu, Zofia Piotrowi z Kruzlowy Pieniążkowi,
umarła 1579, iako iey nadgrobek w Krakowie u S Troycy opowiada, ale iey
tam daią Imię Elżbieta, y wyraźnie przydaią, że była corką Staniſława
Woiewody Sendomirſkiego, zaślubione; ſyn zaś Staniſław.

Staniſław Kaſztelan Sendomirſki, Buſki, Stobnicki Staroſta, ſyn Jana
Staniſława Woiewody Sendomirſkiego y Podſkarbiego z Drzewickii, *vir pru-
dentiſſimus & humaniſſimus, Catholicæ fidei ſingularis defenſor & propugnator,* mowi o
nim *A. Roſſel: Pymand: Mercur: lib. 5 fol: 352,* z młodych zaraz lat Niemce,
Włochy, Hiſzpanią, Francyą, y Węgry zwiedził. *Wargocki in dedicat: comment:
Julii Cæſaris:* w Oyczyżnie pod interregna, ſłużył iey nie bez znacznego u-
ſzczerbku fortuny, *Papr:* Henrykowi do Krakowa przyieżdzaiącemu na ten
czas Kaſztelan Czechowſki, drogę na granicach Polſkich, ze dwiema ſtyU-
ſaryi Polſkiey, na przepych wyſtroioney zaiachał, *Biel: fol: 706.* Po
wyiezdzie Henryka Walezyuſza z Polſki, na elekcyi nowego Krola wpra-
wdzieć ſprzyiał Auſtryackiemu Domowi, ale gdy Stefan Batory na koro-
nacyą ſwoię do Krakowa pokwapił, on dobrowolnie ſtronę iego przyiął,
Paproc: y zaraz ſię z nim na uſkromienie rebellii Gdańſkiey wyprawił, ztam-
tąd na Moſkwę ſię wybrał, kędy pod Oſtrowem z częścią woyſka od Zamoy-
ſkiego wyſłany, pięknie ſię z męſtwem popiſał. *Heindenſtei: lib: 4 hiſt: Moſchov:*
Pod Pleſzkowem potym z wielkim ſercem na nieprzyiaciela nacierał, w
ktorych zaſług nadgrodę, wziął od tegoż Krola Kaſztelanią Sendomirſką, y
Staroſtwo Stobnickie, a od Zygmunta III Buſkie. *Wargocki Conſtit, 1587 fol:
426.* Pod Oryninem potym, iuż lubo w lata podeſzły, ſwoy Pułk do okazyi
przeciwko Tatarom przywodził wſzędzie wielkim ſercem. Pod Krakowem
gdy do niego Maxymilian Xiąże Auſtryi ſzturmuie, on y radą y ręką Oy-
czyznę ſalwował, co o nim z pochwałą wſpomina *Konſtytucya 1587 fol: 440 y
442.* Koniec życia ſwego znalazł w roku 1618, w Wielowſi pogrzebiony.
Zprzyſiągł ſię był dożywotnie z Zofią Ocieſką Kanclerzanką Koronną, z
ktorey trzy corki, Jadwiga Jakuba Potockiego Woiewody Bracławſkiego,
Zofia Przecława Lanckorońſkiego Staroſty Chmielnickiego *1mo voto,* ta lubo
od wiary katolickiey dalekiego miała męża, przecięż na żadne perſwazye
od niey ſię oderwać niedała, y owſzem prawa ſwego zażywaiąc, w Oleśni-
cy Plebana katolickiego, męża godnego oſadziła, *Cichoc: Alloqu: Oſecen: lib. 2
cap: 12. 2do voto* Jana Karola Staniſławſkiego Staroſty Szydłowſkiego. Barba-
ra Jana Zamoyſkiego Kanclerza y Hetmana Wielkiego Koronnego, małżon-
ki; ta oſtatnia zeſzła z tego świata w roku 1610, a iako iey nadgrobek w Za-
mościu mowi, *poſt conjugium ad ſanctitatis miraculum religioſiſſima, in ipſo ætatis
& formæ flore vidua conſtantiſſima.* Pobożności iey y z tego miarę każdy wziąć
może, żeby była do nauki Chrześciańſkiey poddanych ſwoich zachęciła, nie-
tylko że ſama na nię do kościoła uczęſczała, ale też tym, ktorzy lepiey ro-
odpowiadali, czego ſię na katechiźmie nauczyli, ſama ręką ſwoią
zdawała rożne darowizny, ba y gdy nie rychło, albo nie dobrze odpowia-
dali, ona nie wſtydziła ſię Panią taką będąc, poprawiać ich y za nich od-
powiadać. Uboſtwu ſwoią ſczodrobliwością Matką ſię ſtała, Collegio na-
ſzemu Lubelſkiemu Pańſką ſzkatułą do fabryki ſiła pomogła, y pewnieby
była

była więcey ſię mu świadczyła, gdyby była nagła śmierć nie przyſpiała
Dwa razy w tydzień do Stołu Pańſkiego przyſtępować była zwykła, co-
dzień w wieczor do kościoła na Modlitwy uczęſzczała, to o niey *Annuæ Soci-
et: 1607 fol: 443 y 688.*

Gabryel Staroſta Krakowſki, pierwſzy ſyn Staniſława Kaſztelana Sen-
domirſkiego, piękne był wziął od Boga talenta, ktore go do nayprzedniey-
ſzych w tym kroleſtwie godności ſpoſobiły, oſobliwie ludzkość y przyie-
mność w obyczaiach, ktorą kraſiły y inne cnoty, iako to w ſądach nie
zkorrumpowana ſprawiedliwość, ſzczodrota, z tey Collegium Krakowſkie u
S. Piotra y hoynie nadał, y Pańſką protekcyą przeciwko gwałtownym bu-
rzom ſtatecznie bronił: poſłował na Seym 1611, zkąd Kommiſſarzem ſtanął
do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 11 y 1613 fol: 24.* wſzedł był w kontrakty mał-
żeńſkie z Katarzyną Warſzycką, Jędrzeia Podkomorzego Sieradzkiego cor-
ką, z tey iednak żadnego ſukceſſora nie było, on dni ſwoie ſkonczył w roku
1628, w Krakowie na zamku w kaplicy Batorowſkiey pogrzebiony, zkąd
nadgrobek iego wypiſał *Starowol: in Monum: fol: 18.* Zona zaś iego ponowiła
śluby z Zebrzydowſkim Miecznikiem Koronnym. Jan drugi ſyn, w Woło-
ſzech przeciwko Michałowi, y w Inflanciech przeciwko Karolowi y Szwe-
dom woiuiąc, gdy zwycięzkie żniwo zbiera, tamże w obozie pod Wolma-
rem po zapłatę rycerſkich prac ſwoich poſzedł do Pana, wieku ſwego 32.
Staniſław trzeci, w Senach ucząc ſię, żyć przeſtał.

Joachim Woiewoda Inflantſki, a przedtym Parnawſki, Staroſta Krze-
picki, Zyzmorſki, czwarty ſyn Staniſława Kaſztelana Sendomirſkiego, w Wo-
łoſkich y Inflatſkich kampaniach rycerſkich cnot dał experyment, oſobliwie
kiedy przy dobywaniu Weinſteinu Zamku, y chorągiew przednieyſzą Szwe-
dzką nieprzyiacielowi odiął, y Chorążego poimał: nie mniey y radą Oyczy-
żnie dopomagał, kiedy z Seymu 1607 do ugłaſkania Rokoſzanow Kommiſ-
ſarzem był zapiſany, *Conſtit: fol: 866,* atoli potym ſpokoyne ſobie życie o-
bieraiąc, wyzuł ſię dobrowolnie z krzeſła, y przy Kłobuckim klaſztorze
Kanonikow Regularnych S. Auguſtyna prywatne życie prowadził, *Łobzyń-
ſki Acroamata,* z Anny Firleiowny Kaſztelanki Radomſkiey, zpłodził corkę
Teodorę Kryſtynę, Kazimierzowi Leonowi Sapieha Podkanclerzemu Lite-
wſkiemu dożywotnie zaślubioną, Matronę cnot wielkich, umarła w roku
1652 w Wilnie u S. Michała z nadgrobkiem pochowana, pamiętne łaſki iey
Collegium naſze Brzeſkie, ktoremu dała Monſtrancyą dość bogatą; y ſyn Te-
odor Karol Staroſta Krzepicki, Kłobucki y Zyzmorſki, Pan dla czci Bo-
ſkiey fortuny ſwoiey nie żałował: dał albowiem do Częſtochowſkiego Ma-
tki Boſkiey Obrazu, ornat Teletowy, kielich y lampę ſzczerozłote, y dya-
ment koſztowny; do Łęk lampę ſrebrną, indziey także bogate upominki,
w roku 1647 życie młodo ztyrał. *Starowol: in Monum.* z Tarnowa wypiſał.
Zona iego pierwſza była Elżbieta Podbereſka Marſzałkowna Bracławſka,
wdowa po Monwidzie Dorohoſtayſkim Cześniku Litewſkim, tę on od Kalwiń-
ſkich błędow do prawowierney wiary katolickiey nakłonił, niemiał iednak
z niey tylko iednę corkę, *Hieron. a S. Hyacin: Korona małżeńſka.* Była to Fran-
ciſzka za Klemenſa Uſtrzyckiego Kaſztelana Sanockiego wydana. Druga
żona iego Helena z Zurowa Daniłowiczowna, z tey był ſyn ieden Kazimierz
Karol Alexander Amor Staroſta Krzepicki y Zyzmorſki, Pan y na woynie y
w radzie dzielny, śmiertelnego kreſu dopędził w roku 1682, zoſtawiwſzy z
Tereſſy Firleiowny corkę Urſzulę Wierzbowſką, Starościną Sieradzką, y ſy-
now Piotra y Jozefa bezpotomnie zeſzłych.

Michał Stanisław Kasztelan Woynicki, piąty syn tegoż Stanisława, ten z młodych zaraz lat w heroicznych dziełach chcąc go zaprawić, do obozu go pod Orynin wziął z sobą, kędy na Turkow y Tatarow z taką serdecznością naciérał, że mu wszyscy wielkiego Kawalera przyznawali imię, ztąd potym poszło, że na owę sławną z Osmanem Carem Tureckim pod Chocimem woynę, tego też Michała, między inszemi, Kommissarzem do rady y pomocy woienney Rzeczpospolita Chodkiewiczowi Hetmanowi przydała, o czym *Konstytucya 1620 fol: 2*, iakoż na tę kampanią dwie Chorągwie Usarskie swoim sumptem uzbroił. Woiewodztwo Sendomirskie wiedząc o iego ku Oyczyźnie nie nadweręzoney przychylności, po śmierci Zygmunta III Krola pod interregnum, Rotmistrzem go sobie obrało, y na iego przezorną czułość, bespieczeństwo swoie spuściła, na rożne Seymy potym posłuiąc, tak Maiestatom Polskim wiernie się akkomodował, żeby y Oyczysta wolność uszczerbku iakiego nie ponosiła. Cecylią, Renatę Władysława III małżonkę do Krakowa zprowadził, ktory nadgradzaiąc mu iego zasługi, rożne krzesła podtykał, atoli samą się Kasztelanią Woynicką kontentował, żył iescze 1648, ktorego roku był Sędzią Kapturu generalnego Warszawskiego. *Porządek elekcyi fol: 7.* Zona iego Anna Czoborowna Graffowna Węgierska, Emeryka corka, wdowa po Stanisławie. Turzo Hrabi, z tey była *według Okolsk:* corka, Zofia Petronella, naprzod Jędrzeia Firleia Kasztelana Lubelskiego, potym Gabryela Esterhazego Hrabi, Senatora Węgierskiego małżonka, na koniec Samuela Pazmowskiego Woiewody Płockiego, ktora z tym się światem rozeszła w roku 1685 *Histor. Coll: Cracov:* w Tarnowie pogrzebiona; y synow dwoch, Piotr Paweł Rotmistrz, ten z swoią Chorągwią pod Toruniem w roku 1658, a w następuiącym pod Malborkiem, mężnie się z Szwedami potykał, zszedł iednak *sterilis*. Drugi Jan Stanisław, miał za sobą Barbarę z Dąbrowicy Firleiownę, z tey zpłodził trzech synow, z tych naystarszy Stanisław Amor Dziedzic na Krasnobrodzie z Teressą Myszkowską, Kasztelanką Bełzką bezdzietny, ta po iego śmierci ponowiła śluby z Jerzym Manieckim Chorążym Czerniechowskim. Drugi Alexander Amor, z Seymu 1703 Kommissarz do granic od Sląska, *Constit: fol. 21*, poiął Maryannę Dziedoszycką Woiewodzankę Podolską, od ktorey temi czasy były dwie corki, Romanowska Podkomorzycowna Chełmska y N. Panna. Synowie zaś dway, Franciszek, ten w roku 1738 wszedł do grobu bezżenny w Krasnobrodzie u OO Dominikanow. Brat zaś iego Kaietan żyie z Boguszowną Staroscianką Mogilnicką, zrodzoną z Alexandry Odrzechowskii, ktora *1mo voto* była za Wieniawskim, y z niey zostawuie potomstwo. Trzeci Jana Stanisława syn z Firleiowny (ktora *2do voto* żyła z Stefanem Konstantynem Piaseczyńskim Woiewodą Smoleńskim, ale znim *sterilis*) Michał Amor, ten po Zaboklickii (bo się to małżeństwo rozeszło,) poiął Przerębską, z ktorey syn Jozef Dziedzic na Dzikowie, temi czasy żyie w małżeństwie z Karwicką. Krom tych, ktoryś z Tarnowskich miał za sobą Teressę Brzechwiankę, Podkomorzankę Inflantską. Jan Tarnowski, Katarzynę Maurociankę, Kanclerzankę Multańską, wdowę po Mikołaiu Potockim, herbu Pilawa, Rotmistrzu krolewskim. *Kownacki w Sparcie Polskiey, fol: 117* fundacye tak Dzikowskiego, iako y Krasnobrodzkiego konwentow Zakonu S. Dominika, Alexandrowi przypisuie, y Michałowi Hrabiom Tarnowskim, Wielkim Graffom in Czobor, o ktorych masz wyżey, braci rodzonym, y przydaie, że y w Kozinie dobrach swoich na Wołyniu leżących, kościoł temuż Zakonowi oddali.

TAR-

TARNOWSKI herbu Rolicz, piszą się z Tarnowa tego, ktore iest w Kuiawach nad Gopłem; z tych *według Okolskiego* był Sebastyan Tarnowski, Kasztelan Sieradzki, ktory z tym tytułem podpisał Elekcyą Zygmunta III, przydaie o nim, że do dobycia Zamku Uły, siła swym męstwem dopomogł. Drugiego bez imienia, kładzie go Kasztelanem Brzeskim Kuiawskim, y chce go mieć Oycem trzech braci rodzonych, to iest, Piotra, Chorążego Łeczyckiego; tego corka Jadwiga była za Piotrem Charbickim Sędzią Ziemskim Łęczyckim, y syn Jan, ktory po zwiedzionych cudzych kraiach, y tam w naukach wyzwolonych z pochwałą odprawionych, gdy się do Oyczyzny wrocił, od Karnkowskiego Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, dworowi zalecony, Sekretarzem, Regentem, y Referendarzem Koronnym wkrotce urosł, a potym dla znaczney rostropności, ktora się w nim wydawała, przymilenia wszystkim, dzielności w interessach Oyczyzny, wziął pieczęć mnieyszą Koronną po Baranowskim. Pod ten czas assystował Krolowi Zygmuntowi III, gdy do Szwecyi windykuiąc swoie dziedziczne Państwo, w licznym Panow gronie iezdził. Ztamtąd powrociwszy, po Łukaszu Kościeleckim, dano mu Infułę Poznańską, ktorą obiąwszy, dobrego Pasterza na sobie urząd wypełnił: bo y kościoł Katedralny po wielkiey części restaurował, y Chor iego pędzlem ozdobił, y Pałac Biskupi na inszą formę przerobił. Gdy tak zaczął w naylepszą pracować koło swego kościoła, po ześciu Rozrażewskiego, na Biskupstwo Kuiawskie przesadzony, y tu niemnieysze swoiey szczodrobliwości zostawił pamiątki, kiedy przy kościele katedralnym dość piękną kaplicę wystawiwszy, y owę blachą miedzianą pokrywszy, Mansyonarzow przy niey fundował, włożywszy na nich oblig, aby Officium o Nayświętszey Matce, y Msza śpiewana bywała; tak, żeby y Kanonicy przytomnemi do tegoż nabożeństwa bywali. Nad to kielich dał y patynę szczerozłotą, na ozdobę swoiey oblubienicy. Nie długo iednak tu zabawił, bo gdy się z tym światem pożegnał Karnkowski, Tarnowskiemu Arcybiskupia y Prymasowska godność dostała się w roku 1603. Tę, z znacznym splendorem y liczną dworu swego komitywą, delikatnie piastował, przecięż pięć miesięcy tylko na niey przeżywszy, wszedł do grobu w roku 1604. Umieraiąc znaczną summę pieniężną na pobożne fundacye rozdał, a między inszemi w Łowickiey kollegiacie z ostatniey iego woli, powstała kaplica od marmurow, blachy miedzianey y uposażenia, y po dziś dzień pamiętna. Bo przy niey Psałterzystow fundował, Proboszczem tam powinien bydź Tarnowski, albo z Tarnowskiey idący, albo herbowny, ktory oraz iest y Kanonikiem Łowickim. Prezenta należy do Tarnowskiego ktory iest pierwszy *in dignitate;* albo ktory iest naystarszy. Do tey Kanonii, przydał wieś nazwaną Wolą Tarnowską w Woiewodztwie Łęczyckim, mila od Uiazdu, a od Piotrkowa cztery mile. *Pisali o nim Treterus in Posnan: Damal: in Cujavi. y in Gnesnensibus Episcop: Łubieński in vita Pstrokonii num: 400.* Stanisław brat rodzony Piotra Chorążego Łęczyckiego, Kasztelan Inowłocki, ten z Barbarą Bielawską, *Acta Castren. Lancic: 1599* zpłodził corkę Barbarę, Marcina Krasickiego Kasztelana Lwowskiego, a potym Woiewody Podolskiego małżonkę, *Acta Castren: Lancic: 1619* ale *sterilis*, była to dziedziczka dobr: Białe, Gorzewo, Popowino, Chrośle, Niedzielisku, Kamień, Dubielice, Wola Słomkowska, części w Rudzie. *Acta Castren: Gostin. 1641*, y synow czterech, Stanisława *sterilem*, Jana Kanonika Ołomunieckiego, Piotra, y Hieronima Podczaszego Łęczyckiego. Ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz ż Szamowską, drugi raz z Barbarą Tomicką, z pier-

 wszey

wſzey miał ſyna Marcina, Samuela, Jana y Piotra. Piotr y Samuel *ſte-
riles*, Jan Archidyakonem był Krakowſkim, a potym Arcybiſkupem Lwo-
wſkim, Opatem Mogilſkim, z ktorym tytułem zapiſany Kommiſſarzem na
Trybunał fiſzkalny Radomſki. *Conſtit: 1662 fol. 2.* umarł 1669. Paſterz ſamą
ſczeroſcią tchnący. Do ukrzyżowanego Chryſtuſa ſzczegulnie nabożny,
ktoremu z ſrebra wiele ozdoby przydał, na ubogich ſzczodry, na wſzyſt-
kich łaſkawy, z Panem Bogiem tak złączony, że gdy Pacierze kapłańſkie
odmawiał, nikogo do ſiebie puścić nie kazał. Marcin zaś także Podczaſzy
Łęczycki, złączył ſię był z Maryanną Smigielſką. *Acta Caſtren. Łęczycen, 1619*,
z tey potomſtwo iego było to, corka Katarzyna wydana za Mikołaia Ku-
cińſkiego, y ſyn Jan, ten dwa razy śluby małżeńſkie ponáwiał, naprzod z
Borzobochocianką, ktorą urodziła Puzynianka, było dwie corki, Alexan-
dra Lepiſzewiczowa, *Acta Caſtren. Cracov. 1722* y Elżbieta Panna. Trzecia Ma-
ryanna Marka Kochanowſkiego małżonka. Drugą miał za ſobą Zoſią O-
ſuchowſką. Piąty ſyn Hieronima Podczaſzego Łęczyckiego z Tomickiey
urodzony, był Staniſław, ktoremu Elżbieta Starołęſka, powiła corkę Zo-
fią Władyſława Dunina Brzezińſkiego małżonkę. Dtugi ſyn z Tomickiey
Paweł, temu Gryzelda Załęſka wdowa po Szembeku, zrodziła dwoch ſy-
now, Macieia, Alexandra, *binominem*, Łowczego Łęczyckiego, a potym Ka-
ſztelana Sieradzkiego, y Staroſtę Siewierſkiego, ktory *2do voto* z Rylſką żył
ſterilis, z pierwſzą zaś żoną, Kryſtyną Dębińſką, byli dway ſynowie, Adam
Proboſzcz Siewierſki, y Michał Staniſław, naprzod Łowczy Łęczycki, Ka-
ſztelan Biecki, a potym Kaſztelan Sieradzki, tego z Roży Rylſkii dwie tylko
corki zoſtały, Magdalena Adama Głembockiego, Stolnika Inowrocławſkie-
go małżonka, y Marta w Zakonie Sakramentek w Warſzawie. Franciſzek
drugi ſyn Pawła, z Zelęckii, temu Anna Złobnicka powiła dwoch ſynow;
Stefana Kanonika Krakowſkiego, y Marcina, ktorego z Kucharſkii Anny
dwie tylko corki, Magdalena, y N.

Piotr trzeci ſyn Kaſztelana Inowłockiego Staniſława, ſam Kaſztelan
Goſtyńſki, miał *1mo voto* Annę Węgierſką, *2do* Barbarę Popowſką, z tych
potomſtwo iego: Jan Tarnowſki, Staroſta Woynicki, ktory z Cecylią Ra-
dziejowſką żył bezpotomny. *Acta Caſtren. Goſtin. 1641.* Staniſław Tarnowſki
Chorąży Goſtyńſki *Acta Caſtren: Goſtinenſ. 1640*, ktory z Anną Sleſińſką zpłodził
Zygmunta Kanonika Łowickiego; Kazimierza, ktory w małżeńſtwo poiął Te-
reſſę Włoſtowſką ſioſtrę rodzoną Kaſztelana Krzywińſkiego, z tey dzieci Kon-
ſtancya y Wiktorya w Panieńſtwie pomarły, Karol ſyn *ſterilis*; Władyſław
drugi ſyn, żył z Katarzyną Stępowſką, z niey potomſtwo zoſtało: Magdalena,
Małgorzata, Tereſſa, y Konſtancya. Synowie zaś Staniſław Kanonik y Pro-
boſzcz Łowicki, Kazimierz, Maryan, Felicyan, Jozef y Konſtantyn. Mar-
cin, Kazimierz, trzeci ſyn Piotra Kaſztelana Goſtyńſkiego, Proboſzcz Łowi-
cki *Acta Caſtren. Goſtin. 1644.* Piotr, czwarty, od ktorego tylko corka była Ma-
ryanna, Staniſławowi Bieſzczyckiemu Miecznikowi Goſtyńſkiymu zaślubio-
na. Piąty Mikołay ale bezpotomny, ſioſtra zaś tych piąciu braci, Helena
Konſtancya, wydana za Zygmunta Walewſkiego Podkomorzego Łęczy-
ckiego. Krom tu wyliczonych, ieſzczem ſię tych doczytał, Krzyſztofa
Tarnowſkiego urodziła Wilkanowſka, ten Krzyſztof z Plichcianką, Hiero-
nyma y Kazimierza, y Piotra y Annę y Jadwigę, Tarnowſkich. Od Hiero-
nima z Sniegocką, idzie Staniſław Kanonik Łowicki, y Jan Tarnowſcy. El-
zbieta Kroſnowſkiego, Anna Ołtarzewſkiego, Barbara Zyrzyńſkiego, Zuzan-
na Gołuchowſkiego, *conſortes*. Od Jana z pierwſzego małżeńſtwa, z Mary-

anną Magnuſką, idzie Alexander Tarnowſki, Kanonik Łęczycki, Łowicki
Proboſcz Zychlińſki, *ex 2do thoro* z Petronełłą Boimſką idą: Tomaſz, Felicy-
an y Jakub Tarnowſcy, Rozalia Jana Groſzkowſkiego, Agnieſzka Mikołaia
Drogońſkiego, małżonki. Paweł Tarnowſki, Podczaſzy Dobrzyńſki z Zelſką
zpłodził Franciſzka y Ludwika, Kaſztelana Rypińſkiego, Rozalią Kuczbor-
ſkiego Kaſztelana Rypińſkiego, *2do voto* Alexandra Bromirſkiego, Sędziego
Dobrzyńſkiego, Katarzynę Milewſkiego Woyſkiego Zakroczymſkiego, mał-
żonki; Trzecia Mniſzką była Norbertanką Przeoryſzą w Płocku. Od Lu-
dwika Kaſztelana Rypińſkiego z Anną Malińſką Cześnika Wołyńſkiego, y
Tereſſy Leduchowſkii corką, Adam y Jan, y Jozef, y Maxymilian, Tarno-
wſcy, Tereſſa Leduchowſkiego, Miecznika Wołyńſkiego małżonka, y Anna
Panna. Stefan Tarnowſki, Chorąży Zydaczewſki, podpiſał Elekcyą Jana
trzeciego z Woiewodztwa Ruſkiego, miał za ſobą ſioſtrę Mikołaia Biega-
nowſkiego, Kaſztelana Kamienieckiego, był to żołnierz wielki pod Podhay-
cami, kiedy Sobieſki Marſzałek y Hetman dał ſię im oblec, umyślnie dla
ſztuki ſzczęśliwie zawſze wyieżdżał, y raz przeſzyty przez gardło ſtrzałą, z
tym poſtrzałē Ordyńca wziął y przyprowadził Hetmanowi: potym pod Zura-
wnē w oblężeniu mężnie poległ. Zoſtawił trzy corki, Katarzynę Jałowicką, Ło-
wczynę Wołyńſką. Drugą Urſzulę Prazmowſką, Staroſcinę Mſzczonowſką,
trzecią Annę Kalinowſką Kaſztelanową Kamieniecką, czwartą Kryſtynę,
ktora Dominikanką zoſtała. Sebaſtyan Tarnowſki poiął Zoſią Głębocką
Acta Caſtren. Caliſſien: 1640, z ktorey ſyn Alexander miał za ſobą Zoſią Olę-
dzką. *Acta Caſtren: Siradien. 1649*, z tey corka Maryanna była za Stefanem
Lędzkim Piſarzem Ziemſkim Stęzyckim, Barbara Podkomorzanka Socha-
czewſka, była za Chociwſkim. Małgorzata za Macieiem Pſtrokońſkim, kto-
rey ſioſtra rodzona Sierakowſka, Matka Jana Sierakowſkiego Woiewody
Łęczyckiego.

TARUSZ *herbu Korab* w Podlaſkim Woiewodztwie w Bielſkiey Ziemi. Jerzy Ta-
ruſz zpłodził Piotra y Jozefa, z tych: Piotr, Woyciecha Chorążego Podla-
ſkiego, y Staniſława Podkomorzego Ziemi Bielſkiey, *wſpomina go Konſtytucya
1611* Kommiſſarzem do granic, między Xięſtwem Pruſkim Podlaſkim y Ma-
zowieckim Woiewodztwie *Conſtit. fol. 21*, pọsłował na Seymy, y w Trybu-
nale Koronnym zaſiadał Deputatem. Wawrzyniec ſyn Jozefa z Seymu 1611
Poborca, *Uniwerſał Poborowy*, Jędrzey Taruſz Chorąży Trocki, Horodniczy
Wileńſki, poſeł na konwokacyą 1733.

TARZECKI *herbu Prawdzic* w Kaliſkim Woiewodztwie.

TASZYCKI *herbu Strzemie* w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Łuczławicz,
dom ſtarożytny, dawnieyſzemi czaſy, byli z nich niektorzy Sędziami Ziem-
ſkiemi Krakowſkiemi, iako Mikołay Taſzycki, Sędzia Ziemſki Krakowſki,
o ktorym świadczy *Orichovius in annal.* Mikołay także Taſzykki Pod-
ſędkiem tamże 1535. Staniſław poſłował na konwokacyą z Krakowſkiego
1572. *Bielſki fol. 657*, z Trzech żon zpłodził ſynow dwudzieſtu y corek trzy,
z Wieruſkiey ſyn iego Mikołay, zginął w okazyi z Nalewaykiem; Rotmiſtrz
godny. Maciey drugi ſyn, zpłodził dwoch ſynow y corek trzy. Samuel
trzeci, ktorego zoſtało dwoch ſynow, y corka iedna. Przecław czwarty,
zſzedł bezpotomny. Macieia ſynowie, Cyrill ieden z Szczepanowſkii, żadne-
go potomſtwa nie miał. Zygmunt drugi wyrzekł ſię Arryańſtwa, iako y Sa-
muel ſtryi iego, ten z Zoſii Połanowſkiey zrodźił Staniſława y Władyſława
mężow rycerſkich, z ktorych drugi zginął w okazyi z Kozakami pod Zoł-
ninem, w Konſtantynowie pochowany. Druga żona Staniſława Jordano-

wna, z ktorey było kilka ſynow y corek. A między niemi Achacy. Trzecia
Konarſka, z tey ſynowie, Jan y Daniel. Jan Piſarz Ziemſki Krakowſki, corka iego Barbara była za Janem Koneckim, Ochmiſtrzem Krolowy Anny. N. miał za ſobą Oſſolińſką Chorążankę Lubelſką, N. Zofią Morſztynownę Staroſciankę Filipowſką.

TATOMIR herbu Sas w Ruſkim Woiewodztwie. Jan Tatomir Człowiek rycerſki, pierwſza żona iego Maryanna Krechowicka, z tey ſynowie iego trzey, Jan, Benedykt y Piotr. Druga Anna Dobrſka. Maryanna Tatomirowna, żona Alexandra Łoweckiego Horodniczego Kiiowſkiego. *Conſtit. 1678 fol. 28* Staniſław Sędzia Kapturowy Lwowſki 1737. Jan miał ſyna Prokopa.

TAWTIGIERD herbu Dria. Mikołay Tawtigierd pierwſzy na ſwoy Dom przyiął herb Dria, na Seymie Hrodelſkim, w roku 1413 *u Łaſkiego w ſtatucie fol. 127.*

TAUBE. Jerżego Taube Oberſzterleitnanta, w roku 1678 przypuſzczono na Seymie do Indygenatu, *o czym Conſtit. 1676 fol. 63.*

THORZEWSKI herbu Rogala w Ziemi Łukowſkiey. Jan Thorzewſki spłodził czterech ſynow, Jerzego y Jana *ſteriles*, Krzyſztofa, tego z Ocieſalſkiey ſyn Staniſław, tego z Roſzkowſkiey potomſtwo, Tobiaſz, Gabryel, Alexander, Antoni, y Katarzyna. Woyciech czwarty z Wygnańſkiey, miał ſynow czterech, Daniela, Samuela y Felixa. Ci ſię w niewolą Turecką doſtali. Tobiaſz czwarty, z Jeżowſkiey miał ſyna Jędrzeia. Temu Szymanowſka powiła ſyna Jozefa, ktory z Bąkowſkiey ſpłodził Felixa y Xawiera. Staniſław Thorzewſki 1586, podpiſał Kaptur Krakowſki, *Conſtit. fol. 405.* Zofia Thorzewſka umarła 1680, ſyn iey Floryan Pleban Rzeżawſki, 1686. Samuel Horodniczy Krzemieniecki, żona iego Maryanna Wkryńſka, z tey ſyn Wacław 1724. Michał brat rodzony Samuela, poiął Maryannę Łubkowſką, z tey ſyn Jan Kazimierz, Antonina była za Franciſzkiem Chroscikowſkim. Jan, Staniſław, Jędrzey, Krzyſztof, Ambroży, w Lubelſkim, Władyſław w Sieradzkim, Tomaſz w Bełzkim 1697.

THORZNICKI w Woiewodztwie Podlaſkim. Jakub Thorznicki, Skarbnik Mielnicki y Tobiaſz 1674, Jędrzey Kanonik Łucki 1671.

TĘCZYNSKI herbu Topor. Dom ten w Koronie Polſkiey bez wątpienia ieden z naycelnieyſzych, iak w godnych zawſze krzewił ſię ludzi, tak też nayprzednieyſze zaſiadał, w nadgrodę zaſług ſwoich, w tey Oyczyźnie krzesła, przecięż ſkąpo y o nich naſi hiſtorycy piſzą. Ja tu ich wyprowadzam genealogią od tego czaſu, iak ſię z Tęczyna piſali, dawnieyſzych zaś ich Przodkow, znaydzieſz niżey pod herbem Topor. Nawoy ſyn Zegoty Woiewody, a potym Kaſztelana Krakowſkiego, Woiewoda naprzod Sendomirſki, a w roku 1325 Kaſztelan Krakowſki, iakom dowodził w pierwſzym tomie. Ten komornikowi ſwemu Sandowi, dał przywiley na Woytoſtwo w Tęczynie albo w Przeginiey. Dwie albowiem były Przeginie, iedna, w ktorey Zamek ſkaliſty widzieć było, o ktorey *Kromer fol. 138.* Druga, w ktorey Zamek Tęczyn, tenże Nawoy z gruntu wyniosł, z tego potym, poki kwitneli, piſali ſię Tęczyńſcy. Przywiley ten znaydzieſz *w Paprockim fol. 16. o herbach* w roku 1319. ile z komputu lat wnoſzę, Bachna corka iego, była żoną Staniſława z Brzezia w roku 1357. y ſynow trzech, Jasko Owca y Januſz, obadwa piſali ſię z Morawicy, trzeci Jędrzey Woiewoda Krakowſki. O Januſzu powiadaią Autorowie naſi, że źſzedł bezpotomnie. Od Jaśka Owcy poſzli Morawiccy, z tych był Jakub z Morawicy nazwany Przekora, mąż znaczny u Opoczki, za Witolda Xiążęcia Litewſkiego w roku 1428, *iako piſze Kromer lib. 29.* Marcina y Goſława z Morawicy wſpomina *Długoſz w życiu Swiętego*

tego Staniſława. Tamże namienia o Jędrzeiu z Morawicy, doświadczonego męſtwa kawalera, ten pod woynę Pruſką, gdy pewny dwor, ogniem płonął, a on zewſząd od pożaru otoczony, niemaiąc żadnego ſpoſobu, ſalwowania ſię od zguby życia, ſkoro do S. Staniſława Biſkupa y Męczennika z ſuppliką ſię udał, ogień ſię na dwie części przedarł, tak, że mu wolne przeście do ucieczki zoſtawił. Drudzy, y poſpoliciey, początki Oſſolińſkich, do tegoż Jaſka Owcy referuią.

Jędrzey ſyn Nawoia Kaſztelana Krakowſkiego, ſam Woiewoda Krakowſki w roku 1359 *Długoſz tom. 2 Kromer lib. 14.* Ten z dwiema bracią ſwoią dawał świadectwo o wolnościach familii ſwoiey w roku 1366, iako ſię domyślać mogę, ſynow iego było trzech, Wacław, ktory ſobie ſtan duchowny obrał, y Kazimierzowi Wielkiemu, ſiła dopomogł, do wymurowania Zamku Włodzimirſkiego w roku 1370, *iako piſze Długoſz pod tym rokiem Tom. 2. lib. 10.* Drugi ſyn Nawoy, o ktorym wprawdzieć niektorzy twierdzą, że w potyczce Wołoſkiey zabity, poległ, atoli *Długoſz lib. 9 fol. 1124 pod rokiem 1359* powiada, że z tey klęſki wyſzedł, y uchodząc tak Oycowſkiego iako y krewnych ſwoich gniewu, aż do Rzymu zaſzedł, zkąd nie prędzey do Oyczyzny powrocił, aż mu żona iego umarła, po ktorey zeſciu wziął Dziekanią Krakowſką. Domyślaią ſię niektorzy, że z potomſtwa iego z tego Domu niektorzy, piſali ſię Rapſztyńſkiemi z Tęczyna, ktora linia potym długo kwitneła, a między inſzemi Jan Rapſztyńſki de Tęczyn Kaſztelan Wiślicki, podpiſał erekcyą kościoła Wſzyſtkich SS. w Krakowie w roku 1391 *u Poſſeliuſſa in hiſtoria Polono-Pruthenica fol. 173.* O drugich będzie ſię mowiło niżey. Tu przydaię, że *Warſzawicki*, zowie Dom Tęczyńſkich, *De optimo ſtatu libertatis w præfacyi ſwoiey: Publicæ libertatis Patronam*, y daley mowi: *Tenczinios eligendorum Jagellonûm, quaſi perpetuos quoſdam auctores fuiſſe, & ſicut Joannes Tencinius Caſtellanus Woynicienſis, Hedvigis Jagellonis conjugis tardius adventantis expectandæ, ſic poſtea omnes Tencinii, ſemper eligendorum Jagellonûm, præſtabant ſe auctores, unde Sigiſmundus Imus moriens Tenciniorum familiam, Auguſto filio de meliore nota, commendâſſe dicitur.*

Jan Kaſztelan Woynicki, ſyn Jędrzeia Woiewody Krakowſkiego, *o ktorym Kromer lib. 24,* że pod interregnum, po śmierci Ludwika Krola Polſkiego y Węgierſkiego, gdy ſię na Seymie Sieradzkim, Polacy o Sukceſſorze naradzali w roku 1383, ten tyle mową ſwoią ſprawił, ze wſzyſtkich zdania na ſwoią ſtronę przeciągnął. *Sed unus homo oratione ſua mox omnium voluntates convertit.* Zda mi ſię, że tenże ſam Jan, był potym Kaſztelanem Krakowſkim w roku 1400, iako ſię podpiſał *na liscie Krola Jagełła, danym kosciołowi Leżayſkiemu, u Nakiel. w Miechow. f. 359.* kommiſſye imieniem tegoż Krola w rożnych intereſſach, rozſądnie utrzymywał, *według tegeż Autora fol. 366,* życie ſkończył przed rokiem 1410, bo w tym roku iuż na tym krześle ſiedział Krzyſztof Kaſztelan Krakowſki, *Nakielſki fol. 383* trzymał oraz ten Jan przy Kaſztelanii Staroſtwo Krakowſkie. *Idem fol. 374,* Krolowa Jadwiga Jagełła żona, exekutorem go ſwego teſtamentu uczyniła, oſobliwie względem erekcyi Akademii Krakowſkiey.

Jędrzey Kaſztelan Woynicki, ktory z chorągwią ſwoią pod Grunwaldem heroicznie ſtawał przeciwko Krzyżakom w roku 1410, *Długoſz lib. 11 fol. 242. Bielſki fol. 295.* Tenże iak rozumiem w roku 1430 Jagełła z Swidrygełłem tranſakcyą o Podole rozerwał, z profitem Oyczyzny, *o czym Kromer lib. 20. Bielſki fol. 336,* wprawdzieć kalumnią na niego włożono było, iakby z Krolową Anną, mniey przyſtoyne miał mieć konfidencye, atoli mu publi-

cznie wrocona sława. *Bielski fol, 288, Kromer 140,* to mu iednak wszyscy za złe maią, że, żeby się był prędzey wrocił do młodey żony, Krolowi był powodem, żeby był od Malborka oblężenia co prędzey ustąpił. *Bielski fol. 305. Tenciniam Domum religionis Catholicæ retinendæ tenacissimam fuisse, nec nisi quasdam fœminas, Viros suos secutas, in religione, Hæresum erroribûs irretitas fuisse. Swiadczy Cichocki in Alloquiis Osecensibus lib. 2 cap. 8,* kędy niżey *cap. 13* mowi. *Nullas in eam Hæreses irrepsisse, tot templa, Monasteria, Xenodochia, ab illis erecta dotataq; & ab omni hæreticorum violentia defensa & conservata,* Et niżey *ea familia Catholicam fidem contra hæreticos magnô animô tutata est.* Jana Tęczyńskiego, że pochowane ciało w Kraśniku w roku 1407 świadczy nadgrobek iego, ktory wypisał *Paprocki o herbach.*

Jan Kasztelan Krakowski, w roku 1462 z tym tytułem podpisał list do Piusa II Papieża prosząc o kanonizacyą B. Jana Kapistrana, ktorego niegdy z Wrocławia sprowadził do Krakowa, znaydziesz go *u Vadinga in Annalibus Minorum Tom. 6. num. 41.* Był przedtym ten Jan Kasztelanem Woynickim, iako podpisał w roku 1436 *pokoy Brzeski u Łaskiego w statucie fol. 146.* Postąpił potym na Woiewodztwo Krakowskie, z ktorym honorem znaydziesz go *u Nakielskiego fol: 464 w roku 1439.* Podpisał także Xięstwa Oświecimskiego prawa w roku 1454. Zdami się, że w dom tego Woiewody Krakowskiego wniosła żona iego Anna z Goraia herbu Wręby, Dymitra Podskarbiego Koronnego corka, dobra Kraśnik y z przyległościami, Boturz, Zdziełowice, y inne, o ktorych *Paprocki w dedykacyi Ogrodu* krolewskiego. Zył ieszcze ten Jan 1464, iakom czytał na liście klasztora Staniąteckiego. *Okolski* Jaskowi Kasztelanowi Woynickiemu, o ktorym się wyżey mowiło, pięciu synow naznacza, Jędrzeia, Zbigniewa, Gabryela, Stanisława, y Mikołaia, y corkę, była to Beata z Tęczyna, Jana Odrowąza Woiewody Ruskiego małżonka, Fundatorka OO Bernardynow w Samborze, co o niey wspomina nadgrobek iey tam położony, atoli te wszystkie dzieci, że do tego Jana, o ktorym tu mowa, a nie do Jaska Kasztelana Woynickiego, należą; każdy snadno pozna, kto zważy lata, kiedy Jasko y potomstwo iego żyło. Bo Ociec ich przed rokiem 1410 iuż był w grobie, oni ieszcze kwitneli w roku 1500.

Jędrzey pierwszy syn Jana Kasztelana Krakowskiego, o ktorym pisze *Paprocki* że zszedł bezpotomny, ia go czytam Kasztelanem Sądeckim *u Długossa w roku 1479 lib. 13 fol. 58,* ale to tu zda mi się mowa o Jędrzeiu, o ktorym niżey.

Zbigniew drugi syn Jana Kasztelana Krakowskiego, naprzod Miecznik Krakowski, wziął potym Stolnikostwo Sendomirskie, na koniec Podkomorzy Krakowski, Starosta Malborski, w roku 1485, iako świadczy *Historia Polono-Pruthenica fol. 635,* miał za sobą Suchorzewską, z ktorey była corka Anna, wydana za Mikołaia Xiążęcia Raciborskiego, a po iego śmierci, ktora przypadła na rok 1506 *według Bielskiego fol. 500 y Miechowity,* ponowiła śluby małżeńskie z Janem Kościeleckim Woiewodą Łęczyckim *Ms. Cracovien.* indziey czytam, że Tęczyński Miecznik Krakowski, miał za sobą Fogelwederownę. *Paprocki o herbach fol. 61.* synow mu przypisuie dwoch, Jana Podkomorzego Krakowskiego, *Bielski o nim powiada fol. 486, y Kromer lib. 30,* że pod woynę Wołoską, był wzięty w niewolą pod Bukowiną, w roku 1497, ale o iego procedencyi, y potomstwie, iako y brata iego Jędrzeia wielkie milczenie po Autorach.

Jędrzey z Tęczyna Woiewoda Krakowski, a przedtym, naprzod Kasztelan Sądecki, iako świadczy *Długoss w roku 1479 lib. 13 fol. 580.* daley Woiewoda

Lubelski 1515, był z tym tytułem na ziezdzie Wiedeńskim *Bielski fol. 529 Decius.* iezdził potym do Węgier w poselstwie od Zygmunta I dla uspokoienia kłotni wewnętrznych, *Bielski fol: 590* potym Woiewoda Sendomirski, Bełski, Chełmski, Rohatyński, Krasnosławski Starosta, a potym Woiewoda Krakowski, ktore krzesło gdy mu konferował Zygmunt I, wielkie mu pochwały zapisał, iakom czytał na liście tegoż Krola, *in Manuscrip: Petricov:* kędy między innemi mowi o nim: *In nupero Conventu Cracoviensi generali & Mariæburgensi ac Gedanensi, aliisq; conventibus, in omnibus ejus consiliis, & necessariis actionibus ac legationibus, quas in Hungariæ & Bohemiæ regnis, & arduis negotiis obivit, singularis ejus prudentia dexteritasq; eluxerit, quibus non solùm apud ipsum Sigismundum nunc Regem Poloniæ, Regni status, sed etiam apud omnes ordines, illorum regnorum, benevolentiæ & favori, non vulgaremq; opinionem, & auctoritatem multis experimentis, consilii & prudentiæ sitæ cum magna laude comparavit.* Temu Karol Cesarz V, dla iego wielkich zasług y talentow, Tytuł S. R. I. nadał w roku 1527, kędy do teyże łaski przypuścił y drugich z tegoż domu, to iest Jana Podkomorzego Krakowskiego, Jana Miecznika Krakowskiego, Jana Kasztelana Lubelskiego, Stanisława Podkomorzego Sendomirskiego, y Jędrzeia braci stryiecznych, nawet do herbu ich nową ozdobę przydał, kędy w tym przywileiu tak mowi: *Scutum cum campo rubeo, in quo bipennis suîs aptè coloribûs depicta continetur. Galeam quoq; Torneamentalem supereminentem laciniisq; seu induviis rubeis ac glaucis, in summitate bipennis redimitam, in hunc mutavimus, melioravimus, & exornavimus modum & formam: videlicet Scutum, in cujus prima quadra, paterna avitaque manent insignia, unà cum Galea, sicut modò præmissum, altera verò quadra, campum divisum habet, cujus medietas alia alba est, alia verò rubea cum Aquila Bicipiti media, alba rubea, transpositis coloribus, ita, ut pars Aquilæ rubea sit in campo albo, & pars alba in campo rubeo. Galea torneamentalis, in cujus summitate Aquila, media alba, & media rubea, extensîs alîs, in quarum singulis quinque pennæ cohærent cum laciniis, alîs rubeîs circumcirca splendicantibûs. Starowol: in bellator:* takie mu Elogium napisał: *Quamvis plurimos alios Togâ, & Sagô viros illustres, hæc inclyta vetustissimaq; famlia protulerit, quorum nomina consecrata erunt perennitati, donec in pretio virtus erit; huic tamen martialium virorum catalogo, duos tantummodo famâ meritîsq; insigniores inserere placuit, Andream videlicet, Palatinum, & Andream Castellanum Cracoviensem, quos hodie nominare possumus inter præcipuos Sarmatici Orbis bellatores: ac primum quidem Palatinum, Joannis Castellani Cracoviensis Filium, apud Vladislaum Jagellonem post prælium Grunevaldense validissimâ gratiâ, quòd non solùm ibi cum equitum suorum ala fortissima interfuerit, sed etiam cum Vitoldo Duce contra Moschovitas & Tartaros integras legiones duxerit. Quô quidem bellô summam laudem, rebûs gestîs est consecutus, ibidemq; pleniorem, quòd singulari certamine, Scytham superbè ostentantem vires, & provocantem, utroque inspectante exercitu confecisset. Et tandem in Senatum adscriptus, complures pro Patria legationes ad diversos Principes honorificentissimè obiîsset. Cum autem Vladislaus Jagellonides sceptrîs Paternîs potitus, etiam ad Hungariæ regnum esset evocatus, Andreas cum suis cohortibus eum secutus, cum egregiam ubique, ac fidelem operam præstitit, tum Tirnaviam ab incursionibus hostilibus fortiter tutatus, etiam Presburgensem agrum populatus est: Reginæque Elisabethæ (quæ regnum sibi post obitum mariti Alberti Austriaci usurpabat,) exercitus clade ingenti afflixit, Iterumq; cum auxiliaribus copiis, ab ordinibus Regni Poloniæ, in Ungariam missus, ne quidquam prohibente Iskra cum suis Bohemis, Budam, ad Regem Vladislaum pervenit; & eam Ungariæ partem, quæ Austriæ finitima est, Rege jubente tutatus est, liberata obsidione arce Posoniensi, aliisq; munitionibus, quæ Reginæ præsidiîs tenebantur, partim per vim, partim per dedtionem rece-*

ptis, & Ulrico Ciliæ Comite capto, extinxit illum mors anno ætatis 63. Erat in milites liberalis. Okolſki piſze, że zſzedł *ſterilis.* Atoli *Starowol:* w tey ſwoiey narratywie zmięſzał dawnieyſzego Jędrzeia Kaſztelana Woynickiego dzieła z tym, co każdy pozna, zważywſzy lat komput.

Mikołay Woiewoda Ruſki, drugi ſyn Kaſztelana Krakowſkiego, na ktore wſtąpił z krzesła Woiewodztwa Bełſkiego, znaydzieſz go *u Łaſkiego w ſtatucie w roku 1496 fol; 110.* Corki iego trzy zoſtały, Barbara Tarnowſkiemu Janowi Kaſztelanowi Krakowſkiemu, y Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu dożywotnie zaślubiona, umarła w roku 1527 *Starowol: in Monum:* z nadgrobkow w Tarnowie. Druga Szydłowiecka Podſkarbianka Koronna, trzecia Opalińſka, Piotra Kaſztelana Gnieźnieńſkiego małżonka. *Paprocki,* luboć ią drudzy corką bydź mienią Zbigniewa Podkomorzego Krakowſkiego. Synowie zaś dway, Jan y Staniſław. O tym Mikołaiu Woiewodzie Ruſkim, piſze *Bielſki fol. 486.* że z Gabryelem z Morawicy z Tęczyńſkim, zgineli w okazyi pod Bukowiną w roku 1497. Jan ſyn iego, był Woiewodą Sendomirſkim, Staniſław Kaſztelanem, oba żadnego potomſtwa nie zoſtawili.

Staniſław czwarty ſyn Jana Kaſztelana Krakowſkiego, Podkomorzy Sendomirſki y Staroſta Trembowolſki. *Nakielſki fol: 596,* tego corki cztery z Barbary Zawiſzanki, Zawiſzy czarnego corki, w rożne domy wypoſażone, iedna wydana za Staniſława Mieleckiego, Kaſztelana Zawichwoyſkiego, Elżbieta iey imię; druga Dorota za Oſſolińſkiego, z ktorey corka żyła z Janem Zamoyſkim Kanclerzem y Hetmanem Wielkim Koronnym, trzecia za Nowomieyſkim, czwarta za Janem Tarłem. *Genealog: Mielec:* kwitneła pod też czaſy Błogosławiona imieniem, y przezwiſkiem Beata, trzeciego habitu Dominika S. zrodzona w domu Przezacnym Tęczyńſkich, Zakonnica pobożna, y bogoboyna, ktorey ciało w Krakowie w kościele SSS. Troycy odpoczywa w kaplicy Katarzyny S. Seneńſkiey, gdy iey grob otwierano, wonność wdzięczna y wielka z niego wyſzła, nakſztałt zapachu Balſamowego, wſzyſtkich ludzi tam będących, przewdzięcznym zapachem naſycaiąc, umarła roku 1508. *Bzovius de rebus geſtis in Polon. cap: 5. Jozef Werbſki Kanonik Chełmſki.* Kwitnął Sędziwoy z Tęczyna Proboſzcz Szkalmirſki, y Kanonik Krakowſki, iakom ſię doczytał na przywileiu, nadanym Miaſtu Lubelſkiemu, w roku 1475. Zoſtawił ten Staniſław y ſyna Jana Włoſzka, o ktorym piſzę na koncu.

Gabryel piąty ſyn Jana Kaſztelana Krakowſkiego, Chorąży Lubelſki, iakom czytał na liście Zygmunta I *in Mſ. Petricov.* koło roku 1528, corki iego, idąc za świadectwem *Paprockiego*, były dwie, iedna Beata za Piotrem Wapowſkim Stolnikiem Sanockim. Druga za Odrowążem Woiewodą Ruſkim, ale to omyłka, co y z ſamych lat poznać, to pewna, że krom OO Barnardynow w Samborze fundowanych, tamże wprowadziła ieſzcze y OO Dominikanow; ktorym, gdy kościoł na cześć S, Katarzyny ſtawiano, niewſtydziła ſię y właſnemi rękami fabryki dźwigać, z całym Dworem ſwoim, *Grodzicki w Zyciu S: Jacka.* Synow iego rachuią trzech, Jędrzeia, Jana, y Staniſława, z tych

Jędrzey Hrabia z Tęczyna, ktorego liſt Karola V. zowie Andream Juniorem, ſyn Gabryela, Kaſztelan Połaniecki, zoſtawiony z częścią woyſka na ochronę Podola, pod Seretem od nieprzyiacioł zbity w roku 1538, ktora klęſka z tey okazyi przypadła, że między dwiema Regimētarzami, iakieś nieſnaſki zachodziły, piſze o tym *Bielſki fol: 578,* przeſiadł ſię potym na krzesło Woiewodztwa Lubelſkiego, przy ktorym trzymał Staroſtwo Sniatyńſkie y Rohatyńſkie. Poſtąpił daley na Kaſztelanią Krakowſką *według Starowol: in*

Bellat: fol: 94. Parvus quidem corpore, ſed ingeniô & eloquentiâ ſummus, ob ampliſſimam & haud ſcio an maximam in Regno Poloniæ familiæ dignitatem, tum verò obcanam prudentiam. Is enim ſub Caſimiro Alberto & Alexandro Regibus Poloniæ, variîs bellîs exercitatus, non deſtitit, & ſub Sigiſmundo Gentile decus magnô animô capeſſere: Dumq; Solymmanus Turcarum Imperator, Auſtriæ Viennam, ingentibûs copiîs oppugnaret, collectîs tribûs Polonorum equitum millibûs, vel non rogatus, Ferdinando Cæſari ultro ſuppetiatum ivit, & ad confinia Moraviæ duodecim millia palantium Turcarum nactus, in fugam omnes facilè convertit. Cæſiſquè quàm plurimis, metum Tyranno ipſi, obſidionem tunc fortem ſolventi, adeo injecit, ut proſperis itineribus, & ultra ſolitum, Budam revertens, omnem graviorem armaturam amiſerit. Tęczynioq; extremum Agmen aſſiduò carpenti, præbuerit occaſionem ad comparanda trophæa, quæ æternum & gentem Polonam & Domum Tęczyniam exornarent. Erat Caſtellanus Cracovienſis, animi magnitudine, conſilii ſolertiâ, bellicîs virtutibûs ac rerum geſtarum gloriâ, Dux nemini veterum ſecundus. Krom tego dał męſtwa ſwego dowody, gdy w rożnych potrzebach, ſam ſię poiedynkiem z nieprzyiacielem nieraz ścinał. Nad to liczne poczty, koſztem ſwym na nieprzyiacioł Oyczyzny wyprowadzał, iezdził także z Ceſarzem Karolem V do Hiſzpanii, przeciwko Carowi Tureckiemu Solimanowi, kędy ſię znacznym mężem pokazał, z wielką ozdobą narodu Polſkiego, w roku 1532, w ktorey okazyi miał z ſobą 300 Meżow na wybor, koſztem ich ſwoim przez czas doſyć długi utrzymuiąc. Tak ſię znacznie zaſłużywſzy, wziął od tegoż Monarchy przywiley, w ktorym iemu y ſynowi iego Janowi, na ten czas Dworzaninowi ſwemu, herb znowu inſzym kſztałtem ozdobił. Słowa ſą przywileiu tego danego w roku 1561, bo cały znaydzieſz *w Paprockim y Okolſkim. Nos ſane Familiæ Comitum in Tęczyn inſignia vetera, aliqua notabili acceſſione, amplificanda & locupletanda duximus, eiſq; in ipſo Clypei centro, parvum ſcutum coloris cærulei, quod erectum Leonem, aureum caput, coronâ aureâ inſignitum oſtendat, ad dexteram converſum, cauda bicipiti in dorſum reflexa, ea pedum conſtitutione, ut ad pugnam compoſitus videatur, benignè ac liberaliter adjecimus. Galeam verò ditavimus, ac exornavimus coronâ aureâ & Leone ſimili illi, qui in parvo ſcuto repræſentatur, ſed pube tenus tantùm conſpicuo, ac hianti tricta linguaq; exerta, & cauda bicipiti in dorſum reflexa, cujus caput aureo diademate decoratur, è cono ipſius Galeæ prominente. Is autem dextro pede ſecurim apprehenſam teneat, laciniis, phaleris, ab utroq; Clypei latere effuſis, a dextra rubei, & candidi, a ſiniſtra verò cærulei & aurei coloris. Datum in Civitate noſtra Vienna &c.* Chwali go y *Orichovius Dialog: 6to de Execut:* gdzie zowie go *Virum in Senatu eloquentiſſimum, & Ciceroni Demoſtheniq; perſimilem*, y *Royzius in Chiliaſtico* ſławi w nim ſtatek w wierze katolickiey, oſobliwie tamtych czaſow, y pobożność. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Anną Zakliczanką z Czyżowa, Hieronima Kaſztelana Połanieckiego corką, z ktorey była corka Jadwiga, naprzod za Zebrzydowſkim, Woiewodą Brzeſkim Kujawſkim, potym za Staniſławem Myſzkowſkim, Woiewodą Krakowſkim. Drugą poiął Annę Ożarowſką, z ktorey corkę Zofią wydał za Zborowſkiego Staroſtę Szydłowſkiego y Rumborſkiego. Annę za Krzyſztofa Lanckorońſkiego, Kaſztelana Małogoſczſkiego, ktora umarła w roku 1581, y ſynow dwoch, Jana y Jędrzeia. Z tych

Jędrzey Woiewoda Krakowſki, Staroſta Zatorſki, Oświecimſki y Rubieſzowſki, a przedtym Kaſztelan Bełſki 1569, iako ſię podpiſał na liście Auguſta I, *Infeudationis in Ducatum Pruſſiæ,* wziął potym Woiewodztwo Bełſkie, z ktorym tytułem podpiſał *liſt Krola Stefana.* Pan tak pięknych z natury przymiotow, oſobliwie roſtropności, łaſkawości, y ſzczodroty, że Ry-

cerſtwo Polſkie koronę mu, y Tron Polſki ofiarowało, pod interregnum po Zygmuncie Auguście. Po Henryka Waleziuſza odeyściu z Polſki, gdy Tatarowie do Polſki wpadli, on Woiewodztwo Bełſkie zwoławſzy, z wielkim ſercem na nich wybrał ſię. Jemu po śmierci Krola Stefana, włożyło Rycerſtwo oblig, aby Oyczyzny oſierociałey bronił, tak od wewnętrnych, iako y zewnętrznych kłotni: *Conſtit: fol: 41*, względem czego pozwolono mu uzbroić tyſiąc iazdy, y trzyſta piechoty. *Conſtit: 402.* Na elekcyi potym ſprzyiał Zygmuntowi trzeciemu, y gdy Maxymilian kompetytor o kroleſtwo Polſkie do Krakowa ziachał, on ſię w Krakowie, y z ludźmi ſwemi zamknął, radą y ręką broniąc krolewſkiey ſtrony, *Conſtit: fol: 437*, przed rokiem 1589 zſzedł z tego świata, bo iuż w tym roku na krześle Woiewodztwa Krakowſkiego zaſiadał Mikołay Firley. Rzeczpoſpolita wdzięczną mu będąc że y właſney fortuny na dobro iey nie żałował, to co wydał na iey potrzeby, wypłacić Sukceſſorom iego kazała przez *Konſtytucyą 1593 fol: 1650.* Miał za ſobą Zofią Dembowſką Woiewodzankę Bełzką, z ktorey zpłodził trzy corki, Agnieſzkę Firleiową, Woiewodzinę Krakowſką, Panią ſzczegulniey na Boga rozrutną, bo naprzod *Eremitorium* OO Karmelitom boſym trzy mile od Krakowa, nie tylko że wſpaniale z gruntu wymurowała w roku 1628, ale też doſtatnie upoſażyła, pod tytułem S. Eliaſza Proroka, ktorego Konwentu mury, na milę ſię rozciągaią w koło. Widziałem abrys iego na blaſze ſztychowany. *Pruſſcz.* Collegio naſzemu Krakowſkiemu kielich złoty, ornat perłami haftowany, y kamienicę dała y darowała, krom wiele inſzych łaſk, ktore świadczyła. Filozofią w Lublinie fundowała. Tychże łaſk doznała y *Domus Profeſſa* w Krakowie u S. Barbary. Drugą Katarzynę Goſtomſką Woiewodzinę Inowrocławſką, potym Kaliſką, ta pogrzebiona w naſzym kościele Warſzawſkim 1620. Trzecią Izabellę, ta ſobie Panieńſkie życie obrała, przy kościele naſzym Lubelſkim, gdzie w rozlicznych ſię cnotach ćwicząc, życia tego dokonała, w roku 1645, tamże pogrzebiona, ktorey taką pochwałę zapiſano: *Se ipſa ac ſexu fortior, vicit fortunam, nullis non lenociniis à genere, opibus, gloria, blandientem, innoxia inter hæc; ſexaginta exegit annos, & fæcundo ſupra Virginitatis laudem, undique innoxia animo, aſſiduis pene largitionibus, in miſeros clientes, digna, quæ rarô gemini honoris prædicetur compendiô Virgo & Mater.* Tylez ſynow zpłodził tenże Jędrzey; Jędrzeia, Gabryela, y Jana, z tych

Gabryel drugi ſyn Jędrzeia Woiewody Krakowſkiego z Dembowſkiey, naprzod Miecznik Koronny w roku 1605, potym Woiewoda Lubelſki 1607 y 1611, kommiſſarzem zapiſany do granic między Woiewodztwem Lubelſkim y Brześciańſkim, *Conſtit: fol: 19.* Umarł w roku 1617. Mąż Rycerſki, ktory z Bratem ſwoim Jędrzeiem, ſiła dopomogł Zamoyſkiemu przeciwko Michayłowi, przywłaſzczaiącemu ſobie prawa do Wołoch. Zona iego pierwſza, *według Baranowſkiego*, Elżbieta Xiężniczka Radziwiłowna Woiewodzanka Wileńſka, Mikołaia Sierotki corka, z ktorey tylko corki zostały: Druga Barbara Xiężniczka Zbarawſka, Stefana Woiewody Trockiego corka, y dziedziczka dobr Miedzyrzyca na Podlaſiu. Corka iego Zofia, za Jana Mikołaia Daniłowicza, Podſkarbiego W. Korōnego, wydana w roku 1638, Fundatorká Panien Zakonnych Karmelitek boſych, pod tytułem Niepokalanego Poczęcia Matki Bożey, Pani zawſzeć wprawdzie z Bogiem złączona, oſobliwie iednak wdową zoſtawſzy: bo ſię ślubem czyſtości obowiązawſzy, wſzyſtkie prawie dni y momenta, na ſłużbie Boſkiey trawiła, fortunę ſwoię na uboſtwo y cześć Boſką wyſypała. Co y Bog zdał ſię iey ieſzcze w tym życiu

życiu nadgradzać: bo gdy przyſzło umierać przyſzła do niey w Franciſzkańſkim habicie Oſoba iakaś, y opowiedziawſzy oſtatni kres życia iey, że miał bydź tegoż ſamego dnia: do kościoła ią za ſobą, wyprowadziła, kędy ona Sakramentami świętemi opatrzona na droge wieczności, w Swiętych Aktach, y w tymże kościele od ſiebie fundowanym Stworcy ſwemu ducha oddała, tamże pogrzebiona, kędy ciało iey do tych czas nieſkażone pokazuią. Cnoty iey niektore w krotkim życiu opiſane, chowaią przy tymże klaſztorze, ktore ia tu dla krotkości miiam. Fundował ten Gabryel, y z bratem ſwoim Jędrzeiem w Rytwianach OO Kamedułow doſtatecznie. *Miakowſki kazanie Kokoſſ.*

Jędrzey trzeci ſyn Jędrzeia Woiewody Krakowſkiego z Dembowſkii, naprzod Kaſztelan Wiślicki, Staroſta Chrodelſki, z tym tytułem znaydzieſz go *w Konſtytucyach 1608 fol: 808*, potym Kaſztelan Bełzki; umarł bezpotomny w roku 1613, miał zaś za ſobą Annę Leſzczyńſką Woiewodzankę Brzeſką Kujawſką, w Rzymie gdy był z bratem Janem, mile był od Klemeſa VIII Papieża przyięty. *Jako piſze Daniel Niger in Dedicatione.* W Staſzowie pogrzebiony, kędy kościoł wymurował z gruntu.

Jan pierwſzy ſyn Jędrzeia, Woiewody Krakowſkiego z Dembowſkiey, Podczaſzy Koronny, Staroſta Płocki, potym Woiewoda Krakowſki, y Staroſta Zarnowiecki, po śmierci Zebrzydowſkiego, umarł w roku 1638, młodſze lata ſwoie, to na chlebie Rycerſkim, to na Dworze Krola Zygmuta III trawił. Roty znaczne Uſarſkie pod Smoleńſk temuż Krolowi przyprowadził. Złączył ſię był dożywotnie z Dorotą Mińſką Podkanclerzanką Koronną, z ktorey miałci w prawdzie trzech ſynow, Gabryela, Krzyſztofa y Stanisława, z tych Gabryel y Krzyſztof, do cudzych kraiow wyprawieni od Oyca, tamże młodo pomarli. Staniſław brąt ich, gdy ſię do obozu od Oyca z chorągwią pod Kamieniec wyprawiony, wybrał, tamże dni ſwoie ſkończył, z żalem Oyca ſwego, gdy ſię widział iuż oſtatnim, tak zaſłużonego w Polſzcze Domu Tęczyńſkich zchodzącym. Corka iego Izabella w związki małżeńſkie wkroczywſzy, z Łukaſzem Opalińſkim Marſzałkiem Koronnym, y chwałę y fortunę Tęczyńſkich w ten Dom wnioſła, umarła 1667.

Jan Kaſztelan Woynicki, Podkomorzy Wielki Koronny, Staroſta Lubelſki, y Parcowſki, ſyn Jędrzeia Kaſztelana Krakowſkiego, brat zaś Jędrzeia Woiewody Krakowſkiego, *Conſtit: 1576 fol: 271*, pod Tczewem Rycerſko przeciwko rebellizantom ſtawał; żył ieſzcze 1591, z Seymu w tym roku zapiſany Kommiſſarz do rozgraniczenia Woiewodztwa Brześciańſkiego y Podlaſkiego. Młodſze lata, na dworze Ceſarſkim polerował, a zwiedziwſzy cudze kraie, y do Oyczyzny wrociwſzy, wſzyſtek ſię na iey dobro wylał, to rycerſką ſiłą, to przezorną radą, dobra iey przeſtrzegaiąc. O wyżſze honory, nie tylko nie zabiegał, ale też gdy mu ofiarowane były, całe ich od ſiebie odpychał. Zſzedł bezpotomny, w roku 1593.

Jan Woiewoda Lubelſki, Bełſki, Chełmſki, Kraſnoſtawſki, Spiſki, Ratyńſki, Sokalſki, Tyſzowiecki, Lubomſki Staroſta, ſyn drugi Gabryela, ktorego zmarłego, w roku 1541, wieku ſwego 44, opowiada nadgrobek w Xiążu położony, od Staniſława Oſtroroga Kaſztelana Miedzyrzeckiego y Staniſława Barzzi, Staroſty na ten czas Sniatyńſkiego, z tych pierwſzy miał za ſobą corkę iego Zofią, drugi Katarzynę z Katarzyny Łaſkii Woiewodzanki Sieradzkiey zpłodzone, iako piſze z nadgrobku iego, *Starowol: in Monum:* ta Katarzyna Barzina była wprzod za Janem Bonerem, Kaſztelanem Bieckim, umarła 1566 w lat zycia 28, pochowana w Xiążu, ktorey nadgrobek

kładzie *Paprocki pod herbem Korczak*, kedy z rożnych ią cnot chwali, a oſobliwie, *ex pura in DEUM religione.* Wnioſła w Dom Barzich Xiąż dobra. Był ten Jan *longis trans mare peregrinationibus clarus*, Peregrynacye iego po cudzych kraiach, ſzeroko opiſał *Paprocki o herbach, y Boranowſki in Mſ.* miał y ſyna Staniſława Staroſtę Bełſkiego, ale pierwey wſzedł do grobu, niżeli Ociec.

Staniſław Woiewoda Krakowſki, trzeci ſyn Gabryela, naprzod Podkomorzy Sendomirſki, co poznać z przywileiu Karola V Ceſarza, potym Kaſztelan Lwowſki, z tego przeſiadł ſię na Woiewodztwo Krakowſkie, był oraz Staroſta Lubelſki y Brzeſki 1556, umarł 1563, miał za ſobą Annę z Głowiczyna Boguſzownę Podſkarbiankę Litewſką, corka iego Katarzyna, naprzod żyła z Xiążęciem Słuckim, potym z Radżiwiłem Kazyſztofem Woiewodą Wileńſkim, y Hetmanem, ta w Lublinie, przy kościele naſzym kaplicę bogatą wyſtawiła, w ktorey pierwſzego męża ſwego pogrzebła. Wileńſki także naſz kościoł, ſiła z iey łaſki ozdoby odebrał, umarła 1592, Pani z Bogiem złączona, ktora męża ſwego od ſchiżmy odwiodſzy, kościołowi katolickiemu pozyſkała, y dzieci ſwoie w teyże wierze pobożnie wychowała. Y ſyn.

Jan Baptiſta ſyn dopiero wſpomnionego Staniſława, Woiewoda Bełſki, kochaiący Oyczyzny, ktory cudze kraie zwiedził z polerem do podziwienia wielkim. Ten w poſelſtwie od Krola Auguſta iezdząc do Szwdcyi, tyle tam był przypadł do ſerca, z wielkich z natury przymiotow, że ſobie iuż był Krolownę Szwedzką zwyciężył, gdy tedy wrociwſzy do Oyczyzny, na akt ſlubny y dzień ſobie naznaczony, z bratem ſwoim Janem iedzie, życie z fraſunku, y przygody zſtyrał. Jego ciało wodą do Gdańſka przyprowadzono. Piſał o nim *Jan Kochanowſki wierſſe, ktorym dał tytuł: Pamiątka wſſyſtkiemi cnotami choynie obdarzonemu Janowi Baptyście Hrabi na Tęczynie, Bełſkiemu Woiewodzie y Lubelſkiemu Staroście.*

Jan Włoſzek, ſyn Staniſława Podkomorzego Sendomirſkiego y Staroſty Trembowolſkiego, ſam naprzod Podkomorzy Chełmſki, potym Kaſztelan y Staroſta Lubelſki, Marſzałek Nadworny Koronny 1531, na liście Zygmunta I, *u Nakielſkiego w Miechow: fol: 619*, na oſtatek Woiewoda Sendomirſki, przy ktorym krześle trzymał y laſkę Nadworną, y Lelowſkie Staroſtwo w roku 1549, *Nakielſki in Miechow: fol: 622.* Po Lubelſkiey Kaſztelanii, wziął był Woynicką, na ktorey ſiedział w roku 1540 *Idem fol: 522.* Jego nadgrobek w Kraśniku tak o nim mowi: *Joanni Gabrieli, Comiti a Tęczyn Palatino Sandomirienſi, Curiæ M. Reg. Mareſchalco, Capitaneo Lublinenſi & Lelovienſi, Viro ob ingenii præſtantiſſimi gravitatem, integritatem animi, Domi foriſq; Clariſſimo, ac cæteris Senatoriis virtutibus, Fide, Juſtitiâ, Prudentiâ longè ornatiſſimo. Qui a D. Sigiſmundo Primo Rege Poloniarum in Senatum lectus, ac ſplendidîs honoribûs ab ejus M. delatîs functus, fidelis perpetuò, ac bonus ejus Conſiliarius fuit. Ad Sulimanum primo Turcarum Imperatorem, poſtea ad Sereniſſimum Ferdinandum Romanum Imperatorem, Hungariæ & Bohemiæ Regem miſſus, illuſtres Legationes obivit, poſt cujus deinde mortem, ita Sereniſſimum Sigiſmundum Auguſtum Poloniarum Regem ſumma pietate & obſervantiâ coluit, ut & Patrono tantorum præmiorum memoriam præſtaret, & M. Regiæ fide, ſtudiô, labore, conſiliô, operâ, nullo loco ad extremum uſq; ſpiritum defuiſſe agnoſceretur. Mortuus Annô 1553, ætatis 68 die vigeſima Maji. Hiſtor: Sapieh: par: 3tia, fol: 10* powiada, że miał za ſobą ten Gabryel Sapiezankę Woiewodzankę Podlaſką corkę Jana. Tegoż to zda mi ſię Jana Tęczyńſkiego Woiewody Sendomirſkiego, iedna corka żyła z Piotrem Opalińſkim Kaſztelanem Gnieżnieńſkim, druga z Xiążęciem Opolſkim y Brzegſkim z linii Piaſtowſkiey idącym, iakom ſię doczytał w Geneal: Opalińſkich.

Krom tych ieſzcze ci kwitneli. Jan z Tęczyna Rapſztyńſki, Marſzałek Nadworny Koronny, na liście Alexandra Krola, w roku 1504, znaydzieſz go *u Nakielſkiego fol: 573.* Staniſław Kaſztelan Wiślicki, Jan Zawichwoyſki 1480, o ktorych *Okolſki, pod herbem Łodzia.* Z tego wnoſzę, że ten Dom kilką wiekami wſławiony, miał ci w prawdzie wiele godnych y zaſłużonych w tey Oyczyźnie przodkow, y dzieł bez komparacyi więcey, ale ich ſtarożytność głęboko utaiła, tak dalece, że ſię ich trudno domacać. Klaſztor Kraśnicki u OO Kanonikow Regularnych z Lateranu, że z ich łaſki powſtał, piſze *Krzyſztof Łoniewſki, w Dedykacyi ad Regulam S. Auguſtini.*

TĘGOBORSKI *herbu Srzeniawa z krzyżem*, albo iak ich inni piſzą: Tągoborſki, w Krakowſkim Woiewodztwie. Mikołay Tęgoborſki, (ale y w ten Dom herezya ſię była wciſneła) z dwiema żonami Sobiekurſką y Oraczowſką, zoſtawił to potomſtwo, Annę Jana Szypowſkiego *ſterilem*, Katarzynę Jaroſzewſkiego małżonki, ſynow także dwoch, z pierwſzey żony Adam miał za ſobą Stradomſką Zofią, corkę Krzyſztofa, zoſtawił z nią potomſtwo, także y Piotr brat iego, z Korycińſką Jana Kaſztelana Oświecimſkiego corką: zdami ſię, że tego Piotra był ſyn Jan Kaſztelan Zarnowſki, z Seymu 1678 naznaczony do luſtracyi Staroſtw Chęcińſkiego y Zarnowſkiego, *Conſtit; fol: 14 y 40.* Staniſław Staroſta Małogoſcki, z Seymu 1685 Kōmiſſarz do porownania monety *Conſtit. fol. 15* w Chocimſkiey y Wiedeńſkiey expedycyi znaczne męſtwo ſwoie pokazał; poiął w dożywotnią przyiaźń Agatę Wodzicką Wawrzyńca Skarbnika Nurſkiego corkę 1685. N. Starościanka Małogoſcka, była za Jędrzeiem Kobielſkim. Piotr ſtryieczny brat Piotra y Adama wzwyż położonych, miał za ſobą Katarzynę Korzeńſką corkę Macieia, drugą Grotowſką, zoſtawił z pierwſzą potomſtwo. Tegoż ſtryieczny *według Baranow:* Gabryel umarł 1661, w kościele Krakowſkim S. Macieia pogrzebiony, żona iego pierwſza Strzalanka, druga Workowſka. Jan Podczaſzy Nowogrodzki, z Seymu 1678 zapiſany do rewizyi Skarbu Koronnego, miał za ſobą Katarzynę Czerſką. Katarzyna Tęgoborſka, Tynickiego Piſarza Ziemſkiego Sendomirſkiego małżonka, zeſzła z tego świata w roku 1702, oſobliwſza dobrodzika Collegii Krakowſkiego u S. Piotra, kędy też po śmierci pogrzebiona, a między inſzemi łaſkami iey, Kongregacya dobrey śmierci tamże ufundowana, kościoł znacznie ozdobiony: ſioſtra iey była za Oraczewſkim.

*TELATYCKI *herbu Belina* w Brześciańſkim Woiewodztwie, ale z tą odmianą, bo powinny bydź trzy podkowy, iedna na ſpodzie, dwie nad nią na gorze podle ſiebie wſzyſtkie trzy, barkami iak bramy do gory poſtawione, bez miecza, bez krzyża, na hełmie zaś trzy piora ſtruſie, *tak go opiſuie Koiał: in Mſ.* Z tych Jana Telatyckiego Podſtarościego Brześciańſkiego 1615 czytałem *w Proceſſie rozgraniczenia Woiewodztw Brzeſkiego y Podlaſkiego*, Krzyſztof, Paweł, Marcin, Maciey, Franciſzek, Kazimierz, Jędrzey, Woyciech y Mikołay podpiſali elekcyą Jana Kazimierza Krola w Brześciańſkim.

TELEFUS *herbu Łabęć* w Woiewodztwie Podolſkim, *Sarnicki lib: 4.* dorozumiewa ſię, że ta Familia od Gotow ſwoie początki wzieła. Drudzy ią od Telefa Rege Myſſorum wywodzą, ktory pod woynę Troiańſką kwitnął, Teſſandra Hetmana Greckiego w batalii zabił, a Achilles z rany tam wziętey poległ. *Pariſius.* Drugi Telefus iuż po tey woynie żył, o ktorym *tenże autor in Slavia piſſe, że dimiſsîs opibûs ducentorum talentorum Cynicam Philoſophiam deinceps conſtanter ſectatus eſt.* Trzeci Telefus, ktory Oktawiana Ceſarza y cały Senat Rzymſki, zmowiwſzy ſię z drugiemi, chciał wyciąć, o czym *Sveton: in Auguſto cap: de Conjurat:* zowie go tam *Servum*, zkąd ſię *Pariſius* dorozumiewa, że to

był Sarmata wzięty w okazyi w niewolą. Czwarty Telesus w roku 1442, ten w Koszycach z Czeskim ludem na prezydium zostawiony od Elżbiety Krolowy, (rozumiem że rodem Czech) Agryą w Węgrzech nagle samym świtem naszedł, tam Ruską iazdę bespiecznie koczuiącą, coś iey utrąciwszy, rozproszył; Odrowąza Woiewodę Ruskiego z Węgier powracaiącego poimał, wozy wszystkie złupił; gdy iednak mniey ostrożnie do Koszyc powraca, iuż ubespieczony zwycięztwem, Ruska kawalerya, zebrawszy się w kupę, tak natarczywie na niego uderzyła, że ich do szczętu wyciąwszy y samego Telesusa w niewolą wzieli, wszakże gdy go oddali Biskupowi Agryeńskiemu, ten go wolno puścił. *Cromer lib. 21, Długoß, Biel. fol. 368;* według *Okolsk.* potomkowie tego Telesusa do Polski przyszli, a za dobra swoie, ktore mieli na Sląsku, wzieli na Podolu od Krolow, Kumanowo, Dumanowo, Łysiec y Czeleiow. Jan Telesus dla wielkich zasług od Zygmunta Augusta Krola złotym łancuchem udarowany, piętnaście razy posłem stawał na rożne Seymy, zostawił trzech synow, Jana Dworzanina u Zygmunta III męża rycerskiego, Krzysztofa przez całe życie swoie woiownika, Jędrzeia; podpisał elekcyą Władysława IV, miał za sobą Chycką wdowę po Omiecińskim, z tą corki zpłodził, y syna Jana w obozie zasłużonego: drugiego Jana, trzeciego Krzysztofa ktoremu Piasecka Pisarzowa Buska powiła syna y corkę. Stryi ich z Wilkowskiey zpłodził corkę Włodkiewską y Piotra syna z Wilkowskii matki zpłodzonych, ten Piotr Felicyan był Rotmistrzem Pancerney chorągwi 1650, *komput woyska,* z Seymu 1661 Kommissarz do granic od Wołoch *Constit. fol. 26,* posłuiąc na ten czas. Jerzy 1576 Poborca w Podolskim Woiewodztwie *Constit. fol. 261 y 1577 fol. 311:* boday nie ten Jerzy, miał za sobą Barbarę Radecką.

*TELEZYNSKI *herbu Gozdowa* w Ziemi Przemyskiey. Wacław Telezyński Towarzysz Usarskiey chorągwi krolewskiey 1692, stryi iego Rotmistrz sławny, miał swoię chorągiew w woysku Koronnym. Krzysztof, żona iego Krystyna Chrząszczowna. N. miał za sobą Teofilę Rostkowską. Katarzyna była za Kazimierzem Rostkowskim, Sędzią Grabowieckim.

TELINSKI *herbu Ostoia.* Pisze o Telińskich *Paprocki,* atoli iednak powinno bo bydź Chełmski; co y z tego poznać, że Teliński był Proboszczem S. Marcina, ktore Probostwo, iako wyżey napisał *Paprocki,* fundował Przodek famii Chełmskich, *poty Baranow:* Julian Teliński Kanonik Krakowski umarł 1531. Jan Podczaszy Warszawski, miał za sobą Barbarę Lahodowską.

*TELSZEWSKI *herbu Abdank* naprzod w Podlaskim, potym w Nowogrodzkim y Mińskim Woiewodztwach osiedli: ieden z nich iak w Podlaszu nabył dobr Telesz nazwanych, w Ziemi Drohickiey, od nich Telszewskim zawołany. Piotr Telszewski Ciwun Ośmiański, z bracią swemi Walentynem, Jędrzeiem y Piotrem do Xięstwa się Litewskiego wyniosł. Piotra synowie Jan y Alexander, Alexandra syn Michał godny kapłan w Zakonie *Soc: JESU* y drugi; Walentego zaś syn Krzysztof Stolnik Nowogrodzki, *Koiał: in Ms.*

*TEMBERSKI *herbu Szternberg* w Krakowskim y Sendomirskim Woiewodztwach, Konstantyna Temberskiego Stolnika Sendomirskiego iedni w Prusach y Kuiawach, drudzy w Bełzkim, Wołyńskim, y Kiiowskim Woiewodztwach osiedli, iedni się tylko Szternberkami pisali, iako Woyciech Towarzysz Usarskiey chorągwi do herbu Jastrzembiec się posunął, drudzy przy starożytnym herbu Szternberk zostali się. Z tych Stanisław Temberski Kanonik Przemyski, w Akademii Krakowskiey szedł przez wszystkię promocye, *Collega Major, Collegiatæ S. Annæ Canonicus, Historiæ Petricianæ scriptor,* Są niektore iego

iego pisma w druku; 1mo. *Arista Jagellonia funeb: Paneg: Carolo Ferdinando Poloniæ Principi 1655 in fol: Cracov:* 2do. *Fascia Lemniscata paneg. funeb: Petro Gembicki Episc: Cracov: in fol: Cracov: 1657.* 3tio. *Lessus circa justa ultima Ludovicæ Gonzagæ Reginæ Poloniæ in fol: Cracov:* 4to. *Quam Serenissima Eleonora, est paneg. nuptialis Michaëlis Regis & Eleonoræ Austriacæ in fol: Cracov:* 5to. *Kazanie na Swiąteczny Poniedziałek w Warßawie 1670 in fol:* Sebastyan w okazyi z Kozakami zabity poległ, synowiec iego Jędrzey w Zakonie naszym człowiek uczony, zostawił w druku. 1mo. *Orator Sacrocivilis seu panegyres Deo, Beatissimæ ac nonnullis Sanctis inscriptæ. Posnan: 1715 in 4to.* 2do. *Via Appia ad eloquentiæ lauream, seu instructiones Oratoriæ, Posnan. 1712 in 8vo.* 3tio. *Inwestytura Jezusowa Teodora Przebendowskiego Opata Mogilskiego 1701 in fol: Cracov:* 4to. *Prawdy wieczne X. Rosignoliußa S. J. z Włoskiego na Polskie przetłumaczył y wydał w Kaliszu in fol: 1702 tacito nomine.* Rządził Collegium Lubelskie, umarł w Jarosławiu 1726. Tomasz temi czasy w Zakonie naszym Rektor Collegii Kamienieckiego.

*TEMRUK. Temruk Szymkowicz wziął indynegat w Polszcze na Seymie 1601, *Constit. fol. 248,* Konstytucya zaś dawnieysza w roku 1587 *fol. 417,* kazała mu pod interregnum iako Rotmistrzowi Ruskich kraiow bespieczeństwa przestrzegać. *A 1598 fol. 701* sławi iego męstwo, wielą lat wyprobowane, dla ktorych zasług dobra mu niektore iako Wiezayca, Giernik, trzydzieści y ośm włok w Zmudzi, sto w Jurborskim powiecie dziedzicznym prawem puściła.

Tępa podkowa herb.

BArkiem do gory prosto postawiona powinna bydz podkowa, krzyża na nim nie masz, ale tylko we srzodku iey krzyż kładą, zgoła iest to Jastrzębiec, ale wywrocony, na hełmie zaś orle skrzydło, tak go opisuie *Okol. tom. 3. fol. 260,* y nazwał go Tępą podkową. O początkach tego herbu tenże autor pisze, *y Paproc. w swoiey pośledniey-*

śiedniey∫zey Xiążce Strom: nazwaney: Ci prawi, ktorzy Bolesławowi Smiałemu Krolowi Polskiemu, do zamordowania S. Stanisława Biskupa Krakowskiego pomocnikami byli, Jastrzębczykowie znaydowali się, ktorzy między inszemi y tę karę na sobie wynieśli, że im w ten ksztalt, herb ich na wieczną pamiątkę odmieniono. *Długosz* tych Jastrzębczykow o ten excess przeświadczonych liczy, Borzywoia, syna Mściwogi czy Mścuia, Zbiluta, Dobrogosta, Zemę, Odolangę y Jędrzeia, tym w roku 1084 Herman Monarcha dobra im za ten kryminał odięte, nazad przywrocił. W Mazoszu wiele ma bydź *według Paprockiego* Domow, ktore się tym herbem pieczętuią. Brzezickich tu między niemi kładzie *Okolski*, ale ci na barku podkowy nie we srzodku iey, krzyż kładą, a na hełmie widzieć u nich trzy piora strusie, iakom nie raz widział. Gerałtowscy iuż się Jastrzębem pieczętuią, iako się na swym mieyscu mowiło.

Herbowni.

Brodecki	*Gerałtowski*	*Modliński*	*Skowroński*
Brzezicki	*Janiszewski*	*Ostrowski*	*Stawski*
Dymski	*Miaczyński*		

*TENIWKA. Leon Teniwka w powiecie Pińskim podpisał elekcyą Jana III Krola Polskiego.

Terebesz herb.

* REka powinna bydz zbroyna w lewą tarczy obrocona trzymaiąca miecz, na ktorego końcu głowa ludzka odcięta, na hełmie trzy piora strusie, takem ten herb odrysowany widział, na konkluzyach Wileńskich,

leńskich, między inszemi herbami Deputatow Trybunału głownego Litewskiego w roku 1679, znać y z samego ksztaltu że ten herb nadany przodkowi Terebeszow, że znacznemu ktoremuś nieprzyiacielowi głowę uciął.

*TEREYKOWSKI *herbu Pobog* w Mińskim Woiewodztwie *Koiał: in Ms.*

*TERLECKI *herbu Sas* w Łęczyckim, Brześciańskim Woiewodztwach, wprawdzieć *Koiał: in Ms.* Terleckim w Woiewodztwach Brześciańskim y Nowogrodzkim gnieżdżącym się, za herb przypisuie Klamry, tym ksztaltem ułożone, iak w herbie Cholewa, atoli miecza między niemi nie masz, na hełmie zaś trzy piora strusie: do tych pociąga Jędrzeia Terleckiego, ktory w Woiewodztwie Nowogrodzkim podpisał elekcyą Władysława IV, był potym Sędzią Grodzkim Pińskim, posłem na Seym 1634, zkąd stanął deputatem na Trybunał fiszkalny Litewski *Constit. fol. 6.* a w roku 1638 Kommissarzem do granic *fol. 19*, był potym Stolnikiem Pińskim, zpłodził z Bogumiłą Niemierzycowną corkę Wiktoryą Piekarską, y syna Alexandra, od ktorego piąciu synow zostało, Piotr, Eliasz, Jan, Bazyli, y Dominik; atoli że się Terleccy na Rusi herbem Sas pieczętuią, to u mnie pewna: z tych Wawrzyniec Terlecki Władyką był Przemyskim w roku 1532, Arseniusz tamże Władyką w roku 1560. Cyryl naprzod Episcop Piński, a potym Łucki 1585, od Patryarchy Konstantynopolitańskiego Jeremiasza w roku 1589 Exarchą całey Rusi wyniesiony, po ktorym aż po dziś dzień Sukcessorowie iego tego tytułu Exarchii zażywaią. Ten na Synodzie Brzeskim przyiąwszy Unią, wraz z Hipacym Pocieiem Episcopem Włodzimirskim, w Rzymie w roku 1595 Klemensowi VIII Papieżowi, imieniem całey Hierarchii swoiey oddał posłuszeństwo, od ktorego mile przyięty y wielkiemi faworami uczczony, powrociwszy do swoich owieczek pracował siła, to koło rozkrzewienia Jedności świętey: to koło windykomania dobr katedry swoiey, aż się też na lepsze życie przeniosł w roku 1607. Metodyusz był Władyką Chełmskim 1626, poki zaś żył na swoim Biskupstwie, żadnego nie zcierpiał w swoiey Dyecezyi schizmatyka. Teodor Woyski Grodecki, 1624 Poborca w Ruskim 1624 *Uniw. Poborowy.* N. Archimandryta Wileński człowiek uczony, w Rzymie został Doktorem w Teologii. Marcin Terlecki Stolnik Inowrocławski 1595 podpisał *Toruńskie zborzyszcze.*

*TERLECKI *herbu Przestrzał* w Sanockiey Ziemi. Jacek syn Kunasza z Unihowa, brat rodzony Jana, od ktorego poszli Berezańscy, y Damiana, od ktorego początki swe wzieli Ustrzyccy y Stobniccy, poiąwszy ten Jacek Annę dziedziczkę Terla, Terleckim nazwany, od ktorego był syn Teodor, od tego Olechno, od tego czterech synow: Hrehory y Bazyli *steriles*, Michał y Alexander, od tych Sukcessorowie zostali. Alexander Terlecki w Zakonie naszym życie to śmiertelne zakończył w Sendomierzu.

*TERLIKOWSKI w powiecie Słonimskim. Henryk y Janusz Terlikowscy podpisali elekcyą Jana III. Jędrzey ktorego corka wydana za Krzysztofa Kaweckiego. Szymon w Ziemi Mielnickiey 1697.

*TESMER *herbu Sas Pruski*, tenże herb co y Mściszewskich, piszą się z Polesia w Pomorskim Woiewodztwie, idą zaś od brata rodzonego Mistrza Krzyżackiego w urzędzie szesnastego, Dom dawny, z ktorych był Jan Tesmer Sekretarz krolewski, żył in cœlibatu, fundował we Gdańsku szpital, ktory oddał Zakonnikom Bonifratrom, co approbowała *Konstytucya 1676 fol. 26*, umarł w Malborku na Zamku, pochowany na Szotlancie 1652 u tychże OO, ktorych tam fundował, zostawił summę pewną na wychowanie tak ubogich zakonnikow, iako y na chorych. Naszey też Rezydencyi Malborskiey wyliczył

ośm tyſięcy, a w roku 1632 podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV, *Porządek Elekcyi*. Jerzy Theſmer Sekretarz y Kanclerz Xiążęcia Pomorſkiego w roku 1527. *Mſ. o Famil: Pruſk:* Ludwik miał za ſobą Maryannę Grąbczewſką.

*TETERA. Paweł Tetera Sekretarz krolewſki, Hetman niegdy Zaporowſkiego woyſka, między Rycerſtwo Polſkie policzony, *przez Konſtytucyą 1661 fol. 65.* y z potomſtwem ſwoim, y zaraz zdolnym przyſądzony do wſzyſtkich urzędow y godności w tym kroleſtwie, iakoż konferowano mu Staroſtwa Bracławſkie y Nizińſkie, iako świadczy *Konſtytucya 1667 fol. 24*, nadano te Dobra: Demidowa, Liturowki, Abrahamowka, Rakowka, Woronkowka, w Brześciańſkiey zaś Ekonomii dobra: Kiiowiec, Mieleſzyce z miaſteczkiem Pieſzczata, dziedzicznym prawem, a to dla iego znaczney ku tey Oyczyźnie wierności y męſtwa.

*TETWIN. Jan Tetwin Podkomorzy Derpſki w cudzoziemſkim Polſkim woyſku męſtwem wſławiony, niemniey y tym, że odrzuciwſzy herezyą z kościołem ſię katolickim poiednał, z Seymu 1667 Kommiſſarzem zapiſany, do rewizyi fortecy Kamieńca Podolſkiego *Conſtit. fol. 16*, miał za ſobą Marcybellę Władyſława Mańkowſkiego corkę, wdowę po Czarneckim, był oraz ten Jan Staroſtą Raygrodzkim.

TŁOCKI *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze.

TŁOKINSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Wieykieypolſzcze.

TŁUBICKI *herbu Jaſtrzębiec* w Woiewodztwie Mazowieckim: Bartłomiey Jan na Tłubicach Tłubicki, Kanclerz Płocki, Kuſtoſz Chełmſki, w Rzymie będąc, wydał do druku 1683 *Orationem de S. Stanisłao Epiſcopo, pod tytułem: Propugnaculum myſticæ Civitatis*, był deputatem na Trybunał Koronny w roku 1687.

TŁUCHOWSKI SKARBEK *herbu Cholewa* w Ziemi Dobrzyńſkiey. Mikołay z Tłuchowa Podkomorzy Dobrzyńſki *na liście Krola Jagełła danym Miaſtu Lwowſk:* Jan miał za ſobą Kruſzewſką. Łukaſz, Felicyan, Marcin y Jerzy 1632.

*TŁUCZYNSKI w Wielkieypolſzcze. X. Maciey Ignacy Tłuczyńſki w Zakonie Societ: JESU mąż uczony, ieſt iego praca w druku. 1mo. *Ray Panieńſki, w ktorym ſię rozkwitaią zbawienne kwiaty, to ieſt cnoty święte, iſtotnie należące do zachowania całości czyſtości Panieńſkiey 1682 in 12 Cracov.* 2do. *Anielſka dobroczynność, ktorą SS. Aniołowie całemu światu wyrządzaią, in 12 Cracov. 1677*, że to iego praca, poznać z approbacyi, toż mowić y o pierwſzey. 3tio. *Krotka do nieba droga, iedynie iſtotnie zbawienna, in 8vo C. D.* 4to. *Palma tryumfalna w nowo ſczepionym kościoła Japońſkiego raiu, to ieſt Zywot y śmierć BB. trzech Societ. JESU Męczennikow, Pawła, Jana y Jakuba, in 12, 1672 Cracov.* 5to *Lilia Niebu y Ziemi wdzięczna, to ieſt Zywot S. Staniſława Koſtki 1673 in 12 Cracov.* 6to. *Zywot W. X. Marcina Laterny y W. X. Piotra Skargi Soc. JESU, in 12, Cracov. 167.* 7mo. *Wieniec Panieńſki z rozlicznych kwiatow Rayſkich uwity, in 12, Cracov 1682, z Łacińſkiego wytłumaczył Sertum Virginitatis od X. Sebaſtyana Boboli napiſane.* 8vo. *Szkarłatna roża żywot y śmierć W. X. Woyciecha Męcińſkiego Męczennika Japońſkiego Soc. JESU, in 12, Cracov. 1672.* 9no. *Swiatłość niebieſka, to ieſt wizerunek cnot Tomaſza Oborſkiego Suffragana Krakowſkiego, in 12, Cracov. 1685, przełożył na Polſkie życia iego od X. Staniſława Kuklińſkiego Soc. JESU przedtym po Łacinie wydane.* 10mo. *Wielki rozmaitych Odpuſtow Skarb z przywileiow Papieſkich y z rożnych doświadczonych autorow zabrany, z przydatkiem nabożeńſtwa 1662, in 12, Cracov. y 1671, y 1677.* 11mo. *Krzyż Chryſtuſow, to ieſt hiſtorya Męki y Smierci Chryſtuſowey według SS. Ewangeliſtow opiſana &c.* ale do druku tey Xiążki, luboć iuż approbowaney, śmierć przeſzkodziła, ktora przypadła na rok 1684 w Krakowie u S. Barbary, mąż był nieſpracowany, wiele czytał y piſał aż do oſtatniego dnia śmierci, pokory

pokory wielkiey, z tey na żadney Xiążce od ſiebie wydaney imienia ſwego nie wyraził.

*TŁUKOMSKI *herbu Nałęcz* w Wielkieypolſzcze.

*TOCHMAN *herbu Dołęga* w Ziemi Goſtyńſkiey.

*TOCZYCKI *herbu Abdank*, w Xięſtwie Litewſkim *Koiał. in Mſ.* Skumin Toczyńſki w roku 1566 przyimował poſłow Moſkiewſkich.

*TOKARSKI *herbu Roch* w Pruſiech, tak o nich piſze, *Mſ. o Familiach Pruſkich.* Są iednak y po inſzych Woiewodztwach, czy iednak wſzyſcy do tego herbu należą, wiedzieć nie mogę. Dziedzicow z Tokarzowa wſpominaią *Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie* w roku 1440, y Tokarſkie ſioſtry 1452. N. Tokarſki miał za ſobą Elżbietę corkę Aarona Strońſkiego Doliwczyka koło roku 1520. Woyciecha Lipſkiego herbu Grabie, żona Tokarſka, ktorey ſioſtra poſzła za Gurowſkiego. Jan Staniſław Tokarſki w Breściańſkim Woiewodztwie 1697. Malcher Kanonik Smoleńſki 1662. *Hiſt: Imag: Novogr:* Jan Podſtarości Oſtrzeſzowſki w roku 1568 *Acta Caſtren. Oſtrzeſſov.* Samuel w Zakonie naſzym życie ſkończył. Jędrzey w Inowrocławſkim, Jakob w Sieradzkim 1697.

*TOKARSKI *herbu Rys* w Pruſiech y indziey. Z tych Staniſław Kazimierz Podſtoli y Podſtarości Pińſki 1678. N. miał za ſobą Apollonią Grąbczewſką. Maryanna Tokarſka była za Melchiorem Sumowſkim Sądowym Chełmińſkim.

*TOKARZEWSKI. Niewiem czy nie idą od Tokara, ktory był ſynem Ościka, zaczym należeliby do herbu Trąby, iako y Ościkowie; tego Tokara był ſyn Iwaſzko, Iwaſzka Woyciech, tego Bogdan y Jan Kuchmiſtrz Litewſki. Marcinowi Tokarzewſkiemu z Tokarz w Podlaſkim Woiewodztwie mężowi rycerſkiemu nadgrobek poſtawiony w kościele Przemyſłkim 1625, *Starowol. in Monum.* Teodor Podczaſzy Słonimſki, Hieronim, Kazimierz, Jan, Staniſław w Woiewodztwie Brześciańſkim 1674. Anna była za Janem Antonim Cielemęckim. Marcin miał za ſobą Cecylią Chocimowſką. Jozef Staroſta Swidnicki 1733.

*TOKOLSKI. Anaſtazy Tokolſki 1664 Metropolita Ruſki.

TOLET. Jan Tolet Podſtarości Zmudzki, Staroſta Roſieńſki, miał za ſobą Maryannę Oziębłowſką Staroſciankę Szymańſką, wdowę po Stefanie Chrząſtowſkim Ciwunie Berzańſkim, z nią spłodził dwie corki, iednę za Uwoyniem; drugą N.

TOLIBOWSKI *herbu Nałęcz* w Brzeſkim Kuiawſkim Woiewodztwie. Woyciech Tolibowſki Cześnik Brzeſki Kuiawſki, miał za ſobą Lubrańſką ſioſtrę Biſkupa Poznańſkiego, z tą spłodził ſyna Marcina Dworzanina u rożnych Monarchow poſtronnych, nakoniec y u Zygmunta I, Suligoſtowſka herbu Pomian, powiła mu czterech ſynow, Staniſława, Jerzego, Sebaſtyana y Jakuba. Z tych Staniſławowi Kościelſka powiła ſyna Mikołaia. Jerzy, raczey miał mowić *Paprocki* Jędrzey Stolnik Brzeſki Kuiawſki, *Franciſzek Wieruſz Kowalſki w kazaniu ſwoim: Nałęcz Paſterſkiey godności*, powiada: że był Sędzią Ziemſkim Brzeſkim Kuiawſkim y Staroſtą Bobrownickim, ten mu drugi tytuł przyznaią *Konſtytucye 1619 fol. 6*, w ktorym roku poſłował na Seym, y był deputatem do kwarty Rawſkiey; zaſiadał Marſzałkiem w Trybunale Koronnym, a iak był ſtateczny w wierze, y uczony, piſał Xięgi przeciwko heretykom, niewiem iednak czy ſą w druku; złączył ſię był dożywotnie z Piwowną herbu Prawdzic, ktora mu dwoch ſynow zrodziła, Woyciecha y Marcina: z ktorych Woyciech Biſkupem Poznańſkim, umarł 1663, wieku ſwego 56. Prałatem Kuiawſkim będąc, deputatem zaſiadał na Trybunale Koronnym: wziął potym Proboſtwo Płockie Zakonu Premonſtrateńſkiego S.

Norberta, gdzie świątobliwą ſwoią czuynością, Panny Zakonne ſobie powierżone do ściśleyſzey obſerwancyi zakonney przyprowadził, ta iego świątobliwa manudukcya Panien Bogu poświęconych do lepſzego, tak przeraziła wſzyſtkich, że mu nie konkurruiącemu o to, Suffraganią Płocką y z Biſkupſtwem Lacedemońſkim ofiarowano, a Karol Krolewic y Biſkup Płocki, adminiſtratorem go ſwoim uczynił, iakoż świątobliwie mu Paſterſkiey pracy we wſzyſtkim pomagał, w Sierpcu za brata ſwego Marcina fundował anniwerſarz dwie mſze, tamże poſtarał ſię, żeby lampa gorzała przed Nayś: Sakramentem, y przed obrazem Matki Boſkiey cudowney, *Łuk. Papro. Łaſki cudow. fol. 26,* Xienie dwie Annę Domaſławſką 1648, y Katarzynę Potulicką 1651 poświęcił. W tym, Władyſław IV Krol Polſki poſunął go na katedrę Poznańſką: gdzie fundował OO Reformatow w Poznaniu na przedmieściu, pod tytułem Niepokałanego Poczęcia Matki Boſkiey w roku 1657: OO naſzym na fundacyą w Międzyrzeczu 1661 dzieſięć tyſięcy od niego oddano y Bibliotekę. Penitencyarzom do katedry Poznańſkiey cztery tyſiące, Akademii Lubrańſkiey w Poznaniu pięć tyſięcy odkazał, do kaplicy S. Krzyża, na *officium de Paſſione* dwanaście tyſięcy, tyleż na reſtauracyą teyże kaplicy naznaczył; katedrze Poznáńſkiey dał kielich ſczerozłoty, ktory ważył ſiedm tyſięcy, ſtatuę ſrebrną S. Woyciecha ſześć tyſięcy ſzacowaną, .do kaplicy S. krzyża ſrebrny lichtarz o piąciu liliach. Przez czas Biſkupiey ſwoiey godności, dwa tyſiąca rożnych oſob na kapłańſtwo ordynował, połtoraſta kościołow poświęcił, tyſiąc kielichow, pięć ſet ołtarzy trzyſta dzwonow, z tego poznać iak to był pracowity Biſkup, pochowany leży w katedrze Poznańſkiey ż pięknym nadgrobkiem. Marcin brat Biſkupa rodzony Podkomorzy Brzeſki Kuiawſki, poſłował kilka razy na Seymy 1628 deputat na Trybunał Radomſki *Conſtit, fol. 4,* 1629 Kommiſſarz do zapłaty woyſku *Conſtit. fol. 3,*na ten czas Piſarz Ziemſki Brzeſki Kuiawſki, w roku 1631 iuż Sędzia Ziemſki z Seymu deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 10 y 1632,* na konwokacyą podpiſał konfederacyą generalną, y 1633 *Conſtit. fol. 21.* W roku 1638 iuż Podkomorzy, Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol, 3 y 1643, fol 21, y 1647 fol. 23,* Marſzałkował także w Trybunale Koronnym w roku 1617, *Kobierzyc. fol. 489.* z tego poznać, co to był za człowiek ten Marcin, ktoremu Oyczyzna beſpiecznie y intereſſow ſwoich y całości powierżała: y pewnie że iey dobro delikatnie piaſtował: bo gdy Elektor Brandeburſki, chciał ſię wyzuć z Feudataryuſza obligacyi, a dominium mieć abſolutum nad Pruſami, oparł ſię temu ten Marcin na Seymie y ſolennie ſię proteſtował, że na to nigdy nie miał pozwolić, y tym wſzyſtkie przeciwney ſtrony zamachy obalił. Na tymże Seymie, gdy ſię ſprawa o zprofanowanie krzyża świętego od kalwińſkiey herezyi wytoczyła, a wielu z Ziemſkich poſłow reſpektuiąc na zacność familii, kryminał ten albo wycienczali, albo głaſkali, nawet gdy Biſkupowi Wileńſkiemu, ktory tę ſprawę gorliwie promował do Izby Poſelſkiey przychodzącemu, ſtołka dać niechciano, on nietylko że ſwego dla niego uſtąpił, ale też o honor Boſki oſobliwſzym ſię pokazał zelantem, za co mu publicznie dziękowano, ſynow iego zoſtało ſię trzech, Ludwik Dziekan Poznańſki, Kuſtoſz Płocki, Kanclerz Warſzawſki. Drugi Mikołay Kaſztelan Słońſki 1670 podpiſał *Confirmat. Jur. Gent.* Krola Michała. Trzeci N. Kaſztelan Kamińſki, żona iego Katarzyna Tuczyńſka Podkomorzanka Inowrocławſka, z niey ſyn Ludwik w Rzymie w wyżſzych ſzkołach wziął poler, gdzie też w roku 1679 wydał do druku *Faſcis Caſimirianus, è Polono campo lectus,* Kanonikiem potym Płockim y Archidyakonem zo-

ſtawſzy, w Trybunale Koronnym zaſiadał 1690, a w naſtępuiącym roku na Biſkupſtwo Sebaſteńſkie y Suffraganią Płocką był poświęcony, atoli wkrotce y dalſze honory y świat pożegnał. Sebaſtyan Tolibowſki trzeci ſyn Marcina z Suligoſtowſkii, Piſarz Ziemſki Brzeſki Kuiawſki, corek cztery zoſtawił y ſyna Daniela Sędziego Inowrocławſkiego, z Seymu 1601 naznaczony do korrektury prawa koronnego *Conſtit. fol. 734,* a w roku 1620 poſeł na Seym y deputat na Trybunał Radomſki *Conſtit. fol. 19.* Jakob czwarty ſyn tegoż Marcina, ktoremu Kaczkowſka herbu Pomian powiła ſynow czterech. Muſiał bydź y piąty tych brat, Marcin Chorąży Brzeſki Kuiawſki, mąż przy wierze katolickiey y doſtoieńſtwie krolewſkim gorliwy, ktoremu 1603 zmarłemu, Jędrzey Sędzia Ziemſki Brzeſki nadgrobek w Wrocławku poſtawił. Wacław Tolibowſki brat Woyciecha, na początku położonego, miał za ſobą także Lubrańſką, y z niey ſynow, Jana, Adryana, Marcina męża ſławnego y Rotmiſtrza, ci obadwa zeſzli *ſteriles.* Jan zaś zoſtawił dwoch ſynow, Wacława y Jana, Wacław umarł bezpotomny: Jan zaś z Laſocką zoſtawil potōſtwo. Jan Skarbnik Inowrocławſki poſeł na Seym 1635, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki *Conſtit. fol. 18,* wydał *do druku 1640, Ziemia Chełmińſka wierſſem na pochwałę Kaſpra Działyńſkiego Biſkupa Chełminſk:* Anna Tolibowſka 1643 dała lampę ſrebrną do obrazu Matki Boſkiey w Sierpſku, *Paproc. Łaſki fol. 62.* Jędrzey, ieſt w druku iego Xiążka pod tytułem: *Deklaracya.*

*TOŁKACZ *herbu Kotwicz* w Mińſkim Woiewodztwie. Mikołay Tołkacz miał ſynow trzech, Kazimierza Stolnika Mozyrſkiego, Władyſława, ktory w woyſku Koronnym ſłużył, y Michała. Kazimierz y Zygmunt 1674.

*TOLKMAN. Mikołaiowi Tolkmanowi dany indygenat w Polſzcze w roku 1673 na Seymie, o czym patrz w tymże roku Konſtytucyi.

*TOŁOCZKO *herbu Pobog* w Powiecie Grodzieńſkim, ale z tym przydatkiem, że podkowę ſtrzała przeſzywa od dołu do gory na ukos w lewym boku tarczy, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie *Koiał. in Mſ.* N. Tołoczko Sędzia Grodzki Grodzieńſki w roku 1619. Staniſław 1632, Krzyſztof Stolnik Grodzieńſki, Jędrzey Cześnik Grodzieńſki 1674. Tołoczyńſka Kniehyni była za Marcinem Hrebtowiczem koło roku 1490. N. Tołoczkowna za Janem Rudominą Woyſkim Bracławſkim.

*TOLWINSKI *herbu Ogończyk* w Brześciańſkim Woiewodztwie, to ieſt ſtrzała ſzara, na połpierscieniu białym, takem go odmalowany widział. Jan Hieronim y Waleryan 1697.

TOMASZEWSKI *herbu Bończa* w Lubelſkim Woiewodzwie. Piotr z Tomaſzewic 1531 *na liście danym Miaſtu Lubelſk:* Jakuba Tomaſzewſkiego Rotmiſtrza za Krola Kazimierza Jagellonowicza wſpomina liſt przypowiedny dany w roku 1471, *u Paproc. o herb. fol. 477.* Jakub Tomaſzewſki Staroſta na Tęczynie y Morawicy mąż godny, zoſtawił z Piſarſką Barbarą herbu Szreniawa potomſtwo, ten we wſi Giebułtowicach mila od Krakowa wyſtawił y wymurował kościoł cudnie piękny 1600 *Baran.* Staniſław z Anny Bronicki herbu Slepowron, zoſtawił ſynow; Macieia, y Jakuba, y corki Dorotę Jędrzeia Drzewieckiego Rawicza, Juſtyna Poniatowſkiego herbu Junoſza, Barbara Adama Dłuſkięgo herbu Nałecz, małżonki. Paweł miał za ſobą Zofią Zaborowſką, z tey corka Anna Zakonnica S. Tereſſy w Warſzawie. N. Joannę Stępkowſką. X. . Maciey w Zakonie naſzym rządził Collegia, Łuckie, Lwowſkie y całą Prowincyą, umieraiąc 1664 w Łucku, z nabożeńſtwa ktore ſię w całym życiu iego wydawało, do Nayś: Panny: *Non poſſum perire præ pi-*

etate MARIÆ, uſtawicznie mowił. Są w druku te iego piſma. 1mo. *Chwalebny
Lwa Płomieńczyka obłow kazan: na pogrz. Mikołaia Lanckoroń. Kaſztelana Halickiego
1647 in 4. Leop.* 2do. *Epithalamium in nupt, Balthaſ. Grabińſki & Mariannæ Kobie-
rzycka, in 4to Caliſſ. 1618.* 3tio. *Kazanie na dzień S. Jana Krzciciela in 4to Cracov.
1643.* 4to. *Strzały zbawienney dzielności na konſekracyi Kaſpra Działyńſkiego Bi-
ſkupa Chełmſkiego 1643 in 4to Cracov.* Inni tegoż domu po rożnych Woiewo-
dztwach rozſypani. Fox Tomaſzewſki na Ukrainie ożeniwſzy ſię, zoſtawił
potomſtwo, ktore w Kiiowſkim kwitnęło, niektorzy z nich chwycili ſię by-
li błędow Aryańſkich, z ktorych ieden był Dziedzic kilku Miaſteczek y
wſiow koło Kiiowa. Ale za Jana Kazimierza gdy Konſtytucye ſtanęły o
wypędzeniu Aryanow, wolał wſzyſtkę fortunę porzucić, niżeli błędy: Synow
iego było trzech, ktorzy do wiary ſię prawowierney wrocili, czwarty po-
ſzedł do Tranſylwanii. Nayſtarſzy Michał z Kociſzewſkiey zpłodził Woycie-
cha Piſarza, a potym Sędziego Zydaczewſkiego, *ſterilem*. Drugiego Jozefa
Cześnika Mielnickiego, ten wynioſł ſię w Sieradzkie, zpłodziwſzy dwoch ſy-
now z Łabęckiey, umarł 1737. Trzeciego Wincentego Gwardyana OO
Franciſzkanow w Sączu. Z teyże linii był Marcin Miecznik Lubelſki, a ie-
go ſtryieczni Kaſper Stolnik Dobrzyńſki. Jan y Jerzy z Mikołaia w Sendo-
mirſkim. Pod Kroſnem także Leon Cześnik Nurſki, wnuk Jerzego Chrap-
ka Tomaſzewſkiego, Dziedzica Targowiſk, ten poiął Katarzynę Pulcho-
wſką. Brat zaś tego Hieronima u nas w Zakonie Magiſtrem umarł 1734.
Są y inni w Podlaſkim, Lubelſkim, Bełſkim, y w Wielkieypolſzcże tegoż
domu.

TOMICKI herbu Drya. W Kaliſkim Woiewodztwie ſą Tomice, Szymanowice,
Ciemierow, dziedziczne dobra Tomickich Dryow nie daleko Pyzdr, w Szy-
manowcach ieſt kościoł y parafia, do ktorych Tomice y Ciemierow należą.
Z tych Rafał Tomicki, miał za ſobą Grabſką, z ktorą zpłodził trzech ſy-
now. Jana, Staniſława y Macieia. Z tych 1. Jan poiął Maryannę Boiano-
wſką corkę Gabryela, ktorą zrodziła Dawidowſka Podkomorzanka Halicka,
ale znią żył bezpotomnie, dobra iego były Szymanowice. 2. Staniſław dwa
razy śluby małżeńſkie ponawiał, *1mo voto* z Mikołaiewſką, ta mu powiła
trzy corki, Zofią Wilkowſkiego, Annę Woyciecha Lipſkiego, Tereſſę Gąt-
kowſkiego małżonki, y ſynowie, Alexander y Jan; *2do voto* Lipſką, ztą zrodził
ſyna Zygmunta y corkę Katarzynę, ktora panną umarła: z tych Alexander
z Gątkowſką żył *ſterilis*, Zygmunt drugi złączył ſię był dożywotnie z Ur-
ſzulą Cielecką, z tey było dwoch ſynow, Michał y Staniſław, y corka Kar-
chowſka. Jan trzeci, ktorego żona Przyſtanowſka, z tey zoſtawił piąciu
ſynow, Alexandra *Societ: JESU*, umarł w Krakowie 1726. Staniſława drugiego,
ten poiął Annę Karchowſką, ktorą zrodziła Cielecka, z tey ieſt dwoch ſy-
now Władyſław y Staniſław. Jana trzeciego ten z niewoli wyſzedſzy wziął
za żonę Marſzewſką, z tey ſię zoſtał ſyn y corka. Piotra czwartego, Mie-
cznika Wſchowſkiego, ktorego z Przybyſzewſkii Jadwigi Sędzianki Wſcho-
wſkiey ieſt potomſtwo. Kazimierza piątego, tego żona Płaczkowſka, y cor-
kę Dorotę Stefana Domiechowſkiego małżonkę. 3. Maciey ſyn Rafała, miał
za ſobą Kryſtynę Boianowſką ſioſtrę tamtey, z tą zrodził Woyciecha y Sa-
muela. Woyciech miał za ſobą Tyſzczankę, y z niey ſyna iednego Macieia Sta-
roſtę Obornickiego, tego żona Zebrzydowſka Starościanka Rogozińſka:
drugiego Samuela, ten zpłodził z Anny Goſławſkii corki Jana y Imiałko-
wſkii, corki trzy, Helenę Franciſzkankę, Jadwigę Pigłowſką Piſarzową Na-
kielſką, y Kryſtynę, Jakobowi Dzierżanowſkiemu zaślubioną, ſynow zaś
czterech

czterech z tych Franciſzek wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Belęcką, z
tey były dwie corki, Jędrzey z Jerzmanowſką, z tey ſyn Franciſzkanem zo-
ſtał, y corka. Bogusław Piſarz Grodzki Nakielſki, naprzod z Zakrzewſką
wdową po Lipſkim, potym z Ciświcką *ſterilis*. Władyſława w Zakonie Kar-
melitow Boſych Carolus Felix à S. Tereſſia, Przeorem był w Warſzawie.

TOMICKI herbu Łodzia w Poznańſkim Woiewodztwie, ktorych *Stryik. fol. 776*
chwaląc, to im przyznaie, że więcey na dobro Oyczyzny reſpektuią, niż
na ſwoie: od Panow z Bnina y Gorki początki ſwoie wzieli, ale podział
dobr, w ktorym ſię Tomice iednemu z nich doſtały, Tomickich imię za-
czął, iako świadczą ſtarożytne liſty y nadgrobki ich. Są zaś te Tomice
trzy mile od Poznania, bo ſą drugie pod Pyzdrami, ſą y trzecie w Xięſtwie
Oświecimſkim, ale te podobno dopiero od Piotra Biſkupa Krakow: fundo-
wane. Naydawnieyſzego z tego Domu doſtało ſię mi czytać, Jana Tomi-
ckiego męża dzielnego, ktory po owey ſławney pod Puckiem wiktoryi w
roku 1462 otrzymaney nad Krzyżakami, od Kazimierza Krola Jagellonowi-
cza Pańſko był regalizowany za znaczne kawalerſkiego ſerca w tey okazyi
dowody, iako świadczy *Hiſtor: Polon: Pruth. Poſſel. fol. 79 y fol. 78* lubo imie-
nia iego nie kładzie, powiada iednak że Tomicki w roku 1460 Nowe, albo z
Niemiecka Neiburg pod Krzyżakami z chwalebną ſztuką ubiegł. Mikołay
Chorąży Poznańſki w roku 1460, podpiſał z tym tytułem *przywiley klaſztoru
Lubinſkiego u Łaſk; w ſtatut: fol: 74,* z Anny ſioſtry Jędrzeia z Szamotuł Wo-
iewody Poznańſkiego, zoſtawił dwie corki, iedna z nich żyła z Krzyckim
Kotwiczem, druga Magdalena z Wrzeſińſkim, *Starowol: in Epiſc: Cracov:* y ſy-
now trzech, Piotra, Mikołaia y Staniſława. Z tych Piotr Biſkup Krakowſki
y Podkomorzy Koronny, w dziecińſtwie go Ociec odumarł, przetoż na o-
piece będąc u Wuia ſwego Jędrzeia Szamotulſkiego Woiewody Poznań-
ſkiego, naprzod w Gnieźnie mnieyſzych ſzkoł uczyć ſię począł, ztamtąd do
Lipſka dla Niemieckiego ięzyká wyſłany, gdy ſię ztamtąd powrocił, w Kra-
kowſkiey Akademii otrżymał *Lauream Philoſophicam*, a że chciwość wrodzo-
ną miał do nauk, przetoż nie kontentuiąc ſię tym, do Włoch ſię puścił, kę-
dy w Bononii tak wkrotce poſtąpił, że publiczną akklamacyą, *Juris Utriusq;
Doctor* był zawołany, a potym w Rzymie y Teologii. Zkąd, ſłyſząc o wiel-
kiey iego nauce Krolewic Kardynał Fryderyk Biſkup Krakowſki, na ſwoy
go dwor zezwawſzy, Kanclerzrem uczcił, przydawſzy mu do tego Archidy-
akonią Krakowſką. Po śmierci Fryderyka, zabawił ſię nieco przy Janie
Lubrańſkim Biſkupie Poznańſkim, ale prędko dla dziwney roſtropności,
wymowy, y cnoty przed Zygmuntem I Krolem Polſkim zachwalony, do
dworu krolewſkiego przeciągniony, Sekretarzem Koronnym uroſł, krom Ka-
nonii Kuiawſkiey, Kantoryą Gnieźnieńſką, Kuſtodyą Sendomirſką, y Ka-
nonią u S. Idziego trzymał, a wrychle na poſelſkiey funkcyi u Krola Wę-
gierſkiego zoſtaiącemu, Biſkupſtwo Przemyſkie wraz y z pieczęcią mniey-
ſzą Koronną ofiarował, y z Proboſtwem u S. Michała w Krakowie na Zam-
ku; poſunął go wyżey na katedrę Poznańſką w roku 1520 po Lubrańſkim, a
w roku 1523 na Krakowſką, na ktorą Jan Konarſki przybrał go ſobie y upro-
ſił za ſukceſſora, y żyiąc ieſzcze puścił mu był połowicę intraty dobr ſwo-
ich Biſkupich, do czego mu pomogł konſens Leona X Papieża, wktorym
mu pozwolił, aby poty Biſkupſtwo Poznańſkie trzymał, pokiby do zupeł-
ney Krakowſkiego nie przyſzedł poſſeſſyi, wſzakże *Treter: in Epiſc: Poſnan. y
Vapovius*, rok kładą przenieſienia iego na to Biſkupſtwo 1524: nawet kiedy
Jan Łaſki oſierocił Metropolią Gnieźnieńſką, y znowu po zeſciu Drzewi-
ckiego

ckiego, podtykaną mu ią, ale on naprzod Drzewickiego, a potym Krzy-
ckiego ſieſtrzeńca ſwego, do niey zalecał, y tyle ſprawiła iego za niemi in-
terpozycya, że oba na tym krześle ſiedzieli: ſobie zaś tą wymowką tym
większą ziednał u wszyſtkich opinią, że uchodził od goniących się godno-
ści; a co większa, przy tak wielkich Dworu faworach na ſiebie, y na takich
Urzędach zoſtaiąc, uniżonością, przyſługą, łagodną wymową, y ludzkością
ku wszyſtkim y we wszyſtkim certował, oſobliwiey iednak Pańską ſzczo-
drobliwością, że ſię poſpolicie dziwowano, iako mu na takie expenſy do-
chodow iego ſtawać mogło. Zygmunt I Krol Polſki, y z tey miary wiel-
ki mu nad inſzych affekt świadczył, że bez affektu tak o rzeczach iako y o
ludziach ſądził: dla czego ſtatecznie na iego radzie przeſtawał, y urzędy ko-
ronne według iego rozſądku rozdawał: zażywał go y w rożnych poſelſtwach,
w roku 1509 do Papieża, y do Xiążąt Rzeſzy Niemieckiey, ſtrony beſpieczeń-
ſtwa pogranicznego, w roku 1510, do traktatow o pokoy z Wołochami,
ktory ſzczęśliwie za iego ſprawą w Kamieńcu Podolſkim doſzedł, y przyſięgę
na pacta od Bogdana Hoſpodara Wołoſkiego odebrał. *Biel: fol: 513:* w roku
1511 poſłem iezdził do Władyſława Krola Węgierſkiego, y znowu po dwa
kroć. Na kongres Krolowi do Wiednia Zygmuntowi I aſſyſtował. *Biel.
fol. 529*, gdzie przezornością, wymową, biegłością ięzykow cudzoziemſkich,
wszyſtkich Monarchow na ſiebie oczy obrocił, na ſekretne rady y z inne-
mi kollegami wyſadzony, imieniem tak naſzego iako y Węgierſkiego Krolow
odpowiedzi dawał, a między inſzemi wnuczce Ceſarſkiey Krolow witaiącey
Cuſpinius de Congreſ. Krolową Bonę, na iey pierwszy wiazd do Krakowa w Ba-
zylice zamkowey witał y przyimował *Biel: fol: 539*, pierwszy Zygmunta II
Auguſtem zwać począł *fol: 373.* W roku 1526, że Turcy y Tatarzy z wiel-
ką potęgą z niemnieyſzą naſzą ſzkodą Ruſkie kraie naiezdzali; dla tego
chcąc bydź w gotowości Krol Zygmunt, wyprawił ſię przeciwko nim po-
ſpolitym ruſzeniem, kędy miłość ku Oyczyznie tego przezacnego Biſkupa
znacznie ſię wydała: bo nietylko, że chorągiew ſtokonną zaciągnął, ale też
ze wszyſtkich dobr ſwoich, dzieſiątego z poddanych ſwych na kampanią
wyſłał; za co Zygmunt Krol danym do niego liſtem, gdy mu dziękuie, o-
raz niewymuſzoną ku Oyczyźnie chęć iego dziwnie w nim chwali, ieſt ten
liſt *u Jędrzeia Lipſkiego decad: quæſt: pub: 7.* Ludzi uczonych y kochał wielce
y ſzacował, nie tylko ſwych rodakow, ale y cudzoziemcow, z ktorych Jan
Upſaleńſki w Szwecyi Arcybiſkup, dla wiary wygnaniec z Oyczyzny, u nie-
go upadłey ſwey fortuny podporę znalazł. *Starowol: in Hecaton:* Chcąc aby w
nauki y obyczaie tak pobożne, iako y polityczne, wprawowała ſię młodź
Szlachecka, chował ich ſwym ſumptem na naukach y w Krakowſkiey y w
cudzoziemſkich Akademiach, a między temi bywali y Senatorſkiego uro-
dzenia, ktorych on na ſwoim pałacu trzymał y po Panięciu wychowywał;
oprocz tych y inſzym uboższym prowidował z ſwego ſkarbu wikt, odzienie
y Profeſſorow. Z tym wszyſtkim tak ſzczodry Biſkup, niechciał dla ſyno-
wcow ſwych żadnych dobr zkupować, doſyć maiąc na tym, że im dał po-
bożną, y ſtanowi ich należytą edukacyą, ale doſtatki kościelne na wycho-
wanie młodzi, na ubogich, na pomnożenie chwały Bożey, obracał. W dzie-
dziczney ſwoiey wioſce Tomicach, kościoł wyſtawił, nadał y wszelakim po-
rządkiem kościelnym ubogacił. *Hoſius tom: 2 Epiſtol: 236, fol: 400.* Przy katedrze
Krakowſkiey na zamku, niemałym koſztem kaplicę fundował, pod tytułem
S. Tomaſza Kantuaryeńſkiego Biſkupa, z kratą moſiężną, gdzie ſobie groby
z nadgrobkiem nagotował, y prebendę do niey z apparatem należytym na-

dał, *o czym czytałem liſt Zygmunta I in Mſ. Petricov:* Kościoł S. Michała na zam-
ku, malowaniem, zegarem, zakryſtyą nową, ozdobił y dachowką pokrył, w
Bożęcinie część zamku, w Siewierzu cały Zamek zmurował, w Piotrko-
wie, gdzie przedtym Seymy Koronne odprawowały ſię, Dwor dla Biſku-
pow Krakowſkich. Dobr kościelnych znacznie przyczynił, zkupiwszy nie-
ktore role, albo na pożytecznieyſze zamieniwszy, nadto, wieś przydał Zo-
browſką wolą, z ktorey zkupił Floryana Botarzyńſkiego, *Liſt Zygmunta
Krola świadkiem, in Mſ. Petric.* W konferowaniu zaś urzędow duchownych,
ten miał zwyczay, że maiąc iuż wiadomą każdego ſpoſobność y cnote, da-
wał ie nad ſpodziewanie ich ludziom zaſłużonym, uprzedzaiąc proźby y in-
ſtancye, ktore poſpolicie bywaią y za mniey godnemi, nawet otrzymał od
Stolicy Apoſtolſkiey pozwolenie, aby wakanſe kościelne w ſwey Dyecezyi
in menſe Papali oſierociałe, mogł wolnie rozdawać. O iego Pieczętarſkim
urzędzie napiſał *Łubieńſki Staniſław, Biſkup Płocki, in Paren. ad Zamoyſc: fol: 218.
Paſſim Cancellaria Polonica apud exteros Principes jam inde à temporibus Petri Tomi-
cki, quem Cancellariorum normam, & quaſi Patrem veteres dicebant, elegans & eru-
dita cenſebatur.* Y znowu. *In Polonia elegantioris literaturæ uſus, vel maximè in-
valuit, auctore potiſſimum Petro Tomiccio, viro æternâ memoriâ ob eruditionem digniſſi-
mo, qui adeptus Cancellariatum Regni, primus, genus illud dicendi & ſcribendi longa,
barbarie corruptum, nitore lingvæ latinæ expolire cæpit.* Z iego cwiczenia wyszli
Jędrzey Krzycki Arcybiſkup Gnieźnieńſki, ſieſtrzeniec iego. Hozyuſz Kar-
dynał y Biſkup Warmińſki, Filip Padniewſki y Piotr Myſzkowſki, Biſku-
pi Krakowſcy, Dantyſzek Biſkup Warmińſki, y inni. Joannes Herberſztein,
ſławny ow Ceſarſki do Moſkwy poſel y uczony, tak o nim świadczy, *Vir
omnium teſtimoniô virtute ſingulari, ac vitæ integritate, præditus. Auctor vitæ Petri,
Kmita* powiada, że poki on z Szydłowieckim Kanclerſki urząd ſprawował
działo ſię w Polſzcze arcydobrze: bo ſtarali ſię o to, aby do Senatu ludzi
godnych y ſpokoynych przybierano, y nie dopuſzczali, aby prywatami
mięſzano Rzeczpoſpolitą, przeſtrzegaiąc tego, aby każdy ſtan, nic więcey
nad ſłuſzność y miarę ſobie nie dożwalał, w krotce iednak po iego śmier-
ci, nieſpokoyne głowy, ſzkodliwe zamięſzania temu kroleſtwu przynioſły.
Umieraiąc w roku 1535, kazał ſobie czytać Paſſyą, gdzie zalewaiąc ſię łza-
mi, do Boga pobożnie wzdychał, a gdy przyszło do owych ſłow, Oycze w
ręce twoie polęcam Ducha mego, biiąc ſię kilka razy w pierſi, iednym
tchnieniem Ducha Bogu oddał. Był człowiek, żebym zażył ſłow Hozyuſza
Kardyn: *Epiſt. 236, fol. 400, tom: 2: Ingeniô & doctrinâ, morumq; gravitate præſtans,
ſummâq; dum viveret, in Patria noſtra auctoritate.* Do czego pomagała mu nie
mało uroda piękna, y inſze natury przymioty, iako to kandor umyſłu ſamą
ſzczerością tchnący, czterech ięzykow biegłość, wſpaniałość ſerca, gładka
wymowa, dowcip prędki, przezorność w radzie, poler nauki ktoremi kościel-
ney y Oyczyſtey wolności bronił, *& ſicut multarum aliarum virtutum, ſic pietatis
laude, inſignis fuit, mowi tenże Hozyuſ. Eraſmus też Roterodamus*, do Jędrzeia Krzy-
ckiego, iuż po iego śmierci z żalem piſze, (a przedtym mu Senekę obiaśnio-
nego ſwoim piorem dedykował) *Quando enim Eccleſiæ talis continget Epiſcopus?
quando Regno & Regi talis conſiliarius? quot egregiis dotibus eum virum cumularât
Supremi Numinis benignitas? quot heroicis virtutibus exornarât? diceres ad publicam
hominum utilitatem divinitùs eſſe factum. Quàm ſolida, quàmq; recondita fuit erudi-
tio? quàm fervens ſacrarum literarum ſtudium, quàm occulta prudentia? quàm rara
in negotiis agendis dexteritas? poſtremò in tam eximiis Dei donis, in tam ſublimi di-
gnitatis faſtigio, quàm amabilis civilitas? quàm omnis expers ſupercilii modeſtia? atq;*

ut ſcribitur, contigit illi mors, talibûs digna moribûs, ipſis Divinis literis, quas adumabat, placidè immortuus eſt. lib: 27 fol: 1091. Epiſt. Piſali mu na iego pochwałę nadgrobki, *Jędrzey Krzycki, Staniſław Hozyuß, Jan Arcybiſkup Upſalenſki, Wolfgangus Sileſius, Joannes Dantiſcus,* ktore znaydzieſz *u Starow: in Vitis Epiſc: Cracov: zaś in Scriptoribus Pol: fol: 17,* wſpomina iego *Orationē, ad Auguſtum Regē, y Librum legationum, quas pro Republ: obierât.*

Staniſław Woiewoda Kaliſki, Staroſta Koniński y Pyzdrſki, ſyn drugi Mikołaia Chorążego Poznańſkiego: był wprzod Kaſztelanem Międzyrzeckim y Kommiſſarzem z inſzemi od Zygmunta I do miaſteczka: Koła, na uznanie krzywd poczynionyh, od Jarosławia z Wrzący, poſtąpił potym na Kaſztelanią Kaliſką, y z tym tytułem podpiſał ſię na liście, w ktorym przypuſzczał Staniſława z Rzeczycy do ſwego herbu, z tey przeſiadł ſię na krzesło Woiewodztwa Inowrocławſkiego w roku 1535, co poznać z liſtu Krola tego, w ktorym mu konferował *Jus Patronatûs* na Kanonią kollegiaty Sendomirſkiey, aby mogł iednego Kanonika tamże prezentować, czego wſzyſtkiego czytałe dowody *in Mſ. Petricov. Starowol. in Vitis Epiſcop, Cracov.* przydaie, że z Woiewodztwa Inowrocławſkiego, w roku 1535, poſuniony był na Woiewodztwo Kaliſkie. Boday to nie iego corka była Katarzyna, ktora wydana za Mikołaia Xiążęcia Radziwiła, Woiewodę Wileńſkiego, Kanclerza y Hetmana Wielkiego Litewſkiego, ktory zſzedł z tego świata w roku 1588. *Geneal. Radziwiłow.* Mikołay Kaſztelan Gnieźnieńſki, Staroſta Pyzdrſki, Kościańſki y Koniński, Koniuſzy Koronny, trzeci ſyn Mikołaia Chorążego Poznańſkiego, temu Zygmunt I puścił Staroſtwo Koscianſkie, z ktorego do ſkarbu krolewſkiego, powinien był co rok wnoſić ſto ſześćdzieſiąt grzywien, o czym czytałem liſt tego Krola *in Mſ. Petric.* zoſtawił dwoch ſynow, Jana y Staniſława, od ktorych tenże Krol, na publiczne potrzeby kroleſtwa, pożyczył ſześćſet ſześćdzieſiąt grzywien, w tey ſummie, pokiby im oddana nie była, zapiſał im wieś Grabowo w Pyzdrſkim Powiecie, ze wſzyſtkiemi iey dochodami. *Literæ Sigiſmundi I in Mſ. Petricov.* gdzie ich ſtryia Piotra Biſkupa wſpominaią. Z tych Jan Kaſztelan Rogoziński, na wiezdzie Katarzyny Auſtryaczki do Krakowa 1553, między Senatorami pierwſzy iachał *Orichov. in paneg. nuptiali,* w roku 1564 iuż Kaſztelan Gnieźnieńſki, iezdził z Krolem na Seym Litewſki w Bielſku, w ktorym z Litwą naradzono ſię o Unią z Koroną, *Bielſ. fol. 617.* W roku 1572 pod interregnum iezdził w poſelſtwie do Litewſkich ſtanow, zapraſzaiąc ich do ſpolney rady na konwokacyą Warſzawſką, gdzie będąc w Tykocinie z innemi Pany, tak Polſkiemi iako y Litewſkiemi, opatrzył beſpieczność ſkarbu krolewſkiego, aby był zachowany do decyzyi Rzeczypoſpolitey, ztamtąd do Francyi poſłany, na ſprowadzenie do Polſki świeżo obranego Krola Henryka Walezyuſza, *Fredro in Valeſio,* kędy naypierwſzym prawie był autorem y powodem do tego, aby Henryk poprzyſiągł, że miał pokoy religii zachować w Polſzcze, dopieroż na koronacyi tego Krola uporczywie przy tym ſtawał *Hoſius Epiſt. 236 tom. 2 fol 400:* odrzuciwſzy albowiem katolicką wiarę, tak wżwawie promowował nowinki Witemberſkie, że kapłanow od ſwych kościołow rugował, a heretykami oſadził wſzędzie po ſwoich dobrach, y w Poznaniu powagą ſwoią wſzyſtkich Dyſſydentow potężnie bronił, zſzedł z tego świata w roku 1575, iako piſze *Hiſtor. Poſſelii,* miał za ſobą Oporowſką Kaſztelankę Gnieźnieńſką, zoſtawił czterech ſynow: Mikołaia, Piotra, Jędrzeia, y Jana. 1. Mikołay ten w cudzych kraiach będąc, kędy inni iadu heretyckiego dobrze ſię napili, on go tam rzucil, piſał do niego Hoſius Kardynał liſt zagrzewaiący, aby był y

Oyca

Oyca ſwego, do teyże wiary katolickiey, od ktorey odpadł, pociągnął, ieſt *Epiſtol: 236 fol: 400 tom: 2. y fol: 285,* trudno iednak było upor rodzicielſki złamać, gdzie y Matka y ſioſtry zheretyczeli; przecięż y przeciwko woli Oycowſkiey ſtatecznym y nieuſtraſzonym ſercem, bronił zawſze kościoła Rzymſkiego: poſłuiąc nawet do Francyi 1573, po nowego Elekta Henryka, *Bielſki fol: 698.* Dla układności obyczaiow, dowcipu y inſzych cnot u ludzi wielkich y uczonych, tak ſwoich, iako y cudzoziemcow, miał łaſkę y poſzanowanie, mianowicie u Franciſzka Kommendona Kardynała ſławnego w Polſzcze Legata Papieſkiego, *Præfatio Colloquii Varſav. inter Franciſcum Toletum S. J. & Niemoiewſcium 1572.* Na Seymiku Srzedzkim poteznie tego popierał, aby elekcyi krolewſkiey ſpoſob był okryślony, a to dla wielu niebeſpieczeńſtw, działo ſię to w roku 1583, atoli we trzy lata potym gdy z Warſzawy powracaiąc przez Kaliſz przeieżdza, na drogę wieczności przeſzedł, *Vir magnæ expectationis,* pochowany w kościele Collegiaty Panny Maryi, luboć życzył ſobie w naſzym kościele leżeć, ale dopiero co go zakładano. *Okolſki* to o nim napiſał, że był mężny y woienny człowiek, y że życie ſwoie Oyczyzny dobru poświęcił, bezżennie żyiąc. 2. Piotr Kaſztelan Nakielſki, *Duryew: fol: 58. Niezeſzla Pamięć,* obyczaiow wdzięcznych y ſtatku chwalebnego, poiął był Konopacką Kaſztelankę Chełmińſką, ktorą urodziła Koſtczanka Woiewodzanka Chełmińſka, ta mu cztery corki powiła, Helenę ktora w Zakonie S. Franciſzka w klaſztorze Krakowſkim u S. Agnieſzki pod imieniem Pelagii w panieńſtwie Bogu ſłużyła. Katarzynę, ktora także Panieńſki ſobie ſtan obrawſzy, świątobliwie na świecie żyła, kościołowi S. Piotra w Krakowie pamiętną iałmużnę dała, kędy pogrzebiona leży. Jadwigę ktora ſię doſtała w małżeńſtwo Duninowi Szpotowi, y z nim trzech ſynow zpłodziła, Elżbietę ktora z Zygmuntem Kotkowſkim weſzła w kontrakty małżeńſkie, a że mąż był z natury przyoſtrzeyſzy, umiała nie tylko iego znoſić impety, ale też uprzątaiąc do złego okazye, w cichość ſię wprawiać Chrześciańſką. Po śmierci iego owdowiawſzy y niemaiąc potomſtwa żadnego, ubogich Chryſtuſowych za ſynow ſwoich przyieła, wſzelakie o nich ſtaranie czyniła, odziewaiących, karmiąc y nogi ich umywaiąc; czas wſzyſtek na nabożeńſtwie trawiła, pacierze kapłańſkie odmawiała, oſtatek czaſu na robotę ręczną oddawała, ſzyiąc, haftuiąc ſwoią y ſłużebnych ręką rożne do kościołow ozdoby. Figurę Ukrzyżowanego Pana ryty obraz, w krućganku klaſztoru Krakowſkiego OO Dominikanow przy kościele S. Troycy ozdobiła, wyſtawiwſzy ołtarż y fundacyą uczyniwſzy na mſze za ſiebie y za męża ſwego, gdzie pogrzebieni leżą: dobra zaś ſwoie pozoſtałe temuż klaſztorowi oddała. Synow z teyże Konopackii dwoch żoſtało, Krzyſztof y Jan: z tych pierwſzy w ſprawach Rzeczypoſpolitey y biegły y pilny, podpiſał elekcyą Władyſława IV, poſłował z Ziemi Wieluńſkiey na Seym Warſzawſki w roku 1626, a ztamtąd deputowany na Trybunał Radomſki *Conſt: fol. 5,* y znowu w roku 1641 poſłem także będąc uproſzony do uſpokoienia kłotni między Sląſkiem y Ziemią Wieluńſką, *Conſtit. fol. 19,* z Łaſczowny zoſtawił tylko ſyna iednego Piotra. Jan brat Krzyſztofa, urodzony z Konopackii złączył ſię dożywotnie z Kucharſką, z tey zpłodził trzy corki, Annę Katarzynę, y Ludgardę, tyleż ſynow, Krzyſztofa, a w Zakonie Kaznodzieyſkim Tomaſza z Aquinu, Apollinara y Teodora. 3. Jan ſyn Jana Kaſztelana Gnieźnieńſkiego z Oporowſkii. *Bielſki* międy Panięntami, ktorzy liczne y ozdobne komitywy zprowadzili na wiazd Krola Henryka y iego koronacyą w roku 1574 wſpomina też y Tomickich, miał ten Jan za ſobą Ry-

 dzyń-

dzyńską y z nią syna Łukasza, ktory z Czarnkowską żył *sterilis*. 4, Jędrzey syn Jana Kasztel: Gnieźń: *Grod. Ostrzeszowski w roku 1578* wspomina tych czterech braci, kiedy się dzielili temi dobramy: Obrzycko, Wątową, Tomice, Mirosław, Zborowo, Bobrowniki, y innych dwadzieścia wsi, ten z Działyńskii zostawił cztery corki, Małgorzatę Gostyńską, Krystynę Grudziecką, Magdalenę Herburtową, od ktorych potomstwo zostało, Czwarta Teofila w Zakonie S. Benedykta, y synow trzech, Jana, Jerzego y Stanisława. Z tych Jan naprzod z Stobnicką, a po niey z Stryikowską miał dzieci. Jerzy drugi, z Woiewodztwa Inowrocławskiego, był posłem na Seymy 1627, 1626 y 1631, zkąd deputatem na Trybunał Radomski, *Constit. fol: 10.* wszystek się był wydał na usługi Oyczyzny: dla tego gościem prawie był w domu, nawet choć już przy zwątlonym starością zdrowiu: z młodu na każdey expedycyi woienney sam osobiście stawał y poczet swoy prowadził, mąż ludzki, miły y sczodry: Zonę swoię Zofią Tylicką wnuczkę Biskupa Krakowskiego, (ktorey niżey życie położę) w iey ciężkich affekcyach cieszył, heroicznie przyimuiąc od Boga, cokolwiek utrapienia Bog na niego przepuścił, nakoniec za konsensem oboyga, tak z nią żył, iak brat z siostrą, y ręki się iey nie śmieiąc dotknąc, z tey zpłodził dwoch synow, Aloizego y Pawła; Aloyzy przedziwey dobroci y rozsądku nad lata swoie: bo w trzecim roku, tak postąpił w rzeczach do wiary, taka się w nim wydawała doskonałość rozsądku, że go do przyięcia kommunii przypuszczono za nauką Doktora Anielskiego, ktory mowi: *Quando pueri incipiunt aliquem rationis usum habere, ut possint devotionem concipere hujus Sacramenti, potest eis illud conferri.* Od tego czału po Klerycku go noszono, lat iednak dziewięć maiąc, gdy się uczył w Toruńskich szkołach śmiertelnie zachorował, pod ktory czas, nikt go nie usłyszał, choć w gwałtowney gorączce albo ięczącego, albo sarkaiącego: gdy iuż konać miał, kapłan za niego do pobliższey kaplicy poszedł, mszą świętą ofiarować, porwał się Aloyzy y koronkę wziąwszy w rękę, przez ten czas wszystek na niey się modlił, msza się kończyła, on życie. W kilka niedziel pokazał się po śmierci Matce swoiey, z dziwnie wesołą twarzą, pyta się go, za co by był tak wesoł; nie mam się prawi czego smucić, bom iuż iest w niebie, alem przecię przez trzy niedzielę był w czyscu, to wyrzekszy, zniknął, a Matce y innym boiaźń zostawił. Jeżeli tak świętą niewinnośc w Aloyzym Bog chłostał, coż będzie z grzesznikami? Paweł drugi syn Jerzego z Tylickii, y ten sobie duchowny stan obrał. Krom tych ieszcze ci kwitneli, Wawrzyniec Tomicki, ktory służąc z Woiewodą Nowogrodzkim 1582 za Krola Stefana przy expugnacyi Pskowa z konia zsiadszy, pieszo z inną kawaleryą Pińską szedł do szturmu. *Paproc: fol: 405.* Jędrzey Skarbnik Wieluński, z Seymu 1661 Kommissarz do granic od Sląska. *Constit. fol. 25.* Jan Chorąży Sieradzki, a przedtym Miecznik w roku 1662: zapisany do lustracyi Zamku Lelowskiego *Constit. fol 25.* miał za sobą Myszkowską corkę Margrabie Marszałka Koronnego, a potym Woiewody Krakowskiego, *Sebast: Stawicki kazanie Jastrzębiec.* żyli z sobą 1658. Jan Miecznik Wieluński, Konstantyn Kasztelan Wieluński, a przedtym Cześnik Sieradzki, na rożnych Seymach posłem stawał, iako 1661, *Constit. fol: 25 y 1662, fol 25, 1670,* y Kommissarz do dystrybuty hiberny *Constit. fol. 15,* 1674 poseł na konwokacyą, gdzie uproszony do traktatow z Moskwą o pokoy *Constit. fol. 16,* y 1676 na Seym koronacyi, *fol. 28,* gdzie wspominaią, że trudne prześcia y drogi w Grębaniach wsi swoiey restaurował *fol. 54,* w roku 1683 iuż Kasztelan Wieluński *Constit. fol. 13,* w ktorym roku Deputatem był na Trybunał Koron-

Koronny, miał za sobą Agnieszkę Myszkowską Kasztelankę Lubelską, z tey były dwie corki, Maryanna *1mo voto* Alexandra Walewskiego Chorążego Sieradzkiego, *2do* Oleskiego, *3tio* Woyciecha Walewskiego, *4to* Pawłowskiego, ze wszystkiemi *sterilis*, Katarzyna żyła z Antonim z Stoiszyna Stoińskim Podstolim Łukowskim, ale y ta bezpotomna. Jan Podsedek Krakowski poseł na konwokacyą, *Constit. fol. 29,* a w roku 1666 poseł od konfederatow do Jana Kazimierza po klęsce pod Mątwami, *Kochow.* żona iego Beata Konstącya Myszkowska, wdwowa po Zygmuncie Oleśnickim. Mateusz Miecznik Sieradzki 1673, Alexander Cześnik Sieradzki 1704. N. miał za sobą Wilkostowską, z tey było dwoch synow, ieden Franciszek, temu Łącka zpłodziła corkę Elżbietę y syna Michała, ktorego żona Niemoiewska: drugi syn z Wilkostowskii Stanisław, tego z Trzebickii syn Jan. Są y podziś dzień Tomiccy Łodziowie koło Miechowa y Wiślicy. Swiętosław syn Jana, miał za sobą Justynę Skarszewską, z tey syn Stefan.

*TOMISŁAWSKI *herbu Prawdzic* w Woiewodztwie Bełzkim. Stanisław Tomisławski z Seymu 1616 Kommissarz do Torunia na uznanie krzywd poczynionych Pannom Benedyktynkom od Toruńczanow *Constit. fol. 13.* Stanisław Tomisławski w Zakonie naszym, krolewski Kaznodzieia 1641 *Histor. Colleg. Raven.* Franciszek Dominik 1655, wydał do druku *Oracyą o S. Stanisławie Biskupie w Rzymie mianą pod tytułem: In aula veritas,* ktorą przypisał Alexandrowi VII Papieżowi. Jan Podstarości Krakowski, poseł na Seym 1661, y Kommissarz do granic od Sląska *Constit. fol. 26,* mąż iak w prawie Oyczystym biegły, tak w rozsądku wielki; tak pobożnością zalecony umarł 1679, w Jarosławiu u S. Jana pogrzebiony. Woyciech Podczaszy Bełzki, poseł na Seym 1661 y Kommissarz na sądy fiszkalne *Constit. fol. 3,* miał za sobą Annę Prazmowską, Kasztelankę Warszawską, z tey zpłodził corki: Katarzynę Ossolińską, matkę Kasztelana Połanieckiego, y Stolnika Sendomirskiego, y Jadwigę Sulimirską, a *2do voto* Niemyską Podsędkową Lubelską, synow zaś trzech: Michała Majora z Gwardyi, Mikołaia Suffragana y Officyała Warszawskiego, Kanonika Krakowskiego y Stanisława, ten wszedł w kontrakty małżeńske z Wiktoryą Kalinowską corką Wałentego Jana Cześnika Halickiego, z tey było dwie corki, Jadwiga, za Władysławem Koczorowskim, y Elżbieta. Teressa Tomisławska Wiktoryna Stadnickiego Kasztelana Przemyskiego małżonka w roku 1690.

*TOMISŁAWSKI *herbu Swinka* w Kaliskim Woiewodztwie. Z tych Stanisław Tomisławski w roku 1595, miał za sobą Katarzynę z Rudnik herbu Poray.

*TOMKIEWICZ. Teodor Tomkiewicz w roku 1654 na Seymie nobilitowany dla zasług, o czym patrz w Konstytucyi.

Tomkowicz herb.

* TAkim go kształtem, iako tu widzisz, położył *Koiałowicz in Ms.* co iednak w tym iest herbie, żaden nie opisuie, na hełmie powinny bydź trzy piora strusie; są w Orszańskim powiecie Tomkowiczowie. Kasper Tomkowicz ktorego synow sześciu zostało, Filo, Kasper, Troian, Jerzy, Grzegorz, y Stefan. Jerzy Cielecki Tomkowicz za Władysława IV. Jan w powiecie Ośmiańskim 1674.

Topacz herb.

SĘpie ſkrzydło bydz powinno czarne, barkiem w prawą tarczy obrocone, noga u niego złota w czerwonym polu, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią: *Paprocki w Gniaździe fol. 907, o herb. fol. 567, Okol. tom. 3 fol.*

fol: 258, Biel. fol: 257, kleynoty fol: 86. Przynieſiony do Polſki za czaſow Ludwika Krola, według Bielſkiego nazwany Topacz od Topacza Raca, luboć go *w przywileiu Hrodelſkim 1413* Władyſława Jagełła, Kopaczem zowią, w Węgrzech y indziey wiele ieſt Domow znacznych, ktore ſię nim pieczętuią, a między niemi Bekieſzowie, o ktorych mowiłem w pierwſzym tomie. Wprawdzieć *Paproc: w Gniazdzie ſwoim*, w Polſzcze go nabytym bydź mieni za Bolesława Krywouſta w roku 1132, y okażyą tego nabycia kładzie, ale w poźnieyſzey ſwoiey *o Herbach Xiążce z Długoſza* twierdzi, że z Węgier do Polſki przyſzedł za Kazimierza Wielkiego. Kogkowſcy na Sląſku *według tegoż autora w Strom:* zażywaią w herbie Sępiey nogi, ale bez ſkrzydła, a na hełmie Lew z korony niby wyſkakuie, z tych była Barbara Toſzycka. Derſzława herbu Topacz, Archidyakona Krakowſkiego, Kanonika Regularnego S. Auguſtyna, *inſigni virtute & in laboribus Eccleſiaſticis perferendis conſtantia*, ktorego ciało pochowane leży w kościele Krakowſkim u Bożego Ciała, przy wielkim ołtarzu, na boku, *wſpomina Łoniewſki fol: 64 w życiu B. Staniſława Kazimierczyka.*

Herbowni.

Błudnici
Borzynowſki
Bydłowſki
Chalczniowſki
Gederwoch
Grodzicki
Iſkra
Kopycińſki
Krupſki
Kurzewſki
Łuwczycki
Miedźwiecki
Moſiewicz
Sroczkowſki
Wyſtęp
Zegartowſki.

TOPCZEWSKI *herbu Slepowron* w Ruſkim Woiewodztwie y w Ziemi Łomżyńſkiey, piſzą ſię z Leſczkow, z ktorych Kaſper Topczewſki na Ruſi oſiadł, Łukaſz zaś w Mińſkim Woiewodztwie, podpiſał elekcyą Władyſława IV.

TOPOLSKI *herbu Powała* w Ziemi Sochaczowſkiey, Adam Topolſki podpiſał elekcyą Jana III Krola. Jerzy ale Topolowſki Chorąży Pomorſki w roku 131 *u Okol: tom: 3 fol: 341.*

Topor herb.

TOpor biały powinien bydz w czerwonym polu, oſtrzem w lewą tarczy obrocony, na hełmie takiż topor, tylko że oſtrzem trochę nachylony ku ziemi, iakby końcem utkwiony w koronie. Tak go opiſuią *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol: 14. O herb. fol: 8. Okol. tom.3 fol. 1. kleynoty fol. 81. Biel. fol. 28.* Przydaie iednak *Paprocki* z innemi, że iedni ſą Toporczykowie, ktorzy takim kſztałtem tego herbu zażywaią, iako ſię iuz opiſał, y ci ſą właśni Starzonowie; Drugie zowią kołkami, ktorzy w rożnych polach Topor noſzą, w żołtym albo błękitnym. Zowie ſię zaś ten herb Starza, dla ſtarożytności ſwoiey, o ktorey niektorzy twierdzą, że ieſzcze z pierwſzym Lechem w te tu kraie Toporczyk przyſzedł, y że ieden z nich pod pierwſze interregnum po ześciu potomſtwa Lechowego, między innemi iedenaſtą, był Gubernatorem y Rządzcą Polſkim. *A Bielſki fol. 28 y* inni przydaią, że w Krakowſkiey Ziemi, y po te czały ieſt ten zwyczay, że kiedy na gwałt ludzie bieżą, wołaią: Starża, a indziey: Starykoń, ponieważ ten, od herbu Topor poſzedł.

Przodkowie Domu tego.

Walcer Hrabia z Tyńca, o ktorym piſze *Bielſki fol: 109, y Andreas de Zar-*

Zarnow, Paprocki, Okolſki. Ten długo ſię bawiąc w poſtronnych kraiach, a oſobliwie przy Dworze Krola Francuſkiego, widząc że ſię nieiaki Arinaldus Xiąże Niemieckie o Krolewnę Francuzką Heligundę ſtarał, a ta w przyiaźniey iego nie profitowała, tak ſię dla urody y pięknych obyczaiow wkradł w iey ſerce, że ſię dała do Polſki uprowadzić. Nie nadała mu ſię iednak kradziona zdobycz, bo potym gdy owe amory oſtygły, żyła nieprzyſtoynie, z nieiakim Wislimirem, y owſzem Walcera w cięſzkie pęta okuła, luboć on potym z tey niewoli wyſzedł, y tak Wiślimira, iako y Heligundę zabił, ta pogrzebiona w Wiślicy na Zamku, ktorey tam twarz na kamieniu wycioſaną widziano w roku 1242; obſzerniey tę hiſtoryą opiſuie *Paprocki o herbach* do ktorego Czytelnika odſyłam, wprawdzieć o tey hiſtoryi żaden z Francuzkich hiſtorykow nie namienia. Przecięż Tę ſamę hiſtoryą znaydzieſz *u Sommersberga de rebus Sileſiacis Tomô Secundô fol. 37* w hiſtoryi y Kronice Boguſała Biſkupa Poznańſkiego ſzeroko rozwiedzioną, ale tamten hiſtoryk, Walcera nie do Familii Topor, ale do Popiela niegdy Xiążęcia Polſkiego nadciąga, krorego tu ſłowa kładę. *Erat temporibus illis Urbs famoſiſſima, Murorum altitudine circumſepta, nomine Wislicia, cujus olim Princeps tempore Paganiſmi fuerat Wislaus decorus, qui & ipſe de ſtirpe Regis Popeli duxerat Originem. Hunc quidam Comes, etiam ſtirpis ejusdem, ut fertur, fortis viribus, nomine Walterus robuſtus, qui in Polonico vocabatur: Wdały Walgerſ: hujus Caſtrum Tyneg prope Cracoviam, ubi nunc Abbatia Sti. Benedicti per Caſimirum Monachum, Regem Polonorum ſeu Lechitarum, fundata conſiſtit, in quodam ſeditioſo conflictu captivaverat, captumque in vincula conjecit, ac in profundo Turris Tinecenſis miræ cuſtodiæ deputaverat tenendum.* ale y *Baranowſki* dobrze uważa, że ieżeli ta o Heligundzie powieść, ieſt prawdziwa, tedy to muſiało bydź ieſzcze za Pogańſtwa, ponieważ Tyniec w roku 1044, iuż był w ręku krolewſkich, kiedy Krol Kazimierz Mnich fundował tam klaſztor, a zatym muſieli mieć Krolowie Polſcy dawniey przed tym na Tyńcu, władzą. *Paprocki* w te ſłowa o Tyńcu piſze

piſze, z Jędrzeia de Zarnow. Potym iako Tyniec przyſzedł w ręce Monarchom, o tym niemaſz nic dowodnego, tylko przy Kazimierza tego Zywocie, ktory go nadał na iałmużnę, tego dokłada temi ſłowy: Iż Krol Kazimierz nie rozumiał być ſtołowi ſwemu przyſtoyney prowizyi, z tych dochodow Tynieckich, chociaſz bliſko przyległe były Zamkowi Krakowſkiemu, a to dla tego, że były odięte familii Starżonow Hrabi iednemu, ale dla czego, tego nie dołożył. Saula Zbyluta z Łukni Hrabie, wſpomina przywiley klaſztorny ieſzcze za Mieczyſława naypierwſzego Monarchy Chrześciańſkiego, w roku 966, iż był przytomny przy fundacyi klaſztoru Trzemeſzeńſkiego. Starżona Hrabie z Panigrodza czytał *Paprocki* na rożnych przywileiach klaſztornych. Ta familia, używała konia, na nim Mąż we zbroi, w ręku buławę, a pod nogami u konia Toqor, a na drugich w tyle. Petroſław Hrabia ſyn Starżona, bywał obecnym przy fundowaniu klaſztorow, a Trzemeſzyńſkiemu nadał wieś Januſzowo. *Xiądz zaś Młodzianowſki Tom: 4to Concionum fol: 616* twierdzi, że Panigrodz na tym mieyſcu był, gdzie teraz Opactwo Wągrowieckie, ktore przodkowie Tęczyńſkich fundowali. Sieciech Woiewoda Krakowſki, o ktorym *Miechowita, Kromer, y Wapowſki,* ale oſobliwie *Długoſſ w roku 1010,* fundował klaſztor Sieciechowſki, za Bolesława Chabrego, tę iego fundącyą potwierdzaiąc Kazimierz Wielki w roku 1352, wylicza dobra, ktore on temu klaſztorowi nadał. Wolno ich widzieć *u Paprockiego.* Hrabia zaś Lacza z Sieciechowa, przydał do teyże fundacyi niektore wſi, także y Marcin, ſonowiec Sieciecha, nie mniey z ſwoiey ſzczodrobliwości świadczył temu mieyſcu. Piotr także ſyn Petroſława z Panigrodza, y niektore wolności, dla niego od Krolow otrzymali, czego ucinek znaydzieſz *w Paprockim.*

Stefana Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego do Toporczykow pociąga *Paprocki, z Okolſkim,* ale więkſza częć Autorow powiada, że był herbu Pobog, kędym y ia też o nim mowił. Januſza także Woiewodę Krakowſkiego, ciż tu wmięſzali, ale go y pod herbem Pilawa regeſtruią, y u mnie go tamże znaydzieſz. Jedna z tego Domu, Hrabi Gniewomira z Czarnkowa żona, klaſztorowi Miechowſkiemu wieczną darowizną puściła, koło roku 1200, iako świadkiem *Nakielſki Miechow: fol: 68,* wieś Lętkowice.

Łampert Zula Biſkup Krakowſki, umarł w roku 1071, ten według naſzych autorow, że nie poſłał po Palliuſz do Rzymu, utracił go ſobie, y ſukceſſorom. Był to pierwſzy Infułat tego mieyſca, Polak rodem, y dla tego też rodowitych Polakow w kapitule ſwoiey oſadził, a między inſzemi Swiętego Staniſława potym Biſkupa y Męczennika. Sławią tego Lamperta, że był nauki y rozſądku wielkiego, o przymnożenie chwały Boſkiey zabiegaiący, zkąd też poſzło, że gdzie niegdzie ieſzcze zawiiaiące ſię bałwochwalſtwo wytępił. Kościoł w Kazimierzu małym fundował, y w dzieſięciny wytyczne upoſażył. *Starowol: in Epiſc. Cracov:* Zbilut, ktory wieś Wſcieklice dał bratu Rachelina Biſkupa Krakowſkiego. Drugi tegoż imienia, ktory Wirzbięcie donacyą zeznał na wſi Zbilitowicach. Ten Wirzbięta był herbu Janina. Stefan Woiewoda Krakowſki y Hrabia z Kſiąża, opowiada go liſt klaſztoru Jędrzeiowſkiego. Stefana drugiego Kaſztelana Sendomirſkiego, liſt klaſztoru Trzemeſzeńſkiego w roku 1145, y że ſię piſał Hrabią z Przegini. Woyciecha Biſkupa Kuiawſkiego, położył tu *Paprocki w roku 1272, ale Damalewicz in Cujavienſ.* do herbu go Wieniawa y ſłuſznie pociąga. Zbilut Kaſztelan Poznańſki, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie.

Woyciech Pałuka Biſkup Poznańſki z Proboſzcza Kuiawſkiego na tę

godność wzięty w roku 1347, wszedł do grobu 1355, *Długoss in Vitis Episc. Posnan.* Woysław Ochmistrz Bolesława Krywoustego, ktory po wygnaniu Magnusa, był Starostą Wrocławskim. Piotr z Włostowic Hrabia na Xiążu, ten żył w roku 1134, iako pisze *Kromer w Xięgach piątych*, był wielkim miłośnikiem, y obroną Oyczyzny, z niebespiecznością zdrowia swego, na ten czas gdy Jaropełka Xiążę Ruskie, ziachawszy do niego, z myśloną postawą poimał, a związáwszy przyniosł Krolowi Panu swemu. Włosto Hrabia, nadał wieś klasztorowi Trzemeszeńskiemu, ktorą także od Imienia swego Włostowem nazwał, y z wielką częścią Jeziora Gopła. Zbyluta Hrabie pisał się z Panigrodza y z Lukney, a ta maiętność iest na Pałukach w Kaliskim Woiewodztwie, wspomina fundusz klasztoru Wągrowieckiego, ktory nadał, y zbudował w maiętności swey Luknie w Dyecezyi Gnieznianskiey, siedm mil od Poznania, nad rzeką Welmą. Tegoż klasztoru list znacznie wspomina Potomki tych Zbylutow, ktorży się podpisali Hrabiami z Panigrodza, z Lukni, z Danaborza, synowie Starżona. Zbylutę Woiewodę Gniewkowskiego, doczytał się *Paprocki* na liście klasztornym. Macieia Biskupa Kuiawskiego tenże tu kładzie, iam mowił o nim pod Golanczewskiemi, iako y o synowcu iego Zbylucie, Biskupie także Kuiawskim.

Ottę y Zegotę wspominá *Kromer y Miechowita, Kromer lib. 8vo. Miech. lib. 3tio*, dla tego że byli Pawła, Biskupa Krakowskiego poimali, a dali do więzienia Leszkowi Czarnemu. O co potym Leszek, y inni od Duchowieństwa mieli wielką trudność, aż się z Polski wyprzedać musieli, a wyprowadzili się do Xięstwa Opolskiego, ktorych w onym kraiu kwitneło potomstwo, wszakże iuż inszego herbu używało, iak mnięmam, że ieszcze od Przodkow, za ten uczynek byli z niego wyzuci. Bo ci Toporowie będąc zdawna tak możnemi, byli tak kochaiący sławę dobrą, że sami każdego herbownego swego o wszelakie nieprzystoyne sprawy karali, y mieli kronikę spraw swoich od początku prawie Polski, ktorą białogłowa z częścią maiętności wielką wyniosła z domu ich, że o niey właśni Potomkowie w tym wieku wiedzieć nie mogą. Wieża, Dorotka, tak nazwana w Krakowskim Woiewodztwie sławna, w ktorey Tęczyńscy iednę z Domu swego, na imię Dorotę, az do śmierci trzymali, o iakieś nieprzystoyne akcye.

Sulek z Miedzwiedzia Kasztelan Krakowski, podpisał list Leszka czarnego w roku 1287 *u Nakielskiego w Miechow. fol. 209.* Marcin z Wąsosza Woiewoda Kaliski, Starosta Nakielski, *u Łaskiego w statucie fol. 127*, a w roku 1413, piszą o nim. *Bielski fol. 302 Kromer lib. 17.* Tomisław dziedzic na Wąsoszu, Kasztelan Słoński, wieś Dziardonowice, przedał Biskupowi Kuiawskiemu. *Damalewicz in Episc. Cujavien.* Marcin z Łabiszyna Woiewoda Brzeski Kuiawski, *Bielski fol. 306.* Sędziwoy Starosta Sendomirski, za czasow Kazimierza Wielkiego. *Starowol. in Episc: Cracov. Submokrski.* Piotr Rykrski Toporczyk, w okazyi pod Koronowem chorągiew niosł do batalii, sławny za czasow Krola Jagełła kawaler. *Bielski fol. 307.* Zegota, ktory w roku 1274 z grobu Swiętego Jacka poczuł osobliwszą wonność *Sever. in Vita lib. 2. cap. 17.* Woyciech Opat Tyniecki umarł 1380, *Sczygielski in Tinecia fol: 76.* Dersław tamże Opat, mąż zakonności wielkiey, w ktorey życia dokonał w roku 1421, *Idem fol. 83.*

Woyciech z Szubina Podkomorzy Koronny, ktorego się doczytał *Paprocki*, na liście klasztoru Trzemeszeńskiego. Syn iego *według Okolskiego* Sędziwoy z Szubina Woiewoda Kaliski, y Generał Wielkopolski, a potym Starosta Krakowski, temu *Starowol. in Bellatoribus* takie Elogium napisał *fol. 61.*

Et vi prudentis ingenii, & belli fortuna, omnium Poloniæ Dynastarum præstantissimus. Qui sub Casimiro Magno bellis Silesiticis Bohemicisque exercitatus, etiam apud Ludovicum Regem, in pretio fuit, cujus signa contra Venetos secutus, ordines Polonorum ductabat, indeque cum gloria reversus, Majoris Poloniæ ab eo Præfecturam promeruerat, qua potitus ob virtutem, cum alia plurima Latrocinia purgavit, tum Vladislaum album Vladislai Łoktici nepotem, a quibusdam rerum novarum cupidis, ad Regnum accersitum, & Cujaviam possidentem, cum primò captum & admonitum dimisisset, iterum res novas molientem operâ Joannis Kmitæ Præfecti Sirad. & Bartholomæi Wessemburgii, Capitanei Brestensis, apud Gniewcoviam conserto prælio facilè fudit fugavitque: ac tandem Złotoriæ circumfessum, magnoque cum labore oppugnatum per deditionem accepit, & ad Regem in Hungariam misit. Cumq; Lithvani Ducibus Kieystuto, Jagellone, Lubarto & Vitoldo, Lublinensem atq; Sendomiriensem oram ad Sanum & Vistulam flumina, factis excursionibus popularentur; Et Rex Ludovicus ex Ungaria veniens bellum in eos suscepisset, Sendivogium Præfecturâ Cracoviensi, & Palatini Calissiensis titulo cohonestatum cum parte exercitûs ad Chełmam recipiendam misit, ipse verò cum reliquo ad Bełzum castra movit, & intra octavam diem Chełmâ potitus, Graboveciam quoque Hrodlum, & Sevolossum munitiones cæpit, rebusq; confectis, ad Regem rediît, ex assiduo labore in Castris obiît. Prostą linią szedł od Sieciecha Woiewody Krakowskiego wzwyż wspomnionego, o ktorym *Starowol. in Bel. fol.* 27 tak pisze: *Topor Sieciechus antiquissima, & etiamnum florente Topororum familia, Vladislao Hermanno magno usui fuit, parva quidem statura, sed ingenti spiritu a natura præditus, imo supra æquum ambitioso avidissimoque dominatus, nec in parva statura illa supra ingentis animi vigorem expetita magnis equitandi & jaculandi peritia deerat, qua vires in hoste ad impetum validiores mirè contēneret & eluderet, exercitusque variîs bellîs sub Miecislao II & Casimiro Monacho Regibus Poloniæ omnium Sarmatiæ hostium, & vicinorum artis pugnandi, & mores optimè callebat, atq; hac animi virtute inter proceres Patriæ Principem locum tenebat; & statim ab initio æque gravis & fortis Senator, propter bellicarum rerum peritiam, acre & constans, gravissimis in rebus judicium, cum singulari vigilantia conjunctum, facilè promeruit, ut a Vladislao summus Militiæ Præfectus crearetur, & tum maximè cum adversus Bohemum, abrupta vetere pace, foret dimicandum. Itaq; Boleslao Crivousto novennali custos admotus in hostem, cum exercitu ivit, oppositam sibi aciem aliquoties vi fudit & fugavit, universaq; Moravia ditionis Bohemicæ pervastata victor ad Principem suum rediit. Iterumq; contra Cassubios missus, Medriciam arcem munitissimam ab eis possessam expugnavit & Provinciam omnem latrociniîs purgavit; Idem sæpius & de Prussis, & de Pomeranis trophea retulit, atq; ex eo, paulò elatior, dum reliquos contemnit, fit cunctis exosus, & ad Principatum aspirare insimulatur. Quapropter exagitatus, a filiis Vladislai Principis Sbigneo videlicet & Boleslao, qui eum armîs persequebantur, periîsset, nisi favore ipsius Vladislai etiam contra filios insurgentis, servatus fuisset. Relegatusq; ab aula, promiscuæ famæ materiā de se ingeniis præbuit, moribûs suîs impensè laudandîs, aut per acerbè lacerandis, utpote qui modo temperatis atq; illustribus Togæ & Sagi consiliis, modò turbulentîs actionibûs inclaresceret, Arcemque suam Lechoviam, cum amplissimis possessionibus, in qua a Juvenibus Principibus obsidebatur, interventu ipsius Vladislai donavit Sodalibusq; Benedictinis in Abbatiam, ubi & sepeliri ipse voluit; brevi enim post ex angore animi levî tentatus morbô, dum in exilium ire pararet, apud Penates suos non planè senex extinctus.* Domyślam się że ten Sendziwoy z Szubina Woiewoda Kaliski, miał dwoch braci rodzonych, to iest Ottona Woiewodę Sendomirskiego, ktory się pisał z Pilcy, y drugiego, a zda mi się Jędrzeia, ktory się pisał z Jabłony. Ten zostawił trzech synow, Jana Kasztelana Sendomirskie-

go, Marcina Kasztelana Zawichwoyskiego, y Sędziwoia Cześnika Krakowskiego, ktorzy się wszyscy pisali z Jabłonny. Tego domysłu mego mam fundament z *Paprockiego o herbach, karty 19,* kędy na przywileiu klasztoru Sendomirskiego tak się podpisali: *Præsentibus Vener. ac Generosis Viris, Ottone de Pilcza Palatino Sandomirien: Janusio nepte illius, ex Fratre Castellano Sandomirien. hærede de Jabłonna, Martino Castellano Zawichos. hærede de Jabłonna nec nen aliis fide dignis Anno 1368 Datum per manus &c.* I znowu na drugim tamże. *Præsentibus Sendivoio de Subin Capitaneo Cracoviensi Domino Sendivoio nepote ejus ex fratre hærede de Jabłonna Pincerna Cracoviens. nec non aliis fide dignis Anno 1373.* Z tego wnoszę, że iako Pileccy, poszli od Ottona z Pilcy Woiewody Sendomirskiego, tak Korycińscy od drugiego iego brata rodzonego, ktory, że się pisał z Jabłonny, y oni też nieprzerwanie, z tegoż się gniazda szczycili, luboć y z Pilcy niektorzy się pisali, a znać na pamiątkę, że brat rodzony Ottona z Pilcy, był ich Przodkiem. Jakim zaś sposobem ta Pilca w inszy się Dom przeniosła, mowiłem w trzecim Tomie pod Pileckiemi Toporczykami. *Autor Xiąszki: Specimen Historiæ Polonæ Criticæ Pag: 36* przymawia mi, żem tego Sędziwoia z Szubina, do herbu Nałęcz, a nie Topor przywłaszczył, wszystek fundament na ktorym się zasadza ten mądry Pisarz, iest *Bielskiego karta 244.* Jam zaś miał pozornieysze racye, żem go Nałęczem uczynił; a naprzod *Paproc. o herb. fol. 153.* ktory go między Nałęczami reiestruie, potym że tych tam czasow: ba y poźnieyszych, w Domu Szamotulskich, Ostrorogow, ba y Czarnkowskich (wszystko to Nałęczowie) to imie Sędziwoy było zagęszczone, y owszem prawie dziedziczne, co poznać z tego, com o każdym z nich na swym mieyscu mowił. Atoli tu go teraz kładę, nie tak dla powagi Bielskiego, iako bardziey dla Paprockiego y przywileiu klasztora Sendomirskiego, trochę wyżey wspomnionego, ieżeli albowiem Jabłonna na ten czas w Domu Toporczykow dziedziczyła, toć y ci obadwa, Stryi y synowiec, musieli bydź Toporczykowie. Siostra rodzona tego Sędziwoia, żyła z Krystynem z Skrzynna, Starostą Złotoryiskim. Bestrzycka Podskarbiego Koronnego, że się pisał z Szubina, namienia list klasztoru Trzemeszeńskiego w roku 1287. Sieciech Sędzia Nadworny u Władysława Xiążęcia Łęczyc: pisał się z Szubina.

Zegota za czasow Leszka Xiążęcia był Woiewodą Krakowskim, a potym Kasztelanem, iakom dowodził w pierwszym tomie. Był Hetmanem Koronnym, o ktorego znacznym męstwie, y sprawach Rycerskich powiadaią historye, *iako Miechow lib. 3tio cap. 58, Kromer lib. 8.* Ten wielką pomoc dawał Konradowi Xiążęciu Mazowieckiemu przeciwko nieprzyiaciołom iego, *o czym Kromer lib. 8,* luboć potym za Bolesławem Wstydliwym mężnie stawał, *iako chce Bielski fol. 169 y Kromer in Pudico.* Tenże go wysławia w księgach dziesiątych, iż mężnie Litwie odpor dawał, w roku 1281. Nie mnieyszą y ztąd pochwałę wyniosł, że się stał przodkiem kilku familii nayprzednieyszych w Polszcze. Syn albowiem iego Nawoy, naprzod Woiewoda Sendomirski, a potym Kasztelan Krakowski trzech synow spłodził, z ktorych ieden Jędrzey, wziąwszy działem Zamek Tęczyn, stał się Oycem Tęczyńskich familii, Balickich, y Rapsztyńskich. Drugi Jaśko, wziąwszy Morawice Morawickich y Osolińskich. Trzeci zaś *sterilis* zszedł, o czym się mowiło pod Tęczyńskiemi. Piotr Neorza naprzod Kasztelan Woynicki, potym Woiewoda Sendomirski, a na koniec Krakowski w roku 1368 iako się mowiło w pierwszym Tomie. Jan z Ostrowiec iezdził w legacyi do Węgier, o Annę Wilhelma Hrabie Cyliyskiego corkę, ktorą zmowiwszy Jagel-

Jagellonowi Krolowi Polskiemu do Krakowa z innemi przyprowadził 1400. Jan Miąższy, *Miechowita* zowie go Nazianem, ten po oney fortunney bitwie Pruskiey, za Jagełła Krola, gdy się Niemcy znowu zbierali, chcąc się poprawić, a pomścić rozlania krwie, gdy ich było 90 tysięcy porażono, mieli znowu woyska dziesięć tysięcy. Ten Jan maiąc pewną wiadomość o nich, zebrał się iako mogł z przyległymi sąsiady, Pany y Rycerstwem Polskim, niechcąc onych Niemcow ku Malborku puścić do drugich Krzyżakow, potkał się z niemi mężnie u Koronowa, *iako Kromer pisze. Ibi Joannes Ostrovicius cognomento Nazyanus gente Toporus, adacto equo, Vexilliferum hostilem obtruncat, vexillumq; quo uno totus eorum exercitus (itidem atq; noster,) utebatur abripit.* Za tym woysko się nieprzyiacielskie strwożyło y osłabiało, nasi rzesko na nich natarli, y na głowę porazili, drugie w pogoni rozgromione byli, aż noc ostatkowi przeszkodziła. *O czym czytay u Kromera księgi siedmnaste, u Miechowity czwarte.* Piotr Suffragan Krakowski, iuż nominowany na Biskupstwo Krakowskie po Janie Radlicy z Domu Korab, wszakże niż mu przyniesiono sakrę z Rzymu, tym czasem życie skończył. Stanisława z Chobrza chorążego Krakowskiego, y Krayczem Krola Olbrachta wspomina list klasztorny w roku 1469, potym y za Zygmunta starego w roku 1504. Otto z Pleszowa, ktorego wspominaią Akta Krakowskie, y wiele przywileiow Szlacheckich, Sędzią Krakowskim w roku 1429, Gniewomira y Tomasza dziedzicow z Miedzwiedza wspominaią przywileie Domu Toporow w roku 1366, od Kazimierza wielkiego potwierdzone, co y fundusz kościoła onego opowiada, a ukazuie że Chrześciańskiemi Pany y miłośniki kościoła Bożego, co ieszcze wspominaią herby tamże na kościele malowane, że to z Domu Toporow do Drużynow wyszło. Nekanda herbu Topor, ktorego opiece powierzył był Władysław Łokietek syna swego Kazimierza wielkiego, pod czas okazyi pod Płowie w roku 1331. *Bielski 220 Kromer pod Krolem Łokietkiem.* Od niego poszły dwa domy, Trepkow y Morskich. Otto syn Nawoia pisał się z Szczekarzewic, od ktorego poszli Tarłowie y Zaklikowie, patrz com o nich pisał, o każdym na swym mieyscu.

Herbowni.

Balicki	*Grylewski*	*Masłomiecki*	*Płaza*
Belchacki	*Gumowski*	*Matuszewski*	*Prusinowski*
Białoliwski	*Hynek*	*Modliszewski*	*Przespolewski*
Boguski	*Jakubowski*	*Morski*	*Rabsztyński*
Bokszański	*Jarnowski*	*Nekanda*	*Rokowski*
Boratyński	*Jezierski*	*Niedrowski*	*Rykrski*
Brzeski	*Kaliński*	*Nos*	*Ryszkowski*
Brzozowski	*Kamiński*	*Obodziński*	*Ryterski*
Butrym	*Kłoński*	*Odolikowski*	*Szczawiński*
Chroberski	*Konarski*	*Okołow*	*Sieciech*
Czyżowski	*Koryciński*	*Ossoliński*	*Siekierzecki*
Danaborski	*Kramopolski*	*Ostrowicki*	*Słupski*
Decius	*Krzetowski*	*Paczyński*	*Smoszewski*
Długoborski	*Krzywczycki*	*Piekarski*	*Szołayski*
Dzierżbicki	*Kunat*	*Pilczycki*	*Szaręski*
Golanczewski	*Łowieniecki*	*Pilecki*	*Tarło*
Grocholski	*Marcinowski*	*Pisarzewski*	*Tamowiecki*

Tęczyńſki	*Wałdowſki*	*Wronowſki*	*Zbyſzewſki*
Trąpczynſki	*Wąſowſki*	*Zabieło*	*Zegota*
Trepka	*Wilkowocki*	*Zaklika*	*Zemła*
Tułkowiecki	*Wolſki*	*Zaleſki*	*Złotkowſki*
			Zwierz.

TOROPECKIE Xiążęta, z ktorych Dawid Xiążę Toropecki w roku 1216 w batalii zginął nad Dwiną, *Długoſ. Miechow: lib: 3. cap: 32, Stryikow: lib: 6 cap: 10.*

**TORZYNSKI.* Staniſław na Torzyńcu Torzyńſki 1487 *Acta Caſtren: Oſtrzeſzow:* Anna Torzyńſka w roku 1516 zapiſała tamże czyńſz do kościoła Wyſzanowſkiego.

**TOWIANSKI herbu Gerald* w powiecie Wilkomirſkim y w Polſzcze, Jakub Giniet Towiańſki Poborca w Wilkomirſkim 1601 z Seymu zapiſany *Conſtit: fol: 776.* Samuel Podſtaroſci Wilkomirſki 1648. Hippolit Dworzanin krolewſki, Juſtynian z Bohdana y Jozef 1674. N. Sędzia Grodzki Wileńſki 1723, y Jan Woyſki Wileńſki, ktory miał za ſobą Katarzynę Wankowiczownę Woyſką Mińſką. Jerzy Towiańſki Kaſztelan naprzod Łęczycki 1516, y Rotmiſtrz pod interregnum Woiewodztwa Łęczyckiego, podpiſał konfederacyą Warſzawſką w roku 1702, po Leſczyńſkim wziął Woiewodztwo Łęczyckie, z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Sląſka *Conſtit: fol: 20.* Krzyſztof ſyn iego z Konſtancyi Niſczyckii naprzod Podczaſzy Koronny y Staroſta Bielſki, z Seymu 1703 deputat do boku krolewſkiego *Conſtit: fol. 15,* potym Podkomorzy Koronny; żona iego Lubomirſka Kaſztelanka Krakowſka y Hetmanowna W. K. Na hełmie, *według Mſ. X. Koiałow:* powinien bydź u nich Cietrzew z korony podlatuiący.

**TOZYCKI.* Staniſław Tożycki dla męſtwa nobilitowany na Seymie 1662. *Conſtit fol. 40.*

TRAMBCZYNSKI herbu Drya w Kaliſkim Woiewodztwie. Staniſław Tramczyńſki 1624, o ktorym *hiſtorya Cudow S. Staniſława Koſtki* świadczy, że w ciężkiey niemocy ſwoiey widział tegoż Swiętego. Alexander miał za ſobą Tereſſę Zychlińſką Kaſztelankę Miedzyrzecką, pozoſtałą wdowę po Baierſkim, z tey ſyn Serafin, y corka Elżbieta. Anna była za Ludwikiem Głembockim herbu Doliwa Cześnikiem Brzeſkim Kuiawſkim. N. miał za ſobą Kierſką. N. była za Władyſławem Działyńſkim. Marcin w Zakonie *Soc. JESU,* ktory ozdobił y nauką y świątobliwym życiem y znaczną dobroczynnością na Collegium Poznańſkie, y rządem Collegia Lwowſkiego, Jarosławſkiego y Poznańſkiego, ba y całey Prowincyi Polſkiey, zſzedł z tego świata w roku 1732 w Poznaniu, ieſt w druku iego: *Bellum inteſtinum inter continuas ſui victorias abſolutum de P. Gaſparo Drużbicki.* 2do. *Orbis meritis, famæ, honori obligatus in ingreſſ. Małachow. Palat. Caliſſ.* 3tio. *Ad mentem Patriæ caput in ing. Staniſl. Leſczyńſki Palat. Poſnan,* ſioſtra iego była za Pawłowſkim Kaſztelanem Biechowſkim. N. była za Michałem Ponińſkim. N. ma za ſobą Bratkowſką herbu Swinka, ſioſtrę Kanonika Gnieźnieńſkiego.

TRAMBCZYNSKI herbu Topor. Tomaſz Trąmbczyńſki Podſkarbi koronny 1471, ktorego nadgrobek na Zamku Krakowſkim. Piotr w Zakonie naſzym gorliwy Kaznodzieia, więcey niż przez dwadzieścia lat; Katarzyna tegoż herbu Macieia Nowomieyſkiego herbu Jaſtrzębiec małżonka. Jerzy także w Zakonie naſzym, ieſt iego *Kazanie w druku na pogrzebie Mikołaia X. Radziwiła w Ołyce 1615 in 4to Cracov:*

TRAMBSKI herbu Prawdzic iednaż ich dzielnica z Sczawińſkiemi, tylko że od dobr Trambki działem wziętych tak zawołani. Mikołay z Trąmbek Sędzia Goſtyńſki w roku 1446, na liście Władyſława Xiążęcia Mazowieckiego *u Karnkow:*

Karnkow: in Conſtit. Synodal: fol. 86. Paweł z Trambek Archidyakon Warſzawſki 1525, podpiſał dekret Mazowiecki przeciwko Heretykom *u Łubien. in Vit. Epiſc. Pło.* Jadwiga była za Staniſławem Sczawińſkim, corka to była Felixa. Marcin umarł w Zakonie naſzym w Oſtrogu 1695.

Traby herb.

TRąby trzy czarne myśliwe, oprawne w cztery ſtrefy, każda z nich złota, w polu białym; każda z nawiązaniem złotym, wſzyſtkie trzy końcami cieńſzemi, iakby ſię w iedno centrum zchodziły, na hełmie iedni kładą dwie trąby myśliwe zakrzywione do gory, z korony ſtoiące, z ktorych iedna lewa czarna, druga prawa złota; inni zas pięć pior ſtruſich, tak go opiſuią. *Bielſki fol. 51. Paproc. w Gniazdzie fol. 1061, fol. 1154, y 1169. O herb. fol. 480 y w Strom. Okol. tom. 3 fol. 224, Kleynoty fol. 87.* Początek tego herbu *Paproc. w Gniazdzie* wprawdzieć był inſzy zamierzył, ale w pośledznieyſzey *o herbach Xiędze* rzetelnie twierdzi, że ten zaſzczyt nie w Polſzcze nabyty, ale zkąd inąd do nas przyſzedł, co ſię z tym zgdza, co piſze *Petra ſan. de teſſer. gentil. fol. 389,* że Jordanowie w Alſacyi trzech trąbek w herbie zażywaią, mało co od tych naſzych, rożniących ſię. Rozumieiąc niektorzy, że ten herb dopiero do nas zawitał z Jordanem Biſkupem Poznańſkim pierwſzym, ale *Długoſz* wyraźnie o nim mowi, że był rodem z Familii Rzymſkich Urſynow, a za tym do herbu Roża powinien należeć, kędy też y ia o nim mowiłem. Tenże *Długoſz* o Familiantach tego herbu powiada: *Genus Polonicum ſimulationis ignarum,* Rod Polſki bez chytrości, *a Paprocki* z dawnych liſtow klaſztornych doczytał ſię *Henricum Jordanum Notarium Regis Boleslai w roku 1039.* Kwitnął potym Mikołay Trąba, tak od herbu nazwany, Arcybiſkup Gnieźnieńſki, z Oyca Wilhelma Trąby, z matki Elżbiety urodzony, był naprzod Proboſzczem S. Floryana na Kleparzu przy Krakowie, y Podkanclerzym Koronnym 1405, w roku 1411 wziął Arcybiſkupſtwo Halickie, na ktorym iednak roku całego nie

zabawiwſzy, poſtąpił na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie; pomogła mu do tego wzroſtu ſiła łaſka Krola Władyſława Jagełła, ten w ſprawie ślubu ſwego z Jadwigą Krolewną Polſką, Mikołaia legatem ſwoim do Stolicy Apoſtolſkiey wyprawił, ale na drodze od Wilhelma Xiążęcia Auſtryi antagoniſty o tęż Jadwigę Jagełłowego przeięty, czteroletnią niewolą z uteſknieniem ponoſił, z ktorey potym wyſzedſzy, y dla znakomitych cnot ſwoich był Władyſławowi miły, tak albowiem o nim *Długoß mowi w roku 1422, Plurimarum virtutum genere perfectus, amator Patriæ, pius, in omnes liberalis, & munificus in egenos, naturâ manſuetus & benignus.* Pod Grunwaldſką z Krzyżakami kampanią w roku 1410, z rozkazu Jagełła Krola, gdy do obozu z innemi do okazyi nie ſpoſobnemi, powraca, widzi że Jan Zarnow Czech, czy to boiaźnią przeięty, czy też od Krzyżakow przekupiony, z ſzyku krolewſkiego umknąwſzy, przed zaczęciem ieſzcze potyczki, z ludźmi ſwemi ſalwował ſię, tego Mikołay Trąba perſwazyą ſwoią y podobno pogrożkami do tego był przyciſnął, że ſię z woyſkiem krolewſkim znowu złączył, a Krzyżakom patrzącym na to, y rozumieiącym, że nowe poſiłki Polakom przybyły, ſerce do bitwy ſtracił. Jak przedtym, gdy ieſzcze tylko Pieczętarſki urząd piaſtował, tak y potym iuż Arcybiſkupem zoſtawſzy, na woynę Pruſką okrytą chorągiew wyſtawił, y Jagełła Krola gruntownemi racyami wiodł do tego, żeby był Krzyżakow po zwycięſtwie pod Grunwaldem daley przyciſkał, czego że nie wymogł, dla tego potym Krzyżacy znowu głowę podnioſzy, tey Oyczyźnie częſtemi naiazdami dużo ſię nadprzykrzyli. Na Concilium Konſtancyeńſkie między inſzemi Infułatami zaſiadaiąc, ſiła pracował na dobro kościoła prawowiernego, y koło wykorzenienia ſchizmy, popiſał ſię tam z chwałą narodu Polſkiego: bo Synod ten zważywſzy, y naukę y niepoſpolity w nim rozſądek, do rożnych go funkcyi narażało, czego dowodem ſą *Acta tego Concilii, tom: 2do Conc. edit. Colon. y Bzovius pod rokiem 1415*, oſobliwie do zgody między Krolem Frãcuzkim y Angielſkim. Tam wyrobił, że Jana Falchembergiuſza *Dominikana* o Satyrę, ktorą napiſał na Krola y kroleſtwo Polſkie, ſurowie ſkarano. Nawet, ieżeli wierzyć będziemy *Długoſsowi, Bielſkiemu, Janickiemu* y inſzym, chciało go to Concilium y na Stolicy Rzymſkiey oſadzić z naywyżſzemi w tym kościele rządami, ale ſię z tey godności wyłamał; wyiednał iednak tam y ſobie y ſukceſſorom ſwym tytuł *Primatis Regni.* W Oyczyźnie potym nie mniey na iey dobro pracował, to na Wrocławſkim kongreſſie, gdzie ſię Zygmuntowi Ceſarzowi, dekret nieſłuſzny za Krzyżakami feruiącemu oparł, y znowu w Węgrzech, gdzie między Koroną Węgierſką y Polſką chciał pokoy ſkliić, ale nim do tego przyſzło, ſam ſię na wieczny pokoy przenioſł w roku 1422, ciało iego do Gniezna zprowadzone, y przed grobem S. Woyciecha pogrzebione. Kościoł Panny Maryi z Rudy do Wielunia przenioſł, y tam go należycie zbudowawſzy, opatrzył. Manſyonarzow dzieſiąciu przy katedrze Gnieźnienſkiey fundował. Kościołowi Moſkorzewſkiemu niektore dzieſięciny od ſtołu ſwego nadał, piſali o nim *Damal: in Archiep: Gneſn: Scrobiß: in Leopol: y inni.*

Herbowni.

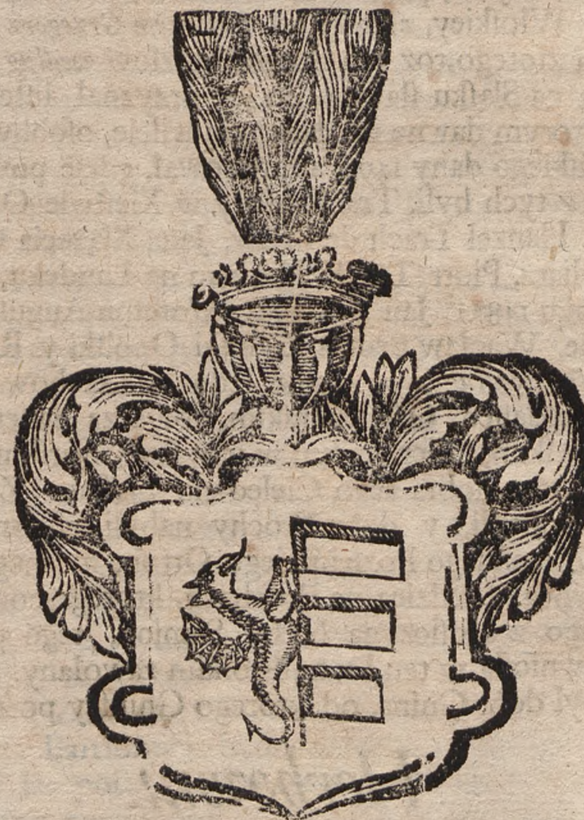
Amfor
Brzeziński
Cyryna
Czaßawſki
Czaßyńſki
Dawidowicz
Dobińſki
Dyakowſki
Dziewałtowſki
Falczewſki
Gorzkowſki
Grobicki
Hryczyna
Jaſczołd
Jordan
Iwaſkiewicz

Kierdey
Kolecki
Kotek
Kolnicki
Komaiewſki
Koſmowſki
Kowinicki
Krąkowſki
Krzykawſki
Miękicki
Michayłowicz
Narbut
Niewier
Ościk
Orwinowſki
Pakoßewſki
Pietkiewicz
Pßonka
Radziwił
Rozwadowſki
Rudomina
Ruſteyko
Rzeczkowſki
Sadkowſki
Schenhing
Sirewicz
Siruc
Soſnicki
Stanczykiewicz
Stoiowſki
Swierzcowſki
Walawſki
Warzycki
Winarſki
Wołk
Woyna
Zagel.

Nie wſzyſcy iednak tu położeni, iednakowo tego herbu zażywaią, a naprzod Rudominowie, w polu błękitnym trąbki zkładaią, na hełmie zaś między dwiema orlemi ſkrzydłami trzy trąbki noſzą. Siruciowie y Jaſczołdowie, w Grodzieńſkim Powiecie, przeplataią między trzema trąbkami trzy roże, a na hełmie trzy piora ſtruſie kładą. Domyśla ſię iednak *Mſ. X. Koiał:* że ktoryś Siruc herbu Doliwa, wziąwſzy małżonkę herbu Trąbki, tak herb ſwoy złożył, że y roże y trąbki pomieścił w nim.

TRĄBY w tych herbach znaydzieſz: Dąbrowſki, Doręgowſki, Koień, Krokowſki, Suchekownaty, Trąby.

Trach herb.

HErbu tego tarcza na dwie części przedzielona wzdłuż bydź powinna, po prawey ſtronie ieſt Smok w gorę podnieſiony, z ſkrzydłami y nogami rozſzerzonemi, iakby coś chciał złapać, bez korony, z uſzami długiemi, ogon u niego trochę zakrzywiony, iakby ſtał na nim; po lewey ſtronie trzy Wręby, ale trochę na ukos idące, na hełmie trzy piora ſtruſie

Paprocki w Stambuchu Słąſkim dedicat: colloq: 17. Okolſki zaś tom: 3 fol. 235 powiada, że powinien bydz Smok złoty w koronie na głowie, w polu błękitnym, a po drugiey ſtronie trzy pola, na hełmie, mowi, że iedni kładą poł Smoka takiego iak na tarczy, drudzy trzy piora ſtruſie. Tenże rozumie, że od owey ſławney w Rzymie kawaleryi, ktorą *Draconarii* zwano, ten herb ſwoie początki zabrał: w zwyczay albowiem u Rzymian poſzło iako y u niektorych inſzych narodow, że Smokow na chorągwiach ſwoich noſili, z tąd *Iſidor. lib. 17* mowi: *Draconis ſigna ab ipſo Apolline morte Draconis inchoata, de hinc à Græcis & Romanis in bello geſtari cœperunt:* atoli *Lipſius l. 4. dial: 5 de Milit: Romana*, nie pozwala na Grekow, przywodzi iednak *Joan: Curopal: de Offic. Conſtant.* że Aſſyryiczykowie chorągwie ſwoie Smokami znaczyli: y *Suidas* o Jndiyſkim żołnierſtwie piſze: *Indi gens barbara, quibus in bello erant ſigna, in quoſqi mille Equites Draco extenſus in pertica, ejus caput ex argento factum erat, dentibus re-ſtrictis & nudis, minace rictu, reliquum corpus ſerico textu longitudine & craſſitie, & varietate coloris, in verum Draconem.* y o Tatarach tenże świadczy, *ſigna Scythica, quæ ferunt in bello, ſunt vela colore variegata, quæ in ſpeciem maximè ſerpentium aſſimilata ſunt, & ſuſpenſa è mediocribus haſtis;* przydaie *Lipſius, Dacos quoq; Scythis affines, eadem vulgò uſurpâſſe, atq; cenſeo ab illis ipſis Dacis Romanos ſumpſiſſe, ut ſit imitatione, placuit enim ille terror, quem moti dracones in àëre faciunt, vel hoc argumento, quod antea Trajani ævum, non eos in rebus Romanis legas. Quanquam & Perſas iis uſos indicat Vopiſcus in Aureliano.* Chinenſkie Państwo, że Smokow złotych w herbie zażywa, poznać *ex Relat. itineris P. Ferdin. Werbeſt.* Familii Boncompagnow Włoſkiey, *z ktorey był Papieżem Grzegorz XIII,* w herbie widzieć poł Smoka złotego, toż y u Burgheſſiuſziow *według Petraſancta cap: 54.* Trachow familia na Sląſku ſławna, co iey przyznał liſtem ſwoim Auguſt I Krol Polſki, w ktorym dawne im dane przywileie, oſobliwie od Kazimierza Xiążęcia Cieſzyńſkiego dany 1496, approbował, gdzie powiada, że od piąciu ſet lat kwitneła; z tych byli, Trach, ktory w Xięſtwie Opolſkim Franchenbergę załozył. Hanzel Trach de Brezy, Jana Xiążęcia Opawſkiego y Racborſkiego Konſyliarz, Piotr Trach, Hetman na Landeku, Jan Sędzia Ziemſki Opolſki w roku 1487. Jan de Brezy, ktoremu Auguſt Krol approbował dawne przywileie. Wacław Sędzia Ziemſki Opolſki y Raciborſki 1608 *Paproc. Stambuch Slaſki, według tegoż autora,* iedna z Trachow była za Jędrzeiem Zborowſkim Kaſztelanem Oświecimſkim, druga za Janem Sielnickim, Ziemianinem Krakowſkim, Oberſzterem w woyſku Ceſarſkim. Alexander Karol Trach w roku 1657, dobra iego Cielec na Sląſku. Z tych niektorzy w Wielkieypolſzcze oſiedli, y dobr Prochy nabyli, wſpominaią Ziemaka de Prochy, Piſarza Ziemſkiego Poznańſkiego, Ottona meżnego kawalera, y ſyna iego Wawrzyńca, dziedzica na Prochach, ktorego corka iedynaczka poſzła za Koſickiego z Koſiczyna herbu Samſon, tego potomek od dobr Prochy ktore ta wnioſła w ten Dom, Proſkim zawołany. Staniſław zaś brat Wawrzyńca nabył dobr Gnina, od ktorego Gnińſcy poſzli.

Herbowni.

Gnińſki *Proſki* *Zak* *Zelęcki.*

*TRACZEWSKI. Woyciech Bohuſz Traczewſki, ktorego ſioſtra Anna Nowicka, miał za ſobą Alexandrę Kościuſzkiewiczowne, z tey było czterech ſynow, Jan, Samuel, Benedykt y Woyciech, tego oſtatniego z Zofii Faglowny ſyn Franciſzek, *imo voto* miał za ſobą Barbarę Zulińſką, z tey zpłodził ſyna pier-

pierwſzego Staniſława, ten dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, drugi raz z Sylweſtrą Woiakowſką, pierwſzy zaś raz z Domicellą Suchodolſką, ta mu powiła Kaſpra, Kwiryna, Eliaſza, y corkę Teodozyą. Drugiego Pawla, Zakonu S. Franciſzka, trzeciego Woyciecha Rotmiſtrza, 4 Alexandra, piątego Ignacego, ſzoſtego Ludwika, 7. Franciſzka, 8. Karola, y corek pięc, Tereſſę Żelazowſką, Salomeą Koſecką, Franciſzkę Loiowſką, Annę Pannę, Elżbietę Zakonnicę, *2dô votô* Franciſzek poiął Rozalią Pſurſką, z tey potomſtwo, Michał, Stefan, Jerzy, Walentyn, Kajetan y Barbara Panna. N. Traczowſka Piotra Kłomnickiego małżonka. Marcin w Litwie w Nowogrodzkim 1632.

TREBCZYNSKI w Woiewodztwie Połockim. Jerzy y Stefan Trebczyńſcy 1674.

*TREMBECKI *herbu Brochwicz* w Krakowſkim Woiewodztwie, w Ziemi Sanockiey, y w Pruſiech: na wiele linii ten Dom podzielony: bo iedni ſię piſzą z Trąbek, drudzy z Łapſzowa, inni z Chronowa, inni z Drużkowa, inni z Smarzowy, wſzyſcy iednak od pierwſzego dziedzica Trąbek, w Woiewodztwie Krakowſkim położonych, idą: iedni z nich pieczętuią ſię Brochwiczem, drudzy Prus 1mo, przecięſz to iedenże Dom ieſt, iako y ſami przyznaią, y Genealogia, ktorą tu przytaczam, zebrana z Xiąg Ziemſkich y Grodzkich Krakowſkich, Sandeckich y Nowomieyſkich, pokazuie: y owſzem w roku 1550 czytam *in Actis Caſtren. Sandec:* dwoch rodzonych braci, Jędrzeia y Jana Trembeckich, z przydatkiem Wiktorow, zkąd wnoſzę, że to iedenże Dom Wiktorow y Trembeckich. A lubo Trembeckich *in Act. Terreſtr. Cracov.* ieſzcze przed rokiem 1436 tu y owdzie znaydzieſz, iednak tego roku w ſpomnionych Aktach, z tey familii Januſza dziedzicem Trąbek nazywaią: ten Januſz miał trzech ſynow, z ktorych Marek miał ſyna Grzegorza, a Bartłomiey Jana, Gęba nazwanego, ten bywſzy Dworzaninem y Rotmiſtrzem krolewſkim, zoſtawił ſynow, Staniſława, Woyciecha y Krzyſztofa, Krzyſztof z Zofii Ptaſzkowſkii, zpłodził ſyna Jana, ktorego żona Anna Rudnicka, piſał ſię na Druſzkowie. Jan trzeci ſyn Januſza, dziedzic na Trąbkach y Łapſzowie, z Zofią Chwalibożanką, licznym obdarzony potomſtwem: bo procz corek kilku, miał ſynow ośm, Jana, Piotra, Woyciecha, Staniſława, Kaſpra, Krzyſztofa, Jakuba y Mikołaia. *Acta Terreſtr. Crac. & Caſtr. Sandecenſia.* Z tych Jan pierwſzy ſyn, piſał ſię in Trąbki & Szawa, był Rotmiſtrzem krolewſkim, *1mo voto* z żony Jadwigi, miał corkę Dorotę, ktora poſzła za Gembarzowſkiego, y dwoch ſynow: Jana y Piotra. Jan także Rotmiſtrz krolewſki, zoſtawił ſyna Woyciecha, a Piotr złączył ſię dożywotnie z Barbarą Stoiowſką: *2do voto* tenże Jan poślubił ſobie Annę Librantownę. Woyciech trzeci ſyn Jana y Chwalibożanki, piſał ſię z Trąbek, miał ſyna Tomaſza, ktory ſię złączył dożywotnie z Anną Rdzawſką. Staniſław czwarty ſyn tychże rodżicow podobno zſzedł *ſterilis.* Kaſper piąty, ſyn piſał ſię z Trąbek na Chronowie, wydał corki, Zoſią za Jakuba Wiktora, Elżbietę za Jana Grabanię, Annę za Jakuba Skrzyńſkiego, ſynowie zaś iego, pierwſzy Marcin, miał za ſobą Zuzannę Chronowſką, drugi Staniſław, ktory corkę Katarzyne wydał za Bartłomieia Będzińſkiego, a Jadwigę za Piotra Wielogłowſkiego, trzeci Jan poiął Konſtancyą Ligęziankę, czwarty Samuel z Katarzyną Wiktorowną poślubiony, zabity 1623: piąty Eliaſz, żona iego pierwſza Zuzanna Siemichowſka, druga Jadwiga Ligęzianka, corkę Zofią wydał za Daniela Mierzeńſkiego, zoſtawił ſyna Franciſzka zręczonego z Zofią Komorowſką. Krzyſztof ſzoſty ſyn Jana y Chwalibożanki nazwany Zachwicza, piſał ſię z Trąbek na Druſzkowie, miał dwoch ſynow, Jędrzeia, ktory z Magdaleny Wielowieyſkii zoſtawił corkę Annę, zabity 1630: y Jana,

ktory z Jadwigi Znamirowſkii zoſtawił dwie corki, Zofią y Małgorzatę.
Jakub ſiodmy ſyn tychże, miał za ſobą Dorotę Wiktorownę, a z niey ſyna
Marcina. Mikołay oſmy ſyn, *1mo voto* zręczył ſobie w dożywotnią przy-
iaźń Zofią Duninownę Karwicką, z ktorey spłodził Piotra, Pawła y Hiero-
nima, *2dò* Elżbietę Łącką, z tey był ſyn ieden Jan Jakub, *3tio* Annę Słupſką,
ta mu powiła trzy corki, Katarzynę, ta panną umarła, y Annę Grodzicką.
Jan Jakub ſyn Mikołaia, z Anny Stoieńſkiey Krzyſztofa z Dywidoru corki,
spłodził czterech ſynow, Krzyſztofa, Jakuba, Teodora, Stefana, y Jana, y
trzy corki, z tych Alexandra, poſzła za Alexandra Pacowicza, Zofia za Ka-
zimirſkiego, Joanna w panieńſtwie umarła. Stefan y Jan młodo pomarli,
Krzyſztof żył z Suchodolcowną, z ktorey ſyn Paweł. Jakub Teodor, drugi
ſyn Mikołaia, Podczaſzy Rzeczycki, Piſarz Skarbu Woiewdztw y Ziem Pru-
ſkich, oſiadł w Woiewodztwie Pomorſkim, umarł 1719, mąż uczony, expe-
ryencyi wielkiey, y wſzyſtkim miły, z Joanny Niezabitowſkii zrodził dwie
corki, Konſtancyą, pierwſzym ſlubem Jozefowi Plemięckiemu, drugim Ka-
zimierzowi Gralewſkiemu Sądowemu Tczewſkiemu, y Maryannę Kazimierzo-
wi Pawłowſkiemu Sędziemu Swieckiemu, zręczonę; ſynow zaś trzech, Włady-
ſława, ten młodzianem umarł, Jakuba Alexandra Sądowego Ziemſkiego Tcze-
wſkiego y Piſarza Skarbu Woiewodztw y Ziem Pruſkich, ten po odprawio-
nych podczas woyny Szwedzkiey pracowitych kampaniach pod ſzarzą Ma-
jora, poiął Ewę Pląſkowſką, z ktorey ſynowie dway zoſtali, Jan y Jakub, y
cztery corki, Urſzula, Roża, y Joanna, y N. Staniſława, ten w Zakonie *So-
cietatis JESU* świątobliwe życie zakończył w roku 1737 w Lublinie, Collegi-
um tam to rządząc. W roku 1697 piſali ſię na Obwieſczenie dway Zbignie-
wowie, Staniſław y Zygmunt Trembeccy, ſynowie iego, Alexander, Stani-
ſław y Woyciech. Alexander ożenił ſię z Grzybowſką. Piotr Trembecki
mięſzka w Bakowcu pod Sanokiem, Floryan w Bobrce, Jan w Terce. Byli
też rodzeni bracia Piotr y Jozef, Piotr miał ſyna Staniſława y corkę Joan-
nę za Jędrzeiem Ubyſzem, Jozef z Zielonczanki, zoſtawił ſyna Adama, y
corki trzy, Juſtynę za Jozefem Choynackim Komornikiem Przemyſkim, An-
nę za Bukowſkim Vicesgerentem Sanockim, y Katarzynę za Cieſzanowſkim.

**TREMBECKI herbu Prus 1mo.* Ci Trembeccy co ſię z Łapſzowa piſzą, tym ſię
herbem pieczętuią iako ſię wyżey mowiło. Piotr Trembecki drugi ſyn Ja-
na y Zofii Chwalibożankii, dziedzic na Łapſzowie, zoſtawił dwie corki, Zo-
fią za Melchiorem Sarbſkim, Annę za Staniſławem Goworkiem, y ſyna Pio-
tra, ktorego z Zofii Rogozińſkii ſyn Jan, pierwſzym ſlubem żył z Paſzko-
wſką, ta mu powiła trzy corki, Annę Janowi Sczerbiczowi Sekretarzowi y
Dworzaninowi krolewſkiemu, Zuzannę Wiktorowi, zaślubione, y Katarzy-
nę, ſynow zaś Adama Konſtantego, ten zſzedł bezżenny, y Staniſława, kto-
ry z Elżbiety z Boiſzowa Biberſzteynowny, Starowieyſkii, zoſtawił ſyna
Mikołaia. Drugim ſlubem Jan poiął Strzemboſzownę, z tey ſynowie, Zy-
gmunt y Jędrzey. Z tych Zygmunt dziedzic na Bieniątkach, Popowicach,
Januſzowicach, y Jakubowicach, z Katarzyną Grotowſką spłodził trzy cor-
ki, Marcyannę wydał za Jędrzeia Bobolę, Helenę, za Jana Wizemberka. Lu-
dwinę za Łukaſza Zołkiewſkiego. Jędrzey zaś dziedzic na Zyſławicach miał
dwie żony, naprzod Magdalenę z Krzelcyc Stogierzownę, potym Teofilę z
Mirowa Myſzkowſką: z pierwſzey zoſtawił ſynow piąciu, Alexandra, Jana.
Zygmunta, Konſtantego y Władyſława, z ktorych Alexander wſzedł w kō-
trakty małżeńſkie, naprzod z Katarzyną z Nabrowic, po niey z Tereſſą Go-
łuchowſką, z tey miał ſynow, Staniſława Proboſzcza Iwaneckiego, Zygmun-
ta,

ta, Stefana, y Woyciecha. Od Zygmunta, krom innych młodo zmarłych, ieſt
ſyn Jakub. Od Stefana Antoni y Władyſław, y dwie corki. Od Woyciecha
idzie Alexander, ktory z Grzybowſkii ma dwie corki y dwoch ſynow, Mar-
cina y Michała. Jan drugi ſyn Jędrzeia, zaślubił ſobie Annę Zalaſzowſką,
po ktorey śmierci zoſtał Xiędzem y Kanonikiem Kamienieckim, zoſtawił
iednak ſyna Franciſzka Chorążego Zakroczymſkiego, ktory z Oraczewſkii
spłodzone corki, Antoninę wydał za Antoniego Kraſuſkiego, Konſtancyą
za Dembińſkiego, Salomeą za Wielowieyſkiego: ſynowie zaś iego, Antoni,
ktory młodo umarł, Michał ieſzcze młodzian, y Ignacy, ktory złączył ſię
dozywotnie z Czermińſką, y z niey ma ſyna. Zygmunt trzeci ſyn Jedrze-
ia, wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Anną Gawrońſką. Konſtantyn czwar-
ty ſyn umarł bezżenny. Piąty Władyſław, y ten podobno zoſtawił potom-
ſtwo.

**TRĘMBICKI* w Brześciańſkim Woiewodztwie. N. Trębicki miał za ſobą Helenę
Gnatowſką. Jan Podſtoli Bracławſki w Wileńſkim 1648 N. miał Woyni-
łowiczownę, z ktorey ſynowie, Bogusław w Zakonie naſzym, y N, ktorego
corka żyie z Marcienem Xciem Radziwiłem Krayczym Litewſkim.

**TREMBINSKI* w Lubelſkim Woiewodztwie. Tomaſz Trembińſki miał za ſobą
Katarzynę Golemowſką, z ktorey corka Barbara zaślubiona Tomaſzowi
Chwaliſzewſkiemu. spłodziła piąciu ſynow, Krzyſztofa, Hieronima, Jaku-
ba, Woyciecha, y Staniſława Chwaliſzewſkich, z ktorych Hieronim z Pio-
trowſką miał ſyna Staniſława. Jakub poiął Godlewſką, Staniſław Oſtro-
wſką. Antoni Trembińſki Deputat na Trybunał Koronny 1725. N, miał za
ſobą Tereſſę Pepłowſką. N. Podczaſzy Łukowſki, poſeł na Seym 1738. N.
miał za ſobą Sarnowſką Chorążankę Łęczycką, wdowę po Karwickim. A-
lexander Staroſta Tarnogotſki. Annę Niemierzycowne Staroſciankę Tarno-
gotſką, ale z nią żył *ſterilis*,

**TREBNIC herbu Poray* w Pruſiech, ale z tą odmianą, że powinna bydz modra roża
w czerwonym polu, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſk:* Adam Trebnic Opat
Olwſki *Vicarius Generalis per Poloniam & Pruſſiam. Ordin: Ciſterci: 1630*, był na
Synodzie Prowincyalnym Piotrkowſkim 1621 *Acta Synodi*, y 1628, oſtatni rok ży-
cia iego był 1630, 14 Auguſti, ciało iego po śmierci niezkażone znalezione
w roku 1684, *iako piſze Hacki in ſermone, fol: 43 y 166*, gdzie o nim świadczy, że
był w umartwieniu ciała wymyślny, w nabożnych aktach uſtawiczny, ſczo-
dry na ubogich, zgoła *virtutum omnium ac diſciplinarum genere ornatiſſimus.* Sa-
muel Trebnic 1593. N. Podwoiewodzy Chełmińſki, miał za ſobą Elżbietę
Giſſownę corkę Woyciecha, ale niepłodną. Staniſław Officyał y Archidy-
akon Kamińſki 1674 na Rezydencyą naſzę Choynicką dobroczynny. Lu-
dwik 1699. Franciſzek Sądowy Michałowſki, miał za ſobą Tereſſę Dobrſką
Chorążankę Michałowſką. Jan poſeł na Seym z Prus 3730.

TREPKA herbu Topor w Krakowſkim Woiewodztwie: tych Przodkowie przedtym
ſię zwali Nekandami, iako znaydzieſz *u Bielſkiego fol: 220*, Grzegorza Ne-
kandę, ktoremu pod potyczkę z Krzyżakami pod Radzieiowem, w roku
1331 zlecono było, aby był Kazimierza Łokietkowego ſyna, zdrowie miał na
pieczy, piſali ſię zdawna z Grzegorzewic, iako czytam Jana Nekandę z Grze-
gorzowic na liście, tak iemu, iako y Płazom od Krola danym w roku 1366.
Jędrzey Nekanda Trepka, u Mohacza, kędy Ludwik Krol Węgierſki, zginął,
był Hetmanem, w tymże boiu, mężnie ſię potykaiąc zabity w roku 1525,
poſłował trochę przedtym do Zygmunta I Krola Polſkiego, gdzie gdy mu
tego nie mogł wyperſwadować, aby ſię gdzie ziachał y rozmowił z Krolem

Ludwikiem, rzekł: Już tedy więcey, ani Ludwika nie obaczyſz ani od niego
legacyi żadney mieć nie będzieſz, co ſię ziściło, iako y on y Ludwik pole-
gli. *Sarnicki annal: Herberſt. Comment. rer. Moſchow. gdzie go zowie Curiæ Magiſtrum. Cu-
reus fol: 25.* Staniſław Nekanda Trepka brat Jędrzeia, wyſłany do Moſkwy
od Krola Zygmunta I, aby był Glińſkiego zbiega do Cara Moſkiewſkiego,
o łaſce krolewſkiey, gdyby tylko nazad ſię powrocił do Polſki, aſſekurował,
o ktorym dowiedziawſzy ſię Tyran, przed ſobą go w oleiu uſmażyć kazał, to
Paprocki, ale Biel: fol: 524 powiada, że tę legacyą od Władysława Krola Wę-
gierſkiego w roku 1514 ſprawował, y gdy ſekretu nie chciał wydać, do ro-
żna był prywiązany, y tak zlekka pieczony, wrocił ci potym do Oyczy-
zny, ale ledwo tchnący, *Sarnicki.* Jan trzeci ich brat, Dworzanin Krola, Zy-
gmunta, z Gomolińſką Kaſztelanką Roſpierſką, zoſtawił dwoch ſynow, Sta-
niſława męża rycerſkiego y Hieronima Dworzanina Krola Stefana, z kto-
rym w rożnych okazyach mężnie ſtawał, poiął Elżbietę Prowanownę, z
domu Kolumna, corkę Troiana, zpłodził z nią dwie corki, Annę z Staniſła-
wem Bodzętą, Barbarę z Janem Konarſkim, zręczone, y ſynow Waleryana,
Samuela, tego żona Ruſecka, y Zegotę, ten miał dwie żony, Pągowſką y O-
raczewſką. Staniſław Trepka, ktory za Olbrachta Krola na Bukowinie za-
bity poległ, zoſtawił dwoch ſynow, Sczeſnego y Jana, z tych Sczeſny mąż
woienny, dziedzic na Kamyku, ktoremu wnuk iego Jan Sędzia Ziemſki
Krakowſki, poſtawił nadgrobek w Częſtochowie w roku 1597, *Starowol: in
Monum:* zpłodził ſynow, Piotra y Balcera, z ktorych Piotr dziedzic na Cza-
pli y Kamyku, pod Orſą y Starodubem Moſkwę woiował, umarł 1587, tamże
pochowany, z Barbary Rożniatowſki z Dobrzyńca (nadgrobek iey w Kłobu-
cku. *Starowol. Monum.*) miał dwoch ſynow, Jana y Balcera, z tych Jan Sędzia
Kapturowy Krakowſki 1587. *Conſtit. fol. 421,* a potym Sędźia Ziemſki Krako-
wſki (*Paprocki* tych Trepkow rachuie, ktorzy w Kamyku dział brali, Jana,
Sczeſnego, Piotra, Marcina, Jakuba y Mikołaia.) Jan Sędzic Krakowſki z
Seymu 1613 Kommiſſarz do pewnych dobr *Conſtit. fol. 30.* Od Balcera mo-
wi *Paprocki* byli ci ſynowie, Staniſław, Walentyn, Zygmunt y Piotr, ten ſię
w Węgrzech ſchował, a potym w Polſzcze żołnierſką ſię bawił. Jan ſyn
Staniſława zabitego na Bukowinie, brat Sczeſnego dziedzic na Wilkowie-
cku, zkąd go też Wilkowieckim zwano, żoſtawił ſyna Balcera, a potym tyl-
ko ſię corki zoſtały, z ktorych iedna była za Hieronimem Buzeńſkim Ka-
ſztelanem. Staniſław drugi ſyn Jana z Gomolińſkii mąż rycerſki, tego ſyn
Jan, ktorego corka Anna była za Mikołaiē Dębickim Podſtarościm Oświecim-
ſkim, ſynow zaś trzech tego Jana zoſtało, Staniſław ktory miał za ſobą El-
żbietę Korzeńſką, Mikołay Podlodowſką, *Acta Caſtr. Cracov. 1650,* obadwa poto-
ſtwo zoſtawili, Rudolf trzeci ich brat, młodzieńcem umarł. *Baran.* Marcyan
Trepka Porucznik, brat iego Chorąży w woyſku Polſkim, trzeci Kaſper
1698. N. miał za ſobą Rupniewſką.

Treſtka herb.

* NA białym ſczycie powinien bydź belk czerwony na ukos, od
prawego boku tarczy z gory, na doł na lewy, na ktorym ſą
trzy krzyże ieden podle drugiego, na hełmie pięć pior ſtru-
ſich, tak go opiſuie *Mſ. o Famil: Pruſk.* y w Swieciu w Zam-
kowey kaplicy na podniebieniu, tak ieſt odmalowany złotem;
zkądby iednak ſwoie początki zabrał, y kiedy, nigdzie nie czytam. Z tego

Domu

Domu był X. Walentyn Treſtka, ten beneficium w Drzewicy, w Woiewo-
dztwie Sendomirſkim, w Archidyecezyi Gnieźnieńſkiey otrzymawſzy, o ża-
dne inſze lepſze, albo intratnieyſze beneficia nie zabiegał, ale wſzyſtek ſię
wylał, żeby był y właſney duſzy, y inſzych zbawienia iako naypilniey do-
glądał. Mieſzkanie iego nie tylko inſzey płci niedoſtępne, ale też y od
zgiełku ludzi dalekie y oſtrożyną obwarowane; tam ſię zwykł był zamy-
kać, żeby był rzeczon duchownym, y świętey z Bogiem kontemplacyi
większą ſpoſobność uczynił, z tamtąd nigdy nie wychodził, chyba że fun-
kcya iego albo miłość bliźniego, tego po nim wyciągały. Kazania do
ludzi gorące miewał, na ktore ſię pilno gotował, ofiarę ołtarzową z oſobli-
wſzym nabożeńſtwem odprawował; gdy o SS. Aniołach mowił, albo o
chwale Boſkiey, nad inſze czaſy bardziey ſię do Boga affektem wzbiiał. Ni-
kogo do uſług ſwoich przypuścić nie chciał. Z politowania nad uboſtwem,
co mogł to im świadczył. Z tego taka u wſzyſtkich była opinia o świą-
tobliwości iego, ze go wſzyſcy ſzczegulniey czcili, a nawet przepiłe chłop-
ſtwo, gdy przechodził Walentyn, albo zaraz ucichło, albo ſię po kątach
rozpierzchnąwſzy kryło, nawet gdy o milę w potrzebie wyiachawſzy, tam-
że życie zkończył iak żył pobożnie, ludzie z owego miaſteczka ciało iego
gwałtem ztamtąd porwali, y w właſnym kościele z uczciwością pogrzebli,
wſzyſcy mu to y po śmierci przyznawaiąc, że był człowiek Swięty: ży-
cie iego napiſał ieden z Zakonu S. Franciſzka de Obſervantia, y podał do
druku w roku 1618, ktore czytał *Joannes Voſdaſſius iako ſam piſze, Ethicæ Sacer-
dot. lib. 3 & 6to.* Jędrzey Podkomorzy Trocki z Seymu 1569 Poborcą zapi-
ſany w tymże Woiewodztwie *Conſtit: fol. 505.*

Herbowni.

Cieleſki *Luſkowſki* *Treſtka* *Zembowſki*

TRETIUS *herbu Lewart* w Krakowſkim Woiewodztwie, Krzyſztof Tretius Sekre-

tarz

tarz krolewſki, między Miniſtrami kalwińſkiemi naycelnieyſzy, od Krola Stefana nobilitowany, a od Firleiow do herbu Lewart przypuſzczony, o czym liſt kładzie Paprocki *o herbach fol: 391,* nabył był dobr Pękowice nazwanych mila od Krakowa, ale ſyn iego także Krzyſztof, ktory miał za ſobą Katarzynę Reiowną, przedał te dobra Janowi Szydłowſkiemu w roku 1617. *Baran:*

**TRETERI.* Ci nobilitowani w roku 1676, o czym patrz Konſtytucyi. Z tych niegdy kwitnął Tomaſz Treterus Kuſtoſz y Kanonik Warmińſki, Anny Jagellonowny Sekretarz, przy Hozyuſzu Kardynale w Rzymie y w cnotach y w naukach młodſze lata polerował. *Statowol: in Centur: Script: Polon: fol: 70,* tak o nim piſze: *Thomas Patriâ Poſnanienſis, vir fuit ſtaturâ corporis ſuprà mediocrem, decente, facie verendus, patula utcunq; fronte, vividîs oculîs, & ore prono in humanitatem, ac miſericordiam, ſermone comis & affabilis, cultu, ac ſenſu de ſe modicus; mirum quàm vitæ integritate, animi candidi ſinceritate, morum verborumq; comitate, maximarum deniq; virtutũ dignitate ſuſpiciẽdus. Gregorio XIII Pontifici, nec non Clemẽti VIII vehementer acceptus. Hic legandus Cardinalis in Polonias, à Tretero de omnibus informatus. Ille ſuæ gentis inſignia eidem nobilitato (quantus honos) uſurpanda muneratus, Canonicatu Romæ S. Mariæ transTyberim & Olomucenſi donatus: oblatos ſibi altiores in aula, in Eccleſia, dignitatis gradus modeſtè recuſavit. Cum Cardinali Andrea Batoreo Româ reduce Varmiam ſe recepit, peridoneam hanc pietati, ac otio literario ſolitudinem, negotioſæ aulæ ac infulæ prudens, volenſq; præhabuit, ubi cœpto probitatis, ſolertiæ, humanitatis tenore, nullo ſupercilio, reliquum vitæ laudabiliter poſuit &c.* Mąż był uczony, ktorego Xiąſzki te ſą w druku. 1mo. *Hieroſolymitana peregrinatio Nicolai Chriſtophori Radivilii Ducis in Ołyka latinitati reddita 1601 Brunſbergæ in fol:* 2do. *Symbolica vitæ Chriſti meditatio in 4to 1612 opus poſthumum.* 3tio. *Romanorum Pontificum compendiaria geſta, ſoluto vinctoq; carmine.* 4to. *De vita & miraculis D. Benedicti, carmina diverſis imaginibus ſubjecta.* 5to. *Ad effigies Romanorum Imperatorum elogia.* 6to. *Teatrum virtutum Stanislai Hoſii Cardinalis iconoplyphico opere cum lemmatis* 7mo: *Variæ in eaſdem virtutes odæ, & alia pöemata.* 8vo. *Elenchus vocularum Horatiani Pöematis.* 9no. *Sacratiſſimi Corporis Chriſti hiſtoria & miracula, quæ Poſnaniæ Deus operatur.* 10mo. *Vitæ Epiſcoporum Poſnanienſum per Joannem Długoſſium quondam conſcriptæ, ab illo ad ſua tempora continuatæ, Brunsbergæ, 1604 in 4to.* 11mo. *Vitæ Epiſcoporum Varmienſium, in fol: 1685 Cracoviæ, quas uſq; ad Michäëlem Radzeiovium continuavit nepos Thomæ ex fratre, Mathias Caſimirus à Lubomierz Treterus.* Tego Macieia ieſt także w Druku: *Novus Archimedes amor, paneg. na weſelu Jana Wielopolſ. Stol. Kor. z Komorowſką 1665 in fol. Cracov.* Bernard 1673.

**TREWANI.* Franciſzek Trewani, dla zaſług ſwoich, y Oyca ſwego Jana, ktory pod Smoleńſkiem za Władyſława IV Krola Polſkiego kulą był poſtrzelony, indygenat otrzymał 1667 na Seymie, o czym Konſtytucya fol: 38.

**TREYGA.* Krzyſztof Treyga między rycerſtwo Polſkie policzony dla zaſług ſwoich na Seymie w roku 1673, o czym patrz Konſtytucyi.

**TRETOWSKI.* Mikołay, Adam, Maciey y Tomaſz z Tretowa Tretowſcy, podpiſali elekcyą Auguſta Wtorego w Ziemi Ciechanowſkiey.

**TRLĘSKI herbu Topor* w Sieradzkim Woiewodztwie. Marcin Trlęſki Stolnik Sieradzki, ſioſtra iego Anna była za Jaroſzem Swieckim *Decreti: Tribun. Petricov. 1602.* Są drudzy y w Xieſtwie Zmudzkim, z ktorych Jana Trlęſkiego zoſtało dwoch ſynow Jan y Staniſław.

TROJAN herbu Junoſza w Bełzkim Woiewodztwie. Hieronim Troian Poborca w Ziemi Chełmſkiey z Seymu 1567, *Conſtit. fol. 146,* poſłował na Seym 1569 podpi-

podpiſał Unią Litwy z Koroną *Conſtit. fol. 171.* Staniſław naprzod Chorąży Bełzki y poſeł na Seym 1569 *Conſtit. fol. 171,* potym Podkomorzy Bełzki 1590 *Conſtit. fol. 590,* urodzony z Zoſii Stoieckii.

**TROJANOWSKI herbu Ogończyk* w Woiewodztwie Sendomirſkim, piſzą ſię z Troianowa. N. Troianowſki Podkomorzy Sendomirſki. Floryan Powała Troianowſki z Zygmuntem III Krolem Polſkim Moſkwę pod Smoleńſkiem woiował, z Koreckim Xiążęciem we dwieście koni przeciwko Wołochom ſtawał, kędy też Marſowym duchem unieſiony, gdy ſię od woyſka daley za nieprzyiacielem zaciekł, tam rozſiekany poległ. Staniſław brat iego y ten mąż rycerſki 1635. N. miał za ſobą Modliſzewſką Staroſciankę Łomżyńſką.

TROJANOWSKI herbu Szeliga w Podlaſkim Woiewodztwie. Jędrzey Troianowſki Rotmiſtrz pod Obertynem, z niemałą rycerſkiego ſerca ſławą *Biel. fol. 565,* zoſtawił z Anny Czarnockii herbu Lis Staniſława Leſniczego Bielſkiego, męża iak w ſzyku woiennym nieuſtraſzonego, tak ani pogroſzkami, ani drogiemi obietnicami nieprzełamanego, z Jerżykowiczowny zoſtawił potomſtwo, iako y brat iego Kaſper z Komorowſkii. Jan z Troianowic Troianowſki Piſarz Ziemſki Mielnicki, poſeł na Seym 1627, zkąd naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich *Conſtit. fol. 17 y 1629,* deputat na Trybunał Radomſki *Conſtit. fol. 12.* N. miał za ſobą Dorotę Sobolewſką Piſarzownę Drohicką, z ktorey corka Katarzyna Mieduſzewſka, Jędrzey, Franciſzek y Tomaſz w Podlaſkim 1674, Adam na Brzezinach w Łęczyckim. Staniſław Dworżanin u Xiążęcia Radziwiła Kardynała. N. była za Pawłem Ryſzkowſkim Chorążym Łukowſkim, Maryanna za Zygmuntem Łubieńſkim Chorążym Sieradzkim, umarła 1649.

TROIECKI herbu Gryff w Ziemi Przemyſłkiey, Dom ſtarodawny, z ktorych był Jędrzey Troiecki mąż zaſłużony Rzeczypoſpolitey. Samuel Stolnik Przemyſłki de Troyczyce Troiecki, w roku 1611 poſeł na Seym, zkąd deputowany do upatrzenia mieyſca ſpoſobnego na erekcyą zamku Grodeckiego *Conſtit. fol. 16,* y znowu roku 1613, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do zapłaty woyſku *Uniw. Pobor.* corka iego Magdalena była za Chrząſtowſkim Jakubẽ, druga Kryſtyna za Teofilem Grochowſkim, trzecia corka Stolnika Anna z Troyczyc Troiecka, była za Janem Ramułtem dziedzicem na Dmitrowicach, ćzwarta Katarzyna za Mikołaiem Wąſowiczem, ſynow tegoż było dwoch, Zygmunt zſzedł bezpotomnie, Jędrzey zas miał za ſobą Annę Kuropatnicką ktorego corka Elżbieta, poſzła za Woyciecha Głogowſkiego.

TRONOWSKI herbu Kościeſza, w Bełzkim Woiewodztwie y w Xięſtwie Litewſkim. Jozef Tronowſki Dworzanin u Xiążęcia Oſtrogſkiego, ſyn iego Piotr, wnuk Jan, obadwa ludzie rycerſcy. Są y Tronowiczowie w Wileńſkim, Staniſław Tronowicz 1648.

**TROP.* Jakub Trop Kapitan armatny w woyſku Litewſkim, nobilitowany na Seymie 1676, *Conſtit. Litv. fol. 23.* Są y Tropiańſcy w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych Jan Tropiańſki Strażnik Żmudzki, miał za ſobą Zofią Miſztoltownę Podczaſzankę Wendeńſką.

Troska herb.

*W Czarnym polu powinna bydź żołta ſtrzała, proſto do gory żelezcem wyrychtowana, grot iey biały, na hełmie ſkrzydło podobno orle, na ktorym takaż ſtrzała iako y na tarczy, tak go opiſuie *Mſ. o*

Familiach Pruskich, gdzie przydaie że *Christophorus à Trosche Cancellarius Electoris Brandeburgici* kwitnął w roku 1649. Woyciech Troska Stolnik Ziemi Chełmskiey y poseł na konwokacyą Warszawską 1587 *Constit. fol. 418.* Samuel w Woiewodztwie Mińskim 1674. Truszkow herbu Drogosław pisze *Okolski* w Prusiech y na Sląsku, ale rozumiem że podobieństwem tego herbu z Drogosławem, uwiedziony.

TROSCZEWSKI herbu Grzymała w Mazowieckim Woiewodztwie. Z tych N. Trosczewski Starosta Łomżyński, ktorego synowie Piotr y Mikołay ludzie woienni.

TROSZYNSKI herbu Rogala w Mazowieckim Woiewodztwie. Jan z Troszyna Sędzia Łomżyński 1496 *Statut. Masov. fol. 110.* Mikołay Podczaszy Łomżyński y Poborca z Seymu 1564 *Constit. fol. 76.* Piotr Troszyński Podkomorzy Łomżyński 1591 Kommissarz do granic od Prus *Constit. fol. 617.* N. była za Janem Przedborem Koniecpolskim.

**TRUBECKIE XIAZETA herbu Pogonia Litewska*, idą od Jędrzeia Wigunda syna Olgerdowego, a brata Władysława Jagełła. Gdy Siewierskie Xięstwo od Litwy się oderwało do Moskwy, niektorzy z nich do Moskwy się przywiązali, drudzy w Litewskim Xięstwie zostali. Potym iuż za Władysława IV od Litwy odcięty, dostał się Moskwie Trubeck, a ostatni z tego Domu Trubeckie Xiążę do Moskwy 1656 wzięte, y tam przytrzymane *Koiał: in Ms. & histor: Lit: par: 2 ann: 1487.* N. Xiężniczka Trubecka, Feltmarszałka Rossyiskiego corka, była za Antonim na Skrzynnie Duninem, Starostą Zahorańskim.

**TRUCHSES.* Dom ten w Europie po rożnych mieyscach y w krolestwach tak w zasługi iako y honory kwitnął. W Prusiech zaś naszych rozumiem że w ten czas osiadł, kiedy ieden z tego Domu Mistrzem tu był Krzyżackim. Z tych ieszcze się w Woiewodztwie Malborskim znaydowali Jan y Anzelm Truchsessowie ktorzy podpisali elekcyą Jana Kazimierza Krola.

**TRUSKOLASKI herbu Slepowron* w Woiewodztwie Ruskim. Marcin Truskolaski, Miecznik Lwowski miał za sobą Agnieszkę Grochowską, wdowę po Piotrze Korycińskim: Stanisław Kanonik Lwowski 1641 *Acta Castren: Leopol:* Mikołay Podkomorzy Halicki 1676 *Constit: fol: 10.* Corki iego N. Podkomorzanka Halicka, była za Władysławem Łusczewskim Viceinstygatorem Koronnym, druga Konstancya Podkomorzanka Halicka za Dominikiem Potockim Podskarbim

skarbim Nadwornym Koronnym, *imo zaś voto* była za Stefanem Kakowskim, Chorążym Sanockim, trzecia za Piotrem Kuropatwą.

**TRUSZKOWSKI* w Ziemi Wiskiey. Stanisław Truszkowski 1674, podpisał elekcyą Jana III Krola. Maciey w Ziemi Wiskiey 1697.

**TRYPOLSKI herbu Gozdawa* w Woiewodztwie Kiiowskim. N. Trypolski ktorego żona Barbara Sutkowska. Michał Pisarz Ziemski Kiiowski, Alexander y Paweł 1674. Anastazya Stefana Dolszkiewicza małżonka, Antoni Podkomorzy Kiiowski, poseł na Seym 1724, był y Deputatem na Trybunale, y Chorążym Owruckim, żona iego Katarzyna Przerębska. Zofia była za Alexandrem Niemierzycem Sędzią Ziemskim Kiiowskim.

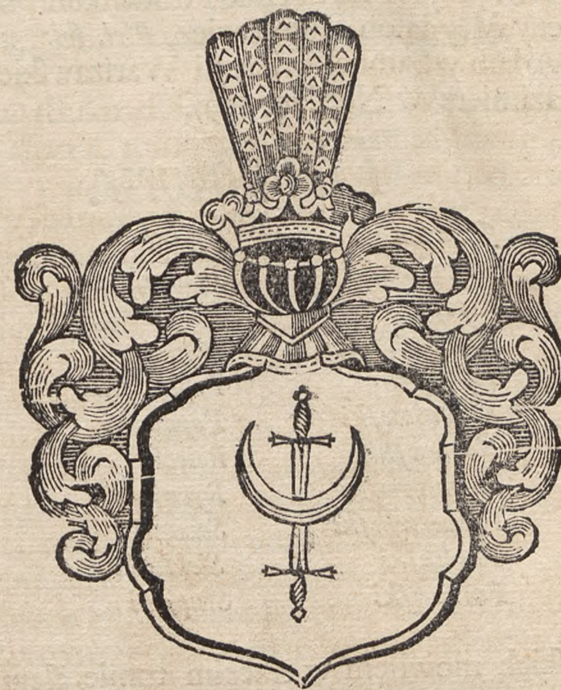
TRYUMF herb, o tym się mowiło w drugim tomie pod herbem Krucini albo krzyż.

TRYZNA herbu Gozdawa w Xięstwie Litewskim. Przodek ich wyszedszy z Grecyi *według Okolsk.* osiadł był w Xięstwie Siewierskim y był dziedzicem na Brańsku, a gdy Siewierz od Moskwy odpadł, potomstwo iego z tamtąd wyniosło się do Woiewodztwa Nowogrodzkiego; z tych był Iwan Tryzna Starosta Nowogrodzki, ktory Tatarow w roku 1505 zamku dobywaiących, z niemałą w nich klęską poraził y odpędził. *Stryikow: lib. 22 c. 5. Koiał. p. 2.* Grzegorz Marszałek Litewski y Pułkownik po owey sławney pod Wendą wiktoryi, wysłany do Krola z tą nowiną do Wilna, y z poimanym w tey potyczce Iwanem Meskierskim Woiewodą Moskiewskim: maiąc kommendę nad piącią tysięcy woyska od Radziwiła Hetmana, Moskiewskie kraie w Inflanciech pustoszył w roku 1561, wspominaią go Kasztelanem Podlaskim w roku 1567 *według Koiałowicza*, synow iego trzech zostało. Jan, ktory iako Dworzanin krolewski w roku 1566 przyimował posłow Moskiewskich w Grodnie; drugi Piotr Woiewoda Parnawski, Starosta Bobroyski 1623 mąż woienny, ktory y zdrowia y fortuny swoiey dla Oyczyzny nie żałował, fundował *Societ: JESU* Rezydencyą w Bobroysku, iego żonę iednę wspomina *Aquila Połubiana* Zofią Wołowiczownę. *Wituński zaś w kazaniu: Radosny Grob* Annę Masalską siostrę Woiewody Mińskiego, z ktorey corka Petronella, poszła za Samuela Paca Chorążego Litewskiego, żyła 1630 *Aland. Histor. Mirac.* Synowie zaś iego byli: Piotr Starosta Bobroyski y Michał. Trzeci syn Grzegorza Grzegorz Marszałek Słonimski, Kasztelanii Smoleńskiey ofiarowaney sobie przyiąć niechciał, w Byteniu fundował Bazylianow Unitow, y Świętemu Jozafatowi Kuncewiczowi pod rządy poddał. Na Moskiewskich y Wołoskich kampaniach zasłużony żołnierz: żona iego Alexandra Sapieżanka Jędrzeia Woiewody Smoleńskiego corka. *Histor. Sapieh. par. 3 fol. 95.* Synow iego zostało czterech, Pierwszy Paweł Piotr, naprzod Oboźny Litewski, Starosta Starodubowski, z Seymu 1634 Kommissarz dla obrady Hetmanowi Litewskiemu przydany *Constit. fol. 3*, a w roku 1634 poseł na Seym y Deputat na Trybunał Skarbowy, *Constit, fol. 6*, w roku 1625 Pułkownik pod Lucinem mężnie Szwedow gromił, umarł Stolnikiem Litewskim w roku 1639, pogrzebiony w Krakowie u S. Troycy z nadgrobkiem, ktory wypisał *Starowol: in Monum:* tam iego expedycye Moskiewskie, Pruskie y Inflantskie wspominaią y brata iego Gedeona Michała. Drugi Marcyan Biskup Malleński, Coadjutor Biskupstwa Wileńskiego, Referendarz y Pisarz, a potym Podkanclerzy Litewski, Proboszcz Geranonski y Trocki, Opat Wąchocki, Kanonik Wileński; pomogła mu siła do tych honorow niepospolita w nim nauka, a nawet y w Greckim ięzyku biegłość taka, że posłom Greckim do Krola Zygmunta III od tronu odpowiadał, z Seymu 1633 deputowany był z

inszemi do korrektury statutu Litewskiego *Constit, fol. 26,* a w roku 1634, z Moskwą szczęśliwie zawarł pokoy y podpisał, tegoż roku y następuiącym, deputatem zasiadał na Trybunale fiszkalnym Litewskim *Constit. fol. 6 y 5,* zszedł z tego świata w roku 1643 w Brześciu u OO. Bernardynow pogrzebiony, gdy albowiem matce swoiey zmarłey pogrzebową usługę gotuie, śniło mu się kilką miesiącami przedtym, iakby go w tymże kościele grzebiono, y nadgrobek sobie przydany czytał, dla tego tym bardziey na śmierć się gotować począł. Trzeci Gedeon Michał Podskarbi Wielki Litewski, Brzeski, Surazki y Mścisławski Starosta, Grodziński, Mohylowski Ekonom, Nowodworski, Persztuński, Przełomski, Rudnicki, Leśnicki, złączył się był dożywotnie z Marcybellą Wodyńską Woiewodzanką Podlaską, atoli ta bezpotomna do grobu weszła w roku 1651: będąc przedtym naprzod Stolnikiem Litewskim, a potym Krayczym y Podkomorzym, posłował na rożne Seymy 1623 *Constit. fol. 10, 1638 fol. 25,* Marszałkował Izbie Poselskiey 1634, kaplicę dość ozdobną wystawił w Brześciu przy kościele OO Bernardynow na cześć S. Michała Archanioła, tamże na nasze Collegium dobroczynny: O drugiey żonie iego Raieckii Woiewodzance Mińskiey namienia *Poniatow: Morze.* O trzeciey drudzy namieniaią, że była Pocieiowna, Leona Pocieia Pisarza Ziemskiego Brześciańskiego iedynaczka. Czwarty Mikołay naprzod Podkomorzy Słonimski 1621, potym Kuchmistrz Litewski, a na koniec Podskarbi Wielki Litewski, Starosta Błudneński y Wołkowiski, mąż y na Oyczyznę szczodry, dla ktorey do obozu ośmset ludzi zbroynych wyprawił przeciwko Szwedom y Moskwie, iako y na duchowne osoby, znaydziesz go *w Konstytucyach 1635 fol. 5,* wszedł był w dożywotnie kontrakty z Maryną Dorohostayską, Woiewodzanką Połocką, z tey spłodził dwie corki, iedna z nich zaślubiona Gabryelowi Szemiotowi Podkomorzemu Słonimskiemu, druga Kazimierzowi Tyszkiewiczowi Podkomorzemu Brześciańskiemu, y syna Teodora Woiewodę Brześciańskiego, Starostę Wołkowiskiego y Błudneńskiego, ktory w roku 1645 życie to śmiertelne zakończył bezpotomnie, zostawiwszy owdowiałą małżonkę swoię Izabellę Lacką, Starościankę Zmudzką, ktora po iego śmierci poszła za Hieronima Chodkiewicza Starostę Mozyrskiego. *Histor. Sapieh. par. 3. fol. 76* twierdzi, że za Teofilem Tryzną Wołkowiskim Starostą, Ekonomem Bobroyskim, była Katarzyna Sapieżanka corka Mikołaia Sapiehy Pisarza Polnego Litewskiego, ale to wątpliwa; umieraiąc, niektore swoie dobra zapisał OO Bazylianom w Byteńskim Manasterze, kędy też po śmierci spoczywa. *Dubow: kazan. na iego pogrz:* krom tych iescze tych wspominaią, Jozefa Tryznę Woiewodę Podlaskiego, Teodora Kasztelana Smoleńskiego, Konstantego Kasztelana Podlaskiego. Stanisław Władysław Sędzia Ziemski Wołkowiski, poseł na Seym 1661, deputat na Trybunał fiszkalny Litewski *Constit. fol. 4.* Katarzyna Zakonnica S. Benedykta w Wileńskim klasztorze 1676. Jędrzey Poborca w Nowogrodzkim 1578 *Constit. fol. 353.* N. była za Hipacym Jelcem, Klemens Kazimierz miał za sobą Łomską, z ktorą się rozwiodszy, został Czerncem y Archimandrytą Wileńskim, siostra iego była za Swołyńskim Marszałkiem Ośmiańskim. Anastazya Tryźnianka w roku 1643 ślub brała z Stanisławem z Troian Piotrowskim Stolnikiem Nowogrodzkim.

Trzaska herb.

Xiężyc

Xiężyc iak na nowiu nie pełny, obiema rogami do gory obrocony, żołty w polu niebieskim, y dwie głownie otłuczone, z krzyżami y rękoiściami, z ktorych iedna iest we srzodku Xiężyca, druga pod Xiężycem, na hełmie nad koroną pawi ogon, na ktorym takiż Xiężyc y z głowniami, tak go opisuią *Paproc: w Gniazdzie fol: 45 y fol: 1187, o herb. fol. 265. Okol. tom. 3. fol. 240, Kleynoty fol 87.* zowie się ten herb iuż Trzaska, iuż Biała, iuż Lubiewa. Z tey zaś okazy ten herb nadany Kawalerowi nazwanemu Trzaska, od Bolesława Chabrego Krola: gdy albowiem w okazyi, nieprzyiaciel na samego Krola z mieczem nacierał, pomieniony Rycerz, zastawiaiąc Pana swego, swoim go orężem odcinał, nie mogł iednak długo utrzymać na sobie siły nieprzyiacielskiey: bo gdy w kark nieprzyiaciela zaiachał natężonym impetem, miecz mu się po samę prawie rękoieść zpadał, co widząc Chabry, swego mu co prędzey dodał, ktorym silny z natury kawaler, nie tylko że tego na śmierć zrąbał, ale y drugich tak posiekał, że się gęstemi trupami w koło opasał, ale y ten sam miecz na koniec mu prysnął, ktorego gdy po tey wygraney potyczce oddawał Bolesławowi, Krol mu w nadgrodę odwagi iego y serca tak pięknego, w ten kształt herb ułożył: przydaie *Paprocki* że dla tego Lubiewą był potym nazwany, iż w Wielkieypolszcze fundował klasztor Lubieński, kędy trzech z tego Domu ieden po drugim Opacią jurysdykcyą rządzili, nawet na pamiątkę tey od nich fundacyi, iescze się y podziś dzień herbem Trzaska pieczętuie pomieniony klasztor. Z tegoż Domu dawnieyszych wiekow Przodkow *Paprocki* doczytał się tych w klasztornych przywileiach, Morchę Hrabię z Biały w roku 1091, Mstygenia Hrabię z Biały 1180, Klemensa Szeligę z Janowic, Podkomorzego Sieradzkiego w roku 1436, ale go y pod herbem Szeliga położył. Niektorzy Familianci iescze y po te czasy od imienia tego herbu w Łomżyńskiey Ziemi kwitną, iako Stanisław Trzaska, ktory pod Pskowem w roku 1582 zsiadszy z konia, pieszo szedł do szturmu *Paproc: o herb: fol: 405.* Paweł Trzaska 1680. Jadwiga Trzaskowna, Zakonnica S. Benedykta u Wszystkich SS. we Lwowie. Tenże herb na siebie y

na

na potomkow ſwoich przyiął na Seymie Hrodelſkim przy Unii Litwy z Koroną Moydylon czy Meydalon Kuſołowicz, *Biel. fol: 314*, czy Czuſołowicz *Stryikow: fol. 542.* Adam y Samuel w Ziemi Warſzawſkiey, Walentyn, Paweł, Maxymilian y Kazimierz w Nurſkiey 1697.

Herbowni.

Biały
Bielſki
Błażeiowſki
Budkiewicz
Choynacki
Chrząſczewſki
Chrzczonowſki
Dłuſki
Glinka
Gołuchowſki
Gołyńſki
Jarzyna
Kleczkowſki
Kotowſki
Kurnochowſki
Lubiewſki
Michałowſki
Nartowſki
Niemirowſki
Pancerzyńſki
Paplińſki
Pątkowſki
Pieleś
Podbielſki
Podſędkowſki
Ponikiewſki
Popławſki
Popowſki
Roiecki
Ryczycki
Sczucki
Sieklucki
Słupecki
Sokołowſki
Swieykowſki
Szygowſki
Trzaſka
Trzonkowſki
Tyśka
Wędrogowſki
Wyleżyńſki
Zabielſki
Zakrzewſki
Zimoſarſki
Zorawſki

O Pancerzyńſkich mowiłem w trzecim tomie, alem ich herbu nie wiedział.

*TRZASKOWSKI. N. Trzaſkowſki miał za ſobą Borzymowſką, *Mſ. o Famil, Pruſk.* N. Teofilę Swiecką, z ktorey były dwie corki, Zofia za Janem Pławińſkim, Katarzyna za Włodkiem.

*TRZCINSKI *herbu Gozdawa* w Xięſtwie Litewſkim. *Woyniłow, kazanie: Snieg Ogień.*

*TRZCIENSKI *herbu Leliwa* w Pruſiech, piſzą ſię à Canden, z tą iednak rożnicą, że powinny bydź dwa charty myśliwe podle ſiebie w prawą tarczy zapędzone, a nad niemi herb zwyczayny Leliwa, na hełmie nad koroną pawi ogon, na ktorym Leliwa, tak go opiſuie *Mſ. o Famil. Pruſk.* y mnie ſię widzieć doſtało. Z tych Paweł Trzcieńſki Sądowy Ziemſki Tczewſki, Michał naprzod Sędzia Ziemſki Chełmińſki, a potym Podkomorzy Pomorſki, na Poſelſkich, Deputackich, Kommiſſarſkich funkcyach wſławiony, mąż dowcipu wielkiego; żona iego Dulſka herbu Przegonia, ſtryieczna ſioſtra Podſkarbiego, z tą spłodził piąciu ſynow, po niey poiął Barbarę Dambrowſką Starościca Radzyńſkiego corkę, y z tey zoſtało potomſtwo: wſpominaią tego Michała Konſtytucye 1613 Deputatem na Trybunał fiſzkalny *fol. 8.* Tenże czy inſzy Podkomorzy Pomorſki, miał za ſobą Kitnowſką. Lukaſz Podwoiewodzy Pomorſki, Sądzia Generalnego Kapturu Warſzawſkiego 1648 *Porządek elekcyi.* Paweł Piſarz Ziemſki y Grodzki Chełmińſki, poſłował na Seym 1662 *Conſtit. fol. 2.* Władyſław Podwoiewodzy Chełmińſki 1688, dobroczynny na Rezydencyą Malborſką. Bernard poſeł z Chełminſkiego na konwokacyą 1696, podobno to ten Bernard y Franciſzek ſynami byli Sędziego Chełmińſkiego. Jędrzey Sądowy Ziemſki Michałowſki 1699. Adam Podwoiewodży Chełmińſki 1682, deputat na Trybunał Koronny, mąż w prawie biegły, y Societatem naſzę kochaiący, w roku 1690 obrany znowu Deputatem, żyć przeſtał. Cypryan 1682 na Collegium Grudziądzkie dobroczynny. N. Kaſztelan Rypińſki temi czaſy.

TRZCINSKI *herbu Pobog* pod Mławą. Zygmunt Trzcińſki z Trzczenicy, ſyn iego Staniſław, ktorego corka Anna była za Janem Stokowſkim Podwoiewodzym Sieradzkim, *Acta Caſtr: Wielun. 1621*, był ten Staniſław Woyſkim Wieluńſkim, ſyn iego Gábryel 1642, *Acta Wielun.* podobno z Golemowſkii urodzony.

TRZCIN-

TRZCINSKI *herbu Slepowron* w Ziemi Łukowſkiey. Jan Trzcińſki 1632 w Lubelſkim. N. miał za ſobą Zofią Prochańſką corkę Marcina. Staniſław 1632, Jakub 1674 w Poznańſkim.

TRZCINSKI *herbu Sulima* w Krakowſkim Woiewodztwie, od Gamratow ſwoię linią ciągną: bo gdy Kaſper Gamrat poiął w małżeńſtwo Czarnkowſką dziedziczkę na Trzcianach y inſzych dobrach między Sędziſzowem y Rzeſzowſkim, od tych dobr nazwany Trzcińſkim, ſyn iego także Kaſper połowę tych dobr przedał Sepichowſkiemu, miał za ſobą Skotnicką herbu Połkozic, ktora mu powiła trzech ſynow, Krzyſztofa, Staniſława y Wacława: z tych Krzyſztof dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raż z Kwilińſką, z tey zrodził dwoch ſynow, Jana *Sterilem*, y Jerzego nauką y dzielnością tey Oyczyznie zaſłużonego, drugi raz z Rzeſzowſką herbu Wąż Adama corką, z tą zoſtawił ſynow Adama, Staniſława, Krzyſztofa y Mikołaia, y corki, iedna z nich była za Wawrzyńcem Domaniewſkim Vicesgerentem Grodzkim Krakowſkim, druga za Lipſkim, od ktorey był ſyn Jan Lipski, trzecia Zofia Sendzimirzowa, czwarta Maryanna Niewiarowska *Baran:* Krzyſztof Archiprezbiterem y Infułatem Proboſczem u Panny Maryi w Krakowie w rynku; od Adama dwoch ſynow zoſtało, Mikołay w Zakonie *Societ: JESU*, ten ſłużąc zapowietrzonym w Warſzawie, tymże iadem zarażony poległ heroicznie w roku 1652 *Tanner Societ. Apoſtol. Janit. fol. 794, Nadaſi*, drugi Alexander, na roznych Pańſkich dworach wielmi zachwalony, Jerzy trzeci ſyn. Staniſław drugi ſyn Kaſpra z Czarnkowſkii, ten tylko iednego miał ſyna z Buchowſkii Staniſława, ktorego dwoch ſynow, mężow rycerſkich było, Krzyſztof y Jan, ktory w niewoli u Turkow życie ztyrał, Staniſław zaś trzeci ich brat. Wacław trzeci ſyn Kaſpra z teyże, Jana, Marcina y Staniſława ale bezpotomnych zpłodził. Gabryel Trzcińſki Burgrabia Krakowſki z Seymu 1652 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit: fol: 25.* N. Sędzia Ziemſki Sendomirſki, deputat na Trybunał Koronny 1695. Elżbieta Zakonnica Sądecka 1701. Salomea Piſarzowna Ziemſka Sendomirſka, Alexandra Kraſińſkiego Kaſztelana Wiślickiego małżonka. N miał za ſobą Dorotę Derſzniakowne. Jerzy y Alexander w Krakowſkim 1632.

TRZCINSKI *herbu Rawicz* w WoiewodztwieRawſkim, luboc niektorzy z nich na Ruś ſię wynieśli. Dom ſtarożytny, z ktorych Filip z Trzciany był Kaſztelanem Rawſkim w roku 1550, Wawrzyniec toż krzeſło zaſiadł w roku 1598, *iakom dowodził w pierwſzym tomie.* Zofia Woyciecha Leſzczyńſkiego herbu Belina małżonka. N. miał za ſobą Petronellę Izbińſką. Barbara Podkomorzanka Sochaczewſka, była za Chociwſkim. Maryanna za Bartłomieiem Bełzeckim. Jan Podkomorzy Sochaczewſki, miał za ſobą Zofią Noſkowſką Starościankę Łomżyńſką. Katarzyna była za Kaſprem Oſuchowſkim Podkomorzym Sochaczewſkim. Katarzyna za Jędrzeiem Sierpſkim Woiewodą Rawſkim, Staroſtą Płockim, umarła 1556. N. miał za ſobą Elżbietę z Rzeczycy, ktora *imo veto* żyła z Janem Swoſzowſkim Podkomorzym Lwowſkim *Acta Caſtr: Leop: 1646.* N. Kaſztelan Łubaczowſki, corka iego była za Alexandrem Fredrem Miecznikiem Lwowſkim. Maxymilian Jędrzey Łowczy Sochaczewſki, złączył ſię dożywotnie z Anną Aloyzyą z Sternberku Koſtczanką, żył z nią od roku 1657 aż do roku ktorego umarła 1673, ſyn był z niey, ale w dzieciństwie umarł, corka zaś Kryſtyna doſtała ſię w małżeńſtwo Kaſprowi Nieborowſkiemu, Podczaſzemu Goſtyńſkiemu, *Duryew: fol: 88.* Kazimierz Sędzia Grodżki Sochaczewſki, Adam Piſarz Grodzki Sochaczewſki, a potym Stolnik Ziemi Goſtyńſki y Sędzia Grodzki Rawſki, poſeł na konwokacyą

cyą 1696. Marcin y Adam 1674. Maciey y Stefan 1632. Jozef Suffragan y
Archidyakon Gnieźnieńſki, Prezydent Trybunału Koronnego 1723 y 1728 y 1737,
ktorego wſzedł do grobu. Wacław brat iego rodzony Kaſztelan Rawſki, de-
putat na Trybunał Koronny 1723.

*TRZEBICKI *herbu Łabędź* w Sieradzkim Woiewodztwie. Marcin z Trzebiczna
Trzebicki Kaſztelan Wieluńſki w roku 1657, wieku ſwego 85 zmarły ktore-
mu w Piotrkowie u OO Dominikanow nadgrobek marmurowy wyſtawił
ſyn Jędrzey, corka Marcina Jadwiga, Woyciecha Cieńſkiego małżonka, brat
zaś rodzony Marcina Staniſław, Kuſtoſz, Archidyakon, Dziekan Krakowſki,
w Trybunałach Koronnych nie raz deputat, wſzędzie *æquitate, morum gravi-
tate & probitate conſpicuus,* wyzuł ſię z śmiertelności w roku 1678, w kościele
Krakowſkim u S. Piotra pogrzebiony, kędy do ozdoby kaplicy S. Franci-
ſzka Borgiaſza, ſiła ſię ſwoią ſczodrobliwością przyłożył, o żadne wyżſze
honory, nie tylko nie zabiegał, ale ciſnącemi ſię do ſiebie wzgardził. Ję-
drzey Biſkup Krakowſki ſyn Marcina Kaſztelana, w Kaliſkich ſzkołach z
młodſzych lat ſwoich w naukach znacznie poſtąpił, w Krakowie potym w
Collegium u S. Piotra Filozofii ſłuchał, y publicznie z niey defendował,
przy prezencyi Nuncyuſza Apoſtolſkiego Honorata ViceComeſa, w Rzymie
zkończył Teologią pod Janem de Lugo Profeſſorem Societatis, a potym
Kardynałem: pod ktory czas poznawſzy ſie z Purpuratami Rzymſkiemi
Franciſzkiem Barberynem, y Gvidonem Bentiwolim, w wielkiey był po-
tym u nich eſtymacyi, co poznać z niektorych liſtow do niego od nich da-
nych. Do Oyczyzny powrociwſzy Scholaſtykiem, a daley Proboſczem Pło-
ckim, Kantorem Gnieznieńſkim. Kanonikiem Krakowſkim, Regentem Ko-
ronnym urosł, za promocyą Macieia Łubieńſkiego Arcybiſkupa Gnieźnień-
ſkiego, ktory go na dworze ſwoim do publicznych tey Oyczyzny intereſ-
ſow z lekka wprawował: wziął potym Podkanclerſtwo Koronne, Biſkup-
ſtwo Przemyſkie y Opactwo Czerwieńſkie, pod ktory czas poſłem wyſła-
ny do Ferdynanda Ceſarza y do Rzeſzy Niemieckiey w Ratysbonie, iako
wſpomina *Konſtytucya 1653 fol: 25;* tę legacyą z honorem Polſkiego imienia za-
kończył. W roku 1655 ofiarowano mu było Kuiawſką Infułę, ale iey przy-
puścić niechciał, iedynie dla tego, żeby był muſiał uſtąpić Opactwa Czer-
wińſkiego, kędy rozlicznemi cudami ſłynie obraz Matki Boſkiey, do ktorey
on tam ſczegulniey był nabożny, świadkiem *Albrycht Staniſław X. Radziwił in
dedic: Elogior: 12 B. Mariæ Virginis.* W naſtępuiącym zaś roku, z Szwedami w
Warſzawie oblężonemi pokoy zawarł y podpiſał. *Tulden lib. 6.* Na Krako-
wſkie wkrotce Biſkupſtwo poſuniony, o Prymacyalną godność, (ktorą ie-
dnak dla wielkich iego w tym kroleſtwie zaſług, bez wątpienia danoby mu
było, ile doświadczonemu pod interregnum po śmierci Krola Michała, gdy
Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego nie było, iak mądrze y ſpokoynie na elekcyi
Krola Jana prezydował, co o nim z pochwałą potomności wypiſał *Potoc. Cen-
tur. Vir. fol. 431*) cale nie zabiegał, ale wſzyſtek ſię wydał na dobro tey Oy-
czyzny, y kościoła ſwego: iakoż że Arryanow z Polſki przez Seymową uſta-
wę wypędzono, że Związkowych dobra kościelne niſzczących łupieſtwa u-
krocone, ze domowa woyna między Janem Kazimierzem Krolem y Mar-
ſzałkiem Wielkim Koronnym przytłumiona, nikt nad niego w tych pun-
ktach więcey nie pracował. Jana Kazimierza Krola ciało, wielkim nakła-
dem z Francyi zprowadził, y w Bazylice Krakowſkiey na zamku złożył w
kaplicy, ktorą umyślnie dla tego na przeciw Zygmuntowſkiey wyſtawił.
Kwiatk: Roczne dzieie 1676 num: 7, ile od niego exekutorem teſtamentu zapiſa-
ny.

ny. *Conſtit. 1676 fol. 26* Na potrzeby Rzeczypoſpolitey oſobliwie pod czas
burzy Szwedzkiey, za czaſow tego Krola, ſiła ſpendował, iuż Uſarſkie cho-
rągwie, iuż piechotę na iey obronę uzbraiaiąc, (ktora w Kamieńcu Podol-
ſkim zgineła) przecięż to wſzyſtko darował, tyſko 50 tyſięcy zoſtała mu win-
na. *Conſtit. 1676 fol. 44.* Kościołowi katedralnemu Krakowſkiemu przydał o-
zdoby, to z wieży, ktotą czterdzieſtą tyſiecy wſpaniale wyniosł w gorę y z
zegarem, to oknami, ktoremi rozprzeſtrzenionemi widocznieyſzym go uczy-
nił, to gdy trumnę ſrebrną oſobliwſzey wielkości, ale y nie mniey kunſztu y
roboty ſprawił S. Staniſławowi Biſkupowi, po zabraney od Szwedow da-
wney. Pałac Biſkupi na Promniku, od tychże nieprzyiacioł zpuſtoſzony,
reparował. Seminaria Klerykow, z ręki iego aukcyą ſwoiey fundacyi wzie-
ły, Sendomirſkie 12 tyſięcy, tyleż y Lubelſkie, a Miſſyą w Podgorzu ſwoim
ſumptem, poki żył, podeymował. Do Częſtochowy dał kielich ſczerozło-
ty. *Nieſpork. Odrobiny.* Szpital na ſzalonych w Krakowie ufundował. Pod-
czas gwałtownego w Krakowie moru, zapowietrzonym, Oycem ſię ſtawał:
bo nietylko, że ich do kilka tyſięcy ſwoią ſzkatułą karmił, ale o ich potrze-
by tak duſzne iako y ciała troſkliwie ſię ſtarał, dla przewietrzenia tą plagą
zarażonych Lazaret na przedmieściu wyſtawił, pod też czaſy klaſztory y
ſzpitale Krakowſkie prawie łaſką iego żyły. W powinności ſwoiey Paſter-
ſkiey tak był pilny, że ſam przez ſiebie Dyecezyą wiżytował, kazania do
ludzi miewał, Xięży w podeſzłym wieku święcił, kościoły konſekrował, z
ktorych iedne naprawione z iego ſczodrobliwości, drugie ſiedm z gruntu
wyſtawione. Oſobliwiey iednak Zakon *Sòcietatis JESU* ſczyci ſię iego ku ſo-
bie Oycowſką miłością y dobroczynnością, kiedy w Krakowie u S. Piotra,
Collegii większą część y wſpaniałą ſtrukturą y hoynym nakładem wymu-
rował, a nawet y zwłoki ciała ſwego, po ześciu ſwoim, nie gdzie indziey,
aby były złożone, tylko w tymże kościele, gdzie ſobie grob wyſtawiwſzy,
gdy raz nawiedził ten Dom Boży, padſzy na kolana, na wzor Karola Wiel-
kiego, mieyſce to gdzie miał leżeć ucałował, mowiąc owe ſłowa, *Hæc requies
mea &c.* Dopędziwſzy tedy wieku ſwego lat 72, w roku 1679, w ſam dzień
Narodzenia Pańſkiego, trzy mſze święte według porządku kościoła katoli-
ckiego odprawiwſzy, na lekką febrę zapadł, ktora wkrotce w fatalną rozgo-
rzała, tak dalece, że go też w dzień Młodziankow Swiętych ſtrawiła, prze-
cięż świątobliwie do śmierci przygotowanego, y w Sakraměta święte opa-
trzonego. Oſtatnią wolą ſwoią, trzykroć ſto tyſięcy na rożne dobre uczyn-
ki wyſypał. Bibliotekę zaś ſwoię Collegio Krakowſkiemu neſzemu odkazał.
Był Biſkup ten rosłey ſtatury, ſuchey komplexyi, na rozwiozłych przyo-
ſtrżeyſzy, w radzie głęboki. Napiſał *życie Staniſława Łubieńſkiego Biſkupa
Płockiego ile krewnego ſwego, ktore znaydzieſz in Vitis Epiſcop: Płocen: na końcu,* y
owſzem też Zycia Biſkupow Płockich Jędrzey będąc w Rzymie do druku
podał. Za iego także ſtaraniem y nakładem wyſzła *Xiąſka w Rzymie 1639 in
4to pod tytułem: Manipulus Orationum, ab eruditis viris Polonæ nationis, diverſis tem-
poribus & occaſionibus ſcriptarum,* ſą tam *Orationes Staniſława Łubieńſkiego, Biſku-
pa Płockiego, Jana Lipſkiego, potym Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, Jerzego Oſſoliń-
ſkiego Kanclerza Koronnego, y niektore panegiryki Akademii Wieleńſkiey, do każ-
dey z nich, Jędrzey proloquium krotkie przydał.* Alexander VII y Urban VIII
Papieże, iego żarliwość y pobożność danemi do niego liſtami obſzerniey za-
lecili. Staniſław Chorąży Sieradzki 1674, a potym zda mi ſię Kaſztelan Spi-
cimirſki, ſynowiec Jędrzeia Biſkupa, corka iego była za Woyciechem Mo-
rawſkim. Jozef Prokop Kanonik Krakowſki, ktory będąc w Rzymſkim Se-

minariũ miał przed Klemensẽ XI Papieżẽ *in Sacello Pontificio oracyą, ktorą wydrukował tamże in 4to 1705 pod tytułem Spiritus Adjuvans*, atoli młodo życie swoie ztyrał, iako y brat iego w Zakonie naszym, ktory w Jarosławiu umarł 1713. Maciey Woyski Wieluński drugi synowiec Jędrżeia Biskupa, tego z Jadwigi Piotrowskii zostało potomstwo, a miedzy inszemi syn Stanisław w Zakonie naszym, rządził Collegium Rawskim, umarł 1740, posłował ten Maciey na Seym 1701, mąz staropolskiey cnoty. N. była za Swentosławem Tomickim. N. miał za sobą Annę Lipską Pisarzownę Ziemską Kaliską. Jadwiga Tomasza Lętkowskiego małżonka. Tomasz Podstoli Sieradzki deputat na Trybunał Koronny w roku 1693, miał za sobą Wolińską corkę Jana. Stanisław *Soc: JESU* godnie zasłużony, po rożnych Rektorstwach, gdy *Domum Professam* w Krakowie rządzi, powietrzem się zaraziwszy, tamże żyć przestał w roku 1708. Trzebiczna zkąd się oni piszą, znaydziesz Rezygnacyą w Xięgach Grodzkich Ostrzeszowskich, ieszcze roku 1549.

TRZEBIENSKI *herbu Jastrzębiec* na Rusi, pisze o nich *Okolski in indice tomi 2di*, gdzie z Wapowskiego historyi powiada, że Marcin Trzebiński Rotmistrz y Pułkownik w roku 1520, dwa tysiące Tatarow trupem na placu położył, chwali go y *Orichov: in Quincunce 2da, Biel: fol: 542*, Mikołay y głową y ręką na dobro tey Oyczyzny zapracował: syn iego Stanisław, ktory wysługi swoiey odniosł nadgrodę od Zygmunta Augusta Krola. Alexander syn iego, naprzod Pisarz Ziemski, a potym Podkomorzy Lwowski, pisał się z Czyżykowa, z tym tytułem posłował na rożne Seymy, 1623 *Constit: fol: 5: 1626*, ztamtąd stanął deputatem na Trybunał Radomski, *Constit: fol: 5*, y 1632 na konwokacyą, y *1633 fol: 8*, y na koronacyą, zkąd zapisany do ustanowienia taxy rzeczy, *fol: 35*, y 1634, gdzie Kommissarzem naznaczony do boku Hetmańskiego *fol: 3*, y do zapłaty woysku *fol: 8*, miał za sobą Zofią Ożdzankę Łowczankę Lwowską, z ktorey zpłodził dwoch synow, Piotra y Marcina, ale gdy mu ci powrociwszy z cudzych kraiow, młodo pomarli, y żona, stan sobie duchowny obrał, od Władysława Krola Referendarzem Koronnym wyniesiony, przy ktorey godności, trzymał Opactwo Jędrzeiowskie y Prelaturę Przemyską: nie tu staneła łaska krolewska, Przemyską mu Infułę, y pieczęć mnieyszą konferował, atoli tylko coś nad dwie lecie na tey katedrze siedział, życie to śmiertelne, w nieśmiertelne zamieniwszy w roku 1644. Był to człowiek w radzie wielki, w Oyczyzny interessach dzielny, czego dał dowod, w swoiey do Amarata Cara Tureckiego od Władysława IV legacyi, kędy zawiłe trudności nie tylko ża obrotem swoim ułacnił, ale y dumę Otomańską wielkim sercem złamał. *Potocki mu in Centur: Viror. fol: 318* piękne elogium napisał: kędy między inszemi, tak o nim mowi: *Trzebinium sæpe requirat ætas nostra, posteritas æquabit rarò. In Epistolarum Reliquiis* znaydziesz list do tego Alexandra pisany, od Eryka Puteana, sławnego temi tam czasy krasomowcy. *Kochow: climac: 3 lib: 5 fol: 221* pisze go Sekretarzem Koronnym, ale to omyłka: bo *Jakub Gawath w dedykacyi swego Rosocoronetum* w roku 1642, te tylko iego honory liczy: Nominat Przemyski, Referendarz Koronny, Opat Jędrzeiowski y Kanonik Krakowski, toż mowi *Potocki loc: citato*. Stefan zabity, o ktorym *Konstyt: 1670 fol: 27*.

*TRŻEBINSKI *herbu Abdank* w Podgorzu. Mikołay Trzebiński, miał za sobą Annę Wybranowską, Chorążankę Podolską, z niey synowie dway, Woyciech y Adam, y corka Ewa.

*TRZEBINSKI *herbu Srzeniawa* w Krakowskim Woiewodztwie, piszą się z Trzebienic, iako wyraźnie o nich świadczy *Baran: in Ms.* Z tych Krzysztof miał za sobą

sobą Konstancyą Krupczankę, z nią zostawiwszy synow y corki, umarł Podrządczym Krakowskim. Jan Trzebiński w Trzebini z Doroty Kmicianki zpłodził corkę Zuzannę Piotra Baranowskiego herbu Rawicz małżonkę. Małgorzata z Trzebini, była za Hieronimem Gaiewskim: Jerzy poiął Decyuszownę. N. Maryannę Lanckorońską, Starościankę Nowomieyską. Kwitneli y na Wołyniu tegoż herbu, z ktorych Alexander Trzebiński w roku 1789.

*TRZEBINSKI *herbu Poray* w Mazowieckim Woiewodztwie, *Paproc: Strom:* o nich świadczy, gdzie pisze, że Katarzyna Trzebińska herbu Poray, była za Mateuszem Bronickim, herbu Slepowron. Adryan w Ziemi Czerskiey, podpisał elekcyą Jana III Krola. Stanisław, Jan y Jędrzey z Nieciszewa Trzebieńscy w Kaliskim 1697.

*TRZEBINSKI *herbu Szeliga* w Kuiawskim Woiewodztwie. N. Trzebiński, ktorego żona Konopacka, urodzona z Kostczanki Woiewodzanki Chełmińskiey y Jerzego Konopackiego Kasztelana Chełmińskiego, z tey corka dostała się w małżeńską ligę Sokołowskiemu herbu Pomian urodzonemu z Bażeńskii *Ms. Konopac:* N. miał za sobą Joannę Ulatowską herbu Jastrzębiec, z tey byli trzey synowie, Piotr, Tomasz y Antoni, z tych Piotr poiął Helenę, Antoni Barbarę Stolińskie, siostry rodzone. N. była za Janem Jerzym Czapskim, druga za Jozefem Czapskim. N. za Pawłem Kozłowskim, Regentem Bydgoskim. Stryieczny rodzony Piotra, Tomasza y Antoniego. Adam w Wielkieypolszcze.

TRZEBINSKI *herbu Zagroba*, o nich sam pisze *Okol. tom. 3. fol. 328.* N. miał za sobą Annę Borowską herbu Abdank, zpłodzoną z Domaradzkii, Pudencyanna Trzebińska była za Choieckim.

*TRZEBSKI *herbu Nieczuia Pruski*, to iest powinno bydź drzewo na ziemi leżące o trzech sękach, z ktorych dwa od prawey strony, ieden od lewey, strzała go przeszywa od prawego boku, w czerwonym polu, na hełmie pięć pior strusich, tak go opisuie *Ms. o Familiach Pruskich*, gdzie powiada o nich, że się zdawna pisali z Trzebca w Chełmińskim Woiewodztwie, y że miewali rożne Ziemskie urzędy, a miedży niemi ieden był Sędzią Dobrzyńskim. N. Trzebska była za Kossowskim herbu Jelita, Katarzyna za Macieiem Działowskim 1602 *Acta Culmensia*.

TRZEBUCHOWSKI *herbu Ogończyk* w Kuiawskim Woiewodztwie. Mikołay z Roszkow Trzebuchowski, Kasztelan Gnieżnienski, a oraz Podkomorzy Koronny, Burgrabia Krakowski y Starosta Lelowski, tak się podpisał, na liscie Zygmunta Augusta Krola, danym w roku 1553 familii Ustrzyckich; w wielkich był respektach u tego Krola, iako pisze *Biel. fol. 608, y Warszawic. lib. 2. Vir. Paral.* luboć ta potym ostygła; dosyć, że na iego wesele Krol ziachał z Litwy do Brześcia, dał mu był nawet y Starostwo Belskie, *Biel. Histor. Possel. fol. 167*, umarł w Piotrkowie podczas Seymu w roku 1563, tamże pogrzebiony z nadgrobkiem, ktory wypisał *Starowol: in Monum:* miał mieć za sobą Mielżyńską, siostrę tey, co była za Rysińskim, z tey zostawił dwoch synow Jana y Mikołaia, z tych Jana, *Paprocki y Okolsk.* piszą mężem uczonym y Podkomorzym Koronnym, ale to zda mi się błąd, że Mikołaia Oyca tego Jana, okrzcili Janem, ilem się mogł doczytać, ten Jan był Kasztelanem Rogozińskim, y luboć go *Paprocki* chce mieć bezpotomnym, przecież *Duryew: w Pamiątce Niezeszłey Kostkow twierdzi, fol. 54* że ten Jan miał za sobą Katarzynę corkę Krzysztofa Kostki Woiewody Pomorskiego, z ktorey syn Mikołay w Kluzyńskiey z Moskwą potrzebie chwalebnie poległ. Drugi syn Mikołaia

kołaia Kaſztelana Gnieżnien: także Mikołay, wkroczył w małżeńſkie kontrakty z Wilkoſtowſką, z tey zoſtało ſię trzech ſynow, Jan, Jaroſz y Piotr, ten zrodził Marcina, ktory zginął w potrzebie w Niemczech za Ceſarzem woiuiąc. Jaroſz zaś albo Hieronim Sędzia Grodzki Kruſwicki, zabity przy rozgraniczeniu 1647. Jan trzeci ich brat, zda mi ſię Piſarz Grodzki Radzieiowſki, iako go wſpomina *Konſtytucya 1601* Poborcą w Kuiawſkim Woiewodztwie *fol. 777*, tego było ſześciu ſynow. Stefan naymłodſzy, obrał ſobie życie zakonne in Societate JESU, kędy dla oſobliwſzych ſwoich przymiotow, y cnot, gdy u wſzyſtkich w wielkiey był eſtymacyi, w roku 1615 we Lwowie, wieku ſwego 32, z świata zabrany *Hiſtor. Colleg. Leopol.* drugi Staniſław, życie ſwoie świątobliwe zkończył w Zakonie S. Franciſzka. Trzeci Bartłomiey, ktorego wraz zabito z Hieronimem Sędzią Kruſwickim, *kazanie na ich pogrzebie Jana Łobzyńſkiego*, zoſtał ſię iednak po nim ſyn (zda mi ſię Maciey) Pułkownik krolewſki. Czwarty Mikołay Skarbnik Kaliſki. Piąty Woyciech Kanonik Kuiawſki. Szoſty Jakub Kaſztelan Kowalſki, tego corka Wiktorya, naprzod żyła z Sczawińſkim Ludwikiem Pawłem Woiewodą Inowrocławſkim, po nim z Mycielſkim Staroſtą Kolſkim żyli 1699, y ſynowie trzey, Alexander Staroſta Brzeſki Kuiawſki, a predtym Podczaſzy Brzeſki Kuiawſki, poſeł na Seym 1666, deputat na Trybunał Koronny 1668 y 1680, na ktorey go funkcyi śmierć zaſtała w Piotrkowie, w tymże roku. Jan drugi ſyn Jakuba, Chorąży Brzeſki Kuiawſki (boday potym nie był Kaſztelanem Kowalſkim: bo w Konſtytucyach 1662, czytam Jana Kaſztelana Kowalſkiego, ktory OO Franciſzkanom Radzieiowſkim dwa łany dał, darował *fol. 245*) tego corka wydana za Jakuba Błeſzyńſkiego Kaſztelana Miedzyrzeckiego w roku 1699. Trzeci Ludwik. Krom tych, ieſczem ſię tych doczytał. Katarzyna Trzebuchowſka Rafała Przyiemſkiego Kaſztelana Łęczyckiego małżonka, *u Starowol. in Monum. fol. 309.* N. miał za ſobą Kretkowſką, urodzoną z Sokołowſkii herbu Pomian, ktorey ſioſtra rodzona była za Rozrażewſkim Kaſztelanem Miedzyrzeckim *Mſ. Konopat.* Woyciech Poborca w Brzeſkim Kuiawſkim z Seymu 1576, *Conſtit. fol. 261, Okolſki* Woyciecha piſze Sędzią Ziemſkim Inowrocławſkim. Łukaſz tamże Poborca w roku 1588, *Conſtit. fol. 503.* Jan Chorąży Inowrocławſki w roku 1699. Staniſław, Samuel y Jan z Woiewodztwa Kuiawſkiego podpiſali elekcyą Władyſława IV. Niektorży iednak z nich wynieśli ſię z Kuiaw y na Ruſi oſiedli, z ktorych Staniſław młodſze lata wypolerowawſzy w rożnych kampaniach woiennych, ſprzyſiągł ſię był dożywotnie z Katarzyną Łaſczowną, z ktorey ſynow zoſtawił, y corki, z tych Ewa naprzod żyła z Janem Błażowſkim, potym z Piotrem Ledochowſkim, ſyn także z Łaſczowny był Marcin. Marcin Stolnik Przemyſłki, Podſtaroſci Grodzki Lwowſki, z Seymu 1678 Kommiſſarz do hiberny, *Conſtit. fol. 4 y fol. 15.* Adam Stolnik Przemyſłki deputat na Trybunał Koronny w roku 1694. N. Stolnikowna Trembowolſka, była za Adamem Bełżeckim Kaſztelanem Bełzkim, iuż to druga żona iego po Wielohorſkii. Woyciech w Zakonie naſzym życia dokonał.

**TRZECIAK* w Kiiowſkim Woiewodztwie, y Xięſtwie Litewſkim. N. Trzeciak Staroſta Dyneburſki w Inflanciech, ktorego corka Anna doſtała ſię w małżeńſtwo, ſławnemu woiownikowi Wiktorynowi Lubiatowſkiemu. Krzyſztof poſeł na Seym 1637, ztamtąd deputatem zapiſany, na Trybunał Skarbowy, *Conſtit. fol. 3.* Jan w Wileńſkim Woiewodztwie 1632, Teodor y Stefan 1648 w Zmudzi, Jerzy w Kiiowſkim 1674. Szymon y Jozef 1697.

TRZECIECKI herbu Gryff. Okolſki w indexie tomu pierwſzego, piſze Trzecieckich tego herbu. Samuel Poborca w Ośmiańſkim 1613

TRZE-

TRZECIESKI herbu Strzemię w Krakowſkim Woiewodztwie. *Acta Cracovien, 1463* taki dział między trzema bracią rodzonemi Trzecieſkiemi zapiſały, że Jakubowi doſtały ſię Sędziſzowice, Strożna y poł Janczowa, Janowi Moykowice, Nyczow, Lipnica. Staniſławowi Chrościana, Zimna Wodka, Pławna Trzecież y poł Janczowa: *to Paproc. o herb.* Olechno Trzecieſki miał za ſobą Barbarę Derſzniakownę z Korytnice, ktorą była urodziła Odrowązowna z Spray, ztą miał Katarzynę Buczeńſką, y Annę Zarnowiecką, y ſyna Jana, ten zaś zpłodził trzech ſynow, Jędrzeia, Alexandra człowieka znacznego y Rzeczypoſpolitey zaſłużonego, tego żona Mielecka Podkomorzego Sendomirſkiego corka, y Staniſława, corki zaś Jadwigę Piotra z Ryglic Łyczka, Zofią Staniſława Branickiego herbu Gryff małżonki, te wſzyſtkie dzieci Jana, zrodzone były z pierwſzey żony Wielogłowſkii herbu Starykoń, z drugiey zaś żony Wierzbięcianki corki Jagnieſzkę, Barbarę, Bogumiłę Katarzynę. Jędrzey Trzecieſki, człowiek nauki wielkiey, w wierſzu Polſkim y Łacińſkim gładki, tak dalece, że za świadectwem *Paprockiego,* nie było tam tego wieku przednieyſzego *Starowol. także in Hecaton. elog. 61* ſławi go z umieiętności rożnych iezykow, ktorych nawykł daleką poregrynacyą po cudzych kraiach, to z biegłości o hiſtoryach do podziwienia inſzych, to że z ludźmi wſławionemi na ow czas mądrością y wydanemi Xięgami na świat, miał ſwoie zachowanie, to że Bibliotekę oſobliwſzemi Xięgami napełnioną zoſtawił, y piſma ſwoie, te iednak rozpoczęte ale niedokończone. Są zaś tego Jędrzeia Triceſiuſza w druku: *Liber Epigrammatum y Epitaphiorum, napiſał także życie Mikołaia Reia* y do druku podał, atoli, że ſię y on chwycił był nowinek heretyckich, poznać z Xiąſzki iego *De Sacroſancti Evangelii in ditione Regni Poloniæ poſt revelatum Antichriſtum origine progreſſu & incremento Reg. 1556 in 4to.* Jan Trzecieſki z Trzecieſza zoſtawił z Dorotą Derſniakowną Krzyſztofa, Wiktoryna, Jana, Piotra, y corki Zofią Dedyńſką, Annę Pierzchalinę, Reginę Wierzbowſką, y Katarzynę Tęczyńſką. N. miał za ſobą Broniewſką herbu Tarnawa. Drugi Annę Rokoſzownę. Trzeci Jordanownę, z ktorey corka poſzła za Woyciecha Kobielſkiego herbu Jelita. Zofia żyła z Bartłomieiem Roiowſkim, Katarzyna Trzecieſka z Janem z Olſzyn Buczyńſkim. Inni z nich w Xięſtwie Litewſkim oſiedli.

TRZECKI herbu Doliwa w Wielkieypolſzcze y na Ruſi, dokąd ſię z Polſki ieſzcze za czaſow *Paproc:* wynieśli, *w Panoſzy ten autor fol. 205* wſpomina Bartłomieia Trzeckiego.

TRZECKI herbu Wczele w Poznańſkim Woiewodztwie. N. Trzecka Woyciecha Koſzutſkiego małżonka. N. Koſowſkiego herbu Jelita.

TRZEMESKI herbu Gozdawa. O tych piſze *Okolſki w indexie tomu drugiego,* kędy powiada, że ſię piſzą, Trzemeſcy z Trzemeſzy w Sendomirſkim Woiewodztwie, z tych było trzech braci rodzonych, Adam, Nikodem y Błażey. Z tych Adam mąż woienny w Węgrzech y Polſcze, z Gniewoſzowny, ſyn iego także Adam rycerſką ſławą zachwalony, od niego z Boguckii zoſtał ſię ſyn Jan. Jędrzey drugi ſyn Adama, ſiedmiu ſynow zoſtawił, Staniſław trzeci ſyn z Galewſkii ſyna Felicyana, od ktorego było to potomſtwo, Staniſław, Mikołay, Maryan, y corka Barbara Mikołaia Zakliki małżonka. Nikodem brat Adama na Pokuciu oſiadł: a Błażey trzeci brat pod Opocznem.

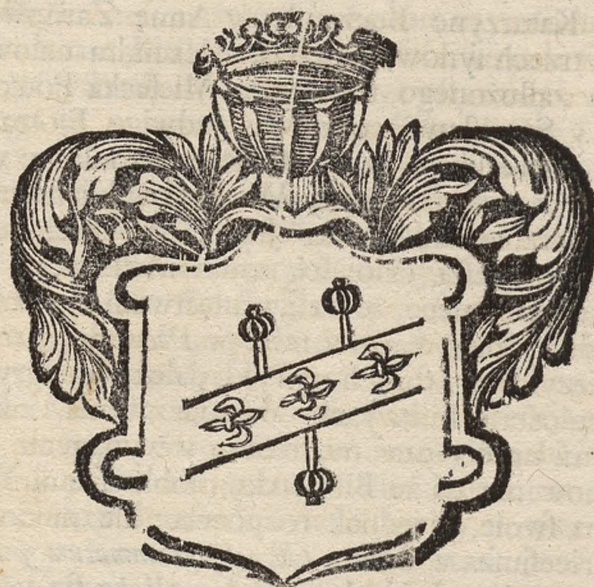
**TRZESZEWSKI herbu Jaſtrzębiec* w Płockim Woiewodztwie.

**TRZESZKOWSKI herbu Zagłoba* w Ziemi Przemyſłkiey. Remigian Trzeſzkowſki, miał za ſobą Chrząſtowſką herbu Zadora. N. była za Szymonem Baworowſkim. Jan miał za ſobą Tereſſę Pogoniowſką, z tey ſynowie Ignacy y Antoni,

toni, y corki, Maryanna za Stanisławem Mikoszewskim, Franciszka za Taszkowskim.

TRZONKOWSKI herbu Trzaska w Mazoszu y Prusiech.

Trzy bulawy herb.

W Polu niebieskim iest pas rycerski, trochę na ukos od lewey strony tarczy z gory, na prawą zlekka się nakłaniaiący, koloru białego, na ktorym widzieć trzy lilie, iedna wedle drugiey ułożone, do tego pasa dwie buławy podle siebie do gory prosto przypięte, iedna zaś na doł pod pasem, wszystkie złote bydź powinne, tak go opisuie *Okol. tom. 3. fol. 251,* gdzie przydaie, że ten herb w krolestwie Węgierskim nabyty, a do Polski naszey wniesiony za czasow Stefana Krola z Batoremi, nadany zaś za heroiczne dzieła w woienney okazyi pierwszemu Przodkowi. *Petra sancta de Tesser. cap. 63.* o wielu Domach namienia, we Włoszech, Francyi, Niderlandzie, ktore lub dwoch, lub trzech buław w herbie swoim zażywaią, ale takim ułożeniem, żeby ktora Familia zazywała, nie przywodzi: ale y w Polszcze naszey, niewiem żeby się ktokolwiek szczycił, tylko Karbothowie, o ktorych mowiłem w drugim tomie pod literą K. *fol. 478.*

TRZY gwiazdy herb, kładzie ten herb *Okol. tom. 3. fol. 255, y Paprocki o herbach namienia o nim fol. 548,* tak go zaś opisuią, powinien bydź Xiężyc iak na nowiu nie pełny, obiema rogami prosto do gory postawiony, a trzy gwiazdy iedna podle drugiey, szeregiem nad nim idą, y przydaią, że się tym herbem pieczętuią Mściszewscy w Prusiech, atoli ia tych Mściszewskich położyłem herb inszym kształtem *tom. 3. fol. 319 z Manuskryptu o Familiach Pruskich.*

**TRZY kawki herb, Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* Teodorowi Biskupowi Poznańskiemu za herb przypisuie trzy kawki, ieżeli się nie mylę. Był ten Teodor Kanonikiem wprzod *S. Mariae Majoris,* wielka nauka w prawie duchownym y niepospolita cnota, do tey mu Infuły drogę utorowały w roku 1065: był albowiem miły w obyczaiach, skromny w konwersacyi, dowcipu bystrego, karności kościelney pilno przestrzegaiący, na ktorey katedrze lat dwadzieścia y dwa prezyduiąc, poszedł po zapłatę swych Pasterskich zabiegow w roku 1087, na Tumie Poznańskim pogrzebiony. Od niego w zwyczay wzieli Pola-

li Polacy dzieciom dawać imię Teodora na krzcie, przecięz na koniec Polski złamawszy go, to iest Teodora przemienili w Ceder, *mowi Długosz tamże.*

TRZY korony herb położyłem *w pierwszym tomie fol. 30,* tym się herbem nikt nie pieczętuie w Polszcze, tylko Kapituła Krakowska, ktora iako się tamże mowiło, wzięła go sobie za swoy własny, po śmierci Aarona Biskupa swego: Był ten Aaron rodem Francuz, professyą Benedyktyn Kluniaceński, ktorego znaiąc dobrze cnoty, Kazimierz Mnich, Krol Polski, skoro tylko wyciągniony z klasztoru, na Tronie Polskim osiadł, z innemi dwunastą bracią do Polski na nową kolonią zprowadził, y na Tyńcu, klasztor im ufundowawszy, osadził, kędy Aaron pierwszy tego mieysca Opat postawiony, gdy się w rządach braci swoich zakonnych pobożnością, nauką, gorliwością, pomiarkowanym rządem zalecił, za tegoż Kazimierza promocyą, zgodnie od Kapituły Krakowskiey na wakuiącą po ten czas stolicę obrany, osiadł ią w roku 1041, więc maiąc obszernieysze pole do zasług przed Bogiem przy tey funkcyi, żadney cnoty nie opuścił, ktorąby się był mogł przymilić niebu, aż go też sobie uskarbił w roku 1059, po Pasterskich pracach przez lat trzynaście podiętych. *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov. fol, 17.*

**TRZYLATKOWSKI herbu Rogala* w Mazowieckim Woiewodztwie. Mikołay Trzylatkowski deputowany od Stanow Koronnych, podpisał elekcyą Zygmunta III Krola. *Constit. fol. 437.* Abraham w Sendomirskim 1632.

TRZY Radła herb patrz Wilczewski, bo się nim pieczętuią y Dłuhomilowie Berawscy.

TRZY tarcze herb patrz Stretkowski.

Trzywdar herb.

TRzy krzyże przydłuższe w ieden się anguł we srzodku tarczy schodzą, tak, że dwa w gorze, ieden od prawego, drugi od lewego na ukos idą, trzeci zaś prosto na doł, przecięż tylko na połowę krzyża

 od

od lewey strony gwiazdy trzy, iedna prosto miedzy dwiema krzyżami, drugie dwie po bokach, na doł wiszącego krzyża, krzyże powinny bydź białe, gwiazdy złote, pole krwawe, na hełmie pięć pior strusich, tak go opisuie *Okol. tom: 3. fol. 248*, iam go trochę inaczey ułożony widział w Krakowie u OO Franciszkanow, kędy ieden z tego Domu kaplicę tam wykształtował. Tenże *Okolski* powiada, że ten herb nadany pewnemu Rycerzowi herbu Brodzic, albo raczey aukcya tylko do Oyczystego kleynotu przydana, a to iako się on domyśla, że ten Prusakow, małą garztką ludzi swoich, przy faworyzuiącey sobie nocy, y wyiskrzonemi gwiazdami do tego tryumfu sobie przyświecaiącey. Zowie się zaś Trzywdar, albo iako on tłumaczy *Tria in donum*.

Herbowni.

Burzyński *Jedwabiński* *Moczarski* *Rakowski* *Wyszyński*.

TRZY Xiężyce herb. Tym się niegdy herbem pieczętował Dyonizy, a po naszemu Dziwisz Biskup Poznański, ktory *według Długosza in Vit. Episcop. Posnan:* zszedł z tego świata w roku 1106, atoli że żadney Familii w Polszcze nie masz, ktoraby się tym kleynotem szczyciła, dla tego ani go tu nie kładę, ani opisuię.

TUCHOLKA herbu Korzbog w Pomorskim Woiewodztwie, przecięż niektorzy tego herbu Familianci, na hełmie nie kładą trzech pior strusich, ani karpia, ale tylko rękę zbroyną z mieczem zaniesioną. O starożytności Tucholkow świadczą Xięgi Tucholskie y Choynickie, iako mowi *Mſ. o Familiach Prusk:* Jakub Tucholka Sądowy Tucholski, poseł na Seym w roku 1618, ztamtąd Kommissarz zapisany w Konstytucyach na Trybunał Skarbowy Radomski, y w roku 1627, też obiedwie funkcye na sobie godnie piastował. Syn iego, albo wnuk Jan Piotr posłował na konwokacyą 1648, y znowu w roku 1653, zkąd stanął deputatem na Trybunał Radomski, *Constit. fol. 2, y 1662 fol. 5:* w roku 1659 z Seymu naznaczony do ratyfikacyi artykułu o Elblągu. W roku 1672 iuż Podkomorzym Malborskim, y Starostą Tucholskim będąc, poselską funkcyą na Seym utrzymywał, zkąd był uproszony do rewizyi Skarbu Koronnego, *Constit. fol. 13*, a w roku 1674 podpisał elekcyą Jana III, ten go wkrotce wyniosł na Kasztelanią Gdańską, na ktorey umarł w roku 1691, człowiek wielkiego rozsądku, ktorym gdy sobie estymacyą uczynił, zażywano go w rożnych przyiacielskich interessach, komplanacyach, kompromissach, sądach Kapturowych, gdzie zawsze słuszność, obrot, y braterski ku wszystkim affekt, znacznie się w nim wydawały: w Tucholskim Starostwie dwoie bractwa Szkaplerzowe y wprowadził y uposażył: złączył się był dożywotnie z Elżbietą Stroż (niewiem czy nie Strożże) z ktorey procz Jakuba młodo zmarłego, zostawił innych dwoch, Jana Franciszka, y Jana Kazimierza. *2do voto* poiął był Magdalenę Łyskowską, ale z nią żył bezpotomnie. Jan Franciszek Starosta Jasieniecki syn Kasztelana, poseł na koronacyą Augusta II, z pierwszey żony zpłodził sześć corek, Elżbietę *1mo voto* Niewieścińskiego Starosty Mławskiego, *2do voto* Wolskiego Podwoiewodzego Brzeskiego Kuiawskiego, Zofią *1mo voto* Czapskiego Podkomorzego Malborskiego, *2do* Stefana Garczyńskiego Kasztelana Gnieźnieńskiego, Katarzynę naprzod Jackowskiego, a potym Łaszewskiego: Czwartą Wilczewskiego, małżonki, piątą Barbarę, szostą Teofilę, y syna Ignacego, Starostę Jasienieckiego, *2do voto* Jan Franciszek Starosta poiął Rozrażewską, wdowę pozostałą po

po Smoguleckim Staroście Nakielskim. Jan Kazimierz drugi syn Kasztelana Gdańskiego, deputat na Trybunał Koronny z Malborskiego 1694, umarł młodo, dalsze o sobie nadzieie omyliwszy, wszedł był w kontrakty małżeńskie z Maryanną Czapską Kasztelanką Chełmińską, Piotra corką, z tey corki, Katarzyna dostała się w małżeństwo Marcinowi Lutomskiemu, Sądowemu Tucholskiemu. Elżbieta zakonnica S. Benedykta w Grudziądzu, y Maryanna, tyleż synow. Jozef, w Zakonie *Societ: JESU* rządził Collegia Kaliskie y Lubelskie, umarł 1742 w Choynicach. Sebastyan młodo wszedł do grobu, y Piotr Sędzia Ziemski Tucholski. N. brat rodzony Kasztelana Gdańskiego Sędzia Tucholski, zostawił syna Stanisława, ten z Bieganowskii czy z Biegańskiey miał syna ktory w szkołach umarł, y corki. N. Kanonik Lwowski.

TUCZAMPSKI herbu Prawdzic iednaż ich dzielnica z Łaszczami. Makary Tuczampski Rafailowicz Officyał Metropolity 1537 *Acta Castren. Leopol.* a potym Władyka Lwowski w roku 1548. Marcin Łaszcz Tuczampski, miał za sobą Niszczycką Kasztelankę Płocką, z tey był syn Samuel Kanonik Łucki, y Piotr, ktorego z Zofii Wilczopolskii syn Franciszek Jan, ale *sterilis*, y corka Elżbieta Żukowska, Marcin y Stanisław bracia Piotra, ale *steriles*, y siostra Jadwiga Olizarowa. *Geneal. Betzecki*. Paweł brat Marcina na początku położonego; obadwa ludzie rycerscy. Alexander Łaszcz Kasztelan Czerski, Starosta Chełmski 1578 podpisał *Infeudationem Regis Steph. in Ducatum Prussiæ*. Samuel Starosta Owrucki, *Okol. Russia Flor. fol. 123*. Anna z Tuczna Łaszczowa, Kasztelanowa Lędzka, na nasze Collegium Gdańskie dobroczynna, w roku 1680, była to Zygmunta Łaszcza małżonka.

TUCZKOWSKI herbu Suchekownaty w Xięstwie Litewskim. Jan Wasilewicz Tuczkowski, ktorego wspomina *Okolski*.

Tuczynski herb.

*KOło zegarowe, w ktorym Murzynka Panna ſtoi, w długiey do ſamey ziemi ſukni bez paſa, bez rąk, ramiona tylko trochę wyciągnione, warkocz u niey rozczochrany, na głowie niby kapeluſz Kardynalſki, a na hełmie korona, tak go opiſuią: *Młodzianowſki w kazaniach ſwoich fol. 385, Rutka in Mſ. fol. 202,* zkąd go ktoś tak rytmem Polſkim opiſał. Tu zegarowe koło, tu miaſto kompaſu Złota Panna, złotego więc czekamy czaſu, Rąkci nie ma, lecz nigdy, co wroży, nie minie, zawſze pokaże ſczęście na pierwſzey godzinie. Y znowu: Panieńſką głowę kapeluſz pokrył: bo tu zawſze nowe słońca goreią, zawſze honory, y wyiaśnioney fortuny ſplendory, palą Tuczyńſkich imię, więc ſię ſtała Murżynką Panna, bo iuż ogorżała od słońca fortun. Przecięż *Mſ. o Familiach Pruſkich* trochę odmienniey o tym herbie piſze, gdy powiada, że w kole zegarowym powinien bydź krzyż w modrym polu, a na hełmie Panna bez ręku w Kardynalſkim kapeluſzu, y to ſię zda bydź przyzwoitſza. Zkądby herb ten był nabyty, trudno zgadnąć, dla ſtarożytności iego, to tylko o tey familii wſpomnieni wzwyż autorowie twierdzą, że Tuczyńſcy od Xiążąt Pomorſkich idą, ktory Dom iedenże ieſt z Domem Witelliuſzow Rzymſkich, a Pomorſkie Xięſtwo, ieſcze im Karol Wielki Ceſarz Rzymſki przyſądził, ale o tym pewnieyſzą mieć każdy może informacyą z tego, co ſię indziey mowić będzie o Xiążętach Pomorſkich. W wieku czternaſtym od Narodzenia Chryſtuſa, iak ſię iuż ten Dom był rozrodził w Pomorſkiey Ziemi, ktorzy ſię przedtym tylko de Wedel piſali, z tego poznać, co *Długoſz o nich mowi w ſwoiey hiſtoryi:* bo naprzod *lib. 10 fol. 1.* pod rokiem 1370, wſpomina Haſſa de Wedel w te słowa: *Haſſo miles de Hucberihayn, filius Sonis de Wedel, Otonis Marchionis Brandeburgenſis Capitaneus,* Santok w Wielkieypolſzcze obległ, ktory nie maiąc ſił do wytrzymania potencyi iego, wkrotce mu ſię poddał. Y znowu pod rokiem 1379 *libr. 10. fol. 47.* piſze, że Januſz de Wedel, dziedzic na Tucznie, trzymał w zaſtawie Człopę (było to kiedyś Xięſtwo) od Jana Czarnkowſkiego Sędziego Ziemſkiego Pomorſkiego, y brata iego rodzonego Wincentego, z ktorey Człopy y Tuczna zebrawſzy znaczny komput ludzi do boiu, Ziemię Szczecińſką Xiążęciu Szwatoborzowi puſtoſzył, gdzie przydaie ten autor, ze ſiła Polakow na żołdzie woiennym trzymał. Ci potym Hrabiowie de Wedel, do Władyſława Jagełła Krola udawſzy ſię, wierność mu ſwoię poprzyſięgli y poddańſtwo, ale przez pakta z Krzyżakami w roku 1436, oddał ich Krzyżakom Jagełło, y z dobrami ich Nowy Wedel y Falkiemburg, y innemi w Marchii leżącemi ich dobrami, obwarowawſzy im iednak wprzod beſpieczeńſtwo życia y fortun u Krzyżakow. *O czym czytay liſt o pokoiu Brzeſkim u Łaſkiego w ſtatucie fol. 139. Czytay także u Kromera lib. 23. y Bielſki fol. 403,* że Jan Wedelſki, z Janem Czarnkowſkim Kaſztelanem Gnieżnieńſkim, mieli pod kommendą ſwoią pięć tyſięcy ludzi, na zaſłonę Wielkieypolſki od nieprzyiacioł w roku 1454. Tenże czy inſzy Jan de Wedel, Staroſta Wałecki, zamek tegoż mieyſca Krzyżakom poddał w roku 1460, *Biel. fol. 418. Cromer. lib. 24.* Jako zaś *Długoſz* namienia, uſtawiczna woyna między Xiążętami Szczecińſkiemi, Kaſzubſkiemi, Pomorſkiemi, Margrabiami Brandeburſkiemi, Hrabią z Nowogroda, Baronami, Wedelami, y Sczygliczami gorzała, tak dalece, że wſi, miaſteczka ich dziedziczne w perzynę poſzły. Ztąd gdy przez takie woienne rozruchy, fortuna ich drobnieć poczeła, iedni z Panow de Wedel rozrodzeni, w Danii oſiedli, ktorych Genealogią wypiſał *Hubners in Tabul. Geneal. tab. 15300.* Z tych ieden Woluntaryuſz kawalerſką sławą uięty, temi czaſy

ſy gdy to piſzę, pod Miaſtē Oran, w Afryce mężnie ſtawaiąc, wielkiego ſerca pochwałę, z kilku tam potyczek z Murżynami wynioſł. Drudzy po innych częściach świata, gniezdżić ſię poczeli, przecięż ci co w Pomeranii ſię zoſtali, tak ieſzcze w fortunę doſtatni byli, że według świadectwa *Hartman. in Repub. Pomer.* dwadzieścia y dziewięć ludzi iezdnych do boiu, powinni byli wyſtawić, *a Młodzian. loc. cit.* twierdzi, że od Tuczna aż do Sczecina, rozwlekłe ſzeroko Wedelow dziedzictwo było, kędy więcey, niż ſześćdzieſiąt miaſt murowanych, herby Wedelow na bramach ſwoich ieſzcze za iego czaſu miały.

Ci co w Pomorſkim Xięſtwie dziedziczyli na Tucznie, od tychże dobr piſać ſię Polſkim akcentem poczeli Tuczyńſkiemi, czego dowodem ieſt liſt Zygmunta I Krola Polſkiego, dany w roku 1528 *in Mſ. Petricov.* w ktorym ten Pan, Macieiowi de Wedel Tuczyńſkiemu (tak wyraźnie napiſano) po wyprowadzonych należytych inkwizycyach, daię świadectwo do Margrabi Brandeburſkiego y Xiążęcia Pomorſkiego, niewinność iego, y bez zakału wielkie cnoty zalecaiąc. W Krakowie zaś w kościele katedralnym, w kaplicy Tylickiego Biſkupa Krakowſkiego przy drzwiach na ołtarzu, z białego marmuru wyſtawionym od Jakuba de Wedel z Obornik (ſą te dobra w Wielkieypolſzcze) *Decretorum Doctore* w roku 1521, dwa herby iego położone widziałem, pierwſzy, Koło zegarowe zwyczaynie, iak w herbie Wedelow, drugi Gryf, znać że z Matki, *Mſ. o Familiach Pruſkich* namienia; że Tuczyńſka była za Mikołaiem Weiherem Woiewodą Chełmińſkim, pochowana w Chełmnie u OO Francıſzkanow koło roku 1640. N. za Rembowſkim. Jan de Wedel Tuczyńſki, Rotmiſtrz Pancerney chorągwi w kompucie woyſka 1658, z Czarneckim sławnym Woiownikiem ſiła w Olſacyi dokazywał. Krzyſztof rozumiem, że wnuk Macieia, o ktorym wyżey mowiłem: naprzod Kaſztelan Santocki, a potym Poznańſki, ktoremu tę pochwałę daie *Młodzianowſki*, że był Apoſtoł w świeckim życiu, y prawie odwagą, by y zdrowia ſwego przeciwko heretykom przy wierze świętey Senatorſki męczennik, z tey gorliwości Zakon *Societ. JESU* do Wałcza wprowadził y ufundował, a na Choynicką Rezydencyą był oſobliwiey dobroczynny, *Argentus de rebus ſociet. fol. 393. Pigłow. in Elog.* Mąż według wſzyſtkich zdania, ſumnienia pieſzczonego, w obradach publicznych nienadwerężonego, a co w nim do podziwienia było, przy takich przymiotach łaſki y natury, ſubmiſſya wielka; umarł, iak żył pobożnie w tych słowach: *Eia ergo Advocata noſtra.* Brat iego Piotr w młodym wieku świat pożegnał w roku 1590 w Brunsberdze, *Epicedia ded. Chriſt. Tuczyn.* Corka zaś Krzyſztofa, z Anny Firleiowny Woiewodzanki Krakowſkiey urodzona Maryanna, z Janem Sokołowſkim, Kaſztelanem Bydgoſkim, Staroſtą Radzieiowſkim, dożywotnie, złączona. Syn zaś Jędrzey Podkomorzy Inowrocławſki, częſta o nim wzmianka w Konſtytucyach Koronnych, iak to w roku 1633, kiedy poſłuiąc na Seym, Kommiſſarzem był delegowany do uſpokoienia pogranicznych dyfferencyi, między Wielkąpolſką, Slaſkiem y Margrabſtwem, *Conſtit. fol. 32, y znowu 1638, fol. 20,* do luſtracyi Bytowſkiego y Lemburſkiego powiatu. Miał za ſobą Maryannę Leſczyńſką Kanclerzankę Koronną y Generałownę Wielkopolſką, Wacława corkę, ztą gdy długo żył niepłodnie, Ociec iego iuż ſiedmdzieſiotoletni Starzec, ślubem ſię obowiązawſzy, peregrynował do Loretu, y nie darmo: bo krom ſynow trzech, tyleż z tey Leſczyńſkii zoſtało corek, z ktorych Katarzyna Tolibowſkiemu Kaſztelanowi Kamińſkiemu, *a 2do voto* za Staniſławem Smoſzewſkim, Kaſztelanem Santockim była.

Anna Zygmuntowi Łaſczowi Kaſztelanowi Łędzkiemu, dożywotnie poprzyſiężone; ta Anna żyiąc niepłodnie, Boga ſwey fortuny dziedzicem uczyniła, pewną ſummę, na fabrykę kościoła naſzego Gdańſkiego wyſypawſzy, *Annuæ Coll. Gedan. 1680.* Trzecia corka panieńſkie ſobie życie w Zakonie S. Benedykta w Poznanſkim klaſztorze obrała: pierwſza z nich w kościele Poznańſkim w roku 1687 pogrzebiona. Z ſynow tego Podkomorzego, ieden Każimierz, gdy ſobie po nim wiele Oyczyzna obiecywała, prędko zgaſł dwudzieſtego wtorego życia ſwego, ztym iednak świadectwem Spowiednika ſwego X. Młodzianowſkiego S. J. że niewinności na krzcie Swiętym wziętey, aż do oſtatniego tchu, życia ſwego dochował, fundował w dobrach ſwoich Bractwo S. Anioła Stroża, do ktorego Anielſki młodzian, miał oſobliwſze nabożeńſtwo. Za nim nie długo poſzedł drugi ſyn Podkomorzego Jan, Kanclerz y Kanonik Poznańſki, ten nie tylko ſiebie, ale y fortunę ſwoię chciał poświęcić Bogu, kiedy z Kazimierzem bratem ſwoim rodzonym pewną ſummę na fabrykę kościoła naſzego Poznańſkiego zapiſał, *Hiſt. Coll. Poſnan.* Staniſław Krzyſztof de Wedel na Tucznie y Zbąſzynie dziedzic, naprzod Stolnik Inowrocławſki, potym Kaſztelan Gnieźnieńſki y Staroſta Powidzki, ſyn trzeci Jędrzeia Podkomorzego, podczas Chocimſkiey wtorey, męſtwo ſię iego, na Turkow gwałtownie nacieraiącego, tak znacznie wydało, że teſz odwaga iego od Jana III Krola, a na ten czas tylko Hetmana Wielkiego, publicznie była pochwalona. Posłował na rożne Seymy, iako 1670, *Conſtit. fol. 26, y 1676 fol. 21, y 52.* Pan oſobliwiey był z Bogiem złączony, dla ktorego y krwi ſwoiey y fortuny nie żałował. W Zbąſzynie Bractwo ratowania duſz w czyſcu zoſtaiących, wprowadziwſzy y ufundowawſzy. Zona iego Konſtancya z Kolna Pruſimſka herbu Nałęcz, z niey zpłodził dwie corki, Maryannę, ta pierwſzym związkiem doſtała ſię w małżeńſtwo Jędrzeiowi Mycielſkiemu Chorążemu Poznańſkiemu, drugim związkiem Radońſkiemu Adamowi Staroście Inowłodzkiemu, y Annę, ta Jędrzeiowi Niemoiewſkiemu herbu Rolicz, Kaſztelanowi Bydgoſkiemu zaślubiona: ſynow także dwoch zoſtawił, z tych ieden młodo zniknął: drugi Jędrzey Staroſta Powidzki, wdowę pozoſtałą po Mycielſkim poiąwſzy, gdy żadnego z niey potomſtwa nie miał, chwałę Domu Tuczyńſkich de Wedel, zſobą wnioſł do grobu.

TUDOROWSKI herbu Tarnawa w Sendomirſkim Woiewodztwie. Mikołay Tudorowſki 1646, corka iego Elżbieta, brat Paweł. Zaś w Xięſtwie Litewſkim Tudorowſcy Hawſzewiczowie w herbie poprzek ſkładaią parę Jelcow, w czerwonym polu, złoty ieden, czyli żołty, a drugi biały, na hełmie trzy piora ſtruſie. Piotr Tudorowſki, miał za ſobą Zagorowſką, y z niey ſyna Michała w Sendomirſkim.

**TUKAŁO* w Wileńſkim Woiewodztwie. Mikołay Tukało 1648. Krzyſztof 1674. podpiſali elekcye krolewſkie.

**TUKALSKI.* Grzegorz Niezlubowicz Tukalſki w Pińſkim powiecie posłował w roku 1648, na konwokacyą ktorą też podpiſał.

**TULISZEWSKI* w Powiecie Lidzkim. Staniſław Tuliſzewſki 1674, podpiſał elekcyą Jana III.

TUŁKOWIECKI herbu Topor w Sendomirſkim Woiewodztwie. Czyli Tułkowſki. Z tych Tomaſz miał za ſobą Maryannę Lipicką Stolnikownę Sendomirſką, z niey ſyna Jana, y corek dwie, Annę Piotrowi Swirſkiemu, Zofią Kazimierzowi Skarbkowi zaślubione. Mikołay Tułkowſki Łowczy Rożańſki, poiął Juſtynę Marchocką Kaſztelankę Zarnowſką, z tey ſyna miał Gordyana, y corkę Wiktoryą. Adama żona Czyżewſka. Zofia Anna Tułkowſka była za Janem Kurdwanowſkim Podſędkiem Sendomirſkim.

**TUŁKOWSKI herbu Leliwa* w Łęczyckim Woiewodztwie.

**TUŁOWSKI* w Rawſkim Woiewodztwie. Mikołay Tułowſki deputowany do korrektury praw koronnych z Ziemi Sochaczewſkiey. Tenże podpiſał pacta conventa Władyſława IV. *Porządek Elekcyi fol: 20:* był to mąż uczony y w piorze gładki, Krzyſztof w powiecie Wołkowiſkim 1674, Jedrzey, Łukaſz y Staniſław 1632.

TUMALEWSKI herbu Radwan w Wielkieypolſzcze. Marcin *Magiſter artium Philoſophiæ Doctor*, Proboſzcz Sądecki.

**TUMBERGEROWIE herbu* takiego, iako y Giſſowie zażywaią, o ktorych mowiłem w drugim tomie. Są ci Tumbergerowie w Pruſiech, piſzą ſię z Noweywſi, także Taubnekierowie w Trumieyku, iedneyże dzielnicy z temi.

TUMIGRAŁA herbu Wczele. Mikołay Tumigrała, ktorego Siekowſkim zowią, Staroſta Brzeſki Kuiawſki w roku 1432, *Biel. fol. 340 Kromer lib: 20.*

TUPALSKI herbu Nałęcz w Wielkieypolſzcze. Są y w Xięſtwie Litewſkim Tupalſcy, ale niewiem czy tego herbu, Adam Tupalſki w Mińſkim 1632, Rafał Podczaſzy y Piſarż Grodzki Ośmiańſki 1674.

**TUPIK herbu Lubicz* w Nowogrodzkim Woiewodztwie, z tą iednak odmianą, że krzyża na barku podkowy nie noſzą. Staniſław Tupik w Zakonie *Societ: JESU* Teologii Doctor w Akademii Wilenſkiey. Są y w Trockim y w powiecie Wołkowiſkim, *Koiał: in Mſ.*

TUR herbu Korczak w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych N. Tur był Reimentarzem woyſk Litewſkich pod Orſą. N. Tur Cześnik Wileńſki, ſyn iego Alexander. Hieronim Podſędek Bracławſki, ſyn iego Michał Lew Tur na Lubaczach Miecznik Bracławſki. Troian 1632.

TUR herbu Kownia w Łęczyckim Woiewodztwie. Piotr de Tur Sędzia Łęczycki, w roku 1413 podpiſał przywiley Hrodelſki, *u Łaſkiego w ſtatut: fol: 127.* Jędrzey de Tur Sędzia Łęczycki, u tegoż podpiſał pokoy Brzeſki *fol. 140,* w roku 1436. Woyciech Tur dziedzic na Barankach Sekretarz krolewſki y Woyſki Brzeſki Litewſki, tu go położył *Okolſki,* ale ci co ſą w Brześciańſkim Woiewodztwie, y piſzą ſię na Barankach, ktore dwie mili ſą od Brześcia, inſzym ſię herbem pieczętuią, a nie Kownia, iakom widział w Brześciu to ieſt: ſą dwa od ſtrzał żelezce, tak z ſobą w iedno złączone, że ſię zdadzą bydz iedno, z ktorych iedno proſto do gory obrocone, drugie na doł, pole ſrebrne, na hełmie trzy piora ſtruſie. Z tych Alexander y Stefan Tur Zabacki 1648. Staniſław na Barankach, ktorego ſyn Stefan 1691, y tych ſtryieczni. Marcin Woyſki Brzeſki, Michał Miecznik Bracławſki 1674.

**TUR herbu łuk napięty. Koiał: in Mſ.* powiada, ze ſą inni Turowie w Bracławſkim, ktorzy łuku z ſtrzałą do gory wyciągnionego w herbie zazywaią.

**TURECKI.* Kiedyś ten Dom kwitnął na Podolu, iako ſię poznać może ż Xiąg Grodzkich Kamienieckich w roku 1588 kędy ſię Strzemeſcy z Tureckiemi, o wieś Faſowce rozpierali. Barbara Turecka była ża Janem Strzemeſkim koło roku 1489. Mikołay, ktorego corka była za Macieiem Strzemeſkim koło roku 1560. *Okol. tom. 1. fol. 447.* piſze o Tureckim, że od Szumlańſkiego zabity. Byli y Turczynowiczowie czy Turzeninowie, z ktorych Piotr Ziemianin Wołyńſki 1528 *Metryka Wołyńſka*, a drugi Dworzanin krolewſki tegoż roku iezdził z poſłem do Moſkwy. Turczynowie y Turkiewiczowie w Zmudzi 1621. Stefan Turecki, miał za ſobą Ludowikę Giedzińſką, wdowę po Krępſkim.

TURKOWIECKI herbu Gozdawa w Bełſkim Woiewodztwie.

*TURKUL *herbu Ostoia*, hełm iednak u nich odmienny: bo tam rękę noszą, niby na koronie leżącą, po ramię ią widać, w lewą tarczy palcami obroconą, na drzewcu na doł, niby zawoy Turecki trzymaiącą, tak go odmalowany widziałem na przywileiu Jana III Krola, danym Bazylemu Turkułowi, z nobilitacyą, na Seymie iego koronacyi, w roku 1676, gdzie o nim tak mowią. *Vir præclarîs facinoribûs præcipuè verò bellica laude insignis; inusitatæ virtutis fidei & constantiæ in Nos & Rempub: ductu & exemplo Stephani Patru Palatini Moldaviæ, omnium arcanorum & secretorum Rempubl: nostram concernentium, dexter ac fidelis ad Nos ablegatus, qui relictîs omnibûs fortunîs suis, partes Nostras Regias secutus est.* Tego tedy Bazylego zostały dwie corki, Alexandra Sawicka y Zofia Tańska z Kosmidru. Synow także dwoch, Jędrzey Turkuł Rotmistr krolewski *sterilis*, y Konstantyn Porucznik, Starosta Czernieiowski, zpłodził corki trzy, Katarzynę Stefana Ustrzyckiego, Maryannę Michała Popiela, Porucznika, Helenę Antoniego Gumowskiego, małżonki, y synow piąciu, Bazylego Starostę Czernieiowskiego, Podwoiewodzego Lwowskiego, tego z Elżbiety Zielonczanki dzieci, Jan y Anna. Eliasza Starostę Bachtyńskiego, Rotmistrza, tegoż z Tekli Wężykowny Pisarzowny Wieluńskiey syn Konstantyn. Joachima Stolnika Czerniechowskiego, Jerzego Miecznika Kołomyiskiego y Piotra.

*TURŁAY *herbu Jastrzębiec*, ale z tą odmianą, że nad podkową kładą trzy gwiazdy, iedna podle drugiey, a na hełmie trzy piora strusie. Są w Trockim Woiewodztwie. Bazyli Turłay w roku 1399, był w bitwie z Tatary nad Orszlą rzeką. Siemion Turłay z Giedroycowny, poległ w bitwie z Tatarami pod Kiiowem, kedy nasi Tatarow dwadzieścia y cztery tysiące zbili, a więźniow siła odbili w roku 1527. Jakub z Macieiem Gedroyciem iezdził w poselstwie do Iwana Wasilewicza Kniazia Moskiewskiego, z listem bez tytułow Carskich 1550. Mikołay Cześnik Parnawski, żołnierz sławny 1604 w bitwie pod Dynamentem, w roku 1609 pod Białym Kamieniem porucznikował za Janusza Kiszki. Jozef Dworzanin Krola Stefana, z Bazylim Łopuńskim iezdził do Moskwy, woynę wypowiadaiąc w roku 1379, synowie iego, Stanisław, Jan y Adam. Stanisław z Bychowcowny urodzony, Podczaszy Trocki, miał syna Pawła, ktory w roku 1659 wstąpił do Zakonu *Societatis JESU*. Jan w Powiecie Kowieńskim odważny żołnierz pod Kircholmem, żona iego Stogniewowna. Adam brat iego Horodniczy Trocki, pod Chocimem mężnie stawał przeciwko Turkom, poiął Suchodolską, syn iego z niey Samuel Sędzia Grodzki Kowieński, potym Podwoiewodzy Trocki, poseł z Kowna na konwokacyą y na inne Seymy kilka razy, *Constit. 1676 fol. 17*, deputatem na Trybunał Litewski po dwa kroć, z Kuczborskii synowie iego, Piotr, Władysław, Alexander, Jędrzey, Karol y Michał, z tych Piotr y Alexander młodo pomarli. N. Turłay miał za sobą Teodorę Gruzewską Podkomorzankę Zmudzką, wdowę po Zygmuncie Stryieńskim Cześniku Trockim. Władysław Pisarz Grodzki Trocki, iest iego w druku Xiążka pod tytułem, *Corona Australis in polo Poloniæ inter tergemina diademata, augustissima constellatione refulgens, sive Serenissimarum è stirpe Austriaca Reginarum Poloniæ immortales virtutes, ethicis, politicis, historicis observationibus, propositæ Vilnæ 1705. in 4to.*

*TURNO w Poznańskim Woiewodztwie. Jan Kazimierz Turno z Matki Arcemberskii urodzony, Woyski Kaliski (z ktorey też były y siostry iego iedna za Tarnowskim, druga za Kleyną herbu Wilcza głowa) miał za sobą Łakińską herbu Pelikan, z tey zpłodził piąciu synow, Zygmunta Pułkownika y Generała Adjutanta krolewskiego, Sczepana Hieronima Opata Przemęckiego y Koad-

Koadjutora Wągrowieckiego, Antoniego, Dworzanina krolewskiego, Macieia Jezuitę, y Jana.

*TURNOWSKI. N. Turnowski z Woiewodztwa Witebskiego poseł na Seym 1613, z tamtąd deputat na Trybunał fiszkalny, *Constit: fol: 8.*

*TUROBOYSKI *herbu Bończa* w Woiewodztwie Rawskim. Walentyn y Mikołay Turoboyscy 1674. Walentyn Kanonik Krakowski, wieś Podskarbice na konwent w Rawie dla edukacyi Szlacheckich dzieci w szkołach zapisał, synowie iego Stefan 1692. Są y Turobolscy z Turobola, z ktorych Jana, mężnego na Tatarow y Kozakow woiownika zwarłego 1650, nadgrobek z Miechowskiego kościoła wypisał *Starowol: in Monum:* Achacy Skarbnik Bielski 1670. Michał y Chryzostom Turoboyscy w Poznańskim 1697, Stefan w Czerskim.

*TUROWSKI *herbu Roch 2do.* Marcin Turowski Podsędek Czerski w roku 1458, na liście Bolesława Xiążęcia Mazowieckiego, *Statut Masov: fol: 68 y 1453, fol. 98*, Mikołay Turowski Podstarości Czerski Poborca 1613 y 1619, *Uniwer. Pobor.* Jan Pisarz Ziemski Czerski, ktoremu dla zgrzybiałey starości Surrogata naznaczono z Seymu 1634 *Constit. fol. 13.* Jozef z matki takze Turowskii urodzony 1693. Woyciech, Krzysztof y Adam w Czerskim 1697. Gabryel w Sieradzkim.

TURSKI *herbu Dołęga* w Mławskim. N. Opat Pepliński *Paproc. Ogrod. fol. 221.* N. Chorąży Łęczycki, ktorego synowie Alexander y Stanisław 1674. Bonawentura Zakonu S. Franciszka Reformat, y między pierwszemi o Reformę staraiącemi się w Polsce wielki zelant, dla czego do Rzymu z inszemi chodził.

TURSKI *herbu Gryff* w Woiewodztwie Sendomirskim, Woyciecha Turskiego Kustosza Krakowskiego tego herbu wspomina *z Długosza Nakiel. w Miechow. fol. 138*, w roku 1270. Erazm, Woyciech y Michał w Ziemi Mielnickiey 1674 Jozef Podstoli Mścisławski. Elżbieta była za Stanisławem Podleskim.

TURSKI *herbu Rogala.* Szymon Turski tego herbu, Proboscz Miechowski, umarł 1610, nabożny szczegulniey do Ukrzyżowanego Chrystusa, fabryki klasztoru Miechowskiego dokończył, wieżą iuż upadaiącą dźwignął, na ubogich miłosierny, *Nakiel. Miechow. fol. 849, Paprocki o herb. fol. 556* powiada o nim, że będąc Plebanem w Łukowie, Mansyonaryą fundował, nadawszy summę pieniężną z wysługi swoiey pewną, zpuścił potym tę Plebanią, został Miechowitą, z tego poznać błąd iawny *Okolski tom. 3. fol. 264*, ktory herb Turskich osobliwszy kładzie, y dorozumiewa się, że nabyty na woynie Pruskiey z Krzyżakami, bo to w samey rzeczy, nic inszego nie iest, tylko że ten Szymon do Oyczystego swego herbu Rogala, zostawszy Miechowitą albo Zakonnikiem Bożogrobskim, a oraz Proboszczem tam bądąc, przydał y we śrzodku rogow ułożył, herb zwyczayny Miechowitom, to iest dwa krzyze, ale pewnie żaden Turski w Polsce, tym kształtem ułożonego herbu nie nosi. Maciey Turski Woyski Łukowski, pierwszy przez Konstytucyą Seymu 1653 naznaczony: bo ich przedtym nie było. *Constit. fol. 25.* N. Turska była za Franciszkiem Dąbskim.

TURZANSKI *herbu Grzymała* na krainie, y w Brzeskim Kuiawskim Woiewodztwie y na Rusi. Michał Turzański Podstoli Zydaczowski, Sędzia Kapturowy Lwowski 1733. Piotr Sędzia Ziemski Lwowski. Stanisław miał syna Piotra Kanonika Poznańskiego. Jan Starosta Hadziacki, żona iego Jadwiga Konstancya Choynacka, ktora była przedtym za Grabią, a potym za Bandrowskim Pisarzem Sanockim. Z pierwszą miał syna Dominikana y corkę Ma-

ryannę, ktorą wydał za Kazimierza Gołkowſkiego, Łowczego Czerniechowſkiego, tegoż ſynowica była za Antonim Gołkowſkim, druga za Alexandrem Nagurſkim. Franciſzek w Woiewodztwie Sendomirſkim 1697.

*TURZNICKI *herbu Oſtoia*, piſzą ſię z Turznic pod Radzyniem, o czym świadczy Epitaphium na proporcu w Chełmnie w kościele OO Franciſzkanow, temi słowy: *Adamus Turznicki Chriſtophori filius, vir & religionis catholicæ ſtudioſiſſimus, & inſigni pietate, fide, juſtitia, morum integritate, reliquisq; præclariſſimarum virtutum ornamentis præditus, ac ob id ubiq; clarus, obiit 1602*, procz Ostoi ſą te herby, Dąbrowa, Orle nogi, y Tarnawa.

*TURZO *herb ich tak opiſuię*. Poł Lwa w koronie w prawą tarczy wyſkakuiącego, z ięzykiem wywieſzonym, z ogonem zadartym, a przedniemi łapami iak do biegu zanieſionemi, to na gorze; pod linią zaś, ktora wſzerz pole tarczy dzieli, ſą trzy roże tak ułożone, że dwie podle ſiebie rzędem idą, a trzecia pod niemi, nad hełmem korona, y z niey takiż Lew wypada, iako ſię wyżey mowiło. Takem go widział w Krakowie w rynku u Panny Maryi na pawimencie przed ołtarzem Nayś: Sakramentu, ale litery przy nim iuż cale były wytarte. Poſpoliciey autorowie powiadaią o tych Turzach, że to Dom Węgierſki, atoli, że y w Polſzcze naſzey kiedyś ſię gniezdzili, poznać to z nadgrobkow ich w Krakowie, *to z Paproc: o herb. fol. 701*, gdzie ten autor, rachuiąc od roku 1363, aż do roku 1580, wſzyſtkich Prezydentow miaſta Krakowſkiego, w roku 1477 powiada, że był Jan Turzo; w roku 1479 Jerzy Turżo, w roku 1510 Jerzy Turżo, ſyn dopiero wſpomnionego. Poświadcza *Cureus in Annal. Sileſiæ fol. 288, y Henelius in Vitis Epiſcop. Vratisl.* przyznaie, że Jan Turżo rodem Węgrzyn, zabrawſzy wielkie pieniądze, z Gor metalowych, w Krakowie oſiadł, y tytułu Hrabi doſtał, zpłodził tamże ſynow tych, Jana Turżo Biſkupa Wrocławſkiego na Sląſku, ten Dziekanem ieſzcze będąc tegoż mieyſca, za Koadjutora przydany Janowi Roth, iuż w leciech podeſzłemu, po ktorego ześciu w roku 1506, wziął Infułę Wrocławſką, ktorą y z życiem złożył w roku 1520. Był to Biſkup, dobroci, łaſkawości wielkiey, w mądrych ſię kochaiący, y ſam uczony. Elżbietę ſioſtrę Zygmunta I Krola Polſkiego, złączył z Fryderykiem Xiążęciem Legnickim, Synody dwa dyecezańſkie zakończywſzy, na nich niektore prawa uſtanowił. Całego Sląſka rządy powierzone mu były, gdzie do roku 1509, z wſzyſtkich ukontentowaniem tę funkcyą piaſtował. Drugi ſyn Jana Staniſław, Biſkup Ołomuniecki, Erazma Roterodama oſobliwſzy przyiaciel, co poznać z liſtow ich wzaiemnie do ſiebie danych, *lib. 17. Epiſtol. Eraſmi fol. 533 y 537, y 687, y lib. 27 fol. 1103, y 1105.* Trzeci Jerzy, *Camerarius Montium Ungariæ.* Czwarty Alexander *de Betleem Salva, Prorex Ungariæ*, niewiem czy nie raczey miałoby bydź Alexy, (a nie Alexander) *Regiorum Cubiculariorum Magiſter*, ktoremu w roku 1518 *dedicavit carmen ſuum Valentinus Eckius* w roku 1327, że w Polſzcze mięſzkał, dochodzę z liſtu *Erazma Roterodama lib. 19 fol. 655*, piſanego do Antonina Medyka u Biſkupa Krakowſkiego. Inni z tego Domu, naywyżſze w Węgrzech dygnitarſtwa piaſtowali, co poznać w tych autorach, *Balthaſ. Exner Pöém. Miſcellan. l. 8 fol. 337. Iſtvanſius Hiſtor. Ungar. lib. 38 y Geneal. tego Domu u Sommersberg. tom. 2do.* Staniſław miał za ſobą Annę Czoborownę, ktora po iego ześciu, poſzła za Michała Hrabię Tarnowſkiego, Kaſztelana Woynickiego.

*TUSZOWSKI *herbu Srzeniawa.* Walentyn Tuſzowſki, Kanonik Łucki, Deputat na Trybunał Koronny 1694, *jeſt iego wierſz polſki w druku pod tytułem: Wieniec godowy.*

*TUSZYNSKI *herbu Nałęcz.* Konſtantyn Tuſzyńſki Staroſta Cudnowſki, miał za ſobą Zofią Blinowſką, ſyna z nią Felicyana. Felicyan y Konſtantyn Drobyſzowie Tuſzynſcy bracia rodzeni 1700. Felicyan miał za ſobą Ewę Skotnicką Chorążankę Zakroczymſką, corek trzy, Annę, Maryannę, y Julianę.

TWARDOST *herb:* powinno bydź ſerce ſzachowane w polu czerwonym, tak go opiſuią, *Paproc: w Gniazdzie fol: 1122, y o herb. fol. 577, Okol. tom. 3 fol. 246, y fol. 357*, ktory powiada, że ten herb nadany Rycerzowi Twardoſt nazwanemu, a to z tey racyi, że był nieużyty nieprzyiacielowi. Ale że ſię żadna, ile wiedzieć mogę, w Polſzcze familia, nim nie pieczętuie, dla tego tu iego abryſſu nie kladę.

*TWARDOWSKI *herbu Ogończyk* w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Skrzypna. Jan Twardowſki Kanonik Poznańſki, poſeł do Papieża. *Długoſſ in Vitis Epiſc. Poſn.* Wawrzyniec miał za ſobą Barbarę Kowalſką koło roku 1550. Jędrzey Zupnik Bydgoſki, poſeł z Woiewodztwa Kaliſkiego na Seym 1653, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 21, y 1638 fol. 21*, y w roku 1641 Kommiſſarzem zapiſany do ułacnienia pogranicznych dyfferencyi między Wielką Polſką, Sląſkiem y Margrabſtwem Brandeburſkim, *Conſtit. fol. 19, y 1643 fol: 17, y 19*, y na konwokacyą 1648. Woyciech Podſtarości Grodzki Malborſki, dobra Grzymały w Woiewodztwie Malborſkim w roku 1638 przedał, *Hiſtor. Reſident. Mariæburg.* Zygmunt Surrogator Grodzki Poznańſki 1650, tenże ſam podobno był oraz y Cześnikiem Poznańſkim, miał za ſobą Szołdrſką Kaſztelankę Biechowſką, ſynowicę Biſkupa Poznańſkiego, z tey corka Joanna doſtała ſię w małżeńſtwo Rafałowi Obiezierſkiemu Zupnikowi Woiewodztw Wielkopolſkich. Alexander Burgrabia Poznańſki. N. miał za ſobą Zofią Kierſką, N. Ludowikę Kazimirę Hazownę. Maciey Piſarz Grodzki Kaliſki, deputat na Trybunał Koronny 1694, potym Surrogator Kaliſki, żona iego Zofia Reiowna, z tey dway ſynowie: Zygmunt y Jan. Samuel z Skrzypna Twardowſki, w Oyczyſtym wierſzu dziwnie gładki, dowodem ſą niektore iego piſma w druku. 1mo. *Woyna domowa: w ktorey od roku 1648 wſzyſtkie rewolucye, aż do pacyfikacyi przez pakta Oliwſkie opiſał in fol. 1681, w Kaliſzu opus poſthumum.* 2do. *Legacya Krzyſztofa Xcia Zbarazkiego poſła w roku 1621 do Porty Otomańſkiey, wierſzem opiſana, in 4to Vilnæ 1706, a przedtym w Krakowie 1639 in 4to.* 3tio. *Miſcellanea Selecta*, w ktorych ſą niektore Panegiryki, iako to Władyſławowi IV Krolowi, Alexandrowi Karolowi bratu iego, y niektorym Senatorom Polſkim, w Kaliſzu 1681 in 4to. *Hoppius in Schediaſmate fol. 31* powiada o nim, że życie Władyſława IV Krola y dzieła iego wierſzem Polſkim opiſał y do druku podał *w Leſznie 1650 in fol.* ale tak rozumiem, że to toż ieſt ſamo, co *in Miſcellaneis.* Także powiada, że naprzod woynę Kozacką 1648 y 1649, wydał *w Krakowie in fol. 1660*, tę zaś woynę Kozacką, ktora tlała w roku 1651 wydał *w Leſznie in 4to.*

TWERBUS *herbu Oſorya* w Xięſtwie Litewſkim, *Stryik. Papr. Okol.*

*TWORKOWSKI. Staniſław Tworkowſki w Woiewodztwie Podlaſkim podpiſał elekcyą Władyſława czwartego. Staniſkaw w Zakonie naſzym życie ſkończył w Jarosławiu 1728.

TWOROWSKI *herbu Pilawa*, niegdy ſię w Sieradzkim gniezdzili, a potym w Podolſkim, iednaż ich dzielnica z Moſkorzewſkiemi. Jan z Tworowa w roku 1419 podpiſał pewną tranſakcyą *u Paproc. o herb. fol. 194.* Jędrzey miał za ſoba Barbarę Strzemeſką. Jan Tworowſki naprzod Kaſztelan Kamieniecki 1540, a potym Woiewoda Podlaſki, Hetman Nadworny, Staroſta Trembowolſki, umarł 1547, co wypiſał z nadgrobku iego w Buczaczu, *Okolſki:* for-

tunny to był y wielkiego ſerca Woiownik, przyznaie mu to *Starowol: in Bellator. Sarmat.* kędy o nim tak mowi: *ſub Conſtantino Oſtrogio rudimenta militiæ auſpicatus, formâ & fortitudinem egregiam, ingenium præcellens, benevolentiam ſingularem, conciliandæq́, hominum gratiæ, ac promerendi amoris, mirum & efficax ſtudium à natura habuit, ac propterea cunctis gratus, etiam Ducum ipſorum promeruerat amorem, præcipuè Nicolai Kamienieccii, Palatini Cracovienſis, Exercituum Generalis, cum in Valachiam contra Bohdanum Palatinum iret: Legionis ſiquidem ab illo legatus factus, in primo congreſſu Turcica phalange unico impetu fugata, & ſuæ fortitudinis egregium ſpecimen cunctis exhibuit, & toti exercitui ad victoriam conſequendam animum fecit. Iterumq́; eidem Bohdano, cum Tartari Valachiam invaſiſſent, cum Stanislao Lanckoronio, ſubſidio miſſus, hoſtem frequenter cæſum, in deſerta pepulit, & re proſperè geſta, cum ſignis & captivis ad Regem rediît. In Podolia verò excubias agens, Tartaros ad Trembovliam, maxima vi irruentes cum 40 modo equitibus, fortiſſimè repulit, diem integram cum illis præliatus, quorum duo millia fuerunt, tandem acceptis à Buczaccio ſeptingentis equitibus ad Międziboziam uſq́; perſecutus eos, magna clade affecit, atq́; denuo ad Trembovliam anno 1516, & ad Podhaieciam, maſculè adortus, octingentos ibi, hìc quingentos occidit, multiſq́; aliis in locis Patriæ operam præſtitit.* Co zaś piſzą *Stryikow. fol. 718 y Biel. fol. 514,* że od tego czaſu, gdy ten Jan zwycięſko pogromił Wołochy w roku 1509, Polacy dzień czwarty Października, to ieſt S. Franciſzka Aſſyiſkiego, ktorego dnia ta batalia była, święcić poczeli, to niewiem iak ſię utrzyma: bo naprzod Sixtus IV poſtanowił to Swięto ieſzcze w roku 1475, *a według Damalewicza in Vitis Epiſc. Cujav. fol. 342* na Synodzie Prowincyalnym Łęczyckim przyieli tę Polacy uſtawę Papieſką. Potym, za coż tylko w Wielkieypolſzcze to święto] święcą, a nie w Małeypolſzcze, albo na Ruſi. Miał za ſobą Woiewoda Buczacką herbu Abdank oſtatnią dziedziczkę z tego Domu, ſioſtra to muſiała bydź Jakuba Buczackiego Biſkupa Płockiego, z ktorą gdy ſię obſzerna fortuna w Dom Tworowſkich zlała, ſynowie z niey zpłodzeni Mikoały y Jan, iuż ſię y Buczackiemi y Tworowſkiemi piſali, iakom mowił *w tomie pierwſzym fol. 218. Paproc. o herb. fol. 405* namienia, ze w roku 1581 pod Bielawſkiego Rotmiſtrza chorągwią, dway Turowſcy, zſiadſzy z koni, pieſzo pod Pſkowem ſzli do ſzturmu.

**TWORZYANSKI herbu Abdank* w Poznańſkim Woiewodztwie. N. Tworzyańſki mąż waleczny, pod Tczewem za Stefana ieſzcze Krola raniony, y w Moſkiewſkich iednak wſzyſtkich za tegoż Krola mężnie ſtawał kampaniach, za Zygmunta zaś III pod Krakowem, Guzowem y indziey, zycie ſwoie nie raz na ſzańc wyſtawił. N. Podſtaroſci Spiſki umarł 1674, żona iego Barbara. Franciſzek z Seymu 1670 Kommiſſarzem zapiſany do granicznych kłotni od Sląſka, *Conſtit. fol. 26.* Piotr y Jan Skarbnik Krakowſki 1704. Jan, Kaſztelan Przemęcki temi czaſy.

**TYCZYNSKI.* N. Tyczyńſka Hieronima Stano Woyſkiego Sanockiego małżonka, *Okol. tom. 2. fol. 52.* Jerzy Tyczyńſki *Camerarius Apoſtolicus & Regis Poloniæ Stephani apud Sedem Apoſtolicam Reſidens.*

TYLICKI herbu Lubicz. Wargocki in Apologia contra Luter. powiada, że niegdy Tyliccy, w Dobrzyńſkiey Ziemi dziedziczyli, na dobrach: Kościelne Wielkie, nazwanych, zkąd też przedtym nie inaczey ich tytułowano, tylko Wielicki, ale gdy dziad Piotra Biſkupa Krakowſkiego mąż rycerſki woynę traktuiąc, nie małym koſztem Oyczyſtey fortuny nadwerężył, przyſzło do tego, że muſiał te dobra zprzedać, a innych w Pruſiech nabył Tylice nazwanych, od ktorych y on Tylickim zawołany. Bartłomiey Tylicki Kaſztelan Brzeſki

Kuia-

Kuiawſki, Rogozińſki, Człuchowſki Staroſta, ſiedmdzieſiąt lat y dwie bezżennie przepędziwſzy, umarł 1615 w Toruniu u OO Dominikanow pochowany, kędy *według Mſ. o Famil. Pruſkich,* mieli ſwoię kaplicę. Ten Bartłomiey w Tylicach zamek wyſtawił. *Hiſtor. Poſſel. fol. 285:* myli ſię tedy *Okolſki,* gdy go Kaliſkim Kaſztelanem uczynił: bo nadgrobek iego tego mu honoru nie daie, iam też położył w pierwſzym tomie Mikołaia Tylickiego Kaſztelanem Kaliſkim, ale to zda mi ſię był Wielicki, iedneyże dzielnicy z Tylickiemi, iako ſię wyżey mowiło. Jakub brat rodzony Bartłomieia, Cześnik Kaliſki, ten z Anny Zielińſkii herbu Swinka, urodzoney z Oyca Tomaſza y z Doroty Mielżynſkii, ſioſtry dwoch Kaſztelanow Gnieźnieńſkich, zpłodził ſyna Adama Dworzanina krolewſkiego, ale ten wieku ſwego 19, w roku 1613 poſtrzelony trefunkiem y zabity, w Toruniu z nadgrobkiem leży; corek zaś z teyże Zielińſkii pięć zoſtawił Jakub, Dorotę żakonnicę w Chełmińſkim klaſztorze, Jadwigę Jędrzeia Kretkowſkiego, Kaſztelana Brzeſkiego Kuiawſkiego, iak pobożnością, tak rozſądkiem prawie nad ſtan ſwoy głęboko zaleconą, Zofią Jerżego Tomickiego, o ktorey niżey mowić ſię będzie, Annę Woyciecha Glembockiego Podczaſzego Kaliſkiego, Martę Jana Kretkowſkiego Woiewodzica Brzeſkiego Kuiawſkiego, małżonki.

Piotr trzeci ich brat (wſzyſtkie te dzieci były zpłodzone z Oyca Jędrzeia Tylickiego Matki Jadwigi Bielſkii, iam gdzieś czytał, że po Jędrzeia Tylickiego śmierci pozoſtała żona, ponowiła śluby z Mikołaiem Komorſkim) y lubo fortunki drobnieyſzey, przecięż przy ſwoiey applikacyi do naywyżſzych godności wygorował: a co w nim dziwnieyſza, że iako poſpoliciey o nim *Treterus, Damalewicz y Starowolſki* piſzą, cudzych kraiow ani widział, Filozofii, Teologii, Juriſprudencyi ani ſkoſztował, w ſamych tylko Krakowſkiey Akademii ſzkołach, y to tylko *in humanioribus literis,* dowcip ſwoy polerował, przecięż, w tę potym uroſł u Krolow Polſkich o ſobie opinią, że na niego by też naygwałtownieyſze tey Oyczyzny intereſſa, beſpiecznie ſpuścić mogli, a iako o nim *Lubien: in Baran: in Vitis Epiſc. Ploc. fol. 384* mowi: *Id privatô ſtudiô fuerat conſecutus; ut elegantiâ tam Polonici, quàm Latini ſtyli polleret, ac in Senatu molli quodam & temperato ſermone, citra cujusquam offenſam, ſenſum animi ſui explicare ſciret.* Ze ſzkoł do kancellaryi koronney ſię udał, y tam naprzod przy Myſzkowſkim, a potym przy Zamoyſkim, gdy go y piora gładkość, y wymowy przyiemność, y obrot naturalny zalecały, ale naywięcey przy dworze krolewſkim cnota, ſkromność y uniżoność, wziął Kanonią Poznańſką, do tey przydano mu Proboſtwo Gnieźnieńſkie; Kanonie, Krakowſką y Warmińſką, Sekretaryą Koronną, Referendaryą, aż też y Infułę Chełmińſką z pieczęcią mnieyſzą koronną: tak go wyniożſzy Krol Zygmunt, zaraz go ſwoiey do Szwecyi podroży chciał mieć towarzyſzem, kędy on y radą y ſercem wielkim honor Majeſtatu Polſkiego y dobro krolewſkie dzwigał, nadgrodził mu to wkrotce Zygmunt, gdy go na wakuiące Biſkupſtwo Warmińſkie poſunął, a ſtany Koronne dyſpenſowały go zgodnie, żeby ſię Pieczętarſtwo koronne, przy Warmińſkiey Infule w iego ręku pomieścić mogło. Cztery lata nie zupełne wyſzły, gdy go z łaſki Krolewſkiey, ani zachodzącego o to, ani proſzącego, Biſkupſtwem Kuiawſkim, a oraz Proboſtwem Miechowſkim uczczono, aż też y na Krakowſką, na ktorey życia tego śmiertelnego kreſu dopędził w roku 1616, wieku ſwego 73. Wſzyſcy mu to z chęcią przyznaią, że był Paſterz bez przyſady, Senator Oyczyznę kochaiący: znaydzieſz *u Nakielſkiego w Miechow: fol: 807* liſt Klemenſa VIII Papieża, pochwałami iego zagęſzczony, kędy między inſzemi

 to czy-

to czytać: *ſemper ita exiſtimavimus, & fidelem illum Tuæ Majeſtatis adminiſtrum, & dignum Antiſtitem, qui in utroq; munere integrè & prudenter, & multo cum fidei Catholicæ zelo obeundo, cum Dei gloria, Reipublicæ præclarè inſerviat.* Nie tylko od chciwości na pieniądze daleki, ale też ich ſczodrze na ubogich ſzafuiący. Dał mu był Krol pewne dobra po ześciu znacznego człowieka *Caduco jure* na ſiebie zlane, ale Piotr, żeby był y ſuſpicyi o ſobie łakomſtwa uſzedł, też ſamę fortunę złożył w ręce inſzym, ktorzy do tego nie zdali ſię cale należeć. A ieżdżąc z Zygmuntem III do Szwecyi, nie tylko że tam wſzyſtkie ſwoie rzeczy od Szwedow zabrane ſtracił, ale też Szyper znaczną mu ſummę pienięźną zkorzyścił: tak ze wſzyſtkiego ogołocony Tylicki, tę ſwoię niedolą cale heroicznym ſercem Panu Bogu oddał: w tym nad nadzieię wſzyſtkich, morze Baltyckie, wiatrami y falami rozkołyſane, gdy inne okręty Szwedzkie po rożnych kątach rozpędziło, ten ſam tylko okręt, na ktorym był winowayca Szyper, do portu pode Gdańſk wepchneło, zkąd nie prędzey puſczony, aż ſzkodę zupełnie Biſkupowi nadgrodził, Piotr zaś wſzyſtkę tę ſummę, nic ſobie nie zoſtawiwſzy, zaraz na ubogich rozdał. OO Bonifratrom Krakowſkim na chorych dzieſięć tyſięcy naznaczył, od ktorych prowizyą im coroczną kapituła Krakowſka oddaie. OO Karmelitom Boſym tamże ſiła dopomogł ſczodrą ręką do fabryki kościoła *Cieſnow. w życiu S. Jana Bożego. Pruſcz in deſcrip. Crac.* Kościoł katedralny Krakowſki, po części z oſtatniey iego woli ozdobiony, na co, y na funduſz za duſzę ſwoię, bliſko czternaście tyſięcy naznaczył. Kościoł w Miaſteczku Kowalu, kędy ſię rodził w Woiewodztwie Brzeſkim Kuiawſkim wymurował z fundamentu, z wieżą y dwiema poboczniemi kaplicami, na cześć SS. Męczenniczek, Doroty y Małgorzaty, Plebana y inſzych kapłanow przy nim oſadził y w dochody opatrzył, Kantora, Bakałarza, Organiſtę, Zakryſtę do tegoż Domu Bożego, co rocznym prowentem opatrzył, na reparacyą iego pewny funduſz uczynił. Na Oratora Akademii Krakowſkiey dzieſięć tyſięcy wyliczyć kazał: a Burſie Pauperum, kędy ſię z młodu w naukach ćwiczyć zaczął, dwa tyſiące, krom tego, Szpitalom, klaſztorom, kościołom ſiła rozdać kazał umieraiąc, luboć y poki żył co rok ich znacznemi iałmużnami opatrował. Swoiey o wiarę gorliwości dał dowod, kiedy kilka kościołow z rąk dyſſydenckich windykował, ale oſobliwie w Toruniu. Do tego tam iuż przyſzło było, że poł kościoła, kędy Epiſtołę Xiądz czyta, tylko katolicy mieli, a drugą połowę, gdzie Ewangelią, heretycy; kazanie o godzinie ſiodmey rano katolickie, o godzinie dziewiątey Dyſſydenſkie, katolickie po Niemiecku, Luterſkie po Polſku. Bolał na to ſerdecznie pobożny Biſkup, na ten czas Chełmińſki, przyiachawſzy do Torunia, Mſzą świętą umyślnie nie rychło zaczął, tak dalece, że godzina dziewiąta, prawie na początku iey wybiła. Więc iak był zwykł o tey godzinie, tak wſzedł na ambonę Predykant heretycki, nietylko mu iednak milczeć kazano, ale go też y z katedry ſprowadzono od Dworu Biſkupiego. Uiął ſię wprawdzie Maiſtrat Toruńſki o to, y z ludźmi armatno, chcieli Predykanta znowu wprowadzić, atoli od Gwardyi Biſkupiey odrzuceni, maiąc wzgląd na tego Infułata, ile oraz Miniſtra y Podkanclerzego Koronnego, od dalſzych tumultow wſtrzymali ſię, doſyć maiąc na tym, że ſię przegrażali. Biſkup zaś kazał iednemu z Zakonu naſzego wniść na ambonę, y ludźiom ſłowo Boſkie opowiadać, a napotym żeby tam koło duſz żniwo buynieyſze ſię krzewiło, naſzych przy tymże kościele oſadził, oddawſzy nam mięſzkanie niegdy nam od Piotra Koſtki anteceſſora ſwego naznaczone. Z

teyże gorliwości trzymaiąc ieſzcze pieczęć w ſwoich ręku, murem ſię ſtawił za ubogiemi, albo od Panow obarczonemi ludźmi, nie bez urazy wielu potężnieyſzych w tey Oyczyźnie Domow: atoli iako piſze o nim *Lubieńſki in Monitis de rectè gerendo Epiſcopatu. Illo erat candore animi, tantoq; virtutum omnium ſtudio, ut quamvis aſperior moribûs eſſe videretur, ſæpeq; irâ, minimè tamen noxiâ commoveretur, vix tamen quiſquam fuerit, qui illum non amaret.* Pod czas Rokoſzu, rozhukanego żołnierſtwa łupieſtwa, wſpaniałością umyſłu tak ukrocił, że ſię go wſzyſcy napotym bali. Karności kościelney świątobliwie przeſtrzegaiąc, karał ci wprawdzie wykraczaiących, ale po Oycowſku. Pobożność iego wyſławia *X. Fryderyk Szembek S. J. w liście w druku podanym o śmierci iego,* w ktorym między inſzemi powiada o nim, że w żadne Swięto albo Niedzielę Mſzy świętey nie opuścił, do ktorey gotuiąc ſię, w oſobnym ſię pokoiu zamykał, nikogo do ſiebie nie przypuſzczaiąc, tam krzyżem na kobiercu leżąc modlił ſię, a w leciech iuż podeſzłych, ſtoiąc albo klęcząc. Do Ukrzyżowanego Chryſtuſa wydawał ſię w nim oſobliwſzy affekt, zkąd w piątki młodſzym będąc, cale nic nie iadał, y włoſiennicą ciało ſwoie trapił, a w ſtarości raz tylko w wieczor. W święceniu kapłanow był nieſpracowany, y zdrowiu cale nie folguiący. Podchlebcow iak nienawidział, tak zaś, gdy go w czym napomniał, wdzięcznie przyimował. Z pokory Arcybiſkupſtwa Gnieznieńſkiego po śmierci Macieiowſkiego przyiąć niechciał, ale y pieczęci koronney długo ſię wzbraniał, aż prawie przyciśniony importunią wielkich y godnych Panow, na ktorym urzędzie tak ſię ſprawił, że do żadnego papiru, ani nawet pozwu, pieczęci ſwoiey nie przyłożył, poki go wprzod nie przeczytał. Pod niebytność Arcybiſkupa Gnieznieńſkiego, Konſtancyą Krolową koronował, ile na ten czas Biſkup Kuiawſki w roku 1605 *Piaſecki fol. 229.* Tak iak żył świątobliwie, życie ſkończył ſwoie przyprawiwſzy ſię na drogę wieczności przez rożne akty y Sakramenta święte, pogrzebiony na Zamku w Krakowie w kaplicy od ſiebie reſtaurowaney z nadgrobkiem. *Piſali o nim Damalew: in Epiſc: Cuiav: Starowol. in Cracov. Treter. in Varmien: Nakiel. in Miechov. fol. 816 y indziey. Janczyńſki in Mſ. Frider, Bartſcius S. J.*

Zofii z Tylickich Tomickiś, o ktorey ſię wyżey namieniło, życie napiſał *Staniſław Brzechwa Zakonnik Societ. JESU, ktore do druku podał w roku 1634 a teraz znowu w Toruniu przedrukowane w roku 1728 in 4to,* ktore tu krocey zebrane przytaczam, naprzykład wſzyſtkim w utrapieniach iakich żoſtaiącym. Ta tedy Zofia w oſmym roku życia ſwego dana na ćwiczenie do klaſztoru Chełmińſkiego, tak tam ſobie w duchownych ćwiczeniach zaſmakowała, że nad powinnośc ſwoię z Zakonnemi Pannami na jutrznią wſtawała, do rzeczy świeckich, ſtroiow, krotofil, wſzyſtek guſt w ſobie umorzyła, y luboć ſobie tego iedynie życzyła, żeby była mogła w Zakonie tym, Panu Bogu na ſłużbę ſię poświęcić, w roku iednak ſzeſnaſtym życia, za wolą idąc rodzicow ſwoich, za mąż wydana. W tym ſtanie położona, zlekka ſię owe świątobliwe w klaſztorze zabrane duchy chwiać, ſłabieć y niſzczeć poczęły, prędko ſię iednak obaczywſzy, znowu ſię ſzczerze chwyciła nabożeńſtwa y umartwienia, uczęſzczania do Sakramentow Swiętych, wſtawania około połnocy, gołemi nogami klęczenia na modlitwie przez kilka godzin. Aż ią też Pan Bog dwadzieścia pięć lat iuż maiącą, do oſobliwſzey krzyżowey drogi pociągnął: Do ktorey ią przez taki ſen ieſzcze w Panieńſtwie przyprawował. Zdało ſię iey iedney nocy, iakoby młodzieniec iakiś, nie widzianey piękności wziął ią za rękę y prowadząc przez las zielony, wy-

prowadził na mieyſce, gdzie ſię dwie drogi rozchodziły, iedna ſzeroka y dziwnie piękna, druga gorzyſta y wąſka y ciężka, tam rzecze do niey: O-to maſz dwie drogi, idźże ktorą chceſz, a w tym zniknął. Panna namyśliwſzy ſię, puściła ſię ſzeroką, ktorą idąc między kwieciem y wonnościami, przyſzła do moſtu, przez ktory wiele ſzło ludzi, y ona też za niemi. Na końcu tego moſtu, był w prawą ſtronę wſchod z kilku ſtopniow, z ktorego każdy co ſzedł przed nią, wpadał w iakąś przepaść, ktora była pod moſtem, a po każdey oſoby zapadnieniu, z przepaści dym wybuchał czarny y ſmrodliwy, y płaczliwe lamenty ſłyſzane były. Patrzała na to żałośnie zadumiona Panna, w tym cały ſię ow moſt zawalił, tak, że ſię tylko ten ſzczegulny dyl zoſtał, na ktorym ona ſtała. Trudno wypowiedzieć w iakim tam ſtrachu była, a tym bardziey, że niewidziała żadnego ſpoſobu do ratowania życia ſwego, w tym po nie małym czaſie, pokazuie ſię iey owże ſam młodzieniec, co y przedtym, ktorego gdy gorąco proſi, żeby ią z oczywiſtey zguby wyprowadził, ten mowi do niey. Za co żeś ſię tą drogą udawała: bo mi ſię, prawi, zdała bydź lepſza, odpowiada z płaczem Zofia, ale przyrzekamci mocno, że iuż napotym tędy nigdy nie poydę, tylko mię ratuy; podał iey tedy rękę, y niewiedzieć iako przez owę całą przepaść przenieſioną ſię, y na zielonym pagorku poſtawioną, uyrzała: dopiero iey młodzian ow rzecze: Idźże iuż teraz gdzie chceſz. Zaraz ſię Panna nazad wracaiąc, zkąd przyſzła, gdy do tego mieyſca doſzła, gdzie ſię owe dwie drogi dzieliły; puściła ſię w owę gorzyſtą y wąſką ścieſzkę, na ktorey nogi ſobie pokrwawiła, y dziwnie ſię zmordowała. Szłoć wprawdzie przed nią kilkanaście oſob tymże torem, nikt iednak z taką trudnością tey podroży nieodprawował, iako ona: aż też na końcu obaczyła drabinę, przy ktorey ſtał ieden młodzieniec na dole, drugi w poſrzodku, trzeci na ſamym wierzchu. Ten ktory był na dole, każdą oſobę brał pod rękę, y owemu co w poſrzodku podawał, ten zaś trzeciemu, ktory do ślicznego iakiegoś budynku ludzi wprowadzał. Weſzła też y ona na drabinę, y chciała poyść za drugiemi, młodzieniec iey przewodnik ſtanąwſzy przed nią, tak mowi do niey: Jeſzcze tu wniść nie możeſz, trzeba żebyś ſię tam wrociła, zkądeś przyſzła. Jużes obudwu drog ſprobowała, ſtarayże ſię na potym, żebyś weſoły koniec wzięła, tak ią obſzerniey upominaiąc zprowadził z drabiny, y Panna przyſzła do ſiebie. Ten tedy ſen, był wizerunkiem całego iey życia, y zachęceniem do cierpliwości w nieznośnych, ktore na nię Bog przepuſzczał, dolegliwościach: z dopuſzczenia albowiem Boſkiego, tak oczarowana, że nie było członka żadnego, ktoryby był nie czuł nie poiętych boleści. W głowie bywało ſrogie łupanie y targanie, a w ſamym mozgu wielkie zamięſzanie, y iakoby przewracanie, krom ciężkich zawrotow, głowa ſię kołem przez kilka godzin bez przeſtanku obracała, z niewymownym bolem y przykrością, a na czas cierpnienie, y coś na kſztałt paraliżu. Oczy ſtawały otwarte po godzin ſiedm, naymniey ſię nie ruchaiąc, czaſem też dziwnie prędko w głowie biegały, czaſem ſię ſrodze wydymały, zaczym iuż ledwo co czytać mogła, z czego miała ciężkie umartwienie. W uſtach takie ziewania przypadały, że przez godzin trzy albo cztery uſta ſię iey nie zamknęły, ſzumy zaś w głowie tak wielkie bywały, że na drugim końcu izby, ſłychać ich było. Nad to womity tak naprzykrzone, że trwały od południa, aż do pułnocy, a z uſt iey wychodziły iako promienie iakie. Twarz czaſem ſię tak wzdęła, że aż na ramionach y pierſiach leżała, czaſem zkościawſzy rozwlokła, iuż drzała, iuż ſię krzywiła, iuż ściſkała. Przypadało pra-

ło pra-

ło pragnienie tak wielkie, ze czaſem ośmnaście flaſz połgarcowych wody wypiwſzy, ieſzcze ſię ugaſić nie mogła. Pod ten czas ięzyk iey uſychał y czerniał, tak twardy iak drewno, albo wzdymał, álbo z uſt iey wychodząc czerniał y ſtawał ſię iak ſkorupa, albo ſkościały dziwnie ſię trząſł. Na nogi przez pięć lat y na moment nie mogła ſtanąć, bo iey zaraz drętwiały, z boleściami y targaniem niewymownym. W dzień Piątkowy po porodzeniu ſyna na świat, w ciężkich bardzo mdłościach y boleściach ſerdecznych, leżąc ta pobożna Pani, przypadła iey afekcya, ktorą ona kurczem zwała, ten tedy kurcz wpadł iey naprzod w lewą rękę, że zaraz poczeła drewnieć y kościeć, afekcya ta, co raz to większą moc w tey to ręce brać poczeła, aż w kilka dni, w obudwu ręku ſię pokazała, ta nie tylko wyciągała, ale też plotła palec dziwnie prędko, potym obiedwie ręce rozmaicie wykręcaiąc y łamiąc, wſtąpiła w głowę, w ſzyię, oczy, uſta, w tył, to wſzyſtko obracaiąc: nie pamiętała ſię iednak w ten czas Zofia, y nic tego nie czuła, ponieważ to w mdłościach bywało, aż w kilka niedziel, gdy była przy dobrym baczeniu, przypadła iey ta afekcya we wſzyſtkie członki, ktore tak w kłębek zwineła, że ledwie ktory znać było. Tak zwinioną kilka kroć, kołem po łożku, z wielkiemi iey boleściami obrociła, ktore przez czas nie mały trwały, potym gdy ią ta affekcya opuściła, we wſzyſtkich członkach y kościach rozlegały ſię, tak dalece, że żadnego członka od boleści ruſzyć nie mogła. Potym, co raz, to inſzym ſpoſobem, kurcz ten naſtępować począł, albowiem iuż ią tak wyciągał, że iey łoſzka nie ſtawało, tak dalece, że iey wzroſt wychodził pod te czaſy, na cztery łokcie, albo na połpięta, takie to zaś bywało rozciąganie, że niemal między członki wyciągnione, mogł by był palec włożyć, w ten czas ią z łoſzka zrzucało, y po ziemi ciſkało, czaſem iey ta affekcya ręce y nogi z tyłu poplotła, y na karku poſtawiła, na ktorym, od częſtego takiego ſtawiania, naroſł iey był guz wielki, czaſem iednę rękę z nogami załamawſzy za głowę po łoſzku ią rzucała, czaſem wſzyſtkę poplotſzy, po łoſzku ciſkała, po ziemi, ſtołach y ławach rzucało, y ciężko tłukło. Bywało y to, że ią na palcach ſamych tylko wielkich ſtawiało, y tak wyciągnioną w ſłup obracało. Bywało, że ią w mdłości porwawſzy, po łoſzku, albo w koło albo więc iako pieczenią na rożnie obracało, y tak prędko, że kołem trudnoby tak prędko obrocić, a tak długo, poki naymniey ſiły w ktorym członku ſtawało, az gdy bez pamięci omdlała, toż ią dopiero, kołem dziwnie zakręciwſzy, na łoſzko wrżociło: takiego zaś obracania w iednym paroxyźmie pięćdzieſiąt albo ſześćdzieſiąt razy bywało, kiedy ſię zaś członki tak poplecione, rozplatały, czuła wielkie męki y boleści: bo czaſem ſię iedna ſtrona rozplotła, a druga popleciona zoſtała, y tak ſię wyciągnęła, iako tylko żył ſtawać mogło. Druga zaś popleciona, rożne wywracanie czyniła, że ſię tak zdało, iakoby iedne członki, przy drugich nie były. Krom tego, cierpiała zimna we wſzyſtkich członkach, że ſię iey żadną miarą dogrzać nię możono, a ztąd drzenia z ſzczekotaniem uſtawicznym, pod ktory czas poty naſtępowały ciężkie, a to z zbytnich ſił, ktore na nię biły. Cierpiała rozpalenia y gorącości, ktore ugaſić było nie podobna, ognie zaś tak ciężkie były, że w iednym momencie, ciało ſię iey wſzyſtko, albo więc iego część popryſzczyła, z tak ciężką boleścią, że ſię przed nią, nie wiedziała, gdzie podziać, y tak ſpalona od tych ogniow na ciele zoſtawała, iakoby ią kto umyślnie piekł. Te ſparzeliny, gdy podſychały, y ſkora ſię ſpalona zciągała, niewymowną boleść czuła, a ſkora ſpalona ſztukami z niey dopiero w dni kilkanaście ſpadała, bez

Hhhhh nay-

naymnieyſzego napotym znaku na ciele onych ſparzelin. Niemniey ſtraſzna iey była affekcya, ſrogie y długie mdłości, a według zdania Medykow nayniebeſpieczznieyſza, trwała pierwſzy raz przez ſiedm dni y nocy, drugi raz przez dziewięć dni, przez ktory czas, ani iadła, ani piła, ani w ciele naymniey ſię nie baczyła, uſta zcięte uſtawicznie, a oczy w głowę wpadłe, zgoła do trupa podobnieyſza. Inne wnętrzności boleści ſzeroko opiſuie autor życia iey, iako y ſerca, ktore ſama ſobie uproſiła u Pana Boga, do ktorego czytelnika odſyłam. W roku 1621, gdy w cięſzkich bardzo boleściach ta Pani była, ſtanął przed nią Anioł Stroż w dziwney iaſności w oſobie młodziana, ktory tak do niey mowił. Nie fraſuy ſię duſzo, że cię Bog tą chorobą złożył, cożci ma bydz milſzego, czy bydź zdrową na ciele, a chorą na duſzy idąc z grzechu w grzech, czy też cierpiąc, ſkarbić ſobie co raz to wiekſzą łaſkę Boſką? Odpowiedziała na to Zofia: Gotowam cierpieć, poki wola Pana moiego będzie. Pochwalił tę iey rezolucyą Anioł: Dobrze ſobie prawi obieraſz, nie ſtraciſz nic przez to, ale owſzem ſiła profitować w niebie będzieſz; przydał iednak daley, mało to iednak co cierpiſz, trzebaby ieſzcze więcey dla miłosci Boſkiey, y począł iey wyliczać rozmaite utrapienia, a kiedyby prawi Bog wſzyſtkie twe doczeſne pociechy oddalił, a kiedyby cię wieczną kaleką na zdrowiu uczynił: a gdyby ci wziął przyiaciela y dziatki, gdyby cię uboſtwem nawiedził, gdyby cię naoſtatek podał w moc duſznemu nieprzyiacielowi twemu, iakbyś to zniosła? zamilkła na to pobożna duſza: bo ſię iey te rzeczy zdały bydź bardzo cięſzkie, przecięż potym lubo z boiaźnią, tak odpowiedziała: Mam nadzieię w łaſce y miłoſierdziu Boſkim, że on nic na mnie nie dopuści, czegobym z pomocą iego znieść nie mogła. Rzecze Anioł: Ze ſię na wolą iego zdaieſz, łaſka to iego ſprawuie, nie fraſuy ſię tedy, ten co będzie nawiedzał, ten będzie y cieſzył. Spytał ſię iey potym: A wieſzże zkim gadaſz? wiedzże że z Aniołem twoim Strożem iuż to trzy godziny rozmawiaſz, to wyrzekſzy, y dawſzy iey błogoſławieńſtwo, odſzedł od niey. Na Zofią zaś w roku 1626 dopuścił Pan Bog nieprzyiaciela duſznego, od ktorego wymyślnie była trapiona: bo ią naprzod łamał, y kości w niey gruchotał, rzucał ią po ławach, ſtołach, ziemi, w komin, ogień, y lubo w niey z takiego rzucenia kość ſię nie raz zpadała, przecięż iak ią prędko bies opuścił, wſzyſtkie w cale zoſtały. Zadawał iey ſrogie wzdymanie członkow, wyciągania, motania wnętrzności niewidane, co oſobliwie w ten czas czynił, kiedy albo oney ſamey, albo komu inſzemu przez nię, chciał P. Bog łaſkę iaką dać, albo kiedy ſię na kogo rozgniewał. Zadawał iakieś pigułki gorzkie, trunki ſmakow nader brzydkich, ktore ſię w uściech iey znaydowały, boleści y męki takie, iakoby na krzyżu przybiiał, y na ten czas, wſzyſtkie członki z ſtawow ſwych wyſtępowały, żyły ſię dziwnie wyciągały, trapił ią iuż ogniem, iuż zimnem, y zwykł ſię był przechwalać, że żaden kat nie ieſt w tym zadawaniu tak wyćwiczony, iako ia, iakoż żadnego członka, żadnego zmyſłu, od katowni iego wolnego nie miała. Wſzyſtko to iednak nie tylko ſkromnie, ale y weſoło ta duſza pobożna znoſiła, nawet y nie ſtękneła, zkąd zawſtydzony bies, nie zwał iey inaczey tylko: ſłupica. Z tego ſię Zofia w tym nawiedzeniu Pańſkim cieſzyła, że nigdy przez uſta iey, ta piekielna beſtya Boga nie bluźniła, ale owſzem wiele o nim pięknych y nabożnych rzeczy powiadała, wiele przykładow, y kazań do dobrego wiodących do ludzi czyniła, do ſpowiedzi y pokuty wiodła, wſtydu iey w tak ſrogich miotaniach y rzucaniach, na podziw ochraniała, grzechu nigdy niczyiego nie wydała, chyba gdy kogo w nim

zakamiałego y upornego widziała, że ſię albo ſpowiadać nie chciał, albo nie ſzczerze grzech ſwoy na ſpowiedzi wyznał. Tak przez dziewięć mieſięcy, wytrzymawſzy piekielnego goścía u ſiebie goſcinę cierpliwie, Bog ią uwolnił od niego, że ſię iuż więcey przez uſta iey nie odzywał, ani też tak wielkich mąk, iak przed tym nie cięrpiała. Nie tylko ią zaś Bog na ciele trapił, ale y na duſzy, a naprzod przez ośm lat, cięſzkie na nię ſzkrupuły dopuścił, tak dalece, że też ſamym ſpowiednikom iey, rady y ſpoſobu nie ſtawało, do poratowania iey. Deſperacye o miłoſierdziu Boſkim, ale z porady ſwego Anioła Stroża, gdy ſię pod obronę Matki Boſkiey udała, proſząc aby iey miłoſierdzie u Syna ſwego ziednała, prędko od tych naiazdow uwolnioną zoſtała. Dopuścił także, że iey czart widowiſka brzydkie y ſtraſzne w imaginacyi ſtawiał, ciągnąc onę do iakieykolwiek wſzeteczności cieleſney, y żeby ią był tym łacniey do tego nakłonił, groził mękami, ba y męczył wymyślnie, atoli nic nie wſkorał. Dopuścił P. Bog na nię, y ięzyki ludzkie, że iey opacznie przypiſowali, śmierć brata iey rodzonego, ktory w domu iey, przez właſnego ſwego czeladnika nieoſtrożność, za nieſzczęſnym przypadkiem zginął. Choroby iey tak cieſzkie kłamliwie wykładali, to co przez nię Bog ku chwale ſwoiey ſprawić raczył, to oni bieſowi przywłaſzczali, a nawet życie iey ſzarpali, takiemi o niey rozumieniami, że nie mogą bydź gorſze. Dopuścił, że z pięciorga dzieci, ktore iey dał P. Bog, tylko iey ieden ſyn zoſtał, Paweł; oſobliwiey iednak ſyna Aloyzego śmierć, była iey okazyą do heroicznych aktow, dla tego że dziecię było wielkich przymiotow, wychowania od matki świątobliwego, w obyczaiach miły, dowcipu y rozſądku wielkiego; zwyciężywſzy iednak naturę, ſama z nim akty gdy umierał, mowiła; ſama oczy po śmierci zamkneła: pokazał ſię iey potym dziwnie weſoły na twarzy, y powiedział, że iuż był w chwale niebieſkiey, przydał iednak, że był w czyſcu całe trzy Niedziele, co tym dziwnieyſza, że to dziecię tak było niewinne y świątobliwe. Zabrał iey nakoniec P. Bog y męża, z ktorym ona w ślicznej zgodzie y miłości przez wſzyſtek czas żyła, a zpłodziwſzy to potomſtwo, o ktorym ſię mowiło, iuż napotym z nim żyła iak z bratem, nie iak z mężem, z obopolney umowy. Starała ſię uſilnie o iego zbawienie, nie tylko ſerce iego kieruiąc do nabożeńſtwa, ale też zapomnione grzechy iego taiemnie do ucha mu powiadała, do ktorych on ſię przyznawał, y z żalem za nie, pokutował. Raz gdy z maiętności ſwoiey ten Pan wyiachał, a na pewnym mieyſcu, podała mu ſię okazya do grzechu, ale w tym zaraz momencie pokazała mu ſię Zofia, lubo ztamtąd odległą będąc mil kilkanaście, we dnie, w polu, y palcem mu grożąc, ſurowo ſtrofowała, a prędko potym znikneła, on zaś tych zamyſłow zaniechał, tym widokiem przeſtraſzony. Zabrał krewnych y przyiacioł, ktorych ſtratę miłe z ręki Boskiey przyieła. Miałoć wprawdzie iey ciało w takich nawiedzeniach Boſkich, co cierpieć, ale y ona go nie przeſtała, dobrowolnie podiętemi umartwieniami trapić nie dyſkretnie. A naprzod poſt iey z razu taki bywał, że tylko trzeciego dnia trochę iadała, przyſzło potym do tego, że ſię ſamemi tylko opłatkami, y trochą owocow kontentowała, chleba y mięſa, przez lat niemal trzynaście w uściech nie miała, także piwa y wina, napoy tedy iey poſpolity był y zwyczayny, woda, albo cienkuſz. Paſki drociane y dyſcypliny zwyczayne iey były, tak zaś ſobie biczuiąc ſię nie folgowała, że ſię wiele krwawych chuſt, we krwi iey zmoczonych znaydowało, a ściany w pokoiu tąż krwią zbroczone. Kochała ſię zaś ta Pani wielce w porządku y ochędoſtwie powierzchownym, w ſukniach

kniách bogatych, y według tamtego wieku ſtroiah, ale gdy iey to ducho-
wna oſoba zganiła, że prawi nieprzyſtoyna, aby białogłowa, tak od Boga
nawiedzona, takie według świata figury ſtawiała, wſzyſtkie ozdoby z ſiebie
zrzuciła, y łoſzko ſwoie proſto pokryć kazała. Gdy ſię iey trafiło, że ta
Pani z krewkośći w defekt iaki wpadła (bo ktoſz ieſt bez tego) zaraz ſię
do modlitwy udawała, tego od P. Boga żądaiąc, żeby ią nieodwłocznie cię-
ſzkim iakim przypadkiem ſkarał, y bywało tó, iak ſobie życzyła, że na nię
cięſzkie katownie przypadały, y owſzem tak ſobie przypadki y krzyże po-
ważała, że ſobie za zgubę y utratę miała, gdy ktorego dnia, czego cięſzkie-
go nie cierpiała. Z tego ſobie każdy wnieść może, że lubo P. Bog y cię-
ſzko niektorych nawiedza, tak im to iednak osłodzi, że nie tylko w tym ſo-
bie nie przykrzą, ale owſzem teſknią, gdy czego dla niego nie cierpią, to
pewna, że ta Pani, miała ſię za ſzczęśliwą, gdy takie ſtoſy ponoſiła, co poznać
z iey liſtow, nigdy ſię nawet o to nie żaliła, nigdy ſię na te ktore ią począ-
rowały, choć dobrze o nich wiedziała, nie gniewała, ale ani odczyniać
czarow nie dopuściła. Ale dodawał iey Bog zkąd inąd wielkich pociech,
ktoremi iey te utrapienia ſłodził, tak dalece, że nie tylko ſobie w nich nie
nudziła, ale ich więcey pragneła: a naprzod gdy od ſiebie odchodziła, po-
ſpolicie przez uſta iey, naſtępowały mowy iakieś, raz w oſobie Chryſtuſa
Pana, drugi raz Naysw: Matki, częſto też w oſobie Anioła Stroża, ktore acz
do niey po wielkiey części ſłużyły, atoli że pełne gruntownego ducho-
wieńſtwa, dla tego Spowiednicy iey zkonnotowali ich, y zoſtawili dla poży-
tku drugich, z nich nie małą Xiąſzkę. Tak ſię zaś na ten czas w ciele nie
czuła, że gdy ią palono, kłoto, naymniey ſię nie ruſzyła. Potym pragnie-
nie y guſt w Nayświęt: Sakramencie, y ztąd konſolacye wnętrzne oſobliwſze
miewała, tak dalece, że gdy iey nie doſtało ſię kiedy kommunikować, cały
ow dzień w mdłości ſrogiey, ledwo nie umierała, naymnieyſzey inney rze-
czy do poſiłku wziąć nie mogąc. Czaſem też wielki orſzak Aniołow wi-
dywała koło tego Sakramentu, gdy iey go Anioł podawał. Nad to cie-
ſzył ią y tym Bog, że ią w iey prożbach, łaſkawie wyſłuchiwał, iako to,
gdy proſiłá go o to, żeby była mogła zdrowa bydź na nogi, ta ktora przez
kilka lat poſtąpić na nie, nie mogła, potym aż do śmierci o ſwoiey mocy
chodziła. Zegarek ciekący ſtłuczony ſpadnieniem na marmurową poſadz-
kę, ſamym znakiem krzyża Swiętego doſkonale naprawiła. Bol ſrogi nogi
ſwego Spowiednika, tak krzyż Swięty uczyniwſzy, uzdrowiła, że ſię ta affe-
kcya więcey potym nie wrociła. Gdy ſyn iey Aloyży konał, proſiła Pana
Boga, żeby był nie pierwey umierał, aż by był Mſzy Swiętey wyſłuchał, y
tak ſię ſtało. Byli godni ludzie, ktorzy ią na Kalwaryi Pakowſkiey, drogi
tamte obchodzącą widzieli, kiedy ona tego czaſu w Toruniu mieſzkała.
Tymże ſpoſobem dała ſię widzieć w kościele Toruńſkim, ſwemu Spowie-
dnikowi, będąc odległą od Torunia o dziewięć mil, y z nim długo o rze-
czach duchownych rozmawiała. Pokazał ſię iey też w roku 1621, Swięty
Staniſław Koſtka, y pytał ſię iey, o coby ſię fraſowała: gdy powiedziała,
o męża prawi, ktory z poſpolitym ruſzeniem wyprawił ſię był pod Chocim
przeciwko Oſmanowi: na co Koſtka, nie fraſuy ſię: bo ani onemu, ani ża-
dnemu z kompanii iego nic nie będzie, ponieważ przymierze z nieprzyia-
cielem ſtanelo, o czym iednak na ten czas, nic ſłychać nie było, y niery-
chło potym wiadomość o tym doſzła. Miała y ztąd pociechę, kiedy wie-
lu ludzi ſwoią namową nawrociła do Boga y poprawy życia. Miała y od
Ukrzyżowanego Chryſtuſa, ktorego gdy iey Spowiednik podał, a ona ſię

przed nim modliła, ſłyſzała od niego te ſłowa: Przypatruy ſię męce moiey
corko moia, uważay iakom ia ſromotnie na krzyżu umarł za grzechy two-
ie, oto tu maſz figurę mnie umieraiącego, uczże ſię tedy tu ſkromności,
pokory, cichości, cierpliwości, a naśladuy mię, ia będę zapłatą twoią w
niebie. Dał iey Bog na ten czas wielkie poznanie ſamey ſiebie, y żal ſerde-
czny za grzechy. Ten ſię krucyfix po iey śmierci doſtał naſzemu w Byd-
goſzczy Collegio, kędy z dobroci Boſkiey, wiele łaſk przy nim ludzie od-
bieraią. Przydaią też to niektorzy, że gdy tegoż P. Jezuſa w twarz poca-
łować chciała, on na nie zawołał: A gdyby też do Nog z Magdaleną?
rzuciła ſię z prędkością do nich Zofia, y mile ucałowawſzy, do ſerca przy-
tulała. Lat bliſko trzynaście w tak ſtraſznych nawiedzaniach Pańſkich prze-
pędziwſzy, iuż ią też z krzyża tego złożyć dobroć Boſka chciała, a do ſiebie
wezwać po koronę, wſzyſtkie tedy bole y ſłabości, o ktorych ſię mowiło
wyżey znagła uſtąpiły, a inſze mdłości przyrodzone naſtępować poczeły,
co gdy poſtrzegła Zofia; więc dom ſwoy rozporządza, teſtament czyni, Sa-
kramenta Swięte z wielkim affektem przyimuie: co żywo ſię tedy do niey
ciſnąć poczeło, oſobliwie zacnych oſob, aż też po rożnych pokuſach mę-
żnie wytrzymanych, po wielkich bolach y mdłościach cierpliwie znieſio-
nych, prawie czas śmierci ſwoiey przewidziawſzy, prędko po przyięciu Nay-
święt: Sakramentu, Bogu ducha oddała, oſmego dnia Liſtopada w roku
1633. Po ześciu iey nad kamienicą, gdzie iey ciało leżało, w pięć dni wi-
dziany był wieniec bardzo piękny, iaſny y farbiſty, a do ciała iey, wielki
konkurs był ludzi, co żywo ſię ciſnących, żeby albo z rzeczy iey cokol-
wiek ſię im za relikwie doſtało, albo żeby paciorki, koronki, obrazki potrzeć
o nię mogli.

*TYMIENIECKI *herbu Zaremba* w Sieradzkim Woiewodztwie. Mikołay Sędzia y
Podſtarości Grodzki Wielunſki 1617 *Acta Caſtren. Oſtrzeſʒow:* Alexander Zarem-
ba Tymieniecki Cześnik Sieradzki, *Conſtit. 1667*, miał za ſobą Konſtancyą
corkę Beliny Jana z Leſzczyc Podſtolego y Surrogatora Krakowſkiego, z
niey iako mam z informacyi, zoſtały ſię dwie corki, z ktorych iedna poſzła
za Sczawińſkiego Kaſztelana Kruświckiego, druga za Oſſolińſkiego Staroſtę
Gołeckiego, był oraz ten Alexander Medyckim y Grodeckim Staroſtą, Puł-
kownikiem Hetmańſkim, ſtryiem Zygmunta Podwoiewodzego Wielunſkie-
go, y Woyciecha Jezuity, ten przez dwadzieścia lat y cztery po naycelniey-
ſzych w Polſzcze ambonach każąc do ludzi, ſiła duſz Bogu pozyſkał, aż też
Apoſtolſkiemi ztargawſzy życie pracami, w Staniſławowie Rektorem będąc,
odpoczął w Panu w roku 1732, krom piſanych iego kazań kilka cugow, te w
druk weſzły: 1mo. *Klucz do złotey Bramy Duch S. Kazanie na otwieraniu ſię Ju-
bileuſʒu 1722 in fol. Poſnan*, 2do. *Wſʒyſtko w iednym, kazanie na Wotywie Trybunal-
ſkiey 1724 in fol. Lublini.* 3tio. *Poſeł Wielki, kazanie na Wotywie Trybunal. 1723.
Lubl. in fol.* N. miał za ſobą Petronellę Kierſką. N. Beatę Kobierzycką herbu
Korab. Katarzyna była za Bartłomieiem Kobierzyckim. Erazm 1674.

*TYMINSKI *herbu Nałęcz*. Okolſki y Paprocki Tynickich herbu Nałęcz w Kuia-
wſkim piſzą Woiewodztwie, Tymińſkich tegoż herbu opuścili, ia o pier-
wſzych niewiem, o Tymińſkich Nałęczach wiem że ſą w Radomſkim po-
wiecie, z ktorych Floryan kwitnął niegdy w Zakonie naſzym, temu gdy o
wſtąpieniu do tegoż Zakonu namyślał ſię, a od niego rożne go apprehen-
ſye odrażał, y pokazał ſię Xiądz Mikołay Lancycy S. J. na ten czas w Krako-
wie będący, rezyduiącemu w Lublinie, y mocno go ugruntował w powoła-
niu do tegoż Zakonu, *Bogusl. Balbin. in Vita Lancic. lib. 3. cap. 3. fol. 283.* Wſze-

bor Tymińſki Poborca w Sendomirſkim 1590, *Conſtit. fol. 603,* miał za ſobą Chlewińſką z Lubrańſkii urodzoną. Michał Staroſta Chęcińſki z Sendomirſkiego,przydany ad conſilia Marſzałkowi konfederacyi 1704, *Acta Confœd:* z Seymu 1703 Kommiſſarz na uſpokoienie dyfferencyi między Xięſtwem Zatorſkim, y Sląſkiem, *Conſtit: fol. 21.* Temi czaſy było trzech braci rodzonych, Samuel, drugi Tomaſz: ktorego ſynow dwoch; Marcin młodo zmarły, y Antoni Sędzia Grodzki Stężycki, deputat na Trybunał Koronny. Trzeci brat Samuela Marcyan Cześnik, żona iego Mikułowſka Remigiana Chorążego Wilkomirſkiego corka, z tey ſynowie Kazimierz y Ignacy: *2do voto* Marcyan, poiął drugą żonę. Torkwat Tymińſki w Zakonie *Scholarum Piarum,* pierwſzy rządził Prowincyą Litewſką, a przedtym Collegium Chełmſkie, ſyn to był Stolnika y Sędziego Radomſkiego. N. była za Choynackim, Barbara za Janem Rotaryuſzem Podkomorzym Wendeńſkim. N. pod Korſuniem wzięty w niewolą od Tatarow 1648, *Kochow: Climac: 1.* Szymon, Wawrżyniec y Alexander w Woiewodztwie Podlaſkim 1674. N. miał za ſobą Sienicką. Jędrzey Franciſzek, Piſarz Grodzki Sądecki, poſeł na konwokacyą 1733.

*TYMINSKI *herbu Lis* w Woiewodztwie Wileńſkim, tego herbu zażywaią, lubo z nieiaką odmianą. *Koiał. in Mſ.*

TYNIECKI herbu Poray, piſzą ſię z Tyniec *według Okol. tom. 2. ſub Łodzia fol. 176,* gdzie powiada, że Elżbieta z Tyniec Tyniecka była za Felixem z Czarnki Czarnieckim.

**TYNICKI herbu Jaſtrzębiec* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Urſzula z Jaſienicy Tynicka była za Jędrzeiem Korycińſkim Kaſztelanem Wiślickim. Stanisław Officyał Oświecimſki 1674 *Sanner, Owca Chryſtuſowa.* Jan Jerzy Tynicki Piſarz Ziemſki Sendomirſki, poſeł na Seym 1659 y 1661, zkąd Kommiſſarzem zapiſany do pogranicznych od Sląſka kłotni, *Conſtit, fol. 34,* żona iego Katarzyna Tęgoborſka.

TYRAWSKI herbu Oſorya w Sanockiey ziemi. Stanisław Tyrawſki, ktoremu Tarnowſka herbu Sas, dwoch ſynow powiła, Jakuba, ktory z Salomońſką herbu Korczak zoſtawił potomſtwo, y Melchiora, ktory tylko miał corki. Hermolaw Tyrawſki Fundator Konwentu Przemyſkiego OO Reformatow pod tytułem S. Antoniego w roku 1629. Anna z Tyrawſkich była za Jerzym Ulińſkim, Fundatorka kościoła naſzego Przemyſkiego, pod tytułem S. Ignacego. Marcin w Zakonie naſzym Bogu ſię poświęcił w roku 1641, gdzie nieſpracowany w winnicy Chryſtuſowey robotnik, naprzod obozową Miſſyą przez lat trzynaście z wielkim w duſzach pożytkiem utrzymywał, a potym po ſpuſtoſzałych woynami kraiach Ewangelią roznoſił, pozoſtałym w głębſzey Ruſi y Ukrainie ſłużąc katolikom przez lat dwadzieścia. Często bagniſte mieyſca, to pod czas mrożney chwili, oſtrym uprzykrzone zimne, to pod czas letnich upałow, komarami y innym robactwem dokuczaiące przebywał, brnąć po ſzyię, a kapłańſki apparat od zamoczenia chroniąc, na głowie przenoſił, aby był y chore y potrzebuiące Sakramentami opatrzył. W umartwieniu ciała uſtawiczny, lubo prawie w oſtatniey nędzy będąc, kiedy poſpolicie napoy iego tylko woda, trochę leguminy bez żadney okraſy, naywiękſzy był ſpecyał. Bogomyślności, w przyiemney obyczaiow układności był oſobliwſzy. Gorzał żarliwością duſz y chwały Boſkiey przymnożeniem, z ktorey na gruncie w Jurewicach, ktory do Collegium Xawierowſkiego należał, wyſtawił kościołek na cześć Nayśw: Matki, y w nim obraz teyże S. Panny, niegdy Barſkiemu Collegio, od Stanisława Koniec-

Koniecpolſkiego Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana W. K. darowany, oſadził; ktory po dziś dzień tamże wielkiemi łaſkami ſłynie, uczynił to zaś z roſkazu y napomnienia Matki Boſkiey, przy ktorym y życie ſwoie świątobliwe zamknął w roku 1684, 20. Kwietnia. Dzień ześcia ſwego przepowiedział, a przed ſkonaniem ſpytany od ſwego Xiędza towarzyſza, zkimby tak mile rozmawiał, powiedział: mam prawi gości u ſiebie, P. JEZUSA Ukrzyżowanego, S. Xawiera, y S. Katarzynę Seneńſką. Obſerwowano też to, że gdy ten pobożny kapłan umierał, twarz Matki Boſkiey w wſpomnionym obrazie, iuż iak we krwi ſtanęła, iuż zbladła, iakby ſługi ſwego ſtraty żałuiąc. Cudami go Bog ieſzcze za żywota wſławił: bo naprzod od Tatarow z nagła otoczony, nie raz cudownie z rąk ich y z oczu zniknął, dziwną opatrznością Boſką zakryty, ktorego dobrodzieyſtwa, iednego heretyka drogi ſwoiey towarzyſza uczeſtnikiē uczynił, a oraz y wiary prawdziwey, do ktorey go nawrocił. Gdy ſię pewnego czaſu do Mſzy gotuie, przyſzła do niego ſzlachetna Matrona, żaląc ſię na złego ſąſiada, ktory y na fortunę iey y na życie ſię naſadzał, odpowiedział iey X. Marcin: Nie maſz ſię o co turbować: bo ten Pan w Wilnie teraz (pięćdzieſiąt mil od Jurewic) lubo kuruie zdrowie ſwoie, pewnie iednak wkrotce umrze, y do tych dobr ſąſiedzkich nigdy ſię nie wroci: co ſię też ſtało. Sczurow wielkie trzody z rożnych domow exorcyzmami kościelnemi przymuſił do tego, że ſię kupami, na co wielu patrzało, gdzie indziey powynoſiły. Dar uzdrowienia chorych, wielu mu z własnego przyznało doświadczenia. Na rożnych y od ſiebie odległych mieyſcach iednegoż czaſu był widziany za zywota. Posłuſzne mu nawet były dzikie beſtye, zkąd gdy raz w budzie ſwoiey, ktorą z razu ſam ſobie zklecił, ſiedział, przyſzedł do niego wielki niedzwiedź, powitawſzy go X. Tyrawſki, kawałkiem chleba, ktory ſam iadł, z nim ſię podzielił; wziął, niedzwiedź y ſpokoynie od niego odſzedł. Powtore też beſtyą do ſiebie przychodzącą, takimże ſpoſobem przyiął: a gdy y trzeci raz go nawiedził, dał ci mu wprawdzie kawałek chleba, ale go napomniał: Podź prawi ztąd, ubogim ludziom ſzkody nie broy, y mnie więcey chleba nie odbieray; poſzedł niedzwiedź, y więcey ſię w tamtych ſtronach nie pokazał. Przyſzedł mu był liſt od ſtarſzych, ktorym go na rządy inſzego Collegium wzywano, na co on: Gotowem prawi na każde ſkinienie posłuſzeńſtwa, ale też to wiem, że mi tu w Jurewicach przy nogach Matki Boſkiey umierać będzie potrzeba, iakoż tam ſtargane życie zkończył, wieku ſwego 63, kędy do tych czas ciało iego nieſkażone znayduie ſię; był mąż dziwney pokory, ubośtwa zakonnego miłośnik, gorliwy o chwałę Boſką. *Hiſtor. Colleg, Oſtrog. S. J.* Małgorżata była za Macieiem Libuſkim, Piſarzem Winnickim.

TYSAROWSKI herbu Sas w Woiewodztwie Ruſkim. Jaremi Tyſarowſki, Lwowſki, Halicki y Kamieniecki Władyka.

TYSKIEMBERK. Dawid Tyſkiemberk Major w woyſku Polſkim cudzoziemſkim w roku 1673 otrzymał na Seymie indygenat w krwawych zaſługach; patrz Konſtytucyi.

TYSZKA herbu Trzaſka w Nurſkiey y Łomżyńſkiey Ziemi, y w Xięſtwie Litewſkim. Mikołay Tyſzka Kanonik regularny, Probolzcz Warſzawſki 1622. Balcer Kanonik Łucki, fundował OO Bonifratellow w Łucku, co approbowała *Konſtytucya 1647 fol. 39.* Wawrzyniec Podwoiewodzy Nurſki 1674: Jakub w Mińſkim, ſyn iego Michał. Stanisław w Zmudzi 1621. Mateuſz Kanonik Smoleńſki. Kazimierz w Łomżyńſkiey 1674.

TYSZKIEWICZ herbu Leliwa w Xięſtwie Litewſkim Dom wſławiony. Początki iego

go wprawdzieć niektorzy według ſwego zdania (ile że nowe rzeczy zawſze zdadzą ſię bardziey ſmakować) daleko zaciągaią: bo iedni ich wyprowadzaią od dawnych Xiążąt Tatarſkich, *iako Dębołęcki fol. 78.* Inni od Rzymſkich Senatorow. Inni od Moniwida Woiewody Wileńſkiego, ktory pierwſzy na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich przyiął herb Leliwa, a tym ſamym przyznaią im krew Xiążąt Litewſkich, atoli naylepiey z *Okolſkim* mowić, że dla ſtarożytności imienia tego, y defektu piſm, trudno co ſtanowić o dawnieyſzych Przodkach tey Familii. To zda ſię bydź pewna, że Mikołaia albo Miſka był ſyn Kalenik, u Swidrygełła y Włodzimierza Xiążęcia Kiiowſkiego czoło Senatu, Hetman Xięſtwa Kiiowſkiego, y Marſzałek, Staroſta Putywlſki y Zwinigrodzki. Temu *Okolſki* dwoch ſynow przyznaie, Dobra albo Bonifacego, człowieka rycerſkiego, ale bezpotomnego, y Tyſzkę albo Tymoteuſza. Dalſza iednak oſnowa tego Domu w Okolſkim położona, że komputu lat mniey obſerwuiąca, dla tego ią porzuciwſzy, idę torem *X. Koiałowicza in Mſ.* Ten tedy autor powiada, że ten Tyſzko miał ſynow pięciu Lwa, Iwana, Gabryela, Michała y Waſila. Z tych Iwan tylko corkę zoſtawił Protaſzewiczową, ſam zaś po śmierci żony ſwoiey zoſtał Archimandrytą Pieczarſkim. Bracia Tyſzki byli ci: Getold, Okuſzko, o ktorych ſię na ſwym mieyſcu mowiło. Fiedor, y inni od Tatarow pobici.

Leo drugi ſyn Tyſzki, zoſtawił dwoch ſynow, Zwiera Tyſzkiewicza Staroſtę Owruckiego, ktorego krom corek byli dway ſynowie. Jan y Michał, od ktorych ſukceſſorowie w Podlaſkim y Brześciańſkim kwitną. Drugiego Skumina Jana Staroſtę Czarnobylſkiego, ten w roku 1558, przyimował posłow Moſkiewſkich, zowią go tam Marſzałkiem krolewſkim, corek po nim ſiedm zoſtało, iedna poſzła za Jana Odachowſkiego, druga za Kolendę, trzecia za Chrebtowicza, czwarta za Pankiewicza, piąta za Gęſztorta, ſzoſta za Hornoſtaia, ſiodma za Machowſkiego, y ſynow dwoch, Dymitr Skumin Tyſzkiewicz Marſzałek Litewſki, Staroſta Mińſki, ten z Mieleſzkowny czterech ſynow zpłodził, Jana Staroſtę Czarnobylſkiego, a potym Zakonnika S. Franciſzka de Obſerwantia, Jerzego Dworzanina krolewſkiego, Alexandra, y Teodora Staroſtę Mińſkiego. Teodor Skumin Tyſzkiewicz ſyn drugi Skumina, naprzod Podſkarbi Litewſki, a potym Woiewoda Nowogrodzki w roku 1602. *Kazanie, wſiadane na woynę, X, Skargi.* żył ieſzcze w roku 1616, co poznać *z kazania X. Widziewicza,* ten legacyą do Moſkwy ſprawował od Stefana Krola w roku 1577, z tymże Krolem woiował Moſkwę pod Połockiem y indziey: do uſpokoienia Inflant ſiła dopomogł: Był oraz Staroſtą Grodzieńſkim, Jurborſkim, y Słuckim, od B. Jozafata Kunczewicza od Schizmy do Jedności zkierowany. *Suſſa w Zyciu B: Jozafata.* Syn iego Januſz, ten ieſzcze tylko będąc Staroſtą Bracławſkim poſłował na Seym 1607, zkąd był deputowany do traktowania z Rokoſzanami. *Conſtit. fol. 866;* wziął potym Piſarſtwo Litewſkie y Staroſtwo Nowogrodzkie, z ktoremi tytułami, Kommiſſarzem zapiſany do tranſakcyi o nowy port do Krolewca z Litwy, *Conſtit. 1611 fol. 44,* iakoż iuż go był w pewne kondycye umowił, co approbowała *Konſtytucya 1613 fol. 39.* w tymże roku do płacy zkonfederowanemu woyſku naznaczony, *Conſtit. fol. 3* w roku 1620 iuż na ten czas Piſarz Litewſki y Staroſta Jurborſki, z Seymu przydany krolowi *ad conſilia bellica. Conſt. fol. 2,* wziął potym Woiewodztwo Mściſławſkie, z ktorym tytułem traktował o pokoy z Szwedami, *Conſtit. fol. 3,* w roku 1623, z tego krzesła przeſiadł ſię na Woiewodztwo Trockie, aż też y na Wileńſkie w roku 1641. w roku iednak naſtępującym z tym ſię pożegnał światem, wieku ſwego 70, a iako o nim nadgrobek

bek *u Starowol. in Monum: fol. 768* mowi: *Unionis cum Romana Eccleſia zelator egregius, prudentia viri tot commiſſionibus ſpectata, tot bellis proſperè geſtis fortitudo.* Potocki zaś *in Centur. Viror. fol. 112* takie mu elogium napiſał. *Martialem indolem, magno illi Litvano Scipioni Carolo Chodkievicio, primis bellorum rudimentis imbuendum dedit, itaq; Livonico primùm Marte exercitus, mox Sigiſmundo III Smolenſcum armis repetente, perfidiamq; Moſchorum vindicante, in Aquilonem illum gelidum, calor Martius illum rapuit, tum contra Oſmanum bello Chotimenſi, tum contra Guſtavum & alibi præſto Patriæ adfuit. Vir æquè Marti ac Muſis amicus. Præfecturam armorum in Litvania recuſaverit pro animi ſui modeſtia, an virtutis comes invidia ei ſubtraxerit, in dubio reliquit. Izdebſki in Phænom:* to o nim ieſzcze przydaie, *In diſſenſione civili Sigiſmundo III adhæſit, Vladislao IV in erigenda Vladislavia operam commodavit, belli paciſq; artibus clarus; ſub Chodkievicio duxit legiones in Sudermanum, & non ſemel hoſtem illum fudit. Prona in cœlites pietate, ſacras ædes ſtruxit, aut cumulavit ornamentîs, inſtauravit ſubſtructionibûs. Sub electionem Vladislai IV, cum Schiſmatici Coſatico robore ſuccincti, extorquere à Repub. vellent plura religioni pernicioſa, fortiter reſtitit conatibus, Braclaviæ Trocis pietatis ſuæ monumenta reliquit,* nie przydał iednak autor co? To pewna, że w Wilnie przy S. Troycy iego koſztem ſtanęła wyborna kaplica Nayśw: Matce, *Suſſa w Zyciu B. Jozafata,* kędy po śmierci złożony. Wprawdzieć *Okol. y Koiał.* twierdzą, że ten Januſz był urodzony z Połubińſkii, atoli *Bonav. Czarlinſki w kazaniu ſwoim: Wizerunk. y Dubowicz* iawnie mowią, że matka iego była Katarzyna Lacka Piſarzowna Litewſka, z Bogdany Połubińſkii urodzona, tey Ociec był Jan Połubińſki Woiewoda Nowogrodzki, matka Bogdana X. Sanguſzkowna. Miał zaś za ſobą Januſz Barbarę Naruſzewiczownę, ktorey zmarłey w roku 1627, nadgrobek wyſtawił, ieſt *u Starowol. fol. 759.* Z tey iednak nie zoſtała tylko iedna corka Katarzyna Eugenia; ktora pierwſzym związkiem żyła z Januſzē Xiążęciem Wiſniowieckim Koniuſzym Koronnym, drugim, z Alexandrem Xciem Radziwiłem Marſzałkiem Wielkim Litewſkim. Po Naruſzewiczownie, poiął Zofią Zamiechowſką dziedziczkę na Podhaycach, wdowę po Goyſkim y Lanckorońſkim. *Napiſał Xiąſkę, y podał do druku przeciw Schizmatykom, ktorey dał ten tytuł: Liſt do Boreckiego y Smotryckiego,* w tym dość wielką naukę ſwoię pokazał. *Napiſał y drugą,* lubo nie wydrukował, pod tytułem: *Paſtor Oecumenicus. Dubowicz kazanie: wyprawienie Oſoby,* kędy o nim przydaie, że pięć kommiſſyi do Prus, krom innych do Inflant, y poſelſtwa do Cara Szuyſkiego mądrze odprawił.

Bazyli Tyſzkiewicz Woiewoda Podlaſki, a potym Smoleńſki, Staroſta Pińſki y Mińſki, trzeci ſyn Tyſzki, brat Leona, iezdził w legacyi do Moſkwy, a w expedycyach Inflantſkich na Moſkwę pięknie ſię był wſławił odwagą heroiczną, oſobliwie w roku 1561, wprawdzieć mu *Okol:* za żonę przywłaſzcza Xiężniczkę Sanguſzkownę, atoli *Koiat. y inni,* lepiey mowią, że pierwſza żona iego była Xiężniczka Czartoryiſka, z tey była corka Anaſtazya wydana za Jana Mieleſzka, od ktorey zpłodzeni, Marſzałek Słonimſki y Podkomorzy Mozyrſki, ſynowie zaś: Euſtachi, Jerzy y Teodor. Druga żona iego Sopockowna, z ktorey ſyn Euſtachi Kaſztelan Smoleńſki. Z tych ſynow iego Pierwſzy: Oſtafi albo Euſtachi, Staroſta Kraſnoſielſki, temu *Stryikowſki* przypiſał kroniki ſwoiey Xiąſzkę ſzeſnaſtą y ſiedmnaſtą, kędy wſpomina, że na expedycyą Moſkiewſką pod Wielkiełuki właſnym ſumptem licznego żołnierza do obozu ſprowadził, był mąż uczony, co poznać z wierſzy iego na pochwałę Stryikowſkiego, przydanych do teyże kroniki. *Okolſki* go zowie Woiewodą Podlaſkim, Staroſtą Mohilowſkim y Słonimſkim:

złączył ſię był dożywotnie z Xiężniczką Zarecką Staroſty Orſzańſkiego corką, z tey było ſiedm corek y ſyn Konſtantyn ale bezpotomny. Drugi Jerzy Woiewoda Brześciańſki, Staroſta Wilkomirſki, y Szerzeſzowſki, pamiętny woiownik przeciwko Moſkwie z Mikołaiem Radziwiłem, a oſobliwie w roku 1564, w ſtu piąćdzieſiąt ſwoich, mężnie ſię potykał na polach Iwanickich, y znowu w roku 1567, y w roku 1568 pod oblężenie Uły. Jezdził także w legacyi do Moſkwy 1565, wſpomina go *Sulikow. Orat. in fun. Sigiſm. Aug. Biel. y Stryikow.* Wkroczył był *1mo voto* w ſtan małżeńſki z Kotowną wdową po Iliniczu, z tey corki iego trzy, iedna ſię doſtała Ratomſkiemu Staroście Owruckiemu, druga Ułanowſkiemu Woyſkiemu Brześciańſkiemu, trzecia Miſczynowi Staroście Owruckiemu, y ſynowie dway, Teodor y Marcin: *2do voto* z Teodorą Wołowiczowną, Staroſty Słonimſkiego corką, ta była za Krzyſztofem Zienowiczem Woiewodą Brześciańſkim podobno *1mo voto.* Z tey ſynowie Euſtachi, Jerzy, Piotr y Alexander. Teodor ſyn Jerzego z Kotowny, związał ſię dożywotnie z Xiężniczką Zaſławſką, Woiewodzanką Wołyńſką, z tey corki dwie, Kryſtyna Jelcowa Podſtolina Kiiowſka, druga Barbara Mikulińſka, z ſynow zaś dway na woynie Moſkiewſkiey zginęli, Samuel y Hieronim, trzeci Januſz Woiewoda Kiiowſki, Staroſta Żytomirſki, y Sniatyńſki, Pan iak na Boga y chwałę iego fortuny ſwoiey nie żałuiący: bo naprzod w Lublinie drzewo krzyża Swiętego w złoto kunſztownie oprawił, prawie krolewſkim koſztem, kaplicę dla niego wyſtawił, w Berdyczowie OO Karmelitom Boſym konwent ufundował y nadał: w Machnowce także OO Bernardynow; w Morachwie OO Dominikanom klaſztor, czyniąc za doſyć intencyi żony ſwoiey Jadwigi z Buczacza Bełzeckii, Kaſztelanki Halickiey. W Żytomirzu kościoł już upadaiacy dzwignął y reſtaurował; Sokalſki klaſztor reparował y ufortyfikował. Dla uboższych Panien pewną ſummę odłożył, z ktorey prowizyi, te ktoreby ſobie za klauzurą życie zakonne obierały, mogły mieć doſtateczny poſag. Zakonowi naſzemu, ktory od młodości ſwoiey ſzczegulniey kochał, naprzod Collegium w Kiiowie fundował, zapiſawſzy na tę intencyą trzydzieści tyſięcy na dobrach ſwoich Bzyſzczowie y Chodorowie, *Hiſtor. Provinc.* potym do Winnicy naſzych wprowadził, y ſczodrobliwie poki żył utrzymywał. Tak też dla Oyczyzny, ani krwi, ani zdrowiu ſwemu nie folguiący: bo o nim tak mowi *Potoc. Centur. Vir. fol. 117 w ten ſens: Vir bellica fortitudine illuſtriſſimus, Cecorenſi illa clade, vulnus, pugnans fortiter, reportavit. Cæterum dulce pro Patria, etiam experto deinceps bellum fuit, quam ut ferrô contra hoſtes undiq; ingruentes tegeret, non pepercit auro. Et imprimis contra Oſmanum victorias de Polonis ſomniantem, ſtipendiarias ſuam ad Chotimum cohortes, avitaſq; Lunas, Ottomanicæ lunæ oppoſuit. Contra Scythas quoq; ſurripere non parare victoriam ſolitos, pervigil; exitium ab illis aut avertit, aut diſtulit. Abazii deinde, fortunæ Koniecpolianæ ſocius, repreſſit faſtum cladeq, data, ad ſua latibula refugere coëgit. Ad ſervilem Coſacorum ſeditionem ferrô perdomandam, veluti Kijovienſis oræ Palatinus & Præfectus fulminantes cohortes ſubminiſtravit, ſubſecutæ infelicitati ſequentium temporum, ſenectus ejus ſervata. Cæterùm brevì poſt coronationem Joannis Caſimiri, cui interfuit, deceſſit, nullum alium habiturus hæredem, præter famam,* bo zſzedł z tego świata *ſterilis.* Wſpominaią go Konſtytucye Koronne w rożnych latach 1623 Kommiſſarzem do ułożenia Zaporowſkich Kozakow zaciągow na woynę, *Conſtit. fol. 4,* y w roku 1632 do traktatow z Moſkwą o pokoy, *Conſtit. fol. 2.* Marcin drugi ſyn Jerzego z Kotowny Marſzałek Słonimſki, ten *według Okolſkiego* miał za ſobą Pacownę, *według Koiałow.* Chalecką, corki z niey dwie, Helena poſzła za Jeleńſkiego,

Elżbieta

Elżbieta za Woyciecha Kęſſowſkiego, ſynowie także dway, Philon z Łochoyſka Tyſzkiewicz, Sędzia Ziemſki Mińſki, ale bezpotomny, y Jozef, ten *według Koiat.* z Barbary Kaſztelanki Wileńſkiey Pacowny, zpłodził ſyna Staniſława Cześnika Kiiowſkiego, ktory w dobrach ſwoich dziedzicznych fundował OO Dominikanow w roku 1643, *Okol. Ruſſ. flor. fol. 126,* poſłował na Seym 1631, zkąd był deputatem na Trybnał fiſzkalny Radomſki, *Conſtit. fol. 20.* Złączył ſie był dożywotnie z Zofią Niemierzycowną Podkomorzanką Kiiowſką, z tey corka Katarzyna wydana za Wacława Suryna, y ſyn Januſz, oboie *ſteriles;* trzech krom tego braci rodzonych tegoż Staniſława Cześnika rachuie *Okolſki,* Franciſzka y Bartłomieia bezpłodnych, y Mikołaia, tego potomſtwo z Kryſtyny Zienowiczowny, Jozafat *ſterilis,* Anna Mirſka, Katarzyna Kuncewiczowa, Philon y Jozef bezpotomni, Michał Podwoiewodzy Witebſki, także, ktory miał za ſobą Ogińſką, potym Młochę, y Emmanuel, tego z Węcławſkiey Woyſkiey Upickiey zoſtało czterech ſynow Antoni Kanonik Wileńſki, Kazimierz, Michał Staroſta Strzałkowſki, Teodor, tego żona Helena Bykowſka. Piotr trzeci ſyn Jerzego Woiewody Brześciańſkiego, ale z drugiey żony Wołowiczowny, Woiewoda y Staroſta Mińſki, dobroczynny na klaſztor Mińſki OO Dominikanow, *Okol. in Ruſſ. flor. fol. 130.* gdzie go chwali z ludzkości, ſczodrobliwości y zaſług iego w Oyczyźnie. Xiężniczka Hołowczyńſka, te mu dzieci powiła, Marynę Sakowiczowi Podkomorzemu Ośmiańſkiemu, z ktorym wraz fundowała konwent OO Dominikanom w Litwie w dobrach ſwoich dziedzicznych, nie przydał iednak kędy. Zofią naprzod Alexandrowi Kolęckiemu, po nim Xiążęciu Horſkiemu, Kryſtynę Kniaziowi Zyzemſkiemu Podſtolemu Mińſkiemu, a po iego śmierci Gorſkiemu, Barbarę Dynowaiemu, zaślubione, a Dorota w panieńſtwie umarła. Syn tegoż Piotra Kazimierz Stolnik, a potym Podczaſzy Litewſki, Staroſta Czeczerſki, umarł bezpotomny, fortunę ſwoię bratu ſtryiecznemu Krzyſztofowi zapiſawſzy. Alexander czwarty ſyn Jerzego Woiewody z Wołowiczowny, żona iego Xiężniczka Kroſzyńſka, ale to małżeńſtwo niepłodne. Jerzy piąty ſyn w Zakonie naſzym, mąż godny y uczony. W Rzymie będąc y cięſzko zachorzawſzy, ślub uczynił do tego Zakonu wſtąpić, z ktoregoby zakonnika, z domu ſwego wyſzedſzy, naypierwſzego potkał, więc idąc z tą intencyą przez Rzym, gdy napadł na ſamegoż Generała Societatis JESU Mutium Vitelleſcum, ſwego mu ſię ślubu zwierzył, od ktorego do Zakonu przyięty, wielkim w nim uroſł człowiekiem: bo nie tylko Toruńſkie, Krakowſkie y inne pięknie rządził Collegia, ale też y Prowincyą Polſką od roku 1622, na ktorym urzędzie wiek ſwoy zakończył. *Biblioteca ſcrip. ſoc.* tę mu pochwałę daie, że był *vir paucorum verborum.* Gdy Toruńſkim był Rektorem, ile na początkach tamtey fundacyi, ſam przez nieiaki czas uczył dzieci Grammatyki. Nikt go gniewaiącego ſię nie widział. Już to naywiękſzy był iego pogrom: Wierżcie mi, źle ſię ſtało. Są w druku te iego piſma. 1mo. *Reſponſio ad libellum famoſum cujusdam Anony. Torun. inſcriptum Patrocinium veritatis literarum Torunenſium Cracov. 1615 in 4to.* 2do. *Vindiciæ doctrinæ Societatis à calumniis Patroni Torunenſium anonymi, Cracov. 1616 in 4to.* 3tio. *Theologia antilogica Luteranorum, & antilogia Theologica Calviniſtarum, ſeu contradictiones de rebus fidei, quas Luterani & Calviniſtæ admittunt; Cracoviæ 1624, Coloniæ 1627.* 4to. *de Perfectione Chriſtiana Cracov. 1624 Coloniæ 1626 in 12.* 5to. *Reſponſio ad famoſum libellum contra PP. Societ. JESU: qui inſcribitur: Conſilium de recuperanda & ſtabilienda pace Reipub. in 4to 1610 Cracov. ſub nomine Nicolai Ziemecki.* 6to. *Reſponſio ad calumnias cujuſdam, qui patrocinium Torunenſium ſuſcepit 1615 in*

4to Cra-

4to Cracov. ſuppreſſo nomine, inſza to Xiąſzka od wſpomnioney wyżey. Euſta-
chi Jan, ſzoſty ſyn Jerzego Woiewody Brześciańſkiego z Wołowiczowny,
naprzod Mściſławſki w roku 1613, Kommiſſarz z Seymu do zapłaty woyſku,
Conſtit. fol. 3, potym Brześciańſki, Staroſta Możyrſki, Kamieniecki, Dudſki,
a nim wſzedł do Senatu, był Podſkarbim Nadwornym Litewſkim, Pułko-
wnik krolewſki, własnym koſztem ſwoim okryte chorągwie ſtawiał, na Po-
dole, do Wołoch, Inflat, Prus y na Moſkwę, y ſam ſię z ſerdecznym mę-
ſtwem doſyć piękie popiſał, pod Wendą y Kokenhauſem, pod Chocimem
y indziey, y taką u Majeſtatu Polſkiego wzniecił opinią o biegłości ſwoiey
w kunſzcie rycerſkim, że go chciał z buławę wyſłać przeciwko Turkom
pod poſpolite ruſzenie, *Starowol. in Bellat.* Jezdził w legacyi do Moſkwy y
do Chana Tatarſkiego. Zhuczałe chorągwie związkowe, y ludzi ubogich
ſzarpiące, dobrze poſkromił. Y P. Bogu ſię chciał przymilić ſczodrobliwością
ſwoią, na kościoł naſz w Brześciu, y w Zyrowicach OO Bazylianow dobro-
czynny. Przybrał był ſobie w małżeńſtwo pierwſzym ſlubem Zofią Xię-
żniczkę Wiſniowiecką Michała Kaſztelana Kiiowſkiego corkę, z tey były
te corki, Teodora y Katarzyna Zakonnice, Elżbieta naprzod Farenſbachiu-
ſzowi, po nim Mikołaiowi Zawiſzy Kaſztelanowi Witebſkiemu, Kryſtyna
Maſſalſkiemu Woiewodzie Brześciańſkiemu, Zuzanna Euſtachiemu Kurczo-
wi Kaſztelanowi Witebſkiemu, Konſtancya Janowi Woyciechowi Zawiſzy,
zaślubione, y pięć ſynowie. Drugim ślubem Katarzynę Siemiaſzkownę Ka-
ſztelankę Bracławſką, wdowę po Woiewodzie Bełzkim, z tey także kilku
ſynow zoſtawiwſzy, świat ten pożegnał w roku 1631. Jerzy ſyn iego pier-
wſzy z X. Wiſniowieckii, z Kanonika Krakowſkiego, Kuſtoſza y Archidya-
kona Wileńſkiego, Biſkup Metońſki y Suffragan Wileńſki, Adminiſtrator
tegoż Biſkupſtwa po zeſciu Wołowicza, wziął wrychlę Infułę Zmudzką,
pod ktory czas legatem był do Rzymu od Władyſława IV do Urbana VIII
w roku 1638, to w intereſſie kanonizacyi B. Staniſława Koſtki, to w inſzych
materyach. Tam poznawſzy dziwną roſtropność iego ten Papież, naprzod
go *perpetuum Adminiſtratorem* Biſkupſtwá Piltyńſkiego uczynił, y do windy-
kowania iego z rąk heretyckich wſzelaką władzą nadał, Aſſyſtentem go
ſwoim uczynił, y Przełożonym kreował nad Miſſyami Inflantſkiemi. Moc
na niego wlana Proboſzczow Jnfułackich, y Doktorow w Teologii ſtano-
wienia. Jak do Oyczyzny ze Włoch powrocił, Krol go Władyſław na
Colloquium Charitativum w Toruniu złożone, między Dotkorami katolickiemi
y dyſſydenckiemi przełożył: ſiła tedy pracował ten godny Paſterz, żeby by-
ła y prawda katolicka w odrożnionych od niey ſercach ugruntowana, y
zgoda umowiona, ale daremnie te wſzyſtkie zabiegi poſzły. Induſtryą ſwo-
ią wyrobił, że Xiążę Kurlandzkie trzy kościoły katolickie zmurował y na-
dał. Na Zmudzi kalwaryą ufundował według dymenſyi drog Chryſtuſo-
wych przy męcę w Jerozolimie, ktorą y wielkiemi łaſkami od Stolicy A-
poſtolſkiey nadanemi, y dochodami opatrzył, z nie małym w duſzach poży-
tkiem y nabożeńſtwem do Męki Pańſkiey. Poſuniony w roku 1649 na Bi-
ſkupſtwo Wilenſkie, gdy Wilno miaſto Moſkwa poſiadła, ſzukaiąc beſpie-
czeńſtwa oſoby ſwoiey, do Krolewca ſię uchylił, kędy go śmierć znalazła
w roku 1656. Piſali o nim *Potoc. in Centur. Vir. fol. 354. Naramow. in Facie Re-
rum Sarm. fol. 364*, kędy przydaie o nim, że drugiego Suffragana Białey Ruſi
fundował w Dyecezyi Wileńſkiey; a to dla wielkości iey, *y fol. 541, że Limo-
viæ Ordini Carmelitano, Roſienis Ordini Prædicatorum Conventus largè fundavit, Cle-
rum ad regularem vitæ diſciplinam redegit. Okol. y inni;* wſpominaią go y *Konſtytu-*

cye 1633 deputatem Trybunału fiſzkalnego Wileńſkiego *fol. 22, y 1634 fol. 6, y
1635, fol. 5, y 1647, fol. 44, y indziey.* Kazimierz drugi ſyn Jana Euſtachiego
Woiewody Brześciańſkiego, Podkomorzy Brześciańſki, Staroſta Dudſki,
poſłował ná Seym 1627; *Conſtit. fol. 9 y 1638 fol. 25*, wielki żołnierz, czego dał
dowod w okazyi z Kozakami na Poleſie wkraczaiącemi, w roku 1649, atoli
od nich przez zdradę, tegoż roku zabity, miał za ſobą Tryżniankę, Teofila
Woiewody Brześciańſkiego corkę, corka iego Anna Stetkiewiczowa Kaſzte-
lanowa Nowogrodzka, y ſynowie dway, Jerzy y Euſtachi Podkomorzy tak-
że Brześciańſki 1674 y 1678, *Conſtit: fol. 13*, fundował OO Cyſterſow w Wi-
ſtyczach pod Brześciem, umarł 1690: był oraz Staroſtą Zytomirſkim y Ro-
tmiſtrzem Pancerney chorągwi 1658. Zona iego Izabella Daniłowiczowna
Podczaſzanka Koronna, ale *ſterilis*. Jan Antoni trzeci ſyn Euſtachiego Wo-
iewody z X. Wiſniowieckii, naprżod Podczaſzy Litewſki, Marſzałek Trybu-
nału Litewſkiego w roku 1642, daley Podſkarbi Nadworny Litewſki, nako-
niec Marſzałek Nadworny Litewſki, Ekonomii Brzyſkiey Adminiſtrator, Wil-
komirſki y Opolſki Staroſta, dni ſwoie ſkończył w roku 1649. Pochowany
w katedrze Wileńſkiey, *Starowol. in Monum.* był człowiek jak w wymowie
gładki, tak w ręku ſilny, w ſzkole rycerſkich dzieł pod Xciem Wiſniowie-
ckim dobrze wypolerowany. Zkąd Oyczyzna wiedząc Iego z natury przy-
mioty, na rożne go funkcye narażała, 1632 komiſsarzem do Traktatow o
pokoy z Moſkwą, *Conſtit. fol: 2.* W roku 1633 Deputatem na Trybunał fi-
ſzkalny Radomſki, *Conſtit. fol. 21.* W roku 1638 do Prus na znieſienie pe-
wnych ciężarow, *Conſtit. fol. 20.* W roku 1642 do taxy rzeczy, *fol. 19*; wkro-
czył był w kontrakty małżeńſkie z Szwykowſką, z ktorey zoſtało ſię kilka
corek, y ſynow dwoch. Jeden Kazimierz, ale młodo wſzedł do grobu, dru-
gi Władyſław, Krayczy Litewſki 1676. Zona iego Teodora Alexandra Sa-
pieżanka, corka Pawła Sapiehy Woiewody Wileńſkiego y Hetmana Wiel-
kiego Litewſkiego, pierwſzą zaś miał Tyzenhauzownę, druga mu zpłodziła
ſyna Antoniego, ale młodo zmarł, y corkę Rożą Tereſſę Zawiſzyną Woie-
wodziną Mińſką. Krzyſztof czwarty ſyn Euſtachiego Woiewody z Wiſnio-
wieckii, Podczaſzy Kiiowſki, ſławny przeciwko Tatarom y Kozakom woio-
wnik, Pułkownik krolewſki. Wziął potym w zaſługach Woiewodztwo Czer-
niechowſkie, y Staroſtwo Zytomirſkie, kilka Kommiſſyi odprawował do re-
bellizuiących Kozakow, wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Woroniczo-
wną Chorążanką Kiiowſką, z tey potomſtwo iego, Euſtachi, Jerzy Antoni,
wſzyſcy *ſteriles*, Jan y Jerzy. Jerzy miał za ſobą Liniewſką, a Teodor Mi-
kulſką, od ktorey corka Gorayſka. Felicyan piąty ſyn Euſtachiego Woie-
wody z Wiſniowieckii, pułkownik przeciw Kozakom, Staroſta Zyzmor-
ſki, zabity pod Zborowem w potrzebie od Tatarow, w roku 1649. Zprzy-
ſiągł ſię był dożywotnie z Tereſſą Sapieżanką Mikołaia Kaſztelana Wileń-
ſkiego corką, ktora mu powiła według Genoalogii iego domu, ſyna Micha-
ła *ſterilem*, y Zawiſzyną Kaſztelanową Brześciańſką. O Oycu tych wſzyſt-
kich piąciu ſynow *Janczyńſki piſze in manu ſcriptis*, że był takiey ſiły, iż ſtoią-
cemu na tylnych nogach niedzwiedziowi iednym cieciem głowę ucinał.
Do teyże tu linii należy N. Ciwun Wileńſki, ktory záślubił ſobie Kryſty-
nę corkę Jerzego Sapiehy, Stolnika Litewſkiego. *Hiſtor. Sapieh.* poſłował na
Seym w roku 1724. Teodor ſyn Bazylego Kalenickiego, Staroſtą był Szere-
ſzowſkim, wſpominaią go akta legacyi Moſkiewſkich w roku 1554. Euſtachi
(albo iako *Okolſki* chce) Serafin tegoż Bazylego ſyn, Kaſztelan Smoleńſki.
Corka iego Alexandra, naprzod żyła z Alexandrem Chotkiewiczem, po nim

z Konſtantynem Xiążęciem Oſtrowſkim, na koniec z Jazłowieckim, ze wſzyſtkiemi bezpotomna.

Gabryel czwarty ſyn Tyſzka, ſynowie iego, Teodor, Marek bezpotomny, Mateuſz, ktorego żona Helena Xiężniczka Horſka, y z niey ſyn Jędrzey, ktory z Sapieżanki wdowy po Xciu Kowelſkim, zpłodził corkę Kryſtynę żonę Krzyſztofa Zawiſzy, Marſzałka Litewſkiego. Michał ſyn czwarty Gabryela, tegoż corki Euſtachiego Chaleckiego potomſtwo, Alexander, Jan, ktorego żona Hladowicka, z niey ſynowie, Władyſław Zakonnik S. Dominika, y drugi Franciſzek. Abraam trzeci ſyn Michała, miał za ſobą Charlęſką, z ktorey corka Zofia Zdanowſka, *ſecundo voto* poiął Łopatecką, z tey ſynow ſiedm, Władyſław, Kazimierz, Alexander, ktory u Ordy w więzieniu umarł, Tomaſz, Lew, wſzyſcy bezpotomni. Stefan z Wierzbicki zpłodził dwoch ſynow, Tomaſza y Karola, Szczeſny ſiodmy ſyn Abraama Stolnik Derpſki Fundator w Rożanym Stoku OO Dominikanow: mąż w woiennych expedycyach ſławny, świątobliwością, w Domu ludzkością wielce zalecony, w Powiecie Grodzieńſkim bywał Rotmiſtrzem powiatowym, w iego domu przedtym Krzywy Stok nazwanym, ziawił ſię obraz Panny Przenayświętſzey wielkiemi cudami po wſzyſtkim Xięſtwie Litewſkim ſławny, w roku 1657, ktory obraz wielkiemi łaſkami Bożemi wſławiony, przez Jerzego Białozora Biſkupa Wileńſkiego approbowany, y do kościoła od tegoż Fundatora nowo zbudowanego wprowadzony, aż po dziś dzień nieuſtaiącemi ſłynie cudami. Miał za ſobą Eufrozynę Tyſzkiewiczownę Stolnikownę Słonimſką. Staniſław, tego z Maſſalſkii corka Gzowſka. Jadwiga pierwſzym związkiem żyła z Waleryanem Łyſakowſkim, drugim z Hieronymem Wachanowſkim, Dorota z Bobińſkim, z ktorey corka Biedrzycka.

Piąty ſyn Tyſzka Michał ſławny w Rycerſkich dziełach, Pułkownik za Zygmunta Krola y Strażnik woyſk Litewſkich, złączył ſię był dożywotnie z Zofią corką Euſtachiego Jacynicza, wdową po Glińſkim, ktora mu powiła ſześciu ſynow, Jerzego, Iwana, Streta, Jozefa, Grzegorza y Michała. Z tych Jerzy Marſzałek Grodzińſki Pułkownik w Inflantſkich expedycyach oſobliwie w roku 1564, y 1567 y 1568. Potomſtwo iego z Obroſzcowny ſynow pięć, to ieſt, Jerzy Piſarz Ziemſki Słonimſki, żona iego Lichtyanowna, z tey było ſynow dwoch, Samuel y Piotr, Samuel bezpotomny, y Piotr naprzod Marſzałek Słonimſki, a potym Kaſztelan Smoleńſki. Ten z Kędzierzawſki zoſtawił Dominika y Mikołaia. Corka tegoż Jerzego Zakonnica S. Benedykta. Drugi ſyn Jerzego Jan, umarł bezpotomny. Trzeci Herman Archimandryta u S. Michała w Kiiowie. Czwarty Krzyſztof, Stolnik Słonimſki, z Kaſzewſkii Podkomorzanki Bielſkiey miał ſynow dwoch, Kazimierza Podſtolego Mozyrſkiego, y Staniſława Stolnika Słonimſkiego, ktorego ſynowie z Brozywianki Kazimierz, Stefan, y Konſtanty. Zygmunt piąty Zakonu S. Franciſzka Minorum obſervantium Kuſtoſz Nieświeſki. Iwan drugi ſyn Michała za Zygmunta Auguſta woiownik ſiedm lat w niewoli Moſkiewſkiey przytrzymany, pod Stefanem potym Krolem, pod Pleſzkowem Obożny Litewſki, y Generał Artyleryi; z pierwſzey żony iego Korſakowny, ſyn Michał, z drugiey Elżbiety Furſowney, Cypryan, Dawid, Jerzy, z tych Michał zabity pod Wolmarem, Cypryan pod Mozayſkiem 1618. Dawid z Bohufałowny zoſtawił ſynow dwoch, Staniſława y Boguſława, Jerzy z Hakowny ſynow pięciu, Jana, Marcina, Michała, Euſtachiego y Kazimierza. Ci wſzyſcy w woyſku ſłużąc pod rożnemi znakami w expedycyach woien-

woiennych polegli. Stret trzeci ſyn Michała, ktorego ſynowie trzey, pierwſzy Alexander, Sędzia Ziemſki Połocki, w Paryżu zoſtał Doktorem prawa, a będąc w Moſkiewſkim więzieniu, Tragedye Seneki gładkim Polſkim wierſzem wytłumaczył, miał za ſobą Sadowſką, z ktorey ſynow dwoch zoſtawił, Krzyſztofa Podſędka Trockiego, y Kazimierza, a w Zakonie Kaznodzieyſkim Reinalda Teologii Doktora, Przeora Wileńſkiego, ten wzięty od Moſkwy w niewolą 1659, tamże umarł. Drugi Paweł Sędzia Trocki z Oſmolſkiey, miał ſynow trzech, Alexandra, tego żona Niewiarowſka, Kazimierza Karmelitę Boſego w Zakonie Jozafata, y Jerzego Woyſkiego Wileńſkiego, Staroſtę Abelſkiego, ktory na Seymach częſto Posłem bywał, człowiek godny, złączył ſię był dożywotnie z Kryſką Kaſztelanką Raciązką, z tey ſynowie, Jerzy y Kazimierz. Michał Aretowicz Tyſzkiewicz Sędzia Ziemſki Połocki, Mąż wielkiey powagi, wiele Komiſſyi z Moſkwą odprawił, na ten czas Piſarz Ziemſki Połocki, z pierwſzey żony Swiderſkii były iego dwie corki, Ewa Newelſka, druga Zuzanna Jawgielowa, z drugiey żony Judyckii ſyn Antoni młodo zniknął. Jozef czwarty ſyn Michała Tyſzkiewicza, tego z Giedroycowney kilka corek zoſtało, y ſyn Alexander, ktorego z Anny Wiekowiczowney ſyn Jędrzey, tego zaś z Kozłowney Woyſkiey Wileńſkiey Jan Alexander y Jędrzey. Grzegorz piąty ſyn Michała, żona iego Xiężna Horſka. Michał ſzoſty ſyn Michała, ktorego z Xiężny Worotyńſkii ſynowie, Krzyſztof y Mikołay, tego dway ſynowie Mikołay y Staniſław polegli pod Rygą, a trzeci Jan. Krzyſztofa także trzech ſynow było, Jan, Kazimierz, y Jozef, krom tych ieſzcze ſi kwitneli. Dominik Stolnik Słonimſki 1674. Petronella Kaſztelanka Smoleńſka, Dimitra Połubińſkiego Marſzałka Słonimſkiego małżonka. N. Tyſzkiewicz Staroſta Starodubowſki, miał za ſobą Maryannę Ogińſką Woiewodziankę Połocką, wdowę po Chaleckim Staroście Mozyrſkim, z tey dway ſynowie temi czaſy kwitną, Jerzy Kaſztelan Witebſki y brat iego Piſarz Litewſki. Nad to Jozef Kaſztelan Zmudzki, y Antoni teraźnieyſzy Biſkup Zmudzki.

TYSZKOWSKI *w Łomżyńſkim powiecie.* Dom rozrodzony, ieden z nich był Proboſzczem Canonicorum Regularium w klaſztorze Warſzawſkim 1611. Staniſław Tyſzkowſki Podſtoli y Podſtaroſci Brześciańſki, miał za ſobą Joannę Władyſława Sapiehy Woiewody Brześciańſkiego corkę. A po Raieckim Kaſztelanie Brześciańſkim pozoſtałą wdowę, corka iego Anna była za Antonim Sieniutą Stolnikiem Owruckim. N. Kurdwanowſka.

TYTLEWSKI *herbu Cholewa*, z Polſki wynioſzſy ſię, oſiedli w Pruſiech, od Tytlewa, Tytlewſkiemi nazwani, Xięgi Chełmińſkie wſpominaią Macieia Tytlewſkiego w roku 1481. Maciey Opat Lubińſki od Zygmunta III Krola do Hiſzpanii poſeł. Woyciech Janowi Kazimierzowi Krolowi dla dzielności w rzeczach miły. N. była za Bartłomieiem Działowſkim.

TYTOWIE *herbu Gieyſz* w Xięſtwie Litewſkim, tegoż herbu co y Eliaſzewiczowie, *iako świadczy Koiałowicz in manuſcriptis.*

TYZENHAUZ *herbu Bawoł*. to ieſt powinien być Bawoł cały czarny w polu żołtym, wprawą tarczy idący, głową ſię trochę obzieraiący, nad koroną trzy piora ſtruſie, z pod korony dwie trąby hełm okrążaią. Takem go widział na kilku mieyſcach. *X. Koiałowicz in manuſcriptis* twierdzi, że gdy kupcy Niemieccy na morzu Baltyckim nawałnoscią do Duny rzeki przypędzeni, oſiadać, y rożne kupie ſzafować poczeli; Adryan Papież w roku 1150 wyſłał Gwilelma, y Reinolda Tyzenhauzow, żeby w tamtym mieyſcu nową Kolonią zakładali, y nie tylko wiary katolickiey orężem bronili, ale y Swięte-

mi namowami, do niey ciągnęli. Z tych Gwilhelm pierwſzy według niego,
kościoła Ryſkiego Arcybiſkup, y Fundator Rygi. Reinhold zaś woynę
traktował, y w Ingryi Pogan ſzeſnaście tyſięcy trupem położył. Sioſtrę
Xiążęcia ich, w małżeńſtwo ſobie związał. Wnuk Reinhold Inweſtyturę od
Karola czwartego, Xiążęcia teyże Prowincyi odebrał, y Krzyżakow tamże
ſprowadził na więkſze ugruntowanie teyże prowincyi, kwitnął potym Hę-
ryk Tyzenhaus, Chorąży Inflantſki, zabity od Litwy w roku 1279. Gotard
Jan Tyzenhaus, naprżod Kaſztelan Inflancki, 1621, a potym Woiewoda Der-
pſki, Staroſta Malborſki, na dworze Zygmunta III, z wielką poradą przez
nieiaki czas ſtawał, y z tymże Krolem do Szwecyi iezdził, przeciwko Ka-
rolowi Szwedzkiemu Monarſze, kilka chorągwi okrytych do obozu zpro-
wadził, rożne potym Kommiſſye z Szwedami przez lat ośmnaście na do-
bro Oyczyzny utrzymywał. A gdy Inflanty w ręce ſię Szwedowi doſta-
ły przez Pakta, on lubo wielkiemi obietnicami nęcony, przecięż wolał
wſzyſtkę fortunę zoſtawić w ich ręku, niżeli wiary Krolowi y Rzeczypo-
ſpolity nie dochować, co w nim chwali *Konſtytucya 1661 fol.* 24. Mąż iak
wielkiey fortuny, tak nie mniey uczony, czytaiąc Bellarmina kontrower-
ſye, chciał ci go wprawdzie zbiiać, ale potym ſam związane dał ręce wie-
rze katolickiey. Złączył ſię był dożywotnie z Zuzanną corką Jana Sapie-
hy Staroſty Uświatckiego, z tey corka iedna Konſtancya Xienią była Kon-
wentu Wileńſkiego Reguły S. Benedykta. Druga Jadwiga, w pierwſzym
małżeńſtwie żyła z Wiazewiczem, Woiewodą Nowogrodzkim, drugim z
Dziewiałtowſkim Chorążym Trockim. Podobno była y trzecia Karola
Kroſzyńſkiego małżonka, ſynow iego dwoch: Gotard Jan Biſkup Metońſki,
Suffragan y Adminiſtrator Biſkupſtwa Wileńſkiego, Opat Hebdowſki, a po-
tym Biſkup Smoleńſki, od roku 1667 do roku 1669, w ktorym życie to za-
kończył. Drugi Jan Staroſta Szyrwińſki, Chorąży Wileńſki, ſyn iego Mi-
chał, Dworzanin Krola Michała. Od drugiego brata idą, Jerzy Miecznik
Litewſki, Poſłował na Seym 1662 *Conſtit. fol. 2*, zkąd Deputatem ſtanął do
zapłaty żołdu woyſku Litewſkiemu, *Conſtit. fol. 6*, był oraz y Staroſtą Rze-
czyckim. Wilhelm Staroſta Kupiski, Poſeł na Seym 1661 zkąd Kommiſſa-
rzem ſtanął do granic w Inflancie *Conſtit. fol. 6*, Syn iego Stefan Woiewoda
Nowogrodzki Staroſta Dynamuńcki. Synow zoſtało trzech po nim, z kto-
rych Jan Piſarzem był Litewſkim, Jędrzey Staroſta Uświacki 1662 *Conſtit fol.
2.* a oraz Łowczy Litewſki. Otto Woyſki Zmudzki, ſynowie iego Krzyſztof
y Jędrzey. Jan był Poſłem z Inflant na koronacyą Krola Jana. N. Pod-
komorzy Wileńſki, Staroſta Inturſki. N. Staroſta Szmeltyńſki 1722. Reyn-
hold Pułkownik krolewſki, mąż odważny przeciwko Kozakom. Henryk y
Jan w roku 1589 z Inflant Poſłowali na Seym Warſzawſki. Jan Woiewoda
Mściſławſki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1716 y 1720 miał za
ſobą Woyniankę Jaſieniecką Kaſztelankę Nowogrodzką, z tey było dwoch
ſynow, ieden z nich Staroſta Kupiſki, y corka Tereſſa za Marcinem Micha-
łem Ogińſkim Woiewodą Witebſkim. Henryk a Boſſe umarł w roku 1622,
co poznać z iego nadgrobku w Toruniu *Starowolſki in monumentis.* N. Wo-
iewodzanka Inflantſka, była za Kaſprem Oziębłowſkim. N. Staroſta Inturſki,
Poſeł na Seym z Wileńſkiego 1740. Zofia była za Frydrychem Von Kreſe
koło roku 1480.

UBLINSKI w Woiewodztwie Sendomirſkim. Wawrzyniec z Ublińſka Ublin-
ſki, miał za ſobą Zofią Malczewſką; ſyna miał Staniſława, y corek dwie, Te-
reſſę y Kryſtynę w roku 1670. Marcyan y Stefan podpiſali elekcyą Augu-
ſta II.

UBNIEWSKI *herbu Junoſza* w Ziemi Nurſkiey. Szymon Ubniewſki Łowczy Ro-
żańſki z tey Ziemi podpiſał elekcyą Jana III. Staniſław Sędzia Grodzki O-
ſtrowſki, y Szymon 1697.

UBYSZ *herbu Cholęwa* w Płockim Woiewodztwie. Jędrzey Ubyſz z Mogilnicy, Po-
znańſki, Płocki, Pułtuſki Kanonik, ktorego zmarłego w roku 1638 nadgro-
bek w Płocku wypiſał *Starowol. in Monum.* Jakub Sekretarz Władyſława IV
1633 *Conſtit. fol. 8.* potym Chorąży Dobrzyńſki, miał za ſobą Zofią Bełzecką,
z niey corka Dorota żyła z Zygmuntem Głogowſkim, *Geneal. Bełzec.* Jerzy
Chorąży Dobrzyńſki w roku 1670. Joanna Ubyſzowna z Woiewodztwa
Sieradzkiego, Zakonnica S. Klary, rządziła Starſzą tenże klaſztor w roku
1676. N. miał za ſobą Maryannę Lipſką, ale z nią *ſterilis.* Ubyſzowna Ada-
ma Bala małżonka. Michał Staniſław Chorąży Goſtyńſki, poſeł na Seym w
roku 1666, Kommiſſarz na Sądy fiſzkalne, y w roku 1676 z Waleryanem Pio-
trem Ubyſzem, piſał ſię w Ziemi Goſtyńſkiey na elekcyą Jana III Krola. Szczę-
ſny temi czaſy w Zakonie Societatis JESU. Eleonora Woyciecha Liſie-
ckiego małżonka. Woyciech y Seweryn z Slubic Ubyſzowie w Ziemi Go-
ſtyńſkiey 1669. N. miał za ſobą Kryſtynę Siemieńſką Sioſtrę Kaſztelana Lwo-
wſkiego.

UCHACZ *herbu Jaſtrzębiec* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan Uchacz miał za
ſobą corkę Bartłomieia Brylińſkiego, ktora *1mo voto* żyła z Jerzym Ościſła-
wſkim, iako ſię mowiło tom. 1. fol. 203. Szymon w Krakowſkim, Staniſław
w Dobrzyńſkiey Ziemi 1697.

UCHANSKI *herbu Radwan* w Płockim y Bełzkim Woiewodztach. Dawnieyſzemi
czaſy, piſali ſię z Służewa, co opowiada liſt Konrada Xiążęcia Mazowie-
ckiego dany w roku 1241, a od Zygmunta Auguſta Krola potwierdzony,
znaydzieſz go, y inſzych ucinki *u Paproc. o herb. fol. 275*, gdy albowiem Gotard
Hrabia, ſyn Łukaſza z Pruſakami ieſzcze na ten czas poganami, Litwą y
Jadzwingami, częſte utarczki miewał, wſpaniałością kawalerſkiego ſerca, y
rycerſkich dzieł umieiętnością, tyle na nich profitował, że zawſze z pola z
wycięſtwem zchodził, między inſzemi, tak mu Bog poſzczęścił, że ſiedmiu
Xiążąt Jadzwingow wziął w niewolą, ktorych oddał pomienionemu Xiążę-
ciu Konradowi, za każdego z nich Xiążę Konrad ſiedmdzieſiąt grzywien
ſrebra wziął w okupie; te tedy tak chwalebne u wſzyſtkich dzieła nadgra-
dzaiąc Konrad, Gotardowi nadał wiecznemi czaſy wieś Służewo, z naczne-
mi inſzemi przywileiami. Boleſław potym (rozumiem że tego imienia Wto-

ry, ktory panował koło roku 1480) Xiążę Mazowieckie, potomkom tego Gotarda, to iest Alexemu Marszałkowi Xięstwa Mazowieckiego, y Podkomorzemu Warszawskiemu, na dobra Rusiecz, Nadarzyn, Strzeszeniową, Skoroszę, także Ziemakowi Podkomorzemu Zakrocimskiemu y bratu iego Pawłowi, na dobra Rusiecz, Starawieś nazwane, Urząd y Zabiniec:, też same łaski, ktore Służewu przedtym były nadane, łaskawie rozciągnął, w ktorym liście swoim wspomina ieszcze tych Gotarda potomkow: Jana, Mikołaia, Michała, y Franciszka dziedzicow z Służewa. List zaś Zygmunta Augusta Krola, ktorym te wszystkie przywileie potwierdza, krom Uchańskich, Jakuba Biskupa Kuiawskiego, Arnolfa Woiewody Płockiego, y Tomasza Łowczego Bełskiego, tych wspomina, Walentego Nadarzyńskiego, Kasztelana Wiskiego, y syna iego Wiktoryna, Abrahama Jakackiego, Sędziego Łomżyńskiego, Woyciecha Pisarza Makowskiego y Rożańskiego, Franciszka Tomasza, Stanisława Magnuszewskich braci rodzonych, z teyże krwi familii y Przodkow z Ruscza pochodzących. Z tego wnoszę, pierwsza: że się Przodkowie Domu tego naprzod z Służewa, potym z Ruszcza pisali. Druga, że Uchańscy, Nadarzyńscy, Jakaccy, Magnuszewscy, iedneyże z sobą są dzielnicy y krwi, osobliwie, że Nadarzyńscy od Alexego Marszałka Xięstwa Mazowieckiego, swoię linią prowadzą, ile że Nadarzyn iego był dziedzictwę, iako się z przywileiu mowiło. Trzecia, a ponieważ *Damalew. in Vitis Episcop. Cujav.* powiada, że Jakub Uchański pierwszy na swoy Dom kupił dobra Uchanie, toć znać dopiero w ten czas od teyże maiętności zwać się poczęli Uchańskiemi.

Jakub Uchański Arcybiskup Gnieźnienski, w młodszym wieku widząc w nim pięky dowcip, y insze natury przymioty Jędrzey Tęczyński Kasztelan Krakowski, kosztu mu na nauki nie żałował, w ktorych gdy wkrotce znacznie postąpił, Tęczyński Branickiemu Sebastyanowi na ten czas Referendarzowi Koronnemu oddał go, aby był przy nim w Oyczystym prawie poleru nabył, y nie omylił się na swoiey po nim nadziei Tęczyński: bo po śmierci iego tak się wsławił biegłością praw koronnych y dzielnością w rożnych interessach; że Krolowa Bona nie tylko że go między Sekretarzow krolewskich policzyła, ale też wszystkie swoie prawne intrygi, na iego opiekę zupełnie zpuściła: wziął wkrotce Dziekanią Płocką y Archidyakonią Warszawską, z ktorymi tytułami podpisał *list Augusta I dany Miastu Lwowskiemu w roku 1548.* Dwanaście lat potym urząd Referendarza Koronnego godnie piastował, poki go na Chełmskie Biskupstwo łaska krolewska nie wyniosła, wprawdzieć przez dwie lecie siła pracować musiał, żeby był Rzym nakłonił do swoiey expedycyi, ktorą otrzymawszy, tey katedrze niektore przywileie od Zygmunta Augusta, u ktorego był w wielkich respektach, wyiednał. Z tego posuniony na Kuiawskie, gdy mu Paweł IV Papież wstępu do niego bronił censurami kościelnemi, o to, że się zdał zprzyiać heretykom, krolewską y świecką wsparty potencyą, Biskupsto to odebrał, wszakże potym po śmierci Pawła IV, iak na Stolicę Apostolską wstąpił Pius IV, za instancyą Augusta Krola, od niego w spokoyney possessyi tą katedrą rządził. Po śmierci Przerębskiego wziął Arcybiskupstwo Gnieźnieńskie. Zrazu wprawdzie y na tey godności postawiony, nie ze wszystkim bronił owieczek sobie powierzonych od wilkow y herezyi, tak, że też Kapituła o to się upominać u niego musiała. Przeszkadzał nawet, żeby Koncylium Trydentskiego w Polszcze nie przyimowano, luboć na Synodzie Dyecezańskim, na ktorym Nuncyusz Papieski Lipomanus prezydował, ato

a to że w tē czas Uchāski dużo był na zdrowiu zapadł, cała go Archidyecezya przyieła: atoli potym upamiętawszy się, nie tylko że Rzym sobie przeiednał przez synowca swego Pawła Uchańskiego Woiewodę Bełzkiego, ale też na potym szczegulniey powagi Stolicy Rzymskiey przestrzegał, ludzi mądrych y w prawie duchownym biegłych przy sobie chował, bez ktorych rady nic nie czynił, młodych ludzi od czytania pism heretyckich odwodził, sam do ludzi częstokroć kazania miewał, konfederacyi *de pace Religionis* z innemi Biskupami nie tylko podpisać nie chciał, ale się też przeciwko niey solennie protestował. Nawet gdy mu ieden z posłow herezyą zarażony publicznie na Seymie zadał, iakoby z nim iedno trzymał o wierze Arcybiskup, ten dobywszy *professionem fidei* od Piusa IV Papieża opisaną przy wszystkich ią w głos uczynił. *Damal. in Archiep. fol. 311.* Collegium *Societatis JESU* w Łowiczu wystawić chciał, y zapraszaiąc do siebie Oycow tego Zakonu, taki list napisał do Rektora Collegium Wideńskiego w roku 1565, iako świadczy *Histor. Societ. par. 3. num. 106. Nos sanè à Societate vestra, quæ hactenus non pauca præclarè scripsit, tanquam bellatoribus strenuis, & ad certamen hoc decertandum divinitus in Ecclesia Catholica excitatis, furorem ac rabiem insanorum hominum, rectiùs, quàm à quoquam alio retundi, ac reprimi posse, existimavimus, itaq; Provinciam istam, Ordini vestro judicio nostro maximè propriam, ad vos deferendam, nobis esse, statuimus &c.* iednakże potym tęż samę Rezydencyą, ktorą był dla naszych wystawił y nagotował, z Krakowskiey Akademii zprowadzonym Professorom oddał. W Pułtuskim Collegium siła bardzo młodzi Szlacheckiey osobliwie szcupleyszey fortuny, na naukach swoim kosztem trzymał, w Kaliszu także w roku 1564 dla nich kilku Professorow chował, co poznać z *Elegii de Passione Christi, Benedykta Herbesta,* co było, nim ieszcze w tym mieście fundowane Collegium nasze. Po śmierci Augusta Krola, gdy heretycy y duchowną jurysdykcyą y Prymacyalną Arcybiskupow Gnieźnieńskich powagę, w tym krolestwie zrzucić y podeptac chcieli, on iey statecznie bronił, y szczęśliwie utrzymał, podług prawa swego Seym elekcyi złożył, Krola Henryka y ogłosił y koronował w roku 1573, a gdy ten do Francyi z Polski uiachał, Maxymiliana Xiążęcia Austryi z niektoremi innemi na tron Polski promulgował, ale druga część więksa Panow Polskich Stefana Batorego Xiążę Siedmiogrodzkie co prędzey do Krakowa zprowadziwszy, gdy Uchańskiego na koronacyą iego wzywa, a ten za Maxymilianem czekaiąc na ten akt ziachać niechciał, Karnkowskiemu na ten czas Biskupowi Kuiawskiemu tę funkcyą koronacyi zleciła, luboć y Uchanski nie długo potym do Stefana się przyłączył, osobliwle gdy widział, że Krol z woyskiem ku Łowiczowi się zbliżał, y na Gdańską woynę spieszącemu, sto swoiey piechoty ofiarował. Synod w Piotrkowie odprawił w roku 1578. Pałac na Zamku Łowickim z fundamentow wymurował, iako świadczy iego inskrypcya, kielich szczerozłoty z pateną, pastorał srebrny pozłacany, y trzy pierzcienie kościołowi Gnieźnieńskiemu odkazał; śmierć go zastała w Łowiczu w roku 1581, tamże w Kollegiacie pogrzebiony, kędy mu exekutorowie testamentu piękny nadgrobek wystawili. Pisali o nim *Damal. in Archiep. Gnesn. & Episc. Cujav. Cichocki Anatom. Consilii fol. 85.*

Arnolf Woiewoda Płocki Starosta Wyszogrodzki, brat Jakuba Arcybiskupa, kamień grobowy w Uchaniach tak o nim mowi, *Vir in Patriam & amicos pietate & integritate præstantissimus,* tego corka Małgorzata, zaślubiona z Stanisławem Kryskim Woiewodą Mazowieckim, druga Anna była za Szymonem Sczawińskim Kasztelanem Inowrocławskim; y synow *według Paprockiego*

prockiego zoſtało trzech, Jakub ktory wziął działem Uchanie, boday to nie ten Woiewodzic Płocki, miał za ſobą Agnieſzkę Kryſką 1550, ſioſtrę matki S. Staniſława Koſtki. Drugi Staniſław Marſzałkował Izbie Poſelſkiey w roku 1587, a potym wziął Kaſztelanią Rawſką, złączył ſię był dożywotnie z Sczawińſką Anną, Kaſztelanką Inowrocławſką, z ktorą potomſtwo zoſtawił. Trzeci Arnolf Kanonik Gnieźnieńſki y Łowicki. Tomaſz Łowczy Bełzki, drugi brat Jakuba Arcybiſkupa, ſyn iego Paweł, Woiewoda Bełzki, Staroſta Gnieźnieńſki, Drohobycki, w roku 1580 iezdził w legacyi od Krola Stefana do Grzegorza Papieża tym imieniem trzynaſtego, z oddaniem poſłuſzeńſtwa Stolicy Apoſtolſkiey, przyniosł temu Krolowi do Wilna od Papieża, miecz y czapkę poświęcone: drugi raz do Maxymiliana Ceſarza, trzeci raz do Porty Ottomańſkiey, kędy traktaty rozpocząwſzy, ſam na wieczny zaſnął pokoy, w Konſtantynopolu 1590, wieku ſwego 42, leży w Uchaniach. Mąż wſpaniałego ſerca y przezoru wielkiego, żona iego Anna Katarzyna z Fuliſztynu Herburtowna Kaſztelanka Lwowſka, Starościanka Samborſka, corka z niey Helena czy Anna, wydana za Mikołaia Daniłowicza Podſkarbiego Wielkiego Koronnego Uchanie w ten Dom wniosła, ile że męſkiey plci z tego Domu nie ſtało, a zda mi ſię oſtatni z tego Domu zſzedł ten Paweł Woiewoda; druga Katarzyna za Xiążęciem Sanguſzko Adamem Woiewodą Wołyńſkim, ale *ſterilis*, trzecia Izabella Mikołaia Siemaſzka Kaſztelana Bracławſkiego Staroſty Łuckiego małżonka, ale y ta bezpotomna: była dobroczynna na naſze Collegium Łuckie. *Duryew. Niezeſzłey pamięci fol. 32* piſze, że ktoryś Uchańſki miał za ſobą corkę Korycińſkiego Woiewody Łęczyckiego. N. Alexandra Xiążęcia Poryckiego, druga Jerzego Xiążęcia Woronieckiego małżonki, *Geneal. Wiſniowieckich.* N. Staroſta Chełmſki; miał za ſobą Weronikę Rębielińſką.

***UDRYCKI** herbu Nałęcz* w Woiewodztwie Bełzkim, Alexander Udrycki Sędzia Ziemſki Bełzki. Mikołay z Seymu 1576 Poborcą naznaczony w Bełzkim, *Conſtit. fol. 261.* Mikołay Krakowſki y Warſzawſki Kanonik 1577, był z Krolem Stefanem na expedycyi pod Gdańſkiem. Staniſław de Udryce Udrycki Proboſzcz Infułacki Ołycki, Kuſtoſz y Generalny Officyał, Suffragan Łucki, Biſkup Argiweńſki, pierwſzy na Suffraganią konſekrowany w roku 1618, umarł 1621, *Starowol. in Monum. fol. 754,* zakon naſz ſtatecznie kochał. Jakub Sekretarz Zygmunta Auguſta 1572. Staniſław z Daniłowiczem mąż rycerſki zſzedł z tego świata w roku 1642. *Starow. fol. 767.* N. Kanonik Chełmſki, Proboſzcz Uchańſki nie dawno zmarły.

****UHLIK*** w Xięſtwie Litewſkim. Konſtantyn Uhlik Piſarz Ziemſki Wołkowiſki z Seymu 1590 Poborca w Smoleńſkim Woiewodytwie. *Conſtit. fol. 603*, Jerzy Piſarz Grodzki Orſzańſki y Godfred Miecznik Xięſtwa Zmudzkiego piſali ſię na elekcyą Jana III Krola. Krzyſztof 1632.

***UHROWIECKI** herbu Suchekomnaty* w Krakowſkim Woiewodztwie. Olechno Biały Staroſta Chełmſki w roku 1416, iako świadczą *Cuda Chełmſkie fol. 153.* Mikołay Uhrowiecki Rotmiſtrz na Moſkiewſkiey expedycyi pod Pſkowem, y indziey wielkie męſtwa ſwego dał dowody, był potym Podſtaroſcim Krakowſkim: Brat iego także w wielu poſelſtwach od Rzeczypoſpolitey, dzielnością ſwoią wſławiony, ſyn Mikołaia według świadectwa *Baranow.* był Staroſtą Urzędowſkim. Urowieckie, iedna była za Chmielem, druga za Felixem Zamoyſkim Podkomorzym Chełmſkim koło roku 1500, trzecia za Latyczyńſkim, czwarta za Janem Sczawińſkim Kaſztelanicem Łęczyckim. Mikołay Staroſta Chełmſki, świat ten pożegnał w roku 1612. Jan y Staniſław w roku 1524 na liście

liście podpiſali ſię *u Paproc. o herb. fol. 196.* N. była za Jędrzeiem Czernym Kaſztelanem Sądeckim, Kryſtyna z Uhroſka Uhrowiecka, Zbigniewa Sienińſkiego Kaſztelana Lubelſkiego małżonka 1631. Staniſław *Societatis JEU*, umarł w Krakowie u S. Piotra, po śmierci w kilka lat znaleziony w grobie w purpurowey todze, co mu Bog nadgrodził ieſzcze tu na ziemi gorące pragnienie, ktorym żarzył ſerce do męczeńſtwa za wiarę, do ktorego ſpoſobiąc ſię, wymyślnemi ciało ſwoie katował mękami, żadney kommunii nie opuścił, przy ktoreyby nie proſił Boga o tę łaſkę, żeby był mogł dla niego krew ſwoię przelać. *Sarnicki in deſcrip. Polon.* tak o tym Domu mowi. *Reſc: in ſuo libello, hujus gentis ſtirpem a Ducibus priſcis Ruſſis derivat. Quæ ſententia comprobari poteſt Privilegiîs Urgonis ab origenis ipſorum, qui fundavit Vladicatum Chełmenſem & pleraq; alia.*

****UIAZDOWSKI.*** N. Uiazdowſki u Konſtantyna Hoſpodara Wołoſkiego Pułkownik, *Okol. tom. 2.* N. miał za ſobą Maryannę Dębſką, z niey corka Maryanna doſtała ſię w małżeńſtwo Rokickiemu.

***UIEYSKI** herbu Gryff* w Wielkieypolſzcze. *Nakielſki w ſwoiey Miechowii*, rozumie że z Wilkowſkiemi y Studzieńſkiemi, iedenże ſwoy początek wzieli, od Jana Kaſztelana Krakowſkiego. Franciſzek Uieyſki Proboſzcz Infułacki Łaſki, Kanonik Gnieźnieńſki y Łęczycki, Deputat na Trybunał Koronny w roku 1695. N. była za Marcinem Czaryſkim. Magdalena za Alexandrem Moſzyńſkim herbu Łodzia.

***UIEYSKI** herbu Grzymała*; namienia o nich *Okol. tom. 3. fol. 239*, gdzie powiada, że Uieyſka tego herbu była za Piotrem Zelęckim. N. za Marcinem Reiem. Ewa za Antonim Gawrońſkim, mężem rycerſkim.

***UIEYSKI** herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Wilkowic, przydomek maią Pilath. Jan znaczny żołnierz, a potym tak przemyślny goſpodarz y zabiegły, że mu cięſzko było rownego znaleść, żona iego Rylſka Zofia herbu Oſtoia. Brat Jana, Piotr, rycerſkiemi dziełami wſławiony, we wſzyſtkich za Stefana Batorego Krola expedycyach, u ktorego był Trukczaſzym, wſpomina iego męſtwo *Bielſki fol. 742* pod Skowrodkiem w roku 1577, y pod Konſtantynowem z Tatarami. Jędrzey podpiſał elekcyą Władyſława IV. Staniſława z Wilkowic Uieyſkiego, Piſarza Grodzkiego Sądeckiego, a przedtym Latyczowſkiego, męża rycerſkiego pod Cecorą, Deputata po dwakroć na Trybunał Koronny, y ViceMarſzałka w Piotrkowie zmarłego w roku 1645 wypiſał nadgrobek *Starowol. in Monum. fol. 803.* z Zarkow. Maciey Sędzia Siewierſki z Seymu 1616, do luſtracyi Zamku Będzińſkiego naznaczony, *Conſtit. fol. 24.*

***UIEYSKI** herbu Pogonia* w Krakowſkim Woiewodztwie, niewiem czy nie do tych należą ci, co ſię w Xięſtwie Litewſkim znayduią, Rafał Uieyſki z Smoleńſkim Woiewodztwem podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola. Sebaſtyan z Zagaiowa Uieyſki 1600, *Acta Caſtren. Cracov.* Jędrzey *1638 tamże.*

***UIEYSKI** herbu Srzeniawa bez krzyża* w Sendomirſkim Woiewodztwie; piſzą ſię z Rupniewa, dla tego, że iedneyże ſą dzielnicy z Rupniewſkiemi. Piotr 1579. *Acta Caſtr. Cracov.* N. była za Woyciechem Romiſzowſkim Staroſtą Siedleckim. Marcin y Jędrzey z Rupniewa Uieyſcy, drugi z nich miał za ſobą Belinową z domu Rożnow, zoſtawił ſyna Stefana. Paweł z Barbarą Prowanowną, herbu Kolumna, żył *ſterilis;* zabity 1608. Woyciech Burgrabia Krakowſki tak z pierwſzą żoną Karczewſką, iako y drugą Grabkowſką Jana corką, nie miał żadnego potomſtwa. Brat iego Mikołay Komornik graniczny Proſzowſki, Sędzia Kapturowy Krakowſki 1632, miał za ſobą Magdalenę Starowiey

rowieyſką corkę Fryderyka, z ktorą dwie tylko corki zoſtawił. Trzeci ich brat Stanisław Piſarz Grodzki Sądecki dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Zuzanną Paczkowną herbu Orlica, Marcina Paczka ſioſtrą, drugi raz z Drobotowną herbu Doliwa, *to Baranow.* ſyn iego Tomaſz w młodym wieku maiąc intencyą wſtąpienia do Zakonu Societatis, gdy ią X Lancycemu na ten czas Prowincyałowi, z prozbą przyięcia do tegoż Zakonu oznaymił, wieſzczym duchem ten mu powiedział, że zamyſły iego ſkutku mieć nie mogą, aż wprzod Biſkupem będzie; doſyć czyniąc Boſkiey woli po zwyczaynych w kościele Bożym ſtopniach, katedrę Biſkupſtwa Kiiowſkiego otrzymał. Tam go świat Polſki ſądził między Konſyliarzami w Senacie za nayprzezornieyſzego, między Paſterzami naygorliwſzego, umiał zdrową radą Oyczyźnie pomoc, umiał ſkuteczną perſwazyą wyłączone z Owczarni Chryſtuſowey w Dyecezyi ſwoiey przez ſchizmę owieczki do iedności namawiać, od ſamychże Dyſſydentow zaſłużył na tę pochwałę. Niech wſzyſcy Xięża y Biſkupi kościoła Rzymſkiego będą Uieyſcy, nas wſzyſtkich do iedności łatwo z ſobą zachęcą. Nie ſłowy tylko, ale y przykładem, do oſobliwych cnot poddanych ſwoich zachęcaiąc dobry Paſterz, na odległe mieyſca z niemi pielgrzymował, a długą podrożą nie ſpracowany, na terminie drogi, do gromadney kompanii każąc, pokarm ciała Bożego rozdawał: Pańſkiey hoyności iego ſą reſtaurowane kościoły, doſtatecznie uprowidowane Zakonne Domy, fundowane Seminaria, opatrzone ſzpitale, zkąd go Oycem ſwoim nazywać ubodzy zwykli. Było to, że widząc bez obowia żebraka, Senatorſkie obnażył nogi, a ubogie pokrył. Ulacniwſzy potym trudności, ktore mu przeſzkodą były, do wykonania pierwſzych zamyſłow, wſtąpił do Zakonu Societatis, w ktorym taką pałał Ducha gorącością, że uſtawicznym poſtem nieprzerwanym modlitwom, umartwieniu, miarę Przełożeni założyć muſieli. Po odprawionym Nowicyacie, z Ordynacyi Starſzych, rządził Dom Profeſſow Wileńſkich przez łat 11, aż też upewniwſzy Zakonnych przełożonych, o naſtępuiącey śmierci ſwoiey, do Domu ſię Nowicyuſzow przenioſł, gdzie pełen dni y zaſług, ſzczęśliwie dokonał, wieku ſwego 76, Societ 12, w roku 1689. Był przed Biſkupſtwem Proboſzczem y Kanonikiem Warmińſkim, Kuſtoſzem Gnieżnieńſkim 1653, Opatem Płockim po Rachuńſkim, dał tyle Prowincyi Litewſkiey, ile trzeba na fundacyą iednego Collegium, fundował Seminarium w Sendomierzu 30 tyſięcy na to łożywſzy. *Conſtit. 1685 fol. 17*, Zycie iego obſzerniey opiſał, y do druku podał, *X. Jan Brictius S. J. in 8vo Brunsbergæ 1706.* Stanisław Gnieżnieńſki y Warmińſki Kanonik 1689. Paweł 1676. N. była za Dobieckim. N. Podſtoli Sendomirſki nie dawno zmarły, poſłował na Seym.

**UKCINSKI* w Ziemi Nurſkiey. Marcyan na Ukcianku Ukcińſki podpiſał elekcyą Jana III.

**UKOLSKI* w Xięſtwie Litewſkim. Bazyli Ukolſki w Zmudzi w roku 1621, Jędrzey y Rafał w Woiewodztwie Trockim 1632. Jan Władyſław Stolnik Trocki 1674 poſeł na konwokacyą, z niey Rewizorem naznaczony do Skarbu Koronnego, *Conſtit. fol. 13.* Kazimierz Jozef Ciwun, Podwoiewodzy Trocki, poſeł na konwokacyą 1733.

Ulanicki herb.

DRoga od dołu do gory proſto wyciągniona, na ktorey obudwu końcach widzieć dwa Xiężyce nie pełne, ieden u dołu rogami na doł, barkiem do gory, drugi na gorze, rogami do gory, barkiem do dołu obrocone, y do drogi przyłączone, ſzabla goła na ukos od prawego boku, iakby drogę dzieląca, oſtrzem y końcem do gory, rękoieścią na doł. *Paproc. w Gniazdzie fol. 1131, o herb. fol, 678. Okol. zaś tom. 3. fol. 270*, ſzablę oſtrzem na doł kładzie, w polu czerwonym, na hełmie kładą trzy piora ſtruſie, *Kleynoty fol. 95* pięć pior ſtruſich. Początki tego herbu ztąd bydź namieniaią ciż autorowie. Przodek prawi tego Domu, w niewielkiey garzci ludzi ſwoich, to ieſt we dwudzieſtu kompanii napadł na ſzlak Tatarſki, kilka ſet ich było, natarł mężnie na nich y ſzczęśliwie rozgromił, a potym przez cały dzień rozbiegłych po rożnych mieyſcach na zdobycz, nie iedną klęſką poraził, y ſiła ich w niewolą zabrał, z ktorym plonem ſkoro do Xiążęcia Ruſkiego przyſzedł, w nadgrodę męſtwa ſwego, y fortunnych ſwoich z nieprzyiacielem potyczek, wziął ten herb y ſzablę otłuczoną, między inſzemi Xiążęcemi upominkami. *Metryka Wołyńſka* w roku 1528 tych Ziemianow ſwoich Ulanickich rachuie, Iwaſzka, Stecka, Jaroſza, y Jacka. N. Ulanicki pod Pleſzkowem, ſwego Porucznika z oczywiſtego niebeſpieczeńſtwa ſalwował w roku 1581, *Bielſki fol. 782.* Iwan Rotmiſtrz odważny, pierwſzy z tego Domu ſchizmy ſię wyrzekł, miał za ſobą Annę Kalinowſką corkę Krzyſztofa Rotmiſtrza, z niey ſyna Iana spłodziwſzy, umarł: w Latyczowie pogrzebiony. N. poiął Baranowſką herbu Grzymała. Hrehory Rotmiſtrz dla ſtateczney ku Oyczyźnie wierności y odwagi w wielu okazyach rycerſkiey, *w Konſtytucyach 1661 fol. 65* pochwalony, w nadgrodę ktorych wziął dobra Pozar nazwane y z przyległościami *jure feudali.* Remigian Ulanicki Podſtoli Latyczewſki, z Seymu 1703 Kommiſſarz na uſpokoienie pogranicznych dyfferencyi od Węgier, *Conſtit, fol. 22.* N. miał za ſobą Konſtancyą Woiakowſką Łowczankę Sanocką. N.

naprzod żyła z Jozefem Woiakowſkim, *2do* z Chrząſtowſkim. N. miał za ſobą Annę Dzięciołowſką.

UŁANOWSKI herbu Sulima w Wielkieypolſzcze. Jan z Ułanowa Kaſztelan Roginſki podpiſał pokoy Brzeſki w roku 1436, *u Łaſkiego w ſtatut. fol. 140.* Paweł w Zakonie naſzym umarł na miſſyi w Wołoſzech w Jaſiech 1666. Woyciech w Ziemi Chełmińſkiey 1697.

**ULATOWSKI herbu Jaſtrzębiec* w Wielkieypolſzcze, dokąd z Mazoſza ſię przenieśli *Paproc. in Strom.* liſt przywodzi Maxymiliana Ceſarza, w ktorym tak Miedzyleſkim iako y Ulatowſkim, dał ten Pan władzą *creandi Equites auratos.* Jan Ulatowſki Dziekan Łoſicki, Pleban Niemieyſki, wſpominaią go Kommiſſarzem *Konſtytucye 1676 fol. 23.* N. Stolnik Trębowolſki, żona iego Katarzyna w roku 1702, Tomaſz w Zakonie naſzym w Kaliſzu życie ſkończył w roku 1722, Antoni z Matki Radolińſkii herbu Brog urodzony. N. miał za ſobą Katarzynę Morſztynownę, N. Apollinarę Rydzyńſką Cześnikownę Kaliſką.

ULENIECKI herbu Przerowa w Ziemi Przemyſłkiey, przedtym zaś kwitneli w Czerſkiey Ziemi, dowodem tego ieſt Grzegorz Uleniecki Cześnik Czerſki, ktory z inſzemi podpiſał Dekret Xięſtwa Mazowieckiego przeciwko heretykom w roku 1526, *u Łubienſ. in Vitis Epiſc. Płocen.* iakoż dobra Uleniec w Ziemi ſię Czerſkiey znayduią. Alexander na Uleńcu Uleniecki, ſyn iego Floryan, miał ſwoy reiment pieſzy, Cześnikiem był Zydaczewſkim, z pierwſzey żony ſyn iego Ignacy, y corka Ponińſka, z drugiey żony Wolſkii herbu Nowina, ſynow trzech, Michał (żona iego Nowicka) Jozef y Antoni, corek trzy, Ludowika była za Uſtrzyckim Skarbnikiem Przemyſłkim, Franciſzka za Koſtkiewiczem, trzecia Panną umarła, Remigian Podſtoli Latyczewſki *ſterilis.* N. miał za ſobą Barbarę Chronowſką corkę Jana. Jadwiga żyła z Jędrzeiem Wirzchowſkim, po nim z Janem Drohoiewſkim Chorążycem Przemyſłkim.

**ULENSKI.* Uleńſka Elżbieta była za Piotrem Oraczowſkim.

ULESKI herbu Oſtoia w Woiewodztwie Lubelſkim: Mikołaia Uleyſkiego, wſpomina *Nieſſporkow: Odrobiny ſtołu fol. 122.* Teofila była za Jędrzeiem Karśnickim Łowczym Wieluńſkim, druga za Tomaſzem Karśnickim.

ULINSKI herbu Dołęga w Przemyſłkiey ziemi; przedtym zaś w Krakowſkim Woiewodztwie, dziedziczyli na wielkiey Ulinie. Z tych byli: Mikołay Kuſtoſz katedralny Krakowſki, Piotr y Paweł bracia rodzeni, co opowiada dział między niemi uczyniony w roku 1442; z tych Piotr Burgrabia Krakowſki 1454, z Katarzyną Stadnicką zpłodził Mikołaia, ten z Anną Balowną ſioſtrą Macieia Kaſztelana Sanockiego (ieſt iey reformacya w Krakow. 1462) Jana, ktory pewne części w Ulinie przedał, y przenioſł ſię w Sendomirſkie Woiewodztwo, ten z Anną Lanckorońſką Krzyſztofa, ten żył z Barbarą Borowſką iey ieſt reformacya 1537. Jan Sędzia Przemyſłki Ziemſki, corka iego była za Piotrem Romiſzowſkim Podkomorzym Koronnym, y Krzyſztof brat iego, ktory z Katarzyny Lipnickii zoſtawił Piotra, Prokopa w Więcborgu 1599 y Stanisława Podczaſzego Przemyſłkiego, ten z drugą żoną ſwoią Sulimianką pozoſtałą wdową po Xiążęciu Zbarazkim, miał ſyna Jerzego Dworzanina krolewſkiego y w radzie y w ręce ſilnego, ktorego żona Anna Tyrawſka Fundatorka kościoła naſzego Przemyſłkiego. Z pierwſzey zaś Magdaleny Czerny, zpłodził Jana naprzod Chorążego Halickiego, z tym tytułem, z Seymu 1647 Kõmiſſarzẽ zapiſany na ufundowanie Karmelitow w Bohuſławiu, *Conſt.: fol. 36*, Collegio naſzemu Lwowſkemu uſtąpił kamienicy ſwoiey na burſę w roku

1646: był potym Kaſztelanem Kamienieckim w roku 1654, złączył ſię był dożywotnie z Katarzyną Potocką Jakuba Woiewody Bracławſkiego y Generała Podolſkiego corką, z tey było kilku ſynow, a między niemi Tomaſz Podſtoli Podolſki, Rotmiſtrz Pancerney chorągwi 1658, *Kochow. climac. 1. lib. 1.* świadczy o nim, że w owey nieſzczęśliwey naſzych pod Zołtemi Wodami, porażce, wzięty był w niewolą od Tatarow, Anna Sierakowſka (ktorą urodziła Oſtrorożanka,) powiła mu ſyna Michała Stolnika Podolſkiego, ktorego z Duczymińſkii ſyn Adam, z Heleny zaś Dziedoſzyckii Chorążanki Lwowſkiey (Suchodolſka ią urodziła) ſyn Jan Stolnik Podolſki, Pułkownik krolewſki, z Ludowiką z Wielkiego Stawu Stawſką Chorązanką Przemyſłką z Chlewickiey urodzoną, zoſtawuie ſyna Urbana. N. Ulińſka z Wielkiego Ulina Tomaſza Grochowſkiego małżonka. N. Podczaſzy Przemyſłki miał mieć za ſobą Zofią Koſtczankę.

ULINSKI herbu Lis w Sieradzkim Woiewodztwie, piſze o nich *Paprocki,* luboć ich *Okolſki* opuścił. Grzegorz na Ulinie Ulińſki Dworzanin krolewſki 1644, *Treter. in D. Zdzieſſev.* N. Kanonik Kamieniecki 1679.

**ULCZYCKI herbu Korczak*, zwyczaynie trzy Wręby na tarczy noſzą, ale w hełmie trzy piora ſtruſie kładą, w Woiewodztwie Wileńſkim. Zygmunt Cześnik Wileńſki, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza, ſyn iego Samuel, *Koiałow. in Mſ.*

**UMIASTOWSKI herbu Roch 3tio* w Xięſtwie Litewſkim. Jan Uniaſtowſki krolewſkiey komory Sagorſkiey Ekonom 1595. Jan Kazimierz Sekretarz krolewſki poſeł z Brześciańſkiego Woiewodźtwa na Seym Koronacyi 1633, ztamtąd deputowany na Trybunał fiſzkalny Wileńſki, *Conſtit. fol. 22, y w roku 1635 Conſtit. fol. 6 y 1647 fol. 44*, w roku 1648 iuż Piſarz Ziemſki Brześciańſki y Regent Kancellaryi Litewſkiey, podpiſał konfederacyą generalną, a na Seymie electionis był deputatem *ad pacta conventa*, y Sędzią *Compoſiti judicii*, tenże ſam zda mi ſię Kazimierz, Marſzałkował Izbie Poſelſkiey w roku 1656, ale iuż w tym roku był Sędzią Ziemſkim y Podkomorzym Brześciańſkim, z ktoremi tytułami poſłuiąc na Seym 1654, bronił tam ſprawy Collegium naſzego Drohickiego; ſioſtra iego rodzona była za Mikołaiem Jelcem, corka zaś iego Anna za Floryanem Sapiehą Staroſtą Zdzitowſkim. Woyciech w Zakonie naſzym, na ambonach wſławiony Kaznodzieia, rządził Collegium Przemyſłkie, umarł w Lublinie w roku 1662. Jan w tymże zakonie zycie ſwoie zkończył nagłą wprawdzie śmiercią w Wilnie u S. Kazimierza, ktorą iednak Bog na niego zdał ſię przepuścić, po zkończoney nabożnie medytacyi klęczący umarły znaleziony, żeby go był od pewney, ktora go czekała, dymiſſyi tegoż dnia, wybawił. Franciſzek 1652. Michał w Zmudzi 1621. Franciſzek Krzyſztof Cześnik Połocki 1648. Jerzy Piſarz Grodzki Brześciańſki. Euſtachi Michał w Trockim, Woyciech, Kazimierz y Mikołay w Brześciańſkim 1648. Albrycht z Klimunta w Xięſtwie Zmudzkim. Jerzy Stanisław Stolnik Weńdeńſki, Podſtarości Brześciańſki w Brześciańſkim. Adam w Ziemi Warſzawskiey 1674, Zofia Umiaſtowska ołtarz S. Jozefowi w kościele Krakowskim S. Macieia wyſtawiła, zeſzła z tego świata w roku 1662, tamże pochowana. Euſtachi Cześnik y Sędzia Grodzki Upitski, miał za ſobą Barbarę Puzyny Jerzego Podczaſzego Upitskiego corkę, Franciſzek z żoną ſwoią Maryanną Łoknicką, Domu y gruntu w Brześciu Collegio naſzemu uſtąpili, ſyn ich żył ieſzcze 1691. Niektorzy ich piſzą Uniaſkowski. Piotr z Klimont wydał do druku: *Nauka o morowym powietrzu na cztery Xięgi rozłożona, Cracov. 1591 in 4to.* N. naprzod żyła z Okolskim, *2do*, z Macieiem Oziębłowskim Staroſtą Szymańskim.

*UMINSKI *herbu Cholewa* w Wielkiey Polſzcze y indziey. Z tego Domu było według *Okolſk.* czterech braci, Woyciech, Łukaſz Jan, y Staniſław. Z tych Woyciech był Sędzią Grodzkim Kowalſkim, Łukaſz Chorążym Bydgoſkim, Jan Piſarzem Przędeckim, Staniſław Podwoiewodzym Kujawſkim, ten poiął Gerałtowſką, herbu Tępa Podkowa, ſynowie iego, Staniſław Łowczy Wſchowſki, Mikołay Skarbnik Kuiawſki, Zona iego Modlibowſka Sędzianka Kaliſka, z ktorey ſyn Władyſław. Jakub Staniſław Łowczy Wſchowſki, Podſtaroſci Kaliſki, a potym Kaſztelan Krzywińſki, ſyn iego Staniſław, ſynowiec Woyciech. Samuel Podſtoli Sanocki 1632, Kazimierz Komornik Inowrocławſki 1697. N. była za Janem Maleckim Podczaſzym Latyczewſkim.

*UNIATYCKI *herbu Sas* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Stefan Uniatycki Stolnik Trembowolſki, deputat na Trybunał Koronny w roku 1723 z Sendomirſkiego, był y poſłem na Seym: żona iego Tereſſa Dębſka, Cześnikowna Zydaczowſka, z tey ieſt ſyn, y corki, Anna y Magdalena.

*UNICHOWSKI *herbu Ostoia* w Xięſtwie Litewſkim, iedenże to Dom z Chodorkowſkim, iako ſię mowiło w tomie trzecim pod herbem Oſtoia. Januſz Unichowſki Chorąży Mińſki, brat iego Michał Chorąży Witebſki, y poſeł na Seym z Witebſkiego 1626, ztamtąd deputowany na Trybunał fiſzkalny Wileńſki, *Conſtit. fol. 6,* Hrehory trzeci ich brat, Poborca w Nowogrodzkim 1589 *Conſtit. fol. 558,* tenże podpiſał tranſakcyą Będzińſką. Synowie iego, Jan, Paweł, Piotr y Hrehory. Pawła ſynowie, Krzyſztof na woynie Kozackiey pod Chorągwią Pawła Sapiehy Hetmana Litew: zabity. Samuel Sędzia y Woyſki Grodzki Mozyrſki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego w roku 1672, w expedycyach pod Uſarſką chorągwią Alexandra Ogińſkiego Kaſztelana Trockiego, w potrzebie z Szeynem Prozorem iedenaście razow odnioſł pod Smoleńſkiem, w niewolą ſię doſtawſzy, rok w ſtolicy ſiedział. Woiewodztwa Nowogrodzkiego Pułkownikiem obrany, pod Cimkowicami Moſkwę gromiąc, dwa im znioſł tabory. Synowie iego z Kolendzianki: Paweł Kapitan Leitnant u Xcia Radziwiła, drugi Dominik. Hieronim Unichowſki brat rodzony Samuela, z Sapiehą Hetmanem po Uſarſku ſłużył, w expedycyi Szeynowſkiey poſtrzelony, w roku 1674, Woyſkim był Nowogrodzkim, ſynowie iego, Boguſław y Jan. Januſza Chorążego Mińſkiego ſynowie, Januſz y Krzyſztof. Krzyſztof Unichowſki Sekretarz krolewſki, Inſtygator W. X. Litew: Remigian Sędzia Grodzki Bracławſki, miał za ſobą Laſkowſką, *to Koiał. in Mſ.* Staniſław Podſędek Smoleńſki, poſeł na Seym 1662, ztamtąd Kommiſſarz do zapłaty woyſku Litewſkiemu, *Conſtit. fol. 5 y w roku 1667 Conſtit. fol. 3.* na ktorym też Seymie dobra Derewianczyce y Brankow w Ziemi Słonimſkiey, dziedzictwem mu puściła Rzeczpoſpolita w zaſługach iego, y że dla Oyczyzny dobr ſwoich w Woiewodztwie Smoleńſkim uſtąpił Moſkwie, *Conſtit. fol. 14,* był potym Podkomorzym Smoleńſkim. Stefan Podſędek Smoleńſki poſeł na Seym 1662, *Conſtit. fol. 2,* Karol Chorąży Mińſki 1674. Alexander Jozef Sędzia Ziemſki Mińſki 1697, poſeł na Seym Coronationis Auguſta II, Kommiſſarz do traktatow z woyſkiem Litewſkim, *Conſtit. fol. 15,* umarł Kaſztelanem Zmudzkim koło roku 1725. Maciey Sędzia Ziemſki Mińſki, z Seymu Lubelſkiego 1703 deputat do boku krolewſkiego, *Conſtit. fol. 16.* Boguſław naprzod Piſarz Ziemſki Nowogrodzki, w roku 1678 przydany dla obrady do boku krolewſkiego, *Conſtit. fol. 7.* w roku 1683 z Seymu deputatem ſtanął na Trybunał Skarbowy Litewſki, w roku 1687 Marſzałek Trybunału Litewſkiego, ktorą funkcyą y drugi raz

piaſtował w roku 1696, iuż na ten czas Woiewoda Trocki, z Seymu zaś 1690, Kommiſſarzem naznaczony tak na Trybunał fiſzkalny, iako też do zapłaty woyſku Litewſkiemu, przenioſł ſię na inſze życie w roku 1700. Paweł y Remigian w Woiewodztwie Lubelſkim 1674. N. była za Danielē Bienickim.

*UNIKOWSKI w Xięſtwie Litewſkim, w powiecie Wołkowiſkim. Lew Unikowſki, ktorego ſynowie, Maciey y Jan, wielą lat zaſłużony żołnierz. Jędrzey Fauſtus Unikowſki Zakonu S. Benedykta, Proboſzcz w kościelney Wſi, był na Synodzie Prowincyalnym Warſzawſkim, do S. Koſtki ſzczegulniey nabożny, y cudownie od niego w cięſzkiey malignie uzdrowiony, ktory cud przy kanonizacyi S. Koſtki w proceſſie przyięto.

UNIESZOWSKI *herbu Janina* w Lubelſkim Woiewodztwie.

*UNRUG w Wielkieypolſzcze. Krzyſztof Unrug Staroſta Gnieźnieńſki, z Seymu Coronationis w roku 1676, Kommiſſarz naznaczony do granic od Marchii Brandeburſkiey, *Conſtit. fol. 52,* tenże poſłował na Seym w roku 1685, *Conſtit. fol. 15,* Staniſław na Miedzychodzie Staroſta Gnieźnieńſki, poſeł Woiewodztwa Kaliſkiego podpiſał konfederacyą 1696. N. była za Konſtantym Chociwſkim, Urſzula Unrucanka z Bukowca za Alexandrem Hazą. Krzyſztof Unrug miał za ſobą Katarzynę Gulczownę Burgrabiankę Wałecką, z ktorey było czterech ſynow, Jerzy Sebaſtyan, żona iego Kalkreuterowna: drugi Krzyſztof, żona iego Unrucanka z Miedzychodza, trzeci Alexander, czwarty Karol Auguſt, y corka Urſzula Maryanna Jerzego z Gorzyna Brudzewſkiego małżonka. Władyſław na Miedzychodzie Starościc Gnieźnieńſki, żona iego Tereſſa Małgorzata Gulczowna, Burgrabianka Wałecka, z niey corka Maryanna Bogumiła, naprzod żyła z Jakubem Pilchowſkim, ale z nim *ſterilis,* po nim z Ludwikiem Szołdrſkim Woiewodą Inowrocławſkim y Generałem Wielkopolſkim. Woyciech miał za ſobą Helenę Grafownę Noſtyczownę. Bernard, Maryą Eleonorę Graffownę Metternich, koło roku 1660.

*URBANOWICZ *herbu Łabędź* w Xięſtwie Litewſkim, w powięcie Oſmiańſkim, przydomek maią Pilecki. Adam Urbanowicz Pilecki, mąż dzielny, ſyn iego Jan ſłużył w woysku, był Rotmiſtrzem, zginął w potrzebie, *Koiał. in Mſ.* Krzyſztof wprzod Generał Szwedzki, potym Generał Leitnant u Moskwy, miał za ſobą Wołowiczownę Oboznianke Litewską.

*URBANOWSKI w Wielkieypolſzcze. Jan Urbanowski z Poznańskim Woiewodztwem podpiſał elekcyą Jana III. Stefan Piſarz Grodzki Wſchowski, Sekretarz konfederacyi Warſzawskiey 1704. Walentyn w tymże roku z Kaliskiego podpiſał konfederacyą Sendomirską. Jan ſłużył za Towarzyſz 1673. Piotr Sędzia Grodzki Piotrkowski 1603. Jan y Jakub w Poznańskim, Stefan y Woyciech w Kaliskim 1697.

*URBANSKI *herbu Nieczuia* w Sieradzkim y Ruskim Woiewodztwach. Woyciech Urbański Sędzia Lwowski, z Tatarami mężnie ſię potykaiąc dla Oyczyzny, poległ, zoſtawił iednak w Polſzcze we krwi ſwoiey godne pociechy. Franciſzek Łowczy Podolski, miał za ſobą Wolską, z tey corki, Franciſzka Gebułtowska, druga Łowiecka, ſynowie zaś, pierwſzy, Jan Czesnikiem był Mielnickim, żona iego Waſilewska Piſarzowna Przemyſłka, z niey ſyn Franciſzek, y corka Maryanna. Drugi Maciey Sędzia Grodzki Sanocki umarł *celebs.* Trzeci Ludwik miał za ſobą Petronellę Kobielską herbu Jelita, wdowę pozoſtałą po Maju, ale z nią *ſterilis.* Czwarty Michał Podczaſzy Zydaczewski, miał za ſobą Dubrawską, ſynow iego trzech, z ktorych ieden Jozef. Druga żona Michała Podczaſzego Wapowska wdowa po Orzechowskim

wskim Sędzi Przemyſkim, *ſterilis*. Piąty, Ignacy, Stolnik Przemyſki, miał za ſobą Ludowikę Skibińską, z niey ſynowie, Jerzy, Adam, Antoni; corki, Barbara, y Anna pomarły. Szoſty Szymon, żona iego Uſtrzycka, ale znią bezpotomny, *2do voto* poiął Bronikowską. Piotr Podſtarości Piotrkowski, *Conſtit. 1613.* Wawrzyniec Podwoiewodzy Wieluński, Jan Kaſztelan Kowalski, Staroſta Grabowski, z Seymu 1661 Kommiſſarzem naznaczony do granic od Sląska, *Conſtit. fol. 25,* corka iego Xienią rządziła klaſztor na Zwierzyńcu pod Krakowem Panien Zakonnych S. Norberta: ſyn iego ieden Sebaſtyan życie ſwoie zkonczył w Zakonie *Societatis JESU*, drugi Woyciech naprzod Kaſztelan Roſpierski, potym Wieluński, Grabowski, Tarnogurski Staroſta, z Seymu 1690 Kommiſſarz na uſpokoienie granic od Sląska, *Conſt. fol. 17,* deputatem był na Trybunał Koronny w roku 1687, a w roku 1693 Marſzałkiem będąc tegoż Trybunału, wſzedł do grobu, Fundator OO Piarow w Wieluniu, ale y Oyczyźnie dobrze zaſłużony: bo na iey potrzebę w roku 1687, chował Reiment Dragonii, ſto pięćdzieſiąt koni. Woyciecha y Zygmunta Urbańskich Porucznikow Uſarskich męſtwo pod Chocimem ſila Janowi III potym Krolowi Polſkiemu do zwycięſtwa pomogło, takbym rozumiał, że o tym Woyciechu mowa. Mikołay, Władyſław, Jerzy y Jędrzey mężni rycerże. Zofia Urbańſka była za Samuelem Kaliſzkowſkim, Cecylia za Marcinem Wieruſz Kowalſkim. N. Urbańſki miał za ſobą Dorotę Kowalſką. N. za Tomaſzem Łowieckim. Sebaſtyan w Zakonie naſzym umarł w Przemyślu 1668.

**UREKI.* Neſtor Ureki Dwornik y Hetman Woyſka Wołoſkiego w roku 1607 indygenatem w Polſzcze darowany, dla ſwoiey ku tey Rzeczypoſpolitey przychylności. *Okol. tom. 3. fol. 359.* Urakowna Alexandra Kraſińſkiego małżonka.

**UROCICKI* w Woiewodztwie Ruſkim. Staniſław Urocicki Oberſzter krolewſki, podpiſał elekcyą Jana III, ale niewiem czy niepowinno bydź Uhrowiecki.

URZARZOWSKI herbu Janina w Woiewodztwie Sendomirſkim.

**USARZEWSKI.* Łukaſz Staniſław Uſarzewſki w opałach woiennych nie iednym razem wyprobowanego męſtwa y zaſług, kiedy dla tey Oyczyzny własnym koſztem rycerſką podeymował, do prerogatywy ſzlachectwa przypuſzczony, y do wſzyſtkich urzędow zdolny deklarowany przez Konſtytucyą Seymową 1676.

**USTARBOWSKI herbu Abdank* w Pruſiech, atoli z tą rożnicą, że na Abdanku powinien krzyż bydź dwoiſty, to ieſt dwa razy przedzielony, nad krzyżem gwiazda, na hełmie nad koroną trzy piora ſtruſie, tak go opiſał *Mſ. o Familiach Pruſkich*, gdzie przydaie, że ſię niektorzy z nich zowią Piętowie, Sultanowie, a drudzy Uſtarbowſcy od wſi przezwani Lubiańſcy y Wiſerſcy.

**USTARBOWSKI herbu Leliwa*, widziałem ich we Lwowie z tym herbem 1723.

**USTRZYCKI herbu Przeſtrzał* w Woiewodztwie Ruſkim, z Węgier z Siedmiogrodzkiey Ziemi do Polſki przodek Domu tego przyſzedł, ſyn Stefana Jancza z Wanagu albo Unichowa, ktoremu w roku 1482 pierwſzemu ten herb był nadany od Matyaſza Krola Węgierſkiego, iako ſię mowiło pod literą P, imie mu było Iwonia: tego brat rodzony Teodoryk za Krola Olbrychta zginął pod Bukowiną, co wſpomina przywiley Zygmunta I Krola Polſkiego dany w roku 1509, ſyn Iwoni Kunaſz Janczowicz Unichowſki, ktorego ſynow czterech zoſtało, ci od rożnych dobr ktorych nábyli, iuż nowe przezwiſka przybrali, iako to: Jacko Terlecki, Jan Berezańſki, Paweł Uſtrzycki, y Demian Stebnicki, tych wſzyſtkich wſpomina przywiley Zygmunta

gmunta Auguſta dany w roku 1553, a w Grodzie Przemyſkim oblatowany w roku 1590, był ieſzcze y piąty ich brat Prokop, ale tak on, iako y Paweł *ſteriles* zeſzli. Demiana było trzech ſynow, Mikołay *ſterilis*, Jan drugi, Paweł trzeci. Z tych Jan z Katarzyną Miſiowſką zpłodził Jędrzeia, ten naprzod żył z Anaſtazyą Wyſoczańſką, z ktorey był ſyn Jan, tego z Nehrebeckii dway ſynowie, Władyſław Regent Grodzki Przemyſki, y Piotr Cześnik Sanocki, ktoremu Bieſiadecka powiła ſyna Macieia *ſterilem:* Po ześciu Wyſoczańſkiey poiął Jędrzey *ſecundo voto* Annę Kawiecką, z tey miał trzech ſynow Alexandra Woyſkiego Sanockiego, był 1670 z Seymu Kommiſſarzem do uſpokoienia krzywd od Węgier *Conſtit. fol. 27*, złączył ſię był dożywotnie z Wyſoczańſką, z ktorey ſynowie, Staniſław y Franciſzek *ſteriles*, y corka za Chłopickim Porucznikiem znaku Pancernego. Drugi ſyn Jędrzeia z Kowieckii, Maciey Staniſław Uſtrzycki, naprzod Podſędek Sanocki w roku 1667 *Conſtit fol. 37,* daley Sędzia Ziemſki Sanocki, poſeł na Seym 1670 Kommiſſarz ztamtąd do dyſtrybuty hiberny, *Conſtit. fol. 15*, y 1676, do monety ſrebrney ułożenia, *Conſtit. fol. 19*, dobra ſwoie gorne Uſtrzyki, za krolewſkie wſi, Jaſień, y dolne Uſtrzyki zamienił, w ktorych kościoł farny wyſtawił, co approbowała *Konſtytucya 1667 fol. 37,* w roku 1683 iuż Kaſztelan Sanocki, z Seymu Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit. fol. 12*, umarł przed rokiem 1692, żona iego Maryanna Brzezińſka herbu Trąby, z ktorey corki, iedna poſzła za Felicyana Łowczego Podolſkiego, druga za Szymona Stolnika Halickiego Wolſkich, ſynow zaś trzech, Woyciech Podczaſzy Zydaczewſki, y Marcin Stolnik Sanocki *ſteriles,* ia czytam Marcina Stolnika Zakrocimſkiego, z Seymu 1678 deputatem do rewizyi Skarbu Koronnego *Conſtit. fol. 31,* trzeci Klemens Kaſztelan Sanocki, ten z pierwſzey żony Hrabianki Franciſzki Tarnowſkii, miał ſyna Antoniego Staroſtę Olſzańſkiego *ſterilem*, z drugiey Maryanny Dzierzkowny Chorążanki Podolſkiey, ſyna Jana, ale y ten z Jałowicką bezpotomny. Trzeci ſyn Jędrzeia z Kowieckii Mikołay, w roku 1685 Stolnik Sanocki, poſeł na Seym, ztamtąd deputowany do rewizyi Skarbu Koronnego, *Conſtit, fol. 8,* w roku 1690 iuż Kaſztelan Przemyſki, Kommiſſarz z Seymu o krzywdy od Węgier *Conſti: fol. 18.* żyć przeſtał w roku 1693, żona iego Anna Birecka, druga Wierzchowſka herbu Korczak, z tey corka Anna, *1mo voto* żyła z Staniſławem Oſſolińſkim Staroſtą Piotrkowſkim, *2do voto* z Siemianowſkim Káſprem Teodorem Cześnikiem Wieluńſkim, Sędzią Sendomirſkim, Ludwika z Staniſławem Leſiowſkim, ſynowie zaś trzey, Jędrzey Wincenty Proboſzcz katedralny Przemyſki, ſą w druku te iego Xiąſzki, 1mo. *Hiſtorya o krucyatach na wyzwolenie Ziemi Swiętey od X. Ludwika Maimburga Soc, JESU, po Francuſku napiſana, od Niego na Oyczyſty ięzyk przetłumaczona 1707 w Krakowie in fol.* 2do. *In laudem Regis Poloniarum Invictiſſimi Joannis III Carmen lib. 5. in 8vo Venetiis 1686.* 3tio. *Troiſta hiſtorya, to ieſt Prozerpina, Faeton, Achilles, y z innemi drobnieyſzemi edycyami, z Łacinſk: Francuſk: y Włoſkiego ięzyka wierſzem przełożone, 2da editio w Krakowie 1700 in 4to.* Tenże Woyciech Jędrzey Uſtrzycki iuż Opat Mogilnicki wydał *Hiſtoryą o herezyi Obrazoborcow, y przenieſieniu Pańſtwa Rzymſkiego do Francuzow Ludwika Maimburga z Francuſkiego na Polſki przetłumaczony w Krakowie in 4to 1717. Item Hiſtoryą o Schiźmie Greckiey z tegoż Meimburga przetłum: w Krakowie in fol.* Drugi ſyn Mikołaia Kaſztelana Przemyſkiego, Tomaſz Stolnik Sanocki, Staroſta Olſzańſki, tego ſyn z Dziedoſzyckii Dominik *ſterilis*. Trzeci ſyn Maciey Jozef Kaſztelan Lwowſki, Marſzałek Kapturu Lwowſkiego 1733, wziął to krzeſło po śmierci Ignacego Leſzczyń-

ſzczyńſkiego, na ktorym umarł w roku 1737, ſyn iego z Agnieſzki Goiſzewſkii Bogusław, poiął Puzyniankę Staroſciankę Wiſką. Paweł trzeci ſyn Demiana zrodził trzech ſynow, Jacka, ktorego od Stebnik zwano Stebnickim, ten z Anną Teleśnicką zrodził Bazylego Stebnickiego, ten z Fenną Terlecką, Jędrzeia, Teodora y Piotra Stebnickich. Bazyli Uſtrzycki drugi ſyn Pawła, od ktorego był ſyn Jan, temu Leſiowſka powiła ſyna Marcina Podczaſzego Sanockiego, ktorego z Pobiedzińſką ſyn Jędrzey, naprzod z Błażowſką, po niey z Czermińſką zſzedł *ſterilis*. Dymitr Uſtrzycki trzeci ſyn Pawła, z Katarzyną Kopeſtyńſką, zrodził Teodora, Jana, Bazylego Stolnika Przemyſłkiego *ſteriles*. Jerzego, ktory dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, raz z Lityńſką, drugi raz z Turzańſką, ſynowie iego Jerzy czy Hieronim Władyka Przemyſłki 1728, y Bazyli, tego z Dzierzkowny zoſtało ſześć ſynow, ieden Mikołay Podſtoli Zydaczewſki, drugi Alexander Podczaſzy Liwſki, trzeci Jan mąż rycerſki, wſzyſcy *ſteriles*, czwarty Stefan, od ktorego z Turkułowny ſyn Alexander, pięty Bazyli Stolnik Przemyſłki, ten naprzod żył z Tereſſą Łączyńſką Podkomorzanką Lwowſką, po niey z Zielonczanką, ſzoſty Staniſław Cześnik Buſki *ſterilis*. Alexander oſtatni ſyn Dymitra, *1mo voto* z Ilnicką, *2do voto* z Wyſoczanką wchodził w kontrakty małżeńſkie, ſynowie iego, Jan z Wiſłocką, Bazyli Skarbnik Przemyſłki z Młodzianowſką zoſtawili potomſtwo. Franciſzek umarł 1694, pochowany w kościele naſzym Lwowſkim. Zofia Uſtrzycka Staniſława Gumowſkiego Miecznika Dobrzyńſkiego małżonka. N. miał za ſobą Angelę Fredrownę Kaſztelankę Sanocką. N. była za Alexandrem Popielem. N. za Krzyſztofem Popielem Staroſtą Tuczampſkim. N. żył z Elżbietą Hołyńſką. Tu przydaię, że nim ieſzcze Dom Uſtrzyckich Przeſtrzałow, w Oyczyznie naſzey gnieździć ſię począł, iuż dawniey przedtym piſali ſię inni z Uſtrzycy, iakom czytał w Xięgach Ziemſkich Lwowſkich, Michała na Uſtrzycy dziedzica w roku 1432.

USZACKI herbu Baran we krwi y ſtrzała rozdarta, także puł podkowy, piſzą ſię z Uſzakowa w Woiewodztwie Smoleńſkim. Z tych był Hrehory Uſzacki za Władyſława Czwartego Krola w Zamku Lucyńſkim w Inflantach Porucznikiem nad Artyleryą, urodził ſię z Potemkinowny Szlachcianki Smoleńſkiey, miał za ſobą w małżeńſtwie Hambenownę Inflantkę, ktoremu za zaſługi woienne był nadane dobra w Inflanciech. Kaſper ſyn iego, był w tymże Zamku Lucyńſkim Chorążym, ktorego za wzięciem Zamku Moſkwa zaprowadziła na Stolicę, gdzie lat dwanaście był w więzieniu. Ztamtąd wyſzedſzy, ſłużył w woyſku Litewſkim. Poiął w małżeńſtwo Korſakownę Cześnikownę Smoleńſką, z niey zpłodził Jana, ktory z Oſtrowſką zoſtawił dwoch ſynow, Jakuba Trukczaſzego Inflantſkiego, ktory złączył ſię z Kąſtąbłocką, y Franciſzka.

**USZDOWSKI herbu Bończa* w Pruſiech, Mikołaiowi Uſzdowſkiemu w roku 1644 zmarłemu, a w Chełmie pogrzebionemu nadgrobek marmurowy wyſtawiono, kędy cztery iego herby widzieć, Jednorożca albo Bończę, drugi Slepowron, trzeci Łabęć, czwarty Lubicz.

USZAK patrz Kulikowſki.

USZYNSKI herbu Lubicz inni ich chcą mieć herbu Pobog w Podlaſkim Woiewodztwie. Floryana z Uſzy Uſzyńſkiego zmarłego w roku 1624 czytałem nadgrobek w Mſczonowie. Piotr Kuſtoſz Łucki w roku 1628, a potym Dziekan w roku 1648. Staniſław Dziekan Łucki 1625 ſzczegulniey dobroczynny na Collegium naſze Brzeſkie: za Biſkupa Łuckiego był na Synodzie Piotrkowſkim Prowin-

cyalnym *Acta Synodi*. Jan Scholaſtyk Łucki 1648, podpiſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola. Jan y Mikołay w Rawſkim 1628.

**UTRATOWSKI*. Maciey Utratowſki, długo w woyſku Koronnym żołd prowadząc, w rożnych okazyach dawſzy oczywiſte dowody męſtwa ſwego, w komput ſynow koronnych policzony na Seymie w roku 1662 *Conſtit. fol. 40.*

UWILINSKI herbu Rogala w Mazowieckim Woiewodztwie. Uwilińſka Cecylia Adama Stępkowſkiego małżonka. Uwiliwſki Krzyſztof w Woiewodztwie Ruſkim, podpiſał elekcyą Jana III. Jan w Ziemi Czerſkiey 1632, Marcin w Kuiawſkim 1697. Jednaż to familia z Łoſkiemi.

**UZAMETCKI*. Jan Skarbnik Starodubowſki w Xięſtwie Zmudzkim podpiſał elekcyą Jana III, tak go piſzą Uzametcki. Zaś czytałem Uzenieckiego w Woiewodztwie Witebſkim, Podwoiegodzego Witebſkiego.

**UZŁOWSKI* w Wileńſkim Woiewodztwie. Adam Uzłowſki podpiſał elekcyą Władyſława IV, Lenart Podſędek Wołkowiſki, dobr Sidorki nabył od Jana Podolca.

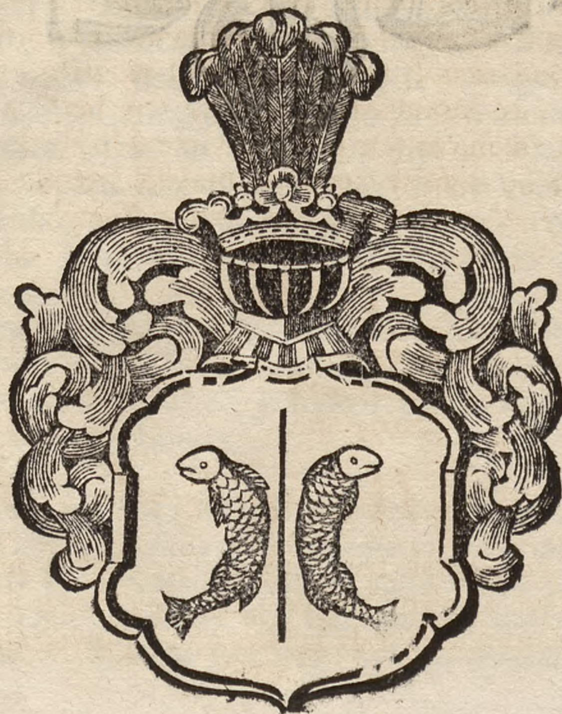
***WACZEWSKI.** Waczewſki Jan Sekretarz krolewſki z Seymu 1611 do luſtracyi dobr krolewſkich w Wielkieypolſzcze naznaczony, *Conſt. fol. 36.* N Waczewſka żona Jana Taranowſkiego Koniuſzego Przemyſłkiego. *Paproc. o herb. fol. 331.*

WACZKOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Łęczyckim Woiewodztwie.

***WADASZYNSKI** w Powiecie Starodubowſkim. Jan Wadaſzyńſki podpiſał elekcyą Jana III. Krola.

WADOWSKI *herbu Ostoia* w Krakowſkim y Lubelſkim Woiewodztwach z Wadowa. Wacław Wadowſki mąż rycerſki, pierwſzy ſię z Krakowſkiego przenioſł w Lubelſkie, tam z Kiśielińſką zpłodził ſyna Jana, ten z Anną Dmuchowſką Woyciecha, doświadczonego żołnierza, ktory na Tatarow z Chmieleckim Woiownikiem ſerdecznie nacieraiąc, poległ na placu. Jana, ktorego w okazyi pod Chocimem za Zygmunta III zabito, Krzyſztofa, y ten od Tatarow zginął. Tomaſza, ktory w Niemczech przeciwko Szwedom y Guſtawowi woiuiąc, zſzedł z tego świata. Jakub y to mąż rycerſki, z Anny Stoińſkii Piſarzowny Ziemſkiey Lubelſkiey, ſynowie iego Felix, żona iego Stocka, Staniſław od młodości na rycerſkim polu zaſłużony, żona iego Kryſtyna Wyſtępowna.

Wadwicz herb.

TArcza tego herbu wzdłuż linią na dwie części powinna bydź przedzielona, po prawey ſtronie ma bydź ryba morſka biała, w czerwonym polu, po lewey ryba czerwona w białym polu, obiedwie ryby głowami do gory, ogonami na doł, tak iednak, że y głowami y ogonami od ſiebie odwrocone, iak gdyby każda z nich poł cyrkułu przydłużſzego figurę na ſobie wyrażała: ryby zaś ſą morſkie, na hełmie iedni kładą pięć pior ſtruſich, drudzy pawi ogon; tak ten herb opiſuią *Bielſki fol. 283, Paproc. w Gniazdzie fol. 800 y 1173. O herb. fol. 509. Okol. tom. 3, fol. 265. Kleynoty fol. 87.* Bardzo temu podobny ieſt herb, ktorym ſię zaſzczyca Xięſtwo Barſkie w Lotaryngii, tylko że obiedwie ryby ſą ſrebrne albo białe, w czerwonym polu, potym że miaſto linii dzielących te ryby, kładą dwa miecze, ieden proſto z gory, pod nim drugi na dole, także drugie dwa miecze, ieden z boku iedney ryby, drugi z drugiego. *Lib. 6. Civitat. Orbis fol. 8. Petraſancta cap, 56.* drugi podobnyż temu herb opiſuie, w ktorym tymże kſztałtem, ale bez linii we ſrzodku ſą dwa Pſtrągi, ieſt to zaſzczyt Familii Montbeliarcyuſzow. Dwa zaś Łoſoſie na tarczy tąż figurą, iak tu widziſz ułożone, noſi Dom Salmeorow we Francyi, *według tegoż Petraſancta. Paproc. o herb. fol: 600* powiada, że pod Grunwaldem w owey pamiętney wygraney Krola Jagełła nad Krzyżakami, między inſzemi w tey batalii chorągwiami zabranemi, wzięto też y Kommendora kowalewſkiego, na ktorey były dwie ryby czerwone, głowami y ogonami zſobą ſię ztykaiące w nieiaki cyrkuł. Tenże *Paprocki w Gniazdzie* początki tego herbu z tey okazyi wywodzi. Rycerz prawi Wadwicz nazwany, od Bolesława Krywouſtego po dwa kroć w legacyi wyſłany, gdy z powtorney powraca, nawałnością morſką na dno pogrążony, zginął; w nadgrodę ktorego zaſług ten Monarcha ſukceſſorom iego ten herb nadał: w pośledniey ſzey iednak o herbach Xiążce twierdzi, że ten herb przybyſz z Niemiec do Polſki, iakoż z tego co ſię dopiero wyżey mowiło, ſnadnobym y ia z Paprockim konkludował, że nie w Polſzcze ten herb urodzony, ale do nas przynieſiony. *Długoſs* o Familiantach tego herbu powiada, że ſą *Viri recti & moderati.* Z tego Domu wſpomina tenże *autor* Hana z Dąbrowy Wadwicza, ktory w okazyi z Edygą Hetmanem Tatarſkim poległ z innemi na placu w roku 1399. Jan Mężyk z Dąbrowy wyſtawił ſwoię chorągiew do potrzeby pod Grunwald, *Bielſki fol. 296*, a pod czas ſamey batalii był naznaczony do ſtraży ſamego Krola Jagełła. Piotr Mondygier pierwſzy ten herb z Litewſkich Panow, na ſukceſſorow ſwoich otrzymał na Seymie Hrodelſkim w roku 1413, *Biel. Papr. Stryik.* y tak ſię tam w iego potomkach rozplenił, że prawie w Polſzcze zniknąwſzy, tam ieſzcze kwitnie, patrz Mężyk.

Herbowni.

Adamkowicz	*Mężyk*	*Roſki*	*Węſławſki*
Łodziata	*Montygierd*	*Stankiewicz*	*Wołczek*
Matyaſsewicz	*Naruſsewicz*		*Wirułowicz Bohuſs.*

Waga herb.

OKolſki *tomo 2. fol. 439.* tak ten herb opiſuie, krzyż prawi bydź powinien podwoyny, na ktorym Xiężyc nie pełny, rogami na doł obiema obrocony, pod nim linie tak ſą ułożone y powiązane, że trzy tryanguły

wyrażaią, między tryangułami dwiema u ſpodu ſą trzy wręby: pole tarczy niebieſkie, to *Okolſki*, atoli drudzy tak ten herb kſztałtuią. krzyż ieden nie podwoyny kładą, na nim Xiężyc wyżey opiſany, pod nim Waga na kſztałt litery W, tak że od rogu iednego litery W do drugiego ieſt linia wyciągniona, ktora obadwa końce ſpoia, koniec też krzyża przez tę linią przechodzi y opiera ſię na ſrzodku litery W w polu czerwonym, na hełmie trzy piora ſtruſie. Tym ſię herbem pieczętuią Pocieiowie y Niepokoyczyccy w Xięſtwie Litewſkim, atoli ci pośledniey ſi między dwiema angułami u ſpodu przydaią trzy Wręby, od gory co raz to mnieyſze *Koiał. in Mſ.* Wag że wiele Domow w cudzych kraiach zażywaią, świadkiem ieſt *Petraſancta cap. 84 fol. 651*, y owſzem ten autor powiada *cap. 3*, ze Kappadoyczykowie wagę za herb właſny narodowi ſwemu przywłaſzczyli. Początek tego herbu, nic pewnieyſzego że od Xiążąt Ruſkich pochodzi a to za heroiczne iakieś dzieło, z iakieyby iednak okazyi, więcey ſię domyślaią niektorzy z *Okolſkim*, niżeli żeby miało pozoru do prawdy.

WAGLESZYNSKI herbu Jelita w Wielkieypolſzcze. Przymawia mi tu *Autor Xiąſzki Specimen Hiſtoriæ Polonæ Criticæ Pag. III.* Zem ich do tego herbu pociągnął, ale niewinnie: bo to ieſt pewna że Wągleſzyn czyli Węgleſzyn zdawna w Dziedzictwie Jelitczykow chodził, co poznać *z Długoſſa Hiſtoryi w roku 1380, gdzie piſſe lib. 10. fol. 42* o Floryanie z Mokrſka, herbu Jelita, Biſkupie Krakowſkim, że w Oyczyźnie ſwoiey Wągleſzynie kościoł wymurował, toż znaydzieſz y u *Starowol. in Vitis Epiſcop. Cracov.* pod tymże Floryanem y *u Paproc. o herb. fol. 193.* Wſtąpił ten Floryan, *według Długoſſa Hiſtoryi* na katedrę Ktakowſką, w roku 1366. zſzedł z niey do grobu w roku 1380. z tego wnieśc potrzeba, że to iednaż linia była tych, co ſię z Mokrſka, y tych co ſię z Wągleſzyna piſali: potym tenże *Długoſſ w roku 1407 hiſtoryi ſwoiey lib. 10. fol. 185*, gdy piſze, że Tomaſz z Wągleſzyna zamku Drahimſkiego dobył ſztur-

ſzturmem, wyraźnie o nim tak mowi, *Thomas de Wągleſſyn dictus Kozlerogi de domo Jelitonum, Caſtellanus Sandomirienſis & Capitaneus Majoris Poloniæ,* to dziwna, że ten autor Xiażki, wielki y mądry Prałat, cytuie na marginesie tęż kartę Długoſza, a z tym wſzyſtkim na mnie wali, iakbym Wągleſzyńſkim herb Jelita nie ſłuſznie y bez fundamentu podrzucał. Inſi zaś hiſtorycy naſi, oczywiście o tym świadczą, że ci Węgleſzyńſcy byli ſynowcami tegoż Floryana Biſkupa, nie ſieſtrzeńcami, iako chce *J. W. I. X. Załuſki fol. 33:* bo *Kromer, ktorego Xięgę 14* przytacza *Paprocki o herb. fol. 194* tak mowi, *Domaratus Caſtellanus Poſnanienſis, qui jam Præfectus Majoris Poloniæ eſſe deſierat, ſucceſſore accepto Vengleſinio Floriani Epiſcopi Cracovienſis fratris filio &c. Bielſki także fol. 264* ſynowcē go zowie tegoż Floryana, toć ieżeli Floryan Stryi był Jelitczyk, muſieli bydź y ſynowcowie iego. Ale chocbym po ſobie Autorow żadnych nie miał: doſyćby mię ſkutecznie powinna wyświadczyć fundacya tegoż Tomaſza, ktorą w roku 1404, za approbacyą Bonifacego Papieza, za przywileiem Krola Jagełła, w tym roku danych, uczynił w Bydgoſzczy, ile Staroſta tegoż mieyſca OO Karmelitom, kędy z erekcyi tego kościoła pokazuie ſię: że ten Tomaſz z Wągleſzyna był herbu Jelita, nie Godziemba, umarł według *Bielſkiego fol. 289* w roku 1409, z fraſunku, że iego Burgrabia poddał Bydgoſzcz Krzyżakom. Był y trzeci, Mikołay, o ktorych czytałem gdzieś te wierſze: *Inde Peregrinus, quo Magna Polonia quondam præſide tuta ſtetit, Thomaſq; & honore celebris Nicoleos.* Na Paprockim y Okolſkim trudno ſię w tym punkcie zaſadzać: bo w prawdzieć do herbu Godziemba na iednym mieyſcu pociągaią tego Tomaſza, atoli na drugim tak Tomaſza iako y Peregrina pod herbem Jelita kładą, co ſię im częſto trafia, y w inſzych Domach.

**WAGLIKOWSKI herbu Brochwicz,* atoli od tych wſzyſtkich, ktorem położył w pierwſzym tomie, odmienny: bo tarcza tego herbu powinna bydź ſzachowana od prawego boku w poł na lewy na ukos, z tey ſzachownicy ukośney, poł ielenia ſzarego, niby z niey wyſkakuiącego, tego widzieć w modrym polu, w hełmie powinien bydź pawi ogon, tak go opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſkich*, ktorym ſię pieczętuią Wąglikowſcy Sztentynowie w Pruſiech; iam go inaczey widział w Bydgoſkim OO Bernardynow kościele, kędy z muru o trzech blankach proſtego poł ielenia w prawą tarczy wyſkakuie, na hełmie Xiężyc obiema rogami do gory, nad nim trzy gwiazdy podle ſiebie. N. Wąglikowſki z młodu rycerſkim chlebem ſię bawił, potym oſiadſzy w domu, zpłodził Pawła Dworzanina krolewſkiego, ale ten młodo zniknął. Jędrzey Cecylii Renaty Krolowy Polſkiey Dworzanin, ktorego dziad wielkiemi w Szwecyi dziełami, Ociec na dworze Zygmunta znacznemi ku temu Panu zaſługami wſławieni, umarł w roku 1639, w Wilnie u S. Jana pogrzebiony, co z iego nadgrobku wypiſal *Starowol: in Monum.* Jan Wąglikowſki, gorliwy przy prawach y wolnościach Oyczyſtych, Miecznikiem Ziem Pruſkich zſzedł z tego świata w roku 1650 pochowany w Bydgoſzczy u OO Bernardynow, ile że na ten czas był dzierżawcą Staroſtwa Swieckiego, miał za ſobą Raczyńſką corkę Zygmunta Surrogata Nakielſkiego. Wałentyn miał za ſobą Reymanownę Staroſciankę Kwidzyńſką, Staniſław Chrząſtowſką herbu Łodzia. N. Sędzia Ziemſki Człuchowſki Kitnowſką. N, Wąglikowſka Woyciecha Białachowſkiego. N. Ciecholewſkiego. N. Chrząſtowſkiego Kaſztelana, małżonki; Mikołay w Zakonie naſzym rządził Collegium Brzeſkie, życie zakończył w roku 1727 w Łucku. N. była za Woyciechem Siedleckim. Eberhard *wydał do druku w Litwie Xiąſkę 1621 in 4to Oſterberg.*

 *WA-

**WAGNER* w Prusiech. N. Wagnerowna naprzod Michała Pierzchy, po nim Remigiana Dębińskiego herbu Rawicz małżonka. *Ms. o Famil. Prusk.* Adam Wagner poiął Katarzynę Dziewanowską, z ktorey syn Jędrzey w Zakonie naszym.

**WAGNER.* N. Wagner w woysku Polskim zasłużony; dla męstwa swego nobilitowany na Seymie 1662. *Constist. fol. 40.*

WAGRODZKI herbu Rogala w Xięstwie Mazowieckim, Stanisław Wągrodzki Podsędek Ziemi Zakrocimskiey, Poborca w roku 1683 *Constit. fol. 22.* N, miał za sobą Ewę Izbińską. N, Podczaszy Zakrocimski poseł na Seym 1724. Adam Miecznik Zakrocimski.

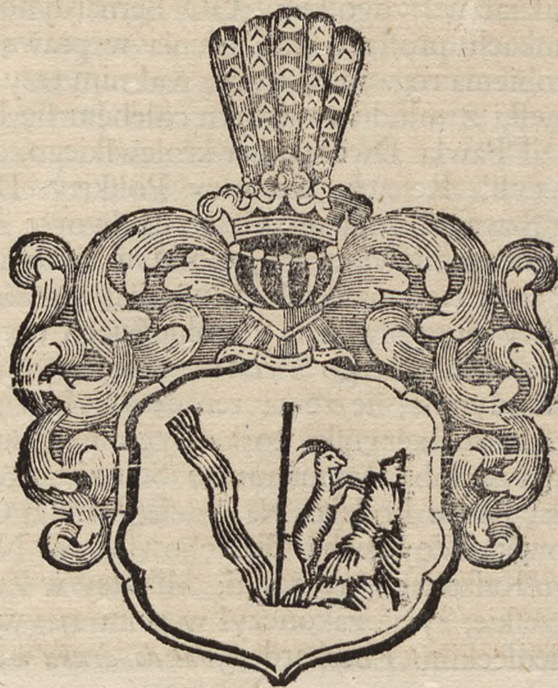
WAGROWSKI herbu Belina w Woiewodztwie Rawskim. Jan de Wągry Wągrowski naprzod Podsędek 1514, potym Sędzia Ziemski Rawski, ktorego siostra Małgorzata Marcina Lipskiego herbu Łada, małżonka. Woyciech Zakonu Cystercyeńskiego. Marcin miał za sobą Katarzynę Lesczyńską herbu Belina. Walentyn, Konstantyn, siestrzeniec Samuela Nadolskiego, Starosty Tczewskiego wydał do druku: *Novi honoris gratulationem Stefanowi Gębickiemu Woiewodzie Łęczyckiemu 1639.*

**WAHANOWSKI* w Brzeskim Litewskim. N. Wahanowski, żona iego Siemaszkowna. Felix y Jan, podpisali elekcyą Władysława IV w roku 1633.

**WAL.* N. Wal Chorąży Grodzieński, poseł na Seym 1724. Jozef Wal, poseł Grodzieński na konwokacyą 1733.

**WALAWSKI herbu Trąby imo* w Bełzkim Woiewodztwie y Ziemi Przemyłkiey. Waleryan Walawski 1678 ołtarz S. Krzyża w kościele Karmelitańskim Przemyłkim wystawił, z herbem swoim Trąby imo, żona iego Odrowążowna. N. za towarzysz pod znakiem Usarskim służąc, w okazyi z Kozakami pod Starżem, ranny, w roku 1638 *Okol. Diarium* Konstantyn y Franciszek 1692, Konstantyn Jordan Walawski, miał za sobą Zofią Lipską Skarbnikownę Bełzką, pozostałą wdowę po Antonim Skarbku Kasztelanie Halickim. Zygmunt w Zakonie naszym umarł we Lwowie 1971.

Walbach herb.

Wzdłuż

WZdłuż tarcza linią przedzielona, po prawey stronie tarczy, powinien bydź Kozieł, na skale w prawą tarczy bieżący, po lewey stronie tarczy przy linii samey rzeka wzdłuż prosto płynaca, kozieł powinien bydź w polu żołtym, pola zaś tego, ktore rzece przyległe zostaie, koloru autorowie nie opisali, na hełmie pawie piora, tak go opisał *Okol. tom. 3. fol. 267,* gdzie przydaie, że ten herb z Niemiec do Polski wniesiony, *a Ms, X. Rutki* domyśla się, że ten herb nabyty za przemyślny Przodka Domu tego fortel, ktorym woysko z pomiędzy gor y rzek ściśnione z cięszkiego razu szczęśliwie wyprowadził: zwano przedtym tak rycerzow, iako y herb sam Wolbock, z ktorych iedni osiedli w Mazoszu, drudzy w Litwie, inni na Podolu. Trech albowiem było braci, Jan, Jędrzey y Jerzy. Z tych Jan Podwoiewodzy Warszawski w obozie zasłużony, zostawił trzech synow, Bartłomieia, Ludwika y Wawrzyńca w Czerskiey Ziemi. Balcer w Lubelskim Woiewodztwie osiadł, synow tam zpłodziwszy Stanisława y Jana, był ten Balcer brat rodzony Jana. Jędrzey brat stryieczny do Xięstwa się Litewskiego wyniosł, od ktorego było potomstwo. Jerzy na Podolu woiuiąc przeciwko Turkom, tam się gniezdzić począł.

**WALCEROWSKI herbu Kornicz* na Sląsku, świadczy o nich *Paprocki in Strom.*

**WAŁDOWSKI herbu Topor* w Kuiawskim Woiewodztwie y w Wielkieypolszcze, wprawdzieć *Paprocki y Okolski* kładą ich pod herbem Dołęga, atoli u mnie to iest pewna, z wielu ustnych z tego Domu relacyi, y inszych fundamentow, ktore niżey położę, że się herbem Topor pieczętuią. *Ms. o Familiach Pruskich* Wałdowskim Kramptenherom de Wałdowo z Prabutskiego Powiatu, za herb grot prosto w gorę zkierowany przypisuie, takiż drugi na hełmie nad koroną, y powiada, że Familia Wałdowskich z Bawarskiey ziemi początki swoie zasiąga, ktora także w Frankonii y Mysznieńskiey Ziemi po dziś dzień kwitnie. Zwano ten Dom zdawna Wendzyng, pieczęaowali się z razu Marsem, lecz teraz w herbie Grot noszą, *poty ten Ms.* przecięż ia o inszych Wałdowskich nie mogłem się dopytać, krom tych ktorzy się piszą z Wałdowa na Krainie, kościoł tam iest dość wspaniały murowany, atoli ci do herbu Topor należą, z tym widzieć nadgrobek w Bydgoszczy w kościele OO Bernardynow, Ignacego Franciszka Wałdowskiego, z matki herbu Gozdawa urodzonego, w roku 1672 zmarłego, o ktorym tam powiada, że był *juris patrii, legumq; peritiâ præclarus.* Jan z Wałdowa Biskup Libuski w roku 1424, był obecny w Krakowie na koronacyi Zofii Krolowy, *Długoß.* Woyciech Sędzia Kapturowy Nakielski w roku 1697 brał *in sociam vitæ* Barbarę Obrebską Kazimierza Sędziego Inowrocławskiego corkę, czego dowodem *panegiryk na tym akcie wydany pod tytułem: Hymeneuß Związkowy od Jana Kolumny,* tam wspomina ten autor, iednego z tego Domu w stanie duchownym Prałata pobożnego, w tym roku ieszcze żyiącego, braci także tegoż Woyciecha, ktorzy wraz z nim pod Wiedniem przeciwko Turkom mężnie stawali. Michał w Zakonie naszym życie w wielkiey cierpliwości we wszystkich, ktore hurmem na niego się zwaliły dolegliwościach, zakończył w Ostrogu w roku 1644. Jozef iak żył świątobliwie y bez żadnego zakału w całym życiu cięszkiego grzechu, tak y umarł w Krasnymstawie, w młodey porze w roku 1735. Jozef miał za sobą Teodorę Jaworską herbu Sas, z ktorą potomstwo zostawił. Anna Kazimierza Korytowskiego herbu Mora 1700. N. Gąszczyńskiego. N. Jędrzeia Krzywosądzkiego, małżonki. Adam miał za sobą Annę Woianowską, ktora w roku 1638 Collegio nasze-

 mu

mu Bydgoſkiemu pewną ſummę zapiſała. Joanna była za Jozefem Chrzą-
ſtowſkim herbu Łodzia. N. miał za ſobą Nahorecką. Cecylia z Łoſcibo-
rza Wałdowſka, wydana za Wawrzyńca Działowſkiego.

WALEWSKI herbu Roch 2do, albo Kolumna w Łęczyckim Woiewodztwie y indziey.
Laſzek Walewſki w roku 1382 podpiſał konfederacyą Wielkopolſką *u Janu-
ſzowſkiego w ſtat. fol. 74.* Było dwoch braci, Jakub, ktory ſię ożenił z Koście-
lecką Woiewodzanką Brzeſką Kuiawſką, y Mikołay, ktory także poiął Ko-
ścielecką ſioſtrę rodzoną pierwſzey, obiedwie zpłodzone były z Bochotni-
ckii Woiewodzanki Lubelſkiey herbu Dębno. Jakub zſzedł bezpotomnie,
Mikołaia zostały ſię dwie corki *według Paprockiego*, Anna Wincentego Dui-
cna z Uiazdu, Stolnika Łęczyckiego. Elżbieta Jana Bełdowſkiego, małżon-
ki, y ſyn Adam Kaſztelan Elbląſki, Staroſta Oſiecki, z tym tytułem był
Kommiſſarzem od Krola Stefana do miaſta Gdańſkiego, na odebranie od
niego przyſięgi w roku 1577, zſzedł z tego świata w roku 1587, złączył ſię
był dożywotnie z Firleiowną Woiewodzanką Ruſką, ktora mu dwie corki
y piąciu ſynow powiła. Z tych ieden, imienia iego nie kładzie *Mſ. Kono-
pat:* miał za ſobą Dorpowſką herbu Junoſza, z ktorą dobra Dorpoſz Ry-
bieniec, Mgowo, Cerſk, y inſze, weſzły były w ten Dom, atoli ſyn iego
Adam Staroſta Nakielſki, poiąwſzy Padniewſką z Czarnkowſkii urodzoną,
bezpotomnie wſzedł do grobu: w Kiiowſkim kościele na Chełmińſkiey,
ieſt Grabſztyn przed wielkim ołtarzem tey z Dorpowſkich Walewſkii.
Okolſki czterech braci rodzonych kładzie, wprawdzieć tego nie powiada że
byli ſynami Adama Kaſztelana Elbląſkiego przecięż że Adam Kaſztelan
Sieradzki, był ſynem Kaſztelana Elbląſkiego, toć ztąd wnoſić trzeba, że y
drudzy; Adam ten naprzod Podkomorzym był Sieradzkim, poſłował na
Seym 1620, z tamtąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit. fol. 9.*
tęż poſelſką funkcyą ſprawował 1621, *Conſtit. fol. 18 y 1623, Conſtit. fol. 5 y 1627
Conſtit. fol. 8*, wſtąpił potym na krzeſło Kaſztelanii Łęczyckiey, z ktorym
tytułem zapiſany do zapłaty żołdu, woyſku Polſkiemu, Kommiſſarzem w
roku 1629, *Conſtit. fol. 16*, drudzy go y Sieradzkim chcą mieć Kaſztelanem, co
chybaby było po roku 1632, przybrał był ſobie w dożywotnią ligę Elżbie-
tę Koniecpolſką Podkomorzankę Sieradzką, z ktorą było dwoch ſynow,
Marcin z Konſtancyą Szczawińſką Woiewodzanką Brzeſką Kuiawſką bez-
potomny, y Jan Franciſzek z Walewic Walewſki Stolnik Sieradzki: ten mło-
de lata ſwoie na dworze Ferdynanda Ceſarza polerował, dalſze w obozie z
Koniecpolſkim Hetmanem, mąż z Bogiem złączony, dla tego zawſze na
ſtole u niego krucyfix, a znim y pamięć na Boga we wſzyſtkich procede-
rach była. Bywał poſłem na Seymy, y deputatem na Trybunał Koron-
ny, wſzędzie nieprzełamanego przy ſłuſzności ſtatku, kościoł Buczkowſki
znacznie y argenteryą y kaplicą murowaną, blachą pobitą, y apparatami
drogiemi ozdobił, fundacyi przyczynieniem ubogacił. Był podczas Kaptu-
row Marſzałkiem y Sędzią: do ſkarbu Rzeczypoſpolitey Kommiſſarzem. Do
Wiednia po Cecylią Renatę z Donhoffem Woiewodę Sieradzkim posłem:
do Częſtochowy y Łagewnik częſte peregrynacye odprawował, w lat
ſiedmdzieſiąt y dwa życia, śmierć go zabrała; trzy razy śluby małżeńſkie
ponawiał, pierwſzy raz z Borzewicką, z tey był Marcin Infułat Łaſki, Kano-
nik Gnieźnieńſki, Sekretarz krolewſki, drugi raz z Petronellą Bykowſką
Kaſztelanką Sieradzką, z tey był ſyn Staniſław Porucznik u Warſzyckiego
Woiewody Sendomirſkiego, y Chorąży Sieradzki, z Seymu 1683 Kommiſ-
ſarz na uſpokoienie pogranicznych dyfferencyi od Sląſka, *Conſtit. fol. 13*, Jo-

anna Zapolſka Podkomorzanka Sieradzka zpłodziła mu ſyna Jana Stolnika
Sieradzkiego y Porucznika: trzeci raz, z Konſtancyą Bogumiłą Zapolſką
Starościanką Dybowſką, z ktorey to potomſtwo. Przemyſław Opat Ble-
dzewſki 1696. Alexander (zda mi ſię Chorąży Sieradzki, po ktorego śmier-
ci żona iego Maryanna Tomicka Kaſztelanka Wieluńſka, ponowiła śluby z
Woyciechem Walewſkim, z obiema iednak żyła *ſterilis*). Franciſzek trzeci
ſyn z Konſtancyi Zapolſkii, z Katarzyny Mączyńſki, ſynow iego trzech zo-
ſtało. Staniſław Łowczy, Podſtarości y Sędzia Grodzki Sieradzki, Jan
Miecznik Sieradzki, y Zygmunt. Marcin drugi brat Adama Kaſztelana Łę-
czyckiego, naprzod Chorąży, a potym Podkomorzy Sieradzki w roku 1633
pod interregnum obrany, co approbowała *Konſtytucya fol. 50*, miał za ſobą
Jadwigę Rembiewſką, z ktorey był ſyn Piotr Podkomorzy Sieradzki. Jan
trzeci brat: czwarty Rościſław, obadwa poleru wielkiego w naukach y w
Oyczyzny intereſſach. Hieronim Łowczy Łęczycki, ktorego ſyn Jan na
woynach Moſkiewſkich y Inflantſkich, wielkiego męſtwa, temu w roku
1640 zmarłemu, oſierocona przyiaźń dożywotnia Katarzyny z Wilkanowa
Wilkanowſkii nadgrobek w Łowiczu wyſtawiła, *Starowol. in Monum.* Stefan
Kaſztelan Spicimirſki z Seymu 1661 Kommiſſaz do granic od Sląſka *Conſtit.
fol. 25*, Woyciech Kaſztelanic Spicimirſki, żona iego Konſtancya Gorzewſka
herbu Zaręba, ſyn z niey Jan, drugi Krzyſztof 1700. Adam Walewſki Ka-
ſztelan Inowłodzki, z Seymu 1683 Kommiſſarz do uſpokoienia granic od
Sląſka *Conſtit. fol. 13*, żona iego pierwſza Laſocka, z ktorey ſyn Jędrzey 1692,
druga Kurdwanowſka Kaſztelanka Zawihoyſka. Zygmunt Kaſztelan Ro-
ſpierſki, Staroſta Wartſki, dziedzic na Ruſzczu 1701, miał za ſobą Maryannę
Koniecpolſką Woiewodzankę Parnawſką, z tey ſynowie Alexander Staroſta
Wartſki poſeł na konwokacyą 1733, żona Wiktorya Bykowſka, drugi Franci-
ſzek, żona iego Dąbſka 1725, ſioſtra Juſtyna. Konſtantyn Kaſztelā Konarſki w Łę-
czyckim Woiewodztwie 1696, ſynowie iego Zygmunt y Franciſzek. Kazi-
mierz Kaſztelan Spicimirſki, żona Radolińſka. N. Podkomorzy Łęczycki,
żona Helena Tarnowſka. N. Kaſztelanic Spicimirſki, żona Mączyńſka. Jan
Podſtoli Sieradzki Pułkownik Uſarſki, żona Mycielſka. N. Kaſztelan Ro-
ſpierſki, żona Katarzyna Mycielſka Woiewodzanka Sieradzka, z ktorey ſyn
Felicyan y corka Franciſzka. N. miał za ſobą Zofią Mączyńſką ſioſtrę Ka-
tarzyny, ktora żyła z Franciſzkiem Walewſkim. N. poiął Zofią Zapolſką
corkę Zygmunta Kaſztelana Wieluńſkiego. N. Walewſka Alexandra Zale-
ſkiego Referendarza Koronnego. Barbara Wacława Leſczyńſkiego Woie-
wody Łęczyckiego a po nim Michała Laſockiego Podkomorzego Wyſzo-
grodzkiego. Helena Staniſława Grabſkiego. N. Jędrzeia Głębockiego Wo-
iewody Rawſkiego. Barbara Michała Walewſkiego Podkomorzego Wyſzo-
grodzkiego, małżonki. Jozef Kaſztelanic Brzezińſki z Grabſką. N. z Kata-
rzyną Lanckorońſką Starościanką Nowomieyſką, weſzli w kontrakty mał-
żeńſkie. Walewſka matka Warſzyckiego Michała Woiewody Sendomir-
ſkiego y Staroſty Piotrkowſkiego. Jan miał za ſobą Felicyannę Ligęziankę,
z tey ſynowie, Kazimierz y Władyſław. Alexandra Walewſka Mieczniko-
wna Sieradzka była za Janem Marcinem Romerem Piſarżem Grodzkim No-
womieyſkim.

**WALICKI* w Woiewodztwie Rawſkim, Kazimierz Walicki podpiſał elekcyą Ja-
na III Krola. N. żona iego Katarzyna Kruſzyńſka, z niey ſyn Marcin. Mi-
chał miał za ſobą Rożą Wankowiczownę Podczaſzankę Smoleńſką, był O-
boźnym Mińſkim. Jakub Walicki Altaryſta Kodeńſki, wydał do druku,

Hiſtorya o Obrazie Kodeńſkim Cudownym Nayś. Matki, w Toruniu, in 4to, 1720.

WALIGORSKI *herbu Odrowąz* w Krakowſkim Woiewodztwie. Piotr Waligorſki Proboſzcz Wiślicki, Kuſtoſz Skarbu Koronnego, Pleban Strożyski, w Wiślickim kościele fundował Bractwo Rożańcowe, y Altaryſtę, czyńſz wieczny, na budynki kościoła, na Kaznodzieie, na Wikaryow tamże naznaczył: kościoł Strożyski ſzczodrobliwie przyozdobił, w tych go świętych uczynkach smierć zaſtała w roku 1620, w Wiślicy z nadgrobkiem pogrzebiony, *Starowol. in Monum. Cichoc.* go takze chwali *in Alloqu. Oſecen. lib. 3. cap. 15* z pobożności wielkiey. Joanna Zakonnica Sądecka w roku 1701, zrodzona z Oyca Jędrzeia, z matki Reiny Wierzbięcianki, iako y iey bracia rodzeni, to ieſt Jan, Franciſzek, Michał, Staniſław, y Maciey. Z tych Jan z Felicyanny Czapſkii zpłodził te dzieci, Magdalenę Maſzewſkiego herbu Nowina małżonkę, Jana w Zakonie *Societatis JESU*, y Jozefa. Franciſzek poiął w małżeńſtwo Borkowſką, z tey zoſtało to potomſtwo, Tomaſz, Stefan, Konſtantyn y Agnieſzka. Michał miał w dożywotniey przyiaźni Wrochlownę Słężankę, z niey Michała, Szymona, Joannę Krzyżanowſką, Maryannę Bogorſką, y Kryſtynę zoſtawił. Staniſław z Pukſztynowny zrodził ſyna Kazimierza. Piſzą ſię ci Waligorſcy z Zdziennic.

WALISZEWSKI *herbu Leſczyc* w Sieradzkim Woiewodztwie. Staniſław z Waliſzewa, Wolą Skarbkową wieś za Siedlec zamienił, z Macieiem Drzewickim Biſkupem Kuiawſkim, koło roku Pańſkiego 1520, *Damalew. in Vitis Epiſc. Cujav.* Adam Podſtaroſci Sieradzki w roku 1607, podpiſał edykt Woiewodztwa Sieradzkiego przeciwko Rokoſzanom. Dway Waliſzewſcy Roykowie mieli za ſobą dwie rodzone ſioſtry Kowalſkie herbu Wieruſz. N. żona iego Stokowſka Anna, herbu Jelita. Dobrogoſt Skarb (niewiem czy nie od Skarbowey Woli tak nazwany) Waliſzewſki z Maryanny Suſkii, zpłodził Macieia Konſtantego Piſarza Ziemſkiego Sieradzkiego, ten naprzod na dworze Mikołaia Prażmowſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, potym na krolewſkim Michała Krola poleru nabywſzy, Sekretarzem ſtanął Moſkiewſkiey Kommiſſyi, więc na Seymy rożne poſłuiąc, Marſzałkuiąc Seymikom, tyle zabrał ſzacunku cnot ſwoich, że mu Pioro Ziemſkie Sieradzkie wolnemi głoſami oddane, ktore on przez lat dzieſięć godnie piaſtował: złączył ſię był *1mo voto* z Katarzyną Sulmowſką pozoſtałą wdową po Jędrzeiu Kociełkowſkim Piſarzu Ziemſkim Sieradzkim, z tey był ſyn Jan, ale młodo umarł: *2do voto* z Heleną z Smardzewa Zaleſką, ktora po iego śmierci poſzła za Morſztyna Staroſtę Sieradzkiego, ale y ta potomſtwa nie zoſtawiła, w lat 55 wſzedł do grobu, w kościele naſzym Kaliſkim, ktoremu Collegium pamiętne uczynił dobrodzieyſtwo. Staniſław Waliſzewſki Kuſtoſz Łęczycki w roku 1525, *Damelew. loc. cit. fol. 367.* Floryan Kanonik Chełmińſki, Deputat na Trybunał Koronny 1723. Franciſzek Waliſzewſki w Woiewodztwie Mińſkim 1674.

WALKANOWSKI, z Walkanowy ſię piſzą, iakom czytał u Panny Maryi w Krakowſkim rynku. Są y w Xięſtwie Litewſkim, z tych Konſtantyn poſeł na Seym 1670, z tego Kommiſſarz do zprowadzenia z Krakowa do Warſzawy Korony krolewſkiey, *Conſtit. fol. 171.*

WALKNOWSKI *herbu Wieruſzowa* w Wielkieypolſzcze. Jan Walknowſki Poborca w Ziemi Wieluńſkiey 1576, *Conſtit. fol. 261.* Tegoż czy inſzego Jana, wſpominaią *Xięgi Grodzkie Oſtrzeſzowſkie* w roku 1614. Jadwiga Wieruſzowna Walknowſka, Bartłomieia Kobierzyckiego małżonka koło roku 1524, *Okol, tom. 2.* N. z Wężykowny urodzony, miał za ſobą Szamowſką Kaſztelankę, z ktorey

byli ſynowie Staniſław Pułkownik, poległ od Tatarſkiey ſzabli, miał za ſobą Strzałkowſką, z tey było ſynow trzech, Stefan żył ieſzcze w roku 1700. Adam Kazimierz, ktorego z Barbary Buſińſkii herbu Grzymała, ſyn Mikołay. Staniſław trzeci ſyn, Woyſki Wieluńſki, Surrogat Grodzki Oſtrzeſzowſki, temu Dorota Zawadzka herbu Korzbok piąciu ſynow powiła, Władyſława Prałata Poznańſkiey katedry, Antoniego Dworzanina krolewſkiego, Jana, Michała y Rafała, był ten Woyſki, Marſzałkiem Kapturowym, poſłem na Seym 1690, zkąd Kommiſſarzem naznaczony do granic od Sląſka, *Conſtit. fol. 17.* Mikołay Surrogat Grodzki Oſtrzeſzowſki z Seymu 1661, tymze Kommiſſarzem zapiſany, *Conſtit. fol. 25*, kędy też do tey funkcyi naznaczono Jana Walknowſkiego, zda mi ſię ten Mikołay miał za ſobą Annę Zychlińſką Kaſztelankę Miedzyrzecką, z ktorey ſyn Woyciech y corka Elżbieta Ludwika Kierſkiego małżonka. Anna Zakonnica S. Klary w Kaliſzu 1674. Anna Bartłomieia Doruchowſkiego małżonka 1701. Jędrzey Skarbnik Wieluńſki 1700. Angela Michała Miaſkowſkiego małżonka, Jadwiga Jędrzeia Słoneckiego.

de la VALLE. Guſtaf Adolf de la Valle Oberſzterleytnant na Seymie 1673 do indygenatu przypuſzczony, co mu Konſtytucya 1678. potwierdziła *fol. 13.*

WALNICKI. Gabryel Walnicki dla męſtwa w rożnych okazyach wyprobowanego, na Seymie 1662 nobilitowany. *Conſtit. fol. 40.*

WANDZON *herbu Pogonia Polſka*, w Woiewodztwie Krakowſkim. Wadzon ktorego żona Karśnicka herbu Jaſtrzębiec, *Okol. tom. 2, fol. 315*, Erazm w prawie biegły 1542.

WANKOWICZ *herbu Lis. Koiał. in Mſ.* herb tego Domu taki kładzie, że ieſt Gozdawa, iak zwyczaynie iey w Polſzcze w herbie zażywaią, ale ſtrzała proſto od dołu do gory tak ią przeſzyła, że iey tylko wierzch nad Gozdawą, y piora u dołu widać, na hełmie zaś pſa w czarze kładzie, takim kſztałtem, iak go noſzą w herbie Korczak. Ma tam y drugą figurę tegoż herbu, to ieſt ſtrzała rozdarta u dołu bez żelezca proſto do gory idąca, między dwiema Xiężycami nie pełnemi, odwroconemi barkami od ſiebie; atoli z informacyi przyſłaney mi z tego Domu, herb ten nic inſzego nie ieſt, tylko Lis, to ieſt ſtrzała ze dwiema krzyżami, tylko że rozdarta u dołu na dwie ſtrony. Mitrę zaś w hełmie kładą: bo początki ſwoie zaſięgaią od Xiążęcia Wanki Zięcia Kieyſtuta Xiążęcia Litewſkiego, kwitną w Woiewodztwach Nowogrodzkim y Mińſkim. Piotr Wankowicz Podkomorzy Wileńſki, miał za ſobą Annę Dąbrowſką Chorążankę Wileńſką, ſynow z niey było trzech; Jan, Filip y Maciey, dway oſtatni młodo pomarli. Jan zaś był Chorążym Mińſkim, z Ewy Skinderowny Woyſkii Lidzkiey zpłodził ſyna Adama Staroſtę Kraſnoſielſkiego, Deputata na Trybunał Liteſki w roku 1639: temu Tereſſa Kaweczyńſka Podkomorzanka Wileńſka, powiła trzech ſynow, Stefana Sędziego Grodzkiego Wilkomirſkiego, Piotra Woyſkiego Mińſkiego, y Staniſława Podczaſzego Orſzanſkiego. Z tych Stefana z Anny Dziewałtowſkii Gintowtowny Stolnikowny Wilkomirſkiey, ſyn Jan był woyſkim y Podſtarościm Sądowym Wilkomirſkim, ale bezżenny wſzedł do grobu. Piotr zaś Woyſki Mińſki, z Anny Duninowny Głuſzyńſkii Chorażanki Wołkowiſkiey, zpłodził corek ſześć, Konſtancyą Sołtanowi Chorążemu Inflantſkiemu, Barbarę Mogilnickiemu Stolnikowi Nowogrodzkiemu, Katarzynę Janowi Towiańſkiemu Woyſkiemu Wileńſkiemu, Eleonorę Tomaſzowi Wnuczkowi Podſtolemu Orſzańſkiemu, Zofią Janowi Wyſockiemu Skarbnikowi Mińſkiemu, Rożą Michałowi Walickiemu Obo-

znemu Mińſkiemu, zaślubione, y ſynow czterech. *1mo.* Jana Podſtolego
Mińſkiego Porucznika Pancerney Chorągwi, tego z Zofii Chrapowickii Ka-
ſztelanki Witebſkiey była corka Konſtancya, *primo toro* żyła z Jozefem
Szymkowiczem Staroſtą Kołaczewſkim, *2do* z Antonim Neronowiczem
Szpilowſkim Woyſkim Rzeczyckim, y ſynowie trzey, Tomaſz młodo
zmarły, Antoni Cześnik Wilkomirſki, bezżenny życie zkończył, Włady-
ſław Tadeuſz wprzod Miecznik Mińſki, teraz Staroſta Ruſzowſki, mąż ry-
cerſki, żona iego Helena Barbara Wołodkiewiczowna Podſędkowna Miń-
ſka, z Zofii Obryńſkii Podkomorzanki Nowogrodzkiey urodzona, z tey
ſynowie iego, Antoni y Tadeuſz, corki, Eleonora wydana za Jana Jabłoń-
ſkiego Krayczego Mińſkiego, Rotmiſtrza Chorągwi Nadworney Raytaryi,
Scholaſtyka y Franciſzka ieſzcze Pannami: był ten Władysław Staroſta, po-
słem na Seym 1730, deputat na Trybunał Litewſki cztery razy, pierwſzy
raz w roku 1711, pod ktory czas od Franciſzka Zenowicza Staroſty Snito-
wſkiego Marſzałka koła *Compoſiti judicii*, miał ſobie laſkę duchowną zdaną,
drugi raz w roku 1717, trzeci raz w roku 1722, czwarty raz 1726, y wiele in-
ſzych funkcyi, poſelſtw do rożnych Monarchow od Woiewodztwa Miń-
ſkiego godnie ſprawował. *2do.* Władysława naprzod Woyſkiego, potym Sę-
dziego Ziemſkiego Mińſkiego, Porucznika pod znakiem Uſarſkim Xiążęcia
Radziwiła, deputata podwakroć na Trybunał Litewſki 1684 y 1688, żył *ste-
rilis* z Anną Kimbarowną Sędzianką Ziemſką Bracławſką. *3tio.* Teodora
Antoniego Stolnika y Podſtarościego Sądowego Mińſkiego, Staroſtę Podu-
świackiego, a przed śmiercią ſwoią bliſko przyſłał mu był Krol Auguſt II
przywiley na Kaſztelanią Mińſką; pięć razy Deputatem zaſiadał na Trybu-
nale Litewſkim 1682, 1686, 1691, 1701, 1709 w ktorym roku Marſzałkiem był
koła *Compoſiti Judicii*, Dyrekcye na Seymikach y na Sądach fiſzkalnych czę-
ſte miewał. Funduſzow dwa w Mińſku *de nova redice* uczynił, ieden OO
Karmelitom, drugi OO Bonifratrom, a OO Franciſzkanom Mińſkim juryſ-
dyki ſwoiey uſtąpił. Tychże OO w Iwięcu fundował, y innym klaſzto-
rom wiele nadał: związał ſię był dożywotnie z Anną Woyſznarowną Piſa-
rzowną Ziemſką Lidzką, z tą zpłodził był ſynow dwoch, Stefana y An-
toniego, ale obadwa młodo pomarli, corek zaś pięć, Zofią Franciſzka Wo-
łodkiewicza Woyſkiego Mińſkiego. Helenę Jana Rdułtowſkiego Sędzie-
go Ziemſkiego Nowogrodzkiego, Katarzynę Jana Jarmołowicza Skarbnika
Wilkomirſkiego, małżonki, Franciſzkę Xienią Zakonu S. Benedykta w Miń-
ſku, Kolumbę w tymże Klaſztorze Przeoryſzą. *4to.* Staniſława Podczaſzego
Smoleńſkiego, Chorągiew noſił pod znakiem Pancernym Słuſzki Woiewo-
dy Połockiego, zaślubiwſzy ſobie w ſtan małżeńſki Korſakownę Chorążan-
kę Połocką, zoſtawił z niey corkę Emerencyannę, wydaną za Michała Ro-
wińſkiego Horodniczego Ziemi Dobrzyńſkiey, y ſynow trzech, Kazimierza,
młodo umarł. Jędrzeia, *cælebs.* Jana, tego z Katarzyny Brzuchowſkii Sę-
dzianki Grodzkiey Słonimſkiey, piąciu ſynow kwitnie, Mateuſz, Staniſław,
Władysław, Henryk y Alexander. Staniſław Podczaſzy Orſzańſki, ſyn Ada-
ma, brat Piotra Woyſkiego Mińſkiego, porucznikował pod Uſarſką Chorą-
gwią, z Anną Cedrowſką Strażnikowną Mińſką, miał ſynow dwoch, Jędrze-
ia, ktorego pod Olkinikami poſtrzelono w roku 1700, z ktorego razu wkrot-
ce umarł: y Tomaſza Cześnika Mińſkiego, żona iego Katarzyna Szyſzczan-
ka Woyſka Połocka, pozoſtała wdowa po Korſaku Cześniku Połockim: był
ten Tomaſz na rożnych funkcyach.

**WANIKOWSKI herbu Odrowąz* w Ziemi Przemyſłkiey, z ktorych Michał y Jan
Wanikowſcy 1687.

**WAPCZYNSKI herbu Leliwa* w Chełmińſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Wapcza
Mſ. o Familiach Pruſkich tak o nich mowi. Smoląg w Krakowſkiey Ziemi
ieſt Zamek puſty, na wyſokiey gorze, nie daleko Pilce rzeki y pałacu, zkąd
ſię quondam Granowſcy, dziſieyſi Sieniawſcy piſali, a potym Pileccy, o
czym Polſcy Herbarze: z tamtąd rozumiem do Prus przyſzli, z ktorych
był Heuk z Smoląga Chorąży Chełmińſki, a oſiadſzy ną Wapczu, Wap-
czyńſkiemi ſię przezwali.

WAPOWSKI herbu Nieczuia w Woiewodztwie Ruſkim: piſali ſię zdawna z Rado-
chonic. Piotr Wapowſki Dworzanin Władysława Krola Warneńſkiego od
ktorego wziąwſzy koſzt, dwa tyſiące mu ludzi do boiu uzbroił, *Biel. ex Wa-
pow. fol. 381* w roku 1444. Syn iego ile z komputu lat wnoſzę, Piotr Dziekā
Opatowſki, Kanonik Krakowſki w roku 1486, *u Nakiel. w Miechow. fol. 518*
liſt pewny podpiſał, y w roku 1493 *fol. 562.* Tenże ſam zda mi ſię iuż Dzie-
kan w Krakowſkiey kapitule, w roku 1533 na liście Zygmunta I Krola Pol-
ſkiego *in Mſ. Petricov.* zſzedł z tego świata w roku 1530, życia ſwego 85,
czego dowodem nadgrobek iego w Krakowie na zamku, wypiſany *od Sta-
rowol. in Monum.* rozumiem, że o tym Piotrze piſze *Biel. fol. 502,* że za iego
radą Krol Alexander na Krępaku minnice kopać kazał, gdzie wprawdziec
kruſzec naleziono, ale koſztom na dobywanie iego, nie wyrownał. Jeſt w
druku *Oracya Michaëlis Nagonii Civis Romani,* do Piotra z Radochonic Wa-
powſkiego Kantora y Kanonika Krakowſkiego, Fryderyka Kardynała Ar-
cybiſkupa Gnieźnieńſkiego y Biſkupa Krakowſkiego Sekretarza, y Poſła do
Alexandra VI Papieża, wydrukowana w roku 1537, z ktorey poznać, że ten
Piotr iuż na ten czas nie żył, tam ten autor chwali iego dowcip, wymo-
wy gładkość, y wieloraką naukę. A ponieważ tego Piotra nigdzie nie czy-
tam z tytułem Kantora Krakowſkiego, niewiem czy nie bardziey by to ſłu-
żyło bratu tego Piotra Bernardowi Kantorowi Krakowſkiemu y Przemy-
ſłkiemu Sekretarzowi Zygmunta I *Prothonotario Apoſtolico:* ktory w Rycerſkim
ſtanie wiek y lata młodſze ſtrawiwſzy, ſtan ſobie duchowny obrał, w kto-
rym ſędziwych lat dopędziwſzy, nakoniec dobrze Oyczyźnie zaſłużony,
przenioſł ſię na nieśmiertelne życie w roku 1535, w katedrze Krakowſkiey
z nadgrobkiem pogrzebiony. W Matematyce tak był wielkiego poleru, że
wſławiony po dziś dzień w tey nauce Kopernik, Kanonik Warmińſki, wie-
le ſwoich wątpliwości w Aſtronomii iemu kommunikował, ieſt iego liſt
świadkiem do niego piſany, *u Tychona Brahe de Cometa, lib. 2 fol. 362.* W wier-
ſzu y Oracyi gładki, czego dowodem ſą, *Oratio ad Regem Sigiſmundum habita
Cracov. in 4to typ. Floriani 1523:* y znowu: *Panegyris ſeu Carmen Elegiacum in Vi-
ctoriam Sigiſmundi I Regis de Moſchis, Romæ in 4to 1515.* Piſał *y hiſtoryą Polſką, pod
tytułem: Fragmentum Hiſtoriæ Polonæ, in fol. w roku 1589 w Kolnie w Drukarni Birck-
manna wydaną,* w tey od koronacyi Zygmunta I w roku 1507, aż do oſtatnie-
go roku życia ſwego, to ieſt 1535 hiſtoryą tego Krola opiſał; w piſaniu zaś
iey, *Politiore eloquio & veritatis indagandæ ſummo ſtudio uſum eſſe, świadczy Her-
burt in dedic: epiſ. Comm. ſui.* Y owſzem, że od początkow ſamych Narodu
Polſkiego hiſtoryą piſał, ale ani iey nie wydał, ani do końca zupełnego
przyprowadził, *mowi Stryikow. l. 4. fol. 102 Starowol. in Hecaton. el: 35* powiada,
że kroniki Jana Tarnowſkiego Kaſztelana Krakowſkiego dopiſał y dokoń-
czył: to prawda, że *Kromer* iego kronikę na kilku mieyſcach ſwoiey hiſto-
ryi przywodzi, w prefacyi zaś ſwoiey do teyże hiſtoryi w roku 1568 wyda-
ney, przyznaie ſię *Kromer*, że mu to zlecił Zygmunt Auguſt Krol Polſki, a-
by był hiſtoryą Wapowſkiego przeyrzał, y lepſzym piorem z rożnych błę-

dow oczyścił, ale mu tey pracy rożne publiczne intereſſa nie pozwoliły:
dla tego tez w niektorych tylko rękach uwięziona, prędko zginela, że y
śladu iey nie zoſtało, luboć przydaie *Kromer,* że Wapowſki oſnowę hi-
ſtoryi ſwoiey z Długoſza czerpał: tożby ſię było ſtało, y z tym, ktore na
świat wyſzło, *Fragmentum iego*, tylko że Tomaſz Płaza Kanonik Wiślicki,
Pleban S, Szczepana w Krakowie, maiąc od Kromera nie zupełny exem-
plarz iego, doſtawſzy drugiego od Mikołaia Firleia, Kaſztelana na ten czas
Bieckiego y Referendarza Koronnego, co w pierwſzym nie doſtawało, z
drugiego dołożył y dopiſał,z tym wſzyſtkim y tak iuż poprawiona, ieſzcze
iednak na iednym y drugim mieyſcu nie zupełna ſię pokazuie. Jan brat
Bernarda y Piotra wſpomnionych, Dworzanin Fryderyka krolewica Arcy-
biſkupa Gnieznieńſkiego y Kardynała, w roku 1502 Tatarow ſzczupłą kwotą
ludzi ſwoich od Pacanowa odpędził. *Cromer lib. 30. Biel. fol. 491.* Piotra y Hie-
ronima Wapowſkich czytam na liście Krolowy Bony *in Mſ. Petricov.* gdzie
tey Pani darowali ołowny metal, zdami ſię, że to byli ſynowie Jana, to pe-
wna, że ,byli ſynowcami Piotra Dziekana Krakow: z ktorych Piotr był
Stolnikiem Sanockim, dziedzicem na Dynowie, żona iego Beata Tęczyńſka,
ktorym w kościele Dynowſkim nadgrobek poſtawił w roku 1547 ſyn Jędrzey
Podkomorzy Sanocki, *Starowol. in Monum.* Miał ten Jędrzey brata rodzone-
go Staniſława Podkomorzego Sanockiego, ktoremu w tymże kościele pa-
miątkę nad grobem wyſtawiła oſierociała małżonka Magdalena z Zakliczy-
na Jordanowna, Kaſztelanka Krakowſka, *Starowol. in Monum.* wielkie mu po-
chwały piſarze tamtego wieku zapiſali, iako *Triceſ: lib. 1. Epigram. Łukaſz
Gornicki w ſwoim Dworzaninie fol. 3. & 317, Orichov. dial. 6 de Execut.* przyznaią
mu, że był dowcipu niepoſpolitego, urody piękney, w obyczaiach wſzyſt-
kich dziwnie pomiarkowany, experyencyi y induſtryi, dzielności chwale-
bney, czego dał dowody w rożnych legacyach, iako to do Wenetow, do
Ceſarza Rzymſkiego, miał coś y piſmem do druku podać, żył ieſzcze 1564.
O potomſtwie iego nigdzie nic nie czytam.

Jędrzey zaś brat iego naprzod Podkomorzy Sanocki, daley Kaſztelan
Przemyſki, z tym tytułem w roku 1573 podpiſał proteſtacyą przeciwko he-
retykom, atoli w naſtępuiącym roku na koronacyi Henryka Krola od Sa-
muela Zborowſkiego w Zamku Krakowſkim raniony, z tego razu wkrotce
życie zkończył: zoſtawiwſzy oſierociałą małżonkę ſwoię: była to Katarzy-
na Macieiowſka herbu Ciołek, Kaſztelanka Sendomirſka, ſioſtra Bernarda
Kardynała y Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, Pani wielkiey pobożności, z tey
zoſtało ſię po nim dwoch ſynow, z ktorych ieden wkrotce po Oycu zko-
nał *według Paproc.* drugiemu ten autor daie imię Jana, wſzakże ia go wſzę-
dzie Staniſławem czytam, był Kaſztelanem Przemyſkim y Staroſtą Ko-
ściańſkim y Zawichoyſkim, dziedzic na Dynowie, ktoremu miaſteczku po-
zwolony za iego ſtaraniem ſkład winny wiecznemi czaſy, przez Konſtytu-
cyą 1611 *fol. 32*, z tegoż Seymu Kommiſſarzem naznaczony do pogranicznych
od Węgier kłotni, *Conſtit. fol. 7*, z Seymu 1613 deputowany do ukoienia zkō-
federowanego woyſka, *Conſtit. fol. 5,* był Senator z Bogiem złączony, dla
ktorego wiele na klaſztory ſypał fortuny ſwoiey, Zakonowi naſzemu w
wielu okazyach wielce przychylny, Oyczyźnie też y krwi ſwoiey nie żało-
wał, zaſtawiaiąc iey w rożnych okazyach Multańſkich, Inflantſkich y Koza-
ckich, na obronę Krakowa przeciwko Maxylianowi okrytą chorągiew wy-
ſtawił, umarł 1632, w Dynowie kościoł piękną ſtrukturą wymurowawſzy;
Zprzyſiągł ſię był dożywotnie z Katarzyną z Stembergu Koſtczanką Ka-
ſztelan-

ſztelanką Biecką, Starościanką Kościerzyńſką, z tey były corki, Anna Beata
Piotra Branickiego Podkomorzego Krakowſkiego, Staroſty Chęcińſkiego
małżonka, ktorey zmarłey w roku 1669, nadgrobek wyſtawił Jan Klemens
ſyn iey Marſzałek Nadworny Koronny, w Krakowie u S. Macieia; Katarzy-
na Teofila Zakonnica S. Benedykta w Przemyſkim klaſztorze 1661, Franci-
ſzka tegoż Zakonu w Jaroſławiu. Synow iego piąciu rachuie *X. Kaczyńſki
S. J. w kazan. pogrzeb.* Z tych ieden Staniſław w Zakonie naſzym, na wie-
czną ſię ſłużbę Bogu oddał, kędy nauką, pobożnością, żarliwością zbawie-
nia duſz ludzkich, z naypryncypalnieyſzych ambon do ludzi mowiąc wſła-
wiony, w radzie nieporownanego rozſądku, w obyczaiach miły, y wſzyſt-
kich do ſiebie nęcący, oſobliwie rządząc Collegium Jarosławſkie, Lubelſkie,
Poznańſkie, Domum Profeſſam Krakowſką, y Vice Prowincyał Polſki w ro-
ku 1667, aż też dopędził śmiertelnego kreſu, w roku 1673 w Krakowie u S.
Sczepana; drugich imiona: Mikołay, Krzyſztof Rotmiſtrz fortunny, ktory w
roku 1633, chorągiew wyſtawił na Moſkwę, z tych ieden miał za ſobą Sta-
dnicką, drugi przeciwko Rakocemu Jerzemu mężnie ſię za Oyczyznę za-
ſtawiaiąc,poległ. Oſtatni z nich Karol Stolnik Kiiowſki, z Seymu 1670 Kom-
miſſarz do granic od Węgier, *Conſtit. fol. 27,* wprawdzieć mu Jan Kazimierz
ofiarował był Woiewodztwo Inflantſkie, ale go przyiąć niechciał: żona ie-
go zdami ſię Koſobudzka z Wydrażewſkii herbu Rogala urodzona, ſyn iego
Konſtantyn, Zefiryn naprzod Miecznik Przemyſki, z Seymu 1683 Kommiſ-
ſarz do granic od Węgier, *Conſtit. fol. 27,* potym Chorąży Sanocki, y Depu-
tat na Trybunał Koronny w roku 1687, był y Sędzią Grodzkim Przemyſ-
kim 1692, na koniec Stolnikiem Koronnym y Podkomorzym Przemyſkim,
wſzedł do grobu koło roku 1703, mąż na rożnych funkcyach wielkiey dziel-
ności, pod Wiedniem heroicznie ſtawał, przybrał był ſobie w dożywotnią
przyiaźń Tereſſę Stawſką pozoſtałą wdowę po Janie Wacławie Jelcu, z tey
był ſyn Karol, ktory w potrzebie z Saſami zginął, miałci wprawdzie za ſo-
bą Bokumownę Stolnikownę Litewſką ſioſtrę Biſkupa, ale z niey potom-
ſtwa nie było, corka zaś Stolnika Koronnego Teofila, *1mo voto* żyła z Hre-
horym Kopciem, *2do* z Roſnowſkim Chorążym Przemyſkim, *3tio* z Zału-
ſkim Woiewodą Płockim, *4to* z Podoſkim Woiewodą Płockim. N. Wapo-
wſka była za Sobieſkim Cześnikiem Koronnym.

WARDĘSKI herbu Leliwa w Wielkieypolſzcze, to piſze *Okolſki;* atoli ia mam u-
ſtną relacyą od iednego z tych, co pod Kapą mięſzkaią, że ſię herbem Na-
łęcz pieczętuią, z tych był Franciſzek Wardęſki urodzony z Prązowſkii her-
bu Poray 1700. Paweł ale Wardyńſki w Woiewodztwie Ruſkim 1674. Fran-
ciſzek Komornik Sieradzki umarł 1734.

WARGAWSKI herbu Rola w Łęczyckim Woiewodztwie. Maciey Wargowſki Ka-
nonik Kuiawſki w roku 1547, *na przywileiu Miaſta Lwowſkiego.* Jakub Warga-
wſki w roku 1628. N. Wargawſka Jędrzeia Kucharſkiego małżonka. N. miał
za ſobą Alexandrę Koźmińſką. *Okol.* wſpomina Rafała Kanonika Krako-
wſkiego, a przedtym Zupnika. Staniſław w Kaliſkim 1697.

WARKOWSKI herbu Korczak, iedenże Dom z Myſzkami, ale od dobr Warkowia
tak nazwani.

Warnia herb.

RAk czerwony w polu białym bydź powinien, cały głową czy ſzyią
na doł obrocony, nogami do gory, nad hełmem y koroną poł ta-
kiegoż raka widzieć od nog: tak go opiſuią, *Paprocki w Gniazdzie fol. 111*

tylko, że tu pięć pior ſtruſich na hełmie położył. *O herb. fol. 561. Okol. tom. 3. fol: 272 Kleynoty fol. 88. Biel. fol. 558,* kędy przydaią, że ten herb ztąd rzeczony Warnia, że podobno coś znacznego pod Warną, Rycerz tego herbu dokazał. *Paprocki z Długoßa* namienia, że ten herb mężnemu Rycerzowi Rak nazwanemu był nadany w Węgrzech, wſzakże trudno zgadnąć czaſu, tylko nowego nazwiſka nabył Warnia, gdy ktoryś z tego Domu pod Warną heroicznie ſtawał w roku 1444, iakoż iuż dobrze przed tym rokiem w Polſzcze naſzey Gnoińſcy kwitneli, według tego, co ſię o nich na ſwym mieyſcu mowiło, ktorzy ſię herbem Rak pieczętuią y po dziś dzień, z czego utwierdzić ſię może, że ten herb dawnieyſzy od Warneńſkiey klęſki w roku 1444, *Pierius lib. 28* twierdzi, że Chienſka Rzeczpoſpolita, Raka w herbie zażywała, *a Patraſancta fol. 417* powiada, że Gambarowie w Bryxyi Prowincyi, raka noſili ciſawego w żołtym polu, nad ktorym czarny Orzeł unoſił ſię. *Atlas Nov. par. 1 Germ. fol. 50,* świadkiem ieſt, że Memeliuſzowie w Niemczech, podobnego we wſzyſtkim do naſzego, Raka w herbie noſzą, zkąd niewiem czyby nie lepiey mowił kto, że ten herb do Polſki naſzey, zkąd inąd przybył. Z tego Domu był Zeugno Kaſztelan Lubelſki, y drugi Kaſztelan Zarnowſki, ktorzy w roku 1252 podpiſali liſt Bolesława Wſtydliwego *u Paproc. fol. 71.* Jan Sienińſki Kaſztelan Lwowſki, miał za ſobą Gnoińſką, od ktorey krewnych zkupiwſzy niektore grunta, zarośli, laſy, y rożnych zwierzow leżyſka, wyciąwſzy laſy, miaſteczko tamże zaſadził, y od herbu żony ſwoiey Warnia, Rakowem nazwał: *to Sarnicki in Deſcrip. Polon.*

Herbowni.

Boßkowſki *Łękßycki* *Rapacki* *Zarzecki*
Gnoińſki *Płaza*

WARSZ a potym Warßowſki herbu Rawicz. Warſz brat Prandoty y Goworka Woiewody Sendomirſkiego, Kaſztelan Krakowſki w roku 1279, *Kromer lib. 10.* wſpomina iego pamiętne zwycięſtwo, kiedy Lwa Xiążęcia Ruſkiego, puſtoſzące

ſzącego kraie Polſkie pod Goślicami małą garztkę ludzi ſwoich wyſtawiwſzy przeciwko niemu, fortunnie go poraził, corka iego była za Czyżowſkim Jakubem herbu Topor. Warſz Kaſztelan Woynicki w roku 1330. Warſzowſki Mikołay tegoż herbu, Wołoſkie, Multańſkie, Moſkiewſkie, Inflantſkie expedycye przy rożney ſzarzy woyſkowey, zawſze iednak rownym ſercem, to ieſt heroicznie odprawił, doſtał ſię był w niewolą Tatarſką, atoli z niey lubo okowany, cudownie wyſzedł, za przyczyną Matki Boſkiey, ktorego dobrodzieyſtwa wdzięczen, pamiątkę w Częſtochowie zawieſił. Prezydował potym w Zamku Chocimſkim, gdzie gdy mu Tatarſka Orda, zabraną żonę y dzieci wolno puścić obiecywała, byle im zamek y fortecę poddał, wzgardził tym wſzyſtkim dla miłości Oyczyzny, luboć zamku wiernie dotrzymawſzy, potym ich wykupił, miał za ſobą w małżeńſkiey lidze Zaleſką, z ktorey corka Tobiaſzowi Minorowi Ligęzie Pułkownikowi zaślubiona. N. była za Alexandrem Minorem. Jana Warſza Kazimierſkiego Proboſzcza Chełmſkiego herbu Rawicz, wſpomina *Długoß pod rokiem 1459 lib. 13 fol. 240* męża pobożnego, exorcyzmami kościelnemi, dyabłom w opętanych ſtraſznego, ale nie mniey y świątobliwym życiem ſwoim.

WARPĘSZ herbu Jaſieńczyk w Ziemi Warſzawſkiey. N. Warpęchowſki miał za ſobą Zofią Piſarſką, Stefan y Jerzy Warpęchowſcy w Podlaſkim 1632.

**WARSZAWSKI czyli Warßewſki* w Podolſkim Woiewodztwie, Marcin Warſzawſki podpiſał elekcyą Jana III. Dawniey zaś Jan Warſzewſki w roku 1408 przeciwko Boſneńczykom w woyſku Zygmunta Krola Węgierſkiego żołd prowadził, rozumiem że do Warſzow należą. Jan ſyn Mikołaia, miał za ſobą Wyſtępowne.

WARSZEWICKI herbu Paprzyca w Woiewodztwie Mazowieckim. Staniſław Warſzewicki Woiewoda Mazowiecki, w roku 1501, ſyn iego Jan Kaſztelan Warſzawſki, ia go czytam Kaſztelanem Wyſzogrodzkim w roku 1557 na liście Zygmunta Auguſta, *u Paproc. o herb. fol. 473,* zoſtało ſynow iego dwoch, Staniſław y Krzyſztof. Z tych Staniſław, za promocyą to wyſokiego urodzenia, to wytworney nauki, dowcipu biegłego, to y ięzykow rożnych umieiętności, oſobliwie iednak Greckiego, za manudukcyą krolewſkich faworow, ktore mu Pańſkim ſercem świadczył Auguſt I, ile w legacyi do Turek y inſzych w Europie Monarchow z wielką chwałą ſwoią odprawioney, zaleconemu, iuż był Regentem Kancellaryi Koronney, Sekretarzem Koronnym, Scholaſtykiem Gnieźnieńſkim, Kanclerzem Poznańſkim uroſł; nawet tenże Krol iuż mu Infułę z dobrym dochodem podtykał: atoli on wzgardziwſzy dla Boga tym wſzyſtkim, y nadzieią dalſzych reſpektow Pańſkich na ſiebie, do Rzymu ſię pokwapił, kędy u Swiętego Franciſzka Borgiaſza na ten czas Generała, do Zakonu ſię Societatis JESU proſił: nie zdało ſię S. Borgiaſzowi, żeby był tak potrzebnego kościołowi Bożemu y kroleſtwu temu Prałata, inaczey za fortę zakonną przyimował, pokiby był od Oyca Swiętego konſenſu wprzod na to Warſzewicki nie otrzymał: u Stolicy tedy Apoſtolſkiey, gdy za ſwemi zamyſłami ſupplikuie, Pius V Papież tak mu odpowiedział; *Luboć prawi życzyłbym ſobie takich ludzi, ktorychbym do rządow kościoła zgodnie mogł zażyc, przecięż nie mogę nie chwalić tego, że ſobie ſtan życia beſpiecznieyßy obieraiąc, idzieß za wzywaiącym ſię na ſłużbę ſwoię Bogiem, a tym bardziey że wiem, iż Societas, z ſwoiey profeßyi y kościołowi pomoc y dußom zbawienie przynoſi:* przyięty tedy w lat życia ſwego 40, w roku 1567, z niektoremi innemi, ktorych y ſwoią namową y przykładem do tegoż przedſięwzięcia pociągnął: tam w pokorze, poſłuſzeńſtwie, wyniſzczeniu ſiebie, y inſzych

cnotach tak poſtąpił, że drugim Konnowicyuſzom ſwoim nie tylko był do pobudki, ale y podziwienia. Tey nocy, ktorey S. Staniſław Koſtka niezmazaną żadnym grzechem Duſzę Bogu oddał, w Nowicyacie u S, Jędrzeia, iemu na ten czas w Domu Profeſſow Rzymſkich zoſtaiącemu, ktory iuż u ſiebie był poſtanowił ſkoro dzień nawiedzić chorego Koſtkę, przyśnił ſię Jezuita mowiący do niego: Darmo prawi zabieraſz ſię do tego, żebyś widział Koſtkę, ktory iuż ieſt w niebie, y oznaymił mu zeście iego z świata godzinę; ten ſen niektorym powiedział Warſzewicki, ſam z tymił wſzyſtkim do S. Jędrzeia poſpieſzył, gdzie znalazł, że teyże ſamey godziny, ktora mu we śnie była opowiedziana, Koſtka ſię z ciałem rozſtał. W roku 1570 powrociwſzy do Oyczyzny ze Włoch, na rożnych urzędach żarliwością, dziwną roſtropnością utemperowaną, ſzukał zbawienia duſz ludzkich, to z dyſſydentami o wierze dyſputuiąc, to do ludzi każąc, oſobliwie iednak Kaznodzieyſka wymowa y akcya w nim ſię wydawała, ktorą wiele ludzi Bogu pozyſkał. Piſał o nim do Rzymu X. Staniſław Rozrażewſki w te ſłowa: *ſłyſzałem mowiącego z ambony Xiędza Warſzewickiego, exhortuiącego w domu, konwerſuiącego z Panami, o moy Boże, iak ſczęśliwa Societas, że iey w tych ſtronach takiego męża opatrzył; iak błogoſławione Kroleſtwo Polſkie, że na takiego męża trafiło.* W Poznaniu naprzod Apoſtolſką funkcyą zaczął, gdzie Benedykta Herbeſta Kanonika tey tam katedry przykładem ſwoim pociągnął do Zakonu, y mową: w Warſzawie potym przed Krolem y Senatem kazał, ztamtąd do Wilna poiachał, pierwſzy tamtego dopiero zaczętego Collegium Rektor, ktore ośm lat rządząc, ſiła mu ſwoim zabiegiem do wzroſtu pomogł; a gdy kościoła ſwego na tamtym mieyſcu nie mogła mieć Societas, rzecz tę przez modlitwy gorące Staniſław Panu Bogu częſto zalecał, raz modlącemu ſię myśl z pewną otuchą przyſzła, żeby o kościoł S. Jana u Krola proſił: proſił, zezwolił Biſkup, Krol podpiſał, Papież potwierdził, Bog ſam zdał ſię approbować, kiedy Proboſzcza tego mieyſca Piotra Rudzkiego z tego świata zebrał w krotkim czaſie, ktory ſię z tym był ogłoſił, że pokiby był żył, niemiał woli kościoła tego nam uſtąpić. Odebrawſzy go w poſſeſſyą lubo nie bez trudności od Dyſſydentow, Warſzewicki z takim naciſkiem do ſiebie kazania miewał, że po trzy albo cztery tyſiące audytora iego rachowano, z takim pożytkiem, że wielu bardzo od grzechow do ſzczerey pokuty, od błędow heretyckich do prawdziwey wiary katolickiey nawracało ſię, ſzczegulniey z znacznych oſob za iego pracą kościołowi Bożemu pozyſkani, Jan Chodkiewicz Marſzałek Wielki Litewſki, Staroſta Zmudzki y Gubernator Inflantſki, Xiędzu Warſzewickiemu ieſzcze z lat młodych znaiomy, gdy ſię oba w Witemberdze pod Filippem Melanchtonem uczyli, tego do ſiebie zaproſiwſzy, gdy z nim o wierze przy konkurſie znacznych Panow przez kilka godzin mowił, a potym gdy widział że na dowody Warſzewickiego ſamemi tylko prawie kalumniami wyzforowanemi na Jezuitow, Kalwiński Predykant odpowiadał, porzucił nową od ſiebie przyiętą wiarę, a do dawney ſię wrocił. Ulryk także Hozyuſz rodzony brat Kardynała y Biſkupa Warmińſkiego, y drugi, Pieczętarz Litewſki, Staroſta Byſtrzycki, za iego ſtaraniem do owczarni ſię Chryſtuſowey wrocili. Tym czaſem powietrze ſię w Wilnie ſzerzyć poczeło: dla ktorego uchrony niektorzy, gdy ſię z Collegium, do pobliżſzych wioſek powynoſili, on ſię z iedenaſtą ſwoich w mieście dla poſługi ludziom tą zarazą złożonym zoſtał. Bog mu heroiczny iego nadgradzaiąc ku ſobie affekt, wſzyſtkich przy zdrowiu dobrym konſerwował, wyiąwſzy iednego, ktory za wſzyſt-

kich miłość ku bliźnim śmiercią zarażony, tymże powietrzem zapieczętował. W roku 1572 po śmierci Zygmunta Auguſta, nowego Krola elekcya naſtępowała, Kardynał Kommendonus Legat Papieſki, chciał na nię z ſobą zprowadzić do Warſzawy Xiędza Staniſława, ale ſię ten wymowił z modeſtyą, że prawi wdawać ſię nam w takie intereſſa, prawami zakonnemi obostrzono: więc pod czas poſtu podiął ſię do ludzi kazać o Sakramencie pokuty, w czym tak mu Bog poſzczęścił, że wielu ich od młodości ſwoiey zaſtarzałych nałogow poprzeſtało, wielu świętokradzkich ſpowiedzi poprawiło, z takim konkurſem do ſpowiedzi penitentow, że gdy ſwoi kapłani nie mogli wyſtarczyć tak świętey pracy, muſiano y inſzych do pomocy zaciągać. Tak gdy w Wilnie na chwałę Boſką pracuie X. Warſzewicki, Grzegorz XIII Papież w roku 1574 do Szwecyi go wyprawił. Na morzu płynąc, o trochę w ręce rozboynikow nie wpadł, gdyby był wiatr prawie cudownie nie uſtał, przez co okręt w ktorym płynął, z oczu rozboynickich y ręku umknął. W Sztokolmie ſtanąwſzy, z Janem Krolem Szwedzkim kilka dni w oſobności traktował o przywrocenie wiary katolickiey do tego kroleſtwa, z rozkazu Grzegorza, ale gdy ten Monarcha ciężkie kondycye podrzucał, nie ſprawiwſzy nic Warſzewicki, muſiał ztamtąd do Oyczyzny powrocić: przecięż tyle był wyrobił, że Jezuitom drogę do Szwecyi utorował, y że Wawrzyńcowi Norwegiuſzowi S. J. publicznego Gymnaſium rządy tam były oddane. Powrociwſzy do Wilna, znaczne SS. Pańſkich relikwie ztamtąd wyprowadził, ktore w tymże mieście złożył. W cztery lata iednak znowu do Szwecyi zaiachać muſiał, na inſtancyą Katarzyny Krolowy tego ſię domagaiącey, kilka lat tą tam Miſſyą naſzych rządził, takim przezorem, że y ſamym heretykom oſobliwiey iednak Janowi Krolowi, przypadł był do guſtu, Polſka za wychowanie Zygmunta ſyna iego, a potym Krola Polſkiego pod tym imieniem III ſiła powinna. Wprawdzieć go Ociec na kazanie heretyckie wzywał pewnego czaſu z ſobą, co widząc Warſzewicki, Krolowy to wywiodł wielkiemi racyami, co by za uſzczerbek mogł bydź z tey okazyi w młodym Panięciu; dla tego gdy ten z inſtynktu pobożney Matki wymowił ſię Oycu, że mu w tym razie aſſyſtować nie może, gdzie niebeſpieczeńſtwo iakie duſzy zachodzi, tą odpowiedzią wzruſzony Ociec, impet ſwoy na Warſzewickiego obrocił, przecięż potym dał ſię ſłuſznym zmiękczyć perſwazyom Krolowy żony ſwoiey. Ze Szwecyi rewokowany, w Lublinie rządy tego tam Collegium obiął, ktore przez ośm lat ciągnął, nie tylko tę fundacyą poczynaiącą ſię w doczeſne prowenta ugruntował, ale też y pobożnym przykładem ſwoim w rożne cnoty rozkrzewił. Na Miſſyą potym Wołoſką pierwſzy od Syxta Piątego Papieża zachęcony, z liſtem iego pobiegł, gdzie Piotra Hoſpodara Wołoſkiego uiąwſzy ſobie, wiele na chwałę Boſką przez lat dwa zapracował. Do Rzymu na koniec z Polſkiey Prowincyi Prokuratorem wyſłany, ſkoro ſię z tey drogi do Krakowa wrocił, a ſzerzące ſię tam powietrze znalazł, uſilnemi liſtami u X. Generała wyproſił ſobie, żeby mogł był zapowietrzonym w tym mieście ſłużyć, co otrzymawſzy, życie ſwoie na ſzańc puściwſzy, padł teyże miłości ſwoiey ku bliźnim ofiarą w roku 1591 3. 8bris, u S. Macieia pogrzebiony, wieku ſwego 64. W lat kilkanaście po śmierci ſwoiey, pokazał ſię widomie pod ſamo południe X, Piotrowi Skardze, w ten czas na febrę choruiącemu, y o rok ieden ieſzcze życia proſzącemu dla pomnożenia chwały Boſkiey, y kazał mu żeby nie o ieden rok, ale o dzieſięć lat P. Boga proſił, zniknął to wymowiwſzy, a Skarga zaraz ozdro-

wiał, y żył potym lat dzieśięć. Był mąż żarliwości o Boga y o duſz ludzkich zbawienie, wielkiey; z tey napiſał był kilka Xiążek duchownych, ktore między Panow Polſkich rozrucił, w tych naukę im opiſał, iako miarkować wſzyſtkie ſprawy ſwoie y powinni, y mogą, żeby ſię do Boga ſtoſowały. Piſał także pierſwzy życie S. Staniſława Koſtki, ile ſwego w Rzymie Konnowicyuſza. Nad to przełożył na Polſki ięzyk ieſzcze Prałatem będąc: *Przewodnik Grzeßnikow Ludwika Granatenſa Zakonu S. Dominika, ktory in 4to przedrukowano w Lublinie 1687. Starowol. in Centur. Script. Pol. fol. 121* powiada, że *latinitate donavit Libros hiſtoriæ Æthyopicæ*. W Bogu zdał ſię bydź cały zatopiony, dla tego na modlitwie tak go nie raz widziano, iakby od ſiebie odchodził. Pokory przedziwney, zkąd od wſzyſtkich niżey kładł ſiebie ſamego, w ſukni poſpolicie wytartey chodził; ciało ſwoie niemiłoſiernie traktował, ieſzcze na świecie będąc, na gołym kamieniu pod głogy włożonym zaſypiał, y tak ſobie niebo uſkarbił. Piſali o nim *Sachin. in hiſtor. Soc.* na *wielu mieyſcach. Alegambe in Victim. Charit. 1591, Bibliot. Scrip. Soc. Nadaſi Anno Dier. memor. 3. 8bris. Tanneri Societas. Mart. Baron. in Catal. Beat. Polon. Pruſſcz Forteca Duchowna. Tyłkowſki w Zyciu S. Staniſława Koſtki. Starowol: in Scriptor. Polon. elog. 53.*

Krzyſztof Warſzewicki Kanonik Krakowſki, Sekretarz krolewſki, brat rodzony Staniſława, ſławny piſmami od ſiebie do druku podanemi. 1mo. *Oratio in obitum Stephani Regis Cracov. 1587 in 4to. Baſileæ in 4to. 1588. Roſtochii 1627 in 4to.* 2do. *Reges, Sancti, Bellatores, & Scriptores Poloniæ, Romæ 1601 in 8vo. Poſnan. 1629 in 8vo.* 3tio. *Memorabilium rerum & hominum, deſcriptio ab orbe condito ad annum. 1585 Cracov. in 4to.* 4to. *De laudibus Joannis Tarnovii Caſtellani Cracovienſis, & ſummi in Polonia belli Ducis, Oratio in 4to Cracov. 1585.* 5to. *Poſt Stephani Regis mortem, in primo & generali totius Maſoviæ conventu Oratio in 4to Cracov. 1577.* 6to. *De cognitione ſui ipſius libri 3.* przydane drugie iego opuſcula oſobno przedtym wydane y w ieden tom złożone, to ieſt: *de Morte, & immortalitate animæ. De monte Calvo, & miraculis ligni S. Crucis hiſtoria. De factis & dictis JESU, Meditationes tres. Pro Chriſti fide & Petri ſede Orationes tres. In ſeptem Pſalmos, quos vocant Pænitentiales Paraphraſis. In Jubilum D. Bernardi de Nomine JESU Paraphraſis. De B. Maria Virgine Encomium. Apologia contra Nicolaum Regium Germanum pro ſuis orationibus. Pro avita religione retinenda oratio, Cracov. in fol. 1599 y 1600.* 7mo. *Cæſarum, Regum & Principum, unius & ejusdem partim generis & nominis, partim etiam Imperii ac Dominationis Vitarum Paralellarum libri 2 in fol. Cracov. 1603.* 8vo. *Paradoxa, de ſectis in Religione Chriſtiana, de Turcica ob Chriſtianorum diſſidia, creſcente potentia, de Libertatis nimiæ periculis, de æqualis omnium ſtatuum in Repub. potentiæ, deformitate; de Regum inter aulicos ſuos proclivi corruptione, de ambitionis perículoſo vitio, Pragæ 1588 in 4to, Romæ in 8vo 1601, Cracov. 1598 typîs Lazari in 4to.* 9no. *Ad Henricum Valeſium Poloniarum Regem Oratio in 4to Cracov. Lutetiæ in 4to 1575.* 10mo. *De Optimo ſtatu Libertatis, libri duo in 4to Cracov. 1598.* 11mo. *De Origine & derivatione generis & nominis Poloni dialogus in 4to Vilnæ typîs Radivilianîs 1580.* 12mo. *Ad Stephanum Regem Poloniæ oratio, qua bellum Moſcho perdomito, pace concluſum gratulatur, in 4to Magd. 1582 & Argentinæ recuſa cum aliis 1598. Torun. 1582 in 4to.* 13tio. *In mortem Maximiliani II Imperatoris Romani, Oratio in 4to, Ratisbonæ 1576*, z ktorey poznać, że Krzyſztof tę pod rozerwaną w Polſzcze elekcyą, tego Maxymiliana ſtronę trzymał, y do niego zaiachał, gdzie gdy śmierć Ceſarſka zaſzła, we trzy dni tę mu oracyą napiſał. 14to. *In mortem Annæ Auſtriacæ Poloniæ Sveciæq; Reginæ Oratio in 4to Cracov. 1598.* 15to. *In mortem Philippi 2di Hiſpaniarum Regis Catholici Oratio in 4to*

in 4to Cracov. 1598. 16to. *Ad Rudolphum II Imperatorem Oratio de Chriſtianorum contra Turcas victoria in Sclavonia ad Siſſek, parta, exſtat impreſſa in 8vo Hannoviæ 1613 inter orationes gratulatorias.* 17mo. *Ad Jacobum Angliæ, Scotiæ, & Britanniæ Regem, Oratio in 4to Cracov. 1603.* 18. *Clypeus ſpiritualis in 12 Cracov. 1598*, ſą modlitwy, iuż to czwarty raz w tym roku przedrukowane. 19no. *Turcicæ Orationes quatuordecem: ad imitationem Philippicarum Ciceron. cui addita ſunt duo opuſcula, quorum unum Friderici Coriolæ de Conſilio & Conſiliariis Principis*, z Hiſzpańſkiego na Łacińſki ięzyk przetłumtazone; *alterum de Legato & legatione Cracov. 1595 in fol.* a potym te dwa poślednie traktaty, to ieſt *de Legato & Legatione*, także *de Concilio & Conſiliariis* powtore wydrukowane *we Gdańſku* in 12, w roku 1646. *Starowol. in Hecaton.* ieſzcze te liczy. 20mo. *Conciones de Jubileo & Eccleſia.* 21mo. *Hiſtoriam Turcicam.* 22do. *De rebus geſtis Rudolphi Cæſaris*, 23tio. *Maſticen libertatis.* 24to. *Elogia illuſtrium Poloniæ Scriptorum.* 25to. *Poſſevinus in Apparatu ſacro 1om, 1*, między inſzemi iego Xięgami wſpomina też y tę: *Quatuor Doctorum Eccleſiæ encomia.* 26to. *Ad Sigiſmundum III in Comitiis Inaugurationis Oratio, Upſaliæ 1594.* Tym piorem ſwoim tak ſię wſławił, że nie tylko w Polſzcze, ale y w obcych kraiach nieporownaną ſobie ſławę pozyſkał, dla tegoć Staniſław Mińſki, tak do niego w liście ſwoim piſze: *Te etiam atq; etiam diligo & admiror me hercule, quod inter tot tuas calamitates, & adverſæ fortunæ procellas, non modo animum te dignum, non remiſiſti, ſed & ſtudia ac literas ita coluiſti, ut nunc plurima laborum & lucubrationum tuarum monimenta, externorum manibus, ſumma cum laude tua paſſim conterantur. Ita ſeneſcere oportet virum, qui tot Imperatoribus, tot Regibus, tot Principibus ſerviêrit, & chariſſimus fuerit, negotia domi foriſq; tractaverit, multas gentes, regiones, moreſq; ipſarum viderit &c.* W Xiążce, *De cognitione ſui ipſius* samże kładzie liſt Grzegorza XIII Papieża do ſiebie piſany w roku 1573, w ktorym chwali iego gorliwość za wiarę, y wolne na chwały Boſkiey przymnożenie pioro iego ſławi, zabiegi także na dobro Oyczyzny. *Reſcius Epiſt. 16 lib. 2* tak, do niego mowi: *Quæ ſcribis, nec latere ſciunt, nec ſolent populum timere*, y *Epiſt: 20, Turcicas tuas ita quotidie libo, ut quotidie verear, ne deſinant, ſic ſunt ad palatum*, y znowu *Epiſtol. 18 lib. 1.* świadczy o nim, że bardzo wielu Polakom, piſmem ſwoim ochidził heretyckie błędy, znaydzieſz y więcey liſtow danych od Reſcyuſza do Warſzewickiego z wielkiemi pochwałami. *Starowol. in Hecat. elogium mu, 102* zapiſał. Jakoż piękne w tym mężu przymioty, godne były y nie iedney pochwały, wyſłany albowiem od Oyca do cudzych kraiow za radą Piotra Myſzkowſkiego, potym Biſkupa Krakowſkiego, w ięzykach: Francuzkim, Włoſkim, Niemieckim, Hiſzpańſkim, takiey biegłości nabył, iakby ſię w każdym z nich urodził, luboć on nie kontentuiąc ſię tym, że tam z młodych lat peregrynował, dla więkſzego poleru, ſam ſię tam z ochoty ſwoiey wyprawił: wymowy gładkość znaczna ſię w nim wydawała, ktora ſię pokazała w oczach Polſkiego świata, gdy poſłował na konwokacyą Warſzawſką w roku 1574, *Bielſ. fol. 719.* Dzielność y rozſądek wielki w rzeczach, dla tego Stefan Batory Krol Polſki, iego ſobie wybrał y wyſłał w legacyi do Szwecyi, upominaiąc ſię pewnych zamkow w Inflanciech, *Bielſki fol. 790.* Nadto niezpracowany w czytaniu Xiąg y piſaniu. Sieſtrzenica iego y Staniſława, była za Staniſławem Myſzkowſkim Margrabią. N. Warſzawicki w roku 1606 zabity na Stolicy Moſkiewſkiey, utrzymuiąc zmyślonego Dymitra Cara Moſkiewſkiego. *Petricius lib. 2 hiſt. Moſchovit.* Mikołaia o ktorym wyżey mowiłem pod Warſzowſkiemi, Warſzawickim zowie *Duryew.*

WARSZYCKI *herbu Abdank.* Od Skarbkow Hrabiow z Gory wyſzli, w Łęczyckim Woie-

Woiewodztwie osiadszy, y Bogu y Oyczyznie w naylepszą zasłużeni. O dawnieyszych Domu tego Mężach, pod tym imieniem nie mogłem się nigdzie doczytać, naydawnieyszego z Xiąg Grodzkich Łęczyckich dochodzę Stanisława z Warszyc, ktory w roku 1484, dobra swoie Skoszewy miasteczko, z temi wioskami, Byszewy, Kalien, Mieczkowa wola, Moskiew, Polik, Witkowice, Bendon, Buczek, Ostrow, Parzyce, Czerzhow, Modlna, Kreszow mnieyszy y większy, Leźnica większa, Bogdańca, Tymienica, Dąbrowka mnieysza y większa, Wincencyannie z Lezenic Woiewodzance Brzeskiey Kuiawskiey, czyli raczey Woiewodzinie, Starościnie Łęczyckiey puścił *jure obligatorio*, za cztery tysiące czerwonych złotych, kopiią tey inskrypcyi znaydziesz *u Okol. pod herbem Abdank*, ktore potym dobra Kazimierzowi III Krolowi Polskiemu dostały się, *według tegoż Okolsk.* kwitnął potym Jakub Warszycki, ktorego syn Jan pod Rewlem mężnie na nieprzyiaciela nacieraiąc zabity: drugi syn Jakuba Maciey Miecznik Łęczycki, z Romiszowskii Anny trzech synow spłodził, Jana, Stanisława y Jędrzeia. Z tych Jan Rotmistrz pod Janem Zamoyskim Hetmanem, w obozowych tumanach, od młodszego wieku, aż do śmierci wychowany bezżenny zszedł z tego świata. Stanisław na dworze Anny Jagellonowny Krolowy wiek młody polerował, posłował potym na Ziazd Wiślicki w roku 1587, y podpisał edykt za Zygmuntem III, *Constit. fol. 439*, urosł daley Kasztelanem Warszawskim, Kobryńskim y Osieckim Starostą, z ktoremi tytułami, deputatem naznaczony do zapłaty woysku, *Constit. fol. 878*, iezdził od Zygmunta III Krola w legacyi, do Iwana Wasilewicza Cara Moskiewskiego znacznym kosztem, ktorego nigdy nie żałował; ile iaka na Oyczyznę przygoda naskwarła, Zygmuntowi Krolowi Szwedzkie dziedziczne Państwo, iadącemu do Szwecyi odbierać, ludzi do boiu swoią szkatułą wystawionych posłał, y sam się z niemi w zamorską drogę puścił, a zostawszy Podskarbim Wielkim Koronnym, gdy w skarbie pieniędzy niestawało, swoiemi nie raz potrzeby Rzeczypospolitey zastępował, co osobliwey pokazał w ten czas, gdy w roku 1613, do ukoienia Związkowych chorągwi, delegowano go z Seymu, *Constit. fol. 6.* bo y na woysko znaczną wysypał summę, y przedtym Zygmunta Krola kilka miesięcy z swoich dobr podeymował z całym dworem, że prowenta krolewskie od Rokoszanow rozszarpane, nie wystarczały na sustentacyą Pana. Pod czas Rokoszu tego y Moskiewskich rewolucyi, nienadwerężonym statkiem przy tymże Krolu stawaiąc, zdrowie swoie na szańc nie raz wystawił. Ale y na Boga swoię szczodrobliwość oświadczył, kiedy Pannom Zakonnym S. Dominika w Warszawie kościoł y klasztor wystawił, w prowenta uposażył, y należycie ufundował: a przy kościele Brzezińskim, kaplicę wymurował y nadał: umarł Woiewodą Podlaskim w roku 1616 w ktorym roku ieszcze go z tym honorem zapisanego czytam Kommissarzem do granic Podlasia y Xięstwa Litewskiego, *Constit. fol. 47.* kupił był w Podlaskim dobra Nosowe y Kozirad, o czym świadczy *Kommissya rozgraniczenia Podlasia y Brześciańskiego Woiewodztwa*, pogrzebiony w swoiey fundacyi w Warszawie, trzymał krom wspomnionych wyżey Starostwa Czerskie y Warszawskie.

Jędrzey Podkomorży Sieradzki, trzeci syn Macieia Miecznika Łęczyckiego, siostra iego y drugich braci Maryanna, Lasockiego Chorążego Łęczyckiego małżonka, w Brzeźnickim kościele spoczywa; Ten Jędrzey spokoyne y od publicznego zgiełku dalekie życie prowadził, ofiarowanych sobie krzeseł przyiąć niechciał, po śmierci w Modlnie złożony, kędy ktoryś z Przod-

kow Domu tego, kościoł wystawiwszy, wieś Miązszą Sośnią nazwaną, w posagu do niego przyłączył, z Katarzyny Rokszyckii herbu Pobog, dwie corki spłodził, iedna Katarzyna pierwszym związkiem Gabryelowi Tarnowskiemu Staroście Krakowskiemu, drugim Janowi Zebrzydowskiemu Miecznikowi Koronnemu zaślubiona, druga Jerzemu Kalinowskiemu, lubom omyłką nazwał ią Woiewodzanka Mazowiecką w tomie drugim. Synow zaś czterech, Adama, Pawła, Alexandra y Stanisława. Z tych Adam Dworzanin krolewski, y poseł z Podlaskiego na Seym 1631, ztamtąd deputatem zapisany na Trybunał fiszkalny Radomski, *Constit. fol. 10*, pod Chocimem za Zygmunta III, w Prusiech y Moskiewskich expedycyach mężnie za Oyczyznę piersi swoich nadstawiał: zda mi się, że to on w Gidlach OO Dominikanom kościoł y klasztor fundował, to pewna że Piotrkowski klasztor OO Franciszkanow, liczy go za swego Dobrodzieia, życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił w roku 1656, na ten czas Podkomorzy Mielnicki.

Paweł Woiewoda Mazowiecki y Generał w roku 1659, syn drugi Jędrzeia Podkomorzego Sieradzkiego, był przedtym Kasztelanem Konarskim w Łęczyckim, w ten czas kiedy pisał swoy herbarz *Okol.* syn iego Adam z Seymu 1667 Kommissarzem naznaczony do granic od Sląska, *Constit. fol. 21.* a w roku 1674. Adam Woiewodzic Mazowiecki, podpisał elekcyą Jana III Krola Polskiego w Sieradzkim Woiewodztwie. Anna Jędrzeia Bykowskiego Podczaszego Łęczyckiego małżonka.

Stanisław naprzod Woiewoda Mazowiecki 1632, potym Kasztelan Krakowski, syn trzeci Jędrzeia Podkomorzego, ieszcze od Zygmunta III Krola w Senat Polski policzony, piąciu Krolom nie porownaną wiernością, radą y pomocą przez lat pięćdziesiąt zaszczycał się: na Zbarazkie y Beresteckie okazye, okryte tak piesze, iako y iezdne wystawił Chorągwie. Sam z pospolitym ruszeniem, ciągnął nie raż na sukkurs Oyczyźnie. Pod czas Szwedzkiey burzy w Polszcze, nie tylko, że z bracią swoią nigdy Jana Kaźmierza Krola nie odstępował, ale też z Pileckiey y Krzepickiey fortecy, Szwedow wypędził, Dankowską fortecę przeciwko nim uzbroil, kędy im mężny dawał odpor: W tychże dobrach, na wzor stryia swego, Jana Kazimierza Krola choyną przez nie mały czas traktował ręką, co mu y w Pileckim potym świadczył zamku. Fortunę, ktorą był zebrał obszerną, żyiąc pomiarkowanie, albo na potrzeby Oyczyzny, albo na kościoły sypał, w Piotrkowie, w Dankowie, w Mrzygłodzie nowe przybytki Boskie wystawił, pewną summę sobie naznaczył, ktorą codzień, na ubostwo dzielił: co mieniąc za dusze w czyścu zostaiące trycesymy zakupował, OO Reformatom w Krakowskim mieście placu swego ustąpił na konwent y klasztor. Do Naysw: Matki szczegulniey nabożny, ktory obraz w Częstochowie cudami wsławiony, często nawiedzaiąc ubogacił. Duchowieństwo szczegulniey szanował, żydow y heretykow nie nawidził, pierwszych nigdzie w dobrach swoich cierpieć niemogł, dokonał śmiertelnego kresu w roku 1680, w lat życia swego więcey niż ośmdziesiąt; w roku 1629 już posłuiąc na Seym, Kommissarzem naznaczony do granic od Wielkieypolski, *Constit. fol. 16.* Pierwsza żona iego Bełzecka Woiewodzanka Podolska, druga Helena Xiężniczka Wiśniowiecka Konstantego Woiewody Ruskiego corka, z tey zostały się dwie corki, Teressa Jędrzeiowi Firleiowi Kasztelanowi Lubelskiemu, Helena Michałowi Warszyckiemu Woiewodzie Sendomirskiemu, zaślubione, y syn Jan Kazimierz dziedzic na Pilcy y Oygrodzieńcu, Starosta Oycowski, wspominago *Konstytucya 1667 fol. 21.* Zprzysiągł się był dożywotnie z Domicellą z Wiel-

kiego Chrząſtowa Wierzbowſką, ale z nią *ſterilis* wſzedł do grobu, druga żona iego była Anna Staniſławſka Woiewodzanka Kiiowſka.

Alexander Podkomorzy Sieradzki, dziedzic na Warſzycach y Biały, czwarty *według Arteńſkiego in faſtigo Senatûs*, ſyn Jędrzeia Podkomorzego Sieradzkiego, tego z Walewſkii ſyn Michał, naprzod Miecznik Łęczycki, *Conſtit. 1667. fol. 21 y 1676 fol. 27*, daley Miecznik Koronny y Staroſta Piotrkowſki, z Seymu 1690 Kommiſſarz do uſpokoienia pretenſyi Rzeczypoſpolitey od Kurfiſtrza Brandeburſkiego, *Conſtit, fol. 17*, na koniec Woiewoda Sendomirſki 1696, Pułkownik Woyſk Rzeczypoſpolitey z Czarnieckim ſławnym Wodzem tryumfalnie woiował, a potym w Ukraińſkich y Moſkiewſkich mogiłach, także pod Wiedniem pamiętny woiownik, temu Helena Warſzycka Kaſztelanka Krakowſka, dwie corki powiła. Pierwſza Tereſſa, poſzła za Jana Odrowąża Pieniaſzka Woiewodę Sieradzkiego, druga Teofila za Jana Męcińſkiego Staroſtę Wieluńſkiego, ſynow zaś dwoch, Staniſława Miecznika Koronnego Staroſtę Łęczyckiego, wſpominaią go Konſtytucye 1690, Kommiſſarzem do granic od Sląſka, *Conſtit. fol. 17*, y w roku 1703 deputatem do boku krolewſkiego dla obrady, *fol. 15:* wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Maryanną Jordanowną Kaſztelanką Woynicką, z ktorey tylko Emerencyanna corka zoſtała, ktora *primo voto* żyła z Ludwikiem Pocieiem Woiewodą Wileńſkim y Hetmanem Wielkim Litewſkim. *2do* z Hrabią Montmorawcim. Jerzy drugi ſyn Michała Woiewody Sendomirſkiego, naprzod Stolnik Sieradzki, Staroſta Boleſławſki 1697, daley Staroſta Piotrkowſki y Marſzałek Trybunału Koronnego 1702, Kaſztelan Łęczycki 1703 aż y Woiewoda, w roku 1733, przenioſł ſię na inſzy świat, potomka żadnego nie zoſtawiwſzy domu Warſzyckich chwałę wnioſł do grobu, w kościele naſzym Lwowſkim pogrzebiony, dwa razy ponawiał śluby małżeńſkie, raz z Łoſiowną Woiewodzanką Malborſką, drugi raz z Potocką Woiewodzanką Bełzką.

**WARTESZOWICZ.* Jan Warteſzowicz na Seymie 1654 między rycerſtwo Polſkie policzony, o czym patrz Konſtytucyi w tymze roku.

WARZYCKI herbu Trąby, w Podgorzu. Z tych naſi Piſarze wſpominaią Jerzego Warzyckiego, ktorego dla oſobliwych iego talentow do herbu ſwego przypuścili Jordanowie. N. miał za ſobą Helenę Jaſtkowſką, ktora po iego śmierci ponowiła śluby z Dedyńſkim.

WARZYMOWSKI herbu Pomian, patrz Sokołowſki, ktorzy zdawna piſali ſię z Warzymowa, prawdać że *Paproc. Okol, Bielſki* Warzymowſkich do herbu Wieniawa naciągaią, ale rozumiem że omyłką, dla podobieńſtwa tych dwoch herbow z ſobą Wieniawy y Pomianu. Mikołay z Warzymowa Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki 1438, *u Łaſk. w ſtat. fol. 82.* Tomaſz w roku 1443 po znacznym zwycięſtwie z Turkow w Węgrzech, chorągiew ſwoię zawieſił w Budzie w kościele, *Biel. fol. 373.*

Waſelrot herb.

* *TReterus in Vitis Epiſc. Varmien.* piſze ich Weiſelrodt, indziey czytam ich Waldenroth, inſi Walenrodt, *Mſ. o Familiach Pruſkich.* Waſelrod Adler, ktory też tak ten herb opiſuie. Orla głowa w prawą tarczy obrocona, y z ſzyią czarną, pod nią dwie nogi Rycerza zbroynego, z oſtrogami, tak ułożone, iakby na nich orla głowa ſtała, *u Tretera* tenże ſam herb widzieć, tylko że on linią poprzek nie dzieli, głowy orley z wywieſionym

ięzykiem od nog, *Mſ.* zaś wſpomniony tę linią położył, na hełmie też nogi wywrocone bydź powinny do gory piętami y oſtrogami, tak żeby ſię piętami z ſobą zchodziły, palcami na bok od ſiebie. Ten herb ieſt malowany w Chełmży, w kościele katedralnym na ścianie pod krucyfixem, ale z Infułą Biſkupią, bo Łukaſz Weſelrod albo de Allen z Torunia rodem, J.U.D. z Kanonika Warmińſkiego zoſtał Biſkupem tegoż mieyſca, Mſ ten powiada, zdami ſię że leży w Toruniu u S. Jana w kaplicy S. Koſtki: bo tam ieſt ten herb kamienny pod ſamym ſklepieniem, gdzie powiadaią, że ten Biſkup w Toruniu Trucizną znieſiony. *Treterus* luboć o iego śmierci twierdzi, że go w Toruniu zaſtała, w roku 1512, powracaiącego do Prus z Krakowa, dokąd ſię był wybrał, żeby był aſſyſtował do ślubu Zygmuntowi I Krolowi z Hrabianką Cylii, ale o truciźnie milczy, y owſzem przydaie, że do Warmii ciało iego zprowadzone, tamże ſpoczywa. W Rzymie ten Łukaſz konfirmacyą y konſekracyą otrzymał, zkąd powrociwſzy do ſwego Biſkupſtwa wprawdzieć Kazimierza Krola Polſkiego nie miał ſobie przychylnego, atoli że był człowiek mądry, pobożny, w wielu ięzykach biegły, y przykładnego życia, tyle ſobie tym eſtymacyi u Panow Pruſkich uſkarbił, że Krola utrzymali y ugłaſkali, że go ſpokoynie przy Biſkupſtwie ſwoim zoſtawił. Sukceſſorowie zaś Kazimierzowſcy w oſobliwſzym go mieli reſpekcie, Zygmuut I naybardziey, od ktorego Łukaſz trzymał trzy Staroſtwa, Starogrodzkie, Sztumſkie, y Kryſtburſkie: kościol Warmińſki nie tylko w duchownych rzeczach, ale y w doczeſnych wielką roſtropnością rządził, tak że prowentow Biſkupſtwa ſwego piętnaście tyſięcy grzywien liczył, ktore iednak pieniądze, nie na zbogacenie krewnych y kolligatow ſwoich, ale na potrzeby kościoła ſwego y Prowincyi pożytki hoynie obracał, wiele w Dyecezyi ſwoiey Domow Bożych w kościelny apparat przyſtroił, na Zamek Heilzberſki, ktory ogniem zpłonął w roku 1497 ſiła ſpendował. OO Bernardynow z Wiſzmaru zprowadziwſzy, w Warmii

fundował pod tytułem S. Antoniego, y w wſzyſtkie potrzeby należycie opatrzył. Z Krzyżakami nie miał pokoiu, ci wiezdąc, że im nie ſprzyiał, namowili Arcybiſkupa Ryſkiego, że Łukaſza na Synod w Inflanciech złożony wzywał, ale ſię tam ſtawic nie chciał. Y lubo tak on iako y iego rodzina Toruń, dawnieyſzemi czaſy za Oyczyznę ſwoię znali, potym iednak w Xiążęcych Pruſach oſiedli: z ktorych Marcin a Waldenroth Capitaneus Tapiavienſis, Dekret Kommiſſyi Krola Polſkiego podpiſał w roku 1609, y w roku 1620, *Conſiliarius Provincialis, Deputatus ad recenſionem juris Martinus Vallenrodt.*

WASICZYNSKI herbu Korczak, na Ruſi z Waſiczyna, Kaſper Waſiczyńſki w Ruſkim Woiewodztwie Poborca z Seymu 1588, *Conſtit. fol. 503* był potym Woyſkim Lwowſkim *Acta Terreſtr. Leopol.* miał za ſobą Helenę corkę Mikołaia Łyſakowſkiego Lubicza, Kaſztelana Chełmſkiego, pozoſtałą wdowę po Łaźniewſkim. Scibor brat iego, ale z inſzey matki Polanowſkii urodzony, ſioſtra ich Elżbieta żyła z Bartłomieiem Bełzeckim. Krzyſztof od młodości ſwoiey do ſędziwego wieku niezpracowany dla Oyczyzny żołnierz, z Seymu 1633 Kommiſſarz do granic: *Conſtit. fol. 31*, poiął Jadwigę Cetnerownę Kaſztelankę Halicką, z Kurzańſkii urodzoną, z tey zpłodził trzy corki, Helenę Olewińſką, Zofią Baranowſką, y Jadwigę, Zbroſzkową Strażnikową Polną. N. miał za ſobą Katarzynę Słoniewſką. Elżbieta y Anna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Oſtatnia z tego Domu Waſiczyńſka żyła z Kroſnowſkim Podkomorzym Lwowſkim. Tereſſa z Stefanem Podłodowſkim Rotmiſtrzem krolewſkim, w kontrakty małżeńſkie weſzła N. miał za ſobą Katarzynę Słoniewſką.

**WASICKI.* N. Waſicki miał za ſobą Wiktoryą Strzegocką, z niey ſynowie byli, Jędrzey, Staniſław, Maciey, Marcin y Woyciech, y corka Anna Dymidecka.

**WASIENCZOWICZ herbu Lis* odmienny, patrz Makarowicz, w Mińſkim y Kiiowſkim Woiewodztwach. Mikołay Waſiencowicz Podwoiewodzy Kiiowſki, miał za ſobą Charlęſką, ſynowie iego Krzyſztof, Jan y Jędrzey. Jakuba Waſiencowicza wzieła w niewolą Moſkwa, ktorego gdy w roku 1509 upominał ſię Zygmunt I Krol Polſki, nie przyſzło do reſtytucyi, bo ſam dobrowolnie chciał ſię u Moſkwy zoſtać,

**WASILEWICZ herbu Siromla*, ale z tą odmianą, że na Abdanku kładą ſtrzałę proſto żelezcem do gory dwiema krzyżami przedzieloną, to ieſt dwa na niey krzyże, ſą w Woiewodztwie Mściſławſkim. Waſilewicz Dymitr Koniuſzy u Witolda W Xiążęcia Litewſk: odprawował od niego poſelſtwo do Krola Jagełła ofiaruiąc mu pieniądze na wykupienie Podola od Spytkowych dziedzicow, piſze o nim *Stryikow. fol. 501* w roku 1423. Stefan Dymitrowicz Waſilewicz, w zaſługach od Xiążąt Oſtrogſkich wziął Nowydwor, ſyn iego Waſil zpłodził Stefana, ten długo ſłużąc na dworze Xiążąt Radziwiłow potym w obozie Litewſkim wiek ſwoy ſtrawił, ſyn iego Mikołay Kazimierz Woyſki Mściſławſki 1648 podpiſał konfederacyą Generalną. Ociec iego pod Pſkowem pieſzo ſzedł do ſzturmu, *Paproc. fol. 407*, ſłużąc na ten czas za Towarzyſz z Radziwiłem. Euſtachiego Waſilewicza wſpomina podpis do poſelſtwa Panow Ruſkich, do Syxta IV Papieża. Są y na Wołyniu. Z tych Waſilewicz Dachno Ziemianin Wołyńſki, o czym świadczy *Metryka Wołyńſka 1528.*

**WASILEWSKI herbu Drzewica* w Wołyńſkim Woiewodztwie, z Ziemi Drohickiey, przydomek maią Chochlik. Walentyn dziedzic na Waſilewie Waſilewſki, z Doroty Rutkowianki, zpłodził ſyna Marcina, ten z Kuczyńſkii Stefana, o czym tranſakcye świadczą w Xięgach Drohickich 1600, 1620 y 1630, Stefan ze dwoch żon Zawackii y Rylſkii, zoſtawił Teofila, Jędrzeia, Tomaſza, młodo zmarłych. Jan w Zakonie S. Franciſzká de Obſervantia, Mikołaia, Adama Franciſzka dwoch imion, Piſarza Ziemſkiego Krzemienieckiego, temu Angela Wilczopolſka powiła te dzieci, Jozefa Societatis JESU y Alexandra, Annę Głuchowſką, Tereſſę Ząkonnicę Karmelitankę, y Maryannę.

**WASILEWSKI herbu Rogala*, ſą w Xięſtwie Litewſkim y Ruſkim Woiewodztwie. N. Waſilowſki z Kmitą woiował Moſkwę w roku 1568. Hieronim Stolnik Wołkowiſki Poborca w teyże Ziemi 1601. *Conſtit, fol. 777.* Michał Waſilewſki Podſędek Witebſki, miał za ſobą Antoninę Filipowiczownę Sędziankę Grodzką Minſką. Mikołay Waſilewſki 1531 na liście Zygmunta I Krola *danym Miaſtu Lubelſk.* Kazimierz Waſilewſki herbu Rogala Miecznik Lwowſki, Piſarz Grodzki Przemyſłki, żona iego Elżbieta Grocholſka Woyſkiego Nowogrodzkiego corka, z niey było dwoch ſynow, Jozef Staroſta Narewſki, y Antoni, tego żona Radzimińſka. Ignacego Staroſty Narewſkiego z Izabelli Sleſzyńſkii corka iedynaczka. Tereſſa Starościanka Narewſka pozoſtała wdowa po Waſilkowſkim Łowczym Podolſkim, poſzła za Ignacego Bala Staroſtę Taborowſkiego. N. żyła z Mikołaiem Podolcem. Kazimierz Piſarz Grodzki Przemyſłki y Ludwik, bracia Jana Staroſty Narewſkiego.

**WASILKOWSKI herbu Korczak* w Podolſkim Woiewodztwie. Waſko Waſilkowſki dziedzic na dobrach Tłuſte nazwanych w roku 1584, ſyn iego Jędrzey *Acta Caſtren. Camen.* N. poiął Zofią Kalinowſką Woyſkiego Halickiego Walentego corkę, z nią zpłodził dwoch ſynow, Prokopa y Samuela, y corkę Annę Zyrawſką. N. złączył ſię dożywotnie z Jadwigą Strzemeſką Podſędkowną Halicką, ta mu powiła trzech ſynow, ludzi rycerſkich, z ktorych był Jozef Cześnik Podolſki, ten miał za ſobą Humiecką z Kąckii ſioſtry Marcina Kaſztelana Krakowſkiego urodzoną. N. Łowczy Podolſki miał za ſobą Waſilewſką Tereſſę Starościankę Narewſką, *ſterilis.* Jan w Kiiowſkim Woiewodztwie 1674. Michał, ſynowie iego Zacharyaſz y Jędrzey. *Acta Caſtren. Leop. 1626. Acta Camen 1629.*

Waskiewicz herb.

WEdług *Poproc. w Gniazdzie fol. 1198. O herb. fol. 681. Okol. tom. 3. fol 274. kleynoty fol. 103.* powinien bydź krzyż, ale u końca czyli u trzonka na dwie części rozdarty y rozdzielony, kolor krzyża złoty, pola niebieſkie, na hełmie *X. Koiał. in Mſ.* trzy piora ſtruſie kładzie, powiadaią zaś, że ten herb za czaſow Jagełła Krola nadany mężowi odważnie Tatarow woiuiącemu, y tryumfalnie zawſze z pola zchodzącemu. *Boſius de triumphali cruce lib. 5. cap. 6. & 7.* takież iak ten herb figury położył krzyża, ktore przekopiiował *ex Algiptiorum ſimulacris.* Tym ſię herbem pieczętuią Waſkiewiczowie w Xięſtwie Litewſkim w Woiewodztwie Mińſkim. Bogdan Pułkownik, w nieſzczęśliwey pod Wiedruſą z Moſkwą potyczce, ranny. *Stryikow. lib. 21 c. 7.* ale go piſze Maſkiewicz.

WASNIEWSKI herbu Bończa w Ziemi Mławſkiey, Dom rozrodzony. Wyciech Waśniowſki Pleban Brzeſki, wydał do druku *Obiaśnienie trudności Teologicznych zebrane z Doktorow SS. od Anzelma Swiętego, a od niego z przydatkiem na ięzyk Polſki przetłumaczone, w Krakowie 1651 in 4to.*

**WASNIOWSKI.* Ci w komput Rycerſtwa Polſkiego policzeni przez Konſtytucyą 1676.

WĄSOWICZ *herbu Łabędź* w Sendomirſkim y Rawſkim Woiewodztwach, od Przodka ſwego Wąs nazwanego, męża walecznego tak nazwani Wąſowiczami: gdzie nabywſzy w Rawſkim dobr Smogorzewa, z nich ſię y po dziś dzień piſzą. Tak rozumiem że do nich należy Ziemak z Smogorzewa Ciechanowſki Sędzia, ktory w roku 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk. w ſtat. fol. 140. Okolſki* powiada, że z tego Domu byli Staroſtowie Radomſcy y Łomżyńſcy. Derſzław z Smogorzewa Staroſta Radomſki, ktorego corka żyła z Piotrem Gomolińſkim. Balcer Wąſowicz z Seymu 1767, Poborca w Radomſkim, Stężyckim, Chęcińſkim y Opoczyńſkim *Conſtit. fol. 146.* Wacław Staroſta Lenczewſki w roku 1587 podpiſał Uſtawy ziazdu Pokrzywnickiego, Woiewodztwa Sendomirſkiego. *Conſtit. fol. 426,* y drugi Jan z Woli *fol. 427.* Adam Poborca w Sendomirſkim 1618. *Petric. lib. 2. Hiſtor. Moſchov:* piſze o iednym z nich, że zginął na Stolicy w Moſkwie, z Dymitrem Carem Moſkiewſkim, niewiem czy nie Mikołay, o ktorym *Okolſki* namienia, że ſię piſał de Bieloiowice. Krzyſztof Rotmiſtrz, urodzony był z Oyca Wacława Pułkownika pod Zamoyſkim Hetmanem, Matki Drohoiewſkii, w wieluć w prawdzie bataliach mężnego ſerca dał dowody, ale oſobliwie w okażyi z Nalewaykiem, y z Liſſowczykami, deputatem zaſiadał na Trybunale Koronnym 1620, poſłem obrany na Seym, umarł w roku 1628. N. Cześnik Sendomirſki z Drohoiewſkii urodzony. Wawrzyniec z Smogorzewa Podſędek Sendomirſki *u Nakiel. w Miechow. fol. 668,* w roku 1561. Wąſowiczowna z Smogorzewa, żona Macieia Leńka Rokickiego Stolnika Sochaczowſkiego *Paproc. o herb. fol. 429.* Wacław Archidyakon Poznańſki 1646, Proboſzcz Nurſki y Łaſkarzewſki, Deputat na Trybunał Koronny, ktoremu ſynowiec iego Piotr przypiſał *Olorem pro roſtris eloquentem,* Ociec tego Wacława pod Moſkiewſką woynę żołd w woyſku prowadząc, gdy naſzych w Stolicy Moſkwa zewſząd zciſneła, on iednak przedarł ſię do nich z prowiantem. Wacława ſynow rachuie *Okolſki* tych: Wacława, Jacka, Franciſzka

ſzka y Zbigniewa. Felicyan Staroſta Narewſki u Krola Michała w wielkich reſpektach dworzanin, z Seymu 1670 Kommiſſarz do granic *Conſtit. fol. 25* Zbigniew Cześnik Sendomirſki zmarły przed rokiem 1689, ſyn iego Wacław. Balcer Konſtantyn Podſędek Sendomirſki, ſyn iego Kaſper 1672. Ewa Mikołaia Bełzeckiego małżonka. Adam y Maciey Podczaſzy Łukowſki, Maxymilian Chorąży w woyſku Cudzoziemſkim. Jan Podwoiewodzy Radomſki, Piotr Poborca Radomſki, Wacław Ignacy Major w woyſku J. K. Mści 1674, piſali ſię na elekcyą Jana III. Ludwik Stolnik Łomżyńſki Podwoiewodzy Krakowſki, lampę ſrebrną na dwa łokcie wielką dał do obrazu Matki Boſkiey w Studziannym 1674. Marcin Stolnik Sochaczowſki fundował OO Piarow w Radomiu na dobrach Ziemſkich, co approbowała Konſtytucya *1690 fol. 15,* zda mi ſię ſyn iego Prowincyałem w tymże Zakonie temi czaſy, mąż wielkiego przezoru y ludzkości. Karol naprzod Piſarz Ziemſki Sendomirſki, poſeł z tym tytułem na Seym 1685, ztamtąd deputowany do rewizyi Skarbu Koronnego, *Conſtit. fol. 8,* w roku 1687 iuż Sędzia Ziemſki, z Seymu 1690 deputat do boku krolewſkiego dla obrady, *Conſtit. fol. 8.,* na koniec Podkomorzy Sendomirſki 1700, deputat do teyże funkcyi, *Conſtit. fol. 15,* miał za ſobą Wąſowiczownę ſioſtrę tey, co była za Kłopockim, drugą Lezyńſką. Synowiec iego Woyciech, a boday nie ſyn Łowczego Sendomirſkiego, życia młodo dokonał w Zakonie naſzym w Collegium Kaliſkim 1706. Marcin temi czaſy w tymże Zakonie. N. Proboſzcz Nowomieyſki S. T. D. kościoł w Dzierzaźnie wymurowawſzy umarł 1678.

***WĄSOWSKI** *herbu Łada* w Rawſkim Woiewodztwie. N. Wąſowſki miał za ſobą Katarzynę Duninownę, z tey corka Katarzyna była za Jakubem Swięcickim, matka Staniſława Swięcickiego Biſkupa Chełmſkiego. *Nieſpork. Analec. fol. 256.*

WĄSOWSKI *herbu Nałęcz*, iedenże Dom z Zarczyńſkiemi, ale od dobr Wąſoſza w Wielkieypolſzcze, tak nazwani. Karol Wąſowſki Stolnik Kiiowſki w Woiewodztwie Ruſkim podpiſał elekcyą Jana III. Bartłomiey Natanael Wąſowſki *Soc. JESU* żywy cnot wſzelkich obraz, tak Przełożonym (rządził zaś Collegium Bydgoſkie, Jarosławſkie, Poznańſkie po dwa kroć, y Prowincyą Polſką,) iako y poddanym będąc, zawſze naprzykład Zakonney karności prowadził życie. Rektorem zoſtawſzy, tak innym choynie prowidował, że ſam oſtry poſt codziennie ſobie nakazował. Do Narodżenia Pańſkiego od mięśnych potraw abſtynencyą przez cały gotował ſię Adwent, ktorą żeby przed innemi zataił, drobno pokraiawſzy mięſo, na ſamym roſole y iarzynie przeſtawał. Przy ołtarzu aby ſię nie tylko wyſoką kontemplacyą, ale y ciałem iednoczył z Bogiem, w żelaznym zawſze paſku do Mſzy Swiętey przyſtępował, a lubo niewinne prowadził życie, uſtawiczną iednak włoſiennicą ciało trapił, ktorey za wezgłowek, a deſki za materac, tak po drogach, iako y w domu zażywał, na trzy dni przed śmiercią tak ſpiący znaleziony, lubo ciężkie paroxyzmu y bliſkiey śmierci bole dokuczały mu bez wytchnienia, ledwo ſię iednak dał uproſić, żeby na słomianym worze zchorzałym folgę iaką uczynił członkom. Pańſkie Dwory, Grudzińſkiego, z ktorym pod czas Szwedzkiey burzy, do cudzych kraiow iezdził, Alexandra Lubomirſkiego Woiewody Krakowſkiego, gdzie był Miſſyonarzem, kazaniami, katechizmami y ſłuchaniem ſpowiedzi, w podobne, iakiemi ſam iaśniał, wprawował obyczaie. Urząd Prowincyała zdawſzy, Rektorem w Poznaniu uczyniony, często bardzo kapłana ſobie dru-

giego za Socyuſza dobrawſzy na Miſſye wyieżdżał, zkąd ſię z wielkim duſzyſkiem, oraz Societatis y Apoſtolſkiey żarliwości ſławą wracał. Gdy zaś z Podola, Wołynia y Ruſi Tatarſka inkurſya wypędziła ludzi, w Jarosławiu Rektorem u S. Jana będąc, wygnańcow hoynie goſpodą (dwa domy na to naznaczywſzy) y żywnością opatrywał, chorym ſam ſłużył, ręką właſną ich karmił, umieraiących na drogę wieczności dyſponował. Poznańſkie Collegium fabryką ſzkoł y kościoła przyozdobił, Smierci dobrey kongregacyą tam wprowadził. To zaś nie mały cud, ktory do tych czas nieomylna głoſi ſława, że gdy Szwedzi, kościoły, ołtarze y inſze święte rzeczy pſowali y lzyli, cudowny krucyfix przed heretycką unoſząc niezbożnością z Bydgoſzczy, przez Brdę rzekę, ſuchą nogą za przewodem Anielſkim przeſzedł. Na koniec wielą zaſług lat pełen, odpoczął w Poznaniu w roku 1687, 4 dnia Pazdziernika, wieku ſwego 70, Zakonnego życia 53. Są w druku te iego Xięgi. 1mo. *Callitectonicorum ſeu de pulchro Architecturæ Sacræ & Civilis compendio collectorum, in fol. Poſnan. 1678.* 2do. *Apparatus Sacerdotum, ea complectens, quæ ad notitiam Sacerdotum ſpectant, nec non ea, quæ ad ſcientiam illi neceſſaria, pietatemq; pertinent, in 8vo Poſnan. 1687.* 3tio. *Ideæ pietatis Religioſi, ſeu modi quibus formentur actus Religioſæ pietatis. Poſnan. 1686 in 12.* Tożſamo po Polſku przetłumaczone. *Podniety nabożeńſtwa Zakonnego, to ieſt ſpoſoby zagrzewaiące wolą y affekty, Poſnan. in 12 1687.*

WASOWSKI herbu Topor. Od Macieia z Wąſoſza herbu Topor Woiewody Kaliſkiego, ſwoię linią ciągną od roku 1421, iedenże dom z Danaborſkiemi.

**WATKOWSKI herbu Nałęcz* w Pruſiech, świadczy o nich *Mſ. o Familiach Pruſkich.*

**WATLEWSKI herbu Lubicz* w polu błękitnym, ale na hełmie krzyż taki bydź powinien, iaki ieſt na podkowie, na nim zaś ſtoi kruk czarny z pierzcieniem. Zdawna ta Familia ſławna, świadczy Epitaphium w Chełmie na chorągwi w kościele OO. Franciſzkanow. *Martinus Watlewſki ſago & toga illuſtris, pro Rege & Patria, in Svecia, Livonia, Moſchovia, Valachiaq; præclara gloriæ ſtipendia meruit, obiit 1625.* Herby na niey cztery, Lubicz, Dołęga, Hołobok, Poray, poty *Mſ. de Famil. Pruſſ.* Reina Watlewſka była za Jędrzeiem Działowſkim, ale *ſterilis.* Łukaſz z Watlewa 1612. *Acta Culmen.*

**WATOWSKI.* Michał Watowſki, za Krola Władysława IV w Moſkwie, za Jana Kazimierza we wſzyſtkich, ktore tylko za iego panowania mogły ſię podać, kampaniach, śmierci rycerſkiey ſzukał, odważnie potykaiąc ſię z nieprzyiacielem: dowodem tego rany wynieſione były: bo pod Bereſteczkiem wpoł ſtrzałą Tatarſką przeſzyty, za Dnieprem w nogę kulą poſtrzelony przy dobywaniu fortecy; pod Cudnowem z działa w nogę ciężko raniony, zkąd Hetmani y woyſko Polſkie, żeby krwawe iego zaſługi nie poſzły bez nadgrody, o iego nobilitacyą upraſzali, co ſię ſtało na Seymie 1662, *o czym Konſtytucya fol. 41.*

**WATROBINSKI* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Woyciech Franciſzek Wątrobińſki 1697 podpiſał Obwieſczenie.

WATROBKA herbu Okſza patrz Strzelecki.

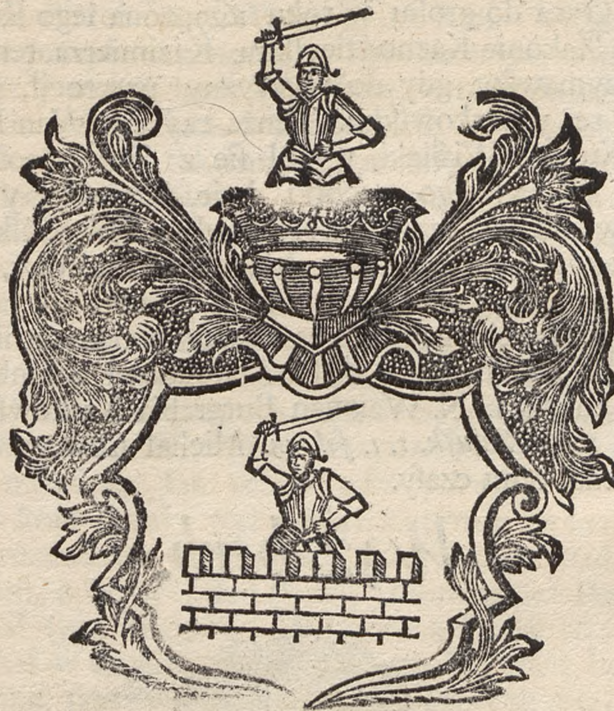
WATTA herb, patrz Samſon.

WAWROWSKI herbu Jaſtrzębiec w Kaliſkim Woiewodztwie. N. Wawrowſki Sędzia Krakowſki, wſpomina go Konſtytucya o Zupach w roku 1368 *u Łaſk. w ſtat. fol. 77.* Jan de Wawry Wawrowſki Woyſki y Piſarz Ziemſki Kaliſki, ktorego ſyn Mikołay w roku 1649 od śmierci młodo zabrany, w Kaliſzu pogrzebiony leży; nadgrobek iego wypiſał *Starowol. ir Monum.* N. miał za ſobą Jadwigę Liſiecką.

**WA-*

**WAWRZECKI herbu Slepowron,* w Xięſtwie Litewſkim. Auguſtyn Wawrzecki z Krzetuſzowa w Woiewodztwie Wileńſkim podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Krola. Władysław Piſarz Grodzki Bracławſki 1674. Jaroſz Piſarz Ziemſki Bracławſki, Kommiſſarz do granic od Kurlandyi z Seymu 1685, *Conſtit. fol. 9,* a w roku 1690 iuż Sędzia Ziemſki Bracławſki, do teyże funkcyi naznaczony, *Conſtit. fol. 14.* Wawrzecka Sędzianka Ziemſka Bracławſka była za Michałem Podolcem. N. Deputat na Trybunał Litew. 1740.

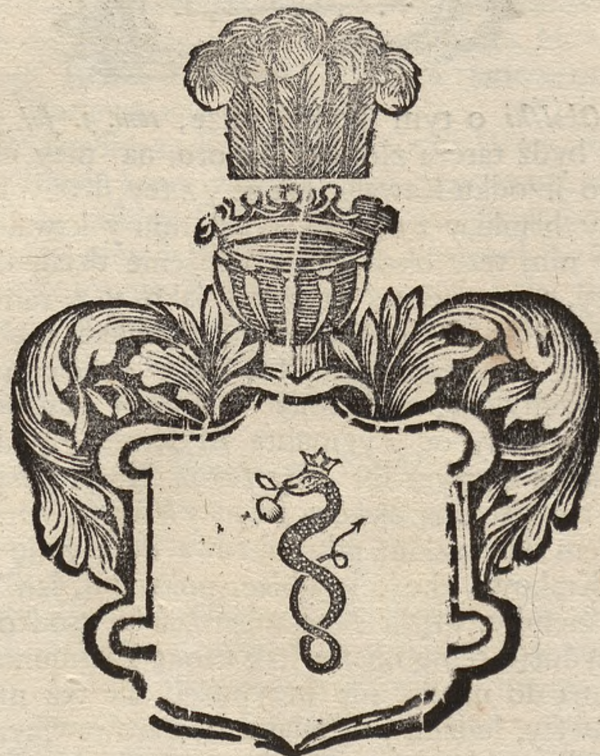
Waxman herb.

SAm tylko *Okolſki* o tym herbie piſze, *tom. 3. fol. 350* w ten ſpoſob: powinna bydź tarcza złotego koloru, na niey mur wyciągniony, w ktorego ſrzodku Kawaler, tak że y z tey ſtrony iego, na murze widzieć trzy blanki, y z drugiey tyleż, mur y kawaler ma bydź czerwony, w nim trzy okna na rozłożenie dział, dwa niżey, iedno nad niemi u gory, w murze zaś tak z tey iako y z tamtey ſtrony kawalera, iedno takież okno: we ſrzodku tego kawalera mąż ieſt zbroyny po pas, z brodą, prawą ręką miecz trzyma, iakby do cięcia zanieſiony, lewa iakby do pochew zchylona, na hełmie z korony wychodzi poł takiegoż męża. Herb ten nadany od Zygmunta III Krola Polſkiego w roku 1589 Janowi Waxmanowi, o czym liſt cały tegoż Krola przywodzi *Okolſki,* z tey okazyi. Pod rozrożnioną elekcyą między Maxymilianem Xiążęciem Auſtryi y Zygmuntem Szwedzkim, gdy obadwa do tey ſię Korony ciſneli, a Maxymilian do Krakowa, chcąc ią ubiec, pokwapił, Jan Waxman z Oyca z Szwaycarſkiey ziemi, z matki Norymberdzanki urodzony, w Krakowie, na ten czas prezyduiąc temu miaſtu, tak ſtronę Zygmunta trzymał, że nie tylko Maxymiliana do miaſta nie przypuścił, ale też miaſto uzbroiwſzy, wały reſtaurowawſzy, ludźmi y działami obwarowawſzy, wſzyſtkie nadzieie weścia do miaſta zamknął, nawet bramy, do ktorey ſię Xiążęcia Auſtryi ludzie gwałtem darli, tak bronił, że ich z tamtąd wyparował, dla tego ta-

kiemi przymiłony zaſługami, gdy na Seymie 1589, za nim Krakowſkiego Woiewodztwa Rycerſtwo, y Hetman Zamoyſki inſtancyą wnoſili, przypuſzczony do prerogatyw ſzlachectwa, ze wſzyſtkim potomſtwem, y tym kleynotem uczczony; krom tego, od tegoż Zygmunta wziął w nadgrodę Woytoſtwo Siemiechowſkie y młyny w Zielonkach; zoſtawił trzech ſynow, Jana, Michała y Hieronima. Z tych Jan, przez lat 30 w woyſku na ſławę zapracował, w Moſkwie oſobliwie, w Pruſach, y pod czas Rokoſzu, ieſt iego w tym Domu wyſługa, Woytoſtwo Kłaie, od Zygmunta III nadane, przeſzedł na inſzy świat w roku 1632, zpłodziwſzy ſynow czterech, Staniſława na expedycyi Moſkiewſkiey własnym koſztem żołd prowadzącego, atoli poprzedził Oyca do grobu w roku 1629; żona iego Konſtancya Zbylitowſka. Jana w Zakonie Kaznodzieyſkim. Kazimierza, ten w Rzymie J. U. Doctoratum otrzymawſzy, gdy do Oyczyzny powrocił, Kanonikiem był Warmińſkim, aż też y Krakowſkim. Tenże czy inſzy Jan Kazimierz Kanonik Krakowſki, Kuſtoſz Wiślicki, wyzuł ſię z śmiertelności w roku 1690. Jacka Sekretarza krolewſkiego, y corki dwie, Agnieſzkę y Annę. Michał drugi ſyn Jana, w cudzych ięzykach: Francuzkim, Hiſzpańſkim, Niemieckim, y Węgierſkim biegły, mąż rycerſką dzielnością zalecony, w ktorey rekompenſę wziął pewne dobra w Litwie od Zygmunta III. Hieronim trzeci ſyn, y ten od braci ſwoich nieodrodny, mężny w ręku na nieprzyiaciela żołnierz: Z ſioſtr tych trzech braci, Zofia Mikołaiowi Szembekowi zaślubiona, Zuzanna y Agnieſzka. N. Waxman Burgrabia Krakowſki 1693. Jan Kanonik Krakowſki 1668. *Załuſk. t. 1. fol. 43.* Michał Łowczy Latyczewſki, żona Barbara Ruſocka, temi czaſy.

Wąz herb.

Wąż powinien bydź w koronie złotey, ſam wprawdzie od ſzyi zaraz zkręcony, oſobliwie iednak ogon u niego przeplatano pokręcony, w poł niego w pyſku w prawą tarczy obroconym, trzyma gałązkę z iabłoni z liſtkami y iabłkiem zielonym, kolor węża czarny, pole tarczy czerwone, na hełmie pięć pior ſtruſich. Tak go opiſuią *Paproc. w Gniazdzie fol: 1088. O herb. fol. 282. Okol. tom. 3. fol. 277. Bielſki fol. 314. Kleynoty fol. 88.* Nie wſzyſcy iednak iednym kſztałtem herbu Wąż zażywaią. *Okolſki* krom wyżey namienioney, pięć inſzych figur kładzie: w iedney Wąż pokręcony, ale nie ma przeplatanego ogona, ani korony na głowie, ani w pyſku iabłka, na tarczy żołtey, y tym ſię pieczętuią Podoleccy y Wężowie na Ruſi. W drugiey wąż kręto idzie, tylko że nie przeplatany ogon, w koronie także, w pyſku zaś trzyma iabłko z krzyżem, y to ieſt herb Wężykow, y tych ktorzy od nich rozrodzili ſię, Oſińſkich, Widawſkich y Siedleckich. W trzeciey Wąż bez iabłka w koronie iednak, y nie tak bardzo ſkręcony: y tego herbu z Familiantow Okolſki żadnego nie położył. W czwartey, wąż we wſzyſtkim ieſt taki, iak na początku ieſt opiſany, ale z pyſka miaſto iabłka dziecię od głowy wpoł widać, y to był herb zwyczayny Monarchom Longobardow, ktory do Polſki naſzey z ſobą wniosła Bona Sforcya żona Zygmunta I Krola Polſkiego. W piątey, dwa węże w koronach do ſiebie pyſkami y żądłami obrocone, do gory wſpięte, a końcami ogonow z ſobą ſię ztykaiące, y to ieſt herb Jaſieńſkich. Do tego ieſzcze w Szydłowieckich herbie y tym co ſię zowie Złota wolność, wężow znaydzieſz, ale o każdym z nich na ſwym mieyſcu mowi ſię. Jam też *w tomie pierwſzym fol. 53* położył herb Baybuzow, kędy koło ſtrzały wąż ſię kreci, tymże ſię herbem ſzczycą Koſtrowſcy y Ambrozewiczowie, ale miaſto ſtrzały, dzidę kładą y grzybow także u nich nie maſz, z ktorych Jan Bazyli Ambrożewicz Podſtolim był Parnawſkim, zoſtawił ſyna Michała. W Dziulich herbie trzy węże ſię znayduią, iakom mowił w drugim tomie. Te iednak rożnice herbu Wąż od Okolſkiego wyrażone, ponieważ iedne ſą takie, ktorych teraz w Polſzcze nikt nie zażywa, drugie zaś mało co ſię rożnią od pierwſzego odemnie opiſanego herbu, dla tego niechcę niemi zagęſzczać karty. Zkądby zaś początki ſwoie zabrał ten herb, bardziey ſię domyślaią ciż Piſarze naſi, niżeli żeby mieli co pewnego ſtanowić: mowią iedni, że Rycerzowi Wąż nazwanemu za przemyślną iakąś ſztukę, ktorą nieprzyiaciela na tę Oyczyznę zaſadzonego albo odwrocił, albo złamał impet, ten herb nadany w roku 1306, ale co ſię tycze czaſu, to ſię utrzymać nie może, ponieważ *według Długoſſa* komputu, iuż herbu Wąż Biſkup Płocki Nietych nazwany, dobrze przedtym, to ieſt w roku 1260 w Senacie Polſkim zaſiadał. *Y Nakiel. w ſwoiey Miechow: fol. 118 ex libro Beneficiorum Długoſſa piſſe,* ze Szymon herbu Wąż przodek Połaiowſkich de Połaiowice pod Miechowem, ieſzcze przed rokiem 1198, iuż był wpiſany w reieſtr Benefaktorow tego konwentu. *Paprocki,* ktoremu poświadcza *Okolſki,* za oſobliwſzą iakąś czułość przeciwko nieprzyiaciołom tey Oyczyzny, nadany Przodkowi Domu tego, iabłko zaś potym do Węża przydane, że Sieradzką ziemię ktoś z Familiantow tych, podczas inkurſyi nieprzyiacielſkiey konſerwował wcale. *Pariſius* rożne ſwoie domyſły przytacza, pierwſzy bydź prawi moze, że owemu mężowi Skubow nazwanemu, ktory Smoka w ſmoczey iamie pod Krakowem legowiſko ſwoie maiącego, y ludziom ztamtąd ſzkody czyniącego, gdy zabił, tegoż ſamego Węża w herb na pamiątkę włożono w nadgrodę tego dzieła, a wza-

miaſt tey, ktorą na zabicie tegoż węża podrzucił mu przyprawną ſztukę, iabłko w pyſk węża złożono. Albo też na woynie z Rzymiany Sarmatow, kiedy ieden z nich chorągiew z rąk Rzymianina Chorążego, w potrzebie gwałtem wydarł, na ktorey wąż był podnieſiony do gory, y pokręcony, ile że z Rzymſkich hiſtorykow to ieſt penna, że Rzymianie na ſwoich chorągwiach ſmokow zażywali, iabłko zaś potym za inſze dzieło przydane. To pewna, że Wężow w herbie ſwoim dawne Narody y Familie noſili. O Egypcyanach świadczy *Petraſancta de Teſſer. Gentilit. c. 3,* że to ſobie za znak ſwoy przywłaſzczyli trzech wężow pokręconych, między liściami błotniſtemi. Krolowie Longobardow, a potym Dom ſławny Sforcyow Xiążąt Medyolaneńſkich, z ktorych rodu była Bona Sforcya Krolowa Polſka, takim ſię wężem zaſzczycali, iako ſię wyżey opiſał, zkąd też *Braun. lib. 2. Civit. fol. 43.* Miaſtu Medyolanowi tenże ſam herb przywłaſzcza. Tenże *Petraſancta cap. 55,* powiada, że wiele ieſt Domow we Włoſzech, Brytannii y Francyi, ktore Wężow rożnym kſztałtem w ſwoich herbach układaią: Grzegorz nawet dzieſiąty tego imienia Papież, w roku 1271 z Familii był ViceComeſow Medyolaneńſkich, u ktorych w herbie Wąż *według Alfonſa Ciaconiuſſa,* ale z dziecięciem w pyſku iego, *Petraſancta cap. 55,* zkąd o nim Prophecia u Malachiaſza taka była, *Anguinus vir. Henriq. in Faſciculo SS. lib. 2. diſt. 3. cap. 14.*

Herbowni.

Borek	*Jaſińſki*	*Oryńſki*	*Rudzki*
Cichowſki	*Koracz*	*Oſińſki*	*Rzeſſowſki*
Ciechomſki	*Koyczan*	*Piſecki*	*Siedlecki*
Dłotowſki	*Kozarſki*	*Piaſecki*	*Wąż*
Furs	*Kurowſki*	*Podolecki*	*Wężyk*
Grozowſki	*Małdrzyk*	*Połaiowſki*	*Widawſki*

Przodkowie Domu tego: Piotr Niedych Biſkup Płocki, w podeſzłym cnie w prawdzie wieku, rządy tego kościoła obiął, atoli, w utrzymaniu karności kościelney, w wykorzenieniu z ſwoiey Dyecezyi gorſzących drugich, nałogow, w pobożnych uczynkach, ktoremi owieczki ſwoie do cnot wſzyſtkich zachęcał, świątobliwie wſzyſtko rozporządziwſzy, Sakramentami świętemi na drogę wieczności opatrzony, przeſzedł z tego świata w roku 1263, trzeciego roku Biſkupſtwa ſwego. *Lubien. z Długoſſa in Vitis Epiſc. Płocen.* Mikołay Wąż z Dobrzankowa Kaſztelan Ciechanowſki w roku 1452 był na zieździe Czerwieńſkim Xiążąt Mazowieckich, *Stat. Maſov. fol. 94, y w roku 1458, fol. 122.* y drugi pod też czaſy Mikołay z Dobrzankowa Chorąży Ciechanowſki, w Zakrocimſkim 1453, *Stat. Maſov. fol. 98.* Tenże czy wyżſzy Mikołay, (ale iuż de Bogate napiſany) Wąż Woiewoda Mazowiecki, w roku 1472 na liście Bolesława Xiążęcia Mazowieckiego. *Stat. Maſov. fol: 126, y 1478. fol, 128.* Jan Woyciech Wąż Woiewoda Płocki w roku 1495. Mikołay Małdrzyk z Starogrodu Kaſztelan Bełzki, w roku 1436, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. Jan Wąż de Mnich Podſkarbi Xięſtwa Mazowieckiego, ktory żonie ſwoiey Małgorzacie, Lwa Kryſkiego corce, wieś Troianow, y z pewną ſummą zapiſał, w roku 1466, o czym ucinek liſtu Władysława Xiążęcia Mazowieckiego y Bełzkiego przytacza *Paproc. o her.* gdzie przydaie, że ten Troianow, wziął był Jan od tegoż Xiążęcia z tą kondycyą, że ieżeliby bezpotomnym zchodził z tego świata, żeby ſię wracał nazad do ſtołu Xiążęcego. Woyciech z Szczeczna albo Borek, *S. T. Doctor vir ingeniô ſubtilis, ſermone eloquens, prædicator gratioſiſſimus Ordinis S. Dominici, qui ob inſignes animi ſui dotes, ex Provinciali & Inquiſitore in Epiſcopum Theodoſienſem, ac Suffraganeum Eccleſiæ Gneſnenſis ſub Alberto Rege anno 1493 eſt ſublimatus,* mowi *Severin. in Vita S. Hyacin. lib. 1. cap. 23.*

WĄŻ *herbu Slepowron* w Podlaſkim Woiewodztwie. *Okolſki* tego Jana Wąża Podſkarbiego Mazowieckiego y pod herbem Wąż położył, y pod Slepowronē, o ktorym trochę ſię wyżey mowiło, gdzie przydaie, że za ſwoie dzieła ryцerſkie przeciwko Jadzwingom, wiele dobr w Podlaſiu od Władysława Xiążęcia Mazowieckiego w nadgrodę zabrał, mniey iednak oſtrożnie napiſał to ten autor, bo ten Jan y Władysław Xiążę, żyli w roku 1466, kiedy iuż Jadzwingow w Podlaſiu nie było, dopieroż woyny ż niemi żadney. Potym Władysław Xiążę Mazowieckie, do Podlaſia żadnego prawa nie miał, nie mogł tam tedy żadnych dobr rozdawać: Ale y procedencyą Domu tego nie łepiey wypiſał, kiedy powiada, że wnuk tego Jana Mikołay, ſyn także Mikołaia, był deputatem na pierwſzy Trybunał w Polſzcze, to ieſt od roku 1466, w lat ſto dwadzieścia, z Rytelowny piſze, że zpłodził trzech ſynow, Krzyſztofa, ktorego żona Kurczowna Woiewodzanka Derpſka, Jana y Adama mężow woiennych, z tych Adam z Anny Bokieiowny, miał ſyna Wawrzyńca Chorążego Mielnickiego, ktory z Anną Belchacką Podczaſzanką Chełmſką, wſzedł w kontrakty małżeńſkie, była to ſieſtrzenica Jędrzeia Lipſkiego Biſkupa Krakowſkiego, ta mu powiła czterech ſynow, Władysława, Stefana, Jana y Franciſzka. Elekcyą Jana III Krola ci w Woiewodztwie Podlaſkim podpiſali. Samuel Stolnik Drohicki Podſtarości Grodzki Mielnicki, Samuel Podczaſzy Mielnicki, Ludwik Jan, Jan, y Samuel.

WĄŻ *herbu Wąż* w Przemyſłkiey Ziemi, Staniſławowi Wążowi Rotmiſtrzowi, tych Duneńſkich Kozakow, ktorzy pod woynę Moſkiewſką do Władysława IV Krola Polſkiego przenieśli ſię byli, iuż na ten czas zmarłemu, ſummę pewną należącą, kazał ſkarbowi Litew: zapłacić potomkom iego Seym 1635 *Conſtit. fol. 24.* Wążowna Walentego Koźniewſkiego małżonka.

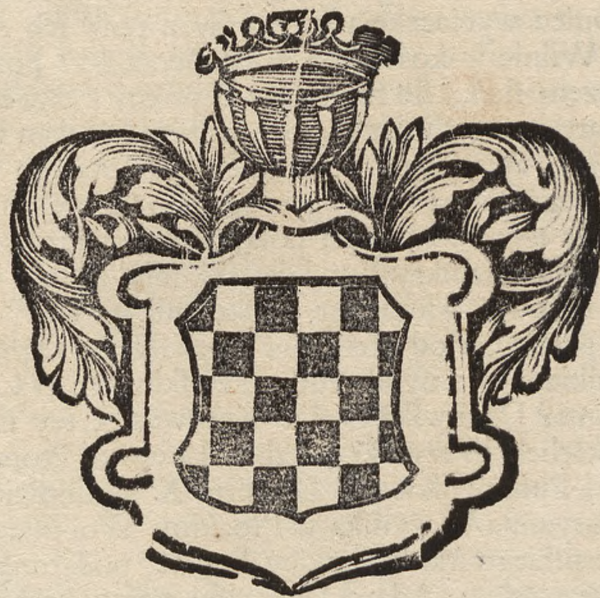
WAŻENSKI *czy Wazyńſki herbu Abdank* w Płockim Woiewodztwie, a z tamtąd niektorzy wynieśli ſię do Xięſtwa Zmudzkiego, z tych był Bartłomiey Wazyńſki żołnierz w Inflanciech ſławny, Podkomorzy Derpſki na Zmudzi oſiadł, w roku 1606 Derptu długo Szwedom bronił, ktorzy go z Mansfeldem dobywali; na koniec wycieczkę uczyniwſzy, z pola ich zpędził, y z obozu wygnał, leży w Wilnie w kościele S. Kazimierza, był poſłem na Seym 1623, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do traktatow o pokoy z Szwedami, *Conſtit. fol. 3.* Synowie iego, Bartłomiey Prałat Kantor, potym Dziekan w katedrze Wileńſkiey, *Koiał. in Mſ.* Woyciech Sekretarz y Dworzanin krolewſki, Ciwun Dirwańſki, żona iego Anna Pacowna podobno Chorążanka Litewſka, wſpomina ią *Konſtytucya 1661 fol. 21;* trzeci poiął Naruſzewiczownę. Czwarty Hieronim Staroſta Wiekſzniańſki y Tyrkſzlewſki, miał za ſobą Graffownę Schwerynownę, z tey ſynowie, Alexander, Pułkownik w woyſku Litewſkim, miewał kommendy generalne od Hetmana Litewſkiego Ogińſkiego, drugi także był Pułkownikiem w woyſku cudzoziemſkim, trzeci Ciwun Wiekſzniańſki, żona iego Anna Danowſka herbu Krzywda, z tey ſię zoſtał ſyn temi czaſy, Michał Skarbek Wazyńſki Skarbny Litewſki, ktorego ſtryiowie ſtryieczni, ieden był Pułkownikiem u Dymitra X. Wiſniowieckiego, drugi Porucznikiem. Maryanna Ważyńſka w Płockim, Wolińſkiego małżonka, dała do obrazu Sierpſkiego Matki Boſkiey bogate podarunki w roku 1650. *L. Paproc. Łaſki Cudow. fol. 63.* Adam Ważyńſki tegoż herbu w Wielkieypolſzcze,

ſzcze, miał za ſobą Jadwigę Koſzutſką herbu Leſzczyc, z tey ſyn Jozef. Jan w Inflanciech 1632. Kazimierz Staroſta Poniańſki, Sędzia Grodzki Oſmiańſki 1740.

**WAZYNSKI herbu Jaſtrzębiec*, świadczy o nich liſt Zygmunta I dany Goſzyckim *u Paproc. in Strom.* kędy wſpominaią Woyciecha Ważeńſkiego tego herbu. Paweł Jaruntowſki ożeniwſzy ſię z Ważanką z Wagacz, y od dziedzicow pozkupowawſzy, nazwany Ważyńſkim, miał ſynow ſiedmiu, Marcina, Woyciecha, Mikołaia, Jakuba *ſteriles*, Staniſława, od ktorego zoſtało ſię trzech ſynow, Walentyn y Maciey bezdzietni, y Woyciech z ſynem ſwoim Jędrzeiem. Jana, ktorego ſyn także Jan, w Brzuſkach oſiadł, Kaſpra, ktorego ſyn Staniſław *improlis*, drugi zaś Jan, ten zpłodził trzech ſynow, Mikołaia, Jozefa y Antoniego *Soc. JESU*, rządził Collegium Brześciańſkie 1737.

WAZYNSKI herbu Pilawa w Krakowſkim Woiewodztwie, z Ważyna ſię tego piſzą, ktory ieſt pod Jędrzeiowem, ktory iuż wyſzedł z ich ręku: bo za czaſow *Baranowſkiego*, iuż ten Ważyn był w poſſeſſyi Alexandra Ługowſkiego dziedzica na Korzkwi. Z tych był Krzyſztof Ważyńſki, miał za ſobą Kryſtynę Janowſką, corkę Adama z Borkowny urodzoną, z ktorą zoſtało potomſtwo. Kaſper poiął Elżbietę Moſzyńſką ſioſtrę Michała. N. była za Staniſławem Potockim herbu Pilawa Woyſkim Krakowſkim. N. za Jerzym Borowſkim herbu Pilawa. Jakub z Goworkowny zpłodził Jana, ten z Krzyłczyckii Wawrzyńca, Rafała, y Staniſława, ten zaś Marcyana, Krzyſztofa y Konſtantego. Stefan Podwoiewodzy Krakowſki, Kommiſſarz z Seymu 1678, *Conſtit. fol. 19.* Drudzy ſię z nich piſzą z Obidzic. Jan w Zakonie naſzym przykładnych obyczaiow, y nauki wytworney kaplan, w Poznaniu prace ſwoie zakończył w roku 1661, *Hiſtor. Colleg.*

Wczele herb.

Szachownica bydź powinna, żołtym y białym polem przeplatana na tarczy, na hełmie zaś Murzynka, głowa u niey w koronie, czoło bindą białą związane, twarz zupełną u niey widać, w ręku obu trzyma takąż ſzachownicę, iaka ieſt na tarczy. Tak go opiſuią *Paproc. w Gniazdzie fol. 704. O herb. fol. 507, Biel. fol. 340. Okol. tom. 3. fol. 101.* Według tychże autorow, z tey okazyi wziął ſwoie początki: Słowak nieiaki rodem, na imię Hołub, długą peregrynacyą świat okrążywſzy, do Maurow tez zabiegł, czy iako chce *Bielſki*, do kroleſtwa Granateńſkiego, a że był nie tylko rycerſkiemi dziełami mąż wſławiony: ale y w graniu ſzachow biegły, gdy ſię ta wieść o nim na dwor krolewſki przeciſnela, corka Krola Maurow, dufaiąc ſwoiey w ſzachy umieiętności, wyzwała go z ſobą do tey gry, a pewną u ſiebie będąc w tey ſztuce zwycięſtwa, nie inſzą wygraney rekompenſę założyła, tylko tę, aby ten kto wygra, zwyciężonemu w głowę ſzachownicą uderzył: zbraniał ſię wprawdzie długo dla takiey kondycyi przerzeczony Słowak, ale gdy go tym bardziey przypierano, wſzedł w utarczkę ſzachową y wygrał, kondycyą wypełnił, bo przyniewolony, o głowę tey co przegrała ſzachownicę uderzył. Krol zaś obrot iego w tey grze pochwaliwſzy, ieſzcze y tym wygraną iego upominkował, że na pamiatkę iey, y ſzachownicę y Pannę Murzyńſką w herbie iego złożył. Do Polſki zaś ten herb wnieſiony za czaſow Boleſława Krywouſta w roku 1103. Według świadectwa *Petraſancta de Teſſer. cap. 39,* wiele bardzo Domow w Hiſzpanii znayduie ſię, ktore ſię ſzachownicą pieczętuią, y w Hannonii według *Braun. lib. 3. fol, 23 Civit.* Hrabiowie także Suryi, Margrabiowie Badeńſcy, Xiążęta Saſkie y inni. Zowie ſię ten herb inaczey Łebno po Słowiańſku, to ieſt iak tłumaczy *Paproc.* od łba ſtłuczonego, zowie go po naſzemu Wczele, że w czoło uderzono. Foglarowie na Sląſku, y inſze tamże Familie, podobnemi temuż, herbami ſię ſzczycą: kroacya y ta w herbie noſi ſzachownicę, *Levinus Hulſius.* Tegoż był herbu Mikołay Tumigrała Staroſta Kuiawſki w roku 1472, o czym *Biel. fol. 340. Crom. lib. 20. Pruß w opiſaniu Miaſta Krakow, fol. 92.* Do tegoż herbu naciąga Wiſława Biſkupa Krakowſkiego, ale on do Zabawczykow należy. Zdami ſię, że do tegoż Domu należał Wilhem Zakonu kaznodzieyſkiego, Biſkup Kamieniecki, wprawdzieć daie mi cenſurę *Auctor Xiąßki Hiſtoriæ Polonæ criticæ pag. 84.* żem go pierwſzego położył między temi Infułatami, ale powinienem był to uczynić, kiedy go *Rußel y inni autorowie* chcą mieć o te czaſy na tey katedrze. Racya, ktorą przytacza ten przezacny naſz Prałat, ieſzcze nie zbiła z poſſeſſyi Infuły Kamienieckiey przerzeczonego Wilhelma, gdy powiada, że go ci autorowie przez omyłkę zmięſzali z Wilhelmem Biſkupem Kamienieckim, y miaſto Kamińſkim napiſali go Kamienieckim; iak im to tego dowodzić, że to omyłka? a kiedy *Rußel* powie, że to był inſzy Wilhelm Zakonu Kaznodzieyſkiego Biſkup Kamińſki, zmarły w roku 1329, a inſzy Wilhelm, lubo tegoż imienia, y tegoż Zakonu, Biſkup Kamieniecki w roku 1373, niewiem coby na to odpowiedziano? iako naprzykład trafiało ſię to y indziey, bo w roku 1510 na Chełmińſkim Biſkupſtwie ſiedział Mikołay, y na Chełmſkim w tymże roku Mikołay. Na Bzowiuſza zaś powie, że *in Propagine S. Hyacinthi*, miaſto tego co miał położyć drukarz *Camenecenſis*, omyłką podtrącił *Caminenſis*.

Herbowni.

Cema	*Gałęſki*	*Karmińſki*	*Pogorzelſki*
Chełkowſki	*Gniazdowſki*	*Ludziſławſki*	*Pretficz*
Dobieiowſki	*Grabſki*	*Luteńſki*	*Rumieiowſki*
Droſſewſki	*Gurowſki*	*Mieleńſki*	*Rzegnowſki*
Dzberkowſki	*Jabłkowſki*	*Myślecki*	*Trzecki*
Dzieleczyńſki	*Kaczanowſki*	*Naleſki*	*Włoscieiowſki.*
			Wſołowſki

WDZIĘK herbu Dąbrowa, a temi czaſy iuż zda mi ſię Wdziekońſki, w Woiewodztwie Mazowieckim. Z ktorych N. Wdziekońſki, Prowincyą Ruſką rządził OO Bernardynow, Kuſtoſz teraźnieyſzy Lwowſki, Zakonnik pobożności y ludzkości wielkiey. Maciey y Paweł w Ziemi Łomżyńſkiey, Mateuſz w Nurſkiey 1697.

**WDZIEMBORSKI* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Z tych był Staniſław Wdziemborſki w Zakonie naſzym, rządził Collegia: Rawſkie, Lubelſkie, Krakowſkie u S. Piotra y całą Prowincyą Polſką przez lat ośm, Mąż wielki w radzie, ktorey od niego y wielcy Panowie zaſiągali, pomiarkowany w rządach, z Bogiem całym życiem złączony, umarł w Krakowie u S. Piotra w roku 1709. Adam 1660, Karol 1697.

WĘCHAŁDOWSKI herbu Zabawa w Sendomirſkim Woiewodztwie.

**WĘCŁAWSKI* na Ruſi, ale to podobno ma bydź Węſławſki.

**WEDELSKI albo de Wedel* patrz Tuczyńſki, bo to iedenże Dom z niemi, a temi czaſy, wątpię, żeby Wedelſcy w Polſzcze tego herbu byli.

Wedelſe albo Wedelſzteda herb.

MS. o Familiach Pruſkich, taki ich herb kładzie, w polu czerwonym pas modry ſzeroki od lewego boku tarczy z gory, na prawy ukoſem idzie, ſtrzała tymże kſztałtem nad nim czarna, na hełmie nad koroną trzy piora ſtruſie. Z tych na Chełmińſkiey, był Maciey Wedelſzteda, ktory pokupiwſzy pewne dobra, zpłodził dwie corki, iedna z nich była za Bernardem Kruſzyńſkim, druga za Janem Gorzdowſkim. Atoli w Zakryſtyi kościoła Malborſkiego farnego, widziałē herby Piotra Wedelſztedy, pierwſzy, Roża czerwona pełna w polu białym, na hełmie takaż roża z literami D. U. T. Drugi, w ktorym ſtrzała była na ukos, z prawego boku na lewy tarczy idąca, w polu niebieſkim, na hełmie trzy piora ſtruſie, przez ktore taż ſama ſtrzała przechodziła. Trzeci, Wieża czerwona z bramą otwartą, w tey ſowa niby czuwaiąca, z ſkrzydłami rozciągnionemi, pyſkiem trochę w lewą obroconym, y z literami D. U. D, na hełmie trzy piora kapłonie, y takaż ſowa na nich ſzarawa. Na Chorągwi zaś taki napis. *Ad ſtirpem antiquam Wedelſstedarum referentem vitæ mortalis primordia Petrum Wedelſsteda, ſalutari quidem lavacro, a Luteranæ ſectæ miniſtro ablutum, non ſuo tamen tunc, ſed Catholicæ religionis albo inſcriptum, deniq; poſt, pravorum Luteri errorum ſectatorem factum, operam interim, tum Præſidi Provinciæ Pomeraniæ Michaëli Konarſki, tum in aula Sereniſſimo Sigiſmundo III Regi Poloniæ pro cataphracto dantem, binis exercitus expeditionibus æquo ut militem, qua ut tribunum militum merentem, connubio tandem ſtabili junctum, rei familiaris diligentiſſimum, gravi morbo proſtratum, caducæ vitæ memorem, æternitatis non immemorem, ad eam ipſam, à qua particeps rationis turpiter deſciverat, religionem ſolam ſalvantem Catholicam, per errantium medicinam confeſſionem, ab ipſo interim barathro revocavit. Cui conjux ſuperſtes cum prole mæſtiſſima, hoc doloris & amoris ſimul monimentum fecerunt.*

WĘDROGOWSKI herbu Trzaſka w Woiewodzt[illegible] Rawſkim. Woyciech Wędrogowſki w Akademii Krakowſkiey mąż uc[illegible]ny y ſławny. Drudzy z nich w Sendomirſkim oſiedli, inni w Xięſtwie Litew[illegible]kim, z ktorym Adam mąż ryc erſki. Bartłomiey miał za ſobą Annę St[illegible]mſką.

**WĘDZIAGOLSKI herbu Pomian* w Xięſtwie Z[illegible]zkim, tak o nich piſze *Koiałow. in Mſ.*

WĘGIER. Jan Wegier w roku 1613 na Seym[illegible]e w komput rycerſtwa Polſkiego policzony, *Conſtit. fol. 36, y Okol. t. 3. fol. 359.*

WĘGIERSKI herbu Belina w Kaliſkim Woiewodztwie, y w Ziemi Łomżyńſkiey. N. Węgierſki miał za ſobą Katarzynę Niſzczycką Woiewodzankę Bełſką, z ktorey corka Zuzanna, poſzła za Hieronima Ławſkiego Woiewodzica Mazowieckiego. Jędrzey Cześnik Łomżyńſki 1611 *Uniwer. Pobor.* Woyciech Archiprezbyter Sztumſki, przed rokiem 1644 zmarły, Rezydencyi naſzey Malborſkiey pewną ſummę na ſzkoły zapiſał. Woyciech wydał do druku, *Claſſicum Wolności Polſkiey, w Poznaniu in 4to 1703.* Staniſław Komornik Sądecki, Regent Biecki, ma za ſobą Tęgoborſką, Jędrzey wydał do druku, *Sclavoniam Reformatam, Amſtelodami 1679 in 4to,* ale to heretyckie zawody. Zofia Zakonnica w Sączu. Są y w Woiewodztwie Pomorſkim Węgierſcy, ſą y w Płockim, ſą y w Kuiawach, ale ktorego herbu, niewiem; ſą y herbu Poray, iakom miał relacyą.

**WĘGIERSKI herbu Wieniawa* w Sieradzkim Woiewodztwie. Nic pewnieyſzego, że od Dobiesława Puchały, ktory ſię piſał de Węgry, pochodzą. Mikolay Węgierſki w roku 1495, trzymał *modô obligatoriô* Rogaſzyce, *Acta Caſtren. Oſtrzeſſov.* Tamże znaydzieſz w roku 1524 kupno dobr Mikorzyna od Węgierſkiego, z ktorego niektorzy z nich ieſzcze ſię po dziś dzień piſzą. Tamże

dobr zamianę Bogáſzyc, y Węgrow, w roku 1526. Przecława de Węgry Węgierſkiego zmarłego w roku 1549 nadgrobek z Kaliſza wypiſał *Starowol. in Monum.* Mateuſz Poborca w Kaliſkim Woiewodztwie, *Conſtit: 1588 fol. 503.* Jan 1568 *Acta Caſtren. Oſtrzeſſov.* Węgierſcy ſioſtrze ſwoiey Zarębiny poſag tamże zapiſali 1585. Jan Sędzia Ziemſki Wieluńſki, *Conſtit. 1607 fol. 881*, Karſkiemu obliguie ſię poſag wypłacić *in Actis Oſtrzeſſov*, Staniſław ż Seymu 1611 Kommiſſarz do granic od Sląſka y z Janem Sędzią, *Conſtit. fol. 11.* Dobrogoſt naprzod Surrogator Grodzki Oſtrzeſzowſki, poſeł na Seym. 1633, ztamtąd deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 11*, z Seymu zaś 1637 iuż Piſarz Ziemſki Wieluńſki, Kommiſſarz do granic od Sląſka, a w roku 1638 deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 21*, kościołowi Oſtrzeſzowſkiemu pewną ſummę zapiſał na kurs Matki Boſkiey w roku 1625, *Acta Caſtren. Oſtrzeſſ.* dobra iego tamte rachuią, Kobiela gora miaſteczko, y wieś Rudniczyſka. Anna Piotra Tarnowſkiego herbu Rolicz małżonka. Jan Węgierſki z Kobierzyckii urodzony, miał za ſobą Trzebuchowſką herbu Ogończyk; z tey był ſyn Marcyan, ten złączył ſię był dożywotnie z Więckowſką z Bronickii herbu Wieniawa urodzoną, z tey były dwie corki, Pigłowſka y Molſka Reientowa Ziemſka Kaliſka, ſyn zaś Jan, ktoremu Kowalſka herbu Wieruſz, trzy corki powiła, Helenę Bartłomieiowi Ciwińſkiemu, Konſtancyą Staniſławowi Kobielſkiemu herbu Jelita, Annę Borkowſkiemu, zaślubione; ſynow zaś czterech, Jędrzeia *Societatis JESU*, rządził Collegium Kroſieńſkie. Drugiego Stefana, ten młodzianem umarł. Trzeciego Marcyana Miecznika Wſchowſkiego, ktory złączył ſię dożywotnie z Kierſką, z tey potomſtwo iego, Tereſſa Bratkowſka herbu Swinka, Maryanna Bogumiła Zakonnica w Ołoboku, y Angela, y ſyn Witaliſz. Czwartego Michała, ten pierwſzym związkiem ślubował Petronelli Linowſkiey, *ſecundo voto* Domaniewſkiey, z tey ſynowie, Jędrzey, Waleryan, Tomaſz y Franciſzek. Jan Węgierſki w Lgocie, miał za ſobą Mielecką, z tey urodzeni Krzyſztof, w Zakonie naſzym życie ſkończył na uſłudze zapowietrzonych w Kaliſzu w roku 1710, bracia iego Staniſław y Bogusław, ſioſtry zaś Anna Łaſzczyńſka, Maryanna Rudnicka, Tereſſa Zakonnica w Boleſławcu, y Zofia. Jakub Woyſki Oſtrzeſzowſki w Gorce, brat rodzony Jana w Lgocie, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Katarzyną Wielowieyſką herbu Poray, z tey corki, iedna za Snicińſkim, druga za Jagodzińſkim, y ſynow czterech. Woyciech zginął pod Stralzundem, drugi Dobrogoſt, trzeci Sebaſtyan, czwarty Michał. Wieniawy dobra w Powiecie Oſtrzeſzowſkim leżące, były kiedyś w ich poſſeſſyi. Michał z Mikorzyna 1697. N. miał za ſobą Tereſſę Pławińſką.

WĘGLINSKI herbu Godziemba w Ruſkim Woiewodztwie. N. Węglińſki miał za ſobą Agnieſzkę Strzemeſką *według Paprockiego*. Staniſław Podſtoli u Krola Henryka, ten na Ruſi oſiadſzy, zpłodził ſynow, ludzi Rycerſkich, Daniela Podſędka Lubelſkiego, żył ieſzcze w roku 1635. Adama Łowczego Chełmſkiego, poſłował na Seym 1662 *Conſtit. fol. 2*, y Mikołaia, ten wieś zapiſał Sielíſka y dzieſięć tyſięcy klaſztorowi OO Dominikanow u S. Magdaleny we Lwowie, *Okol. Ruſſ. Flor. fol. 83*, zoſtał ſię po nim ſyn Staniſław naprzod Piſarz, potym Sędzia Ziemſki Chełmſki, ktorego żona Bądzyńſka, corka z niey Gawarecka. Hieronimowi Węglińſkiemu, Jadwiga Herburtowna powiła trzech ſynow, Mikołaia, Jana y Hieronima, co ſię pokazuie z działu ich w Xięgach Ziemſkich Lwowſkich. Dawnieyſzemi zaś czaſy, Mikołay Węglińſki był Sędzią Ziemſkim Lwowſkim 1504, co poznać z liſtu tego Krola, ktory inter præſentes podpiſał. N. w nieſzczęśliwey naſzych z Wołochami

mi potyczce, poległ na placu w roku 1538, *Biel. fol. 578.* N. Rotmiſtrz, ktoremu na obwarowanie Ruſkich kraiow pod interregnum, Oyczyzna pozwoliła ſto ludzi uzbroić, *Conſtit. 1587 fol. 417*, Tomaſza z Węgleſzyna Kaſztelana Sendomirſkiego y Generała Wielkopolſkiego Paprocki y Okolſki tu położyli, ale y pod herbem Jelita, iam mowił o nim wyzey. Są y po dziś dzień Węglińſcy w Lubelſkim Woiewodztwie, z ktorych ieden w Zakonie naſzym Chryzoſtom, drugi w Zakonie kaznodzieyſkim, kwitną. N. miał za ſobą Marynę Rzeczycką Podkomorzankę Lubelſką, umarła 1651.

WĘGLENSKI herbu Srzeniawa z krzyżem, na Wołyniu y Chełmſkiey Ziemi. Zygmunt Węglenſki Podſędek Ziemſki Chełmſki, złączył ſię dożywotnie z Zofią Komorowſką Sędzianką Bełzką, ta mu powiła corek pięć, Barbarę Janiſzewſką Łowczyną Podlaſką, Maryannę Jaruzalſką Podſtoliną Podlaſką, Annę Waleryana Kucharſkiego Łowczego Zydaczowſkiego małżonkę, Kōſtancyą, ta ſobie ſtan Panieńſki na świecie obrała, y Apollonią naprzod Staſką, potym Borzęcką: Synow zaś dwoch, Franciſzka Sędziego Ziemſkiego Chełmſkiego, Marſzałka Sądow Kapturowych, w roku 1733, poſła na Seym 1736, Porucznika u Wacława Rzewuſkiego Woiewody Podolſkiego, ten z Agnieſzką Dłużewſką Kaſztelanką Chełmſką (umarła 1737) zpłodził dwoch ſynow, Jana y Łukaſza, corek cztery, Annę, Maryannę, Barbarę y N. Drugiego Jozefa Miecznika Buſkiego, ten z Anny Swieżawſki Woyſkii Bełzkiey, zoſtawił ſynow dwoch, Woyciecha y Antoniego, y corek pięć. Daniel Węglińſki, miał za ſobą Katarzynę Ołtarzewſką, z ktorey ſynowie Franciſzek y Jozef y corka Zofia, *Geneal. Bełzec:* N. żona iego Drewnowſka, z ktorey ſyn Franciſzek w Zakonie naſzym życie zkończył. Jędrzey Porucznik Pancerny, zginął kilką kopiiami przebity pod Kamieńcem Podolſkim, około roku 1689 w potyczce z Tatarami, corka iego Konſtancya żyła z Felicyanem Drzewieckim Sędzią Ziemſkim Krzemienieckim, matka iey zdami ſię Maryanna Chrynicka, corka Alexandra, z ktorey ſynowie trzey, Dominik w Zakonie naſzym żyć przeſtał w Łucku 1736, Alexander, żona iego Dorota Chrzanowſka, ktora po iego śmierci żyła z Karwickim, z tey corka Wiktorya Bielſka. Michał Chorąży Zytomirſki trzeci ſyn z Chrynickii, wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Franciſzką Porczyńſką Skarbnikowną, z tey ſynowie: Ludwik, Dominik y Mikołay, corki dwie, Szczeſna y Maryanna. Krzyſztof 1658. Wacław 1674.

WĘGORZEWSKI herbu Leſczyc. Jan Węgorzewſki Opat Przemęcki obrany 1560, *Auctor 50 ſingular.* Tenże, czy inſzy, ale go iuż Staniſławem czytam, Biſkup Enneńſki, Opat Przemęcki, Suffragan y Kanonik Poznańſki, mąż pobożny y uczony za Stefana Krola czaſow. Michał y Antoni w Kaliſkim 1697.

WĘGRZYNOWSKI herbu Rawicz w Płockim y Ruſkim Woiewodztwach. Jeden z nich legacyą do Wenetow odprawował, brat iego Zacharyaſz Węgrzynowſki mąż rycerſki, poiął Wierzbicką z Wrzeſczowny urodzoną, z tey ſyn obozowe ſobie prace y świat zchydziwſzy, wſtąpił do Zakonu kaznodzieyſkiego. Agnieſzka była za Mateuſzem Pepłowſkim.

WĘGRZYNOWSKI herbu Rogala w Woiewodztwie Mazowieckim. Jan z Węgrzynowa Rogala Chorąży Wyſzogrodzki podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk. w Statucie fol. 140*, tenże był na Ziezdzie Panow Mazowieckich w Zakrocimiu w roku 1453, *Statut Maſov. fol. 98.* Tenże ſam zda mi ſię Jan z Węgrzynowa Woiewoda Mazowiecki w roku 1466, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. N. Piſarz Ziemſki Wyſzogrodzki, ktorego ſyn Woyciech Poborca z Seymu 1601, *Conſtit. fol. 777* y 1618 *Uniwer. Pobor.*

Weiher herb.

HErb ten inaczey ſię zowie Skarzyna albo Pomerzanin, *według Mſ. Konopatſ. o Famil. Pruſkich.* W opiſaniu tego herbu nie zgadzaią ſię autorowie, *Bielſki fol. 610. Okol. tom. 3. fol. 310.* roże na ſpodzie kładą, haki na gorze, luboć y tak nie iednakową formą, tak u tego iako y u tego ułożone. Pewnieyſza ſię zda bydź, co piſze *Mſ. o Famil. Pruſkich, Staniſław Trebnic. w kazaniu na pogrzebie Weihera:* że powinny bydź trzy roże czerwone w białym polu, iedna podle drugiey, wſzerz tarczy rozciągnione, pod niemi zaś trzy zęby czyli haki zprzęzone, między dwiema balkami białe, w modrym polu. *Okolſki* cztery belki kładzie między trzema, haki rozłożył w polu czerwonym, a pod niemi roże nad czwartym belkiem, pole ktore zbywa nad pierwſzym belkiem, y oſtatnie ktore ieſt pod czwartym, powiada że powinno bydź modre. Na hełmie tak on, iako y *Bielſki* zkłada trzy piora ſtruſie, inni trzy baſzty, z każdey z nich pioro ſtruſie wygląda. Zkądby był ten herb nabyty, nigdzie nie czytam, tylko wſpomniony Mſ. świadczy ſię hiſtoryą Hollenderſką, że za czaſow Karola Łyſego Ceſarza Rzymſkiego, Teodoryk Weiher z Frankonii rodem, mąż waleczny, ſzukaiąc ſławy rycerſkiey, wraz z Krzyżakami, do Prus y Pomeranii przyſz[illegible]y oſiadł. Z tych był Marcin Weiher, dziedzic na dobrach nazwanych Leba, Biſkup Kamiński w Pomeranii w roku 1549, wprawdzieć *Micræliu[s] [S]yntagm: Hiſtor. lib. 3. fol. 542,* iuż go Luterſką ſektą zarażonego bydz mieni, atoli *Hiſtorya Poſſelti Polon. Pruth. fol. 515,* ktora śmierć iego kładzie w roku 1556, powiada o nim, że oſtatni to był katolicki Biſkup Kamiński, y Mateuſz Judycki, między inſzemi nadgrobkami Weiherow w Pucku, chcąc temuż Marcinowi pomiątkę zoſtawić, ile z tegoż Domu y linii pochodzacemu, to przypiſał w roku 1655: *Martinus Weiher ultimus Epiſcopus Catholicus Caminenſis, vir in ſuo munere paſtorali pervigil, ſepultus in ſua Cathedrali,* to wypiſał *Starowol. in Monum.*

Erneſt Weiher hæres in Leba & Neuhof Pułkownik Krola Zygmunta Auguſta, Staroſta Pucki Nowſki, Sobowicki, z Ramlowny urodzony, pierwſzy z Pomeranii wynioźſzy ſię, w Pruſiech oſiadł, nawet za ſtaraniem X. Piotra Skargi Soc. JESU w roku 1585, z kościołem ſię katolickim poiednał, odrzuciwſzy Luterſką ſektę, iuz w ſędziwym wieku, *Hiſtor. Societ. Sachin. p. 5. lib: 5to, nro: 104,* kędy mu tę pochwałę przydaie, *Pruthenicæ terræ columen, & gloria belli,* iakoż w rycerſkich dziełach ſwoich, pamiętny tey Oyczyżnie woiownik, kiedy w roku 1564 od Zygmunta Auguſta Krola wyſłany, z ſzesnaście lat cudzoziemſkiego woyſka kawaleryi na prezydium do Inflant, Krzyſztofa Xiążę Meklemburſkie, Koadjutora Arcybiſkupſtwa Ryſkiego, ktory przeciwko obligacyi ſwoiey od Polakow do Eryka Krola Szwedzkiego ſtrony przylgnął, poimał y Krolowi odeſłał: Prowincyi ſobie zleconey, tak przeciwko Szwedzkiey, iako y Moſkiewſkiey potędze mężnie bronił. *Biel. fol, 610.* Większe pole otworzyło mu ſię do heroicznych ſpraw za Stefana Batorego Krola, naprzod pod Tczewem, gdy oboz rebellizuiących temu Panu Gdańſzczan, y z ſtrzelbą odiął, ludzi iednych pobił, drugich do ucieczki przymuſił, ſam z tey okazyi męſtwa ſwego dowod ranę wynioſł, *Biel: fol. 739,* przedtym zaś trochę, Henryka Kutsbacha, poſła Ceſarſkiego, do tychże Gdańſzczan, przeiął, obawiaiącey ſię iakiey ſzkodliwey tego miaſta korreſpondencyi z takim Monarchą. *Biel. fol. 737.* W potyczce potym z Gdańſzczanami ſiła naſzym do zwycięſtwa pomogł, Latarnią nad morzem ściśle obleglſzy, we wſzyſtkich opałach mężnego Wodza y Generała urząd na ſobie wypełnił. W Moſkiewſką także kampanią, Połocka y Pſkowa dobycie iego ſercu nieuſtraſzonemu wiele powinno: był albowiem Pan dowcipu prędkiego, wielkiego rozſądku, umieiętności rożnych ięzykow, w ſzczęściu y przygodzie rownego umyſłu, iego to przysłowie. *Pugnæ certamen, nî certiſſima adſit victoriæ ſpes, quacunq; ra[t]ione fi[e]ri poteſt, evitari debet, cum nempe profligatus, famam ſimul amittat, nec facile iterum redintegret vires:* w kommendzie iego nieraz całe woyſko chodziło, ile człowieka w woiennych kunſztach biegłego, umarł Woiewodą Chełmińſkim. Piſali o nim *Starowol. in Bellat. Sarm: fol. 205, Stryikow. fol. 790, Kobierzycki fol. 262,* złączył ſię był dożywotnie z Anną Mortęſką Podkomorzanką Malborſką, Ludwika Mortęſkiego Woiewody Chełmińſkiego ſioſtrą rodzoną, ta mu pięć corek powiła, Zofią Janowi Sapieha Staroście Uświackiemu Woiewodzicowi Kiiowſkiemu, *2do voto* Ruckiemu w Lubelſkim kraiu. Druga Kniaziowi Maſſalſkiemu podobno Kaſztelanowi Smoleńſkiemu, trzecia Jędrzeiowi Koſſowi, bratu rodzonemu Opata Peplińſkiego, zaślubione. Czwarta Zakonnica w Strzelnie. Piąta Panną umarła; ſynow zaś ſześć: Franciſzka, ten w Krakowie w młodey porze świat pożegnał, pochowany tamże u O. O Dominikanow, był Dworz[a]nem Zygmunta III.

Jan drugi ſyn Erneſta W[oie]wody Chełmſkiego, naprzod Podkomorzy Chełmińſki 1604, daley K[aſz]telan Elbląſki 1612, potym Woiewoda Malborſki 1618, na koniec Woiewoda Chełmińſki, Pucki, Sobowidzki, Radzyńſki Staroſta y Człuchowſki. Męſtwo nieuſtraſzone, z ktorym ſię nie raz w rożnych bataliach popiſał, do tych mu krzeſeł drogę torowały: pierwſza iego expedycya z Zygmuntem III do Szwecyi, na ten czas kommendę maiąc nad piechotą, gdzie to wierną radą, to orężem ſzczęście y godność Majeſtatu krolewſkiego, przeciwko rebellizuiącym Zygmuntowi Panu ſwemu

dziedzicznemu Szwedom utrzymywał, nie bez oczywiſtego życia niebeſpieczeńſtwa, gdy kulą z działa raniony, w bok y ramię, ledwie życiem nie zapieczętował, ſwoiey ku temu Krolowi przychylności. Powrociwſzy do Oyczyzny, iak tylko przyſzedł do zdrowia, do Węgier od tegoż Krola z woyſkiem wyſłany, tam z Ceſarſkim Hetmanem nie tylko w Węgrzech ale y w Wołoſzech y Multanach z wielką odwagi ſwoiey ſławą przeciwko nieprzyiacielowi ſtawał. Pod Targowicami potym, Bukoreſtem, Białocerkwią, Dziurdowem bił nie raz fortunnie zawſze Turkow y Tatarow. W Moſkwie do dobycia Smoleńſka, w oczach Zygmunta Krola ſiła pracował, y gdy Jakub Potocki z iedney ſtrony, pierwſzy na mury tego miaſta przedarł ſię, z drugiey ſtrony ten Jan z piechotą ſwoią na mury drogę ſobie otworzył: tam w obozie ieſzcze na ten czas będąc 1609, z hakownice poſtrzelony, tylko że zbroia nie puściła, za ktore dobrodzieyſtwo dziękuiąc P. Bogu, tęż ſamę zbroię w Lorecie powieſił. Pod Chocim z Władyſławem Krolewicem wyprawiony na Oſmana Cara Tureckiego, nie tylko ſię potęgi iego nie przeląkł, ale iey nię raz dał ſię dobrze w znaki, oſobliwie kiedy Karakas Baſza, nieſpodzianie na iego ſtanowiſko przypadł, gdzie iego odwagę w ten czas pokazaną, dziwnie chali Oſtrorog Woiewoda Poznanſki w ſwoim Dyaryuſzu tey woyny, *y Birkowſki w kazaniu pogrzebowym*, aż też mąż waleczny przenioſł ſię na pokoy wieczny w roku 1626. Był to Senator w radzie wielki y przezorny, z ktorey chciał w tey Oyczyznie, żeby zawſze ſłuſzne woyſko na pogotowiu było, a nie dopiero układane, kiedy iuż nieprzyiaciel w wnętrzności tey Oyczyzny, głęboko ſie zapędzi nawet floty właſney życzył na morzu Bałtyckim zporządzenie, ile ze nam: Pruſy morzem Szwed, naiachał. *Starowol. in Bellat. Sarmat.* powiada, ze do Krola Duńſkiego w legacyi iezdził, *Okolſki* zaś, że do Karola Sudermanii Xiążęcia. Umieiętności w rycerſkich dziełach od młodości wyprobowaney; ztąd po śmierci Zołkiewſkiego 1620, wſzyſcy go do buławy Koronney zdolnego Zygmuntowi III zalecali. Ludzkości, oſobliwiey na ludzi poſtronnych; ſzczodrobliwości, ſzczegulniey na żołnierſkich ludzi wytworney, ztąd pochodziło, że rannych w okazyi lubo nieprzyiacioł, albo wziętych w niewolą, ſwoim ſtaraniem ſuſtentował, y hoynie opatrywał, umarłym albo zabitym pogrzeby ſprawował, ktorym przykładem ſwoim, wielu innych do pobożnych uczynkow zachęcił. Oycu ſwemu y z bracią wſpaniały y koſztowny nadgrobek wyſtawił w Pucku, kędy y iemu pozoſtała iego małżonka pamiątkę wynioſła, była to Anna Szczawińſka Starościanka Mirachowſka, iako świadczy Grabſztyn u OO Dominikanow, we Gdańſku przed wielkim ołtarzem, umarła 1627, herby tam cztery widzieć, pierwſzy Dąbrowa, drugi Pomian, trzeci Doliwa, czwarty Wilczekoſy, *to Mſ. o Familiach Pruſkich*, ale muſi bydź omyłka iakaś w herbie Dąbrowa, ponieważ Szczawińſcy nie Dąbrową ſię pieczętuią, ale Prawdzicem, z tey były dwie corki, iedna z nich wydana za Jana Potulickiego de Chodzieſz Podkomorzyca Poznańſkiego, na Złotowie y Potulicy dziedzica, z nim zpłodziła Jana y Erneſta Potulickich, *2do voto* poſzła za Oleſkiego na Oleśnicy. Druga mniſzką w Chełmińſkim klaſztorze: ſynowie zaś czterey, Erneſt, ktory ucząc ſię w Brunzberku, z światem ſię pożegnał.

Mikołay drugi ſyn Jana Woiewody Chełmińſkiego, Woiewoda Malborſki 1643, z ktorego krzeſła przeſiadł ſię na Chełmińſkie, Radzyńſki y Kowalewſki Staroſta, poſłował na Seym 1631, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny Radomſki. *Conſtit. fol. 10*, y na konwokacyą roku 1632 *Acta inter*

interr: Literis, militari laude, & fortitudine, liberalitate in egenos vir clariſſimus, in medio curſu ereptus; Culmæq; ſepultus, mowi o nim napis w Pucku mu poſtawiony *u Starowol. in Monum.* Zona iego Tuczyńſka, z Firleiowny Kaſztelanki Woynickiey urodzona, z tey corka Franciſzkowi Czarnkowſkiemu Kaſztelanowi Poznańſkiemu zaślubiona.

Jakub trzeci ſyn Jana Woiewody Chełmińſkiego, Woiewoda Malborſki, Staroſta Człuchowſki, Kiſzborſki y Bytowſki, w lidze małżeńſkiey żył naprzod z Hrabianką Szaffgoczowną Anną z Fraucymeru Ceſarza Ferdynanda małżonki, z tą zpłodził trzy corki, y ſyna, ale ten w piątym roku życia zniknął: po Szaffgoczownie żył z Joanną, corką Alexandra Xiążęcia Radziwiła Marſzałka Wielkiego Litew: ktora po śmierci Jakuba, ponowiła śluby z Leſzczyńſkim Podkanclerzym Koronnym. Jakub ten pierwſze heroicznych dziel ſwoich początki w cudzoziemſkich zakładał obozach, iuż w Hollenderſkim, iuż w Hiſzpańſkim, iuż w Niemieckim, gdzie pod Wallenſzteinem ſławym wodzem poczty prowadził, z tą lubo w młodym wieku ieſzcze u naywyżſzych Generałow opinią, o ſwoiey w rycerſkim kunſzcie biegłości, że go do obrady woienney zażywali, y na iego zdaniu polegali. Powrociwſzy do Oyczyzny, z Władyſławem IV wyprawił ſię pod Smolenſk, przeciwko Selinowi y Moſkwie z ſwoią piechotą, tam Prozorowſkiey fortecy dobywaiąc, ſzczęśliwie przez Kobylice y oſtrożyny przebywſzy, gdy iuż na ſame wały wſtępuie, kulą z muſzkietu w nogę raniony, naymniey ſię tym przypadkiem nie ztrwożył, ale daley z ſwemi ludźmi poſtępował, poki na odwrot nie zatrąbiono, przecięż tyle tym ſercem ſwoim ſprawił w oblężeńcach przezacny mąż, że przeſtraſzeni iego natarczywością, zoſtawiwſzy wielką część zdobyczy, fortecę opuścili. Pod Białą potym, gdy petardy podſadza, zawaliną przyciśniony, iuż ledwie tchnący, z tamtąd wyciągniony, życie dalſze uſtawicznym chorobom podległe dźwigać muſiał, z tym wſzyſtkim y potym go za Oyczyznę na wiele ſtoſow narażał: bo z Moſkwy na Ruś przeciwko Turkom, a gdy pakta z Portą zaſzły, a woyna ſię Szwedzka otwierała, do Prus z ſwoim pułkiem ochotnie poſzedł, tam portu Puckiego y Włocławſkiego obronę na ſiebie przyiął: o czym świadczy *Konſtytucya 1638 fol. 3*, zkąd też był Kommiſſarzem naznaczony do luſtracyi Bytowſkiego y Lemburſkiego powiatow, *Conſtit. fol. 11*. Przeciwko rebellizuiącym Kozakom, gdy mu ſłabość zdrowia nie pozwalała, Jana Ulryka Szaffgocza bliſkiego ſwego z ſwemi ludzmi wyprawił. W tym Urangelius Admirał Szwedzki, chcąc port Pucki poſieść, wſzyſtką ſiłą nacierał 17 7br: od dwunaſtey z południa, aż do wieczora biiąc z dział uſtawicznie y z mnieyſzey ſtrzelby, ale nie więcey ſzkody uczynił nad to, że dwoch ludzi Weiherowi zabito, gdy Szwedow z drugiey ſtrony znaczna kwota poległa, tak dalece, że ſię ze wſtydem wrocić muſieli, y lubo y potym rożnemi herhelami tę fortecę napaſtuiąc Admirał, wycieczki czynił, atoli zawſze fortunnie odpędzeni z taką boiaźnią y ſromotą Szwedzi uciekali, że ieden drugiego popychaiąc do okrętu, w morze zpadali, drudzy z trwogi, ſami w morze ſkakali y toneli, co *y Tulden wſpomina lib. 5. fol. 142.* Sam nawet Urangelius dobrze kulą z działa przeſtraſzony, odſtąpić od Pucka muſiał. Tak ſobie przychylnego widząc Jan Kazimierz Krol, generalną mu kommendę nad woyſkiem ſwoim wſzyſtkim w Pruſiech zoſtaiącym oddał. Siła pracował nad tym, żeby była Szwedzka potencya Pruſkiey Prowincyi nie poſiadła, chorągwie naprzod na obronę iey nowe wyſtawił ſwoim koſztem, y ſuſtentował; Zamek Człuchowſki ufortyfikował, Kurfi-

ſtrza Brandeburſkiego, do tego nakłonił, żeby wraz z Polſkim woyſkiem bronił Prus przyległych, atoli y niektorzy Ziemianie Pruſcy Szwedom ſię nad nadzieię iego ſnadniey poddali, y Xiążę Brandeburſkie ſwoich ludzi od Weihera rewokował, ogołocony tedy z ſił muſiał Malborſkiego zamku, ktory iednak naybardziey chciał utrzymywać, odſtąpić. *Tulden. lib. 6.* zebrawſzy tedy kilka ſet iazdy, z niemi ſię przez rożne od Szwedow zaſadzki, przedzierał do obozu krolewſkiego: Choynic potym w roku 1656 dobywał, Tucholą poſiadł, gdzie ſzturmuiącego do ſiebie Karola Xiążę Meklemburſkie, ze wſtydem odrzucił *Tulden. lib. 6.* y tak aż do zgonu życia ſwego nieporownanym ſtatkiem nic niedbaiąc na zniſzczenie fortuny, na pełne nadziei obietnice, na zdrowie ztargane przy Krolu Janie Kazimierzu doſtawał. Fundował Nowe Miaſto albo Weyheropol Waierowſką wolą w Pomeranii w roku 1646, kędy kościoł farny z dobrym poſagiem wyſtawił, klaſztor OO Reformatom pod tytułem S. Anny fundował w roku 1648, y Kalwaryą przy nim wielkim koſztem założył. Tamże fundacyą uczynił na ſześciu ludzi czy przez chorobę, czy przez lata, czy przez uboſtwo nie mogących ſię pożywić, tym wikt y mięſzkanie, wiecznemi czaſy ſłużące opatrzył. W Człuchowie kościoł wymurował, ktory że Łubieńſki Arcybiſkup Gnieźnieńſki konſekrował, świadczy *Damal. in Archiep. Gneſn: fol. 41.* żona zaś iego Szaffgoczowna bogato go przyſtroiła. W Kamieniu kościoł tameczny farny w Kollegiatę przemienił, *Damal. in dedicat. Vitæ S. Bogumil. Archiep.* przy niey, fundacyą uczynił na Xiędza, żeby co tydzień za ſiebie y za żonę ſwoię iednę pierwſzą mſzą świętą ofiarował, *Trebnic. w kazaniu na iego pogrzebie.*

Ludwik czwarty ſyn Jana Woiewody Chełmińſkiego, Kaſztelan Elbląſki 1648, potym Woiewoda Pomorſki, Staroſta Skarſzewſki y Wałecki, w Niemczech, Francyi, y Hiſzpanii, a potym w Polſzcze przeciwko Guſtawowi Krolowi Szwedzkiemu, powtore Polſkie granice naieżdzaiącemu pułk prowadził, mąż dzielności nie porownaney, Zamościa od Kozakow y herſzta ich Cmielnickiego, oblężonego mężnie obronił. Pod Zborowem y Bereſteczkiem przeciwko Tatarom z Kozakami złączonym fortunnie woiował. Z bratem ſwym Jakubem Szwedom mężnie ſię oparł, y właſną ſzkatułą ludzi do boiu zdolnych zebrawſzy kilka ſet, niemi Swiecie, Nowe, Tczew y inne mieyſca uzbroił, żeby ſię nie tak łacno w ręce nieprzyiacielſkie mogły doſtać. Malborſkiego Zamku długo y mężnie ſzturmuiącey do niego natarczywości Szwedzkiey, y z bratem ſwym Jakubem bronił, co mu y *Tulden. lib. 6.* przyznaie, aż też w tymże zamku pracami woiennemi znużony życie położył, cieſząc ſię z tego, że raczey z życia, a niżeli żeby miał nieprzyiacielowi Oyczyzny uſtępować kroku z tey tam fortecy. Wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Cecylią Donhoffowną, Gerarda Woiewody Pomorſkiego corką, ktora po iego śmierci ponowiła śluby z Brzezą Woiewodą Poznańſkim. *Kurdwan. kazan.*

Dymitr trzeci ſyn Erneſta Woiewody Chełmińſkiego, Kaſztelan Gdańſki, Staroſta Kościerzyńſki, Ekonom Malborſki w roku 1618. Pierwſza iego żona Gertruda Konarſka, Krżyſztofa Staroſty Jursborſkiego, y Katarzyny de Loka corka, ale z nią potomſtwa nie było. Druga Katarzyna Opalińſka Krayczanka Koronna, z ktorey tylko corka zoſtała Anna, Jędrzeiowi Grudzińſkiemu Woiewodzie Rawſkiemu zaręczona, czego dowodem chorągiew we Gdańſku u OO Karmelitow, kędy on ſpoczywa po śmierci z tym napiſem. *Demetrio Weiher Caſtellano Gedanenſi & Capitaneo Bernenſi, Senatori digniſſimo, qui ſpiritum Deo, elementa naturæ, famam & res partas unicæ fi-*

liolæ ſuæ Annæ reliquit, Catharina de Bnin Opalinſka conjux mæſtiſſima, poni curavit 1628. W Pucku zaś taką mu na napiſie pochwałę przydano. *Strenuus miles & Senator, non minimùm inter exteros verſatus, magnam nominis famam collegerat, Clariſſimis virtutibus, togatis belliciſq;, obiît annos natus fere 50. Starowol. in Monum.*

Melchior czwarty ſyn Erneſta Woiewody Chełmińſkiego, z Kaſztelanii Elbląſkiey poſtąpił na Woiewodztwo Chełmińſkie, był oraz Staroſtą Człuchowſkim, Kowalewſkim, Wałeckim y Ekonomem Malborſkim: był y Staroſtą Kościerzyńſkim, z ktorym tytułem poſłuiąc na Seym 1616, Kommiſſarzem zapiſany do Inflant, *Conſtit. fol. 5.* Poſłem wyſłany od Zygmunta III do Xiążęcia Saſkiego, tą ktorą miał wrodzoną wymowę, y głębokiemi racyami, woynę na Ceſarza, z innemi zkolligowanemi Monarchami na tegoż uknowaną, ſzczęśliwie rozſzył, z wielkim applauzem Rzymu y Urbana VIII Papieża, z ukontentowaniem Ceſarza y Zygmunta III, z niemnieyſzą imienia ſwego chwałą. W roku 1621 pod expedycyą generalną na Oſmana Cara Tureckiego pod Chocim, temu Melchiorowi kazano z Seymu zoſtać na prezydium Zamku Malborſkiego *Conſtit. fol. 11*, pod ktory czas, gdy nieſpodzianie Pruſy Szwed z woyſkiem naiachał, a woyſko Polſkie y Hetmani w odległości byli, on ośm ſet piechoty, ſwoią ſzkatułą wyſtawił, ktoremi zaſłonił tę Prowincyą, żeby bezbronney całey nieprzyiaciel nie ogarnął. Z Janem Zawadzkim na ten czas Kaſztelanem, potym Woiewodą Parnawſkim, przyſięgę wierności odebrał od Miaſta Gdańſkiego, na Władyſława IV Krola, gdy ten Pan tym czaſem pod Smoleńſkiem, woyną Moſkwę przyciſkał. Jezdził w legacyi y do Krola Duńſkiego, y inſzych Europeyſkich Monarchow. Rezydencya naſza Malborſka, za ſwego go Fundatora zna, y z wdzięcznością nie umieraiącą. Wyzuł ſię z śmiertelności w Człuchowie w roku 1643, w Chełmnie u OO Franciſzkanow pochowany, gdzie ieſt kaplica iego y chorągiew z takim napiſem: *Hic majorum ſuorum indutus virtutem, civibus Patriæ non impar, memoriæ poſthumæ præbuit ſe non minorem. Hujus merita præclarè in Patriam collata, Regiam habuere remunerationem, adeo, ut non male diceres, fortunam illius meritis fuiſſe obligatam. Tot igitur præmiis virtutum illuſtris, vixit, & quem dederat curſum fortuna, peregit, ætatis ſuæ ſupra ſexageſimum nono. Huic mæſtiſſimi nepotes debiti amoris in illum hunc indicem eſſe voluêre ipſa perenniorem æternitate.* Jeſt tam w teyże kaplicy, iego żony Anny Prynowny w roku 1635 zmarłey nadgrobek, przy ktorym herb iey widzieć trzy gwozdzie czyli rogi, proſte okrągłe; tego zaś Melchiora cztery, *imo* zwyczayny Weiherowſki, drugi Orle nogi na krzyż założone Mortęſkich, trzeci mur z trzema wieżami, nad ſrzednią z nich gwiazda ośm graniaſta. Czwarty Dąbrowa Koſtkow. W Pucku tę mu pochwałę przypiſano. *Aſſidua armorum tractatione & peritia, domi foriſq; clarus dolenda familiæ ſuæ orbitate exceſſit.* Zſzedł bezpotomny. *Carolus Dachnowſki Kazanie Chorągiew ſławy nieśmiertelney.*

Ludwik piąty ſyn Erneſta Woiewody Chełmińſkiego, Podkomorzy Chełmińſki, Staroſta Człuchowſki, Ekonom Malborſki, Pułkownik krolewſki, żona iego Barbara Potulicka wdowa pozoſtała po Janie Rorzażewſkim Kaſztelanie Poznańſkim, ale *ſterilis.* Ten będąc w Inflanciech Rotmiſtrzem z ſwoią chorągwią Uſarſką, gdy pod Białym Kamieniem wyſzło ſzeſnaście ſet zbroynych Szwedow (a iak drudzy przydaią, że ſię łancuchem żelaznym opaſali, żeby ich nie tak prędko Polſka iazda łamać mogła) we trzech ſet ochotnika wypadſzy, ſiedząc na koniu z pałaſzem, kopią w garść wzią-

wſzy, a drugim ſerca dodawaiąc, ſkoczył pierwſzy przed ochotnikiem, gdzie nie tylko złamał choć większą od ſwoich liczbę, ale y tak pobił, że y noga żadnego nie uſzła. Poſłował na Seym 1607, zkąd był deputowany do traktowania z Rokoſzanami y ich ukoienia, *Conſtit. fol. 866,* y w roku 1609, Kommiſſarz do granic od Pomeranii, *Conſtit. fol. 896.* W roku 1612 wziął od Krola Podſkarbſtwo Ziem Pruſkich, *Annuæ Societ.* Zakonowi naſzemu ſzczegulniey przychylny, żyć przeſtał w roku 1617, w Koźminie pochowany. Mąż woienny, y powagi wielkiey, a iako o nim w Pucku napis mowi: *Linguâ, conſiliô, manu promptus, ingeniô amænô, politicîs militaribûsq; laboribûs indefeſſus, immatura morte ereptus, Starowol. in Monum.* inni śmierć iego zwalaią na rok 1614.

Marcin Władyſław ſzoſty ſyn Erneſta Woiewody Chełmińſkiego, o nim tak piſze *Varſav. in paneg. Stephani, Martinus Weiher, qui omnibus fere bellis quæ 40 annis ſunt in Europa geſta, interfuit, & aliquibus præfuit, cæſus in oppugnatione Zawołociæ,* ktora expedycya, *według Biel, fol. 777* była w roku 1580, luboć ten autor o nim y wzmianki tam nie czyni. *Okolſki* toż powiada, y świadczy ſię *Stryikowſkiego karta 790.* Nawet inſkrypcya w Pucku tak o nim mowi. *Martinus cùm teneram ætatem, literîs militiâq; in Gallia, Germania Belgioq; excoluiſſet, deinde in aula Sigiſmundi III Regis indolem probâſſet magna ſpe in expeditionem Moſchoviticam duxit legionem Germanicam, ubi non ductoris tantum, ſed militis fortiſſimi nomen meritus, toties victor, demum ad Zawołociam in velitatione globô plumbeô trajectus, fortiter occubuit. Starowol, in Monum.* ale ſię ten napis z ſobą nie zgadza, bo ieżeli pod Zawołociem zginął, toć nie mogł bydź Dworzaninem Krola Zygmunta III, ponieważ ten dopiero na tron Polſki obrany w roku 1588, śmierć zaś ta przypadłaby na rok 1580. Atoli *Kobierzycki w ſwoiey hiſtoryi fol. 261* na rok 1610, tę Marcina heroiczną śmierć zwala, gdy albowiem za Moſkwą pod zameczek Carowe Zamieſcie nazwany, iuz uſtępuiącą przed ſzablą Polſką, daley ſię podſunął, tam kulą poſtrzelony poległ, na co ſarknął Zolkiewſki Hetman, y braci iego Janowi y Ludwikowi w obozie w ten czas przy Krolu będącym, tę tak ſmutną nowinę donioſł, tamten autor przydaie wyraźnie, ze był ſyn Eryka; potwierdza tegoż ſamego nadgrobek iego drugi, gdy o nim tak mowi, *Martinus Sigiſmundi III Regis Cameræ familiaris, quem ſecutus in Moſchoviam ad Carowe Zamieſcie Moſchoviticum propugnaculum occubuit 1610, 24 Junii ætat. 24.* Chyba że był drugi Marcin, a ſnać ſynowiec Erneſta, ktory przed tym dobrze pod Zawołociem życie dla Oyczyzny położył, czego zda ſię popierać *Daniel Hermannus lib. 2. Stephaneid.* gdy prawi dano znać Erneſtowi Weiherowi pod Wielkiemiłukami, w obozie cięſzką na ten czas niemocą złożonemu, że ſynowca iego Moſkwa zabiła, rzekł: *Non mortem ſe dolere, ſed caſum, & feliciorem fuiſſe, ſi in acie occubuiſſet.* Są y drudzy ieſzcze po dziś dzień Weiherowie, lubo iednegoż Domu y herbu, ale tych Weyherow do tych czas wyliczonych nie potomkowie, iako Marcin, czy Herman Kanonik Wendeńſki, Proboſzcz y Oficyał Malborſki, ktory z Melchiorem Weiherem Rezydencyą naſzę Malborſką fundowali, *Argentus de reb. Societ. fol. 393.* koło roku 1607. Franciſzek Staroſta Wałecki, w cudzoziemſkich ięzykach, y rożnych naukach biegły, obrotu znacznego 1657, *Trebnic. kazanie.* Tenże czy inſzy Franciſzek Staroſta Hamerſztyńſki, y Białemburſki, na ktorym Białemburſkim czworo dożywocia iego ſukceſſorom Krokowſkim pozwala *Konſtytucya 1676 fol. 55,* ſtoſuiąc ſię do dawnieyſzey anni 1667. Teodor podpiſał elekcyą Jana III z Pomorſkiego 1674. N. Weiherowna wydana za cudzoziemca Aſzafenberk nazwnnego, ktory

ktory na Seymie 1666 ſtarał ſię o Indygenat w Polſzcze, co poznać z mowy Fredra Kaſztelana Lwowſkiego *w Zwierzyńcu Jednorozcow fol. 194.* Jeden z nich na Dworze Ceſarſkim będąc, z kościołem ſię katolickim poiednał, z tamtąd wrociwſzy ſię do domu w Brandeburſkiey Ziemi Staroſtwem intratnym uczczony, ale gdy go poznano że katolik, on ſię też nie zapierał tego z tą proteſtacyą, że wolę Staroſtwa, niżeli wiary odſtąpić, wyzuł ſię z Staroſtwa: dobra ſwoie w tych tam kraiach przedał, a w Polſzcze inſze pokupił. Cecylia Eleonora była za Janem Ulrykiem Szaffgoczem 1650.

*WENECKI *herbu Gołąb albo* Wenedyger, ba y Venetus, w czerwonym polu, powinien bydź lecący gołąb w prawą, takiż gołąb biały y na hełmie. Są w Pruſach Xiążęcych. Marcin Wenedygier, poſeł 1609 *ex Diſtrictu Preuſmarcenſi,* y Jan Wenedygier *ex Diſtrictu Haindenburgienſi* podpiſali dekreta Kommiſſyi krolewſkiey. W roku zaś 1612, Joachim Wenedyger *Conſiliarius aulicus literas Reverſales. Joannes Venetus Judex Provincialis Hohenſteinenſis deputatus ad recenſionem juris Provinciæ Ducatûs Pruſſiæ.* Gwilhelm Wenecki de Gemnitz Baro. Wincenty Wenecki w Langnowie, miał za ſobą Polencownę *Mſ. de Famil. Pruſſ.*

*WERBEK *patrz Lettaw.*

*WERBICZ Z Woiewodztwem Wołyńſkim Piotr Jerzy Werbicz podpiſał elekcyą Jana III w roku 1674. Niewiem czyby nie powinno bydź Werwicz z ktorych Jan nobilitowany na Seymie 1673.

*WERBSKI *albo Wierzbſki herbu Lis* na Sląſku de Werba: Z tych był Jan Werbſki z Werby na Kochanowicach Sędzia Ziemſki Xięſtwa Opolſkiego y Raciborſkiego w roku 1607. *Bart. Papr. Sztambuch Slęſki dedic. colloq. 8,* kędy powiada, że idą od Fulka Kaſztelana Krakowſkiego, ktory żył 1194. Są y w Polſzcze, z ktorych Jozef Werbſki, Kanonik Chełmſki podał do druku: *Zwierzciadło Matronom Polſkim, albo żywoty pobożnych Panien, Matron y wdow Polſkich, w Lublinie 1697 in 12.*

*WERDA *herbu Odrowąz* w Pruſiech, przedtym zaś w herbie zażywali Sokoła z rozciągnionemi ſkrzydłami, ale za ſwoie znaczne merita y przyſługi Krolom, przyięci od Szydłowieckich do herbu Odrowąz, *Hiſtor. Pol. Prut. Poſſel, Mſ. de Famil. Pruſſ. Pantaleon. tom. 2. Viror. illuſtrium* w roku 1492, piſze, że w Mechlinie urodził ſię Nicaſius de Werda, ten w trzecim roku życia ſwego tak oczy ſtracił, że niemi cale nic nie widział, przecięż nadgrodził mu to Bog ſowicie: bo lubo liter nie znał, czytać nie umiał, taki iednak we wſzyſtkich miał poler naukach, że wſzyſtkim był do podziwienia, w Lowanieńſkiey tedy Akademii naprzod Magiſter zawołany, Rektorem ſzkoł w Mechlinie, a w Lowanium Licencyatem w Teologii, na koniec w Koleńſkiey Akademii Doktorem zoſtawſzy oboyga prawa, publicznie go tamże uczył, y autorow, ktorych nigdy ani czytał, ani widział, na pamięć przywodził. Werda Generał w Lotaryńſkim woyſku, w tyſiąc koni Francuzkiemu ſię woyſku pokazał, wnet iakby przeſtraſzony, tył podał, Francuzi uchodzącego widząc Werdę, za nim w pogoń goręco natarli, Werda bliſko laſku ſtanąwſzy, kędy więcey zaſadzonego miał pieſzego ludu, znagła ſię do Francuzow obrocił, potkał ſię z niemi, y tyſiąc pięćſet ich wyciął. W Gdańſkim kościele widzieć nadgrobek Jakuba à Werden, ktory urodził ſię w roku 1560, umarł 1622, herb tamże Sokoł czarny, pole na wierzchu białe, ze ſpodku czerwone. Druga Chorągiew tamże wyſtawiona Szymonowi à Werden, ktory urodził ſię 1564, zſzedł z tego świata w roku 1625: był to hæres in Naſzendorff, Multerſterns, Hochzeyt, Jenichow,

 Stan-

Stangenberg. Jan Werda Starosta Nowski, ktoremu Zygmunt I Krol Pol-
ski puścił to Starostwo w summie czterech tysięcy złotych, z obligacyą,
że nie wprzod mieli ustąpić z niego, ażby im pomieniona summa od
Krolow Polskich oddana była, o czym czytałem list tegoż Krola *in Ms.
Petricov.* przydaie *Ms. o Famil. Pruskich,* że y na Chelmińskiey trzymali Ra-
dzyn z Rogożnem od Krolow sobie nadane, ile że Zygmunt I siła spraw
expedyował przez dzielność Werdow, Zygmunt zaś August, do wielu le-
gacyi Werdow zażywał. Więcey tedy niż połtorasta lat Nowskie Staro-
stwo w tym Domu chodziło, dopiero wyszło z rąk synow Jana Werdy
Podkomorzego Pomorskiego, Starosty Nowskiego, był to człowiek mądry
y bogoboyny, posłował na rożne Seymy, iako 1626, zkąd deputatem sta-
nął na Trybunał Radomski, *Constit. fol. 6 y 1627 fol, 9, y 1629 fol. 12 y 1633, fol.
21,* na zniesienie pewnego długu konferowana mu dzierżawa 1638 *fol. 5, &
41.* Od dyssydentow przenioższy się do katolickiey wiary, swoię rewoka-
cyą do druku podał. Wydał także *Indygenat Ziemi Pruskiey we Gdańsku in
4to 1647. w Toruniu in fol, 1645.* Ma bydż także w druku iego *Fragmentum.* y
znowu *Justyfikacya 1646 y po Polsku y po Niemiecku:* będąc Deputatem na Try-
bunał Koronny w roku 1648, świątobliwe życie zakończył w Piotrkowie,
w kościele farnym w Nowiu pogrzebiony z chorągwią, na ktorey wierszem
Polskim nadgrobek mu napisano: miał za sobą Elżbietę Grzymułtowską
herbu Nieczuia, ta mu kilka corek powiła, Barbarę Samsonowi Garczyń-
skiemu Chorążemu Chełmińskiemu, drugą naprzod Stanisławskiemu, po
nim Domarackiemu, trzecią Rogalińskiemu, zaślubione: czwarta Teofila Ka-
tarzyna w Panieńskim stanie więcey niż sześćdziesiąt lat przepędziwszy,
poszła po zapłatę życia swego pobożnego w roku 1699. Synow zaś Jaku-
ba y Jana. N. Starosta Nowski, żona iego Niewieścińska Starościanka Tu-
cholska. *Ms. Konopat.*

*WERENKO *herbu Łagoda* w Xięstwie Litewskim y na Rusi. Jan Wiernek, o kto-
rych niżey, pod czas woyny Pruskiey do Litwy przenioższy się, tam skła-
dniey do akcentu kraiow tamecznych, Werenko nazwany, w Powiecie Wol-
kowiskim w Woiewodztwie Nowogrodzkim dobr nabywszy Olechnowice
y Ciechleiowice, tamże osiedli, z ktorych był Woyciech Werenko, syn Ja-
na. Z tamtąd niektorzy tu do Polski wrocili się, z tych byli dway bracia
rodzeni, Szymon y Marcin, ten poiął Dorotę Ambrozewiczownę, z ktorey
był syn Mikołay, tego Woyciech, ktorego żona Alanowidowna, z nią
zpłodził trzech synow, Gabryela, Władysława y Konstantego, temu Hele-
na Puciacianka, urodzona z Hryczynow Woynow, powiła trzech synow,
Antoniego, Jozefa y Pawła, Jozef w Zakonie Soc. JESU, Antoni y Paweł
pod pancernym znakiem służą z Lubomirskim.

*WERESZCZAKA *herbu Lis* w Brześciańskim Woiewodztwie. Adam Wereszczaka
podpisał elekcyą Władysława IV, Bazyli Jana III, Krolow Polskich. N. miał
za sobą Adamowiczownę Starowolską. *Okol. t. 2, fol. 93.* Filip Eufrozynę
Krasowską Podkomorzankę Mielnicką, wdowę po Sawickim Woiewodzicu
Brześciańskim; brat iego rodzony Jozef Poborca 1691, ale gdzie indziey wi-
działem herb ich podobnieyszy do Kościeszy. N. miał za sobą Brygittę
Oborską. Dominik w Zakonie naszym temi czasy. N. była za Janem An-
tonim Nowickim Skarbnikiem Chełmskim. Prokop Komornik Czernie-
chowski w roku 1660. Paweł Wereszczaka Burgrabia Łucki 1690. Jozef y
Mikołay synowie Teodora y Maryanny 1680. Michał syn Maxymiliana y
Heleny.

WERESZCZYNSKI herbu Korczak w Ziemi Chełmskiey. Fiedor Wereszczyński
miał za sobą Sosnowską z Sosnowice, herbu Nałęcz, z tey był syn Jędrzey,
ktory pierwszy z tego Domu schizmę odrzucił, ten pod Obertynem mę-
żnie sobie w okazyi poczynał, iako szeroko opisał *Paprocki o herb. fol. 544,*
a poiąwszy Parofską corkę Mikołaia herbu Rawicz, a będąc naprzod Ko-
mornikiem Ziemskim Chełmskim, potym Podsędkiem, zpłodził z nią dwoch
synow, Jozefa Opata Sieciechowskiego, a potym Biskupa Kiiowskiego, był
to dobry y przykładny Pasterz, a nie kontentuiąc się tym, że sam Panu
Bogu pilno służył, y drugich też do niego prowadził, iuż do ludzi każąc, iuż
nauczaiąc, iuż Xiąszki pisząc, z ktorych te są w druku: 1mo. *Excytarz do
podniesienia woyny przeciwko Turkom y Tatarom in 4to w Krakowie 1592.* 2do.
*Publika strony fundowania szkoły rycerskiey na Ukrainie, iako tez Krzyżakow Mal-
tańskich na Zadnieprzu, Cracov. in 4to 1594.* 3tio. *Wizerunek o wzgardzie śmierci*
4to. *Kazanie na dzień Zadusżny, w ktorym dowodzi, że iest czyściec.* 5to. *Instru-
kcya o spowiedzi.* 6to. *Gościniec pewny obmierzłym piianicom do prawdziwego obacze-
nia, a zbytkow pohamowania.* 7mo. *Kazanie o małżeństwie.* Klasztorowi Siecie-
chowskiemu wiele dobrego przyczynił: bo y zawiedzione dobra od Ante-
cessorow swoich oswobodził, fabrykę klasztora reparował, malowaniem o-
zdobił, kościoł w porządek y apparat przysposobił. Uczonych ludzi ko-
chał, y zapomagał, a lubo sam wstrzemięźliwe życie prowadził, więcey wo-
dy niżeli piwa piiąc, przecięż na gości y innych ludzkim się stawił, hoynie
częstuiąc, w tych go pracach śmierć zastała w roku 1599. Brat iego Zy-
gmunt zpłodził dwoch synow, Jana y Stanisława. Abraham z Seymu 1647
Kommissarz na uspokoienie pogranicza od Węgier, *Constit. fol. 5.* Wiktoryn
Proboszcz w Krakowie u Bożego Ciała, Prałat Generalny Kanonikow Re-
gularnych S. Augustyna, w Maleypolszcze y Xięstwie Litewskim 1690. N.
Pawła Czaryskiego. N. Stefana Zulińskiego. N. Jana Bogusławskiego, Kazi-
mira Franciszka Bystrzonowskiego, małżonki. Kazimierz Cześnik Łukowski,
Woyciech Łowczy Zytomirski. N. Skarbnik Chełmski, N. Podczaszy Win-
nicki. Mikołay Cześnik Latyczowski, corka iego Anna żyła z Piotrem
Chrościchowskim, syn zaś Ludwik Wiktoryn Stolnik Krasnostawski, Sędzia
Grodzki Chełmski, Pisarz Kapturowy 1733, poiął Zofią Kunicką Łowczankę
Chełmską, był deputatem na Trybunał Koronny 1738. N. miał za sobą Te-
ressę Micowską. Zofia Stanisława Rostkowskiego żona.

**WERMINSKI herbu Dołęga,* iednaż ich dzielnica z Dymińskiemi. N. Wermiński
miał za sobą Charzyńską. Seweryn w Zakonie naszym temi czasy.

**WERSOCKI* w Xięstwie Litewskim, Marcin Kazimierz Wersocki w powiecie
Grodzieńskim, Marcyan zaś Hrehorowicz Wersocki Sędzia Ziemski Wileński
podpisali elekcyą Jana III.

**WERYHA herbu Srzeniawa,* w Nowogrodzkim Woiewodztwie Jan Weryha, w
Trockim zaś Alexander Weryha Barowski podpisali elekcyą Władysława
IV. Michał syn Jana, syn iego z Katarzyny Darowskii Jan. Stanisław w Wo-
iewodztwie Nowogrodzkim 1674.

**WĘSŁAWSKI herbu Wadwicz w X. Koiałowiczu in Ms.* tak o nich piszą; za pogan
Wierzbitowie, a ze krztu od Wacława, potomkowie w Kowieńskim po-
wiecie w Wierzbiliszkach nad Wierzchnią rzeką, y w Trockim Woiewo-
dztwie nad Biedrą (iako w Xięgach pomienionych grodow znayduie się)
mieli po Oycach successivè nazwisko Węsławowiczowie, aż do Seymu Lu-
belskiego Unionis 1569, tam dopiero trzey bracia rodzeni, Jan, Sebastyan y
Szczesny, przyieli iednoż nazwisko Węsławskich, ale iako z nich każdy osiadł

w inſzym kraiu, tak też rożne na tymże Seymie przyieli herby: bo ten ktory oſiadł w Koronie, wziął za herb ſtrzałę rozdartą, drugi w Inflanciech pod Derptem, zbroyną rękę z mieczem z boku z obłoka, na ſpodzie trzy kule, na hełmie między dwiema ſkrzydłami ſtrzałę. Trzeci Jan w Litwie, ten za herb wziął dwie ryby, proſto do gory głowami podle ſiebie. Czwarty zaś wynioſł ſię na Wołyń y nazwał ſię Nadarzyńſkim. Alexander Węſławowicz Węſławſki ſyn Jana, ſłużył Krolowi Stefanowi pod Łuki y Pſkow, ktorego ſyn Staniſław Woyſki Upitſki ożenił ſię z Zebrowſką w powiecie Oſmiańſkim, potym z Białkowſką w powiecie Upitſkim. Synowie iego, Troian, Krzyſztof, Mateuſz, ſłużyli w Koronie y Litwie po wielkich Domach. Samuel czwarty ſyn Staniſława Dworzanin krolewſki, ſynowie iego z Puzynianki: Samuel, Franciſzek y Antoni młodo pomarli, czwarty ſię zoſtał Michał; z corek dwoch, iedna Zofia żyła z Emmanuelem na Łohoyſku Tyſzkiewiczem, druga Katarzyna z Adamem Kościałkowſkim. Był ten Samuel Piſarzem Polnym Litewſkim, w rożnych okazyach doświadczonego męſtwa, oſobliwie w Inflanciech 1658. Pod Werkami od Moſkwy w niewolą wzięty, cztery lata w niey trzymany. Po śmierci y zabiciu Goſiewſkiego Hetmana, y on nie był bez niebeſpieczeńſtwa od zaiątrzonych. Pięć razy to od Jana Kazimierza, to od Jana III. Krolow Polſkich, do Cara Moſkiewſkiego w legacyi ieżdząc, do woyſka Zaporowſkiego trzy razy, do Sołtanow w dzikie pola, poſłem na Seymy kilka razy, pokazał, co dzielność iego umiała. *Nieſſporkow. Annal. p. 7. cap. 9.* ieſt w druku iego: *Victor & Victus, albo Zycie Wincentego Goſiewſkiego Podſkarbiego W. Litew. y Hetmana Polnego 1691 in 4to.*

WESSEL herbu Rogala. Dawnieyſzemi czaſy w Prowincyi Sambieńſkiey kwitneli, z ktorych Filip Weſſel w roku 1466, podpiſał Pokoy Pruſki *u Łaſkiego w ſtatucie fol. 150,* także w roku 1609 dekreta Kommiſſyi krolewſkiey, w Xiążęcych Pruſach podpiſał Marcin Weyſſel. Drudzy iednak z nich w Mazowieckim Xięſtwie oſiedli, z tych *Paprocki* wſpomina Mikołaia Dworzanina Krola Zygmunta, ten w cudzoziemſkich obozach na ſławę imienia ſwego żołd prowadząc, przywiozł z ſobą rycerſkich dzieł ſwoich, w ſiedmdzieſiąt liſtach, z wielkim zaleceniem oczywiſte świadectwo, iakoż na dworze Ceſarſkim ſilnego harcerza Wiſpeka poiedynkową utarczką złamał, do Oyczyzny potym powrociwſzy, przeciwko Tatarom mężnie ſtawał, y niewolą u nich tymże ſercem ponoſił. Jakuba Stolnika Nurſkiego, Piotra, Jana, y Wawrzyńca, od wſzyſtkich godne potomſtwo zoſtało. Kwitnął daley Jędrzey Weſſel dziedzic na Dziektarzowie, ktorego wſpominaią *Konſtytucye 1602 fol. 808.* Staniſław, ten zpłodził trzech ſynow, z ktorych ieden Paweł, od niego była corka Anna, niewiem czy nie ta Anna, dziedziczka dobr znacznych Nidłowic, Orychowic, Koczerzyna, Hołodowki, Mokrzan, Leśniowic, Dubaniowic, wydana za Piotra Jaſkmanickiego Stolnika Sanockiego. Brat Staniſława rodzony Albrycht, naprzod Chorąży Nadworny Koronny, Rożańſki, Makowſki, Tykocińſki Staroſta, poſłował na rożne Seymy, iako 1628, z kąd Kommiſſarzem ſtanął do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 2,* y 1643 do luſtracyi pewnych dobr na Ukrainie, *Conſtit. fol.* 12, y 1647 do zapłaty piechocie Smoleńſkiey, *Conſtit. fol. 23,* fundował OO Karmelitow Boſych w Warſzawie, co o nim świadczy *Eliſeus à S. Maria Lyric. lib. 3. ode 1ma,* y OO Reformatom w Pułtuſku dał plac na Konwent 1648, umarł Krayczym Koronnym, miał za ſobą Annę Potocką herbu Pilawa Staroſciankę Tłumacką; *Acta Caſtren. Zakrocim. 1646,* corka iego była za Mikołaiem Narzymſkim Podkomorzym Płockim. Franciſzek Kaſztelan Ciechanowſki, trzeci brat Staniſława y Albrychta Krayczego Koronnego, z tym go tytułem czytam *w Konſtytucyach 1627 fol. 17, y 1633 fol. 48,* w Moſkwie woiował z Stefanem Batorym, pod Byczyną z Zamoyſkim; fundował dwa kościoły, Makowſki, w Ziemi Rożańſkiey, y Dziektarzowſki w Ziemi Ciechanowſkiey, żona iego Katarzyna Kuczeńſka, corki, iedna zakonnica w Łęczycy, druga za Staniſławem Kraſińſkim, Sędzią Ciechanowſkim, trzecia Elżbieta za Woyciechem Młockim Podczaſzym Płockim, ſynow zaś czterech. Woyciech Staroſta Rożańſki, z Seymu 1667 Kommiſſarz do granic od Wołoch, *Conſt. fol. 21,* Mikołáy, Franciſzek y Jan, ten naprzod Chorąży Nadworny Koronny, z ktorym tytułem poſłował na Seym w roku 1653, zkąd był deputowany do umowienia pewney legacyi, *Conſt, fol. 8,* potym Podczaſzy Koronny, Kommiſſarz do traktatow o pokoy z Moſkwą, z Seymu 1661, *Conſt. fol. 1,* a w naſtępuiącym roku iuż zaſiadſzy krzeſło Woiewodztwa Płockiego, deputatem naznaczony na Trybunał Radomſki *Conſt. fol. 5,* wſpomina go także *Konſtytucya 1667, fol. 27,* z Krolem Kazimierzem woiował Moſkwę, fundował kościoł OO Reformatom w Pułtuſku pod tytułem S. Jozefa, żona iego Grodzicka, z tey corka Maryanna zakonnica S. Benedykta, rządziła klaiztor w Zarnowcu Xienią, od roku 1688, ſynow zaś trzech było. Pierwſzy Woyciech Staroſta Rożańſki. Drugi Franciſzek, naprzod Krayczy Koronny, Kommiſſarz do uſpokoienia pretenſyi Kurfiſtrza Brandeburſkiego, *Conſtit. 1690 fol. 17,* daley Woiewoda Mazowiecki, Staroſta Rożańſki, Marſzałek Dworu Krolowy, ktoremu zmarłemu w roku 1696 taki nadgrobek napiſał Staniſław Lubomirſki Marſzałek Wielki Koronny. *In rebus gravis, in verbis amænus, omnia riſit abſq; offenſa, nihil riſit abſq; doctrina, placuit Deo ſine vanitate, principibus ſine aſſentatione, hominibus ſine querimonia. Vir præcellens omnibus in punctis, virtute in terris, quod ſummum; modeſtia in honoribus, quod pulchrum; amænitate in curis, quod arduum; ſinceritate in amicitia, quod carum; probitate in aula, quod rarum;* pochowany w Pułtuſku u OO Reformatow, na ktorego pogrzebie miane kazanie do druku podał *X. Dunin fol. 351.* Treci Staniſław dziedzic na Noſielſku y Czerwinie, Rożańſki, Makowſki, y Oſtrowſki Staroſta, żona iego Marya Barbara de Starembergk Auſtryaczka, ſynowica ſławnego Kawalera y Kommendanta Wiedenſkiego, pod czas oblężenia od Turkow w roku 1683: *Acta Caſtren. Oſtrzeſſov: 1672,* z niey zpłodził corkę Maryą Jozefą Krolewica Konſtantego Sobieſkiego małżonkę, y ſynow czterech, Auguſtyna Adama, ktory z Opata Jędrzęiowſkiego, naprzod uroſł Biſkupem Inflantſkim, potym Kamienieckim, na ktorym ſiedział od roku 1733 do roku 1735, w ktorym życie to śmiertelne zakończył, był modeſtyi wielkiey Prałat, przyiemney ludzkości ku wſzyſtkim, y przykładney pobożności, wizytował Dyecezyą ſwoię Inflantſką w roku 1725. W druku ſą te iego Xiąſzki, 1mo. *Myśli pokutuiącego człowieka, grzechy ſwe opłakuiącego, to ieſt Reflexye na ſiedm Pſalmow pokutnych, w Krakowie in 4to 1724.* 2do. *Droga do pobożności, toieſt konſyderacye na każdy dzien od pierwſzey aż do dwudzieſtey czwartey niedzieli po Swiątkach, w Warſzawie in 4to 1728.* 3tio. *Reflexye o Męce Pańſkiey dwa tomy in fol.* we Lwowie. Woyciecha Kaſztelana Warſzawſkiego, żona iego pierwſza Paryſowna, z tey ſyn Jozef, druga Morſztynowna, trzecia Załuſka Tereſſa Kaſztelanka Rawſka, z niey ſyn Teodor. Jana Staroſtę Oſtrowſkiego, tego z Zienowiczowny Woiewodzanki Mińſkiey, ſyn Michał. Franciſzka Kaſztelana Zakrocimſkiego, tego z Mielżyńſkii Kaſztelanki Srzemſkiey, dwoch ſynow, Staniſław y Piotr. N. Weſſelowna była za Franciſzkiem Bielińſkim Kaſztelanem Zakrocimſkim. Felix Podkomorzy

morzy Nowogrodzki, o ktorym *Konſtytucya 1638 fol. 31.* Krzyſztof miał za ſobą Katarzynę Kraſińſką Podkomorzankę Rożańſką. N. Węzłowna, ale rozumiem że Weſslowna bydż powinno, żona Koźniewſkiego Starościca Wyſzogrodzkiego.

Weſelini herb.

DRzewa zciętego pień, iakby z ziemi z korzeniem wyrwany, proſto ſtoiący, ſęk po prawey ſtronie tarczy odcięty ieden, na nim ſię obiema łapami wſpiera pies morſki w koronie, z ogonem do gory zadartym, pyſk u niego otwarty, ięzyk wywieſzony, ogon roztroiony, czy według inſzych rozdwoiony, łancuchem do pala czyli pnia przywiązany, w polu niebieſkim: pod tym wſzyſtkim linia wſzerz tarczą dzieli, pod ktorą linią ieſt ryba na kſztałt karpia, w prawą tarczy płynąca, na hełmie trzy piora ſtruſie. *Paproc. o herb. fol. 693. Okol. tom. 3. fol. 286. Kleynoty fol. 95.* Widziałem y ia ten herb u S. Barbary w Krakowie, ale ryby tam nie było, y pień na kſztałt lilii wyroſły, y łancuchem pies przywiązany, czego naſi autorowie nie wſpomnieli, pſa zaś tego kſztałt taki, że połowa iego od głowy ieſt pſia z obrożą na ſzyi, znać y ogniwa od łancucha, a od ogona rybę reprezentuie. Pierwſzy ten herb wnioſł do Polſki Ferens czyli Franciſzek Weſelini, ktory tu wraz z Stefanem Batorym do Polſki przyſzedł w roku 1576, będąc na dworze tegoż Krola zdawna zaſłużonym, y dla oſobliwſzych ſwoich przymiotow miłym, ten poiąwſzy po Kaſprze Bekieſzu pozoſtałą wdowę za żonę, z nią z łaſki krolewſkiey wziął y Staroſtwo Lanckorońſkie, kupił potym zamek Dębno od Dębińſkich Odrowązow, y z przyległościami. Nadgrobek zmarłego w roku 1594 w Krakowie u OO Franciſzkanow, wypiſany *od Starowol. in Monum,* tak o nim mowi: *Franciſcus de Weſſeliny Siemnen: Melinen. Capitaneus, Baro in. Hadat, hæres*

res in Dębno; qui ſecutus Stephanum Regem in Poloniam, cum illo, Gedanenſi Polocenſi Wielikołucenſi Pleſcovien. expeditionibus militavit fortiter, curû Stephani Regis ab ordinibus Regni in civem Polonum cooptatus. Zona zaś iego w dzieſięć lat po nim w drogę ſię wieczności wyprawiła, matrona wielkiey pobożności, y na kościoł S. Barbary w Krakowie ſzczodrobliwości. *Hiſtor. Domûs. Annuæ Societ 1587,* to o nim przydaią, że kaplicę ozdobną w Wilnie dla kongregacyi Panny Maryi wyſtawił. *Annib. Roſelius Calaber Pymandri Mercurii lib. 5. fol. 355,* powiada o nim, że był z Oyca Wolffganga męża walecznego, y w wielu bataliach ſzczęśliwego, za ſtaraniem Krola Stefana, herezyi ſię wyrzekł, y na potym między Węgierſkiemi o wiarę tumanami, nieprzełamany ſtatecznością bronił wiary katolickiey, *Vir admodum humanus & morum honeſtate conſpicuus.* Zył potym Franciſzek Weſſelini Generał Koſzycki 1654, a w roku naſtępuiącym od Ferdynanda III Ceſarza, na Seymie kroleſtwa Węgierſkiego w Poſonium uczyniony, *Palatinus Ungariæ, albo Prorex. Tulden hiſt. lib 4, conſiliô optimô, Catholica inſtitutione eruditus, mowi Manifeſt Lubom. fol. 68,* na Zakon naſz wielce dobroczynny, wſpomina go *Konſtytucya 1661, fol. 24,* z tym tytułem y iego małżonkę Maryą Sechi z Rymaſech, y ſyna ich Władyſława, ktoremu prawo dziedziczne na dobrach Gdow, Kwapin, Stadniki, Kędzierzyn w Krakowſkim Woiewodztwie leżących approbuie Rzeczpoſpolita, i-le że Ociec tego Władyſława Franciſzek, miał indygenat w Polſzcze; co y w roku 1676 na Seymie koronacyi, temuż Władyſławowi *Konſtytucya fol. 12* przyznała, gdy go za Indygenę ſwego zapiſała, był ten Władyſław Generałem w woyſku Ceſarſkim Leopolda, y przeciwko rebellizuiącym Węgrō długo Sendrowa y uporczywie bronił, poki mu ſukkurs od Niemieckiego woyſka nie przybył, w oblężeniu Likawy cztery razy od kuli z dział był w niebeſpieczeńſtwie. *Vladisl. Woyciechow. Ogrod Fiołkowy fol. 140.* Elżbieta Weſſelanka Woiewody Węgierſkiego corka, była za Pawłem Stefanem Sapiehą Podkanclerzym Litewſkim, *Hiſtor, Sapieh. p. 3. fol. 103.*

*WĘSIERSKI *herbu Belina* w Pruſiech, z tą iednak roznicą, że na hełmie nad koroną nie rękę z mieczem, ale Slepowrona kładą, w pyſku pierzcień trzymaiącego, w prawą tarczy obroconego. Z tych Elżbieta Węſierſka, była za Janem Lutomſkim Sądowym Tucholſkim. Są tamże w Pruſiech Węſierſcy rozrodzeni inſzego herbu, a boday nie herbu Jaſtrzębiec, z ktorych N. Węſierſka Piotra Czapſkiego małżonka.

WESOŁA *herb.* Tarcza czarnego koloru, przez ſrzodek iey pas na ukos idzie, od prawego boku tarczy z gory, na lewy na doł, pas ten bydź powinien ſzachowany we dwie linie, przeplatany białemi y czerwonemi polami, tak go opiſuią, *Paproc. o herb. fol. 505, Okol. tom. 3. fol. 217,* gdzie powiadaią, że po łacinie zowie ſię *Gaudium,* y miał to bydź herb S. Bernárda Opata Klarewalleńſkiego, *Okolſki* go Tarczą weſołą nazwał, przydaie, że go tak w koronie, iako y w Xięſtwie Pruſkim niektore Domy zażywaią, przecięż żadnego z nich nie położył. *Petraſancta fol. 207* podobny temu herb kładzie, tylko że tarcza niebieſkiego koloru, y ma to bydź herb Wieſeorum na Sląſku.

*WEYDA. Zacharyaſz Weyda Major Dragońſki, dla męſtwa nobilitowany na Seymie 1662, *Conſtit. fol. 40.*

WĘZYK *herbu Wąż* w Sieradzkim Woiewodztwie. Mikołay Wężyk Zakonu kaznodzieyſkiego, mąż Apoſtolſki, y Władyſława Jagełła gorliwy Kaznodzieia, ſiła w nawracaniu Litwy od Pogańſtwa pracował 1413, wſpominaią go *Miechowita, Stryikow: fol. 543, Koiał. Bzow. in propag, c. 3.* Paweł, ktory w roku 1423, dopomogł naſzey Polſkiey kawaleryi, że Drachimu fortecy doſtali,

przeſtrzegſzy albowiem Dobrogoſta Nałęcza Kaſztelana, o ſzczupłey bar-
dzo kwocie ludzi tam na prezydium zoſtawionych, nocą myśliwſkiemi ſie-
ciami wciągnąwſzy ludzi Polſkich do fortecy, bez żadnego zawodu poddał
mu zamek, za co w nadgrodę wziął od Krola w Zupach Wielickich pe-
wną penſyą. Wprawdzieć *Kromer* chce go mieć rodem z Niemiec, ale go
zbiia *Okolſki; Bzovius in Annal. w roku 1422* powiada, że od tego Pawła Dom
Wężykow w Polſzcze ſwoię linią zaczął: ale muſiał ten autor nie wiedzieć, że
iuż przedtym z tegoż Domu kwitnął Mikołay Wężyk Dominikan, tak iak on,
o ktorym wyżey mowiłem. *Okolſki* także oſnowę tego Domu wypiſuiąc, po-
wiada, że w roku 1407 kwitnął Staniſław dziedzic na Wężykowey Woli, kto-
rego ſyn Jędrzey Piſarz Ziemſki Sieradzki, z Koniecpolſkii zpłodził dwoch
ſynow, Jana Podkomorzego Sieradzkiego, y Staniſława, ten będąc dziedzi-
cem na Siedlicach, Oſinach y Widawie, we trzech ſynach ſwoich trzy linie
Wężykow rozciągnął, Siedleckich od Siedlic, Oſińſkich od Oſin, Widaw-
ſkich od Widawy. Piotr Wężyk zdami ſię ſyn Jana Podkomorzego Sie-
radzkiego, ſam Chorąży Sieradzki, na czterech ſynow ſwoich tak fortunę
dziedziczną podzielił, ktorych miał z Iwanowſkii, Staniſławowi dał Dąbro-
wkę, Piotrowi Parzniczow, Janowi, y Hieronimowi Wężykową Wolą: ten
Hieronim z Doroty Zaleſkii trzech ſynow widział, Woyciecha, Piotra y Jana.
Z tych Jan Arcybiſkup Gnieźnieńſki y Prymas, ſiedm lat w Rzymie na wyż-
ſzych naukach, to ieſt Teologii, Medycynie, y Jurisprudencyi ſtrawiwſzy, z nie-
małym w nich profitem wrocił ſię do Oyczyzny, y do Tarnowſkiego Jana
Biſkupa Kuiawſkiego udał ſię, ktoremu gdy od Stolicy Apoſtolſkiey przy-
wiozł palliuſz Arcybiſkupi, od niego Kanclerzem Nadwornym uczczony,
iuż na ten czas Proboſzcz Sendomirſki y Kanonik Krakowſki, przydał mu
potym Krol Opactwo Mogilſkie, z ktorego poſunął go do Infuły Przemy-
ſłkiey, z tey do Poznańſkiey 1624, na koniec do Gnieźnieńſkiey 1626, wſzy-
ſtkie świątobliwością życia ſwego, przykładem cnot, y Paſterſkim pieczo-
łowaniem napełnił: bo naprzod w Przemyſłkiey, Synod Dyecezańſki złożył
w roku 1621, ktory w naſtępuiącym roku *podał do druku w Jaroſławiu in 4to,*
z tego poznać, że komput lat nie owſzem obſerwowany *in Facie Rerum Sar-
matic.* kiedy go na Przemyſłką katedrę wziętego dopiero piſze w roku 1623:
Poradowſkim go tamże zowie, ale mnie nigdzie ſię go nie doſtało czytać z
tym imieniem. Synody zaś Prowincyalne dwa razy ſkładał, na iednym z
nich w Piotrkowie mianym, wſzyſtkie dawnieyſzych Synodow Konſtytu-
cye, w iednę Xięgę zebrał, ktorą na pięć innych podzielił y approbowane
w Rzymie do druku podał, *in 4to w Krakowie 1630.* Xięgi także do obrząd-
kow kościelnych należące, pięknym drukiem przedrukować kazał. Zarli-
wość o wiarę wielka ſię w nim wydawała: bo gdy Biblia we Gdańſku pol-
ſkim ięzykiem, ale heretyckim duchem, na świat z praſy drukarſkiey wy-
ſzła, Władyſławowi IV Krolowi na ten czas przypiſana, poty u niego po-
bożny ten Prymas pracował, że y on iey do ſiebie nie przypuścił, y ten e-
dyktem ſwoim warował, żeby ani iey nigdzie nie czytano, ani przedawano.
Na koronacyi gdy Władyſław IV, według dawney formy y uſtawy
przed nim według zwyczaiu przyſięgę czynił, a do owych ſłow przyſzło,
Pacem inter Diſſidentes de Religione fovebo, ſolenną proteſtacyą przeciwko temu
zanioſł, ile że y Anteceſſorowie iego, zawſze ſię temu opponowali. Nawet
małżeńſtwo z corką Fryderyka Palatini Rheni, przeto, że była heretyczka,
temuż Władyſławowi odradził. Miłoſierdzie na ubogich y poddanych ſwoich
znaczne, ztąd gdy głod w roku 1629 y naſtępuiącym w Polſzcze ſię otwo-
rzył,

rzył, on z Oycowſkiego ku wſzyſtkim pieczołowania, co tylko mogł to
czynił, żeby był w takim niedoſtatku ludzi ratował, mało na tym, ale ſześć
tyſięcy złotych oddał Kollegiacie Łowickiey na wieczną prowizyą, żeby
z niey co rok dochodząca ſumma, była ratunkiem, czy w głodzie, czy w
niedoſtatku iakim zoſtaiącym. Gdy miaſto Łowickie pogorzało, nie tylko,
że obywatelom tamecznym wſzyſtkie czyńſze darował, ale też ſwoią ſzka-
tułą y drzewem z laſow ſwoich zapomagał. Przeſtrzegał tego pilno, zeby
od Ekonomow y Adminiſtratorow poddani iego żadney krzywdy nie cier-
pieli, ſam nawet, ile z natury do cholery ſkłonny, gdy kogo oſobliwie pu-
blicznie uraził, zwykł był przed temiż ludzmi prędkość ſwoię obwiniać.
Oſtatnią nawet wolą ſwoią wſzyſtek ſprzęt ſwoy, bydło y zboże zprzedać
kazał, na wſpomożenie ubożſzych poddanych w Arcybiſkupſtwie. W Pa-
ſterſkiey funkcyi niezpracowany, dzieſiąciu na Biſkupſtwo poświęcił, wię-
cey niż cztery tyſiące na kapłańſtwo ordynował: y lubo tak podagra, iako
y chiragra zmęczywſzy go, prawie z ſił zwaliła, przecięż w takiey affekcyi
ſam y dzwony w Łowiczu święcił, y w Wielki czwartek Oley święty, y
inſzych czaſow, kommunią ludziom rozdawał. Na Boga ſzczodry, kapli-
cę w Łowiczu dla Nayś: Sakramentu fundował, na ktorą trzydzieści tyſię-
cy odkazał, kapłanow do niey należycie opatrzywſzy, na inſze zaś kościo-
ły do ſtu tyſięcy wydał, Poznańſkiemu ſzczerozłoty kielich, takiż drugi
Gnieźnieńſkiemu, y cztery lichtarze ſrebrne, innym zaś przybytkom Bo-
ſkim kielichy ſrebrne y puſzki porozdawał, OO. Bernardynom w Łowiczu
ſwoię Bibliotekę, w Gnieźnie kaplicę iednę reſtaurował, y blachą pobił, tam-
że do reparacyi wieży ſiła ſię przyłożył. Iwonowi herbu Odrowąz Bi-
ſkupowi niegdy Krakowſkiemu, z marmuru w Krakowie u S. Troycy nad-
grobek wyſtawił. Nad to Zamek Unieiowſki wielkim nakładem reſtauro-
wał y dokończył. Wieżą z zegarem na bramie zamku Łowickiego wynioſł.
W inſzych także cnotach był wytworny: bo naprzod Pacierze kapłańſkie,
ile mu tylko zdrowie ſłużyło, nigdy inaczey nie odprawiał tylko klęcząc.
Na kazania co Swięto y Niedziela z zamku do kościoła pieſzo chodził,
potym przez wſzyſtkę chorobę ſwoię, ciągnęła ſię pięć mieſięcy, co dzień
do kommunii przyſtępował. Xiąſzkę duchowną co dzień zamierzonego
ſobie czaſu czytał. W chorobach, ktore go często trapiły, dziwney cier-
pliwości, wołał tylko do Boga, *Domine auge dolorem, ſed auge patientiam,* a
ieżeli cięſzki bol wymuſił na nim iakie ſarknienie, zaraz ſię przed wſzyſt-
kiemi obwiniał y karał za to: y lubo P. Bog opatrywał mu zawſze materyą
do cierpienia, przecięż y ſam iey ſzukał, żeby trapić ciało ſwoie, widziany
był nie raz na gołey deſzcze nocy trawiący, w chorobie nawet naygwał-
townieyſzey nic nie przypuścił delikatnieyſzego dla wygody zemdlonemu
ciału, krom materacu y ſkory pod głowę. Oyczyźnie też zaſłużony, bo gdy
Zygmunt III na Seymie 1627 w Toruniu chciał, żeby za żywota ſwego Rzecz-
poſpolita ktoregokolwiek z ſynow iego na tron Polſki przyſpoſobiła, on
widząc, iakaby ztąd preiudykata wolności napotym bydź mogła, grunto-
wnymi racyami zbił Zygmunta od tey imprezy. Po śmierci Zygmunta,
pod interregnum w Polſzcze ViceRex, tak tey Oyczyzny dobra przezor-
ną radą ſwoią przeſtrzegał, że żadnego uſzczerbku nie uczuła, w wielkiey
wſzyſtkich zgodzie Władyſława IV Krolem Polſkim ogłoſił, y koronował,
a potym y żonę iego Cecylią Renatę. *Konſtytucya 1633 wſpomina fol. 50,* że iego
nakładem wſzyſtkie Xięgi Grodzkie Sieradzkie na nowe przepiſane, y le-
pſzym porządkiem ułożone zoſtały. Zadnego Seymu, choć często zdro-

wie

wie nie służyło, nie opuścił, żeby na niego nie ziachał, y społeczną radą
tey Oyczyzny nie dzwigał, y lubo prywatne u siebie pomiarkowanie we
wszystkim zachował, przecięż każdą publikę dla powagi Prymasowskiey
świetno, y kosztownie odprawił. Tymi y innemi cnotami drogę sobie u-
słał do nieba, dokąd się wybrał w roku 1638, świątobliwie się do niey przy-
gotowawszy, przez zprowadzonego umyślnie na to kapłana Soc. JESU
z Collegium Rawskiego, pochowany w Łowiczu w kaplicy od siebie fun-
dowaney. Był w wielkich respektach u Urbana VIII Papieża, tak, że też o
nim niektorzy piszą, iż obraz iego miał na swoim pałacu ten Papież, y chciał
go między Purpuratow Rzymskich policzyć, gdyby była śmierć nie zaszła.
Nie mniey Zygmunt III poważał go sobie, widząc iego przychylność ku
sobie, ktorą w nim uważaiąc zawiśni, owo scomma o nim roznieśli: Adam
przez Ewę, Ewa przez węża zgineła, Krol przez Krolową, Krolowa przez
Wężyka. Wawrzyniec Gębicki święcąc go na Biskupstwo, przepowiedział
mu, że miał po nim trzeci Archidyecezyą Gnieźnieńską rządzić, y tak się
stało, bo po Gembickim Firley, po Firleiu on, Prymasowską brał funkcyą.
Pisali o nim *Damal. in Archiep. Gnesn. Rożycki kazanie: Wąż, Potocki Centur. fol. 387 Lubien. in Monit. de Episc.* mowi o nim: *Lingua quidem titubante videbatur uti, at judicio acerrimo, & eruditione singulari. Janczyn. in Ms.* Brat iego ieden Woy-
ciech; ia w historyi o Cudach Częstochowskich, czytam Woyciecha Pod-
sędka Ziemskiego Sieradzkiego w roku 1623, że na podagrę był cudownie
uleczony. Drugi Piotr Łowczy Sieradzki *Acta Castr. Ostrzessov. 1616* potym
zostało się dwoch synow, Woyciech z Wężykowey Woli, Dziekan Gnie-
źnieński, Kustosz Krakowski, Proboszcz Łowicki, Opat Mogilski, Sekretarz
krolewski, ten z bratem swoim na dworze się stryia swego Arcybiskupa wy-
chowawszy, y cnotom iego przypatrzywszy, stał się iego naśladowcą: De-
putatem stawaiąc na Trybunałach Koronnych, przy sprawiedliwości mu-
rem się zawsze stawił niezłamanym ani prozbą, ani respektem godnych
instancyi, ani poszeptuiącemi obietnicami, fortuną się swoią z Bogiem w u-
bogich, kościołach y klasztorach chętnie dzielił. Jan drugi, syn Piotra, Sta-
rosta Sieradzki 1633, podpisał pacta conventa, *Constit. fol. 8*, nienadwerężo-
ną wiernością przy Janie Kazimierzu Krolu obstawał, nietylko sam, ale na-
wet y Woiewodztwo Sieradzkie, gdy go Szwed do swoiey ligi listami fomen-
tował, utrzymał przy raz poprzysiężoney Panu swemu wierze, wyzuł się z
ciała 1661, złączył się był dożywotnie z Koniecpolską. Geneal Koniecpol:
powiada, że to była Eufrozyna Alexandra Koniecpolskiego Woiewody Sie-
radzkiego corka, wdowa po Janie Bykowskim, z tey to potomstwo rachu-
ie, Rafała Miecznika Dobrzyńskiego, Stanisława, Alexandra, Woyciecha, Ste-
fana, Jędrzeia y Annę Działyńską, czyli Helenę Woiewodziną Chełmińską.
Z tych Rafał Miecznik Dobrzyński, miał za sobą Ewę Klarę Ossolińską
Starościankę Piotrkowską, z ktorey synowie, Alexander, Stanisław y Franci-
szek, y corka Anna Lubieńska. *Geneal. Korniak.* Powtorzonym związkiem
miał za sobą Agnieszkę Otfinowską herbu Gryff 1701. Stanisław brat Rafała,
był Starostą Sieradzkim, Rotmistrz Pancerny, pod Hołubem y indziey mę-
żnie za Oyczyznę piersi swoich nadstawiał: z Olszewskim iezdził swoim ko-
sztem w legacyi po Eleonorę Krolowę: żona iego Helena Lipska Kasztelan-
ka Małogoska, druga podobno, czy też Oyca iego, Konstancya Lancko-
rońska. Krom tych ieszcze ci kwitneli. N. Wężyk, ktorego wspominaią
historye, że u Zasławia na Podolu Tatary gromił 1534: był to Mikołay Wę-
żyk z Chrząstowic w Xięstwie Zatorskim Sekretarz krolewski, ktorego syn

Stani-

Stanisław poiął Gosławską, bratankę rodzoną Dębińskii Kasztelanowy Kra-
kowskiey, z ktorą zostawił syna Teodora y kilka corek. Adam na Parzni-
czewie Wężyk Skarbnik Łęczycki, podpisał *pacta conventa* Władysława IV,
Constit. 1632 fol. 18. Jan w Ziemi Zakrocimskiey 1674. N. Wężyk Kasztelan
Sieradzki, ktorego żona Zofia z Rozdrażewa 1672. Teofila Wężykowna Sta-
nisława Brzezińskiego. N. Ciświckiego małżonki, Magdalena Tomasza Bzo-
wskiego. Adam Skarbnik Sieradzki, od ktorego wieś Prochna nazwaną
kupili Lubieńscy koło roku 1629 *Nakiel. Miechow. fol. 891.* O Widawskich, O-
sińskich, Sieliskich Wężykach, patrz na swym mieyscu.

WĘZYKOWSKI *herbu Kotficz* w Wielkieypolszcze, tak *Paproc. o herb iako y Okolski* pisze.

*WIADROWSKI *herbu Radwan* w Prusiech. Woyciech Wiadrowski 1646 został Pi-
sarzem Grodzkim Woiewodztwa Pomorskiego, y ztąd pamiętny, że po po-
żodze nieprzyiacielskiey, on naypierwey Zamek Skarszewski restaurować
zaczął, *Ms. o Famil. Prusk.*

WIAZEWICZ *herbu Leliwa* w Xięstwie Litewskim. Moniwida Jana Woiewody Wi-
leńskiego, dwoch się synow zostało, Chleb y Wiaż, iak tedy Chleb był po-
czątkiē wsławioney kiedyś Familii w Litwie Chlebowiczow, tak Wiaż Wiaże-
wiczow, *o czym się mowiło w pierwszym tomie fol. 256.* Dawnieyszych Przodkow
tego Domu starożytność zataiła, przecięż *Stryikowski fol. 738* pisze o Chlebie
Wiażewiczu Woiewodzie Smoleńskim koło roku 1475. Iwasko Wiażewicz
za czasow Kazimierza Krola Namiestnik Smoleński 1463, *u Koiał. in Ms,* Cu-
dzoziemski autor *Vadingus in Annal. Minor. tom. 6. num. 22 pod rokiem 1470,* tyl-
ko że błędliwie, napisał, że Wonżewicz, snać miał mowić Wiażewicz, Sta-
rosta Kowieński naywięcey się przyczynił do fabryki kościoła Kowieńskie-
go OO Bernardynow swoią szczodrobliwością, luboć się to działo nie ry-
chley od wzwyż wspomnionego roku. Mikołay Wiażewicz Pisarz Ziem-
ski Miński 1628, ktorego syn Jerzy z Maryny Jaczynicowny zpłodzony, z
trudow obozowych pod Rygą w tymże roku życie ztyrał, *Alexan. Passko-
wski in funeb: Wiażew: planc:* Tenże czy inszy Mikołay Stolnik y poseł Woie-
wodztwa Mścisławskiego na Seym 1638, z tamtąd Kommissarz do ułożenia
Prowincyi Smoleńskiey, *Constit. fol, 35.* Alexander Chorąży Miński, poseł na
Seym, zkąd deputatem stanął na Trybunał fiszkalny Litewski, *Constit. fol. 4.*
Piotr Kazimierz naprzod Stolnik Mścisławski y poseł tegoż Woiewodz-
twa, na konwokacyą Warszawską 1632, podpisał ią, y w roku 1635 posłuiąc
także, deputatem stanął na Trybunał fiszkalny Litewski, *Constit. fol. 6*, był o-
raz Podwoiewodzym Smoleńskim, w roku 1653, iuż Podkomorzy Mścisła-
wski, y poseł na Seym, Kommissarz do zapłaty woysku, *Constit. fol. 5,* na o-
statek Woiewoda Nowogrodzki, to Woiewodztwo pod pretextem przyię-
cia za Pana, Cara Moskiewskiego, od Moskiewskiey furyi po części obronił,
żonę iego iuż zmarłego, *wspomina Konstytucya 1667,* Jadwigę Tyzenhauzownę
fol. 14: syna także iego Jerzego, Smoleńskiego Chorążego śmierć odważnie
podiętą pod Kuliszkami w okazyi, zapisała ku wieczney następuiącym wie-
kom pamiątce, *Constit. 1662 fol. 19 y 1678 fol, 15,* zginął ten godny Rotmistrz
krolewski w roku 1661, drugi zaś syn iego młodo umarł. Marszałkował w
Trybunale Litewskim ten Woiewoda, raz w roku 1645, drugi raz w roku 1654.

*WICHERT. Wichertowi Kapitanowi zabitemu pod Grodnem *Konstytucya 1662 fol. 21* daie tytuł urodzony.

WICHOROWSKI *herbu Lis* w Ziemi Ciechanowskiey. Malcher Wichorowski Pi-
sarz Ciechanowski, ten z Noskowską Biskupa Płockiego synowicą, zostawił

potom-

potomſtwo, corek trzy, naprzod Annę Staniſławowi Łękowſkiemu Podſto-
łemu Ciechanowſkiemu, drugą Janowi Kryſkiemu, zaślubione y Małgorza-
tę. Chrzczon albo Kryſtyan Kanonik Płocki y Pułtuſki, Podſkarbim był
u Gamrata Biſkupa Krakowſkiego y Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, ten iuż
w roku życia ſwego ſiedmdzieſiątym potwarzony o zabicie Staniſława Cie-
cierſkiego Kanonika Pułtuſkiego w kościele Pułtuſkim, ze wſzyſtkich bene-
ficia wyzuty, do Rzymu ſię udał, gdzie przed Biſkupem ſwoim, tak iawnie
niewinność ſwoię pokazał, że go do wſzyſtkich prerogatyw zupełnie przy-
wrocił. Jan trzeci ich brat Podſędek Ciechanowſki, ktorego corka Anna
była za Floryanem Kryſkim, podobno ſą Wichrowſcy herbu Lew z muru.

WICHORSKI herbu Nieczuia w Chełmſkiey Ziemi.

WICHROWSKI herbu Pomian w Brzeſkim Kuiawſkim y na Ruſi. Woyciech Wi-
chrowſki Cześnik Brzeſki Kuiawſki, y w pokoiu y w boiu znaczny, zoſta-
wił potomſtwo z Gęgickii. Stefan mąż waleczny z Anny Przyłuſkii zoſta-
wił nieodrodnych od ſiebie ſynow, Alexandra y Szczeſnego. Adam trze-
ci brat Woyciecha y Stefana, w Krakowſkim Woiewodztwie oſiadł, corka
iego była za Trzecieſkim. Balcer ſtryi tych wzwyż wſpomnionych braci,
umiał rożne ięzyki, Turecki, Węgierſki, Serbſki, Multańſki, a na Podolu
do oſtatniey ſtarości z nieprzyiaciołami tey Oyczyzny paſſuiąc ſię, tamże
pod Trembowlą oſiadł, a poiąwſzy Goyſką ſioſtrę rodzoną Goyſkiego
Woiewody Ruſkiego, z niey zpłodził ſyna Krzyſztofa Miecznika Halickie-
go, ſławnego Rotmiſtrza y wielkiego żołnierza, ktory na potrzeby tey Oy-
czyzny, ſwym koſztem trzymał Chorągiew Uſarſką, z ktorą ſtawał iuż w
Węgrzech, iuż na Moſkwę, iuż w Pruſiech, iuż na Abazy Baſzę y Oſmana
Cara Tureckiego, iuż pod Kumeykami y Starzcem; poſłował na Seym 1638,
gdzie zapiſany Kommiſſarzem do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 3,* a w roku
1631 do luſtracyi zamku Halickiego, *Conſtit. fol. 28,* wymurował kościoł y za-
mek w Skałacie, z Zofii Miącińſkii herbu Wieniawa zpłodził ſyna Piotra,
także Miecznika Halickiego, żona iego Joanna Humiecka, corka Alexandra
Humieckiego Kaſztelanica Kamienieckiego, z Potockii także Kaſztelanki
Kamienieckii urodzona, z ktorey corka Weronika doſtała ſię w małżeńſtwo
Mikołaiowi Firleiowi Kaſztelanowi Sanockiemu. Alexander Cześnik Brze-
ſki Kuiawſki, podpiſał elekcyą Władyſława IV. Jan Wichrowſki Kanonik
Krakowſki 1628. Stefan także Kanonik Krakowſki 1603, Proboſzcz Kaliſki y Ka-
nonik Warmińſki. Jędrzey Zupnik Kuiawſki 1674. N. miał za ſobą Oſiecką.

**WICHULSKI herbu Prus 3tio* w Pruſiech. Ci Złotogoleńczyka zrzucili dla zabi-
cia S. Staniſława Biſkupa Krakowſkiego, a przybrali trzy piora ſtruſie *Mſ. o
Famil. Pruſkich.*

WIDAWSKI herbu Wężyk w Sieradzkim Woiewodztwie, przedtym ſię herbem
Abdank pieczętowali, ale Staniſław Wężyk nabywſzy Widawy, y kilku
ſynow zpłodziwſzy, ten ktoremu ſię w dziale doſtała Widawa, piſać ſię po-
czął Wężykiem Widawſkim, co iako ſię wyżey mowiło, rozumiem że by-
ło koło roku 1520. Piotr z Widawy Sędzia Ziemſki Sieradzki, w roku 1413
podpiſał przywiley Hrodelſki *u Łaſk. w ſtat. fol. 127,* y w roku 1436 pokoy
Brzeſki u tegoż *fol. 140.* Piotr Widawſki z Woiewodztwa Sieradzkiego, po-
ſeł na Seym Lubelſki 1569, podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit. fol. 171*
wydał do druku, *Philomelam ſeu Carmen Patrium 1586.* Staniſław dziedzic na
Widawie, Lwowſki y Kuiawſki Kanonik, Pleban Widawſki 1601, iezdził w
legacyi od Arcybiſkupa Lwowſkiego do Klemenſa VIII Papieża, deputatem
nie raz na Ttybunał Koronny ſtawał. Maciey 1623, chciał nam fundować
Colle-

Collegium w Piotrkowie, ale to do ſkutku dla rożnych trudności przyść
nie mogło, ieſt w druku iego, *Akademia Widawſka,* ktorą on tamże fundo-
wał y kościoł OO S. Franciſzka pod tytułem Panny Maryi Anielſkiey, u-
marł 1636, co o nim opowiada nadgrobek iego w Piotrkowie. *Starow. in Mo-
num.* Walentyn miał za ſobą Brzeſką herbu Jaſtrzębiec, pozoſtałą wdowę
po Bykowſkim. Jan Eliaſz 1668. Alexander w Ziemi Wiſkiey 1674. Balcer
poiął Zofią Zamoyſką ſioſtrę Miecznika Sieradzkiego, u tego Balcera wſła-
wił ſię obraz Mſtowſki Nayśw: Panny, *Nieſſpork: fol. 86.* Konſtancya Miaſko-
wſkiego Franciſzka 1672. N. Stawſkiego, *Dunin. kazan. pogrzeb. fol, 394,* mał-
żonki. N. miał za ſobą Madalińſką. *Paprocki w Gniazdzie* napiſał, że Węży-
kowie pod Widawą, należą do herbu Jaſtrzębiec, ale to zdami ſię omyłka.
N. poiął Zofią Morſztynownę, drugi Jadwigę.

**WIDEYKO herbu Łabędź,* z tą iednak rożnicą, że powinien bydz Łabędź pływa-
iący po wodzie w prawą tarczy, a na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go o-
piſuie *Mſ, X. Koiałowicza,* ſą zaś Wideykowie w Xięſtwie Zmudzkim, z kto-
rych był Tomaſz, Kazimierz Wideyko Franciſzkan.

**WIDŁY herb, patrz Czorneberg.*

**WIDZOWSKI.* Marcin Widzowſki Piſarz Ziemſki Lwowſki 1663 *Hiſtor. Coll. Leop.*
Sebaſtyan w Płockim 1697.

WIĘCKOWSKI herbu Drogoſław w Poznańſkim Woiewodztwie, z ktorych nie-
ktorzy na Podolu oſiedli, z tych ieden był Rotmiſtrzem za buławy Jana
Zamoyſkiego. Łukaſz Więckowſki miał za ſobą Koſſowſką herbu Jelita.
N. Sądowy Człuchowſki, drugi Burgrabia Lemburſki, poſłowie na Seym 1724.

**WIĘCKOWSKI herbu Prus 1mo* z Więckow w Sieradzkim Woiewodztwie leżących,
przydomek ich Kordek. Z tych był Jan Więckowſki dziedzic na Marzęci-
cach, ſioſtra zaś iego Anna, była za Staniſławem Rychłowſkim Chorążym
Sieradzkim, Sędzią Grodzkim Sieradzkim, druga ſioſtra za drugim Rychło-
wſkim Stolnikiem Sieradzkim. N. miał za ſobą Jadwigę Niezabitowſką. N.
Eleonorę Ponińſką Miecznikownę Poznańſką. N. była za Marcyanem Wę-
gierſkim.

**WIĘCŁAWSKI herbu Leliwa* na Ruſi. Z tych Anna Więcławſka Zakonnica S.
Benedykta we Lwowie u Wſzyſtkich SS.

WIECWINSKI herbu Prus 3tio czy Wietwińſki, czy iak inni chcą Witwińſki w Ma-
zowieckim y Wołyńſkim Woiewodztwach. Jan Wecwińſki Kaſztelan Pło-
cki, ktory z Jędrzeiem Krzyckim Biſkupem Przemyſkim, iezdził w legacyi
do Ludwika Węgierſkiego y Czeſkiego Krola, od Zygmunta I w roku 1524,
corka iego była za Zbigniewem Wilkanowſkim. Mikołay mąż rycerſki, ſyn
iego z Waſiczyńſkii, corki Krzyſztofa, w męſtwie Oyca naśladował. Brat
iego ſtryieczny Piſarzem był Ziemſkim Chełmſkim. Staniſław Wietwińſki
w Zakonie naſzym, rządził Collegia Oſtrogſkie 1627, Sendomirſkie 1639. Dru-
gi Alexander Wietwińſki.

**WIECZKOWICZ herbu Gieyſztor*, drudzy ich piſzą Więckowicz, inni Więckie-
wicz, rozumiem iednak że to wſzyſtko iedenże Dom. Wacław Więckiewicz
w Zmudzi 1621. Jan Więckowicz w Trockim 1632. Stefan y Kazimierz Wię-
czkowiczowie w Nowogrodzkim. Kazimierz Jan Podczaſzy Trocki, o kto-
rym *Konſtytucya 1676 fol. 20.*

**WIEKOWICZ herbu Pobog* z tą iednak rożnicą, że pod Podkową kładą poł ſtrzały
y ſerce, tego zażywaią Wiekowiczowie w Upitſkim powiecie *Mſ. Koiał.* Mi-
kołay Wiekowicz ſławną rycerſką odwagą Rotmiſtrz Upitſkiego Powiatu
przeciwko Szwedom, 1625; a przed nim ieſzcze kwitneli, Staniſław y Marcin
Wiekowiczowie.

*WIEKOWSKI w Krakowſkim Woiewodztwie. N. Wiekowſki z Podſędkowſkii urodzony, miał za ſobą Ruſocką ſioſtrę rodzoną Marſzałka Trybunału Koronnego: brat iego rodzony oſiadł w Ruſkim Woiewodztwie.

*WIELEWICKI. Z tych był Jan Wielewicki w Zakonie naſzym, w ſzlachetnym Domu urodzony w Wielewſi w Kaliſkim Woiewodztwie. Rządził Profeſſam Domum w Krakowie dwa razy, Collegia: Lwowſkie, Poznańſkie, Kaliſkie, Toruńſkie y Przemyſłkie, iezdził Prokuratorem do Rzymu od Prowincyi Polſkiey, Kaznodzieia ſwoich czaſow zawołany, łagodnością y ſzczodrobliwością, karność zakonną tak miarkował, że wſzyſtkim był miły, pierwſzy do naypodleyſzych urzędow, przykładem był drugim do podobnych funkcyi z chęcią przyimowania, w Jarosławiu przenioſł ſię na wieczność w roku 1639: w druku ſą te iego piſma. 1mo. *Tomaſʒ à Kempis o Naſladowaniu Chryſtuſa na Polſki ięzyk przetłumaczony*. 2do. *do Zywotow SS. od X. Piotra Skargi wydanych reieſtr zebrał, y niektore przydatki przyłączył*. 3tio. *Poëmata Varia de rebus piis, deq; aliis moralibus, & contra Hæreticos ſub alieno nomine, Polſkim ięzykiem*. Nad to napiſał tom ieden hiſtoryi *Domus Profeſſæ Cracov.* od roku 1579 do 1639, kędy wiele rzeczy znaydzieſz do hiſtoryi Polſkiey ſłużących.

*WIELEWIEYSKI *herbu Poray* w Sieradzkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Buzenina: *W Xięgach Grodzkich Oſtrzeſʒowſkich w roku 1489*, znaydzieſz rezygnacyą Wielewieyſkiemu zapiſaną, y w roku 1592 Wielewieyſka abrenuncyacyą czyni pewnych dobr, y w roku 1627 Reſignacya Paprockiemu Wielawſi od Wielewieyſkiego. Balcer Wielewieyſki w Zakonie naſzym, wielu Collegiorum Rector, y Domus Profeſſæ w Krakowie, pobożnością y miłością ku ſwoim poddanym zalecony, w wielkiey ſtarości dopędził kreſu śmiertelności w roku 1680 w Krakowie, N. ſynowiec iego spłodził Stefana, w tymże Zakonie zasłużonego, a w Toruniu, gdzie heroicznym ſercem ſłużył zapowietrzonym, zawołanego, w Rawie go śmierć 1721 zaſtała. Są w druku te iego Xięgi. 1mo. *Nauki duchowne Zycia pobożnego, y modlenia ſię pobożnego w Toruniu 1710*. 2do. *Nabożeńſtwo dla ludzi zabawnych in 4. Poſnan. 1693*. 3tio. *Zale za grzechy wydane w Krakowie 1725*. 4to. *Kazania niektore Polſkie y Łacinſkie in 4to w Kaliſʒu 1715*. 5to. *Kazania o Męce Pańſkiey in 4to 1711 w Toruniu*, 6to. *Nowe Zywoty Swiętych, dotąd nie wydane, in fol. część pierwſʒa 1735 opus poſthumum w Kaliſʒu, to ieſt tylko na trzy Mieſiące Styczen, Luty, Marzec*, drugie zaś części od niego napiſane, teraz tamże wyſzły z praſy drukarſkiey. Łukaſza Kanonika Kiiowſkiego, Proboſzcza Strzałkowſkiego, Dziekana Kamienieckiego, Biſkupa Cambiſopolitańſkiego w Cylicyi, ktory wielu heretykow do wiary katolickiey nawrocił. Pawła, Franciſzka, Karola, y Michała, ktorych ſioſtry Katarzyna Jakuba Węgierſkiego Woyſkiego Oſtrzeſzowſkiego małżonka, Anna, Maryanna y Konſtancya. N. miał za ſobą Miaſkowſką.

WIELEWIEYSKI *herbu Połkozic*, czyli Wielowieyſki w Krakowſkim Woiewodztwie. Przodkowie ich piſali ſię niegdy z Trzeblina zamku. Felicyan mąż znaczny, od ktorego zoſtało ſię potomſtwo. Jan y Stanisław bracia, ale dyſſydenci na Podgorzu. Hieronim dziedzic in Wielka wieś, Serafinowice, y Mileiowka, miał za ſobą Barbarę Dobkownę, *Acta Caſtren. Cracov. 1590*, Piotr Dębicką y z niey potomſtwo, *Baran.* Jan Wielowieyſki Jaſkmanicką, ſioſtrę rodzoną Jozefa Jaſkmanickiego Podſtolego Kiiowſkiego, z niey byli ſynowie, Jędrzey cælebs umarł, Remigian, ktorego żona Ligęzianka, y Alexander. N. Chwaliboga Piotra małżonka. Jan, corka iego za Jędrzeiem Trembeckim. Marcin na Wielkiey wſi dziedzic, *Acta Cracov. 1584*. N. była za Adamem Reiem. N. miał za ſobą Jadwigę Łowiecką, z ktorey potomſtwo: Piotr, Antoni, Michał

Michał w Zakonie naſzym, Dominik, Zofia *Liſowſka Katarzyna Strzelecka*.

WIELHORSKI *herbu Kierdeia* w Woiewodztwie Wołyńſkim. *Metryka Wołynſka* w roku 1528 między inſzemi Ziemianami ſwemi, liczy Jędrzeia y Fiedora Wielhorſkich. Alexander Kierdeiowicz Wielhorſki Woyſki Łucki 1630, Franciſzek Kanonik katedralny Chełmſki. N. Mogilnickiego Michała małżonka: Mikołay Wielkorządza Wołyńſki 1674. Kilian Stolnik Wołyńſki miał za ſobą Annę Hulewiczownę Podkomorzankę Łucką, z tey była corka za Wacławem Lanckorońſkim, y ſyn Jerzy Podkomorzy Włodzimirſki, a daley Kaſztelan Wołyńſki, Pułkownik krolewſki, na Wiedeńſkiey kampanii mąż wielkiego ſerca, na wieczny ſię pokoy przenioſł w roku 1684, złączył ſię był dożywotnie z Anną Ozdzanką Podkomorzanką Lwowſką, z niey corki cztery, Maryanna Staniſławowi Ledochowſkiemu Woiewodzie Wołyńſkiemu, Tereſſa Mikołaiowi Olſzańſkiemu Kaſztelanowi Wołyńſkiemu, Helena Zofia Adamowi Bełzeckiemu Kaſztelanowi Bełzkiemu, zaślubione, czwarta Anna Xieni Sokalſka Zakonu S. Brygitty: ſynow także piąciu, z tych Jozef na iednymże katafalku z Oycem złożony, drugi Jan Kazimierz Podkomorzy Włodzimirſki, ten na Tatarow aż na przedmieście Lwowſkie zaciekłych w roku 1695 mężnie nacieraiąc, raniony śmiertelnie ſtrzałą Tatarſką poległ, z Donhoffowny Starościanki Starogardzkiey dzieci nie zoſtawiwſzy. Trzeci Michał *ſterilis*. Czwarty Antoni Zakonu *Redemptionis Captivorum à Mercede* albo Trynitarz, w Polſzcze Kommiſſarz generalny ſwego Zakonu, a potym pierwſzy Prowincyał, ktory pieczołowaniem ſwoim, wiele w Polſzcze klaſztorow teyże reguły na chwałę Boſką rozmnożył. Piąty Wacław Kaſztelan Wołyńſki w roku 1709, z Joanny Potockii herbu Pilawa Podſkarbianki Nadworney Koronney, zoſtały ſię dwie iego corki, Konſtancya za Michałem Czackim Kaſztelanem Wołyńſkim, druga Tereſſa za Jabłonowſkim Kajetanem Staroſtą Czehryńſkim, ſynowie zaś trzey, Nayſtarſzy połem był na Seym 1724: drugi Felix Ignacy dziedzic na Tyśmienicy y Horochowie, Staroſta Bracławſki, młodo zſzedł z tego świata, po nim żona iego Lidwina Zamoyſka Woiewodzanka Smoleńſka w roku 1737, zoſtawiwſzy ſyna Michała. Trzeci Jozef Trynitarz, y ten w roku 1741 przenioſł ſię na wieczność.

WIELICKI *herbu Cholewa* w Dobrzyńſkiey Ziemi, iednaż ich dzielnica z Babeckiemi y Dobroſielſkiemi. Woyciech Wielicki Kanonik Krakowſki. Jan Chorąży Ciechanowſki.

WIELICKI *herbu Junoſʒa* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Woyciech Wielicki Sędzia Ziemſki Sendomirſki y Kapturowy w roku 1587, *Conſtit. fol. 425*, corka iego była za Młodzieiowſkim Podſkarbim Nadwornym Koronnym: była y druga tegoż corka: Bracia zaś iego, Maciey Dziekan Kuiawſki, Jan Dziekan Sendomirſki, Staniſław Dziekan Opatowſki, Kuſtoſz Tarnowſki, Wawrzyniec, ktorego ſyn był Piſarzem Sendomirſkim, *to Okol.* Jan Wilicki Chorąży Ciechanowſki 1535 podpiſał dekret przeciwko heretykom *u Łubienſk. in Vit. Epiſc. Płocen.*

*WIELICKI *herbu Lubicz* w Dobrzynſkiey Ziemi, patrz Tylicki: z tych był Wiktoryn Wielicki Kanonik Krakowſki, ſynowiec Tylickiego Piotra Biſkupa Krakowſkiego, a potym porzuciwſzy Kanonią, wſtąpił do Zakonu *Societ. JESU*, w ktorym kwitnął w roku 1620. *Hiſtor. Dom. Prof. Cracov.*

*WIELICZKO *czyli Wielicki herbu Siromla odmienna*, to ieſt na Abdanku kładą ſtrzałę do gory żelezcem wyrychtowáną proſto, przez ſtrzałę krzyż idzie, ale na ukos, na hełmie trzy piora ſtruſie, *to Koiał. in Mſ, w Metryce Wołynſkiey 1528* czytam Kniazia Waſila Wielickiego Ziemianina Wołyńſkiego. Teodor

Wieliczko Szlachcic Litewſki, *Conſtit. 1578 fol. 13.* N. miał za ſobą Druzyannę Xiężnę Woroniecką koło roku 1590. Samuel y Staniſław Sędzia Grodzki Lidzki 1632 w Wileńſkim, Krzyſztof Wieliczko w Nowogrodzkim. Alexander Podſtoli Starodubowſki, o ktorym *Konſtytucya 1676 fol. 21.*

**WIELKIEWICZ* Silweſter Wielkiewicz Podſkarbi naprzod W. Xięſtwa Litewſkiego, potym Archimandryta Wileńſki Troiecki, aż za powodem Zygmunta Auguſta Krola, Metropolita Kiiowſki w roku 1556.

**WIELKONOCKICH Dom* kiedyś w Polſzcze kwitnął, z ktorych ieden miał za ſobą Dembińſką herbu Rawicz Piotra Sędziego Krakowſkiego corkę *Okol. t. 2.*

WIELOŁUCKI herbu Jelita, ale z tą rożnicą, że powinny bydź trzy kopie czarne w białym polu, na hełmie zaś baſzta, przez ktorey okna y dach ogień wybucha, nadany ten herb za zaleceniem Jana Zamoyſkiego Kanclerza y Hetmana, od Stefana Batorego Krola w roku 1580, Kaſprowi Wieloch z tey okazyi, gdy fortecy Wielkołuckiey dobywał pod Moſkwą przerzeczony Hetman, ten Kaſper wmięſzawſzy ſię po między piechotę Hetmańſką, baſztę, ktora dobywaiącym naywięcey na przeſzkodzie była, chcąc zapalić, kulą raniony, od imprezy ſwoiey uſtąpić muſiał, znowu iednak gdy trzeciego dnia ſzturm naſi przypuścili, lubo z niedogonionym pierwſzym razem, nadtarczywiey do baſzty z ogniem przypadł, pod ktory czas powtore kula nad pierſiami ramię mu przeſzyła. Za tę tedy odwagę między Szlachtę Polſką policzony, y na pamiątkę tey potyczki, Wielkołuckim nazwany, *Paproc. o herb. fol. 214.*

**WIELOBYCKI herbu Abdank* w Ziemi Chełmſkiey. Tomaſza Wielobyckiego na expedycyi Moſkiewſkiey męſtwo ſławi *Konſtytucya 1611 fol. 33*, y dwoch iego braci, ktorzy w teyże za Zygmunta III Krola okazyi, życie ſwoie dla Oyczyzny na placu pałożyli, on zaś w obu rękach rany z potyczki wynioſł, przetoż dobra iego y drugich z iego domu Wielobycie nazwane, wyiąwſzy z juryſdykcyi Staroſty Kraſnoſtawſkiego, y ze wſzelakich ciężarow, do zamku tamże należących, między Ziemſkie policzono. Maryanna Wielobycka Jana Rudnickiego Woyſkiego Kraſnoſtawſkiego, Barbara Staniſława Zawadzkiego herbu Junoſza Woyſkiego Kraſnoſtawſkiego, małżonki. Staniſław miał za ſobą Katarzynę Wilczyńſką.

**WIELOGORSKI herbu Grzymata.* Mikołay dziedzic na Wrocimowicach 1460 *Długoſz Libro Benefic. Crac.* Jakub Proboſzcz Wrocimowſki. N. była za Hippolitem Rokoſzem. Małgorzata Wielogorſka była za Woyciechem Grocholſkim. Gabryel, z drugiey żony Eufrozyny Gołkowſkiey, miał ſyna Jerzego, z pierwſzey Jana.

WIEELOGŁOWSKI herbu Starykoń w Podgorzu. Sebaſtyan Wielogłowſki, poſeł na Seym Warſzawſki, z niego 1564 naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich w Wielkieypolſzcze *Conſtit. fol. 40.* Krzyſztof Podſtarości Sądecki. Jerzy w Krakowſkim podpiſał elekcyą Władyſława IV. Sebaſtyan Obwieſzczenie 1697. Helena y Agnieſzka Wielogłowſkie, Zakonnice Sądeckie. Maryanna naprzod Tyburcego Bartlińſkiego Podczaſzego Koronnego, po nim Hieronima Xiążęcia Czetwertyńſkiego. N. Achacego Jordana Kaſztelana Bieckiego, małżonki. N. miał za ſobą Juſtynę Jadwigę Chronowſką pozoſtałą wdowę po Sebaſtyanie Gumieniecкim. N. Wielopolſką. Dom ten iedneyże dzielnicy z Wielopolſkiemi. Kaſper 1572,. Jan 1569, Woyciech 1574. Alexander 1615, Samuel 1616, Piotr 1631. *Acta Sandec.*

WIELOPOLSKI herbu Starykoń w Krakowſkim Woiewodztwie. Dawnieyſzych Przodkow tego Domu przezacnego znaydzieſz pod herbem Starykoń, ia tu ztąd zaczynąm, gdzie ſię Wielopolſkiemi piſać poczeli Familianci tego Domu. Jan Bochnar poiąwſzy dziedziczkę Wielopola, *według Okolſkiego*, od dobr nazwany Wielopolſkim, *Paprocki* iednak powiada, że ten Jan miał za ſobą Secygniewſką herbu Jelita, z ktorey zpłodził Mikołaia *ſterilem* y Jana, ile z komputu lat wnoſzę, muſiało ſię to dziać koło roku 1460. Janowi Dedyńſka ſynow czterech, corek dziewięć powiła, iedna Kilanowſka, matka Woyciecha Kilanowſkiego Opata Swiętokrzyſkiego, druga Kowalewſka, trzecia Elżbieta Bobolina Matka Jędrzeia Boboli Podkomorzego Koronnego, Pani świątobliwością życia, pokorą, nabożeńſtwem, cierpliwością, umartwienię znaczna, żyła lat 90. Na zakon naſz ſzczegulnie dobroczynna. *Czarnoc. kazan. pogrz.* czwarta Wielogłowſka, piąta Rokoſzowa, ſzoſta Zaduſka, ſiodma Strońſka, oſma Budkowa, dziewiąta za Jerzym Humnickim, z ſynow pierwſzy Staniſław (iam czytał na przywileiu Miaſta Lwow: że ſię podpiſał inter præſentes Staniſław Wielopolſki de Gdow Podſędek Krakowſki w roku 1553,) temu Zofia Jordanowna Kaſztelanka Biecka, oſierociała małżonka, po śmierci iego w Krakowie u OO Franciſzkanow nadgrobek wyſtawiła, z niey zoſtały ſię trzy corki, Anna Strzalina Krayczyna Koronna, Starościanka Tyſzowiecka, *2do voto* Łaſzczowa Podkomorzyna Bełſka, Dorota Potulicka Woiewodzina Brzeſka Kuiawſka, Elżbieta trzecia doſtała ſię w małżeńſtwo Oktawianowi Guczemu, ſynowie zaś dway; Achacy, y Jan. Jan z Gdowa 1587 podpiſał Uſtawy ziazdu Proſzewickiego, *Conſtit, fol. 422.* Drugi ſyn Jana z Dedyńſkii Szczeſny, temu Jordanowna Kaſztelanka Biecka, ſioſtra rodzona wzwyż wſpomnioney, dwie corki zpłodziła, Annę y Zofią, ſynow zaś Staniſława, Krzyſztofa, Jana y Mikołaia, z tych Staniſław był Stolnikiem Krakowſkim, z Seymu 1609 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit. fol. 897*, był to mąż w naukach biegły, poleru, ktorego nabył po rożnych dworach oſobliwſzego, oſadził wieś Uciſko pod Łyſągorą albo S. Krzyża, żył y umarł *cælebs.* Trzeci ſyn Jana z Dedyńſkii Jan, ten miał ſwoy dział w Klęczanach, z Kielanowſkii herbu Pobog zoſtawił trzech ſynow; Staniſława, Kaſpra Podkomorzego Krakowſkiego, y Jana. Anna dziedziczka na Dominikowicach była za Janem Niewiarowſkim.

Kaſper Podkomorzy Krakowſki, a przed tym naprzod Podſędek, potym Sędzią Ziemſki Krakowſki, z Seymu 1629 Kommiſſarż do granic od Sląſka zápiſany, *Conſtit. fol. 16*, miał za ſobą Ciekliňſką herbu Abdank, pozoſtałą wdowę po Broniowſkim, z tey corka doſtała ſię w małżeńſtwo Franciſzkowi Dembińſkiemu w Zabnie, ſyn zaś Jan, o ktorym niżey. Podkomorzych Krakowſkich juryſdykcya oſobliwſza: każdy z nich ma *titulum cum jurisdictione* Staroſty Wielickiego y Bocheńſkiego, w tych miaſtach ma ſwego Sędziego, Piſarza, Podſędka, appellacye do niego idą od dekretow mieyſkich, żadna Kommiſſya w Zupach nie może bydz bez niego, y bez urzędu iego. O juryſdykcyi iego w Zupach, w Kommiſſyach, Seymami approbowanych, opiſano ieſt, y *Cromer de Republ. & Magiſtratibus Polonorum piſſe fol. 509. Succamerarius Cracovienſis præ cæteris eâ prærogativâ præditus eſt, ut ſalinarum ejus ipſius tractûs arbiter ſit & inſpector. Herburt* także *w Statucie ſwoim piſſe, de juribus Succamerarii Cracovienſis. Succamerarius condeſcendet ad Wieliczkam pro feſto S. Joannis, ad Bochnam pro feſto Circumciſionis Domini, ibiq; eliget Conſules & Seniores, ſectores (aliàs ſtareyſſych, co nad* Gornikami ſą) *eosq; ſecundum jura eorum judicabit.* Druga corka tegoż Kaſpra była za Przecławem Pieniąſzkiem.

Jan Woiewoda Krakowſki, Staroſta Krakowſki, Pan dowcipu byſtrego,

go, ktorego doznała w Seymowych obradach Oyczyzna, ſtawał tam albo-
wiem posłem 1637, zkąd Kommiſſarzem naznaczony do granic od Węgier,
y 1638 do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 3,* y 1641 już na ten czas Staroſta Bie-
cki, *Conſtit. fol. 21 y 1647 fol. 5, y 1653, fol. 9.* W roku 1661 Kaſztelan Woynicki,
y z Pieſkowey Skały już go piſzą: bo przedtym tylko z Wielopola, iakoż
czytałem przywiley Ferdynanda III Ceſarza Rzymſkiego dany w roku 1656;
w ktorym tego Jana (legacyą na ten czas ſprawował w Wiedniu od Jana
Kazimierza Krola Polſkiego, upraſzaiąc o poſiłki Niemieckie przeciwko
Szwedom) y iego ſukceſſorow czyni *Comites S. R. Imperii* albo Hrabiami
na Pieſkowey Skale. O nim tak piſze *Kochow. climac. 3. Annal. Pol. lib. 6. ſibi
& meritis, magnitudinem debuit. Ampliſſimi Ordinis dignitatem, Senatoria gravitate
& ſplendore congruo tuitus, etiam favorem popularium aſſecutus, ex ingenuo candore,
& liberali in quoſvis vivendi lautitiâ, ingenium illi peracre, hinc cedendi æ-
mulis indocile, donec mitigaret ardorem ætas, & melius locata ad ſtabilimentum for-
tunæ ſtudia. In re ſiquidem œconomica providus & ſolers, brevì rem auxit, congre-
gando, injurius nemini, in uſu partorum multis proficuus, plurima in templorum de-
corem largiebatur, in egentes miſerabileſq; liberalis, neq; hæc in oſtentationem, diſpen-
ſatore talium ſeveriùs correpto, ſi piæ largitiones iſtæ, cuiquam innoteſcerent.* Potocki
także in Centur. Vir. fol. 401 elogium mu zapiſał, w ktorym tę mu też po-
chwałę przyznaie, że nienadwerężonym ſtatkiem od Jana Kazimierza Krola
y w ten czas, kiedy tłumem inni ſię do Szwedzkiey potencyi naklaniali,
nigdy nie odſtępował. W Bieczu za konſenſem Rzeczypoſpolitey, zamek
na konwent OO Reformatom przemienił, klaſztor y kościoł wymurował,
Grod zaś, y Zamek do miaſta przenioſł, Klaſztor ten pod tytułem S. Anny
fundowany w roku 1642: Tymże OO w Krakowie na klaſztor uſtąpił pla-
cu ſwego, co approbowała *Konſtytucya 1662 fol. 23,* kędy *według Kochowſkie-
go* po zburzeniu Szwedzkim, przeſtrzeńſzy im kościoł wyſtawił, gdzie po
śmierci w ſamym progu złożony z tym napiſem: *Hic jacet indignus peccator,
oretur pro eo.*

Jan Kanclerz Koronny, a przedtym Stolnik Koronny, Podkanclerzy
Koronny, Generał y Staroſta Krakowſki, Biecki, Dolińſki, Bocheńſki, No-
womieyſki, Przemykowſki, ſyn Jana Woiewody Krakowſkiego, trzy razy
śluby małżenſkie ponawiał, pierwſzy raz z Angelą Febronią Koniecpolſką
Woiewodzanką. Belſką, z Xiężny Poryckiey urodzoną, ale ta *ſterilis* zeſzła
1663, drugi raz 1665 z Kryſtyną Komorowſką Hrabianką na Liptowie y Ora-
wie Kaſztelanką Oświecimſką, z tey była corka Konſtancya Marcyanowi O-
gińſkiemu Kanclerzowi Litewſkiemu dożywotnie zmowiona 1685, pani bo-
goboyna, na kościoł naſz S. Piotra w Krakowie dobroczynna, w Krakowie
1693 śmiertelnego kreſu dopędziła, y ſynowie trzey, Ludwik Cześnik Ko-
ronny, Generał y Staroſta Krakowſki, z żoną ſwoią Katarzyną Potocką Ka-
ſztelanką Krakowſką y Hetmanowną Polną Koronną żyiąc *ſteriliter,* wſzedł
do grobu 1688 w Krakowie u OO Reformatow. Drugi Jan, ten z Anny
Lubomirſkii Starościanki Sądeckiey, zpłodził ſyna Alexandra Staroſtę Opo-
czyńſkiego, ktory z Ludowiką Sapiežanką Marſzałkowną Litewſką bezpo-
tomny. Trzeci Franciſzek, o ktorym niżey; trzeci raz 1678 z Maryanną
Margrabianką de Arquian, ſioſtrą rodzoną Maryi Kazimiry Krolowy Pol-
ſkiey, corką Henryka de la Grange Margrabie de Arquian, y Franciſzki de
Chaſtre, z niey był ſyn Staroſta Nowotargſki, y corka za Michałem Sapie-
hą Woiewodą Podlaſkim. Będąc ieſzcze Staroſtą Bieckim ten Jan Kanclerz,
Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey 1662. Hrabſtwo Zywieckie, niegdy Domo-

wi Ko-

wi Komorowſkich Korczakow dziedziczne, wyliczywſzy ſześć kroć ſto ty-
ſięcy, z rąk rożnych poſſeſſorow wykupił, *Conſtit, 1676 fol, 25.* wyzuł ſię z
śmiertelności w roku 1687.

Franciſzek naprzod Woiewoda Sieradzki, potym Woiewoda y Gene-
rał Krakowſki, ſyn Jana Kanclerza z Komorowſkii; żona iego pierwſza Te-
reſſa, corka Karola Tarła Podkanclerzego Koronnego, wdowa po Przyiem-
ſkim Podſtolim Koronnym, z ktorey dway ſynowie zoſtali, Karol, naprzod
Kuchmiſtrz Koronny, teraz Koniuſzy Koronny, Staroſta Krakowſki, żona
iego Elżbieta Mniſchowna Marſzałkowna Wielka Koronna. *Boecyuſsa de Con-
ſolatione przetłumaczył z Francuſkiego na Polſki iężyk, y podał do druku w War-
ſzawie in 8vo 1738;* y Jan Staroſta Lanckorońſki, wſzedł w kontrakty małżeń-
ſkie z Jabłonowſką Chorążanką Koronną, teraz Cześnik Koronny. Corka
zaś Marcyánna, zaślubiła ſię Bogu w Krakowie u S. Jędrzeia pod regułą Sw:
Franciſzka. Po śmierci pierwſzey żony ſwoiey w roku 1701 poiął drugą,
Annę Lubomirſką Hieronima Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wiel-
kiego corkę, z ktorey ſyn Hieronim Staroſta Zarnowiecki, złączył ſię doży-
wotnie z Potocką Starościanką Trembowolſką. Był ten Woiewoda Po-
ſłem do Jakuba Wtorego Krola Angielſkiego y do Innocentego XII Papie-
ża, Marſzałkiem Sądow Kapturowych, ſprawiedliwość iedynie kochaiącym:
pod czas inkurſyi Szwedzkiey Zamku Krakowſkiego bronił.

**WIELUNSKI* w Woiewodztwie Płockim; Jakub y Jan Wieluńſcy podpiſali ele-
kcyą Jana III Krola Polſkiego.

WIELOPOLSKI herbu Strzennię w Krakowſkim Woiewodztwie. N. Wielopolſka
była za Sebaſtyanem Wielogłowſkim. N. dziedziczka Wielopola, była za Ja-
nem Bochnarem, od ktorych dobr Bochnarowie nazwani Wielopolſkiemi.

Wieniawa herb.

GŁowa żubrza powinna bydź, czarnego koloru, rogi u niey tak ułożo-
ne, iakby Xiężyc nie pełny wyrażały, przez nozdrza wić zawiedzio-
na w koło zkręcona, czyli iako inni chcą, cyrkuł złoty, w zakrę-
tach poczerniony, w polu żołtym. *Paproc. w Gniazdzie fol. 77 y 675 o herb. fol.*

421.

421 Okol. tom. 3. fol. 289. Bielſki fol. 69. Nie wſzyſcy iednak Familianci, tego
herbu iednakowo zażywaią: bo iedni pierzcienia albo cyrkułu w nozdrzach
cale nie noſzą, drudzy na hełmie trzy piora ſtruſie kładą, iak Woyſcy: in-
ni herb Prus albo połtora krzyża nad hełm wynieśli, iako Sczepanowſcy,
inni takąż głowę żubrzą y na hełmie ſtawiaią; inni Lwa w koronie nad heł-
mem wynieſionego w gorę maluią, w iedney łapie miecz zanieſiony do
cięcia trzymaiącego, lew złoty bydź powinien, miecz ſrebrny, ogon na
grzbiecie u niego, więcey go niż połowę widać, głową w prawą tarczy o-
broconego. Z tey zaś okazyi ten herb nabyty. Xiążę Morawſkie, dla ro-
zrywki ſwoiey na łowy wyiachał, zaſzedł mu drogę Zubr, widząc to Ry-
cerz imieniem Łaſtek Xiążęciu aſſyſtuiący, mąż ſiły wielkiey, uchwyciwſzy
go za rogi, nie tylko że go utrzymał, ale też wić z młodego dębczaka wy-
ciętego ſplecioną gwałtem mu przez nozdrza przedkawſzy, y w koło ią
nakſztałt pierzcienia zkręciwſzy, tak do Xiążęcia ſwego przyprowadził,
ktorego gdy drugiemu Dworzaninowi Xiążęcemu dał trzymać, Zubr zro-
zumiawſzy tego nie taką ſiłę, ktoraby mu podołać mogła, wydzierać ſię y
ſzamotać z nim począł, co poſtrzegſzy Łaſtek, dobywſzy miecza, tak ſilno
w ſzyię uderzył, że iednym cięciem głowę Zubrowi zwalił, za ktore mę-
ſtwo pochwalony od Xiążęcia, wziął ten przezacny mąż y obſzerną fortu-
nę w nadgrodę, y ten herb, a w nim tęż ſamę Zubrzą głowę. *Mſ. X. Rutki*
domyśla ſię, że ten herb bardźiey ſię zda bydź w Rzymie nabyty, gdzie
ſnać Słowak na publicznych igrzyſkach z dzikiemi beſtyami, Przodek
tego herbu głowę uciął: albo też, że w Herczyńſkim leſie, żubra złapa-
wſzy, przywiodł go Ceſarzowi; iakoż Sanctacruciuſz Nuncyuſz niegdy w
Polſzcze Papieſki, powiadał, że ſię tymże herbem niektore Domy we Wło-
ſzech ſzczycą, ale do Herkuleſa początki iego referuią. *Paprocki o herb. fol.
599,* między inſzemi chorągwiami Krzyżackiemi, kładzie też taką, gdzie
Zubrzą głowę z pierzcieniem w nozdrzach widzieć, gdzie powiada ten au-
tor, że to była chorągiew Szlachty Chełmińſkiey, ktorzy tym ſię herbem
pieczętowali, y tam mężnie z Polakami ſię potykaiąc pod Grundwaldem,
wſzyſcy polegli. Zkądby zaś ten herb nazwiſka Wieniawa doſtał, nie zga-
dzaią ſię autorowie; *Bielſki* powiada, że od Witki, Wieniawą nazwany, *O-
kolſki* raz powiada, że od imienia Wieniawy Przodka Domu tego, alec tego
mężnego Rycerza wſzyſcy z Paprockim, Łaſtkiem, nie Wieniawą zowią,
drugi raz, że gdy prawi Łaſtek żubra za ſobą prowadził, wołał Morawſkim
ięzykiem na niego: Wien haw, to ieſt, Podź ſam, y z tąd Wieniawa urosło.
To pewna, że u Czechow zwał ſię ten herb Perſztein, zkąd Familia ſławna
tamże Perſzteinow kiedyś kwitneła, z ktorych między inſzemi wſpomina
Paproc. w Ogrod. fol. 190 Konrada Perſzteina w roku 1307, *a fol. 194* Ptaczka
z Perſzteinia, że był Gubernatorem kroleſtwa Czeſkiego zoſtawionym w ro-
ku 1440. Polixena Perſzteinowna, była za Zdenkiem Woyciechem Hrabią
Lobkowitzem, ktory umarł w roku 1628. Bibiana za Franciſzkiem Gonzagą
Margrabią Kaſztylionu, bratem rodzonym S. Aloyzego Gonzagi Soc. JESU.
Hubners. Z Czech zaś tu do Polſki ta Familia y z tym herbem weſzła, ra-
zem z Dąbrowką, Mieczyſława pierwſzego z Monarchow Polſkich Chrześci-
anina, małżonką, ten ktory w tych kraiach naſzych Perſzten oſiadł pierwſzy,
zpłodził Boſutę Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, y Filippa Sobieſława dwoch
imion, od tego był Werner Arcybiſkup Gnieźnieńſki y inni, ktorych znay-
dzieſz pod Leſzczyńſkiemi. Tu tylko przydaię że, ieſzcze ci do tego Domu
należą, Jan Kaſztelan Kaliſki w roku 1403. Marcin z Sląſka, Kaſztelan Po-

znańſki w roku 1436. Lwa zaś na hełmie przydatek w tym herbie, Rafałowi
Leſzczyńſkiemu ſwoie początki powinien, ktory długo na dworze Frydery-
ka III Ceſarza Rzymſkiego dzielnością ſwoią w rożnych legacyach popiſa-
wſzy ſię, wielkim w radzie rozſądkiem, nie zamuloną wiernością przymili-
wſzy, gdy do Polſki Oyczyzny ſwoiey powracał, między innemi Ceſarſkie-
mi upominkami, nie tylko *honor Comitum de Leſzno*, przywileiem Fryderyka
w roku 1473 otrzymał na ſiebie y na ſwoich ſukceſſorow, ale też y Lwa na
hełmie wzwyż opiſanego; był potym ten Rafał Kaſztelanem Gnieźnieńſkim
y Marſzałkiem Nadwornym Koronnym: śmierć iego przypadła na rok 1501.
Wprawdzieć tedy Lwa na hełmie zażywanie, do ſamychby tylko Leſzczyń-
ſkich należało, ale iuż y drugie Domy Wieniawitow, *według Okolſkiego* te-
goż ſobie przywłaſzczyły. *Paproc, in Strom.* powiada, że kiedyś Woiewodz-
two Kaliſkie, ſamey tylko Szachownicy w herbie ſwoim zazywało, ale gdy
Woiewoda Kaliſki herbu Wieniawa nieprzyiacielſkie woyſko w Sląſku na
ten czas ieſzcze Polſzcze hołduiącym pogromił, przydał na pamiątkę tego
zwycięſtwa głowę żubrzą z pierzcieniem do Szachownicy. Ci zaś ſą co
ſię herbem Wieniawa pieczętuią, luboć naſi Piſarze niektorych tu położyli
ktorzy do herbu Pomian należą. Do tegoż herbu Przodkow należy Dobie-
ſław Puchała, ktory ſię piſał de Wągry, iako ſię indziey mowiło. Przyma-
wia mi tu Autor Xiąſzki, *Specimen Hiſtoriæ Polonæ Criticæ Pag. 28* żem Dobie-
ſława Puchałę herbu Wieniawa, nie położył między Hetmanami Na-
dwornemi *w pierwſzym tomie fol. 273;* wiedziałem ci wprawdzie dobrze o tym
ſławnym mężu, wiedziałem y o inſzych, ktorzy z władzą Hetmańſką w ro-
żnych kampaniach pierſi ſwoich za Oyczyznę nadſtawiali, przecięż ich na
tamtym mieyſcu pominąłem, racyą, czemum to uczynił, w te ſłowa wypi-
ſałem. *Przeſzłych wiekow, kiedy ſamo Rycerſtwo Polſkie poſpolitym ruſzeniem na
nieprzyiaciela ciągnęło, każdy Woiewoda ſwemu Woiewodztwu hetmanił, a ieżeli ko-
mu innemu powierzono buławy, to tylko do czaſu, y na pewną kampanią, po ktorey
ſkończoney, buławę hetmańſką zkładał, dopiero za Zygmunta I, y Zygmunta Augu-
ſta dożywotni Hetmani bydź poczeli, tak Wielcy iako y Polni. Krom tych iednak, za
czaſow tychże Krolow, Hetmanow Nadwornych funkcya kwitneła:* a dla większey
wiary, liczę tam tych, ktorzy za ich panowania iako y Zygmunta III buławę
Nadworną piaſtowali. Jakżem tedy Dobieſława Puchałę miał kłaść w tym
kompucie, ktory na ſto lat żył przed temi Krolami, to ieſt ieſzcze za Wła-
dyſława Jagełła, iak inſzych, ktorzy dobrze przed Zygmuntem kwitneli.
Druga, żeby ten Dobieſław miał bydź Nadwornym Hetmanem, tego ani ci
hiſtorycy, ktorych J. W. J. X. Załuſki przytacza, ani żaden inſzy, nie piſał.
Prawda że *Kromer lib. 17, mihi fol. 400* (*a z niego Paprocki, z tego zas Okolſki*)
tak o nim mowi: *Id cum comperiſſent noſtri, qui Ripini & Bobrownicciis erant,
auſi facinus audax ductore Dobeslao Puchała, gente Wieniawa, ad hoſtem virîs armîſq;
longè Superiorem contendere &c.* ieſt że tu aby ślad iaki w tych ſłowach o Nadwor-
ney Buławie, ale ani to ſłowo *Ductor* może ſię brać *ſtrictè* za Hetmana, kto-
re poſpolicie wſzyſtkim Regimentarzom, Rotmiſtrzom, Porucznikom, Ka-
pralom, y owſzem wſzyſtkim iakimkolwiek przywodzcom ieſt poſpolite, a
dopieroż tu: bo to tylko ci, ktorzy na preſidium rozłozeni byli w Rypinie y
Bobrownikach, widząc czas ſpoſobny, w pewney lubo ſzczupłey kwocie,
wyſzli z tych fortec na Krzyżakow, y albo oni ſobie tego Dobieſława za
Wodza do tey imprezy obrali, albo też on ſię im ſam ofiarował; ale pe-
wnie nie za przywileiem, ani żadną dyſpozycyą krolewſką, ta na niego
funkcya włożona. Czego zdadzą ſię popierać ſłowa *Długoſza lib. 11 fol. 303.*

*Gentes regiæ præſidiis in Bobrowniki & Rypin locatæ, deductis ex utroq; præſidio Militi-
bus, parùm juſtum congerunt exercitum, quem Dobeslaus Puchała de Domo Wieniawa
ducendum & regendum ſuſcipiens, verſus Golub ire pergit.* Trzecia, to pewna u
wſzyſtkich naſzych Hiſtorykow, że w roku 1410, Zyndram Maſzkowſki pod
Grundwaldem hetmanił całemu woyſku Polſkiemu przeciwko Krzyżakom;
Paprocki też piſze, że Piotr z Miedzwiedzia był Hetmanem Nadwornym w
tymże roku, iakże tedy Dobiesław w tymże czaſie może ſię pomieścić przy
teyże funkcyi. Cożkolwiek iednak bądź, com tu piſał o Hetmańſkiey
władzy w zwyż pomienionych słowach z Orzechowſkiego y innych Auto-
row, przecięż gdym w Paprockim doczytał ſię liſtu Krola Kazimierza Ja-
gellonowicza danego w roku 1488 Staniſławowi Pieniążkowi z Witowic
herbu Jelita, w te słowa: *Quomodo conſiderantes legalitatem, grataq; admodùm &
fidelia ſervitia Generoſi Stanislai Pieniążek de Witovicze, Capitanei Sanocenſis, fidelis
dilecti: Volentes eum conſolatum efficere, & ad futura ſervitia Noſtra atq; Illuſtriſ-
ſimorum Natorum reddere promptiorem, ſibi Campiductoratum exercituum Noſtrorum &
Regni Noſtri, per mortem olim Generoſi Felicis de Paniow Caſtellani Leopolienſis, &
Campiductoratus ejusdem poſſeſſoris ultimi vacantem, dandum & conferendum duximus
gratioſè, damusq; & conferimus tenore præſentium mediante: Per ipſum Stanislaum
uſq; ad tempora vitæ ſuæ extrema poſſidendum. Quo circa vobis Venerabili Grego-
rio de Lubrancz Præpoſito Scarbimirienſi, Vice Cancellario Regni Noſtri, ac Zupparum
Velicienſium & Bochnenſium Factori moderno, & aliis pro tempore exiſtentibus &c.
mandantes, quatenus eidem Stanislao de omnibus cenſibus ad Campiductoratum hunc
ex antiquo pertinentibus, annuatim ut ſolitum eſt, reſpondeatis. Datùm in Civitate
Korczyn Feriâ 6tâ poſt Feſtum Sancti Michàëlis. To Paprocki o herb. fol. 201,* trzeba
ztąd przyznać, że Hetmanſka władza, dobrze ieſzcze, przed Zygmuntem I
Krolem Polſkim kwitneła. Druga, że była dożywotnia. O tym tylko ieſt
kontrowerſya, iako ich Zwano? Z przywileiu dopiero przytoczonego, zda
ſię, że byli Hetmani Polni: bo tam mowią, *pro Campiductoratu. Paprocki* ich
zowie Nadwornemi Hetmanami. Wielkich też ieſzcze, nic pewnieyſzego, że
nie było. Ja bym rożumiał, że ich zwano Hetmanami Polſkiemi *ſine ullo a-
lio addito.* Prawdać że *Auctor Speciminis fol. 38* rorumi że to iednoż ieſt Hetman
Polſki, co y Hetman Wielki, y dla tego gdziekolwiek Kołudzki o Grano-
wſkim mowi: Hetman Polſki, to on *fol, 41* tłumaczy: *Supremus Exercituum
Regni Dux,* co czy słuſznie, niech każdy oſądzi. Takiemi Hetmanami Pol-
ſkiemi byli, ilem ſię mogł doczytać, ci, Sędziwoy z Szubina, Woiewoda
Kaliſki, y Staroſta Krakowſki w roku 1377. Piotr z Miedzwiedzia herbu Sta-
rykoń, w roku 1410, iako piſze *Paproc. o herb. z Kromera lib. 17.* Mikołay z
Michałowa herbu Poray, Kaſztelan Krakowſki, umarł 1438. Felix z Panio-
wa, Kaſztelan Lwowſki, herbu Godzięba, umarł w roku 1488. Staniſław Pie-
niążek z Witowic, herbu Jelita. Zyndrama Maſzkowſkiego w tym kompu-
cie nie liczę: bo tak rozumiem, że na Grunwaldzką kampanią extraordy-
narynym był Hetmanem, nie tylko woyſka Polſkiego y Litewſkiego, ale
też y Cudzoziemſkiego. Tenże Autor tegoż Dobiesława Puchałę, idąc za
Okolſkim, chce mieć Przemyſkim Kaſztelanem, ale ani był nim, ani mogł
bydź, iako indziey dowodzę, Przemędzkim to był, nie Przemyſkim iakom
ſię go doczytał na liście Krola Jagełła. Kiedy zaś ta Hetmańſka władza
w Polſzcze naſtała? wielkie mam podobieńſtwo, że za Kazimierza Wielkie-
go: bo *Długoſz lib. 9no fol. 1166,* o tym Kazimierzu Krolu piſząc, mowi: *Certô
rectôq; judiciô ſtatum Regni, Ordines, Magiſtratus & officia ſtabilivit:* iak tedy in-
ſze w Polſzcze urzędy za iego dyſpozycyą ułożone, naprzykład Marſzał-
kowie, Kanclerze, Podſkarbiowie, tak y Hetmani.

Herbowni.

Bedleńſki	*Długoſz*	*Miącińſki*	*Slęſki*
Białozor	*Dzierzkowicz*	*Narkiewicz*	*Węgierſki*
Bognarewicz	*Elgot*	*Perſzten*	*Wieniawſki*
Brodnicki	*Hadziewicz*	*Obichowſki*	*Woyſki*
Broniſz	*Jundził*	*Ryło*	*Zadorſki*
Chmielewſki	*Leſczyńſki*	*Szczepanowſki*	*Zebrowſki*
Ciſwicki	*Libiſzewſki*	*Słaboſz*	
Czermińſki	*Mężyk*	*Sleſinſki*	

*WIENIAWSKI *herbu Wieniawa.* Od dobr naprzod Wieniawa, w Ziemi Wſcho-
wſkiey, a potym za przenieſieniem ſię, ze wſi kiedyś Kłodna, potym od I-
mienia Wieniawſkich Wieniawą nazwaney w Powiecie Radomſkim leżącey,
tego Imienia nabyli. Czego dowodem ſą rożne tranſakcye w Grodzie Ra-
domſkim zapiſane. Piotr albowiem na teyże Wieniawie dziedzić w Roku
1464 miał corkę Katarzynę Jana Komorowſkiego małżonkę, ſynow zaś
trzech, Piotra bezpotomnego, Jakuba, ten dwa razy śluby małżeńſkie po-
nawiał. Pierwſzy raz z Barbarą, iako opiewa iey Reformacya 1515 w Rado-
miu, drugi raz z Katarzyną. Trzeciego Jana, ktory miał za ſobą Katarzy-
nę Strembosżownę iako świadczy Reformacya A. 1619 w Grodzie Radom-
ſkim, ſyn iego także Jan, wynioſł ſię w Ruſkie kraie, ktory podpiſał elekcyą
Krolow, Michała, y Jana. Od tychże Krolow, do rożnych był zażywany
publicznych funkcyi, zoſtaiąc na Ich Dworze, iako świadczą niektore o-
riginalne dokumenta do Grodu Lwowſkiego podane, a między innemi w
roku 1665, w ktorych Krol Kazimierz wyſyłaiąc go w legacyi do Hana
Krymſkiego, daie mu exempt iako Legatowi, we wſzyſtkich ſprawach w
ktorymkolwiek ſądzie y Grodzie mianych, aby *ſtante functione publica* nie był
pociągany do prawa od wſzelkich Juryſdykcyi. Tegoż ſamego *ex Senatûs
conſilio* pod czas woyny Tureckiey w roku 1672 po zerwanym Seymie, do
Ceſarza w charakterze Posła, wyprawiono, ktory ze wſzyſtkim woyſkiem
idąc pod Lwow, że nie miał *ad tractandum* inſtrukcyi, tę otrzymał deklara-
cyą: że gdziekolwiek Ceſarza idącego z danym ſobie inſtrumentem od Kro-
la y Rzeczypoſ: zaſtanie, dalſzą proſekucyą woyny zatrzyma. Temuż ſa-
memu w roku 1673 na Seymie naznaczaiąc Rzeczpoſp: przez Konſtytucyą
fol. 23 znayduiącą ſię, reſtytucyą expens, tak w tey expedycyi iako y w prze-
ſzłych Rewolucyach *merita fideliter dexterrimè* świadczone, przyznaie. Te-
muż Nayiaśn: Krolowie Jan Kazimierz in A. 1665, Michał in an. 1669, Jan in
an. 1676. konfirmuiąc *Jura & Privilegia* Dobrom iego Puſtomytom y Ma-
liczkowiczom na Ruſi przyznaią *merita tenore verborum. Cum jactura fortuna-
rum ſuarum & diſpendio vitæ expedita &c.* Tenże Jan maiąc za ſoba Annę Ber-
nacką iako świadczy Reformacya w Grodzie Lwow: in an: 1665, znią zpło-
dził ſynow dwoch, Bernarda, Hieronima Staroſtę Lityńſkiego, bezpotomnie
zeſzłego, y Mikołaia. Corek pięć: Annę Jana Uiazdowſkiego Rotmiſtrza
krolewſkiego, Zuzannę Staniſława Stawſkiego, małżonki bezpotomne, iako
świadczą reformacye w Grodzie Lwowſkim. Helenę Bazylego Orzeſzka,
ktorey także reformacya w Grodzie Lwow: y od tey były dwie corki, Kon-
ſtancya *1mo voto* Szeligowſka, z nim miała ſyna Piotra, *2do* Mieczkowſka, z
tym *ſterilis.* Druga Anna Chaborſka, z tey dwie corki zoſtały, Magdalena
Michała Stawſkiego Stolnika Bracławſkiego, Konſtancya Paiączkowſkiego,

 małżon-

małżonki; ſyn zaś Mikołay Orzeſzko Podczaſzy Drohicki, ktorego pierwſza żona Jaſkmanicka, z tey ſyn Jędrzey, druga Makowiecka, od ktorey dwoch ſynow zoſtaie, Woyciech y Ludwik. Benedyktę Zakonnicę S. Benedykta w Sendomierzu, Archangelę Zakonnicę teyże Reguły we Lwowie, ktorych abrenunceyacye w Grodzie Lwowſkim. Mikołay drugi ſyn tegoż Jana, brat rodzony Bernarda Hieronima Staroſty Lityńſkiego, y wyżey wyrażonych ſioſtr, poiął Annę z Mińſka Opacką, iako świadczy Reformacya w Grodzie Lwowſkim an: 1689, z ktorą ſpłodził ośmiu ſynow, Jana ſterilem, y Marcina Alexandra chorążego Przemyſlkiego, ktory na funkcyi Deputackiey in an: 1728 z Woiewodztwa Ruſkiego Ziemi Lwow: na Trybunale zaſiadał, na kilku funkcyach Poſelſkich na Seym walny z tegoż Woiewodztwa był obrany. Tenże Marcin Alexander z Barbarą Ratowſką zpłodził corkę Annę y ſyna Rocha, tegoż Mikołaia Wieniawſkiego y Anny Opackiey, ſynowice, to ieſt Tomaſz, Staniſław, Cześnik Zydaczewſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733. Jerzy Podſtoli Lwow: Staroſta Tarnogorſki bezpotomnie zeſzli, oſtatni z nich w dożywotniey przyiaźni miał Jadwigę Roſnowſką, ktora po iego ześciu ponowiła śluby z Ankwiczem Kaſztelanem Zawichoyſkim. Mikołay zaś Staroſta Mogilnicki, Podczaſzy Przemyſlki z Alexandrą Odrzechowſką ſpłodził ſynow 4, Tomaſza, Jozefa, Jana, Mikołaia y Antoniego, y corkę Angelę. Tegoż Mikołaia y Anny Opackiey ſiodmy y oſmy ſyn Franciſzek Kanonik katedralny Lwowſki, y Antoni naymłodſzy, ſuperſtites.

WIENIECKI herbu Nałęcz w Wielkieypolſzcze.

WIEPRZEWSKI herbu Wieże w Sląſku, Liſt Xiążęcia Opawſkiego Wieprzewſkich wſpomina w roku 1467, dobra ich Wieprz, od ktorych tego nazwiſka nabyli, kupione, przenioſły ſię w Dom Myſzkowſkich, Papr.

*WIERNEK herbu Janina w Podgorzu, y w Krakowſkim Woiewodztwie, tak piſze Baran. in Mſ. y ia zkąd inąd miałem tę wiadomość, nic pewnieyſzego, że dla podobieńſtwa herbu Łagoda albo Wierzynkowa z herbem Janina, Wiernkowie miaſto Łagody niektorzy przybrali ſobie Janinę, atoli ia o nich mowić będę pod herbem Wierzynkowa. Staniſław 1560, Władyſław, Felix, y Anna ſioſtra ich. Acta Cracov. Kaſper, corka iego była za Janem Ligęzą 1611 Acta Cracov.

WIEROZEMSKI herbu Leliwa w Ziemi Drohickiey, to Okolſki.

*WIERSKI w Krakowſkim Woiewodztwie, de Wierſce Staniſław Wierſki umarł 1631, ktoremu ſyn Jędrzey Wierſki chorągiew pogrzebową w Czchowſkim kościele powieſił, Starowol. in Monum.

WIERSZA herb. Wierſza złota powinna bydź w modrym polu, na hełmie trzy piora ſtruſie: tak go opiſuie Paproc. Ogrod. fol. 183. Mſ. Bielſki in Chron. Bohem. fol. 321, Kleynoty fol. 91. Tym ſię niegdy herbem ſzczycili w Czechach y Morawie Wierſzowſcy, ſławna po hiſtoryach Polſkich y Czeſkich Familia: Bielſki loc. cit. powiada, że ieſzcze za Lecha z Polſki do Czech ſię wynieśli: gdzie oſiadſzy, gdy potym na Panow ſię ſwoich Czeſkich rzucili y kilku zabili, z affektacyi panowania w tamtych kraiach, u wſzyſtkich w nienawiści będąc, ba y od Xiążąt Czeſkich y z dziećmi wytraceni, tak, że iedno z nich niektorzy do Polſki życie ſalwuiąc, umknęli, gdzie odmieniwſzy herb w Okſzę, godne potomſtwo rozplenili. Balbinus Epit. Rer. Bohem. l. 2. c. 9, zawaśnionego w Wierſzowach ſerca, na Przemyślowych ſukceſſorow Xiążąt y Krolow w Czechach, tę okazyą zakłada, ſześciu prawi braci ſwoich Lech y Czech, do Czech razem z ſobą zprowadzili, od iednego z nich zpło-

zpłodzeni pochodzili Wierſzowcy: gdy tedy Libuſſa corka Krola iedynaczka, żadnego ſobie z nich za towarzyſza y łoża y tronu nie obrała, tylko Przemyſła oracza, ztąd y na niego, y na potomkow iego nienawiść zaiątrzyła tak wielką, że teź ſwoich kolligatow liczbą wſparci, od ſąſiedzkich potencyi poſiłkami wzmocnieni, prawa ſwego do kroleſtwa Czeſkiego dochodzili, a gdy ſię to nie powiodło, zaſadzki na zgubę Panow ſwoich knowali, iakoż Bielſki świadczy, że z nich ieden na imię Rochowicz, po Mnacie Xiążęciu Czeſkim, ktorego śmierć według Paproc. w Ogr. fol, 180 przypadła na rok 804, wzięty był na to Państwo, ale okrucieńſtwo tak go wſzyſtkim zchydziło, że zepchnięty, na poſtronku życie ſtracił, czy iak inni chcą, ſam ſię ſwoim mieczem zabił. Boleſławowi Chabremu Krolowi Polſkiemu do łacnieyſzego opanowania fortec y zamkow Czeſkich, ſiła pomogł Kochan y inni Werſzowſcy, o co iedni pobici, drudzy ſię do Polſki ſchronili, Biel. fol. 324. Jaromira Xiążę Czeſkie mało na łowach nie ubili. Paproc. Ogrod. fol. 183. Boleſławowi Krywouſtemu Xiążęciu Polſkiemu Geſko Tiſta Werſzowiec, nietylko tym ſię przymilił, że Swatopługa Xiążę Czeſkie w obozie pod Głogowem oblężonym, od tegoż Swatopługa zabił, ale też y do owey na pſim polu wiktoryi z Ceſarſkiego woyſka ſiła dopomogł w roku 1109, za co wziął krom innych podarunkow od Boleſława Krywouſtego dobra Siemichowice. Mſ. Biel. fol. 24. Wierſzą potym z herbu ſwego zrzucili w roku 1160, a na to mieyſce przyieli od Fryderyka y Przemyśla Xiążąt Czeſkich, dwie Siekiery albo Okſze, na krzyż złożone na długich toporzyſkach, iako piſze Dubravius w ſwoiey kronice: Raciborz albowiem Wierſzowiec przybywſzy z znacznemi poſiłkami z Polſki, Konrada Xiążę Morawſkie, z ktorym woynę ci Xiążęta toczyli, tak poraził na głowę, że łaſki y miłoſierdzia nad ſobą proſić u nich muſiał: za tę tedy przyſługę Raciborz y inni Wierſzowſcy przeiednali ſobie reſpekt u Xiążąt Czeſkich, a na zagluzowanie wieczne przeſzłych uraz, y herb odmienili, Bradacice go nazwawſzy, a z tego herbu uroſł potym Polſki herb Okſza. Biel. fol. 58. Naſi kronikarze, Miechow. ich Urſinami zowie. Kromer Rawitas albo Verſovicios, alec to ieſt iawna, że u nas inſzy ieſt herb Rawicz, inſzy Wierſza; raczey ich było piſać Verſovecios, nie Urſovicios: bo tamto imię znaczyło by Wierſzę, to zaś Niedzwiedzia.

WIERSZOWSKI herbu Nałęcz w Ziemi Warſzawſkiey z Wierſzowa mnieyſzego, wſpominaią ich Xięgi Warſzawſkie w roku 1573, Okol. tom. 2. fol. 647. że Staniſława Rafałowicza Wierſzowſkiego corka Jadwiga, była za Bartłomieiem Gorką.

*WIERSZUL. Wierſzul w roku 1544 od Zygmunta I Krola Polſkiego Kaſztelanią wziął Wileńſką, Stryikow. lib. 24 c. 5. fol. 76. Orichow. in paneg. nupt. ten to zdami ſię miał za ſobą Anaſtazyą, Michała Jawnuty Xiążęcia Zaſławſkiego corkę. Paproc. o herb. fol. 652. Fiedor Wierſzul Cześnik Wołyńſki z Seymu Rewizorem Xiąg Grodzkich Łuckich zapiſany, Conſtit. fol. 744.

*WIERCINSKI w Podlaſkim Woiewodztwie, Jana wſpomina w roku 1598, Nieſſpork. fol, 163. Paweł Wierciński podpiſał elekcyą Jana III.

*WIERUSKI herbu Srzeniawa w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan z Wieruſzyc Wieruſki, Chorąży Nadworny, y Staroſta Sądecki. Drugi Wincenty, ktory z Anną Lubomirſką ſioſtrą rodzoną Sebaſtyana Kaſztelana Woynickiego, zoſtawił ſyna Joachima, tego z Jordanowny, między innym potomſtwem była corka Anna, za Danielem Miękickim. Staniſław brat Joachima, miał za ſobą Elżbietę Pieniążkownę z Kruzlowy, z tey ſynow iego dwoch, Stefan, ktory z

 woy-

woyſkiem od Władyſława IV Krola Polſkiego na ſukkurs Ferdynandowi III Ceſarzowi poſłanym, do Niemiec poſzedſzy, tamże młodo zginął, pogrzebiony w Krakowie u OO Franciſzkanow: N. y corka Latoſzyńſka. Samuel brat Joachima y Staniſława. Sioſtry zaś ich, Anna była za Staniſławem Piſarſkim, Elżbieta za Jaroſzem Witkowſkim *Baran.* N. Wieruſka Władyſława Lubowieckiego Sędziego Ziemſkiego Krakowſkiego żona. Staniſława zmarłego 1624 y Jana Stefana zmarłego 1633 ludzi rycerſkich znaydzieſz nadgrobki w Krakowie u OO Franciſzkanow.

Wieruſzowa herb.

KOzieł w polu białym rogaty, w lewą tarczy obrocony, połową od głowy czarny, y nogi takież przednie, druga połowa ſzachowana czerwonymi y białemi polami, noga u niego lewa trochę od ziemi podnieſiona, na hełmie pięc pior ſtruſich, tak go opiſuią, *Paproc. w Gniazdzie fol. 1088, o herb. fol. 532, Okol. tom. 3. fol. 300, Biel. fol. 370, Kleynoty fol. 89.* Za *Długoßem* ciż Piſarze idąc, zgadzaią ſię na to, że z Miſnii ten herb do Polſki zawitał, a imienia tego Wieruſz, od wierności ku Panom ſwoim nienadwerężoney iuż w Polſzcze nabyli: przydaie o nich ten autor *u Paprockiego,* że ſą w tym Domu zawſze *Viri pacifici,* y indziey o nich mowi, *Qui in rebus arduis Regibus Poloniæ, fide & conſtantia, comprobati fuerunt, viri in ea domo prudentes, ſagaces, ſtrenui, forteſq; & in rei militaris peritia, excellentes ſemper fuerunt.* Drudzy ſię domyślaią, że pierwſze początki tego herbu, ztąd były, gdy ſię dwa domy przez związki małżeńſkie z ſobą połączyły, z ktorych ieden ſię kołem, drugi herbem Wczele albo ſzachownicą pieczętował. *Bielſki loc. cit.* rozumie, że ſię z Wieruſzowa Wieruſzowie piſzą, miaſteczko to leży nad Przoſną rzeką, *w Aktach Grodzkich Oſtrzeßowſkich* w roku 1471, znaydzieſz rezygnacyą Wieruſzowa od Kępińſkiego, na brata ſwego Wierzbietę na tyſiąc grzywien. Przydaie *Paprocki,* że poki ſię

Sląſk od Polſkiey Korony nie oderwał, wiele ſię tam Familiantow tego herbu gniezdziło, oſobliwie koło Wrocławia, w Zatorſkim także y Oświecimſkim, w Saxonii y Miſnii, kędy ten herb zowią :Bokii, a z Niemiecka :Einbock. *Cromer lib. 27, Biel. fol. 370,* piſzą, że gdy Zaić Rakuſzanin Wieluńſki kray naiachał, Wieruſzow złupił, y Klemenſa Wieruſza, Pana tamtego mieyſca poimał, y więził, działo ſię to w roku 1442. W roku zaś 1450 *według Bielſk. fol. 393.* Szlachta Wieluńſka mieli potrzebę znaczną u Byczyny, z Janem Gelſem Slężakiem, ale porażeni y pobici, Klemens y Jan Wieruſzowic y Mikołay Kempińſki trupem legli. W Poznańſkim Woiewodztwie Wieruſzowie *według Paprockiegi* fundowali Eremitorium. Bieniaſz Wieruſz albo Benedykt ſławny Rotmiſtrz pod Grundwaldem, *Bielſki fol. 297.* Tomaſz Wieruſz Rotmiſtrz pieſzey chorągwi pod woynę Moſkiewſką, z dziwną wſpaniałością ſerca we wſzyſtkich opałach ſtawał. *Papr. o herb. fol. 417.* N. Wieruſzowna była za Małowſkim. Klemenſa corka, była za Taſzyckim, Sędzią Krakowſkim.

Herbowni.

Bielſki	*Gorecki*	*Michałowſki*	*Stolecki*
Bokii	*Kowalſki*	*Niemoiewſki*	*Walknowſki*
			Wieruß

WIERUSZEWSKI *herbu Leßczyc,* tak piſze o nich *Okol. tom. 2. fol. 647,* że N. Wieruſzowſka była za Piotrem Gorką.

*WIERZBA w Podlaſkim Woiewodztwie. Teodorowi, Janowi y Piotrowi Wierzbom braci rodzonym, daie to świadectwo *Konſtytucya 1667 fol, 30,* że byli z Rodzicow Szlacheckich urodzeni, y lubo Ociec tey prerogatywie nieco uwlokł, przecież ich zupełnie przy wſzyſtkich prawach wolności y ſzlachectwa zoſtawuie taż ſama Konſtytucya, iakoż Teodor Regent Kancellaryi Grodzkiey Mielnickiey y Jan podpiſali elekcyą Jana III 1674.

WIERZBICKI *herbu Jaſtrzębiec.* Do tych Okolſki pociąga Biſkupa Łuckiego Wierzbickiego, ktorego Mateuſzem okrzcił, ale y Wacław mu imię było, y *Koiałowicz in Mſ.* wyraźnie powiada, że do Radwanow należał. Otta z Wierzbicy wieś Dzierzkow w Sendomirſkim Woiewodztwie leżącą, dał, darował klaſztorowi Miechowſkiemu wiecznemi czaſy, *Nakiel. in Miech. lib. 3. fol. 161.* N. miał za ſobą Elżbietę Sawicką Skarbnikownę Podlaſką, z tey corka Petronella Gałecka, y ſynowie, Kazimierz y Jakub.

WIERZBICKI *herbu Lubicz* w Ziemi Łomżyńſkiey. Jan Wierzbicki Podſędek Łomżyńſki 1496 na Ziezdzie Mazowieckich Xiążąt był przytomny w Czerwieńſku, *Statut Maſov. fol, 111.* Woyciech Kanonik Krakowſki; w Zakonie naſzym Jacek Wierzbicki w Jarosławiu 1714, Krzyſztof w Oſtrogu 1720, życie świątobliwie zakończyli, z ktorych oſtatniego ieſt w druku: *Chwalebny zawod, wierßem Polſkim na pogrzebie Konſtan. Zapolſkiey, in fol. Varſaviæ.*

WIERZBICKI *herbu Nieczuia* w Chełmſkiey ziemi y na Dobrzyńſkiey. Mikołay z Wierzbiczka Kaſztelan Dobrzyńſki, podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſkiego w ſtatucie fol. 140;* tenże podpiſał Konſtytucye Kazimierza III o Zupach, *u tegoż fol. 83.* Derſzław z Wierzbicy Podſędek Chełmſki 1525. N. Sędzia Ziemſki Chełmſki, miał za ſobą Zofią Lipſką Podkomorzankę Bełzką, pozoſtałą wdowę po Hieronimie Cieſzanowſkim. Katarzyna Adama Lipſkiego Chorążego Bełzkiego małżonka. Staniſław Cześnik Bełzki 1674. Eufemia Jędrzeiowi Xciu Wiſniowieckiemu Woiewodzie Wołyńſkiemu, Alexandra

Tomaſzowi Dębſkiemu, zaślubione. Remigian w Chełmſkiey, Tomaſz w Sendomirſkim 1697.

WIERZBICKI herbu Radwan. Wacław Wierzbicki Biſkup Zmudzki, zſzedł z tego świata w roku 1555, wiele był zebrał, ile przy należytey ekonomii ſwoiey dobr, ktoremi chciał kościoł ſwoy upoſażyć, atoli iego pobożne zamyſły śmierć poprzedziła. Wiktoryn naprzod Zmudzki Biſkup, a potym Łucki, cokolwiek bądź, co inni rozpiſali, że z Łuckiego na Zmudzkie ſię przeſiadł, miłością ſwey Oyczyzny uwiedziony, iam w pierwſzym tomie dowodził tego, że to nie mogło bydź; przeniosł ſię na wieczność w roku 1588. Jakub Władyſław Komornik Brześciańſki, y Paweł w Woiewodztwie Brześciańſkim podpiſali elekcyą Jana III Krola. Piotr z powiatu Drohickiego za Ferdynandem Ceſarzem woiuiąc przeciwko Dyſſydentom poległ na placu 1621, leży w Piotrkowie, *Starowol. in Monum.*

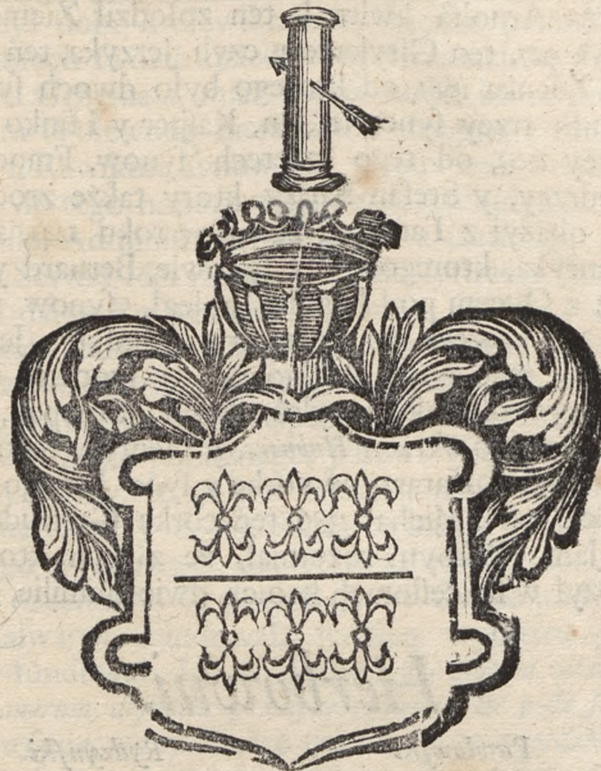
WIERZBICKI herbu Slepowron w Łomżyńſkiey Ziemi, piſzą ſię z Bogacić. Mikołay Wierzbicki Piſarz Grodzki Łomżyńſki, y Jan brat iego rodzony Woyſki Łomżyńſki y Poborca, *Conſtit. 1578 fol. 353.* N. była za Podleſkim, matka naſzego X. Jozefa Podleſkiego 1701.

WIERZBIĘTA herbu Janina. Stefan Wierzbięta, ktory pod Legnicą z innemi mężnie ſię opieraiąc Tatarſkim woyſkom, poległ na placu w roku 1240. Januſz Wierzbięta naprzod Woiewoda 1300, a potym Kaſztelan Krakowſki 1306, wieś Przeginią darował Wachoniowi ſłudze ſwemu, za iego ku ſobie wierność, na ktorą kazał mu wymierzyć łanow 66. Bernard ſyn iego, ktoremu Kazimierz Wielki nadawaiąc pola ſzerokie w Sączu, mowi o nim: *Miles Noſter, Nobis ac Regno bene meritus, data 1341.* Wierzbięta z Małoſzowa 1355 na liście tegoż Kazimierza. Jakub z Przeſzowy, ktorego męſtwo pod Starodubem zalecał Jan Tarnowſki Kaſztelan Krakowſki y Hetman. Temi czaſy iedni ſię piſzą z Bielſka, z ktorych za czaſow *Paproc.* Kwitnął Staniſław ſyn Sczeſnego, a bliżſzemi czaſy, Jacek z Bielſka Wierzbięta, podpiſał elekcyą Jana III Krola z Sendomirſkim Woiewodztwem; drudzy ſię piſali z Przeſzowy, z ktorych był Staniſław 1580. Katarzyna y Kryſtyna 1701 Zakonnice Sądeckie. Jozef 1630 *Acta Sandec,* N. Wierzbięta miał za ſobą Barbarę Mokrſką. Jędrzey Swider Wierzbięta z Modłnic, corka iego Katarzyna była za Staniſławem Piaſeckim. Reina za Jędrzeiem Waligorſkim.

WIERZBINSKI herbu Nałęcz w Wielkieypolſzcze, *Paprocki* ich piſze Wierzbickiemi. Floryan Wierzbiński Dworzanin Zygmunta I Krola Polſkiego, o czym *czytałem liſt Krolowy Bony.* Staniſław Opat Paradyſki od roku 1558 *Auctor ſo ſingul. Paprocki* ieſzcze go znał w roku 1581. Jakub Proboſzcz Lwowſki Katedralny 1593 na liście Zygmunta III danym Miaſtu Lwowſk. N. miał za ſobą Kozmińſką Podſędkownę Kaliſką.

Wierzbna herb.

TArcza tego herbu linią wſzerz przedzielona bydź powinna, nad linią trzy lilie, iedna podle drugiey, rzędem ułożone, pod linią trzy takież lilie, ale iedna z nich ſrzednia, trochę na doł nachylona, wſzyſtkie białe w niebieſkim polu, nad koroną bez hełmu kolos ſtrzałą przeſzyty, od lewey ſtrony tarczy na prawą. Piſali o nim *Paproc. w Gniazdzie fol. 1117,* luboć tam omylnie twierdził, że to ſą gwiazdy złote, nie lilie, y kolos zaraz nad niemi położył, poprawił ſię iednak w poźnieyſzey *o herbach Xiążce fol. 576, Okol, tom. 2. fol. 58 Kleynoty fol. 63 y*

63 y 89. Bielſki fol. 403. Z Czech y Sląſka ten herb do Polſki przynieſiony, kędy od kilku ſet lat Dom Hrabiow z Wierzbna kwitnął: bo iako *Paproc. w Ogrodzie fol. 201, y Nicolaus Henelius in Sileſiograp. fol. 47,* piſzą: trzey bracia rodzeni Hrabiowie z Wierzbna, Stefan, Jędrzey y Franciſzek, fundowali w Swidnicy na Sląſku klaſztor pod tytułem Nayśw: Matki, bogato go upoſażywſzy w roku 1220. Toż potwierdza *Cureus in Annal. Sileſiæ.* Z tych rozumiem trzech braci, ieden Stefan z ſynem ſwoim Jędrzeiem, mężnie ſię potykaiąc pod Legnicą z Tatarami, wraz z Henrykiem Xiążęciem Wrocławſkim poległ na placu 1241, pochowani w Wrocławiu na Sląſku w kościele S. Jakuba, iako świadczy *Długoſʒ pod tym rokiem, Miechow: cap. 38.* Henryk z Wierzbna Biſkupem był Wrocławſkim y Opiekunem ſynow Henryka V. Xiążęcia Sląſkiego, wſtąpił na tę katedrę w roku 1301, życie to śmiertelne, w nieśmiertelne zamienił w roku 1319 *Henel. Breslograp. f. 39. Starowol. in Epiſc. Crac. y luboć Długoſʒ pod rokiem 1301,* do herbu go Działoſza pociąga, ale rozumiem że omylnie. Jan Sitſch w trzyſta lat, tymże kościołem rządził, zſzedł z tego świata w roku 1608. *Jan Scheliha Slężak w ſwoiey dedykacyi in Quæſt. Jurid.* herb mu Wierzbna przypiſał, wſzakże pierwey położył Orła Czarnego herb Sląſki, iako Xiążęciu Grotkowſkiemu, y naywyżſzemu Staroście na całym Sląſku. Jeſzcze y temi czaſy ten Dom, tak w Czechach iako y na Sląſku kwitnie: bo Jozef z Wierzbny na Freudentalu, naywyżſzym ieſt Burgrabią Czeſkim, a Franciſzek z Wierzbna dziedzic obſzerney fortuny, Staroſtą Legnickim. *Albertus Strepa u Paproc. powiada,* że Szędziwoy z Szubina, niektore Panięta wziął z ſobą do Węgier, ktorych dał na zaſtaw, żeby tylko Krol Węgierſki corkę ſwoię Jadwigę wydał za Krola Polſkiego, a między temi był ſyn Michała Hrabi z Wierzbna. Gdy Sląſk oderwał ſię od Polſki, ktoryś z Hrabiow z Wierzbny, w Wieylkieypolſzcze gniezdzić ſię począł koło roku 1400, iakom mowił pod Rydzyńſkiemi. *Hubners Geneal: tab. 947* tak Graffow z Wierzbny linią wywodzi. Wierzboſław Graf z Wierzbny,

za czaſow Ceſarza Arnolfa kwitnął, ten zpłodził Ziemowita, żył w roku 913, ten Boleſława 927, ten Giryka 1012, czyli Jerzyka, ten Przemyſława 1042, ten Jaroſława y Zdenka 1061, od ktorego było dwoch ſynow, Januſz y Dytrych, od tego 1103 trzey ſynowie, Jan, Kaſper y Hinko albo Henryk, od tego ſyn Jędrzey 1203, od tego czterech ſynow, Franciſzek 1220, Stefan młodſzy 1220, Jędrzey, y Stefan ſtarſzy, ktory także zrodził Stefana, ktory pod Legnicą w okazyi z Tatarami zginął w roku 1241, zoſtawiwſzy trzech ſynow, Jana, Henryka, ktorego dway ſynowie, Bernard y Franciſzek; y Jędrzeia, ten wraz z Oycem pod Legnicą poległ, ſynow miał dwoch, pierwſzego Stefana, od ktorego to potomſtwo, Judyta, Jędrzey y Krzyſztof. Drugiego Jana 1250, tego corka Małgorzata, y ſynowie trzey, Michał, Jerzy y Gindryk, tego oſtatniego tyleż ſynow, Sczepan, Gindryk Biſkup Wrocławſki 1301, tak go okrzcił *Hubners*, y Henryk, tego zoſtało trzech ſynow, Jerzy, ten zpłodził Katarzynę corkę y ſyna Jerzego, Jan, ten Woyciecha, Kaſpra y Sczepana, Michał 1386, ten corkę Gertrudę y ſynow, Michała, Henryka, y Jana. Takbym rozumiał, że z tych ktoryś w Polſzcze oſiadſzy, rozmnożył w ſukceſſorach ſwoich dwie Familie, Rydzyńſkich y Pawłowſkich.

Herbowni.

Pawłowſki *Rydzynſki*

WIERZBOWA herb patrz Radwan.

**WIERZBOWSKI herbu Dołęga* w Pruſiech, albo Von der Wayden *Mſ. o Familiach Pruſk:* N. Wierzbowſka była za Juliuſzem Czapſkim herbu Leliwa. N. miał za ſobą Zofią Białochowſką herbu Lubicz. N. Sędzia Chełmińſki, Katarzynę Białochowſką, ktora po iego śmierci poſzła za Niedrowſkiego. N. była za Piecewſkim, *Mſ. de Famil: Pruſſ:* N. Opat Suleiowſki.

**WIERZBOWSKI hrrbu Jaſtrzębiec* w Sieradzkim y inſzych Woiewodztwach, piſzą ſię z Wielkiego Chrząſtowa, ſą te dobra przy granicach Słąſkich, na ktorych oni niegdy dziedziczyli, ale gdy ſię potym Staniſław Chrząſtowſki wynioſł w Łęczyckie Woiewodztwo, a ſyn iego Derſzław nabył dobr Wierzbowa nazwanych, od nich Wierzbowſkim zawołany: ten Derſzław poiął Jadwigę Kłodzińſką z Kłodny. *O czym ſwiadczy iey Reformacya w Grodzie Łęczyckim 1534 feriâ 4tâ ipſo die Circumciſionis.* Ta powiła mu cztery corki, Annę, Auguſtynowi Oſtendowſkiemu, Dorotę, Janowi Cieſzkowſkiemu, Barbarę, Staniſławowi Pełczyckiemu, Agnieſzkę, Staniſławowi Pomian Dąbrowſkiemu z Dąbrowki, zaślubione, tyleż ſynow, to ieſt Adama bezpotomnego, Mikołaia, Jana y Szymona, z tych I Mikołay, temu Anna Bogucka zrodziła dwoch ſynow, Szymona, ktory z Kwiatkowſką żył *ſterilis*, y Jana, tego z Zofii Broniſzowny Jana corki, *ktorey Reformacya zapiſana w Grodzie Łęczyckim in feſto SS. Innocentum 1623* były corki dwie, Elżbieta Krobanowſka y Dorota Koładowſka, ſynowie także dway, Mikołay Staroſta Bobrownicki, a potym Opat Paradyiſki 1663, y Władyſław Stolnik Dobrzyńſki, ten z Anny Oſſowſki miał tych ſynow, Stefana, Suffragana Warmińſkiego, Kazimierza, męża rycerſkiego, pod Bukowiną zdrowie ztargał, Mikołaia młodo zmarłego, Woyciecha w woyſku zaſłużonego, y Jędrzeia naprzod Łowczego Łęczyckiego (boday nie on poiął był Kobielſką) a potym Kantora Warſzawſkiego. II Jan, żona iego Anna z Kolbuſzowy, ktora mu dwie corki zpłodziła, Zofią Bartłomieia z Kalinowy, Elżbietę Staniſława Kobierzyckiego, małżonki, y ſyna Mikołaia, Kaſztelana Inowrocławſkiego, ten z Sey-

mu 1620 do luſtracyi dobr krolewſkich w Wielkieypolſzcze naznaczony, *Conſtit. fol. 26*, w dobrach ſwoich dziedzicznych zamek wyſtawił, a z Urſzuli Grudzińſkii herbu Grzymała, miał corkę Annę, ktora pierwſzym związkiem żyła z Łaſkim Woiewodą Sieradzkim, drugim, z Staniſławem Nadolſkim, Kaſztelanem Rawſkim, ſynow zaś pięciu. *1mo.* Stefana Biſkupa Poznańſkiego, z lekka do tego honoru wſtępował, Archidyakon z razu Łucki y Kanonik Krakowſki, Adminiſtrator Biſkupſtwa Łuckiego *ſede vacante*, toż Opat Paradyiſki, z Seymu *1661* Kommiſſarz do luſtracyi Ekonomii Malborſkiey, *Conſtit. fol. 22*, daley Referendarz Koronny, aż też y Biſkup Poznańſki, nawet łaſka Krola Jana III, iuż go do Metropolii Gnieźnieńſkiey nominowała, gdyby tylko Rzymſka Stolica nie opierała ſię temu, ale y śmierć zaſzła w roku 1687, do ſkutku tych reſpektow krolewſkich na przeſzkodzie była. Był to Paſterz życia pobożnego; Janowi Kazimierzowi wiernością ſwoią ku ſobie przymilony, że go y w oſtatnim nieſzczęściu nieodſtępował, y owſzem y fortunę ſwoię y dzielność, na to łożył, żeby był ſerca poddanych do Pana ſwego wykierował, dla tego zabrawſzy coś Rycerſtwa Polſkiego, z nimi pod Częſtochowę przybiegł. W Gorze pod Warſzawą wielkim nakładem Kalwaryą fundował, według wymiaru Jerozolimſkiego, tamże OO Piarow fundował. Jeſt w druku iego *Norma vitæ Clericorum recollectorum, aliàs Marianorum, defunctis præcipuè militibus & peſte ſublatis ſuffragantium, in 8vo, 1687 Varſaviæ*, w tey Xiążce prawa im y zwyczaie opiſał ten Biſkup, po śmierci w ſwoiey katedrże złożony, dnia oſtatniego czeka: kiedy go rodziła matka, na ciele iego widziała Infułę Biſkupią. 2. Woyciecha Kaſztelana Inowrocławſkiego, gładkiey wymowy Senatora, z ktorą ſię popiſał w Wiedniu, gdy od Władyſława IV Krola Polſkiego, do Ferdynanda III Ceſarza Rzymſkiego legacyą ſprawował, zſzedł bezpotomny. 3. Władyſława, ten z Kaſztelanii Inowłodzkiey, zaſiadł krzeſło Woiewodztwa Brzeſkiego Kuiawſkiego, przy ktorym był oraz Staroſtą Szadkowſkim, Bobrownickim y Dybowſkim, ſerce w rożnych kampaniach nieuſtraſzone, do honorow mu droge uſłało, pod Bereſteczkiem albowiem Woiewodztwu Łęczyckiemu pułkownikował, przeciwko Tatarom y Kozakom wſzędzie mężnie ſtawał, naoſtatek pod czas expedycyi pod Warſzawą, pracami zwątlony w pokoiu odpoczął, iam go wprawdzie opuścił między Woiewodami Brzeſkiemi Kuiawſkiemi, ale o nim wyraźnie piſze *Coronatum Nomen paneg.* złączył ſię był dożywotnie z Gryzeldą Zalińſką, raczey Izabellą corką Samuela Woiewody Malborſkiego, y Mortęſkii, dziedziczką na Sartawicach, to potomſtwo liczył, Jędrzeia młodo zmarłego, Ludwika Chorążego Łęczyckiego, ktorego żona Eleonora Niemoiewſka ale *ſterilis*, Mikołaia Kaſztelana Kowalſkiego, Staroſtę Dybowſkiego, ktorego z Dąbſkii dwie tylko corki zoſtały, Rozalia Chlebowſka, y Teofila Dobiecka Cześnikowa Halicka, corki z teyże Zalinſkii były trzy, Tereſſa, Oſſolińſkiemu Chorążemu Drohickiemu, Domicella, Staniſławowi Warſzyckiemu Kaſztelanowi Krakowſkiemu, Eleonora Mniewſkiemu, zaślubione. Ten Ludwik Woytoſtwa Topolſkiego dobrowolnie uſtąpił do kościoła tegoż mieyſca. *Conſtit. 1678 fol. 35.* 4. Zygmunta Chorążego Łęczyckiego, Staroſtę Szadkowſkiego, ktory wielką część Europy zwiedziwſzy, ſpoſobił ſię do uſług tey Oyczyzny, iakoż Jędrzeiowi Trzebickiemu Podkanclerzemu na ten czas Koronnemu, za Sekretarza legacyi do Ceſarza Ferdynanda III y do Rzeſzy Niemieckiey w Ratysbonie zgromadzoney, przydany, gdy Trzebickiego Krol ztamtąd dla gwałtownych intereſſow rewokować muſiał, na niego wſzyſtek tego po-

ſelſtwa zwalił ſię ciężar, co wſpomina *Konſtytucya 1653 fol. 25*, atoli wkrotce potym y świat y Oyczyznę pożegnał, żona iego Zernicka z Woiewodztwa Kaliſkiego, z tey corka Anna, *1mo voto* żyła z Gąſiorowſkim Staroſtą Radzieiowſkim, *2do voto* z Bykowſkim, y ſyn Stefan Staroſta Szadkowſki, ktorego z Przyiemſkii ſyn Adam, młodo y bezpotownie zſzedł z tego świata. Maryanna Starościanka Szadkowſka była za Adamem Ledochowſkim, Staroſtą Włodzimirſkim. 5. Hieronima z Chorążego Łęczyckiego, Kaſztelana Sieradzkiego, Woiewoda naprzod Brzeſki Kuiawſki, a potym y Sieradzki, Staroſta Oświecimſki, Szadkowſki y Barwaldzki, Wielkorządzca Krakowſki, iezdził po Ludowikę Krolową do Francyi, między Kurfiſtrzem Brādeburſkim y Neoburczykiem pokoy uczynił, nie mniey iednak y w ręce ſilny, bił ſię zawſze ſerdecznie z Moſkwą, a potym z Seymu 1662, *Conſtit. fol. 1* Kommiſſarzem do traktatow z nimi uczyniony, pokoy ſzczęśliwie zawarł, ſkrypt pewny podał do Archivum, ktory na tymże Seymie approbowała Rzeczpoſpolita, *Conſtit. fol. 27*, miał za ſobą Marcyannę Hermolauſa Alexandra Przyłęckiego corkę, wdowę po Krzyſztofie Komorowſkim Staroſcie Oświecimſkim, z tey był ſyn Zygmunt, ktory długo peregrynuiąc tak życie ſwoie zakończył: *2do voto* Kátarzynę Piotrowſką z Litwy wdowę po Nadolſkim Kaſztelanie Rawſkim, ktora po iego śmierci, ponowiła śluby z Karſzewſkim Kaſztelanē Woynickim, corki tego Woiewody były dwie, Anna wydana za Marcina Chomętowſkiego Woiewodę Mazowieckiego, z ktorym wraz fundowała Rezydencyą naſzę Samborſką, y Ludowika, naprzod Lanckorońſka, Podkomorzyna Krakowſka, potym Załuſka Kaſztelanowa Rawſka, ſyn zaś Staniſław Chorąży, a potym Staroſta Łęczyki, żona iego Urſzula Tarnowſka Hrabianka herbu Leliwa, z ktorey ſyn Staniſław Koſtka, Staroſta Łęczycki, młodo umarł bezżenny. Ociec zaś iego po śmierci żony ſwoiey ſtan ſobie duchowny obrawſzy, Kanonikiem Gnieźnienſkim, Dziekanem Pułtuſkim, y Infułatem Łaſkim umarł. III Szymon Piſarz Grodzki Łęczycki, ſyn trzeci Derſzława z Kłodzińſkii, miał za ſobą Annę Ponętowſką corkę Piotra y Jadwigi Wieſiołowſkii, dziedziczkę na Ponętowie y Budkach, ktorey Reformacyą zapiſał w Grodzie Łęczyckim w roku 1595, ta mu powiła trzy corki, Zofią z Sebaſtyanem Zadzimſkim dziedzicem na Zadzimiu, Agnieſzkę z Marcinem Łętkowſkim, Teofilę z Waleryanem Boczkowſkim, zaręczone, y ſynow czterech, Sebaſtyana bezpotomnego, Piotra *ſterilem*, Jędrzeia y Jana. Z tych Jędrzey złączył ſię dożywotnie z Jadwigą Wiktorowſką corką Staniſława, reformacya iey w Grodzie Sieradzkim 1608, z tey zpłodził cztery corki, Annę Adryana Sokołowſkiego, Zofią, ta Panną umarła, Tereſſę naprzod Adama Trzebickiego, po nim Adama Zeromſkiego, y Katarzynę Staniſława Drwalewſkiego. małżonki, ſynow trzech, Mikołaia y Staniſława młodo zmarłych, y Łukaſza Chorążego Łęczyckiego, Staroſtę Dybowſkiego, wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Ewą Koſſowſką herbu Abdank *Acta Caſtren. Lancicien. 1638*, z niey corka iego Anna, żyła z Kazimierzem Iwańſkim Cześnikiem Łęczyckim, druga zdami ſię, była za Dobrſkim Miecznikiem Bydgoſkim, y ſynowie, ieden Hieronim, Biſkup Enneńſki, Suffragan, Proboſzcz, y Officyał Generalny Poznańſki, Prałat wielkiey świątobliwości, ktora ſię we wſzyſtkich iego akcyach wydawała, y ſamym nawet do zbudowania dyſſydentom, y do poiednania ſię z kościołem katolickim wiele im pomagała, pacierze kapłańſkie klęcząc zawſze odprawował, uboſtwo iałmużnami ratował, o wyżſze honory nie tylko nie zabiegał, ale y ofiarowanych ſobie, przyiąć nie chciał. Drugi Chryzoſtom

Chorąży Łęczycki, ktoremu Barbara Sokołowſka herbu Slepowron zrodziła Stefana Gnieźnieńſkiego, Poznańſkiego Kanonika, Kantora y Officyała Warſzawſkiego, z Seymu 1703 Kommiſſarza do odbierania y zrewidowania ſkarbu Koronnego, *Conſtit. fol. 13*, Deputata na Trybunał Koronny 1694 Jędrzeia, ten *ſterilis*, y corki dwie, Elżbietę Michała Sleſzyńſką, y Maryannę Nagurſką. Trzeci Adryan, żona iego Zofia Malanowſka, od ktorey dzieci, Anna Zapędowſka, Teofila Smarżewſka, Jozef y Jakub młodo pomarli. Czwarty Staniſław Podſtoli Łęczycki, ktorego z Zofii Tarnowſkii Podkomorzanki Łęczyckiey, potomſtwo, N. Franciſzka Skrzyńſkiego Kaſztelana Łęczyckiego żona, Michał Stolnik Dobrzyńſki z Ewą Konopacką *ſterilis*, z Seymu 1703 był Kommiſſarzem do granic, *Conſtit. fol. 21*, Łukaſz miał za ſobą Maryannę Witwicką, Antoni Stolnik Łęczycki, Annę Piekarſką. Jan ſyn Szymona Piſarza Łęczyckiego z Ponętowſkii, ten zpłodził Derſzława y Dymitra. Z tych Dymitr miał ſynow dwoch, Szymona y Kaſpra, od Kaſpra z Skomorowſkii zoſtał ſię ſyn Alexander. Od Szymona z Anny Radomińſkii, była corka Staniſława Kwaśniewſkiego małżonka, ſynowie zaś, Franciſzek Skarbnik Zydaczewſki, Jan pod Podhaycami zginął, y Samuel Miecznik Zytomirſki, tego z Ewy Bobowſkii herbu Jaſtrzębiec, corka Anna, pierwſzym małżeńſtwem żyła z Tomaſzem Krempſkim, drugim, z Tomaſzem Koziebrodzkim, y ſynowie, Marcin, Jozef, Antoni w Zakonie Soc; JESU, Franciſzek ſtan ſobie duchowny obrał, Jędrzey, pierwſza żona iego Tereſſa Radecka, Chorążanka Bełzka, z tey corka Maryanna, druga żona Ludowika Kempińſka, y Tomaſz.

WIERZBOWSKI herbu Lubicz w Podlaſzu y Ziemi Łomżyńſkiey, piſzą ſię z Grochow. Jędrzey Wierzbowſki Kantor Unieiowſki, Pleban Opatowſki, Jędrzey na Zembrzycy Poborca w Ziemi Łomżyńſkiey 1688, *Conſtit. fol. 504.* Paweł Sekretarz krolewſki, poſeł na Seym 1662, *Conſtit. fol. 2.* Anna z Wierzbowa z bogoboynych y ſzlachetnych rodzicow urodzona, z nadchnienia Ducha Swiętego ślub czyſtości uczyniła, a chcąc ſię ſwemu Oblubieńcowi Chryſtuſowi podobać, uſtawiczna prawie w modlitwie była; gdy Mſzy S. ſłuchała, pod czas podnoſzenia Nayś: Sakramentu, nic nie mogła od ſerdeczney ſłodkości mowić, tylko rękami kląſkała, a potym w zachwyceniu bywała. Wiarę iey y nabożeńſtwo Pan Bog cudami wſławił, idąc albowiem czaſu iednego z zamku Krakowſkiego, potrącona koniem, na ziemię upadſzy, rękę złamała, zkąd bol cięſzki cierpiała; nie zchodziło iey na cyrulikach z opatrzności dobrodzieiow, lecz ona dobrą wiarę maiąc, proſiła Spowiednika ſwego, aby ſię chuſtką iey, dotknął korporała, ktorą wnetże rękę ſwoię obwinąwſzy, a plaſtry poodrzucawſzy, rękę ſkutecznie uleczyła. Zołnierzowi także iednemu śmiertelnie w głowę ranionemu, chuſtką przeżegnaną od Spowiednika Floryana Zakonu kaznodzieyſkiego, ſkoro głowę związała, cudownie go uleczyła. W Staniątkach gdy klaſztor gorżał, padła na modlitwę przed Nayśw: Sakramentem, y wnet ſię ogień bez ſzkody uśmierzył. Będąc tedy świątobliwych cnot pełna, pobożnie iak żyła, tak y dokonała w roku 1609, dnia 26 Marca. Przy iey śmierci będąc Anna z Branickich Lubomirſka Kaſztelanowa Woynicka, widziała twarz iey bardzo śliczną y w wielkiey iaſności, pogrzebiona w kościele S. Troycy w Krakowie u OO Dominikanow przy ołtarzu Rożańcowym, na tym prawie mieyſcu, gdzie Rożaniec zwykła była na każdy dzień z wielkim nabożeńſtwem, y łez wylaniem odprawować. W kilka lat po iey śmierci taż Lubomirſka, przez inſtancyą iey, zdrowie ſieſtrzeńcowi ſwemu uproſiła. *Werbſki w Zwierciedle ex Archiv.*

Archiv. SSS. Trinit. Przydaie Pruſcz, że była głębokiey pokory, niezłamaney cierpliwości, przedziwnego umartwienia, na ubogie choyna, co z iey nadgrobku wypiſał.

WIERZBOWSKI herbu Prawdzic w Podlaſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Kuchmiſtrzowa. N. Wierzbowſki Piſarz Wiſki, człowiek uczony, zoſtawił ſyna Staniſława y corki. Zofia Bartłomieia Kalinowſkiego Rotmiſtrza krolewſkiego, małżonka. Łukaſz Podczaſzy Mielnicki, z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit. fol. 21.* Staniſław Cześnik Bełzki 1674.

**WIERZCHACZEWSKI herbu Nałęcz zawiązany* w Poznańſkim Woiewodztwie. Tomaſz Wierzchaczewſki, miał za ſobą Szczeſną Kaſzlińſką, tego corka Katarzyna, naprzod żyła z Jakubem Targowſkim, po nim z Krzyſztofem Roſnowſkim, ktorey zmarłey w roku 1617 nadgrobek marmurowy poſtawił ſyn Samuel Targowſki w kościele Krakowſkim Dominikańſkim S. Troycy, kędy cztery herby widać, pierwſzy Nałęcz zawiązany, drugi Poray, trzeci Brog, czwarty Jaſtrzębiec.

**WIERZCHLEYSKI herbu Berſten 2do*, w Ziemi Wieluńſkiey, z *Bielſkiego karty 613 mowiłem w pierwſzym tomie fol. 74*, że Wierzchleyſki Rotmiſtrz Polſki, mocno nacieraiącey Moſkwie, długo y odważnie Połocka bronił w roku 1563, ktore męſtwo y ſamym nawet nieprzyiaciołō w ſzacunku było. Od tego w Polſzcze Dom ten rozpleniony. N. Wierzchleyſki, ktorego żona Katarzyna Buzeńſka herbu Poray, Piotra Sędziego Ziemſkiego Sieradzkiego corka. N. miał za ſobą Stamirowſką. Jan Sędzic Wieluńſki Zofią Dobrzycką, z ktorey corka Franciſzka, y ſyn Felicyan. Jędrzey z Gaſzyna Wierzchleyſki 1674. Sebaſtyan w Zakonie naſzym oduczywſzy y Filozofii y Teologii naſzych, w Kaliſzu prac ſwoich y życia termin znalazł w roku 1710, ſynowcowie iego Jan y Jozef. Ludmilla była za Hieronimem Niemoiewſkim Wieruſzem. N. Woyſki Sieradzki. Woyciech 1624 *Acta Caſtren. Vielun.*

WIERZCHOWSKI herbu Pobog w Woiewodztwie Sieradzkim, piſzą ſię z Wierzchowſka. Z tych Jan Wierzchowſki w Barze pogrzebiony leży. Niektorzy z nich na Ruſi oſiedli, z tych Alexander, Sędzią był Grodzkim Latyczowſkim y Podſtarościm za czaſaw *Okolſkiego*, miał za ſobą Waſiczyńſką, z tey corka Roſochacka, y ſynow dwoch, Piotr y Staniſław. Z tych Staniſław miał za ſobą Katarzynę, Wołoſiecką, ſynow miał trzech Alexandra, Jozefa y Mikołaia. Mikołay miał ſyna Stefana roku 1609. Jędrzey miał za ſobą Jadwigę Uleniecką, miał ſyna y corek trzy, Barbarę, Katarzynę y Urſzulę. Barbara była za Staniſławem Pilim. Katarzyna za Ludwikiem Błońſkim. Urſzula *imo voto* była za Staniſławem Zielonką, *2do voto* za Łukaſzem Dedyńſkim Podczaſzym Zytomirſkim.

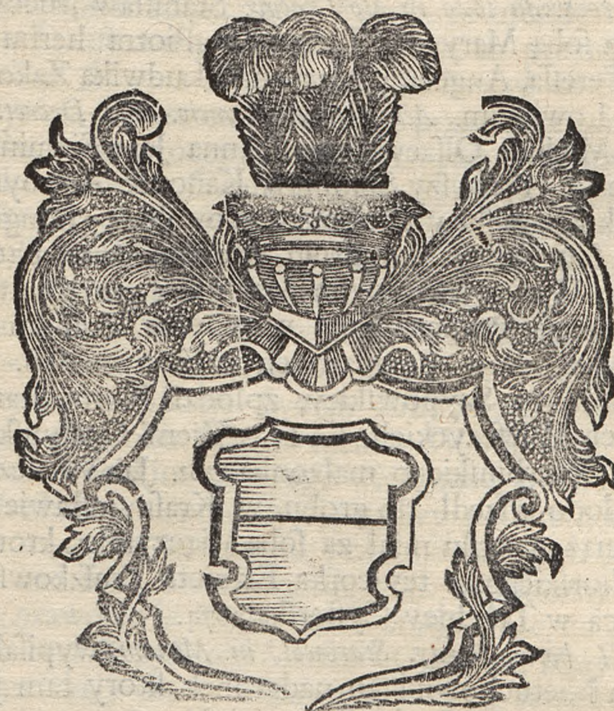
**WIERZCHOWSKI herbu Korczak* w Łukowſkiey Ziemi y na Ruſi. Iwan Wierzchowſki Ziemianin Wołyńſki 1528, *Metryka Wołynſka.* N. miał za ſobą Grodzicką herbu Łada, ſioſtrę rodzoną dwoch Generałow Artyleryi Koronney, tego corka poſzła za Klemenſa Uſtrzyckiego Kaſztelana Przemyſłkiego, Katarzyna Ludwika Błońſkiego, Eufrozyna Zawadzkiego Łowczego Kiiowſkiego, z ktorym wraz OO Reformatom w Jarosławiu kościoł y Konwent w roku 1720 wymurowała. Alexander umarł 1708. Krzyſztof w Zakonie naſzym, ztargawſzy zdrowie po rożnych Miſſyach, we Lwowie kreſu śmiertelności dopędził w roku 1720. Marcin 1617 *Acta Cracov.*

**WIERZCHOWSKI.* Adam Wierzchowſki obywatel Smoleńſki, dla oſobliwego męſtwa, ktorego dał dowody pod ciężkie y przewlokłe oblężenia Smoleńſka od Moſkwy, nobilitowany od Władyſława IV, y do wſzyſtkich prerogatyw

tyw ſzlachectwa przypuſzczony, na Seymie 1638, *Conſtit. fol. 55:* był Ekonomem tegoż Władyſława w Siewierzu, ſyn po nim zoſtał także Adam. N. miał za ſobą Katarzynę Ruſzlowne.

WIERZEYSKI herbu Jelita w rożnych Woiewodztwach. Marcin z Wyrzyſk Kaſztelan Inowrocławſki 1436 *u Łaſk. w ſtat*, N. miał za ſobą Annę Orzelſką, *Paproc. o herb. fol. 506.* Jedni ſię z nich z Mazoſza na Podole wynieśli, drudzy z Lubelſkiego w Nowogrodzkie, z ktorych Jan tamże podpiſał elekcyą Jana III. Piotr w Zakonie naſzym Rektor Collegii Pułtuſkiego 1717. Albrycht Pieniążek Wierzeyſki w Podlaſkim 1632, z tego poznać, że od Pieniąſzkow Jelitow poſzli. Woyciech w Rożańſkim, Jakub w Sendomirſkim, Szymon w Chełmſkiey 1697.

Wierzynkowa herb.

INaczey ten herb zowie ſię Łagoda. *Paproc. w Gniazdzie fol. 1113. O herb. fol. 699. Okol. tom. 2do fol. 35, Bielſki fol. 236, Kleynoty fol. 105*, tak go opiſuią, powinna bydź tarcza przedzielona wſzerz linią, nad nią pole czerwone, pod nią białe pole, na hełmie trzy piora ſtruſie, takiego herbu figur wiele znaydzieſz *u Petraſancta cap, 22:* dla tego też dobrze naſi autorowie przydaią, że ten herb przynieſiony z Niemiec do Polſki przed rokiem 1363, bo iuż w tym roku Wierzynek rodem z Niemiec, Ekonom naywyżſzy krolewſki, w Polſzcze kwitnął, kiedy Karola Ceſarza Rzymſkiego, Ludwika Krola Węgierſkiego, Zygmunta Duńſkiego, Piotra Cypryiſkiego, Kazimierza Wielkiego Polſkiego, Krolow, nad to, Ottona Bawarſkiego, Ziemowita Mazowieckiego, Bolesława Swidnickiego, Władyſława Opolſkiego, Boguſława Szczecińſkiego, Xiążęta, u ſiebie częſtował, wſzyſtkich po Pańſku regalizował: bo ſamemu Krolowi ſwemu Kazimierzowi darował taki kleynot przepyſzny, ktory temi czaſy nad ſto tyſięcy taxowano, *Cromer lib. 12. Syn iego według Paproc. y Okol.* był Mikołay, ale według nich iuż ta Wierzynkow Familia uſtała na nim, ale zdami ſię że ſię mylą, a naprzod

przod *Długoſz w roku 1399 piſze*, że Tomaſz Wierzynek ſyn pierwſzego Wierzynka Ekonoma y Podſkarbiego Kazimierzowego, biiąc ſię mężnym ſercem z Edygą Wodzem Tatarſkim z innemi wielą Panami Polſkiemi, trupem tamże poległ, potym *Baranowſki w ſwoim Mſ. piſze*, com y ia ſłyſzał, że Wiernkowie y po dziś dzień w Podgorzu kwitną, ale ſię herbem Janina pieczętuią, muſi bydź że podobieńſtwo tych dwoch herbow Janiny y Wierzynkowy, do tey z omyłką odmiany przyprowadziło potomkow tego Wierzynka pierwſzego. Nad to o Werenkach herbu Łagoda albo Wierzynkowa piſałem na ſwym mieyſcu, ktorzy Wiernkami, a daley Werenkami ſą nazwani.

*WIESCZYCKI *herbu Grzymała* z mężem zbroynym y z kopią w bramie, w Lubelſkim Woiewodztwie. Jan Wieſczycki Podſtaroſci Radomſki, w roku 1616 wſpomina go *Proceſs graniczenia między Woiewodztwy Podlaſkim y Brzeſciańſkim.* Adryan z Wieſczyc Wieſczycki, wydał do druku, *Archetyp, albo Perſpektywę żałoſnego rozwodu 1649 in 4to Cracov.* Staniſław Miecznik Ziemi Goſtyńſkiey, miał za ſobą Maryannę Tarnowſką, Piotra herbu Rolicz corkę, z tey były corki Tereſſa, Angela, y Maryanna Ludwika Zakonnice S. Franciſzka w klaſztorze Łowickim. *Acta Caſtren. Lancic. 1687 Decret. Tribun. Reg. Petric. 1695*, Barbara Michała Olſzewſkiego, Anna Jana Siemińſkiego, małżonki ſynowie zaś cztery. Pierwſzy Staniſław Kanonik Zamoyſki y Kruſwicki, a potym Kanonik Kuiawſki y Proboſzcz Kowalſki. Drugi Jan, ten żył z Kraiewſką, z tey ſyn Felicyan, y drugi ktorego żona Łączyńſka y corka Chlupſka. Trzeci Wawrzyniec, temu Magnuſka powiła dwoch ſynow, ieden Kapitanem, drugi Porucznikiem w woyſku Polſkim cudzoziemſkim, dwoch drugich Kanonikow Regularnych w Czerwieńſku. Czwarty Jozef Podſtoli Goſtyńſki, ten z Szypowſkiey, zpłodził Piotra, Staniſława, y Macieia, y ieſzcze dwoch Wieſczyckich. Ci ſą w Ziemi Goſtyńſkiey. Adam 1658, Konſtancya Jana Sczerbinſkiego małżonka 1702. Jan Wieſczycki w Zakonie naſzym żyiąc, młodo wſzedł do grobu w Kraſnymſtawie 1702, Brat iego rodzony Adam, mąż rycerſki miał za ſobą Miączyńſką, ktora po iego śmierci poſzła za Suchorſkiego, z tey corka Elżbieta Truſzkowſka, y ſyn Karol. Barbara Zakonnica w Trzebicy Cyſterſka 1674.

*WIESCZYCIOROWSKI *herbu Poray. Starowol. in Monum.* wypiſał z katedry Poznańſkiey Macieia Nietuchowſkiego nadgrobek, ktory tam powiada o nim, że był z Wieſczyciorowſkii herbu Roża urodzony.

WIESIOŁOWSKI herbu Ogończyk, ale w hełmie noſzą ręce wynieſione zbroyne bez pierzcienia, naprzod gniezdzili ſię w Łęczyckim Woiewodztwie, bo tam Wieſiołowo to leży, z ktorego ſię oni piſzą, potym niektorzy z nich oſiedli w Xięſtwie Litewſkim. Pierwſzy tam zaſzedł Piotr Wieſiołowſki Oboźny Koronny, Staroſta Mścibowſki y Metelſki, umarł 1556, leży w Wilnie w kościele OO Bernardynow, kędy mu nadgrobek, wnukowie iego Piotr y Mikołay, o ktorych niżey, poſtawili, czytać tam o nim, *Vir corporis robore incomparabilis Sigiſmundo I & Sigiſmundo Auguſto carus, Starowol. in Monum.* Syn iego Piotr Marſzałek Nadworny Litewſki, Staroſta Tykocińſki, w roku 1599, co poznać z panegiryku, ktory mu *Chalecki* przypiſał, y w roku 1607 edykt przeciwko Rokoſzanom ręką ſwoią utwierdził, umarł Marſzałkiem Wielkim Litewſkim, kościoł wymurował y ufundował w Białymſtoku, miał za ſobą Lubomirſką ſioſtrę rodzoną Sebaſtyana Kaſztelana Woynickiego, z tey było dwoch ſynow, Krzyſztof y Mikołay, z tych Krzyſztof dwa razy Marſzałkował w Izbie Poſelſkiey, pierwſzy raz w roku 1609, drugi raz iuż Stol-

nikiem Litewſkim y Ciwonem Wileńſkim będąc, w roku 1618, w roku 1620 Krayczym Litewſkim zoſtawſzy, z Seymu Kommiſſarzem naznaczony do rozgraniczenia Woiewodztw Podlaſkiego y Brześciańſkiego, *Conſtit. fol. 12.* w roku 1623 iuż Marſzałek Nadworny Litewſki, Staroſta Mielnicki, Tykocińſki, Surazki, Adminiſtrator Ekonomii Grodzieńſkiey, Leśniczy Nowogrodzki, *Conſtit, fol. 11 y 1633 fol. 8*, na koniec Marſzałek Wielki Litewſki, zkończył życie w roku 1637, złączył ſię był dożywotnie z Alexandrą Sobieſką, corką Marka Woiewody Lubelſkiego, z ktorey byłać wprawdzie corka Gryzelda, ale gdy mu y ta w Panieńſtwie zeſzła, fortuny ſwoiey Boga dziedzicem uczynił, fundował tedy klaſztor Panien Zakonnych pod regułą S. Brygitty w Grodnie, wielkim nakładem y magnificencyą prawie Xiążęcą, kędy też po śmierci złożony. Nad to kościoły w Dąbrowie, w Chodorowie, w Łunnie, w Kwaſowie, w Zawadach pobudował, y nadania ſwe na nie, otrzymał, że Zygmunt III Krol potwierdził, kapłanow w Białym Stoku przyczynił, Szpital żołnierſki w Tykocinie ufundował, do ktorego zapiſał dobra ſwoie Doliſtowo w Podlaſzu leżące, co przyieła Rzeczpoſpolita na Seymie 1633, *Conſt. fol. 41.* z Zygmuntem III iezdził do Szwecyi, zkąd powracaiąc, nawałnością z okrętem porwany, przez dwa mieſiące z falami uſtawicznemi paſſuiąc ſię w oczywiſtym był życia niebeſpieczeńſtwie, przecięż wrocił ſię do domu bez ſzwanku, tylko że nigdy nic nie piiał, tylko wodę, tam w tym razie, gdy im ſłodkiey nie ſtało, muſiał morſkiey y ſłoney zażywać nie bez uſzczerbku zdrowia: Za tymże Zygmuntem przeciwko Rokoſzanom y ſam na placu ſtanął, y ludzi ſwoich ſwym koſztem wyſtawionych do boiu prowadził. W Moſkiewſkich, Inflantſkich, Szwedzkich, Tureckich expedycyach, y tam oſobę ſwoię na ſztych nieprzyiacielſki narażał, w znacznym zawſze kompucie ſwoich żołnierzy ſtawaiąc. Tegoż Krola ciało, y żony iego, do grobu odprowadzał. W oſtatniey chorobie ſwoiey maiąc ſię chlebem Anielſkim na drogę wieczności poſilić, całey mſzy padſzy na ziemię ſłuchał, y nieprędzey ſię z niey podnioſł, aż gdy do kommunii przyſzło, ktorą z obfitemi łzami przyimował, ręce potym złożywſzy, pſalmy pokutne nad ſobą mowić kazał, y tak w pobożnych aktach zkonał, ubogich y ſierot prawdziwie Ociec. *Koiał. in Mſ.* piſze, że miał za ſobą Wodyńſką. Mikołay brat Krzyſztofa Marſzałka naprzod Krayczy Koronny, daley Kaſztelan Zmudzki, y Staroſta Kowieńſki, żył y umarł bezżenny w roku 1634, w Tykocinie z nadgrobkiem pogrzebiony (wypiſał go *Starowol. in Monum.*) gdzie to o nim czytać: *Natus Patre Mareſchalco Supremo Lit. quæſitâ domi foriſq; externarum rerum & linquarum peritiâ clarus, in Sigiſmundi III aula diu cum laude verſatus, ac in variis legationibus, muniis, expeditionibus bellicis, tum in præfectura Varſavienſis urbis, ad tuendam regiorum liberorum ſecuritatem, dignitatemq; bis demandata, eidem Regi probatus, à Vladislao IV in Senatum adlectus, obiît improlis Regiomonti.*

Drudzy z nich w Pruſiech oſiedli, to ieſt Marcin Wieſiołowſki, ſtryieczny Piotra Marſzałka W. Litewſkiego, ten za Krola Stefana żołnierſką ſłużąc, porucznikował u Jana Zborowſkiego Kaſztelana Gnieźnieńſkiego, w owey pod Tczewem z Gdańſzczanami potrzebie, y inſzych z pochwałą y ukontentowaniem Hetmańſkim, poiął potym w ſtan małżeńſki Epingerownę dziedziczkę na Boreſzowie, zpłodził z niey trzy corki, Barbarę, ta Krzyſztofowi Byſtramowi herbu Tarnawa, z Zaiączkowa, Sędziemu Ziemſkiemu Tczewſkiemu, Reginę naprzod Jerzemu Bartlińſkiemu, Sędziemu Ziēskiemu Tczewſkiemu, po nim Staniſławowi Lichtyanowi Sędziemu Chełmińſkiemu, Katarzynę Alexādrowi Bąkowſkiemu (ta w Toruniu u S. Jana 1666 leży) zaślu-

bione, ſynow zaś dwoch, Jana y Bogumiła. Z tych Jan naprzod Stolnik Pod-
laſki, y Deputat ná Trybunał Koronny w roku 1620, potym Podkomorzy
Pomorſki 1621, umarł Kaſztelanem Elbląſkim w roku 1644, miał dwie żony,
pierwſza Juſtyna Branicka z Siemian herbu Korczak Podſtolanka Lubelſka.
Druga Anna Zalińſka Woiewodzanka Malborſka, z obiema zoſtawił po-
tomſtwo, z pierwſzey ſyna Tomaſza, ale wzroſtem małego, umarł młodzień-
cem 1653, w Piaſecznie pochowany, y corkę Zofią Annę, ta wydana w ſtan
małżeńſki, za Piotra Koſtkę Podkomorzego Chełmſkiego, z drugą ſyna
Mikołaiá, y corkę Alexandrę, z tą Zalińſką Zalno w ten Dom weſzło,
w Tucholi w kościele farnym, gdzie ten Kaſztelan leży, na chorągwi tak
było napiſano: *Illuſtrium Majorum inſignitus virtute, & in illa enutritus, crevit à
pueritia, vixit ad ſenium, Catholicæ Religionis zelum ſibi à Mojoribus inditum, tenu-
it & auxit ardenter, nunquam ſe religioſiorem putans, quàm cum aris ſtaret. Togâ &
ſagô illuſtris, cum hæc illum ad Regni Comitia legatum prudentiſſimum, ſubſellia Tri-
bunalitia Deputatum, nomine & re digniſſimum, pro Religione, pro Regis tutela ſæpe
Commiſſarium zeloſiſſimum vidit, & agnovit. Quem in Valachia, Livonia, Pruſſia te-
ſtata eſt bellatorem impavidum: hæc eadem Patria ut civem in aulis Regum fovit.* A-
lexander Wieſiołowſki, Dziekan Unieiowſki, Proboſzcz Wiślicki, Kanonik
Chełmińſki 1617. Mateuſz Kommendant na Roſławcu *Mſ. X. Koiał.* Zygmunt
w Pomorſkim podpiſał elekcyą Jana III Krola, y Samuel. Jadwiga Wieſio-
łowſka była za Piotrem Ponętowſkim *Acta Caſtren. Lancic: 1595.* Ludowika za
Alexandrem Zernickim.

*WIETCKI *herbu Luliwa*, tenże herb co Spęgawſkich y Mściſzewſkich, to ieſt
nad Xiężycem takim iak ieſt w herbie Leliwa, kładą ſię rzędem trzy gwia-
zdy podle ſiebie, takem ten herb widział położony; *y Mſ. o Familiach Pru-
ſkich* toż ſamo przyznaie, tylko że on nad Xiężycem y nad gwiazdami, ie-
ſzcze podkowę barkiem do gory iak bramę wynieſioną, y bez krzyżow
położył. Są Wietcy tego herbu w Pomorſkiey, nie daleko Skarſzewa, i-
naczey ſię zowią Grzebieſcy. Jan na Sokołowie Wietcki Cześnik Ciecha-
nowſki, Viceekonom Malborſki 1696 poſeł na konwokacyą. N. była za Ka-
zimierzem Rudzińſkim Kaſztelanem Czerſkim.

*WIETESKI w Bełzkim Woiewodztwie. Staniſław na Modliborzycach Wieteſki
Stolnik Bełzki w roku 1643, mąż woienny, y hoyny.

*WIETCZANY Jędrzey Dymitrowicz Wietczany w Nowogrodzkim Woiewodz-
twie, podpiſał elekcyą Władyſława IV.

*WIETRZYCHOWSKI w Wielkieypolſzcze. Agnieſzka Wietrzychowſka była za
Staniſławem Głębockim koło roku 1600. Woyciech Sędzia Grodzki Radzie-
iowſki, miał za ſobą Ewę Bardzińſką. Antoni w Zakonie naſzym rządził
Collegium Rawſkie umarł 1737 w Krakowie. Jakub y Marcin Wietrzyko-
wſcy 1623 *Acta Sandec.* Staniſław w Kaliſkim 1697. Łukaſz w Warſzawſkiey.

WIETRZYNSKI *herbu Przegonia* w Ziemi Chełmſkiey. Przydomek maią Epimach,
a między Przodkami ſwemi liczą S. Epimácha Męczennika, ktorego Swięto
obchodzi kościoł Rzymſki, dzieſiątego dnia Maja. Ten w Alexandryi o
wiarę Chrześciańſką złapany y żywo zpalony. Kości zaś iego przenieſione
do Rzymu, na drodze Łacińſkiey, wraz z Swiętym Gordyanem Męczen-
nikiem pogrzebione; ci Epimachowie pod czas cięźſzkiego prześladowania
Chrześcian, w rożne ſię rozbiegli Prowincye, oſobliwie do Grecyi, aż też
ztamtąd nie rychło potym do Litwy, kędy od dobr Wietrzyn Wietrzyń-
ſkiemi nazwani. W Ziemi ſię daley Chełmſkiey gniezdzić poczeli, z kto-
rych Staniſław z Seymu 1647 Kommiſſarz zapiſany, do rewizyi Xiąk Ziem-
ſkich

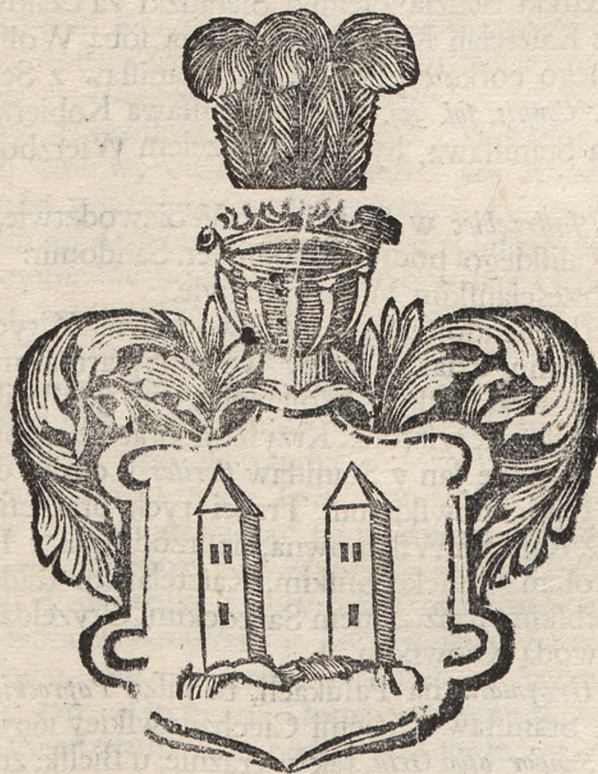
ſkich Chełmſkich y Kraſnoſtawſkich, *Conſtit. fol. 38.* Brat iego Alexander, w
okazyi z Kozakami zginął, oba z Pociany Soſnowſkii zpłodzeni. Staniſław
zaś poiąwſzy żonę Zofią z Nowego tańcu Stanownę, zpłodził znią dwoch
ſynow, Łukaſza y Mikołaia. Od Łukaſza byli Franciſzek y Floryan oba-
dwa *ſteriles*, trzeci Jozef, ktorego ſyn Jerzy młodo umarł w Zakonie na-
ſzym w Łucku w roku 1737, drugi ſyn iego Antoni Kaſper Archidyakon y
Kanonik Chełmſki, Deputat na Trybunał Koronny 1736, zſzedł z tego świa-
ta w roku 1739 w kościele naſzym Kraſnoſtawſkim pogrzebiony. Sioſtra ie-
go Ożarowſka, Mikołay drugi ſyn Staniſława, brat Łukaſza, *imo voto* poiął
Słotwinſką, z tey ſyn Maximilian Michał w Zakonie S. Bazylego po dwa
kroć Prowincyał, *2do voto* ponowił śluby z Zamiechowſką Alexandrą przy-
rodnią ſioſtrą Generała y Pułkownika Soſnowſkich, z tą zpłodził Jana, Wła-
dyſława Soc: JESU, y Jozefa Cześnika Owruckiego, ktory żyie z Angelą
Deſzkowſką Cześnikowną Bracławſką, y z niey ma potomſtwo corki trzy,
Konſtancyą Antoniego z Radlina Radłowſkiego, Katarzynę Jędrzeiowſkie-
go Cześnika Owruckiego, Urſzulę Stefana Kuczewſkiego, Łowczego Biel-
ſkiego, Sędziego Trembowolſkiego, małżonki.

WIEWIECKI *herbu Jaſtrzębiec.* Wiewiecka tego herbu była za Pawłem Wolſkim
herbu Łabędź, Kanclerzem Koronnym, Staroſtą Goſtyńſkim, po ktorey śmier-
ci, zoſtał Biſkupem.

WIEWIORKA *herb patrz* Bazeńſki, Bartſch.

*WIEWIOROWSKI w Ziemi Wieluńſkiey. Woyciech Wiewiorowſki podpiſał ele-
kcyą Jana III Krola.

Wieze herb.

DWie Wieże kwadratowe, z dachem ſpiczaſtym, o oknach każda trzech,
z ktorych dwa na gorze, iedno pod niemi na dole, nad koroną y
hełmem trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią, *Paproc. o herb. fol. 556, Okol.
tom. 3.*

tom. 3. fol. 287, Kleynoty fol. 89. Domyśla ſię *Okolſki*, że iedna wieża nadana
mężnemu iakiemuś Przodkowi tego Domu, za obronienie y utrzymanie
wieży w ſzturmie gwałtownym od nieprzyiaciela, druga za dobycie wieży
nieprzyiacielſkiey, przydaie, że w Xięſtwie Opolſkim y Raciborſkim, ieſt
takich Familii wiele, ktorzy podobnego herbu zażywaią, tylko że na heł-
mie takież wieże zkładaią, iako y na tarczy. Jakoż że y ten herb do Pol-
ſki z Sląſka przyſzedł, wſzyſcy ſię na to zgadzaią autorowie. Ktorzyby zaś
w Koronie Polſkiey temi ſię wieżami pieczętowali, oſobliwie w Xięſtwie
Oświecimſkim, ſą ci, bo inſzym kſztałtem Wieże w tych herbach znay-
dzieſz. Aichinger 2do, Kampenhauzen, Grzymała, Owada, Wieprzewſki, Przo-
ſna.

Herbowni.

Kozłowſki *Nidecki* *Wieprzewſki* *Wołk*

**WIGURA herb.* N. Wigura Ziemianin Wołyńſki w roku 1528, iako świadczy
Metryka Wołyńſka. Marek miał ſyna Szymona.

**WIIUK albo Wiiukiewicz* w Xięſtwie Litewſkim, patrz Koiałowicz.

WIKTOR herbu Brochwicz w Podgorzu. Jan Wiktor Poborca w Bieckim 1670. Jan
Kazimierz, Jędrzey, Ludwik Wiktorowie 1697, Franciſzka 1701 y Jadwiga
1673, Panny Zakonne w Sączu. Zofia była za Jakubem Chwalibogiem Piſa-
rzem Ziemſkim Krakowſkim. Jakub 1570, Krzyſztof 1577. Jakub miał za ſo-
bą Zofią Trembecką, corkę Kaſpra, Wiktorowna corka Jakuba była za Ja-
kubem Trembeckim. Jerzy miał za ſobą Barbarę Zelichowſką 1620 *Acta
Sandec.*

WIKTOROWSKI herbu Gryff w Woiewodztwie Sieradzkim, Dom Starodawny,
Bieniaſz albo Benedykt Sędzia Ziemſki Sieradzki za czaſow *Paproc:* ktorego
ſyn także Bieniaſz Kaſztelan Krakowſki, miał za ſobą Wolſką herbu Łabędź
Kanclerza Koronnego corkę *Paproc. fol. 451.* Staniſław z Seymu 1578 Pobor-
ca w Sieradzkim. *Conſtit. fol. 353.* Anna Staniſława Kobierzyckiego małżon-
ka. Jadwiga corka Staniſława, była za Jędrzeiem Wierzbowſkim. *Acta Caſtr.
Sirad. 1608.*

WIKTOROWSKI herbu Jaſtrzębiec w Sieradzkim Woiewodztwie, Woyciech Wi-
ktorowſki 1704 z Kaliſkiego podpiſał Konfeder. Sandomir:

**WIKTORZYNSKI* w Brześciańſkim Woiewodztwie.

WILAM herbu Godziemba w Sendomirſkim Woiewodztwie. Z tych ieden na Pod-
leſiu oſiadł, w odlewaniu dział y inſzey woienney armatury biegły, to *Okol.*

WILAM herbu Radwan w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Wilam miał za ſobą
Annę Cikowſką, corkę Krzyſztofa. Krzyſztof brat iego, poiął Elżbietę Oſ-
ſolińſką, z ktorey ſynowie Jan y Staniſław *ſteriles*, y corka doſtała ſię w mał-
żeńſtwo Pawłowi Chocimowſkiemu. Trzeci tych brat oſiadł na Wołyniu
to *Baran.* Jadwiga z Kaliſzan Wilamowna, naprzod żyła z Piotrem Sieniutą,
potym z Krzyſztofem Lanckorońſkim, Kaſztelanem Radomſkim, daley z
Mikołaiem Przerębſkim Kaſztelanem Santockim, Gryzelda z Stefanem Nie-
mierzycem Woiewodą Kiiowſkim.

WILANOWSKI herbu Grzymała na Pałukach, to piſze *Paprocki.* Marcin y Kazi-
mierz w Płockim, Staniſław w Ziemi Ciechanowſkiey 1697.

**WILAMOWSKI herbu Szaſſor albo Orla*, tak wyraźnie u Bielſk: znaydzieſz fol. 565.
Jędrzey z Wilamowić w roku 1406, *u Paproc. o herb. fol. 236.* Jakub Wilamo-
wſki poſeł Zygmunta I do Solimana Cara Tureckiego, z nowiną o ſzczęśli-
wie wygraney naſzych pod Obertynem nad Wołochami, w roku 1531, *Biel.
loc. cit.* y w roku 1539 do tegoż iezdził w legacyi w intereſſach kroleſtwa

Węgierſkiego y Wołoch *fol. 579* y w roku 1540, *fol. 582.* Jan Biſkup Kamie-
niecki od tegoż Zygmunta poſelſtwo ſprawował do Rzymu, upraſzaiąc
o Generalne Concilium na przytłumienie wzmagaiących ſię herezyi, y do
Ferdynanda Ceſarza względem kroleſtwa Węgierſkiego, w roku 1539. *Biel,
fol. 579*, ale gdy w powtorną legacyą do Węgier ſię wybiera, w drogę wie-
czności poſzedł w roku 1540, *fol. 581* iezdził także do tego Ferdynanda po
Elżbietę corkę iego w małżeńſtwo Auguſtowi Pierwſzemu. Tenże czy
inſzy Jan, Kantorem był Krakowſkim, w roku 1539. *Przywiley Miaſtu Lwow.*
Jędrzey Staroſta Libſtadzki w Pruſiech, *Paproc. Ogrod. fol. 219.* Daniel miał
za ſobą Katarzynę Płotnicką. N. dziedzic na Szawie 1550 *Acta Cracov,*

WILCZEK herbu Mądroſtki w Krakowſkim Woiewodztwie. Naſi autorowie
Wilczkow iuż pod herbem Białynia, iuż pod herbem Nowina, iuż pod Mą-
droſtki kładą, a to dla podobieńſtwa tych herbow trzech: dla tego ia tu tych
wſzyſtkich zbieram, ktorych oni pod temiż herbami rozpiſali. Wilk Kan-
clerz Krakowſki, to ieſt Małopolſkiey Prowincyi, według tego, co ſię mo-
wiło w pierwſzym tomie, w roku 1368 *u Łaſkiego y Herburta w ſtatucie fol. 100
y u Januſſowſk. fol. 35.* Wilczko Kaſztelan Sendomirſki 1356. *Paprocki* powia-
da, że za iego czaſow ci Wilczkowie kwitneli, Maurycy Wilczek, ktory ſię
piſał z Rzecuſna, bywał pod interregnum Rotmiſtrzem na Zamku Krako-
wſkim, za Piotra Zborowſkiego Woiewody y Generała Krakowſkiego. Jan
brat iego bywał także Rotmiſtrzem, na rozkazanie Zygmunta Auguſta,
wywiodł był Rotę do Węgier Krolowy Izabelli, od ktorey miał opatrze-
nie na Waradzyniu, gdzie y umarł. Staniſław trzeci ich brat Rotmiſtrz
także pod Moſkiewſką expedycyą za Krola Auguſta, umarł pod Czaśnika-
mi. Katarzynie z Sieborowſkich Wilczkowy, widziałem nadgrobek wyſta-
wiony w Jangrocie pod Krakowem, z herbem Mądroſtki. Z tego rozu-
miem Domu, była Zofia Wilczkowna Xieni klaſztoru Panieńſkiego u S. Ję-
drzeia w Krakowie *mowi Baran.* Według *Koiałow: in Mſ.* ſą tegoż herbu Wil-
czkowie w Xięſtwie Litewſkim. Jan Koniuſzy Wileńſki w roku 1557, ie-
zdził w legacyi do Moſkwy od Krola Auguſta. Jan Anzelm Podſędek O-
śmiańſki, Dworzanin y Trukczaſzy Władyſława IV, poſeł z Wileńſkiego
na Seym 1626, ztamtąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny Wileńſki,
Conſtit. fol. 6, na Seymie Electionis w roku 1632 Sędzia Generalnego Kapturu
fol. 7, w roku 1634 Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 9,* był po-
tym Staroſtą Ośmiańſkim, Kaſztelanem Trockim, iam go opuścił w pier-
wſzym tomie dla niepewnego roku, ale y *Koiał:* roku ktorego ſiedział na
tym krześle, nie wyraził: z pierwſzey żony Anny Oziębłowſkii Starościan-
ki Szyrnańſkiey był ſyn iego Alexander, 1631 w Akademii Wileńſkiey, ten
zdami ſię młodo umarł, z drugiey Zofii Goſiewſkii Woiewodzanki Smo-
leńſkiey, Krzyſztof w roku 1652 ucząc ſię w Wilnie, wſzedł do grobu: Ma-
xymilian z Seymu 1634 deputowany *ad conſilia bellica, Conſtit. fol. 4.* Samuel
Franciſzek Podſtoli Wołkowiſki, a potym Kaſztelan Smoleńſki 1670, ſynowie
iego, Władyſław, Samuel, Krzyſztof y Tomaſz, iadąc na nauki do ſzkoł Lu-
belſkich przez Woien, tam powietrza zarwawſzy, wſzyſcy pomarli, zoſtał
ſię ieſzcze Paweł y Jan. Do tegoż Domu przyznawał ſię Wilczek, poſeł
Ceſarſki na Seym Grodzieńſki, ten będąc w Litwie, wziął na ſwoię edu-
kacyą Wilczka Kaſztelanica Mińſkiego. Annie Wilczkownie z wielkiego
Dębieńſka, żonie Staniſława Szeflera, widziałem nadgrobek poſtawiony z
herbem Jaſtrzębiec, w Krakowie u Panny MARYI w rynku, ale to rozu-

miem omyłką miaſto Białynia, Jaſtrzębca, położono. N. Adama Owſianego Sędziego Ziemſkiego Lidzkiego małżonka.

WILCZEK herbu Kozieł. Dom *według Paprockiego* możny przed kilką ſet lat, o ktorych po hiſtorykach wſzyſtkich, także y w przywileiach Koronnych wzmiankę znaczną mamy. Kładzie tu Mikołaia Wilczká Woiewodą Sendomirſkim w roku 1239, co miał mieć z przywileiu klaſztornego, ale ktorego klaſztoru nie powiada, y owſzem iakom dowodził *w pierwſzym tomie fol. 119,* Pakoſław na ten czas na tym krześle ſiedział. Warciſława Sędzią Sendomirſkim chce mieć w roku 1364, z Xiąg Ziemſkich, y daley mowi. Tychże Wilczkow potomſtwo na Sląſku, a iako tam dawno zaſzli, doſtatecznie wiedzieć nie mogę, ſą ludzie możni w tym tam kraiu y Pańſkiego ſtanu. Jan Ignacy Wilczek Wrocławſkiey na Sląſku Katedry Kanclerz w roku 1668 *Joan: Weyer.*

WILCZEK herbu Poray w Ruſkim Woiewodztwie, przedtym ſię piſali z Boczowa, potym z Lubienia. Wilczko de Boczow Podſtoli Sendomirſki w roku 1343, tenże ſam, czy inſzy Kaſztelan Sądecki w roku 1359, na liście Bodzęty Biſkupa Krakowſkiego o dzieſięcinach, *u Długoſſa pod tym rokiem.* Wilczek Naborowſki Podſędek Sendomirſki w roku 1371, ktoremu Senat Polſki do rozſądzenia podał niektory punkt, z teſtamentu Kazimierza Wielkiego Krola, *Biel. fol. 243.* Patrz co ſię mowiło pod herbem Poray. Bernardyn Wilczek Arcybiſkup Lwowſki, za promocyą Jędrzeia Boryſzowſkiego także Poraczyka, na tę katedrę wſtąpił w roku 1503, u ktorego potym czas nie mały, uchodząc przed Tatarſką inkurſyą w Ruſkie kraie, przemięſzkał; powrociwſzy do ſwoiey Dyecezyi, do reſtauracyi ſwoiey katedry ſię udał, Fundacyą ktorą na Wikaryow przy niey, Kanonicy uczynili, potwierdził w roku 1513: kompaktata niektore między Kapitułą y Magiſtratem Lwowskim approbował 1514 a gdy Miaſto Lwowſkie w roku 1527 ogniem przypadkowym pogorzało, y kościoł Katedralny teyże klęſki nie uſzedł, ſklepienie tedy, dach wieżą, albo na nowe ſtawiał, albo reparował, dzwony inſze ulał, z ktorych iednemu naywiękſzemu imię dał ſwoie Bernardyn; Rezydencyą dla Kanonikow dachem pokrył, dla Kaznodziei tegoż kościoła mięſzkanie wymurował, ſadzawki w Baſiowce wyſtawił: fundacyą wieczną uczynił, żeby lampa przed Nayśw: Sakramentem dzień y noc ſię paliła. Statuę ſrebrną Matki Boſkiey y inſze w złocie, w ſrebrze y bogatym apparacie ozdoby, temuż kościołowi przydał, na ubogich y ſzpitale ſzczodry, po zapłatę poſzedł prac ſwoich Paſterſkich przez lat trzydzieści y ſiedm przeciągnionych w roku 1540. *Scrobiſſ. in Vit. Archiep. Leop.* przydaie tenże autor, że ten Arcybiſkup kupił dla ſwoich krewnych dobra Lubień, co ieżeli tak ieſt, to muſiało bydź ieſzcze nim obiął Arcybiſkupią godność: bo iuż Derſzław Podkomorzy Lwowſki piſał ſię z Lubienia w roku 1497, iakom czytał na liście Jana Albryctha Krola danym Miaſtu Lwowſkiemu, y 1505 *u Łaſk. w ſtat. fol. 119,* corka iego była za Rafałem Fredrem. Jan Stolnik Lwowſki, koło roku 1526, iakom czytał *in Mſ. Petricov.* W roku 1576 było *według Paproc:* czterech braci, Marcin Woyſki Lwowſki, umarł bezpotomny, Mikołay bezżenny. Jan z Balicką zoſtawił potomſtwo. Paweł człowiek rycerſki y pobożności wielkiey. N. Jana Lipſkiego Sędziego Ziemſkiego Bełzkiego małżonka. Mikołay połowy Soſnowa y Sokołowa dziedzic, zpłodził dwoch ſynow, Stefana y Felicyana; od Stefana był Mikołay Stolnik Parnawſki, od Felicyana było dwoch ſynow, Staniſław bezdzietny y Felicyan, ktory tylko corkę zoſtawił Maryannę. Jerzy brat Miko łaia drugiey połowy Sokołowa y Soſnowa dziedzic, miał corkę Izabellę, ktorą wydał za Kotnickiego. Marcin Sędzia Ziemſki Halicki poiął Skarbkownę.

Radła

Wilczewski herb.

Radła trzy od pługa, końcami do gory obrocone, dwa podle ſiebie na gorze, iedno pod niemi we ſrzodku, kolor w nich żelazny, pole tarczy czerwone, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuie, *Okol. tom. 3. fol, 252, y Mſ. o Familiach Pruſkich. Według Okolſkiego,* herb ten nadany od Xiążęcia Litewſkiego w expedycyi Inflantſkiey, Kawalerowi męſtwē dobrze zaſłużonemu: Pieczętuią ſię nim Wilczewſcy Von Tallen w Pruſiech: luboć z nich niektorzy iuż w inſzych Woiewodztwach poosiadali. N. Wilczewſki poſeł z Woiewodztwa Malborſkiego na Seym 1633, ztamtąd deputatem ſtanął na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 21,* Jędrzey był deputatem na Trybunał Koronny 1643, *Janſonii elogia.* Hektor Sędzia Ziemſki Malborſki, podpiſał elekcyą Władyſława IV, Kazimierz ſyn iego, żona Elżbieta w roku 1668, w tymże roku. Ludwik Sądowy Malborſki 1700, corka iego poſzła za Pinińſkiego, Staniſław z Malborſkiego deputat na Trybunał Koronny 1695. Maciey Sądowy Malborſki 1672. *Monim: Reſid: Mariæb:* Maryanna Wilczewſka Staniſława Kleſzczyńſkiego małżonka, ſioſtra iey ſtarſza Jana Jaworſkiego: brat zaś ich rodzony w Pruſiech za Lubawą miał ſwoie dobra dziedziczne. Staniſław Wilczewſki Poborca w Ziemi Wieluńſkiey 1613 *Uniwer. Pobor.* Staniſław Podſtaroſci Bielſki z Seymu 1690 Kommiſſarz do uſpokoienia pretenſyi Kurfiſtrza Brandeburſkiego, *Conſtit. fol. 17.* N. *1mo voto* była za Kuropatnickim, *2do* za Janem Tarłem, *3tio* za Załuſkim Staroſtą Rawſkim. Kazimierz y Jan w Woiewodztwie Lubelſkim 1674. Staniſław Chorąży Wiſki poſeł na Seym 1724. Adam Deputat na Trybunał Koronny 1723. Jan Piſarz Ziemſki Malborſki, żona iego Korycka, z tey corka Anna Teofila była zą Janem Staniſławem Zaleſkim Cycembergiem Kaſztelanem Wiſkim, Staroſtą Surazkim. Staniſław Wilczewſki w Zakonie naſzym, Rektor Collegii Pułtuſkiego 1678.

WILCZKOWSKI herbu Jelita w Krakowſkim Woiewodztwie, iedenże Dom z Łukomſkie-

Oooooo

komſkiemu, ale po wſi Wilczkowicach nazwiſko odmienili. Władyſław Wilczkowſki Staroſta Wiſki y Zwiniogrodzki, ktorego męſtwo, y miłość ku Oyczyzny zapiſała z pochwałą *Konſtytucya 1662 fol. 27*, ten we wſzyſtkich za Jana Kazimierza Krola kampaniach, nie tylko że dobrego żołnierza, ale y Wodza na ſobie urząd wypełnił, Regimentarzem na Ukrainie woyſko naſzym prezyduiąc w roku 1661, wiele koſztow podiął pod tę funkcyą; wprawdzieć mu ie nadgradzaiąc Krol Kazimierz, Staroſtwo Owruckie konferował, ale on dobrowolnie ſię z niego wyzuł dla publicznego pokoiu, przetoż na dobrach Ożomla, Bortutyn, Zukow, Zukowek, Kamionobrod, Czuynow *jus Emphiteuticum* na piętnaście lat po śmierci iego ſukceſſorom pozwoliła. Pod Podhaycami y pod Chocimem także ſiła mężnie dokazywał w oczach Jana III. Krzyſztof Cześnik Drohicki y Franciſzek 1697.

*WILCZOGORSKI *herbu Montelupi*. Sebaſtyan Montelupi de Mari Wilczogorſki ſzlachcic Florentſki, Zygmuntowi Auguſtowi, Henrykowi, Stefanowi Batoremu, Zygmuntowi III Krolom Polſkim dobrze zaſłużony, do indygenatu w Polſzcze od tegoż Zygmunta III, przypuſzczony, przeżywſzy lat 84 przenioſł ſię na wieczność w roku 1610, pogrzebiony u Panny Maryi w Krakowſkim rynku. Waleryana tamże nadgrobek zmarłego w roku 1613, muſiał to bydź brat Sebaſtyana, z nim oraz do tegoż indygenatu przyięty, ten OO Bonifratellow ze Włoch do Krakowa zprowadził 1609, Kamienicę im ſwoię na klaſztor y na infirmaryą oddał, y iałmużnami opatrywał. *Cioſnow: w Zyciu S. Jana Bożego.* Waleryan ſyn Waleryana, Biſkup Margaryteńſki, Suffragan Kuiawſki, Archidyakon Łucki, Proboſzcz Paczanowſki 1645. Walentyn 1634 z Kazanowſkii Adama Stolnika Koronnego ſioſtry urodzony. N. była za Balińſkim.

WILCZOPOLSKI *herbu Nieczuia* w Lubelſkim Woiewodztwie. N. Wilczopolſki mąż woienny, pod Starzcem w okazyi z Kozakami ranny w roku 1638 *Okol. Diar.* Staniſław Kanonik Wileńſki oſobliwſzy Dobrodziey Collegium naſzego Wileńſkiego *Koiał. in Mſ.* N. miał za ſobą Katarzynę Płotnicką, z tey były corki dwie, Maryanna za Woyciechem Rychalſkim, Anaſtazya za Kazimierzem Marzkowſkim. N. poiął Joannę Stępkowſką, z tey ſię zoſtały dwie corki, Anna Dedyńſka y Franciſzka. Zofia Piotra Łaſzcza Tuczampſkiego, N. Jana Kraſuſkiego, małżonki. N. Stolnika Czerniechowſkiego Wiktorya Hummlowna. N. Anna Dedyńſka, małżonki. Alexander Chorąży Wiſki, miał ſyna Podczaſzego Owruckiego w Woiewodztwie Wołyńſkim, y corek dwie, z tych Judyta była za Konopackim Podſtolim Trębowolſkim, druga Angela za Adamem Waſilewſkim, Piſarzem Krzemienieckim. N. Wilczopolſki Prandota Pſzczołka Cześnik Parnawſki 1674.

*WILCZOWSKI w Wieluńſkiey Ziemi.

WILCZYNSKI *herbu Poray* w Kuiawſkim Woiewodztwie. Lewin Wilczyńſki zginął przy dobywaniu Zamku Jaſienieckiego pod Krzyżakami, *Cromer lib. 20. Biel. fol. 344.* Bartłomiey Wilczyńſki mąż chwalebny, Jędrzey Biſkup Teodozyeńſki, Suffragan Gnieźnieńſki, Opat Mogileńſki w Wielkiey polſzcze 1620, przedtym zaś był Kanonikiem Krakowſkim, ſioſtra iego rodzona poſzła za Markowſkiego. N. Felicyana Bardzkiego, Barbara Antoniego Koczorowſkiego. N. Sebaſtyana Czapſkiego Kaſztelana Chełmińſkiego, małżonki. Staniſław poiął Jadwigę Bielecką, ktora po iego śmierci ponowiła śluby małżeńſkie z Janem Malinowskim: Kazimierz Pułkownik krolewſki, corka iego Anna za Antonim Bielińſkim.

*WILEYKO w Woiewodztwie Wileńſkim. Staniſław Wileyko Strażnik Wileńſki 1700.

WILGA

WILGA *herbu Bończa* w Rawſkim Woiewodztwie y Ruſkim. Adam Wilga *za czaſow Paprockiego.* Mikołay w zaſługach ſwoich wziąwſzy od Zygmunta Auguſta Krola Staroſtwo Oſtrołęckie, oſiadł w Mazowieckim, piſał ſię z Ciegnowa, miał za ſobą Annę Iłowſką Alexandra Woiewody Płockiego corkę, z niey zpłodził kilka corek, y ſyna Jędrzeia, ten w woyſku Xiążęcia Elektora Brandeburſkiego żołd woienny długim lat przeciągiem prowadził, wziął w nadgrodę znaczną ſzarżą Officyerſką, Anna Danowſka, ſyna mu iednego powiła Kaſpra, ten także w obozie rycerſkiey ſławy ſzukaiąc, Pułkownikiem urosł, a z Eſtery Majerowny, zoſtawił krom inſzych ſynow, Fabiana Franciſzka, ktory torem idąc Przodkow ſwoich w Cudzoziemſkich Marſowych kampaniach lata ſwoie polerował, a za Krola Jana III y Auguſta w rożnych okazyach mężnie ſtawaiąc, zaſłużył ſobie Pułkownikoſtwo, Podkomorzym go potym Derpſkim wynioſła łaſka krolewſka, aż y Generałem Majorem; złączył ſię dożywotnie z Teofilą Jaruzelſką Podſtolanką Podlaſką, herbu Slepowron, z ktorey ma trzech ſynow, Felixa, Woyciecha, Ludwika y kilka corek. Drudzy ſię piſzą z Gorzymierza, z ktorych Balcer przenioſł ſię z Rawſkiego na Wołyń, miał za ſobą Korbutownę Sędziankę Ziemſką Chełmſką, z ktorą zpłodził Krzyſztofa, ten z Chrząſtowſkii Adama męża rycerſkiego, trzymał wielkie dobra od Xiążąt Zaſławſkich, a w Lipowcu dziedzicznie ich, fundował OO Dominikanow koło roku 1645, *Okol. Ruſſ. Flor: fol. 57*, żona iego Domaiewſka, z ktorey był ſyn Balcer pamiętny Kawaler pod czas Tureckiey woyny za panowania Jana III Krola, miał ſwoię Pancerną chorągiew, y kilka lekkich, zaślubiwſzy ſobie Łaſkownę Staroſciankę Dymirſką, z niey zpłodził trzy corki, iedna żyła z Kazimierzem Jełowickim Staroſtą Ulanickim, druga z Pruſzyńſkim Cześnikiem Owruckim, trzecia z Humienieckim Podſtolim Latyczowſkim, y ſynow dwoch, Krzyſztofa Cześnika Bracławſkiego, y Remigiana Podſtolego Zytomirſkiego Porucznika Pancernego, żona iego Kurdwanowſka.

*WILKANIEC w Powiecie Lidzkim. Jan Eliaſz Wilkaniec Podſtaroſci Lidzki, podpiſał elekcyą Jana Kazimierza z Wileńſkiego. Władyſław zaś Jana III.

WILKANOWSKI *herbu Lis* w Ziemi Wyſzogrodzkiey. Mikołay Wilkanowſki w Pruſiech pod Puckiem wielkiego męſtwa dowody dawſzy, między inſzemi od Krola Kazimierza Jagiellonowicza był regalizowany w Toruniu, o czym *Kromer lib. 28*, umarł *ſterilis*, o nim piſze *Mſ. Hiſtor. Poſſelii* że z Nawoiem Roſtkowa Działdowa pod Krzyżakami doſtał. Adam brat iego rodzony pamiętny Rotmiſtrz, o ktorym *Kromer lib. 26*, krwawych iego prac dla Oyczyzny w rożnych okazyach podiętych wyſługa, długo w tym Domu trwała, puścił mu albowiem Krol Kazimierz Miaſto Nidburg z przyległościami, Nowe Miaſto y Staroſtwo Bratyańſkie, ktore potym dobra przez żony po Zbigniewie Wilkanowſkim, przeſzły w Dom Działyńſkich. Kładzie o tych donacyach ucinki przywileiow Kazimierzowſkich, *Paproc, o herb.* Zpłodził ten Adam corkę Zbigniewę, czy iak ią zowie pod herbę Jaſtrzębiec tenże *Paproc.* Katarzynę, ktora wydana za Pomściborza Dzierzgowſkiego Kaſztelana Ciechanowſkiego, y ſynow pięciu. 1. Mikołay Archidyakon Dobrzyńſki, Płocki, Warſzawſki Kanonik, Sekretarz Krola Alexandra, Adminiſtrator Biſkupſtwa Płockiego, pod niebytność Erazma Ciołka, legacyą od Alexandra Krola w Rzymie ſprawuiącego, był człowiek mądry y uczony tamtych czaſow. 2. Adam Zakonu S. Franciſzka *de Obſervantia*, ten na rzecze Radonicy, utonął. 3. Maciey zſzedł bezpotomnie. 4. Zbigniew, wziął dział na Bratyanie y na części dobr Oyczyſtych, temu że Wiećwińſka herbu Prus

Ooooo 2 Kaſzte-

Kaſztelanka Płocka, tylko iednę corkę powiła, Jana Działyńſkiego Woiewody Chełmińſkiego małżonkę, dla tego Bratyan z nią, y inſze dobra, w inſzy ſię Dom doſtał, 5. Krzczon ktoremu ſię doſtał dział w Mazoſzu, ten z Dłużniewſką Zawiſzanką Kaſztelana Płockiego y Staroſty Wyſzogrodzkiego corką, zoſtawił corek dwie, Annę Lachowſką Woyſką Liwſką, y Dorotę Franciſzka Łękowſkiego małżonkę, ſyna zaś iednego Adama, naprzod Kaſztelana Wyſzogrodzkiego 1548, iakom czytał na liście Auguſta I *danym Miaſtu Lwowſk:* potym Kaſztelana Wiſkiego, na koniec Płockiego y Staroſty Ciechanowſkiego 1563, *Conſtit. fol. 66,* ofiarowano mu było y Woiewodztwo Płockie po śmierci Alexandra Iłowſkiego, y Mazowieckie po ześciu Dzierzgowſkiego, ale ich przyiąć niechciał, bywał poſłem na Seymy, y Aſſeſſorem na ſądach Krolewſkich, pod czas Seymu. Kmita Woiewoda Krakowſki y Marſzałek Wielki Koronny, znaiąc godność iego do ſpraw wielkich, odiezdzaiąc w pilnych ſprawach Oyczyzny z Seymu, urząd mu Marſzałkowſki zlecał, y laſkę oddawał, za konſenſem krolewſkim. Bonę Krolową matkę Krola Auguſta, gdy do Włoch odieżdzała, odprowadzał na Sląſk, y tam ią żegnał. Złączył ſię był dożywotnie z Jadwigą Sobocką herbu Doliwa, Tomaſza Sędziego Łęczyckiego corką, ta mu powiła corek ſześć, Elżbietę Ciemniewſką, Agnieſzkę Okkuniową, Piekarſką, Annę Koſobudzką, Katarzynę Dybowſką, Jadwigę Ciecierſką, Dorotę Szymakowſką. Synow zaś dwoch. Pierwſzy Woyciech, naprzod Podkomorzy Płocki, z Seymu 1567 Kommiſſarz do dyſtrybuty pieniężney na woyſko *Conſtit. fol. 147,* w roku 1590 iuż Kaſztelan Płocki, deputat z Seymu do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 575,* na koniec Woiewoda Rawſki w rożnych poſelſkich funkcyach Krolom y Rycerſtwu miły, tak dalece, że pod interregnum Wyſzogrodzka ſzlachta, że na ten czas Kaſztelana nie mieli ſwego, iego ſobie za Kaſztelana obrali, wprawdziec go Krol Stefan chciał potym na niey utrzymać, ale ſię on z niey wyłamał, z Jadwigi Macieiowſki herbu Ciołek Woiewodzanki Lubelſkiey, raczey miał mowić *Paprocki* Kaſztelanki, bo Macieiowſkiego Woiewody Lubelſkiego żadnego po te czaſy nie było, zoſtawił ſynow trzech, Piotra w Zakonie Societatis JESU, ten Rawſkie Collegium na początkach ſwoich przez lat ſześć z ukontentowaniem tak domowych iako y obcych rządził, z Filippem potym Wołuckim Kaſztelanem Rawſkim wybrał ſię na obozową pod Chocim miſſyą, gdzie pracami zwątlony, y niewczaſami woiennemi, poſzedł na pokoy wieczny w roku 1621. Mikołaia Cześnika Wyſzogrodzkiego, y Staniſława, zdami ſię on Kaſztelanem był Wyſzogrodzkim 1632, *Conſtit. fol. 22,* miał za ſobą Koniecpolſką, pozoſtałą wdowę po Widawſkim, z ktorą zpłodził ſynow czterech, Kazimierza, od ktorego zoſtało potomſtwo, Mikołaia, ten z Gomolińſką miał corki dwie, iedna z nich Wałewſka, ale *ſterilis,* druga Sarnowſka Chorążyna Łęczycka, Zbigniewa y Woyciecha *ſteriles.* Mikołay drugi ſyn Adama Kaſztelana Płockiego poſeł na Seym 1589, podpiſał tranſakcyą Będzińſką. Mąż był ſiły wielkiey, z Katarzyną Mdzewſką Chorążanką Płocką zoſtawił ſyna Woyciecha, y corek trzy. Adam Podkomorzy Wyſzogrodzki y Piotr 1632. N. Podczaſzy Rawſki miał za ſobą Zofią Zapolſką Podkomorzankę Sieradzką, żyła ieſzcze 1699. N. Konſtancyą Niſzczycką. Alexander w Woiewodztwie Łęczyckim 1674. N. była za Tarnowſkim Roliczem. Niektorzy ſię z nich do Litwy do Brześciańſkiego Woiewodztwa wynieśli. Adam miał za ſobą Zofią Minocką, wdowę do Lubomirſkim y Sładkowſkim. N. była za Janem Sczawińſkim Kaſztelanicem Łęczyckim.

WILKI herb ſeu Liſzki

WILKOCKI herbu Nieczuia w Krakowſkim Woiewodztwie. Staniſław, Krzyſztof y Jan Wilkoccy męże rycerſcy, z ktorych oſtatni miał za ſobą Jadwigę Czerną. Adam z Anną Kuczkowſką żył *ſterilis,* ſioſtry iego były, Anna za Krzyſztofem Stradomſkim w Nakle, druga Zofia za Staniſławem Miſiowſkim z Wielkiey Silnicy, porodziła ich Glińſka, *to Baran.* ktory też przydaie, że iuż zſzedł ten Dom. Wilkocka była za Danielem Mrozowickim. Marcin poiął Romiſzowſką.

**WILKONSKI herbu Odrowąz.* Tereſſa z Wilkonic była za Marcinem Kochańſkim. Michał Wilkońſki Stolnik Podolſki, Porucznik Słuſzki Marſzałka Litewſkiego przez 30 lat w obozie na ſławę rycerſką zapracował, oſobliwie iednak pod Wiedniem 1683, Alexander Wilkońſki. Jakub miał za ſobą Zofią Ptaſzkowſką wdowę po Krzyſztofie Trembeckim. Woyciech 1638, *Acta Sandec.* Alexander Miecznik Oświecimſki Deputat na Trybunał Koronny 1738. Franciſzek Kaſztelan Krzywinſki tęmi czaſy.

WILKOSTOWSKI herbu Pomian w Woiewodztwie Brzeſkim Kuiawſkim. Kaſper Wilkoſtowſki Poborca w Inowrocławſkim 1603, *Conſtit. fol. 821.* N. Stolnik Brzeſki Kuiawſki, poſeł na Seym 1611, *Conſt. fol. 36.* Swentoſław z Seymu 1629 ſtanął deputatē na Trybunał Radōſki, *Conſt. fol. 7.* Stefan Kanonik Kuiawſkii, Proboſzcz Oświecimſki, Pleban Oſiecki, Sekretarz krolewſki, fundacyi przyczynił do ołtarza S. Mikołaia, co poznać z nadgrobku iego w kościele Kuiawſkim, ktory ſobie ieſzcze za żywota w roku 1636 poſtawił *Starowol. in Monum. Daniel. in Præpoſ. Vladisl.* Jan Jarand z Grabie Wilkoſtowſki z Barbary Słupſkii zpłodził ſyna Swentoſława Chorążego Inowrocławſkiego *ſterilem,* y trży corki, Katarzynę Swentoſława z Zbozy Radoiewskiego małżonkę. N. Jana Tomickiego, Ludwillę Bieganowskiego. N. Podwoiewodzy Brzeski Kuiawski 1700. Staniſław wſtąpiwſzy do Zakonu Societatis, w nim ſię ſzczegulniey w pokory aktach ćwiczył, umarł w Poſonium w Prowincyi Auſtryackiey w roku 1655, w ktorey też świątobliwe całe życie przepędził. Adam 1632:

**WILKOSZEWSKI herbu Jelita* z Wilkoſzewy w Woiewodztwie Sieradzkim. N. Wilkoſzewska była za Janem Kozierowskim. Staniſław *Acta Sandec 1641.* N. była za Anzelmem Pikarskim Podſędkiem Rawskim.

**WILKOTARSKI* w Poznańskim Woiewodztwie. Jakub z Wilczego targu Wilkotarski, Piſarz Grodzki Wſchowski, z Seymu 1678 Kommiſſarz do granic od Margrabſtwa, *Conſtit. fol. 13,* w roku 1683 Surrogat Wſchowski, poſeł na Seym, ztamtąd deputatem ſtanął do kwarty, *Conſtit. fol. 10.* a 1685 Kommiſſarz do hiberny, *Conſtit. fol. 6,* Samuel temi czaſy, miał za ſobą Alexandrę Czyżowską, y z niey potomſtwo: Seweryna, Antoniego, Pawła, y corkę Maryannę.

WILKOLEWICZ herbu Kot morſki. Woyſznar Wilkolewicz, ieden z Panow Litewskich ten herb na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich przyiął w Hrodlu przy Unii Litwy z koroną. Wilkołowicz Dazbog z Mińskim Woiewodztwem podpiſał elekcyą Władyſława IV.

WILKOWICKI Topor patrz Trepka, z ktorych niektorzy od dobr Wilkowicka tak ſię przezwali.

WILKOWSKI herbu Gryff w Poznańſkim Woiewodztwie. *Nakiel. w ſwoiey Miechow:* powiada, że te trzy domy: Studzieńſkich, Uieyſkich, y Wilkowſkich, idą od Jana herbu Gryff Kaſztelana Krakowſkiego. N. Wilkowſki Rotmiſtrz y Dworzanin Krola Zygmunta Auguſta, miał za ſobą Dzierżanowſką. N. była

ła za Staniſławem Papieſkim. Balcer Kanclerz Gnieźnienſki, Archidyakon Poznańſki y Suffragan 1728, Proboſzcz Piotrkowſki.

*WILKOWSKI *herbu Grzymała*, zdami ſię iedney dzielnicy z Kazanowſkiemi. Adam Wilkowſki Podkomorzy Sochaczowſki, tego herbu, z Anną Stamirowſką herbu Połkozic, żył bezpotomnie temi czaſy, poſłował na Seym 1724, umarł 1738, żona iego druga Molſka herbu Nałęcz.

WILKOWSKI *herbu Jelita* w Sieradzkim Woiewodztwie, tak go piſzą naſi autorowie, niewiemże, czy nie raczeyby mieli mowić Wilkoſzewſky, iako maſz wyżey.

WILKOWSKI *zerbu Kotwicz* w Wielkieypolſzcze. *Paproc. o herb. fol. 707* piſze, że Bartłomieia Remara potomkowie, kupiwſzy dobra Wilkowice, od nich ſię nazwali Wilkowſkiemi. Staniſław z Wielkiego Pogożewa Wilkowſki, na przywileiu Kollegiaty Łowickiey *1523*.

WILKOWSKI *herbu Nałęcz* w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Wilkowſki miał za ſobą Zofią Tomicką herbu Drya.

WILKOWSKI *herbu Pobog* w Ruſkim Woiewodztwie. Z tych Jan Wilkowſki Rotmiſtrz krolewſki w Barze złożony, dnia oſtatecznego czeka, *Paprocki w ſwoiey Panoſzy* Wilkowſkich herbu Lubicz kładzie, ale to zdami ſię iedniż y z podobieńſtwa tych dwoch herbow, Magdalena była za Jerzym Kruſzyńſkim Rotmiſtrzem.

*WILKOWSKI *herbu Poray*, z Polſki niektorzy ſię z nich wynieśli do Xięſtwa Litewſkiego, y w Brześciańſkim Woiewodztwie koło Wyſokiego oſiedli. Z tych był N. Wilkowſki mąż woienny, ktorego w roku 1655 Moſkwa na Homlu w niewolą wzieła, tamże z rany wynieſioney umarł, *Koiał. in Mſ.*

*WILKOWSKI *herbu Rawicz* w Woiewodztwie Rawſkim. Jan Wilkowſki Podczaſzy Goſtyńſki, miał za ſobą Annę Szamowſką, corkę Staniſława, z tey zoſtawił dwie corki, Maryannę y Rozalią. Alexander Regent Kancellaryi Grodzkiey Rawſkiey, y Zbożny, podpiſał elekcyą Jana III w Rawſkim. Piſzą ſię z Wilkowic.

*WILKOWSKI *herbu Slepowron* w Podlaſkim Woiewodztwie. Tomaſz Wilkowſki Chorąży Mielnicki, y z ſynem ſwoim Kazimierzem podpiſał elekcyą Jana III Krola, w Ziemi Mielnickiey, ale y w Brześciańſkim Woiewodztwie tenże. Wawrzyniec zaś w Ziemi Wyſzogrodzkiey.

*WILKOZIĘC w Trockim Woiewodztwie. Piotr Wilkozięć z Seymu 1581. Poborca w Trockim, *Conſtit. fol. 394*.

WILSKI *herbu Pułkozic* w Rawſkim Woiewodztwie, Są te Wilce z ktorych ſię oni piſzą, cztery mile od Rawy. Jan Wilſki Podkomorzy Czerſki Poſeł na Seym 1607, zkąd naznaczony do luſtracyi dobr krolewſkich w Wielkieypolſzcze, *Conſtit. fol. 841*. Waleryan Poborca w Czerſkim 1620. Mikołay z Wilſká Dworzanin krolewſki 1648. Krzyſztof Officyał Podlaſki, Kanonik Łucki, Proboſzcz w Biały dziedzictwie Xiążąt Radziwiłow, fundował tamże Akademią y z Krakowa zprowadził do niey Profeſſorow: Grammatyki, Poetyki, Retoryki, Dyalektyki, y Filozofii w roku 1633. N. miał za ſobą Czaryſką. Alexander w Xięſtwie Litewſkim 1648. Jan z młodſzych lat ſwoich woienną traktował w Inflanciech, Moſkwie y Wołoſzech za buławy Zamoyſkiego; potym chcąc P. Bogu doſkonaley ſłużyc, wpraſzał ſię do Zakonu naſzego, ale że mu podeſzłe iuż lata wſtępu do niego broniły, proſił ſię żeby przynaymniey między naſzymi żyć mu pozwolono, co y otrzymał: fortunę tedy ſwoię w roku 1613 Nowicyatowi naſzemu Krakowſkiemu, to ieſt wieś Kempiołki, y dwie częśći we wſi Strzegowie nazwaney

zapiſawſzy, wſzyſtek ſię wylał na ſłużbę Boſką, w piątki tedy nic nie iedząc ani piiąc, ciało ſwoie codziennemi dyſcyplinami trapiąc, w uſtawiczney z Bogiem konwerſacyi zoſtaiąc wſzyſtkich y naymnieyſzych Nowicyuſzow ſzanuiąc, dwa razy w tydzień do ſtołu Pańſkiego przyſtępuiąc, niebo ſobie ſkarbił, dokąd ſię wybrał w roku 1629, wieku ſwego oſmdzieſiątego piątego, między naſzemi lat ſześnaście z wielkim zbudowaniem przeżywſzy, *Hiſtor. Dom. Probat. Cracov.* ſynowiec iego Jędrzey. Krzyſztof Kanonik Chełmſki, Deputat na Trybunał Koronny 1694. Są y Wildzki na Wildze w Ziemi Liwſkiey, z ktorych Staniſław 1674.

*WILXYCKI w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Wilxycka Adama Leſzczyńſkiego małżonka. Maciey umarł w Zakonie naſzym. N. Wilxycki Proboſzcz Piotrkowſki Kanonik Gnieźnieńſki, a potym Prezydent Trybunału, y Suffragan Gnieźnień.

WILŻYNSKI *herbu Proſna* w Ruſkim Woiewodztwie. Tomaſz Wilżyńſki Rotmiſtrz za Zygmunta I Krola, tenże w cudzoziemſkim woyſku żołd prowadził, Krol ten nie kazał żadney iego ſprawy ſądzić, pokiby do Oyczyzny nie powrocił, o czym czytałem liſt tego Krola *in Mſ. Petricov.* Elżbieta Jędrzeia Fredra Woyſkiego Przemyſkiego małżonka. Jan Sekretarz krolewſki, dobra iego w Krakowſkim były, Gorna Garlica, mila od Krakowa *Baran:* Kaſper z Seymu 1633 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit. fol. 31.* Niektorzy z nich w Smolenſzczyźnie oſiedli, z ktorych Waleryan Sędzia Ziemſki Smoleńſki, poległ pod Smoleńſkiem, *Koiał. in Mſ.* Anna Wielżyńſka była za Janem Władyſławem Smogorzewſkim Podſędkiem Wołkowiſkim.

WINARSKI *herbu Trąby trzy* w Ruſkim Woiewodztwie, piſali ſię z Gorzeiowa. Kwitneli z nich niektorzy w Morawie, piſzą ſię z Krzyſzowa, y trzech trąb w herbie zażywaiąc, ktorych przodek *według Paproc. in Strom.* z Polſki wynioſł ſię był do Moſkiewſkiey Ziemi. Bogumiła Winarſka ſtarſzą rządziła klaſztor Panien Bernardynek w Krakowie u S. Agnieſzki 1611 Krzyſztof na Gorzeiowie Winiarſki Cześnik Bielſki, Komornik Pilźnieńſki, miał za ſobą Liſowſką. N. Elżbietę Koſowſką.

*WINIASZ. Kazimierz Winiaſz miał za ſobą Helenę Płotnicką.

*WINKLER. Błażey Winkler w roku 1641 za Krola Władyſława IV wyiachał z Auſtryi do Polſki z Oſtrorogiem Woiewodzicem Poznańſkim, ten ożeniwſzy ſię z Wierzeyſką w Wielkieypolſzcze, zpłodził z niey czterech ſynow, ktorzy funkcye Skarbu Koronnego na ſobie piaſtowali, otrzymali potym indygenat na Seymie Grodzieńſkim w roku 1726. Dominik Winkler przez wiele lat Piſarz naywyżſzy ſkarbu koronnego, ſynowica iego była za Zaleſkim Podczaſzym Podlaſkim, Pułkownikiem woſk Koronnych. Marcin miał załobną Oracyą na pogrzebie Ludwiki Krolowy 1667, *Załuſk. tom. 1, fol. 5.*

WINKO *herbu Stołobot*, patrz Stołobot w Woiewodztwie Wołyńſkim.

WINSKI *herbu Lubicz* w Grodzieńſkim powiecie, ale z tą rożnicą, że gwiazdy miaſto krzyża we ſrzodku podkowy zażywaią, *Koiał. in Mſ.* Jozef Wińſki w powiecie Grodzieńſkim, Konſtantyn w Woiewodztwie Podlaſkim, podpiſali elekcyą Jana III Krola.

*WINNICKI *herbu Sas* w Ruſkim Woiewodztwie. Jan z Winnicy Chorąży Lwowſki w roku 1436, podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſkiego fol. 140.* N. była za Antonim Borzęckim Sędzią Ziemſkim Przemyſkim, N. za Błażowſkim Podczaſzym Podolſkim. Stefan z Seymu 1670 Kommiſſarz do granic od Węgier,

Conſtit. fol. 27, Gabryel Podſtoli Zydaczewſki, z Seymu 1690 do teyże funkcyi naznaczony, *Conſtit. fol. 18,* Innocenty Władyka Przemyſłki, Jan Władyka Przemyſłki, Jerzy Metropolita Ruſki y Władyka Przemyſłki.

**WIOSNA.* Teodor Wioſna Łowczy Krola Jagełła, Kommendę od niego maiąc, nad Witebſkim traktem, koło roku 1392 od Swidrygełła Xiążęcia zabity, albo iak *Stryikowſki fol. 503 mowi, z* murow Zamku Witebſkiego zepchnięty.

**WIOTESKI herbu Rola,* widziałem ich z tym herbem, w Kuiawſkim Woiewodztwie.

**WIROWSKI* w Nowogrodzkim Woiewodztwie, Maciey Wirowſki podpiſał elekcyą Jana III Krola.

**WIRSZYŁO.* Jan Wirſzyło w Xięſtwie Zmudzkim w roku 1621.

**WISIGIERD herbu Lubicz* w Kowieńſkim powiecie, *Koiał. in Mſ.* Daniel Wizgierd w Xięſtwie Zmudzkim.

**WISIMIRSKI herbu Rawicz,* w kościele Przemyſłkim na nadgrobku widziałem ten herb. Marcin Wiſimirſki w Xięſtwie Zmudzkim w roku 1621.

**WISŁOUCH herbu Odyniec* w Xięſtwie Litewſkim. Jakub Wiſłouch Podſędec Orſzańſki 1648. Ludwik Piſarz Ziemſki Orſzańſki. Staniſław w powiecie Drohickim. Jan miał za ſobą Pocieiownę. N. Skarbnik Witebſki. Jan w Ziemi Warſzawſkiey 1674. Franciſzek mąż rycerſki.

WISŁOCKI herbu Sas, w Ziemi Przemyſłkiey, N. Wiſłocki miał za ſobą Katarzynę Kobiełſką herbu Jelita, N. Annę Bukowſką, N. była za Janem Uſtrzyckim, Eliaſz Stolnik Zytomirſki, miał za ſobą Drohoiewſką Stolnikownę Bielſką.

Wiſniowieckich X. herb.

XIężyc powinien bydz obiema rogami na doł obrocony, barkiem zaś do gory, w poſrzodku iego gwiazda o ſześciu promieniach, na barku iego ſtoi krzyż ale troiſty, to ieſt ieden na proſtey linii, dwa poprzek, ieden z iednego boku, drugi z drugiego. w polu czerwonym, na hełmie Xiążęca mitra, tak go opiſuią: *Paproc. w Gniazdzie fol. 1147: o herb. fol, 649, Okol. tom. 1. fol. 524 Koiał: in Mſ.* Tym ſię herbem pieczętuią Xiążęta Wiſniowieckie, Zbarazkie, Poryckie y Woro-

Woronieckie; przecięż nie iednakowo wſzyſcy tego herbu zażywali: bo *Bielſki* powiada *fol. 521,* że tarcza herbu ich, na cztery części powinna bydź przedzielona, w pierwſzey części od prawego boku tarczy, Pogonia Litewſka zwyczayna: w drugiey na lewym boku Xiężyc bez gwiazdy, iaki ſię wyżey opiſał, krzyż na nim ſtoi tylko poiedynkowy: niżey pod Pogonią w trzeciey linii takiż Xiężyc, pod Xiężycem zaś w czwartey linii Pogonia Litewſka, iakoż *y Koiałowicz in Mſ.* świadczy, że widział herb Zbarazkich, w ktorym tylko poł cyrkułu było, a nie Xiężyc, a na nim krzyż zwyczayny. Ze Pogoni Litewſkiey w herbie przedtym zażywali, ieſt u mnie pewna: bo ze krwi Xiążąt Litewſkich ſwoy dukt prowadzą, iako niżey obaczyſz; kiedy iednak, y z iakiey okazyi, Xiężyc ſobie z gwiazdą y z krzyżem przywłaſzczyli za właſny Domow tych Xiążęcych zaſzczyt, żaden nie piſze; wprawdzieć *Okolſki* namienia, że Korybut rodzony brat Władyſława Jagełła Krola Polſkiego, pierwſzy Pogonią z herbu ſwego rugował, a na to mieyſce Orła Polſkiego wyniosł, ale tego żadnym autorem ſławnieyſzym nie popiera, choć byśmy iednak y tego pozwolili Okolſkiemu, ieſzcze iednak nie mamy żadney wiadomości, zkąd y od kogo Xiężyc y gwiazda w herbie tym zaiaśniały, ktore *według Okolſkiego* na pierſiach Orła zkładali. Ale y to pewności nie ma, co tenże autor przytacza. Na pamiątkę, prawi, tego, że odrzuciwſzy ſchizmatyckie błędy, z kościołem ſię Rzymſkim poiednali, krzyż Ruſki z Xiężyca y gwiazdę wyrzucili: bo za coſz gwiazdę a nie ſam krzyż, za co krzyż, ktory do ſchizmy nic nie należy, za co tylko Zbarazkie Xiążęta, a nie Wiſniowieckie? Ja bym rozumiał, że ta odmiana Pogoni Litewſkiey w Xiężyc wzwyż opiſany, dopiero zaſzła koło roku 1500, w ten czas kiedy y Konſtantyn Xiążę Oſtrogſkie Woiewoda Trocki, Hetman Wielki Litewſki, powrociwſzy z niewoli przewlokłey Moſkiewſkiey, herb ſwoy Jezdzca zamienił w inſzy, y drudzy Xiążęta na Wołyniu, iego torem idąc, toż uczynili, iakoż coś ma podobieńſtwa ten herb, lubo tylko gorą, z herbem Xiążąt Oſtrogſkich.

Wſzyſcy ſię na to zgadzaią, że Korybut na krzcie Dymitr, ſyn Olgerda W. Xiążęcia Litewſkiego, z Maryi Xiężny Twerſkiey urodzony, wnuk Gedymina, prawnuk Witeneſa, brat rodzony y z iedneyże Matki Jagełła Krola Polſkiego, Oycem był tych przezacnych Familii Xiążęcych. Wprawdzieć ich *Gvagnin. Chron. Ruſſ. Paprocki w Ogrodzie ſwoim fol, 208,* do Korybuta ſyna Kieyſtutowego, a brata rodzonego Witolda Xiążęcia Litewſkiego przykłada, y przydaie, że tego Korybuta zoſtało ſię czterech ſynow, Patrykiy, Fiedor, Zygmunt, y Waſil. Z tych według niego, Patrykiy zſzedł bezpotomnie, Zygmunt był Xiążęciem Wielkim Litewſkim, zabity od Czartoryiſkiego, Fiedor był Xiążęciem Nieświeſkim, ten Winnicę zakładał y Zbaraż, miał ſyna Daſzka, ten zaś Waſila, ale zapomniał ten autor co napiſał *w Xiązce ſwoiey o herbach fol. 591,* że ſynow Kieyſtuta było ſześciu, Witold Wielkie Xiążę Litewſkie, Patrykiy bezpotomny, Zygmunt Xiążę Litewſki zabity od Ckartoryiſkiego, Totwil, Wołzyń, y Woidat, o Korybucie y wzmianki nie uczynił, nawet ktorych *w Ogrodzie* chciał mieć wnukami Kieyſtuta, a ſynami Korybuta, tu ich ſynami Kieyſtuta y lepiey zowie, to ieſt Patrykiia y Zygmunta W. Xiążę Litewſkie. Niżey zaś *fol. 649* wyraźnie mowi, że Korybut był ſynem Olgerda, na co ſię zgadzaią: *Stryikow. lib. 12. cap. 13. Koiał. par. 1. lib. 8, Długoſſ lib. 10. fol. 61. Okol. y inni.* Niemniey ſię *Potocki in Centur. Viror. fol. 104* pomylił, gdy Xiążąt Wiſniowieckich początki do Koryatowiczow naciąga, ale ci od Koryata Xiążęcia ſy-

na Gedyminowego ſwoię oſnowę prowadzą, iako ſię na ſwym mieyſcu
mowiło, ci zaś od Korybuta Xiążęcia Siewierſkiego, ktorego piąciu ſynow
rachuie *Koiat. in Mſ.* Iwana, Skindera, Jędrzeia, wſzyſcy ci trzey mężnie ſię zcie-
raiąc z Tamerlaneſowym woyſkiem y Edygą iego Hetmanem, między in-
ſzemi znacznemi tak Polſkiemi, iako y Litewſkiemi Panami, trupem na pla-
cu legli w roku 1399. Przecięż drudzy powiadaią, że naymłodſzy z tych
ſynow iego Jędrzey, wyſzedł z tey batalii zdrowo, a że Kniazia Moſkie-
wſkiego w potyczce pod Woſklą ſalwował, konia mu poddawſzy, dla te-
go ten Pan nadgradzaiąc mu uczynność ku ſobie, ożenił go z dziedziczką
Trubcza, y od tego to Jędrzeia w Moſkwie kwitneli ſukceſſorowie, Gal-
liczynowie, Trubeccy, Howańſcy, y Kurakinowie.

Zygmunt Korybut Krolem Czeſkim obrany, czwarty to ſyn Dymi-
tra Korybuta, ſynowiec Krola Jagełła, iako wyraźnie mowi *Długoſʒ w roku 1422*,
ten wſparty woyſkiem od Witolda W. Xiążęcia Litewſkiego y pieniędzmi,
za konſenſem Krola Jagełła wyprawił ſię do Czech, na pierwſzą zaraz po-
głoſkę zbliżania ſię Zygmuntowego, tak ſerce Ceſarſkiemu woyſku upadło,
że miaſta Oſtroga w Morawie dobywaiąc, nie tylko odbiegli, ale y wſzyſt-
kie do ſzturmu machiny woienne popaliwſzy, do Węgier ſię cofneli. Zy-
gmunt tedy Korybuth wſzedſzy do Morawi, Wińczowa y mieyſcem y lu-
dzmi dobrze opatrzonego, y dla tego od Zygmunta ſtroniącego, ſzturmem
dobył, y na zdobycz ſwoiey kawaleryi puścił: czym przelęknione inſze for-
teczki, Zygmuntowi ſię poddawały. Gdy ſię potym do Pragi zbliżył, od
wſzyſtkich Czechow za Pana z niewypowiedzianą radością przyięty, klu-
cze mu od oboyga Miaſta Praſkiego oddane y rządy: iakoż pięknie ſię tam
wſzyſtkim ſtawił. Zygmunt, miaſto Praſkie w lepſzy porządek wprawu-
iąc, dobrym łaſkawym, złym y obwinionym, przyſurowſzym ſię ſtawił.
A że żamek Kartſchen nazwany, w warunek od Ceſarſkiego woyſka, zoſta-
wiony ſobie dufaiąc, Zygmuntowi ſię nie poddawał, umyślił go mocą do-
bywać, ile że ſię w nim wſzyſtkie prawa y przywileie Państwa Czeſkiego
zawierały. Sześć tedy mieſięcy oblężenie iego trzymało, uporczywie ſta-
waiąc obleżęńcy przy nim, lubo y niedoſtatek wielki y choroby dużo ſię
im naprzykrzały, atoli Fryderyk Margrabia Brandeburſki, wpadſzy do
Czech z woyſkiem, ludzi Zygmuntowych od tey fortecy odpędził, gdy
iednak y Marcin Papież o to u Krola Jagełła nalegał, y Zygmunt Ceſarz
pakta z tymże Krolem nowe w Keſmarku utwierdził, Zygmunt Korybut
z Czech od Jagełła do Polſki nazad zciągniony: ſpodziewał ſię wprawdzie,
że mu w nadgrodę uſtąpienia ſwego od korony Czeſkiey, Krol Dobrzyń-
ſką ziemię miał konferować, ale ſię temu ſtany Polſkie mocno oparły. Wi-
dząc ſię Czeſkie kroleſtwo bez głowy, bez ſiły, znowu go prywatnemi li-
ſtami do ſiebie zapraſzało, przybył w niemałym poczcie ſwoich ludzi, y
Miſnenczykow na głowę poraził, Gliwice w Sląſku y inſze fortece opano-
wał, wſzakże wkrotce potym Krola Jagełła ubłagawſzy ſobie, że przeciwko
iego woli Czechom dopomagał, do Litwy powrocił. Tam pod domową
woynę między Swidrygełłem y Zygmuntem Kieyſtudowiczem o Xięſtwo
Litewſkie z ſobą ſię paſſuiącemi, Swidrygełła partyą, gdy y radą y rę-
ką popiera, ile iuz w opałach woiennych wielkiey kawaler experyencyi, w
okazyi pod Wilnem w niewolą wzięty, y utopiony w rzece w roku 1435.
Zwano go inaczey Zydimin *Długoſʒ lib. 11. & 12. Koiałow.* Corka iego He-
lena, była za Januſzem Xiążęciem Raciborſkim. *Długoſʒ lib. 11. fol. 409.*

Teodor Korybuth Xiążę Siewierſkie piąty ſyn Dymitra. *Paprocki* go
zowie

zowie Xiążęciem Nieſwiezkim, y że Winnicę y Zbaraż zakładał, poświadcza
Paprockiemu *Koiałow. in Mſ.* ale też y to powiada, że gdy waśń iakaś za-
ſzła między nim y Krolem Jagełłem, przyſzło mu do bitwy gdzie Fiedor
zbity, a nawet z Braclawia y Krzemieńca wyzuty w roku 1430, ktore to
miaſta z takiey okażyi Oycu ſię ieſzcze iego według *Stryikowſkiego lib. 14.
cap. 2.* iako *Okolſki* cytuie, doſtały. Witold Wielkie Xiążę Litewſkie, chcąc Pań-
ſtwo ſwoie rozprzeſtrzenić, połał do Włodzimierza Xiążęcia Kiiowſkiego,
Teodora Koryatowicza y Dymitra Korybuta, ktoremu ſię działem był do-
ſtał Nowogrod w Siewierſzczyźnie, żeby mu byli pewną daninę z tych
dobr płacili, czego gdy uczynić niechcieli, woyną ich umyślił do tego
przyciſnąć: naprzod tedy ſiły ſwoie wywarł na Dymitra Korybuta, ktorego
pod Niedokudowem poraziwſzy, a potym gdy ſię tem w Nowogrodzkim
zamku zamknął, ſzturmem go dobywſzy, y z żoną y z dziećmi w niewo-
lą zabrał w roku 1393, y nieprędzey z niey wypuścił, aż za medyacyą Ro-
dzicow żony Dymitrowey, to ieſt Alexandra Xiążęcia Rzeżańſkiego, y Ko-
lchy, Korybut wyzuł ſię z Państwa Nowogrodzkiego, a Witold w zamiaſt
tego puścił mu Bracław, Winnicę, Sokolec, y Krzemieniec, iakoż y *Cro-
mer lib. 15* ſam o ſobie powiada, że widział między inſzemi przywileiami
Koronnemi, rękoymią Alexandra Xiążęcia Rzeżańſkiego, za Korybuta Kro-
lowi Jagellonowi daną. Co ieżeli tak ieſt, myli ſię *Paprocki*, gdy fundato-
rem Winnicy chce mieć ſyna Dymitrowego Fiedora, kiedy dobrze przed-
tym iuż Winnica założona ſtała, y owſzem *Okolſki* powiada, że Dymitr
Korybut, tak Wiſniowiecki iako y Zbarazki zamki, pierwſzy zakładał. Przy-
daie *Koiałowicz* że ten Fiedor pod woynę Michała ſyna Zygmunta Kiey-
ſtutowicza z Swidrygełłem, poimany był od Swidrygełła na polach Wil-
komirſkich. Syn Fiedora z Xiężniczki Twerſkiey Daſzko albo Daniel, po
ktorym trżech ſię ſynow zoſtało, pierwſzy Semen; temu *według Genealogii
tego Domu*, te ſię były dobra doſtały działem, Kolodno, Mſzana, y Wo-
łoczyſca nowe, ten z Chwenną Xiężniczką Kowieńſką, nie zoſtawił tylko
corkę iedynaczkę Ilinę, ktora z Xiążęciem Oſtrogſkim dożywotnie zmo-
wiona. Drugi Sołtan, temu ſię doſtał był Wiſniowiec y z przyległościa-
mi, od ktorego piſał ſię Xiążęciem na Wiſniowcu, ale bezdzietny zſzedł z
tego świata. Trzeci Waſil, albo Bazyli, ten wziął w dziale Zbaraż, Mo-
rożewce, Moyſyowce, Wołoczyſca ſtare, ten miał czterech ſynow, Seme-
na młodſzego, ktory z Katarzyną Cebrowſką dziedziczką na Zahorcach y
Panaſowce żył *ſterilis*, drugiego Fiedora, od tego poſzły Xiążęta Poryckie
y Woronieckie. Trzeciego Semena ſtarſzego, ten wziąwſzy Zbaraż, Oy-
cem ſię ſtał Xiążąt Zbarazkich, iako ſię mowić będzie na ſwym mieyſcu.

Michał Xiążę Wiſniowieckie, czwarty ſyn Bazylego, Pan woienny,
ten z Konſtantynem Xiążęciem Oſtrogſkim, Hetmanem Litewſkim w roku
1512, y z ſynami ſwoiemi czterema, dwadzieścia tyſięcy y pięć Tatarow zbił
na głowę pod Wiſniowcem. *Koiat, in Mſ. Kochow. in paneg. Biel. fol. 521* luboć
pierwſzy z tych autorow, rozumiał go bydź iednymże z drugim Micha-
łem Kaſztełanem Kiiowſkim, o ktorym niżey. Przydaie *Paſtorius in Diadem:
Gloriæ*, że ſwoim duktem nie raz tychże nieprzyiacioł raził, plon odbierał,
wielkie kupy zabranych w niewolą ludzi oſwabadzał, ba y do ſamey Tau-
ryki z ludźmi ſię ſwemi zaciekſzy, mścił ſię krzywdy Ruſkim kraiom po-
czynioney; toſz ſamo o nim świadczy, *Starowol. in Bellat. Sarm: fol. 187*, y więcey
przytacza o nim, ale to iemu przypiſuie, co wnukom iego właſne było. Sy-
now iego z Połubińſkiey czterech było, ktorych czytałem *w Metryce Wo-*

tyńſkiey 1528, to ieſt Kniazia Fiedora Wiſniowieckiego Staroſtę Propoyſkiego: drugiego także Fiedora młodſzego, ale tych obudwu śmierć bezpotomnych zabrała. Alexandra, y Jwana Staroſtę Szyſkiego. Z tych Alexandrowi żona Skorucianka, *według Genealogii Domu tego*, powiła trzech ſynow, Alexandra, Michała y Dymitra: 1. Alexander tedy ſyn także Alexandra, miał za ſobą Kapuściankę Alexandrę Kaſztelankę Bracławſką y Starościankę Owrucką, z tey ſię zoſtała corka Ewa, Piotrowi Xiążęciu Zbarazkiemu, (ta od ſchizmy do katolickiego kościoła przenioſła ſię za ſprawą X. Kaſpra Nahaiuſza Soc: JESU 1595 *Annuæ Societ:*) zaślubiona, y ſyn Adam, ktory z Alexandrą Chodkiewiczowną Kaſztelanką Wileńſką, Starościanką Zmudzką y Marſzałkowną Litewſką, nie miał tylko iednę corkę Kryſtynę, ta pierwſzym związkiem żyła z Malińſkim, drugim z Piotrem Daniłowiczem Krayczym Koronnym, z światem ſię rozſtała w roku 1654, *matronalium virtutum fæmina*, iako z iey nadgrobku wypiſał *Starowol. in Monum. fol. 763.*

Dymitr drugi ſyn Alexandra z Skorucianki, Woiewoda Wołoſki albo Hoſpodar, godzien y naywyżſzych honorow, dla oſobliwſzych tak natury iako y cnoty przymiotow, oſobliwie iednak ſzczodrobliwością y wſpaniałością ſerca, zdał ſię wyrownać wielkim Potentatom, odwaga zaś y męſtwo, u wſzyſtkich nieporownaną mu ſławę uczyniła: zebrawſzy albowiem ludzi do woyny ſpoſobnych ſwoim koſztem, liczne y nie raz Tatarſkie koſze zwycięzką zawſze ſzablą znoſił. Turkow y Wołochow kupy na zniſzczenie Polſki uzbroione fortunnie na ſobie do granic Polſkich broniąc im wſtępu, wſtrzymywał: ktorym iego ſzczęściem uwiedziony Jwan Waſilewicz Car Moſkiewſki, bogatemi obietnicami zapraſzał go do ſiebie, nie odmowił, chwały rycerſkiey chciwy Xiążę Dymitr, kiedy kilka Wodzow Tatarſkich na głowę poraziwſzy, do poddania ſię Carowi Moſkiewſkiemu przymuſił, to piſze *Jan Zołcinius orat: in funere Sigiſmundi Auguſti Regis fol. 13.* Powrociwſzy ztamtąd, nie bez znacznych przyſługi ſwoiey świadectw, w roku 1562 ziachał do Krola Auguſta, kędy mu ſwoich expedycyi ſprawę uczynił; mile go przyiął Auguſt, y gdy w ciężką chorobę zapadł z niewczaſow woyny y drogi, Krol żeby był tak mężnego kawalera nie ſtracił, medykow mu ſwoich poſłał. *Biel. fol. 612.* Wdzięczny tey łaſki krolewſkiey Dymitr, ledwo co wzmogſzy ſię w ſiły, wſzyſtek ſię na obronę Oyczyzny udał. Tomakowkę oſtrow, albo wyſpę na Nieprze fortyfikować zaczął. *Paſtor. de Ruſſia, ubi de Boriſthenis inſulis*, na tey wyſpie według *Bielſkiego fol. 718*, naywięcey Nizowi Kozacy mięſzkiwaią, iakoż ſtanie im za naymocnieyſzy zamek, gdzie dwie rzece w Niepr wpadaią, Tyśmien y Feſen. Oslkirmen zamek Tatarſki murowany, prochy pod niego podſadziwſzy, z gruntu wyrzucił, gdy go Tatarzy dla częſtych od Kozakow inkurſyi trochę przed tym opuścili byli, *Atlas novus in tabula Boryſthenis.* Sam zaś poſpolicie z ludźmi ſwemi na drugim oſtrowie albo wyſpie Niepru, ktorą żowią: Chorczyka, przemięſzkiwał, przez co paſy tak zaległ Tatarſkim wyboiom, że nie mogły Polſki tak częſto infeſtowac łupieſtwem ſwoim. *Bielſki loc. cit. y fol. 628*, przydaie *Paſtor. in Diadem. glor.* ze ſię ta wyſpa od imienia ſwego, y potym zwała Wiſniowcem. *Stryikow: lib. 6. fol. 250* powiada o nim, że dla łacnieyſzego przebycia rzek gwałtownych, Dnieſtru, Dunaiu, y inſzych, miaſto czołnow, pierwſzy zażywać począł Czaiek z ſkor Zubrowych zrobionych, ktoremi dla lekkości ich y przez naybyſtrze rzeki mogł ſnadno ludzi ſwoich przepławić; tak tedy uzbroiwſzy ſię na nieprzyiaciela, nie tylko że mu ſiłą był ſwoią y ſzczęściem ciężki, ale y ſamym imieniem ſtraſzny.

Tą imienia iego ſławą wzbudzona Wołoſza, ofiarowała mu Hoſpodarſtwo Wołoſkie, na ktorą ich prożbę nie odmowił wielkiego Pan ſerca Dymitr, y niewiedząc że druga ſtrona Tomſzy, toż ſamo Państwo pod rząd iuż była poddała, w małym bardzo poczcie Polakow y Kozakow, wybrał ſię do Wołoch: wiedział dobrze o tym wſzyſtkim Tomſza, dla tego też wſzędzie zaſadzki, na przyiazd Xiążęcia Wiſniowieckiego rozłożył, y nie omyliła go nadzieia, pogromiwſzy albowiem garztkę ludzi iego Tomſza, y ſamego Dymitra, ile na ten czas chorego, z niektoremi Polſkiemi iunakami poimał, ktorym noſy y uſzy grubym okrucieńſtwem poobrzynawſy, wolny powrot do Oyczyzny uczynił, Dymitra tylko Xiążęcia z Janem Piaſeckim herbu Zabawa, do Konſtantynopola odeſłał. Stanął tam z nieuſtraſzonym ſercem, ktore tam ſię naywięcey pokazało, gdy mu z iedney ſtrony wſzyſtkie fawory Cara Tureckiego, z drugiey okrutną śmierć ſtawiano przed oczy, ieżeliby wiary Chrześcianſkiey odſtąpiwſzy, Machometańſkich ſię nie chwycił baśni; wzgardził tym wſzyſtkim Dymitr, y tyſiąc raczey ſobie śmierci obrał Pan pobożny, dla tego nad odnogą Morſką ku Galacie idąc, na haku żelaznym zawieſzony, trzy dni całe na nim wiſząc, Boga chwaląc, a Machometa bluźniąc, cierpliwie y heroicznie przeżył, aż Turcy nie mogąc dłużey znieść kontemptow ſwego fałſzywego Proroka, z łukow go ſwych uſtrzelali. *to Bielſki w roku 1563 fol. 614. Starowol. in Bellator. Sarm. fol. 188 Orichov. in Quincunce 2. Samuel Twardowſki Pobudka cnoty.* Przydaią drudzy iako *Muza Polſka fol. 105*, że go ſam Car Turecki ſtrzelaiąc z łuku do niego, dobił. *Stanisl. Temberſki Chronol. Synopt.* powiada, że iuz wiſząc dwa dni na haku, proſił żeby mu podano łuk z ſtrzałami, z ktorego kilku przednieyſzych Turkow na śmierć pobił; o czym dowiedziawſzy ſię Selim Cár Turecki, ſam ſię takiego kawalera męſtwu chciał przypatrzyć, ktorego poſtrzegſzy Xiążę Dymitr, oſtatnią ſtrzałę, ktora mu z podanych ſobie zoſtała, do niego wypuścił, ale że iuż ſiły mu nie ſtawało, do zamierzonego celu nie trafiła, czym roziuſzony Tyran, kazał go z łukow uſtrzelać, toż powiada *Winbler in paneg: Michaëlis Regis. Gaſpar Siemek. Civis boni cap: 9. Koiał. zaś in Mſ. twierdzi*, że po śmierci iego, ſerca z niego Turcy dobywſzy, y nim ſię podzieliwſzy, żarli, a to dla nabycia męſtwa takiego, iakie w tym heroicznym mężu było. *Hiſtor. Natur. P. Rzączyn, fol. 313.*

Michał Kaſztelan Kiiowſki, Staroſta Czerkaſki, ſyn trzeci Alexandra z Skorucianki, *według Genealogii Domu tego*, o tym piſze *Temberſki*, że w roku 1550 Tatarow Ruſkie kraie puſtoſzących wraz z Janem Herburtem, Alexandrem y Prokopem Sieniawſkim tak pogromił, że wielu z między nich przednieyſzych w niewolą zabrał, ſiła plonu zwycięſką ręką odbił. Z Konſtantynem Xiążęciem Oſtrogſkim w roku 1579 zacieкſzy ſię do Siewierza Moſkiewſkiego, ogniem go y mieczem puſtoſzył: Staroduba, Czernieiowa, y inſzych fortec dobywał, *Heindenſtein* wprawdzieć go tamże zowie Kaſztelanem Bracławſkim, ale to zdami ſię omyłka, że Bracławſką mu podłożył miaſto Kiiowſkiey, to u mnie pewna, że pierwſzym był Kaſztelanem Kiiowſkim na Seymie Lubelſkim w roku 1569 poſtanowionym. Wſpomina go *Bielſki ieſzcze w roku 1581 fol. 780*, że Hali Hiereia y z ſynem poimał, zoſtawił *według Genealogii*, dwoch ſynow Jerzego y Michała. *Paproc. o herb. fol. 659* powiada że Zofia Zienowiczowna Kaſztelanka Połocka, była za Michałem Xćiem Wiſniowieckim, ile lata kombinuię, takbym rozumiał że o tym Michale Kaſztelanie mowa. *Bielſki fol. 597* piſze, iż gdy w krolewcu był Zygmunt Auguſt Krol Polſki w roku 1552, a Margrabia Pruſki ſolennie ta-

takiego goſcia u ſiebie przez cały tydzień częſtował, y z rożney ſtrzelby
ognia dawano, puſzkarz tak nieoſtrożnie moździerz wyrychtował, że ſię ku-
la ku Krolowi Auguſtowi obrociła, y tuż podle Krola ſtoiącego Xiążęcia
Wiſniowieckiego Dworzanina krolewſkiego, na imię Zygmunta, ktory niosł
ſzefelin przy Krolu, zabiła.

Jerzy Kaſztelan Kiiowſki, Staroſta Kamionacki, ſyn Michała Kaſztelana
Kiiowſkiego y Staroſty Czerkaſkiego. Pan na Boga y ſług iego ſzczodry:
bo naprzod fundował OO Dominikanom Konwent Buſki, w roku 1668, do
ktorego zapiſał dobra: Derżow *Okol. Ruſſ. Flor. fol. 85*, W roku 1614 na Col-
legium naſze Łuckie uſtąpił gruntu y kamienicy właſney *Hiſtor. Colleg. Lu-
ceor.* inſzym zaś Domom Boſkim z iego ſzkatuły, wiele ozdoby przybyło.
Oyczyźnie też y krwi ſwoiey nie żałował, kiedy na Tatarow ośm tyſięcy
z Podola z dobrym plonem w roku 1573 powracaiących, w ſam Poniedzia-
łek Wielkonocny uderzywſzy, y ich pobił, y zdobycz odbił, y wielu ich
poimał, trzech tylko ſwoich rannych z tey potrzeby wyprowadziwſzy; z
Seymu 1613 Kommiſſarzem naznaczony do traktatow o pokoy, *Conſtit. fol.
12* Pan y fortuny obſzerney y nauki wielkiey y pobożności, umarł 1618.
Złączył ſię był dożywotnie z Teodorą Czaplicowną, z niey iednak nie
miał tylko corkę iednę, ktora będąc na opiece u Adama ſtryia ſwego Xią-
żęcia Wiſniowieckiego, Panną umarła. Pierwſzy ſię ten Jerzy, ſchizmę od-
rzuciwſzy, z kościołem Rzymſkim poiednał: nadgrobek iego z Neſterwaru
wypiſał *Starowol: in Monum:* czyli z Załoziec, iako *Okolſki mowi.* Michał, Sta-
roſta Owrucki, Brat rodzony Jerzego Kaſztelana, ten wſzedſzy w kontrakty
małżeńſkie, z Reginą Mohilanką Jeremiego Mohiły Hoſpodara Wołoſkie-
go corką, gdy go Wołoſza y z rządow tych y z Wołoch rugowała, woy-
ſko zebrawſzy, y tam kilka potyczek ſzczęśliwie wygrawſzy, przywrocił
do ſwego Państwa, wſzakze ſkoro z ludźmi ſwemi odciągnął od Wołoch
Xiążę Michał, taż ſię fala na Jeremiego znowu wrociła, powtore tedy z
Xiążęciem Samuelem Koreckim wtargnął do Wołoch, gdzie woiennemi
trudami zniſzczony, na pokoy ſię wieczny przeniosł, *Starowol. in Bellat. Sarm.
fol. 228*, czyli iako chce *Twardowſki Pobudka cnoty*, w Porcellanie przez ſwych
zarażony; z Mohylanki miał corkę Annę Zbigniewowi Firleiowi Staro-
ście Lubelſkiemu zaślubioną, y ſyna Jeremiego Michała, podobno byli y
drudzy dway, Alexander Tomaſz, y Jerzy Krzyſztof, ktorzy ſię z tymże Je-
remim, razem w Krakowie 1629 w Album Kongregacyi u S. Barbary wpiſali.

Jeremi Michał Woiewoda Ruſki, Przemyſłki, Kaniowſki, Praſnyſki
Staroſta, ſyn Michała Staroſty Owruckiego, po ktorego śmierci w roku 1616,
iako chce *Piaſecki fol. 297*, gdy y Brata ſwego rodzonego w krotce utracił;
z ſioſtrą ſwoią doſtał ſię w opiekę Konſtantynowi Woiewodzie Ruſkiemu,
Stryiowi ſwemu; w Szkołach tedy Lwowſkich ucząc ſię, za ſprawą naſzych
Oycow, ſchizmę odrzucił: do cudzych potym kraiow wyprawiony, nay-
więcey tam na polerze w woiennych dziełach czaſu ztrawił, luſtruiąc arſe-
nały Niderlandzkie, fortyfikacyom ſię przypatruiąc, ſzyki woyſk cudzo-
ziemſkich uważaiąc, iakby przeczuwał, że na ratunek miłey Oyczyzny
ſwoiey, ta mu ſię nauka naywięcey przydać miała, w oſtatnim iey razie;
iakoż powrociwſzy do Oyczyſtey fortuny, bieg rycerſkiey ſławy w roku
1634 zaczął od Moſkiewſkiey expedycyi; w piąciu tyſięcy ludzi wſzedſzy w
nieprzyiacielſką granicę, pod Putywlē poraziwſzy Moſkwę, miaſta, miaſteczka,
ktore mu po drodze były, albo wyciął, albo popalił: a powtorną w tym-
że roku do Moſkwy wycieczką, złączywſzy ſię z Łukaſzem Zołkiewſkim
w kilku

w kilku tyſięcy ſwoich, ile Pan obſzerney fortuny, Kurſko, Rylſk, Siewſko,
miaſta Moſkiewſkie y inſze trakty w popioł obrocił, ztąd go Paley nazwa-
ła Moſkwa, tą ſwoią przewagą tyle ſprawił, (co mu ſam przyznawał Wła-
dyſław IV Krol Polſki) trwogi w nich Jeremi, że ſię do traktatow wielką
łacnością rzucili. Y daley przeciwko Kozakom pod Starzczem w roku 1637
mężnie ſtanął, a w roku 1643, gdy Omer Aga Wodz Tatarſki w dzieſięć
tyſięcy Ukrainę naſzedſzy, wielką zdobycz z niey wyprowadzał; Jeremi pa-
ſy przeciąwſzy iuż powracaiącemu, wſzyſtek plon odbił, więźniow na wol-
ność puścił, w dzień Przemienienia Pańſkiego, wzięty w tey potyczce ſyn
Omera, Bayram Kaſzy, y od Jeremiego ſynowi Władyſława Krola Zy-
gmuntowi odeſłany. Powtorną kleſką pod Ochmatowem tychże Omer A-
gianow w roku 1644 30 Januar: że na głowę porażono, naywięcey męſtwē
ſwoim y zwycięzką ſzablą dopomogł ten mąż waleczny, według świade-
ctwa *Brachel hiſtor. lib. 6. Paſtor. diadem. gloriæ fol. 785. Cluver. fol. 847* y Koniec-
polſkiego Hetmana, ktory go Obrońcą ſwoim nazwał: w tey okazyi konia
pod Jeremim zabito. Jak ſię zaś chłopſka rebellia na tę Oyczyźnę tar-
gnęła, żeby w pożar nie wybuchnęła pod Zołninem, Mnoho, Sleporo-
dem, Horzycą pierwſze iſkierki iey tłumił, także pod Kumeykami, Łubną,
Konſtantynowem, Pryłuką, Niemirowem, herſztow iey poznoſiwſzy inſzych
wielu od ſwawolney ligi odſtraſzył. Po znieſieniu woyſka naſzego pod Kor-
ſuniem w roku 1648, we trzech tyſięcy ſwoich, przez ſiedm mieſięcy mno-
gie kupy Kozackie na ſobie trzymał, co raz za podaną okazyą urywaiąc
ich y nie na iednym mieyſcu rażąc: przez co ſprawił, że nieprzyiaciel, nie
mogł tak głęboko w tę Oyczyznę wtargnąć, iak ſobie zakładał. Po Pila-
wieckiey, Zamościa przeciwko tymże Kozakom mężnie bronił, Krzywonoſa
y Puliana wodzow ich doſtawſzy, na pal dla poſtrachu drugich wbić ka-
zał, Krzywoſzapkę y Gandzę, w znaczną kwotę ſwoich ludzi duſaiących,
zniosł pod Machnowką. Zbarazkie oblężenie, iak wielkim ſercem, iak nie-
uſtraſzoną przewagą, iak mądrym przemyſłem wytrzymał, trudno wypo-
wiedzieć, pierwſzy na wſzyſtkie ſztychy, iakoż w nogę kulą tam poſtrzelo-
ny, oſtatni z pola zchodził: wątpliwość iednak zoſtała, gdzie więcey pra-
cował, czy dzień y noc uganiaiąc ſię z tak licznym nieprzyiacielem, czy
Polſką kawaleryą w tym oblężeniu zoſtaiącą, nie płatną od długiego czaſu,
koiąc; to pewna, że iuż powagą, iuż obietnicami, iuż rożnemi podarunka-
mi, przecięż wmowił to w nich ſkutecznie, że do konca ſamego nie przer-
waną odwagą ſię bronili. Znowu potym pod Bereſteczkiē, gdy Chmielnicki na
zgubę Polſki wielkie woyſko uzbroił, Jeremi Xiążę uproſiwſzy ſobie u Kro-
la Jana Kazimierza, żeby pierwſzy mogł ſię o nich z ludzmi ſwemi otrzeć,
tak ſilnie na nich uderzył, ze złamawſzy co nayprzednieyſze ſzyki ich, dro-
gę do pamiętnego tam zwycięſtwa z Kozakow ſzablą ſwoią naſzym otwo-
rzył: oſtatnia to iego potyczka tryumfalna była, w roku albowiem 1651 22.
Auguſt. maligną ośmdniową w Pawołoczy ztrawiony, wieku ſwego 39, na
tryumf do nieba przeſzedł. Pan iak wielkiey u wſzyſtkich z heroicznych
dzieł ſwoich ſtymy, tak u zazdroſnych ſzczęściu iego, niemnieyſzey nie-
nawiści; tey on poki żył, lubo tak wiele razy z nieprzyiacioł tryumfował,
nigdy nie pokonał, y owſzem wraz z iego tryumfami rosła. U Władyſła-
wa ieſzcze Krola gdy Jeremi Xiążę w licznym gronie Szlachty Ruſkiey
iezdził do Warſzawy, udawały go zawiſne gęby, iakby coś nad *æqualita-
tem*, przywłaſzczał ſobie, przez co Władyſława ſerce tak mu zaiątrzyli, że
poki żył, lubo na uprzeymie zaſłużonego ſobie, patrzał zawſze iak na af-

 fektu-

fektuiącego coś więcey nad inſzych. Jan też Kazimierz Krol, że w roku
1649 na elekcyi iego więcey zprzyiał Karolowi Zygmuntowi Xiążęciu, ni-
żeli iemu, urazę ſwoię o to tak głęboko w pamięci zapiſał, że iey żadne
dla niego podięte krwawe prace, zwycięzkie trudy z znoiem, nigdy za-
gluzować nie mogły. Poſpolity tedy wſzyſtkich głos godnym go nie ie-
dney buławy ſądził, minela. Pod niewolą Hetmanow Regimentarzem go
ſobie y życzyło Rycerſtwo Polſkie y obrało we Lwowie u OO Bernardy-
now, y tu ubliżono. Skutek iednak pokazał iak wiele ſzkodowała Polſka,
że tego Hektora Polſkiego rządow nad woyſkiem Polſkim, pod te tam cza-
ſy nie znała, ſzczęśliwſzaby daleko była. Przecięż tak Koniecpolſki iako
y Potocki Hetmani, dzielność iego w naypierwſzym honorze u ſiebie
zaſadzali, ſławą dzieł iego uięci: Michał Fiedorowicz y Alexy Michałowicz
ſyn iego, Carowie Moſkiewſcy, posłow ſwoich do niego poſyłali. Rakocy
Xiążę Siedmiogrodzkie, Teuderdar Podſkarbi Porty Ottomańſkiey. Slangie-
rey Han Tatarſki, czcili iako wielkiego woiownika. Chwalił Rzym do po-
dziwienia nieprzełamaną odwagę, nawet, ile już po śmierci iego, dopiero
mu zazdrość przyznała, że był Pan bez przyſady. Z heroicznemi cnota-
mi y moralne, ligę w nim trzymały. Bachuſa y Wenery, woiennym lu-
dziom ſzkodliwe poczwary, iak ſam nie nawidził, tak od ſwego obozu
chciał ich mieć iako naydaley. Na kawaleryą ſwoię ſzczodry, na wyſtę-
pnych ſurowość łaſkawością przeplatał, we wſzyſtkich przygodach wſpa-
niałego animuſzu, co rok z intraty ſwoiey ſto ośmdzieſiąt tyſięcy rozrzu-
cał między rycerſkich ludzi, a gdy mu pewnego czaſu pieniędzy nie ſta-
wało, na wykupno piąciu OO Bernardynow, tyleż znacznych żołnierzy z
niewoli Tatarſkiey, ſygnet ſwoy ślubny, z ſkarbcu Zamoyſkich ſobie dany,
z chęcią ofiarował. Nad to fundował w Przyłuce OO Dominikanow,
Okol. Ruſſia Florida fol. 57, kościoły w Łubnie, Rumnie, Lochwicy, w Wiſnio-
wcu zaś wſpaniałą ſtawiać począł Bazylikę, ale tę złość Kozacka z grun-
tu wyrzuciła, w Białym kamieniu y Moſznie farne kościoły wyſtawił y u-
poſażył. W Soboty poſpolicie do batalii przyſtępował, y miał to ſobie za
pewny prognoſtyk zwycięſtwa ſwego, dla tego też ten dzień ſzczegulniey-
ſzym nabożeńſtwem obchodził zawſze. Piſali o nim *kanon. in Claſſico ſepul-
chrali, Paſtor. in Diadem: Gloriæ. Janczyńſki in Mſ.* ktory przydaie o nim, że
nie raz był w niebeſpieczeńſtwie życia od Popow Ruſkich, o to zawzię-
tych na ſiebie, że ſię dziedziczney z Przodkow ſwych wyrzekł ſchizmy. *Po-
toc. Centur. Viror. fol. 89, Temberſki Stanisl. in Chronol.* gdzie y to powiada; że
gdy między tym Jeremim y Kazanowſkim ſporka urosła o dobra Rumno
nazwane pobliżſze Moſkwie, Jeremi widząc iak krolewſkie ſerce do Kaza-
nowſkiego ſię z faworem nakłaniało, woyſka dwanaście tyſięcy uzbroił,
atoli Władyſław w roku 1635 uſpokoił te między niemi nieſnaſki: więc gdy
Xiążę iuż w poſſeſſyi dobr tych od Krola zoſtawiony, chciał utorować
drogę do Moſkwy, posłał ludzi ſwoich na wycinanie laſow, a przez to, roz-
przeſtrzenienie drogi: broniła mu tego wprawdzie Moſkwa, ale Jeremi po-
ſławſzy więcey ludzi ſwoich odpędził Moſkwę nie bez iakiey w nich klę-
ſki, o co gdy ſię ſkarzył Car Moſkiewſki na Xcia Wiſniowieckiego przed
Władyſławem IV, ten odpowiedział: Większe prawo ma do Moſkwy Xią-
żę Jeremi, niżeli Car Moſkiewſki do Rumna. Gdy iaka przygoda na tę Oy-
czyznę przypadła, zwykł był mawiać, *Calamitas Patriæ, lamentatio eſt Jeremiæ.*
Złączył ſię był dożywotnie z Gryzeldą Zamoyſką Tomaſza Kanclerza
Wielkiego Koronnego corką, z ktorey ſyn

Michał Krol Polſki; o nim indziey ſię mowić będzie, gdzie o Kro-
lach Polſkich.

Iwan Staroſta Szyſki, ſyn Michała, brat Alexandra y dwoch Fiedo-
row, iako ſię wyżey mowiło; boday to nie o nim piſze *Biel. fol. 590 y Ori-
chov.* że w roku 1549 w Peremirce zamku, nie maiąc ani tyle ludzi, ktoremi
ſię mogłby wielkiemu mnoſtwu Tatarow oprzeć, ani ammunicyi, gdy go ci
tym czaſem nagle napadſzy gwałtownym impetem dobywali, poddał ſię
y z żoną ſwoią, ale potym wyſzedſzy z niewoli, nie na iednym mieyſcu, dał
ſię im dobrze wznaki, mſzcząc ſię ſwoiey krzywdy, mąż właśnie do woy-
ny urodzony. Rozumiem, że to ten Iwan, miał za ſobą Naſtazyą Oliza-
rownę wdowę po Januſzu Xiążęciu Kowelſkim Sanguſzku, iakom mowił
pod Olizarami. *Genealogia także Xiążąt Czartoryiſkich* powiada, że Iwan Xią-
żę Wiſniowieckie poiął był Magdalenę Deſzpotownę, ktora po iego śmier-
ci poſzła za Alexandra Czartoryiſkiego. Corka tego Iwana, ile z kompu-
u lat wnoſzę, Katarzyna wydana koło roku 1540 za Grzegorza Alexandro-
wicza Chodkiewicza, Staroſtę na ten czas Tykocińſkiego, a potym Kaſzte-
lana Wileńſkiego y Hetmana W. X. Litewſkiego, z ktorą w poſagu puścił
mu był dobra Kniehinin, iakom ſię doczytał *in Monim. Coll. Oſtrog. S. J.* Sy-
now zaś *według Genealogii* dwod było, Jędrzey y Konſtantyn. *Paprocki* ieſzcze
y Alexandra do nich rachuie, a z niego znać *Twardowſki Pobudka* cnoty;
ſtraſzny Tatarow pogrom, mąż woienny.

Jędrzey Woiewoda Wołyńſki Staroſta Łucki, ſyn Iwana Staroſty
Szyſkiego, w roku 1578, z tym tytułem podpiſał liſt *Infeudat. Krola Stefana*,
przedtym zaś pierwſzym był Kaſztelanem Wołyńſkim w roku 1569 na Sey-
mie Lubelſkim poſtanowionym, kędy podpiſał Unią Litwy z Koroną. *Con-
ſtit. fol. 170 y 1572 u Paproc. fol. 524:* idąc torem Przodkow ſwoich, chwały
rycerſkiey chciwy, z Stefanem Batorym Moſkwę woiuiąc pod Pleſzkowem,
w roku 1581 Mikołaia Choſtowina piechoty Moſkiewſkiey wodza poimał, y
do Krola przyprowadził *Biel: fol. 783. Heindenſtein, co y Konſtytucya namienia
tegoż roku fol. 375:* na inſzych także mieyſcach nie mnieyſzym ſercem krew
ſwoię poświęcił na dobro tey Oyczyzny, przybrał był ſobie w, dożywo-
tnią przyiaźń, *według Geneal:* Eufemią Wierzbicką, według *Starowol. in Mo-
num, fol. 244*, Eufemią Wierzeyſką, z ktorey zpłodził Konſtantego y Dymi-
tra w dziecińſtwie zmarłych, y cztery corki. Elżbietę Eufemią Mikołaia
Xiążęcia Radziwiła Sierotką nazwanego, Woiewody Wileńſkiego małżon-
kę, była to Pani cnot wielkich, wyrzekſzy ſię albowiem ſchizmatyckich
błędow, przykładem ſwoim y matkę ſwoię y brata dziedzica na Rakowie
do tegoż pociągnela, iako piſze *Sacchinus Hiſtor. Societ. p. 5. lib. 9. num. 83*, w
roku 1589; na ubogich ſzczodrze łaſkawa, ktorym nie doſyć na tym ma-
iąc, że fortunę ſwoię wyſypała, ieſzcze oſtatnią wolą rozkazała, żeby cia-
ło iey uboſtwo do grobu wniosło, a expenſa pogrzebowa, ktora pompę
Xiążęcą miałaby zaſtąpić, na nich żeby podzielona była. *M. Raderus in de-
dicat: Viridarii. Annuæ Societ: 1596.* Nadgrobek iey z kościoła Nieſwieſkiego
Soc: JESU wypiſany *od Starowol;* tak o niey mowi: *Altare S. Crucis ad Eccleſiam
S. J. Nieſwieſii, & monaſterium S. Euphemiæ munificentiſſimè auxit, hoſpitale S. Spi-
ritûs locupleti proventu dotavit, Cœnobium Ordin. S. Franciſci Minorum de Obſer-
vantia ſuîs ſumptibûs erigi curavit, multa in aras & pauperes liberalitate, unde Ma-
ter egenorum vocabatur, in oratione aſſidua, omnibûs dotibûs ornatiſſima, nondum ex-
pletô 27 ætatis annô obiît, relictîs quinq; filiîs.* Annę Mikołaiowi Sapieha Woie-

wodzie Witebſkiemu, Zofią Janowi Pacowi Ciwonowi Wileńſkiem, Ale-
xandrę Xiążęciu Czartoryiſkiemu Jerzemu, zaślubione, ta Alexandra do fun-
dacyi Klewańſkiego kościoła ſiła ſię przyczyniła, niewiem czy nie taż ſama
Alexandra, była powtornym związkiem za Mikołaiem Radziwiłem Xiążę-
ciem na Dubinkach y Birżach Woiewodą Nowogrodzkim, iako piſze *Ge-
neal: Radziwiłow:* koło roku 1580.

Konſtantyn Woiewoda Kiiowſki, ſyn drugi Staroſty Szyſkiego, z tym
go tytułem kładzie *Genealogia*, ale mnie ſię nigdzie indzie y nie doſtało czy-
tać o tym iego krześle: piſze o nim *Koiał. in Mſ.* że za Krola Auguſta dwie-
ście Uſaryi własnym koſztem przeciwko Moſkwie uzbroił y ſuſtentował.
Był oſobą ſwoią w tey potrzebie, ktorą Serebnego Wodza Moſkiewſkie-
go znieſiono, w roku 1567 pod Czaśnikami. *Bielſ. fol: 622*, wſpomina go y
Paproc. o herb. gdzie powiada, że miał za ſobą Swierczownę, y z niey zoſta-
wił potomſtwo. Wziął ten Konſtantyn od Krola Auguſta w zaſługach Ho-
rynkę z niemałym cnot ſwoich zaleceniem.

Konſtantyn Woiewoda Ruſki, ſyn Konſtantego Woiewody Kiio-
wſkiego, Staroſta Krzemieniecki, Marſem y ten tchnął, y nie inſzym duchem,
tylko tym ktorym prawie wſzyſcy Xiążęta z tego Domu żyli, żeby za Oy-
czyznę y dla dobra iey ani fortuny, ani życia nie żałować; z Zamoyſkim
tedy Hetmanem przeciwko Michałowi Hoſpodarowi Wołoſkiemu w gro-
madney kawaleryi ſwoiey ſtawaiąc, pięknie ſię y z ſamego Hetmana tego
pochwałą, zaſzczycił. Wkrotce z Jerzym Mniſchiem Woiewodą Sendo-
mirſkim, Dymitra na tron Moſkiewſki wprowadził y oſadził, a po zabiciu
iego; gdy ſtancyą Konſtantyna Xiążęcia, roziuſzony gmin poſpolſtwa na-
ſzedſzy, gwałtem go dobywał, ten w piąciu ſet ſwoich, nietylko że ich
impet wytrzymywał, ale też z tyſiąc ich trupem położywſzy, dziewiętnaſtu
ſwoich tylko ſtraciwſzy; przez dwa dni tedy dzień y noc uganiaiąc ſię, z nie-
przeliczonym tłumem ludzi, gdy nakoniec budynek drewniany od gęſtego
z dział ſtrzelania wytrzymać nie mogł, chwalebnemi kondycyami pokoy za-
warſzy, do Oyczyzny ſobie drogę otworzył *Petricius lib. 2. Hiſtor, Moſchov. Po-
toc. Centur. Vir. fol. 103.* Po ześciu Xiążąt Zbarazkich, ile że to iednaż krew w tych
dwoch Familiach była, wſzyſtka ſię ich fortuna do niego zciągneła. Cztery
razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Anną Zahorowſką Kaſztelan-
ką Bracławſką, drugi raz z Urſzulą Mniſchowną Woiewodzanką Sendomirſką,
ktorey ſioſtra była za Dymitrem Carem Moſkiewſkim, trzeci raz z Katarzy-
ną Korniaktowną z Białoboſz, pozoſtałą wdową po Alexandrze Chodkiewi-
czu Woiewodzie Trockim, ale z obiema żył *ſterilis*, czwarty raz z Heleną
Struſiowną Starościanką Halicką y Chmielnicką pozoſtałą wdową po Wa-
lentym Kalinowſkim Generale Podolſkim *Okol. Ruſſ. Flor. fol. 99.* z Zahoro-
wſkiey były dwie corki, Maryanna Jakuba Sobieſkiego Kaſztelana Krako-
wſkiego ale *ſterilis*, Helena Staniſława Warſzyckiego Kaſztelana Krakowſkie-
go małżonki, y ſyn Januſz, o ktorym niżey. Z inſzych zaś także dwie cor-
ki zpłodził, Teofilę Piotrowi Szyſzkowſkiemu Kaſztelanowi Woynickiemu,
y Annę Janowi Zamoyſkiemu Kaſztelanowi Chełmſkiemu, y Strażnikowi
Koronnemu, zaślubione; y ſynow dwoch, Alexandra Staroſtę Czerkaſkiego,
wielkiego choć w młodym wieku woiownika, ale bezpotomnego. *Conſt. 1590
fol. 588* approbuie niektorych dobr kupno tego Alexandra, od Michała Bay-
buzy nad rzeką Sułą leżących, y Jerzego Staroſtę Kamionackiego, ten z
Eufrozyny Eulalii Hrabianki Tarnowſkii Kaſztelanki Zarnowſkiey, ktora po
iego śmierci poſzła za Radzieiowſkiego Podkanclerzego Koronnego, tylko
iednę

iednę corkę zoſtawił Konſtancyą Samuela Leſzczyńſką Obożną Koronnego
ſterilem. Urodził ſię ten Konſtantyn w rokn 1564, umarł 1641, przeżył lat 77
Annuæ Societ. w roku 1595, piſzą że od ſchizmy X. Kaſper Nahaius S. J. z ko-
ściołem go Rzymſkim katolickim poiednał, wraz y z ſioſtrą iego, ktorey
ſię iednak nigdzie nie mogłem doczytać.

Januſz Koniuſzy Koronny, Staroſta Krzemieniecki, ſyn Konſtantego
Woiewody Ruſkiego z Zahorowſkii, młodſze lata w Rycerſkim kunſzcie pod
Szpinolą, Wielkim niegdy Hiſzpańſkim Woiownikiem w Niderlandzie pole-
rował, w ktorym tak potym w rożnych okazyach, nietylko experyencyą,
ale y ſerdecznym męſtwem wygorował, że go zdolnym buławy mnieyſzey
Koronney oſądził Władyſław IV Krol Polſki, ktorą mu y przyſłał w ro-
ku 1636, ale go iuż przy zgonie znalazła paſſuiącego ſię z śmiercią. W Pol-
ſzcze naypierwey ſię zakazał z dzielnością ſwoią przeciwko Oſmanowi Ca-
rowi Tureckiemu pod Chocimem, potym przeciwko Guſtawowi Krolowi
Szwedzkiemu w Pruſiech, przeciwko Moſkwie z Władyſławem Krolem,
przeciwko Abazy Baſzy dwie Chorągwie pieſzą y iezdną okryte, ſwym ko-
ſztem wyſtawiwſzy, ſtanął, kędy gdy nieprzyiaciel na oboz naſz ſilnie nacie-
rał, pieſzo Xiążę Januſz z ſwoiemi ludźmi przypadſzy na poſiłek, nie tylko
wſtrzymał na ſobie cały impet iego, y gęſtych kul grady, ale go y od obo-
zu odpędził: Tymże męſtwem y Murtazego Baſzę łamał, wielki ten Polſki
Kawaler. Tatarow też na Ukrainę wyciekaiących, dobrze y nie raz gro-
mił, a żeby była zawſze gotową miała z niego obronę Oyczyzna, na dworze
ſwoim ludzi rycerſkich trzymał, y znaczny komput do boiu, na ktorych co
rok ſto dwadzieścia tyſięcy z ſkarbu iego liczono. Z teyże ku Oyczyźnie
miłości, pewnych ſwoich dobr dziedzicznych uſtąpił dla ugruntowania po-
koiu. Władyſław IV obrał go ſwoim do Stanow Rzeczypoſpolitey Ora-
torem o Tron Polſki konkurruiąc, iakoż imieniem iego dotarł pożądanego
ſkutku. *Porządek elekcyi fol. 10*, y pacta conventa poprzyſiągł. Na teyże ele-
kcyi, gdy Heretycy y Schizmatycy, dawnemi czaſy duchowieńſtwu w Pol-
ſzcze pozwolone przywileie wątlić chcili, a ſobie nowe ugruntować, mu-
rem ſię przeciwko nim ſtawił Xiążę Januſz. W roku 1620 deputatem będąc
na Trybunał Koronny, Arryanow, przy wierze katolickiey ſtawaiąc, ſpra-
wiedliwie potępił. OO Bernardynom do Zbaraża niegdy wprowadzonym,
y Konwent dokończył ſzczodrobliwie, y ſuſtentacyą opatrzył. Poſłuiąc na
Seym 1634, Kommiſſarzem woiennym do boku Hetmańſkiego naznaczony.
Conſtit. fol. 3. Umieraiąc gdy mu BOGA pod oſobami chleba utaionego przy-
nieſiono, z łożka ſię porwał, y padſzy na ziemię krzyżem, z wielkim go
poſzanowaniem przyimował, aż ſię też do niego pokwapił po zapłatę, w
ſamey prawie porze, kiedy y na Niebo y dla Oyczyzny zabierał ſię więcey
pracować. *Potoc. Centur. Viror. fol. 102. Twardow. Pobudka cnoty, Czartlińſki Wi-
zerunek.* Miał za ſobą Eugenią Katarzynę Tyſzkiewiczownę Woiewodzankę
Wileńſką, ktora po iego ześciu ponowiła śluby z Xiążęciem Radziwiłem, z
tey było dwoch ſynow, Dymitr y Konſtantyn.

Dymitr Jerzy Kaſztelan Krakowſki, Hetman Wielki Koronny, Biało-
cerkiewſki, Drahimſki, Lubomſki, Solecki, Kamionacki Staroſta, ſyn ſtarſzy
Januſza Xiążęcia Koniuſzego Koronnego, przedtym zaś naprzod Strażnik
Koronny 1658, potym Woiewoda Bełzki 1669, y Hetman Polny Koronny; da-
ley Woiewoda Krakowſki 1678, umarł Kaſztelanem Krakowſkim w roku 1682
w Krakowie u S. Troycy pogrzebiony, wkroczył był w ziązki małżeńſkie
1mo voto z Maryanną Zamoyſką Kaſztelanką Czerniechowſką, z tey zoſtały

ſię

ſię trzy corki, Salomea Zakonnica S. Benedykta we Lwowie u Wſzyſtkich SS, ale potym do Przemyśla przenieſiona, Xienią tamten Klaſztor rządziła, kędy świątobliwie umarła, Zofia Wacława Leſzczyńſkiego Woiewody Podlaſkiego powtorna małżonka, zeſzła w roku 1681, wieku ſwego 26. Eugenia Katarzyna Koniecpolſka Kaſztelanowa Krakowſka, ale *ſterilis*, ta w roku 1669 koronę ſwoię ślubną złotą drogiemi kamieniami ſadzoną powieſiła na obrazie Cudownym Matki Boſkiey w Częſtochowie. *Nieſſpork: Analect: fol. 325.* Był y ſyn tegoż Dymitra Januſz, ale potomſtwa żadnego nie zoſtawił. *2do voto* w roku 1671 ślub brał z Teofilą Xiężniczką Zaſławſką Woiewodzanką Krakowſką, Władyſława Dominika y Katarzyny Sobieſkiey Kaſztelanki Krakowſkiey corką, ktora bezdzietną będąc z Dymitrem, po śmierci iego poſzła za Jozefa Lubomirſkiego Marſzałka W. Koronnego. Był to Pan z młodości ſwoiey do heroicznych dzieł przyuczony, we wſzyſtkich za Jana Kazimierza okazyach, ktorych pod te tam czaſy obſzerne pole było. W Zbarazkim oblężeniu z Jeremim Michałem Xiążęciem Wiſniowieckim, y Konſtantynem bratem ſwoim (*Kochowſki in paneg:* y czwartego przydaie Dymitra, ktory tamże z niewczaſu y trudow życie położył, Stryiem mu miał bydź Jeremi Michał: *Janczyńſki go zaś in Mſ.* zowie ſtryiecznym tegoż) początki Marſowe założył. Pod Krzemieńcem potym na Tatarſkich karkach pokazał, iak ſilna była Xiążęca ſzabla, także pod Zwańcem y Soczawą na Kozackich, kędy Chmielnicki młodſzy zginął. Prawdać że po umknieniu ſię Jana Kazimierza za granice Polſkie dla Szwedzkiey burzy, gdy ſię woyſko kwarciane ſzczęściu Karola Krola Szwedzkiego kłaniało, y on też w tęż ligę wſzedł z Szwedami, iako piſze *Tulden. lib. 5*, w roku 1655; ale ią wkrotce tak rozerwał, że z Crarneckim ſię złączywſzy, gdy Karol z Ruſi powracał, nie małą go klęſką przywitał *Tulden. lib. 6.* a potym y na innych mieyſcach ſił iego dobrze przytarł. Na Moſkwę zaś, gdy ſię pora woienna otworzyła, pod Cudnowem y Słobodyſzczami, ſzczęśliwie woiował: w roku 1660 za Janczarychą koło Chmielnika z ſwoim pułkiem iak im był cięſzki, świadczy *Zieleniewicz, y Autor potrzeby Cudnowſkiey.* Bił y Węgrow pod Sachnanem. Za buławy zaś iego pamiętne z Turkow zwycięſtwa pod Chocimem y Zorawnem, potomnym wiekom na zaſzczyt tego Domu, świat Polſki głoſić będzie. *Potoc. Centur. viror. fol. 3. Kochowſki &c. Nieſſpork. in Annal.* iego na obraz Matki Boſkiey w Częſtochowie ſzczodrobliwość zapiſał *fol. 326,* ale go omylnie Woiewodą Wołyńſkim nazwał. Na żołnierſkich ludzi iak fortuny ſwoiey nie żałował, tak karności Rycerſkiey w nich pilno przeſtrzegał.

Konſtantyn naprzod Woiewoda Bracławſki, *Conſtit. 1676 fol. 9.* potym Bełzki, Gliniańſki, Oſiecki Staroſta, ſyn drugi Januſza Koniuſzego Koronnego, brat Dymitra Kaſztelana Krakowſkiego, y wſzyſtkich iego tak zwycięzkich potrzeb, iako y trudow dla Oyczyzny podiętych, nierozdzielny towarzyſz, był Kommiſſarzem do traktatu Zorawińſkiego w roku 1686, wyzuł ſię z śmiertelności, w katedrze Lwowſkiey pochowany, dnia oſtatecznego czekać będzie. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Urſzulą Tereſſą z Wielkich Kończyc Mniſchowną Woiewodzanką Wołyńſką, ale z tey potomſtwa nie było; drugi raz z Anną Chodorowſką Podkomorzanką Lwowſką, z tey była corka Franciſzka, Kazimierza Tarła Staroſty Goſzczyńſkiego małżonka, y ſynow dwoch, Januſz y Michał.

Januſz Antoni Kaſztelan Krakowſki, Staroſta Krzemieniecki, Parczewſki, ſyn Konſtantego Woiewody Bełzkiego; nieporownana w nim ludzkość, Pańſka ſzczodrobliwość, męſtwo, ktorego dał dowody pod Koniecpolem y indziey, gładkość wymowy, do naypierwſzych w tey Oyczyźnie powodowały go krzeſeł: Marſzałek naprzod Nadworny Litewſki, Kaſztelan Wileńſki z Seymu 1703 Kommiſſarz do rewizyi Skarbu Koronnego, *Conſtit. fol. 13*, y deputat na Trybunał Skarbowy Litewſki, *fol. 29*, Woiewoda Krakowſki. Marſzałkował w Trybunale Koronnym w roku 1710. Na Kommiſſyi Radomſkiey 1721. Fundował Collegium naſze w Krzemieńcu, we Lwowie do fundacyi y ſtruktury kościoła y Klaſztoru OO Franciſzkanow S. Antoniego, ſiła ſię przyczynił, nie mniey y na inne przybytki Boſkie hoyny. Jeſt w druku iego Kſiąſzka *in 4to pod tytułem: Spoſob krotki, łacny y pewny do zbawienia, myśl dobra, z Francuſkiego na Polſki ięzyk przetłum: w Poznaniu 1728,* 2do. *Mowa na weſelu Rzewuſkiego Podczaſſego Koron: y z Potocką in fol: Lublini 1731.* Wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Teofilą Leſzczyńſką herbu Wieniawa Woiewodzanką Podlaſką, wdową po Konarzewſkim, ta mu powiła tylko corkę Franciſzkę, ktora żyie z Xiążęciem Radziwiłem Kaſztelanem Trockim, Hetmanem Polnym Litewſkim. Zycie to śmiertelne zakończył Januſz we Lwowie w roku 1741, tamże w Katedrze pogrzebiony.

Michał Serwacy Woiewoda Wileńſki, Hetman Wielki Litewſki, ſyn drugi Konſtantego Woiewody Bełzkiego. Wielkie Xięſtwo Litewſkie, pod czas dawney burzy, zkonfederowawſzy ſię w roku 1700, iego ſobie za Marſzałka, czyli raczey praw ſwych y wolności obrońcę obrało, w roku 1703 iuż na ten czas Hetman Polny Litewſki, Marſzałkował Izbie Poſelſkiey na Seymie Lubelſkim, wziął potym Buławę Wielką Litewſką, z ktorą gdy Moſkwę heroicznie nie raz poraził, od nich w niewolą wzięty, czas nieiaki tam z uteſknieniem przepędził, że nie mogł, iak ſobie życzył na dobro tey Oyczyzny pracować. Wywikławſzy ſię z niey nie bez oſobliwſzey pomocy W. X. Boboli Jędrzeia Soc: JESU Męczennika, wziął pieczęć Wielką Litewſką, ile że buławy pod niebytność iego w inſze ſię ręce doſtały: podczas Kanclerſkiey funkcyi, dwa razy Marſzałkował w Trybunale Litewſkim Głownym, raz w roku 1721, drugi raz w roku 1732, nawet po śmierci obudwu Hetmanow, gdy Regimentarſtwo mu Woyſk Litewſkich przydane, od Auguſta III Krola na krzeſło Woiewodztwa Wileńſkiego y z buławą wielką wynieſiony. Trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Katarzyną Xiężną Dulſką Marſzałkowną Litewſką, z tey ſię zoſtały dwie corki, Anna Ogińſkiemu Woiewodzie Trockiemu, Elżbieta Michałowi Zamoyſkiemu Woiewodzie Smoleńſkiemu, zaślubione; drugi raz z Magdaleną Xiężniczką Czartoryiſką Chorążanką Litewſką, ta bezdzietna, trzeci raz z Xiężną Radziwiłowną Kanclerzanką Litewſką, wdową po Flemingu Jakubie Henryku Koniuſzym Litewſkim, FeldMarſzałku Saſkim. Są w druku te iego Kſiąſzki, 1mo. *Medytacye na rożne wybrane z Piſma Swiętego texty, na każdy dzień roku, X. Pawła Segnerego Soc. JESU, przetłumaczone na Polſkie, w Warſſawie 1728. in 4to.* 2do. *Quinq; Pſalmi in detentione Gluchovienſi compoſiti, albo Pięć pſalmow wierſſem, w Częſtochov. in 4to 1711.* 3tio *Hiſtorya ludu Bożego.*

*WISNIEWSKI *herku Ramult* ale z tą odmianą, to ieſt, pięć roż bydź powinno w paſie na ukos idącym, a na hełmie nad koroną, roża z korzonkiem y cztérema liſtkami, tak go opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſkich*, tym ſię herbem pieczętuią Wiſniewſcy w Pruſiech, y w Ziemi Przemyſłkiey, z ktorych ieden był Regentem Przemyſłkim, ſioſtra iego Katarzyna w Zakonie S. Benedykta 1692.

WISNIOWSKI herbu Prus 1mo w Lubelſkim Woiewodztwie y w Ziemi Chełmſkiey. Jan Wiſniowſki 1537 podpiſał inter præſentes przywiley Ruſi dany.

Staniſław z Wiſniowa Wiſniowſki, ktory z chwałą imienia ſwego woiował przeciwko Turkom za Rudolfē II Ceſarzem w Węgrzech pod Sygetem, y w Wołoſzech przeciwko Rozwanowi z Janem Potockim, co o nim głoſi kamień grobowy w Krakowie u OO Franciſzkanow *Starowol. in Monum.* Tobiaſza ſą *Treny wierſſem Polſkim wydane w roku 1585.* N. Wiſniowſki nazwany Owieſek Staroſta Mławſki, *u Paproc. o herb. fol. 175.* N. Pawła Jabłonowſkiego. Dorota Staniſława Borkowſkiego herbu Nowina. Maryanna Chorążanka Pińſka, Drzewieckiego Piotra Stolnika Chełmſkiego, małżonki; Dominik Piſarz Przemyſłki miał za ſobą Boleſtraſzycką, Jan Barbarę Krzepicką. N. Joannę Strzegocką y z niey potomſtwo, N. Wiſniowſki Sędzia Nowogrodzki z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic, *Conſtit. fol. 31.* Walentyn y Jędrzey Piſarz Grodzki Chełmſki z Seymu 1647 naznaczeni do rewizyi Xiąg Ziemſkich Chełmſkich y Kraſnoſtawſkich, *Conſtit. fol. 38*, był potym ten Jędrzey Podſędkiem Ziemſkim Chełmſkim y Podſtarościm Grodzkim w roku 1667, *Conſtit. fol. 27 y 35*, a w roku 1676 Sędzią Ziemſkim Chełmſkim, *Conſtit. fol. 10.* piſał ſię z Karniowa. Drugi Jędrzey Łowczy Chełmſki 1667, *Conſtit. fol. 23.* Mikołay Piſarz Grodzki Grabowiecki 1647 y Poborca, *Conſtit. fol. 28.*

WISSYGER herbu Bogorya, Stryikow. Papr. Okol. w Xięſtwie Litewſkim.

WYSZENSKI herbu Grabie w Podlaſkim Woiewodztwie, to *Paprocki y Okolſki*, atoli ten drugi, także w Podlaſzu piſze o Wyſzyńſkich Jalbrzykach herbu Trzywdar. Jędrzey Wyſzeńſki Piſarz Grodzki Brańſki.

WISZOWATY herbu Roch w Podlaſkim Woiewodztwie, w Krakowſkim y na Ruſi, y ten Dō uplątał ſię był w dyſſydeńckich nowinkach: Co z tego poznać, że Jędrzey Wiſzowaty, z Fauſta Socina głownego herezyarchy corki urodzony, napiſał *Narrationem Compendioſam quomodo in Polonia à Trinitariis Reformatis, ſeparati ſunt Chriſtiani Unitarii, ktora weſſta do druku in Biblioth. Antitrinitariorum u Krzyſſtofa Sandyuſſa pag: 207 iako piſſe Hoppiq in Schediaſmate fol. 122, tamże u Sandyuſſa ieſt liſt o życiu y śmierci iego pag. 219.* Mikołay Wiſzowaty zpłodził dwoch ſynow, Konſtantyna y Abrahama. Z tych Konſtantyna ſyn Staniſław z Wituńſkii zpłodził Marcyana bezpotomnego y corkę Elżbietę Wroceńſką. Abraham zaś Komornik Graniczny Ziemſki Brańſki poiął Maryannę Szumkowſką, z ktorą weſzły w ten Dom dobra Szumkow, z ktorego potomkowie iego w Krakowſkim y Sendomirſkim Woiewodztwach oſiadſzy, piſali ſię, z tey zrodził Woyciecha *ſterilem* y Jana, od ktorego były dwie corki, Skrzypkowſka y Łopieńſka, tyleż ſynow Marcyan y Staniſław, z drugiey zaś zony Anny Sicheniowny, miał ſynow piąciu, Mikołaia, Benedykta, Marcyana, Łazarza y Staniſława. Mikołay podczas koronacyi Zygmunta III Krola zginął, Benedykt, zoſtawił Krzyſztofa y Jana, y corkę Annę Moſkorzewſką, Marcyan Podſtoli Podlaſki, umarł bezdzietny, Łazarża ſynowie, Jakub w Pruſiech woiuiąc, poległ w okazyi, Stefan y Paweł ludzie rycerſcy, y corka Anna Sleſińſka: iam czytał, że Zuzanna Wiſzowata dziedziczka na Sokolnikach y Dybowce, z Krakowſkiego Woiewodztwa, była za Adamem Sleſinſkim Podczaſzym Łęczyckim. Staniſław oſtatni ſyn Jana z Sicheniowny zpłodził Jędrzeia, Teodora, Mikołaia y Benedykta. Michał Sebaſtyan Wiſzowaty, Podſtaroſci y Sędzia Grodzki Lwowſki w roku 1657. *Acta Caſtren. Leopol.* N. miał za ſobą Konſtancyą Kozierowſką pozoſtałą wdowę po Nielawickim, z tey ſynowie, Jozef Cześnik Liwſki, Staniſław Porucznik pod piechotą w woyſku Polſkim, y Konſtantyn, y corka Joanna. N. miał za ſobą Małgorzatę Morſztynownę Staroſciankę Filipowſką.

**WITTAN herbu Kolumna* tak go zowią, przecięz od zwyczaynego herbu kolumny, bardzo daleki, bo powinny bydź dwa Lwy, barkami do ſiebie obrocone, do gory wſpięci, na tylnych nogach ſtoiący, łapa przednia u tego Lwa, co po prawey ſtronie tarczy ſtoi, do gory wynieſiona, lewa ſpuſzczona, opak zaś u tego, ktory po lewey ſtronie ieſt, ogony zaś ich wzaiem zplecione do gory idą, na hełmie rozumiem że trzy piora ſtruſie. Z Kurlandyi pierwſzy ſię do Polſki wnioſł, Otto Wittan (luboć y tam ieſzcze ten Dom kwitnie) gdzie poiął Zernicką, ſieſtrzenicę Staniſława Koniecpolſkiego Kaſztelana Lubaczowſkiego, z Domu Zernicką, czego dowodem ſą, *Acta Caſtren: Premislien. 1653:* z nią zpłodził ſynow trzech, *1mo* Jana Podczaſzego Inowłodzkiego, ktory *1mo voto*, miał za ſobą Dobrſką, *2do* Kruſińſką; *3tio* Kucińſką, ſynowie iego krom inſzych, Jędrzey Burgrabia Goſtyńſki, żona iego Zieleniecka, Sebaſtyan Felicyan Kanonik Katedralny y Officyał temi czaſy Lwowſki. *2do.* Konſtancya Podczaſzego Winnickiego, ten ſię ſprzyſiągł dożywotnie z Kiełczewſką, ſynowie iego, Adam żyie z Roſnowſką, y Rafał Dziekan Sądecki. *3tio.* Staniſława, ten zſzedł bezpotomny. Dobra ich dziedziczne Malina w Ziemi Goſtyńſkiey, a w Łęczyckim Budzen.

**WITANOWSKI* w Brzeſkim Litewſkim. Jan y Piotr Witanowſcy na Władysława IV, Krzyſztof, Jan, Michał na Jana Kazimierza elekcye piſali ſię. Kazimierz Witanowſki Tenutarz Poiezierſki, maią kolligacye z Chodkowſkiemi. N. miał za ſobą Helenę Młoſzewſką.

**WITKOWSKI herbu Nowina* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jaroſz y Seweryn Witkowſcy bracia rodzeni. Z tych Seweryn Chorążym był Xięſtwa Zatorſkiego, piſał ſię z Rudułtowic, bywał poſłem na Seymy y Deputatē na Trybunały, miał za ſobą Ruſocką, (Baranowſki zaś powiada że Brandyſownę herbu Radwan y z niey potomſtwo) zoſtawił z niey corek dwie, z ktorych ſtarſza z Stefanem Dęmbinſkim, druga naprzod z Zygmuntem Dembińſkim, po nim z Janem Oſtrogorſkim dożywotnie zmowione; ſynow zaś trzech: 1. Paweł miał ſyna iednego, ktory w obozie pod Toruniem umarł, y corkę Zofią, ta *1mo voto* była za Dembińſkim Podkomorzycem Sendomirſkim, *2do voto* za Jędrzeiem Kuczkowſkim. 2. Staniſław umarł bezpotomny. 3. Seweryn z Seymu 1667 Kommiſſarzem do Rewizyi naznaczony. *Conſtit. fol. 31*, ten z Anny Boleſtraſzyckii, zpłodził corkę Zofią Janowi Karolowi Jeziernickiemu zaślubioną, ale bezdzietną, y ſynow trzech, Staniſława ktorego żona Uieyſka, z tey był ſyn Samuel Xiądz, y corka Maryanna Gawrońſka. Alexandra, ten młodzianem umarł, y Pawła, ten poiął Bogumiłę z Biały Bielſką Miecznikownę Lubelſką, z ktorą zoſtawił corkę iednę, Annę Gedyminową Stolnikową Smoleńſką, y ſynow trzech, Marcyana, ktory poległ w batalii pod Kaliſzem ze Szwedami, Staniſława, y Jana w Zakonie Societ: JESU, ten z Rektorſtwa Poznańſkiego do Francyi do Schambora zaiachawſzy, tamże życie zkończył w roku 1732, ieſt w druku iego Xiąſzka luboć bez imienia iego wydana: *Obſerwacye Swięte, to ieſt nabożeńſtwo, na niektore dni y święta przednieyſſe przez rok, w Poznaniu in 4to 1730.* Jaroſz brat Seweryna Chorążego Zatorſkiego, miał za ſobą Elżbietę Wieruſką z Lubomirſkii urodzoną, ſioſtrę Pułkownika, ktora mu powiła corkę Annę, Adryana Bełchackiego małżonkę, y ſynow dzieſiąciu. Z tych Stefana zabito, Krzyſztof w woyſku zginął. Gabryel miał za ſobą Barbarę Buczacką, z ktorey zrodził trzy corki, Maryannę, ta poſzła za Franciſzka Secygniewſkiego, Beatę, ta Panną umarła, Annę ta wydana za Krzyſztofa Drozdowſkiego. Hieronim miał za ſobą Ogonowſką, znią *ſterilis.* Jan Boratyńſką wdowe po Secygniowſkim, z tey było dwoch ſynow, Alexander y Staniſław, tyleż corek, z tych iedna

żyła z Zygmuntem Budziackim, druga z Felicyanem Trzemeſkim: inni ſy-
nowie Jaroſza w rożnych okazyach pogineli, woyſkową ſłużąc. Tegoż Se-
weryna Chorążego y Jaroſza, był brat ſtryieczny, ktory zoſtawił ſynow
czterech, Samuela, Władyſława, Ludwika y Alexandra. Samuel mąż ry-
cerſki miał za ſobą Ruſecką, z ktorey zoſtało ſię pięć ſynow, y corek trzy,
iedna z nich Kłobukowſka, ſynowie zaś młodzianami pomarli. Tegoż Oy-
ca Samuelowego, był brat ſtryieczny Jan dziedzic dobr Halkowa pod Biel-
ſkiem, zrodził ſynow dwoch, Jana y Jędrzeia, od Jána zoſtało ſynow trzech,
Jakub ktory miał za ſobą Starowieyſką, Jan ktory z Byſtronowſką bez-
potomny. Stefan ktory poiął Ruſecką, corki tegoż Jana dwie Zakonnica-
mi w Raciborzu, trzecia Magdalena za Franciſzkiem Starowieyſkim. Ję-
drzey ſyn Jana, naprzod miał za ſobą Palczewſką, znią *ſterilis*, *2do voto* Wa-
ſniewſką, z tey corek trzy, Bobrowſka, Radomyſka, trzecia Zakonnicą, y ſyn
Władyſław, *3tio voto* Kuniecką, z tey ſyn Antoni Paulitą zoſtał. Są y w Xię-
ſtwie Litewſkim, Jan w Woiewodztwie Mińſkim, Władyſław w Xięſtwie
Zmudzkim 1674. Franciſzek w Brześciańſkim z Matki Paſzkowſki herbu
Zadora urodzony.

***WITKOWSKI** herbu Poray* w Łęczyckim Woiewodztwie, od Jaroſkowſkich ſwoię
liniią prowadzą, gdy bowiem Alexander Jaroſkowſki ſyn Jakuba y Olſzko-
wſki herbu Lubicz wziął działem Witkowice, od nich przezwany Witko-
wſkim, ten z Kryſtyny Koſzkowſkii herbu Dołęga, ktorą Kalińſka herbu
Topor ſioſtra Suffragana Lwowſkiego urodziła, zpłodził corkę Katarzynę
Zakonnicę S. Brygitty we Lwowie, y ſynow trzech, Łukaſza Dziekana Ka-
tedry Lwowſkiey, Proboſzcza Jaworowſkiego, Protonotaryuſza Apoſtolſkie-
go 1665. Macieia y Stefana męża rycerſkiego, tak w okazyach przeciwko
Kozakom, iako y w Pruſiech przeciw Szwedom. N. była za Alexandrem
Paprockim.

***WITONISKI** *herbu Serokomla* w Wołynſkim Woiewodztwie: Stefan na Witoni-
ſzu Witoniſki Cześnik Wołyńſki 1691. Kryſtyna Konſtantego Sieniuty mał-
żonka.

***WITOSŁAWSKI** herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie, z ktorych ie-
den za czaſow *Paprockiego* był Sędzią Ziemſkim Zawkrzeńſkim.

***WITOSŁAWSKI** herbu Nieczuia* w Sendomirſkim Woiewodztwie, kładzie tu *Okolſki*
tych, co ſię z Sielca piſzą, ale ich y pod herbem Prawdzic położył, dokąd
należą. Temi zaś czaſy znayduią ſię w Przemyſłkiey Ziemi, z ktorych Sa-
muel Witoſławſki, poiął Zofią Dedyńſką, y z nią zpłodził corkę Maryannę,
ta poſzła za Dymitra Siemiaſza Drynieckiego herbu Sas, z ktorey ſynowie
Jan y Antoni Siemiaſze. Synow zaś trzech, Jędrzeia, Pawła y Mikołaia: z
tych Jędrzey z Siedliſką, miał ſynow Samuela, Staniſława, Antoniego y A-
lexandra ale bezpotomnych. Paweł także *ſterilis* zſzedł z tego świata, Miko-
łaiowi zaś Anna Gołyńſka herbu Prawdzic, powiła czterech ſynow, Michała
Kanonika Przemyſłkiego, Kuſtoſza Kollegiaty Jaroſławſkiey, Piotra y Ar-
nolfa ieſzcze młodzianow, y Kazimierza, ten poiął Barbarę Malaſſownę her-
bu trzy graduſy.

***WITOSŁAWSKI** herbu Prawdzic* w Wielkieypolſzcze; z Niemiec do Polſki przyſzli
ieſzcze za Krzyżakow, gdzie w nadgrodę za krwawe ich zaſługi puſzczono
im było Klecko; nabyli potym dobr Sielca pod Zninem, z ktorych ſię po-
tomkowie ich piſali. Czterech braci wſpominaią Witoſławſkich, z ktorych
Piotr naymłodſzy w okazyi mąż woienny poległ. Benedykt z Sielca Rot-
miſtrz krolewſki. Jędrzey w Kaliſkim, Piotr w Poznańſkim, podpiſali ele-
kcyą

kcyą Władyſława IV Krola. Januſz dziedzic na Sypniowie y Witrogo-
ſzczy, Kaſztelan Inowrocławſki, z Zalińſkii Sędzianki Tucholſkiey, zoſtawił
potomſtwo. *Mſ. Konapatſ.* N. miał za ſobą Zofią Pogorzelſką Kaſztelankę
Kaliſką, z ktorey corka Katarzyna Franciſzka, żyła z Zygmuntem Działyń-
ſkim Woiewodą naprzod Kuiawſkim, a potym Kaliſkim, pani wielkiey po-
bożności, co iey przyznaie nadgrobek w Pakoſzczy w kaplicy Działyń-
ſkich, z światem ſię rozſtała w roku 1677. N. była za Janem Potulickim.

***WITOWIC** *herbu Jelita, patrz. Pieniążek.*

***WITOWSKI** herbu Brochwicz* w Ziemi Przemyſłkiey. Gabryel Witowſki z Wito-
wic dziedzic na Stubnie, ſyn iego z Bobolanki Antoni 1692. Jan 1592, na li-
ście Zygmunta III danym Miaſtu Lwowſk: Staniſław miał za ſobą Cieklin-
ſką. Szymon Helenę X. Woroniecką Stolnikownę Kiiowſką. Jan Katarzy-
nę Charczewſką.

***WITOWSKI** *herbu Jaſtrzębiec* w Sendomirſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Popo-
wa. Staniſław Witowſki, Chorąży Łęczycki, Wielkorządzca Krakowſki,
Staroſta Niepołomſki, a potym Kaſztelan Brzezińſki, Krzeczowſki y Bocheń-
ſki Staroſta, po dwuletnim więzieniu w Moſkwie wytrzymanym, wyſzed-
ſzy na wolność, Szuyſkiego poimał y przyprowadził, w Wołoſzech po ze-
ściu Jeremiego Hoſpodara rozruchy wewnętrzne uſpokoił, do Węgier,
Turek y Wiednia prywatnemi legacyami, tak ſię Zygmuntowi III Krolo-
wi Polſkiemu przymilił, że na niego łaſki Pańſkie hoynie ſypał, przenioſł
ſię na wieczność w roku 1637, w Jedlnie kędy kościoł wymurował, z nad-
grobkiem pogrzebiony. *Starowol: in Monum: fol: 682*; na naſzę Domum Profeſ-
ſam w Krakowie był ſzczodrobliwie łaſkawy, na ubogich rozrutny, od Nie-
miry kupił dobra Regow za ſto tyſięcy, w roku 1635 z Seymu był nazna-
czony deputatem na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 17*, y do luſtracyi dobr
krolewſkich w Małeypolſzcze *fol. 58.* Miał za ſobą *1mo voto* Kochanowſką
herbu Korwin, z tey zpłodził corkę Katarzynę Alexandra Łukowſkiego Pi-
ſarza Ziemſkiego Krakowſkiego małżonkę, y ſyna Staniſława, *2do voto* poiął
Zebrzydowſką Kaſztelankę Srzemſką: *Baranow:* y o trzeciey iego żonie na-
mienia *Gold. Bractwo.* Ewie Kunegundzie Stamirowſkii. Staniſław naprzod
Miecznik, potym Podkomorzy Łęczycki 1640, umarł Kaſztelanē Sēdomirskim,
Staroſtą Lubelſkim, Knyſzyńſkim, Krzeczowſkim, Nowotargſkim, Zwoleńſkim:
był to Pan chwałę Boſką pomnażaiący, kościoł OO Bernardynow na Strado-
miu przy Krakowie, ktory Szwedzka zawziętość deplantowała, z fundamen-
tow murować począł, gdy go tedy iuż wpoł dość koſztownie wyprowa-
dził, śmierć odkończeniu iego przeſzkodziła; co znać z inſkrypcyi na
drzwiach tegoż Domu Bożego, w Jedlnie także miaſteczku kościoł wymu-
rował z gruntu, czego świadkiem ieſt napis *u Starowol. in Monum. fol. 682.* Grunt
ſwoy właſny w Krakowie darował OO Reformatom *Conſtit. 1662 fol. 23*, piſze
o nim *Ines centur. 7. epigram. 12*, w Akademii Krakowſkiey pewną fundácyą
na ſtudentow uczynił. Dla Oyczyzny też życia nie żałował, ktore w ro-
żnych okazyach na ſzańc wyſtawiał, iako pod Smoleńſkiem z Władyſła-
wem IV Moſkwę woiuiąc; pod Pilawcami, gdzie na zhuczałe chłopſtwo z
ludźmi ſwemi natarſzy, y dobrze ich zuchwałość uchłoſtawſzy, ſerce zao-
ſtrzył Junakom Polſkim do podobney odwagi, gdyby iey była nie zalała
gęſta koley y nagła trwoga. Karol Krol Szwedzki liſtami ſwemi zapraſzał
go do ſiebie, odpiſał iako na kochaiącego Oyczyznę ſyna należało. Wſzy-
ſtko prawi co mam powinienem BOGU, wierność poprzyſiągłem Oyczy-
źnie y Janowi Kazimierzowi Krolowi, Karolowi nic, ani fortunie, zaczym

raczey śmierć obieram sobie, niżeli wiary Panu swemu nie dotrzymać. Jezdził w legacyi do Moskwy względem granic ułożenia, y do Innocentego X Papieża; z Seymu 1653 deputatem na Trybunał Skarbowy Lwowski, *Constit. fol.* 2; a w roku 1661 do Żup Wielickich *fol.* 10, y do granic między Spiżem y Węgrami *fol.* 34, Złączył się był dożywotnie z Joanną Eleonorą Firleiowną z Dąbrowicy, corka iego Teressa czy Elżbieta żyła z Alexandrem Załuskim Woiewodą Rawskim, *Mowca Polski tom.* 2. *fol.* 217, druga za Adamem Drzewickim Woiewodą Lubelskim była, y syn Antoni, żył z Drohoiewską. Niewiem czy do tych należą: Rafał Witowski Łowczy Kiiowski, z Seymu 1601 Kommissarz do granic, *Constit. fol.* 740. Łukasz naprzod Sędzia Grodzki Kiiowski, *Constit.* 1616, w roku 1629 posłował na Seym iuż na tes czas Podczaszy Kiiowski, ztamtąd deputatem zapisany do kwarty Rawskiey, *Constit. fol.* 26. W roku 1638 Kommissarzem do granic, *Constit. fol.* 31. Stanisław Stolnik Bełzki miał za sobą Barbarę Sładkowską.

**WITOWSKI herbu Rola* w Wielkieypolszcze. N. Witowski miał za sobą Katarzynę Marszewską. N. była za Janem Brzozowskim herbu Belina.

**WITSKI.* Jan Witski z Elżbietą Zołtowską, zpłodził corki trzy, Zofią y Dorotę *steriles*, Annę Bazylego Łomnickiego małżonkę, (z tey Stanisław Łomnicki zpłodził z Nowicką Jędrzeia, od ktorego potomstwo zostaie) y syna Stanisława, tego z Zaporskii corki, Maryanna Piasecka y Helena Jaworska, synow zaś piąciu. Antoni w Zakonie naszym, Alexander bezpotomny. Tomasz trzeci, ten z Kiełczewską miał corkę Ludowikę Głazowską, od ktorey synowie, Jozef, Konstantyn, y Franciszek Głazowscy, syn zaś iego Jan, po ktorym z Zołcińskii tylko się dwie corki zostały, Maryanna Iżycka y Justyna Panna. Czwarty Jędrzey, temu Ligęzianka powiła corkę Katarzynę Gałęzowską Pisarzową Ziemską Lubelską, z ktorey trży corki Gałęzowskie, Franciszka *sterilis*, Bogumiła Zakonnica, y Barbara Kiełczewska, y synow dwoch, Antoni zabity, y Michał, ktorego z Radzimińskii syn Maciey Kapitan LeybGwardyii, y corka Franciszka Stańska Podstolina Podlaska: Piąty Kazimierz, żona iego Konstancya Gutteterowna Dobrodzieyska, z tey corki Ewa Janowska, y Teofila Giżycka *sterilis*, synow także dwoch, Jędrzey z Duninowną Łabęcką *sterilis*, y Felicyan, ktorego z Maryanny Giżyckii, zostało dwoch synow, Jozef Miecznik Trembowolski, y Antoni Łowczy Urzędowski, y corka Petronella Bobowska. Podobno tegosz są herbu, co y Wietcki, o ktorych się wyżey mowiło.

WITUNSKI herbu Rola w Łęczyckim Woiewodztwie. Augustyn Wituński Zakonu S. Franciszka *Ordin. Minor. de Observ.* są iego Xiąszki w druku. Szymon, corka iego Katarzyna dziedziczka na Witunicach y iedynaczka, poszła za Janusza Sierakowskiego Kasztelana Brzeskiego Kuiawskiego 1620.

WITUSKI herbu Gozdawa w Rawskim Woiewodztwie, *Okolski y Paprocki* piszą ich Witulski, ale nie dobrze. Jana Wituskiego dobra dziedziczne Suchodoł w Ziemi Gostyńskiey leżące, y w nich solne gory wspomina *Konstytucya* 1598 *fol.* 706. N. Wituska Stanisława Kryskiego. N. Balcera Kwiatkowskiego, małżonki. N. Wituski Kanonik Gnieźnieński od Krola zesłany do Gdańszczanow w roku 1644, aby Maistrat tamteczny naszych Oycow z miasta nie rugował, powagą krolewską zakazał. Władysław naprzod Chorąży 1643, potym Podkomorzy Gostyński, poseł na Seym 1653, deputat do umowienia pewney legacyi, *Constit. fol.* 8. Jan Konstantyn Sędzia Ziemski Gostyński, z Seymu 1685 naznaczony do rewizyi Skarbu Koronnego, *Constit. fol.* 8. Adam Podsędek Sochaczowski y Wincenty z Zyczka Wituski 1674. N. Skarbnik Gostyński 1704. *Acta*

Acta Confœd. Sandom. Paweł miał za sobą Zofią Grabską Podkomorzankę Brzeską Kuiawską, z ktorey zpłodził dwie corki, iedna Zofia dostała się w małżeństwo Stanisławowi Branickiemu, od ktorego była corka Katarzya Dzierzbicka, druga Justyna Michałowi Szydłowskiemu Chorążemu Płockiemu zaślubiona: Jednaż Wituskich dzielnica z Jackowskiemi.

**WITWICKI herbu Sas* w Ruskim Woiewodztwie. Antoni Witwicki Władyka Przemyski w roku 1679. Samuel dziedzic na Witwicy z Anny z Rościeizyna zpłodził Stanisława, ten wyższe nauki traktował w Lublinie, w Brunsberdze uczył się Teologii y Jus Canonicum, w Paryżu Geofrafii, Medycyny, y inszych nauk. Powrociwszy do Oyczyzny, Kanonikiem Gnieznieńskim uczyniony, y Opatem Płockim, Sekretarzem był legacyi do Francyi, y do Danii, do Leopolda potym Cesarza od Krola Michała posłem wysłany, dzielnością swoią wszystko do gustu krolewskiego sprawiwszy, Regentem został Koronnym y Infułatem Ołyckim, toż Biskupem Kiiowskim, z tego przeniosł się na Łuckie w roku 1680, tu do Katedry swoiey wprowadził Klerykow in Communi żyiących, co approbowała *Konstytucya* 1685 *fol.* 17, Synod Dyecezański złożył w Brześciu Litewskim, z Łuckiego połuniony na Poznańskie w roku 1688, na ktorym siedząc lat dziewięc, odpoczął w Panu w roku 1697; był zelantem o honor Boski, czterech Władykow od schizmy oderwawszy, z kościołem Rzymskim poiednał, wspominaią go *Konstytucye* 1690 *fol.* 17, Kommissarzem do uspokoienia pretensyi Kurfistrza Brandeburskiego. Alexander Scholastyk Łucki w roku 1697. N. miał za sobą Kalinowską Walentego Woyskiego Halickiego corkę, z ktorą miał corkę Annę, ta poszła za Borzechowskiego. Paweł miał za sobą Hulewiczownę. Łukasz 1680.

Wizemberg herb.

Uuuuuu 2 Wpra-

WPrawdzieć *Okolſki* inſzy kſztałt herbu ich kładzie *tom, 3. fol. 302*, do ktorego czytelnika odſyłam, atoli *Biezanowſki in Fama poſthuma* taki położył, iaki ſię y mnie doſtało widzieć w kościele Zielenickim pod Krakowem, to ieſt powinna bydź Zielona-wa gora ſkaliſta, w polu niebieſkim, pod nią niżey, dwie liſzki czarne w koronach na głowie y obrozkach złociſtych na ſzyi, razem w gorę idą w prawą tarczy, ogony do gory zadarſzy, na hełmie Jeleń rogaty bez korony, czarny, w obroży, złociſtey, z korony w prawą tarczy wyſkakuiący, między dwiema ſkrzydłami orlemi, z ktorych iednego po prawey ręce tarczy nogami ſię przedniemi trzyma, te ſkrzydła barkami do ſiebie maią bydź obrocone: takiż herb widzieć na miedzianych drzwiach do kaplicy w kościele Panny Maryi w rynku Krakowſkim. Tym herbem pieczętuią ſię Wizembergowie, z ktorych Jan Wizemberg łaſkami Ferdynanda Ceſarza, Zygmunta III y Władyſława IV Krolow Polſkich zaſzczycony, od drugiego trzymał Zupy Wielickie, Burgrabią był Krakowſkim, dziedzicem na Czaiowicach y Małomiący, ſyn iego także był Burgrabią Krakowſkim, miał za ſobą Zebrzydowſką. Mikołay dziedzic na Obrazowicach y Jankowicach, Władyſława IV y Jana Kazimierza Sekretarz, mąż y pobożności y ſzczodrobliwości wielkiey, ktoremu zmarłemu w roku 1665 ſyn Mikołay także, chorągiew pogrzebową w kościele Zielenickim zawieſił, kędy ſobie Ociec iego grob wyſtawił, y ten kościoł upoſażył. N. Podczaſy Przemyſki, iezdził z Jędrzeiem Olſzewſkim legatem w roku 1670 po Eleonorę Krolową, *Mowca Polſk. tom. 2. fol. 407.* N miał za ſobą Juſtynę Kobielſką herbu Jelita Sędziankę Grodzką Piotrkowſką. Jan Helenę Trembecką, corkę Zygmunta, z niey ſyn Jan, corki Ewa y Katarzyna, *Acta Cracov. 1660.* Jędrzey 1666 *Ibidem*, N. Sędzia Rawſki, ktorego corka była za Lipſkim Staroſtą Rawſkim.

**WIZGAIŁO.* Z tych był Mikołay Wizgaiło, naprzod Proboſzcz katedry Wileńſkiey, potym Biſkup Zmudzki, Zelant Oyczyſtey wolności, w obyczaiach ſkromny, dowcipu biegłego, pobożności Paſterza godney. *Koiał, in Mſ.* powiada, że po Zmudzkim, był Kiiowſkim Biſkupem y Proboſzczem Trockim.

WIZGERD herbu Odrowąz w Xięſtwie Litewſkim, Dowogin Wizgerdowicz w roku 1401 na Seymie Wileńſkim, między innemi Panami Litewſkiemi, wieczny pokoy z Polſką Koroną zawarł y podpiſał *u Łaſk. w ſtat. fol. 120.* A na Seymie Hrodelſkim w roku 1431 Wiſzegert, przyiął na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich herb Odrowąz *u Łaſkiego w ſtatut. fol. 127.* Piotr Wizgerd Koniuſzy Trocki w roku 1588. Krzyſztof Wizgerd. Mikołay Podkomorzy Upicki, z Seymu 1613 Kommiſſarz do granic od Kurlandyi, *Conſt. fol. 45*, ſynowie iego Krzyſztof Cześnik Upitſki, żołnierz odważny, y Mikołay Cześnik także Upitſki, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic od Kurlandyi, *Conſtit. fol. 26.* Daniel w Zmudzi. Hieronim Rotmiſtrz powiatowy 1651. Jan Sędzia Ziemſki Wileńſki: Jana Kazimierza Skarbnika, y Piſarza Grodzkiego Kowieńſkiego dzielność w wielu intereſſach świadczona tey Oyczyźnie z pochwałą zapiſana *w Konſtytucyach 1662 fol. 25.* Januſz Podſtaroſci Upitſki, z Seymu 1683 deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit. fol. 7*, podobno tenże ſam Januſz był Podſtarościm tegoż Powiatu 1674. N. Cześnik Trocki, miał za ſobą Jaſieniecką Woyniankę.

WKRYNSKI herbu Grzymała w Płockim Woiewodztwie y na Wołyniu, *Paprocki* ich zowie Wkrzeńſki, z tych Walentyn Wkryńſki w kraiach Ruſkich rycerſkie życie prowadząc oſiadł na Wołyniu poiąwſzy Xiężniczkę Zbaraſką wdowę pozoſtałą po Baworowſkim. Jacek Wkryńſki w Zakonie naſzym temi

temi czaſy. Powinna zaś bydź Grzymała z Mężem zbroynym w bramie. Adam zaś w tymże Zakonie przedtym, rządził Collegia Choynickie, Oſtrogſkie, Bydgoſkie, Lubelſkie, życie zkończył w Oſtrogu 1676. Samuel na Collegium naſze Oſtrogſkie dobroczynny w roku 1677. Jan z Apollonii Parułowny, zpłodził ſynow ſiedmiu, Seweryna, Tomaſza, Jerzego, Staniſława, Jacka, Stefana, y Jana. Z tych Seweryn złączył ſię dożywotnie z X. Woroniecką, ſyna miał z niey iednego, Antoniego Societatis JESU. Tomaſz Sędzia Grodzki Włodzimirski, był Deputatem Trybunału Koronnego w roku 1724 miał za ſobą Maryannę Jałowicką Stolnikownę Pińską, ſynow z niey było dwoch. Mikołay y Antoni. Jerzy miał za ſobą Katarzynę Zebrowską Staroścliankę Zytomirską, corek miał dwie, Annę y Franciſzkę. Staniſław bezpotomny y Stefan, Jacek Jezuita. Jan młodo umarł. Jan miał za ſobą Apollonią Zubczewſką, ſynow z niey było dwoch, Tomaſz y Kazimierz, corek cztery, Barbara, Domicella, Katarzyna y Anna, Barbara y Domicella obrały ſobie ſtan Zakonny. Tomaſz wſtąpił do Zakonu S. Dominika. Wacław Wkryńſki, miał za ſobą Maryannę Myſłowſką, tego corka Kryſtyna, była za Wacławem Thorzewſkim Horodniczym Krzemienieckim. N. była za Moyżeſzem Sieniutą.

**WŁADYCZKA* w Xięſtwie Zmudzkim. Jan Władyczka Piſarz Litewſki od Alexandra Krola w roku 1492 w legacyi do Moſkwy wyſłany, Wiazmy y innych Zamkow, od Iwana Moſkiewſkiego bezprawie opanowanych, upomina ſię, *Koiał. par. 2.* Jędrzey w Zmudzi podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola.

WŁADYSŁAWSKI herb. Tarcza tego herbu proſtą linią wzdłuż na dwie części powinna bydź przedzielona, z tych prawa ſtrona tarczy w polu błękitnym ma na ſobie koronę złotą krolewſką, druga orła białego, ſkrzydło barkiem do linii obrocone, na hełmie nad koroną, dwie trąby, u każdey po cztery kołka. Ten herb nadany od Zygmunta III Krola Polſkiego w roku 1609, co approbowała *Konſtytucya tegoż roku fol. 895*, Gabryelowi Prowanci; z Chełmna w Pruſiech był rodem: w Krakowſkiey Akademii wyſłuchawſzy Filozofii, od Anny Auſtryaczki Krolowy, dla inſtytucyi dzieci ſzlacheckiey, na dworze krolewſkim na ten czas bawiącey ſię, wezwany, gdy ſię tam nie tylko nauką ſwoią, ale y układnością obyczaiow ſwoich zalecił, od teyże Krolowy do Gracu na Teologią wyſłany, a ztamtąd do Rzymu, Doktorem zoſtał, powrociwſzy z Rzymu, Annę Maryą corkę krolewſką oddano mu na naukę, ale gdy ta w młodey porze z świata y z życia wyzuła ſię, Władyſławowi Krolewicowi, a potym Krolowi, dany był za Preceptora, ktorą pracę odwdzięczaiąc mu koło ſyna ſwego Zygmunt III, w komput ſzlachty Polſkiey wpiſał go, a od Władyſława, ktorego uczył, Władyſławſkim nazwany: był potym Proboſzczem Warſzawſkim, Scholaſtykiem Łęczyckim, Kanonikiem Płockim y Chełmińſkim, 1628 na Synodzie Piotrkowſkim *Hiſtor. Poſſel: Polon. Pruthen. fol, 430*, fundował kurs Filozoficzny w Akademii Krakowſkiey, ale że ten herb iemu tylko ſamemu nadany, dla tego że z nim uſtał, rozumiem; przetoż kſztałtu tu iego nie kładę, fundował także OO Franciſzkanow w Chełmnie, kędy pogrzebiony po śmierci, ktora przypadła na rok 1631. *Vir ſummæ modeſtiæ ab omni ambitione alienus*, mowi *Kobierzycki in Vladisl. fol. 19.*

**WLEWSKI herbu Ogończyk*, tak piſze o nich *Baranowſki*, y że ſą w Pruſiech. Jan Wlewſki Piſarz Ziemſki Chełmińſki 1603, *Conſtit. fol. 821.* Bartłomiey miał za ſobą Białobrzeſką, herbu Abdank.

**WŁODAWSKI herbu Murdelio* w Xięſtwie Litewſkim, *Koiał. in Mſ.* inni ich piſzą Młodawſki.

WŁODEK herbu Oſtrzew w Ziemi Chełmſkiey. N. Włodek Łowczy Zydaczowſki, miał za ſobą Juſtynę Domaſzewſką Miecznikownę Łukowſką, z tey była corka Radoſzewſka, druga zaś Karmelitanką Boſą w Lublinie. Alexander w Podlaſkim 1674.

WŁODEK herbu Prawdzic na Ruſi. Maciey Włodek Staroſta ſy Generał Podolſki, ten u Goyſca miaſtecza, maiąc tylko ſto koni Roty ſwoiey, gdy Wołoſzy więcey niż tyſiąc iazdy przyciągneli pod to mieyſce, y do miaſteczka poczęli ſzturmowac, Włodek chcąc im dać odpor, Rocie ſię owey kazał gotować; ci widząc nierowne ſiły ſwoie względem nieprziaciela, nie tylko ſiebie wymawiali z tey okazyi, ale y iemu odradzali w takie ſię niebeſpieczeńſtwo puſzczać, nic na to niedbał Włodek, ale z pocztem tylko ſług ſwoich, zkoczył w więkſzą kupę Wołochow, ktorych gdy mężnie gromić począł, widząc y ſzczęście y mężne ſerce iego, przypadła mu na ſukkurs owa Rota, y tak mocno uderzyła ſię o Wołochow, że ich na głowę porazili. *Paproc. o herb.* Tenże pod Obertynem w roku 1531 Rotmiſtrz, ſiła męſtwem ſwym pomogł do zwycięztwa *Biel. fol. 565 Sarnicki.* miał za ſobą Łaſką Staniſława Woiewody Sieradzkiego corkę, *Paproc. o herb fol. 398.* Bramę w Kamieńcu Podolſkim wymurował, y zamek nie tylko ufortyfikował, ale y kſztałtniey ozdobił. Staniſław ſyn iego, z Hermanowa ſię piſał, naprzod Kaſztelan Lwowſki 1593, potym Woiewoda Bełzki, Staroſta Halicki y Kołomyiſki, miał dwie żony. Pierwſza Elżbieta Zamoyſka corka Kaſztelana Chełmſkiego, ſioſtra Jana Zamoyſkiego Kanclerza y Hetmana Wielkiego Koronnego, umarła 1595, z ktorey corka Jadwiga zaślubiona Piotrowi Firleiowi Kaſztelanowi Zawihoyſkiemu, a potym Woiewodzie Lubelſkiemu, co poznać z iey nadgrobku w Krośnie, wypiſał go y *Starowol. in Monum;* tę Zamoyſką w Lwowſkim kościele OO Dominikanow pochował z nadgrobkiem wſpaniałym, względem ktorey ołtarz tam Nayś: Matce marmurowy wyſtawił, koronę teyże S. Pannie z bogatych kamieni na głowę włożył, kielich dał y patynę ſzczerozłote, krzyż ſrebrny. *Okol. Ruſſ. Flor. fol. 77.* Druga Jadwiga Oleśnicka, ktorą tamże pogrzebł 1611, tablicę ſrebrną nad iey grobem powieſiwſzy. Trzecia zdami ſię żona iego była Elżbieta Kamieniecka, czy też Oyca iego. Piſze o nim *Okolſki,* że Zamku Halickiego, lubo nie dobrze opatrzonego przeciwko Tatarſkim inſultom obronił, zabiwſzy Wodza ich, y drugich rozproſzywſzy, a że mu ſię S. Katarzyna Panna y Męczenniczka, podczas tey inkurſyi przez ſen pokazała, y upewniła, że y iego, y ten zamek w ſwoiey opiece miała: dla tego wdzięcznym iey tey łaſki będąc, kaplicę na cześć iey tam wyſtawił, kędy obrazy od niego powieſzone o tym wſzyſtkim świadczyły. W roku 1553 na weſelu Zygmunta Auguſta Krola gonitwy z kopią czynił. *Orickov. in Paneg. nupt: Janczyńſki in Mſ. a z niego Kowalicki w ſwoich kazaniach fol. 238* podał, że gościem będąc u Mikołaia Daniłowicza w dzień święty, gwałtem prawie od niego w pole wyciągniony, liſa poſtrzegł niezwyczayney wielkości, ſkoczył rączego za nim Mikołay, y daleko drugich wybieżał, w tym lis ow, w olbrzyma ſię ſtraſznego przemieniwſzy, Mikołaia z konia ztrącił, y w błocie unurzawſzy, kiiem prawie na śmierć zbił. *Bielicki zaś w kazaniach ſwoich* powiada, że Włodka, z konia zwaliwſzy, y w Akteona ſię obrociwſzy, tak go w ſieciach uwikłał, że go ludzie nie poznawſzy ciężko utłukli. Wſpomina go *Konſtytucya 1598 fol. 690,* gdzie mu zleciła Rzeczpoſpolita, aby na zaſłużonych iey pola puſte na Podolu y Ruſi dzielił, y *1601 fol. 745.*

WŁODEK herbu Pułkozic w Rawſkim Woiewodztwie. Paweł Włodek ſyn Szymona

z Anny Głuchowſkii spłodził czterech ſynow, z tych pierwſzy Marcin, ktorego trzech ſynow było z Zofii Kobylińſkii, Grzegorz, Sebaſtyan y Jan. Drugi Łukaſz, ten z Zofii Jabłońſkii, spłodził ſyna Franciſzka, ktoremu Jadwiga Okręglicka powiła dwoch ſynow, to ieſt Piotra, tego z Konſtancyi Rudzkiey tylko ſię corka zoſtała Cecylia, y Kazimierza, tego z Barbary Ryſzkowſkii, to potomſtwo, Staniſław, Kazimierz, Ignacy, Piotr, Helena, Antoni. Trzeci Bartłomiey, ten żył z Maryanną Ratyńſką. Czwarty Jakub.

WŁODEK herbu Sulima w Ruſkim Woiewodztwie. Włodkowicz Jan Kaſztelan Halicki, dziedzic na Kniehynicach, we Lwowſkiey katedrze ołtarz ku czci Matki Boſkiey fundował, ktory konſekrował Odrowąz Arcybiſkup Lwowſki w roku 1441, *Scrobiſſov. in Vit. Archiep. Leop.* Jan między trupami na poboiowiſku życie ſalwował *Okol.* Maciey Włodek Sędzia Grodzki Inowrocławſki, z Seymu 1616 Kommiſſarz do Torunia o krzywdy Pannom Zakonnym poczynione, *Conſtit. fol. 13,* N. miał za ſobą Katarzynę Trzaskowską, z tey były trzy corki, Maryanna Dzierżawſka, Zofia Cieſzkowſka, Helena Chrząſzczewſka. Z tegoż Domu był Bartłomiey Włodek Podkomorzy Sendomirſki w roku 1414, na liście krola Jagełła, *u Lipſkiego dec. 1. qu. 7,* o ktorym piſze *Cromer lib: 18* że ſynowicę Piotra Wiſza Biſkupa Krakowſkiego, miał za ſobą, herbu Leſzczyc, y dla tego przy iego honorze mocno obſtawał.

WŁODEK herbu Zabawa w Krakowſkim Woiewodztwie. Tego Domu Przodkowie w kościele S. Woyciecha w kościelcu chowali ſię zdawna, poki wiara święta między niemi mieyſce miała, *mowi Paprocki.* Krzyſztof Włodek miał za ſobą Katarzynę Stadnicką, ktorą Zborowſka urodziła, zoſtawił ſyna iednego Samuela, ktory w młodym wieku na Sląſku zginął, y na nim ten Dom uſtał, *to piſſe Baran;* y przydaie, że za czaſow iego, tylko trzy żyły z tego Domu Włodkowny, iedna z nich urodziła Jana Zbylitowſkiego, Oyca Podſędka Krakowſkiego y bracią iego, druga Staniſława Morſkiego Oyca Opata Sądeckiego. Trzecia od ktorey był Jędrzey Oleśnicki Zupnik Krakowſki.

WŁODKOWSKI. N. Włodkowſki, miał za ſobą Alexandrę Łyczkownę.

WŁOSCIEIOWSKI herbu Wczele w Wielkieypolſzcze.

WŁOSTOWSKI herbu Ciołek w Wielkieypolſzcze. Piotr z Włoſzczowa Kaſztelan Dobrzyńſki, podpiſał przywiley Hrodelſki Krola Jagełła, *u Łaſk. w ſtat. fol. 127.* N. Włoſtowſki, miał za ſobą Reinę Arcemberſką corkę Pawła. Tereſſa była za Kazimierzem Tarnowſkim. Woyciech Kaſztelan Krzywińſki, Marſzałek u Potockiego Prymaſa Koronnego umarł 1737. N. z Anną Drohoiewſką żył *ſterilis.* Zofia Adryana Noſkowſkiego herbu Łada małżonka. Mikołay y Kazimierz w Poznańſkim, Maciey w Kaliſkim 1697.

WŁOSTOWSKI herbu Okſſa. Okolſki z Długoſſa powiada, że Derſzław Włoſtowſki herbu Okſza, pod Koronowem mężnego rycerza urząd na ſobie wypełnił, ktoremu *poświadcza Bielſki fol. 307.*

WŁOSZEK herbu Pieleſſ, ale z tą odmianą, że między mieczami na krzyż złożonemi, powinny bydź cztery roże białe, w polu czerwonym, tak że iedna z nich na gorze, druga pod nią na dole, trzecia z boku y czwarta. *Biel. fol. 60. Paproc. w Gniazdzie fol. 1119, o herb. fol. 569. Okol. tom. 3. fol. 304 Kleynoty fol. 90,* Wprawdzieć ci autorowie ten herb Włoſzkiem nie Pieleſzem zowią, tylko że ma z tym wielkie pobobieńſtwo, żebym nie zagęſzczał herbami kart, dla tego do Pieleſzy go pociągnąłem. Zowią go zaś Włoſzkiem y Familią od Marcella czy Marcellina Włocha Biſkupa Kruświckiego, albo iako ich

temi czaſy zowiemy, Kuiawſkiego trzeciego, ktory tu na początkach wiary z Rzymu przyſłany, przykładnie świątobliwie owieczki ſobie powierzone rządząc, przez lat ośmnaście, poſzedł po zapłatę prac ſwoich w roku 1035, w Dwiernie pogrzebiony, *Damal. in Vit. Epiſc. Cujav.* Od brata iego Dom Włoſzkow rozmnożony w Polſzcze, z ktorych ieden był Podſkarbim Nadwornym Litewſkim, Stanisława imię daie mu *Okolſki:* drugi był Suffraganem Kuiawſkim w roku 1595, iako czytam *in Mſ. Rozrazev.* Stanisław Włoſzek w Zakonie naſzym, w roku 1608 rządził *Domum Profeſſam* w Krakowie, potym y Warſzawſką, Collegium także Wileńſkie, aż też y Prowincyą Litewſką, iego naywięcey pracą od ſchizmy oderwane Xiążeta Słuckie, wſpomina *Sachin. Hiſtor. Societat. p. 5. l. 2. n. 90.* Jeſzcze y podziś dzień Dom ten kwitnie w Podlaſkim. N. miał za ſobą Marcyannę Łowiecką.

WŁOSZYNOWSKI herbu Leſczyc w Wielkieypolſzcze, z ktorych niektorzy piſali ſię z Janowca dziedzicznego miaſteczka, *Starowol. in Monum. fol. 469* wyraźnie o nich piſze. Z tych Felix Włoſzynowſki 1623. N. była za Wawrzyńcem Kierſkim. N, w Zakonie naſzym rządził Collegium Lubelſkie w roku 1683.

**WŁYNSKI* w Rawſkim Woiewodztwie. Michał Włyńſki y Jan podpiſali elekcyą Jana III Krola.

**WNOROWSKI herbu Kościeſſa* w Brzeſkim Kuiawſkim. N. Wnorowſki miał za ſobą Annę Oſiecką pozoſtałą wdowę po Radoiewſkim, z tey była corka Maryanna za Mikołaiem Kucińſkim. Marcin Miecznik Brzeſki Kuiawſki, Sędzia Grodzki z Seymu 1676 Kommiſſarzem naznaczony, *Conſtit. fol. 50.* Samuel y Bronisław w Bełſkim 1632.

WNUCZEK herbu Jaſtrzębiec Dom ſtarożytny. Jan Wnuczek Kanonik Gnieźnieńſki w roku 1466 na liście *u Damal. in Archiep. Gneſn. fol. 261.* Wnuk Jan Woyſki Czerwonogrodzki 1523, po ktorego śmierci Zygmunt I Krol Polſki pewną ſummę przyſądził Strzemeſkiemu *Geneal. Strzem:* Piotr Wnuczek de Piątniczany Podkomorzy Lwowſki 1605. *Acta Caſtren. Leopol.* Drudzy z nich w Xięſtwie Litewskim po rożnych Woiewodztwach oſiedli. Marek Wnuczek Ciwon Retowski Rotmiſtrz krolewski, pod Wielkiemi Łukami 1569, był ieden z posłow Litewskich do Lublina na dokończenie Unii z Koroną. Adam Podſędek Wileńſki. N. Piſarz Ziemski Ośmiański 1613. Stanisław poseł na Seym 1621. *Conſtit. fol. 18.* Tomaſz Podſtoli Orſzański, miał za ſobą Eleonorę Wankowiczownę Woyską Mińską. N. była za Pawłem Eyſmontem, ta znalazła obraz Panny MARYI Eyſmuntowskiey cudami wsławioney. Trzy Wnuczkiewiczowny były na opiece Zygmunta Auguſta Krola, iedna z nich wydana za Iwana Jelca, y dobra znią, Korniny, Malin, druga za Hornoſtaia, y dobra znią Rohtycza y Ditatowice. Trzecia za Woronicza y znią dobra Pliſzczyn *Geneal: Jelcow.* Z tegoż Domu Wnuczkow, był ieden Kaſztelanem Ciechanowskim, ktorego corka poſzła za Mikołaia Sołohuba sławnego Rotmiſtrza. *Paproc. Okol.*

**WODORADZKI herbu Pobog* w Xięſtwie Litewskim, z Polski ſię tam przenieśli. Przecław Wodoradzki, za Krola Jagełła odważny przeciw Krzyżakom żołnierz, ſyn iego Alexander Dworzanin krolewski, Staroſta Kiernowski, zoſtawił z Dawgirdowny Woiewodzanki Wileńskiey, ſynow; Jerzego y Mikołaia. Z tych Jerzy zſzedł bezpotomnie, Mikołay zaś był Marſzałkiem u Gaſtolda Woiewody Wileńskiego, ſyn iego Woyciech miał za ſobą Sokolińską, z ktorey zoſtawił ſyna Mikołaia, ten Staroſtą Mohilowskim będąc, zabity ieſt od Szwedow pod Freydenem w batalii, żona iego Radoſzańska, z ktorey ſynowie

nowie Jędrzey, Mateuſz y Jakub. Z tych Jędrzey woiował Wołochow z Zamoyskim Hetmanem przeciwko Michałowi Hoſpodarowi, w Węgrzech za Ceſarzem, w Inflanciech był Rotmiſtrzem Powiatu Wilkomirskiego. Mateuſz był Cześnikiem Kowieńskim w roku 1638, mąż rycerski w Inflanciech z Karolem Chodkiewiczem, o wiarę katolicką gorliwy, zkąd pierwſzą żonę ſwoię prawowiernemu kościołowi pozyskał, *2do voto* złączył ſię był z Eudoxyą Kryſtyną Drucką Horską Xiężniczką, z ktorą zoſtawił potomſtwo, umarł w Wilnie 1643, Szwagrem iego był Krzyſztof Chodkiewicz Woiewoda Wileński, bo miał ſioſtrę Eudoxyi za ſobą Zofią. *Mikol. Laurynowicz kazan: Chiromancya.* Jakub Piſarz Ziemski Ośmiański, od młodości ſwoiey woienną traktował, ſyn iego z Wilczkowny Alexander Jakub, wydał *Theſaurum Kiſſkarum Familiæ in fol. w Wilnie 1644,* służąc przy dworze Michała X. Radziwiła Podkanclerzego y Hetmana Litewſkiego umarł. *Koiał. in Mſ.*

WODYNSKI herbu Kościeſſa z Mniſzewſkich poſzli: bo gdy Benedykta Mniſzewſkiego, dway ſię ſynowie dobrami Oyczyſtemi dzielili. Piotr ieden z nich, wziął działem Kołoząb y Mniſzewko, od ktorego potomſtwo, imię Przodkow ſwoich na ſobie utrzymali. Jan drugi brat Wodynie, y ztąd Wodynſcy. W Podlaſkim Woiewodztwie wioſka ta była, ale gdy potym laſy y zarośle do niey należące wycięto, a obſzerne pola ludzie poſiadać poczeli, dwadzieścia wſi, krom drobnieyſzych folwarkow, na tym mieyſcu poźnieyſze czaſy rachowały. Stefan z Wodynia, a boday nie ſyn Jana, Chorąży Warſzawſki w roku 1525 podpiſał dekret Xięſtwa Mazowieckiego przeciwko heretykom, *u Łubieńſk. in Vit. Epiſc. Płocen:* Jan Podczaſzy Drohicki, poſeł na Seym 1589, podpiſał tranſakcyą Będzińſką. Mikołay *za czaſow Paprockiego* (ktoremu Załuſki w Mowach rożnych, Kaſztelanią Liwſką przypiſał) z Koſobudzkiey Kaſztelanki Sierpſkiey, zpłodził ſyna Jana, dziedzica na Międzyleſiu, ten naprzod był Kaſztelanem Liwſkim, potym Podlaſkim z Seymu 1611, Kommiſſarz do granic od Prus Xiążęcych *Conſtit. fol. 21*, daley Woiewodą Podlaſkim od Zygmunta III wynieſiony, pełen zasług umarł 1616. Złączył ſię był dożywotnie z Zoſią Sobieſką Marka Woiewody Lubelſkiego corką, ale podobno miał y drugą: bo *Paprocki o herbach* wyraznie piſze, że miał za ſobą ten Woiewoda Kraſińſką Dorotę herbu Slepowron, ſynowicę Biſkupa Krakowſkiego, y *Genealogia Kraſińſkich* świadczy, że Dorota Kraſińſka Sędzianka Ziemſka Ciechanowſka, wdowa po Woyciechu Michowſkim Woyſkim Lidzkim, była za Wodyńſkim Kaſztelanem Liwſkim, ta tedy Sobieſka powiła mu dwie corki, Marcybellę Gedeona Tryzny Podſkarbiego Wielkiego Litewſkiego, y Gryzeldę Sapiehy Jana Stanisława Marſzałka W: Litewſk: małżonki, na tey drugiey zmarłey 1633 pogrzebie, miał kazanie *X. Jakub Olſſewſki Soc: JESU, ktore do druku podał*, w nim opiſał iey śmierć świątobliwą: tyleż ſynow, to ieſt Marka Kaſztelana Podlaſkiego, z tym go tytułem zapiſała Konſtytucya 1641 Kommiſſarzem do granic od Prus *fol. 20*, a przedtym był Podkomorzym Drohickim, iako namienia *Olſſewſki wſpomniony:* corka iego Anna, z Janem Felixem Radzieiowſkim Kaſztelanem Wieluńſkim zmowiona, *Triarius paneg. Schol. Piar. Wielun.* druga zdami ſię tego Marka corka, Konſtancya z Wodynia z Butlerem Gwilhelmem Podkomorzym Koronnym, to pewna, że to była Kaſztelanka Podlaſka dobroczynna na Zakonnice S. Brygitty w Lublinie 1675. Jędrzey brat Marka Kaſztelana Podlaſkiego, Łowczy Podlaſki, z tym tytułem podpiſał *pacta conventa* Jána Kazimierza Krola. Posłuiąc na rożne Seymy, często go na wiele funkcyi Oyczyzna narażała, iako to na Trybunał Radomſki 1629,

do kwarty Rawſkiey 1643, do rewizyi Skarbu Koronnego 1632. Nadgrobki iego y drugich Wodyńſkich widzieć w kaplicy u S. Jana w Warſzawie. Umarł ten Jędrzey Kaſztelanem Podlaſkim, żona iego podobno Zgorſka.

*WODZICKI *herbu Leliwa* w Krakowſkim Woiewodztwie, z tą iednak rożnicą że na hełmie kładą poł Lwa, wyſkakuiącego z korony do gory w prawą tarczy, z ogonem zadartym, w prawey łapie przedniey, trzymaiącego berło trochę nachylone, ktorego berła wierzch lilia kończy. Wawrzyniec y Maciey Wodzicki bracia rodzeni, pod woynę Turecką, za Jana III dobrze zaſłużeni Oyczyźnie, y Krolom, na Seymie koronacyi tegoż Krola Jana, w komput rycerſtwa Polſkiego, y z potomſtwem ſwoim płci oboiey policzeni w roku 1676, tak, że ich zaraz ſpoſobnych uznano do wſzyſtkich prerogatyw, urzędow, y honorow w tey Oyczyźnie, *Conſtit. fol. 59.* Z tych Wawrzyniec Jan Wodzicki Skarbnik Nurſki, Podczaſzy Warſzawſki, Adminiſtraror Zup Wielickich y Bocheńſkich, zſzedł z tego świata w roku 1701, żona iego Gratowna, z ktorey corka Agata Staniſławowi Tęgoborſkiemu Staroście Małogoſckiemu zaślubiona: z ſynow iego Michał Dziekan Kanonik y Officyał Krakowſki deputat na Trybunał Koronny w roku 1723, y 1741, Adminiſtrator Biſkupſtwa Krakowſkiego *ſede vacante*, drugi Kazimierz Stolnik Krakowſki, umarł 1742; trzeci Piotr Stolnik Krakowſki, Generał Major. Czwarty Jan.

*WODZINOWSKI *herbu Poray* w Wielkieypolſzcze w Kościańſkim Powiecie y w Woiewodztwie Sendomirſkim, piſzą ſię z Złobna. Jędrzey Kazimierz Wodzinowſki miał za ſobą Agnieſzkę Maykowſką, *Acta Caſtr. Sendomir. 1696*, z tey było dwoch ſynow, Mikołay w ſtanie duchownym, y Jędrzey, ten poiął Katarzynę z Małenczyna Karbotownę, ſioſtrę Jozefa Karbota y Chrzonowſkii, z tey zpłodził dwie corki, Maryannę Kochanowſką y Kryſtynę Wawrzyńca Cielińſkiego małżonkę, ſynow zaś czterech, Felicyana w ſtanie duchownym, Antoniego, Walentego y Michała.

*WODZINSKI *herbu Jaſtrzębiec:* ci wyſzli z Woiewodztwa Sieradzkiego, nabywſzy przezwiſka tego od dobr Wodzina y Wodzinka tam leżących, y po rożnych Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach, poſſeſſyi nabywſzy pooſiadali. Z tych Krzyſztof Wodziński Poznańſki, Płocki, Pułtuſki Kanonik w roku 1678. N. Chorąży Liwſki, miał za ſobą Cieſzkowſką. N. Miecznik Mozyrſki, Zofiannę Szamowſką, z ktorey potomſtwo, Adam, Serafin, Maryanna y Julianna. Kazimierz poiął Wiktoryą Kucinſką, z tey było pięciu ſynow, Władyſław Profeſs w Zakonie Auguſtyniańſkim, Jakub, Mikołay, Rafał, y Jozef, corki zaś dwie, Maryanna Woyciechowi Sokołowſkiemu Sędziemu Grodzkiemu Przędeckiemu zaślubiona, y Weronika na ten czaś w Pánieńſkim ſtanie; Mikołay Miecznik Liwſki, corka iego Tereſſa wydana za Kazimierza Działowſkiego 1700.

WODZISŁAWSKI herbu Zadora patrz Lanckorońſki, ile że iedneyże z nimi krwi.

WOIAKOWSKI herbu Brochwicz w Ziemi Przemyſłkiey: Mikołaia dziedzica na Woiakowie, znaydzieſz w Xięgach Ziemſkich Lwowſkich w roku 1432. Woyciech 1577 *Acta Cracov.* Tomaſz Woiakowſki, młodo życie w Rzymie zkończył w roku 1614, pochowany tamże w kościele S. Staniſława Biſkupa y Męczennika z nadgrobkiem, ktory wypiſał *Starowol. in Monum. fol. 813.* Jan y Piotr 1636. Remigian Podſtoli Przemyſłki poseł na Seym 1627 ztamtąd deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 5*, a w roku 1633 Kommiſſarz do granic od Węgier, *Conſtit. fol. 31*, tenże zdami ſię iuż Kaſztelan Lubaczowſki, miał za ſobą Sylweſtrę Zamoyſką, z tey był ſyn Kaſper Sędzia Ziemſki

ſki, Przemyſłki, wſpominaią go Konſtytucye 1667 Kommiſſarzē do luſtracyi Zāku Przemyſłkiego. *Conſt. fol. 14*, zſzedł z tego świata w roku 1669, ten *imo voto* miał za ſobą Stawſką, z ktorey zoſtały ſię dwie corki, Zofia Humnicka Podſędkowa Przemyſłka, y Tereſſa Skurczyńſka, tyleż ſynow, to ieſt Remigian Podſtoli, a potym Podſędek Przemyſłki, Marſzałek ſądow Skarbowych Ziemi Przemyſłkiey 1692, z Seymu 1690 Kommiſſarz do granic od Węgier *Conſtit: fol. 18*, ten z Maryanną Gumieniecką wdową po Chlewickim, zpłodził Izabellę Zakonnicę S. Benedykta w Jarosławiu, Antoniego y Jana Zakonu Kaznodzieyſkiego, Kaſpra Stolnika Przemyſłkiego, ktorego z Maryanny Potockii ſyn Michał, tego żona Roiowſka, z niey Kaſper, y corki dwie, Maryanna y Tereſſa. Konſtantego Chorążego Latyczowſkiego, ten y z bracią ſwoią uſtąpił ſwoiey kamienicy Collegio naſzemu Przemyſłkiemu 1689, *Hiſtor. Coll.* dobrał był ſobie w dożywotnią przyiaźń Firleiownę Kaſztelankę Sanocką, z ktorey był ſyn Mikołay, tego z Dobrzańſkii zoſtało potomſtwo, y corka Werena, ta poſzła za Ołtarzewſkiego. Drugi ſyn Kaſpra Sędziego Przemyſłkiego z Stawſkii, Jan naprzod Podkomorzy, a po śmierci Uſtrzyckiego Kaſztelan Przemyſłki, w roku 1693 wynieſiony od Jana III Krola, tego Pierwſza żona Kraſicka Konſtancya, corka Marcina Konſtantego Kaſztelana Przemyſłkiego z Zofii Oſſolińſkii, ta mu powiła trzech ſynow. Franciſzka Kanonika Przemyſłkiego, Remigiana, krorego żona Kalinowſka, z tey był ſyn Jan w Zakonie, y Jozef, ktorego z pierwſzey żony Zielonczankii, corka Maryanna poſzła za Ługowſkiego, z drugą zaś żoną tenże Jozef Eufrozyną Borowſką herbu Ogończyk, żył *ſterilis.* Z drugiey żony Zofii Silnickii wdowy po Gołuchowſkim Chorążym Podolſkim Jan Kaſztelan Przemyſłki, zpłodził corkę Ewę Swirſką, y ſyna Michała, ktorego z Cieńſkii zoſtało potomſtwo. *2do voto* Kaſper Sędzia Przemyſłki, miał za ſobą Zofią Jelcownę Chorążankę Kiiowſką, od ktorey były dwie corki, Sylweſtra Snopkowſka, y Barbara Druſzkiewiczowa, tyleż ſynow, to ieſt Paweł Kantor Lwowſki, Archidyakon Przemyſłki, deputat na Trybunał Koronny w roku 1699, 1718, y Jerzy Łowczy Sanocki, temu Helena Leſzczyńſka herbu Korczak Sędzianka Ziemſka Sanocka, wdowa po Marchockim Staroście Chęcińſkim, zrodziła dwie corki, Sylweſtrę pierwſzym związkiem Jozefa Pełki, drugim Staniſława Traczewſkiego małżonkę, y Konſtancyą Ulanicką, tyleż ſynow, Jozefa Stolnika Przemyſłkiego, deputata na Trybunał Koronny z Krakowſkiego 1723, ktorego z Ulanickii ſyn Antoni, y Klemenſa, ktory z Stadnicką żył *ſterilis.* Krom tu wyliczonych ieſzcze ci kwitneli, Jakub Woiakowſki Kuſtoſz Ołycki 1640, ieſt iego nadgrobek w Ołyce, z wielką iego pochwałą, y u *Starowol. in Monum. fol. 523.* Jan Woiakowſki Chorąży Przemyſłki, z Seymu 1661 Kommiſſarz do pogranicznych dyfferencyi od Węgier, *Conſtit. fol. 34*, rozſtał ſię z światem w roku 1667 w Lublinie deputatem będąc na Trybunał Koronny. Hieronim Sędzia Sanocki 1667.

*WOIANOWSKI *herbu Leliwa* w Pruſiech, piſali ſię z Woianowa Von Damerau, rozumiem że iedenże Dom z Czapſkiemi, ale rożne dobra, rożne im przezwiſka nadały, przecięż na hełmie herbu ſwego Woianowſcy tylko ſiedm pior ſtruſich kładą. Krzyſztofa z Woianowa Kaſztelana Gdańſkiego w roku 1490, *kładzie Mſ. o Famil. Pruſk*, Piotr był Staroſtą Grudziązkim za Zygmunta Auguſta. Felix był Kawalerem Maltańſkim, Kommendatorem Poznańſkim, umarł w Gdanſku, tamże w kościele OO Dominikanow pogrzebiony, gdzie w małym chorze w ścianie napis marmurowy, tak o nim

mowi, *Sarcinam corporis hic depoſuit, qui cum ſtrenuus exſtitiſſet miles, virtute cre-
vit & meritis, 1621 Gedani.* Brat iego rodzony Piotr dziedzic na Kleſzczowie
pode Gdańſkiem, miał za ſobą Dulſką, ktora Dułſko y Lubochinią w Dom
iego wniosła, z nią zpłodził dwoch ſynow, z tych ſtarſzy poiąwſzy Smoſze-
wſką, zoſtawilci był wprawdzie potomſtwo, ale wkrotce za Oycem do gro-
bu weſzło, z corek zaś iedna była za Staniſławſkim, druga za Liſowſkim, trze-
cia za Michałem Szczeſnym Białochowſkim. *Mſ. de Famil. Pruſſ.*

WOIENKOWSKI herbu Abdank, w Woiewodztwie Łęczyckim, w Powiecie Orło-
wſkim ſą Woienki dobra, z ktorych tego imienia nabyli, dom ſtarożytny.
Bodzęta z Woienkowa Kanonik Łęczycki 1392. Między inſzemi dwoch by-
ło braci rodzonych, Sebaſtyan y Jan, z tych Sebaſtyan Woienkowſki oże-
niwſzy ſię w Podgorzu z Zaborowſką, tamże oſiadł, zoſtawił z nią ſynow,
naprzod Kaſpra odważnego żołnierza, ktorego męſtwa doświadczywſzy
Golſki Woiewoda Ruſki y Staroſta Barſki, częſto mu kommendę nad ſwe-
mi ludźmi zoſtawował: temu na Woienkach Ociec udział zoſtawił, *iako Xię-
gi Bieckie świadczą*, zabity potym od Tatarow, w Barze ſpoczywa. Pawła, dru-
gi to ſyn Sebaſtyana, Sekretarz krolewſki, z Seymu deputowany do zapłaty
woyſku, żona iego Kryſtyna Naropińſka herbu Belina, zpłodził z niey cor-
kę Annę y ſyna Staniſława, podobno to ten Staniſław był potym Probo-
ſzczem Katedralnym Lwowſkim w roku 1685, y deputatem na Trybunał
Koronny 1687, pochowany ten Paweł w Zołkwi. Corki tegoż Sebaſtyana,
iedna poſzła za Jana Dunina Rzuchowſkiego, druga za Kiliana Grzymałę.
Brat Sebaſtyana Jan, z Katarzyną Staniſławſką zrodził Daniela y Piotra,
corki dwie, Elżbieta była Zakonnicą S. Benedykta w Staniątkach, druga
Marta. O tym Janie świadczą *Xięgi Grodzkie Przemyſłkie*, kędy dobra żony
ſwoiey przedaie Piotrowſkiemu: boday to nie ten Jan Piſarzem był Grodz-
kim Bieckim, y Collegio naſzemu Kroſieńſkiemu Xięgi ſwoie darował. N.
miał za ſobą Katarzynę Łagiewnicką. Jadwiga była za Janem Borowſkim
herbu Abdank. Paweł Piſarz Skarbowy.

WOIENSKI herbu Pułkozic w Ziemi Przemyſłkiey. Jakuba Woieńſkiego męża ry-
cerſkiego, ſił wielkich y wzroſtu dorodnego wſpomina *Okolſki.*

**WOIENSKI herbu Zadora* w Krakowſkim Woiewodztwie. Staniſław Woieńſki
na ten czas Archidyakon Pilecki, genealogią ſwoię opiſał w Xiążce, ktorey
dał tytuł: *Flamma rediviva, in 4to, z rożnych przywileiow, Xiąg Ziemſkich y Gro-
dzkich, hiſtorykow &c.* ktorą tu z niego przytaczam. Stefan z Brzezia Kaſzte-
lan Woynicki, z Anny Hrabianki z Wiſnicza, *Acta Terreſtr. Cracov. 1379*, zpło-
dził dwoch ſynow, Zbigniewa z Brzezia y Staniſława, od Zbigniewa idą
Domy Lanckorońſkich, Ruſſockich, Włodziſławſkich, Paſzkowſkich, od Sta-
niſława Woieńſkich, kładzie tu przywiley Karola IV Ceſarza dany w roku
1355 ktorym tych obudwu braci Hrabiami kreował, y ſukceſſorow ich, y
drugi Kazimierza Wielkiego Krola Polſkiego dany w roku 1370, *a per oblatā
do Grodu Krakowſkiego* podany w roku 1646, gdzie ten Krol tak mowi o
Staniſławie. *Ejusdem operâ cum ſæpiùs ad Sereniſſimos Romanorum Imperatores, atq; in
cauſa Sereniſſimi Regis Ungariæ ad Venetorum Dominium uſi fuerimus, tali ejus dex-
teritate, quòd etiam Venetius ab omnibus fuerit appellatus:* tą tedy dzielnością w
rożnych legacyach tak ſię przymilił Kazimierzowi Krolowi, że go Podko-
morzym ſwoim uczynił, poiął był Bachnę z Tęczyna, co poznać z dekre-
tu Kommiſſyi krolewſkiey w roku 1369, w ktorym tę Bachnę przy tenucie
Zarnowieckiey zupełnie zoſtawiono, z tey zpłodził trzech ſynow, Jana, Wła-
dyſława y Jakuba. Umarł ten Staniſław w roku 1367, pochowany z nad-
grob-

grobkiem w Krakowie w kościele S. Floryana na Kleparzu, po lewey ſtro-
nie kościoła położonym, ale tak iuż na ten czas litery wytarte na kamieniu
były, że ledwo ich przeczytać możono, *Stanislao Comiti à Brzezie, Veneto nun-
cupato, Regio Camerario, Viro de Rege, Patria, Eccleſia meritiſſimo, Bachna Comitiſſa
de Tęczyn Conjunx mæſtiſſima poſuit.* Z ſynow iego Władyſław Woieńſki był
Łowczym Brzeſkim Kuiawſkim, podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk. w ſtat. fol.
141 y u Herburta.* drugi Jakub Staroſta Dobrzyńſki, o ktorym *Kromer lib. 16*
świadczy, że gdy Krzyżacy z woyſkiem Dobrzyn naſzli y zpalili, Polakom
ktorzy tam zamku bronili, y Staroście tegoż mieyſca Jakubowi Płomień-
czykowi głowy ucieli. Liſt zaś Jagełła Krola tak o nim mowi: *Accedit ad
hoc, quod Jacobus Frater Joannis, Capitaneus Dobrzynenſis in fideli fortiq; arcis ejuſ-
dem defenſione, prout ſtrenuum decet militem, vitam pro Patria & gloria poſtponendo,
fortiter occubuit, nec arcem captam videre voluit.* O potomſtwie obudwu tych
braci, ſtarożytność nie dopuſzcza czego ſię domyslać. Jan trzeci ich brat
nayſtarſzy, część ſwoię, ktorą miał w Oyczyſtym zdawna Brzeziu, przedał
Przedborowi z Brzezia ſtryiecznemu ſwemu, czego ieſt dokument w Xię-
gach Ziemſkich Krakowſkich 1385, *fer. 2da poſt Feſtum SSS. Trinitatis*, w Wiel-
kieypolſzcze poiąwſzy Annę Hrabiankę z Gorki, tamże poſſeſſyi nabył, y
Sędzią Ziemſkim Poznańſkim zoſtał: piſze o nim *Kromer lib: 15, że propter
injuſta judicia & ſcelera perpetrata, cruenti dæmonis cognomentum meruit, confiſcati-
one bonorum & carcere punitus:* atoli z liſtu Jagełła Krola danym w roku 1412
w Budzie, dokąd był ten Krol ziachał, dla widzenia ſię z Zygmuntem Ce-
ſarzem, a oraz Krolem Węgierſkim, ktory tamże przywodzi, iawna ieſt, że
ten Jan przez ludzi ſwoich wyłamawſzy ſię z więzienia, udał ſię był do
wſpomnionego Zygmunta Ceſarza, kędy tak ſię temu Panu, y na woynie
y w pokoiu ſwoią wierną uſługą zaſzczycił, że za nim do Krola Jagełła
inſtancyą ſwoię zanioſł: Jagełło Dobka Kaſztelana Woynickiego na rozſą-
dzenie ſprawy iego zeſławſzy do Wielkieypolſki, gdy ſię od niego dowie-
dział, że ſama kalumnia te mu exceſſa zadawała, kiedy on z urzędu ſwego
pod interregnum, ale y cięſzkie zamięſzanie Grzymalitow z Nałęczami, wſzy-
ſtkich wykraczaiących podług prawa karał, y exorbituiących według ſłu-
ſzności gromił, ztąd zawziętość, publiczną go nieſławą okryła przy ſpra-
wiedliwości niewzruſzenie zawſze doſtawaiącego. Zyndram też Miecznik
Krakowſki y Hetman przeciwko Krzyżakom pod Grunwaldem zeznał, że
ten Jan z miłości ku Oyczyźnie z Synem ſwoim Jędrzeiem na tę batalią
przyſłał był kilkadzieſiąt koni: dla tego Krol Jagełło, nie tylko, że mu kon-
fiſzkowane dobra wrocić kazał, nie tylko że mu wyłomanie ſię z więzie-
nia darował, ale go y do łaſki ſwoiey przypuściwſzy, w Senacie go Pol-
ſkim oſadził, Kaſztelanią mu Biecką konferowawſzy; y coroczną penſyą ſto
grzywien z Zup Wielickich dla niego naznaczywſzy. Jędrzey ſyn iego Pod-
ſędek Brzeſki Kuiawſki, z ktorym tytułem znaydźieſz go *w Statucie Januſzo-
wſkiego*, a potym y Podſkarbi tegoż Krola, ten przeciwko Krzyżakom przez
wſzyſtek czas tey expedycyi mężnie ſtawaiąc, zaſłużył ſobie na to, że mu
Jagełło nadał dobra Horotkow, Czaplin, y Boryſzow, o czym kładzie *tenże
Autor liſt Krolewſki, dany w Hrodlu nad Bugiem 2da 8bris w roku 1430*, poiął był
w małżeńſtwo Weronikę z Bnina, z ktorey miał ſyna Przedbora, czego do-
wodem ieſt *liſt Jagełła Krola w Metryce Koronney dany w Korczynie 1439*; ktorym
approbuie donacyą wſi Rokitna temuż Przedborowi, y drugi Władyſława
Krola Polſkiego y Węgierſkiego w roku 1430, ktorym ſto grzywien z Zup
Wielickich co rok, do zgonu życia temu Jędrzeiowi płacić kazał. N. Wo-

ieński Łowczy Brzeski Kuiawski 1436 *u Łask. w stat. fol. 141.* Przedbor
wspomniony, poiął Małgorzatę z Przetyczowa Myszkowską, y znią w posa-
gu 250 grzywien, znaydziesz iey *Reformacyą w Xięgach Ziemskich Krakowskich*
1437 fer. 2. die S. Martini. Części swoiey na dobrach Wierzki donacyą uczy-
nił Klemensowi de Wierzki, czego popiera list Anny Xiężny Mazowieckiey,
dany w Rawie w roku 1457 fer. 2da ante festum Purificationis B. M. Virginis, Krol
zaś Kazimierz III znaiąc iego wierne zasługi tak sobie, iako y Oyczyźnie
świadczone, kiedy dla niey y życia y fortuny swoiey nie żałował, puścił
mu Wieś Schycze w stu grzywnach, o czym list przywodzi tegoż Krola,
dany w Krobi 1474, y drugi o tymże czasie, z ktorego poznać, że Kazimierz
Krol wyprowadzaiąc syna swego Władysława na Tron Czeski, dwor cały
iego pod rząd Przedbora poddał, młode lata Władysława na przezor iego
zpuścił y obrotną radę, więc żeby był mogł tym wygodniey Panu swemu
assystować Przedbor, kupił sobie od Wacława Xiążęcia Cieszyńskiego za-
mek Ziemblicz, czego dowodem iest list tegoż Xiażęcia, a ponieważ w tych
listach wspomnionych, ba y w statutach, raz ich Woieńskiemi, drugi raz
Wenetami zowią, z tąd wnoszę, że te obadwa nazwiska za iedno zdawna
rozumiano, w Łacińskim Venetus, w Polskim zaś do akcentu naszego skła-
dnieyszym, Woieńskim. Zostawił ten Przedbor sześciu synow, Stanisława,
Hieronima, Piotra, Wacława, Jana y Woyciecha, czy iednak w Czechach
po zaszłey tamże śmierci Oycowskiey zostali się, czy potomstwo iakie zo-
stawili, wiedzieć trudno, ile w obcym krolestwie to się działo: o iednym
tylko z nich Janie iest pewna, że poiął był w Czechach Katarzynę Wal-
szteinownę: ktorym Krol Zygmunt I Krol Polski będąc w Wiedniu go-
ściem, w roku 1515 u Maxymiliana Cesarza, iemu y żonie iego pewną pen-
syą soli z Zup Wielickich co rok naznaczył, pokiby żyli: ta Katarzyna po-
wiła mu dwoch synow, Woyciecha y Jędrżeia, z ktorych Woyciech wro-
cił się do Polski za czasow Zygmunta Augustá, y osiadł w Prusiech, o czym
iest list tego Krola 1572 dany, a od Zygmunta III approbowany w roku 1591,
na prozbę Maxymiliana Piotra, syna tegoż Woyciecha. Jędrzey przykła-
dem brata swego idąc, po experymentach woiennych w rożnych obozach,
za Stefana Batorego Krola do Polski także zawitał, przyiął go mile Stefan,
ile iuż sobie przedtym dobrze znaiomego, y pod woynę Moskiewską pięć-
set piechoty Niemieckiey pod władzą iego poddał, z ktorą on na Mo-
skwę wszędzie mężnie nacieraiąc, zasłużył sobie na osobliwszą odwagi swo-
iey chwałę u Krola y u Zamoyskiego Hetmana: bo pod Zamku Sokola
dobywanie, w głowę cięszko raniony, a pod zamkiem Wielikołuckim, pier-
wszy po rozwalinach muru wpadł do zamku, y tam się wręcz z nieprzyia-
cielem ścinaiąc, w piersiach y w goleni ranę wyniosł, co o nim list tegoż
Krola *w Warszawie dany 1581 25 Februarii* opowiada, umarł 1589, w Wrocławiu
w kościele OO Dominikanow S. Woyciecha przy Oycu pogrzebiony. Miał
za sobą Justynę Brzezińską z Ziemi Dobrzyńskiey, *reformacya iey w Grodzie*
Latyczowskim 1584, z tey zrodził dwoch synow, Jana Jędrzeia, y Macieia, z
tych pierwszy pod Smoleńskiem z Zygmuntem III Krolem Polskim woiu-
iąc, zabity poległ, (była y siostra ich Justyna Zakonnicą u S. Ducha w Kra-
kowie, umarła 1629,) drugi Maciey Burgrabia Myślemicki, ten dwa razy śluby
małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Ewą Kaczycką ostatnią dziedziczką te-
go Domu, *Acta terrestr: Sandom: 1624, feria 2da post S. Francisci Confess:*. drugi
raz z Alexandrą Barbarą Ochocką *Acta Castren. Cracov. 1640*, z pierwszey by-
ło dwoch synow, ieden Stanisław Archidyakon Pilecki, y Kanonik Krako-
ski,

wski, potym Biskup Kamieniecki 1679 y Opat Łubiński, u Ludowiki Krolowy
był w wielkich respektach, nie tylko dla swoiey dzielności, ktorą w nim do-
znała, gdy go rożnemi czasy, y w trudnych interessach w legacyi do Fran-
cyi posyłała, ale też y dla moralnych cnot, ktore się w tym Prałacie wy-
dawały, wyzuł się z śmiertelności w roku 1685, pochowany na Bielanach u
OO Kamedułow. Drugi Władysław Archidyakon Klecki. Z drugą Ocho-
cką zpłodził trzech synow, Alexandra, Jana y Ludwika, ten w dobrey sta-
rości swoiey świątobliwe życie zakończył w Zakonie naszym w Lublinie
w roku 1707.

WOIEWODZKI *herbu Abdank* w Podlaszu Dom starodawny, ieden z nich w ex-
pedycyi pod Smoleńskiem, za Władysława IV Krola zginął. Jan Woiewod-
ka Niniński w Mińskim, podpisał elekcyą Władysława IV. Paweł Jan Wo-
iewodzki, Filozofii Doktor y Collega Major, Scholastyk S. Anny, wydał do
druku 1mo. *Laurus Seraphica, Oratio de S. Bonaventura Doctore Seraphico 1669 Cra-*
cov. in fol. 2do. *Panegyr. funebris Demetrio Wiśniowiecki. Castell. Cracov. Supr. E-*
xercituum Duci 1682 in fol. Cracov. Jeremi Kazimierz Woiewodzki, Podczaszy
Czerniechowski, był Kommissarzem do uznania granic Beskarzarszynem w
roku 1653. Szymon podpisał elekcyą Augusta II z Ziemi Nurskiey.

*WOIEYKO *herb.* Orła noszą czarnego z rożdartą głową, nos y nogi u niego żoł-
te, pazury czarne, korona złota nad głową iego, w białym polu, taką mia-
łem ustną relacyą. Są Woieykowie w Xięstwie Litewskim, z tych N. Wo-
ieykowna była za Kasprem Głuszyńskim Duninem.

WOIUCKI *herbu Paparona* w Sieradzkim Woiewodztwie. Mikołay Woiucki pię-
knych przymiotow człowiek, ale w młodey porze zniknął.

WOIUTYNSKI *herbu Nowina* w Wołyńskim Woiewodztwie, iednaż ich krew z
Hulewiczami, iako się tam doczytasz. Wasko z Woiutycz 1432 *Acta terrestr.*
Leopol. Sieńko Woiutyński Ziemianin Wołyński, *Metryka Wołyńska 1528.* Mi-
chała syn Paweł 1600.

*WOLAN *herbu Lis* w Woiewodztwie Wileńskim. Jędrzey Wolan, między Kalwiń-
skiey sekty obrońcami w Polscze, ieden z pierwszych, pisał wiele przeciwko
katolickiey prawdzie, na co mu odpisywało znacznych y mądrych kilku Do-
ktorow prawowiernych, a między inszemi, *Franciszek Turrianus Soc: JESU* w
roku 1577, a że Kalwińskie błędy w Wielkich Domach Litewskich naywię-
cey się po ten czas gniezdziły, dla tego y ten Jędrzey w respektach był u
Xiążąt Radziwiłow: Jest w druku iego *Xiąszka de Libertate Politica 1572.* To-
masz Wolan, naprzod Sędzia Grodzki Ośmiański, 1632 podpisał *pacta conven-*
ta Władysława IV, *Porządek Elekcyi fol. 18*, w roku 1633 iuż Marszałek Ośmiań-
ski, poseł na Seym y Kommissarz, *Constit. fol. 39*, posłował y w roku 1638,
zkąd Kommissarzem naznaczony do ułożenia Prowincyi Smoleńskiey, *Con-*
stit. fol. 35, synowie iego z Kopaszczewskii, Jerzy Pisarz Grodzki Wileński.
Piotr Wolan z Hołownianki, służył z Xiążęciem Bogusławem Radziwiłem
Koniuszym Litewskim pod Chorągwią Pancerną, poległ pod Werkami od
Moskwy. Bogusław służył z Michałem Pacem Woiewodą Wileńskim y Het-
manem pod Usarską lat trzynaście, mąż odważny, miał za sobą Tyzenhau-
zownę. Alexander Wolan pod Petyhorską chorągwia, z Krzysztofem Po-
tockim Podczaszym Litewskim. Jerzy zpłodził trzech synow, Tomasza, Ja-
na y Alexandra, *Koiał. in Ms.* N. była za Janem Haraburdą. Jan Wolan Za-
konu *Minor. de Observan.* wydał do druku: *Zwierzciadło porywcze ludziom w ro-*
żnych opiniach zbawienie swoie pokładaiącym, dla ich prędkiego, w ślepocie swey du-
szney przeyrzenia, z pisma S, złożone; przydane są do niektorych listy iego, (*ktore też*

osobno z druku wyszły, w Krakowie in 4to, w roku 1641. N. miał za sobą Dorotę Oziębłowską, był on Sędzią Ziemskim Ośmiańskim.

WOŁCZEK herbu Abdank w Ziemi Chełmskiey, ci są właśni Rokuciowie, ale tak nazwani, z ktorych Jan Wołczek Rotmistrzem był sławnym, *za czasow Paprockiego.* Michał 1697.

WOŁCZEK herbu Pułkozic w Xięstwie Litewskim. Ten herb na siebie y na Dom swoy przyiął Wołczek Kukwa na Seymie Hrodelskim w roku 1413. *Stryikowski fol. 542. Paproc. y Okol.* od ktorego rozplenione są rożne Domy w tymże Xięstwie. *Bielski fol. 314* pisze, że herb Działosza dostał się na tym Ziezdzie Wołczkowi Rokutowiczowi, ale to musi bydź omyłka, o tym Wołczku Rokuty świadczy Długosz w roku 1410, że był przydany Krolowi Jagełłowi pod potrzebę Grundwaldzką z Krzyżakami, żeby był Krolewskiemu Majestatowi na obronie.

WOŁCZEK herbu Prawdzic, Paprocki gniazdo Domu tego naznacza Xięstwo Mazowieckie, zkąd się niektorzy z nich wynieśli do Ziemi Chełmskiey, atoli wyżey powiedziałem z tegoż autora, że Wołczkowie w Chełmskiey Ziemi herbu Abdank zażywaią. *Ms. zaś X. Koiałowicza* twierdzi, że Wołczkowie po rożnych powiatach Xięstwa Litewskiego Prawdzicem się pieczętuią. Z tych według niego Jan Wołczek był Marszałkiem Nadwornym Litewskim w roku 1567. Mikołay Dworzanin krolewski, miał za sobą Nasiłowską Woiewodzankę Witebską, z ktorey synowie Hieronim, Jerzy, y Mikołay. Szymon w Woiewodztwie Połockim, podpisał elekcyą Jana III Krola.

WOŁCZEK herbu Wadwicz w Xięstwie Litewskim. Z tych ieden był Starostą Wasiliiskim, Koniuszym Wileńskim. *Paproc. y Okol.*

WOŁCZKIEWICZ patrz Olizar.

**WOŁCZYNSKI herbu Głowa.* N. Wołczyński zginął pod Pskowem. *Papr.* Franciszek Pisarz Skarbu Koronnego, Maciey Pisarz Kancellaryi Koronney 1647 rodzicom swoim w Iłzy nadgrobek postawił. N. Administrator Zup Wielickich, y Bocheńskich. Jan Stolnik Mielnicki, z Seymu 1703 Kommissarz do uspokoienia dyfferencyi między Xięstwem Zatorskim y Sląskiem, *Constit. fol. 21.* Krystyna Michała Szymanowskiego Starosty Wyszogrodzkiego małżonka. Alexander w Krakowskim 1697.

WOLECKI herbu Jastrzębiec w Ziemi Dobrzyńskiey. Jan Wolecki w Woiewodztwie Lubelskim, podpisał elekcya Jana III Krola. Michał, Maciey w Dobrzyńskiey 1697.

Wolff herb.

*LEw powinien bydź w polu błękitnym, przez ktore trzy pasy żołte, ieden nad drugim idą, iedni *iako Koiał. in Ms.* chcą ich mieć poprzeczne na ukos, drudzy prosto wszerz tarczy rozciągnione: lwa iedni kładą w koronie, drudzy bez korony, wszyscy go iednak w prawą tarczy głową obracaią, przednie nogi y on sam, wspięte do gory, z ktorych prawa przednia łapa wyżey idzie niż lewa, ięzyk u niego wywieszony, ogon zadarty do gory, y na grzbiet zarzucony, *Ms. o Famil. Pruskich,* ieszcze dwa miecze przydaie do tarczy ostrzem do gory obrocone, ieden z iedney, drugi z drugiey strony, na hełmie nad koroną między dwiema skrzydłami maią poł Lwa takiegosz. Ja go tu takim kształtem kładę, iakom go wysztychowanego widział. Pieczętuią się nim Wolffowie, Dom w Cudzych kraiach znaczny tak pamiętnemi dziełami,

łami, iako y honorami, nadany zaś iako namienia tenże *Ms. Prusk.* Kasprowi Wolffowi, ten albowiem na sukkurs przypadszy Maxymilianowi Cesarzowi w pięć set piechoty, y do Bawaryi wkroczywszy, nieraz się ale zawsze fortunnie z nieprzyiacielem potykaiąc, wielką zdobycz z swym szczęściem, z tey expedycyi wyniosł, y cztery chorągwie Czeskie, ktore w Argentynie w kościele powiesił; w inszych zaś okazyach z Francuzami, Anglikami, Węgrami, Czechami, tak się męstwem swoim wsławił, że go Woyciech Xiążę Saskie Kawalerskim pasem nie raz ozdobił, a w roku 1504 Maximilian Cesarz *Equitem go Auratum* uczynił, y tym kształtem ułożony herb, tak iemu, iako y sukcessorom iego, y owszem y inszym od brata iego rodzonego idącym synowcom nosić pozwolił. Z tegoż Domu był Heindenryk Wolff, z Scholastyka, Proboszcza, Biskup Monasteryeński koło roku 1400, *Beierling* umarł na puchlinę. Fryderyk Soc. JESU w Austryi, Cesarski Spowiednik. *Petrasancta cap. 53, fol. 295* opisuie ich herb: podobny temu herb, *Długoß in Vit. Episco. Posnan.* przypisuie Benedyktowi Biskupowi Poznańskiemu zmarłemu w roku 1048. Do Instant naypierwey z Westfalii przyszli ieszcze za Krzyżakow, a potym iedni z nich w Xięstwie Litewskim, drudzy w Prusiech osiedli, inni ieszcze w Instanciech possessyonaci, luboć y w Niemczech y podziś dzień drudzy kwitną, piszą się zaś z Ludinghaus. Władysław IV Krol Polski tak w swoim liście mowi, *Præclaræ virtutes, & eximia militaria Tromboldi à Ludinghausen nuncupati Wolff, pedestris custodiæ corporis Nostri Wicecolonelli merita, Nobis & Reipub: præstita, ita eum Nobis charum fecerunt, ut fortunarum ejus incrementis, perlibenter quibusvis offerentibus sese occasionibus faveamus: is enim vetusta, eaq; nobilissima progenitus familia, à prima ætate ita se comparavit, ut & Majorum suorum virtutem adæquaret, & omnis boni, Patriæq; amantis civis, ac strenui viri partes explendo in omni actione, singulari in Nos, & Patriam fide, prudentia, dexteritate sese redderet quàm commendatissimum. Ad quas virtutes summô studiô contendere volens, ubi per ætatem licuit, bellica studia complexus, omnibus in expeditionibus bellicis, utpote Livonicis, Vallachicis, Moschoviticis, & Prutenicis, aliisq; ma-*

gnanimum virum ſe exhibens, cum non levi incolumitatis fortunarumq; ſuarum jactura, egregiam Nobis ac Reipub: navavit operam. Quare eidem penſionem trium millium florenorum damus & aſſignamus præſentibus. Cracoviæ 15 Julii 1644. Był potym Starostą Dyneburſkim y Generałem Artyleryi Koronney: a po śmierci Władysława IV gdy na tę Oyczyznę wszystkie się prawie furye zwaliły on pod Pilawcami z Witowſkim Kaſztelanem Sendomirſkim natarszy na zhuczałych Kozakow, znaczną klęską dobrze ich był nastraszył, ale boiaźń większa w naszym obozie wszystko zepsowała. Kommendę potym maiąc w Krakowie z Czarneckim sławnym Woiownikiem, długo tego miasta y mężnie bronił, ale gdy się zgodzili wszyscy na to, wszedł w kontrakty z Szwedami *Tulden lib. 5. hiſtor. Puffendorff lib. 2. §. 29.* iakoż wyszedszy ztamtąd, w rożnych okazyach przytępił ich siły: pod tę rewolucyą zaciągnione od niego summy na woysko, płacić sukcessorom iego kazała *Konſtytucya 1667 fol. 18 y 1690 fol. 13. Mſ. o Famil. Pruſkich* powiada; że Jan pierwszy w Prusiech gniezdzic się począł brat Frambolda, ten poiąwszy Rembosłką, ia czytam Jana Wolffa Starostę Dyneburſkiego, Obersztera Gwardyi krolewſkiey 1653, posłował na Seym, z tamtąd deputatem stanął na Trybunał Skarbowy Litewſki *Conſtit. fol. 17*, Był y Kommendantem na Drohobuzie za Władysława IV, syn iego Alexander Ludwik Starosta Felińſki, Piaſecki, Obornicki, Wasiliiſki, związał się się był dożywotnie z Jadwigą Katarzyną Gultowską, wdową pozostałą po Stanisławie z Sztemberku Kostce Staroście Lipińſkim, po ktorey śmierci, został Opatem Peplińſkim y Nominatem Biſkupstwa Inflantſkiego, konsekrowany na to Opactwo 1674, do Biſkupstwa Inſtantſkiego possessyi, dla zakurzoney burzy woienney nie przyszło, śmierć go też zaszła w drodze do Francyi 1679. Siostra iego Konstancya, zakonne sobie życie pod regułą S. Benedykta obrała, w ktorym świątobliwie dokonała w roku 1671, w kościele naszym Poznańſkim pogrzebiona od brata swego: była to Panna rozumu wielkiego, w stylu łacińſkim wybornego poleru, co znać było z listow iey, łacińſkim ięzykiem pisanych. Fryderyk Wolff Starosta Dyneburſki, Podkomorzy Derpſki, syn iego Teodor z Anny Donhoffowny naprzod Coadjutor Biſkupstwa Inflantſkiego 1704 Proboszcz Miechowſki, potym Biſkup Inſtantſki, z tego posuniony na Chełmſkie, ale nim wiachał na nie, do nieba się przeniosł w roku 1712 w Warszawie, kędy w kościele naszym pogrzebiony: tey ktorą był zabrał, żyiąc przedtym w Zakonie naszym świątobliwości, y Prałatem będąc, nigdy nie ubliżył, ale ieszcze przyczynił, połączył naukę z pokorą, ſkromność z Biſkupią powagą, żarliwość o wiarę y BOGA z łaſkawością. Umieraiąc, do swoiey Katedry Krasnostawſkiey, ostatnią wolą odkazał krzyż srebrny, o 30 grzywnach, y materyą bogatą na apparat. *Facies Rer. Sarmat. Vitæ Epiſc: Chel:* Drugi brat Teodora Jerzy w Zakonie naszym życie swoie zakonne zapieczętował w Toruniu tegoż roku, kiedy y brat iego, był osobliwszy *arcanorum naturæ Scrutator*, ztąd wiele sekretow podochodził, ktoremi nie tylko zdrowiu ludzkiemu pomogł, ale też y sławę swoiey umieiętności nie małą po sobie zostawił. Siostra ich Maryanna Jana Kossa Woiewody Chełmińſkiego małżonka, Pani ta z mlekiem prawie wlaną pobożność miała, ktora przy rozsądku iey wielkim, ludzkości niewypowiedzianey, przymileniu obyczaiow, wszystkich do estymacyi iey pociągała; na ubogich szczodra, na BOGA rozrutna, Collegium nasze Grudziądzkie, iakie teraz iest, wszystek swoy wzrost y ozdobę iey iako Fundatorce powinno. Ubogie Panienki z ochęcią zbierała do dworu swego, y dawszy im świątobliwą edukacyą, upo-

ſażała.

ſażała. Swięta uroczyste, twardym postem, umartwieniem, y ciała swego biczowaniem poprzedzała. Wieczornych swoich nabożeństw, ktore z całym Dworem swoim obchodzić była zwykła, nigdy y przy konkursie zacnych gości nie opuściła: do ołtarzowych taiemnic często y z gorącym affektem przystępowała, takim się sposobem do BOGA Stworcy swego gotowała, do ktorego poszła w roku 1720, pochowana w Toruniu w kaplicy naszey, ktorą prędko przed śmiercią swoim kosztem reparowała. Druga siostra Konstancya Zyberkowa Kasztelanowa Inſtantſka, trzecia: Franciszka za Podbereſkim Starostą Hlińſkim. Jan Karol z Ludinghausu Wolff Bydgoſki y Piaſecki Starosta, Obersztersleitnant poseł z Woiewodztwa Pomorſkiego, podpisał elekcyą Jana III, a z Seymu 1683 Kommissarzem naznaczony do granic od Margrabstwa, *Conſtit. fol. 13.* Adam Franciszek Porucznik Woysk Krolewſkich, Henryk Major J.K.M. podpisali też elekcyą. Jerzy Kanonik Poznańſki y Warmińſki, Kustosz Szkalmirſki 1681. Temi czasy gdy to piszę, Wolffowna poszła za Kitnowſkiego. Dobra Wolffow w Inflanciech przyległe Starostwu Dyneburſkiemu, wspomina *Konſtytucya 1678 fol. 19.* Przydaie *Koiał. in Mſ.* że ten Dom Wolffow zażywał niegdy w herbie Dzwonu, y na hełmie, a to na pamiątkę, że Przodek ich wybiwszy Pogany w Westfalii, Biſkupstwo tam fundował. Jan Wolff miał za sobą Rembowską.

WOLICKI *herbu Janina* w Kaliſkim Woiewodztwie. Piotr Wolicki Podwoiewodzy Kaliſki 1518 na liście kościoła Broniszewſkiego. N. miał za sobę Teresę corkę. Cypryana Kręſkiego, Starosty Stawiszyńſkiego.

*WOLICKI *herbu Nabram* w Ziemi Wieluńſkiey. Jan Wolicki, z Heleny Karsznickii herbu Jastrzębiec, zpłodził trzech synow, Stefana, Woyciecha, y Macieia.

WOLINSKI *herbu Grabie. Okolſki* w indexie tomu drugiego pod literą W wyraźnie pisze, że Woleńska herbu Grabie była za Zeromſkim. Jan Wolińſki 1555 *Acta Sandec.*

WOLINSKI *herbu Lubicz* w Podolſkim y Mazowieckim Woiewodztwach. Jan Wolińſki zpłodził czterech synow, Jędrzeia y Mikołaia, ci w Ziemi Wiſkiey wzieli działem Dobrzyiałow, y część na woli Wierzbowſkiey, y połowę Łoiowa. Stanisława, ten poł Wierzbowſkiey woli, Wielisława, ten wziął dobra Choynowa nazwane. Stanisław zostawił syna Jakuba, ten z Szczesney Jakuba z Kozdroia corki, (ktorey reformacya na dwieście pięcdziesiąt grzywien zapisana w Xięgach Ciechanowſkich w roku 1511) zpłodził Marcina, temu Elżbieta Nieborſka, *Acta Caſtren. Ciechanov. 1544*, powiła corki trzy. N. Mikołaia Zochowſkiego Sędziego Ciechanowſkiego żonę Podoſką y Dąbrowską: y syna Stanisława, ktory we Szwecyi za Zygmuntem III woiował, z Gorską Woiewody Mazowieckiego siostrą, z Gizickii zpłodzoną, zostawił syna Marcina, ten życie swoie całe w obozie przepędził, krwi swoiey w rożnych bataliach nadstawiaiąc za Oyczyznę, iako w Wołoszech z Janem Potockim za Konstantynem Mohyłą, za Dymitrem Carem Moſkiewſkim z Xiążęciem Rozyńſkim na Moſkwę, y z Zołkiewſkim Hetmanem, na Tatarow y Kozakow z Koniecpolſkim, osiadł potym na Podolu, y był Woyſkim Kamienieckim, tam naprzod poiął Katarzynę Kiemliczownę, y z niey był syn Stefan, iezdził w legacyi od Hetmana do Wezyra Tureckiego, *2do voto* poiął Krężylowską, z tey się została corka Zofia. Woyciech, Mateusz y drugi Woyciech z Ziemi Nurſkiey podpisali elekcyą Władysława IV. Stefan, żona iego Maryanna Ważyńſka 1650, na kościoł Sierpſki dobroczynna, *Papr. Laſk. Cud. fol. 63.* N. miał za sobą Elżbietę Sobolewską Pisarzownę Drohicką, z ktorey synowie trzey, Adam, Kasper y Tomasz,

Adam Kanonik Płocki, deputat na Trybunał Koronny 1725. Jadwiga Wolińſka dobroczynna na Collegium naſze Brzeſkie.

*WOŁINSKI *herbu Ogończyk* w Sieradzkim Woiewodztwie. Piotr Woliński Poborca w Poznańſkim, 1632, żona iego Anna. N. Wolińſka była za Łukomſkim matka Staniſława Kanonika Poznańſkiego. Jędrzey w Zakonie naſzym życie zkończył w Krakowie u S. Barbary, w roku 1704, wieku ſwego 85. Józef Jan Woliński, *Hiſtorya albo Tragedya Oktawii Ceſarzowny Rzymſkiey z łacinſkiego wierſzem przetłumaczył in 4to 1728.* N. miał za ſobą Katarzynę Liſiecką.

*WOŁK *herbu Kościeſza* w Połockim y inſzych powiatach Xięſtwa Litewſkiego. Adam Wołk Woyſki Starodubowſki, podpiſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola w roku 1648. Mikołay Komornik krolewſki w Nowogrodzkim 1632. Stefan w Brzeſkim Litewſkim 1648. Fiedor, Krzyſztof y Alexander, *u Koiałow. in Mſ.*

WOŁK *herbu Trąby* w Xięſtwie Litewſkim. N. Wołk Staroſta Pińſki, ktory pod Olſzanicą ſiła na nieprzyiaciołach Oyczyzny dokazywał, ſynowie iego Teodor y Mikołay. Mateuſz Porucznik Kmity 1567. Kazimierz w powiecie Rzeczyckim 1674.

WOŁK *herbu Wieże dwie* z dwiema kończatymi wierzchami. Maxym Wołk Rotmiſtrz na prezydium w Smoleńſku zoſtawiony, obrotnym fortelem, wielkim ſercem tego zamku bronił, za co w komput rycerſtwa Polſkiego policzony, y tym herbem nadany, *przez Konſtytucyą 1616 fol. 50.* ſynowi potym iego Konſtantynowi w roku 1638 approbowano toż ſamo, y Indygenat mu przyznany, *Okol. tom. 3. fol. 360.* Władyſław Wołk Łaniewſki, miał za ſobą Annę Ożarowſką, z ktorey ſynowie Piotr y Bogusław.

*WOŁKOWICKI *herbu Lubicz* z tą iednak odmianą, że nad podkowy barku krzyża nie maſz, ale tylko ieden krzyż we ſrzodku iey, takim ſię herbem pieczętował Grzegorz Wołkowicki Proboſzcz S. Sczepana w Wilnie. Paweł w Brzeſkim Litewſkim 1648. Woyciech miał za ſobą Annę Moſzyńſką herbu Nałęcz owdowiałą po Dobrzyńſkim.

*WOŁKOWICKI *herbu Sas* w Woiewodztwie Ruſkim, przydomek mieli Zeliſko. Z tych było dwoch braci, Iwan od ktorego z Terleckii ſyn także Iwan, ten z Manaſterſką zpłodził czterech ſynow, Waſka, ktory od poſſeſſyi dobr nazwany Bandrowſki, tego ſynow było czterech, Piotr, Iwan, Eliaſz y Stefan, ale wſzyſcy *ſteriles*, Mikołaia, ktorego ſynow trzech, Alexander y Jan *ſteriles*, trzeci Iwan, od tego ſyn był Alexander. Seńka, od ktorego był Hrycko, od tego Jan. Iwana ktorego ſynow czterech, Piotr Iwan y Jędrzey *ſteriles*, Teodor zaś zpłodził trzech, Jana y Bazylego *ſteriles*, Dymitr zaś miał ſyna Hieronima *ſterilem*, y corkę Helenę. Stefana Zawadzkiego Podczaſzego Zytomirſkiego małżonkę. Drugi brat Iwana na początku położonego, był Łukaſz, tego ſyn Michał, tego zaś dwoch ſynow Ihnat *ſterilis* y Jędrzey, ktory z Fenną Witwicką, miał corkę Maryą Witwicką y ſyna Łukaſza, ten z Maryanną Witwicką zpłodził Annę Brzeſką, y ſynow Hrehora, od ktorego byli dway ſynowie bezpotomni, z Duchny Krechowickii urodzeni y corka Krechowicka. Drugiego Hala, ktorego z Fenny Baranowſkii Witwickii, była corka Ewa Witwicka y ſynow trzech, Jan, żona iego Maryanna Hoſzowſka, Fiedor y Grzegorz, od Jana były dwie corki, Maryanna Witwicka, Zofia Ilnicka y ſyn Grzegorz, od Fedora ſyn Jacek y corka Maryanna Łozińſka, od Grzegorza z Hoſzowſkii ſynowie, Konſtantyn y Jędrzey.

*WOŁKOWICZ *herbu Kościeſza*, ale że podle krzyża na ſtrzale, przydaią dwie gwiazdy, iednę z iedney, drugą z drugiey ſtrony. Są ci Wołkowiczowie w Xięſtwie

ſtwie Litewſkim, przydomek zdawna maią Kolenka. Izaak Wołkowicz Kolenko. Tak rozumiem, że do tychże należą Wołkowiczowie na Wołyniu, z ktorych *Metryka Wołyńſka* w roku 1528 tych rachuie, Iwana, Koście, Joachima, y drugiego Iwána. Bartłomiey w Zakonie naſzym umarł w Lublinie 1706. N. Podkomorzanka Trocka, była za Krzyſztofem Dolſkim Podkomorzym Pińſkim.

*WOŁKOWSKI. Zbigniew Wołkowſki Kanonik Krakowſki w roku 1568. *Nakiel. Miech. fol. 687.*

WOŁKUNOWSKI *herbu Radwan* w Nowogrodzkim Woiewodztwie, czyli Woykunowſki.

*WOŁMINSKI *herbu Rawicz.* Przedtym ich zwano Naſſuta. Z tych *według X. Koiałow. in Mſ.* Jan Wołmińſki był Staroſtą Kowieńſkim, ſyn iego Jan Woiewodą Smoleńſkim, roku iednak autor nie położył, ktoregoby na tym krześle ſiedział. Jan Kaſztelan Połocki, Staroſta Krewſki 1579, ktoremu *Stryjkowſki Xięgę 19 ſwoiey kroniki przypiſał, y 25.* Był to Pułkownik ſławny; bo gdy dobywano Zamku Taurus, pierwſzy tam z ſwoią wpadſzy Uſaryą, ſzczęśliwie go opanował. Nie mniey odważnie poczynał ſobie na polach Iwańſkich w roku 1579, idąc w przedniey ſtrzaży przed woyſkiem ku Sokołowi, Szeremeta z pola wyparował, y do wału zapędził. Tymże ſzczęściem w roku 1581, pod Wielkiemiłukami, we dwunaſtu ſet ſobie kommenderowanych, wparł nieprzyiaciela, y poraził, *Biel. fol. 772 Heindenſ. Okol. Ruſ. Flor. fol. 788*, więźniow do Krola przyprowadził. Syn iego Jerzy Podkomorzy Upitſki, nie rozdzielny towarzyſz Oycowſkich expedycyi. Michał z Gierzc Skarbnik Upitſki y Podſtarości, poſeł na Seym 1662, z tamtąd Kommiſſarzem naznaczony do zapłaty woyſku Litewſkiemu, *Conſtit. fol. 5*, daley Podſędek, aż y Sędzia Ziemſki Upitſki 1670, Mikołay Sędzia Grodzki Zmudzki 1674 Jerzy w powiecie Rzeczyckim. Franciſzek Soc: JESU Fundator Miſſyi Kieydańſkiey.

WOŁODKIEWICZ *herbu Łabędź*, od Kormulta linią ſwoię wywodzą. Kormult wnuk Kławſucia, z Raczy ſioſtry Witoldowey, miał ſyna Niemekſzę, ten zaś trzech ſynow, Alexandra, Bartłomieia y Wołodka, od tego potomſtwo rozplenione, nazwani Wołodkowiczami. Między inſzemi Panami Litewſkiemi podpiſał Wołodko ten, y z bracią ſwoią, wieczny pokoy między Koroną y Xięſtwem Litewſkim w roku 1401, *u Łaſk. w ſtat. fol. 128.* Niekraſz Wołodkowicz Staroſta Bełżycki, *u Herburta fol. 298, 1438 y 1499.* Jerzego y Staniſława Wołodkiewiczow wſpomina *Paproc: w Gniaździe Cnoty.* Marcin Piſarzem był w W. X. Litew. y poſłem do Moſkwy 1559. Malcher w Krakowſkim Woiewodztwie oſiadł, poiąwſzy tam żonę. Mikołay Chorąży Xięſtwa Zmudzkiego y poſeł w roku 1564 do dotarcia Unii z Koroną na Seymie Warſzawſkim, *Conſtit. fol. 52.* Chryzoſtom wprzod Woyſki, tuż Piſarz Ziemſki Zmudzki, długo w woyſku ſłużył za buławy Jana Karola Chodkiewicza, mąż wielce uczony, ktorey iego nauki ſą dowody w druku, wydał albowiem *Hiſtoriam decennalis belli Livonici.* 2do. *Cnotliwy Litwin y o Inkorporacyi Inflant do Xięſtwa Litewſkiego za Zygmunta Auguſta.* Zaczął był także piſać Krzyżakow Inſtantſkich hiſtoryą, ale iey niezkończywſzy, żyć przeſtał, *to Koiał. in Mſ.* 3tio. *Zywot przechwalebnego wyznawce, S. Kazimierza Krolewica Polſk. z Łacinſkiego na Polſki przetłumaczył, in 8 Vilnæ, 1606.* Jan y Mikołay w Xięſtwie Zmudzkim ludzie Znaczni. Kazimierz in Soc. JESU Kraſomowca y Poeta, w łacińſkim y Polſkim ięzyku oſobliwy, ieſt w druku iego: *Ode votiva Reginæ Cælorum Lindenſi in Pruſſia decantata 1661 in 4to Cracov.* umarł powie-

trzem 1662 pod Warſzawą, gdzie był kaznodzieią u S. Jana. Ktoryś z nich
miał za ſobą Reginę Horſkiego Kniazia Druckiego corkę. *Paproc. Ogrod. fol.
209.* N. Podſędek Zmudzki, żona iego Chrząſtowſka Staroſcianka Botocka.
WOŁODKIEWICZ herbu Radwan w Minſkim Woiewodztwie y Nowogrodzkim.
Marcin Wołotkiewicz Piſarz Ziemſki Mińſki, za Krola Auguſta I: Drugi
Marcin Sędzia Ziemſki Mińſki w roku 1628. Krzyſztof naprzod Piſarz Ziem-
ſki Minſki, potym Woiewoda Nowogrodzki, umarł Woiewodą Smoleńſkim,
corka iego Zofia, była za Połubińſkim Alexandrem Marſzałkiem Litewſkim.
Regina za Teodatem Ogińſkim Podkomorzym Trockim. Michał Podſędek
Mińſki. Marcin Kazimierz Horodniczy, Podſtaroſci Mińſki, podpiſali ele-
kcyą Jana III Krola. Teodor Piſarz Ziemſki Mińſki, ſynowie iego Stefan
Podſędek Mińſki, złączył ſię był dożywotnie naprzod z Bakanowſką, potym
z Slizianką, corek iego dwie zoſtało, iedna Helena Barbara, ta żyła z Wła-
dyſławem Tadeuſzem Wankowiczem Staroſtą Hruſzowſkim, druga z Chra-
powieckim Podkomorzym Haſzańſkim, y ſynow trzech, Jozef, Jan y Mar-
cin. Drugi Franciſzek Woyſki Mińſki, poiął Zofią Wańkowiczownę Stolni-
kownę Minſką, *ſecundo voto* Zawiſzankę Woiewodzankę Minską. Synow
iego piąciu było. Pierwſzy Teodor, ten będąc Generałem Adjutantem w
woyſku Litewſkim, zſzedł z tego świata. Drugi Jan *in Societate JESU*, ten
ieſzcze na świecie będąc, zaſiadał Deputatem na Trybunał Litewſki w ro-
ku 1724. Trzeci Michał Staroſta Haiecki, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Pa-
cowną Kaſztelanką Mściſławſką. Czwarty Kaſper Staroſta Kraſnoſielſki. Pią-
ty Mikołay *Societotis JESU*, y corka Petronella, ktora ſię doſtała w małżeń-
ſtwo Jozefowi Szczytowi, Cześnikowi Litewſkiemu, Staroście Jaſwońſkiemu.
Dominik Aloyzy, Stolnik Mińſki, przybrał ſobie w małżeńſtwo Tereſſę Ja-
niſzewſką Piſarzownę Grodzką Mińſką, bywał poſłem na Seymy y w Try-
bunale Litewſkim Deputatem y Marſzałkiem Duchownym y Skarbowym,
iego ſynow było ſześciu, pierwſzy Leon. Miał za ſobą Konſtancyą Ciecha-
nowieckę, Staroſciankę Opęſką, po śmierci Oycowſkiey wziął Stolnikoſtwo
Mińſkie. Drugi Staniſław Krayczy Mińſki: trzeci Felicyan Filip, ten wſtą-
piwſzy do Zakonu S. Bazylego, w nim po rożnych Ambonach gorliwie do
ludzi kazał, z kąd po wielu zaſługach, Dubieńſkim y Dermańſkim Archiman-
drytą wynieſiony, ſkoro ſię tam pieczołowaniem ſwoim, życiem Zakon-
nym, y innemi cnotami popiſał, żeby był przyiął Epiſcopią Chełmſką,
prawie był do tego przyniewolony. Na tę godność wſtąpiwſzy, pierwſze
miał ſtaranie o cześć Boſką y Nayświętſzey Panny, Tey o koronacyą przy
Obrazie Cudownym Chełmſkim, y poſtarał ſię y zakończył chwalebnie
Kościoł tamże ſwoy Katedralny wielkim nakładem y pięknym modelu-
ſzem wynioſł. Czwarty Staniſław, Piąty Leon, Zakon ſobie Kaznodzieyſki
obrali. Szoſty Marcin Woyſki Starodubowſki, żona iego Anna Raefowna
Skarbnikowna Mińſka, z tey dwie corki, Jakub Wołodkowicz w Zakonie
naſzym rządził Collegia Połockie y Mińſkie. Jędrzey Kanonik Katedralny
Wileńſki, Piotr Podczaſzy Mińſki, miał za ſobą Pacownę, ſynow iego zoſta-
ło dwoch, Staniſław y Ignacy. Leon Stolnik Mińſki temi czaſy, corka iego
Tereſſa, za Rejtanem Horodniczym Nowogrodzkim. Synowie zaś Antoni
Societatis JESU, Jozef y Michał. *Koiałowicz in Mſ.* z tą odmianą herb ich kła-
dzie, że nad zwyczaynym Radwanem na krzyżu ſtoi kur w prawą tarczy o-
brocony, luboć przydaie, że widział herb ich ktorego dawnieyſi Przodko-
wie Domu tego zażywali, to ieſt ankry tak ułożone iak litera H wielka, na
ſrzodku ich ſtoi Ankra do gory, czyli ſtrzała, na niey kogut, na hełmie trzy
piora

piora ſtruſie; ankry zaś tak zawiiane u gory na iednę ſtronę, u dołu na in-
ſzą ſtronę. N. była za Hieronimem Ciechanowiczem Sędzią Ziemſkim
Smoleńſkim.
WOŁODYIOWSKI herbu Korczak w Podolſkim Woiewodztwie, z Wołodyiowic. Z
Moſkwy do Polſki przyſzli, czego dowodzą rożnemi przywileiami. Tomaſz
Wołodyiowſki z Sutkowſkii urodzony z Łaſtowieckii zoſtawił ſyna Konſtan-
tyna, wielą lat zaſłużonego żołnierza, ten z Piaſecką zpłodził Fryderyka
męża walecznego, ktorego ſyn Piotr wzięty w niewolą Tatarſką, tamże ży-
cie zkończył. Drugi ſyn z Piaſeckii Jerzy, pod Połockiem y Gdańſkiem
mężny kawaler, temu Chodyowſka powiła dwoch ſynow, Piotra y Macie-
ia, ktorzy z Stefanem Potockim woiuiąc Wołochy, tamże pogineli. Trzeci
ich brat z Koreckim Xiążęciem ſzczęśliwiey na nieprzyiacioł ſię narażał. Pa-
weł czwarty w wielu okazyach doświadczonego męſtwa. Szymon obrał
ſobie życie w Zakonie S. Franciſzka: N. miał za ſobą Jeziorkowſką pozoſta-
łą wdowę po Cwilichowſkim. N. Chodkiewiczownę.
**WOŁODZKO.* W Powiecie Oſmiańſkim. Mikołay Wołodzko Podſtaroſci Smo-
leńſki, podpiſał elekcyą Jana III Krola Polſkiego. N. Staroſta Oſmiańſki, De-
putat na Trybunał Litewſki 1740.
WOŁOSIECKI herbu Sas w Ruſkim Woiewodztwie.
**WOŁOSZOWSKI* w Inſtanciech, Stefan Kazimierz Wołoſzowſki, Poſeł z Inſtant
na konwokacyą w roku 1648 *Confæder: Ordin.*
WOŁOWICZ herbu Bogorya. Ten herb na ſiebie y na ſukceſſorow przyiął Stani-
ſław Viſſygin, to ieſt z Litewſkiego ięzyka: wſzyſtkich broniący, ieden z Pa-
now Litewſkich, na Seymie Hrodelſkim w roku 1413 *Łaſk. w ſtat. fol. 127*, a
ponieważ żadnego inſzego Domu w Xięſtwie Litewſkim nie maſz, ktoryby
ſię tym herbem pieczętował, tylko Wołowiczowie, znać tedy y z tego, że
był Przodkiem tey wſławioney Familii. Jerzy Wyſſyginowicz albo ſyn Sta-
niſława Wiſſigina, ktory na dworze będąc Krola Kazimierza Jagellono-
wicza, dla oſobliwſzey, ktora ſię w nim pokazywała, ſiły, Wołem od ſpoł
dworſkich nazwany, nazwiſka Wołowiczow był autorem, iako świadczy
Gvagnin. Pol. Chron. Pruſſ. w owey nieſzczęśliwey naſzych pod Choynicami
potyczce w roku 1454, gdy z pola woyſko naſze przed Krzyżacką bronią
pierzchneło, przyſzło y ſamemu Kazimierzowi Krolowi ſalwuiąc życie, u-
chodzić: a gdy Pogoń za nim w też tropy nacierała, a koń pod Krolem
ſzwankował, Jerzy, nie tylko że konia Kazimierzowi poddał, ale poty ſię z
łuku z Krzyżakami ſtrzelał, poki rozpierzchli ludzie woyſkowi, na aſſyſten-
cyą y obronę Majeſtatu iego nie zciągneli y do Bydgoſzczy nie odprowa-
dzili, to *Stryikowſki z Latopiſſ: lib: 19 cap: 1, a z niego Koiał: p. 2*, ale żaden z
Hiſtorykow Polſkich, o tym nic nie namienia. Zoſtawił ten Jerzy, ſyna
także Jerzego Wołowicza o ktorym tenże *Stryikow. lib. 21 cap. 7.* powiada,
że Pułkownikiem będąc w roku 1499 w batalii pod Wiedruſſą z Moſkwą, ra-
niony, przecięż z tey klęſki zdrow wyſzedł: miał ſynow trzech, Bogdana,
Grzegorza, trzeciego, imienia nie kładzie *X, Koiał. in Mſ.* Tego oſtatniego
dwoch było ſynow. Z tych ieden

Oſtafiey albo Euſtachiuſz, naprzod Marſzałek Litewſki y Piſarz, w ro-
ku 1568 iuż Podkanclerzy y Marſzałek Nadworny Litewſki, Staroſta Brzeſki,
y Kobryńſki, otrzymał w tenucie dobra Woynie, Kodyniec, Łomazy y z
przyległościami w Woiewodztwie Podlaſkim, te mu iednak w roku naſtępu-
iącym *12 Martii* odięto, gdy uchodził przyſięgi uczynić wierności Koronie
Polſkiey, względem tych dobr, ile że Podlaſkie Woiewodztwo od Xięſtwa

Litewſkiego oderwane, y do Korony zupełnie inkorporowane świeżo zo-
ſtało, atoli w tymże roku *12 Auguſti* ſkoro przyſięgę tę wykonał, dobra mu
te nazad wrocono y Kaſztelanią Trocką konferowano, o czym świadczy
Proceſs rozgraniczenia między Woiewodztwy Podlaſkim y Brześciańſkim, kędy też
przydaią, że te dobra były iego dożywotnie y ſummę miał na nich pienię-
żną. Umarł w Sendomierzu w roku 1584 Kaſztelanem Wileńſkim y Kancle-
rzem Wielkim Litewſkim, oſtatni z tego Przezacnego Domu Heretyk. *Ci-
choc: Allocut: Oſecen. lib. 2. c. 22.* Z tey racyi długo niechciał pieczęci przy-
łożyć na przywileiu krolewſkim, w ktorym approbacya była Collegii na-
ſzego Wileńſkiego, aż Krol Stefan poſłał do niego: Ja, prawi, ieżeli zapie-
czętuię, ale on iuż więcey pieczęci mieć nie będzie, *Biel. fol. 767.* Przecięż
Krol Batory tego Miniſtra ſwego wielce ſobie ſzacował y w roku 1577 Kom-
miſſarzem go uczynił na odebranie przyſięgi wierności od miaſta Gdań-
ſkiego *Liter. Stephani*, a przedtym od ſtanow W. X. Litewſkiego wyſłany,
gdy imieniem ich witał go y tronu winſzował, mile go przyiął, *Biel. fol. 737.*
Od tychże ſtanow iezdził poſłem na konwokacyą w roku 1572, do ſtanow
koronnych pod Interregnum. *Biel: fol. 657.* Do Moſkwy także kilka razy le-
gacyą godnie ſprawował: bo lubo Xiążęciu Moſkiewſkiemu tytułu Cara nie
dał, przecięż ten Pan, widząc Euſtachiego człowieka wielkich z natury przy-
miotow, ale naybardziey rozſądek w rzeczach dziwnie przezorny, tak go
ſobie poważał, że w roku 1570 ſam proſił, aby go do niego w poſelſtwie
przyſłano, ieżeliby ſkutecznie o pokoy traktować chciano. Pod dobywanie
Uświatu w roku 1580, nie tylko znaczny ludzi ſwoich komput do obozu
przyſłał, ale ſię też ſam oſobą ſwoią tamże ſtawił, żona iego Teodora Sa-
piezanka, Pawła Woiewody Nowogrodzkiego corka, *Hiſtor. Sapieh. p. 3. fol. 88.*
Nie zoſtawił tylko corkę iednę, ta wydana za Seweryna Bonera Kaſztelana
Krakowſkiego.

Grzegorz Woiewoda Smoleńſki, tak go tytułuie *X. Koiał. in Mſ.* roku
nie piſze, ktorego na tym krześle ſiedział, brat Euſtachiego Kaſztelana Wi-
leńſkiego y Kanclerza, złączył ſię był dożywotnie z Anną, czyli iak inni
chcą, Elżbietą Chlebowiczowną, Woiewodzanką Wileńſką, y Kanclerzanką
Litewſką pozoſtałą wdową po Odynowiczu Staroście Orſzańſkim, miał czte-
ry corki, Apollonią Kopciową, drugą Sokolińſką, trzecią Bogdanową Ogiń-
ſką, czwartą Stetkiewiczową, y ſynow dwoch: z tych Roman Staroſta Ro-
haczewſki, żona iego Anaſtazya Xiężniczka Zbarazka, z ktorey, *według Ge-
neal. Xiążąt Zbarazkich*, był ſyn Jan, y corki trzy, Kryſtyna za Dadzibogiem
Kierłem Podkomorzym Czerniechowſkim, Anaſtazya za Chreptowiczem, y
Maryanna. Po Xiężniczce Zbaraſkiey, poiął Grzegorz Helenę Sápiezankę,
ſynowie z niey pomarli bezpotomni, corka Alexandra doſtała ſię w małżeń-
ſtwo Grzegorzowi Korſzakowi Chorążemu Połockiemu. Drugi ſyn Piotr
Cześnik Litewſki, zoſtawił tylko corkę, ktora *1mo voto* żyła z Kniaziem Hoło-
wczyńſkim; *2do voto* z Krzyſztofem na Sidrze Potockim, naprzod Krayczym,
potym Podczaſzym Litewſkim, to *Koiał. in Mſ.* iam piſał w pierwſzym tomie,
że Wołowiczowna, ale Michała corka, była za Kniaziem Hołowczyńſkim
Woiewodą Mściſławſkim: także, że Helena Podſkarbianka Litewſka była za
Janem Hołowczyńſkim Cześnikiem Litewſkim.

Grzegorz Wołowicz drugi ſyn Jerzego, tego ktory ſtawał pod Wie-
druſſą, ten w Grodnie w Cerkwi Ruſkiey Soborna nazwaney, pochowany
leży, kędy zdawna przodkowie tego Domu ſię chowali, *iako świadczy Xiąſzka
pod tytułę: Jedność Swięta. Syn iego według Koiał. in Mſ.* Iwan Koniuſzy Litewſki, tego
zaś Iwan Marſzałek Litewſki, Staroſta Grodzieńſki, w roku 1566 przyimo-
wał

wał poſłow Moſkiewſkich, żona iego pierwſza Maryna Mieleſzkowna, z tey
ſyn Hieronim, druga Anna Boryſa Kopcia corka, z tey ſynowie trzey, Ję-
drzey, Euſtachi y Paweł, y corki, z ktorych iedna żyła z Rudominą, dru-
ga z Lewickim z Lewiczyna Chorążym Podlaſkim, z ktorey corka Zofia
Lewicka, była za Jerzym Scipionem Podkomorzym Grodzieńſkim.

Hieronim Staroſta Zmudzki, Upicki, Rudnicki, a przedtym naprzod
Piſarz Litewſki, pod ktory czaś z Zygmuntem III iezdził do Szwecyi, y wſzy-
ſtkich trudow iego, y niebeſpieczeńſtw, był nierozdzielnym towarzyſzem,
wziął daley Podſkarbſtwo Wielkie Litewſkie, z ktorym tytułem w roku
1613, był Kommiſſarzem naznaczony do uſpokoienia związanego Woyſka,
y żołdu wypłacenia, *Conſtit. fol. 6* popiſał ſię z pięknym ku tey Oyczyźnie
ſercem, kiedy, gdy na gwałtowne iey potrzeby pieniędzy w ſkarbie nie ſtało,
on własną ſwoię fortunę azardował, wſzakże Rzeczpoſpolita na Seymie 1618,
iuż na ten czas Podkanclerzemu Litewſkiemu, wyliczyć więcey niż ſto
czterdzieści tyſięcy, na znieſienie tych długow, kazała. *Conſtit. fol. 7.* W roku
1620 iuż Staroſta Generalny Zmudzki, Ciwon Poiurſki, Gondyńſki, Szawel-
ſki, Kobryńſki, w piękney ſtarości wiek ſwoy zakończył, wiele kościołow
na Zmudzi na cześć Boſką wyſtawiwſzy, wiele Kommiſſyi na ſiebie włożo-
nych, rozſądną induſtryą ułacniwſzy: zprzyſiągł ſię był dożywotnie z El-
żbietą z Goſławic Goſławſką, pozoſtałą wdową po Woynie Podſkarbim
Litewſkim: miałci z nią wprawdzie ſyna Staniſława, ale ten młodo wſzedł do
grobu, co poznać z iego nadgrobku w kościele Mościſkim. Corka ſię tylko ie-
dynaczka zoſtała Tekla, ktora wydana za Alexandra Ludwika Xiążęcia Radzi-
wiła Marſzałka Wielkiego Litewſk: w Biały przy farnym kościele kaplicę
wymurowała, co poznać z iey herbu nad nią położonego. Ociec zaś iey
zbudował moſt na Niemnie pod Grodnem.

Euſtachi Biſkup Wileńſki ſyn drugi Iwana Marſzałka Litewſkiego, ale
z Kopciowny, brat Hieronima Staroſty Zmudzkiego, z Kuſtoſza Wileńſkie-
go, Proboſzcza Trockiego, Referendarza y Piſarza Litewſkiego, Opata Lubiń-
ſkiego, Podkanclerzy Litewſki, do Infuły Wileńſkiey dla znamienitych na-
tury y cnoty przymiotow pociągniony, tak tą ſwoią rządził Dyecezyą, że
y Senatora godnego y świątobliwego Infułata powinnośc na ſobie wypeł-
nił. Urodził ſię ten zacny Biſkup w roku 1572, doroſzy, do dworu krole-
wſkiego oddany, przez dwadzieścia y kilka lat w rożnych funkcyach y le-
gacyach Oyczyznie ſłużył, do Rokoſzanow pod Jędrzeiow wyſłany, ſiła
pracował, żeby był rozdrażnione ſerca, do Krola Zygmunta nakłonił, luboć
ſkutku nie wzięły zabiegi y reflexye godne uwagi. Jezdził także w poſelſtwie
do Xiążęcia Florentſkiego, y do Pawła V Papieża, wſzędzie z wielkim roz-
ſądku ſwego zaleceniem, ale y obyczaiow ſkromnych nie małą pochwałą: a
naprzod, zdał ſię ſamą tchnąć niewinnością, iakoż że iey z dziecińſtwa
wziętey, aż do zgonu życia zachował, lubo przy dworſkich przewleczonych
y śliſkich okazyach, po śmierci iego zeznał świątobliwy Spowiednik. Nad
to naturalną wymowę dał mu był BOG przedziwną, do ktorey że ſię by-
ła przywiązała przyiemność w konwerſacyi, zdał ſię ludzkie affekta krępo-
wać, y zniewalać do ſiebie. Czyniła mu nawet u wſzyſtkich eſtymacyą, nie
tylko miłość, ktorą świadczył ludziom uczonym y mądrym: ale też y po-
bożność. Z tey do Wilna wprowadził Zakonnice S. Benedykta, Auguſty-
ninow Puſtelnikow, Karmelitow Boſych, Bractwo Kompaſſyi Jezuſowey:
do Katedry ſwoiey Relikwie SS. Bennona y Euſtachiuſza: przy teyże kate-
drze wyſtawił kaplicę, ktorą y w prowenta opatrzył, gdzie po ześciu ſwo-

im z tego świata w roku 1630 złożony, umarł zaś nagle do ſtołu ſiadſzy, tyl-
ko zawołał: *DEUS propitius eſto mihi peccatori.* Kieydańſki kościoł z rąk Dyſ-
ſydentow windykował, Trocki Matki Boſkiey, w ołtarze y porządek przy-
ſtroił, inne zaś oſobliwie S. Sczepana w Wilnie z gruntu wyſtawił. Szpi-
tal na kapłanow zchorzałych y ubożſzych w Wilnie fundował: inſzym
zaś Szpitalom dochodow przyczynił. Bibliotece Collegii naſzego Wileń-
ſkiego, wiele Xiąg nadał: na wſzyſtkich ubogich y klaſztory zakonne, Pań-
ſko dobroczynny. Wyiednał na ſwoim Synodzie u Duchowieńſtwa, że Swię-
to S. Ignacego Loioli Wyznawce przyieło do obchodzenia *ſub ritu duplici.*
Co tydzień w dzień Czwartkowy, zwykł ſię był żelaznym łancuſzkiem bi-
czować. Co rok zamykał ſię na zwyczayne Rekollekcye, pod ktory czas
y ſumnieniej ſwoie pilno roztrząſał, y z obligacyi Paſterſkiey ſwoiey fun-
kcyi, ſurowie ſię przed Bogiem rachował. Pacierże kapłańſkie zawſze klę-
cząc mawiał, a w Wielki Czwartek uboſtwu nogi umywał. Dla tegoć *Pia-
ſecki* opiſuiąc śmierć iego, tak mowi, *Litvanici nominis ſingulare decus.* Piſali o
nim, *Koiał. in Mſ. Olſzewſki w kazaniu na iego pogrzebie; ktore w druk weſſto-
Matthæus Raderus S. J. dedicat. ad Syntagma. de Statu Morientium.*

Jędrzey Ciwon Derwiańſki, Sędzia Ziemſki Zmudzki, ſyn trzeci Iwa-
na Marſzałka, brat Euſtachiego Biſkupa Wileńſkiego, z temi tytułami wſpo-
minaią go *Konſtytucye w roku 1611 fol. 41,* Kommiſſarzem do granic między
Xięſtwy Zmudzkim y Kurlandźkim, y 1613, między Zmudzią y Pruſami,
Conſtit. fol. 46: umarł Chorążym Litewſkim: był to Pułkownik ſławny y
ſzczęśliwy, tak że męſtwu iego dufaiąc y biegłości w rzeczach woiennych,
gdy ſam z Inflant z woyſkiem ruſzył, iemu kommendę nad reſztą woyſka w
Rydze zlecił: był oraz y Staroſtą Plotelſkim.

Paweł trzeci ſyn Iwana Marſzałka, brat Euſtachiego Biſkupa Wileń-
ſkiego, naprzod Podkomorzy Grodzieńſki y Kommiſſarz do granic między
Xięſtwem Pruſkim y Zmudzią, z Seymu 1613 naczaczony, *Conſtit. fol. 46,* y
na drugi w tymże roku Seym poſłuiąc, deputatem zapiſany na Trybunał
fiſzkalny Litewſki *Conſtit. fol. 8,* w roku 1630, iuż Podſkarbi Nadworny Li-
tewſki, Staroſta Grodzieńſki, Uciańſki y Plotelſki, *co poznać z dedykacyi kaza-
nia pogrzebowego X. Olſzowſkiego S. J.* drudzy go chcą mieć y Podſkarbim Wiel-
kim, za ktorymi y iam poſzedł w pierwſzym tomie. Zona tego Pawła,
Chodkiewiczowna Hieronima Kaſztelana Wileńſkiego corka, *Koiał. in Mſ.* z
tey ſyn Euſtachiuſz Stolnik Litewſki Staroſta Plotelſki y Uciańſki, Rotmiſtrz
krolewſki, umarł 1659, zoſtawiwſzy z Sapieżanki Woiewodzanki Nowogro-
dzkiey dwie corki (*Hiſtor. Sapieh. p. 3. fol. 109* powiada, że to była Barbara
corka Kazimierza Sapiehy Staroſty Niemonoickiego Woiewodzica, nie Wo-
iewody Nowogrodzkiego) z tych iedna Tekla Konſtancya zaślubiona Pio-
trowi Michałowi Pacowi Staroście Zmudzkiemu, dni ſwoie zkończyła w
roku 1691, pani iak z Bogiem złączona, tak na iego ſług, domy y ubogich
nie ſkąpa, OO Dominikanom w Bohdanowie kościoł wyſtawiła. Druga
Joanna Jakubowi Kuncewiczowi Staroście Koniawſkiemu y Dubickiemu,
y ſyna iednego Jana Alexandra Staroſtę Plotelſkiego; na to Staroſtwo *Kon-
ſtytucya 1670 fol. 9* ſummę, ktorą niegdy ta Familia miała na Ulańſkiey dzier-
żawie, przeniosła. Złączył ſię był dożywotnie z Barbarą Kryſzpinowną Pod-
ſkarbianką Litewſką, o potomſtwie iego nigdzie nie czytam.

Bogdan trzeci ſyn Jerzego, tego co był w okazyi pod Wiedruſſą,
brat Grzegorza, o ktorym wyżey ſię mowiło, zpłodził Grzegorza, naprzod
Marſzałka Litewſkiego, y Staroſtę Słonimſkiego, kiedy do Moſkwy w roku
1562,

1562 poſelſtwo odprawował: był potym Kaſztelanem Nowogrodzkim w ro-
ku 1569. Domysla ſię tu *Koiał. in Mſ.* że ſynem iego był Hieronim Woiewo-
da Nowogrodzki, tego zaś ſyn Samuel Kaſztelan Nowogrodzki, Staroſta
Mołczacki, Rotmiſtrz y Pułkownik odważny przeciwko Szwedom w In-
flanciech w roku 1602 *według Hiſtor. Sapieh,* miał za ſobą Elżbietę Mikołaia
Sapiehy Woiewody Witebſkiego corkę, ſynowie iego Hieronim, Alexander,
Michał, Piotr y Jerzy. Z tych Alexander Chorąży Wileńſki, a przedtym
Piſarz Ziemſki Nowogrodzki, przeſzedł na inſzy świat 1660. Kazimierz Ale-
xander Chorążyc Wileńſki 1676 wpiſał ſię *in Album Congreg. Cracov.*

Borys Wołowicz zrodził ſyna Piotra, wprzod Chorążego, a potym
Podkomorzego Trockiego, poſłował ten Piotr na Seym 1631, zkąd deputa-
tem ſtanął na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit. fol: 11* wielką część młod-
ſzego wieku na dworze Zygmunta III Krola Polſkiego przepędził, reſztę w
obozie, pierſi za Oyczyznę nadſtawiaiąc, ſtrawił, żona iego Horodyiſka, z
ktorey to potomſtwo zoſtało, Anna Kazimierza Paca Piſarza Litewſkiego
małżonka. Jędrzey w Zakonie naſzym Kaznodzieia godny, rządził Colle-
gium Pińſkie, Nieświeſkie, y Akademią Wileńſką, aż też y Prowincyą Lite-
wſką. Euſtachi w Zakonie Bernardyńſkim maż zaſłużony. Mikołay na dwo-
rze krolewſkim młodo zniknął; zoſtało ſię iednak od niego potomſtwo.
Jerzy Kanonikiem był Wileńſkim, Referendarzem Litewſkim, iuż był wiel-
kie o ſobie nadzieie wzniecił, dla oſobliwſzey tak w prawie duchownym,
iako y w Teologii umieiętności, ale gdy ſię na Kommiſſyą Moſkiewſką w
roku 1656 wybiera, śmierć go nieſpodziana zaſtała.

Władyſław Woiewoda Witebſki, y Hetman Polny Litewſki, Staroſta
Dziſki, ſyn także Piotra Podkomorzego Trockiego, z młodych zaraz lat,
rycerſką ſobie ſławę zaſmakowawſzy, pod Uſarſką ſię Władyſława IV cho-
rągiew zaciągnął, gdzie gdy pod Smoleńſkiem na Sehina Moſkiewſkiego Wo-
dza ſerdecznie naciera, poimany, przecięż dobrze y od ſamych nieprzyia-
ciol był traktowany: bo gdy Władyſław Krol, cięſzkim oblężeniem Mo-
ſkwę zciſnął, Sehin z takiego razu chcąc ſwoich ſalwować, przez tego za-
cnego męża kondycyi pokoiu docierał, ztąd wolny miał do obozu krole-
wſkiego przyſtęp. Jak ſię potym woyna Moſkiewſka zakurzyła, Włady-
ſław ten na ochronę Powiatu Mozyrſkiego trzy chorągwie z ſwoiey ſzka-
tuły rekrutowane, nieprzyiacielſkiemu impetowi założył, y wiele męſtwa
ſwego dał dowodow. Wileńſkiego miaſta przeciwko Dołhorukiemu mocno
bronił, w Hrabkowie ſiedmſet ich wyciął, chcielić ſię wprawdzie tey klę-
ſki ſwoich zemścić, tak z tyłu iako y z przodu opaſawſzy iego ludzi, dla
tego na dwie części woyſko podzielili, atoli Władyſław zrozumiawſzy ten
ſzturm na ſiebie, w trzech ſet tylko iazdy w ſam dzień SS. Apoſtołow
Piotra y Pawła, tak wielkim ſercem na nich uderzył, że wſzyſtkich na gło-
wę poraził: obrocił zaraz miecz ſwoy y na drugą partyą z Wodzem iey
Buło nazwanym pod Wielozynem, y tę zſtarł ſzczęśliwie: pod Rzeczycą
więc y pod Jhumenem Bociuchę Hetmana ich, w tyſiąc pięcſet ludzi, czę-
ścią pobił, częścią w bliſkiey rzece potopił, tylko iednego z ſwoich ludzi
ſtraciwſzy: dobył daley Głębokie, w Bobroyſku zamkniętych dwa tyſiące
Kozakow, w ściſłym przez dwa mieſiące oblężeniem trzymał, aż poki mu
na ſukkurs Hetman Polny Litewſki nie przyſpiał. Kolotę tak dobrze prze-
trzepał, że z ſiedmiu tyſięcy ludzi iego, cztery tyſiące trupem na placu pa-
dło, oſtatek ucieczką ſię ſalwowało: ſiedmaście chorągwi z tey potyczki
nieprzyiacielowi wzięto, z ktorych dwanaście Krolowi odeſłał. Po tym

zwycięſtwie z ſił zwalony, na cudzych rękach do Wilna zprowadzony,
tam na tryumf, kochaiący ſyn Oyczyznę, poſzedł w roku 1660. Był wprzod
Chorążym Trockim, daley Piſarzem Polnym Litewſkim, *według Koiałowicza*
Kaſztelanem Smoleńſkim, aż też Woiewodą Witebſkim y Hetmanem Lite-
wſkim, wſpominaią go *Konſtytucye 1647 fol. 23* Kommiſſarżem do zapłaty pie-
chocie Smoleńſkiey, y 1653 deputatem na Trybunał Skarbowy, *fol. 16* y 1661
do Związkowych ukoienia *fol. 23.* Wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z
Zienowiczowną, ktorą od dyſſydeńſkich błędow do wiary katolickiey zkie-
rował, albo iako indziey czytam Kotłownę Podkomorzankę Wendeńſką,
potomſtwa iednak nie zoſtawił. Zdał ſię ſamą tchnąć pobożnością, ztąd
w wielki poſt, poſpolicie ſię w Berezie w domu zakonnym zamykał, gdzie w
przedziwney oſtrości życia, ten Swięty czas przepędzał, do teyże ſurowo-
ści nad ſobą, y ludziom ſwoim był powodem.

Marcyan Piſarz Ziemſki Wileńſki, mąż wielce w tey Oyczyźnie godny,
zoſtawił z Pacowny Chorążanki Litewſkiey Samuela Paca corki, trzech ſy-
now, Dominika, Jana y Wincentego. Z tych Wincenty był Kanonikiem
Zmudzkim, potym Wileńſkim Scholaſtykiem, Sekretarzem W. X. Lite-
wſkiego, Infułatem Gieranowſkim, umarł 1698. Jan Kazimierz Oboźnym
Litewſkim, Staroſtą Feydańſkim, żona iego Katarzyna Naruſzewiczowna
Podkanclerzanka Koronna, od ktorey ſię corka zoſtała, z Seymu 1676 był
Kommiſſarzem do uznania krzywd poczynionych od woyſka Litewſkiego
w Woiewodztwach Wołynſkim y Kiiowſkim. *Conſtit. fol. 22.* Dominik trze-
ci ſyn był Staroſtą Obelſkim, młodo iednak zſzedł z tego świata, miał za
ſobą Sawicką Woiewodzankę Brześciańſką, z tey trzech ſynow iego było.
Pierwſzy Marcyan Chorąży Mściſławſki, a potym Marſzałek Wielki Lite-
wſki, był y Piſarzem Litewſkim, posłem na rożne Seymy, Marſzałkiem w
Trybunale Litewſkim 1704, mąż gładkiey wymowy, y Oyczyźnie życzli-
wy, wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Antoniną Zahorowſką Kaſzte-
lanką Wołyńſką, atoli z nią zſzedł bezpotomny. Drugi Wincenty Pod-
komorzy Mściſławſki, a potym Referendarz Litewſki, ten zpłodziwſzy cor-
kę Pacową Staroſciną Feydańſką, y ſynow ſześciu, Marcyana Staroſtę Pur-
wińſkiego, Rotmiſtrza krolewſkiego, Dominika Referendarza Litewſkiego
Rotmiſtrza Uſarſkiego, Alexandra, Krzyſztofa, Jerzego, Stanisława, ten ma
za ſobą Eleonorę Racſownę Sędziankę Grodzką Rzeczycką, y z niey dwoch
ſynow, wſtąpił po śmierci żony ſwoiey do Zakonu *Societatis JESU*, kędy
wiek ſwoy podeſzły, w rożnych cnotach ćwicząc, poſzedł po zapłatę za-
ſług ſwoich w Wilnie 1737. Trzeci Krzyſztof Staroſta Purwińſki.

Jan Wołowicz w powiecie Grodzieńſkim, zpłodził Tomaſza naprzod
Piſarza Ziemſkiego, potym Podſędka, na koniec Sędziego Ziemſkiego Gro-
dzieńſkiego, męża godnego y znamienitego, ktorego ſyn Alexander, Stolnik
Witebſki, Piſarz Ziemſki, aż y Sędzia Ziemſki Grodzieńſki: zoſtawił ſynow
z Grodkowſkii, Marcyana, Krzyſztofa, Wincentego, Alexandra y Kazimie-
rza. Z tych Marcyan długo na dworze był X. Michała Radziwiła Pod-
kanclerzego y Hetmana Polnego Litewſkiego, z ktorym y do Rzymu ie-
zdził. Po ześciu iego, ſtan ſobie duchowny obrawſzy, Kuſtoſzem Ołyckim,
Kanonikiem Wileńſkim y Łuckim, Scholaſtykiem Zmudzkim urosł, dla pię-
knych iego przymiotow od Krolow Jana III y Auguſta Wtorego w ro-
żnych intereſſach, zawſze z ſzczęśliwym powodzeniem był zażywany, u-
marł w Nieświeżu. Krzyſztof brat iego w Zakonie Kaznodzieyſkim mąż
uczony. Wincenty poległ w Węgrzech na woynie Tureckiey z Lubomir-
ſkim

ſkim ſtawaiąc. Alexander Stolnik Grodzieńſki, żona Koſzylanka Woyſka
Trocka. Kazimierz w domu oſiadł.

Krom tych ieſzczem ſię tych doczytał. Filon Wołowicz, miał ſyna
Samuela, ktorego ſynowie Stanisław, Stefan y Krzyſztof, ludzie ryceſcy
w powiecie Grodzieńſkim. Jakub ſyn Jędrzeia w Koronie oſiadł. Paweł
Biſkup Łucki w roku 1607 nominowany, przydaią mu tę pochwałę, że był
Paſtor vigilantiſſimus. Michał Staroſta Słonimſki w roku 1582, ktoremu *Stryi-
kowſki dedykował Xięgę 23 Kroniki Litewſkiey.* Michał naprzod Podſtoli Ośmiań-
ſki 1674, potym Podkomorzy Słonimſki, *wſpominaią go Konſtytucye 1678 fol.
22.* Krzyſztof Piſarz Słonimſki 1674. N. miał za ſoba Herburtownę Elżbie-
tę Kaſztelankę Sanocką. Reina była za Pawłem Pacem Kaſztelanem Wi-
leńſkim. N. za Franciſzkiem Nikodemem Koſakowſkim Staroſtą Łomżyń-
ſkim. Teodora za Krzyſztofem Zienowiczem Woiewodą Brześciańſkim,
z ktorym miała ſyna y corkę, a przedtym czy potym za Tyſzkiewiczem, z
tym byli dway ſynowie, Euſtachi Brześciańſki y Piotr Mińſcy Woiewo-
dowie, tę od ſchizmy nąwrocił do Jedności kościelney B. Jozafat Kuncze-
wicz, *Suſſa w Zyciu iego, Marcel. Daroſſewſki w kazaniu: Poważna Senatorka.* Zo-
fia była za Piotrem Tryzną Woiewodą Parnawſkim, Staroſtą Bobroyſkim,
Paneg. Reſid. Bobroyſc. Aquila. Zofia corka Michała Staroſty Słonimſkiego za
Jędrzeiem Zawiſzą Podſkarbim Wielkim Litewſkim, a po iego śmierci po-
nowiła śluby z Słuſzką Woiewodą Wendeńſkim. Franciſzka Anna Zakon-
nica S. Klary w Krakowie u S. Jędrzeia 1673. Anaſtazya Alexandra Siemia-
ſzka Kaſztelana Bracławſkiego małżonka. N. Alexandra Kamińſkiego Sę-
dziego Mściſławſkiego. N. Marcina Ogińſkiego Podkomorzego Trockiego.
N. Staroſta Konińſki, miał za ſobą Barbarę Sapieżankę corkę Bogdana Sa-
piehy Woiewody Mińſkiego. *Hiſtor. Sapieh. par. 3. fol. 98.* Jan Wołowicz u-
marł w Zakonie naſzym w roku 1706 w Krakowie. N. miał za ſobą Scipio-
nownę iedynaczkę, ta wniosła w ten Dom Reple y Olekſzyce, ale ſię z cor-
ką iego Wołowiczowną iedynaczką, doſtały znowu w Dom Maſſalſkich.
N. była za Danielem Bienickim.

WOŁOWSKI *herbu Prus 2do* w Ziemi Wyſzogrodzkiey. Jan Wołowſki Kanonik
Warmińſki y Chełmińſki 1670, podpiſał przyſięgę Krola Michała. Jan Wo-
łowſki Poborca 1684. Anna Wołowſka żona Hoſiuſza. Kazimierz 1697.

WOLSKI *herbu Belina* w Ziemi Warſzawſkiey. Bylina Wolſki kościoła S. Macieia
w Krakowie naſzym Oycom chętnie uſtąpił 1586 *Hiſtor. Domûs.* Jan Wolſki
podpiſał elekcyą Jana III.

WOLSKI *herbu Gerald* w Krakowſkim Woiewodztwie, iednaż ich dzielnica z Wy-
życkiemi. Woyciech Wolſki Kanonik Kamieniecki 1625, *Acta Caſtren Came-
nec.* Jan, dobra iego Parſzowka 1602.

*WOLSKI *herbu Gryff* w Krakowſkim Woiewodztwie, idą od Jaxycow Gryfow.
Auguſtyn Jaxyc Wolſki Kuſtoſz Miechowſki, Kanonik Kamieniecki, Pro-
boſzcz Stradomſki 1674, wyſtawił kościoł S. Jadwigi na Stradomiu, ſioſtra
iego była za Sanowſkim, z ktorey corka Jadwiga Zakonnica u S. Jadwigi w
Krakowie.

WOLSKI *herbu Jelita* w Łeczyckim Woiewodztwie, ztamtąd niektorzy z nich
wynieśli ſię na Podole *według Okol.* Klemens Wolſki, miał ſynow Michała
Kanonika Chełmſkiego y Fabiana, drudzy z nich w Pruſiech oſiedli, *według
Mſ. o Famil. Pruſk.* Z tych był Maciey Wolſki Sądowy Ziemſki Chełmiń-
ſki, człowiek wyſokiego rozſądku, zoſtawiwſzy zacne oboiey płci potom-
ſtwo, umarł pochowany w parafii ſwoiey w kościele Uniſławſkim, świad-

czy chorągiew nad nim zawieſzona. N. była za Mikołaiem Czeſkim. Staniſław Piſarz Ziemſki Kamieniecki, Poborca w Podolſkim 1590. *Conſtit. fol. 603.* Karol Podczaſzy Bracławſki 1676. Jakub y Alexander Saryuſzowie Wolſcy 1697 w Sendomirſkim.

WOLSLI herbu Junoſza w Lubelſkim Woiewodztwie, Marcin Wolſki podpiſał elekcyą Jana III. Krola.

WOLSKI herbu Kościeſza w Ziemi Warſzawſkiey, z tych Jan Wolſki mąż woienny od młodości ſwoiey do obozowych trudow przyuczony.

WOLSKI herbu Łabędź w Woiewodztwie Sendomirſkim, w powiecie Radomſkim, z Woli Skarbkowey, z tych kładą Jędrzeią Kaſztelanem Brzeſkim Kuiawſkim w roku 1440. Paweł Sędzia Grodzki Radomſki 1486 *u Nakiel. w Miechov. fol. 545.* Paweł Wolſki z Szydłowieckii ſioſtry Kaſztelana Krakowſkiego y Kanclerza urodzony, y ſam Kanclerz Koronny, Staroſta Goſtyńſki, z mnieyſzey pieczęci wſtąpił na większą w roku 1538, miał za ſobą Wiewiecką herbu Jąſtrzębiec, z ktorey zpłodził ſześć corek, y pięciu ſynow. Po śmierci żony, że wakowało Biſkupſtwo Poznańſkie 1544, za nominacyą krolewſką przyſzedł do tey Infuły, konſekrowany tedy wiachał do Poznania; dwie lecie iednak tylko tu rządził, y owſzem bardziey przechorował, życia koniec odebrawſzy w roku 1546 w Katedrze ſwoiey pogrzebiony. *Vitæ Epiſcop. Poſnan.* Więcey ſię iednak w nim dobroc wydawała, niżeli nauka do tey Paſterſkiey funkcyi, z corek iego Anna Piotra Szczawińſka Kaſztelanowa Sochaczewſka, Zofia Piekarſka *ſterilis*, Jadwiga Dobrzykowſka, Wiktorowſka Bendykta Kaſztelanowa Konarſka, Katarzyna Dzikowa, Dorota Czerniewſka, y Brzezińſka: z ſynow zaś, Staniſław był Kaſztelanem Sochaczowſkim y Staroſtą Goſtyńſkim, żona iego Jadwiga Luceńſka, z ktorey iednak nie było potomſtwa żadnego, ta zaś maiętność ſwoię Oyczyſtą darowała Tomickim. Drugi Jan miał za ſobą Annę Sierpſką, raczey miał mowić *Paprocki* Annę Goślicką Kaſztelankę Sierpſką, ſynowicę rodzoną Woyciecha Goślickiego Biſkupa Poznańſkiego, iako go poprawia, *Łuk. Papr. Łaſki Cud. fol. 56*, z tey był ſyn y dwie corki. Trzeci Kaſper z Chrzczonowſką zoſtawił potomſtwo. Czwarty Krzyſztof, tego z Nakwaſkiey były corki y ſynow trzech, z tych ieden był Staniſław Kanonik Krakowſki *według Paproc.* nadgrobek zaś iego w Płocku Dziekanem go Płockim tytułuie, y Kanonikiem Pułtuſkim, fundatorem Roratow w Płockiey Katedrze; zſzedł z tego świata 1602, Hieronim, brat iego Woyſki Płocki, nadgrobek mu wyſtawił, złączył ſię był ten Hieronim z Jadwigą Niſzczycką Starościanką Ciechanowſką y Praſnyſką: o trzecim ieſzcze młodzieńcu na ten czas namienia *Paprocki.* Jana Dunina Wolſkiego Opata y Kanonika Płockiego 1578, ſynowca Piotra Biſkupa Płockiego, o ktorym zaraz mowić ſię będzie, wſpominaią *Acta Conſiſtor. y Hiſt. Dom. Profeſſ. Cracov.* Piąty Piotr Biſkup Płocki, ten z młodych lat ſwoich do Padwi na nauki wyſłany, tyle tam w nich poſtąpił, że powrociwſzy do Polſki, y na dworze bawiąc Zygmunta Auguſta Krola, gdy Matka Krolewſka Bona umarła, a ſukceſſya po niey w kroleſtwie Neapolitańſkim zpadała na niego, wſzyſtkich zdaniem, zdolnym oſądzony ieſt do tego, żeby poſłem wyprawiony do Filippa Krola Hiſzpańſkiego, windykował ſummy poſażne tam zaległe: dzieſięć tedy lat w Hiſzpanii tę legacyą ſprawował z wielką imienia ſwego chwałą y ukontentowaniem Monarchy katolickiego, do Oyczyzny ztamtąd rewokowany, że Krol Auguſt życie w krotce z kroleſtwem zkończył, ſkoro Henryk Walezy na tron Polſki wſtąpił, to za zaleceniem liſtownym Filippa Krola Hiſzpańſkiego, to za promocyą

cyą wrodzoney w nim ſkromności, z nauką, biegłością języków Hiſzpańſkiego, Włoſkiego, Francuzkiego, y z pobożnością związany, to za wſzyſtkich faworem Panow Polſkich, na koronacyi ſwoiey Podkanclerzym go Koronnym ogłoſił, a że Oyczyſta fortuna nie wyſtarczała na to, żeby był Miniſtra Koronnego godność na ſobie utrzymywał, penſyi mu co rok z Zup Wielickich dwanaście tyſięcy naznaczono, pokiby łaſka krolewſka nie załąpiła tey iego potrzeby iakim większym duchownym beneficium, lubo na ten czas był Gnieznieńſkim, Kuiawſkim y Poznańſkim Kanonikiem. Stefan Krol większą mu pieczęć konferował, aż też y Biſkupſtwo Płockie, ktore z chęcią przyiął, żeby ſię od dworſkich tumultow daley uchylił: zpuściwſzy tedy pieczęć wielką na ręce Jana Zamoyſkiego, chciał ſobie z prac publicznych wypocząc, ale go Stefan w legacyą do Grzegorza XIII Papieża zaprzągł. Zkonczył ią z plauzem Rzymu, z dobrym Oyczyzny. Pod interregnum po śmierci Stefana, ile że rozerwana elekcya naſtąpiła, on do żadney ſtrony ſię nie nakłaniał, y owſzem tak od elekcyi, iako y od Koronacyi krolewſkiey wymowił ſię niewczeſnym zdrowiem, ſześćdzieſiąt tedy lat życia ſwego wypełniwſzy, lubo ſię zupełnie czuł bydź zdrowym na ciele, teſtament uczynił, wſzyſtek ſwoy apparat Biſkupi, obicia y Bibliotękę bardzo liczną kościołowi ſwemu odkazał, iakoż tego ſamego roku to ieſt 1590, po obiedzie w pokoiu ſwoim, znaleziony nie żywy, w Katedrze Płockiey pochowany. Był z natury ſwoiey dobroci wielkiey, w konwerſacyi miły, w obyczaiach rozſądny, pomiarkowanego życia w iedzeniu, piciu; w Wiſkowie pałac wprawdzie drewniany, ale z wygodą wſzelaką dla Biſkupow wyſtawił: kościoł w Pułtuſku reſtaurował. *Stan. Kraſinſki de Controv. c. 5. Łubieńſki Vitæ Epiſc. Płoc. Annib. Roſſelius Calaber Pymandr. Merc. lib. 5. fol. 350. Gorſcius in dedic. lib. 5. Prælect. Płoc.* z iego ſkryptow, że niektore po Włoſku ſą przetłumaczone, świadczy. *Starowolſki in Hecatontade elog. 7.* Jemuż przypiſuię, *Oracyą ktorą witał Henryka Walezyuſza Krola, ale* ta ieſt Macieiowſkiego Biſkupa na ten czas Płockiego. *Liſty także iego między inſzemi znaydzieſz u Karnkowſkiego.* Jan Dunin Wolſki Deputat na Trybunał Koronny z Woiewodztwa Rawskiego 1616. Tegoż Piotra Biskupa ſynowica, była za Młodzieiowſkim Podſkarbim Nadwornym Koronnym: krom tych wſpomina *Paprocki* Jakuba Wolskiego męża rycerskiego, ktorego ſyn Marcin Rotmiſtrz w rożnych okazyach ſilny nieprzyiaciołom.

**WOLSKI herbu Lis* z Woli Blochowy w Woiewodztwie Sieradzkim. Z tych było dwoch braci rodzonych, Władyſław Sędzia Grodzki Piotrkowski, y Wincenty, dziedzictwo ich było Wola Blochowa, Mierzyn, Łagiewniki, Lgota, Mniſzkow. Jan Wolski Kanonik Unieiowski, Officyał Radomski, Proboſzcz Brzeźnicki, brat iego Kazimierz Regent Grodzki Opoczyński, tych ſynowica Jadwiga Wolska, żyła temi czaſy z Antonim z Bnina Moſzyńskim Chorążym Sieradzkim. Jan Piſarz Grodzki Piotrkowski z Seymu 1632 Poborca.

**WOLSKI herbu Lubicz.* Jędrzey Wolski na Uherze, Dyputyczach y Weremowicach Dziedzic, Podſędek Ziemi Chełmskiey, Fundator OO Reformatow w Chełmie, y Szkoł OO *Piarum Scholarum* tamże, miał za ſoba Maryannę Radzimińską, z ktorey ſyn Jozef Staroſta Kruſwicki, Kommiſſarz z teyże Ziemi na Trybunał Skarbowy Radomski 1743.

WOLSKI herbu Nałęcz w Bełzkim Woiewodztwie y pod Urzędowem. Alexander Wolski w Zakonie naſzym po rożnych ambonach do ludzi każąc wſławiony, życ y pracować na chwałę Boską przeſtał w Jaroſławiu 1671 u S. Jana.

**WOLSKI herbu Nowina* w Warſzawskiey Ziemi y Przemyſłkiey, piſzą ſię z Gośniewic

wic. Kazimierz Wolski Podstoli Sanocki umarł 1691, syn iego Piotr. Brat
Kazimierza Szymon Stolnik Halicki, synowie iego z Ustrzyckii, Jozef y Win-
centy 1692.

WOŁSKI herbu Odrowąż w Rawskim Woiewodztwie. Alexander Wolski Podsto-
li Sochaczowski y Krzysztof podpisali elekcyą Jana III Krola. N. miał za
sobą Gnatowską, z ktorey syn Jakub y corka Eufrozyna. Stanisław Kantor
y Kanonik Płocki w roku 1542 *Acta Synodi.*

**WOLSKI herbu Ogonczyk* w Ziemi Wieluńskiey, ci się przedtym Dobruchowskie-
mi zwali, ale od dobr Wolskiemi zawołani. Tomasz Wolski Sędzia Gro-
dzki Sieradzki 1660. Jan z Dobruchowa Wolski Skarbnik Wieluński, przez
lat dwadzieścia rycerskiey sławy w obozie szukał, pod Wiedniem, na Bu-
dziakach y indziey mężnie stawaiąc, brat iego Kazimierz w Zakonie na-
szym, temu gdy matka broniła wstępu do Societatem JESU, pokazał się S.
Ignacy Lojola Fundator, grożąc iey surową twarzą y ręką, ieżeliby dłużey
do tego przeszkadzała, przetoż nie odwłaczaiąc, nie tylko Kazimierza, ale
y drugiego brata iego Jana do Collegium Przemyskiego y zaprowadziła, y
z rąk swoich oddała. *Hist. Dom. Prob. Cracov.* Są tego Każimierza w druku:
*Vindiciæ S. Augustini, & S. Thomæ Doctoris Angelici, seu Disputationes de Mente Utri-
usq; Doctoris circa Scientiam DEI Mediam explicatæ, opus posthumum Posnan. in 4.
1695.* 2do. *Secundæ lachrymæ seu paneg. in fun. Joan. Casimiri Regis in fol. 1676.*
3tio. *Kazanie na pogrzebie Macieia Maryana Kurskiego Biskupa Ennenskiego Suffra-
gana Poznanskiego in fol. Posnan. 1681.* Uczył lat dziesięć Teologii z osobliwszą
nauki swoiey estymacyą u wszystkich, umarł w Poznaniu. Jan brat iego ka-
znodzieyską amboną wsławiony. Są w druku iego Kazania. 1mo. *Dni Pań-
skie, to iest: kazania na Niedziele całego roku w Częstochowie 1714 in fol.* 2do. *Dni wy-
branych sług Pańskich, to iest: Kazania na Swięta, we Lwowie 1728 in fol.* 3tio. *Tro-
phæum Polonæ Themidis, paneg, Stan. Kraiewski Decan. Gnesn. Cracov. in fol. 1687.*
Rządził Collegium Toruńskie, służył zapowietrzonym we Lwowie, odpo-
czął w Panu po tych pracach w Jarosławiu 1729 u S. Jana.

**WOLSKI herbu Ostoia* w Sendomirskim Woiewodztwie. Tego herbu Wolska by-
ła za Starczewskim 1693. N. była za Bykowskim Mikołaiem Skarbnikiem
Czerniechowskim.

**WOLSKI herbu Pobog* w Brześciańskim Woiewodztwie, pisze o nich *Koiał. in Ms.*
ale herbu ich nie wiedział, Waleryan Jan y Kazimierz podpisali elekcyą Jana
Kazimierza Krola, Karol Wolski Podczaszy Bracławski, Woyt Kobryński y
Horodecki, umarł przed rokiem 1682, synowie iego Jozef w Zakonie naszym,
wybieraiąc się na Missyą do Persyi, we Lwowie młodo na wieczność prze-
szedł w roku 1713, drugi Piotr, oba byli na opiece Słuszki Hetmana, y corka
Krystyna, Władysław Pisarz Grodzki Nowogrodzki 1674.

WOLSKI herbu Pomian w Sieradzkim Woiewodztwie y w Kaliskim. Jeden z nich
był Sędzią Ziemskim Sieradzkim y Deputatem na Trybunał Koronny, Jan
syn Surrogata Sieradzkiego 1669. Mikołay z Machor Wolski 1670.

WOLSKI herbu Prus w Krakowskim Woiewodztwie y Łęczyckim. Marcin Wol-
ski Rotmistrz mężny, pod dobywanie Zawołocia wysłany przeciwko Szuy-
skiemu, wiele niewolnika przyprowadził. *Bielski fol. 777.*

WOLSKI herbu Pułkozic, ci przedtym w Rawskim Woiewodztwie, gniazdo Do-
mu swego mieli Gowartową wolą, z ktorey tego imienia nabyli, ale potym
z Podhaiec się pisali. Z tych był Mikołay Kasztelan Rawski, iako się mo-
wiło w pierwszym tomie. Drugi także Mikołay Wolski z Podhaiec, naprzod
Kasztelan Sochaczewski, ktoremu Zygmunt I Krol Polski wieś Miedniewi-
ce pu-

ce puścił, y iego sukcessorom, o czym czytałem list tego Krola *in Ms. Petri-
cov.* Ochmistrzem go potym, albo Marszałkiem Krolowy Bony uczynił, y
pewną pensyą naznaczył. *Ibidem. Starowolski* pisze go Marszałkiem Wielkim
Koronnym, ale to nie może się utrzymać, bo ten Mikołay iako się mowiło
w pierwszym tomie, z Kasztelanii Woynickiey w roku 1535, postępował na
Sendomirską, na ktorey umarł między rokiem 1548 y 1550, czegom dowo-
dził z tak wielu listow krolewskich, na żadnym go zaś nie czytałem Mar-
szałkiem, ani Wielkim ani Nadwornym Koronnym, a tym bardziey, że
właśnie pod te czasy Piotr Kmita kredensował Majestatowi Krolewskiemu
z laską Wielką Koronną. To pewna, że w roku 1514, po owey sławney
nad Moskwą pod Orszą wygraney batalii, wysłał go był Zygmunt I posłem
swoim do Rzymu, do Leona X Papieża, z denuncyacyą tego zwycięstwa;
wprawdzieć y dziesiąciu przednieyszych z niewolnika Moskiewskiego pro-
wadził w ten czas z sobą, ale Cesarz odiął mu ich y przez Lubekę do Mo-
skwy odesłał: stanął przecięż w Rzymie Mikołay, na ten czas Kawaler Bo-
żogrobski, gdzie z tryumfem przyięty, processye po Rzymie na dziękczy-
nienie odprawione, nabożeństwa nakazane, oracyami wielu mądrych ludzi,
na ten tam czas do Rzymu zgromadzonych, ktore y do drukn weszły, ta
wiktorya rozsławiona. *Biel. fol. 527 Starowol.* Był tam na Concilium Latera-
neńskim, y mieysce naznaczone sobie zasiadał między Kolumnami y Ursyna-
mi, to iest między dwiema nayprzednieyszemi we Włoszech Familiami, co po-
znać *ex Actis Concilii drukowanych fol. 146.* Był oraz ten Mikołay Starostą Wiskim,
Łomżyńskim, Sanockim, Lanckorońskim, mąż Oyczyźnie dobrze zasłużony,
miał za sobą Glinkownę Kasztelankę Wiską, *Paproc. pod herbem Trzaska.* Sy-
now iego zostało się dwoch, Mikołay y Stanisław. Z tych Mikołay naprzod
Proboszcz Płocki, potym Biskup Chełmski, z tego w roku 1565 postąpił na
Kuiawskie, wspaniałego animuszu Pan y dla tego na wszystkich szczodry:
u Krola Augusta w takich respektach, że prawie we wszystkich krolestwa
tego rządach, zdał się na iego samego rozsądku ten Pan polegać, więc gdy
tak interessow Oyczyzny dogląda, kościoła swego potrzeby odłogiem le-
żały: przecięż ten Mikołay tą powagą, ktorą miał u Krola Augusta, siła
mu pomagał; siedział na tym Biskupstwie lat pięć, umarł z żalu śmierci
brata swego Stanisława w roku 1570, razem z nim y na iednymże katafalku
złożony, pogrzebiony w kościele S. Jana w Warszawie. *Damal.* Stanisław,
ten był naprzod Kasztelanem Brzezińskim y Starostą Krzepickim 1563, pod-
pisał Unią Xięstw Oświecimskiego y Zatorskiego, *Constit. fol. 66.* potym Ka-
sztelan Rawski y Marszałek Nadworny Koronny 1565, *u Lipsk.* w tymże ro-
ku wziął Kasztelanią Sendomirską, przy ktorey y przy lasce Nadworney,
trzymał Starostwa Warszawskie, Krzepickie y Lanckorońskie, iezdził w lega-
cyi do Karola V Cesarza *Gvagnin. Chron. Pruss.* Pod expedycyą Wołoską
nieprzyiaciela aż do obozu gonił. *Bielski fol. 646;* zszedł z tego świata 1566,
ktoremu Barbara Hrabianka Tarnowska Woiewodzanka Sendomirska żona
y syn Mikołay nadgrobek wystawili w Warszawie u S. Jana, była y corka
iego Barbara, ktora wydana w małżeństwo za Rafała Leszczyńskiego Wo-
iewodę Brzeskiego Kuiawskiego, y Starostę Radzieiowskiego: miał y drugą
żonę ten Stanisław, Łaską Woiewodzankę Sieradzką, z ktorey synowie iego
trzey. *Orichov. in paneg:* pisze o nim, że gonitwy wystawił Włoskie na wese-
lu Augusta Krola 1553. Mikołay syn iego (byłoć ich wprawdzie więcey, ale
pierwey niż Ociec pomarli) w dziewiątym roku życia swego do Gracu od
rodzicow swoich wysłany, y na dwor oddany Maxymiliana, na ten czas

ieſzcze ArcyXiążęcia Auſtryi, z ſynami iego Rudolfem wtorym y Maxymilianem Macieiem weſpoł w wyzwolonych naukach wyćwiczony, tak doſtatecznie, że Karola Ceſarza V w Bruxelli łacińſkim ſtylem godnie, y z pochwałą ſamegoż Karola powitał: do Oyczyzny ſkoro ſię powrocił, Miecznikiem Koronnym od Krola Auguſta uczczony, powtore ſię do cudzych kraiow wyprawił, y tam wſzyſtkie prawie w Europie Kroleſtwa zwiedziwſzy, do Rudolfa Ceſarza udał ſię, ktoremu powinſzowawſzy świeżo wziętey korony Ceſarſkiey, Podczaſzym Ceſarſkim lat ſzeſnaście na dworze iego przepędził: do Polſki ztamtąd zaiachawſzy, wziął od Zygmunta III laſkę Nadworną Koronną, z ktorą otrzymał Staroſtwo Krzepickie, Olſztyńſkie y Rabſztyńſkie, z tą w poſelſtwie ieździł do Klemenſa VIII Papieża, do Macieia Ceſarza, do Florentſkiego Xiążęcia, zkąd y ſławę imienia ſwego, y znaczne wynioſł Pańſkich łaſk dowody. Rzeczpoſpolita też zważywſzy w nim rozſądek wielki, experyencyą w rzeczach, prawa Oyczyſtego biegłość, rożnych funkcyi ſkutek iego dzielności powierzała: iako to Komiſſyą do granic od Słąſka, *Conſtit. 1611 fol. 11*, uſpokoienie związkowych ludzi, *Conſt. 1613 fol. 6*, ſądy fiſzkalne, *Conſtit. fol. 7*, aż go też Zygmunta Krola faworu do łaſki Wielkiey pomknął, z tą na Radomſkim Trybunale zaſiadaiąc 1618 y 1620, ſamey ſprawiedliwości delikatnym ſumnieniem przeſtrzegał; Pan wſzyſtkim ci wprawdzie przyiemnie ſtawiaiący ſię, oſobliwiey iednak cudzoziemcom przychylny: Oyczyzny dobro kochaiąc, na każdą iey potrzebę chorągwie z ſtarych y doświadczonych żołnierzy złożone podſyłał do obozu. Rzemieślnikow w rożnych kunſztach biegłych do Polſki zprowadzał y oſadzał, w Krzepicach, Ilkuſzu, Kłobucku, Aſmanicach pałace nowym kſztałtem erygował, za ktorym iego przykładem wiele od inſzych powſtało podobnych ſtruktur. Klaſztory w Krzepicy y Kłobucku Kanonikom Regularnym S. Auguſtyna, Pańſkim nakładem wyſtawił. OO Kamedułow albo Puſtelnikow S. Romualda, pierwſzy z cudzych kraiow do tego kroleſtwa ſprowadził 1609, y na Bielanach mila za Krakowē oſadziwſzy, wſpaniały kościoł wymurowawſzy, ſzczodrze ufundował, kędy też po śmierci złożony, ktora przypadła na rok 1630, a iak był w życiu ſwoim w ſtroiu y we wſzyſtkim pomiarkowany, tak y przy pogrzebie ſwoim wſzelakiey pompy zakazał: kościoł naſz Przemyſłki ſiła dźwignął ſwoią ſzkatułą, nawet y umieraiąc pięć tyſięcy na fabrykę iego odkazał, na mądrych ludzi łaſkaw, na ubogich y Szpitale miłoſierny. Są Xięgi od niego piſane w druku. *Storowol. in Orat. funeb.* ktorą ſynowcowi iego Kazimierzowi dedykował. Zygmunt Kaſztelan Czerſki Staroſta Warſzawſki y Lanckoronſki, *według Paproc.*: brat Mikołaia Biſkupa Kuiawſkiego y Staniſława Kaſztelana Sendomirſkiego, w roku 1569 podpiſał liſt krolewſki o Reſtytucyi Podlaſza, *Conſtit. fol. 154*, na weſelu Zygmunta Auguſta Krola gonił z kopią! *Orichov.* piſze o nim *Kochanow. in Apopht.* że pewnego czaſu będąc u Ocieſkiego Kanclerza Koronnego na obiedzie, a wiedząc dobrze iak ſię ten cięſzko gniewał, gdy mu kto obrus choć z nieoſtrożności pokapał, umyślnie go zpluſkawſzy, groſz z kieſzeni wyiął y położył, to prawi na praczkę będzie, czym Ocieſki zawſtydzony, na potym większą w tey mierze dyſſymulacyą nadrabiał, miał za ſobą ten Zygmunt Barbarę Chlebowiczownę Woiewodzankę Wileńſką, urodzoną z Jawnucianki Xiężniczki Zaſławſkiey, *Paproc. Ogrod. fol. 209*, z tey był ſyn Mikołay dziedzic na Krzemienicy, Kaſztelan Witebſki, ktoremu w roku 1619 przypiſał *Genealogiam Ordin. Canonic. Regularium S. Auguſt. Paweł Pukalius*, kędy powiada, że ten Mikołay zprowadziwſzy z Krakowa Kanonikow Regularnych

larnych S. Auguſt: od Bożego Ciała, fundował ich w Krzemienicy w Litwie, ſyn iego Kazimierz 1630, iako wyżey *z Starowol.* namieniłem, ſynowiec Marſzałka W. Koron: od tego w Xięſtwie Litewſkim rozpleniени Wolſcy Pułkozicowie, z ktorych ieden był deputatem na Trybnnał Wielki Litewſki 1679, iakom widział na konkluzyach Wileńſkich. Tak mi ſię zda, że ieſzcze do tych należą, a boday nie bracia rodzeni, albo przynamniey ſtryieczni Mikołaia Biſkupa Kuiawſkiego y inſzych, to ieſt: Staniſław Kuſtoſz Krakowſki w roku 1548 na liście Auguſta I danym Miaſtu Lwow. *y u Nakiel. w Miechow. fol. 717* w roku 1544, y drugi Marcin, naprzod Chorąży Koronny, potym Woyſki Krakowſki, Podkomorzy Koronny, Podſkarbi Nadworny, Staroſta Błońſki y Zakrocimſki, tak ſię podpiſał na liście Zygmunta I danym Miaſtu Lwowſkiemu. Jan na Podhaycach dziedzic 1583, miał za ſobą Jazłowiecką corkę Jerzego Woiewody Ruſkiego y Hetmana Wielkiego Koron: Barbara z Podhaiec była za Staniſławem Grocholſkim. Dorota Wolſka dziedziczka na Woli Gowártowy, była za Woyciechem Czarnowſkim. *Geneal. Radziwiłow* piſze, że Barbara Wolſka Woiewodzanka Ruſka, była za Xiążęciem Radziwiłem Kaſztelanem Wileńſkim y Hetmanem Wielkim Litewſkim, ale żaden Wolſki Ruſkim Woiewodą nie był, chyba to Kaſztelanka Rawſka.

*WOLSKI *herbu Rawicz* w Rawſkim Woiewodztwie. Filip Jakub Wolſki Podſędek Ziemſki Rawſki, Jan, Mikołay podpiſali elekcyą Jana III Krola.

*WOLSKI *herbu Rola* w Inowrocławſkim Woiewodztwie. Alexander Wolſki Sędzia Ziemſki Inowrocławſki deputat na Trybunał Koronny 1728. Jędrzey miał za ſobą Maryannę Głębocką hebu Doliwa.

WOLSKI *herbu Stemberg* w Ziemi Warſzawſkiey. Alexander y Franciſzek Wolſcy w Woiewodztwie Podlaſkim podpiſali elekcyą Jana III Krola.

WOLSKI *herbu Topor* w Woiewodztwie Sendomirſkim, w Ziemi Stężyckiey. Ci ſą właśni Zaklikowie, iako opiewa przywiley Krola Jagełła, dany Zaklice z Sczekarzowic, ale założywſzy wieś Zadybie y Zadybską wolą, od niey ſukceſſorowie iego nazwani Wolſkiemi, te potym dobra przenioſły ſię do Pawła Gołuchowſkiego Sędziego Stężyckiego, z tych Walentyn Wolſki mąż woienny, poiąwſzy w ſtan małżeńſki Sarnecką, zpłodził z niey czterech ſynow, Krzyſztofa, Staniſława, Macieia y Malchra, Krzyſztof bezżenny umarł, Staniſława z Katarzyny Gruſzeckii było czterech ſynow; Staniſław ktory na Podolu oſiadł, temu Dymidecka zpłodziła Gabryela, Rafała y Michała. Piotr zrodził Tobiaſza, Hieronima, Stefana, Piotra y Krzyſztofa. Adam woynę traktował. Woyciech w Pruſiech w woyſku Ceſarſkim żołd prowadził, *potw. Okol.*

WOLSKI *Xiążęta herbu Pogonia* w Xięſtwie Litewſkim, kwitnął niegdy Dom Xiążąt Wolſkich, od Patryka ſyna Kieyſtudowego idących, ale iuż dawno uſtał, z ktorych Dymitr y Teodor Xiążęta Wolſcy w roku 1399 w batalii z Edygą Tamerlaneſowym wodzem y Tatarami polegli. Inni w tymże Xięſtwie Wolſcy z Ruſinowa, a boday nie herbu Godziemba, z ktorych Jan Konſtantyn z Ruſinowa Wolſki Piſarz Grodzki, y poſeł Woiewodztwa Wileńſkiego, podpiſał konfederacyą Warſzawſką 1696, z Kaliſkiego zaś Woiewodztwa tam ſię wynieśli: bo Jan z Ruſinowa Wolſki Komornikiem był Kaliſkim w roku 1634. N. Surrogator Wileńſki poſeł na Seym do Warſzawy 1722. Podobno ſą Wolſcy Grzymałowie.

WOŁUCKI *herbu Rawicz* w Woiewodztwie Rawſkim. Dom ten zaſłużony Oyczyżnie, tak z ſpraw rycerſkich, iako y innych. Abrahama z Wołuczy wſpominaią

minaią liſty dawne mężem zaſłużonym Krolowi Kazimierzowi Wielkiemu
w roku 1340. Jakuba, ktory w Pruſką woynę zabity poległ, za Krola Ja-
gełła czaſow. Trzech potym było braci rodzonych *za czaſow Paprockiego*,
Michał Probołzcz Opoczyńſki, kapłan uczony y przykładny. Szczeſny
przy Karnkowſkim Biſkupie Kuiawſkim wychowany, miał za ſobą Rucką, y
Jan Podſędek Rawſki w roku 1550, iakom czytał *na przywileiu Kollegiaty Ło-
wickiey*, ten z Ołtarzewſką herbu Lis zpłodził corkę iednę, y ſynow ſiedmiu.
1. Jędrzey wielkiego dowcipu y nauki, do wierſzow piſania gładkiego, zdał
ſię bydź z natury ſkłonny, ktore w nim przymioty widząc Krol Stefan Ba-
tory, *Laureatum go Poëtam* ogłoſił, choć dopiero ośmnaście lat maiącego, a-
toli młodo wſzedł do grobu, iadąc z Turek z Tomaſzem Janem Drohoie-
wſkim. 2. Paweł, ten od Staniſława Mińſkiego do Włoch wyprawiony, gdy
tam w naukach wyſoce poſtąpił, a ſtan duchowny ſobie obrał, ſkoro tyl-
ko do Oyczyzny z Rzymu zawitał, na Sekretarſtwo Koronne za promo-
cyą tegoż Mińſkiego wynieſionym, zoſtał, daley cnota iego powodowała
go do pierwſzych w tey Oyczyźnie Infuł: bo naprzod ledwo zkończywſzy
wieku ſwego lat trzydzieści, wziął Kamieniecką, z tey poſuniony na Łucką,
wſzędzie ſię dobrym Paſterzem ſławił: bo w Łucku kościoł prawie z fun-
damentow poſtawił, Kanonikom Kapitulne prowenta przywrocił, Wika-
ryom y ſtoł, y porządek w kościele opiſał, mięſzkanie dla nich opatrzył.
Dwoch Spowiednikow *ex Societate JESU* do Kátedralnego kościoła, ktorzy-
by tam Spowiedzi ſłuchali penitentow, prowidował, dla naſzego kościoła y
Collegium w Łucku fundacyą uczynił, place do tegoż potrzebne zkupił, y
dobroczynnością ſwoią wſzyſtkich tam naſzych ſuſtentował; do Brześcia zaś
Litewſkiego pierwſzy naſzych zprowadził, wſzyſtkich zaś Kapłanow y Ka-
nonikow co dzień chciał mieć u ſtołu ſwego, gdzie im dla więkſzego pole-
ru *Caſus Conſcientiæ* czytać kazał, ſam co trudnieyſze explikował, a żeby był
przykładem ſwoim duchowieńſtwo do Apoſtolſkich prac zachęcił, ſam czę-
ſtokroć na jutrznią wſtawał, do ludzi kazania miewał, ſpowiedzi ſłuchiwał,
ubożſzym iałmużny rozdawał. Tym czaſem Krol Zygmunt III ſwoim go
Legatem do Rzymu wyſłał, odprawił to poſelſtwo z ukontentowaniem Pa-
wła V Papieża, z wdzięcznością Zygmunta, ktory mu w nadgrodę podię-
tey pracy, wakuiące Biſkupſtwo Kuiawſkie konferował, wiachał tedy na nie
w roku 1616, gdzie także dobrego Paſterza urząd na ſobie wypełniaiąc, ſam
przez ſiebie całą Dyecezyą luſtrował, a co zdrożnego poſtrzegł, temu za-
biegaiąc, na Synodzie Dyecezańſkim nowemi prawami, ſtoſuiąc ſię do Kon-
cylium Trydentſkiego oboſtrzył: kościoł ſwoy katedralny bogatym appara-
tem przyozdobił, to ieſt: kielichem złotym y pateną, bogatemi kamieniami
naſadzonym, dwiema ſtatuami ſrebrnemi SS. Apoſtołow Piotra y Pawła,
krzyż ſrebrny, kapę bogato haftowaną, inſzym także kościołom ſwoiey Dy-
ecezyi przyubożſzym ſiła poddawał. Zakryſtyana fundował przy Kate-
drze ſwoiey, dla porządku lepſzego y konſerwacyi rzeczy kościelnych, ko-
ściol w Smarzewicach drewniany, ale dość obſzerny na cześć S. Anny wy-
budował; w Rawie *Collegium Societati JESU* z dwiema bracią ſwemi fundował
y apparatem uprowidował, Konwikt tamże dla ſtudentow erygował. Gdań-
ſkiemu Collegio naſzemu wiele do fundacyi dopomogł, zkupiwſzy niekto-
re grunta, do wygodnieyſzego mięſzkania, kaplicę dla ſchowania Nayświęt:
Sakramentu przy Katedrze ſwoiey reſtaurowawſzy, pięknie ozdobił, y żeby
w niey mſza ſię odprawowała o tymże Sakramencie, dochod na to uczy-
nił. Podczas każdey potrzeby tey Oyczyzny, na ratunek iey liczne cho-

rągwie do obozu wyſyłał, na wykupno niewolnikow z niewoli Pogańſkich,
znaczną ſummę wyſypał. Umarł iak żył świątobliwie, w roku 1622 w ka-
plicy Gorkow pogrzebiony. Był we wſzyſtkich akcyach ſwoich dziwnie
pomiarkowany, w mowie y na twarzy poważny, miły iednak y łaſkawo-
ścią tchnący, w poſtanowieniach ſwoich ſtateczny, w deliberacyach prze-
zorny, w exekucyi pilny, od obłudy daleki, pobożnych y mądrych kocha-
iący, rzeczy doczeſne kontemptuiący. Do SS. Apoſtołow Piotra y Pa-
wła ſzczegulniey nabożny, zkąd gdy pierwſzy kamien zakładał na naſz ko-
ściol Łucki, dwanaście koſzow ziemi z fundamentu na cześć ich wyniosł.
Poſty ſurową abſtynencyą obchodził, ztąd gdy widział raz z okna, że iego
Ekonomowi daleko więcey połmiſkow na kolacyą nieſiono, niżeli na
ſtoł iego, wſzyſtkich na ſwoię kollacyą y Ekonoma zawoławſzy, na drugim
ſtole, iego połmiſki rozſtawić kazał, tam dopiero uczyniwſzy należytą refle-
xyą na poſt, iaka ieſt iego obligacya, po ſwoiey kollacyi puścił wſzyſtkich
od ſiebie, a nazaiutrz dopiero połmiſki mu odeſłał. Piſali o nim *Damalew.
in Vitis Epiſc. Cujav. Janczyńſki in Mſ. Hiſtor. Coll. Luceor.* był przy Kamienie-
ckim Biſkupſtwie Opatem Mogilſkim. 3. Staniſław Kaſztelan Halicki, Pod-
komorzy Koronny, Staroſta Rawſki, umarł wprzod niżeli brat iego Biſkup:
Piaſec. fol. 308 miał podobno za ſobą Dedyńſką Podkomorzankę Podolſką,
iam go opuścił w tomie pierwſzym między Kaſztelanami Rawſkiemi, to pe-
wna, że żona iego była Potocka Generałowna Podolſka. 4. Filip naprzod
Chorąży, Kaſztelan, potym Woiewoda Rawſki, Staroſta Radomſki y Ino-
wrocławſki; Mąż Staropolſkiey cnoty y obyczaiow, ktorey tu niektore do-
wody położę. Poſłował y nie raz na rożne Seymy, y Oyczyźnie lubo nie
wytworną w ſłowach, potrzebną iednak y gruntowną poddawał radę. Pe-
wnego czaſu na Zydow Wielickich, o cięſzki exceſs wezdrgneła Izba Poſel-
ſka, y ſłuſzną zelozyą zdzięta, wielą bardzo głoſami dopominała ſię należy-
tey na winowaycow kary: noc tym czaſem zaſzła, przewlokła na Zydow
decyzyą, co w tey ſprawie czynić miano, ale y Zydom tak dogodziła, że
wſzyſtkim drogo ſwoie kryminały okupuiąc, pozatykali gęby Poſłom, na za-
iutrz tedy gdy tenże interes naybardziey popierac należało, wſzyſcy zamil-
kli, krom Wołuckiego y drugiego Poſła. Uproſiwſzy tedy ſobie głos, taką
powiedział przypowiaſtkę: Szlachcic (prawi) miał ſyna, ktory do tego, że
nie był douczony, miał ieſzcze y ten defekt do ſiebie, że gębę uſtawicznie
otwierał takim nałogiem, że żadnym ſpoſobem nie mogł tego w ſynu ſwoim O-
ciec poprawić, raz idąc z nim gdzieś na publikę, mowi mu: Miły ſynu,
upamiętayże ſię przecię, a gęby przy ludziach tak nie otwieray, patrz, pra-
wi często, za mnie, a iak ſię ia po kałecie uderzę, zamy kayże gębę: y tak ſię
ſtało; uderzył Ociec w kaletę, ſyn uſta zamknął. Tak ſię widzę y u nas
na tym Seymie dzieie (przydał Wołucki) uderzą w iakiego takiego kaletę
iuż czerwonemi złotemi, iuż talerami bitemi, aż co wczora gęby otwiera-
li, dziś iakby im zawiązano uſta, tak ich zamykaią, y milczą. *Janczyn. in Mſ.*
Druga w roku 1613 w tych dobrach gdzie ſam rezydował Wołucki, trefun-
kowym ogniem poddanego Domoſtwo zagorzało, a że od wiatru y inſzym
budynkom trzeba ſię było tegoż ognia obawiać, lubo pod ciemną noc,
wypadł ſam z dworu na ratunek ubogich ludzi, kędy padſzy na pień, tak
ſobie wybił na gałęzi oko, że całe ze krwią wypłyneło. Wſzyſtkich zda-
niem nie uleczony raz, żadney nie zoſtawił do widzenia nadziei, ale Wołu-
cki mocną ugruntował otuchę w ſobie w opiece Matki Boſkiey, że mu y
wzrok y oko przywrocić miała: przetoż do Częſtochowy, wſławionego wiel-

kiemi łaſkami mieyſca, puściwſzy ſię, ſtanął tam z OO Soc: JESU pod
Gorą w wieczor, y w gościńcu do jutrzeyſzego gotuiąc ſię nabożeńſtwa, gdy
inſi z podrożnego niewczaſu ſnem zmorzeni ſpoczywaią, on ſię na modli-
twę udał, ślepotę ſwoię Panu BOGU y Naśw: Pannie ſzczegulniey zaleca-
iąc. W tym nieſpodziane bole, y cięſzkie łupanie głowy naſtąpiło, ropiſta
krew z zkaleczonego oka, tak wielka ſię rzuciła, że aż po ſzatach na ziemię
płyneła. Zatrwożony tym Wołucki, budzi czeladź ſwoię, ognia dać każe,
pomaca rany; oka ſię nowego domacał, ſpoyrzy nim, widzi ogień y ludzi
rozeznaie, a dla więkſzey pewności ſwoiey, Xiąſzkę ſobie podać kazał, kędy
zaſłoniwſzy ſobie zdrowe zdawna oko, przywroconym ſobie świeżo tak
dobrze czytał, iak y pierwſzym. Z niewypowiedzianą tedy radością, do
kaplicy Nayśw: Matki nazaiutrz poſzedſzy, dzięki Bogu y tey S. Pannie z
iako naywiękſzą pokorą uczynił; pamiątkę tego cudu naprzod farbami, po-
tym na wielkiey blaſze ſrebrney wyrażoną, w tymże kosciele zoſtawił, to
piſze *Nieſspork. Odrobiny ſtołu fol. 164.* Cudu tego iednak okoliczności nie zu-
pełnie wypiſał ten autor, ktore tu z *Mſ.* tych naſzych OO, ktorzy przy
tym byli, przytaczam. Pierwſza: oko to z łaſki Nayśw: Matki ſobie przy-
wrocone, było daleko mnieyſze od drugiego dawnego, y owſzem tak zna-
cznie mnieyſze, że nic kwadrowało do powiek, y mieyſca wſzyſtkiego nie
napełniało: druga, że wybite oko w puſzeczce złotey zamknięte, powieſił
przy Obrazie Matki Boſkiey w Częſtochowie. Trzecia, że bliſko przed
śmiercią ſiedzącemu u ſtołu, to oko wzrok ſtraciło, y był to prognoſtyk
iemu naſtępuiącey wkrotce śmierci, ktora w kilka Niedziel potym naſtąpi-
ła, nie inaczey go zaś zwał, tylko Panny Maryi oczko. Przydaią inni, że
iadąc do Częſtochowy przez Piotrkow, gdy mu niektorzy z PP. Dyſſyden-
tow kondolencye przy wizycie zkładali, on do nich mowił: Powiadacie
Panowie Dyſſydenci, że w wierze katolickiey cudow nie maſz, proſzę day-
cie mi teſtimonium y zapiſzcie w Aktach Trybunalſkich, iako oka tego nie
mam, a ia ſię zapiſzę wam na to, że mi go Matka Boſka przywroci, by-
łeście wy prawowierni zoſtali: co gdy ſię z obudwu ſtron ſtało, iak ſię z
Częſtochowy iuż z zprzywroconym okiem ſtawił w Piotrkowie, iedni z Dyſ-
ſydentow uznali prawdę wiary katolickiey, drudzy nie mogąc na to pa-
trzyć, z Trybvnału powyieżdzali. *X. Młodzianowſki o nim piſſe*, że po obie-
dzie wſzyſcy y goście y heretycy, kiedy ſię trafili, muſieli śpiewać: *O Ma-
rya cna Dziewica.* 5. Sebaſtyan Kaſztelan Małogoſcki, Staroſta Rawſki, ten
y z bratem ſwoim Filippem nadgrobek Pawłowi Biſkupowi bratu ſwemu
wyſtawił, wſzyſcy zaś trzey do fundacyi Collegium naſzego Rawſkiego
zkładali ſię; iezdził w legacyi od Krola do Kurfiſtrza Brandeburſkiego, de-
putatem był na Trybunał Koronny y poſłem na Seymy: Zona iego iuż zda-
mi ſię *2do voto* Zuzanna Owadowſka Duninowna, Stolnikowna Sendomir-
ſka, z tey corka była za Kazimierzem Zapolſkim Podkomorzym Sieradzkim:
druga Petronella za Hieronimem Olſzewſkim Woiewodą Rawſkim, matka
Jędrzeia Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, y ſynow dwoch, Paweł y Staniſław,
ale zdami ſię z pierwſzey iego żony, y to obadwa ſnać bezpotomnie umarli.
6. Woyciech, ten obrawſzy ſobie życie Zakonne *Soc: JESU*, ſłużąc w Klau-
dyopolu w Węgrzech zapowietrzonym, z inſzemi tegoż Zakonu Polakami,
padł ofiarą miłości bliźniego w roku 1586. *Alegambe victim. charit. fol. 81.* 7.
Mikołay życie ſwoie świątobliwości pełne zakończył w Zakonie także na-
ſzym w Rawie w roku 1655.

**WOŁYNSKI herbu Abdank* w Xięſtwie Litewſkim, tak o nich piſze *Koiał. in Mſ.*
Marcin

Marcin Wołyńſki Woyſki Podolſki mąż waleczny, *Okol. tom. 2. fol. 629.*

**WORAINSKI herbu Jaſieńczyk*, z tych iedna była za Janem Rutkowſkim.

**WORŁOWSKI.* Jan Karol Worłowſki Skarbnik Kowieńſki w Xięſtwie Zmudzkim,
Abraham w Powiecie Kowieńſkim, podpiſali elekcyą Jana III Krola.

**WORONICZ herbu Pawęza* w Kiiowſkim Woiewodztwie. O Przodkach dawniey-
ſzych tego Domu mowiłem pod Jelcami, *tom. 2do fol. 423.* tu tylko to przy-
daię: Matwiey Worona ſyn Alexandra, iuż mu był Krol Kazimierz Jagello-
nowicz gotował Woiewodztwo Smoleńſkie, ale śmierć tym czaſem zaſzła
Kazimierzowa: przecięż gdy ten Matwiey Mingereia Perekopſkiego od Ki-
iowa odegnał, a pod Czerkaſami dobrze przetrzepał, Krol mu, *według Koia-
łowicza*, Alexander konferował Woiewodztwo Czezniechowſkie (ale Czer-
niechowſkich Woiewodow ieſzcze na ten czas nie było) y Staroſtwo Lu-
beckie: gdy potym Moſkwicin wpadł w Siewierſkie Xięſtwo, długo y mę-
żnie Czerniechowa y Lubeczy bronił, aż też tam poległ, ſyn iego Krzyſztof
Staroſta Owrucki, drugi Szymon, ktory wielką klęſką Tatarow poraził, *to
Koiał. in Mſ.* Hrehory Woronicz, ſyn iego Alexander, poiął Owdocię Oły-
czankę albo Łoſiatyńſką, *Acta Caſtren. Zytomir. 1586.* y 1588, z tey zpłodził cor-
kę Teodorę, naprzod Jerzego Muchowieckiego, *2do* Kaſpra Wągrodzkiego,
3tio Alexandra Stan: małżonkę (ten Alexander Woronicz dobra ſwoie dzie-
dziczne Tryhory nazwane, w Powiecie Zytomirſkim leżące, dał na funda-
cyą do Cerkwi.) Drugą Alexandrę, ta poſzła za Mikołaia Obodyńſkiego, z
niey był ſyn Konſtantyn. Synow zaś było czterech. 1. Filon, Podkomo-
rzy Kiiowſki (*Koiał. in Mſ.* kładzie Filona Woronę, Staroſtę Oſtrzſkiego, Pod-
komorzego Kiiowſkiego ieſzcze w roku 1552, ſzczęśliwego na Moſkwę y Ta-
tarow woiownika, ktory pod Poczapowem zniożſzy woyſko, Wołka He-
tmana Moſkiewſkiego, Temkina ze dwunaſtą Boiarami Carſkiemi, y dwie-
ście żołnierzami wziął w niewolą) ten zaś Filo, o ktorym ſię tu mowi, do-
piero kwitnął w roku 1617, co ſię pokazuie z działu między bracią uczynio-
nego, y zapiſanego w Grodzie Zytomirſkim 12 Julii, kędy iemu doſtały ſię
były te dobra: Szumſko miaſteczko, y wſi Tatarynowka, Zeleſna y Dwo-
rzec, wſpominaią go z tytułem Podkomorzego, *Konſtytucye 1638 y Kommiſ-
ſarzem* do rozgraniczenia Woiewodztwa Kiiowſkiego y Czerniechowſkiego
Conſtit. fol. 31. Miał za ſobą Promczekownę Delotecką, *2do* Maryannę Obo-
deńſką, z obiema iednak żył *ſterilis.* 2. Mikołay Michał, ktory z Alexandrą
Rapczyńſką, zpłodził corkę Alexandrę Dymitra Hołowińſkiego małżonkę,
y ſynow, Dymitra, Karola, Stefana, Adama, y Samuela Podczaſzego Kiio-
wſkiego, *Acta Caſtren: Vłodimir. 1672.* 3. Bazyli Piſarz Ziemſki Kiiowſki, wſpo-
minaią go *Konſtytucye 1611 y 1613*, temu ſię działem doſtały dobra Deniſy y
Krośnia, miał za ſobą Elżbietę Muchowiecką, z ktorey corki, Beata Jana
Zmigrodzkiego małżonka, Eleonora y Petronella: ſynowie zaś Jędrzey, Wła-
dyſław, Jan y Daniel Jerzy dwoch imion Skarbnik Kiiowſki poſłował na
Seym 1661, ztamtąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny, *Conſtit. Lit. fol.
4*, tego ſyn Filo, (*X. Koiał. in Mſ.* powiada, że Bázylego Piſarza Kiiowſkiego
byli bracia, Mikołay, Teodor y Jerzy, ktory poſſeſſyą ſwoię miał w Ośmiań-
ſkim powiecie, ſynow mu naznacza: Jędrzeia y Filona) żona iego Tyſzkie-
wiczowna, z tey zpłodził Michała Skarbnika Kiiowſkiego, od ktorego z Ro-
zalii Dybowſkii to potomſtwo zoſtało, Ignacy, Woyciech, Maryanna So-
łotwińſka y Bogumiła Wilkowſka. 4. Teodor Podczaſzy Kiiowſki, wſpomi-
naią go *Konſtytucye 1619*, gdzie go Rotmiſtrzem Woiewodztwa Kiiowſkiego
zapiſano, y 1631, gdzie do rewiżyi Xiąg Grodzkich Kiiowſkich naznaczony,

 Conſtit.

Conſtit. fol, 30. y 1638 do granic Kommiſſarzem, *Conſtit. fol. 31*, temu ſię dzia-
łem był doſtał ſtary y Nowy Troianow, mąż właśnie do woyny urodzo-
ny, ktorą przez lat trzydzieści traktuiąc, ſławy rycerſkiey ſzukał, poiął był
Annę Pilawſką wielkiey fortuny dziedziczkę, z tey była corka Maryanna,
y ſyn Alexander Konſtantyn Cześnik, a potym Podkomorzy Kiiowſki, z
Seymu 1670 Kommiſſarzem zapiſany, *Conſtit. fol. 24*, bywał częſto poſłem na
Seymy y deputatęm na Trybunał Koronny, miał ſwoię chorągiew Pancer-
ną, dwa razy ſluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Katarzyną Załęſką
Podkomorzanką Nowogrodzką, z tey ſynowie: Jan y Adam, z ktorych dru-
gi *ſterilis*; drugi raz z Rozalią Kraſicką Kaſztelanką Przemyſłką, z tey Mar-
cin y Antoni ſynowie. Jan Samuel Stolnik Kiiowſki, deputat na Trybunał
Koronny 1701 y 1717, poſeł od Woyſka na Radę Warſzawſką, poſeł na kon-
wokacyą 1696 ktorą podpiſał. Zona iego Konſtancya Zuzanna Dunino-
wna Karwicka, Kazimierza Miecznika Smoleńſkiego y Anny Pocieiowny
corka, z ktorey ſyn Nikodem Kazimierz Chorąży Owrucki, Staroſta Oſtrz-
ſki, na wielu funkcyach w tey Oyczyźnie zaſłużony, Kommiſſarzem zaſia-
daiąc na Trybunale Rądomſkim, 1728 y 1729, poſłuiąc na walne Seymy 1719
y 1724, Marſzałkuiąc konfederacyi Woiewodztwa Kiiowſkiego w roku 1734,
Sędzią będąc Kiiowſkim oraz y Kamienieckim, Porucznikuiąc pod Pancer-
ną chorągwią X. Czartoryiſkiego Kaſztelana Wileńſkiego, związał ſię doży-
wotnie z Joanną Potocką herbu Lubicz Starościanką Owrucką, pozoſtałą
wdową po Jerzym Piaſeczyńſkim Staroście Nowogrodzkim y Ułanowſkim,
ktorą urodziła Silnicka Kaſztelanka Kamieniecka. Marcin drugi ſyn Ale-
xandra, Podkomorzego Kiiowſkiego Chorąży Owrucki, z Franciſzki Starze-
chowſkii, ſynowie iego Piotr Stolnik Bracławſki, Jozef Podczaſzy Owrucki
y Franciſzek, corki zaś dwie, Zofia Antoniego Ponińſkiego Referendarza
Koronnego, teraz Woiewody Poznańſkiego;Paulina Zamoyſkiego Staniſła-
wa, małżonki. Antoni trzeci ſyn tego Alexandra Podkomorzego, ale oba-
dwa z Marcinem z Kraſickii zpłodzeni, Podczaſzym był Kiiowſkim. Krom
tu wyliczonych ieſzczem ſię tych doczytał: Lew Kazimierz Woronicz Pod-
ſtoli Nowogrodzki 1667, poſeł na Seym ztamtąd, Kommiſſarz do zapłaty
woyſku Litewſkiemu, *Conſtit. fol. 3.* Jan Floryan Podſtoli Pińſki 1674, poſeł
na konwokacyą, z niey Rewizor Skarbu Koronnego, *Conſtit. fol. 13.* Konſtan-
ty Łowczy Smoleńſki 1674. Mikołaia Woronicza Piſarza Ziemſkiego Smo-
leńſkiego, poſła na Seym 1627 czytam *w Konſtytucyach fol. 9*, zkąd domyślam
ſię, że muſi bydź inſzy Dom Woroniczow w Xięſtwie Litewſkim. Alexan-
dra Woroniczowna Adaukta Lipſkiego małżonka, ale *ſterilis*. N. Jędrzeia
Kiewlicza, Teodora Mikołaia z Zaborowa Bąkowſkiego. N. miał za ſobą
Tereſſę Kiſielownę, N. Petronellę corkę Dymitra Ogińſkiego. N. Woro-
nicz Staroſta Brzezińſki, miał za ſobą Helenę Maſſalſką 1637. *Cuda Żyrowie-
ckie.* Damian Cześnik ma za ſobą Barbarę Micińſką.

*WORONIECKIE XIAZĘTA *herbu tegoż co y Xiążęta Wiſniowieccy.* Idą od Fedora
Waſilewicza Korybuta Xiążęcia Zbarazkiego, z czterech albowiem ſynow
Bazylego Xiążęcia, Michał, Xiążąt Wiſniowieckich był Oycem, Semen, Xią-
żąt Zbarazkich, Fedor, Xiążąt Poryckich, Woronieckich y Woynow, Ale-
xander albowiem ſyn iego począł ſię zwać Xiążęciem Poryckim, Stefan
drugi Woyną Woronieckim od woiennych dzieł nazwany, Jerzy zaś trzeci
Woronieckim 1529, ſioſtry tych trzech braci były Zofia Lachowſka y Dru-
zyanna Wielicka. N. Staroſta Chełmſki, miał za ſobą Potocką Chorążankę
Podolſką koło roku 1575. Oſtatni z tych trzech braci, z Uchańſkii zpłodził

dwoch ſynow, Jakuba, Michała, Jędrzeia trzech imion Kapellana Krola Ste-
fana Batorego, drugiego Stefana Szymona Alexandra Biſkupa Kiiowſkie-
go, *to Gonealogia XX. Wiſniowieckich*, atoli autorowie poſpolicie Biſkupa Kiio-
wſkiego Jakubem zowią, był on naprzod Proboſzczem Geranowſkim, Ple-
banem Kowieńſkim, potym Biſkupem Kiiowſkim, iuż był od Krola Stefana
Nominatem na Biſkupſtwo Krakowſkie, ale mu Zygmunt III Krol Polſki
wſtąpiwſzy na tron Polſki, przeſzkodził do tey Infuły, *to Koiat. in Mſ.* nic
pewnieyſzego, że za to na niego rozgniewany, iż pod elekcyą rozerwaną,
między nim y Maxymilianem Xiążęciem Auſtryi, ten Biſkupem Kiiowſkim
tylko będąc, Maxymiliana Krolem Polſkim ogłoſił z inſzemi adherentami
teyże partyi, y mocno przy nim obſtawał, atoli wkrotce po tey elekcyi to
ieſt w roku 1588 wſzedł do grobu: był także Nominatem na Biſkupſtwo
Zmudzkie w roku 1574, ale go Litwa przyiąć nie chciała *Mſ. Rozraż:* Stefan
drugi brat Jerzego, Woyna nazwany, z Felicyanna Fedora Ciechon: Xiążęcia
corką 1529, zpłodził trzech ſynow. 1. Staniſława, ten *1mo voto* poiął Chomiako-
wne, ktora mu powiła trzech ſynow, Januſza, Piotra y Staniſława, z tych
oſtatni z Elżbietą Bohuſzewiczowną zpłodził ſyna Pawła, y corek pięć,
Maruſſę Białoſtocką, od ktorey był ſyn Alexander, Alexandrę Szaſzkiewi-
czową, Eudoxyą Szaſzkiewiczową, Apollonią Sawiczową, y Annę Morendzi-
ną. Po Chomiakownie poiął *2do voto* Staniſław Hulewiczownę, z nią miał
dwoch ſynow, Tomaſza, y Jerzego, ten Jerzy z Mikulińſkii zpłodził Ma-
cieia y Stefana, y corki Annę Trypolſką Piſarzową Ziemſką Kiiowſką y
Maryannę Rohozińſką Miecznikową Lubaczowſką. 2. Lwa Sędziego Gro-
dzkiego Krzemienieckiego, ten z Maryanną Kunicką żył *ſterilis*. 3. Macieia
Stolnika Kiiowſkiego, ten z Anaſtazyą Hulewiczowną zoſtawił dwie cor-
ki, Alexandrę z Iwanem Stockim, Katarzynę z Witowſkim zmowione, y ſy-
now trzech, Stefana, Michała, Lwa, z tych Stefan z Barbarą Sokulſką zpło-
dził Jana, Jędrzeia, y Alexandrę Siemiazkową. Michał Podwoiewodzym
był Włodzimirſkim, ten miał dwoch ſynow, Marcina y Waleryana, od Mar-
cina był ſyn Alexander, ktory zpłodził Wawrzyńca. Od Waleryana był
ſyn Władyſław, tego zaś Władyſława trzey ſynowie, Mikołay Staroſta Sre-
dzki, deputat na Trybunał Koronny 1723 z Woiewodztwa Kaliſkiego; cor-
ka iego za Miączyńſkim Kaſztelanem Podlaſkim, miał zaś za ſobą Tereſſę
Rydzyńſką Cześnikownę Kaliſką wdowę po Grudzińſkim, poſłował na ro-
żne Seymy, teraz Kaſztelan Czerniechowſki. Waleryan deputat na Try-
bunał Koronny 1725, y Stefan. Lew trzeci brat Stefana y Michała Podwo-
iewodzego, miał za ſobą Kryſtynę Bohowityniankę, to *Geneal.* Krom tych
N. miał za ſobą Zuzannę Naſierowſką wdowę po Zdzarſkim. N. Zofią
Janiewſką. N. była za Staniſławem Nieſiołowſkim. N. miał za ſobą Oſſo-
lińſką corkę Jędrzeia.

*WORONOWICZ *herbu Lis*, ale z tą odmianą, że w polu czerwonym ieſt Lis herb
zwyczayny, tylko że żelezce ſtrzały łączą z krzyżem pierwſzym na ſtrzale
będącym tak, że ſię zda bydź y z żelezca, y z krzyża iak tryanguł wyrobio-
ny; na helmie zaś trzy piora ſtruſie, tak go widział *X. Koiat.* w Brzoſtowicy
na nadgrobku Staniſława Kazimierza Woronicza, ktory y na dworach ro-
żnych Panow Litewſkich dobrze ſię zaſłużył, y przeciw Moſkwie pięknie
popiſał w okazyi.

*WOROTYNSKIE *Xiążęta* w Xięſtwie Litewſkim. Tamże ſą Worotyńcowie w Rze-
czyckim 1651 z ktorych Krzyſztof Worotyniec. Tamże Worotynicki Miko-
łay 1648. Worotyńſkie zaś Xiążęta nic pewnieyſzego, że od Ruſkich Jedy-

nowładzczow pochodzą, y podobno iednegoż z niemi herbu, patrz cō o nich
piſał pod Xiążętami Prunſkiemi że ſię do Moſkwy przenieśli.

*_WOROPAY_ Stefan Woropaiewicz Ziemianin Wołyńſki _Metryka Wołyńſka 1528._
Jędrzey Woropay naprzod Piſarz Ziemſki Orſzańſki y Poborca 1580, _Conſt._
fol. 366, y 1589 fol. 560, potym Sędzia Ziemſki Orſzańſki, Kommiſſarz do gra-
nic z Seymu 1609 _Conſtit. fol. 910._

*_WOROSZYŁO czy Worſzyło_ w Kiiowſkim Woiewodztwie. Ludwik z Owdzono-
wa Woroſzyło Chorąży Zytomirſki, poſeł na konwokacyą 1648 podpiſał
konfederacyą Warſzawſką, y 1661 na Seym, zkąd deputatem ſtanął na Try-
bunał fiſzkalny, _Conſtit. fol. 3._

*_WOROWSKI._ Adam Worowſki Piſarz Grodzki Kraſnoſtawſki, z Seymu 1647
Kommiſſarzem naznaczony do rewizyi Xiąg Ziemſkich Chełmſkich y Kra-
ſnoſtawſkich, _Conſtit. fol. 38._ Wawrzyniec w Ziemi Wyſzogrodzkiey, podpiſał
elekcyą Jana III Krola.

WORTKOWSKI herbu Lubicz w Podlaſkim Woiewodztwie, iednaż ich dzielnica z
Szerokowſkiemi.

WORYSKI herbu Sas w Ruſkim Woiewodztwie. Iwan Woryſki mąż waleczny, zo-
ſtawił ſyna Bazylego, ktory z Romanem Xiążęciem Sanguſzko nieprzyiacioł
Oyczyzny woiował. Adam 1697.

*_WOSINSKI_ w Krakowſkim Woiewodztwie, Katarzyny Woſinſkii z domu Gę-
dzickii, nadgrobek widziałem w Krakowſkim kościele S. Franciſzka.

*_WOSNIOWSKI._ Jędrzey Wośniowſki na Seymie 1676 nobilitowany, o czym patrz
Konſtytucyi.

*_WOYCINSKI herbu Rawicz_ czyli raczey Woyczyńſki z Wodziczny w Woiewodz-
twie Rawſkim. Adam Woycińſki podpiſał elekcyą Jana III Krola, niewiem
czy do tych należy Swentoſław z Woycieſzyna Dziekan Warſzawſki w roku
1453. _Stat. Maſov. fol. 97._ Jan Michał y Zygmunt 1697. Jozef Skarbek Woy-
czeńſki.

WOYCIECHOWICZ. Jakub Woyciechowicz na Seymie 1659 nobilitowany, o czym
patrz Konſtytucyi.

*_WOYCIECHOWSKI herbu Jelita_ w Łęczyckim Woiewodztwie. Staniſław Woy-
ciechowſki, o ktorym _Konſtytucya 1676 fol. 46._ Jacek 1697 w Łęczyckim, An-
na była za Krzyſztofem Hummlem. N. miał za ſobą Katarzynę Micowſką.

*_WOYDKIEWICZ_ w Xięſtwie Zmudzkim, Jan y Chryzoſtom, Ambroży y Jozef
Woytkiewiczowie 1621. Staniſław Woydkiewicz w Trockim Woiewodztwie
podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola. Są y Woydziewiczowie w Tro-
ckim, Woyciech Woydziewicz 1648, Kazimierz w powiecie Orſzańſkim
1674. Są y Woydzieniowie, Mikołay Woydzien Poborca w Ośmiańſkim.
1578. _Conſtit. fol. 352._ Woydaga wſpomina _Konſtytucya 1676 fol. 17._

*_WOYKOWSKI._ Jan Woykowſki miał za ſobą Urſzulę Baranowſką herbu Rawicz.

WOYKUNOWSKI herbu Gozdawa w Woiewodztwie Nowogrodzkim, ale y Radwa-
now piſze _Okolſki_ tamże.

WOYNA herbu Trąby w Xięſtwie Litewſkim. Wiele bardzo familii tego Woy-
now nazwiſka zażywa, oſobliwie w Xięſtwie Litewſkim, iako Woyna Kier-
dey, Woyna Hreczyna, Woyna Orańſki, Woyna Jaſieniecki, inni bez przy-
datku Woyna, ztąd cięſzko rozeznać, ktorzy z nich y do ktorego herbu na-
leżą, O Jaſienieckich Woynach y Kierdeiach mowiłem w drugim tomie,
o Orańſkich w trzecim, tu ſię mowić będzie o Woynach herbu Trąby,
ktorych początki iedni wyprowadzaią od Kniaziow Ruſkich Zahomyslkich,
drudzy od Kniaziow Ilhowickich, to pewna, że ſię ten Dom kiedyś gnie-
zdził

żdził w Xięſtwie Siewierſkim, ale gdy ſię to Xięſtwo do Moſkwy przekinelo,
ci z miłości ku Krolom Polſkim, raczey ſobie obrali wſzyſtkę fortunę ſwo-
ię zoſtawić w ręku Moſkiewſkich, a niżeli wiary poprzyſiężoney Panom
ſwoim uſtąpić. To też o tym Domu namieniaią, że gdy Erdywił z Lite-
wſkim woyſkiem wpadł w Ruſkie kraie, trzey Woynowie Ruſkich obywa-
telow, przeciwko niemu nie tylko pobudzili, ale y mężnie go z niemi wo-
iowali. Między Prypeciem y Pinem rzekami mieli kiedyś Przodkowie ich
obſzerną fortunę. Z tych Woynow był Mateuſz Hreczyna, ktorego dwoch
ſynow zoſtało, iednego nazwał Hreczyną Kierdeiem, drugiego Hreczyną
Woyną, pierwſzy był ſławnym Rotmiſtrzem, drugi Podkomorzym Piń-
ſkim: od pierwſzego potomek ieſzcze niedawnych czaſow kwitnął. Od dru-
giego było dwoch ſynow, Maćiey y Grzegorz. Z tych Maciey był Kaſzte-
lanem Mściſławſkim, mąż w dziele rycerſkim biegły y wielkiego ſerca, cze-
go dał dowody pod Ulą w roku 1568 w oppugnacyi tey fortecy, ſynow ie-
go ſześciu, razem z nim w Senacie zaſiadało, to ieſt. 1. Benedykt, naprzod
Kuſtoſz Wileńſki, pod ktory czas w Rzymie będąc, zaſłużył ſobie _u Kardy-_
nała Hozyuſza ep. 270 tom. 2. fol. 445, na wielkie cnoty ſwoiey zalecenie, u
Bellarmina, ktory potym był Purpuratem Rzymſkim, ſwego tam Profeſſora,
na piękne nauki ſwoiey elogium. W Oyczyźnie ze Włoch powrociwſzy
ſkoro ſtanął, na dworze Zygmunta Auguſta Krola, czas nieiaki zabawił,
uroſł daley Sekretarzem Litewſkim, Proboſzczem Trockim, Adminiſtrato-
rem Biſkupſtwa Wileńſkiego, aż y Infułatem tego mieyſca w roku 1600. _Hæ-_
reticorum terror, Catholicæ Religionis propugnator acerimus, mowi Cichoc. Alloq. Oſec.
l. 2. cap, 22, wſpominaią go _Konſtytucye 1613 fol. 3,_ nadgrobek zaś iego w Wil-
nie tak o nim mowi: _Eccleſiaſticæ, ſimul & Senatoriæ dignitatis illuſtre exemplum,_
præfuit Eccleſiæ Vilnenſi annis 15, multas ædes ſacras, è manibus hæreticorum eripuit.
D. Caſimiri Principis honores inſtauravit, ſacras ejus reliquias honeſtiore loco tumula-
vit, Patriam conſiliô, ope vigilantiâ ſummâ defendit. Cum Italiæ thermas reſtaurandæ
valetudinis cauſâ adiîſſet, Patavii exceſſit an. 1616. Przydaie o nim _X. Witziewicz S. J._
w kazaniu na iego pogrzebie. Zakładaiąc pierwſzy kamień na kościoł S. Kazi-
mierza w Wilnie, gorące miał do ludzi kazanie, ktorym ludzi pobudził do
chwały Boſkiey pomnożenia y na fabrykę tego kościoła, co rok, poki żył,
dwa tyſiące dawał: inſzych zaś czaſow, oſobliwie pod wizytę ſwoiey dye-
cezyi, ſam do ludzi kazał, ſpowiedzi wieśniakow ſłuchał, ſam katechizmu
dzieci uczył, Sakramenta adminiſtrował, z Bractwem Miłoſierdzia proceſ-
ſye w Wielki Piątek czynił w kapie utaiony, boſemi nogami y ciało ſwo-
ie dyſcypliną ſmagał, co rok; z Wilna do Trockiey Matki Boſkiey pieſzą
peregrynacyą podeymował, do ktorey oſobliwſze ſię w nim wydawało na-
bożeńſtwo, ztąd żadnego dnia Koronki nie opuścił, co dzień także mſzą
świętą miewał, co dzień z wyciągnionemi rękami na ziemi, czas pewny
na modlitwie leżał, Staniſława Kiſzkę od herezyi, wierze katolickiey po-
zyſkał. Na ubogich ſzczodrobliwy, ztąd pod czas głodu, wielu bardzo w
Trokach życie, ſwoią hoynością ſalwował, w Wilnie zaś ſam do ſzpitala S.
Szczepana zchodząc, rzęſiſtą ialmużną tam będących ratował, wprzod ich
w nauce Chrześciańſkiey dobrze wyćwiczywſzy, Zydow do wiary nawro-
conych, wdowy, ludzi rożney kondycyi w uboſtwie zoſtaiących ſowicie
dźwigał y opatrywał, nawet umieraiąc, oſtatnią wolą ſwoią zakazawſzy
wſzelakiey pompy pogrzebowey, wſzyſtkie ſummy ſwoie na kościoły, kla-
ſztory y uboſtwo rozdać rozkazał: atoli dowiedziawſzy ſię o iego śmierci
Krol y Krolowa, ſiła mſzy za niego zakupili, iako za dobrze zaſłużonego

Ffffff2 domo-

domowi krolewſkiemu, kapłańſkie pacierze klęcząc poſpolicie odmawiał, do ſtołu ſwego Doktorow SS. albo hiſtoryą kościelną czytac kazał, na mądrych ludzi łaſki obfite ſypał, na potrzeby Oyczyzny, oſobliwie pod Inflantſką expedycyą, dwie chorągwi ſwoim nakładem wyſtawił y ſuſtentował; Opactwo Wąchockie trzymaiąc, w adminiſtracyi w wielu potrzebach dźwignął. *Petric. in dedic. lib. 2. Polityki Aryſtotelesowey.* Kongregacya S. Łazarza na ratunek zmizerowanych założył, na Miſſyą obozową do Inflant dla woyſka Litewſkiego Kapłanow z zakonu naſzego opatruiąc, ſiła łożył. *Annuæ Societ.* 2. Gabryel Podkanclerzy Litewſki, Staroſta Merecki, Pieniańſki, Opeſki, 1590 z Seymu naznaczony *ad conſilia bellica. Conſtit. fol, 564,* Stefanowi Batoremu Krolowi dla kawalerſkiego ſerca przypadł był do ſerca, z ktorym ſię był popiſał w Gdańſkiey y Moſkiewſkiey expedycyi; a że ſię nie tylko w nim męſtwo, ale y wielki rozſądek w rzeczach, znacznie wydawał, przetoż go ten Krol naprzod Piſarzem, a potym Referendarzem wyniosł Litewſkim, Zygmunt zaś III pieczęć mu mnieyſzą Litewſką oddawſzy, posłem go ſwoim do Moſkwy uczynił, kędy dzielnością ſwoią nie tylko pokoy z Polſką, ale y ze Szwecyą, fortunnie imieniem tegoż Krola zkliił, wdzięczny tak ſzczęśliwego powodzenia tey legacyi Bogu Gabryel, kościoł w Merecu wyſtawił, klaſztora zaś OO Dominikanow fabrykę, ſwoim ſumptem dźwignął. W Sądach Podkanclerſkich nie zkorrumpowany Sędzia, Krolom y Panom dla nienadwerężoney y wierney rady miły, wſzyſtkim przyſtępny. Gdy umierać przyſzło w roku 1615, z łoſzka ſię ſwego znieść kazał, y padſzy na kolana, Sakramentami Swiętemi na drogę ſię wieczności opatrzył, z corek iego piąciu, iedna Elżbieta w klaſztorze Nieświezkim S. Benedykta, druga Urſzula w Wilnie w Konwencie S. Klary, zakonne ſobie życie obrały, trzecia Anna Magdalena wydana w małżeńſtwo za Alexandra Chaleckiego 1617 podobno Marſzałka Lidzkiego, czwarta za Piotra Piaſeckiego, Staroſtę Bolnickiego, z ſynow iego czterech, Staniſław *Societ. JESU* był w Rzymie 1617. Jan Staroſta Opeſki, Michał Staroſta Pieniańſki, Dworzanin krolewſki 1632, y Stefan Zygmunt, *Koiat. in Mſ,* między trzema ſynami iego, liczy iednego Kanonika Wileńſkiego, ktory pogrzebiony w Wilnie w kościele S. Ignacego. *Stan. Jagodyńſki w ſwoiey Nymphie* powiada, że w roku 1617 bracia Anny Magdaleny Chaleckii dway byli, ieden Krayczym Litewſkim, drugi Kaſztelanem Witebſkim. O Staroście Pieniańſkim Woynie piſze *hiſtor. Sapieh. p. 3. fol. 110,* że miał za ſobą Helenę Sapieżankę Mikołaia Woiewody Nowogrodzkiego corkę. 3. Lauryn albo Wawrzyniec Podſkarbi Wielki Litewſki, Staroſta Pińſki, Grodzieńſki, y Kobryńſki, z Seymu 1578 naznaczony do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 354 y 1580 fol. 368,* mąż woienny, wſpomina go *Bielſki fol. 765,* że pod Połockiem mężnie przeciwko Moſkwie ſtawał, chwali go *Cichoc. in Alloq. Oſecen. l. 2. cap. 22,* umarł wkrotce po expedycyi Wielikołuckiey *według Paproc. fol. 328,* Unią Litwy z Koroną chwalebnie z Haraburdą zakończył, miał za ſobą Kłodzinſką Dorotę, z ktorey zoſtało potomſtwo. Maciey Podſkarbi Nadworny Litewſki, y oraz Piſarz Wielki W. X. Lit: Staroſta Uświacki, Połongowſki, Gorzdowſki, Poiurſki, ſyn Wawrzyńca, temu zmarłemu 1606 pozoſtała małżonka Elżbieta Goſławſka herbu Okſza Starościanka Warecka, w Warſzawie nadgrobek wyſtawiła, ta potym poſzła za Hieronima Wołowicza Staroſtę Zmudzkiego: był ten Maciey z Xiężny Druckii urodzony, zpłodził z Goſławſką corkę Xiężnę Radziwiłową na ten czas Woiewodziną Brzeſką Litewſką, druga iego corka Katarzyna, była za Kazimierzem Sapiehą Staroſtą Niemonoickim, trzecia Jadwiga An-

na, za Mikołaiem Sapiehą Kaſztelanem Wileńſkim, oſobliwſza dobrodzika kościoła Kodeńſkiego: ſynowie tegoż Podſkarbiego trzey, Michał Chorąży Zmudzki, Staroſta Poiurſki, Rotmiſtrz krolewſki, zſzedł z tego świata w roku 1634, mąż do woyny urodzony, na Kozackich karkach naypierwey rękę ſwą zaprawił, kędy y konia pod nim zabito, y ſam raniony, do Prus potym przeciwko Szwedom z ſwoią chorągwią Uſarſką poſzedł: w Inflanciech pod Treidanem kommendę maiąc zbił ich, y niewolnika ſiedmdzieſiąt, y dwa działa nieprzyiacielowi zabrał. Pod woynę Moſkiewſką, znacznie ſię iego odwaga w rożnych potyczkach pokazała: átoli pod Smoleńſkiem niewczaſem y trudami zdrowie ztargawſzy, wkrotce życie ſtracił. Drugi Staniſław Kuchmiſtrz Litewſki, Staroſta Połongowſki 1686. Trzeci Władyſław Ciwon Uzwęcki Staroſta Gorzdowſki. *Kazan. Rafał Janczyńſki. Prawdziwy Sędzia, Woyciecha Płoc. ſzczęśliwe południe:* niewiem czy nie tego Władyſława ſyn Maciey na Mołodowie Woyna Marſzałek Powiatu Pińſkiego y Staroſta Gorzdowſki kwitnął 1678. Jędrzey Krayczy Litewſki Staroſta Gordzieńſki y Wołkowiſki drugi ſyn Wawrzyńca Podſkarbiego Wielkiego, Pan o wiarę katolicką gorliwy, kościoł w Wyſokim wymurował. *Cichoc. Alloqu. Oſecen. lib. 2. c. 22: y Lament żałoſny,* piſzą o nim, że go Benedykt Biſkup Wileńſki, iako ſynowca ſwego do cudzych kraiow wyprawił, y we wſzyſtkich cnotach wyćwiczył, ktore ſię w nim y w ten czas znacznie wydawały, gdy był na Dworze krolewſkim, żona iego Anna Kopciowna umarła w roku 1616, corka iego żyła z Kazimierzem Ogińſkim Woiewodą Trockim. Synowie zaś iego dway, Łukaſz Chorąży Wołkowiſki, ktorego żona Izabella Maſſalſka 1647, y Piotr Podſtoli Litewſki, Staroſta Wołkowiſki złączył ſię dożywotnie z Katarzyną Męcińſką, ktora po iego śmierci ponowiła śluby małżeńſkie z Hieronimem Radzieiowſkim Staroſtą Łomżyńſkim, corka tego Piotra, wydana za Hieronima Paca Strażnika Litewſkiego: ſyn zaś Benedykt Staroſta Gorzdowſki Ciwon Uzwęcki 1674. Wincenty Staroſta Inturſki, brat Jędrzeia y Macieia ſławny Pułkownik przez wiele lat w rożnych kampaniach Multańſkich, Tatarſkich, Moſkiewſkich, Inſtantſkich, oſobliwiey iednak pod Kircholmem, w roku 1605, kędy na piechotę Szwedzką długiemi pikami uzbroioną z Uſaryą ſwoią *według Piaſeckiego* tak żywo natarł, że ią złamamſzy wyciął, śmierć iednak tak walecznego męża, w domu nie w polu znalazła w roku 1615. *Andr. Gracki kazanie na iego pogrzebie.* 4. Siemion Kaſztelan Mściſławſki, leży w Wilnie u S. Troycy, tego corka Anna, była za Jędrzeiem Stankiewiczē Piſarzem Ziemſkim Kowieńſkim, altarye y kaplice gdzieś fundowała *Mart. Nieſtoiemſki kazanie na pogrzebie Stank.* umarła koło roku 1644: ſynow zaś iego dwoch było, Abraham, naprzod Biſkup Metońſki, Suffragan y Adminiſtrator Biſkupſtwa Wileńſkiego, z Seymu 1621 deputat na Trybunał fiſzkalny Litewſki *Conſtit. fol 24,* tęż funkcyą na niego Rzeczpoſpolita włożyła w roku 1629, *Conſtit. fol. 18,* iuż na ten czas Biſkupa Zmudzkiego, na koniec Biſkup Wileńſki, Paſterz gorliwy o wiarę, kiedy zbor dyſſydencki z miaſta Wileńſkiego rugował na przedmieście, ktorą iego żarliwość Urban VIII Papież danym do niego liſtem ſwoim zachwalił; OO Bonifratrow do Wilna zprowadziwſzy w roku 1635, y oſadził y ufundował. *Cioſnowſki w Zyciu S. Jana Bożego l. 2. c. 24,* poſzedł po zapłatę prac ſwoich Paſterſkich w roku 1649 w Werkach. Brat iego Alexander Staroſta Chweydańſki, ktorego ſynowie Władyſław y Michał. 5. Grzegorz Kaſztelan Brzeſki Litewſki, ten w ſzturmie pod Połockiem za Stefana Krola odważnie nacieraiąc poległ kulą poſtrzelony. Sioſtra iego ro-

dzona y drugich braci Dorota Białozorowa Podkomorzyna Upitſka żyła ie-
ſzcze 1631 *Kazan. Olſzewſk:* 6. Sokoł naprzod Mińſki, potym Kaſztelan Brze-
ściańſki, ktorego ſyn według *Koiał. in Mſ.* Krzyſztof Sokoł Woyna. Do te-
goż Domu należą: Jerzy Woyna Stolnik Pińſki poſeł na Seym 1626 z Brze-
ściańſkiego, zkąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny Litewſki, *Conſtit.*
fol. 6. Jakub Podſędek Orſzańſki, z Seymu 1638 Kommiſſarz do granic *Con-*
ſtit. fol. 31. Stefan Podkomorzy Pińſki, Staroſta Opeſki, dziwnie odważny
Kawaler, boday nie ſyn Gabryela Podkanclerzego. Jan Podczaſzy Mściſła-
wſki 1674. Maryna Woynianka Kniazia Druckiego Sokolińſkiego Kaſzte-
lana Połockiego 1600. *Suſſa w Zyciu B. Jozafata,* Katarzyna Prokopa Leśnio-
wolſkiego Kaſztelana Podlaſkiego, Eleonora Kazimierza Ogińſkiego Woiewo-
dy Wileńſkiego. N. Szymona Ogińſkiego Miecznika Litewſkiego, małżon-
ki. N. Starościanka Bracławſka, była naprzod za Broſtowſkim Kaſztelanem
Mściſławſkim, potym za Alexandrem Pocieiem Podczaſzym Litewſkim.
Woynianka Hreczynianka za Janem Podolcem. Cecylia Starościanka Me-
recka, była za Adamem Brzeſkim Stolnikiem Pińſkim herbu Prawdzic, *Ko-*
iał. Leo Woyna w Zakonie naſzym temi czaſy.

*WOYNIAT. Woynat Ruſzyłowic między inſzemi Panami Litewſkiemi, w roku
1401 podpiſał pokoy wieczny z Polſką *u Łaſk. w ſtat: fol. 128.* Hieronim Woyniat
w Zmudzi 1621. Michał Cześnik Nowogrodzki 1674. Rozalia Woyniałowna
Koniuſzanka Zmudzka, była za Antonim Zaborowſkim Strażnikiem Zmu-
dzkim.

*WOYNAROWSKI *herbu Strzemie* w Krakowſkim Woiewodztwie. Woyciech Woy-
narowſki w Woiewodztwie Sendomirſkim, Jan Łowczy Owrucki w Ki-
iowſkim, podpiſali elekcyą Jana III. Stanisław 1697. N. Skarbnik Zytomir-
ſki 1704 *Acta Confæd. Sandomir.* Stefan Stolnik y poſeł Owrucki konfedera-
cyą podpiſał Warſzawſką po śmierci Jana III. Jan za czaſow *Baranowſkie-*
go ale Luter, dobra iego w Krakowſkim Zyſzczyce 1613. Elżbieta czy Mar-
ta była za Niemierzycem Jerzym Podkomorzym Kiiowſkim Staroſtą O-
wruckim, Maryanna za Antonim Bekierſkim Generałem w Polſkim woyſku.
Sebaſtyan 1588 *Acta Sandec.* N. miał za ſobą Maryannę Rohozińſką wdowę
po Czarnołuſkim, urodzoną z Xiężniczki Woronieckiey. N. Joannę Roſt-
kowſką Sędziankę Grabowiecką.

*WOYNICKI w Woiewodztwie Wołyńſkim. Olechno Woynicki 1528 *Metryka Wo-*
łyńſka. Są y Woyſiccy tamże.

*WOYNIŁOWICZ *herbu Serokomla* w Xięſtwie Litewſkim, z tą iednak odmianą, że
powinna bydź ſtrzała proſto żelezcem na doł obrocona, a na wierzchu u
gory od pior tak rozdarta na obiedwie ſtrony, że wyraża literę W wywroco-
ną, takim kſztałtem iak w herbie Syrokomla, na hełmie trzy piora ſtruſie, to
z pieczęci Domu tego. Z tych był N. Woyniłowicz Sędzia Grodzki Nowogro-
dzki, tego ſynowie Michał Kazimierz y Lew. Z tych Michał w Zakonie Ka-
znodzieyſkim kapłan uczony, młodo umarł. Kazimierz, ſyna zoſtawił Sta-
niſława Miecznika Lidzkiego. Lew Kazimierz Podczaſzy Słonimſki pod-
piſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola, *Porządek elekcyi fol. 24.* Synowie
iego Michał w Zakonie Dominika S. Są w druku te iego piſma, 1mo.
Summaryuſz Zycia y cudow niektorych S. Ludwika Bertranda Zakonu Kaznodzieyſkie-
go, od Klemenſa X. Kanonizowanego in 4to w Wilnie 1672. 2do. *Relikwia Emmanu-*
ela Euſtachiego Brzoſtowſkiego, Kazanie na pogrzebie w Berezie 1678 in 4to w Wilnie.
3tio. *Snieg Ogień, kazanie na pogrz. Ogińſk. in 4to 1680:* był człowiek uczony, y w
Zakonie ſwoim powagi wielkiey, trzy razy rządził Prowincyą Litewſką, tyleż
razy

razy klaſztor Wileńſki u S. Ducha. Już ſię był Brzoſtowſki Biſkup Wileń-
ſki do tego nakłonił, żeby go na Suffraganią Wileńſką poświęcił, ale śmierć
nieſpodziana iadącego do Wilna w drodze zaſtała. Kiedy był w Rzymie
na elekcyi Generała Zakonu ſwego, a widział, że wielu na to galiło, żeby
byli Generałem obrali iednego wielkiey zacności człowieka, ale trochę przy-
ſurowſzego, na imię Gentiliuſa: on chcąc ich od tey intencyi odwieść,
przypomniał im wierſz z hymnu, ktory ieſt w pacierzach kapłańſkich o
Duchu S. a właśnie y elekcya ta pod czas Oktawy Swiąteczney odprawiała
ſię, to ieſt: *Turba pavet Gentilium:* na co rozśmiawſzy ſię, inſzego Antonina
Kloche, ktory potym godnie przez lat 40 ten Zakon rządził, na tę funkcyą
obrali. Y Ludwik Stolnik Mozyrſki, wſpominaią go *Konſtytucye 1661 fol. 22.*
Troian Podczaſzy Mściſławſki 1648. Tomaſz Chorąży Wołkowiſki, poſeł
na Seym 1662, z tego Kommiſſarz do zapłaty woyſku *Conſtit. fol. 5.* Hieroni-
mowi, Danielowi, Konſtantynowi, Pawłowi Woyniłowiczom, dla nienad-
werężoney wiary Oyczyźnie, dla heroicznych zaſług dobra, ktore niegdy
lennym prawem trzymali, w Mściſławſkim Woiewodztwie, to ieſt Zelinka,
Służeb, Pułpięty, dziedzicznym prawem puściła Rzeczpoſpolita na Seymie
1662. *Conſtit. fol. 19.* Gabryel Staroſta Lityńſki 1667, *Conſtit. fol. 26,* tenże czy
inſzy Gabryel Stolnik Nowogrodzki, z Seymu naznaczony do rewizyi Skar-
bu Koronnego. *Conſtit. fol. 16.* N. Woyniłowicz Podkomorzy Nowogrodzki,
miał za ſobą Juſtynę Połubińſką, z tey zpłodził dwoch ſynow, pierwſzego
Jana Podwoiewodzego Nowogrodzkiego, ten *1mo voto* zaślubił ſobie Kierz-
nowſką, z ktorey corka Scholaſtyka wydana za Eliaſza Makowieckiego, *2do*
voto Chreptowiczownę, rodzoną ſioſtrę Kaſztelanowey Zmudzkiey Kryſzpi-
nowy, z tey ſyn Jozef y corki dwie, iedna Kierznowſka, druga Bułhakowa
Podſędkowa Nowogrodzka. Drugiego Pawła Podczaſzego Słonimſkiego,
ten poiął Roſudowſką, z tey ſynowie dway Jan y Jozef, y corki cztery, a
między niemi iedna Jundziłowa, druga Spiehalſka. Sebaſtyan Stolnik Mo-
zyrſki, żona iego Skorobocianka Skarbnego Litewſkiego corka. Tomaſz Pod-
ſtoli Nowogrodzki poiął pierwſzym związkiem Baczankę, drugim Wolſką,
z pierwſzą miał kilku ſynow, z ktorych ieden Ludwik Dominikánem w
Prowincyi Ruſkiey. Stefan Podſtoli Słonimſki, złączył ſię dożywotnie z
Podolcowną Piſarzowną Grodzką Słonimſką, z tey ſynowie dway, Rafał
Karmelita Boſy Przeor w Grodnie, y na wielu innych mieyſcach, y Troian
mąż rycerſki w obozie życie ztyrał. Krzyſztof Podczaſzy Mozyrſki wſzedł
w kontrakty małżeńſkie z Roſudowską, ta mu powiła dwoch ſynow, Anto-
niego Societatis JESU Rektora Zodziſkiego y Minſkiego, y Franciſzka Pod-
czaſzego Mozyrſkiego, ten ma za ſobą Felkierząmbownę urodzoną z Judy-
ckii. Samuel Woyniłowicz w Brześciańſkim, ktorego corka była za Trem-
bickim. Jan z Rzepnickii urodził ſynow trzech, Antoniego Woyſkiego
Nowogrodzkiego, ten dwa razy w śluby małżeńſkie wkraczał, pierwſzy raz
z Makowiecką, z domu Mierzeiowſką, zpłodził z nią ſynow dwoch, Jozefa y
Alexandra, drugi raz z Korſakowną wdową po Zabie Podkomorzym No-
wogrodzkim. Franciſzek drugi ſyn Jana, ożenił ſię z Korſakowną wdową
po Dernałowiczu, Alexander, tego żona Bizpinzanka. Mikołay Podſtoli miał
za ſobą Zaleſką, z nią zoſtawił ſyna Staniſława Woyſkiego Nowogrodzkie-
go, temu Mierzeiewſka ſynow piąciu odumarła, Wiktorya Daniela, Ignace-
go, Dominika y Romualda w Zakonie Societ: JESU.

*WOYNIESŁAWSKI *herbu Nałęcz* patrz Molſki.

*WOYNO w Podlaſkim Woiewodztwie. Jan Woyno Jana Kazimierza, Szymon
y Jan Jana, III Krolow podpiſali elekcye, w Ziemi Bielſkiey.

WOYNOWSKI herbu Nałęcz iedenże Dom z Popowſkiemi pod Rogoźnem, N. Woynowſki miał za ſobą Kraſzkowſką.

WOYNOWSKI herbu Oſtoia w Krakowſkim Woiewodztwie. Marcin Woynowſki Burgrabia Krakowſki dobrze zaſłużony Zygmuntowi Auguſtowi Krolowi, od ktorego w zaſługach wziął pewne dobra, nadgrobek iego w Krakowie na Zamku u S. Michała, umarł 1583. *Starowol. in Monum.* N. Woynowſki, ktory peregrynuiąc po cudzych kraiach, nie daleko morza czarnego znalazł nadgrobek Owidyuſza ſławnego Poety, z temi wierſzami, iako świadczy *Starowol. in Monum. fol. 304. Hic ſitus eſt Vates, quem Divi Cæſaris ira Auguſti Latiâ cedere juſſit humô, ſæpe miſer voluit Patriis occumbere terris, ſed fruſtra, hunc illi fata dedêre locum.* a w Bibliotece Deſpoty Woiewody Wołoſkiego, między inſzemi ſtarożytnościami godnemi uwagi, znalazł *Librum Ciceronis de Repub. ad Atticum aureis literis ſcriptum, opus hactenus deſideratum*, był w Językach Greckim, Łacińſkim, Hebrayſkim biegły, wierſzopis y Hiſtoryk zacny, słowem mądry człowiek. *Hiſtor. Mſ. Poſſel. fol. 260.* N. Woynowſki Towarzyſz pod Uſarſką Chorągwią pod Starzcem raniony w okazyi z Kozakami *Okol Diarium.* Helena była za Boguſławem Stanem. N. Woynowſki w Zakonie naſzym. Jan w Zmudzi 1632.

**WOYNOWSKI.* Jan Franciſzek Woynowicż w roku 1673 na Seymie nobilitowany, o czym patrz Konſtytucyi, a od Woynowſkich znać y do herbu y do Imienia przyięty.

**WOYSKI herbu Wieniawa* na Sląſku. *Paproc. in Strom.* piſze o nich, kędy powiada, że ſyn Woiewody Kaliſkiego herbu Wieniawa, ktory z rycerſtwem tegoż Woiewodztwa poraził był nieprzyiacielſkie woyſko, był Woyſkim Kaliſkim y Hetmanem Oleśnickim, zkąd imię to Woyſki, y na potomkach potym iego dziedziczyło. Z tych Herman Woyſki, Witołdowi Xiążęciu Litewſkiemu, na Nowogrodzanow męſtwem ſwoim pomagał. W roku także 1298 za Xiążęcia Opolſkiego Boleſława kwitnął Bernard Woyſki, co ſię z liſtow iego pokazuie, w roku 1374. Dobieſław Woyſki Konſyliarzem był Władyſława Xiążęcia Opolſkiego, a za Bernarda Xiążęcia Mikołay Woyſki Marſzałkiem 1400. Od tych potym rozpleniени poſzli Woyſławſki, Woyſki Roſtkowſki, z ktorych Jan kwitnął 1481. Woyſki Szymonkowſki, od dobr Szymonkowic nazwani. Jan Woyſki, miał za ſobą Markietę Brodecką z Brodku, Tobiaſza Brodeckiego Sędziego Pſcyńſkiego herbu Jaſtrzębiec, y Anny z Mirowa Myſzkowſkii ſioſtry Biſkupa Krakowſkiego corkę, z tey ſyn Jan Woyſki, u tegoż Myſzkowſkiego Piotra wychowany, udał ſię na rycerſki chleb do obozu Polskiego, y pod wſzyſtkę woynę Moskiewską za Stefana Krola, a potym na Podolu przeciwko Tatarom mężnie woiował, Piotr brat iego z Bogduncowicz dziedzic na Weſeli Kolczynie &c. naprzod Dworzanin Erneſta ArcyXiążęcia Auſtryi, potym w Węgrzech żołd woienny prowadził, żona Ruſowna z Lipna. Jakub Procurator y Konſyliarz Rudolfa II Ceſarza w Ziemi Morawskiey 1604, od ktorego pełny liſt pochwał danych temu Jakubowi kładzie, *tamże Paproc:* Są y w Rawskim, Woyski Floryan 1674, ale rozumiem że inſzego herbu. Samuel 1663. *Acta Cracov.*

WOYSŁAWSKI herbu Junoſza w Płockim Woiewodztwie. Jan Woyſławſki Kanonik Płocki, Warſzawſki, Wiſki, Łomżyńſki Pleban, Piſarz Ziemſki, ktorego zmarłego 1540 nadgrobek w Łomzy. Adam Woyſławſki Podſtoli Wiſki, Podſtaroſci Wąſowſki 1667, wſpominaią go *Konſtytucye fol. 26.* Oſtatni z tego Domu był Podkomorzym Łomżyńſkim, Mikołay mu imię, 1676 *Conſtit. fol. 10.* przedtym zaś kwitnął Staniſław Podkomorzy Liwſki z Seymu 1601, zapiſany do rewizyi Xiąg Ziemſkich y Grodzkich Liwſkich. *Conſtit. fol. 756*, a w roku 1609 Kommiſſarz do granic od Prus *Conſt. fol. 896.* Jan Sędzia Ziemſki Liwſki 1525 podpiſał dekret przeciwko heretykom. u *Łubienſk.*

WOYSŁAWSKI herbu Korab w Sieradzkim Woiewodztwie. Byli też inni Radwanowie co ſię piſali z Woyſławic.

WOYSŁAWSKI herbu Nałęcz w Sieradzkim także Woiewodztwie.

**WOYSZA herbu Pilawa.* Staniſławowi Woyſza Podſtolemu Smoleńſkiemu, Sekretarzowi y Dworzaninowi krolewſkiemu, Kommiſſarzowi Generalnemu Ekonomii Samborſkiey ten herb przypiſał *Węgrzynowicz in Orat.* gdzie powiada, że w roku 1664 Kommiſſyą do Smoleńſka z chwałą zakończył.

**WOYSZKO herbu Łabędź* w powiecie Kowieńſkim, z tą iednak rożnicą, że na hełmie kładą herb Leliwa to ieſt Xiężyc z gwiazdą *Koiał. in Mſ.*

**WOYSZNAR herbu Kot morſki.* Ten herb na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich przyiął w Hrodlu Woyſznar Wilkolewicz *Koiał. in Mſ.* Szymon Woyſznar Poborca w Oſmiańſkim w roku 1581, Filon Władyſława IV, Stefan Władyſław Woyſznar Wilkolewicz Jana Kazimierza w Mińſkim Woiewodztwie, podpiſali elekcye. Zofia Anna Piſarzowna Ziemſka Lidzka, była za Teodorem Antonim Wankowiczem Stolnikiem Mińſkim. Niewiem czy nie do tych należą Woyſznarowiczowie z ktorych Grzegorz w Xięſtwie Zmudzkim 1621. Kazimierz Kanclerz Wileńſki, Scholaſtyk Piltyńſki, Proboſzcz Eyſmuntowſki, Regent Kancellaryi Więkſzey Litewſkiey y Sekretarz Krolewſki, człowiek mądry y pamiętny w Xięgach od ſiebie wydanych. 1mo. *Dom mądrości, ſiedmią kolumnami wſparty w kościele Chryſtuſowym, ſiedmią Uroczyſtościami Nayśw: Panny ozdobiony, a na też uroczyſtości Kazaniami ogłoſſony Antverpiæ typ: Marcelli Paryſ. in fol. 1667.* 2do. *Arſenał miłoſierdzia Panny Maryi przeciw ſurowey ſprawiedliwości Boſkiey, na ziemi założony, albo Kazania na rożne dni o tey Przeczyſtey Pannie Pariſiis typ. Ludov. Seveſtre in fol. 1668.* 3tio. *Orator Polityczny materyom weſelnym y pogrzebowym aktom ſłużący in fol. Cracov. 1648, y znowu 1677 iuż poprawiony.* 4to. *Triumphale feretrum, ſuper quo Vladislaus IV Rex Poloniæ publica oratione Romæ exponitur, in 4to Romæ 1648, & Cracov. eſt oratio funebris*, z czego poznać, że na ten czas był w Rzymie. 5to. *Krwawa Chryſtuſowa winnica, albo Kazanie o B. Jozafacie Kuncewiczu Archiepiſkopie Połockim 1646 Cracov. in 4to.* 6to. *Kazanie albo peregrynacya w gorę o Nawiedzeniu Matki Boſkiey 1647 Cracov. in 4to.* 7mo. *Zelazna laſka w popiele ſkruſſona, kazanie na pogrz. Adama Kazanowſkiego Marſzałka Nadwor: Koron: 1650 in 4to Lublini.* Fundacyą uczynił na Bibliotekę przy Akademii Wileńſkiey. Alexandra Woyſznarowiczowna Kownackiego Piſarza Grodzkiego Wileńſkiego, N. Jędrzeiá Chomentowſkiego, małżonki. Podobno ſą y Woyſznarſcy. N. Woyſznarowna była za Olbrychtem Miciutą Podſtarościm Grodzieńſkim.

**WOYSZYCKI* w Łęczyckim Woiewodztwie. Wacław Mikołay z Woyſzyłowa Piſarz Krolewſki podpiſał w roku 1333 konfirmacyą przywileiow Lwowſkiego Konwentu OO Dominikanom. Marcin Woyſzycki Poborca w Łęczyckim 1648.

WOYSZYK herbu Ogończyk, zdawna ſię piſali z Woyci w Krakowſkim Woiewodztwie, potym z Gnoina Zameczku w Ziemi Sendomirſkiey. W roku 1390 Kreſław Woyſzyk był Kaſztelanem Krakowſkim, Kreſław drugi, naprzod Dworzanin Kazimierza Krola, od ktorego wyſłany był w roku 1448 do Kapituły Gnieźnieńſkiey z perſwazyą żeby ſię na elekcyą Władyſława Oporowſkiego nakłonili, *Długoſſ w tym roku*, potym Stolnik Krakowſki 1454 *u Łaſk. w ſtat. fol. 65*, w roku 1458 iuż Podkomorzy Krakowſki, *u tegoż fol. 68.*

W roku 1457 odprowadzał Krola do Prus, a na drugi rok w poselstwie iezdził do stanow Węgierskich, upominaiąc się od Krola Kazimierza prawa do tego krolestwa, *Długosz.* Przecław Trukczaszy krolewski 1444 *u Łask. w stat. fol. 171.* Jan Kustosz Krakowski 1458, *u tegoż fol. 68.* Przecław Woyszyk *za czasow Baranow:* pisał się z Zmigroda, na Łyszkowicach dziedzic, ktore potym od niego kupił Dominik Alemanni Kuchmistrz Krola Stefana, ten miał za sobą Zofią Marchocką Jana corkę.

WOYSZYM herbu Janina w Xięstwie Litewskim, Woyszyn Danczykiewicz pierwszy ten herb na siebie y na sukcessorow swoich w Hrodlu przyiął: Są w Trockim Woiewodztwie Woyszynowie Zylińscy nazwani, od dobr swoich leżących nad rzeką Zyło.

**WOYTKOWSKI herbu Lubicz.* Barbara Woytkowska była za Janem Leszczyńskim herbu Abdank *Okol:* Katarzyna za Stanisławem Pepłowskim. Jan z Woytkowic Woytkowski, miał za sobą Urszulę Baranowską herbu Rawicz w roku 1560. Jakob, Michał, Stanisław, Maciey y Walenty, podpisali elekcyą Augusta II, z Ziemi Nurskiey, Jozef z Woiewodztwa Belskiego, miał za sobą Konstancyą Cebrowską. Dorota Woytkowska była *1mo voto* za Janem Kąkolowskim, *2do voto* za Janem Sokołowskim, *3tio voto* za Jerzym Obodzińskim.

**WOYTKIEWICZ.* Bazyli Woytkiewicz nobilitowany w roku 1669 na Seymie, o czym patrz Konstytucyi.

WOZNICKI herbu Ciołek w Płockim Woiewodztwie. Jan z Woźnik, naprzod Chorąży Łęczycki w roku 1484 *u Okol. tom. 1. fol. 12* potym Podkomorzy Łęczycki 1496 *u Łask. w stat. fol. 110.* Adam Kanonik Płocki 1542, *Acta Syn. Petricov.* N. Rotmistrz waleczny za Zygmunta Augusta Krola.

**WOZNICKI herbu Rawicz* w Woiewodztwie Rawskim. Paweł Woźnicki miał za sobą Dorotę Batkowską, wdowę po Wawrzyńcu Pepłowskim.

WOZUCZYNSKI herbu Godziemba w Bełzkim Woiewodztwie. Jakub Wozuczyński Stolnik Bełzki *Constit. 1587 fol. 437,* tenże czy inszy Jakub Woyski Bełzki poseł na Seym 1589 podpisał transakcyą Będzińską. *Constit. 1588 fol. 472.* Jerzy poseł na konwokacyą 1632. *Acta interregni.*

**WRONSKI herbu Jeleń.* Paprocki w Stambuchu Slęzkim, tak ich herb opisuie. Powinien bydź Jeleń czarny do biegu w prawą tarczy zapędzony, z szyią do gory zadartą, białą bindą w poł podpasany, takim ksztaltem, iako pospolicie widziemy w herbie Starykoń, na hełmie dwa ielenie rogi, każdy z nich o piąciu rogach. Ta familia na Sląsku kwitneła za iego czasow, z ktorych Passek z Wranina był Kanclerzem u Konrada Xiążęcia Sląskiego, Adam z Wranina Konsyliarzem naywyższym u tegoż. Jerzy ktory pod woynę z Turkami zginął w Węgrzech w potrzebie wraz z Ludwikiem Krolem. Mikołay Wrański z Wranego, Sędzia Ziemski Xięstwa Opolskiego y Raciborskiego w roku 1606.

WROBLEWSKI herbu Lis w Wielkieypolszcze. Jędrzey Wroblewski z Poznańskim Woiewodztwem, podpisał elekcyą Jana III. Krola.

WROBLEWSKI herbu Slepowron, po rożnych Woiewodztwach, Płockim, Podlaskim, Łęczyckim, ba y w Xięstwie Litewskim w Woiewodztwie Mścisławskim, ci iednak *według Koiał, in Ms.* Slepowrona kładą, na boku na doł wyciągnionym. N. Wroblewski Kanonik Płocki w roku 1584. Marcin Podstarości Ciechanowski, ktorego syn godny Rotmistrz z Chodkiewiczem w Inflanciech, zginął w okazyi z Kozakami pod Zołninem. Woyciech w Ziemi Ciechanowskiey, Jan w Woiewodztwie Łęczyckim, podpisał elekcyą Włady-

sława IV. Jednego z nich mężnego Rotmistrza nadgrobek widzieć w Latyczowie. Jan Wroblewski Podsędek Wyszogrodzki, miał za sobą Annę Cybulską. Mateusz Woyski Bracławski w Xięstwie Zmudzkim 1674.

WROBLEWSKI herbu Gerald w Sendomirskim Woiewodztwie, czyli raczey Wroblowski. Z tych Mikołay Wrobliski Kanonik Krakowski, Proboszcz u Wszystkich Swiętych w Krakowie, umarł 1308, czego świadkiem nadgrobek iego w Katedrze Krakowskiey. Są y Wrobliccy nobilitowani 1685 na Seymie w Alexandrze Wroblickim.

WROBLOWSKI herbu Jastrzębiec w Podolskim Woiewodztwie, ale tu tychże niektorych Okolski położył, ktorych y pod Slepowronem. Piotr Wroblowski Woyski Podolski Rotmistrz, Łukasz syn iego z Agnieszki Psarski Miecznikowny Łęczyckiey, żołnierski człowiek, Anna Zakonnica u Wszystkich SS. we Lwowie.

WROBLOWSKI herbu Strzemię w Krakowskim Woiewodztwie, Krzysztof z Wroblowic Fundator kościoła S. Jakuba na Kazimierzu przy Krakowie.

WROCIMOWSKI herbu Połkozic w Krakowskim Woiewodztwie. Marcin z Wrocimowic Chorąży Krakowski w roku 1413 podpisał przywiley Hrodelski *u Łask. w stat. fol. 127* ten wrociwszy się z Grundwaldzkiey potyczki bez szwanku do domu, zwycięzcy Bogu wystawił kościoł w dobrach swoich Wrocimowicach pod tytułem S. Jędrzeia, y nadał go, *Nakiel. w Miechow. fol. 773* tenże czy inszy Marcin Chorąży w roku 1436 podpisał pokoy Brzeski *u Łask. w stat. fol. 140,* Był to mąż y serca dobrego, rozsądku wielkiego: chorągiew krolewską pod Grunwaldem iuż mu byli odieli Krzyżacy, ale tak silno z drugiemi natarł na nich, że ią znowu odyskał. *Biel. fol. 295 Cromer lib. 16 Miechov. lib. 4,* Jezdził potym w legacyi od Krola Jagełła do Stolicy Apostolskiey z posłuszeństwem. *Biel. fol. 311.* Marcisz z Wrocimowic Podstoli Krakowski w roku 1471, od Kazimierza Krola iezdził w legacyi do Czechow, stronę elekcyi na to krolestwo Władysława syna Kazimierzowego. *Biel. fol. 453 Cromer lib. 27,* y do Konstantynopola domagaiąc się tego żeby Turcy Wołoch nie naieżdzali, ile że ta Prowincya inkorporowała się do Polski, *Cromer lib. 28, Biel. fol, 468,* był potym Kasztelanem Połanieckim w roku 1489 iako masz *u Łask. w stat. fol. 110.* Jędrzey z Wrocimowic Kasztelan Brzeziński na liście *u Okol. tom. 1. fol. 12 w roku 1484.* Piotr Stolnik Krakowski 1502, podpisał list Alexandra Krola w Xięstwie Oświecimskim, atoli *według świadectwa Paprockiego,* iuż ten Dom zszedł od dawnych czasow. N. miał za sobą Elżbietę Wiszowatą.

WRONICKI herbu Starykoń w Krakowskim Woiewodztwie, dobra ich Rudnie gorne pod Proszowicami. Jakussius de Wroniawy 1436 podpisał pokoy Brzeski *u Łask. w stat. fol. 141.*

**WRONIKOWSKI.* Stanisław Wronikowski miał za sobą Jadwigę Sławińską corkę Przecława, *Acta Castren. Opocznen 1613.*

WRONOWSKI herbu Topor w Lubelskim Woiewodztwie, z Wronowic się pisali, ale iedni z nich Szalowskiemi nazwani, iako znaydziesz *in Actis Castren. Sandec.* Krzysztof Wronikowski alias Szalowski 1569, drudzy Xięskiemi, *iako pisze Baranow:* Z tych był Stanisław Księski Pisarz Grodzki Krakowski, ten sam o sobie powiadał że był właściwie Wronowskim, ale od wsi Xięskim nazwany, miał za sobą Karniewską, z domu Młoszowską y z nią potomstwo *to Baranow:* iakoż y iam pisał w tomie drugim pod Księskiemi, że się ci pisali zawsze z Wronowa. N. miał za sobą Jadwigę Sobiegurską. Alexander Porucznik Usarski z Sobieskim Hetmanem, pod Chocimem mężnie stawał,

żona iego Juſtyna Domaſzewſka, wdowa po Włodku. Michał poiął Konſtancyą Domaſzewſką tamtey ſioſtrę, z tey był ſyn Alexander, y corki dwie, iedna z nich Woyciechowſka, druga Juſtyna Karmelitka Boſa w Lublinie. Jan 1594 *Acta Caſtren: Sandec:* Adam 1610 tamże, Maciey Staroſta Lityńſki, corka iego była za Janem Charczewskim.

**WRONSKI herbu Kościeſza.* Janiſław Wroński Biskup Płocki umarł 1367, mowiłem o nim w drugim tomie pod herbem Kościeſza. N. Wroński pod Pleſzkowem pieſzo ſzedł do ſzturmu, *Paproc. o herb.* Piotr Kanonik y Dziekan Jarosławski, zſzedł z tego świata w roku 1672. Szymon y Felicyan 1697.

WRYSZKOLSKI herbu Kotficz w Wielkieypolſzcze. Ci idą od Fryderyka Kotficza ſyna Henrykowego.

WRŻEBSKI herbu Doliwa w Krakowskim Woiewodztwie.

**WRZESCZ herbu Zadora* w Woiewodztwie Ruſkim, Hieronima Wrzeſcza Rotmiſtrza, znaczne w tey Oyczyźnie zasługi, y odwaga Kawalerſka, z ktorą od młodości ſwoiey aż do śmierci, we wſzyſtkich expedycyach woiennych zakazał ſię, na koniec śmierć rycerſka, ktorą dla teyże Oyczyzny podiął pod Cecorą, zapiſana na wieczną pamiątkę *w Konſtytucyach 1641 fol. 27*, kędy corce iego pewną ſummę Rzeczpoſpolita z ſkarbu Koronnego wyliczyć kazała. Władysław Podſędek Ziemſki Ruſki 1648, podpiſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola. Jan Komornik Buſki umarł 1653. *Hiſtor. Colleg. Leop.* Michał Sędzia Kapturowy Lwowſki w roku 1733. N. miał za ſobą Elżbietę Lyczkownę. N. była za Wierzbickim, Wiktorya za Pawłem Strzałką Towarzyſzem Pacerney Chorągwi. Podobno ſą Wrzeſczowie y herbu Trąby. Dominik Wrzeſcz Zakonu S. Dominika *Doctor Jubilatus*, temi czaſy.

WRZESINSKI herbu Jelita w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Wrzeſiński miał za ſobą corkę Mikołaia Tomickiego herbu Łodzia Chorążego Poznańſkiego, ſioſtrę Piotra Biſkupa Krakowſkiego, *Starowol. in Vitis Epiſc. Cracov.* koło roku 1500.

**WRZOSOWICZ* Jeremiaſz Wrzoſowicz na Seymie w roku 1659 nobilitowany, o czym patrz Konſtytucyi.

WRZOSOWSKI herbu Strzemię w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Wrzoſowſki tylko corkę Annę iedynaczkę zoſtawił, ktorą wydawſzy za Prokopa Pieniąſzka Kawalera Rotmiſtrza Staroſtę Rumborſkiego y Dziśnienſkiego, wſzyſtka ſię iego fortuna zlała w Dom Pieniąſzkow, była ta Anna wielkiey pokory y dobroci.

**WRZOSPOLSKI.* Aſſwer Wrzoſpolſki Oberſzterleitnant w woyſku Polſkim, nobilitowany na Seymie 1673. Temu koſzta łożone na prezydium Barſkie Rzeczpoſpolita oddać kazała, *przez Konſtytucye 1676 fol. 49*, a zaś *1680 fol. 11* dzieſięć tyſięcy wyliczyć mu w zaſługach kazała. N. była za Rotaryuſzem, matka Jana Wilhelma Rotaryuſza Podkomorzego Wendeńſkiego.

**WRZEZEWSKI herbu Krzyż.* Helena Wrzezewſka tego herbu była za Krzyſztofem Peretyakowiczem.

WSCISLICKI herbu Junoſza. Marcin Wściślicki z Kamienieckiemi cudze zwiedził kraie.

**WSIEBOROWSKI herbu Strzemię* w Ziemi Łomżyńſkiey y Xięſtwie Zmudzkim. Franciſzek Wſieborowſki Skarbnik Łomżyńſki w Zmudzi 1674, Alexander, Franciſzek, Jan, Kaſper, Kazimierz 1648. Walenty miał za ſobą Franciſzkę Dzięciołowſką.

WSKRZENSKI herbu Grzymała w Ziemi Wyſzogrodzkiey. Zygmunt y Woyciech Wſkrzeńſcy podpiſali elekcyą Jana III, patrz Wkryńſki Grzymała.

O tym

Wukry herb.

O Tym herbie ſam tylko *Okolſki piſze, tom. 3. fol. 306*, gdzie powiada, że go inaczey drudzy zowią, Chabe, Edyle, powinny zaś bydź trzy rzeki, od gory większe, ku dołowi co raz mnieyſze, nad niemi Xiężyc rogami proſto do gory obrocony, drugi zaś z gory Xiężyc, na doł rogami zkierowany y ztykaiący ſię z niemi z drugim Xiężycem na dole, we śrzodku obudwu krzyż niezupełny, połowy go nie doſtaie od prawego boku tarczy, na hełmie przedtym była Xiążęca mitra, potym pięć pior ſtruſich, trzy złote, dwa białe, kolor tarczy czerwony, Xiężycow krzyża y rzek złoty, luboć *Stefanowſki Zakon: Kaznodziey: w kazaniu ſwoim* chce mieć krzyż, Xiężyce, y rzeki białe. Początek tego herbu *Okolſki* z Węgier wyprowadza, tym ſpoſobem, co miał wziąć z Xiąſzki w roku 1534 wydrukowany u Floryana Unglera. Juhry albo Wukry z Tatarſkiey ziemi wypadſzy, Gotow naſzli y oręże ich ſobie podbiwſzy, tęż ſamę Prowincyą poſiedli, kędy teraz Zawolſcy Tatarowie gnieżdzą ſię, potym uſłyſzawſzy o wielkiey obfitości Ziemi Węgierſkiey, obrawſzy ſobie za wodza Atillę, a ich ięzykiem Edele, trzy rzeki przeſzedſzy Don, po Moſkiewſku Uhrę, Wolhę alias Rhę czyli Edel y Dniepr, wielkim tłumem Węgrzy naiachali, y poty ich łomali, aż też ich opanowali, a na pamiątkę zwycięſtw ſwoich, taki herb, iako tu opiſany, ſobie przybrali, (atoli *Joan: Turoc: hiſtoryk Węgierſki* między nayſtarſzemi ieden w kronice Węgierſkiey *par. 1.* powiada, że Attilla tak na tarczy ſwoiey, iako y na chorągwiach zażywał ptaka, podobieńſtwem do Jaſtrzębia, koronę na głowie maiącego, y ten herb był zwyczayny Węgrom, aż do czaſow Geyſſy Krola Węgierſkiego, ktory był Oycem S. Stefana) albo raczey do Xiężycow dawnego ſwego herbu, przydał rzeki y poł krzyża, iakby chcąc wyrazić, że podbiwſzy Węgrow, poł Chrześciańſtwa ſobie zawoiował (źle iednak tłumaczy *Okolſki*; bo y Węgrowie na ten czas ieſzcze Poganie byli.) Po znieſieniu Attyli apoplexyą, rządy obiął ſyn iego Chabe, atoli zrucony z nich do Gotow ſię wrocił y tam oſiadł, kędy umieraiąc, lubo miał kilka ſynow, nay-

ſtarſze-

ſtarſzego iednak między niemi Kuſſid nazwanego na Państwo przełożył, po nim wſtąpił Mokoſiey, ktorego potomſtwo kwitneło w tych tam kraiach, aż do Konſtantyna Ceſarza y Zacharyaſza Papieża czaſow, chcielic wprawdzie znowu do Węgier ſię udać, ale że między niemi wewnętrzne nieſnaſki wrzały, dla tego iedni z nich do gor Jazygow udali ſię, naymłodſzy zas z nich Mokoſiey, zebrawſzy kilka tyſięcy Juhrow, w Ruſkie zaciekł ſię kraie, kędy Krzemieniec opanował, ktory potym Bolesławowi Smiałemu Krolowi Polſkiemu poddawſzy, wziął od niego przywiley. Wſpomniony odemnie hiſtoryk Węgierſki *Turoc. p. 1. c. 23.* twierdzi, że Chabe ſyn Attyli, dla ſamey niezgody między bracią, uſtąpił z Pannonii do Grecyi, a ztamtąd do Tatar y Hunnow powrocił: Powtore iednak tak potomkowie Chabe, iako y inni Hunnowie, iuż w roku Pańſkim 744, a po śmierci Attili w trzyſta lat, do Węgier ſię zaciekli, dokąd przed ſobą przesłali na zwiady iednego z między ſiebie Kuſid nazwanego, był to ſyn Kunda iednego z ſiedmiu wodzow tego woyſka. *Turoc. p. 2. c. 3.* o Mokoſieiu zaś nigdzie nic nie ma. Tym ſię herbem pieczętuią Mokoſieiowie, Bakowieccy, Nowoſielſcy, Gorayſcy, Szybieńſcy, Deniſzkowie.

**WULKOWSKI herbu Chomąto* albo Cygemberg w Pruſiech. Z tych Mikołay Wulkowſki Woiewoda Pomorſki w roku 1484. Jan naprzod Podkomorzy Pomorſki, w roku 1487, potym Podkomorzy Chełmiński 1491, daley Kaſztelan Elbląſki 1504. N. Chorąży Pomorſki. N. Ulkowſka była za Konarſkim, dziadem Samuela Woiewody Malborſkiego, z ktorą dobra Topolno, weſzły w Dom Konarſkich.

WULWANOWSKI herbu Nabram w Woiewodztwie Ruſkim.

WYBRANOWSKI herbu Poray w Wielkieypolſzcze, a potym y po inſzych Woiewodztwach. N. Wybranowſki Burgrabia Zamku Malborſkiego koło roku 1525 o czym liſt Zygmunta I Krola *in Mſ. Petricov.* Marcina z Zofii Krolikowſkii ſyn Maciey, temu Katarzyna Rogalińſka powiła piąciu ſynow. 1. Wawrzyniec w Sanockiey Ziemi oſiadł, Rotmiſtrzem Krolewſkim będąc, iak mężnie przeciwko Moſkwie ſtawał, wſpomina *Heidenſ. lib. 3. de bello Moſchow: His Wybranovius, qui ad ripam fluminis, cum ſclopetariis aliquot collocatus fuerat, à tergo ſe oſtēdit, &c. unus verò ex iis Sabinus Neſſovius ſtrenuus manu inter Moſchos, & qui è præſidio Suſenſi, magnis incommodis noſtros affecerat, duobus globis frontem a Wybranovio perſtrictus.* Tenże *według Paproc. o herb.* z Wybrańcami ſiła pod Pſkowem męſtwem ſwoim dokazował, zoſtawił ſyna Stefana. 2. Maciey, ten życie ſwoie w obozie przepędziwſzy, zasłużył ſobie imię odważnego Rycerza, Krol Stefan krwawe iego prace ſzacuiąc, pewne mu dobra w Xięſtwie Litewſkim puścił, kędy ſynowie iego Kazimierz, Jędrzey y Jan torem Oycowſkim idąc, żołnierſką traktowali: z tych Kazimierz doſtawſzy ſię w niewolą Turecką, w niey zycie ſkończył, Jędrzey y Jan posłami bywali na rożne Seymy. 3. Woyciech w Lubelſkim poſſeſſyi nabył, temu wnuk iego Jan Stolnik Bełzki, Sekretarz Krolewſki w roku 1632 nadgrobek w Kraśniku poſtawił, kędy to o nim świadczy że za Zygmunta Auguſta, Stefana Batorego y Zygmunta III Krolow Polſkich, y w Węgrzech przeciwko Turkom chwały Rycerſkiey ſzukał, nie mniey y ſynowie iego Tomaſz, Łukaſz, y Jędrzey y Marcin przeciwko Oſmanowi pod Chocimem, przeciwko Tatarom w rożnych potyczkach heroicznie ſtawali, o czym nadgrobek ich świadkiem ieſt w Kraśniku, ktory wypiſał *Starowol. in Monum.* 4. Łukaſz temu pierwſza żona Grochowicka, ſioſtra Opata Wągrowieckiego, powiła trzech ſynow, y corkę, druga Jabłonſka tyleż ſynow. 5. Staniſław, o ktorym kamień

kamień grobowy w Samborze u OO Dominikanow tak mowi: *Bellô, paceq; vir clarus, prælio cum Tartaris latrocinantibus, inter hoſtium cladem & vulnera occubuit 1621,* ten oſiad na Ruſi, gdźie w zasługach ſwoich wziął był niektore dobra, ſynow iego było piąciu. Sebaſtyan w Zakonie S. Franciſzka *Ordin. Min. Conv.* kędy ſobie życie obrał. Modeſt, rządził Konwent Krakowſki y Prowincyą Polſką, zſzedł z tego świata w roku 1653 w Krakowie, mąż pobożny y takich kochaiący, *Biernacki ſpeculum fol.* 285. Marcin Staroſta Zarnowiecki, Burgrabia Krakowſki, Sekretarz Krolewſki, wſzyſtkim miły, na Zakon naſz dobroczynny, miał za ſobą Dębińſką herbu Rawicz, atoli żadnego z nią potomſtwa nie zoſtawiwſzy, wſzedł do grobu 1638 w Krakowie w kościele S. Franciſzka, co o nim powiada *u Starowol. in Monum.* nadgrobek mu tamże wyſtawiony od Zygmunta brata rodzonego, był to Stolnik Warſzawſki dziedzic na Krukowie, Cieſie, y Janowie, podpiſał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola 1648, żona iego Żabicka Piotra Kaſztelana Wiſkiego corka, zdami ſię że to ten Zygmunt był Woiewodą Derpſkim, ktorego ſynowie Franciſzek y Jan Woiewodzicowie Derpſcy podpiſali w Woiewodztwie Podlaſkim elekcyą Jana III Krola; indziey czytam, że tego Zygmunta Woiewody Derpſkiego, żona była rodem z Czech de Tenagel, z ktorey corka Urſzula, doſtała ſię w małżeństwo Janowi Zaleſkiemu Cygembergowi Kuchmiſtrzowi Koronnemu, podobno tenże Woiewoda, miał za ſobą Opacką Woiewodzankę Derpſką. Woyciech czwarty ſyn Staniſława, Piotr piąty Kanonik Wiślicki. Krom tych ieſzcze ci kwitneli. N. Jozefa Antoniego Białeckiego Piſarza Grodzkiego Sądeckiego. N. Adama Sobolewſkiego, ale *ſterilis.* N. Franciſzka Dzierżka, małżonki. N. Chorąży Podolſki, miał za ſobą Katarzynę Giżycką Chorążankę Owrucką, z ſynow iego, ale z pierwſzey żony, pierwſzy Michał w Zakonie naſzym, życia dokonczył w Przemyślu w roku 1740. Drugi Kanonik Przemyſki, deputat po dwakroć na Trybunał Koronny. Trzeci Staroſta Kopaygrodzki: Czwarty Staroſta Barecki. Sioſtra ich za Trzebińſkim Podczaſzym. N. Łowczy Łukowſki, miał za ſobą Zofią Radecką Chorążankę Horodelſką, z tey corka iedna Lipowſka, druga żyła za Alexandrem Mężyńſkim Chorążym Zytomirſkim, y ſynowie trzey Romuald, Chorąży Urzędowſki, pierwſza żona iego Wybranowſka, druga Szembekowna Chorążanka Sendomirſka, y z niey potomſtwo, trzecia Iłowicka, wdowa po Gurſkim. Mikołay w Zakonie naſzym Rektor Kollegium Kroſieńſkiego. Trzeci Staniſław Skarbnik Lubelſki, złączył ſię dożywotnie z Antoniną Kiełczewſką Chorążanką Lubelſką, z niey potomſtwo, Mikołay, Ignacy, Woyciech y Antoni, y corek cztery. N. Skarbnik Ziemſki Bielſki, deputat na Trybunał Koronny 1701.

**WYCZECHOWSKI.* Jakub poseł z Prus na Seym 1724. N. Sądowy Ziemſki Mirachowſki, miał za ſobą Barbarę Grąbczewſką temi czaſy, y Władyſław Kanclerz Kruświcki, w herbie noſzą dwa miecze, gwiazdę y Xiężyc, na hełmie rożą, ktory herb zowie ſię Szorfas albo Witczech, z Czech do Polſki przynieſiony, rozumiem że dwa miecze tak ułożone iak w herbie Pieleſz albo Włoſzek. Staniſław Michał w Woiewodztwie Pomorſkim 1674.

**WYDRA herb* patrz Rybińſki. Są tegoż nazwiſka Familianci w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych Wydra był Chorążym Kowieńſkim.

**WYDRAZEWSKI herbu Rogala,* z tym herbem widziałem ich, *y X. Kwiatkiewicz w Xiażce Nowiny duchowne,* ten im herb przyznaie.

**WYDRZYNSKI herbu Grzymała* z mężem zbroynym w Ziemi Michałowſkiey. Staniſław Wydrzyńſki z Elżbietą Wilkowieſką zpłodził corki, Barbarę y Tereſſę

ressę Jakuba Mirowſkiego małżonkę, y ſyna Pawła, temu Zofia Liberacka powiła ſyna Jana y corki trzy, Agnieſzkę Tomicką herbu Łodzia, Tereſſę y Jadwigę.

*WYBICKI. w Pruſiech Bartłomiey Wybicki Regent Grodzki Malborſki 1724, Poſeł z Prus na Seym.

WYDZGA herbu Jaſtrzębiec w Płockim naprzod Woiewodztwie, a potym w Ruſkim gniezdzili ſię. Wyżga Staroſta Sądecki, na liście Kazimierza Wielkiego w roku 1354, *u Nakiel. w Miechow. fol. 280.* Getko Wydzga Kaſztelan Sądecki, y drugi brat iego w roku 1255, na liście Bolesława Wſtydliwego, *u tegoż Nakielſkiego fol. 174,* z tego każdy poznać może, iak pod tym imieniem dawno ten Dom zasłużony w Polſzcze. Jędrzey Wydzga Chorąży Płocki w roku 1436 podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk: w ſtat. fol. 140.* Mikołay z Szczytna Wydzga Podkomorzy Sochaczowſki 1463, na przywileiu Kollegiaty Łowickiey podpiſał ſię. Z Mazowieckiego przenieśli ſię potym w Ruſkie kraie, gdzie Stanisław z Mieleckim Hetmanem, mężnie nieprzyiacioł tey Oyczyzny woiował, *Biel. fol. 646.* Łukaſz Podſędek Lubelſki, ktorego ſioſtra Elżbieta Wydzanka z Rzeczyce, była za Jędrzeiem Grocholſkim. Jan Podſędek Lwowſki, Rotmiſtrz ſławny, pod expedycyą Moſkiewſką, umarł 1653, *Hiſtor. Colleg. Leopol.* żona Kiemliczowna, ſyn Jan Stefan w ſzkołach Lwowſkich, dowcip, ktory miał z natury wielki, przepolerowawſzy: peregrynacyą po cudzych kraiach chcąc wygorować, w Belgium Eryka Puteana, Mikołaia Vernuleuſa, a w prawie duchownym Jędrzeia Wallenſa, miał Profeſſorow; Francyą także, Hiſzpanią, Włochy zluſtrowawſzy, w Rrzymie z Teologii Doktorem kreowany, w Polſzcze ſtanąwſzy, Kanonikiem Lwowſkim, a daley Proboſzczem teyże Katedry będąc, gdy do ludzi z ambony mowić począł, przedziwną wymowy gładkością, obrotem dowcipu, niepoſpolitą nauką, wſzyſtkich na ſiebie oczy z podziwieniem y ſławą ſwoią obrocił, ktora y do Dworu ſię Krolewſkiego przedarła, więc go Alexander Trzebiński Biſkup Przemyſłki y Podkanclerzy Koronny tam zwabiwſzy, pole mu otworzył, gdzie ſię y naturalne przymioty w nim iaśniey pokazały, y do naywyżſzych w tey Oyczyźnie godności, tor ſobie uczyniły. Trafił na ow czas do dworu Wydzga, kiedy Władysław IV Krol Polſki, z niechęci do Zakonu naſzego, że nad wolą iego do Societatem przyiął w Rzymie Jana Kazimierza brata iego, Wydzgę ſobie za Kaznodzieię Krolewſkiego obrał, ktorą on funkcyą z ukontentowaniem wſzyſtkich, z oſobliwſzym nauki ſwoiey y wymowy zaleceniem, godnie piaſtował, tak u Władysława iako y Jana Kazimierza Krolow, a żeby nie oſchła bez nadgrody wytworna praca iego, Opactwem Sieciechowſkim, Kanclerſtwem Ludowiki Krolowy, Referendaryą Koronną, aż też Biſkupſtwem Łuckim 1655 uczczony, z ktorego przeſiadł ſię na Warmińſkie 1660; a w roku 1663 Kommiſſarz do Krolewca imieniem Krolewſkim, wſzyſtkę ſzlachtę Pruſką y obywatelow iey, nową przyſięgą Elektorowi Brandeburſkiemu obowiązał; w roku 1667 na pogrzebie Ludowiki Krolowy, na pochwałę iey miał żałobną Oracyą: Jan III Krol Polſki na Seymie ſwoiey koronacyi pieczęć mu mnieyſzą Koronną oddał, za dyſpenſą wſzyſtkich ſtanow koronnych, ile przy Biſkupſtwie Warmińſkim, w rok potym wziął większą, ktorą złożył w roku 1678, wziąwſzy nominacyą na Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie, nieprędzey mu iednak przyſzedł palliuſz z Rzymu, aż w roku 1680, ktory ſześć lat noſząc, nieſpodzianą śmiercią życia tego poſtradał w roku 1686. Klaſztor Szprynborſki OO Bernardynow w Warmii, zrzuciwſzy drewniany, z gruntu wymurował. Był czło-

człowiek miły w konwerſacyi, w dyſkurſie mądry: w odpowiedziach dowcipny: położę tu kilka iego obrotu dowodow. Winſzuie raz młodemu Panięciu ſzczęśliwego powrotu z cudzych kraiow, a że widział w dumney fantazyi, że więcey był opinii o ſobie, niżeli umieiętności w głowie, ſpyta ſię go, zkąd powraca? Byłem prawi w Hiſzpanii, we Włoſzech, Francyi, Niemcach, Belgium; a w Zamku Tumen we Włoſzech czy było ſię? byłem, rzeſko Młodzian odpowiada, y przyznać mu to trzeba, że bardzo obronny. Coż to tam za rzeka pod nim płynie? Myśli długo, gdy nic nie przychodzi coby odpowiedzieć Wyżdze, dopiero Xiążę niby natrącaiąc rzecze, czy nie Tiris, tak ieſt, mowi młody peregrynant, ale mi cale było z pamięci wypadło, y przydaie, rzeka to bardzo głęboka, po ktorey nawet okręty pływaią. Uśmiechnie ſię żartobliwy Arcybiſkup, y mowi: To Zamek Tumen, a rzeka Tiris ſię zowie, gdyby ſię te ſłowa w iedno złożyły, coby znaczyły? poſtrzegł ſię Panię y uważaiąc płochości ſwoiey powieści, ze wſtydem odſzedł. Proſzono go żeby na pewną uroczyſtość ziachał, y tam celebrował, odpowiada Xiążę, że to bydz nie może, bo by y drudzy tego ſię domagali, coby mogło bydź z ubliżeniem Prymacyalney godności, gdy mu ſię iednak ieſzcze naprzykrzano, żeby tylko na ten ieden raz uczynił proſzącym ſwoy fawor, powiedział im tak: Matka, prawi, miała ſyna, ktorego koniecznie chciała obiecadła nauczyć, woła go do tedy do tablicy, niechcę, obiecuie łakotki, niechce; grozi, niechce, nakoniec mowi do niego, Podźże Jaſiu, podź nic więcey tylko A B C. przepowiem ci, odpowiada Jaś, nayciężey tylko Pani Matko zacząć A B C, to będzie aż do Z. Oſkarzono o pewny exceſs iednego z dworſkich iego, pyta ſię go Wydżga o to, wyrzeka ſię że nie było tego, przecięż że go iawnie przeświadczyły dokumenta, kazał go exemplarnie karać, widząc nie uchronną exekucyą dekretu iuż nad ſobą wiſzącą winowayca, przyznaie ſię do grzechu, proſi o łaſkawſzy dekret, na co Arcybiſkup: Ptaſznik prawi ptaſzka w klatce długo chowaiąc, nauczył go tych ſłow mowić: *Dicam carmen*, uleciał mu potym z klatki, gdy go wabi, ptaſzyna z wolności kontent, przylecieć niechce, więc rozgniewany ptaſznik rozrzucił ſieci, y między inſzemi y ſwego zbiega złapał: gdy tedy inne ptaki duſi, ten widząc, co ſię z drugiemi dzieie, mowi *Dicam carmen*, na co ptaſznik, *Malo carnem, quam carmen.* Jego wierſze znaydzieſz *w Treterze in Vitis Epiſcop. Varmien.* ktoremi opiſał wſzyſtkich od początku Anteceſſorow ſwoich Biſkupow Warmińſkich, ieſt także w druku, według *Brauna* świadectwa, *Hiſtoria præcipuarum rerum, tempore belli cum Svecis ab anno 1655. ad annum 1660, in aula Regia Pol. geſtarum, linguâ patriâ in 4to.* Ludwik Wydzga z Rzeczycy Poſeł na konwokacyą 1648 podpiſał konfederacyą. N. miał za ſobą Helenę Ołtarzewſką. N. Wydzanka była za Bazylim Łuſczewſkim Viceinſtygatorem Koronnym. Stanisław Woyſki Buſki, żona iego Anna Waſilkowſka.

WYDZIERZEWSKI *herbu Nowina* w Wielkieypolſzcze.

WYDZIERZEWSKI *herbu Ogończyk* w Wielkieypolſzcze. Jędrzey Wydzierzewſki Kuſtoſz y Kanonik Poznańſki. Stanisław Kuſtoſz Poznańſki, y Officyał Generalny Płocki 1643, *Acta Synodi Płoc.* Ten dziedzictwo ſwoie darował Collegio naſzemu Poznańſkiemu.

WYGANOWSKI *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze. Z tych był Dobrogoſt Wyganowſki Piſarz Grodzki Nakielſki 1653, Jędrzey w Zakonie Karmelitow Boſych, N. w Zakonie Kaznodzieyſkim. Wacław, ale Wygnanowſki Kanonik y Officyał Lwowſki Matce ſwoiey Zofii z Choyna zmarłey 1572, nadgrobek w Katedrze Lwowſkiey poſtawił, *Starowol. in Monum.* N. Wygnanowſka Ponińſkiego, ſioſtra Mikołaia Niezdrowſkiego, małżonki.

***WYGODOWSKI** w Wołyńskim Woiewodztwie. Antoni Wygodowski, syn Jana y Teressy 1690.

***WYGONOWSKI** *herbu Paprzyca* w Brzeskim Litewskim Woiewodztwie.

***WYGRAZEWSKI** *herbu Leszczyc* w Kaliskim Woiewodztwie. Kazimierz Wygrażewski 1691. Jadwiga Jędrzeia Wyrzykowskiego Regenta Grodzkiego Kaliskiego małżonka. Franciszek w Zakonie naszym umarł w Poznaniu 1723.

***WYHOWSKI** *herbu Abdank* na Wołyniu y w Xięstwie Litewskim. Z tych był Wyhowski Woiewodą Kiiowskim w roku 1664, o ktorym *Kochow. Climac:* na rożnych mieyscach, został się syn iego Jan, ten z pierwszą żoną zpłodził Jana y Konstantego ludzi rycerskich, y corkę Maryannę naprzod Jozefa Rzewuskiego Starostę Olchowieckiego, po nim Mikołaia Kurdwanowskiego Kasztelana Halickiego, z drugą żoną Zawadzką Stanisława zostawił, ktorego żona Jelowicka. Alexander Biskup Łucki, a przedtym Referendarz Litewski Opat Sieciechowski, konsekrowany na Biskupstwo w roku 1703, siedząc na nim lat iedenaście, wyzuł się z śmiertelności w roku 1714 wieku swego 65, w Katedrze Łuckiey pogrzebiony (czuły koło trzody swoiey Pasterz) nie tylko ią przykładnym życiem swoim chciał rządzić, ale też y karnością kościelną, przecięż z łaskawością związaną, w Katedrze swoiey, ktorą był znacznie reparował y ozdobił, żeby był wszystkie obrządki należycie rozporządził, Klerykow przy niey Bartoszkow osadził, w Janowie kościoł murowany znacznie z fundamentow wyniosł. Infułę Proboszczowi Kodeńskiemu konferowaną utwierdził y Hoszczańską Plebanią przedtym w kollacyi Krolewskiey chodzącą, utwierdził. Ciała V. P. Andreæ Bobola Soc: JESU sublewacyą w Pińsku uczynił, y proces do Beatyfikacyi iego pierwszy zaczął. Praw kościoła swego ceremonii pilnie przestrzegał; tak y Bogu z cnot swoich y ludziom był miły. Jozef Wyhowski Władyka Łucki, Unią gorliwie promowuiący Pasterz, karności kościelney pilnie przestrzegaiący, spustoszałey prawie do szczętu przez rożne woyny Katedry swoiey prawie drugi Fundator, umarł z wielkim nie tylko Dyecezanow swoich, lecz y całego Woiewodztwa żalem w roku 1730. 7. Januar: w Rożyszczach, wstąpił był z Episkopii Mścisławskiey, na tę godność, po ześciu Dyonizego Zabokrzyckiego w roku 1714. Daniel Kasztelan Miński temi czasy, Starosta Nieborowski, Rekliński, poseł Wilkomirski na konwokacyą w roku 1696, corka iego Rachel, Karola Ogińskiego Starosty Dorsuńskiego małżonka. N. miał za sobą Annę Charzyńską. Konstantyn Sędzia Kapturowy Lwowski 1733. Zofia Alexandra Niemierzyca Sędziego Ziemskiego Kiiowskiego małżonka.

WYLEZYNSKI *herbu Trzaska* w Sieradzkim Woiewodztwie. Mikołay Wyleżyński Opatem był Lubieńskim. Woyciech z Wyleżyna Wyleżyński Burgrabia y Vicesgerent Krakowski, ktorego zmarłego w roku 1621 nadgrobek z kościoła S, Katarzyny na Kazimierzu przy Krakowie wypisał *Starowol. in Monum.* Jan Pisarz Grodzki Wieluński poseł na Seym 1627, z tamtąd Kommissarz do granic od Sląska *Constit. fol. 8.* y w roku 1637, zkąd deputatem zapisany na Trybunał Radomski *Constit. fol. 18.* Jędrzey y Adam 1623 Zofia Zakonnica w Sączu, Waleryan Sędzia Smoleński po elekcyi Krola Władysława powrociwszy do obozu z chorągwią Woiewody Smoleńskiego Gosiewskiego żywo na ammunicyą Moskiewską nacieraiąc, poległ w pierwszym attaku, gdzie potym ciało iego znalezione dziwnie zkatowane, wspomina go Okolski pod herbem Przosna, nie zostawił tylko corkę. Kasper 1625 *Acta Castren. Vielun. 1625* Zofia Jana Lubieńskiego małżonká.

***WYPCZYNSKI** *herbu Dołęga* w Prusiech z Wypcza. Familia tam zdawna kwitnąca

ca, y z godnemi Familiami zkolligowana, o tey że nie mam informacyi pożądaney odemnie, kładę tu tych, ktorych świeższa pamięć notuie, to iest, zdami się, Floryana Wypczyńskiego, ktory z Anny Sartawski zostawił potomstwo, synow trzech, Adama, y Jána, ktorzy pomarli, y Macieia dotąd żyiącego, corki cztery, Katarzynę, Zofią, y te w panieństwie umarły, Krystynę Zakonnicę świątobliwego życia, Rozalią Wolską y Franciszę dotąd w poślubionym Bogu Panieństwie żyiącą: N. Wypczyński miał za sobą Barbarę Czapską, człowiek w sprawach domowych y publicznych przezorny *Ms. o Familiach Pruskich.* Antoni Wypczyński Sądowy Malborski, Poseł na Seym 1730 z Prus.

***WYPYSKI** *herbu Grabie* z Wypych w Ziemi Nurskiey. Jest kazanie w druku pod tytułem: Dobry y pobożny Ziemianin, Michała Kuncewicza Zakonu Kaznodzieyskiego w roku 1640, na pogrzebie Stanisława Wypyskiego, ktore dedykował synowi iego, Janowi Chorążemu Nurskiemu, Staroście Me, reckiemu, Dworzaninowi Krolewskiemu kędy herb tego Domu widzieć Grabie na trzech wzgorkach. Jan Kazimierz y Idżi 1697.

WYROZEMSKI *Kunat herbu Jastrzębiec* w Podlaskim Woiewodztwie. Na pewnym extrakcie widziałem herb ich Jastrzębiec, w koło niego cztery herby, *1mo* Pobog *2do* Lesczyc, *3tio* Topor, *4to* Pobog. Jędrzey 1674. Władysław Wyrozemski Instygator Koronny, Starosta Mielnicki, deputat na Trybunał Koronny z Podlaskiego 1718.

WYRZEYSKI *herbu Jelita* patrz Wierzeyski, Sasin z Wyrzysk Sędzia Bełzski *u Łask, w stat. fol. 141* w roku 1436. Michał Wyrzeyski wydał do druku *Infulam albo panegiryk na wiezdzie Henryka Firleia Arcy-Biskupa Gnieżnieńskiego 1624 in fol. Posnan.* Teodora Wyrzeyska naprzod Charzewskiego, po nim Złotnickiego Jakuba, małżonka.

***WYRZYKOWSKI** *herbu Leliwa* w Wołyńskim Woiewodztwie y indziey. Jan Wyrzykowski S. T. D. Kanonik Płocki umarł 1557 nadgrobek iego z Pułtuska wypisał *Starowol. in Monum.* Łukasz Wyrzykowski Kanonik Łucki, Proboszcz Uchański 1603, Stanisław także Kanonik Łucki 1607, *Constit. Synod.* Franciszek w Podgorzu 1687.

***WYRZYKOWSKI** *herbu Slepowron* w Woiewodztwie Podlaskim y inszych, gdzie od dobr Wyrzyk w Ziemi Mielnickiey leżących, tego imienia nabyli. Dom rozrodzony. Jan Wyrzykowski syn Pawła, zpłodził trzech synow, Woyciecha Poborcę w Ziemi Mielnickiey, Stanisława męża rycerskiego, ale *steriles*, y Abrahama Poborcę także Mielnickiego, podpisał elekcyą Jana III Krola, ten *1mo voto* z Dorotą Szorcowną zpłodził dwie corki, Annę *sterilem*, y Katarzynę, ta naprzod żyła z Piotrem Ostrowskim, potym z Janem Wyrzykowskim Burgrabią Mielnickim, na koniec z Władysławem Glinką, y syna Jędrzeia Regenta Grodzkiego Kaliskiego, ktory z Jadwigi Wygrázewskii miał syna Benedykta bezdzietnego, y corkę Maryannę Scholastykę Zakonnicę S. Benedykta w Poznańskim Klasztorze: *2do voto* z Heleną Szynkiewiczowną zrodził syna Dominika, ktorego z Petronelli Skowrońskii synow dwoch zostało, Jędrzey w Zakonie naszym temi czasy, y Maciey Kazimierz, ktory wkroczył w małżeńską ligę z Maryanną Załuskowską. Marcyan Pisarz Grodzki Mielnicki, deputatem bywał na Trybunał Koronny, Kommissarzem zasiadał w Radomiu. Są y w Sieradzkim y w Łęczyckim, z ktorych Jan temi czasy poiął Garczyńską Staroscianke Budziszewską, ten z Pinickii urodzony. Adam Xawier Burgrabia Mielnicki.

WYSCIELSKI *herbu Rola* w Kuiawskim Woiewodztwie. Piotr Wyszczelski Kanonik

nik Kuiawſki, ktoremu brat iego rodzony Maciey, Kuiawſki y Płocki Kanonik nadgrobek w Katedrze Włocławſkiey poſtawił w roku 1576.

*WYSIECKI w Pruſiech. Jan Wyſiecki w Swieciu w Pomeranii 1699.

WYSKOCKI *herbu Lelwa*, w Wielkieypolſzcze, iedenże Dom z Spławſkiemi: bo Mikołaia Spławſkiego od dobr Wyſkocz Wyſkockim zawołano, ten *według Paprockiego* zoſtawił potomſtwo.

*WYSŁOWSKI. Łukaſz Wyſłowſki Piſarz Ziemſki Orſzańſki z tey Ziemi podpiſał elekcyą Jana III Krola. N. Wyſłowſka była za Wacławem Kierſkim w Wielkieypolſzcze.

WYSOCKI *herbu Drya*, piſzą ſię z Budziſławia w Wielkieypolſzcze y na Kuiawach. Staniſław z Budziſławia Wyſocki Kaſztelan Biechowſki na Seymie Lubelſkim podpiſał Unią Litwy z Koroną 1569, *Conſtit. fol. 171, y 1572 u Paproc. o herb. fol. 524*, ale w naſtępuiącym roku przeſiadł ſię na Kaſztelanią Lędzką, corka iego była za Janem Sierakowſkim Woiewodą Łęczyckim; w Lędzie nadgrobek wyſtawił bratu ſwoiemu Janowi, pierwſzemu z Polakow Opatowi Lędzkiemu, Kantorowi y Kanonikowi Gnieźnieńſkiemu, Krakowſkiemu, Płockiemu, Łęczyckiemu, Kruświckiemu Kanonikowi, Sekretarzowi Krola Zygmunta Auguſta, wſławionemu dwiema legacyami, z ktorych iednę ſprawował do Pawła IV Papieża, drugą do Krola Neapolitańſkiego, gdzie pogrzebſzy Bonę Krolową Polſką, ledwo co do Lędu powrocił, na drogę ſię wieczności wybrał w roku 1560. *Starowol. in Monom.* Marek Wyſocki Kanonik Kuiawſki 1586 *Acta Synod. Vladisl. fol, 8* Mikołay Kanonik Kruświcki, *Ibidem.* Franciſzek Kantor Kanonik Poznańſki, *Vicarius in Spiritualibus Generalis* umarł, 1568, *Starowol. in Monum.* z Katedry Poznanſkiey wypiſał iego nadgrobek. Krzyſztof z Budziſławia poſeł na Seym 1607, z tamtąd Kommiſſarz do ukoienia Rokoſzanow, *Conſtit. 866*, y w roku 1609, gdzie deputatem zapiſany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 907:* w roku 1628 iuż Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki, Staroſta Gnieznieńſki, Kommiſſarz do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 2.* Alexander z Budziſławia Wyſocki, naprzod Łowczy Brzeſki Kuiawſki 1661, z Seymu na ktory poſłował, deputat na Trybunał fiſzkalny *Conſt. fol. 2*, potym Sędzia Ziemſki Brzeſki Kuiawſki, 1662, poſeł na Seym, *Conſt. fol. 2 Litew.* Jakub Podſtoli Goſtyńſki 1704. Woyciech Kaſztelan Łęczycki 1626. Tomaſz Komornik Łęczycki Kommiſſarz do granic od Sląſka z Seymu 1703, *Conſtit. fol. 21.* Jan Piſarz Grodzki Kowalſki, Franciſzek, Jakub, y Jan w Łęczyckim Woiewodztwie podpiſali elekcyą Jana III. Woyciech miał za ſobą Elżbietę Bardzińſką, Ludwik Maryannę Głębocką herbu Doliwa. N. była za Stefanem Kołudzkim Piſarzem Grodzkim Radzieiowſkim. Hieronim Kuſtoſz Gnieźnieńſki y Kuiawſki Opat Trzemeſzyńſki, Prezydent Trybunału Koronnego 1725. Jan, Zygmunt, Franciſzek y Jozef 1697. N. miał za ſobą Teofilę Liſiecką.

WYSOCKI *herbu Godziemba* w Łęczyckim Woiewodztwie, iednaż ich dzielnica z Dąbſkiemi, dla czego piſali ſię Wyſockiemi z Dąbia: Marek Wyſocki Kanonik Kuiawſki 1588 *Acta Synod. Vladisl.* Niektorzy z nich przenieśli ſię do Xięſtwa Litewſkiego y oſiedli w Orſzańſkim Powiecie.

*WYSOCKI *herbu Kolumna* w Xięſtwie Litewſkim, ale ią *według Koiałowicza in Mſ.* kładą między dwiema połmieſiączkami, a w hełmie noſzą trzy piora ſtruſie.

WYSOCKI *herbu Odrowąż* w Ruſkim Woiewodztwie. Ci ſą właśni Kurzańſcy, ale od dobr Wyſockiemi nazwani. Piſze *Paproc. o herb.* że ich było czterech braci, z ktorych dway w Zakonie S. Franciſzka *Ordin. Min. Obſerv.* o ktorych y ia mowiłem pod Kurzańſkiemi, trzeci Szymon w Zakonie naſzym (kto-

rych ſioſtra była za Prochnickim, matka Jana Jędrzeia Prochnickiego Biſkupa Kamienieckiego) był to mąż uczony, czego dowodem ſą Xiąſzki od niego na świat wydane. 1mo. *Nowiny albo dzieie dwuletnie z Japonu y z Chiny z Włoſkiego na Polſki ięzyk przetłum. in 4to Cracov. 1611.* 2do. *Zywot S. Katarzyny Seneńſkiey 1609 in 8vo.* 3tio. *Kazanie na pogrzebie Symeona Olelkowicza Xiążęcia 1593 w Lublinie in 4to.* 4to. *Zywot B. Aloyzego Gonzagi S. J. na Polſki ięzyk przetłum. Cracov. 1609 in 8vo.* 5to. *Zywot S. Ignacego Lojoli Fundatora S. J. przetłum. na Polſki ięzyk z X. Rybadeneiry 1609 Cracov. in 8vo.* 6to. *O Zywocie Zakonnym X. Alwareſa S. J. przetłum. 1613 in 8vo.* 7mo. *Dobra Duchowne Stanu Zakonnego X. Plata S. J. przetłum. in 4to C.D.* 8vo. *O Doſkonałości zakonney Xiąg czworo X. Pinela S. J. przetłum. w Krakowie in 8vo 1607*, 9no. *Excytarz.* Zycie iego obſzerniey opiſała *Bibliot. Scriptor. S. J. wydana 1676 fol. 743*, ia tu tylko przydaię niektore rzeczy. Poſłany z poſłuſzeńſtwa do Szwecyi do Katarzyny Krolowy gdy Zygmunt Krolewic Szwedzki, a potym Krol Polſki, z rozkazu Oyca ſwego w heretyckich uplątanego nowinkach, lubo ſam od Matki po katolicku wychowany, muſiał Oycu aſſyſtować na kazaniu heretyckim, Xiądz Szymon po mſzy odprawioney, gdy ſię Zygmunt do pocałowania pateny zapędził, umknął mu iey, o czym dowiedziawſzy ſię Grzegorz XIII Papież, lubo ten proceder rezolutnieyſzym bydź oſądził, przecięż go pochwalił, ile potrzebny na ten czas do ochydzenia młodemu Panięciu podobnych aktow, z ktorych ſzwankować by w nim mogła z mlekiem wlana prawowierna wiara katolicka. Przed weściem do Zakonu naſzego, ofiarowano mu było Kanonią Lwowſką, tey iednak przyiąc żadną miarą niechciał, obawiaiąc ſię żeby mu przeſzkodą iaką nie była do Zakonnego powołania, ktore iuż w ſobie mocnym poſtanowieniem ugruntował, a że mu pod ten czas y nadzieię czyniono, że mogłby za promocyą Kolligatow ſwoich y do Infuły Kamienieckiey przyiść kiedyſzkolwiek, ta myśl opuſzczonego z nadzieią Biſkupſtwa, gdy iuż podeſzłego w leciech 70 Xiędza Szymona napaſtowała, uproſił ſobie u X. Rektora, żeby publicznie w Refektarzu ſiedział w papierowey na głowie Infule dla więkſzego ſwego zawſtydzenia, co było z wielkim wſzyſtkich tam będących w Kaliſzu zbudowaniem. Przez lat prawie pięcdzieſiąt Kaznodzieyſką funkcyą na ſobie godnie piaſtował, przy ktorey lubo zatrudnioney pracy, z takim przemyſłem koło ubogich chodził, że przez trzy lata w Wilnie mięſzkaiąc, tyſiąc nędzarzom raz w tydzień obiad opatrywał, tamże w Wilnie dla nich ſzpital, wraz z kościołem S. Szczepana z fundamentu wymurowawſzy, z wyproſzoney iałmużny dla nich y dochodem go opatrzył, kościoł naſz S. Jana tamże ołtarzami, organami, y apparatem przyſtroił, do Trockiey Matki Boſkiey cudowney, y ſam peregrynacyą z Wilna pioſzo podiął, choć iuż w zgrzybiałym wieku, w roku 1607 y drugim ludziom do tegoż był powodem. Nie było mu nic milſzego iak z ubogiemi gadać, cieſząc ich nędze, ſpowiedzi ſłuchać; temi y inſzemi cnotami wielką opinią świątobliwości ſwoiey, we wſzyſtkich, ktorzy go znali, wzniecił, tak dalece, że gdy ciało iego do grobu wnoſzono, hurmem ſię co żywo ciſneło, żeby o nie koronki paciorki, obrazki pocierali. Mikołay z Kurzan Wyſocki, czwarty ich brat OO Dominikanow wprowadził do Rohatyna w roku 1614 *Okol. Ruſſ. Flor. fol. 91.* zoſtawił dwoch ſynow Jana y Sebaſtyana ludzi rycerſkich. Zuzanna była za Bartkowſkim, Elżbieta za Jerzym Dedyńſkim Kaſztelanem Sanockim.

*WYSOCKI *herbu Mogiła* w Woiewodztwie Wileńſkim, ale z tą odmianą, to ieſt, że na literze M iuż nie krzyż, ale ſtrzałę żelezcem proſto do gory obroco-

ną kładą. Z tych był Adam Wyſocki, ktorego brat Mikołay Sędzia Grodzki Wileńſki, ſyn iego z Zawiſzanki Jan, ten weſpoł z Oycem w roku 1657, udał ſię był do Moſkwy, gdzie, że im ſię nie tak powodziło iako ſię ſpodziewali, wrocili ſię nazad do Xięſtwa Litewſkiego, więc że po nich rozebrano było ich dobra uproſzone u Krola, te gdy zaieżdzac gotowali ſię, oba zabici. *Koiał. in Mſ.*

WYSOCKI herbu Ogończyk w Wielkieypolſzcze z Wyſokiego. Tomiſław de Wyſſoki w roku 1382, podpiſał konfederacyą Szlachty Wielkopoſkiey *u Januſſow. w Stat. fol. 73.* Zbigniew *de Alto monte*, Kaſztelan Roſpierſki, był na Seymie Jedlińſkim, na ktorym ſiła przywileiow Rycerſtwu Polſkiemu, y Stanowi duchownemu pozwolił Krol Jagełło, y liſtem ſwoim utwierdził, ktory on między inſzemi podpiſał. *Długoſſ w roku 1430.* Jan Podſtaroſci Kaliſki y Poborca 1611, *Uniw. Pobor.* Maciey Sędzia Ziemſki Łęczycki, miał za ſobą Sczawińſką, Podſtolankę Goſtyńſką z Szubſkii urodzoną koło roku 1580. Gabryel de Wyſoka à Kiſzkow Gnieżnieńſki Kuiawſki y Przemyſłki Kanonik, Macieiowi Popowſkiemu w roku 1593 wyſtawił nadgrobek w Katedrze Poznańſkiey *Starowol. in Monum.* był na Synodzie Kuiawſkim 1607, Woyciech Kanonik Poznańſki 1602, *Defenſionem Bellarmini* dedykował Woyciechowi Mielińſkiemu Opatowi. Franciſzek Kazimierz Cześnik Sochaczewſki, Sekretarz Krolewſki y legacyi do Konſtantynopola Hieronimowi Radzieiowſkiemu przydany, kędy przytrzymany, że pewną ſummę zaciągnął, tę Rzeczpoſpolita zę Skarbu Koronnego wyliczyć mu kazała, *przez Konſtytucyą 1676 fol. 47.* Deputat na Trybunał Koronny 1678. N. Podczaſzy Sieradzki miał za ſobą Teodorę Mączyńſką Łowczankę Sieradzką: był poſłem na Seym 1724. Franciſzek Kanonik Kuiawſki, deputat na Trybunał Koronny 1714. daley Proboſzcz Chełmińſki, Kanonik Warſzawſki, w roku 1728 Biſkup Hippeńſki, Suffragan Chełmińſki. Jozef poiął Zofią Moſczyńſką Kaſztelankę Brzeſką Kuiawſką.

**WYSOCKI herbu Oſtoia* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Z tych Tymofiey Wyſocki Miecznik Wołyńſki 1593. *Acta terreſtr. Luceor.* Felicyan y Maciey 1684 na Wołyniu tego herbu pod Dubnem. *X. Koiałowicz in Mſ.* tak ich herb opiſał, między dwiema Xiężycami, barkami do ſiebie obroconymi, Kolumna proſto do gory erygowana, na hełmie trzy piora ſtruſie, wſzyſtek kſztałt herbu Oſtoi, tylko ſnać z niewiadomości, miaſto miecza kolumnę podłożyli, y przydaie, że ſą iedni z nich Korzeniewiczowie, drudzy Dworzaninowiczowie w Pińſkim powiecie. Jan Wyſocki Korzeniewicz, ſyn iego Łukaſz. Jan Skarbnik Mińſki, miał za ſobą Zofią Wankowiczownę Woyſką Mińſką.

WYSOCKI herbu Strzemię w Krakowſkim Woiewodztwie.

**WYSOCINSKI* w Ziemi Sochaczowſkiey. Jan Wyſocińſki podpiſał elekcyą Jana III. Są y Wyſoczańſcy, z krorych Łukaſz Wyſoczańſki z Seymu 1633 Kommiſſarzem naznaczony do granic od Węgier, *Conſtit. fol. 31.* N. Wyſoczańſki miał za ſobą Romerownę. Anaſtazya była za Jędrzeiem, druga za Alexandrem Woyſkim Sanockim Uſtrzyckiemi.

WYSOKINSKI herbu Szeliga w Podlaſkim Woiewodztwie; podobno ſą y Junoſzowie. Marcin Wyſokińſki Komornik Lwowſki 1630.

**WYSOGRODZKI* w Ruſkim Woiewodztwie. Marcin Wyſogrodzki podpiſał przywiley Ruſi dany w roku 1537.

**WYSOMIRSKI herbu Rawicz* w Nurſkiey Ziemi. Wawrzyniec Wyſomirſki Poborca 1624, a w roku 1638 iuż Podſtaroſci Oſtrowſki. N. Miecznik Nurſki, Zona iego Konſtancya z Proſnow, ktorey nadgrobek w Krakowie na Piaſku. Cy-

pryan 1674. Jakub w roku 1683 otrzymał rezygnacyą Czernikowa dobr.

**WYSSOTRAPKA* w Oſmiańſkim powiecie. Hrehory Wyſſotrapka Poborca 1609. *Conſtit. fol. 926.*

WYSTĘP herbu Topacz w Woiewodztwie Ruſkim, piſzą ſię dziedzicy na Zarwanicy, z tych Jakub y Staniſław Wyſtępowie ludzie rycerſcy, w Tureckich, Wołoſkich, Tatarſkich kampaniach doświadczeni. Jeden z nich w Zakonie Kaznodzieyſkim. N. była za Wadowſkim.

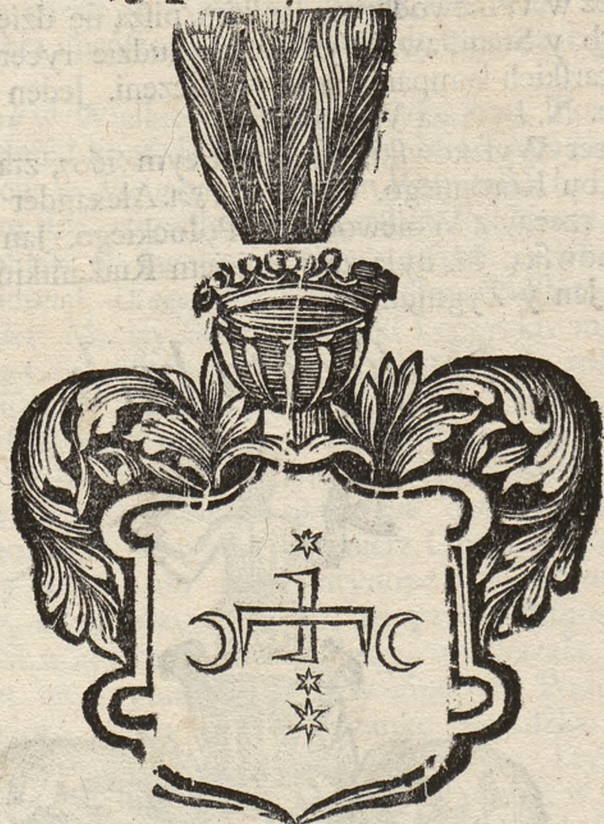
**WYSZKOWSKI.* Balcer Wyſzkowſki, poſeł na Seym 1607, ztamtąd deputowany de rewizyi Skarbu Koronnego. *Conſtit. fol. 821.* Alexander z Seymu 1627 Kommiſſarz do taxy rzeczy z Woiewodztwa Połockiego. Jan Wyſzkowſki miał za ſobą Szymanowſką. N. była za Macieiem Rudzińſkim. Antoni, Mikołay, Kazimierz, Jan y Zygmunt 1697.

Wyſſogota herb.

O Tym herbie żaden z autorow naſzych nie piſał. Powinno bydź zaś Poł tarczy, od lewego boku iey ſzachowane całe, w drugiey połowie tarczy, ma bydź poł lilii, takiey iaka ieſt w herbie Gozdawa, to ieſt wzdłuż rozdartey, a przypiętey do Szachownicy, na hełmie nad koroną ſtoi chłop więcey go trochę niż po pas widać, z wąſami, w łodzi; z rękami wyciągnionemi obiema, w iedney prawey trzymá poł koła wozowego, a w drugiey lewey, miecz goły. Jaki kolor Szachownicy, tarczy, lilii, nie mogę wiedzieć, tylkom go tak na pieczęci domowey odryſowanego widział. Zowie ſię Wyſzogota, niewiem czy początkow ſwoich y imienia tego nie zabrał od ſławnego Wyſygotow narodu. Te ſię zaś Domy w Wielkieypolſzcze nim zaſzczycaią.

Bendorſki *Kawiecki* *Zakrzewſki.*

Wyſzpolski herb.

*DWie Klamry, iedna większa tak ułożona iak brama, druga przez ſrzodek iey do gory proſto wynieſiona, ale iuż z mnieyſzemi hakami, ktoremi powinna bydź obrocona w prawą tarczy, nad nią gwiazda iedna, pod nią druga, pod drugą trzecia, ale iuż większa, tak z tego boku Klamry, iako y z drugiego, Xiężyce obadwa do ſiebie, y do klamry barkami obrocone, takim kſztałtem iak w herbie Oſtoia, na hełmie korona, y zda mi ſię trzy piora ſtruſie. O Początkach tego herbu, kolorach klamr, Xiężycow, gwiazd y tarczy nie mam informacyi. Tym ſię herbem pieczętuią Wyſzpolſcy na Wyſzpolſkach w Białey Ruſi, z ktorych Stefan Komornik Graniczny Kiiowſki, z Kiiowſkim Woiewodztwem podpiſał elekcyą Jana III. Bogdan Podſtaroſci Zytomirſki, miał za ſobą Wyhowſką, z nią corek ośm, iedna Surynowa, druga Bahrynowſka, trzecia Niemierzycowa, czwarta Bielſka, piąta Meleniowſka, ſzoſta Moſzyńſka, ſiodma Ilinſka, Oſma Skoratowſka. Konſtantyn Wyſzpolſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki, Antoni Vicesregent tychże ſądow 1733. Hieronim 1690.

WYSZYNSKI herbu Trzywdar w Podlaſkim Woiewodztwie. *Proceſs rozgraniczenia Woiewodztw Podlaſkiego y Brześciańſkiego* wſpomina, że Kommiſſarzom do tego wyſadzonym, prezentowano liſt po łacinie piſany, Zygmunta Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego y Kiiowſkiego dany w roku 1434. w ktorym dobra Miedzyrzec w Podlaſzu, Stołpno, y z wſiami Tolczkow, Krzewica, Stonimary, Ławy, Krzemień, Oſnowſko, Pelch nad rzeką Bugiem leżące z obiema brzegami teyże rzeki. Także Czartkowice z rzeką y z Młynem y Niemoyki w Powiecie Drohickim, Mikołaiowi Naſutowi Wyſienſki nazwanemu, dał

mu, dał wiecznym prawem to Xiążę, niżey trochę wſpominaią corkę iego Annę, zdami ſię żonę Jana Zabrzezińſkiego: bo z tąż Anną otrzymał konfirmacyą tegoż przywileiu od Alexandra W. X. Litewſkiego w roku 1499. Nikodem Jalbrzyk Wyſzyńſki, Poborca w Drohickiey Ziemi 1588, *Conſtit. fol. 504.* Jędrzey Piſarz Grodzki Bielſki, poſeł na Seym 1580, zkąd deputatem ſtanął do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 370*, w roku 1587 iuż Woyſki Drohicki posłował na konwokacyą ktorą podpiſał, *Conſtit. fol. 418*, y na Seym Koronacyi 1588, *Conſtit. fol. 475.* Bieniaſz Poborca w Bielſkim, *Conſtit. fol: 367, 1580.* Fabian w Drohickiey Ziemi y Mielnickiey 1581, *Conſtit. fol. 395.* Walentyn Piſarz Grodzki Brańſki 1629, *Conſtit. fol. 22*, Jan Chorąży Bielſki 1590, *u Januſzow. w ſtat. fol. 361.* Mikołay poſeł na Seym 1589 podpiſał tranſakcyą Będzińſką. Marcin w Zakonie naſzym życie ſkończył w roku 1619, mąż głębokiey pokory y niezpracowany Operaryuſz, *Hiſtor. Colleg. Jaroslav.* Troian w Bielſkim Poborca 1601, *Conſtit. fol. 778*, Mateuſz w roku 1632, *Conſtit. fol. 13.* Marcin 1633. Jędrzey Kanonik Łucki, Dziekan Włodzimirſki 1671. Jędrzey. Podſędek Warſzawſki, z Seymu 1676 Kommiſſarz do Falent, *Conſtit. fol. 361* Staniſław na Wyſzynkach Podſędek Ziemi Bielſkiey, Woyciech Podſtol Bielſki, Paweł y Krzyſztof podpiſali z Podlaſkiego elekcyą Jana III Krola.

**WYTYZ herbu Korczak* w Bżeściańſkim Woiewodztwie, ale nad Wrębami od gory większemi, na dole mnieyſzemi, kładą dwie klamry na krzyż złozone iak litera X, także haki u nich do ſiebie ſą obrocone; na hełmie trzy piora ſtruſie. Woyciech y Paweł Wytyz bracia w Pruzanie pogrzebieni. *Koiat. in Mſ.*

**WYZŁOBOCKI* w Grodzieńſkim Powiecie. Konſtantyn Wyzłobocki Poſeł Grodzieńſki 1697 podpiſał Obwieſzczenie.

WYZYCKI herbu Oſmorog, albo iak inni chcą Gerald. Dom ten ſtarożytną procedencyą ſwoią, idzie z wielkiego Geraldow imienia, y podzieliwſzy ſię rozrodzeni Familianci iego, iednym z nich w dziedzictwo doſtały ſię Wyżyce w Krakowſkim Woiewodztwie. Od ktorych Geraldowie Wyżyccy zawołani, y dotąd ſię piſzą Gerald na Wyżycach Wyżycki. Ci tedy w Krakowſkim y po innych Woiewodztwach kwitną temi czaſy. Godność tego Domu dawną, krotko wyraził w ſtarych Kſięgach ſwoich Paprocki temi słowy: *Wyżyckich Dom Starodawny.* Z tych był Gerald, Opat Jędrzeiowſki w Roku 1368. *Nakielſki.* Staniſław Wyżycki Staroſta Tembarſki Pułkownik Uſarſkiey Chorągwi Krolewſkiey, niezpracowany żołnierz, ktoremu w Koprzywnicy u OO Cyſterſow koſztowny poſtawił nadgrobek Roku 1640 Syn iego, także Staniſław Wyżycki, naprzod Podczaſzy Nowogrodzki, potym Chorąży Kiiowſki, dzielny Rotmiſtrz y Pułkownik, Wąwolnicki y Tymbarſki Staroſta, wprawdzieć fatalną burzą, y torem drugich uwiedziony, Z ludźmi ſwemi do Karola Krola Szwedzkiego przyłączył ſię był w Roku 1655, iako piſze *Tulden. Hiſtor. lib. 5.* ale widząc, że ta liga na zgubę Oyczyzny dążyła, tak ią rozerwał, że na potym Janowi Kazimierzowi Krolowi wierność ſwoię oświadczaiąc, tak z tymże Karolem, iako y z inſzemi nieprzyiaciołami, w rożnych potyczkach, życie ſwoie na ſzańc wyſtawuiąc, ſzwanki y rany niebeſpieczne wynoſił, co o nim z pochwałą męztwa iego, wſpomina *Konſtytucya 1662, fol. 28;* nawet dla dobra poſpolitego, y uſpokoienia Ukrainy, lubo miał dożywocie kupione na dobrach Murzwinbrodzie y Taborowce, przecięż prawa ſwego komu innemu uſtąpił, czego mu wdzięczną bydź Oyczyzna ſię zapiſała: poſłował potym na rożne Seymy, iako 1676, y 1678, zkąd był deputowany do boku Krolewſkiego dla obrady woienney

Constit. fol. 21, y fol. 7: śmierć go zaszła w Roku 1680: pogrzebiony w Lwowskim kościele OO Bernardynow z pięknym nadgrobkiem. Zona iego Krystyna Zawichowska, z ktorey corka iedna, żyła z Cetnerem Podkomorzym Krzemienieckim. Synow iego trzech. 1. Jozef, ten z Xiężniczki Czetwertyńskiey zostawił dwoch synow. 2. Mikołay Opat Czerwiński, Proboszcz Mstowski, Sekretarz Koronny, aż y Biskup Chełmski, wspominaią go Konstytucye 1703 Kommissarzē do hiberny *Constit. fol. 12* Rrządził tą Dyecezyą z ukontentowaniē wszystkich, prawie przez ośm lat. Pałac dla rezydencyi Biskupow Chełmskich drewnianyć wprawdzie, ale z wygodą należytą wystawił w Skierbieszowie; luboć do zupełnego zakończenia tey fabryki śmierc mu przeszkodziła w roku 1704. Był przykładnego życia, skromny w obyczaiach, rozsądny w rzeczach. 3. Jan, Chorąży Kiiowski, Starosta Bracławski, Pułkownik Krolewica Alexandra Sobieskiego, z Seymu 1703, deputat do boku Krolewskizgo dla obrady, *Constit. fol. 15.* Złączył się był dożywotnie z Zaboklicką Woiewodzanką Podolską, z tey corki, Ewa Jozefowi Moszyńskiemu Skarbnikowi Podlaskiemu, bratu rodzonemu Moszyńskiego Podskarbiego W. K. zaślubiona. Druga, Ludowika, naprzod Kosakowskiemu, ponim Szembekowi Staroście Lelowskiemu w dożywotnią przyiażn oddana, z ktorym pięć corek zostawuie, na ostatek żyła z Marchockim Starostą także Lelowskim. Z teyże Woiewodzanki zostawił synow czterech. 1. Nikodem, Starosta Bracławski, ten w młodym wieku umarł.

2. Syn Jana, Mikołay, Ignacy, gdy to piszę, Arcybiskup Lwowski, po ześciu Jana Skarbka, są w druku Kazania iego *1725 in folio.* Ten będąc pierwszym Prałatem, Dziekanem Krakowskim, na rządzenie Archidyecezyą Lwowską, od Augusta III Krola Polskiego wyniesiony; od Klemensa XII. Papieża expedycyą na tę Pasterską godnosć, y Palliusz odebrawszy, w Schowie pod czas *Senatûs Consilium,* przy obecności Krolewskiey konsekrowany od Jana Lipskiego Kardynała, Biskupa Krakowskiego, y w Palliusz przybrany. Za iego rządow, cztery Zakony, iako to: OO Kameduli w Milatynie wsi, w Ziemi Lwowskiey. OO Paulini w Niżniowie, OO Karmelici Belgowie w Kutkorzu, Panny Miłosierne w Lwowie, wprowadzeni, ktorych te kraie y Archidyecezya przedtym nie miały, a za tego Pasterza approbacyą ufundowani. Odebrawszy zaś od Augusta III, Order *Aquilæ albæ,* sobie konferowany, swoiey Archikatedry Prałatom y Kanonikom, wyiednał u Benedykta XIV Papieża, Order, ktory noszą na łancuchu złotym (iak zwyczaynie Biskupi krzyż) na piersiach swoich; Order ten wychodżi, na kształt herbownego Osmoroga Jego; za co mu cała Archikatedra Prałatow tychże, wieczną pamiątkę y wdzieczność, na wielkim y kosztownym marmurze, w swoimże kościele zapisała. Z takiegoż marmuru wystawił w tymże kościele pamiątkę Antecessorowi swemu. Zeby zaś Pasterskiey czułości swoiey dał iawne dowody, sam w osobie swoiey, całey Archidyecezyi swoiey wizytował kościoły, nie bez znacznego w powierzonych sobie owieczkach, pożytku. Za iegoż prożbą, w roku 1742, dziś panuiący w kościele Bożym Benedykt XIV, Papież, Jerzemu Mockiemu Proboszczowi Zułkiewskiemu, niegdy w dziedzictwie wielkiey pamięci Jana III Krola Polskiego, Opacką godność z używaniem fioletu, Infuły, Pastorału y krzyża wiecznemi czasy pozwolił, y sukcessorom iego, y kościoł w Kollegiatę z Prałatami y Kanonikami nowo erygował, co gdy wykonano y do skutku przyprowadzono, samże tego Pierwszego na Opactwo pomienione inaugurował y benedykował w pierwszy dzien zaczynaiącego się roku 1743. Na tegoż Arcybiskupa zdana exe-

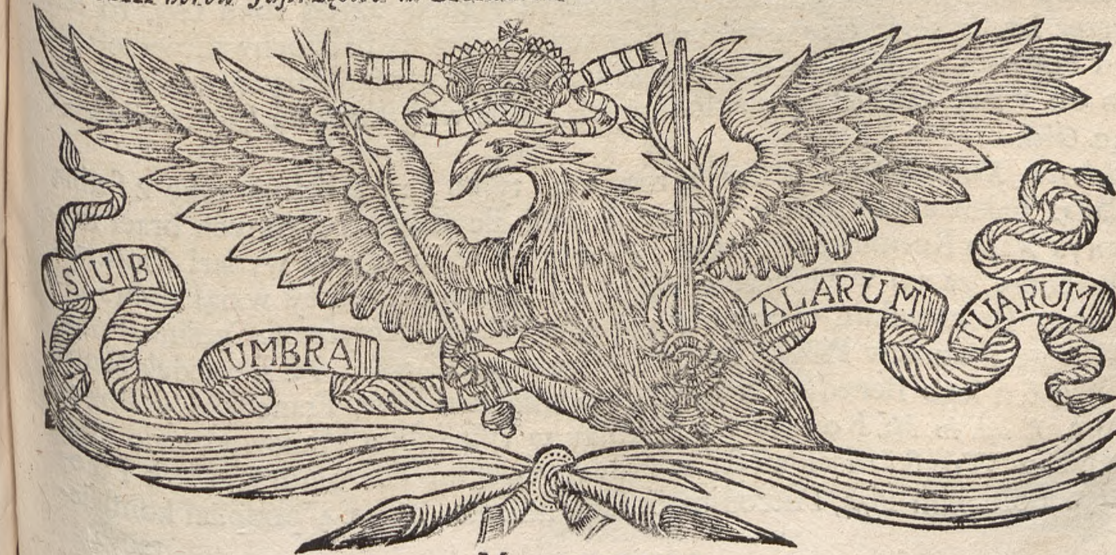
kucya

kucya dekretu Rzymskiego, aby we Lwowie, Ciało B. Jana z Dukli solennie prowadził, ktore przy licznym konkursie w wielkim Ołtarzu lokował. Dekret także kanonizacyi S. Franciszka Regis Soc. JESU na tegoż Pasterza przyszedł ręce, ktory w solenney, z Archikatedry swoiey processyi, przy wyborney assystencyi godnych gości, całego Miasta, Szkoł licznych, y wszystkich Zakonow paradzie, osobą swoią wykonał. Temuż Arcybiskupowi Benedykt XIV Papież, przez Pretendenta Krola Angielskiego Jakuba ręce, przysłał cum authentico krucyfix uprzywileiowany do wybawienia duszy z Czysca za każdym odprawieniem Mszy S. przez niego samego, przed tymże Krucyfixem.

3. Syn Jana, a brat rodzony Mikołaia Arcybiskupa, Stanisław Chorąży Kiiowski, 4. Sebastyan Paweł, gdy to piszę, Kasztelan Konarski, deputat na Trybunał Koronny w roku 1736, wszedł w kontrakty Małżeńskie z Ewą Sienicką herbu Bończa, Cześnikowną Chełmską, a synowicą rodzoną Sienickiego Miecznika W. X. L. Generała Artyleryi tegoż W. Xięstwa, prawnuczką Sienickiego Woiewody Ruskiego, znacznych dobr dziedziczką. Ta mu powiła synow dwoch, Mikołaia, y Jana Kantego. Corki także dwie, Ewę y Marcyannę. Urszula Wyżycka, Stanisława Pileckiego *Acta Castren. Sandecen. 1639.* Anna Stanisława Humla, Teressa Jana Goreckiego, Konstancya Kasztelanka Wołyńska Jozefa Kunickiego Podkomorzego Chełmskiego, małżonki. Karol Wyżycki naprzod Podkoniuszy W. X. L. potym Kasztelan Wołyński po Olszańskim Mikołaiu, umarł 1737, zostawił po sobie sukcessora Antoniego Stolnika Pińskiego, Deputata na Trybunał Koronny y Posła na Seym walny, ktory się ożenił z Pepłowską Podkomorzanką Wołyńską: ma syna iednego Karola. Anna Zakonnica w Sączu 1701. Mikołay Wyżycki Podczaszy Liwski, ma dwoch synow, Tomasza y Augustyna. Jan Wyżycki z Jadwigi Konarskiey herbu Gryff urodzony, miał za sobą Krystynę Brzezińską herbu Doliwa: z tey corka Zofia, była za Stanisławem Zakrzewskim. Waleryan Mikołay y Stanisław Wyżyccy ludzie Rycerscy. N. Wyżycka była za Janem Otwinowskim Komornikiem Bieckim.

WZDOWSKI *herbu Srzeniawa.* Wzdowska tego herbu, naprzod była za Karwickim Starostą Latowickim, a po iego śmierci, za Krzysztofem Lanckorońskim Kasztelanem Małogoskim. N. była za Jędrzeiem Niedrzwickim Kasztelanem Połanieckim. Zofia za Stanem Woyskim Sanockim. N. za Balem Stanisławem.

WZDULSKI *herbu Jastrzębiec* w Sieradzkim Woiewodztwie.

Z herb.

JAkub Biſkup Wileńſki, ktory Unią Litwy z Koroną podpiſał w roku 1401, iako ieſt *u Herburta w ſtat. fol. 662*, drugi Infułat tego mieyſca, z Zakonu S. Franciſzka na tę Katedrę wzięty, w roku 1400, z ktorey w pobożności wſzełakiey ćwicząc ſię wſzedł do grobu w roku 1407. *Okol. tom. 3. fol. 343.* tym ſię herbem pieczętował. Tymże Maciey Biſkup Wileńſki piąty, ktory tą Dyecezyą rządził aż do roku 1453, to ieſt przez łat dwadzieścia y dwie, wykorzeniaiąc reſztę bałwochwalſtwa ieſzcze od Pogańſtwa w ſwoiey trzodzie zawiiaiące ſię, utwierdzaiąc w wierze świeżo do wiary katolickiey nakłonionych, zgoła wſzyſtkim ſię Oycem ſtawiaiąc. *Okol.*

ZABA herbu Kościeſza to ieſt ſtrzała rozdarta, tylko że na hełmie rękę z ſzablą kładą. Jedenże to Dom z Stetkiewiczami, ile że od rodzonych braci idą. Borys Zaba Rotmiſtrz Kozackiey chorągwi w roku 1578 wydarł Moſkwie Dyneburg, za co w zaſługach ſwoich od Rzeczypoſpolitey wziął dobra Obabie w Bracławſkim w roku 1601. *Conſtit. fol., 762.* Krzyſztof Cześnik Połocki 1648. Staniſław Piſarz Grodzki Nowogrodzki 1661, N. Podſędek Smoleńſki, ſyn iego Benedykt, ten zaś zpłodził Staniſława, Franciſzka, y Bogusława. *Koiat. in Mſ.* Konſtanty y Mikołay w Witebſkim Woiewodztwie 1674, Staniſław Woyſki Mściſławſki w Nowogrodzkim, Hieronim Cześnik Połocki w Połockim 1674, Hieronim Stolnik Mściſławſki 1704 podpiſał konfederacyą

racyą

racyą Sendomirſką. Hieronim Podkomorzy Nowogrodzki, miał zá ſobą Maryannę Korſakownę. Hieronim Zaba Pułkownik Chorągwi Uſarſkiey, y Podwoiewodzy Połocki, ten z Protaſzewiczowny zoſtawił trzech ſukceſſorow, to ieſt Jozafata, Jana, Kazimierza, y Waleryana Antoniego. Jozafat w młodzieńſkim wieku umarł podczas funkcyi Poſelſkiey, w Warſzawie, pochowany tamże u Miſſyonarzow. Jan Kazimierz był Pułkownikiem Chorągwi Uſarſkiey, y Regimentarzem w woyſku Litewſkim, bywał po rożnych funkcyach Deputackich na Trybunały W. X. Litewſkie y Polſkich na Seymy, teraz zaś ieſt Woiewodą Mińſkim, z Ludowiki Dziedoſzyckiey Chorążanki Lwowſkiey, ma ſynow piąciu, to ieſt Hieronima Staroſtę Koſzańſkiego, Poſła nie dawno na Seym Pacificationis. Staniſława y Ignacego Societatis JESU, Dyonizego *Ord. S. Baſilii* y Franciſzka. Waleryan Antoni trzeci ſyn Hieronima, był Chorążym chorągwi Uſarſkiey, Poſłem na Seymy, y Deputatem na Trybunały, Marſzałkiem Trybunału Skarbowego. Mowcą w Litwie ſławnym, Staroſtą Powiatu Starodubowſkiego, Kaſztelanem Brzeſkim Litewſkim, a temi czaſy Kaſztelanem Połockim. Ma dwoch ſynow, Jozefa Societatis JESU, ktory niedawno umarł, y Jana Staroſtę Powiatu Starodubowſkiego. Ten razy trzy był Poſłem na Seym, Pułkownikiem Powiatu Starodubowſkiego, na Seym Elekcyiny, był Marſzałkiem Trybunału Skarbowego. Tenże poiął w małżeńſtwo Pakoſzownę Chorążankę Litewſką, z ktorey ma dwoch ſynow, Ignacego y Jozefa, ieſzcze niedoroſłych. Są Zabowie w Woiewodztwie Nowogrodzkim, Połockim, Witebſkim, Mściſławſkim, w Powiatach Oſmiańſkim, Lidzkim, Rzeczyckim. Zygmunt Auguſt roku 1556 Mieſiąca Marca 18 dnia, dał Przywiley Bohdanowi Semenowiczowi Zabie na Chorąſtwo Kiernowſkie, o czym czytałem liſt iego.

Zabawa herb.

TAk go opiſują *Paprocki w gniazdzie fol. 84: o herb. fol. 442. Okol. tom. 3. fol. 312. Bielſki fol. 105, Kleynoty fol. 90,* że powinno bydź poł ſzachownicy,

wnicy, albo raczey tarcza tego herbu połową ſzachowana po prawey ręce ſwoiey, polami czerwonemi y białemi przeplataiąc, po lewey zaś ręce gołe pole błękitne, ktore od ſzachownicy dzieli linia proſto do gory wyciągniona, na hełmie pięć pior ſtruſich. W tym ſię tylko ci autorowie rożnią, że iedni z nich po prawey ſtronie tarczy ſzachownicę kładą, drudzy po lewey. Co ſię tycze początkow tego herbu *Długoſʒ y Okolſki*, że ſię w Polſzcze urodził twierdzą. *Paprocki y Balbinus hiſtor. Miſcel. dec. 1. lib. 7. c.3*, że z Czech do Polſki przybyſz, przydaie oſtatni, że ſię nim kiedyś Heſſus ſyn Sławoſza pieczętował, y ſwoim go potomkom zoſtawił, od ktorego poſzli Hrabiowie Kleinowiczowie y inni w Czechach. *Petraſancta fol. 204 de teſſer. gentilit:* kładzie ten herb, y powiada że w Sląſku Bubelwidowie nim ſię zaſzczycaią. Przecięż *Paprocki* tego był zdania, że ten herb nazwiſka ſwego początki wziął w Polſzcze; gdy bowiem w pierwſzey ſtraży poſłany z ludźmi Rycerz herbu ſzachownica Wiślimierz, napadł na utaionego w zaſadzkach nieprzyiaciela, poty go na ſobie rożnemi utarczkami y trzymał y zabawił, poki Hetman z woyſkiem po zad idący, Kawaleryi ſwoiey do boiu nie uſzykował, ktorą poraziwſzy na głowę nieprzyiaciela, wdzięczny owemu Rycerzowi y męſtwu iego, krō inſzych upominkow herb iego od tego, że zabawił na ſobie nieprzyiaciela, Zabawą nazwał, działo ſię to *według Paproc.* pod rok Pańſki 1000, ſyn iego był Wiſław, ktory klaſztorowi Swiętokrzyzkiemu kilka wioſek do fundacyi przyczynił koło roku 1050. *Długoſʒ Biel. fol: 105*, zpłodził Marcina Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, ten kanonikiē teyże katedry będąc, w tak piękne cnot rożnych roziaśniał przykłady, że go po ześciu Piotra Arcybiſkupa zgodnemi głoſami Kapituła Gnieźnieńſka na Metropolitańſką godność wynioſła, na ktorą wyſadzony, wſzyſtkie Paſterza dobrego obligi na ſobie świątobliwie wypełnił: kościoł ſwoy ogniem od nieprzyiaciela zniſzczony, naypierwey reſtaurował y konſekrował, potym obyczaie duchowieńſtwa ſwego w klubę praw duchownych po Oycowſku wprawiac począł. Zbigniewowi z nie dobrego łoża zpłodzonemu, Xiążęcia Władyſława Oyca łaſkę przeiednał. Koło nawrocenia Pomorzanow Poganow na ten czas, ſiła pracował, ale darmo, y owſzem ci wziąwſzy wiadomość że Marcin do Spicimira ziachał na poświącanie kościoła, zebrawſzy ſię, tłumem go naſzli; wprawdzieć Arcybiſkup w kościele uchroniwſzy ſię, uſzedł ich impetu, átoli na Archidyakona y innych przy nim kapłanow, furyą ſwoię wywarli, y kościoł złupili, na ſwoię zgubę: kara albowiem Boſka, tak cięſzka y nagła przypadła, że ci ktorzykolwiek Xięży imali, albo poświęconych rzeczy ſię tykali, y z żonami y z dziećmi, krewnemi y kolligatami, trupem iedni padali, drudzy o ściany, y kamienie ſię rozbiiali, inni w ſzaleńſtwo zapadſzy, ſami ſię nad ſobą paſtwili, pazurami y zębami ieden drugiego ſzarpiąc, y na śmierć morząc. Wiele ta plaga Boſka drugim do zbawienia pomogła: bo naprzod widząc iawnie, za co ich tak Bog chłoſtał, y Archidyakona y Xięży wſzyſtek ſprzęt kościelny zabrany, nazad odeſłali, potym upominki ſwoie razem z niemi podeſławſzy, iako tę plagę Boſką nie zkąd inąd na ſiebie zwaloną bydź ſądzili, tylko za modlitwami świątobliwego tego Arcybiſkupa, tak też uwolnienia od niey, tylko ſię za iego przyczyną do Boga ſpodziewali. Było to poſelſtwo miłe Arcybiſkupowi pobożnemu, dlatego maiąc wielką ſpoſobność do tego, bałwochwalcow owych tym bardziey zagrzewał do uznania prawdziwego Boga, ktorego iuż ręki ſurowey na ſobie byli doznali, co gdy w nich rożnemi dowodami wmawia, tyle w nich ſprawił, że *według świadectwa Długoſʒa, Kadłubka,*

Krantzy-

Krantzyuſʒa Helmolda Pomorczykowie ſzczerze ſię do przyięcia wiary Chrześciańſkiey rzucili, y za inſtrukcyą Ottona Bamberſkiego Infułata ſtatecznie ią trzymali. Pierwſzy ten Arcybiſkup, inſzych Biſkupow w Polſzcze, żeby konfirmować mogł po ich elekcyi, otrzymał ſobie w Rzymie przywiley, co trwało aż do roku 1439. Tak tedy rządząc Archikatedrą Gnieźnieńſką od roku 1094, czyli iako inni komputuią, od roku 1092, odpoczął w wielkiey świątobliwości w Panu w roku 1118 *Damal. in Archiep. Gneſn. Papr. o herb. Janicius.*

Wiſław z Kościelca Biſkup Krakowſki, Dziekanem w teyże katedrze będąc, po śmierci Iwona Odrowąża na tę godność od Kapituły wynieſiony w roku 1229, luboć dla Kompetytora drugiego o tęż Infułę, Jędrzeia, herbu Gryff, do zupełney poſſeſſyi nie przyſzedł aż we dwie lecie. Więc, że pod te czáſy treſunkowym ogniem pogorzał był kościoł katedralny na zamku, naypierwey koło reparacyi iego zakrzątnął ſię, y wkrotce wſzyſtek odnowiwſzy, wieże do niego przydał, klaſztorowi Szczyrzyckiemu świeżo na ten czas założonemu, fundacyi przyczynił, z dzieſięcin od ſtołu Biſkupiego oderwanych, za konſenſem Kapituły, Bukowno wieś dla Biſkupow Krakowſkich kupił, za ſześćdzieſiąt grzywien ſrebra, za ſześć wołow y iednego konia. Prowentow Biſkupſtwa ſwego znacznie dobrym dozorem przyczynił, Wolnosci kościelney gorliwie bronił, ſto grzywien Kapitule Krakowſkiey darował. W kościelcu w Oyczyźnie ſwoiey kościoł z cioſowego kamienia na cześć S. Woyciecha Biſkupa y Męczennika wymurował y nadał, Xiążęta Polſkie między ſobą rozrożnione do zgody przywiodł y pokoiu. W laſach Radłowſkich do Biſkupſtwa należących, braci ſwoiey pozwolił dwie wſi założyć: Zabawę, y Drochczę, o co potym kłotnią mieli Biſkupi Krakowſcy z iego prawnukami. Umarł w roku 1242 lat iedenaście tu prezyduiąc, w katedrze ſwoiey pogrzebiony. *Starowol. in Vitis Epiſc. Cracov.* gdzie przydaie niżey, że ſię Faliſławowi Rycerzowi w cięſzkiey chorobie leżącemu po śmierci pokazał, wyzuwaiąc ſię z Biſkupiego ſtroiu, y żalącego ſię, że go do kościoła ſwego Katedralnego przypuścic o to nie chciano, iż za życia ſwego nic nie robił o kanonizacyą S. Staniſława Biſkupa, dla tego kazał mu poyść do Prandoty ſukceſſora ſwego, z tą relacyą, a w tym Faliſław zdrowy ſtanął: gdy iednak zaniedbał tego, co mu rozkazano, wpadł w powtorną niemoc, w ktorey znowu ſię ſtawił Wiſław ſtrofuiący go o niewypełnienie ſwoich do Prandoty rozkazow, ktore koniecznie donieść mu przykazywał, iakoż tylko co Faliſław potym widzeniu ozdrowiał, wſzyſtko to wypełnił, *Długoſʒ w Zyciu S. Staniſława.*

Wiſław Biſkup Kuiawſki, z Proboſzcza Płockiego y Kanonika Kuiawſkiego, do tey Paſterſkiey funkcyi wźięty w roku 1284 y konſekrowany od Jakuba Swinki Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, wiele bardzo dobr do Biſkupſtwa tego przybyło za iego rządow, ktore wylicza *Damal. in Vit. Epiſc. Cujav.* iedne z ſzczodrobliwości rożnych Panow, drugie od niego kupione, kościoł w Komorſku fundował y należycie upoſażył, a dyecezyą ſwoię y przykładnym życiem y pilnym dozorem rządząc przez lat ſzeſnaście, z życia tego śmiertelnego przenioſł ſię na nie śmiertelne w roku 1300. w katedrze ſwoiey pogrzebiony. Kwitneli potym Petraſſius z Zabawy w roku 1398, iako ſię podpiſał na liście Krola Jagełła. Maciey z Zabawy Zabawſki 1527 na przywileiu Miaſta Krakowſkiego.

Herbo-

Herbowni.

Dąbrowski	*Koczywski*	*Węchałdowski*	*Zabawski*
Goliński	*Piasecki*	*Włodek*	

Przecięż Golińscy z odmianą tego herbu zażywaią: bo do szachowni-
cy dwie lilie nie zupełne przypięte noszą takim kształtem, iak w herbie Wy-
szogota widziałeś, tylko że tam połowa iedney lilii, tu dwie połowki dwoch
lilii. Y owszem niewiem czy nie od herbu Zabawa, wziął swoie począt-
ki herb Wyszogota, a znać przydatek lilii y hełmu Zabawczyk ktoryś za
znaczne dzieło iakieś w rekompensę odebrał.

ZABAWSKI herbu Szeliga w Krakowskim Woiewodztwie. Paweł Zabawski, ktore-
go corka naprzod żyła z Tomaszem Otwinowskim, potym z Janem Nie-
znańskim, z synow zaś iego ieden, Stanisław z Katarzyną Bełchacką, drugi
z Rulinkowską zostawili potomstwo. Brat ich stryieczny Piotr, miał za so-
bą Annę Kochańską corkę Woyciecha, po niey miał Bogusławską, dobra
iego dziedziczne w Podgorzu. N. miał za sobą Joannę Zulińską. Krzy-
sztof na Brzozowcu y Slotwinie dziedzic, zpłodził syna Stanisława, ale *ste-
rilem*, y corkę Zofią Kazimierza Chronowskiego małżonkę. Teofila była
za Jędrzeiem Drohoiewskim. Podobno są Zabawscy herbu Slepowron. N.
była za Janem Zakrzewskim herbu Bogorya. N. Zabawski zginął w Mo-
skwie 1606. *Petricius.* Helena Zabawska z Sobolewa 1663 *Acta Castren. Craco-
viensia.* Mikołay Zabawski, poiął w stan małżeński Annę Pieniążkownę dzie-
dziczkę na Zarszynie w Ziemi Sanockiey, zostawił czterech synow. Jana,
Zygmunta, Macieia y Stanisława, y corek dwie, iedna była za Marcinem
Byliną, druga za Stanisławem Ligęzą. Jan dziedzic na Zarszynie, był Po-
borcą Ziemi Przemyskiey roku 1588. Zygmunt zostawił corkę, ktora się
dostała Samuelowi Grąckiemu. Maciey miał synow dwoch Jana y Stani-
sława, corkę miał Annę, ktora była za Woyciechem Suchodolskim. Stani-
sław miał za sobą Annę Zbąską Podkomorzankę Lubelską. Piotr Zabawski
tegoż Domu, miał za sobą Sierakowską z Bogusławic, umarł roku 1647, zo-
stawiwszy potomstwo.

ZABICKI herbu Nałęcz w Łęczyckim Woiewodztwie. Jędrzey Zabicki, Komor-
nik Sieradzki, w Krakowskim, Jan w Lubelskim, 1697.

ZABICKI herbu Prawdzic w Mazoszu, iednaż ich dzielnica z Radzanowskiemi.
Jakub Zabicki Podkomorzy Zakrocimski 1589, *Constit fol. 526.* N. miał za so-
bą Łosiownę, *Paproc. o herb. fol. 495.* Stanisław Pisarz Ziemski Zakrocimski, po-
seł na Seym 1620, zkąd deputatem stanął na Trybunał Radomski, *Constit.
fol. 20,* był potym, zdami się ten sam, Podkomorzym Zakrocimskim. N. Pod-
komorzanka Zakrocimska, Mikołaia Boglewskiego Sędziego Ziemskiego
Czerskiego małżonka. Piotr Kasztelan Liwski, a przedtym Podkomorzy
Liwski, poseł na Seym 1626, z tamtąd deputat na Trybunał Radomski, *Con-
stit. fol. 6,* wspominaią go *Konstytucye ieszcze w roku 1638 fol. 33,* Kommissarzem
do granic od Prus, złączył się był dożywotnie z Maryanną Grabionczanką,
z ktorey był syn Michał Starosta Czerniechowski, był y drugi Mikołay
Kasztelanic Liwski y Dworzanin Władysława IV, iest w druku iego: *Morta-
lis occasus in terris, immortalis ortus in cælis Ceciliæ Reginæ Poloniæ 1644 in 4. Var-
sav.* 2do. *Paneg. Aquilæ Polonæ &c. in nupt. Vladisl. IV & Ludovicæ Gonzagæ in
fol. Varsav. 1646,* ten to podobno Mikołay był potym Podkomorzym Go-
styńskim, postem na Seym 1661, y ztamtąd deputatem na Trybunał fiszkal-
ny.

ny. *Constit. fol. 3. y 1662,* corka tegoż Piotra poszła za Wybranowskiego Stol-
nika Warszawskiego. Jan Woyski Liwski, Kazimierz Dworzanin Władysła-
wa IV, y Stanisław 1632. Jozef Chorąży Zakrocimski, Anzelm Woyski Li-
wski, y Mikołay 1674. Zygmunt Chorążyc Warszawski 1688. Adam Chorą-
ży Zakrocimski, poseł na konwokacyą 1696. N. Podkomorzy Zakrocimski,
miał za sobą Ewę Łopacką wdowę po Pudłowskim, z tey był syn Zbi-
gniew Chorąży Zakrocimski, poseł na Seym 1724, y corki cztery, Zuzanna
Nowowieyska, Barbara Strzemboszowa, Kunegunda za Antonim Radzickim
Sędzią Ziemskim Zakrocimskim, Katarzyna Sienicka, Maryanna matka E-
wy Rudzinskii Kasztelanowy Czerskiey. Jędrzey Porucznik Pancerney cho-
rągwi Koniecpolskiego, osiadł pod Ostrogiem 1690, mąż przez lat dwadzie-
ścia w woysku zasłużony.

*ZABIEŁA *herbu Topor* w Xięstwie Litewskim. Maciey Zabieła w Zmudzi 1621.
Szymon w Powiecie Kowieńskim. Salomon Podstoli Smoleński w Powiecie
Wiłkomirskim 1674. Samuel Zabieła Towarzysz Pancerney chorągwi w Li-
tewskim woysku 1688, do Jurowickiego obrazu Matki Boskiey dał lichtarze
srebrne. Antoni Podczaszy y poseł Kowieński na konwokacyą 1733.

ZABIELSKI herbu Trzaska w Ziemi Rożańskiey y indziey. Paweł y Jan Zabiel-
scy podpisali elekcyą Władysława IV. Jan z Zabiela Zabielski w Krakow-
skim. Jerzy Szczyt Koniuszy Bracławski w Połockim 1674. Stanisław w Za-
konie naszym życie zakończył w roku 1624 w Krakowie u S. Barbary, Re-
toryki lat dwanaście ucząc, Penitencyarzem w Rzymie lat piec będąc, wie-
le miał okazyi do heroicznych aktow, wstrzemięźliwością y umartwieniem
ciała swego znakomity, wydał do druku, *Opusculum de pluralitate beneficiorum.*
Woyciech y Kajetan w tymże Zakonie temi czasy.

ZABIENSKI herbu Dołęga w Kuiawskiey Dyecezyi. Piotr Zabiński, syn iego To-
masz na Wołyniu 1609. Tomasz w Zakonie naszym umarł w Choynicach
1729, dwa razy służył zapowietrzonym, w Bieczu, y w Krakowie z wielką
miłością, y sam się też na tey usłudze zaraził, ale dymienicę dyscypliną roz-
ciął, y tak śmierci uszedł.

ZABINSKI herbu Łodzia w Wielkieypolszcze y w Xięstwie Litewskim. Woyciech
Zabiński Dziekan y Officyał Wileński, Kanonik Poznanski 1643, *Nakiel. in Mie-
chow. fol. 965,* a przędtym Kantor Wileński, imieniem swego Biskupa y
Kapituły, był na Synodzie Prowincyalnym Warszawskim 1634 *Acta Synodi.*
Kazimierz syn Macieia 1643 w Wilnie. Stanisław Kanonik Poznański, umarł
w Nissie na Sląsku w roku 1655 *Stanis. Janin.* ktory o nim pisze, że nim go
do grobu włożono, ożył, iakby się ze snu porwawszy, y iawnie przed wszy-
stkiemi zeznał, że za przyczyną Bogarodżicy Panny zbawienie otrzymał.

*ZABIERZOWSKI *herbu Ostoia* z Zabierzowic w Pilżnieńskim powiecie, wspomina-
ią ich Xięgi Grodzkie Ostrzeszowskie 1565. Woyciech Zabierzowski przed-
tym Pisarz Skarbu Koronnego, potym Komornik Ziemski Pilżnieński umarł
1647, co wypisał *Starowol. in Monum.* z iego nadgrobku w Pilznie. Patrz ni-
żey Zaborowski herbu Ostoia. Zona iego Teofila z Tymbarga z ktorey sie
zostało potomstwo. Jan 1697.

*ZABŁOCKI *herbu Białynia* w Podolskim Woiewodztwie. Adam Zabłocki w ro-
ku 1688. Jan w Woiewodztwie, Poznańskim, Jozef w Łęczyckim, Piotr w
Ziemi Ciechanowskiey 1697.

ZABKA herbu Lubicz ale z tą odmianą, że na podkowie nie masz krzyża, ale mia-
sto niego gwiazda o sześciu promieniach, takież drugie dwie gwiazdy, ie-
dna z iednego, druga z drugiego boku podkowy, przy końcach iey we

ſrzodku iey krzyż Kawalerſki, a na nodze iey lewey, ſtrzała końcem do gory wyrychtowana, Są ci Zabkowie w Słonimſkim Powiecie. Jerzy Michał Zabka Skarbnik Bracławſki 1691. Antoni 1680. Staniſław deputat z Słonimſkiego do konfederacyi Sendomirſkiey 1704.

ZABŁOCKI herbu Łada w Ziemi Zakrocimſkiey. N. Zabłocki miał za ſobą Helenę Jaſktowſką, z ktorey corka iedynaczka, poſzła za Mikołaia Jaſkłowſkiego. Maciey dziedzic na Łopuſzny 1620, Staniſław poiął Helenę Bieleńſką. N. miał Gronowſką, Eleonora Jana Gumowſkiego, N. Daniela Chmieleckiego, małżonki, N. Antoniego Miakowſkiego. Teofil w Zakonie naſzym Rektor Collegii Pułtuſkiego 1713.

ZABŁOCKI herbu Sulima patrz Sawicz.

ZABOKLICKI herbu Roch w Warſzawſkiey Ziemi y indziey, z tą iednak odmianą że ſą trzy rzeki iak graduſy ułożone, od dołu więkſze, ku gorze co raz mnieyſze, na trzecim lilia wyrosła. Piotr Zaboklicki Podſtaroſci Sochaczowſki z Seymu 1620 Poborca, a Wawrzyniec Skarbnik Sochaczewſki w roku 1633. Piſzą ſię iedni z nich z Obor, drudzy Kolumna Zaboklicki. Zbożny Komornik Graniczny Lelowſki, Konſtantyn Komornik graniczny Ziemſki Sochaczewſki, Jan y Franciſzek 1674. N. Zaboklicki, dla zaſług woiennych wziął prawo dożywotnie na dobrach Olſzaniku y Czerchawie od Rzeczypoſpolitey, ktore potym prawo do iego potomkow rozciągneła, na piętnaście lat od iego śmierci *Konſtytucya 1662 fol. 29.* Hieronim Chorąży Bracławſki, Deputat na Trybunał Koronny 1667. Tobiaſz Kanonik Krakowſki 1690 placu ſwego uſtąpił w Zamościu na Kōwent OO Reformatow. N. Towarzyſz pod Uſarſką chorągwią Kanclerza Koronnego w roku 1638 pod Starzcem ranny. *Okol. Diarium.* Staniſław Łowczy Podolſki koło roku 1680 zmarły, Remigian Chorąży Bydgowſki 1664, *Manif. Lubom. fol. 52.* Nikodem naprzod chorąży Bracławſki, z Seymu 1690 Kommiſſarz do dyſtrybuty hiberny *Conſtit. fol. 4*, y deputat do boku krolewſkiego dla obrad pod czas woyny Tureckiey, *fol. 8*, daley Kaſztelan Kamieniecki w roku 1703, z Seymu Kommiſſarz do hiberny, *Conſtit. fol. 17*, na koniec Woiewoda Podolſki, na ktorym krześle umarł w roku 1706. *Konſtytucya 1690 fol. 11* zaſługi iego w rożnych expedycyach świadczone woiennych, przez lat czterdzieści, na dobrach krolewſkich Tarnogora nazwanych nadgradzaiąc, pewną mu ſummę zapiſała, corka iego Katarzyna, naprzod żyła z Dembińſkim Łowczym Krakowſkim, po nim z Staniſławem Morſztynem Chorążym Sendomirſkim, z ktorym miała ſyna Jana Staroſtę Sieradzkiego, po nim z Oſſolińſkim Kaſztelanem Zawihoyſkim, ale z pierwſzym y trzecim żyła bezpotomnie, zeſzła z tego świata w roku 1735 w Krakowie u S. Piotra pogrzebiona. Matka iey była Skotnicka herbu Bogorya Babka z Oyca Silnicka herbu Jelita, z Matki Tymińſka herbu Nałęcz, druga corka była za Jerzym Wyżyckim Chorążym Kiiowſkim. N. była za Grzegorzem Brodowſkim herbu Łada. N. za Janem Gazubą. Staniſław brat rodzony Woiewody, miał za ſobą Helenę Mokrſką. N. Konſtancyą Niezabitowſką.

ZABOKRZYCKI herbu Sulima w Łęczyckim Woiewodztwie. N. Zabokrzycka Macieia Kucharſkiego małżonka.

**ZABOKRZYCKI herbu Ułanicki* w Bracławſkim Woiewodztwie. *Metryka Wołyńſka w roku 1528* Jacka y Iwaſzka Zabokrzyckich wſpomina, iako Ziemianow ſwoich, Alexander Zabokrzycki Cześnik Bracławſki 1662, poſeł na Seym, z tamtąd zapiſany deputatem na Trybunał fiſzkalny, y *1663 fol. 27:* był Sędzią Generalnego Kapturu z Małey Polſki 1674. Mikołay Podſędek Bracławſki w tymże

tymże roku. Hrehory Benedykt Łowczy Bracławſki, Sędzia Grodzki Winnicki 1704, a przed tym Łowczy Bracławſki 1696. Dymitr Podczaſzy Wilkomirſki 1690. Dyonizy Dymitr na Zabokrzykach Zabokrzycki Łucki y Oſtrogſki Epiſcop Metropolii Kiiowſkiey y Halickiey Exarcha; Owrucki Archimandryta, przy konſekracyi ſwoiey 1702 z Dyecezyą ſwoią przyſtąpił do Unii, y ſiedząc na tey katedrze lat ſiedm, w roku 1709 wzięty ieſt do Moſkwy z nienawiści o to, że z kościołem Rzymſkim trzymał, kędy długie wygnanie mężnie w wielkim niedoſtatku wycierpiawſzy, w roku 1714, przenioſł ſię do Oyczyzny wieczney. Alexandra Cześnikowna Bracławſka, była za Alexandrem Muryſſonem Kapitanem w woyſku Koronnym. Dimitr, miał za ſobą Maryannę Niemierzycownę Starościankę Owrucką, wdowę po Pawle Erazmie Hulewiczu, z tey ſyn Benedykt Łowczy Bracławſki *ſterilis*, y corka Alexandrá Alexandrowi Stempkowſkiemu Kaſztelanicowi Bracławſkiemu dożywotnie zręczona.

**ZABOROWSKI herbu Grzymała* w Inowrocławſkim Woiewodztwie. Woyciech Zaborowſki miał za ſobą Mikołaiewſką, z tey było trzech ſynow. 1. Stefan, ktorego z Zuzanny Jeżowny zoſtały ſię dwie corki, Dorota Tereſſa Klonowſka *ſterilis*, y Zofia Pawła Tomaſzewſkiego małżonka, y ſyn Woyciech Stolnik Inowrocławſki, ktory z Agnieſzki Raciborſkii, zpłodził Annę, Władyſława Boſkiego Podczaſzego Rawſkiego, Agnieſzkę Konſtantego Niwickiego Cześnika Starodubowſkiego, Zofią Mikołaia Staniſzewſkiego, małżonki, y Franciſzkę Zakonnicę S. Brygitty w Warſzawie, Zuzannę Pannę, y ſynow, Michała *Ordinis Camaldulenſium*, Jana y Antoniego Ciwona Berznianſkiego, Strażnika Zmudzkiego, ktorego z Rozalii Woyniałowny Koniuſzanki Zmudzkiey dwie corki, Salomea umarła 1717, y Katarzyna. 2 Jan, ktorego z Kłopockii corka Maryanna Przezdziecka, y ſyn Jozef Miecznik Goſtyńſki, deputat na Trybunał Koronny 1728, żona iego Mokronowſka Cześnikowna Goſtyńſka. 3. Piotr Staniſław, ktorego z Skrzetuſkii dwie corki, Jadwiga Zygmunta Paprockiego, y Maryanna Krzyſztofa Dunina Kaſztelana Lubaczowſkiego, małżonki. Jedneyże ſą dzielnicy z Dobieckiemi; bo ſię z Zaborowa piſzą.

ZABOROWSKI herbu Oſtoia w Sieradzkim Woiewodztwie. Staniſław Zaborowſki Dziekan Kollegiaty Unieiowſkiey, w niey ołtarz wyſtawił Nayśw: Matce, przy nim Rożaniec fundował, w apparat ozdobił y ubogacił, w roku 1522 Proboſzczem był Sendomirſkim, Jan, *Papr. o herb.* Jakub Kuſtoſz y Officyał Unieiowſki w roku 1652. Patrz Zabierzowſki.

**ZABOROWSKI herbu Prus 2do* w Płockim Woiewodztwie, w Zawkrzeńſkim Powiecie. Z tych Jan Zaborowſki Podſędek Zawkrzeńſki, Sędzia Grodzki Płocki, (Jan, Jakub, Wacław, y Woyciech, 1674) z Seymu 1631 naznaczony do rewizyi Xiąg Ziemſkich Płockich. *Conſtit. fol. 29.*

ZABOROWSKI herbu Rawicz w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Zaborowſki Opat Wąchocki, Jan Regent Kancellaryi Koronney, a potym Biſkup Chełmſki, atoli nim mu expedycya z Rzymu przyſzła, świat y wſzyſtkie iego godności pożegnał w roku 1577, Zakonu był Kaznodzieyſkiego, u ktorych też w Krakowie pochowany, ſioſtra ich była za Młodzieiowſkim, matka Jacka Podſkarbiego Nadwornego Koronnego. Benedykt w Inſtanciech y Multanach dzielny żołnierz, miał za ſobą Zofią Bądkowſką, y z niey ſynow Krzyſztofa y Staniſława, N. Komornik Chęcińſki, żona iego Elżbieta Byſtrzeiowſka. Jan poiął Głogowſką, z niey miał dwoch ſynow Seweryna y Marcina, w Zaborowie mięſzkali w Goſtyńſkiey Ziemi. Auguſtyn Kanonik

Chełmſki, Proboſzcz Uchańſki, Deputat na Trybunał Koronny 1788.

ZABOROWSKI *herbu Rogala* w Mazowieckim Woiewodztwie, tych opuścił *Okolſki*. Jakub z Zaborowa Stolnik Warſzawſki 1482, *Stat. Maſow. fol. 133.* Scibor z Zaborowa Chorąży Zakrocimſki 1452, *Stat, Maſow. fol. 94* z Ziazdu Czerwieńſkiego naznaczony do rozſądzenia pewnych ſpraw. Staniſław Warſzawſki, Mikołay Zakrocimſki Stolnikowie 1495, *Stat. Maſov. fol. 110.* Staniſław Pobórca w Ziemi Zakrocimſkiey 1577, *Conſtit. fol. 321.* Jan Podſędek ziemi Wyſzogrodzkiey 1588, *Conſtit. fol. 504.* N. Cześnik Zakrocimſki, miał za ſobą Katarzynę Kłodnicką, koło roku 1550. Woyciech Komornik Zakrocimſki, Jan Komornik Ziemi Warſzawſkiey 1674. Jadwiga Zygmunta Paprockiego małżonka.

ZABOROWSKI *herbu Strzemię* w Ziemi Dobrzyńſkiey. N. Zaborowſka była za Sebaſtyanem Woienkowſkim.

*ZABRZESKI. Zabrzeſkiego Karola nie dawno nobilitowanego wſpomina *Konſtytucya 1685 fol. 10.* N. Zabrzewſki Podczaſzy Dobrzyńſki, Marſzałek Seymiku Dobrzyńſkiego w roku 1701.

ZABRZEZINSKI *herbu Leliwa* w Xięſtwie Litewſkim. Woyciech Moniwid Woiewoda Wileńſki (*według Koiał. in Mſ.*) wſpomina go fundacya Biſkupſtwa Zmudzkiego w roku 1422, zoſtawił ſynow, Juchna albo Jana y Olechna albo Alexandra Moniwidow; corka zaś iego Anna była za Mikołaiem Radziwiłem Woiewodą Wileńſkim *Geneal. Radziwil.* Juchno Moniwidowicz był Woiewodą Trockim 1460, mocno ſię ſprzeciwił Gaſtoldowi, aby nie był na Wielkie Xięſtwo podnieſiony Siemion Xiążę Olelkowicz. Syn tego Juchna Jerzy od dobr Zabrzezia Zabrzezińſki, pierwſzy nazwany, zoſtawił ſynow Jana y Alexandra. Z tych Jan Namieśnik Połocki, Kaſztelan Trocki 1492, iam go opuścił w pierwſzym tomie między Panami Trockiemi, poſłował do Iwana Kniazia Moſkiewſkiego od Alexandra Xiążęcia Litew: upominaiąc ſię Wieczny, y inſzych zabranych w Siewierzu zamkow, y roku 1495 z innemi po Helenę Moſkiewkę w małżeńſtwo temuż Alexandrowi, *Stryikow. fol. 670*, trzeci raz w roku 1499 iuż Woiewoda Trocki y Marſzałek Wielki Litewſki, iako ſię podpiſał *u Łaſk. w ſtat. fol. 130* poſłował także imieniem Panow Litewſkich na elekcyą Alexandra Krola, *Cromer lib. 30 Biel. fol. 393*, niektorego na tron Polſki promowował, atoli gdy Ilinicza ſprawy broni, nienawiści u tego Krola, nie uſzedł, tak, że o iego życiu iuż było zkonkludowano, gdyby był Łuski Kanclerz Koronny nie odwrocił tak cięſzkiego na niego zamachu, wyzuł go iednak Alexander z Woiewodztwa Trockiego *Bielſ.* luboć mu go znowu przywrocił, ale we trzy lata, to ieſt 1508 życie mu wydarł Glinſki, ten widząc że żadnemi intercesſyami, ani ſupplikami nie mogł ukoic gniewu zawziętego na ſiebie Zygmunta I Krola, mocno ſobie wyperſwadował, że ta fala na niego, nie zkąd inąd urosła, tylko z Zabrzezińſkiego podniety, przetoż do Grodna w ſiedmdzieſiąt koni przypadſzy pod pokrywką ciemney nocy, okrutnie go zamordował. *Starowol. in Bellat. fol. 138.* Brat iego Alexander w roku 1494 był Kaſztelanem Wileńſkim, y poſłem do Moſkwy po Helenę, iam go opuścił między Kaſztelanami Wileńſkiemi w pierwſzym tomie. Staniſław drugi brat iego, Marſzałek Nadworny Litewſki, iako wſpominaią dzieie 1501. Miał za ſobą Jan Woiewoda Trocki Annę Mikołaia Naſuta, Wyſieńſki nazwanego corkę, z ktorą wziął był wielkie dobra w Podlaſzu, iako ſię mowiło pod Wyſzyńſkiemi, gdzie ſię miał ſyna Jana Woiewodę Nowogrodzkiego w roku 1511 y 1514, podpiſał Jan Janowicz, nie Juryewicz iako chcą niektorzy na liście Zygmunta I *w Xiążce Prawa Ruſkiey Religii fol. 25. Paprocki* przydaie, że zoſtawił po ſobie

ſobie corkę iedynaczkę, ktora wydana za Xiążęcia Stefana Zbarazkiego Woiewodę Trockiego, wſzyſtkę fortunę iego w dom Xiążąt Zbarazkich wniosła, *ale to opuścił w pierwſzey Xiędze, ktorey tytuł: Ogrod.* Drugi ſyn tegoż Jana był Jerzy Zabrzezinſki, ktory zpłodził Mikołaia, ale y ten corkę tylko zoſtawił Annę Kiſzczyną, y tak na nich ten Dom uſtał. *Walicki o Obrazie Kodenſkim* piſze, że Woiewodzanka Nowogrodzka Anna Zabrzezińſka, była za Fryderykiem Janem Sapiehą Woiewodą Podlaſkim. *Geneal. zàś Radziwiłow* twierdzi, że Zabrzezińſki Marſzałek Litewſki (podobno Staniſław) miał za ſobą corkę Mikołaia III Radziwiła Woiewody Wileńſkiego y Kanclerza Litewſkiego.

*ZABUSKI. Siemion Zabuſki w roku 1648 na Seymie nobilitowany, o czym patrz Konſtytucyi.

ZACHARZEWSKI *herbu Doliwa* w Kaliſkim Woiewodztwie, ſą y w Brzeſkim Litewſkim. Maciey Zacharzewſki fortunny Rotmiſtrz pod Orſzą. *Papr.*

*ZACWILICHOWSKI w Bracławſkim Woiewodztwie. Z tych Mikołay Zacwilichowſki Woyſki Winnicki Rotmiſtrz pieſzy pod Zołtemi Wodami w klęſce naſzych mężnie ſtawał *Kochow. climac 1. lib. 1.* żył ieſzcze 1658, miał za ſobą Jeziorkowſką, wdowę po Konradzkim, niewiem czy nie iego corka żyła z Staniſławem Wyżyckim. Wawrzyniec w Ziemi Goſtyńſkiey 1632.

ZACZKOWSKI *herbu Rawicz* w Łęczyckim Woiewodztwie. Staniſław Zaczkowſki w Ziemi Warſzawſkiey 1697.

ZADAMBROWSKI *herbu Lis* w Sieradzkim Woiewodztwie. Piotr Zadambrowſki Kaſztelan Konarſki za czaſow Paprockiego.

*ZADARNOWSKI *herbu Sulima* w Brześciańſkim Woiewodztwie, kwitnął niegdy za Zygmunta pierwſzego Fedor Kot Zadarnowſki na Zadarnowie y Kotowce dziedzic. Ten miał przydomek Ratold. Po nim dway bracia rodzeni Teodor y Jan wynieśli ſię z Zadarnowa na przy Kupie do Bohuſławic. Z tych Teodora na batalii Wierzchowickiey z Moſkwą zabito, zoſtawił iednak z Kaczanowſkiey corek 5. Jedna wydana za Jerzego Buchowieckiego, druga za Jędrzeia Snieżka Błockiego. Trzecia za Daniela Jahołkowſkiego. Czwarta za Staniſława Laſkowſkiego, piąta za Jozefa Laſkowſkiego; y ſyna Stefana, ktory poiąwſzy Katarzynę Laſkowſką corkę Jędrzeia, zpłodził z nią corkę Alexandrę, ktora potym zaślubiona Janowi Ancucie Skarbnikowi Ziemi Bielſkiey. Był to rodzony ſynowiec Macieia Ancuty Biſkupa Wileńſkiego, a brat rodzony Jerzego Ancuty Suffragana Wileńſkiego. Y ſynow czterech. Pierwſzy Daniel miał za ſobą Teofilę Wierzbicką Komornikownę y Regentownę Ziemſką Brzeſką. Była to pierwſza żona iego, ktora mu powiła ſyna Antoniego y corek trzy. *Secundo voto* poiął Teodorę Okołowiczownę Skarbnikownę Orſzańſką, z tey potomſtwa nie było. *Tertio voto* Maryannę Buchowiecką Skarbnikownę Brzeſką, z tą miał ſyna y corkę. Drugi ſyn Stefana Woyciech, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Dororą Butkiewiczowną z Powiatu Wołkowiſkiego, drugi raz z Pomarnacką wdową z Powiatu Oſmiańſkiego, z obiema iednak żył bezdzietny. Był to człowiek Rycerſki, ſłużył pod krolewſką chorągwią po Uſarſku. Konſtantyn trzeci ſyn Stefana, temu Barbara Brzozowſka Miecznikowna Kiiowſka powiła trzech ſynow, Antoniego, Franciſzka, y Wawrzyńca *Societatis JESU.* Po Brzozowſkiey poiął Barbarę Niepokoyczycką Skarbnikownę Brześciańſką, z tey ſukceſſorowie, Ignacy w Zakonie *Redemptionis Captivorum*, Jozef, Tereſſa y Gertruda. Czwarty ſyn Piotr, przyſiągł dożywotnie Łabeckiey z Ziemi Łukowſkiey, z ktorey zoſtało ſię potomſtwo: Jędrzey, Katarzyna, Maryanna, y Apollonia.

Zadora herb

GŁowa Lwia ſzara, koſmata w polu błękitnym, z ktorey paſzczeki otwartey, pięć płomieni ogniſtych wypada na prawą rękę, nad hełmem takaż głowa. *Długoß Biel. fol. 120, Paproc. Gniazdo cnoty fol. 1000, O herb. fol. 563, Okol. tom. 3. fol. 315.* Zowie ſie ten kleynot rycerſki Płomienczykiem od płomienia pomienionego, zowie ſię y Zadora, od imienia Kawalera, ktory go tu pierwſzy przynioſł, y potomności ſwoiey zoſtawił. Jako zaś nabyty ten herb, Genealogiſtowie nie wſpominaią, na to ſię tylko zgadzaią, że do Kroleſtwa Polſkiego wnieſiony ze Francyi. Czas tych przenoſin naznacza *Paprocki*, koło roku 1100 za Boleſława Krywouſta, *Okolſki* acz rozumie, że za tego Krywouſta to ſię działo, iednak rok 1000 kładzie, na to ſię nie reflektuiąc, że Krywouſty dopiero w roku 1102 w Polſzcze zaczął panować, a wieku 1000 krolował Bolesław nie Krywouſty, ale Chobry. Niżey ſię iednak tenże autor poprawuie, mieniąc, że ieſzcze przed Krywouſtem ten herb do Oyczyzny naſzey zawitał, ale kiedy, y iako nabyty, milczą wſzyſcy. Staniſław z Brzezia Woieńſki Kanonik Krakowſki Archidyakon Pilecki, a potym Biſkup Kamienięcki w Xiąſzce od ſiebie napiſaney (ale zdami ſię, że do druku nie weſzła) ktorey dał tytuł *Flamma rediviva*, Antonina Vera Ceſarza Rzymſkiego, okazyą tego herbu bydź twierdzi, ktory Lwią głowę naieżoną ſobie za ſymbolum obrał, y na monecie wybiiać kazał, atoli krom inſzych reflexyi, kto nie widzi, daleko rożny Płomieńczyka konterfekt, od ſtępla Antoninowego. *Duryew. in Mſ.* domyśla ſię, że ten Zadorczyk z Germanii, w te ſię kraie naſze przenioſł, kiedy Karol Wielki, Germanie Sarmatow ſtarodawne ſiedliſka poſiadał, y nowymi z Nemetow, ktorych my Polacy, iako y wſzyſtkie Słowieńſkie narody Niemcami zowiemy, narodu ſtarego Francuzkiego koloniami zagęſzczał, przenioſł ſię mowię do nowych Panow, y języka w te Prowincye, do ktorych Karola Wielkiego potęga nie zachodziła, acz bliżſze Renowi kraie Słowackie y ſąſiady ſtare Saxony podbiiała. Nabyty zaś

zaś w owe czaſy, kiedy począwſzy od Juliuſza Ceſarza woyny długie, ſtarzy Germani z Rzymianami infeſtuiącemi ſię, za wolność y Oyczyznę ſwą wiedli przez wiek nie ieden: bo ſnać przodek tey familii Kawalera woyſkowego y Officyaliſtę znacznego, ktory na ſzyſzaku Lwią głowę, płomieniſtą noſił, albo żywcem poimał, albo z konia zwaliwſzy zabił. Dawnieyſzych albowiem czaſow Kawalerowie, w okropne dla poſtrachu przybierać ſię byli zwykli poſtury. Wyraźnie *Florus lib. 4. c. 11. Ore ferarum & rictu horrificant galeas. Silius Italicus apud Petraſan. cap. 72 de teſſer. gentilit.* o Chonidyuſzu Rotmiſtrzu Rzymſkim piſze, że w potrzebie z Mizami (Słowackim zdawna narodom) na ſzyſzaku miał iakieś naczynie, z ktorego za trzęſieniem głowy, co raz to nowy wybuchał płomień. *Qui pediculum gerens ſuper caſſidem, exſuſcitatam motu corporis flammam, velut ardenti capite fundebat.* Znaydzieſz y u *Lipſiuſsa de Milit. Roman. lib. 3. dial. 5.* rożne ſzyſzakow formy, z ſtarożytnych munimentow wzięte, widzieć tam miaſto pior w hełmie, albo węża, albo ſmoka naſtrożonego, iakoby chciał w oczy adwerſarzowi zkoczyć. Gdzie indziey *lib. 4. dial. 9 de milit. Rom. fol. 391* inny obraz pokazuie na głowach Rycerſtwa Rzymſkiego, miaſto przyłbicy, na kſztałt Lwi paſzczeki wyrobione. Czytay o tym y naſzego *Sylweſtra Petraſan. de teſſer. gentil, cap. 72*, gdzie pokazuie, że nie tylko mnieyſi Kawalerowie, ale y Ceſarze Lwie głowy na ſzyſzak przybiiali, mianowicie Adryan Ceſarz. *Adriani Principis caput, etiam nunc apparet in numiſmatis, velatum ore horrificii Leonis.* Ztąd dochodzi ten autor, że znać y ten Kawaler Zadora, ſtraſzydłem tym naymniey nie ulękniony, luboć *według Tacita de moribus Germanorum, Primi in omnibus prœliis oculi vincatur*, znacznieyſzego z Rzymſkich woyſkowych, w taki ſzyſzak, na ktorym Lwia paſzczeka miſternie wyrobiona płomienie rzucała, uzbroionego w potrzebie ſzczęśliwey pokonał, a podobno y ſzyſzak taki z zabitego nieprzyiaciela zdarſzy Monarſze ſwemu ofiarował, za co na wieczną męſtwa ſwego pamięć, takiegoż kſztałtu herbem darowany. W czym wielkie podobieńſtwo przyznaię, że z tey okazyi, mogł bydź ten herb nadany, przecięż nie odſtępuiąc zgodney wſzyſtkich autorow powieści, rozumiem, że nie w Germanii, ale we Francyi ſwoy pierwſzy wziął początek, tak dalece, że go *Bielſki* właſnym Francuzkim herbem zowie, *a Mſ. X. Rutki* przydaie, że y podziś dzień wiele Domow przednich, w tamtych ſię kraiach znayduie, ktore ſię tym kleynotem zaſzczycaią. Naywięcey zaś mnie w tym zdaniu utwierdza przywiley Karola IV Ceſarza dany w roku 1355, w ktorym wyraźnie ten Monarcha przyznawa, że ten herb z Francyi w te tu kraie wnieſiony. Jeſt ten przywiley w Domu Lanckorońſkich, y ia niżey przytoczę go na dowod, iak Zadorczykow Dom Przezacny, nie tylko w tey Oyczyźnie, ale y Poſtronnym Monarchom zaſłużony. *Okol. tom. 3. fol. 357* piſze: że widział w kościele OO Franciſzkanow Krakowſkim, w herbie lampę żelazną, z ktorey trzy ognie płomieniem wybuchały.

Herbowni.

Bąk
Bartoſzewſki
Brochowſki
Chrząſtowſki
Cieſielſki
Dowgiało
Hawnul
Kierło
Krzętowſki
Lanckorońſki
Narbut
Paſzkowſki
Przecławſki
Roſperſki
Ruſocki
Stryſzka
Włodziſławſki
Woienſki
Zadorſki
Zawiſza
Zycienſki

 Prze-

Przecięż Kierłowie nie iedney, ale trzech głow Lwich zażywaią, z płomieniami każda trzema ogniſtemi, dwie powinny bydź na gorze, iedna pod niemi we ſrzodku, w hełmie zaś dwie trąby myśliwe z prząſzkami y związaniem ſrebrnym na krzyż końcami złożone. Herb Zadora na ſiebie y na ſukceſſorow ſwoich przyiął ną Seymie Hrodelſkim Jawno Woiewoda Trocki. *Biel. fol. 313.*

ZADORSKI herbu Jaſtrzębiec w Xięſtwie Litewſkim. Maciey Zadorſki Marſzałek Orſzańſki *Koiał. in Mſ.* Są y w Lubelſkim Woiewodztwie.

ZADORSKI herbu Wieniawa. O nich tak piſzą naſi autorowie, że ci ſą właśni Płomieńczykowie, dziedzice niegdy na Zadorze, ale ſię potym do herbu Wieniawa rzucili. Jerzy Zadorſki Kanonik Poznańſki, *Vir doctrina, & in pauperes liberalitate, integritateq; præſtans*, iako o nim opowiada nadgrobek iego w Tumie Poznańſkim, zmarłemu w roku 1604 wyſtawiony. Staniſław legacyami do poſtronnych Monarchow wſławiony, do Margrabi Brandeburſkiego, do Stanow Węgierſkich, do Xiążąt Sląſkich, do Xiążęcia Siedmiogrodzkiego, był potym Cześnikiem Koronnym, Ochmiſtrzem Krolowy Anny, Wiſkim, Bielſkim, Moſińſkim, Goſtyńſkim Staroſtą, z światem ſię rozſtał w roku 1649, w Warſzawie u OO Auguſtyanow z nadgrobkiem pochowany. Jan Dworzanin u Jędrzeia Opalińſkiego Biſkupa Poznańſkiego 1622. N. miał za ſobą Barbarę Arcemberſką corkę Pawła. N. pomagał Iwoni przeciwko Turkom, ale wzięty był w niewolą, z ktorey wykupiony.

ZADUSKI herbu Janina w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Zaduſka była za Janem Borowſkim herbu Jaſtrzębiec. N. za Hieronimem Mietelſkim. Jan, żona iego Wielopolſka.

ZADZIK herbu Korab w Rawſkim Woiewodztwie. Piotr z Wielkiego Poradowa Zadzik Rawſkiego Woiewodztwa Ziemianin, do Sieradzkiego ſię przenioſzy, tam 1471 oſiadł, a z Drużbińſkiey zpłodził ſyna Woyciecha, w ięzyku Arabſkim biegłego, ale nie mniey y w ręku ſilnego na nieprzyiacioł Oyczyzny, ztąd Zygmunt Auguſt wielce go kochał, y do Tatar w legacyi wyſyłał. Puckowna dwoch mu ſynow powiła, Stefana Woyſkiego Sieradzkiego bezpotomnego, y Jana, ten z Jadwigi Borſowny w Pruſiech, ſześć corek zpłodził, tyleż ſynow; z tych trzy corki młodo pomarły, czwarta Anna żyła z Woyciechem Sarnowſkim Chorążym Łęczyckim, piąta Katarzyna, a potym Tereſſa, rządziła Klaſztor S. Agnieſzki w Krakowie pod regułą S. Franciſzka. Szoſta Ewa Janowi Łowickiemu Kaſztelanowi Inowrocławſkiemu zaślubiona: z ſynow zaś Maciey woiuiąc na Moſkwę, w ſamey ſtolicy w okazyi mężnie ſtawaiąc, poległ. Drugi Remigian, y ten Marſowe życie prowadził, ale młodo w Kamieńcu zycie zkończył. Hieronim trzeci, ten ieſzcze w ſzkołach od śmierci zabrany. Staniſław czwarty, w Moſkiewſkiey expedycyi zaſłużony, we Lwowie przenioſł ſię na wieczność po nadgrodę. Piąty, Jan Chorąży Sieradzki, poiął Teofilę Kretkowſką Woiewodzankę Brżeſką Kuiawſką, zſzedł w kwitnącey porze bezpotomny. Szoſty Jakub po odprawionych w Oyczyźnie y w cudzych kraiach naukach, gdzie w hiſtoryi, Geografii, Prawie duchownym y świeckim wielkiey umieiętności nabył, na dworze Zygmunta III Krola z lekka roſł do naywyżſzych Prelatur: z Proboſzcza Krakowſkiego, Proboſzcza S. Michała na Zamku Krakowſkim, Dziekana Poznańſkiego, Kuſtoſza Warſzawſkiego, Sekretarza Wielkiego Koronnego, Biſkupem Chełmińſkim wynieſiony, a dla oſobliwſzych iego zaſług w tey Oyczyźnie, ktore potomności dla naśladowania wyſławia *Konſtytucya 1633, fol. 19*, pozwoliła mu Rzeczpoſpolita przy teyże Infu-

le trzymać Proboſtwo Miechowſkie, dał mu potym pieczęć mnieyſzą Zygmunt III, wkrotce większą: a Władyſław IV Krol Polſki do Infuły Krakowſkiey poſunął. Wſzędzie ſię z Pańſkim y ſzczodrym na Boga popiſał ſercem, kościoł S. Michała na Zamku reſtaurował. *Starowol. in Monum.* Na kanonizacyą y kaplicę B. Jana Kantego trzydzieści tyſięcy odłożył. *Cyne: Orat. Veneranda ſenectus.* Kaplica S. Jana Krzciciela przy Bazylice Krakowſkiey, z iego oſtatniey woli marmurem przyodziana czarnym *Pruſſcz in deſcript. Cracov.* kędy też po śmierci w roku 1642, ciało iego złożone. Organy nowe w Miechowie iego ſumptem ſtanęły. *Nakiel. in Miechow. fol. 934*, kościoł w bogaty apparat przyſtroiony, Penitencyarz przy Katedrze Krakowſkiey od niego poſtanowiony, y pewnemi dochodami opatrzony. Na ſzpital w Rzymie przy kościele S. Staniſława Biſkupa, dwa tyſiące czerwonych złotych wyſypał: kościoł w Drużbinie Oyczyźnie ſwoiey wymurował z fundamentu, y kapłanow oſadził. Y Kapitule Chełmińſkiey iednego Kanonika Doktora przyczynił: Kapłanom żeby co dzień Mſzą świętą miewali w tey tam Katedrze, wioſkę darował. Gorliwośc ſwoię o wiarę, iawnie światu Polſkiemu pokazał, kiedy czego żaden z Anteceſſorow iego nie śmiał uczynić, ſzkoły Arryańſkie w Rakowie zburzywſzy, kościoł tamże katolicki wynioſł, y duchowieńſtwo przy nim ſzczodrze opatrzył. Z ſwoiey własney dziedziczney ſubſtancyi ſto tyſięcy poświęcił na ſuſtentacyą y ſupplement dyſſydenckich predykantow, ktorzyby ſię od błędow heretyckich nawrociwſzy, z kościołem katolickim poiednali, co wſpominaią o nim *Konſtytucye Synodu Prowincyalnego Warſſawſkiego w roku 1643 fol. 10* z tą iego pochwałą, *Vir propagandi honoris Divini ſtudioſiſſimus.* Wileńſkich kalwiniſtow, żeby z miaſta rugowano, dekret Krolewſki wyiednał. W Toruniu zaś ſiła na przymnożenie tam wiáry y chwały Boſkiey ugruntował. Litości był nieporownaney na ubogich nędzarzow, z tey co tydzień pewne iałmuzny do klaſztorow Mendicantium poſyłał, codzień zaś ſkrycie przez domowego ſwego Kapłana na żebrzących ſypał rzęſiſto pieniądze, Szpitalom w Bodzęcinie, Radłowie, Kielcach, znacznie prowentow przyczynił. Na poddanych ſwoich pod czas głodu, więcey niż dwadzieścia tyſięcy korcy roznego zboża rozdał. Burſę Jeruzalem przy Akademii Krakowſkiey, niegdy od Zbigniewa Oleśnickiego Biſkupa Krakowſkiego fundowaną, ale z czaſem do ruiny nachyloną, nie tylko dzwignął, ale na trzydzieści alumnow z uboſzych ſtudentow fundacyi przyczynił. Szlacheckie dzieci, ba y inſzych ubogich rodzicow, ſwoim koſztem do cudzych kraiow dla większego w naukach poleru wyſyłał. Umieraiąc wſzyſtkie długi poddanym ſwoim darował. Z affektu ku krewnym ſwoim prawie ſię był wyzuł: dla tego, ani ich bogacił, ani wynoſił, zkąd o nim piſząc *Potoc. in Centur. Viror, fol. 372* mowi, *Affectibûs major humanîs, exuta omnium neceſſitudinum innata charitate, rem ſacram, & literariam, ingentium ſed laudabiliter quæſitarum opum hæredes teſtamento ſcripſit.* A że był w Ekonomicznych rzeczach przecięż nie chciwie zabiegły, dla tego znaczną reparacyą wſzędzie dobra Biſkupie zakwitneły. Lubawſki Pałac dla rezydencyi Biſkupow Chełmińſkich nową architekturą przeformował, y ozdobnieyſzym uczynił; w Krakowſkiey zaś Dyecezyi w Sczurowie, Radłowie, Lipowcu y indziey zrzuciwſzy ſtare dwory Biſkupie, nowe y wygodnieyſze z fundamentow wyprowadził: Kieleckiego Pałacu wprawdzie za żywota ſwego nie dokończył, atoli teſtamentem naznaczył koſzt na kontynuacyą fabryki, ktory zupełnie y wſpaniale z iego ſzkatuły ſtanął: w Warſzawie także pałac dla Biſkupow Krakowſkich z fundamentow wymurował.

Drngi tamże dla Kanclerzow albo Podkanclerzych duchownych Koron-
nych, ale ten po iego śmierci Szwedzka zawziętość wyrzuciła y zniſzczyła.
Conſtit. 1638 fol. 34. Do ſtruktur od niego erygowanych y to też należy, że
odrzwi do kościoła Katedralnego marmurem obſutrował, tak te ktore idą
od bramy zamkowey, iakoż y te, ktore do Pałacu Krolewſkiego idą, co po-
znać z herbow iego na nich. *Pruſſcz in deſcrip. Cracov.* powiada, że fundo-
wał w Krakowie kościoł y klaſztor pod tytułem S, Jozefa, w Krakowie
Pannom Zakonnym pod regułą S, Franciſzka; kędy pierwſzą przełożoną
była ſioſtra iego rodzona Tereſſa. W ſtroiu y częſtowaniu pomiarkowanie
ſtatecznie zachowywał, chyba że gości iakich a oſobliwie cudzoziemcow w
domu ſwoim traktował. Gdy ſię go kto ſpytał, za coby tak wielkie ſum-
my od ſiebie zebrane przechowywał, a nie raczey ieſzcze za żywota ſwego
niebo ſobie niemi ſkarbił, odpowiedział, wiem dobrze iako w opłakaney
tey Oyczyźnie, gdy nagła czy woyna, czy potrzeba zwali ſię na nię,
cięſzko o ſukkurs pieniężny, to ieſt, niż przez Seym podatki uchwalaią, też
ſame zbiorą, tym czaſem ginąć iey trzeba; dla tego ia (prawi) gotowe chcę
mieć dla niey w domu moim poſiłki. Sprawiedliwości świętey ſzczegul-
niey przeſtrzegał, nie tylko że ſądził według BOGA y prawa, nietylko że
żadną korrupcyą rąk ſwoich nigdy nie zmazał, ale też, że nieſpracowanym
był w adminiſtrowaniu iey, ſam na ſądach zaſiadał, choć chory, choć inte-
reſſami inſzemi zatrudniony. W chorobach, albo gdy co przykrego na nie-
go przypadło, ani ſtęknął, ani ſarknął, albo twarzy zmarſzczył, zawſze ie-
dnakowey poſtury y miny: y owſzem nieprzyiaciołom ſwoim chętnie wſzy-
ſtkie urazy ſwoie darował. Za duſzę ſwoię dobrze ieſzcze za żywota ſwe-
go anniwerſarze fundował, oſobliwie w tych Katedrach y kościołach, kędy
miał iakie beneficium, iak to w Krakowie, Sendomierzu, Kielcach, w Łucku,
Warſzawie, Łęczycy, Płocku, Wrocławku, Gnieźnie, Poznaniu, Chełmży,
y Drużbinie. Po śmierci zaś iego, na klaſztory, ubogich, Xięży, więcey roz-
dano niżeli ſto ośm tyſięcy, krewnym iego tak w pieniądzach, iako y w
rzeczach doſtało ſię więcey niż dwakroć ſto tyſięcy, Przyiaciołom iego te-
ſtamentem legowanych czterdzieści y trzy tyſiące, domowym trzydzieści
y dwa tyſiące. Na *montem Pietatis* ſto pięćdzieſiąt tyſięcy. Oyczyźnie tey
iak ſię ten wielki Senator przyſłużył, z tego ſnadno każdy wnieſie, ze przez
lat trzydzieści y ſześć na dworze Krolewſkim przepędzonych, tak dowci-
pem z natury wielkim, rozſądkiem wytwornym, zdrową radą, wſzyſtkie iey
intereſſa miarkował, żeby nie tylko żadnego uſzczerbku nie cierpiała, ale
też profitowała w ſukceſſach, dla tego, żadnego Seymu, ani obrady publi-
czney nie uchybił, dlatego y pod czas woiennych expedycyi od boku Kro-
lewſkiego nie unikał: deputowany z drugiemi w roku 1635 do traktatow z
Szwedami, ktorzy w Pruſkie kraie z woyſkiem byli wtargneli, pokoy z nie-
mi w Sztumdorſie, na lat dwadzieścia y ſześć zawarł. *Piaſec. Chronic: fol. 480*
Bruchel. lib 5. Cluver. fol. 808. Z Moſkwą także pożytecznemi bardzo Polſzcze
kondycyami pokoiu dotarł, wyciągnąwſzy na nich, że Koronie naſzey uſtą-
pili ſiła miaſt y ziemi. Na zapłatę nie płatnemu woyſku, pożyczył pewney
ſummy Rzeczypoſpolitey, *o czym Konſtytucya 1631 fol. 8.* Jego koſztem Xię-
gi Ziemſkie Sieradzkie przepiſane, wſpomina *Konſtytucya 1633 fol. 50.* Cecylią
Renatę Władyſława Krola żonę, y witał na granicach, y w ozdobney komi-
tywie przyimował. *Starowol. życie iego wydał do druku 1644 in 4to, a w Sarbie-
wſkim ieſt Ode gratulatoria,* gdy ſię wracał z traktatow Moſkiewſkich.

*ZADZIMSKI Sebaſtyan Zadzimſki na Zadzimiu dziedzic, miał za ſobą Zofią
Wierzbowſką herbu Jaſtrzębiec Piſarzownę Grodzką Łęczycką. *ZA-

*ZAGAIEWSKI *herbu Pomian* w Łęczyckim Woiewodztwie. N. Zagaiewſki miał
za ſobą Teofilę Ponętowſką, niewiem czy niemaſz y Nałęczow. Zofia była
za Michałem Sierzchowſkim.

Zagłoba herb.

Podkowę powinien mięć barkiem do gory poſtawioną, przez ktory
bark ſzabla oſtrzem do gory, rękoieścią na doł, obrocona w pra-
wą tarczy idzie, także rękoieść iey w poſrzodku podkowy widać,
na hełmie nad koroną orle ſkrzydło, ktore ſtrzała przeſzywa. *Pa-
proc w Gniaz. fol. 96, o herb. fol. 342, Okol. tom. 3. fol. 328. Kleynoty fol.
90;* wprawdzieć ci autorowie powiadaią, że ten herb wyſzedł od Jaſtrzębca,
iakoż taki kolor iego, iak y u Jaſtrzębca, atoli zda ſię bardziey, że od Po-
boga wziął ſwoie początki, nizeli od Jaſtrzębca, iako *y Bielſki fol. 283* twier-
dzi, y z tey racyi, gdyż nie wywroconą, ale proſtą podkowę noſzą: bo gdy
dway bracia czy to Jaſtrzębczykowie, czy Pobożanie, długą waśń między
ſobą wiedli, ktora ſię ani interpozycyą przyiacioł, ani krewnych perſwa-
zyą uśmierzyć nie dała, przyſzło do tego, że młodſzy brat mſzcząc ſię
krzywdy ſwoiey, śmiercią dopiero, y krwią ſtarſzego brata ſwego, zapal-
czywość ſwoię ugaſił, za ktory kryminał potomkom iego, y tę też wieczney
pamiątki karę przydano, że im herb ich, w ten kſztałt, iako go tu widziſz
przeformowano, y Zagroba albo Zagłoba, niby za głowę nazwano. Czas
tey odmiany naznaczaią za panowania Kazimierza Michała. Tego był
herbu Abraham Socha Woiewoda Płocki, ktory Ziemowitowi Xiążęciu Ma-
zowieckiemu, Kuiawy męſtwem ſwym odzyſkał, atoli w owey nieſzczęśli-
wey Witolda Xiążęcia Litewſkiego z Edygą Tamerlanowſkim Hetmanem
bitwie, w roku 1399, między inſzemi tak wielu Panami Polſkiemi, y on też
mężnie ſtawaiąc na placu poległ. *Biel. fol. 382 Cromer.* Od niego rozplenione
potomſtwo rożnych nazwiſk od dobr nabyli, ſą zaś właśni Sochowie. Są
zaś ci.

Herbowni.

Dąbrowſki, Dubina, Grabowſki, Jaroſzewſki, Karwowſki, Kleniewſki, Kozińſki, Kraykowſki, Kucharſki, Łabuńſki, Mieczkowſki, Smarzewſki, Smoleńſki, Sniegocki, Tarchalſki, Trzebińſki, Zagłobſki.

*ZAGIEL *herbu Trąby* w Powiecie Wilkomirſkim. Marcin Zagiel Michałowicz Proboſzcz Katedralny Wileńſki y Oſmiańſki mąż uczony, y wielkiey akceptacyi, przenioſł ſię na wieczność w roku 1643, pod imieniem iego *X. Hieronim Stefanowſki Soc. JESU wydał niektore Xiąſki.* 1mo. *Cenſura dyſpozycyi Wileńſkiey, podaney przez Daniela Mikołaiewſkiego Miniſtra Radzieiowſkiego w Wilnie 1600 in 4to.* 2do. *Termin na proteſtacyą Miniſtra Ewangelickiego, albo odpowiedź na czworaką rzecz o władzy Biſkupow Rzymſkich 1599 in 4 w Wilnie.* Grzegorz Michalewicz Epiſkop Pińſki 1632. *Hiſtor. Colleg. Oſtrog.*

*ZAGOROWSKI *herbu Strzemię.* Elżbieta Zagorowſka pozoſtała wdowa po Witoſławſkim, była za Czarneckim. Druga Elżbieta za Remigiánem Piaſeckim Komornikiem Ziemſkim Sanockim. N. za Gawrońſkim herbu Rawicz.

*ZAGORSKI *herbu Pilawa* w Krakowſkim Woiewodztwie Dom ſtarodawny, z ktorych Jozef Zagorſki wynioſł ſię do Xięſtwa Siewierſkiego, ten miał dział ſwoy w Sarnowie, z Reginą Baranowſką herbu Rawicz zoſtawił ſyna Stanisława, ktory z Elżbietą Bełchacką herbu Topor miał potomſtwo, y Jana, ktory dwa rązy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Zofią Koſtecką, drugi raz z Grotowną herbu Rawicz, z obiema było potomſtwo, corki iego te były, Jadwiga za Alexandrem Maſzyckim, Elżbieta za Mikołaiem Leśniowſkim, Katarzyna za Dudkiewiczem, z tych druga *ſterilis*, umarł Jozef 1600, w Będzyniu pochowany, miał ſwoie dobra w Lelowſkim powiecie, to *Baranow: in Mſ.* Staniſław 1582, Jan 1646, Marcin 1651 *Acta Caſtren. Sandec.*

ZAGORSKI *herbu Oſtoia* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan Zagorſki mąż woienny za Kazimierza III, Ochmiſtrz Krolowy Zofii żony Jagełła Krola, ten z Janem Długoſzem iezdził w legacyi do Węgier, żeby był Jſkrę z Janem Huniadem pogodził w roku 1448. *Bielſki fol. 389. Cromer lib. 22.* N. Zagorſki Towarzyſz Zborowſkiego Kaſztelana Gnieźnieńſkiego zſiadſzy z konia pieſzo ſzedł do ſzturmu pod Pleſzkowem w roku 1682, *Papr. o herb. fol. 404.* N. poległ w Stolicy Moſkiewſkiey 1606 za Dymitrem zmyślonym woiuiąc, *Petric. lib. 2. hiſtor. Moſchov.* Jedni z nich w Xięſtwie Litewſkim, drudzy na Ruſi, tam żołd prowadząc, pooſiadali. Jan na Ruſi, ktorego ſyn Jakub, tego zaś Mikołay Rotmiſtrz pieſzy w Pruſiech y pod Kumeykami mężnie ſtawał przeciw nieprzyiaciołom Oyczyzny: brat Mikołaia Jan y ten w obozie zaſłużony. Ludwik Kazimierz Kanonik Chełmſki ieſt w druku *iego Oracya, ktorą witał Staniſława Pſtrokonſkiego Biſkupa Chełmſkiego 1645.* N. miał za ſobą Annę Bonerownę, N. Bieganowſką corkę Melchiora. N. Marcina Dobrogoyſkiego małżonka. N. Piſarz Grodzki Krzemieniecki, ktorego ſyn Michał umarł we Lwowie 1724. Zygmunt Skarbnik Wſchowſki 1670.

*ZAGWOYSKI. Bazyli Zagwoyſki Deputat na Trybunał Koronny 1725.

*ZAHOROWSKI *herbu Korczak* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Jedenże to Dom z Gorayſkiemi, o ktorych mowiłem *tom. 2.* Przymawia mi, *Autor Xiąſki Specimen Hiſtoriæ Polonæ Criticæ Pap. 91.* Zem Dymirtowi Bożydarowi Podſkarbiemu Koronnemu *w tomie 1.* nie przydał: z Goraia, to iednak nie moia wina, ale

ale błąd Drukarſki, luboć bardzo dobrze wiedział ten Autor, żem na ſwoim mieyſcu pod literą G miałem o tym *ex profeſſo* mowić. Słuſzniey ſię to utrzymać nie może, co tam twierdzi tenże Autor, Wielki Miniſter w Koronie naſzey, że ten Dymitr Bożydar, pierwſzym był z Domu Gorayſkich, albo iak on go tam zowie, *Familiæ Gorayſciorum Protoplaſtam*, każdy to przyzna kto przeczyta, com o nich z *Ogrodu Krolewſkiego przez Paprockiego na świat wydanego* wypiſał: Ociec (to pewna) że tego Dymitra na imię Iwonia, piſał ſię z Goraia, Sędzią Chełmſkim był. Ale ani ten Dymitr Podſkarbi Koronny zwał ſię Bożydarem: bo to dopiero ſyn iego Dymitr Marſzałek Wielki Koronny, poiąwſzy Bietę z Bożegodaru wielkiey fortuny, iedynaczkę, począł ſię także piſać z Bożegodaru, nie było to tedy imię iego Bożydar, albo Teodor, ale raczey dobra, ktore ſię zwały Bożydar, y z ktorych ſię piſali Korczakowie niektorzy. Wſpomina Zahorowſkich *Metryka Wołyńſka* w roku 1528. Fiedor Zahorowſki, poſeł na Seym 1589 podpiſał tranſakcyą Bendzińſką, *Conſtit. fol. 558*, miał za ſobą Annę Siemaſzkownę Piſarzownę Litewſką, Starościankę Krzemieniecką. Bazyli Kaſztelan Bracławſki 1580 *Geneal. Czartoryiſkich* powiada, że miał za ſobą Katarzynę Jana Xiążęcia Czartoryiſkiego corkę. *Genealogia Xiążąt Zbarazkich*, y o drugiey iego Zonie namienia, że była Maruſſa Xiężniczka Zbarazka, Starościanka Krzemieniecka, z ktorey corka Anna żyła z Konſtantynem Xiążęciem Wiſniowieckim Woiewodą Ruſkim, iakoż *Hiſtorya Collegii naſzego Jaroſławſkiego u S. Jana* piſze o nim, że rozwiodſzy ſię z pierwſzą, z drugiey miał potomſtwo; Zygmunt Auguſt Krol w roku 1560 wyſłał go w legacyi do Moſkwy. Hieronim niegdy w Zakonie naſzym, a potym Prałat w roku 1614, napiſał y do druku podał *Monita privata Soc. JESU*, ktore wkrotce zawziętość na nas, tak heretykow, iako y inſzych, przez wiele pras cudzoziemſkich po świecie rozniosła, tak dalece, że ſiła ludzi godnych niewinnością naſzych Oycow zdzięci, ſławy ich bronić muſieli ſwemi refutacyami, iako Piotr Tylicki Biſkup Krakowſki, Jan Oſtrorog Woiewoda Poznańſki *in Epiſtola ad filios*, Nuncyuſz Apoſtolſki, y inni, a z Zakonu naſzego Gretſerus y Bembus, ale y ſam ten Hieronim, nie tylko, że na ten ſkrypt doſyć gruntownie zbiiaiąc odpiſał, ale też gdzie ſię tylko podała okazya, y wyſławiał Societatem, y murem ſię ſtawiał przeciwko wſzyſtkim iey kalumniatorom, co mogł łaſk ſwoich świadczył, Bibliotekę nawet ſwoię Collegio Lubelſkiemu darował, a umieraiąc w roku 1634 proſił, żeby ciało iego w Lubelſkim naſzym kościele pogrzebione bydź mogło, co y otrzymał, *Hiſtor. Dom. Profeſſ. Cracov.* N. Zahorowſka Bazylego Jelca małżonka. Jan, żona iego Alexandra Niemierzycowna Woiewodzanka Kiiowſka, ale z nią *ſterilis*, ta zaś po iego śmierci poſzła za Romana Hoyſkiego Kaſztelana Kiiowſkiego. Jędrzey z Seymu 1638 Kommiſſarz do grannic między Woiewodztwem Wołyńſkim y Powiatem Pińſkim *Conſtit. fol. 19.* N. Kaſztelan Inflantſki 1650, ktorego corka *1mo voto* żyła z Woiewodą Sieradzkim, *2do* z Bieniewſkim Woiewodą Czerniechowſkim. N. miał za ſobą Helenę Porycką Xiężniczkę, oſtatnią z tego Domu, z ktorą cała tych Xiążąt fortuna w Dom ſię Zahorowſkich zlała, z tey byli dway ſynowie. Michał y Roman, y corka Maruſſa., z tych Roman Rotmiſtrz krolewſki z Seymu 1631 zápiſany do rewizyi Xiąg Ziemſkich Grodzkich Łuckich, *Conſtit. fol. 28*, ſynow iego trzech: Michał *ſterilis*, Jan Sędzia Ziemſki Włodzimirſki, żona iego Zofia Korczmińſka pozoſtała wdowa po Gembarcie, ale z nią żył y zſzedł *ſterilis*. Trzeci Stefan Kaſztelan Wołyńſki Staroſta Włodzimirſki, z Seymu 1676 Kommiſſarz do uznania krzywd poczy-

 nionych

nionych od woyſka Litewſkiego w Woiewodztwach Wołyńſkim y Kiio-
wſkim, *Conſtit. fol. 22 y 1678 fol. 13 y 1685 fol. 7:* złączył ſię był dożywotnie z
Łuſzkowſką *1mo voto*, z tey zpłodził dwie corki, Katarzynę, ta pierwſzym
związkiem żyła z Woyciechem Czackim Chorążym Wołyńſkim, Staroſtą
Włodzimirſkim, Pułkownikiem Hetmanſkim; drugim z Adamem, Olizarem
Podkomorzym Kiiowſkim, Pułkownikiem Hetmańſkim, Pani bogoboyna y
miłoſierna na ubogich, Panienki ſieroty zbierała, y dawſzy im pobożną e-
dukacyą, wypoſażała należycie; Collegium naſze Łuckie, wieczną pamiąt-
ką ſzczodrobliwość iey na ſiebie obchodzi. Drugą N. Ludwikowi Pocie-
iowi Woiewodzie Wileńſkiemu Hetmanowi Wielkiemu Litewſkiemu za-
ślubioną, y ſyna Marcina Staroſtę Włodzimirſkiego, Chorążego Wołyńſkie-
go, od tego corka ſię zoſtała, ktora poſzła za Radeckiego Skoczka Chorą-
żego Bełzkiego. *2do voto* poiął Kaſztelan Szaczkownę, z tey dwie corki zo-
ſtały, Antonina wprzod w kontrakty małżeńſkie weſzła z Marcyanem Wo-
łowiczem Marſzałkiem Wielkim Litewſkim, potym z Tomaſzem Zamoy-
ſkim Ordynatem, z obiema bezpotomna, Pani wielkiego rozſądku, niemniey-
ſzey eſtymacyi u wſzyſtkich; Prowincyi naſzey Polſkiey tyle wyliczyła z
dobroci ſwoiey ku nam, ileby doſyć było na fundacyą iednego Collegium.
Druga Rozalia Pocieiowa Strażnikowa Litewſka, Fundatorki Rezydencyi
naſzey Włodzimirſkiey. W roku 1694 gdy Tatarſka zgraia na Wołyń za-
padła, czterdzieści tyſięci ich rachowano, Jan Zahorowſki tylko w trzech
ſet ludzi ſwoich, tak ſię mężnie oparł, aż do wieczora ſamego z niemi ſię
uganiaiąc, że ſtraciwſzy cztery tyſiące ſwoich pierzchneli, Zahorowſki tyl-
ko trzydzieſtu ſwoich. *Hiſtor. Colleg. Leop. S. J.* Michał brat iego młodſzy,
żona iego Terlecka Anna, z tey były trzy corki, młodo zeſzły, y ſyn krō
zmarłych, Franciſzek w Zakonie Societ. JESU,

ZAIAC herbu Kuniglis na Sląſku, o ktorych *Bielſki fol. 308, y 449.* Drudzy *według
Okolſkiego* w Xięſtwie Litewſkim. N. Zaiąc poſeł od Krola Czeſkiego do Kro-
la Kazimierza.

**ZAIAC herbu Lis.* Staniſławowi Zaiąc Poddziekaniemu Krakowſkiemu y Peni-
tencyarzowi zmarłemu w roku 1601, nadgrobek z tym herbem w katedrze
Krakowſkiey wyſtawiony, żył lat 80, piſał ſię de Pabianice *Starowol. in Mo-
num.* piſze go Zmac, alem ia y widział y czytał tamże, Zaiąc,na nadgrobku.

**ZAIAC herbu Syrokomla* w Wołyńſkim Woiewodztwie.

ZAIACZEK herbu Swinka w Sieradzkim Woiewodztwie. Piotr Zaiączek Podko-
morzy Sieradzki w roku 1439, dziedzictwo ſwoie Przeborow w Powiecie
Oſtrzeſzowſkim zamienił. *Acta Caſtren. Oſtrzeſſov.* Stefan Zakonu S. Domini-
ka w roku 1412, Biſkup Wołoſki, wſzyſtkie ſwoie dobra Konwentowi Kra-
kowſkiemu zapiſał, *Frydrych: in S. Hyacin. fol. 233.* Wacław Piſarz Ziemſki Ka-
liſki z Seymu 1627 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit. fol.* 4, a w ro-
ku 1632 iuż Sedzia Ziemſki Kaliſki, poſeł na konwokacyą, podpiſał ią, *Acta
interr.* corka iego była za Woyciechem Kierſkim. Staniſław, Kazimierz y
Woyciech w Kaliſkim 1632. Staniſław y Jan 1674. Jan Podczaſzy Zyto-
mirſki, żona iego Maryanna Swinarſka herbu Poray, z tey ſynowie Jakub y
Antoni 1701. N. miał za ſobą Zofią Koczorowſką wdowę po Sczanieckim.
Piſzą ſię z Wrzący,

ZAIACZKOWSKI herbu Drzewica w Sieradzkim Woiewodztwie. Adam Zaiącz-
kowſki zpłodził Sebaſtyana, ten Moyżeſza na Zaiączkowie dziedzica, ktory
poiął Barbarę Stokowſką corkę Staniſława herbu także Drzewica *Acta Ca-
ſtren. Opocznen. 1615.* Woyciech ktorego ſyn Sebaſtyan, na wieś Mikułowice
donacyą otrzymał 1598, *Acta Caſtren. Opocznen.*

ZAIACZKOWSKI herbu Prawdzic w Krakowſkim Woiewodztwie. Paweł Zaiącz-
kowſki Dziekan Klecki, Scholaſtyk Kruświcki, od Stefana Krola do Grze-
gorza XIII iezdził w poſelſtwie. *Heindenſtein. lib. 1.* był potym Archidyakonem
Przemyſłkim, Jarołławſkim, Radymnſkim Proboſzczem, na Synodzie Piotr-
kowſkim Prowincyalnym 1588 umarł w lat 80, w Jarosławiu pogrzebiony.
Starowol, in Monum. Gabryeł Proboſzcz Jarosławſki, pobożny y przykładne-
go życia, zſzedł z tego świata 1677, *Hiſtor. Colleg. Jaroſl.* ſioſtra iego była za
Ryſińſkim, Jan miał za ſobą Czerniecką, N. Annę Zulińſką, Dorota była
za Woyciechem Potockim herbu Piława.

ZAIACZKOWSKI herbu Tarnawa w Pruſiech, *Okolſki* piſze Zaiączkowſkich iedney-
że dzielnice z Byſtramami w Pruſiech herbu Prus 1mo, ale iak Byſtramowie
tak y Zaiączkowſcy w Pruſiech nie Pruſem ſię, ale Tarnawą pieczętuią. Po-
ſzli oni z Stryieńſkich w Lubelſkim Woiewodztwie, *według Paprockiego*, kto-
rych Byſtramami zwano. Piſzą ſię zaś z Radlina między Lublinem y U-
rzędowem leżącego, zkąd do Prus przyſzli, z daty pewnego ſkryptu Micha-
ła de Szubic Staroſty Kowalewſkiego, danego Gotardowi Byſtramowi Sta-
roście Rogozińſkiemu, iż iuż w roku 1400 w Pruſiech mięſzkali. W ro-
ku 1457 był drugi Byſtram Gotard, także Staroſta Rogozińſki, ktory w
dzierżawie trzymał Krolewſkie dobra: Barłożno, Nowąwieś, Gruncerzowi-
ce, Grabową, y Elbrandorf w Woiewodztwie Pomorſkim, w Staroſtwie O-
ſieckim. Trzymał też wſie Jan Byſtram ſyn Gotardow, ktorego ſyn Fabian
był Sędzią Michałowſkim, miał małżonkę Barbarę Koſtczankę Woiewodzan-
kę Chełmińſką, z tą zpłodził kilka ſynow y corki. Job ieden z nich Sędzia
Michałowſki, z Dorotą Bazeńſką zrodził ſynow, Michała, Jerzego y Krzy-
ſztofa, z tych Michał był na Dworze Zygmunta III Krola, y z nim we Szwe-
cyi, a potym Kanonikiem Warmińſkim, umarł 1624. Krzyſztof ſyn drugi
Jobow, był także Sędzią Michałowſkim, *miræ dexteritatis* w iednaniu braci,
zoſtawił potomſtwo z Lichtyanowną, iako y Jerzy z drugą teyże ſioſtrą.
Hieronim brat Jobow z Rychnowſką miał potomſtwo. Krzyſztof także
brat Jobow, poiął Sokołowſką, ktorą Bazeńſka urodziła y z nią zpłodził
dzieci, a że był Panem dziedzicznym na Zaiączkowie, dla tego od tych
dobr Zaiączkowſkim go zwano y iego potomſtwo. Gotard, Fabian, Krzy-
ſztof byli Sędziami Tczewſkiemi. Michał w Wołoſzech od Tatarow zgi-
nął, Krzyſztof przeciwko Guſtawowi mężnie woiuiąc, poległ. Jerzy w
Francuzkim woyſku ſłużąc, w okazyi padł trupem. Gotard Kawaler pod
Kircholmem pamiętny rycerz, był Staroſtą Kandaweńſkim w Inflanciech.
Herman będąc z Zygmuntem III w Moſkwie, zabity. Waleryan na Rychno-
wie y Orzechowie dziedzic. Są y w Kurlandyi Byſtramowie, dokąd wpro-
wadził ſię ſyn Fabiana Sędziego Tczewſkiego, ſłużąc na dworze Frydery-
ka Xiążęcia Kurlandzkiego, poiął Schylinkownę, pokrewną Xieżny Kurlan-
dzkiey. Są iego tamże do tych czas potomkowie, poty *Mſ. o Familiach
Pruſkich.* Patrz *w pierwſzym tomie fol. 232*, com o Byſtramach piſał. Staniſław
Byſtram temi czaſy w Zakonie naſzym.

ZAIACZKOWSKI herbu Zaręba w Wielkieypolſzcze, piſali ſię przedtym z Wąſo-
ſza, ale te dobra potym do Prawdzicow Zaiaczkowſkich przenioſły ſię
Długoſſ wielu znacznych ludzi ktorzy ſię z Wąſoſza piſali, wſpomina, czy
iednak tu, czy do herbu Topor nalezą, trudno zgadnąć. Woyciech Zaiącz-
kowſki Surrogator Poznańſki, a potym Opat Wągrowiecki, mąż pobo-
żny y ſzczodrobliwy, pod czas morowego powietrza, ſzeſnaſtu Oycow na-
ſzych z Poznania do Wągrowa zciągnąwſzy, przez kilka mieſięcy nieſkur-

czoną ręką ſwoią traktował, kościoł Wągrowiecki reſtaurował, y na dalſzą iego z ozdobą reparacyą koſzt znaczny zoſtawił; w Poznaniu kościoł ktoryś wyſtawił. Wielu bardzo młodzi nakładał na nauki w Poznańſkich ſzkołach, a między niemi ci byli, Maciey Lubieńſki Arcybiſkup potym Gnieznieńſki, Stanislaus Neapolitanus, Jakub Wuiek, Woyciech z Wągrowca, *Sacchinus hiſtor. Societ. part. 5. lib. 8. num. 33.* Prezydował w Trybunale Koronnym w roku 1595. Brat iego Staniſław z Mieleckim Hetmanem we wſzyſtkich opałach woiennych mężnie obſtawał, drudzy bracia iego Jan y Jakub ludzie rycerſcy. Paweł Kanonik Ołomuniecki, Sekretarz Krola Stefana 1577.

**ZAIĘCZYNSKI herbu Korczak*, z Korony w Grodzieńſkim oſiedli Powiecie. Staniſław Zaięczyńſki kościołowi Nowogrodzkiemu w Ekonomii Grodzieńſkiey ołtarz y ambonę wyſtawiwſzy, wiecznemi czaſy fundował na Liſzkach w powiecie Grodzieńſkim leżących ſwych dobrach, pewną ſummę, aby w każdą Sobotę mſza święta o Niepokalanym Poczęciu odprawowana była, nie zoſtawił ſyna, tylko corkę Annę z Czerſkiey, ktora poſzła za Jerzego Michałkiewicza Podczaſzego Rzeczyckiego, Porucznika u Zygmunta Słuſzki Chorążego Litewſkiego, *Koiał. in Mſ.* Hieronim w Woiewodztwie Brześciańſkim 1674. Staniſław, ale napiſano Zaięcznicki Burgrabia Drohicki, y Krzyſztof w Podlaſkim.

**ZAIERSKI herbu Oſtoia.* Do herbu Oſtoia przodkow, należy Rokoſz Biſkup Kamieniecki. Wprawdzieć *Auctor Xiąſki Specimen Hiſtoriæ Pol: Criticæ Pag. 87.* ma mnie za złe, żem *za Frydrychowicza in Sancto Hyacintho* świadectwem idąc (bo mi w druku opuſzczono Paprockiego) tego Rokoſza między Biſkupami Kamienieckiemi położył: bo prawi ten Autor wielkiemi błędami zagęścił ſwoie foliały, przyznaię ia to, atoli każdemu hiſtorykowi poty trzeba wierzyć, poki albo go powaga inſzego piſarza, albo przynaymniey pozorna racya nie zbiie, ktorey ia nie maiąc, powinienem był Rokoſzowi temu nie brać Infuły Kamienieckiey: wſzakże y ſam ten mądry Autor, tegoż Frydrychowicza, choć tak błędliwego, na świadectwo przytacza; y mnie fol 79. przymawia, żem idąc za piorem tego Frydrychowicza fol. 242, Grzegorzowi Biſkupowi Łuckiemu nie przypiſał, że był z domu Buczkovius. Co iednak *Frydrych:* piſze, żadnym Autorem nie wſparty. Tegoſz Rokoſza, tenże J. W. J. X. Załuſki na teyże karcie, chce miec pierwſzym Biſkupem Kiowſkim, a Wilhelma cale z reieſtru Infułatow Kiowſkich gluzuie, atoli trzebaby mu z autorow pokazać iednego, krom o demnie w pierwſzym tomie wyliczonych, ktoryby na tey katedrze ſiedział przed Mikołaiem Gołąbkiem Leśniowſkim, bo *Nakiel. in Miechow. fol. 39.* wyraźnie piſze, że ten Mikołay był dziewiątym w rzędzie Biſkupem Kiowſkim, nie byłby zaś dziewiątym, gdybyśmy wyrzucili z tego komputu Wilhelma, ale tylko oſmym: albo też Nakielſkiemu iawnie dowodzić, że ſię w liczbie pomylił. Poniewaź zaś nie pokazuią żadnego, y po Rokoſzu nie mogą pokazać, a to dla lat, ktorych kto y długo ſiedział na tey Stolicy, iakom mowił w pierwſzym tomie, dla tego trzeba przyznać, że przed Rokoſzem, pierwſzy ktoś inſzy był Infułatem Kiowſkim, a nic pewnieyſzego że Wilhelm Franciſzek Zaierſki Biſkup Argiweńſki, Suffragan y Proboſzcz Łucki, Infułat Ołycki, Kanonik Płocki, Dziekan Pułtuſki, Archidyakon Sendomirſki, Ołyckiego Seminarium fundator, przepędziwſzy latośmdzieſiąt, przenioſł ſię na wieczność 1631 w Ołyce z nadgrobkiem pogrzebiony, na kościoł naſz Oſtrogſki 1626 pie rwſzy zakładał kamien.

**ZAIERSKI.* Kazimierz Zaierſki na Seymie 1673 nobilitowany, o czym patrz Konſtytucyi.

**ZAIEZIERSKI.* Zygmunt Gołąbek Zaiezierſki był Piſarzem Ziemſkim Łukowſkim w roku 1630.

ZAK herbu Trach, ale inſzy od naſzego Tracha zwyczaynego, przecięż to nazwiſko noſi na ſobie, to ieſt powinien bydź Orzeł biały, z kurzą głową w polu czerwonym. Z tych Kaſper Zak z innemi Slężakami, Miedzyrzec w Wielkieypolſzcże zdradą naiachawſzy, wziął, y Wielkopolſkie kraie uciążał. *Długoſz.*

**ZAKALICZ.* Hrehory Don Zakalicz z ſynem ſwoim Alexandrem, dla zaſług woiennych w woyſku Litewſkim, nobilitowany 1676. *Conſtit. fol. 64.*

ZAKLICZEWSKI herbu Pilawa. Dominik Zakliczewſki Sędzia Makowſki, zoſtawił ſynow dziewiąciu, z tych Dominik Rotmiſtrz z Moſkwą y Tatarami ſerdecznie ſię potykał, po nim piąciu ſynow zoſtało. Drugi Marcin także Rotmiſtrz; Jędrzey trzeci, czwarty Walentyn, ludzie rycerſcy.

ZAKLICZYNA herbu Trąby, patrz Jordan.

ZAKLIKA herbu Topor w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jedni ſię z nich piſali z Szczekarzewic, drudzy z Czyżowa, inni z Międzygorza, inni z Woyſławic, inni z Zakliczyna, wſzyſcy zaś idą od Ottona z Szczekarzewic Przodka ſwego, iako y Tarłowie, czego liſty rozdzielne popieraią, *Nakielſki w Miechow. fol. 125* powiada, że Zegoty Kaſztelana Krakowſkiego, ktory koło roku 1222 ſzpital pod tytułem S. Ducha w Sendomierzu fundował, y oddał go Kanonikom de Saxia, dwoch było ſynow, Otto y Zaklika, ale Zegota na krześle tey Kaſztelanii dopiero ſiedział w roku 1290, iakom dowodził w pierwſzym tomie. *Paprocki* zaś tak wyprowadza genealogią tego Domu: Nawoy herbu Topor z Przegini Woiewoda naprzod Sendomirſki 1319, a potym Kaſztelan Krakowſki 1325 miał ſyna Ottona, ktory ſię piſał z Szczekarzewic, tego zaś ſynem czyni Neorzę Woiewodę Sendomirſkiego, (był y Krakowſkim) od ktorego był ſyn Jan Zaklika Woiewoda także Sendomirſki (iam go nigdzie nie czytał z tym tytułem) ale ani *Paprocki* żadnego autora po ſobie nie przywodzi. *Długoſz* tylko tak o nim mowi, *Joanni Zaklika aulico ſuo Caſimirus Rex 1370 moriens caſtrum Regium Miedzygorze in terra Sendomir. teſtamento donavit;* ten zoſtawił dwoch ſynow, Mikołaia Zaklikę Kanclerza Koronnego, (dwoch z tego Domu Kanclerzow Koronnych iam położył w pierwſzym tomie, ieden Mikołay w roku 1378, drugi w roku 1389 Proboſzcz Sendomirſki, iako ſię podpiſał na liście Władyſława Jagełła Krola, *u Nakielſkiego w Miechow. fol 333*, ktorego iednak opuścił *Paprocki*, ale y ztąd niepewna ta iego oſnowa, bo w iednym wieku albo ſtu lat ſześć pokolenia wyliczył) od tego Mikołaia Kanclerza poſzli Zaklikowie w Sendomirſkim Woiewodztwie, drugiego Jana Woiewodę Sendomirſkiego, ten z Ligęzianką Kaſztelanką Krakowſką wziąwſzy dobra Czyżow, Czyżowſkim był nazwany, *według Okolſkiego*, Paprocki mu iednego ſyna Jakuba tylko przywłaſzcza, Okolſki dwoch, Jakuba y Jana: ia ile ſię dorozumiewam, że ten Jan z Woiewodztwa Sendomirſkiego w roku 1438, przenioſł ſię na Kaſztelanią Krakowſką, na ktorey umarł 1457, ale mu herb dla tego, że ſię z Czyżowa piſał, przydałem Pułkozic, ale ieżeli tak ieſt, toć ten Jan nie mogł bydź bratem rodzonym Mikołaia Kanclerza, ktory nie dożył roku 1381: bo iuż w tym czaſie kto inſzy trzymał pieczęć Koronną, to ieſt Brat po Bracie żyłby lat 77, co ieſt niezwyczayna, ale też *Starowol. in Monum.* z nadgrobku wypiſał, że tego Jana z Czyżowa, nie był tylko ſyn ieden Jan, ktory dług śmiertelności wy-

płacił w roku 1475. Jakub ſyn Jana Woiewody Sendomirſkiego, z Warſzowną Kaſztelana Krakowſkiego corką herbu Rawicz: (dużo ſię potknął *Paprocki*, bo Warſz Kaſztelan Krakowſki, według wſzyſtkich hiſtorykow naſzych, żył w roku 1280, a nie potym) zrodził ſyna Hieronima męża ſławnego, dziedzica na Woyſławicach, ten uſtawiczne utarczki, z naieżdzaiącemi granice Polſkie Tatarami miewaiąc, zaſłużył ſobie, że iego dzieła rycerſkie wſzędzie roznoſzono, zkąd owa pioſnka o nim: *Pan Zaklika z Woyſławic, gnał Tatary aż do granic*, Krol Zygmunt I ofiarował mu był Woiewodztwo Sendomirſkie w roku 1508, ale za niego podziękował. Przybrawſzy ſobie w dożywotnią przyiaźń Annę Sienieńſką herbu Dębno Kaſztelankę Kamieniecką, ſioſtrę Arcybiſkupa Lwowſkiego, zpłodził z nią dwie corki, Annę Koniecpolſką Kaſztelanową Roſpierſką, y drugą Tęczyńſką, naprzod Kaſztelanową Połaniecką, a potym Kaſztelanową Krakowſką, y ſyn Staniſław Kaſztelan Połaniecki, ten ſię piſał z Czyżowa, mąż rozeznania wielkiego y męſtwa, żona iego Dorota Miechowſka herbu Rawicz, corka iego za Marcyanem Prochańſkim, ſynowie zaś cztery, Zygmunt, Mikołay, Staniſław y Hieronim. Z tych Zygmunt naprzod Kaſztelan Połaniecki, potym Bełzki, bywał Poſłem na rożne Seymy, Poſłem do Xiążęcia Brzegſkiego, o poimanie Jędrzeia Hrabi z Gorki Kaſztelana Miedzyrzeckiego, poiął Annę Koniecpolſką Staroścziankę Wieluńſką, z tą miał ſyna Jana y corkę Annę, ale oboie młodo zeſzli. *Paproc.* Drugą linią *Okolſki* opiſuie tak, Jakub Zaklika z Chocimowſkii urodzony, żona iego Szydłowiecka, ktora mu dwoch ſynow powiła, z ktorych ieden Jędrzey, temu działem doſtały ſię Miedzygorze y Gerczyce w Sendomirſkim Woiewodztwie, poiął w małżeńſtwo Wolſką, corkę Marſzałka W. Koronnego Staroſty Krzepickiego, z ktorą zpłodził ſynow czterech, Staniſława, Hieronima, Krzyſztofa y Jana, y corkę Jadwigę, Staniſław z drugiemi bracią ſwoią, w obozie zdolne do tego lata przepędził, a wſtąpiwſzy w ſtan małżeńſki z Łowieniecką corką Macieia, piącią ſynami z niey, y ſześcią corkami ubłogoſławiony, z ktorych trzy tylko wſpomina *Okolſki*, Annę Malinowſką, Jadwigę Szczepanowſką y Zuzannę Zakonnicę S. Brygitty, z ſynow Piotr, w Inflantſkich, Moſkiewſkich, Tatarſkich, pod Chocimem expedycyach y krwi ſwoiey y życia nie żałował, w niewolą doſtawſzy ſię Moſkiewſką, a z niey rychło potym wyſzedſzy, nie tylko ſerce do woyny nie ſtracił, ale też w krotce na Turkow mężnie nacieraiąc, w nodzę cięſzką ranę z okazyi wynioſł; z Zbużyńſką herbu Łabęć, miał ſynow, Władyſława y Alexandra. Prokop brat Piotra pod Chocimem zginął, inni bracia ich, młodo pomarli. Gabryel Zaklika Wolſki Stolnik Podolſki w Ruſkim Woiewodztwie podpiſał elekcyą Jana III Krola, niewiem czy nie dla tego Wolſkich nazwiſko przywłaſzczył ſobie ten Zaklika, że po Wolſkim Marſzałku Zaklikowie ſukceſſyą brali. Drugi ſyn Jakuba, a brat Jędrzeia, poiął Oſſolińſką ciotkę Woiewody Sendomirſkiego, z nią zrodził, Jana, Pawła, Hieronima y Mikołaia ludzi walecznych, z tych Janowi Skotnicka herbu Bogorya, powiła ſyna Jędrzeia, ten naprzod z Oſſolińſką, po niey z Jugoſzewſką, miał tych ſynow, Jana, Zygmunta, Pawła, Jakuba y Gabryela. Paweł pod Cecorą z Zołkiewſkim odpor Turkom daiąc, ranny doſtał ſię w niewolą, Zygmunt z Szwedamy potykaiąc ſię poległ, Gabryel w nogę poſtrzelony w bitwie Pruſkiey. Mikołay ſyn Jędrzeia z Oſſolińſkii, brat inſzych trzech, mąż y na woynie y w radzie ſilny, Elżbieta Czerna żona iego, ſyn także Mikołay mąż wielkiego rozſądku, ktoremu Barbara herbu Gozdawa z Gałęſkii urodzona, dwoch ſynow powiła, Staniſława y Felicyana, Staniſław rycerſkiey ſławy ſzukał z razu, potym w Zakonie Kaznodzieyſkim Bogu ſię na ſłużbę oddał pod imieniem Hippolita, Przeor Konwentu Lwowſkiego, Felicyan Marſzałek Dworu u Daniłowicza Podſkarbiego, poty *Okolſki*. Władyſław Zaklika 1697.

ZAKOBIELSKI *herbu Przegonia* w Ziemi Zakrocimſkiey.

*ZAKOWSKI *herbu Jaſtrzębiec.* Jakub z Zakowic Chorąży Halicki 1436 podpiſał pokoy Brzeſki, *u Łaſkiego w ſtat. fol. 140.* Zakowſka 1478 rezygnacyą czyni Myiomſkim na Myiomicach za Zakowſką w Grodzie Oſtrzeſzowſkim. Stefan, Zygmunt Skarbnik Liwſki 1648. Jozef Wacław y Jan 1697.

*ZAKROCKI *herbu Cholewa* w Mazowieckim Woiewodztwie. Błażey Zakrocki w roku 1617. *Paproc. Łaſk. fol. 43.*

*ZAKRZEWSKI *herbu Bogorya* w Woiewodztwie Krakowſkim. Mikołay z Zakrzewa Kaſztelan Wiślicki 1451 *u Łaſkiego w ſtatucie fol. 38.* Jan z Zakrzowa Sędzia Ziemſki Krakowſki 1496, *u tegoz Łaſkiego fol. 110*, brat iego Jakub wziąwſzy po nim ile bezpotomnym fortunę, zpłodził z Anny Ubyſzowny herbu Cholewa, Wawrzynca ſyna, ten poiął Goworkownę Annę, herbu Rawicz, pozoſtałą wdowę po Janie Borowſkim, z Potockii herbu Pilawa urodzoną, ktora mu *ſortem ſuam* w Potoku zapiſała 1555, z niey miał corkę Reginę, ta Panną umarła, y ſyna Piotra, ktory ſię ożenił z Gorzkowſką Sędzianką Ziemſką Chełmſką herbu Tarnawa, ktorą urodziła Drzemlikowna Podkomorzanka Bełzka, ten przedał część ſwoię w Potoku, ba y Gorzkowie, y w Czyſtey Dembinie, a kupił ſobie dobra Kiiany w Krakowſkim od Laſkowſkiego, trzymał także *jure obligatorio* Radoſtow y Gnoyno od Hinkow, zrodził corkę Kryſtynę Domaniewſką, y ſyna Staniſława dziedzica na Klimuntowie y Kiianach, temu Zofia Wyżycka powiła corek ſześć, Suchodolſką, Przypkowſką, Szembekową, Pſarſką, Gołuchowſką, y Wizemberkową. Synow zaś trzech, 1. Jana Woyſkiego y Sędziego Grodzkiego Oświecimſkiego, tego z Katarzyny Porębſkiey herbu Kornicz Sędzianki Ziemſkiey Zatorſkiey, były trzy corki, Zofia Stoińſka, Podſtolina Łukowſka, Katarzyna Trepczyna y Helena Bobrownicka, y ſynowie trzey Jan z Dąbſką Kaſztelanką Biecką *ſterilis*. Staniſław z Wilczkowną Sędzianką Pſczyńſką, miał ſynow dwoch, Jana ktory z Ruſſocką herbu Zadora, zoſtawił dwie corki, obiedwie Bernardynki, y ſynow trzech ieſzcze minorennes, y Leopolda, ktory z Skrzetuſką herbu Jaſtrzębiec ma potomſtwo. Alexander Łowczy Zatorſki poiął Starowieyſką herbu Biberſztein, z tey ieſt ſyn Alexander y corki Moſzczyńſka y Ruſſocka. 2. Piotra, tego z Teofili Przypkowſkii herbu Radwan, ſynowie Mikołay Kanonik Chełmſki, Proboſzcz Tyſzowiecki, Władyſław Proboſzcz Mſtowſki Kollegiaty *Canonic. Regular. Lateran.* Jędrzey *Soc. JESU*, rządził Collegia: Kamienieckie, Kroſieńſkie, y Jaroſławſkie u Panny Maryi, umarł tamże 1740: Piotr z Czoſnowſką herbu Roch ma potomſtwo, Samuel, Jan *primo voto* z Kucharſką herbu Zagłoba, *2do voto*, z Zabawſką herbu Szeliga, zoſtawił dzieci. Franciſzek Dworzanin Krolowy Maryi, umarł w Rzymie. Stefan z Miſiewſką Barbarą herbu Jelita, ma corki dwie z Barbarą Łącką herbu Jelita, ma ſyna Teodora y corkę Agnieſzkę, Alexander z Stradomſką herbu Prus, zpłodził także ſynow y corkę iednę. 3. Staniſława Stolnika Bracławſkiego, ten pierwſzym związkiem złączył ſię z Maiowną herbu Starykoń, z niey był ſyn Jan *ſterilis*, drugim związkiem z Lezeńſką herbu Nałęcz, z tey był ſyn, młodzianem umarł, y corek trzy, z ktorych iedna Klunowſka, od ktorey ſyn Staniſław. Tegoż herbu Bogorya znayduią ſię Zakrzewſcy w Płockim Woiewodztwie, z ktorych ieden temi czaſy był Sędzią Ziemſkim Płockim,

ckim, po ktorym zoſtała ſię corka iedna, y dwoch ſynow, ieden z nich urodzony z Czapſkii, drugi z Niſczyckii.

*ZAKRZEWSKI *herbu Gryff* w Powiecie Xiązkim, piſzą ſię z wielkiego Zakrzewa, tak o nich wyraźnie świadczy *Nakiel. w ſwoiey Miechowii fol. 40.* Mikołay z Zakrzewa Marſzałek Nadworny Koronny 1444 podpiſał liſt Władysława Krola Jagellonowicza *u Łaſk. w ſtat. fol. 171.* był y Kaſztelanem Wiślickim 1450. Jędrzey Burgrabia Krakowſki 1530 *in Mſ. Petricov.* o nim piſzą: *Vapow. in fragm. fol. 545, Stryikow. cap. 5. Bielſki fol. 516,* że na ten czas Piſarzem Krolewſkim będąc, iezdził poſłem do Baiazeta Cara Tureckiego od Zygmunta I koło roku 1510, y przyſięgę od niego odebrał w Konſtantynopolu na przymierze, między nim y Koroną zawarte.

*ZAKRZEWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Radomſkim Powiecie, piſze o nich *Koiał. in Mſ.* Z tych był Dominik Zakrzewſki Kanonik Pułtuſki, Proboſzcz Zakrocimſki 1691, urodzony z ſioſtry rodzoney Tomaſza Uieyſkiego Biſkupa Kiiowſkiego.

ZAKRZEWSKI *herbu Jelita* w Woiewodztwie Sendomirſkim. Jozef Zakrzewſki z Bielſkii urodzony, Chorąży Łęczycki, miał za ſobą Zofią Koczorowſką, wdowę po Szczanieckim y Zaiączku. Alexander, Jan y Mikołayw Łęczyckim 1674 Stefan Cześnik Łęczycki *Conſtit. fol, 246.*

ZAKRZEWSKI *herbu Kościeſza* w Ziemi Czerſkiey. Szymon Zakrzewſki naprzod Podſtaroſci, potym Podſędek Wiſki, 1683 z Seymu Kommiſſarz do granic od Prus, *Conſtit. fol. 12,* ſyn iego Stefan. Mikołay Miecznik Płocki 1674, y Mateuſz. N. Zakrzewſka z Małego Zakrzewka, byłá za Woyciechem Konopką.

*ZAKRZEWSKI *herbu Lubicz,* z Sendomirſkiego Woiewodztwa pierwſzy ſię przenioſł do Xięſtwa Litewſkiego Staniſław Zakrzewſki, y oſiadł w Oſmiańſkim powiecie, ſyn iego Mikołay był Komornikiem Ziemſkim Oſmiańſkim, zpłodził trzech ſynow, Marcina, Krzyſztofa y Mateuſza. Mateuſz Sędzią był Grodzkim, a potym Ziemſkim Wileńſkim, z młodych lat ſwoich rycerſką traktował, na Kommiſſyach z Moſkwą pod Wilnem 1656 y 1658 wiele pracował, ſynowie iego z Oſińſkii Kazimierz y Jędrzey *Koiał. in Mſ.* Kazimierz Piſarzem był Ziemſkim Oſmiańſkim, Jędrzey Łowczym Wileńſkim 1674. Jacek Skarbnikiem Pińſkim.

ZAKRZEWSKI *herbu Ogończyk* w Krakowſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Zboży, ktora wieś ieſt w Woiewodztwie Płockim, zkąd też niegdy kwitnął Dom Zboſkich, luboć niektorzy Zakrzewſcy iuż nie Zboży, ale Zbożny przydomek ſobie kładą, ktore ſłowo u Polakow iednoż znaczy co Pobożny. Z Płockiego potym wyniożſzy ſię, oſiedli w Woiewodztwie Kuiawſkim, z ktorych ieden pod rokiem 1560, ſwoim przemyſłem doſzedł zdrady, ktorą knował Woycik nieiaki, Zygmuntowi Auguſtowi Krolowi, u ktorego Dworzaninem był ten Zakrzewſki, iako swiadczy Gornicki. Zbożny Zakrzewſki z Radzieiowſką herbu Junoſza, zpłodził trzech ſynow. 1. Grzegorza Kaſztelana Kruświckiego, ktory z Anną Sławoſzewſką zoſtawił trzy corki, Katarzynę Grabſką Kaſztelanową Kruświcką, Annę Działyńſką y Zofią Goſławſką, ſynow zaś, Marcina Stolnika Brzeſkiego Kuiawſkiego, Filippa, Woyciecha y Łukáſza. Woyciech był poſłem na konwokacyą Warſzawſką 1587 *Conſtit. fol. 418,* z Seymu 1589 naznaczony do dyſtrybuty pieniężney na woienne potrzeby, *Conſtit. fol. 560* piſał ſię z Buczyna, był potym Sędzią Grodzkim Radzieiowſkim 1595, ale od katolickiey wiary daleki, podpiſał Toruńſkie Conciliabulum. 2. Piotra, tego z Anny Kruſzewſkii, były dwie corki, Petronela, y Katarzyna, y ſynowie, Marcin Zbożny, Grzegorz y Jakub, z tych Grzegorz był Kaſztelanem Kruświckim, z Morſztynowny miał dwoch ſynow,

Jana y Woyciecha. Jan Stolnikiem był Inowrocławſkim y Rotmiſtrzem godnym, Woyciech zaś Podczaſzym Inowrocławſkim, ſynowie iego Marcin y Alexander. Marcin Kaſztelan Słońſki 1700. Alexander woienną długo traktował, a potym dla poſtrzałow wielkich, w domu oſiadł. 3. Mikołaia, ktory na Bukowinie zabity, Sioſtra ich Anna Broniſzowa Oſtrołęcka w Konińſkim powiecie. Staniſław Zakrzewſki Podczaſzy Inowrocławſki, z Łaſieńſkii z Woiewodztwa Pomorſkiego, było ſynow iego trzech, Kazimierz, Ludwik y Jan, z tych Kazimierz Podczaſzy Inowrocławſki z Wąglikowſkii zpłodził Michała, Alexandra, y Jacka. Drugi Ludwik zrodził Jana Woyciecha y Antoniego, zdami ſię Chorążego Brzeſkiego Kuiawſkiego, ktoremu Tereſſa Głembocka Serafina Podkomorzego Brzeſkiego Kuiawſkiego corka, powiła ſyna Jozefa, y corkę Joannę. Trzeci Jan Podczaſzy Brzeſki Kuiawſki, iezdził w legacyi do Moſkwy z Gnińſkim Kaſztelanem Chelmińſkim, z Pſtrokonſkii Kaſztelanki Brzeſkiey Kuiawſkiey, zoſtawił trzech ſynow, Staniſława *magnæ experientiæ* człowieka, Franciſzka y Kazimierza. Barbara z Zboży Zakrzewſka, Jana Karſkiego małżonka.

*ZAKRZEWSKI *herbu Pomian* w Kuiawſkim Woiewodztwie. Michał Zakrzewſki Sędzia Ziemſki Brzeſki Kuiawſki 1700, brat iego miał za ſobą Niemirzankę herbu Nałęcz, ſynowicę Niemiry Archidyakona Pomorſkiego, z ktorey ſynowie, Norbert, Woyciech y Michał. Są y w Woiewodztwie Witebſkim tegoż herbu Zakrzewſcy, iako świadczy *Koiał. in Mſ.* to ieſt Mikołay w Orſzańſkim Powiecie, zoſtawił ſynow: Jana, Salomona, y Jędrzeia. Brat Mikołaia Jędrzey 1674. Niewiem czy nie do tych należy Filip Zakrzewſki Poborca w Brzeſkim Kuiawſkim z Seymu 1564 *Conſtit. fol. 75.* Jerzy Sędzia Grodzki Inowłodzki. N. była za Prokopem Ponętowſkim.

ZAKRZEWSKI *herbu Samſon* w Wielkieypolſzcze. Jerzy Zakrzewſki ſyn Jakuba, miał za ſobą Katarzynę Zielińſką corkę Mikołaia *Acta Caſtren. Poſnan. 1600.* N. była za Krzyſztofem Ponętowſkim. Michał Kanonik Poznańſki, ſioſtry iego dwie rodzone, były za dwiema bracią rodzonymi Krzywoſądzkiemi, Jadwiga za Bartłomieiem, Maryanna za Jędrzeiem. Jędrzey Piſarz Grodzki Poznańſki, żona iego Urſzula Kozmińſka Sędzianka Ziemſka Kaliſka, wdowa po Niemoiewſkim. Jędrzey Podſtoli, Mikołay Podczaſzy, Kaliſcy.

ZAKRZEWSKI *herbu Trzaſka* w Rawſkim Woiewodztwie, Walentyn Zakrzewſki mąż woienny. Woyciech, żona iego Gryzelda Brodowſka herbu Łada. Niewiem czy do tych należy Staniſław Proboſzcz Kuiawſki, Scholaſtyk Kruświcki, ktorego zmarłego nadgrobek 1603 położony widzieć w Kuiawſkiey Katedrze, z tą iego pochwałą, że był na ubogich ſzczodry. Tomaſza tamże nadgrobek widzieć Kanonika Kuiawſkiego, oſtaniego z Domu ſwego dziedzica ktory zſzedł z świata w roku 1607. *Starowol. in Monum.* Paweł, żona iego Jadwiga Leſczyńſka herbu Belina. N. *1mo voto* żyła z Trzcińſkim, *2do* z Pawłem Pikarſkim.

*ZAKRZEWSKI *herbu Wyſſogota* w Kaliſkim Woiewodztwie. Jan z Zakrzewa Zakrzewſki Podſtolic Kaliſki, był podobno potym Łowczym Poznańſkim 1703. Katarzyna Podſtolanka Kaliſka, żona Adama Kozmińſkiego Kaſztelana Rogozińſkiego N. Mikołaia Chłapowſkiego. Maryanna Samuela Kierſkiego Kaſztelanica Rogozińſkiego. N. Macieia Rogalińſkiego herbu Łodzia. Władyſław miał za ſobą Kryſtynę Marſzewſką. N. Maryannę Kierſką Kaſztelankę Rogozińſką. N. Annę Kierſką. N. Kaſztelan Santocki temi czaſy. N. była za Alexandrem Ponińſkim. N. Podczaſzy Wſchowſki.

Zakrzewski Von Felden herb.

*GAłązki trzy, czyli raczey pieńki zcięte bydź powinny na ziemi leżące, czyli na ukos, ieden nad drugim, ten ktory iest na samym spodzie, ma na sobie trzy listki na doł idące, z iedney strony ieden, z drugiey strony sęk, drugi pieniek nie ma żadnych listkow, ale tylko trzy sęki, ieden z iedney, dwa z drugiey strony, trzeci ma dwa listki po iedney stronie do gory, sęki także dwa, ieden z iednego boku, drugi z drugiego, pole tarczy powinno bydź czerwone, listki zielone, gałęzie szare: na hełmie takież trzy pieńki, tak go opisuie *Ms. o Famil. Prusk.* bo inni autorowie o nim nie wiedzieli. Do Prus przyniesiony ieszcze za Krzyżakow ten herb z Brunświckiey ziemi, gdzie Von Feldenow Dom, coś z Niemiecka od Pola nazwisko, dawnemi czasy kwitnął. W Ziemi Chełmińskiey za przywileiami Krzyżackiemi, gniazdo swoie zasadzili, z ktorych niektorzy w Regułe Krzyżackiey byli Kommendorami, Konsyliarzami, nawet że Felin miasto w Inflanciech na pograniczu Moskiewskim, od nich iest ufundowane y założone, twierdzi pomieniony Ms. y że od imienia ich, swego nazwiska nabyli. Gdy potym Prusy, do Kazimierza Jagellonowicza Krola nachyliły się po Bazeńskich siła Von Feldenom Polska powinna, że się za powodem ich to stało, dla tego też Starostwo Golubskie Karolowi à Felden Kasztelanowi naypierwey, a potym Woiewodzie Chełmińskiemu nadane było w zasługach: siedział na tym krześle w roku 1499. Dostawszy dobr Zakrzewa, od nich pisać się poczeli Zakrzewskiemi. Kwitnął potym Jan Von Felden Zakrzewski Chorąży Malborski, posłował na rożne Seymy 1635, zkąd deputatem zapisany na Trybunał Radomski, *Constit. fol. 8, y 1638 fol. 21*, miał za sobą Dorotę Podlodowską, ktorey zmarłey 1646 nadgrobek wystawił. Tenże czy inny Jan, miał za sobą Kostczankę, siostrę Piotra Biskupa Chełminskiego *iako swiadczy Ms. Konopatsc.* z tey była corka Anna, naprzod za Lubstowskim, potym za Jędrzeiem Batorym Xiążę-

ciem, z pierwszym miała corkę Zakonnicę S. Benedykta, z drugim corkę Zofią Jerzego Rakocego małżonkę. Dwie rodzone siostry Zakrzewskie, za dwoch braci rodzonych Czapskich wydane, iedna Małgorzata za Sebastyana Sędziego Ziemskiego Tczewskiego, druga za Jana.

ZAKSZENSKI *herbu Poray* w Woiewodztwie Sieradzkim z Zakszyna, Jakub Zakszyński Kanonik Gnieźnieński w roku 1518 zmarły. N. Zakszyński Kasztelan Brzeziński przed rokiem 1562 umarł. *Mikołay Rey w Zwierzyńcu fol. 73.*

*ZALASZOWSKI w Krakowskim Woiewodztwie. Franciszek Zalaszowski, ktorego corka żyła z Janem Trembeckim. *Acta Castren. Cracov. 1668.* Mikołay Archidyakon Poznański J. U. Doctor mąż w prawie biegły, wydał do druku *Jus Regni Poloniæ 1701 in fol. Posnan. we dwoch Tomach.*

*ZALAZOWSKI. Stanisławowi, Hieronimowi y Grzegorzowi Zalazowskim braci rodzoney przywiley nobilitacyi dany od Krola Zygmunta Augusta w roku 1555 co approbowała *Konstytucya 1676 fol. 48.* Mikołaiowi Zalazowskiemu w stanie duchownym zostaiącemu, y Franciszkowi z całym iego potomstwem.

ZALESICKI *herbu Jastrzębiec* w Woiewodztwie Mazowieckim.

*ZALESKI *herbu Ciołek* w Rawskim Woiewodztwie, Sieradzkim, Stanisław Ciołek Zaleski 1674 y Franciszek w Ziemi Wieluńskiey. Jan Porucznik Powiatu Radomskiego deputat *ad pacta conventa 1697, Constit. fol. 23.*

*ZALESKI *herbu Chomanto* w Prusiech. N. Zaleski, żona iego Zegartowska Von Pekau, syn Jerzy Felix Pisarz Ziemski Chełmiński, ktorego synowie Tomasz Pisarz Ziemski Chełmiński umarł *cælebs,* y Mikołay Cygemberg na Zalesiu Zaleski, Miecznik Ziem Pruskich, żona iego *według Ms. o Famil. Prusk.* Rubachowna, iako indziey czytam Jabłonowska, z ktorey syn Jan naprzod Miecznik Ziem Pruskich, potym Kuchmistrz Koronny, wspominaią go *Konstytucye 1676,* że na dobrach Krolewskich Jadowo nazwanych miał pewną summę zapisaną, ktorą sukcessorom iego kazano wracać, *Constit. fol. 50,* zszedł z tego świata 1679 w Warszawie, tamże u OO Reformatow pochowany, żona iego Urszula Wybranowska, Zygmunta Woiewody Derpskiego corka, synowie zaś Zygmunt Kazimierz Archidyakon Kiiowski, był nie raz Deputatem na Trybunał Koronny, Łukasz Starosta Jadowski, Michał Podstoli Mielnicki, y Jan Stanisław naprzod Stolnik, potym Chorąży Nurski, Starosta Surawski poseł na Seym 1685. *Constit. fol. 10* y 1690, z niego deputat do kwarty Rawskiey *Constit. fol. 19* y 1703, zkąd Kommissarzem stanął do granic od Prus, *Constit. fol. 22,* inszych krom tego czasow sześć razy w Izbie Poselskiey na dobro tey Oyczyzny zostawał, ale y woiował nieprzyiacioł iey pod Wiedniem, na Budziakach y w Wołoszech, umarł Kasztelanem Wiskim, złączył się był dożywotnie z Anną Teofilą Wilczewską Jana Pisarza Ziemskiego Malborskiego corką, miał z nią tych synow, Jozefa Antoniego Starostę Surawskiego, Jana Władysława Stolnika Nurskiego, Marcina, Stanisława, y Kazimierza Felixa. Tenże Jan Kasztelan Wiski, miał za sobą Maryannę Kuczyńską Kasztelankę Podlaską. Franciszek Mikołay Zaleski poseł na Seym 1697 z Chełmińskiego *Constit. fol. 24.*

ZALESKI *herbu Dołęga* w Łęczyckim Woiewodztwie piszą się z Otoka. Woyciech Zaleski Woyski y Podstarości Łęczycki, wspominaią go *Konstytucye 1590 fol, 603,* miał za sobą Bełdowską, z tey było dwie corki Borzewicka y Waliszewska, synow zaś czterech. 1. Mikołay Woyski Sieradzki, ktorego z Rozrażewski były dwie corki, Maryanna naprzod żyła z Piecznowskim, po nim z Franciszkiem Rozrażewskim Kasztelanem Przemęckim z obiema *sterilis,* druga była za Gomolińskim. 2. Remigian Kasztelan Łęczycki, Referen-

darz Koronny, Starosta Warecki, a przedtym Pisarz Ziemski Łęczycki, z
tym tytułem posłował na Seym 1623 *Constit. fol. 9, y 1627 fol. 8,* 1632 na kon-
wokacyą, *y 1625 fol. 7.* w roku zaś 1641 deputowany był do korrektury statutu
Koronnego *Constit. fol. 10.* trzymał nad to Starostwa Ostrskie y Bobrownickie,
z życiem się rozstał w roku 1645, ktoremu brat rodzony Alexander nadgro-
bek w Warszawie u S. Jana wystawił, żona iego Anna Mielżyńska; nie zosta-
ła się po nim tylko iedna corka Teressa Adama Uryela Czarnkowskiego
Starosty Miedzyrzeckiego y Osieckiego małżonka, Babka Krolowy Stanisła-
wowy. 3. Stanisław naprzod Łowczy, y poseł Sieradzki na Seym 1623 *Const.
fol. 9,* daley Podsędek, czy Sędzia Ziemski Sieradzki, tego z Rozrażewskii
corka Borzewicka, y syn Remigian Podczaszy Poznański, ten z Pogorzelskii
zpłodził syna Jana, ktory z Krąkowską żył bezpotomnie, wspominaią te-
go Remigiana Konstytucye 1661 posłem na Seym y Kommissarzem na Try-
bunał fiszkalny *Constit., fol. 2.* 4. Alexander Podsędek Ziemski Sieradzki,
częsta o nim wzmianka w Konstytucyach Koronnych, gdy na rożnych Sey-
mach Poselską funkcyą sprawował, 1627 Kommissarz do granic od Sląska y
do lustracyi dobr Krolewskich w Wielkieypolszcze. *Constit. fol, 14, y 17, y 1631*
do korrektury Rawskiey *Constit. fol. 50 y 1633* gdzie na niego Xiąg Ziemskich
Sieradzkich rewizya włożona y konnotacya *fol. 50,* y do zapłaty woysku
1638 *fol. 3,* w roku 1648 iuż Referendarz Koronny, wziąwszy po bracie swo-
im sukcessyą, podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierza Krola, *Constit. fol. 21;* w
Zadzimiu kościoł farny z gruntu wymurował pięknym kształtem; wszedł był
w kontrakty małżeńskie z Walewską, z ktorey miał corki dwie, iednę wydał
Annę za Łukasza Mycielskiego, drugą Dorotę za Alexandra Głembockiego, y
syna Wacława Chorążego Łęczyckiego, dziedzica na Ostrorogu, posłował
na Seym Coronationis Jana III 1676, *Constit. fol. 28:* był potym Podkomo-
rzym Łęczyckim, y Deputatem zasiadał na Trybunale Koronnym, przybrał
był sobie w małżeństwo Elżbietę Gorską, z ktorey corka Ludowika Macie-
iowi Radomickiemu, Woiewodzie Inowrocławskiemu, y Generałowi Wiel-
kopolskiemu, a potym Woiewodzie Poznańskiemu zaślubiona, y syn Alexan-
der Kasztelan Nakielski, ktory z Radomicką żył bezdzietny.

*ZALESKI *herbu Godziemba* w Prusiech. *Ms. o Familiach Pruskich* wyraźnie o nich
pisze, *y drugi Konopat:* kędy powiadaią, że ci Załescy Boumanowie się piszą.
Z tych był Seweryn Zaleski Miecznik Ziem Pruskich, wielkiey experyencyi
człowiek, do ktorey siła mu pomogła peregrynacya do Ziemi Swiętey
ktorą podiął z Mikołaiem X. Radziwiłem Sierotką nazwanym. *Histor. Polon.
Possel. fol. 604* wspomina iego dobroczynność na kościoł y klasztor w Lubli-
nie OO Bernardynow, do ktorego restauracyi wiele sie przyczynił, czego
dowodem tablica w tymże klasztorze z herbem Godziemba y z napisem, Krol
Zygmunt III dał po iego śmierci iednemu synowi iego Miecznikostwo Ziem
Pruskich, to iest: Jędrzeiowi, drugiemu Mikołaiowi Łowiectwo Michałowskie.

*ZALESKI *herbu Grzymała* w Ziemi Zakrocimskiey, z mężem zbroynym w bra-
mie herb Grzymała przypisany widziałem Zaleskiemu Podstolemu Inowro-
cławskiemu w roku 1693. Daniel w Zakonie naszym połowem dusz szczę-
śliwy; gdy w Janowie zapowietrzonym usługuie, y sam tymże iadem zara-
żony poległ.

ZALESKI *herbu Jelita* w Sieradzkim y Ruskim Woiewodztwach. Alexander Za-
leski Podstarości Lwowski, z Seymu 1627 Poborca na Rusi *Uniw. Pobor.* Miko-
łay mąż rycerski na woynach Inflatskiey y Pruskiey, z Szwedami, dobrze tey
Oyczyźnie zasłużony; o ktorym *Konstytucya 1629 fol. 17.* Katarzyna Zaleska

była za Jozefem Jaskmanickim Podstolicem Kiiowskim, Zofia za Janem Cho-
cimirskim, z ktorym zpłodziła Dominika, Jozefa, y Katarzynę Chocimir-
skie, wszystkich *steriles.* Benedykt Stolnik Czerniechowski, y Kazimierz
Cześnik Zydaczewski, Sędziowie Kapturowi Lwowscy 1733. Wawrzyniec
Kanonik Łucki 1692. Remigian miał za sobą Annę Głogowską, z tey było
kilka corek, iedna z nich była za Zukowskim, druga Zakonnicą w Strzelnie,
y synow dwoch, Jakob ktory osiadł na Oyczyźnie w Niegłoszowie y Mi-
kołay. Stanisław Zaleski, poiął Zofią Głembocką wdowę po Sebastyanie
Tarnowskim. Paweł Zaleski, miał za sobą Katarzynę Linowską, z tey by-
li synowie, Jan y Tomasz y corka Barbara, *1mo voto* Krobanowska, *2do* Fa-
lęcka. Są Załescy y w Ziemi Dobrzyńskiey. Franciszek Skarbnik Dobrzyń-
ski 1704. N. Łowczy Dobrzyński, poseł na Seym 1724, żona iego Ewa Dobr-
ska Chorążanka Michałowska. Są y w Liwskim, maią przydomek Ostaw
Zaleski. Łukasz, Jan, Stanisław, Adam 1648. Są y w Krakowskim Woiewo-
dztwie, Absalona Zaleskiego Komornika Lelowskiego zmarłego 1649, wi-
dzieć nadgrobek w Wieliczce, *Starowol. in Monum.* Załescy na Sędowie w
Łęczyckim. Tomasz z Anny Okninskii, zpłodził syna Kazimierza.

ZALESKI *herbu Łada* w Ziemi Zakrocimskiey. Stanisław Zalesski poseł z Woie-
wodztwa Mazowieckiego na Seym 1569, podpisał Unią Litwy z Koroną,
Constit. fol. 172. Jerzy miał za sobą Agnieszkę Bielską herbu Szreniawa. To-
masz Łaską, ktorego syn Kazimierz nazwany Walendzik, miał za sobą Ka-
tarzynę Miastkowską.

*ZALESKI *herbu Leszczyc* w Wielkieypolszcze, namienia o nich *Okol. tom. 2. fol. 619,*
gdzie powiada, że Zaleska herbu Brog siostra Kasztelana Rospierskiego, by-
ła za Piotrem Głowińskim Chorążym Rawskim. Woyciech miał za sobą El-
żbietę Brodowską herbu Łada. Wacław Podkomorzy Łęczycki, żona iego To-
libowska Sędzianka Inowrocławska, z tey syn Alexander y corka Sierakowska.

ZALESKI *herbu Lis* w Sieradzkim Woiewodztwie. N. Zaleski Kustosz Gnieźnień-
ski za czasow *Paprockiego,* brat iego Marcin Pisarz Grodzki Sieradzki. N.
miał za sobą Urszulę Zadzikownę siostrę Biskupa Krakowskiego, z tey był
syn Marcyan Pisarz Ziemski Sieradzki, Sędzia Kapturu generalnego Warsza-
wskiego 1632, *Porządek elekcyi fol. 7, y 1648,* mąż w koieniu rozrożnionych serc
braterskich szczęśliwy, lubo to częstokroć bywało z uszczerbkiem fortuny
własney, żona iego Zofia Mikołaiewska herbu Ogończyk corka Albrychta
y Anny Sulmowskii, z tey miał corki y trzech synow, ieden z nich Miko-
łay Woyski Sieradzki, rycerskich sztuk w woysku Cesarskim nabywszy, gdy
y szablą y radą w naylepszą chciał Oyczyzny ratować, w roku 1649 po-
przedził Oyca do grobu, zostawiwszy z Bełdowskii trzy corki. Maryanna
Woyskiego Sieradzkiego corka, była za Piecznowskim. Drugi syn zdami się
Jędrzey Pułkownik Woiewodztwa Kaliskiego, do woyny prawie urodzony,
czy na Seymy posłuiąc, czy na Trybunałach zasiadał, wszędzie dobra Oy-
czyzny, słuszności upatrywał; Collegio naszemu Piotrkowskiemu kamie-
nicę y z placem wygodnym darował, z światem się rozstał w roku 1685, w
kościele naszym Kaliskim pogrzebiony; przybrał był sobie w dożywotnią
ligę Krystynę Czárniecką herbu Łodzia, siostrę Stefana Pisarza Polnego Ko-
ronnego, z tey się dwie corki wychowały, (bo syn w ośmnastym roku
zniknął) Helena *1mo voto* Macieiowi Waliszewskiemu, Pisarzowi Ziemskiemu
Sieradzkiemu, *2do* Jędrzeiowi Morsztynowi na ten czas Staroście Sieradz-
kiemu, potym Kasztelanowi Sądeckiemu, zeszła z obiema *sterilis,* w Krako-
wie u S. Piotra pochowana. Druga, Konstancya Władysławowi Ponińskiemu

Podkoniuſzemu Koronnemu zaślubiona; była to Pani y rozſądku, y pobożności pełna, leży w Kaliſzu przy Oycu. Marcin Kanonik Krakowſki 1686, Dorota Zaleſka matka Jana Wężyka Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego.

ZALESKI *herbu Lubicz* w Woiewodztwie Podlaſkim. Woyciech Zaleſki Komornik Drohicki, zoſtawił ſynow czterech, Mateuſza, Jana Piſarza Ziemſkiego Drohickiego, Jakuba y Walentyna. Krzyſztof Komornik Ziemſki Mielnicki, Woyciech y Bogusław w Woiewodztwie Podlaſkim 1674. Jan Officyał Podlaſki 1639. *Przytuſki Felix Luceoria.* Niektorzy ſię z nich do Xięſtwa Litewſkiego wynieśli, z ktorych był Piotr, ktorego ſyn Zygmunt Piſarzem był Wołkowiſkim, a brat iego Sędzią Ziemſkim Upitſkim. Piotr Poborca w Ziemi Lidzkiey z Seymu 1613. Konſtantyn Podſędek Wileńſki z Połockiego, Poseł na Seym 1629, y deputat na Sądy fiſzkalne, *Conſtit. fol. 18 y 1633 fol. 22* Stanisław Sędzia Grodzki Lidzki, Bogusław y Bazyli w Orſzanſkim, Alexander w Mińſkim, Stanisław Sędzia Grodzki Mińſki 1674. Jozef y Alexander w Smoleńſkim, Jan Komornik Drohicki, Piſarz Grodzki Mielnicki, poseł na konwokacyą 1632, podpiſał konfederacyą *Acta interr.* Jan mąż woienny y ſobie y żonie ſwoiey Jadwidze Raczyńſkii otrzymał w krwawych zasługach wieś Szołoſzadce w Woiewodztwie Trockim, przez *Konſtytucyą 1678 fol. 15.*

*ZALESKI *herbu Rola* w Woiewodztwie Sieradzkim. Bartłomiey Zaleſki dziedzic na Zaleſzu, Sędowie, Chodowie y Zawodach, za ktorym była Dąmbrowſka, herbu Poray, ten miał trzech ſynow, Alexandra, Mikołaia, y Swiętosława, Alexander miał za ſoba Garnyſzownę, Mikołay miał za ſobą Grabſką Sędziankę Kaliſką. Swiętosław także Grabſką, drugą ſioſtrę tamtey rodzoną, ktorego ſyn Paweł, miał za ſobą Linowſką Podſędkownę Inowrocławſką z ktorą miał ſynow trzech, Wawrzyńca, Jakuba y Ignacego. Wawrzyniec poiął Borniankę, ta mu powiła corek dwie, iedna była za Mikołaiem Siedleckim herbu Grzymała, druga za Koczorowſkim, y ſynow czterech, Stanisława, Michała, Woyciecha y Stefana. Z tych Stanisław służąc w woyſku Litewſkim w Litwie osiadł. Michał Burgrabią był Nakielſkim, z Podolſką zpłodził Woyciecha, Piotra y Stanisława y corkę, Marcina Siedleckiego herbu Grzymała małżonkę. Woyciech ſyn Michała z Podolſkii, w Zakonie S. Benedykta. Piotr w obozie życie ztyrał, trzeci brat ich Stanisław, żona iego Boturzyńſka, corka Woyſkiego Poznanſkiego, ktorego ſyn Franciſzek, miał za ſobą Smogulecką, ſynow miał trzech, Woyciecha, Michała y Bronisława. Woyciecha żona Drachowſka, Michał y Bronisław w obozie życie ſtargali: Woyciech trzeci ſyn Wawrzyńca, miał za ſobą *1mo voto* Nietyſzkowſką, drugą miał Ciecholewſką, z pierwſzą, miał ſynow dwoch, Rościsława y Bronisława, corkę miał Barbarę, ktora była za Zapendowſkim. Z drugą miał ſynow trzech, Alexandra, Michała y Mściſława, corek miał cztery, Eufrozynę, Konſtancyą, Annę y Zofią. Eufrozyna była *1mo voto* za Janem Kleparſkim, *2do voto* za Piotrem Gzowſkim, Konſtancya za Łakińſkim, Anna za Strzeńſkim, Zofia za Szeliſkim. Bronisław y Rościsław, zeſzli bezpotomnie. Mściſław Podczaſzy Kuiawſki, miał za ſobą *1mo voto* Kraſzewſką ktora pierwſzym małżeńſtwem była za Tłuchowſkim, drugą miał Maryannę Pęſką ktora *1mo voto* była za Grockim z pierwſzą miał ſynow dwoch, Stanisława y Konſtantego, corek miał cztery, iedna była *1mo voto* za Uleyſkim, *2do voto* za Dębińſkim, druga za Pawłe Komierowſkim, trzecia za Doręgowſkim. Z drugą miał ſynow trzech, Stanisława, Ignacego y Kazimierza. Stanisław pierwſzy umarł w młodym wieku,

y drugi także Konſtanty, miał za ſobą *1mo voto* Worożowſką Cześnikownę Mińſką, drugą miał Błeſzyńſką Kaſztelankę Międzyrzecką. Ignacy w Zakonie Societatis JESU. Stefan czwarty ſyn Wawrzyńca, miał za ſobą Borniankę, tego ſyn Jan miał ſyna Antoniego, y corkę, ktora była za Pawłem Biernackim Skarbnikiem Kaliſkim.

*ZAŁĘSKI *herbu Prus 1mo* w Podlaſkim, Wołyńskim y inſzych Woiewodztwach. Stanisław Załęski Szłubicz (tak ſię poſpolicie piſzą, że od Slubickich ſwoy dukt prowadzą, ale od dobr Załęza w Woiewodztwie Rawſkim leżących, Załęskiemi nazwani) Chorąży Podláski, od ktorego był Lew Kiiowski, Halicki y całey Ruſi Metropolita, gorliwy o Unią Paſterz, ktorą tak promowował, że prawie wſzyſtkich Władykow Polskich, czego ſobie dawno życzyła, na rożnych Synodach Polska, a mieć nie mogła, z kościołem Rzymskim poiednał, pomogła mu do tego przykładność życia, nauka wielka, przymilenie w obyczaiach, y inſze Paſterſkie cnoty, zſzedł z tego świata w roku 1708. Łukaſz brat iego. Jan Kanonik Smoleński, Plebán Kobryńſki, Stryi iego na naſze Collegium Brzeskie dobroczynny. Jakub poseł Ziemi Drohickiey, Franciſzek y Marcin w Woiewodztwie Podlaskim, Teodor w Połockim, podpiſali elekcyą Jana III Krola, y Bernard poseł Woiewodztwa Czerniechowskiego. Anna Załęska Xieni Łuckiego Konwentu Zakonu S. Brygitty, w roku 1649. *Mſ. Czartoriſcia.* Franciſzek Załęski brat rodzony Stanisława Chorążego Podlaskiego, był Sędzią Ziemskim Włodzimirskim, zpłodził dwoch ſynow. 1. Jędrzeia Chorążego Nowogrodzkiego, ktorego dway ſynowie z Pużynianki, Kazimierz naprzod Sędzia Grodzki Łucki, a potym Podkomorzy Nowogrodzki, Deputat na Trybunał Koronny 1694, żona iego Stempkowska Kaſztelanka Bracławska, corka Katarzyna Alexandra Woronicza Podkomorzego Kiiowskiego, druga Marcina Cieſzkowskiego Staroſty Kleſczelowskiego, małżonki. Drugi ſyn Jędrzeia Konſtantyn Podſtoli, Stolnik, aż y Podkomorzy Czerniechowski, deputat w Trybunale Koronnym 1690, y 1696 złączył ſię był dożywotnie, pierwſzy raz z Heleną Rupniewſką ſioſtrą Biskupa Łuckiego, drugi raz z Kośakowską ſioſtrą Kaſztelana Podlaskiego, pozoſtałą wdową po Xiążęciu Czetwertyńskim, Kaſztelanie Mińskim, corka iego Joanna zaślubiona Jozefowi Cieſzkowskemu Stolnikowi Czerniechowskiemu, ſynowie zaś, Tomaſz w Zakonie S. Dominika mąż godny, Stefan y Jakub; z tych Stefan Piſarz Ziemski Czerniechowski, miał za ſobą Helenę Piſarską. 2. Piotra Podſędka Czerniechowskiego, ktorego z Jadwigi Podſędkowskii trzech ſynow zoſtało, Tomaſz w Zakonie Soc. JESU Apoſtolskiemi między Ruſią pracami ztargany, rządził Collegium Stanisławowskie pierwſzy, y za iego zabiegiem powſtało. Woyciech zpłodził Kazimierza y Franciſzka, y Jakub, Woyski Włodzimirski, ktorego ſyn Stefan Cześnik Smoleński. W pierwſzym tomie moim drukarz miaſto herbu Prus 1mo, położył omyłką herb Nowina przy Lwie Załęskim Metropolicie całey Ruſi *fol. 91.*

*ZALESKI *herbu Topor.* Katarzyna z Srzodopolca Zaleska tego herbu była za Michałem Bolanowskim herbu Lubicz.

ZALINSKI *herbu Poray* z Wielkieypolski do Prus ſię wynieśli, y tam przez długi czas na dobro tey Oyczyzny pracowali, pierſwzy ktory ſię z tego Domu w te Pruskie kraie wyniosł, kupiwſzy dobra pod Tucholą Zalno Zalińskim nazwany: bo przedtym piſali ſię z Dębnicy, ktora potym doſtała ſię w Dom Latalskich. Ile dochodzic mogę, był to Mikołay Zaliński, o ktorym Neugebauer pod rokiem 1464 piſze, że między inſzemi z Panow Pruskich, był

ieden,

ieden, ktory o pokoy z Krzyżakami w Toruniu traktowali, luboć *Cromer* Zalowskim go piſze, *a Długoſs* Działowskim; pod Choynicami, za Krola Kazimierza Jagellonowicza, że rycersko ſtawał, y że wielką czułością y dzielnością ſwoią Pruskie kraie zdobił, świadczy *Mſ. o Famil. Pruſk.* kwitnął potym Jan Zaliński Podkomorzy Pomorski, ten poiąwſzy Oleską, zpłodził z nią ſynow trzech, Wawrzyńca Opata Koronowskiego, był na Synodzie Kuiawskim 1568 *Acta Synodi, Auctor ſu ſingul.* żyć przeſtał 1596, *homo doctrinâ ornatus, vir alto ſpiritu, ac nimium quietis impatiens*, mowi o nim nadgrobek. Drugiego Macieia Kaſztelana Gdańskiego, Staroſty Tucholskiego, Mścibowskiego, Przedborskiego, Jaſienieckiego, y Zyzmorskiego, tak go łaska Krola Zygmunta Auguſta, w liczne Krolewczyzny opatrzyła, w krorey zdał ſię więcey nad inſzych profitować: był przedtym y Podkomorzym Koronnym 1569, iako ſię podpiſał na liście Auguſta Krola, o Unii Podlaſza z Koroną, *Conſt. fol. 154.* Ten w Zalnie, w Tucholskim powiecie, Zamek y nowym kſztałtem y wielkim nakładem murować zaczął, ktory potym z ſyna iego Samuela ſumptu, zupełnie dokończony, ſtanął. *Hiſtor. Polon. Pruth. Poſſel. fol. 285.* Dwa razy ten Maciey śluby małżeńskie ponawiał, pierwſzy raz z Taſzycką herbu Strzemię, Sędzianką Ziemską Krakowską, z tey było dwoch ſynow, Jan y Samuel. Drugi raz z Elżbietą Koſtczanką, corką Jana Koſtki Woiewody Sendomirskiego, ta mu tylko cztery corki zrodziła, z tych Annę zaślubił Marcinowi Sierakowskiemu herbu Ogończyk, Kaſztelanowi Inowrocławskiemu, Staroście Przędeckiemu, drugą Barbarę bratu rodzonemu tegoż, Łukaſzowi Sierakowſkiemu Kaſztelanowi Lędzkiemu, trzecią Janowi Smoguleckiemu na Smogulcu y Golańczy dziedzicowi, czwartą Dorotę pierwſzym małżeńſtwem Janowi Bąkowſkiemu Chorążemu Malborſkiemu, Staroście Kiſzewſkiemu, drugim, Samuelowi Konarſkiemu Kaſztelanowi Gdańſkiemu, Woiewodzie Pomorſkiemu, a potym Malborſkiemu; była ta Dorota dobroczynna na naſze Collegium Gdańſkie *Hiſtor: Coll.* Jan Staroſta Przedborſki za Piotrkowem, miał y w Litwie kilka Staroſtw y Leśnictw, ſyn Macieia Kaſztelana Gdańſkiego z Taſzyckii, tego względem Matki iego, że na dworze Anny Krolowy zaſłużona była, taż Anna na opiekę ſwoię wziąwſzy, do Akademii Ingolſztadſkiey na nauki wyſłała, y potym Pańſkiemi ſwemi faworami powodowała, czy miał, y kogo w dożywotniey przyiaźni, y czy potomſtwo iakie po nim zoſtało, nikt nie piſze. Samuel drugi ſyn Macieia Kaſztelana Gdańſkiego, naprzod Kaſztelan Elbląſki, z tego krzeſła 1612 przenioſł ſię na krzeſło Woiewodztwa Pomorſkiego, z tego 1626 na Malborſkie, na ktorym umarł w roku 1631, *primo voto* poiął był Tarnowſką herbu Rolicz, ſynowicę Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, z tey zpłodził ſyna, ktory z Grzymułtowſką, Kaſztelanką Bydgoſką żyiąc, zſzedł bezpotomny, y cztery corki, iedna z nich Elżbieta wydana za Staniſława Działyńſkiego Kaſztelana Chełmińſkiego, Anna za Jana Wieſiołowſkiego Podkomorzego Pomorſkiego, a potym Kaſztelana Elbląſkiego, po ktorego śmierci ponowiła śluby z Kaſprem Gralewſkim, ta wnioſła Zalno w Dom Wieſiołowſkich. Dorota za Mirosława Konarſkiego Chorążego Pomorſkiego, a potym Podkomorzego Malborſkiego. Zofia zaś obrała ſobie Panieńſkie życie w Chełmnie pod regułą S. Benedykta. *2do voto* poiął Zofią Mortęſką Ludwika Woiewody Chełmińſkiego y Zborowſkii corkę, ta mu tylko pięć corek powiła, pierwſza poſzła Eleonora za Albrychta Czerſkiego, herbu Ogończyk Kaſztelana Chełmińſkiego, Staroſtę Bobrownickiego, zeſzła bezpotomnie w roku 1647. Druga Magdalena za Alexandra Orzelſkiego herbu Mutyna,

z nim potomſtwo zoſtało liczne. Trzecia Izabella pierwſzym związkiem za Piotra Bąkowſkiego, drugim za Narzymſkiego Chorążego Płockiego herbu Dołęga, *to Mſ. o Famil. Pruſk.* ale *Starowol. in Monum. fol. 623* powiada, że ta Izabella była naprzod za Działyńſkim, a potym za Piotrem Bąkowſkim. Czwarta Gryzella za Jana Łodzińſkiego Rotmiſtrza herbu Radwan, ale z nim *ſterilis*, po nim za Władyſława Wierzbowſkiego Kaſztelana Inowłodzkiego, Staroſtę Szadkowſkiego herbu Jaſtrzębiec z ziemi Sieradzkiey, po tey dzieci zoſtały. Piąta Anna w klaſztorze Chełmińſkim Bogu ſię na wieczną ſłużbę oddała; wſpominaią tego Samuela *Konſtytucye 1616 fol. 16*, Kommiſſarzem do granic, y w roku 1628 *fol. 2.* do zapłaty woyſku. Trzeci ſyn Jana Podkomorzego Pomorſkiego z Oleſkii, był Sędzią Ziemſkim Tucholſkim, ten miał za ſobą Elżbietę corkę Melchiora Mortęſkiego Podkomorzego Chełmińſkiego y Elżbiety Koſtczanki, z tey zpłodził corkę, ktorą wypoſażył za Januſza Witoſławſkiego Kaſztelana Inowrocławſkiego herbu Prawdzic, z ktorym miała potomſtwo, ſyn był także Adam, młodzian urodą, układnością obyczaiow, ięzykow cudzoziemſkich biegłością, pobożnym życiem, wielu celuiący, ale gdy z cudzych kraiow powraca, w Padwi, na inſzy ſię świat przenioſł w roku 1601, tamże z nadgrobkiem pochowany od Jana Łętowſkiego, ktory był potym Opatem Paradyſkim. Ten Sędzia Tucholſki Zbyſławek dziedzictwo ſwoie zapiſał klaſztorowi Panien Chełmińſkich Zakonu S. Benedykta, kędy też Panny ufundowane. Krom do tych czas wyliczonych, ieſzczem ſię tych Zalińſkich doczytał, a naprzod *Neugebauer pod rokiem 1520* piſze, że Zalińſki Melſaku przeciwko Albrychtowi Miſtrzowi Krzyżackiemu, długo y mężnie bronił, acz potym widząc nierowne ſwoie ſiły, do dalſzego utrzymania w pewne go poddał kondycye. Jerży Zalińſki Sędzia Malborſki, poſeł na Seym *1589* podpiſał tranſakcyą Będzińſką. N. Kaſztelan Sierpſki, ſyn iego Mikołay, Kanonik Chełmińſki, Dziekan Nietyſki, Pleban Kinſzdorſki 1698, człowiek miły w obyczaiach, niewiemże, czy ci nie od Jana Staroſty Przedborſkiego idą, o ktorym mowiło ſię wyżey. Jeſt po dziś dzień kaplica w Tucholi, grob w niey tego Domu. Przecięż tym kſztałtem herb ſwoy układaią, to ieſt trzy roże podle ſiebie między dwiema liniami na tarczy, na hełmie zaś między dwiema trąbami trzy roże.

ZALIWSKI *herbu Junoſſa* w Woiewodztwie Mazowieckim y Ruſkim. Derſzława Zaliwſkiego Burgrabiego Krakowſkiego, zmarłego w roku 1524 opowiada nadgrobek w Sendomierzu. Michał Sędzia Ziemſki Liwſki, poſeł na Seym 1569 podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit. fol. 172*, y 1587 na konwokacyą, *Conſtit. fol. 418*, y 1589; zkąd naznaczony go korrektury praw Koronnych, *Conſtit. fol. 516.* Bartłomiey Staroſta Warſzawſki, podpiſał elekcyą Zygmunta III Krola *Conſtit. fol. 437.* Idzi Sędzia Ziemſki Liwſki z Seymu 1601, naznaczony do rewizyi Xiąg Ziemſkich Liwſkich y Grodzkich, *Conſtit. fol. 756.* Woyciech z Opola Zaliwſki Podſędek Liwſki 1613 *Conſtit. fol. 19.* Jan Podſtoli Liwſki, Woyciech y Staniſław, z Seymu 1616 do rewizyi Xiąg Liwſkich deputowani, *Conſtit. fol. 25*, z tych Jan oraz był Komornikiem Ziemſkim Lwowſkim 1626 *Conſtit.. fol. 38.* Staniſław był Sędzią Liwſkim 1647 *Conſtit. fol. 33.* Jan Władyſław Miecznik Liwſki, ten od zawziętego na życie ſwoie adwerſarza ſzukany na śmierć w roku 1640, z trefunku bez broni zaiachał mu w oczy, gdzie rady y ſiły nie maiąc, Nayśw. Pannie oddawał ſię, na piſtolet ſzablą ſię złożył, od ktorey tak ſię odbiła kula, że śmiertelnego razu nie zadała, co on obronie Nayś. Panny przypiſał, *Nieſſpork. fol. 97.* Jan

Piſarz Ziemſki Liwſki z Seymu 1678 naznaczony do rewizyi Xiąg Liwſkich
Conſtit. fol. 36 y 37. Kazimierz Cześnik Drohicki, z Seymu 1653 deputat na
Trybunał Skarbowy Lwowſki *Conſtit. fol. 2*, ieſt w druku iego *Quadriga Le-
onum in 4to Varſav. 1632.* Ambroży 1576 Poborca w Ziemi Chełmſkiey *Conſt.
fol. 261.* Kaſper 1618. Jan na Wołyńcach Zaliwſki w Ziemi Bielſkiey 1674,
Piſarzem był Grodzkim Liwſkim, żona Gulińſka piąciu mu ſynow powiła,
Kaſpra Sekretarza Koronnego, Wacława, tego żona Ewa Brodowska, y A-
lexandra.

**ZAŁOGA herbu Poł Orła.* Marcinowi Załoga nadgrobek z tym herbem poſta-
wiony w Krakowie, w kościele Dominikańskim 1576, z tym napiſem, *Præ-
ſtantem ingenio & ſenio, nulliq; ſecundum, Nomine, fortunâ nobilitate virum.*

**ZALSKI.* Jędrzey Zalski w roku 1658 nobilitowany na Seymie, o czym patrz
Konſtytucyi.

ZAŁUSKI herbu Junoſza w Rawskim Woiewodztwie. Tych przeſzłych wiekow
Tabaſzami zwano, iako *u Paprockiego* znaydzieſz Jana Tabaſza Podkomorze-
go Rawskiego. Spytek Załuski Podkomorzy Rawski mąż woienny, w o-
wey z Tatarami pod Wiſniowcem w roku 1512 wygraney batalii, rycersko
ſtawał, iako świadczy *Krzycki w liście ſwoim do Szydłowieckiego piſanym u Za-
łuſk. tom. 1. fol. 17.* gdzie też mężnie poległ Woyciech Załuski Woiewodzic
Łęczycki *fol. 22.* Drugi Spytek Podkomorży Rawski, miał za ſobą Barbarę
Korycińską Woiewodzankę Łęczycką Starościankę Przędecką, wdowę po
Mikołaiu Kazanowskim. Brat Spytka rodzony, Staniſław, poiął Annę Ko-
rycińską, ſioſtrę tamtey rodzoną. Maciey trzeci brat ich, trzecią ſioſtrę
Zuzannę Korycińską. Od ktoregoś z tych trzech braci z Korycińskii zpo-
dzonych, było dwoch braci, Wawrzyniec Cześnik Rawski, Podſtarości O-
poczyński, y Piotr Chorąży Rawski, umarł 1646, młodſze lata polerował
na dworze Krolowy Anny, potym na roznych expedycyach woiennych w
Węgrzech, Multanach, Inflantach, wſzędzie z wielką ſławą, Zona iego herbu
Abdank, piąciu mu ſynow powiła. Woyciecha, Stefana Plebana Bedleńskie-
go, Krzyſztofa, Abrahama y Wawrzyńca, *Koſtecki kazanie: Prowiant na dro-
gę &c.* Wawrzyniec Załuski miał za ſobą Katarzynę Buzeńską herbu Po-
ray *Paproc.* Woyciech Kanonik Gnieźnieński na przywileiu Kollegiaty Ło-
wickiey, umarł 1547. Jakub Chorąży Rawski, żona iego Regina Kraſińska.
Kaſper y Tomaſz 1628. Elżbieta Podkomorzanka Rawska, była za Jakubem
Chlewickim. Mikołay, Konſtantyn, Kaſper, Zygmunt, Staniſław, Kazimierz,
Jan 1674. N. Jadwigę Skrzyńską, Kaſper miał za ſobą Elżbietę Rokſzycką.
Wawrzyniec Załuski według informacyi przyſłaney mi z tego Domu, Ka-
ſztelan Goſtyński, miał za ſobą Korycińską Kaſztelankę Sieradzką Staro-
ściankę Przędecką, z tey były dwie corki, Anna Zakonnica S. Klary, y
druga, ktora wkroczyła w małżenską ligę z Mokranowskim Kaſztelanem Ra-
wskim, y ſynow trzech, Hieronim Opat Witowski, zſzedł z tego świata *in
opinione ſanctitatis*, drugi Staniſław czy Jan Cześnik Rawski, ten z Anny Li-
pskii Kaſztelanki Rawskiey, zpłodził Kaſpra Staroſtę Regowskiego, od kto-
rego zoſtaie ſyn y corka. Miał tenże Wawrzyniec Kaſztelan Goſtyński,
brata rodzonego Zygmunta, ktory Porucznikuiąc pod Uſarską chorągwią,
zginął pod Wiedniem w roku 1683, o czym czytay *Janickiego Bellaria fol. 35.*
Trzeci ſyn Wawrzyńca Alexander, naprzod Cześnik, daley Chorąży, po-
tym Podkomorzy Rawski, aż też Kaſztelan, a na koniec Woiewoda Ra-
wski, poſłował na rożne Seymy, Marſzałkował w Trybunale Koronnym
1685, a małżeńskie kontrakty ponawiał cztery razy: pierwſzy raz z Prażmo-

wską ſioſtrą rodzoną Mikołaia Prażmowskiego Prymaſa Koronnego, drugi
raz z Cieciſzewską, ale te obiedwie *ſteriles:* trzeci raz z Katarzyną Olſzewską
Kaſztelanką Spicimirską ſioſtrą rodzoną Jędrzeia Arcybiskupa Gnieźnień-
skiego, czwarty raz z Zofią Koniecpolską Kaſztelanką Bracławską. Z Olſzo-
wskii, ſyn iego Marcin *3tio genitus*, naprzod Łowczy Rawski, poſeł na rożne
Seymy, oſobliwie 1690, zkąd Kommiſſarzem ſtanął do granic od Węgier,
Conſtit. fol. 18, deputatem zaſiadał na Trybunale Koronnym, y w rożnych
expedycyach woiennych ſławy męſtwem ſwoim ſzukał, potym duchowny
ſobie ſtan obrawſzy, naprzod Dziekanem był, potym Proboſzczem Pło-
ckim y Xiążęciem Sieluńskim, umarł w Gutſtadzie Suffraganem Płockim
1709, za ofiarowane ſobie Biskupſtwo Płockie podziękowawſzy. Drugi Alexan-
der Jozef *primogenitus*, Marſzałek Trybunału Koronnego w roku 1690, iuż na
ten czas po Podkomorſtwie Rawskim, oſiadſzy na krześle Kaſztelanii Ra-
wskiey, w tymże roku, Kommiſſarzem zapiſany na Trybunał Koronny,
Conſtit. fol. 5, wziął potym Woiewodztwo Rawskie, z ktorym go tytułem
wſpominaią *Konſtytucye 1703* Kommiſſarzem do rewizyi Skarbu Koronnego
fol. 13, wſzakże go blisko przed śmiercią zpuścił na Jędrzeia Głębockiego,
widzieć iego nadgrobek w Warſzawie u OO Reformatow. Pierwſza żona
iego, Tereſſa z Popowa Witowska Kaſztelanka Sendomirska, ale z niey
dzieci młodo pomarły, powtornie złączył ſię z Tereſſą Podkańską, Jana
Staroſty Inowłodzkiego, Łowczego Sendomirskiego corką, z tey ſię zoſtały
trzy corki, Wiktorya Franciſzka Zakonnica u PP. Sakramentek w Warſza-
wie, Ludowika Janowi Oſſolińskiemu Staroście Drohickiemu, Alexandra
Woyciechowi Lanckorońskiemu Kaſztelanowi Goſtyńskiemu, zaślubione, y
ſynow czterech. Z tych Jędrzey Staniſław Koſtka, powrociwſzy z cudzych
kraiow, prawie go ſobie honory wydzierały, iuż Kanonik Krakowski, Dzie-
kan Pułtuski, iuż Proboſzcz Płocki, deputat na Trybunał Koronny, iuż
Biskup Płocki lubo dopiero łat 28 wieku ſwego liczył, od Auguſta II wy-
nieſiony, ná tey Paſterſkiey funkcyi iak ſię popiſał, z tego poznać, kiedy
Seminarium Diæceſanum na dwudzieſtu Klerykow, y ſzpital na wychowanie
Panienek ubogich, w Pułtuſku fundował pod dozorem Panien Miłoſiernych.
Synod Dyecezański złożył, w roku 1733, na ktorym prawami oboſtrzył kar-
ność duchowieńſtwa, do druku go podał: Kommiſſyi na Trybunale Radō-
ſkim 1725 prezydował, także Kommiſſyi w Brzesciu Litewſkim do dobr kro-
lewſkich: Auguſt potym III, co Ociec iego iuż przed ſwoią śmiercią za-
mierzył, do ſkutku przyprowadził, kiedy mu pieczęć Wielką Koronną
konferował, dla tego *ob incompatibilitatem* zpuściwſzy Płocką Infułę, wziął
Łucką, a temi czaſy y z tey poſzedł na Chełmińſką, Pan miłych obycza-
iow, głębokiego przezoru, w ludziach ſię mądrych kochaiący. Marcin brat
Jędrzeia Kanclerza z Podkańſkii, Suffragan Płocki, Sekretarz Wielki Koron-
ny, Dziekan Płocki, Deputatem był na Trybunał Koronny 1728. Jakub dru-
gi brat Jędrzeia Kanclerza, Staroſta Suleiowſki. Jozef Jędrzey trzeci brat,
Referendarz Koronny, Scholaſtyk Płocki, Kanonik Krakowſki, Proboſzcz
Warſzawſki y Kodeńſki Infułat, Opat Hebdowſki, *Eleemoſynarius Lotaringiæ,
Abbas Fontanetti*, deputat na Trybunał Koronny 1725, w ktorym natura pra-
wie wſzyſtkie przymioty zkoncentrowała, dobroć, prawie wſzyſkie cnoty
zebrała. Naukę iego, piſma do druku podane pokazuią. 1mo. *Analecta hiſto-
rica de Sacra à Rom: Pontificibus uſitata cæremonia, Enſem & pileum benedicendi, eaq;
munera Principibus Chriſtianis mittendi, Varſav. in 4to 1726.* 2do. *Dwa miecze prze-
ciwko Dyſſydentom, ieden defenſivè; drugi offenſivè ſię maiący, z okazyi Memoryału*

Angielſkiego w Warſzawie in 4to 1731. 3tio. *Kazanie przy introdukcyi Nowokanonizowanych SS, Staniſława Koſtki y Aloyzego w Warſzawie 1727 in fol.* 4to. *Specimen hiſtoriæ Polonæ Criticæ in 4to 1733 Varſaviæ, gdzie Rokoß Gliniańſki zbiia.* Jędrzey Chryzoſtom *2do genitus*, naprzod Biſkup Kiiowſki, z tego poſtąpił na Płockie w roku 1691, z tego na Warmińſkie 1696, przy ktorym za konſenſem ſtanow Rzeczypoſpolitey dano mu Pieczęć Wielką Koronną, ktorą aż do śmierci ſwoiey wraz z tym Biſkupſtwem trzymał, ta przypadła na rok 1711. Piſma iego te ſą w druku. 1mo. *Epiſtolæ hiſtoricæ, ſive, acta publica in Regno Poloniæ ab anno 1665, ad annum 1710 Tomi III Brunsbergæ in fol. 1709, 1710, 1711.* 2do. *Nauki Chrześciańſkie (to ieſt 1653 ſentencye z Xiąg S. Auguſtyna wyięte) z łacińſk. przetłum. na Polſk. in 4to Varſav. 1686 in fol. w Kaliſſu 1630.* 3tio. *Przewodnik grzeßnika z Hiſpan. Ludwika Granatenſa przetłum. na Polſk. w Lublinie in 4to 1687, tamże 1730 in fol:* wſzakże iuż ta Xiąſzka dawniey od kogo inſzego, była na Oyczyſty ięzyk przełożona. 4to. *Wzgarda prożności świata y o Miłości Boſkiey z Hiſpan. Jakuba di Stella przetłum. w Krakowie 1690 in 4to, y 1730 w Krakowie in fol.* 5to. *Pamiątka Paſterſkiego affektu, to ieſt obraz prawdziwego Kapłana z Łacińſk. Jozefa Manſi przetłum: w Warſzawie 1699, tamże 1730 in fol.* 6to. *Prawdy wieczne z Włoſk: przetłum. Grzegor. Roſſignolego, w Warſzawie 1701 in 4to, w Kaliſſu 1703 in fol. w Wilnie 1705 in 4to.* 7mo. *Rozmyślania krociuſienkie Chrześciańſkie na każdy dzień Mieſiąca z Francuz: X. Domin. Bouburſ. przetłum. w Warſzawie 1701 in minor.* 8vo. *Krotkie y nabożne, na każdy dzień całego roku rozmyślania z Francuz. przetłum. w Warſzawie 1702 in 4to.* 9no. *Korona mieſięczna albo nauki y uwagi Chrześciańſkie na każdy dzień mieſiąca z Franc. przetłum. 1704 y 1719 w Kaliſſu in min.* 10. *Pokazanie iako powinien Chrześcianin myślić y pilno chodzić koło zbawienia duſſy ſwoiey, Franciſ. Renata przetłum. w Brusberdze 1704 in 4to.* 11. *Reflexye nabożne nad męką y śmiercią Chryſtuſa Pana pod czas poſtu y w piątki całego roku z Francuz. przetłum. w Brunsberdze 1705 in 4to.* 12mo. *Ulga w krzyżach z Włoſk. Jana Piotra Pinamonti przetłum. w Brunsberdze 1709 y w Sendomierzu 1728 in min.* 13tio. *Uwagi Chrześciańſkie albo Rozmyślanie krotkie na wſſyſtkie dni w roku y Swięta Uroczyſte przetłum. w Brunsberdze 1707 in 4to.* 14to. *Hiſtorya ſtarego y Nowego teſtamentu z Francuz. przetłum. w Brunsberdze 1709 in 4to.* 15to. *Reflexye 24 o Miłoſierdziu Boſkim z Francuz. Xięzny de la Valiere, potym Karmelitanki Boſey, przetłum. Item Akty ſtrzeliſte y weſtchnienia duchowne z Łacińſk. Piotra de Campis novis. Także Dyſcypliny duſſne X. Kaſpra Drużbickiego, y Uwagi Chrześciańſkie na każdy dzień mieſiąca w Kaliſſu in fol: 1730.* 16to. *Medytacye na rożne texty Piſma Swiętego o Wzgardzie świata y iego marności w trzech Xięgach, a 300 rozdziałach zawarte, z ktorych ſto dwadzieścia z Hiſpan. Dydaka Selli przetłum. a ſto ośmdzieſiąt Rozdziałow, dopiero ſą od Załuſkiego przyłożone w Kaliſſu y Warſzawie 1733 in fol.* 17mo. *Kazania zebrane z przydatkiem do pierwſſey edycyi Warſzawſkiey 1696 in 4to, w Kaliſſu in fol. 1730.* 18vo. *Mowy na radach y Seymach po pierwſſey edycyi Oliwſkiey 1689 in 4to, y drugiey Kaliſkiey in fol. z przydatkiem w Kaliſſu 1718 in min.* 19no. *Mowy rożne weſelne y pogrzebne w Warſzawie 1690 in 4to, a ſame weſelne przedrukowane w Kaliſſu 1730 in fol.* 20mo. *Kazanie na Swięto S. Ignacego Fundatora Zakonu Soc. JESU w Reſſlu, w Brunsberdze 1700 in 4to, toż ſamo przetłum. y na Niemiecki ięzyk.* Nim go Jan III Krol Polſki do Infuły poſunął, był Kanonikiem Krakowſkim y Pułtuſkim, Deputatem na Trybunał, Opatem Wąchockim, Kanclerzem Gnieźnieńſkim, Proboſzczem Jarosławſkim, Scholaſtykiem Łęczyckim, Sekretarzem Koronnym, Kanclerzem Krolowy Maryi Kazimiry, poſeł do Hiſzpanii, gdzie *Vellus aureum* po śmierci Krola Michała w ręce Krola Hiſzpańſkiego oddał, do Luzytanii z denuncyacyą o śmierci te-

ci tegoż Krola, do Francyi, z nowiną o Elekcyi Jana III Krola, do Bawaryi do zaręczenia Xiążęciu Elektorowi Bawarſkiemu Tereſſy Krolewny Polſkiey. Olſzańſki Prymas Koronny zpuſzczaiąc pieczęć Koronną, w mowie ſwoiey, taką mu pochwałę dawał: *Tribuo nie krewnośći ale indoli & virtuti X. Załuſkiego Kanclerza mego, że go in theatro Rzeczypoſpolitey pokazuię: ingenium ſublime ſuis velocius annis, maturitas judicii, ięzykow doſkonałość, in tractando rozrywka, Dworow nayprzednieyſſych y Miniſtrow znaiomość, godnym go czynią.* Dało mu tę chwałę poważne y pobożne cudzoziemſkie pioro: *Divino conſilio ad magna natus.* Siła ten Wielki Kanclerz dla Oyczyzny pracował, wiele piſał y mowił, nie mniey ſtoſow dla niey poniosł, zawſze niezmienionym umyſłem przy dobru iey ſtawaiąc, Paſterſkiey funkcyi ſwoiey iak pieſczenie przeſtrzegał, z złożonych od niego y do druku podanych Synodow, nawet umieraiąc na nadgrobku tylko o ſobie napiſać kazał: *Hic jacet Andreas Epiſcopus* y przydal *ConCULCate peCCatorē ZaŁUſki aC pro eo orate*, w ktorych słowach *Chronoſticè* rok ześcia ſwego z tego świata wyraził. Hieronim Kaſztelan Rawſki *5to genitus* ſyn Alexandra z Olſzowſkii, Staroſtą ieſzcze będąc Brzeſkim Kuiawſkim, z Seymu 1690 Kommiſſarzem ſtanął do granic od Prus Xiążęcych, *Conſtit. fol. 19*, a w roku 1703 deputat z Senatu na Trybunał Skarbowy, *Conſt. fol. 9*, y do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 23:* zaſiadał także Deputatem na Trybunale Koronnym 1714, pierwſza żona iego była Fredrowna Katarzyna Zygmunta Kaſztelana Sanockiego, z Waſiczyńſkii powtorney iego żony corkę zpłodzoną, (ktore y krom Snopkowſkii, druga ſioſtra rodzona, naprzod żyła z Uſtrzyckim, po nim z Trzebuchowſkim, ſioſtra zaś iey ſtryieczna, doſtała ſię w małżeńſtwo Samuelowi Lipſkiemn, Stolnikowi Latyczewſkiemu, z ktorym dwie corki miała, iedna z nich poſzła za Michała Konarſkiego Kaſztelana Wiślickiego, druga Angela za Dzidoſzyckiego Cześnika Halickiego) z tey corka Katarzyna, weſzła w kontrakty małżeńſkie z Stefanem Garczyńſkim, naprzod Chorążym Poznańſkim, daley Bydgoſkim, potym Inowrocławſkim Kaſztelanem, z tey iedna corka wydana za Tuchołkę Staroſtę Jaſienieckiego, druga w Zakonie Cyſtercyeńſkim: druga corka z Fredrowny Tereſſa z Woyciechem Weſslem Kaſztelanem Warſzawſkim, ſyn zaś Hieronima, z teyże Jozef Staroſta Rawſki, Rotmiſtrz Ziemi Rawſkiey 1733, poſłem ſtawał na rożnych Seymach y z uſzczerbkiem fortuny ſwoiey, Oyczyſtey wolności bronił, *primo voto* poiął był Wilczewſką, wdowę po Kuropatnickim y Janie Tarło, z tą *ſterilis: 2do voto* z Dembicką pozoſtałą wdową po Trepce, z tey corki dwie zoſtaią. Drugi ſyn Hieronima Jan Proſper Kuchmiſtrz Litewſki, Staroſta Zawichowſki, ale z Ludowiki Wierzbowſkii Woiewodzanki Sieradzkiey urodzony, złączył ſię dożywotnie z Ludowiką Szołdrſką Woiewodzanką Inowrocławſką y Generałowną Wielkopolſką, z tey ſyn Ignacy Staroſta Zawichoyſki, drugi Jozef, y dwie corki. Ludwik Bartłomiey *4to genitus* ſyn Alexandra Woiewody Rawſkiego z Oſtrowſkii, Fundator ſzkoł naſzych w Warſzawie, ktore Pańſką ſtrukturą z iego oſtatniey woli ſynowiec iego wyniosł Jędrzey teraźnieyſzy Kanclerz Koronny, ten Ludwik w Rzymie Juris prudencyi, w Paryżu Teologii odſłuchawſzy, gdy do Polſki powrocił, wziął Kanonią Krakowſką, z Seymu 1690 Kommiſſarz do Skarbu Koronnego, *Conſtit. fol. 16*, w Trybunale deputat, wſzędzie nie zkorrumpowany przy ſłuſzności, Kanclerzem potym Krolowy Maryi y Suffraganem Przemyſkim urosł, aż też po bracie ſwoim Jędrzeiu, wziął Płocką Infułę, z ktorey poſzedł po koronę do nieba w roku 1721: był życia w niwczym nie nagannego, ſobie w powierzoney od Boga trzody dozorze pilny, na ubogich miło-

ſierny. Francíſzek naprzod Kaſztelan Woynicki 1696, potym Woiewoda Czerniechowſki ſzoſty ſyn Alexandra Woiewody Rawſkiego z Olſzowſkii, z Seymu 1703 Kommiſſarz do hiberny, *Conſtit. fol. 12*, na koniec Woiewoda Płocki, poſłował na Seym 1690, zkąd deputatem ſtanął do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 19*, umarł 1735, pierwſza żona iego z Flandryi Dorota de Riviere, z tey był Chryzoſtom Henryk Staroſta Lubelſki, od ktorego z Francíſzki Danilowiczowny Staroſcianki Parczowſkiey Francíſzek ſyn ſię zoſtał: druga Teofila Wapowſka Stolnikowna Koronna, wdowa po Hrehorym Kopciu y Rosnowſkim Chorążym Przemyſłkim, ale to małżeńſtwo bezpotomne. Po Olſzowſkii *2do voto* poiął Alexander Woiewoda Rawſki Zofią Koniecpolſką Kaſztelankę Bracławſką, ktora pierwey żyła z Olſzewſkim Chorążym Goſtyńſkim, z tey była corka Chlebowſka, Tereſſa Staroſcina Liwſka, y ſyn Karol Kuchmiſtrz Litewſki y Generał w woyſku, Staroſta Liwſki wſpominaią go Konſtytucye 1703 Kommiſſarzem do Skarbu Koronnego, *Conſtit fol. 23*, od ktorego corka ſię zoſtała Ludowika Jozefowi Sierakowſkiemu Strażnikowi Koronnemu zaślubiona, urodzona z Francíſzki Kopciowny, ktora była *1mo voto* za Lubeckim Xiążęciem Kaſztelanem Mińſkim. N. miał za ſobą Plichciankę Podkomorzankę Rawſką. Maciey brał ſlub z Zofią Dąmbſką w roku 1620. *Stawinſki*.

ZAŁUSKI *herbu Kościeſza* w Ziemi Ciechanowſkiey. Niewiem czy nie do tych należy, Łukaſz Załuſki *Societ, JESU* w Mińſkim Woiewodztwie urodzony, przez lat 28 Kaznodzieia, Miſſyonarz przez lat pięć, ktorych prac ſwoich wziął zapłatę 1673. w Wilnie życie ſkończywſzy, wydał do druku: *Compendium totius Philoſophiæ, Vilnæ in 4to, 1640*. 2do. *De ſumptione Sacræ Euchariſtiæ ſub utraq; ſpecie, Vilnæ 1637 in fol. tacito nomine*. 3tio. *Paneg. ſoluta & Vincta Orat. Sigiſmundo Denhoff 1646 Varſav. in fol. Bibl. Societ.*

ZAŁUCZSKI *herbu Pogonia Polſka*, piſze o nich *Paproc. w ſtrom.* y powiada, że ſię zdawna piſali z Nowego Miaſta.

ZAŁUSKI *herbu Rawicz, to Paproc. y Okolſki* z niego, ale wątpię czy ſą tego herbu, ile że tych tu kładą, ktorych y pod herbem Junoſza liczyli. Jednego z nich ma bydz nadgrobek w Kamieńcu Podolſkim u OO Dominikanow.

*ZAŁUSKOWSKI *herbu Rola* w Woiewodztwie Kaliſkim, piſzą ſię z Kaliſzkowic ile iedneyże dzielnicy z Kaliſzkowſkiemi: bo Maciey Kaliſzkowſki z Oſtrzeſzowſkiego Powiatu, a z Ziemi Wieluńſkiey poiąwſzy w Woiewodztwie Brzeſkim Kuiawſkim Małgorzatę dziedziczkę na Załuſkowie, corkę Marcina, ſynowicę Jana Potrzas rzeczonego z Łowiczka, od tychże dobr począł ſię piſać Załuſzkowſkim, iako świadczą *Acta Caſtr. Breſt. Cujav. 1524*, kędy y w inſzych leciech rożne tranſakcye tego Domu znaydzieſz: oſobliwie *1513, 1525 1530: 1531*. Maciey Załuſkowſki Podſtaroſci Grodzki Opoczyńſki 1586 *Acta Caſtren. Opoczuen.* Paweł z Kaliſzkowic Załuſkowſki Podwoiewodzy Kaliſki. Woyciech na naſze Collegium Kaliſkie dobroczynny, rozſtał ſię z światem w roku 1648 *Hiſtor. Colleg. Caliſſ.* Woyciech 1674. N. Jana Koźmińſkiego Staroſty Powidzkiego małżonka. Alexander poiął Maryannę Sczypierſką, z tey ſyn Alexander 1701, drugi Paweł Podwoiewodzy Kaliſki, ktorego z Węzykowny, ſynowie Hilary y Piotr. Michała z Teodory Kotulińſkii ſyn Ludwik, Staniſława ieſt potomſtwo, Woyciecha w Gnieznieńſkim powiecie w Ułanowie ieſt kilku ſynow, Maciey Staniſław Skarbnik Sieradzki, z Urſzuli Koczańſkii zpłodził Pawła y Jana, corek dwie, Annę y Katarzynę: Stryi rodzony Macieia, Jędrzey pamiętny woiownik za Jana Kazimierza Krola y Regimentarz, z częścią woyſka do Moſkwy wyſłany, nie na iednym mieyſcu zwycięſko ich gromił.

*ZAMBRZYCKI *herbu Kościeſza* w Ziemi Wiſkiey, piſzą ſię z Zambrzycy, ktore niegdy dobra były Krolewſkie, czegom czytał dowod na liście Zygmunta II *in Mſ. Petricov.* kędy też wſpominaią Jana Zambryckiego Ziemianina Zatorſkiego w roku 1508. Jan Zambrzycki Sekretarz Krolewſki ołtarz *Chriſto Salvatori*, y żonie ſwoiey Teodorze Dembińſkii z Dembian nadgrobek wyſtawił, y upoſażył w Krakowſkim kościele S. Marka, kędy widzieć herb iego, pierwſzy Kościeſza, drugi podle niego Rawicz żony iego. Filip ſyn Joachima w Ziemi Łomżyńſkiey, ktorego y ſynow iego krwawe w rożnych woiennych okazyach zaſługi, zapiſała z wdzięcznością *Konſtytucya 1662 fol. 38 y 39*. Jan Inſtygator Koronny z Seymu 1676 Kommiſſarz do granic od Węgier *Conſtit. fol. 31*. Jędrzey, Jerzy y Mateuſz w Łomżyńſkiey, Stefan y Woyciech w Warſzawſkiey 1697.

ZAMIECHOWSKI *herbu Gryff* w Ruſkim y Podolſkim Woiewodztwach. N. Zamiechowſka żona Piotra Grochowſkiego Miecznika Przemyſłkiego w roku 1443. *Okol. tom. 1. fol. 363*. Jędrzey z Zamiechowa, *Acta Terreſtr. Leopol.* N. miał za ſobą Chlewicką. Samuel Kryſtynę Potocką herbu Pilawa Jędrzeia Kaſztelana Kamienieckiego corkę, ale *ſterilem*. Zamiechowſka Zofia, *1mo voto* żyła z Janem Golſkim Kaſztelanem Halickim, *2do voto* z Staniſławem Lanckorońſkim Woiewodą Podolſkim, *3tio* zdami ſię z Janem Tyſzkiewiczem Woiewodą Wileńſkim, ile że *Okolſki tom 2. fol. 95* piſze o niey, że iuż trzecie iey małżeńſtwo było. Brat iey był Staniſław, ktorego ſynowie Paweł, Gabryel Samuel y Zygmunt. Gabryela dziedzica dobr Janowa, corka Maryanna, doſtała ſię w małżeńſtwo Boguſzowi Podkomorzemu Podolſkiemu, z ktorey corka Boguſzowna Maryanna Zakonnicą zoſtała, po Zamiechowſkii poiął Boguſz Stempowſką, z ktorey potomſtwo, Jan Staroſta Zwinogrodzki, Staniſław Staroſta Mogilnicki, Rozalia Zakonnica, Tereſſa Alexandra Stadnickiego małżonka. N. Zamiechowſki miał za ſobą Zofią Boratyńſką Staroſciankę Rohatyńſką za czaſow *Paproc:* Anna była za Jerzym Zamoyſkim herbu Jelita. N. miał za ſobą Ewę Micowſką. Alexandra Zamiechowſka Stolnikowna Bracławſka, była za Mikołaiem Wietrzynſkim.

ZAMOYSKI *herbu Grzymała* w Ziemi Łomżyńſkiey. Jan Podczaſzy Łomżyńſki 1587 podpiſał elekcyą Zygmunta III, *Conſtit. fol. 437*. Jan Zamoyſki Arcybiſkup Lwowſki z cudzych kraiow powrociwſzy trafił na interregnum po śmierci Zygmunta Auguſta Krola, gdzie pod czas elekcyi zawaśnionych dwoch partyi ſerca, tak między ſobą uſpokoił, od Uchańſkiego Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, że do bitwy między niemi nie przyſzło. Stefan Krol tron Polſki oſiadſzy, do Grzegorza go XIII Papieża y do Włoch ſwoim ablegatem wyſłał, na zprowadzenie do Polſki co nayſławnieyſzych w nauce Profeſſorow, to iednak ſkutku nie wzieło. Jezdził potym od tegoż Krola, do ArcyXiążąt Auſtryi, a od Stanow Rzeczypoſpolitey do Rudolfa II Ceſarza, z donuncyacyą o śmierci Stefana Krola. Zygmunt III Krol niemniey obrotowi y wielkiemu rozſądkowi Zamoyſkiego dufaiąc, Posłem go ſwoim do Porty Otomańſkiey wyprawił, gdzie gdy go zawiſne pioro źle udało, prawie cały rok pod ſtrażą trzymany, poki od Krola liſty nie doſzły, z oświadczeniem charakteru na nim Poſelſkiego, wolno tedy puſzczony y z honorem przyięty, y regalizowany ſzczodrze, odiachał z Konſtantynopola, więc że Tatarzy znaczną klęſkę w Polſzcze tym czaſem ſwym naiazdem uczynili, dla tego muſiał znowu wracać, żaląc ſię przed Ceſarzem Tureckim na nieſtworę Tatarſką. Z tey drogi ledwo co wytchnął, powtore do Wiednia biegał, y znowu do Rzymu w legacyi do Klemenſa VIII Papieża: tak

tedy zaſłużonemu, dano naprzod Suffraganią y Opactwo Płockie, a Zygmunt III po ześciu Solikowſkiego wyniosł go na Metropolią Lwowſką. *Adam Opatow. gratul:* w roku 1605. Trafił na zakłoconą Oyczyznę domową woyną, przy Krolu tedy ſtatecznie ſtoiąc, y radą y pieniężnym przeciwko Rokoſzanom ſupplementem, Majeſtatu bronił. W roku 1643 Kommiſſarzem z Seymu do ugłaſkania Związkowych naznaczony, *fol. 5,* iuż prozbą, iuż groźbą, iuż racyami gruntownemi y z płaczem wymogł to na nich, że od imprezy na zgubę Kroleſtwa tego natężoney, odwiodł ich ſzczęśliwie. W rzetelności ſię y ſzczerości kochał, ztąd prawdę mowiąc każdemu, wiele na ſiebie urażał. Przy naywiękſzych tak koło Oyczyzny, iako y koło Dyecezyi ſwoiey pracach, czytaniem ſię rożnych autorow rozrywał, oſobliwie Seneki, ktorego ſentencye w potocznych ſprawach zwykł był gładko przytaczać. Ludzi uczonych że kochał, dla tego takiemi tylko Kapitułę ſwoię zagęſzczał, y na inne beneficia wynoſił. Do gniewu był z natury ſkłonnieyſzy, przecięż prędko ſię w impetach upamiętał. Szczodrobliwość rozumna w nim ſię wydawała, zkąd y ſam o ſobie zwykł był mawiać, iak mi prawie cięſzko ſześć groſzy dać, gdzie tego nie potrzeba, tak gdzie trzeba y kilka tyſięcy łożyć, cale mi nie trudno. Pewnie na Moſkiewſką expedycyą trżynaście tyſięcy z ſwoiey ſzkatuły wyſypał, za duchowieńſtwo ſwoiey Dyecezyi kontrybucyą włożoną zapłacił Związkowym, że go zniſzczono, bardzo dobrze wiedział. Archidyakonowi Lwowſkiemu prowentow przyczynił, uproſiwſzy u Krola Proboſtwo Buſkie dla niego. Na wykupno Polſkiego niewolnika u Turkow, tyſiąc czerwonych złotych wydał, inſzych wielu bardzo nędzę łaſkawą ręką dzwignął. Chor kościoła Katedralnego miedzią pokrył, a na reſztę ſześć tyſięcy odłożył, kielich ſzczerozłoty, z trzechſet czerwonych złotych teſtamentem mu legował, paſtorał także y ſześć lichtarzow ſrebrnych, dwadzieścia ſzpalerow kunſztownie wyrobionych, kaplicę ozdobną y grob w niey ſobie wyſtawił, ſześciu Xięży przy niey fundował, mięſzkanie dla nich opatrzył; Wikaryom, Manſyonarzom y innym Klaſztorom y Zakonnikom pewne ſummy naznaczył oſtatnią wolą. Panny Benedyktynki murem opaſał w koło, y 6600 krom tego wydać im kazał. OO Karmelitom Boſym ogrod zkupił, Akademii Krakowſkiey pięć tyſięcy, nad to na ſześciu ſtudentow, ktorzyby ſię tam uczyli, pewny czyńſz wydzielił. Kozłowſki klucz z cudzych ręku windykował wielkim ſtaraniem y koſztem: przeniosł ſię na wieczność w roku 1614, *Scrobiſſow. in Vitis Archiep. Leopol.* Staniſław Zamoyſki Chorąży Łomżyńſki, brat Arcybiſkupa, z Seymu 1591 Kommiſſarz do granic od Prus, *Conſtit. fol. 617,* wſpomina go *Scrobiſſew.* Tomaſz Sędzia Zembrowſki, ktorego ſynom Arcybiſkup pięć wioſek y miaſteczko Porelce zapiſał. Piotr na Stawiſkach Zamoyſki Podkomorzy Łomżyńſki 1632 y 1648, po ktorym zoſtało ſię dwoch ſynow Franciſzek Podſtoli, a potym Chorąży Łomżyńſki, Marſzałek Dworu Jabłonowſkiego Hetmana, y Fortunat Łowczy Łomżyńſki Marſzałek Dworu Sapiehy, Hetmana W. Litewſkiego, ale gdy ci obadwa bezpotomnie zeſzli, fortuna ſię cała zlała na ich ſieſtrzeńca Tomaſza Drozdowſkiego Podſtolego Wiſkiego, y tak Dom Zamoyſkich Grzymalitow zſzedł na nich.

ZAMMOYSKI herbu Jelita w Ruſkim Woiewodztwie. Mściſław herbu Jelita Opat Tyniecki, ktory z Wiſſem Biſkupem Krakowſkim iezdził na Concilium Pizańſkie, umarł 1410. *Sczigiel. in Tinecia.* Pierwſzy Tomaſz z Łaznina z Woiewodztwa Łęczyckiego przeniosł ſię w Ruſkie kraie, gdzie gdy od Jędrzeia Piwo, Starego Zamościa nabył, z niego ſię piſać począł, y iego ſukceſſorowie. Jedni ſię

dni ſię domyślaią, że ten Tomaſz był wnukiē tego Floryana Saryuſza, ale to ci mowią, ktorzy rozumieią, że herb Jelita początki ſwoie wziął od tego Floryana, ale to u mnie zda ſię bydź pewnieyſza, że herb Jelita iakom mowił *w tomie drugim fol. 427,* z tym ſamym kſztałtem, iako teraz go poſpolicie zażywaią, ieſt dawnieyſzy od Floryana Szaryuſza. Drudzy powiadaią, że ten Tomaſz bratem był Tomaſza z Węgleſzyna Kaſztelana Sendomirſkiego y Generała Wielkopolſkiego, ale tego żadnym fundamentem nie popieraią, to pewna, że ten Tomaſz z żony Małgorzaty zpłodziwſzy dwoch ſynow Macieia y Floryana, dwie linie rozciągnął Domu Zamoyſkiego. Floryan pierwſzy, żona iego Anna z Komorowa, druga z Urynowa, ta zeſzła bezpotomnie, z pierwſzey zoſtało ſię dwoch ſynow, to ieſt: Mikołay Referendarz u Zygmunta I Krola Polſkiego, Kanonik Krakowſki, Proboſzcz Tarnowſki, y Woynicki, Scholaſtyk Łęczycki, Kantor Sendomirſki. *Padniewſki* potym Biſkup Krakowſki, takie mu elogium napiſał y do druku podał. *In toga religioſiſſimus ac prudentiſſimus, in bello fortiſſimus. Formulas actionum, quæ extant, ut erat juris conſultiſſimus, concepit. Ex Ordinum decreto, in legibus componendis & emendandis, Reipublicæ operam navavit In prœliis aliquot Tartaricis manu rem fortiter geſſit, ſingulari etiam certamine, Turcam provocatorem ad Rohatinum occidit, quod etſi homo ſacratus eſſet, tamen ſibi cum paganis prœlia permiſſa interpretaretur. A Collegio Cracovienſi, exiguo impoſito ſtipendio propter merita Pabianicenſe territorum, quoad viveret, poſſedit. Cum Tęczyniis & Tarnoviis familiariſſimè cum viveret, Joanni Tarnovio Magno Caſtellano Cracovienſi, & autor & adjutor fuit in primordiis ad eam, quam conſecutus erat amplitudinem laudis.* Umarł 1532, w katedrze Krakowſkiey z nadgrobkiem pochowany, *Starowol. in Monum.* Drugi Felix albo Szczeſny, brat Mikołaia Referendarza, czego dowodem ieſt liſt ich *u Paproc. o herb. fol. 196,* w ktorym roku 1524 wieś Tworyczow w zaſługach mu nadawali; był ten Felix Podkomorzym y Sędzią Chełmſkim y Woyſkim Bełzkim, człowiek mądry y mężny, w okazyi z Tatarami pod Chmielnikiem mężnego ſerca dał dowody, u Skokowek dziedzictwa ſwego, Zagon nie mały Tatarow poraził, przez ſługę ſwego Scibora z Sitańca, ktorego tam był z ludźmi ſwemi zoſtawił, ſam do Bełza odiachawſzy, żadney okazyi nie opuścił, ktoreyby był nie miał za Oyczyznę mężnie z iey nieprzyiaciołami potykać ſię, co mu w liście ſwoim przyznał Krol Zygmunt I danym w roku 1528, w ktorym wzgląd maiąc na iego zaſługi, darował mu dobra Obermunta Stolnika Chełmſkiego *ſteriliter* zeſzłego, pierwſza żona iego była Smoczka, ktora mu corkę powiła; druga Uhrowiecka Anna, z tey zrodził trzech ſynow, Mikołaia młodo zmarłego, Floryana Chorążego Chełmſkiego, dziedzica na Starym Zamościu, atoli zſzedł bezpotomny 1591.

Staniſław Kaſztelan Chełmſki, Hetman Nadworny, Staroſta Bełzki, dziedzic na Skokowce, ſyn trzeci Felixa Podkomorzego Chełmſkiego. *O nim Padniewſki in Elogiis* tak napiſał. *Vir integerrimus, humaniſſimus, liberaliſſimusq; bello ac pace clariſſimus, magis tamen artem militarem coluit, orſus 17 ætatis anno, 35 annos, partim militavit, partim Equitum turmas duxit, partim imperium militare cum titulo Ducis Copiarum Regiarum adminiſtravit. Contra Valachos dum Chotimum obſideretur, & iterum, dum autoritate Regia Alexander illis imponeretur, Deſpotem in Valachiam tendentem, tum, cum ex caſtris ad oppidum Pomorzany poſitis, intempeſta nocte fugere neceſſe habebat. Contra Livones, dum in Sigiſmundi Auguſti Regis bellum ob violatum legatum inferentis fidem ad Poſvolium venire coacti ſunt. Contra Moſchorum Principem, cum Sigiſmundo Auguſto de Livonia, ac controverſis Litvaniæ Moſchoviæq; finibus armis contendentem. Contra Tartaros, dum eorum excurſiones ac*

Yyyyyy *præ-*

prædationes in Ruſſia, arcere niteretur, Rempublicam ſtudio ac opera facultatibusq; ſuis juvit. Tumultibus omnibus Tartaricis, ſuis amicorumq; copiis admirabili celeritate abſq; ullo ſtipendio regio coactis, uſus eſt; invicti ſui animi & conſilii vim in Neveliano cum Moſchovitis prælio imprimis oſtendit. Poſt Nevelianum prælium virtutis ergo Præfecturâ Belzensî donatus, Zamchanam verò, reverſus ab expeditione Radoſcoviana, obtinuit; Senatorium Ordinem aliquoties oblatum recuſavit, vix quinquageſimô ætatis annô legi paſſus eſt, ita tamen, ut neglecto etiam tum Palatinatûs gradu, in Caſtellanatu mallet conſiſtere, vixit anno 1572, ætat: 53. Dwa razy w śluby małżeńſkie wkraczał, pierwſzy raz z Anną Herburtowną, z ktorą *według Heindenſteina Epiſt. de Nupt. Zamoſcii*, było dwoch ſynow, Zbożny y Jan, tyleż corek, Zofia, ta młodo umarła, y Anna. Drugi raz z Anną Orzechowſką Kaſztelanką Chełmſką, ta mu zrodziła dwoch ſynow, Jędrzeia y Mikołaia, ale młodo pomarli, y dwie corki, Elżbietę y Zofią. Z tych corek Elżbieta żyła z Staniſławem Włodkiem Woiewodą Bełzkim, weſzła do grobu 1595, u OO Dominikanow we Lwowie. *Starowol. in Monum.* Druga Anna z Łukaſzem Oleśnickim. Trzecia Zofia z Łukaſzem Działyńſkim, Podczaſzym Koronnym. Z ſynow iego Zbożny albo Adauctus od Oyca z woyſkiem przeciwko Moſkwie wyſłany, gdy ſię wraca od Kraſnego Horodka, maiąc tylko lat dziewiętnaście, umarł. *Paprocki.*

Jan Kanclerz y Hetman Wielki Koronny, Staroſta y Generał Krakowſki, ſyn Staniſława Kaſztelana Chełmſkiego z Herburtowny. Mąż prawie wſzyſtkich nauk umieiętnością zalecony, nad to pobożność y męſtwo, wſpaniałość umyſłu y ſubmiſſya w ekwał z ſobą certowały, pamiętnemi tak w pokoiu, iako y w boiu dla Oyczyzny dziełami nieśmiertelny. Bodayby takich więcey Miniſtrow miała, ſzczęśliwſząby ſię Polſka doznała. Cztery razy kontrakty małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Anną Oſſolińſką Chorążanką Lubelſką, drugi raz z Kryſtyną Xiążęcia Mikołaia Radziwiła Woiewody Wileńſkiego, Marſzałka y Kanclerza Litewſkiego Wielkiego corką, trzeci z Gryzeldą ſynowicą Stefana Batorego Krola, a corką Krzyſztofa Batorego Xiążęcia Siedmiogrodzkiego, czwarty z Barbarą Hrabianką Tarnowſką Kaſztelana Sendomirſkiego corką, z pierwſzemi trzema żadnego potomſtwa nie zoſtawił, oſtatnia ſyna mu powiła Tomaſza, o ktorym niżey. Jan ten Kanclerz z dziecinnych lat w naukach pod Woyciechem Oſtrowſkim w Kraſnymſtawie zakładał początki, na Dwor potym wyſłany Franciſzka Delfina Francuzkiego, gdy ſobie bardziey w Xięgach, niż w Dworſkich kortezyach ſmakował, podziękowawſzy dworowi, naprzod w Paryżu *Humaniores literas*, potym Greckiego ięzyka, daley Filozofii y Matematyki pod godnemi uczył ſię Profeſſorami przez lat cztery, do Włoch ſię potym udał, y w Padwie Juriſprudencyi ſłuchał, gdzie y powagą obyczaiow y rozſądku wielkiego polerem y wyborem umieiętności, tak między wſzyſtkiemi prym trzymał, że go też Akademia Padewſka zgodnie ſobie Rektorem obrała. Było to w podziwieniu u Senatu Weneckiego, że Polaka, a ieſzcze tak młodego, na taką funkcyą wynieſiono, ale gdy ſię potym dowiedział, iak roſtropnie, z iakim wſzyſtkich ukontentowaniem ten urząd ſprawował, niewypowiedzianą o ſobie wzniecił eſtymacyą y Polſkiego imienia ſławę, oſobliwie że ſię tamże y Xięgami od ſiebie do druku podanemi wſławił, to ieſt: *De Senatu Romano libri duo opus według Starowol. in Hecatont. multa eruditione refertum*, tęż mu Xiąſzkę przyznaie *Vilhelmus Godelevæus in notis ad Titi Livii hiſtoriâ lib. 39 edit. 1599*, luboć ią *Thuanus* Carolowi Sigoniuſzowi iako iey Autorowi własnemu przywłaſzcza, iakoż Sigonius w Xiążce od ſiebie napiſaney *De Republica Hæbreorum*, zaraz na początku ſam o ſobie świadczy, że gdy ieſzcze młodſzym był, piſał *de Republ. Athenienſium & Romanorum*, toż z Tuanem trzymaią *Thomas Lanſius, fol: 658*, y *Mercur. Gallobelgus tom. 2*, atoli *Starowolſki* przeciwko nim dowodzi tego *in declamat. contra Obtrectatores* rożnemi racyami że to praca Wielkiego tego Kanclerza naſzego. 2do. *Opus legum & Inſtitutorum Academiæ Patavinæ, ante hac indigeſtum neglectumq; recenſuit, digeſſit, edidit*, iako piſze *Adamus Burſius* y *Starowol.* Inſzych zaś czaſow wydane do druku ſą te iego ſkrypta. *Oratio qua Henricum Valeſium Regem renuntiat, dicta Pariſiis, 1573* w Rzymie *in 4to 1574.* 2do. *Pacificationis inter Domum Auſtriacam, ac Regem Poloniæ & Ordines Regni tractatæ, Scripta aliquot in 4to 1590 C.D.* 3tio. *De Tranſitu Tartarorum per Pocutiam anno 1594 Epiſtola ad Cardinal. Aldobrandinum Cracov. 1594 in 4to.* 4to. *Epitaphium quod Stephano Regi affiniq; ſuo ſcripſit, refert Beierlinck, in opere Chronogr. Orbis fol. 151*, gdzie też *fol. 294* mowiąc o nim, zowie go *Novum Demoſthenem Polonis exortum, pacis belliq; artibus Heroem præſtantiſſimum, Phæbi Martiſq; Sacerdotem.* Liſty iego w rożnych autorach znaydzieſz, *u Nakiel. in Miechow. fol. 986, u Anton. Poſſevina in Moſchovia & Republ. Moſchovitica, impreſſa Lugduni 1630: in Epiſtolis Turcicis Nicolai Reuſneri impreſſis 1598, inter Epiſtolas Antonii Mureti epiſtola 79 & 82 Colon. 1628: y w Mſ. Collegii naſzego Rawſkiego; drugie wydrukowane Cracov. in 4to 1587. Teſtament iego w Moguncyi na świat z druku wyſzedł 1606.* Xiąſzkę iego *de Perfecto Senatore Syntagma* cytuie *Starowol. in Hecat. David Hilben in vita Farensbachi* Kładzie wierſze iego, ktore na nadgrobku temuſz FarensbachiuſzowiWoiewodzie Inflantſkiemu napiſał. Temi tedy Xięgami y cnotami zalecony, z Senatorami Weneckiemi, przedniemi wſzedł był w wielką konfidencyą, atoli od Oyca wezwany do Polſki odwrocił y na Dwor ſię udał Zygmunta Auguſta Krola, kędy wſzyſtkich o ſobie expectatywy zwyciężył, oſobliwie iednak Auguſtowi przypadł był do ſerca, więc po śmierci Sobka, Podſkarbiego Koronnego, wyſłał go do odbierania Skarbu, tam Zamoyſki, nie wprzod wyiachał, aż Metrykę Koronną dawnością lat pomięſzaną, y wſzyſtkie prawa, tranſakcye, przywileie Krolewſkie należycie zkonnotował y ułożył: wdzięczny tey pracy iego Krol, Staroſtwo mu Bełzkie konferował po śmierci Oyca iego. Prędko y Auguſt Krol zſzedł z tronu do grobu, Zamoyſki pod interregnum, poddał formę konfederacyi *de libertate & caſtitate ſuffragiorum, & de tranquillitate tuenda*, ktorą wſzyſtkie Woiewodztwa w Glinianach przyiely. Na Elekcyi Henrykowey, trudność o Votum Xiążęcia Pruſkiego uprzątnął, y wiele inſzych ułacnił, czym tyle o ſobie ziednał opinii, że go z inſzemi po tegoż Henryka do Francyi Stany Rzeczypoſpolitey uproſiły, kędy go imieniem wſzyſtkiego Rycerſtwa witał, widział w nim wielkie przymioty ten Pan, y ſkoro do Polſki przyiachał, Knyſzyńſkie mu Staroſtwo ofiarował. Naywięcey iednak Stefan Batory pokazał, iak go ſobie ſzacował, kiedy w kilkanaście dni po ſwoiey Koronacyi, naprzod mu pieczęć mnieyſzą, a potym w rok y większą konferował; buławę mu także wielką pod Worończami na Moſkiewſkiey expedycyi oddał, krom Bełzkiego (ktore zpuścił wziąwſzy Krakowſkie) nadał mu Staroſtwa: Malborſkie, Miedzyrzeckie, Krzeſzowſkie, Derpſkie, nad to z Domem go ſwoim zkolligował przez własną ſynowicę. Weſele to w Krakowie ſię odprawowała z pompą y magnificencyą właśnie Krolewſką, co poznać z tego, iako go opiſuie *Paproc. o herb. fol. 199 Heindenſtein w liście ſwoim, y inni*, luboć iako piſze *X. Młodzian. tom. 3. fol. 36* zazdrość pokątnie ſzeptała, gdy pieniądze po rynku y ulicach rzucano pod czas tego aktu, że coś nad *æqualitatem* z innemi w tey Oyczyźnie ſynami, ta pom-

pa trąciła. Atoli to pewna, że ten Pan nad wszystkie godności, ten naycelnieyszy punkt honoru sobie założył, utrzymanie Oyczystey wolności, ztąd pod trzy Interregna w Polszcze, ktore za żywota iego odprawiły się, że żadnego z Domu Rakuskiego do Krolestwa promowować albo przypuścic nie chciał: będąc wyperswadowanym u siebie, żeby to z iey zgubą kiedyszkolwiek było, nawet z teyże racyi Zygmuntowi III po dwakroć wkraczaiącemu z Domem Austryackim w małżeńskie kontrakty, długo się y mocno opierał. Nadto ieżeli Trybunały tak w Polszcze iako y w Litwie są Polskiey swobody filarami, on ich pierwszym był powodem y autorem, kiedy Batoremu ten sposob wynalazł, podał y wyperswadował, aby Synowie Koronni, sprawiedliwości od Seymu do Seymu ieżdżąc z wielkim kosztem, wyglądaiąc przez lat kilka albo kilkanaście nie czekali, ale ią co rok w Trybunale znaleść mogli. Nawet exotycznych tytułow lubo sobie ofiarowanych przypuścić niechciał, żeby się nie zdał, coś więcey sobie nad inszych przywłaszczyć, iako świadczy Jan Firley Kasztelan Woynicki w liście do synow swoich wydanym: w roku 1604 przysłał mu Krol Hiszpański sławą dzieł iego zachęcony *Vellus aureum*, ale go nazad z dziekczynieniem odesłał, mowiąc: *Externos titulos, alienos esse à dignitate Regis & Patriæ istius moribus.* Do tych zaś faworow na siebie Stefana Krola, nie tylko na wybor nauki, ale y męstwo wiele pomogło, kiedy pod rebellią Gdańszczan wyprawiwszy się z pocztem swoim do obozu, do każdey prawie wycieczki z miasta na naszych, pierwszym zawsze stawał, ostatnim zchodził: a na expedycyi Moskiewskiey siła odwagą swoią dokazywał, Wielisz albowiem Zamek nieprzyiacielowi odiął: pod Wielkiemi zaś Łukami maiąc sobie zlecone szańce od Krola Stefana, Basztę wielką darniem na trzy sążnie okrytą, z szańcow Polskich zapalił, od ktorego pożaru, wszystek zamek zagorzał, y w ręce się dostał Batorego. Potym z ludźmi, ktore miał pod swoią władzą, Zawołocia na wielkim iezierze położonego, dobył, lubo mu ciężkie niepogody na przeszkodzie były. Dopieroż gdy się wyzuł dobrowolnie z Buławy Mielecki, a tę oddał Zamoyskiemu Krol Stefan, na dobro tey Oyczyzny, na sławę Imienia swego, siła z nią zapracował. Ostrowa Zamku mieysce y ludźmi dość dobrze opatrzonego szturmem do poddania się, przymusił. Pod Pskowem z woyskiem leżąc aż do miesiąca Lutego, długim oblężeniem tey się fortecy naprzykrzał, iuż wyciekaiących z niey, nazad paruiąc, iuż ich zasadzki dowcipem swoim dochodząc y zbiiaiąc, iuż żadnego prowiantu nie przypuszczaiąc, aż też boiąc się szabli, lękaiąc męstwa tego Wielkiego Woiownika, patka Moskwa z Stefanem Krolem zawarła: iednakże nie wprzod Zamoyski z woyskiem odwrocił, aż Moskwa według traktatow wszystkę Ziemię Inflantską Polszcze oddała: Po śmierci Krola Stefana, gdy iedni Maxymiliana Xiążę Austryi, drudzy Zygmunta Krola Szwedzkiego na tron Polski forytowali, Zamoyski przy drugim stawaiąc, naprzod Maxymiliana chcącego Krakow ubiec w roku 1587, dobrze przetrzepawszy od Miasta odpędził, potym go w roku następuiącym *2dâ Januarii* pod Byczyną wstępnym boiem na głowę poraził, tak dalece, że salwuiąc życie, aż się musiał do tegoż miasta z resztą niedobitkow cofnąć, y tam iednak nie długo był bespiecznym, ściśle albowiem od woyska naszego ściśniony, poddać się ze wszystkiemi adherentami swemi Zamoyskiemu musiał. Pod tę imprezę Maxymilian na chorągwiach swoich taką inskrypcyą dać kazał. *Ite, aut regnum aut mortem acquiretis in armis*, a Zamoyski dowiedziawszy się o tym, kazał napisać: *Currite non regnum, sed mortem acquiretis in armis.* Tak zaś łaskawością wszystkich od siebie

siebie poimanych traktował, żeby ani słowem, ani żadnym wymawianiem serc ztroskanych bardziey nie drażnił, co y samym adwersarzom iego w podziwieniu było. *Spondan in Annal. 1587 num. 10, Cluver fol. 696*, tęż samę moderacyą w takim zwycięstwie, y nie pragnienie krwi Chrześciańskiey, nawet obeyście tak łaskawe z partyzantami Maxymilianowemi, gdy się im assekuracyą swoią obowiązał, że żadnego, ani na zdrowiu, ani na fortunie uszczerbku nie poniosą, pochwaliła w nim *Konstytucya 1589 fol: 512* y to wszystko approbowała. Na Chana Tatarskiego Kazygereia, z wielką potęgą na granice Polskie spieszącego, pod Cecorą w polu, we trzech tysięcy tylko swoich natarł, gdzie Chan kilka tysięcy swoich straciwszy, o pokoy prosić musiał, y ze wstydem się nazad do swoich wrocić: potym znowu, ile razy na Ruś to Pogaństwo z woyskiem wypadło, tyle razy do zwycięstwa Zamoyskiemu dało okazyą. Beglerbeka Sylistryi Baszę, licznym woyskiem do Polskich granic ciągnącego, lubo nie miał tyle siły, ktoraby się mogł oprzeć takiemu nieprzyiacielowi, rozgłosiwszy tym czasem nowinę o gromadnym woysku Polskim, tak nią zastraszył, że do traktatow przystąpił 1589 *Piasec.* Michała Woiewodę Wołoskiego, sześćiądziesiąt tysięcy tak nad Teleżynem rzeką mocno przyparł, że aż się ucieczką salwował, ktorego powtore z woyskiem też Wołochy naieżdzaiącego, przez Jana Potockiego Starostę Kamienieckiego, ztarł na głowę w roku 1600. W następuiącym zaś roku do Inflant się z swoią Kawaleryą wyprawił, kędy zdradą od Szwedow opanowane fortece: Felin, Wolmar, Roneburg gwałtem odebrał, drugie się na imię iego poddawały. Tak szczęśliwie ten Mars Polski za Oyczyzną woiowáł, że mu się nigdy niestateczną fortuna nie stawiła: iedni to przypisuią karności, w ktorey woysko trzymał, że y za kapuścianą głowę, żołnierzowi głowę uciąć kazał, że ią przeciwko zakazowi Hetmańskiemu zabrał: drudzy affektowi, ktorym do niego wszyscy ludzie rycerscy lgneli, ile że y on kawalerskie serca, nieporownanie szacuiąc, y wynosił do Senatu, y w fortunę szczodrze opatrywał, i i przezorowi iego; naywięcey się zaś o to starał, żeby mogł był widzieć wszystkie zamachy nieprzyiacielskie, luboc y ostrożność iego wielka, nie mało mu do takich tryumfow pomogła, tak dalece, że wątpliwość o sobie zostawił, czy odważnieyszym był, czy ostrożnieyszym w okázyi. To pewna, że do urzędow woyskowych wybierał ludzi mądrych, trzeźwych, doświadczonych, nie pychą albo parentelą przedmuchuiących, ale zasłużonych, z ktorych ieszcze za żywota swego, razem z sobą zasiadaiących w krzesłach Senatorskich widząc, cieszył się z tego. Po tych zwycięstwach przeniosł się na tryumf do nieba w roku 1605, wieku swego 63. w Zamościu pogrzebiony, ktory on pierwszy założył, fundował y ufortyfikował: w nim zaś wspaniały kościoł pod tytułem S. Tomasza Apostoła od niego wymurowany, przy nim Kollegiata z Kanonikami, między ktoremi Dziekan pierwszy y Infulatus, ustanowiona; insze tamże kościoły y wystawił y uposażył, y od złota, srebra, bogato nadał. Akademią tamże fundował, do ktorey ludzi mądrych zprowadził, chciał do Polski y owego sławnego Lipsyusza przeciągnąć, y Antoniego Mureta, by był temu Grzegorz XIII Papież nie przeszkodził. Nie przestał iednak do niego pisywać Lipsius, gdzie go *Magnis parem Regibus* zowie; y *Epist. 1. cent. 5*, mowi: *In omni genere virtutes tuæ in bello, in pace illo seculo, imò superiore parem non habent, similem desperârunt.* Y *Lipsiani testamenti curatores* tak o nim piszą, *Viginti quatuor annis inter militares florentissimi Regni viros, sic belli præfecturam sustinuit, ut gloriâ plenus, offensæ nescius, ab armis non antea, quàm è vita*

 discesse-

diſceſſerit. Roſſel. Pyman. Mercur. lib. 5. fol. 353 w te ſłowa go chwali: *Miratur in eo orbis prudentiam ſingularem, eximiam ſolertiam, ingenii acrimoniam, ſummam omnium prope ſcientiarum cognitionem, multarum rerum exactam experientiam in bellis conficiendis dexteritatem, in actionibus comprimendis admirabilem providentiam ornatiſſimam ſermonis venuſtatem.* Papieże: Grzegorz XIII, Sixtus V, y Klemens VIII, wielce go ſobie poważali, z ktorych oſtatni w liście ſwoim do niego tak mowi: *Multa de nobilitatis tuæ actionibus crebro audire conſvevimus, quæ nos mirifice oblectant, quandoquidem in illis elucere ſolet, & prudentia tua, & animi magnitudo, & pia quædam ac præclara voluntas, non ſolùm erga Patriam, ſed erga commune bonum Reipublicæ Chriſtianæ totius,* y tam daley: iakoż iak Oyczyznę kochał, y z tey inſkrypcyi poznać, ktorą ná bramie Zamoyſkiey na kamieniu wyryć kazał przy ſtatui Polſki: *Salve Mater alma Poloniæ, tu non ſolùm mænibus, ſed etiam profuſione vitæ nobis defendenda es. O Sydus nobilitatis & libertatis Polonia Salve.* Poznać y z Ordynacyi od niego uczynioney, a od Rzeczypoſpolitey approbowaney 1589 z ktorey na każdą woienną potrzebę pewną kwotę żołnierzy wyſławić ſukceſſorow Ordynatow obligował. Jak wiarę S. Katolicką Rzymſką kochał, do ktorey ſam ſię z młodych lat nakierował, lubo z rodzicow był heretyckich urodzony, oſobliwie czytaiąc Doktorow SS. y innych autorow, zkąd zwykł był mawiać o ſobie, *dum latinitatem quæſivi, ſalutem inveni;* dowodem ieſt to iego teſtament, w ktorym zalecaiąc tęż wiarę ſynowi ſwemu, mowi. *Præſtat non naſci, quàm in hac non vivere,* to zabiegi iego, ktoremi ſię ſtarał uſilnie o pozyſkanie kościołowi herezyą uplątaney powtorney żony ſwoiey: nawet dał ſię z tym ſłyszeć przed dyſſydentami: *Si poſſet fieri ut omnes ſitis Catholici, dimidium vitæ ſanitatiſq; meæ in id impenderem, dimidium inquam, ut altero dimidio vitæ de veſtra unione vobiſcum lætarer.* Siła kościołow katolikom niegdy wydartych bezprawnie, znowu do nich przywrocił, oſobliwie w Turobinie. Siłą Szlachty w Woiewodztwie Bełzkim y Lubelſkim do wyrzeczenia ſię heretyckich błędow był powodem, to perſwazyą ſwoią, to przykładem, to pobożnością; z tey co dzień Mſzy S. ſłuchał, Pacierze kapłańſkie odmawiał, Martyrologium czytał, ile mu tylko od inſzych zabaw wolnego czaſu ſtawało, wſzyſtek ten czytaniu Xiąg rożnych dawał, zeby był proźnowania uſzedł, wymowić co przy nim było mniey przyſtoynego, żwawie ſię o to uymował, na ubogich ſzczodrobliwy, ſzpitale na nich zakładał: ba y oſtatnią wolą ſwoią pewną ſummę do Bractwa Miłoſierdzia naznaczył. Collegium naſze Jarosławſkie ſwoią dobroczynną ręką dzwignął, a Lwowſkie, ſwoią u Krola interpozycyą. Sprawiedliwosci ſzczegulniey przeſtrzegał, z tey Samuelowi Zborowſkiemu, Dom to był na ten czas w Polſzcze naſzey można, o zabicie Wapowſkiego przeświadczonemu, nic niedbaiąc ani na pogrozki Kolligatow iego, ani na inſtancye, głowę uciąć kazał. Smierc tego przezacnego Hetmana, trzy prognoſtyki poprzedziły, pierwſzy Kometa na niebie przez ſiedm dni widziany: drugi, w Warſzawie gdy był na Seymie, wieża na kościele S. Jana, wielkim nakładem od Krolowy Anny wyſtawioña, upadła. Trzeci, świeca dość gruba, podczas mſzy, ktorey Zygmunt III Krol ſłuchał po prawey ſtronie oltarża, gdyby ią wpoł przecięto, zleciała, przed Zamoyſkiego tuż przy Krolu ſtoiącego. Piſali o nim *Jaczyńſki in Mſ. Adamus Burſius Orat. Jacob: Schrenckius Elog. Starowol. in Bellat. & Hecat, elog. 19. Paproc. o herb. Melch. Stephanides, y wiele inſzych, oſobliwiey Heindenſt. de Bello Moſchovit. Kobierzycki in Vladislao.*

Tomaſz Kanclerz Koronny, Staroſta Krakowſki, Sokalſki, Rabſztyńſki, Knyſzyńſki, ſyn Jana Kanclerza y Hetmana Koronnego z Tarnowſkii, wſzyſtkie przymioty Oycowſkie zdały ſię bydź w nim zkoncentrowane, pamięć wielka, nieporownana ludzkość, przyiemność w obyczaiach, męſtwo w boiu, wytworna w Senacie rada. Z dziecinnych zaraz lat od Oyca oſierocony, w krotce y Matki poſtradawſzy, przecięż żywą zawſze maiąc pamięć na rodzicielſkie napomnienia, do cudzych kraiow wyprawił ſię, kędy w Rzymie od Pawła V mile przyięty, y od Purpuratow, Montalta Aldobrandina, Bellarmina, ze czcią był traktowany, w Wielki tydżień dziewięć kościołow bołemi nogami obchodził, a do Loretańſkiego domku Matki Boſkiey ſześć mil Polſkich pieſzo uſzedł, powrociwſzy do Oyczyzny, poſłem na Seym obrany z Woiewodztwa Bełzkiego, z taką tam ſtawał pochwałą, że Zygmunt III Krol Polſki, lubo dopiero miał lat dwadzieścia y cztery Tomaſz, w Senacie go Polſkim oſadził, krzeſło mu Woiewodztwa Podolſkiego konferowawſzy, ledwo iednak na nim rok zabawił, w roku 1618 pomkneła go łaſka Krolewſka na Kiiowſkie, z tym tytułem Marſzałkował Trybunałowi Koronnemu w roku 1623, z ktorego uſtąpiwſzy 1629 wziął pieczęć mnieyſzą Koronną, aż y wielką, ktorą y z życiem złożył w roku 1638, wieku ſwego 43, w Zamościu przy nogach Oycowſkich złożony, z tym napiſem z iego woli oſtatniey, *Thomas Zamoyſki nunc ſtercus & vermis.* Uczynił fundacyą, aby gdy do chorego Xiądz z Panem Jezuſem idzie, baldachim nad nim nieſiono, y piąciu mu Klerykow aſſyſtowało, a teſtamentem ſwoim czterykroć ſto tyſięcy, na rożne intencye naznaczywſzy, między ktoremi y ta też była, aby Miſſyonarze Societatis JESU fundowani w Szarogrodzie byli, ktorzyby po Ukrainie a oſobliwie po rozwlekłych tamże iego dobrach, poddanych iego y ſchizmatykow do Unii y kościoła Rzymſkiego nawracali, na co ſiedmdzieſiąt tyſięcy wyliczył, a żona iego przydała do tego trzydzieści tyſięcy. Gdy mu podano przywiley na Akademią ſchizmatycką, żadną miarą pieczęci Koronney do niego przyłożyć niechciał. W wielki Czwartek trzynaſtu ubogim zwykł był nogi umywać, a potym wſzyſtkich dobrze odziawſzy, u ſtołu ſwego częſtował, ſam im ſłużył, y odchodzących iałmużną opatrzył, dla tego Jakub Sobieſki Kaſztelan Krakowſki w Mowie ſwoiey, ktorą miał na iego pogrzebie; chwali go iak z przedziwney wymowy y nauki, tak z przedziwney życia pobożności. Dzieła też rycerſkie iego doſyć go chwalebnym uczyniły: bo co tylko z cudzych kraiow powrocił, zaraz tyſiąc ludzi uzbroiwſzy, z niemi ſię do obozu udał, y Zołkiewſkiemu Hetmanowi W. Koron. y z ſobą razem poddał; w roku tedy 1618 pod Oryninem we trzech tyſięcy tylko ſtoiącego Dauletgerei Galga Wodz Tatarſki we trzydzieſtu tyſięcy natarł, gdzie nie tylko dobrego żołnierza, ale y Wodza urząd na ſobie wypełnił Tomaſz, cały dzień prawie impet iego na ſobie utrzymuiąc, *Piaſecki* fol. 310, pod Kurykowem potym, Staniſławowem, Szarogrodem, Chocimem, przeciwko Tatarom, Turkom, Kozakom y w Pruſiech przeciwko Guſtawowi woiował, z tą u Krola Zygmunta III o ſwoiey dzielności opinią, że *według Piaſeckiego* po śmierci Zołkiewſkiego Hetmana pod Cecorą, chciał mu w tak ciężkim razie buławę Krol oddać, y bodayby w pomnieyſzym czaſie nie podkała go była, tylko zwątlone rożnemi chorobami zdrowie, do tego mu było na przeſzkodzie. *Lubieńſki in Amica Parænesi,* ktorego do tego Tomaſza napiſał, y w niey ci wielkie iego pochwały zkonnotował, między inſzemi, to też piſze o nim, ze ſię z tym dał ſłyſzeć, *Ego etiam clienti meo, ſi eum Rex exercitui præfecerit, pariturum, & ſub ejus ſignis militaturum profiteor.* Jak Ociec iego Szarogrod y Iwangrod założył y fundował, tak on Tomaſzow miaſteczko, od imienia ſwego. Złą-

czył ſię był dożywotnie z Katarzyną Xiężniczką Oſtrogſką Woiewodzanką Wołyńſką, ktora mu dwie corki zrodziła, iednę Gryzeldę Konſtancyą, Jeremiemu Xiążęciu Wiſniowieckiemu Woiewodzie Ruſkiemu zaślubioną, Matka to była Krola Michała, na ktorey pogrzebie miał kazanie Krzyſztof Zegocki Biſkup Chełmſki 1672 y do druku go podał. Była to Pani iak urody piękney, tak cnot wyborycznych, oſobliwiey pokory, tak że ſię zdała zapomnieć, że była Matką Krolewſką; wiele dobrego Kollegiacie Zamoyſkiey, wiele iałmużn Zakonnikom nadała, drugą Joannę Barbarę Alexandrowi Koniecpolſkiemu, na ten czas Chorążemu Koronemu, a potym Woiewodzie Sendomirſkiemu, y ſyn Jan. *Potocki Centur. Vir. fol. 280 elogium* temu Tomaſzowi zapiſał. Fundował OO Franciſzkanow w Szczebrzeſzynie y z żoną ſwoią, co poznać z ich herbow na faciacie tego kościoła.

Jan Hrabia na Tarnowie y Jarosławiu, naprzod Krayczy Koronny 1653, potym Podczaſzy 1657, wziął potym krzesło Woiewodztwa Kiiowſkiego, z ktorego przeſiadł ſię na Sendomirſkie, z tego do grobu w roku 1665, trzymał przytym Generalſtwo Podolſkie y Staroſtwo Kałuſkie. Tylko co ſię urodził Ociec iego kazał go na ſianie położyć, mowiąc: *Diſce fili quod Redemptor tuus in mundum veniens, non aliud ſtratum invenit, quàm fænum*, a gdy do krztu przyſzło, uboſtwo z ſzpitala zprowadzone, ktore go do tego Sakramentu trzymało, a w kościele nad nim śpiewać kazał: *Conſcidiſti ſaccum meum, & circumdediſti me lætitiâ. Janczyn. in Mſ: Potocki in Centur. Viror. fol.* 121 tak o nim piſze: *Acta apud politiores nationes juventa, avitæ æmulus gloriæ, per arma clareſcere ſatagebat, ſemper in bella alacris & præſens. Unde honorariis cohortibus privato ſumptu inauctoratis, rareſcentes exercitûs copias, notabili acceſſu ſupplebat, ac militares viros circa ſe fovens, magnas ſpes excitabat, majorum claritudinis excitandæ. Virtutem ejus Joannes Caſimirus Rex adamavit, cum Ei generalem, hoc eſt nullius obnoxiam imperio, peregrinæ militiæ in Polonia præfecturam detulit. Non pauciores millenis ſtipendiaris ſuos adducebat in caſtra, Bereſtecenſi expeditione victorioſa, Tribunus haſtatorum ſuorum, quod militiæ genus avus ejus ſub Stephano Rege perdomandæ Moſchoviæ adhibebat, & oportunius non aliud Ottomanicæ potentiæ expugnandæ eſſe cenſebat. Ejus haſtata cohors ad Cudnoviam perrupit Szeremetiana caſtra præeunte ſubcenturione Gabriele Silnicio. Kochow. Annal. Polon. clim. 3. lib. 4. fol.* 170 mowi o nim: *Aderat magnanimitas, liberalitas, connatæ Zamoſciæ ſtirpi dotes. Idem acceſſu comis, convictu facilis, niſi plus indiſcretæ humanitati tribuens, quàm valetudini.* Zona iego Marya Kazimira Hrabianka de Arquian rodem ze Francyi Ludowiki Krolowy, na ktorey dworze była, wielkich reſpektow, z tą żadnego potomſtwa nie zoſtawił: Marya zaś ponowiła kontrakty małżeńſkie z Janem Sobieſkim na ten czas Chorążym Koronnym, a potym Krolem Polſkim. Ordynacya zaś Zamoyſkich według opiſania pierwſzego Jey fundatora, po nim, iuż to trzecim Ordynacie, przeniosła ſię do Marcina Zamoyſkiego Podſkarbiego Koronnego. Jak ten Jan odważnie ſtawał w potrzebie pod Słobodyſzczami przeciwko Chmielnickiemu opiſuie *Zieleniewicz, y autor Xiąſki: Potrzeba z Szeremetem.* W Rzymie zaś będąc w roku 1644 z iaką pompą exekwie ſprawił zmarłey Cecylii Renacie Krolowy Polſkiey, w kościele Nacyonalnym S. Staniſława Biſkupa, ieſt w druku, *Relacya od Jędrzeia Radziſſowſkiego Włoſkim ięzykiem.* Jak zaś kochaiącym był Oyczyznę ſynem, z liſtu iego wydrukowanego poznać, ktorym w roku 1657 odpiſuie Rakocemu, zapraſzaiącemu go do partyi Szwedzkiey y ſwoiey, przeciwko Janowi Kazimierzowi Krolowi: poznać *y z Konſtytucyi 1658, także Manifeſtu Lubomirſkiego fol. 10*, że y dobra nawet ſwoie dziedziczne pohartował, żeby tylko ſukkurs iaki iuż prawie w oſtatniey toni będacey mogł uczynić.

Maciey Rotmiſtrz Krolewſki, o czym ieſt liſt Krola Kazimierza Jagellonowicza dany w roku 1471, *u Paproc: o herb. fol. 478.* ſyn drugi Tomaſza z Łaznina, brat Floryána Zamoyſkiego, o ktorych ſię wyżey mowiło: W czarnym naprzod woyſku Krola Węgierſkiego Matyaſza wsławiony rycerſkiemi dziełami, potym y w expedycyi Koprzywnickiey przeciwko Tatarom za czaſu Olbrychta Krola, y w inſzych, ten czterech ſynow zoſtawił; Wacława dziedzica na Zukowie (od krorego był Piotr, od Piotra Paweł, od Pawła Maciey, tego wziął był na ſwoię edukacyą Jan Zamoyſki Kanclerz y Hetman, y gdyby był zſzedł bez potomka męſkiego, iego ſukceſſorem całey Ordynacyi zapiſał; atoli ten Maciey umarł *ſterilis*) Pawła dziedzica na Piaſkach, Jana dziedzica na Wierzbie, y Woyciecha. Z tych Pawłowi *Paprocki* ſyna przypiſuie, Jana dziedzica na Piaſkach, alem ia czytał *in Monum. Zamoyſ.* że ten Paweł żył bezdzietny, Janowi zaś bratu iego trzech ſynow tamże przyznaią, Mikołaia, od ktorego z Doroty Tarnowſkiey tylko corka zoſtała Jadwiga Sładkowſka, Szymona z Rucką bezpotomnego, y Jana, ten z Gorzkowſkii miał dwoch ſynow, a podobno był y trzeci Staniſław, ale *ſterilis.*

Jan Kaſztelan Chełmſki, Strażnik Koronny, ſyn Jana z Gorzkowſkii, wſpomina go Konſtytucya z temi tytułami, w roku 1613, gdzie go do luſtracyi Zamku Winnickiego naznaczono, *Conſtit. fol. 30. Inſignis pietate, & Servantiſſimus æqui, mowi iego nadgrobek, exactis quadraginta in militia annis, dum juſſu Sigiſmundi III Regis, diligenter pro Patria excubat, & paucis cum cohortibus Scytharum inundationem fortiter ad Stryium ſuſtinet, tribûs venenatîs ſagittîs transfixus, apud Liſiaticios in acie occubuit Anno 1619.* Często on zwykł był Tatarow naieżdzaiących dla zdobyczy Ruſkie kraie, zwycięſko płaſzać, gdzie y plon im ſowity odbierał, y niewolnika zabranego z łykow Tatarſkich uwalniał, w ten czas iednak, daley za uchodzącemi nacieraiąc, poległ; wſpomina go y Ordynacya *1589.* Złączył ſię był dożywotnie z Anną Xiężniczką Wiſniowiecką, Konſtantego Woiewody Ruſkiego corką, z tey było czterech ſynow, pierwſzy Jerzy, ktory dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, *1mo voto* z Dymidecką, *2do* z Telefuſowną: corki iego były trzy, Katarzyna, naprzod żyła z Zurowſkim Stolnikiem Ciechanowſkim, Piſarzem Dekretowym Koronnym, *Mowca Polſki tom. 2. fol. 209*, po nim z Szydłowſkim Kaſztelanem Sierpſkim, Anna z Bedlińſkim, Konſtancya z Szydłowſkim Łowczym Płockim, ſynowie zaś dway, Alexander Kanonik Łucki, y Stefan bezdzietny.

Jan Biſkup Łucki, drugi ſyn Jana Kaſztelana Chełmſkiego z Xiężniczki Wiſniowieckii, z młodych lat zaraz poświęcił ſię był Bogu na służbę w Zakonie Dominika Swiętego w roku 1615, kędy iak y w naukach y w świątobliwości poſtąpił, znać potym było w dalſzym życiu iego, po ſzkolnych albowiem pracach, z wielką pochwałą zkończonych, y rządach Krakowſkiego Konwentu, na Bakowſkie w Multanach od Stolicy Apoſtolſkiey wynieſiony Biſkupſtwo, pod ktory czas kościoł w Kollegiacie Zamoyſkiey pod tytułem S. Tomaſza konſekrował; Jan Kazimierz Krol w roku 1650 przeniosł go na Przemyſkie, a z tego na Łuckie w roku 1654, ale w drodze pierwſzego dnia Stycznia w naſtępuiącym roku przeſzedł na wieczność w Bidgoraiu, nie wiachawſzy do ſwoiey Katedry, w Zamościu zaś pogrzebiony. *Vir ut in ſubjecto populo pro concione dicenda religioſus, ita in conciliandis Procerum diſſidentium animis felix, oſtendit haud inutili cura ex Aſceteriis ſumi Præſules ac Senatores, mowi o nim Potoc. Centur. Viror: fol. 397 Frydrych. in Hyacint. fol: 221.* Alexander Strażnik Koronny, trzeci ſyn Jana Kaſztelana Chełmſkiego z Wiſniowieckii, zſzedł bezpotomny, Zdziſław Kaſztelan Czer-

niechowſki czwarty ſyn, iego z Lanckorońſkii dwie corki zoſtały, Ludwi-
na Zakonnica, y Maryanna Dymitrowi Xiążęciu Wiſniowieckiemu Kaſzte-
lanowi Krakowſkiemu y Hetmanowi W. Koronnemu zaślubiona, ſynow zaś
dwoch.

Kazimierz Woiewoda Bełzki a przedtym Kaſztelan Halicki, Generał
w woyſku Polſkim cudzoziemſkim, ſyn młodſzy Zdziſława Kaſztelana Czer-
niechowſkiego, wſpomina go *Konſtytucya 1690* Kommiſſarzem do czynienia
ſprawiedliwości w krzywdach pogranicznych między Ziemiami Ruſkiemi
y Węgrami, *Conſtit. fol. 18*, atoli zſzedł z tego świata bezpotomny w roku
1692, mąż rycerſkiego ſerca, z ktorym w Wołoſzech nacieraiąc na nieprzy-
iaciela 1685, ranę z tey okazyi wynioſł. Drugi ſyn ſtarſzy tegoż Zdziſława,
ten co idzie.

Marcin Podſkarbi Wielki Koronny, Staroſta Płoſkirowſki, Bełzki,
Bolemowſki, Roſtocki, a po ześciu Jana Zamoyſkiego Woiewody Sendo-
mirſkiego, czwarty Ordynat, z lekka do naywyżſzych krzeſeł wſtępował,
Podſtolim był Lwowſkim y Rotmiſtrzem Krolewſkim, w roku 1658 *komput
woyſka*, w roku 1678 Keſztelanem Lwowſkim, przeſiadł ſię na Woiewodz-
two Bracławſkie, z tego na Lubelſkie 1683 z Lubelſkiego na Podſkarbſtwo
Koronne 1684, trzymał zaś Skarb Koronny aż do roku 1689, *według Konſty-
tucyi 1690 fol. 10*, w ktorym życie zamknął, wiele ſię przyczynił do funda-
cyi OO Reformatow w Zamościu, żona iego Anna Franciſzka Gnińſka
Woiewodzanka Chełmińſka, z ktorey corka Maryanna z Dziedoſzyckim ży-
ła Koniuſzym Koronnym, Pani na Boga y ſług iego dobroczynna, kaplicę
przy kościele naſzym Lwowſkim z Fundamentow wyprowadziła, modną
ſtrukturą ozdobiła y upoſażyła. Ciało w niey S. Benedykta Męczennika
złożyła: Drugie iey zaś łaſki ſamemu Bogu wiadome. J ſynowie trzey,
Tomaſz, Ordynat piąty, Staroſta Płoſkirowſki y Grodecki oſtatni dzień
życia iego przypadł na rok 1725, *imo voto* zkontraktował był z Potocką
Tereſſą herbu Pilawa Woiewodzanką Bracławſką, wdową po Gnińſkim Ja-
nie Woiewodzie Pomorſkim, *2do voto* z Antoniną Zahorowſką Kaſztelanką
Wołyńſką, ktora pierwey była za Marcyanem Wołowiczem Marſzałkiem
Wielkim Litewſkim, z obiema iednak żadnego potomſtwa nie zoſtawił.

Michał Woiewoda Smoleńſki a przedtym Łowczy Koronny, ſzoſty
Ordynat, ſyn Podſkarbiego, zkończył wiek ſwoy w roku 1734, zprzyſiągł
ſię był dożywotnie z Anną Działyńſką Tomaſza Woiewody Chełmińſkie-
go corką, z tey miał corkę Annę, ktorą wydał za Jana Czapſkiego Woie-
wodę Chełmińſkiego, y ſynow trzech, Tomaſza Ordynata Zamoyſkiego ſio-
dmego, ten zaślubił był ſobie Lubieńſką Kaſztelankę Sendomirſkiego, ale
z niey ſyn wkrotce po matce umarł 1737. Jana y Jędrzeia, drugie ich ſio-
ſtry trzy były, iedna Ludowika za Felixem Ignacym Wielhorſkim Staroſtą
Bracławſkim, druga za Staniſławem Potockim Woiewodą Smoleńſkim,
trzecia Maryanna w Zakonie S. Benedykta Panien Sakramentek Profeſka.
2do voto Michał Woiewoda Smoleńſki, poiął Elżbietę Xiężniczkę Wiſniowie-
cką Michała Woiewody Wileńſkiego y Hetmana Wielkiego Litewſkiego
corkę, z tey ſię tylko corka zoſtała. Marcin Staroſta Bolemowſki trzeci
ſyn Marcina Podſkarbiego, wprawdzieć miał za ſobą Konſtancyą Podbere-
ſką Marſzałkownę Upitſką, atoli nie zoſtawił potomſtwa, umarł 1720.

Wacław Kaſztelan Lwowſki, drugi ſyn Jana dziedzica na Piaſkach z
Gorzkowſkii, poſłował na rożne Seymy 1607, *Conſtit. fol. 839, y 1618* zkąd był
deputatem do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 7, y 1623* iuż Chorąży na ten czas
Chełm-

Chełmſki, *Conſtit fol. 5*, w roku 1633 iuż Kaſztelan Lwowſki, *Conſtit. fol: 7*, żona ie-
go Zofia z Babina Pſzonkowna, z ktorey dwoch zpłodził ſynow, y corkę
Annę Alexandra Cetnera Kaſztelana Halickiego małżonkę, z ſynow iego,
Stefan był Kaſztelanem Kiiowſkim, ktorego z Doroty de Łyczkow, corka
Anna poſzła za Staniſława Dunina Borkowſkiego, Kaſztelana Połanieckie-
go, o drugiey Sylweſtrze Kaſztelance Kiiowſkiey czytam, że była za Re-
migianem Jelcem Chorążym Kiiowſkim. Woyciech czwarty ſyn Macie-
ia Rotmiſtrza, ten zpłodził Krzyſztofa, ktorego z Nowickii czterech ſy-
now było, Jerzy Archidyakon Lubelſki, Kanonik Krakowſki, Sekretarz Kro-
lewſki 1589, a potym Biſkup Chełmſki, Opat Czerwińſki, *ut generis clarita-
te, ita ingenii ſolertiâ, ac ſubtilitate, conſilii gravitate, virtutum congerie, habitu de-
niq; corporis eleganti præſtabat*, zaraz iak tylko wziął tę Infułę, całą Dyece-
zyą ſwoię wizytował, Synod złożywſzy, nowemi prawami duchowieńſtwo
okryślił, wielką był radą y pomocą Janowi Kanclerzowi y Hetmanowi do
fundowania Akademii w Zamościu, y w Skierbieſzowie murowany zamek
wyſtawił, murem go y baſztami opaſał, ammunicyą rożną do obrony ſłu-
żącą, dla inkurſyi nieprzyiacielſkich uzbroił, w tych zabiegach śmierć go
zaſtała w roku 1620. *Piechow. Cornucop.* Drugi Felix, ten z Ruſſyanowną *ſterilis*,
trzeci Staniſław, czwarty Jakub, od ktorego zoſtał ſię ſyn Alexander na
Oſtabli, Obychowie y Obychodach dziedzic.

*ZAMOSCKI *herbu Junoſza* w Płockim Woiewodztwie.

ZAMOYSKI *herbu Poray* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jan Zamoyſki Poborca
1601, *Conſtit. fol. 777 y 1603 fol. 821.* Zofia poſzła za Balcera Wężyka Wida-
wſkiego, brat iey rodzony Stefan Miecznik Sieradzki, podczas oblężenia
Częſtochowy od Szwedow, w ſamo południe, przebrakowaney kilkadzie-
ſiąt wycieczką wyprowadziwſzy piechoty, na nieprzyiacielſki ude-
rzył ſzaniec, z ktorego zpędziwſzy Szwedow, gromił ich, y wielu na placu
trupem położył, ſprzęty woienne porozrzucał, zapały dział poſpował, gor-
nikow łamiących ſkałę rozproſzył, ſzczęśliwym zwycięſtwem ozdobiony, z
korzyścią do fortecy powrocił. *Nieſſpork. Odrobin.* fol. 195, wſpomina tego
Stefana, y iego dobra Strzelce, *Konſtytucya 1647 fol. 18.* tegoſz z Seymu 1653
deputatem na Trybunał Skarbowy Lwowſki zapiſała, *fol. 2*, y deputatem
do umowienia pewney legacyi, *Conſtit. fol. 8:* znać że poſłem był na tym
Seymie. Jan y Jędrzey 1607.

ZAORSKI *herbu Lubicz* w Nurſkiey Ziemi. Niewiem czy do tych należy, Piotr
Zaorſki Marſzałek Litewſki, poſeł od Stanow Litewſkich na Seym 1564, dla
dokończenia Unii Litwy z Koroną, *Conſtit. fol. 52.* Hieronim, Piotr, Seba-
ſtyan, Rafał, Jakub, Jan w Mińſkim podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Kro-
la. Woyciechowi Zaorſkiemu Dziekanowi Nowogorſkiemu, Plebanowi Ba-
bickiemu 1613 herb przypiſany Ogończyk, albo Drogoſław. Jozef y Jerży
w Ziemi Łomżyńſkiey, Szymon, Walenty, Woyciech, Marcin, Kazimierz,
Stefan w Nurſkiey 1697.

Zapendowski herb.

* ZApendowſkich Pruſakow taki herb opiſuie *Mſ. o Famil. Pruſkich*,
Miecz proſto na doł końcem obrocony, rękoieścią do gory, nad
ktorą Xiężyc nie pełny, iakby ią rogami opaſuiąc, a barkiem do
gory poſtawiony, nad Xiężycem gwiazda, przy mieczu z iedne-
go boku gwiazda, z drugiego takaż, na hełmie trzy piora ſtru-
ſie,

ſię, koloru tarczy, miecza, y inſzych zamilczał. Ci Zapendowſcy Gutowie w Pomorſkim Woiewodztwie zdawna ſię gniezdzili, z ktorych N. z Zapendowa Zapendowſki, ſłużył długo w Litwie u Chlebowiczow, ten z Bożopolſką w Bietkowie pod Borzechowem, zpłodził ſyna Jerzego, ktory na dworze Krola Zygmunta III za promocyą Jakuba Sczepańſkiego Staroſty na ten czas Mirachowſkiego pokoiową ſłużył, umarł młodzianem, rodzone ſioſtry iego, iedna poſzła za Pawłowſkiego, druga Mniſzką w Zukowie zoſtała. Jędrzey był Marſzałkiem dworu u Piotra Koſtki Biſkupa Chełmińſkiego, ktorego dwoch ſynowcow zoſtało, Szymon y Jerzy, ci przy Mikołaiu Koſtce Opacie Peplinſkim, a potym przy ſynowcu iego Podkomorzym Chełmińſkim, wiek ſwoy trawili. N. miał za ſobą Annę Wierzbowſką herbu Jaſtrzębiec, corkę Adryana. Alexander poſłem był Woiewodztwa Pomorſkiego na konwokacyą Warſzawſką, w roku 1696, ktorą podpiſał. N. była za Wawrzyńcem Pruſzakiem.

**ZAPŁATYNSKI herbu Sas* w Ruſkim Woiewodztwie. Szymon Zapłatyńſki piſał ſię na Elekcyą Władyſława III. Swiętoſław miał za ſobą Tereſſę Urbańſką, ſynow miał dwoch, Franciſzka y Jozefa, corek dwie Maryannę y Cecylią.

ZAPOLSKI herbu Pobog w Sieradzkim Woiewodztwie. Dom ſtarożytnością y rożnemi funkcyami w tey Oyczyźnie wſławiony. Mikołaia z Zapolic Kanonika Krakowſkiego w roku 1460, wſpomina *Starowol. in Vit. Epiſc. Cracov.* że Sienieńſkiego od Papieża podanego na Biſkupſtwo Krakowſkie bronił. Za czaſow *Paprockiego*, to ieſt koło roku 1580, było z tego Domu pięciu braci rodzonych ludzi godnych: z ktorych dwa na Ruſi oſiedli, z tych Dobrogoſt był Piſarzem Grodzkim Przemyſłkim, y z Budkowną zoſtawił potomſtwo, (przydaie *Okolſki*, że między niemi był ſyn Jan, ktory za Ludwika Krola całey Ruſi miał ſobie rządy powierzone, ale ſię ten autor myli: bo przed Dobrogoſtem na dwieście lat żył y krolował w Polſzcze Ludwik) Jam *in Monim. Colleg. Leop.* czytał Jana Komornikiem Lwowſkim. Od tych dwoch rozpłodzeni ieſzcze na Ruſi y podziś dzień kwitną Zapolſcy, z ktorych Cy-

pryan Podczaſzy Parnawſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733. Alexander w Powiecie Mozyrſkim 1628 *Uniw. Pobor.* W Sieradzkim drudzy zoſtali, z tych Jakub z Zapolic (luboć ſię drudzy z Rokſzyc piſali, podobno, że z Rokſzyckiemi iedneyże ſą dzielnicy) Zapolſki Dziekan Przemyſłki, Gnieźnieńſki y Płocki Kanonik, ktorego dzielności doznał Maciey Pſtrokońſki Biſkup Kuiawſki, krewny iego, y Marcin Szyſzkowſki Biſkup Płocki, ten dla dobra Płockiey Katedry wiele y za żywota y przy śmierci łożył, w ktorey też po śmierci w roku 1614 ſpoczywa, co wypiſał z iego nadgrobku *Starowol. in Monum.* Sebaſtyan uczył ſię w ſzkołach naſzych Poznańſkich 1577. Marcin Podſtarości y Sędzia Grodzki Wieluńſki, z światem ſię rozſtał w roku 1608 *Acta Caſtren. Oſtrzeſſow.* kędy y ſyna iego Jakuba wſpominaią; był ten Marcin z Seymu 1601 naznaczony do korrektury praw Koronnych *Conſtit. fol. 734*; był y drugi Marcin, ktory pod Władyſława IV Krola Polſkiego znakiem woiuiąc Moſkwę, śmiertelnie raniony poległ. Abraham Burgrabią był Krakowſkim. Staniſław Podſędek Ziemſki Sieradzki, podpiſał Ziazd Jędrzeiowſki 1576, *Conſtit. fol. 246* y Wiślicki 1587, *fol. 439* poſeł y deputat *ad conſilia* pod interregnum, *Conſtit. fol. 440*, a w roku 1589 do korrektury ſtatutu Koronnego zapiſany, *Conſtit. fol. 516.* Tenże czy inſzy Staniſław Podſędek Sieradzki, Poſeł na Seym 1613 y deputat do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 36.* Jan podpiſał elekcyą Zygmunta III Krola Polſkiego. Zygmunt naprzod Stolnik Sieradzki, z tym tytułem podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV 1632, potym Kaſztelan Wieluńſki, urodzony był z Rayſki herbu Korab, kościoła w Choynie z teſtamentu Oycowſkiego zupełnie dokończył, złączył ſię był dożywotnie z Jadwigą Laſocką Chorążanką Wyſzogrodzką herbu Dołęga, z tey było corek iego trzy, Zofia Walewſka, Małgorzata Strzembośzowa y Zychlińſka, ſynow zaś pięciu. Pierwſzy Jan naprzod Kanonik Krakowſki, a potym Opat Lędzki, Kommiſſarz Generalny w Polſzcze Zakonu Cyſtercyeńſkiego, Oyczyźnie dobrze zaſłużony, bo y pod burzą Szwedzką w tym kroleſtwie zakurzoną, chorągiew na potrzeby iey okrytą wyſtawił, y młodzi Szlacheckiey na nauki wiele łożył, y kościoł Lędzki prawie z gruntu reparował, żył ieſzcze 1674. Drugi Staniſław Staroſta Dybowſki, Dworzanin y Rotmiſtrz Krolewſki, podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV, *Conſtit. fol. 18*, ten zpłodził dwie corki, Annę Plichcie Staroście Goſtyńſkiemu, Konſtancyą Janowi Walewſkiemu Stolnikowi Sieradzkiemu, zaślubione, y ſyna iednego Ignacego, ten obrawſzy ſobie życie Zakonne in Societate JESU, y Kaliſkiemu Collegio pewną ſummę zapiſawſzy, po Filozofii tam zakończoney y Teologii w Poznaniu zaczętey, gdy mu zdrowie nie ſłużyło, proſił ſię na Miſſyą do Perſyi, kędy pracuiąc koło zbawienia duſz ludzkich, poſzedł po zapłatę prac ſwoich Apoſtolſkich w roku 1703. Trzeci Władyſław Stolnik Brzeſki Kuiawſki, zacny woiownik przeciwko Szwedom y Turkom, miał ſwoię chorągiew w kompucie woyſka Holſzackiego z Czarnieckim: doſtał ſię był w niewolą Tatarſką, przecięż ſię aż w kilka lat z niey wyplątał, miał corkę Zofią Radoſzewſką, y ſynow trzech: Jana Zakonu Cyſtercyeńſkiego, Jakuba Societ. JESU, ktory na Ukrainie Miſſyą odprawuiąc, od zbuntowanego Kozactwa w Niemirowie 1702 okrutnie zabity 18 8bris, y Michała. Czwarty ſyn Michał Kanclerz Poznański, o iednym z tych Kaſztelanicow Wieluńſkich piſze *Balbinus w Zyciu X. Mikołaia Lancycego*, że go iuż iuż umieraiącego, do zupełnego zdrowia przywrocił, *fol. 328.* Piąty Kazimierz Alexander, naprzod Stolnik Brzeſki Kuiawſki, Poſeł na Seym 1661, z tamtąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny, *Conſt. fol. 7*,

y 1667 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit. fol. 21*, potym Podkomorzy
Sieradzki, z tym tytułem poſłuiąc na Seym 1670, był Kommiſſarzem do pi-
ſania inſtrukcyi Legatowi do Moſkwy, *Conſtit. fol. 16, y 1683* do traktowania o
wiecznym pokoiu z Carami Moſkiewſkiemi, y 1690 deputat do boku Kro-
lewſkiego dla obrady pod woynę Turecką, *Conſtit. fol. 8*, świat ten pożegnał
w roku 1694. Jezdził z Trzebickim Biſkupem do Reinsburga do Niemiec
w legacyi, a do Moſkwy trzy razy; żona iego Wołucka herbu Rawicz Ka-
ſztelanka Małogoſcka, z tey były te corki, Joanna Jarzynina Kaſztelanowa
Sochaczowſka, Zofia Wilkanowſka Podczaſzyna Rawſka, Konſtancya Ele-
onora w panieńſkim ſtanie lat 23 przepędziwſzy, nie zmazanego żadnym
grzechem cięſzkim Ducha Bogu oddała w roku 1699, czwarta zdami ſię by-
ła Cyſterką w Ołoboku, y ſyn Francíſzek Antoni z Seymu 1683 Kommiſ-
ſarz go granic od Sląſka, *Conſtit. fol. 13*, był naprzod Stolnikiem Brzeſkim
Kuiawſkim 1694 y deputatem na Trybunał Koronny, a 1697 Sędzią Ka-
pturowym Sieradzkim, potym Kaſztelanem Wieluńſkim 1699, aż y Siera-
dzkim 1705. *Kazan, Wierzbic. S. J. Chwalebny Zawod.* Alexander Zapolſki Pod-
woiewodzy Łęczycki 1698. N. Staniſława Kobierzyckiego Kaſztelana Krzy-
wińſkiego. N. Staniſława Lipſkiego. Barbara ſioſtra cioteczna Pſtrokoń-
ſkiego Biſkupa Kuiawſkiego, Swentoſława Łubieńſkiego, małżonki. To
też oſobliwa tego Domu pochwała, że nigdy z ſwoich Parentelatow w
Domu heretyka nie miał. Cypryan Podczaſzy Goſtyńſki, żona iego
Urſzula Kruſzelnicka Podczaſzanka Żydaczowſka. Gabryel Podwoiewodzy
Rawſki, ſyn Podwoiewodzego Łęczyckiego, z pierwſzey żony Wężowny
ma ſyna, z drugiey Grzegorzewſkii pozoſtałey wdowy po Leſzczyńſkim
Piſarzu Sochaczowſkim, także ſyna, y corkę Annę.

ZAPORSKI *herbu Gryff* w *Podgorzu*. Zaporſcy z Prochańſkiemi iedneyże dzielni-
cy, czego dowodem liſt Dymitra Gorayſkiego Marſzałka Wielkiego Koron:
herbu Korczak, w ktorym ten Pan wyliczywſzy zaſługi ku ſobie y Domo-
wi ſwemu, dworzanina ſwego Cedrzykonia Prochańſkiego, puścił mu dzie-
dzicznym prawem dwie wſi dziedziczne Gruſzkę y Zaporze w Ziemi Chełm-
ſkiey w roku Pańſkim 1399, to piſze *Paproc. o herb. fol. 535*, y znowu *w dedy-
kacyi Ogrodu ſwego Krolewſkiego* toż ſamo poświadcza, z tąd od podziału
dobr Zaporza, niektorzy Prohańſcy piſać ſię poczeli, toż ſamo czytam w
liście Michała Zaporſkiego. Jan z Zaporza Zaporſki, z Seymu 1598 Pobor-
ca łanowego w Woiewodztwie Ruſkim, *Conſtit. fol. 725.* Staniſław Pulko-
wnik y Regimentarz tych Chorągwi Polſkich, z ktoremi Dymitra zmyślo-
nego na tron Moſkiewſki wprowadzaiąc w roku 1605, ſzczęśliwie Moſkwę
raził, *Starowol. Orat. in Obitum Sigiſm. III.* Alexander umarł 1616, ktorego
nadgrobek wypiſał *Starowol, in Monum. fol. 517*, ten to zdami ſię Alexander,
miał za ſobą Katarzynę Brzeſką. Teodor Kanonik Kuiawſki, mąż o cześć
Boſką żarliwy, co mu przyznaie *Cichoc. in dedic. lib. Nicol. Prażmow. Damal. in
Archiep. Gneſn.* Kantorem go Kuiawſkim y Plebanem Rakowſkim zowie, kę-
dy *fol. 380* chwali go, że był koło zbawienia duſz ſkrzętny: w roku 1645 był
na Toruńſkiey z Dyſſydentami rozmowie, y ſiła pracował koło ich na-
wrocenia *Colloq. Torun.* Piotr w Łęczyckim 1674. Michał Podczaſzy Lubelſki,
corka iego Teofila była za Michałem Achacym Piſarſkim.

ZARANEK *herbu Korczak* w Brześciańſkim Woiewodztwie, przydomek maią Hor-
bowſki. Paweł Zaranek Sędzia Grodzki Brześciańſki, z Seymu 1601 Pobor-
ca w tymże Woiewodztwie, *Conſtit. fol. 778.* Jan w Woiewodztwie Tro-
ckim. Jan Marcin Sędzia Ziemſki Wołkowiſki. Paweł Stolnik Brześciańſki,
poſeł

poſeł na Seym 1662, *Conſtit. fol, 2.* N. miał za ſobą Katarzynę Drohoiewſką,
z ktorey corka Zofia była za Skulteckim. N. Zarankowna była za Pawłem
Ryſzkowſkim Kaſztelanem Mſciſławſkim. Jan Podſtoli Smoleńſki y Sędzia
Kapturowy, ſyn iego Alexander z Maryanny Lezeńſkiey, ſynowicy Biſku-
pa Łuckiego. Stefan 1632, Jędrzey 1648. Kazimierz 1674. Przecław Podſtoli
Brześciańſki 1609. Zygmunt do Zakonu naſzego wſtąpiwſzy 1625, miał wielkie
przeſzkody od rodzicow ſwoich, ile dalekich od wiary katolickiey: bo na-
przod iednego z domowych ſwoich namowili, żeby pod pokrywką pobo-
żności przyiął Zakonną ſukienkę, w ſamey zaś rzeczy, żeby miał ſpoſo-
bnieyſzy czas do ohydzenia wokacyi Zygmuntowi, ale ten doſzedſzy ma-
chinacyi, wydał zdradę, ktora kiedy ſię nie udała, drugiey zażyli, idącego
z drugiemi na przechadzkę gwałtem uprowadzili Nowicyuſza, tam iuż pro-
źbą, iuż groźbą chcieli w nim wyſtraſzyć święte intencye, gdy iednak y
iego nieprzełamanym ſtatkiem gardzącego wſzyſtko widzieli, z ſmutkiem
ſwoim oddali go nazad Nowicyatowi naſzemu, luboć y potym rzewliwie
matka u forty płacząc, ſpodziewała ſię umyſł iego zmiękczyć, ale darmo
łzy iey oſchły; żył tedy świątobliwie w Zakonie naſzym, y po Filozofii w
Kaliſzu y Teologii w Poznaniu godnie oduczoney, rządził naycelnieyſze
w tey Prowincyi Collegia z wielką ku poddanych miłością, ku uboſtwu
litością, odpoczął w Panu w Poznaniu 1667. Staniſław Skarbnik Czernie-
chowſki 1701. Kazimierz naprzod Chorąży Zmudzki 1697 poſeł na Koro-
nacyą, *Conſtit. fol. 10*, potym Strażnik Litewſki 1704, aż też Staroſta Zmudzki
y Marſzałek Trybunału Litewſkiego 1725, miał za ſobą Joannę Chodkiewi-
czownę Oboznìankę Litewſką, z tey były corki dwie, Maryanna y Klara, y
ſyn Leo Waleryan.

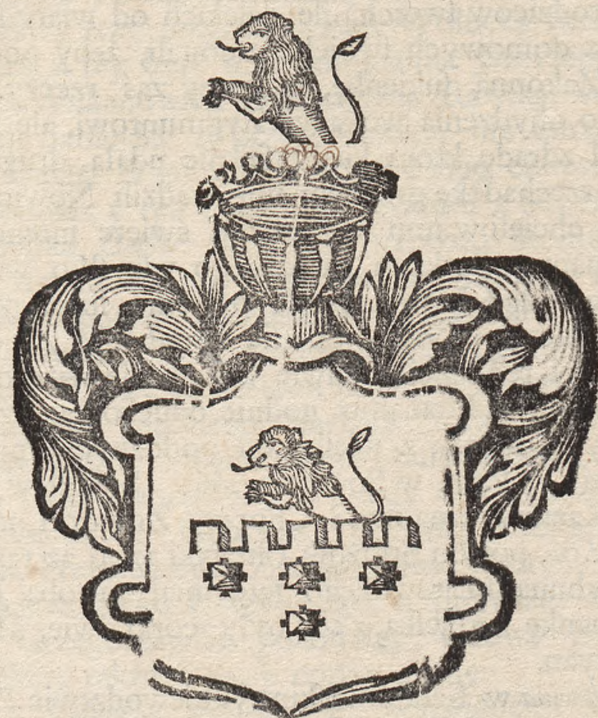
ZARCZYCKI *herbu Nowina* w Sendomirſkim Woiewodztwie *Papr. y Okol.*

ZARCZYNSKI *herbu Nałęcz*, od ktorych potym wyſzli Wąſowſcy w Wielkieypol-
ſzcze. Staniſław Zarczyńſki Staroſta Malborſki, dobrocią y ludzkością wſzy-
ſtkim miły, z Katarzyny z Wilczyna Wilczyńſkii zpłodził dwoch ſynow,
Jana Proboſzcza Bełzkiego y Jędrzeia, tyleż corek, Annę Zakonnicę S. Bry-
gitty w Lublinie, y Zofią Jana Bełzeckiego Kaſztelana Halickiego Staroſty
Bełzkiego małżonkę. N. miał za ſobą Annę Wieruſką, ktora przedtym by-
ła za Danielem Miękickim, *Baran.* Samſon Doręgowſką. N. Bogumiłę Doma-
ſławſką. Patrz niżey Zarſzyńſki Nałęcz, bo zdami ſię iedniz ſą z temiż. N.
była za Jerzym Aichingerem.

ZARDECKI *herbu Ciołek* w rożnych Woiewodztwach, iedenże Dom z Drzewie-
ckiemi. Jan Zardecki Kanonik Płocki, Dziekan Chełmſki, brat iego Mate-
uſz Dworzanin Krola Auguſta. Mikołay brat ich ſtryieczny. Roch Proboſzcz
Tarnowſki. Wacław Staroſta Inturſki, z Korſakowny zoſtawił potomſtwo,
miedzy ktoremi był Stefan, Rotmiſtrz na Moſkiewſkiey za Batorego kam-
panii. Jakub brat Stefana; Dworzanin Krolewſki, w ięzykach cudzoziem-
ſkich biegły, temu pierwſza żona Lubońſka, powiła ſyna Alexego Alexan-
dra, druga Gołuchowſka Jana Kanonika Wieluńſkiego. N. miał za ſobą
Brzeſką Cześnikownę Pińſką. Zofia Zardecka była za Staniſławem Skrzyń-
ſkim. Marcellin Zardecki Podkomorzy Czerniechowſki, tego corka Elżbie-
ta była za Kazimierżem Kiewnarſkim Stolnikiem Parnawſkim 1698. Jan
Podſędek Ziemſki Brześciańſki obrany 1663, ſtryi rodzony Alexandra Zar-
deckiego Soc. JESU. Samuel y Władyſław bracia rodzeni przy Marcyanie
Ogińſkim Woiewodzie Trockim. N. Podſtoli Brześciańſki. Są y w Sendo-
mirſkim y w Pruſiech,

***ZARDOWSKI** w Ziemi Wyſzodrodzkiey. Franciſzek Zardowſki podpiſał elekcyą Jana III Krola.

Zaremba herb.

LEw powinien bydź czarny, w polu brunatnym, przecięż nie cały, ale go tylko połowa, ięzyk u niego wywieſzony, łapy przednie u niego widać, tak że lewa trochę do gory wynieſiona nad prawą, ogon tez zadarty ku gorze, wyſkakuie zaś Lew z muru białego, u ktorego blanki cztery, na murze trzy kamienie żołte czyli raczey w złoto oprawne, tak ułożone, że trzy podle ſiebie w rowni ſą, trzeci pod niemi, na hełmie z korony takiż Lew wyſkakuie: tak go opiſuią: *Paprocki w Gniazdzie fol. 801 y fol. 1176, O herb. fol. 457, Okol. tom. 3. fol. 319, Kleynoty fol. 90, Bielſki fol. 90,* z tym wſzyſtkim *u Paprockiego* lew w lewą tarczy obrocony patrzy, tak na tarczy, iako y na hełmie, *u Okol.* zaś w prawą, nad to, ten cztery kamienie na murze kładzie, tamten tylko trzy. O Początkach tego herbu *Paprocki* tylko powiada *z Długoſſa*, że z Niemiec do Polſki przybyſz, za czaſow Bolesława Krywouſta, *Okolſki* zaś rozumie, y lepiey że z Czech, kedy ieſzcze znayduią ſię Familie, ktore takim ſię Lwem zaſzczycaią y Zarembami zowią, potym dawnieyſzy czas naznacza tym przenoſinom tego herbu do Polſki, kiedy z Mſcriptu iakiegoś twierdzi, że ieſzcze między dwunaſtą Woiewodami, ktorzy za Poganſtwa tymi kraiami podwakroć rządzili, był też Zaremba tego herbu.

Herbowni.

Bielawſki
Bokſzycki
Bułakowſki
Celińſki
Cerekwicki
Cielecki
Drzewoſſewſki
Ginet
Gorzewſki
Grabowſki
Jabłonowſki
Jaraczewſki
Jaſtrzębſki
Noſkowſki
Rudzieńſki
Suchorzewſki
Zaiączkowſki
Zaremba

ZAREMBA *herbu Zaremba* w Woiewodztwie Kaliſkim, tak od herbu ſwego nazwani, luboć od dobr, ktore w ich dziedzictwie chodziły, z rożnemi dyſtynkcyami piſali ſię, iedni z Komorowa, drudzy z Tuliſzkowa, inni z Grabowa, naywięcey iednak z Kalinowy w Ziemi Sieradzkiey, pod Sieradzem leżącey, iako niżey obaczyſz. *Okolſki* luboć autora nie wſpomina, Gedeona Zarembę Hrabię w roku 1008, Janka także Woiewodę Kaliſkiego y Staroſtę Kruświckiego w roku 1040 Zarembow rachuie. Tymże ſię herbem zaſzczycał Hrabia Magnus Zaremba, Staroſta Wrocławſki, tego Sieciech Woiewoda Krakowſki y Hetman, z niechęci ktorą miał ku niemu, tak Bolesławowi Xiążęciu ochydził, że mu to Staroſtwo odiął, a dał go Woysławowi Sieciechowemu pokrewnemu. *O czym Cromer lib. 5. Bielſki fol. 90;* Magnus zaś do Mazołza udawſzy ſię, y tam Pomorzanow zbiwſzy, gdzie ich ſześćſet na placu trupem położył, tyſiąc dwieście w niewolą zabrał, w pokoiu oſiadł, gdzie, iako y w Podlaſzu wiele potomſtwa iego rozplenionego widziemy, *Cromer fol. 80 w roku 1111.* Magnus drugi Zaremba, z Gnieźnieńſkiego Kuſtoſza, Kanonika Krakowſkiego y Wrocławſkiego y Kanclerza, Władysława Xiążęcia Krakowſkiego y Wrocławſkiego, po przenieſieniu Ruperta na Krakowſkie, Wrocławſkim na Sląſku Biſkupem wynieſiony w roku 1141, *Bielſki fol. 117,* powiada, że pod czas Mſzy Swiętey przy ołtarzu od Koście ſzow ieſt zabity w roku 1143, atoli *Cureus* nic o tym nie ma, tylko powiada, że ten Magnus, zſzedł z tego świata w roku 1146, toż poświadcza *Długoſz w ſwoiey hiſtoryi pod tymże rokiem, y Katalog Biſkupow Wrocławſkich,* że na kwartanę choruiąc, życie zkończył. Kładzie tu potym *Okolſki,* Mikołaia Zarembę Woiewodę Krakowſkiego, ktory w roku 1182 hetmanił przeciwko Ruſnakom, a w roku 1188 wygnanego z Pańſtwa Halickiego Xiążęcia Włodzimierza, zpędziwſzy Węgrow, na ſwoim Pańſtwie oſadził *Dług. Cromer,* nawet gdy niektorzy z Panow Polſkich na Kazimierza Xiążęcia zawaśnieni, o inſzym Panu zamyślali, on nie tylko, że ſam ſtatecznie przy nim ſtawał, ale też y drugich ſerca znowu do Kazimierza zkierował, y owę burzą zupełnie odwrocił, *Cromer. fol. 116,* czego wdzięcznym mu będąc Kazimierz, obſzerne mu dobra nadał: Jaſienica, Godlowo, Niemki, Czopowice, w Woiewodztwie Sieradzkim dziedzicznym y wiecznym prawem, o czym ſą przywileie w tymże Domu, *to Okolſki:* atoli *Cromer y inſi hiſtorycy naſi,* tego Mikołaia chcą mieć herbu Lis, iako y brata iego Fulkona Biſkupa Krakowſkiego, y ſam go *Okolſki* pod herbem Lis położył, y tu go wmięſzał, y iam o nim obſzernięy piſał w trzecim tomie pod herbem Lis. Mikołay Hrabia na Komorowie Woiewoda Sieradzki w roku 1210, iako przywileie temu Domowi nadane świadczą. Beniamin Hrabia na Grabowie, *Mſ. Krakowſki* Woiewodą go Poznańſkim chce mieć w roku 1264, *Okolſki* zaś o nim piſze, że był dziedzicem na Jaſiońce, mąż y dzielnością ſerca y pobożnością zalecony, z ktorey założywſzy Wieleń ſiedm mil od Poznania, tamże fundował Zakonnikow Cyſtercyenſow w roku 1230, przydawſzy im do Wielenia te wſi: Przyſieka, Obrzyſka, Gęſinka, Lupica, Płowo, Druſko, Oſłomo, Rogolſko, Krościeniec, co poznać z erekcyi tegoż Klaſztora y anniwerſarza, ktory ſię co rok za iego duſzę odprawuie. Szymon Zaremba Kaſztelan Kruświcki, Staroſta Gnieźnieńſki umarł 1240, w Poznaniu pogrzebiony; ſyn iego Jędrzey Szymonowic od Oycowſkiego imienia tak nazwany, Biſkup Poznańſki, po Janie Gierbiſzu obiął tę Infułę w roku 1298. *w Paprockim o herb.*

znaydzieſz rok 1240 iego konſekracyi, śmierć w roku 1242, ale to omyłka,
Kanonikiem był wprzod Poznańſkim, mąż o kościelne prawa y przywile-
ie gorliwy, dła tego widząc iak Władyſław Łokietek nieznośnym poddanym
ſwoim y kościelnym dobrom pokazał ſię, zmowiwſzy ſię z innemi Biſku-
pami y Panami Polſkiemi, z Państwa go wyzuli, a na iego mieyſce Wacła-
wa Krola Czeſkiego obrali y koronowali, umarł ten Jędrzey iak żył świątο-
bliwie w roku 1311. *Vitæ Epiſc. Poſnan.* Była tych czaſow ta Familia Zarem-
bow można, o ktorych *Cromer pod Przemyſławem Krolem y Biel. fol. 203,* to
potomności podali, iako y o Nałęczach, że, gdy na nich iakieś porozu-
mienie miano, o zabicie Przemysława II wtorego Krola Polſkiego, nie-
godziło ſię im w czerwonych ſzatach chodzić, ani w iednymże uſſie iść do
potrzeby z drugiemi, dopiero za Kazimierza Wielkiego, gdy ſię w potrze-
bie z Ruſią z wielką ſerca odwagą popiſali, do wſzyſtkich dawnych pre-
rogatyw przypuſzczeni zoſtali. Mateuſz Woiewoda Sieradzki, ktorego w
roku 1288 Leizko Czarny Xiążę Polſkie wyſłał z woyſkiem przeciwko Kon-
radowi Xiążęciu Mazowieckiemu, gdzie Mazoſze ogniem y mieczem
zpuſtoſzył; wſzakże Konrad na powracaiącego już z płonem Mateuſza y
nieſpodziewaiącego ſię żadney od Mazowieckiego woyſka impetycyi, tak
znagła natarł, że woyſko iego poraził, Mateuſz długo ſię wprawdzie z
niewielką garztką ludzi ſwoich, ſile Konradowey opierał, ale na koniec,
łubo mogł ucieczką życie ſalwować, wolał trupem paść, *Cromer fol. 177,*
Bielſki fol. 198, y lubo ci autorowie nie namieniaią o herbie y Familii tego prze-
zacnego męża, atoli przywileie tego Domu iawnie o nim mowią, że ſię pi-
ſał z Kalinowy. Tomaſza Biſkupa Wrocławſkiego, ktory umarł w roku
1292, ſieſtrzeńca Tomaſza takze Biſkupa Wrocławſkiego herbu Jelita między
Zarembami liczy *Okolſki z Długoſſa,* ale ten autor w ſwoiey hiſtoryi nic o
iego herbie nie namienia, y ktoby był z Domu, a że go inni do herbu Na-
łęcz pociągaią, dla tegom y ia tamże o nim mowił. Przecięż *Henel. in ſerie*
Epiſcop. Vratislav. piſze o nim, że był z domu Zaremba. Marcin z Kalinowy
dziedzic na Rudzie Kaſztelan y Staroſta Sieradzki, wſpomina go katalog
kościoła Wieluńſkiego w roku 1290. Jan z Kalinowy dziedzic na Grabowie
Kaſztelan Kaliſki 1300. Janko Kaſztelan Kaliſki w roku 1320 w Tuliſzkowie
pogrzebiony. Mikołay Zaremba Woiewoda Kaliſki 1290, *iakom piſał w pier-*
wſzym tomie fol. 110. Wacław Kaſztelan Kaliſki, Staroſta Wieluńſki y Bole-
ſławſki w roku 1360. Wawrzyniec Woiewoda Sieradzki, Staroſta Wieluń-
ſki y Krzepicki w roku 1360, ten znaczną klęſką poraził Tatarow, Sendo-
mirſką y Sieradzką ziemię puſtoſzących; żona iego Nawoyka, o ktorey *A-*
cta Metryki Koronney pod litera R w roku 1448 świadczą, że ſynowi (podobno
bardziey paſierbowi) tych dobr uſtąpiła: Czarnerolny, Otałow, Sokolniki,
Pychlice, Krzywa rzeka, Pątno; Tenże corkę ſwoię wydał za Mikołaia
Koniecpolſkiego Staroſtę Przemyſłkiego, co poznać z iey reformacyi *w Me-*
tryce Koronney w roku 1450 pod litera E. Franciſzek z Tuliſzkowa 1436 pod-
piſał pokoy Brzeſki, *u Łaſk. w ſtat. fol. 141.* Marcin Kaſztelan Sieradzki,
Wieluńſki, Oſtrzeſzowſki, Bolesławſki Staroſta, dziedzic na Garbowie; y Jan
z Tuliſzkowa Kaſztelan Kaliſki 1414 podpiſał liſt Jagełła Krola *u Lipſk. decad.*
quæſt. publ. ci obadwa na Seymie Hrodelſkim przyieli do herbu Zaremba
przy Unii Litwy z Koroną, Ginet Kuncewicza y z iego potomſtwem. A
łubo *Okolſki* o Marcinie Kaſztelanie Sieradzkim to podał, że zſzedł z tego
świata w roku 1416, atoli *Nakiel. w ſwoiey Miechowii* powiada, że ieſzcze w
roku naſtępuiącym z ſynami ſwemi Wawrzyńcem y Janem, wyſtawił y fun-

dował Klaſztor Bożogrobcom, albo *Cuſtodibus ſacri Sepulchri,* y ſzpital przy
nim w Sieradzu na Przedmieściu pod tytułem S. Ducha zapiſawſzy na wie-
czność wieś ſwoię dziedziczną Garbow, ktorey fundacyi liſt u ſiebie położył
ten *autor fol. 401,* wſzakże potym ſyn iego Jan Zaremba Woiewoda Kaliſki
odiął te dobra klaſztorowi, a potomkowie iego z Garbowa już w miaſtecz-
ko przeformowanego, ſummę ſto ośmdzieſiat złotych co rok temu klaſzto-
rowi płacić zaczeli, *Idem fol. 403.* Wawrzyniec Marſzałek Nadworny Ko-
ronny, w roku 1420 podpiſał pokoy z Zygmuntem Ceſarzem zawarty, y 1425
u Nakiel. w Miechow. fol. 444, y 1427 u Biel. fol. 328, kiedy był w ſuſpicyach o
Krolową Zofią. Tenże ſam zdami ſię Wawrzyniec był wprzod Kaſztela-
nem Sieradzkim 1433, a z tego krzeſła przeſiadł ſię na Woiewodztwo Kali-
ſkie w roku 1451, iakom dowodził w pierwſzym tomie, o nim tak piſze *Sta-*
rowol. in Bellat. fol. 120. Zaremba Laurentius Palatinus Caliſſienſis, regnante Vladislao
Jagellone,, ingenio peracuto, conſtanti, verſutoq; apprimè validus, corpori autem quan-
quam mediocri, ſingulisq; membris habilis inerat vigor, adeo firma explicataq; mem-
brorum compage, ut eques pariter & pedes armorum exercitatione cunctos æquales
anteiret, nec unquam inediâ, vigiliîs, algore, aut æſtu frangeretur: Is Vladislao Ja-
gellonidi Hungariæ Regi ex Polonia miſſas copias à Republica ductabat, omnibusq;
bellis Turcicis cum laude interfuit, reverſusq; in Patriam, etiam ſub Caſimiro Rege
ejus Fratre floruit, & ad bellum Pruſſicum eunti cum delecto eqvitatu, & ſagittario-
rum cohortibus comes fuit. Erat vultu hâbituq; moris antiqui & æſtimatione recta
ſeverus, non aliud in votis habens, quàm ut pro Patria, aut re Chriſtiana moreretur.
Tenże Wawrzyniec *według Kromera,* na Ślężakach dobrze ſię zemścił ich
wycieczki, ktorą wkroczywſzy w Polſkę, znaczną ią ſzkodą utrapili w roku
1438, iezdził y do Swidrygełła Xiążęcia Litewſkiego w legacyi, imieniem go
Krolewſkim upominaiąc, aby ſpokoynie w ſwym Państwie ſiedział, był oraz
ten Wawrzyniec Staroſtą Wieluńſkim, *Biel. fol. 392 Cromer lib. 22.* Marcin z
Sławſka Zaremba, ktory wyſtawił chorągiew ſwoię na potrzebę Grund-
waldzką 1410, *Biel. fol. 296.* podobno tenże ſam Marcin, luboć go z Kalino-
wy piſzą, naprzod Kaſztelán Sieradzki, zkąd poſtąpił w roku 1429 na Wo-
iewodztwo Sieradzkie; mowiłem y ia o nim w pierwſzym tomie, ſyn iego
miał bydź Jan Woiewodą Łęczyckim, *według Okolſkiego,* ktory w roku 1439,
Krolewnę Polſką odprowadzał Bolesławowi Xiążęciu Cieſzyńſkiemu iuż za-
ślubioną. Jan Łopata z Kalinowy Kaſztelan Sieradzki, o ktorym *Kromer*
lib. 19. Biel. fol. 329. Starowol. in Bellat. że w roku 1428 z Witoldem Xiążęciem
Litewſkim Nowogrodzanow woiował rotmiſtrzuiąc u niego. Marcin Wo-
iewoda Kaliſki, Pyzdrſki, Oſtrzeſzowſki Staroſta, ktory wieś Garbow w mia-
ſteczko zamienił 1447, o czym *Metryka Koronna pod litera P.* Mikołay z
Kalinowy Kaſztelan Łęczycki Staroſta Kruſwicki, ten kościoł w Tuliſzko-
wie drewniany zwaliwſzy, z fundamentu wymurował 1450. Jan Biſkup
Wrocławſki na Sląſku, *Paproc. o herb.* roku iednak, ktorego na tey katedrze
ſiedział, żadnego nie wyraził, tylko to przydaie, że widział iego monetę,
na iedney ſtronie miała na ſobie herb Zaremba, na drugiey miała bydź gło-
wa S. Jana z tym napiſem: *Baptiſta ſuccurre S. Joannes:* ale o tym Janie mil-
czą inſi hiſtorycy. Jakub z Bydgoſzczy Zaremba wſtąpiwſzy do Zakonu
Kaznodzieyſkiego, Teologii w nim godnie uczył, rządził potym Konwent
Krakowſki y całą Prowincyą Polſką, aż też zoſtał Biſkupem Laodyckim
y Suffraganem Krakowſkim 1478. *Ruſſel in Tryumf fol. 90, Severin. in Vita S. Hy-*
acin. lib. 1. cap. 23. Jan naprzod Kaſztelan Santocki, Staroſta Wieluńſki, Gra-
bowſki, Oſtrzeſzowſki, o czym *Metryka Koronna w roku 1460,* ten Kazimierzo-

wi Jagełłonowiczowi Krolowi darował ſummy, ktore miał na Grabowie
zdawna Dom Zarembow. *Metryka Koronna w roku 1480 pod litera C.* Manſy-
onarzow w Wieluniu fundował, a Altaryſtow w Oſtrzeſzowie 1457: zoſtał
potym Kaſztelanem Sieradzkim y Regimentarzem przeciwko Krzyżakom,
Nakielſki powiat, dla tego że tey Kawaleryi Niemieckiey hołdował, złu-
pił, y Frydlandu dobył. *Cromer lib. 24* pod rokiem 1461, zoſtawił trzy corki,
Annę, Małgorzatę y Katarzynę, ktorym poſagu naznaczył każdey ośmſet
grzywien w Poznaniu. Jan Woiewoda Kaliſki, Wieluńſki, Oſtrzeſzowſki,
Pyzdrſki Staroſta, Kawaler Jerozolimitańſki, mąż biegłością cudzoziemſkich
ięzykow y obyczaiow, y rycerſkiemi dziełami zalecony, żona iego Dobru-
chna z Lezenic, ktora owdowiała po mężu ſwoim, z opiekunem dzeci
Mikołaiem z Kutna Woiewodą Łęczyckim w ugodę weſzła w roku 1479,
corce ſwoiey Dorocie żonie Jakuba Kobelańſkiego Podkomorzego Wieluń-
ſkiego, trzy tyſiące w poſagu zapiſała na dobrach Czernice, Strąb, Wiel-
kie, Ruſiec, Ruſiecka Wola 1494, o tym Janie wyraźnie piſze *Długoſz lib. 13,
fol. 580.* Jan Zaremba z Kalinowa Generał Wielkopolſki 1505 podpiſał liſt
Alexandra Krola *u Poſſel. in Hiſtor: Pol. Pruth. fol. 641*, był oraz Pyzdrſkim y
Oſtrzeſzowſkim Staroſtą, w Kalinowie kościoł wyſtawił, a *Metryka Koronna*
o nim świadczy, że ſurrogata ſwego miał Jana Kobylińſkiego, żonę zaś
Leſczyńſką, z ktorey był Staniſław Woiewoda Łęczycki 1510. *to Okol.* Pe-
wnieyſza ſię iednak zda, że ten Jan był naprzod Kaſztelanem Poznańſkim
potym Woiewodą Łęczyckim, a z tego przenioſł ſię na Woiewodztwo
Kaliſkie, iakoż z tym tytułem Jana Zarembę w roku 1515 czytałem na liście
Zygmunta I *o Szlachectwie Krupkow in Mſ. Cracov. y Starowol. in Bellat. Sarmat.
fol. 121*, tak o nim piſze, *Joannes Zaremba Palatinus Caliſſienſis heros elegantia ſin-
gulari, comitate, humanitate, compluriumq; linguarum peritiâ & prudentiâ præſtans,
is dicitur diutius peregrinatus fuiſſe, maximamq; Aſiæ, atq; Africæ partem pera-
grâſſe, hoc fine; ut ea omnia ediſceret, quæ ad optimam bellatoris diſſciplinam pertine-
rent: eminebat enim in illo eruditum & grave perſpicacis ingenii judicium, cum re-
rum bellicarum omnis generis & literarum intelligentiâ polleret, corpusq; patiens in-
ediæ, vigiliæ, algoris, & ſupra quam cuiquam credibilè, animus audax. Igitur re-
gnante Sigiſmundo I Germanicum exercitum in Pruſſiam Crucigeris ſuppetiatum eun-
tem, ad Medereciam præcipuè, ſed & in aliis locis ſæpiùs cæcidit. Cum Prædislao
Lanckoronio & Jacobo Secigniovio junctis ſuis cohortibus. Idem Gedanum cum mille
equitibus fortiter tutatus, factaq; ex urbe eruptione, multos ex hoſtibus paucitatem
noſtrorum contemnentibus, trucidavit, multos cæpit, neq; multò poſt, & ipſe fatô in-
terceptus, è tanta exſpectatione rerum, publicò omnium luctu deceſſit, eloquiò, pruden-
tiâ, religione, innocentiâ & gravitate domi foriſq; inſignis, inq; dicendis in Senatu
ſententiis liber & graviſſimus.* Tenże czy inſzy Jan Zaremba z Kalinowy, Sta-
roſta Sieradzki w roku 1501. podpiſał elekcyą Alexandra Krola, *u Karnko-
wſkiego de Primatu. Bielſki* o nim przydaie, że w roku 1510 na ten czas Ka-
ſztelan Poznańſki, Kommiſſarzem był wyſadzony do traktatow z Kryżaka-
mi o pokoy, *fol. 515*, y że w roku 1520 ſto iazdy, ſześćdzieſiąt piechoty zbił
Niemieckiey, a niewolnika Krolowi odeſłał, *fol. 547.* Jana drugiego kła-
dzie tu *Okolſki* Kaſztelana Poznańſkiego, Staroſtę Człuchowſkiego, dziedzi-
ca na Głuchowie, ktory potym zoſtał Kaſztelanem Kaliſkim, ale to błąd
bydź muſi: bo Kaſztelania Kaliſka niżſze ieſt krzeſło od Poznańſkiego, toć
ktoſz będzie wierzył, żeby ten Jan miał na niżſzą z większey uſtępowac,
potym *Bielſkiego* przywodzi kartę na świadectwo *Okolſki* 546, ale ten tam
autor nie Kaſztelanem go, ale Woiewodą Kaliſkim zowie, nad to, że to ie-

denże był Jan, znać z tych lat y graduſow iak z lekka do Kaliſkiego Wo-
iewodztwá poſtępował, ztąd popraw tego, com y ia za Okolſkim idąc mię-
dzy Kaſztelanami Kaliſkiemi, w roku 1520 tego Jana położył. Przydaie o
nim y to *Okolſki*, zawiſne gęby udawały go przed Krolem Zygmuntem,
iakby od oczu iego unikaiąc, chronił ſię publiki, co żeby był zbił ten Jan,
w gromadney komitywie ſtawił ſię na Seym do Krakowa, gdzie wſzyſtka
kalwakata iego, przed nim długim ſzeregiem, każdy pochodnią w ręku gora-
iącą nioſąc, kredonſowała mu aż na zamek Krolewſki, lubo w dzień dobrze
iaſny, czemu gdy ſię dziwuiąc Zygmunt o przyczynę takiey parady pyta,
odpowiedział Zaremba: Niech prawi widzą zawaśnione na mnie adwerſa-
rzow oczy, że nie tylko nie chronię ſię oczu Majeſtatu Krolewſkiego, ale
ani ia ſię do niczego nie czuię, coby bydź mogło z zaſępieniem zrzenicy na
mnie Pańſkiey; ktorą odpowiedzią ucieſzony Krol Zygmunt, wieś mu da-
rował Zoraw nazwaną, w ktorey on kościoł wymurował, corka ſię po nim
zoſtała Anna, ktora ſię w małżeńſtwo doſtała Janowi Chełmſkiemu. Kwi-
tnął iednak potym Jan Zaremba Kaſztelan Kaliſki, ale w roku 1540 iako ſię
podpiſał na liście Zygmunta I *u Nakiel. w Miechow. fol. 629*, o tym powiada *Okol-
ſki*, że to był ſyn Jana Woiewody Kaliſkiego, ktory z Zofią Potulicką dziedzi-
czką dobr Kiebłow, Potulice, Radlice, zrodził ſyna Mikołaia, tego corka Kata-
rzyna poſzła za Jana Krotowſkiego Woiewodzica Inowrocławſkiego, co
poznać z iey Reformacyi w Grodzie Kaliſkim 1581 na dobrach: Pakości,
Rybitwach, Latowy, Mikolankowie, Junkowie &c. Drugi ſyn Woiewody
Kaliſkiego Wacław Staroſta Nakielſki, ktorego wſpominaią *Acta Wielunen.*
kiedy granice ſypał z Marcinem Zborowſkim Kaliſkim y Janem Konarſkim
Miedzyrzyckim Staroſtami, raczey Kaſztelanami, żona iego Potulicka, te
dobra do męża wnioſła: Ładyzyn, Mroczą, y dwadzieścia y dwie wſi przy
nich, to *Okolſki*. Ja Wacława Zarembę czytam Kaſztelanem Nakielſkim w
roku 1549, *u Nakiel: w Miechow: fol: 649 y 1550 fol. 654* na liście Zygmunta Au-
guſta, był oraz y Staroſtą Grabowſkim, y Stawiſkim, corka iego Katarzyna,
żyła w dożywotniey przyiaźni z Janem Kozmińſkim Łowczym Kaliſkim,
czego dowodem ieſt ich dożywocie 1583, *Acta Caſtren. Caliſſien. 2do voto* żyła
z Staniſławem de Łaſko Ruſockim herbu Korab, Kaſztelanem Santockim, ſy-
nem Mikołaiá Łowczego Kaliſkiego. *Acta Caſtren. Caliſſ.* nadgrobek iey w
Kazimierzu u OO Bernardynow, o drugiey Annie Kaſztelance Nakielſkiey
czytam, że była za Kochcickim na Sląſku, umarła 1581. *Papr. Stambuch.* Sta-
niſław trzeci ſyn Jana Woiewody Kaliſkiego, po ktorym ci ſię ſynowie zo-
ſtali, Piotr, Krzyſztof, Staniſław y Jan, *Acta Caſtren. Caliſſien.* ten Staniſław
na Głuchowie, Ruſycach y Strachowicach dziedzic, Jędrzeiowi Zebrzy-
dowſkiemu Biſkupowi Krakowſkiemu pięć wſi darował; *Acta Caſtren. Kor-
czynen.* żona iego Małgorzata Jana Jarunta z Brudzewa Woiewody Łęczy-
ckiego corka, *Acta Caſtren. Poſnan. Reform:* Januſz z Kalinowy dziedzic na
Strzałkowie, *Acta Sirad. 1521*, ſyn iego Staniſław, ktorego żona Przerębſka. Ma-
ciey Zaremba z Jabłonowa, ktorego zaſługi w tey Oyczyźnie wzięły nad-
grodę od Krola Alexandra, *Acta Metricæ 1528 ſub litera L.* Krzyſztof Kaſzte-
lan Nakielſki, Staroſta Wieluńſki y Grabowſki, miał za ſobą Dorotę Potu-
licką, ktorey reformacya *in Actis Poſnan.* na dobrach Kalinowie, Siedzimiro-
wicach, Domaniewie, Sobieſzunku, Upulczowie, Towalczowie, Gaci, Kur-
bowie. N. Zaremba Kaſztelan Biechowſki, ktorego corka Katarzyna z Sierp-
ſkii Jędrzeia Sierpſkiego z Gulczewa, Woiewody Rawſkiego y Staroſty
Płockiego corki urodzona, wydana za Jana z Gorki Roſzkowſkiego, Kaſzte-

łana na ten czas Przemęckiego, a potym Poznańſkiego, umarła 1614. X. Szymon Wyſocki Soc. JESU przypiſał iey życie S. Katarzyny od ſiebie do druku podane, była ta Katarzyna oſobliwſza Dobrodzika naſzego Collegii Kaliſkiego, uczyniła pewną fundacyą na kapłanow. Jędrzey y Jan bracia rodzeni, dziedzice na Kamieniu, pierwſzy był Staroſtą Grabowſkim, drugi Stawiſzyńſkim. *Bielſki o nich piſze, fol. 601.* że ukrzywdzonemi będąc od Wormacyeńſkich mieſzczanow, chcieli ſiłą y ſzablą zemſty ſobie ſzukać, atoli na liſt Ceſarſki, Krol Polſki te kłotnie uſpokoił. Z tych Jędrzey miał za ſobą Bernardynę Mielczownę, *Acta Caſtr. Caliſſ.* 1575, wſpominaią go *Konſtytucye 1567 fol. 146* podobno miał y drugą Dembińſką Kaſztelankę Krakowſką: Jan zaś Załczewſką z Fulkowny zpłodzoną, atoli w poiedynku zabity. Marcin Staroſta Grabowſki poſeł na Seym 1622, *Conſtit. fol: 8 y 1629* zkąd deputatem ſtanął na Trybunał fiſzkalny Radomſki, *Conſtit. fol. 12, y 1633. Conſtit, fol. 35,* umarł 1635, ktorego nadgrobek w Warſzawie tak o nim mowi. *Cùm domî foriſq; adoleſcentiam literîs, mores virtutibûs, prudentiâ rerum ac linguarum cognitione excoluiſſet, publicam exſpectationem immatura morte eluſit. Starowol. in Monum.* złączył ſię był dożywotnie z Barbarą Mińſką, corką Staniſława Podkanclerzego Koronnego, ktorey ſioſtra rodzona Dorota, zaślubiona Janowi Tęczyńſkiemu Woiewodzie Krakowſkiemu, z tey Barbary zpłodził corkę Dorotę, ktorą wydał za Jana Mączyńſkiego dziedzica na Mącznikach, Rogaſzycach, y Piekarach, ſynowie zaś z teyże dway byli, Staniſław y Marcin. Z tych Staniſław był Biſkupem Kiiowſkim 1648, *Porządek Elekcyi fol. 20.* y Opatem Suleiowſkim, z młodu rycerſkiey ſławy ſzukał, y wyſtawiwſzy ſwoim koſztem chorągiew, z nią y przeciwko Oſmanowi Carowi Tureckiemu pod Chocimem, y przeciwko Guſtawowi Krolowi Szwedzkiemu w Pruſiech mężnie ſtawał, wziął tedy w nadgrodę zaſług ſwoich od Krola Staroſtwo Grabowſkie, wkrotce iednak ſtan ſobie duchowny obrawſzy, zpuścił go bratu ſwemu Marcinowi, obiąwſzy tedy Katedrę Kiiowſką, gdy ſię w nayłepſzą krząta koło wykorzenienia Schizmy w Ruſkich kraiach, y Miſſyonarzow Apoſtolſkich zdolnych do tey pracy zbiera, bunt y woyna Kozacka wnet święte iego zamyſły pomieſzała. Marcin brat iego Staroſta Grabowſki poiął Urſzulę Grzybowſką Kaſztelankę Lubelſką, Staroſciankę Warſzawſką, z ktorey był ſyn Staniſław. Jakub Zaremba w Zakonie naſzym zycie zkończył we Lwowie w roku 1660, rządził Collegium Kamienieckie. Staniſław naprzod Piſarz Ziemſki, a potym Sędzia Ziemſki Sendomirſki, poſeł na Seym 1662, zkąd deputatem ſtanął do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 40.* Tenże 1666 Kommiſſarz od zkonfederowanych przeciwko Janowi Kazimierzowi Krolowi Woiewodztw, pokoy zawarł y podpiſał *Kochow: climac, 3 lib. 5.* z Seymu 1676 przydany do exekucyi teſtamentu Jana Kazimierza Krola, *Conſtit fol. 26.* Collegium naſze Kroſieńſkie ma go za ſwego konfundatora, ktoremu nie tylko że kościoł wymurował pod tytułem Niepokalanego Poczęcia Matki Boſkiey, na dziękczynienie Panu Bogu, że za Jana Kazimierza otoczoną tylą nieprzyiacioł Oyczyznę, w cale zachował; Collegio też tamtemu znacznie fundacyi przyczynił, co approbowała *Konſtytucya 1667 fol. 40,* tak ſię Bogu przymiliwſzy, poſzedł po zapłatę do niego w roku 1685. Niewiem czy nie tego Staniſława żona Maryanna Kraſińſka Kaſztelanka Płocka. N. była za Glinſkim, a potym za Achacym Piſarſkim. N. Zarembianka była za Chrząſtowſkim herbu Zadora, druga za Staniſławem Boleſtraſzyckim. Jakub Piſarz Grodzki Sieradzki, deputat na Trybunał Koronny 1728. Jan miał za ſobą Jadwigę Gnatowſką, z niey była corka Anna y ſyn Eliaſz. Seweryn Zeremba w Woiewodztwie Podlaſkim, podpiſał elekcyą Jana III. Jan Piſarz Grodzki Rzeczycki. U OO Bernardynow w Kaliſzu, widziałem z wierzchu na kościele ich Zaremba na marmurze z literami M. Z, muſi bydź, że do reſtauracyi tego kościoła ktory ſię z nich znacznie przyczynił, a boday nie Marcin Zaremba. W Grabowie także kościoł OO Franciſzkanow pięknie wymurowany, takbym rozumiał, że to Zarembow ſtruktura.

*ZARĘBINSKI. Gabryel Zarębińſki w Ziemi Wyſzogrodzkiey, podpiſał elekcyą Jana III Krola.

*ZARECKI. Byli niegdy Xiążęta Zareckie w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych N. Zarecki, corkę ſwoię wydał za Euſtachiego Tyſzkiewicza. Jędrzey 1528. *Metryka Wołyńſka.*

*ZARNOWIECKI *herbu Grzymała*, brama o trzech wieżach; tego herbu Piotra y Jakuba Zarnowieckich wſpomina liſt Zygmunta I *in Mſ. Petricov.* Zarnowiecki miał za ſobą Trzecieſką, *Paproc. o herb. fol. 233.* Są y w Wielkieypolſzcze Zarnowieccy, ale inſzego herbu: kwitnął niegdy w roku *1505.* Staniſław Zarnowiec, ſyn Jana, Staroſta Zmudzki z inſzemi Panami Litewſkiemi obſtawał za Iliniczem, żeby mu Staroſtwa Lidzkiego nie brano.

ZARNOWSKI *herbu Rogala* w Płockim Woiewodztwie.

*ZARPALSKI *herbu Ogończyk* w Poznanſkim Woiewodztwie.

*ZARSKI *herbu Jaſtrzębiec.* Jędrzeiowi Zarſkiemu mężowi za Stefana Krola rycerſkiemi działami wſławionemu, ktory wſzyſtkiey fortuny ſwoiey uczynił dziedzicem Boga y Konwent Krakowſki OO Dominikanow, zmarłemu w roku 1614, nadgrobek marmurowy w tymże kościele wyſtawiony z herbem Jaſtrzębiec.

*ZARSKI *herbu Leliwa* w Krakowſkim Woiewodztwie, *według Baranow:* tym ſię herbem pieczętował Staniſław Zarſki, ktorego ſynowie, Jan, Staniſław, a trzeci Pleban w Zadrodzu.

ZARSKI *herbu Starykoń* w Krakowſkim Woiewodztwie, *Paproc. y Okol.*

*ZARSZYNSKI *herbu Nałęcz* w Ziemi Sanockiey, podobno iedniż z Zarczyńſkiemi. Zarſzyńſka herbu Nałęcz była za Zybultem Aichingerem, *Paproc. o herb. fol. 582.* Staniſław z Zarſzyna Piſarz Ziemſki Sanocki od Zygmunta I Krola potwierdzony koło roku 1526 Liſt tego Krola *in Mſ. Petricov:* N. miał za ſobą Barbarę Siecińſką Woyſczankę Przemyſką.

*ZARSZYNSCY *herbu Odrowąz* w Woiewodztwie Ruſkim, z Familii Pieniążkow dziedzicow na Zarſzynie w Ziemi Sanockiey, zkąd wzieli tę denominacyą. Jak zaś dawno Dom Pieniążkow pod tym imieniem ſwoy dukt zaczął, pewności nie mam, to tylko pewna z Monimentow Kollegium Kroſieńſkiego S. J. że w roku 1512 było trzech braci rodzonych dziedzicow na Zarſzynie, Jakub, Piotr, y Felicyan, ktorych *Acta Sanockie* Zarſzyńſkimi piſzą. Jakub Zarſzyńſki miał za ſobą Annę Pełwelſką, z ktorą miał ſynow trzech, Mikołaia Staniſława y Serafina, ci w roku 1553 dziedziczyli na Zarſzynie, o czym dział w tymże roku. Mikołay Chorąży Sanocki miał za ſobą *1mo voto* Zofią z Oſtrowa Oſtrowſką herbu Rawicz, *2do voto* miał Barbarę Kraſicką, z pierwſzą miał ſyna Jana, ktorego znać ſynowie Staniſław y Mikołay dziedziczyli na Zarſzynie w roku 1590.

*ZARUDNY. Samuel Zarudny w woyſku Zaporowſkim Sędzia, dla ſwoiey ku Oyczyźnie nienadwerężoney wierności darowany niektoremi dobrami na wieczność, oſobliwie Zarudyniec, przez *Konſtytucyą 1662 fol. 65,* a przedtym w roku 1659 nobilitowany na Seymie, o czym patrz Konſtytucyi.

*ZARUSKI *herbu Grabie*. Juſtynian Bernard z Zaruzia Zaruſki Opat Suleiowſki Zakonu Cyſtercyeńſkiego, na naſze Collegium Piotrkowſkie dobroczynny 1690.

*ZARZECKI *herbu Pobog*. Franciſzkowi Zarzeckiemu zmarłemu w roku 1600 w Krakowie u S. Franciſzka nadgrobek wyſtawiony z herbem Pobog. N. miał za ſodą Zofią Nadolſką.

ZARZECKI *herbu Warnia* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Jan Staniſław na Zarzecku Woyſki, Podwoiewodzy y Sędzia Grodzki Łukowſki 1701. Franciſzek y Kazimierz 1697.

ZASADZKI *herbu Grzymała* w Ziemi Dobrzyńſkiey, piſze o nich y Łukaſz Paprocki. N. Zaſadzka Łukaſza Koſzutſkiego małżonka.

*ZASCZYNSKI *herbu Nowina*. Adam y Paweł Zaſczyńſcy w Woiewodztwie Podlaſkim a Ziemi Mielnickiey, podpiſali elekcyą Jana III. Paweł Podſtoli Mielnicki. Jozef y Staniſław w Krakowſkim 1697.

*ZASIECKI *herbu Grzymała* w Ziemi Dobrzyńſkiey. Konſtanty Zaſiecki miał ſyna Macieia w Woiewodztwie Wołyńſkim roku 1609. Tereſſa Zaſiecka była za Janem Dobińſkim. Staniſław w Zakonie naſzym temi czaſy.

ZASŁAWSKIE *Xiążęta*, tegoż herbu co y Oſtrogſkie Xiążęta na Ruſi. Tych początki Staniſł. *Temberſki in Chronol. Synoptica* Bazylemu Xiążęciu Korybutowi. *Bieżanowſki Clava y Donhoff. Biſkup Krakowſki w ſwoim Kazaniu pogrz. Jabłonow.* Gedyminowi y Olgerdowi Wielkim Xiążętom Litewſkim przypiſuią, atoli dużo ſię w tym mylą, inſze to Zaſławſkie z Xiążąt Litewſkich ſwoię procedencyą wzięły, o ktorych niżey; te zaś nieprzerwanym od Ruſkich Xiążąt ſzeregiem, wraz z Xiążętami Oſtrogſkiemi linią ſwoię rozciągnęły, y w długą potym na naywyżſze w Oyczyźnie naſzey wkraczały dygnitarſtwa, wſzakże wiek przeſzły, iako inſzym naycelnieyſzym w Koronie, tak y temu Domowi oſtatnią wybił godzinę. Dawnieyſzych Przodkow ich znaydzieſz pod Xiążętami Ruſkiemi y Oſtrogſkiemi, tu ia z tąd o nich zaczynam mowić, kiedy ſię y oni od Xiążąt Oſtrogſkich wydzielili. Bazyli albowiem X. Oſtrogſkie y Zaſławſkie między dwoch ſynow ſwoich, to ieſt Teodora y Jerzego. Teodorowi Oſtrog y przyległe włości, Jerzemu Zaſław z tytułem X. Zaſławſkich podzielił, wſzakże iako niżey obaczyſz, gdy ſię znowu przez dożywotnie związki powtornie też Domy z ſobą złączyły, nie tylko fortuna, ale y tytuł Xiążąt Oſtrogſkich do nich ſię wrocił. Ten zaś Zaſław na Ruſi, rozumiem, że ktory z Xiążąt Ruſkich y nazwał od ſwego imienia y fundował. Tak krwią y affektem ściśle z X. Oſtrogſkiemi ſpoieni, y herbem ſię dzielić od nich nie chcieli: dla tego lubo z Dziadow, Naddziadow ſwoich S. Jerzego z ſmokiem w dziedzictwie z zaſzczytem wzieli, przecięż ſkoro tylko Konſtantyn Pierwſzy X. Oſtrogſkie w inſzą figurę Oyczyſty kleynot przeformował, y oni ſię tegoż kſztałtu chwycili, chociaż kilką we krwi ſtopniami od ſiebie przedzieleni. Jerzy X. Zaſławſkie ſyn Bazylego, od Zaſława, pierwſzy Xiążęciem Zaſławſkim nazwany, znać to z monimentow Collegii naſzego Oſtrogſkiego: przedaiąc albowiem Siemionowi Olizarowiczowi dobra Bieluſzow, tak ſię podpiſał: Kniaź Jury Waſilewicz Zaſławſki; wſzakże hiſtorycy naſi, ieſcze go Xiążęciem Oſtrogſkim zowią, kiedy odważną imprezę iego światu wyiawili, ktorą w roku 1456, do Kazimierza Krola Jagellonowicza coś nieukontentowania maiąc, w niebytności Pańſkiey Szymona Olelkowicza Xiążę Kiiowſkie y Słuckie na Wielkie Xięſtwo Litewſkie chciał z drugiemi forytować, ale nie zawſze wielkim zamyſłom fortuna ſłuży; rozwiała tę burzą to wierność ku Panu

innych Obywatelow Litewſkich, to przezorna czułość Krola Kazimierza. *Cromer lib. 23. Stryikow. lib. 19 cap. 4. Koiał. par. 2. fol. 224 Bielſ. Stryikowſki tenże fol. 504* z ſtarych Latopiſzow Litewſkich powiada, że Witold Wielkie X. Litewſkie, rebelliżuiącego ſobie Jerzego, z Smoleńſkiego Xięſtwa wyzuł, a na to mieyſce dał mu Zaſław na Wołyniu, od ktorego prawi XX. Zaſławſkie powſtały. Tylko że w inſzych okazyach fałſz na tych Dzieiopiſach przewodzi, toć y w tey mierze, trudno na wątpliwey ich powieści oſadzać prawdę: a oſobliwie że Zaſław dawno był iuż w poſſeſſyi tego Domu, iakom mowił pod Xiążętami Oſtrogſkiemi. Nad to *Koiał. p. 2. fol. 55, y 57,* o inſzym daleko mowi Jerzym Smoleńſkim Xiążęciu: bo naprzod ten Smoleńſkie X. żył w roku 1396, Xiążę zaś Zaſławſkie dopiero w roku 1456. potym tamten Jerzy ſynem był Swentoſława, bratem rodzonym Chleba, ten ſynem Bazylego y bratem Teodora, tamtemu *według Koiałowicza*, nie Zaſław dano, gdy mu Xięſtwo Smoleńſkie odebrano, ale Połonne. Syn tego Jerzego był Januſz, mąż woiennemi dziełami wſławiony, iuż nie żył 1528, żonę tylko w tym roku wſpomina *Metryka Wołyńſka* że y z ſynami ſwemi powinna była wyſtawić 29 koni z dobr ziemſkich w Ziemi Wołyńſkiey leżących. Kto iednak z Domu była ta żona iego, nie dołożono, ſynow zaś dwoch po nim zoſtało, Januſz y Kozmas, albo iako ſię ſam podpiſał w pewney tranſakcyi *in Monumen. Colleg. Oſtrog.* Kuzma Iwanowicz Xiążę Zaſławſkie Staroſta Kamieniecki 1551, kędy też te iego dobra liczą: Milatyn y Czerniechow. Ten z bratem ſwym od Ruſi y nieraz, a zawſze zwycięzko Tatarow y wyciekaiące koſzami ordy, ſzczęśliwie płaſzał: kogo miał za ſobą nie mogłē ſię doczytać, tylko *Geneal. Czartoryiſkich* namienia, że corka iego Anna, żyła z Jwanem Xiążęciem Czartoryiſkim, od ktorey rozplenione potomſtwo y ſukceſſorow po dziś dzień w tey Oyczyźnie kwitnie. Syn zaś iego był Januſz, drugi Michał, podobno był y trzeci Piotr, ktory miał za ſobą Barbarę corkę Jordana Spytka Wawrzyńca Kaſztelana Krakowſkiego, ta po śmierci Piotra ponowiła śluby małżeńſkie z Jędrzeiem Zborowſkim. Michał zaś wielki za Oyczyznę Woiownik, Turkow y Tatarow, Wołyń częſtemi wycieczkami naieżdzaiących, tak powtorzoną klęſką pogromił, że ſię też y imienia iego lękali: całe trzy lata do domu nie zchodząc, w polu na wzburzonych oſtrzeyſzego powietrza impetach, pod namiotami na nieprzyiaciela czuwał; gdy mu nowina przyſzła o bliſkich iego wyboiach, iakby iuż zwycięſtwa pewnien, weſołą miną wſzyſtkich cieſzył, y wywrożyła zawſze ſzczęśliwy ſkutek twarz wypogodzona. Atoli ktorego Pogańſka natarczywość złamać żadną ſiłą nie mogła, trefunek z żalem wſzyſtkich gwałtownie pokonał. Jadąc albowiem w wozku, uſnął; a ſtrzelbę w ręku trzymaiąc, gdy ią do ſiebie mniey oſtrożnie obrocił, a kurek odwiedziony puścił, kula śmiertelnie pierſi przeſzyła y zycie wydarła. *Mſ. Zamoſcian:* Januſz X. Zaſławſkie ſyn Kozmy, wſpaniałość umyſłu, woiennych ſpraw experyencya, Pańſka ſzczodrobliwość, hoyność nigdy nie zkurczona, y inſze cnoty y natury przymioty, właśnie Xiążęce w nim ſię wydawały, w dożywotniey przyiaźni miał zdami ſię za ſobą Kierdeiownę, ile że między herbami tego Domu, widziałem herb Kierdeiow, corka iego z Teodorem Tyſzkiewiczem dożywotnie złączona, matką była Woiewody Kiiowſkiego, gdzie wyrzekſzy ſię ſchizmatyckich błędow, prawowierną katoliczką umarła.

Januſz Xiążę Zaſławſkie, Woiewoda naprzod Podlaſki 1605, potym Wołyńſki, Staroſta Zytomirſki y Pereaſławſki, ſyn Januſza także, z

tym tytułem w roku 1623 był Kommiſſarzem do ułożenia woyſka Zaporowſkiego, *Conſtit. fol. 3.* Z mlekiem zaraz błędow ſię ſchizmatykow napiwſzy, do tego był humoru młody Pan przyſzedł, że ſię też y do inſzych ſekt, w Polſzcze po ten czas rozkrzewionych, dużo nakłaniał, ile że ieden w wierze ſzwank, nigdy bez komitywy drugich nie chodzi, atoli podała iuż iuż lecącemu rękę łaſka Boſka, naprowadziła tułaiącego ſię na niechybny gościniec. Pewnego czaſu sniło mu ſię, iakby go Tatarzyn naiechał, poimał y ſkrępował. Porwie ſię, y troſkliwie z ſobą choć bez ſenną roztrząſa niewolą. Szczęśliwiey iednak wyśniła mu ſię, niżeli albo ſam ſobie, albo dworſcy zauſzniczkowie wrożyc mu mogli, tegoż dnia przyieżdza do niego X. Kaſper Nahaius Soc. JESU rodem Tatarzyn, ktorego y po dziś dzień od lat ſtu niezkażone ciało Sendomirſkie Collegium dochowuie: przy ſtole pierwſzy dyſkurs o wierze, gani katolickie artykuły Xiążę; ſzydzi ceremonie kościelne, racye na poparcie ſwego zdania kładzie. Zbiia wſzyſtkie zarzuty Teolog Jezuita, dowodzi prawdy, takiemi z Piſma, Doktorow, y racyi dokumentami, że też Xiążęcia, y na rozumie y na woli związał. Widząc ſię tak zniewolonego Woiewoda, rzecze: Nie darmo mi ſię śniło, iakby mię dziś Tatarzyn imał y krępował. Sen że był z napomnienia Boſkiego, tym dokładniey wytłumaczył Nahaius, gdy mu ieſzcze na ten czas nie wiedzącemu ktoby był, y urodzenie ſwoie y Oyczyznę z Tatar, y zabranie ſwoie od Polakow w niewolą w potyczce, ieſzcze na ten czas młodziuchnego doſkonale opiſał. Z chęcią tedy katolikiem Januſz zoſtaie, a niechcąc przed Bogiem tylko w liczney komitywie, y własnie po Xiążęcu popiſać ſię, y żonie, y dzieciom y ſioſtrze Tyſzkiewiczowy, y prawie wſzyſtkim poddanym ſtał ſię y wzorem y wodzem, do teyże uznania prawdy y przyięcia. Y pewnie ze w dalſzym życiu iego, znać było powołanie Boſkie, ſtatecznie albowiem y świątobliwie żyiąc, naprzod kościoł z Klaſztorem OO Bernardynom w Zaſławiu fundował, złotem y bogatym apparatem ozdobił 1603 pod tytułem S. Michała Archanioła, luboć gdy go kozacy po dwakroć zpalili, znowu z czyiey inſzey ręki powſtał, a co więkſza Oycem ſię ubogim dla Boga ſtawſzy zakonnikom, y traktował ſzczodrze y powierzał ſię poufale. Tamże kościoł farny Pańſką ſzczodrobliwością z cioſowego kamienia wynioſł, dochodami (wieś przyłączyſzy do niego) upoſażył, dwoch czy trzech kapłanow przy nim oſadziwſzy, Plebanią, Wikaryą wyſtawił, ſzkołę nawet dla inſtytucyi młodſzych dzieci Profeſſorami opatrzył. Inſzych zaś kościołow wielu, albo z gruntu fundatorem, albo oſobliwſzym ſtał ſię dobroczyńcą. Oyczyzna niemniey go ſobie zaſłużonego widziała, kiedy przeciwko Nalewaykowi y Kozakom, liczne roty właſnym koſztem y z niemałym uſzczerbkiem fortuny ſwoiey ſprowadził, a ſam ſię z niemi wręcz zcinał, toż uczynił pod Zbarażem z Tatarami, pod Cecorą z Turkami, w Multaniech z Michaiłem Woiewodą; męſtwa iego doznał Halicz, rady Senat, dobro poſpolite miłości, kiedy z Hetmanem Zołkiewſkim przy Dnieſtrze o pokoiu z Skinder Baſzą traktował, z Seymu 1609, *Conſtit. fol. 899* rewizyą Xiąg Grodzkich Łuckich, dla poprawy niektorych errorow ſobie powierzoną, z chęcią przyiąwſzy, pokazał iak w kazdey funkcyi na ſiebie włożoney był kochaiącym Oyczyznę ſynem. Umarł w lata y zaſługi doyrzały w roku 1629, na poddanych łaſkawy, na dworſkich dyſkretny, na pielgrzymow y ubogich prawie rozrutny. Tak go śmierć gotowego zaſtała, atoli gdy konać przyſzło, a iuż przez cztery dni z śmiercią ſię paſſował, pragnąc ſię co prędzey z Bogiem

złączyć, a z ziemią y z światem rozwieść, pyta ſię iednego z naſzych, ktory go na śmierć dyſponował, coby za przyczyna była tak opieſzałego ſkonania, odpowi Xiądz: Niewiem, prawi, czy nie ſkwierki ubogich poddanych to przeładowanych podatkami, to pokrzywdzonych od twoich Urzędnikow y Ekonomow, drogę ieſzcze do nieba tamuią. Są tu w pałacu Xiążęcym niektorzy żebrząc miłoſierdzia. Nie wiedział o niczym pobożny Woiewoda: bo iako *S. Hieronim epiſt. 48* mowi, *Solemus mala domûs noſtræ ſcire noviſſimi, ac liberorum & conjugum vitia, vicinis canentibus, ignorare,* więc zawołanych do ſiebie obudwu ſtron ſłucha, zrozumiawſzy ſłuſzne żale poddańſtwa, toż zaraz przy ſobie wſzyſtkim nadgradzać każe, rzecz dziwna, ieſzcze ta godzina, ktorey ſię to działo, nie zupełnie wyciekła, kiedy Xiążę ſpokoynie iak ſobie życzył, ducha Stworcy ſwemu oddał. Z Alexandry Sanguſzkowny Xiążęcia Sanguſzka Romana Woiewody Bracławſkiego y Hetmana Polnego Litewſkiego corki, licznym go potomſtwē Bog obdarzył: bo dwie corki zpłodził, Elżbietę Janowi Felixowi z Fulſztyna Herburtowi Statoście Wiſkiemu y Mościckiemu. *Acta Terreſtr. Premisl. 1606*, y Zofią Janowi Hrabi z Oſtroroga, Kaſztelanowi na ten czas, a wkrotce y Woiewodzie Poznańſkiemu, zaślubione, y ſynow trzech, Alexandra, Konſtantego y Jerzego. Powtorzył po zeſciu X. Sanguſzkowny małżeńſką ligę X. Januſz, z Maryanną Hrabianką Leſzczyńſką Woiewodzanką Brzeſką Kuiawſką, ale zdami ſię że żadnego z ſobą potomſtwa nie mieli. Z ſynow iego Konſtantyn do cudzych kraiow wyprawiony, do Woyciecha ArcyXiążęcia Rakuſkiego obozu, w ten czas kiedy Oſtendę cięſzkim w koło obłężeniem ścisnął, y z bratem ſwym Alexandrem poſpieżył, gdzie, że nie tylko ſpektatorami byli, ale też w każdey okazyi odważnego ſerca mężami, lubo w młodey porze, przyznał im zwycięzca ArcyXiążę: poſlem potym w Oyczyźnie na Seymie Koronnym ſtanąwſzy w roku 1613, nayzdolnieyſzym go Rzeczpoſpolita oſądziła, ktoryby związane na zgubę iey, woyſk niepłatnych ręce, fortūnie rozerwał, wſzakże tak iego ſczerey chęći, iako y nadzieiom, ktore ſobie o nim to Kroleſtwo ſnowało, prędka śmierć, z życiem oraz dukt wſzyſtek przerwała. O Jerzym drugim ſynu Januſza Woiewody Wołyńſkiego, tak piſze *Potoc. Centur. fol. 77 Georgius majorum meritîs, ſuaq; indole Princeps clariſſimus contra Abazium Baſſam, Podoliæ Thracicam Aſiaticamq; colluviem inducentem, ſtrinxit arma tuendæ Patriæ devota, cui tamen præcoci fato ereptus,* y owſzem ile tylko za życia iego miała Polſka nieprzyiacioł, tyle męſtwa iego liczyła okazyi.

Alexander Xiążę Zaſławſkie y Oſtrogſkie, Woiewoda Kiiowſki, a przedtym naprzod Kaſztelan Wołyńſki, potym Woiewoda Bracławſki, Staroſta Zytomirſki, ſyn nayſtarſzy Januſza Woiewody Wołyńſkiego, przez dwanaście lat, to we Włoſzech, to w Niemczech, to we Francyi, to w Niderlandzie, tak na naukach wyzwolonych iako y na umieiętności rycerſkich kunſztow przepędził, znać było w nim tę peregrynacyą do cudzych kraiow, bo nie tylko, że rożnych ięzykow wytworney biegłości nabył, ale też w inſzych naukach tak poſtąpił, że do podziwienia czy to z Filozofii, czy z Teologii, czy z Matematyki mogł dyſputować, ztąd mądrych ludzi y kochał ſzczegulniey, y opatrywał ſzczodrobliwiey, za naymilſzą ſobie rozrywkę poczytaiąc uczony z niemi dyſkurs. *Jeſt w druku iego liſt do Melecyuſsa Smotryſkiego piſany*, w ktorym niektore błędy ſchizmatyckie Melecyuſza zbiia y iego upor wytyka, że lubo oczywiście widział fałſze odſzczepieńcow, przecięż ſię ich gwałtownie trzymał. Godny to uczonego katolickiego

Xiążęcia liſt, a że ięzykiem Oyczyſtym był piſany, Rudzki go Metropolita Kiiowſki na Łaciński przetłumaczył, y do Rzymu poſłał, znaydzieſz go *u Jakuba Suſsy in Saulo à fol. 36 cap. 6. par. 1.* Do wyſokiey nauki niemnieyſzą przyłączył życia Chrześcianſkiego pobożność, z tey częſtokroć w chorze z Zakonnikami śpiewał, z ubogiemi y Bogu poświęconemi ſługami, tak ſię fortuną ſwoią dzielił, że ledwo na iego własne potrzeby wyſtarczyć mogła. Za duſze krewnych ſwoich y kolligatow prawie rozrutny, krzciny dziatek ſwoich, nie z taką pompą zwykł był obchodzić iako inni, ale ubogich y mendykow przybierał im za Oycow krzeſnych, ich u ſtołu ſwego częſtował, o niczym w ten czas chyba o rzeczach świętych nie mowiąc. W ſtroiu nie zbytkował, rzadko kiedy w bławacie chodząc, ale tylko w ſzarzy. Muzykę Pańſką w domu ſwoim chował, ale tylko dla przymnożenia chwały Boſkiey. W roku 1629 we Lwowie z woli Krolewſkiey, miał do Władykow Ruſkich y całego ich zgromadzonego duchowieńſtwa gorliwą mowę, w ktorey zachęcał ich do Unii z kościołem Rzymſkim, a że iuż w ten czas początki śmiertelney choroby w nim ſię odzywały, że o ſwoiey ſile nie mogł iść na ten kongres, zapomniawſzy o zdrowiu ſwoim, nieśc ſię do kościoła zchorzały kazał, a potym wkrotce w tymże roku, do nieba ſię iako nadzieia pokwapił. W Lachowicach fundacyą klaſztorowi OO Dominikanow przyczynił. *Okol. Ruſſ. Flor. fol. 96.* Collegium naſze Lwowſkie iego przychylność ku ſobie y dobroczynność przed Bogiem, wieczney pamiątce zapiſało. Miał za ſobą Eufrozynę corkę Januſza Xiążęcia Oſtrogſkiego, Kaſztelana Krakowſkiego, z Seredzianki Węgierki urodzoną iedynaczkę, więc z nią y tytuł Xiążąt Oſtrogſkich znowu ſię wrocił w ten Dom y fortuna, y Ordynacya Dubieńſka, według dyſpozycyi pierwſzego iey Fundatora Januſza Kaſztelana Krakowſkiego. Ta Eufrozyna powiła mu dwie corki, Konſtancyą Ferdynandowi Margrabi Myſzkowſkiemu, młodo zeſzła z tego świata w roku 1630, w Pinczowie u OO Paulitow pogrzebiona. Drugą Zuzannę, ta ieſzcze w panieńſtwie życie zkończyła w roku 1625. *Hiſtor. Dom. Prof Cracov.* y ſynow trzech. Jeden Izydor Januſz, ten maiąc iuż ſobie Wielkiego Domu corę zaręczoną, nim do ślubu przyſzło, z nieporownanym wſzyſtkich żalem, wſzedł do grobu 1649. Drugi Konſtantyn Alexander ieſzcze prędzey z świata zebrany w Lugdunie, wieku ſwego 22. *Zuerius Boxhornius Orat. in ejus exceſſum.*

Władyſław Dominik Xiążę Zaſławſkie, naprzod Koniuſzy Koronny 1641, potym Woiewoda Sendomirſki 1649, na koniec Woiewoda Krakowſki, Łucki, Przemyſłki, Robczycki, Dolińſki Staroſta, ſyn trzeci Alexandra Woiewody Kiiowſkiego, Hrabia na Tarnowie. Jak tę Oyczyznę kochał, w rożnych okazyach dał niezbite dowody, a naprzod, gdy woyſko naſze z expedycyi Pruſkiey wracało, a wyſłużonego żołdu gwałtem ſię dopominało, związkiem odgrażaiąc, ieżeliby ſwego czaſu należytey ſobie kwoty nie odebrało, tym czaſem w ſkarbie Koronnym nie było tyle pieniędzy, ileby trzeba do ukontentowania rycerſkich mężow, Xiążę ſwoią ſzkatułą ſkarb Koronny założył, y prawie od uknowaney iuż konfederacyi, Polſkie chorąwie powściągnął. *Petricius in Principe Polono. fol. 34.* Pod interregnum 1632 dla obwarowania granic Oyczyſtych od iakiey inkurſyi, liczny komput ludzi do boiu wyſławił, *Ibidem fol. 106.* Pod Konſtantynowem rebellizuiące chłopſtwo znacznie poraził. Pod Korſuniem piechota iego y Dragonia, przeciwko nacieraiącym Kozakom, obozu Polſkiego przez nie iaki czas w roku 1648 broniła, y impet wytrzymywała *Paſtor. hiſt. Plen. l. 1.* Z konwokacyi

Warſzaſzawſkiey generalney pod niebytność Hetmanow, ieden między trzema, naypierwſzym Wodzem od Stanow Koronnych ogłoſzony, że pod Pilawcami woyſko Polſkie y rycerſtwo poſpolitym ruſzeniem zemknione, pierzchneło, zazdrość y emulacya kilku wodzow między ſobą zwycięſtwo mu y ſławę prawie z ręku wydarły. Przemyſłkie miaſto, żeby ſię było w Szwedzkie ręce nie doſtało, y piechotą ſwoią y prochami y inſzą ammunicyą dobrze opatrzył. Fundował Manſyonarzow przy Kollegiacie Tarnowſkiey, kościoł tameczny w bogaty apparat przyſtroił, kędy też po śmierci złożony, ktora przypadła na rok 1655. Dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał. Pierwſzy raz z Zofią Pudencyanną Ligęzianką Mikołaia Kaſztelana Sendomirſkiego corką, po tey śmierci w roku 1649: drugi raz z Katarzyną Sobieſką Kaſztelana Krakowſkiego corką, z ktorey ſyn był Alexander wielkiey nadziei Panię, przymiotow z natury y cnoty oſobliwſzych, wſzakże w roku 1673 oſtatni z Domu Xiążąt Zaſławſkich Ruſkich wſzyſtkę ich chwałę z ſobą wnioſł do grobu. Corka zaś z tey Sobieſkii Teofila, *1mo voto* żyła z Dymitrem Wiſniowieckim Xiążęciem y Zbarazkim, Kaſztelanem Krakowſkim y Hetmanem Wielkim Koronnym, *2do voto* z Jozefem Lubomirſkim Marſzałkiem Koronnym, z ktorym potomſtwo zoſtawiwſzy Ordynacyą Oſtrogſką w tenże Dom wnioſła. Była to Pani powagi wielkiey y ſczodrobliwości na ubogie.

ZASŁAWSKIE *Xiążęta herbu Pogonia Litewſka*, w Xięſtwie Litewſkim, drugi niegdy Dom kwitnął Xiążąt Zaſławſkich Jawnuciow: Gedymin albowiem Wielkie Xiążę Litewſkie, między inſzemi ſynami ſwemi, więcey ſię kochaiąc w Jawnucie, gdy mu umierać przyſzło, podzieliwſzy wſzyſtkich Oyczyſtym Pańſtwem, iemu Wilno, Ośmianę, Wilkomierz, y Bracław, z tytułem Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego puścił; atoli bracia iego rodzeni Kieyſtud y Olgerd, w roku 1329 zmowiwſzy ſię na Jawnucia, woynę podnieśli, gdzie poimanego ze wſzyſtkiego udziału y Pańſtwa wyzuwſzy go, Zaſław mu w Mińſkim Woiewodztwie puścili, od ktorego ſukceſſorow iego Zaſławſkiemi zwano Xiążętami; y przydaie *Koiał. in Mſ.* że w ten czas odrzuciwſzy Jawnucia herb Pogonią Litewſką, przybrał ſobie za własny kleynot gwiazdę między dwiema Xiężycami, a na grzbiecie wyżſzego Xiężyca krzyż, na hełmie zaś czapka Xiążęca, rozumie iednak tenże autor, że krzyż poźnieyſzemi czaſy od potomſtwa iego do Xiężycow był przydany, tak go widział w Domu Połubińſkich wykſztałtowany, ale to nie może ſię utrzymać: bo to w ſamey rzeczy ieſt herb Xiążąt Oſtrogſkich y Zaſławſkich, tylko że miaſto ſtrzały krzyż podłożono, ſnać tedy z niewiadomości, ktoś im ten herb przywłaſzczył. Synow trzech ten Jawnucia zoſtawił, z tych Szymon w okazyi z Witoldem pod Wilnem poległ, o czym *Stryikow. fol. 487 Koiat. hiſtor. Litv. par. 2. fol. 20.* Drugi Michał oddawał homagium w Krakowie Władyſławowi Jagełło Krolowi Polſkiemu, za ſiebie y za ſwoich, *Koiat. part. 2. lib. 9. fol. 387*, miałci wprawdzie dwoch ſynow, Jerzego y Jędrzeia, ktorych wſpomina *Stryik. fol. 474*, ale ci bezdzietni pomarli. Trzeci Iwan, ktory zpłodził corkę Jędrzeiowi Fiedorowiczowi Połubińſkiemu Kniaziowi zaślubioną, y ſynow trzech, Michała Xiążę Zaſławſkie y Mściſławſkie, żona iego Xiężna Dubrowicka, z tey tylko cztery corki zoſtały, Anaſtazya Stefanowi Xiążęciu Zbarawſkiemu Woiewodzie Trockiemu, druga Ościkowi, matką była Jerzego Woiewody Mściſławſkiego, trzecia Nikodymowiczowi, iako chce *Paprocki w Ogrod. fol. 209.* czyli Zabrzezińſkiemu, iako *Koiat. in Mſ* czwarta Jędrzeiowi X. Koſzerſkiemu Sanguſzkowi Staroście Łuckiemu w.

małżeńſtwo doſtały ſię. Drugiego Bogdana, ten także nie miał tylko trzy corki, z tych iedna poſzła za Hornoſtaia, druga za Odyncowicza, trzecia za Kniazia Horſkiego. Trzeciego Teodora, ktorego corka iedynaczka Anna, wydana za Jana Chlebowicza Woiewodę Wileńſkiego, Xięſtwo Zasławſkie w ten Dom wnioſła, y tak na tych trzech braci Dom Xiążąt Zasławſkich Jawnuciow w Xięſtwie Litewſkim uſtał. *Stryikow. lib. 12. cap. 1. Koiał. par. 1. lib. 7.*

ZATAIONY Mieſiąc herb, patrz Domaradzki. Między herbami Woyciecha Janczyńſkiego widziałem trzeci taki, nad podkowę rogami obiema do gory obroconą herb Leliwa, to ieſt gwiazda y Xiężyc, złote, pole tarczy niebieſkie, na hełmie trzy piora ſtruſie.

**ZATORSKI* w Ziemi Łomżyńſkiey, czy nie iedni z Zadorſkiemi.

ZAWADA herbu Rawicz w Krakowſkim Woiewodztwie. Stefan Zawada, ktorego byli ci ſynowie, Adam w Zakonie *S. Pauli Eremitæ.* Jakub miał za ſobą Annę Minocką Pawła corkę, ale *ſterilis.* Stefan miał Suleńſką Jana z Grabkowſki corkę, y ten *ſterilis.* Staniſław miał Annę Raſzowſką, Tomaſza z Małgorzaty Czeſkii corkę, *to Baran.* niewiem czy to nie ten Staniſław był potym Piſarzem Ziemſkim Krakowſkim, y z Seymu 1661 Kommiſſarzē do granic od Sląſka, *Conſtit. fol. 26 & 34.* Jan 1632.

**ZAWADOWSKI* w Woiewodztwie Inowrocławſkim, Franciſzek Zawadowſki podpiſał elekcyą Jana III Krola. Zawadyńſki miał za ſobą Eleonorę Łyczkowne.

ZAWADZKI herbu Brodzic w Ziemi Wyſzogrodzkiey, y w Podgorzu. Sebaſtyan Zawadzki mąż dzielny y godny z Zdziarſkii zoſtawił potomſtwo. Jan Komornik Ziemi Rożańſkiey y Poborca z Seymu 1628. *Uniwer. Pobor.* Piotr 1674. w Ziemi Wyſzogrodzkiey, Jan na Boſzkowie w Ziemi Warſzawſkiey. N. była za Staniſławem Bromirſkim.

ZAWADZKI herbu Janina w Powiecie Sądeckim. Piotr z Zawady podpiſał pokoy Brzeſki 1436, *u Łaſk. w ſtat. fol. 141.* Alexander Kanonik Kiiowſki na Synodzie Piotrkowſkim 1607, *Acta Synod.*

ZAWADZKI herbu Jaſtrzębiec w Przemyſkiey Ziemi y w Pilźnieńſkim powiecie, ba y w Wileńſkim Woiewodztwie, iako świadczy *Mſ. X. Koiał.* luboć ich inni piſzą Zawidzki z Wielkiego Zawidzia. Władyſław y Oktawian w Podlaſkim Woiewodztwie 1674. Jędrzey życie ſwoie zakończył w Zakonie naſzym we Lwowie 1686, matka iego Dorota, temu, gdy Pacierze kapłańſkie w Jarosławiu w roku 1655 pod niebem mowił, padła na brewiarz krwawa kropla na ow wierſz *Pſalm 17 Aſcendit fumus in ira ejus, & ignis à facie ejus exarſit.* co było prognoſtykiem burzy zakurzoney w Polſcze od Karola Guſtawa Krola Szwedzkiego, *Hiſtor. Colleg. Jarosl.*

**ZAWADZKI herbu Junoſza* w Ziemi Chełmſkiey. Staniſław Zawadzki Woyſki Kraſnoſtawſki, miał za ſobą Wielobycką herbu Abdank, z tey ſyn iego ieden Felix w Zakonie naſzym temi czaſy, drugi Kanonik Chełmſki, trzeci Michał Vicesgerent Chełmſki.

**ZAWADZKI herbu Korzbok* w Wielkieypolſzczę. Władyſław Zawadzki z Seymu 1649 Kommiſſarzem zapiſany do rozgraniczenia Sląſka z Wielkopolſką, Franciſzek y Staniſław 1697. Marcin y Piotr uſtąpili gruntu ſwego w Poznaniu na klaſztor OO Franciſzkanom w roku 1644, *Biernac. ſpec. Min. fol. 287.* Tereſſa Zawadzka naprzod Zbiiewſkiego herbu Rolicz, po nim Stefana Drozdowſkiego Piſarza Grodzkiego Poznańſkiego małżonka w roku 1687. Marcin Skarbnik Kaliſki, umarł 1697, żona iego Zofia Broniſzowna, z ktorey ſyn Piotr,

Piotr, piſzą ſię zaś z Zawady, ktore dobra ſą pod Poniecem. Dorota Korzbokowna Zawadzka, Staniſławowi Walknowſkiemu Woyſkiemu Wieluńſkiemu y Surrogatowi Grodzkiemu Oſtrzeſzowſkiemu zaślubiona, żyła z nim 1671. Woyciech 1696. N. miał za ſobą Helenę Bandrowſką. N. Skoraſzewſką Chorążankę Poznańſką. Staniſław y Franciſzek 1697.

ZAWADZKI herbu Lis: iednaż ich dzielnica z Boleſtraſzyckiemi, dla tego ſię też iak ci tak y tamci Swantopełkami Zawadzkiemi zwykli piſać, z Krakowſkiego Woiewodztwa w Ruſkie ſię kraie wynieśli, za czasow *Paprockiego*, z ktorych wſpomina dwoch braci rodzonych ludzi godnych, Jana y Wacława. Staniſław Zawadzki Chorążyc Przemyſki miał za ſobą Elżbietę Bełzecką corkę Mikołaia z Magierowny, z tey zpłodził dwie corki, Annę Piotra Kaſzewſkiego, Elżbietę Wiktoryna Kuropatnickiego, małżonki, y ſynow trzech; Pierwſzy Woyciech męſtwo ſwoie zaleciwſzy w roznych expedycyach Moſkiewſkich, Wołoſkich, Tureckich, Tatarſkich, przeſzedł na pokoy wieczny w roku 1640, ktoremu pozoſtała małżonka Anna Drużbicowna nadgrobek wyſtawiła,, y to potomſtwo zoſtawiła, Magdalenę Staniſława Mrozowińſkiego żonę, ale *ſterilem,* Michała Kanonika Chełmſkiego y Jana, ktory z Zofii Brzezickii Podkomorzanki Bełzkiey, zpłodził tylko iednę corkę Annę, Jana Kazimierza Brodeckiego Chorążego Bełzkiego, Staroſty Inflanſkiego małżonkę, od ktorey także była corka Eleonora Brodecka, ta naprzod żyła z Alexandrem Bełzeckim, z nim zpłodziła Konſtantyna Bełzeckiego Staroſtę Lubińſkiego, Annę Puzynową Starościną Wiſką, a *2do voto* Roſtkowſką, y Tereſſę mniſzkę: poſzła potym taż Eleonora Brodecka za Macieia Łayſczewſkiego Kaſztelana Sochaczowſkiego, ale z nim żyła *ſterilis.* Drugi Staniſława ſyn Jędrzey, brat Woyciecha, ten zpłodził Wacława, ktory z Elżbiety Łyſakowſkii miał ſyna Albrachta ale *ſterilem,* y corkę Zofią Grzybowſką. Trzeci ſyn Jerzy, ktory z Katarzyny Lipſkiey Sędzianki Ziemſkiey Bełzkiey zoſtawił corek trzy. Elżbietę, ta naprzod żyła z Jędrzeiem Romanowſkim Podſędkiem Ziemſkim Bełzkim, potym z Ruſieckim. Zofia, ta *1mo voto* z Bokiiem *ſterilis, 2do* z Ołtarzewſkim. Teofilę, ta z Pawłem Ołtarzowſkim, y ſynow dwoch, z tych Mikołay z Podczaſką, Tomaſz z Katarzyną Rayſką, żadnych dzieci nie mieli. N. miał za ſobą Teofilę Dąbſką.

**ZAWADZKI herbu Oſtoia* w Pruſiech. *Mſ. o Famil. Pruſkich* taki ich herb położył, miecz goły końcem do gory proſto poſtawiony, rękoieścią niby na Xiężycu nie pełnym, y obiema rogami do gory patrzącym ſtoiący, przy końcu iego trzy gwiazdy rozłożone w polu czerwonym, na hełmie tym kſztałtem Xiężyc, ale bez miecza, iak y na tarczy. Atolim ia ich widział na dwoch mieyſcach, ktory niczym ſię nie rożni od herbu Oſtoia nazwanego, tylko tym, że po lewey ſtronie tarczy y miecza, nie maſz takiego Xiężyca, iak po prawey ſtronie, ale miaſto niego ſą dwie gwiazdy, iedna pod drugą. Maią miec ſtarożytności ſwoiey przywiley, *według tegoż Mſ.* Tym ſię herbem pieczętował Samuel Zawadzki Burgrabia Malborſki, ktorego żona Kátarzyna Tokarſka, w roku 1680, przedali wieś nazwaną Grzymały.

ZAWADZKI herbu Rogala w Mazowieckim naprzod Woiewodztwie kwitneli, gdzie od Pomścibora Rogali Kaſztelana y Staroſty Ciechanowſkiego, ktory żył 1240, proſtą linią dukt ſwoy prowadzili, potym w Pruſiech oſiedli, inni w Krakowſkim Woiewodztwie, z tych był Mikołay Zawadzki z Zawad, mąż w ſprawach rycerſkich biegły, ktory z Jakubem Secygniewſkim w roku 1527, gdy Ferdynand Krol Czeſki Jana Woiewodę Siedmiogrodzkiego obranego na Węgierſkie Kroleſtwo, poraził, nad ludźmi pieſzemi był Porucznikiem, z

tamtąd do Polſki przyiachawſzy, a dobra ſwoie Oyczyſte albo opuściwſzy, czy też powinnym ſwoim zleciwſzy, w Małeypolſzcze pod Krakowem gnieździć ſię począł; Rycerſkiey iednak ſławy ſzukać nie przeſtał, dla tego uſłyſzawſzy o woynie Niemcow z Turkami w roku 1533 do Wiednia poiachał, zkąd po ſkończoney tey expedycyi, z ſławy imienia ſwego, gdy ſię do domu powrocił, ſyn mu umarł Walentyn y corka Zofia, zoſtał ſię y drugi Staniſław Picus nazwany, dla oſobliwſzey, ktora ſię w nim wydawała mądrości, tak nazwany, od ſławnego niegdy dla wyſokiey umieiętności *Picum Mirandulanum*, co poznać z wierſzow, ktore u ſiebie położył *Paproc. o herb. fol. 519*, tamże kładzie przywiley Zygmuntá Auguſta Krola dany temu Staniſławowi w roku 1572, z ktorego poznać, że matka iego była Katarzyna z Sczerzyc Drahowna herbu Gozdawa z Płockiego Woiewodztwa, że przez lat dwadzieścia Akademią Krakowſką *Medicinæ Doctor*, *Vicecancellarius*, *y Rektor*, z wielkim nauki ſwoiey y inſzych cnot zaleceniem rządził, dla tego y iemu y iego ſukceſſorom, w ten kſztałt herb uformowany: tarcza mała, w ſrzod drugiey, na niey w polu czerwonym Herkules, paſczczą Lwowi rozdziera, na głowie iego korona, po prawey ſtronie herb Oyczyſty Rogala, pod nim herb Sulima, na lewey zaś ſtronie herb Gozdawa, pod nim Bończa: na hełmie zaś wieniec złoty, z ktorey poł Herkuleſa widzieć w prawey ręce trzymaiącego koronę, albo raczey Wieniec, w lewey zaś oliwną roſzczkę obwinioną tym napiſem, *Virtute honos*, na głowie iego wieniec, binda z ramienia lewego na prawy bok z ukoſa zawieſzona. Wyſtawił ten Staniſław w kościele Troycy S. Dominikańſkim w Krakowie kaplicę pod tytułem Przemienienia Pańſkiego, y upoſażył, y grob tak dla ſiebie, iako y dla ſwoich ſukceſſorow. *Starowol. in Monum.* zoſtawił zaś z Dorotą Czerną potomſtwo, Staniſława, Jana Baptyſtę, Teodora, Ludwika y corkę Zofią. Z tych Teodor mąz w prawie Oyczyſtym biegły, co poznać z tąd, wydał albowiem do druku: *Proceſſus judiciarius Regni Poloniæ. Cracov, in fol, 1612, y 1619 Cracov. in fol. y 1647 in 4to Varſaviæ.* 2do. *Memoriale Proceſſus judiciarii in 12 Cracov. 1614 y 1623.* 3tio. *Statuta y Konſtytucye praw Koronnych w Krakowie in fol, 1614.* 4to. *Formula Proceſſus judiciarii, terrarum Cracov. Sandomir. Lublin. quæ ab omnibus Judicibus obſervanda, Zamoſtiæ 1602 ſine nomine autoris, & editioni Cracov. 1619 Proceſſus judiciarii adjecta.* 5to. *Speculum Senatorum ac Officialium Regni Poloniæ cum ſummulis legum Cracov. 1623 in 12.* Staniſław zdami ſię drugi ſyn Jana z Czerny, naprzod Podſędek Ziemſki Sochaczewſki, a potym Piſarz Ziemſki Sieradzki a oraz Trybunału Koronnego w Wielkieypolſzcze, z światem ſię rozſtał w roku 1619, iako z nadgrobku iego wypiſał *Starowol. in Monum.* w Piotrkowie zaś ciało iego złożone. Trzeci Ludwik Zakonu Kaznodzieyſkiego. Jędrzey *Soc. JESU* wielkich cnot y talentow kapłan, rządził trzy Collegia, y Domum Profeſſam w Krakowie, iezdził do Rzymu na elekcyą na Kongregacyą Generalną dzieſiątą, poſzedł na świętą wieczność lat przeżywſzy 66, w roku 1661, po śmierci na pierſiach iego znaleziono kartę iego ręką zapiſaną w te słowa: *Anno 1659 8. April. redeunti è templo à ſacro, ex ſua immenſa miſericordia oſtendit mihi Deus, me eſſe in Gratia Dei, & quia felicem anima ex hac vita habitura ſit egreſſum ex hoc mundo in Patriam, Cracoviæ in Domo Profeſſa.* Jakub Kanonik Płocki, Deputat na Trybunał Koronny 1712, y 1718.

Inni Zawadzcy Rogalitowie piſzą ſię z Grudowſka: Alexy albowiem z Zarnowa Zawadzki zoſtawił ſynow dwoch, Macieia, ktory trzymał działem Unieſki, zpłodził z Zdarſką Podſędkowną Płocką ſynow trzech, Marcina y

Jana

Jana bliźniakow, z tych Jan ſtan ſobie duchowny obrał, y był Sekretarzem Krolewſkim, y Jędrzeia. Woyciech brat Macieiow, ktorego ſyn Bartłomiey y Jan, *tb Paproc. Okolſki* zaś powiada, że Maciey Rogala dziedzic na Zarnowie y Zawady, Grudowſku, pierwſy od dobr zawołany Zawadzkim, (*Mſ. o Familiach Pruſkich* Piotrem go okrzcił) ten dwoch ſynow miał, Alexego y Woyciecha. Alexy Izabelli Krolewnie corce Zygmunta I, z Janem Krolem Węgierſkim zaręczoney za Marſzałka Dworu przydany, ſzczęśliwie ią do Węgier odprowadził: gdzie po śmierci Jana męża ſwego, gdy Izabella owdowiała, y rożnemi zciśniona przygodami, cale na radzie Alexego ile iuż doświadczonego polegać zdała, Węgrzy nie mogąc zcierpieć cudzoziemca w Panſtwie ich rządzącego ſię, trucizną go napoili, poczuł iad w ſobie Alexy, przetoż unikaiac zazdrości, Dworowi Węgierſkiemu podziękowawſzy, do Oyczyżny powraca, atoli nim do granic Polſkich dotarł, życie mu zaprawiona wydarła poczeſna. Brat Alexego Woyciech, rycerſkiemi dziełami y pobożnością chwalebny; z tey gdy ſyn iego Bartłomiey z cudzych kraiow do Domu Oycowſkiego zawitał, a dowiedzawſzy ſię że wiele Xiąg z ſobą wywiozł, obawiaiąc ſię, żeby iaką herezyą nie trąciły, nawet nie zważywſzy czy złe, czy dobre były, w oczach ſwoich zpalić wſzyſtkie kazał: był potym ten Bartłomiey Kanonikiem Krakowſkim, Płockim y Pułtuſkim, a iako iego nadgrobek o nim zmarłym w roku 1597 wieku ſwego 70, mowi w Krakowſkiey katedrze *u Starowol. in Monum. Regum, Sigiſmundi Auguſti, Henrici & Stephani Secretarius, & ad omnes fere Principes & Reges Chriſtianos, frequenter internuntius*, widząc albowiem w nim dzielność wielką w rzeczach, nie mnieyſzy obrot y rozſądek, gdzie gdy ſię zawſze pięknie popiſał, pierwſzą wakuiącą Infułą miał go potkać, ale do tego wynieſienia iego, śmierć Krolewſka tamę tym czaſem rzuciła: Bartłomiey zaś po iego ześciu od dworu y publicznych zgiełkow uchyliwſzy ſię, zbił impet zawziętey na ſiebie emulantow nienawiści. Brat iego rodzony Jan, Sędzia Ziemſki Ciechanowſki, z młodſzych lat rycerſką traktuiąc, w okazyi pod Tczewem mężnie ſtawał, a Zygmuntowi III Krolowi na Polſki tron przyieżdzaiącemu, drogę z ſwoią chorągwią zaſzedſzy, aż do Krakowa go odprowadzał; w dalſzych leciech rożne Kommiſſye z rozkazu Krolewſkiego na ſiebie włożonę, dziwną łacnością uſpokoił, na Seymach poſłuiąc, deputacką funkcyą piaſtuiąc, wſzędzie miał przed oczyma Boga, y ſłuſzność: w ſądach ſwoich, tak wſzyſtkie dekreta układał, żeby nie iątrzyły bardziey ſerc braterſkich, ale koiły, ztąd niewypowiedzianym affektem wſzyſcy go kochali y poważali: wprawdzieć pod czas Rokoſzu, zawziętość ze krolewſkiey ſtrony, ile że ſłuſzney, bronił, iuż w zaſadzkach na życie iego czuwała, gdyby był przeſtrzeżony inſzego ſię nie chwycił gościńca. Dał ſię iednak z tym ſłyſzeć. żałuiąc ſwego procederu: Nie mogłem prawi lepiey krwi moiey y z życiem wylać, iako przy Majeſtatu obronie y wierze. Ofiarował mu był Krol Zygmunt Kaſztelanią Ciechanowſką, ale podziękował za nię, mowiąc: Nie przyſtoyna w ten czas dopiero żyć zaczynać, kiedy iuż czas umierać; iakoż na kilka lat przed śmiercią trumnę ſobie zrobić kazał, w ktorey go potym złożono po lat życia 74, zoſtał ſię po nim ſyn. Jan naprzod Kaſztelan Gdańſki 1643, a potym Woiewoda Parnawſki y Staroſta Swiecki; pierwſze początki zakładał Marſowey experyencyi pod Krzyſztofem Hrabią Ermden, ktoremu dobrze przypatrzywſzy ſię, ſzacownik wielkich ludzi pomieniony Hrabia, tak go ukochał, że go do Zygmunta III w legacyi od ſiebie wyprawił; miłe to poſelſtwo Krolowi

Ggggggg było:

było: bo mu Jan od Hrabi y kolligatow flotę y ſześć tyſięcy zbroynego ludu na wyprawę do Szwecyi, na ten czas domowemi rozruchami zaklo-coney, ofiarował; przetoż nie tylko tę nowinę, ale y Jana mile przyiąwſzy, przy boku ſwoim przez lat ſześć trzymał, kędy y wiernością ku Panu y akkomodowaniem ſię do guſtu krolewſkiego, y ſkutecznością w ſprawach zleconych ſobie, prymu nikomu nie uſtąpił. Pod oblężenie Smoleńſka od Zygmunta wyſłany do Kurfiſtrza Brandeburſkiego, interes ſobie powierzony przedziwną łatwością y dzielnością fortunnie ułacnił. Do Inflantſkiey Prowincyi luſtrowania wkrotce potym wyprawiony ammunicyą ztamtąd woienną Janowi Karolowi Chodkiewiczowi Hetmanowi Litewſkiemu na expedycyą Moſkiewſką wyprawuiącemi ſię, oddał z należytą wſzyſtkiego konnotacyą; ztamtąd do Kurlandyi zaiachał, gdzie z inſzemi Kommiſſarzami, Wilhelma z Xięſtwa Kurlandzkiego złożył, a na iego mieyſce brata rodzonego Fryderyka oſadził. Naſtąpiły za tym takie czaſy, w ktorych bliſko tego było, że mało ta Prowincya od Korony Polſkiey nie odpadła, gdyby była nie trafiła na przezorny obrot Jana, ktory to czułością ſwoią, to poważną radą, Kommiſſarſką tam funkcyą ſprawuiąc, wſzyſtkich machinacyi y herhelow, nie pomięſzał. W Pruſiech potym po zmarłym Xiążęciu Pruſkim, gdy ſię Ziemianie na ten czas do traktatow brali; gruntownemi racyami wyperſwadował, że ſwoie ſiły z Polſkiemi złączyli, y wiele inſzych tam rzeczy na dobro tey Oyczyzny, na ſławę imienia ſwego zporządził. Władyſław Krol do Szwecyi poſłem go ſwoim uczynił: z tey ledwo co powrocił, do Palatinum Rheni y inſzych Xiążąt Rzeſzy Niemieckiey, a oraz do Krola Brytanii y do Panow Olęderſkich. Znowu powtore do tychże Stanow, y Krola Brytanii, y Krola Francuſkkiego, z tak fortunnym ſwoich prac ſukceſſem, że mu też na Seymie Koronnym publicznie w oczach wſzyſtkich ſtanow dziękowano. Homagia od Miaſt Pruſkich imieniem Krolewſkim odebrał, Wilhelmowi Fryderykowi, ſynowi Wilhelma niegdy zpędzonego z Kurlandyi, rządy tego Xięſtwa oddał, po tych tak wielu podiętych trudach, przeſzedł na wieczny ſpoczynek w roku 1645, w Chełmży w kościele Franciſzkańſkim pogrzebiony z nadgrobkiem marmurowym, ktory mu wyſtawił y z Ołtarzem także marmurowym Ukrzyżowanego Chryſtuſa, ſyn Jan Podkomorzy Parnawſki, Staroſta Swiecki, z Zofii albowiem Schwerynowny, zpłodził Woiewoda corkę Helenę, ktora wydana za Ludwika Zielińſkiego Staroſtę Ciechanowſkiego, zeſzła w roku 1648; y ſynow trzech. Naymłodſzy Fryderyk Erneſt w Brabancyi ſię ożenił 1649, atoli prędko mu żona umarła w roku 1653: drugi ſrzedni był Władyſław Chorąży Pomorſki, a podobno daley y Chełmińſki, żona iego Franciſzka Kraſińſka Kaſztelanka Ciechanowſka, z ktorey potomſtwo zoſtało. Trzeci nayſtarſzy Jan Podkomorzy, ten iuż na poſelſkiey funkcyi, iuż na Deputackich, Oyczyźnie iako na kochaiącego ſyna przyſtało, ſłużył aż do śmierci, ktora przypadła na rok 1654, złączył ſię był dożywotnie z Tereſſą Sczawińſką Woiewodzanką Brzeſką Kuiawſką, z tey było trzech ſynow, Kazimierz Kaſztelan Chełmſki, Staroſta Pucki, świat ten pożegnał w roku 1691. Są iego Xiąſzki w druku, 1mo. *Gloria Orbi Sarmatico conſenſu monſtrata à DEO data 1670 in* 4to. 2do. *Hiſtoria arcana, ſive diaria actorum publicorum ſub Rege Michaële, opus poſthumum 1699 in 4to.* 3tio. *Tractatus ſuper advertentiam defectuum in Capitibus Imperii Sarmatici 1676 in 4to Cracov.* mowi o nim *Braun in libro de Scriptoribus Poloniæ à fol. 178*, ale uſzczypliwie. Chwali go *Treterus in Vitis Epiſcop. Varmien. fol. 107. Caſimirus Zawadzki Succamerarius*, (bo przed Kaſztelanią ten miał honor 1683) *Mariæburgenſis,*

ſis, Lipinenſis Capitaneus, avitæ claritudinis & civilis prudentiæ laude præclarus: Drugi był Chorążym, ktorego corka poſzła za Marcina Cheſtowſkiego Podwoiewodzego Pomorſkiego. Trzeci Staniſław w duchownym Stanie, Sekretarz Krolewſki, ten Rezydencyi Malborſkiey *Soc. JESU* ſześćdzieſiąt tyſięcy monety Pruſkiey zapiſał, na dobrach Trankwice, Wilki Łabuſztyn 1693 czy iednak ta intencya ſkutku doſzła, niewiem. Ten Kaſztelan Chełmińſki, miał za ſobą Joannę de Sliwen Woiewodzankę Inflantſką, wſpominaią go *Konſtytucye 1683* Kommiſſarzem do ubeſpieczenia Elbląga y pretenſyi Kurfiſtrza Brandeburſkiego, *Conſtit. fol. 11 y 1690 fol. 17. Auguſ. Czacki w kazaniu na pogrz. Heleny* z Zawadzkich Zielinſkii powiada, że ktoryś z tego Domu na klaſztor w Swieciu OO Bernardynow ſila wyſypał dobroczynnie, takbym rozumiał, że o Jánie Woiewodzie Parnawſkim mowa. Władyſław Stolnik Nowogrodzki y Kazimierz poſłowie z Prus na Seym 1724.

*ZAWADZKI *herbu Slepowron.* Franciſzek Zawadzki Łowczy Kiiowſki, miał za ſobą Eufrozynę Wierzchowſką, ale z nią żyiąc bezpotomnie, Boga chciał uczynić ſwoiey fortuny dziedzicē, fundował tedy y wymurował OO Reformatom klaſztor w Jaroſławiu pod tytułem S. Troycy. Na kościoł OO Trynitarzow w Staniſławowie trzydzieści tyſięcy wyliczył. Panny Miłoſierne do Lwowa ſprowadził, y należycie upoſażył.

*ZAWICHOWSKI w Ruſkim Woiewodztwie. Zachzryaſz Zawichowſki poſeł do Moſkwy. N. miał za ſobą Oborſką z tey zpłodził ſyna Staniſława, ktorego z Cellarowny ſyn Michał bezpotomny, y corka Pełkina. Drugiego Alexandra, ten w niewoli umarł. Trzeciego Macieia, ten pod Cecorą zginął. Czwartego Jana, ten pod Batowem zábity. Piątego Mikołaia Kommiſſarza u Kozakow Zaporowſkich, ten z Anną Oſuchocką zpłodził dwie corki, Kryſtynę, Staniſława Wyzyckiego Chorązego Kiiowſkiego, y Helenę Golańſkiego, małzonki. Sioſtry tych pięciu braci były dwie, Jadwiga Mikołaia Skarzyńſkiego, Małgorzata Jerzego Złoczowſkiego, żony.

ZAWIEPRSKI *herbu Janina*, w Lubelſkim Woiewodztwie.

*ZAWILSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Ziemi Chełmſkiey. Z tych było dwoch braci rodzonych w Zakonie naſzym, Paweł umarł w Krakowie 1735. Jan w Oſtrogu 1734, inſi ich bracia woienną traktowali.

ZAWISTOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Kaliſkim, Mazowieckim Woiewodztwach, ba y w Xięſtwie Litewſkim. Roch Zawiſtowſki, miał za ſobą Agieſzkę Pepłowſką.

ZAWISTOWSKI *herbu Łada* w Ziemi Zakrocimſkiey. Są Zawiſtowſcy y w Podlaſkim Woiewodztwie, ale ci herbu na inſzy kſztałt zażywaią. Szymon Zawiſtowſki nobilitowany 1673.

*ZAWISZA *herbu Herburt* w Ruſi, Podolu, y na Pokuciu *według Okolſkiego* odrzuciwſzy ſchizmę, z kościołem ſię Rzymſkim poiednali, mężowie do woyny urodzeni.

*ZAWISZA *herbu Jelita* w Xięſtwie Litewſkim. N. Zawiſza Porucznik Petehorſki, miał za ſobą Cedrowſką wdowę po Bohomolcu Stolniku Witebſkim, z tey były trzy corki, Surynowa, Grzymalina y trzecia Panna; ſyn zaś Alexander.

*ZAWISZA *herbu Łabęt* w Xięſtwie Litewſkim. *X. Koiał. in Mſ.* od tego Zawiſzy początki Domu tego zaciąga, o ktorym *Bielſki piſe fol. 270*, że po śmierci Ludwika Krola był od Jadwigi Krolowy wyſłany, aby ſię potaiemnie przypatrywał Jagellonowi Xiążęciu Litewſkiemu, iego poſturze y obyczaiom, ktorego, gdy ztamtąd powrocił Zawiſza, a przedziwnie z Pańſkich przymiotow

zachwalać począł, lepſze ſerce Jadwidze uroſło ku Jagellonowi, ale *Bielſki* wyraźnie tam mowi, że to był Oleśnicki, imię zaś iego Zawiſza, Krzyſztof zaś Zawiſza Domu ſwego Genealogią wyprowadzaiąc, długim ſzeregiem Zawiſzow liczy Rożycow, ktorży ſię piſali z Kurozwęk, atoli to u mnie pewna, iakom mowił w drugim tomie pod Kurozwęckiemi, że słowo Zawiſza, nie było to przezwiſko w tym Domu, ale imię, y to żaden ſię z nich imieniem Zawiſzy nie piſał, krom iednego Biſkupa Krakowſkiego. Przydaie tamże *z hiſtoryi Jana Dubrawiuſza Biſkupa Ołomunieckiego lib. 18 fol. 474 y z hiſtoryi Czeſkiey Eneaſza Silwyuſza Kardynała cap. 28*, Zawiſzę Roxyca Kawalera Maltańſkiego, o ktorym to powiada; za panowania prawi Wacława Krola Czeſkiego, a Elekta na Koronę Polſką, gdy Krol na woynę do Ziemi Swiętey poſzedł, zoſtawiał rządy Jagnieſzcze Krolowy Czeſkey wdowie, Matce ſwoiey, ta z godności y oſoby Zawiſzę upodobawſzy ſobie, zakochała ſię w nim, y poſzła za niego, oddawſzy mu rządy Państwa, bogactwa krolewſkie y zamki w poſagu, Krol gdy ſię z woyny powrocił, lubo tym procederem urażony, matce iednak bydź przeciwnym przez należytą obſerwancyą y miłość niechąć, darował mu na iey inſtaucyą urazy ſwoie, y nad to wielką władzą dał mu w Państwie ſwoim. Po śmierci Jagnieſzki Krolowy, a żony ſwoiey, nową chęcią, y ſwywolną miłością zdięty, ożenił ſię z Maryą Karola Krola Sycyliſkiego corką, a Władyſława Krola Węgierſkiego ſioſtrą, Bogu poślubioną zakonnicą, ſam także zakonnik, bo Kawaler Maltańſki Tak wynieſiony, żeby tym mocniey ufundował ſię, przeciw Wacławowi Krolowi potężną fakcyą podnioſł, tą imprezą y ambicyą nadęty, aby mu Koronę krolewſką odiął, ale mu ſię to nie nadało: bo pobożny Wacław Krol udawſzy ſię przez modlitwę gorącą do Boga, tak ią złamał, że wſzyſtkie woiowania ſpoſoby ſtracić muſiał Zawiſza, a zatym y nadzieię ſwoich zamyſłow przedſięwziętych; ſam z wielą adherentami, y fakcyi autorami wzięty, zwłaſzcza z Władyſławem Krolem Węgierſkim, Henrykiem Xiążęciem Wrocławſkim y z inſzemi, zamki wſzyſtkie powracać muſiał, y śmierć w nadgrodę odebrać. Kładzie potym Zawiſzę Czarnego, ktory w roku 1424, częſtował Monarchow u ſiebie, ale to był herbu Sulima, iako wyraźnie piſze *Biel. fol. 325 y inni*, kładzie daley Zawiſzę Woiewodę Siedmiogrodzkiego, ale tenże to ſam ieſt co traktował ſolennie Panow poſtronnych. Daley Zawiſzę Jana Staroſtę Spiſkiego, ten czaſow Unii W. Xięſtwa Litewſkiego z Koroną Polſką, w małżeńſtwo poiął corkę Kieyzgałły Woiewody Trockiego, iedynaczkę, wziąwſzy po niey w poſagu Bakſzty, z piącią tyſięcy poddańſtwa, iako dawne inwentarze, y prawa informuią, od ktorego czaſu Zawiſzowie poczęli ſię piſać na Bakſztach, a na znak ściſłego ſwego ziednoczenia ſię z Kiezgayłow Domem, poczęli ſię piſać Zawiſzowie Kieyzgayłowie: herb nawet ich w ten kſztałt przeformowany, że na tarczy Łabędzia Kiezgayłowſkiego oſadzili, a na hełmie Rożą, dawny ſwoy herb. Patrz com piſał o Kieyzgayłach w tomie wtorym, ktorzy ieſzce kwitneli w roku 1542, ale y Zawiſza Staroſta Spiſki, był Sulimczyk, iako piſzą naſi hiſtorycy z Długoſza. Liczy potym Jozefa na Bakſztatach Zawiſzę ktorego trzech ſynow zoſtało. Jan Woiewoda naprzod Mściſławſki, z Seymu 1598 Kommiſſarzem zapiſany do granic między Xięſtwem Pruſkim y Jurborſkim powiatem, *Conſtit. fol. 697*, przeſiadł ſię potym na krzeſło Woiewodztwa Witebſkiego, z ktorym honorem często go wſpominaią Konſtytucye, . iuż Kommiſſarzem do granic między Xięſtwem Kurlandzkim y Powiatem Bracławſkim, *Conſtit. 1601 fol. 760*, iuż do

upatrzenia mieyſca ſpoſobnego na wyſtawienie fortecy przy granicach Litewſkich *fol. 830*, iuż do korrektury Trybunału Litewſkiego, *Conſtit. 1611 fol. 40*, iuż Deputatem na Trybunał fiſzkalny 1613, *Conſtit. fol: 7 y 1621 fol. 23.* w tymże roku Wileńſkiego zamku prezydium mu było oddano. Chwali go *Cichow. in Alloqu. Oſecen. lib. 2. c. 22* z gorliwości o wiarę katolicką. Złączył ſię był dożywotnie z Xiężniczką Korecką, z ktorey tylko miał corkę iedynaczkę Annę, ta ſię w małżeńſtwo doſtała Samuelowi Xiążęciu Sanguſzkowi Woiewodzie Witebſkiemu, z ktorą dobra Rakow w ten Dom weſzły, to Genealogia; co ſię iednak tycze żony Xiężniczki Koreckii, a dopieroż żeby miała bydź z Xiężniczki Kurlandzkiey urodzona, to niepewna, y owſzem *Mſ. X. Koiałow.* powiada, że żona tego Pana była Tyſzkiewiczowna Woiewodzanka Brześciańſka, z ktorey było dwoch ſynow, Izydor, ten młodo umarł, y Euſtachi, ten życie ſkończył w roku 1657, odważny przeciw Szwedom y Moſkwie woiownik. Mikołay Kaſztelan Witebſki, drugi brat Jana Woiewody Witebſkiego, wſpominaią go Konſtytucye 1629 deputatem na Trybunał fiſzkalny Wileńſki *fol. 15, y Porządek elekcyi 1632*, Xiężnę Radziwiłownę za żonę Genealogia mu podtrąca, ale w Genealogii Radziwiłow nigdzie o niey nie czytam, z tey miała bydź corka Lidwina w klaſztorze Mińſkim Panien Bernardynek Zakonnica. Jędrzey trzeci brat Jana Woiewody Witebſkiego, naprzod Mińſki Woiewoda 1599, był podobno y Witebſkim, z tego zſtąpił na Podſkarbſtwo Wielkie Litewſkie, z ktorym tytułem czytam go *w Konſtytucyach 1601 fol. 762 y 1603 fol. 809*, Senator, Oyczyznę kochaiący y pobożny, co poznać z teſtamentu iego w roku 1604 piſanego, był poſłem na Seym 1589 y podpiſał tranſakcyą Będzińſką; żona iego Zofia Wołowiczowna, ta *według Genealogii* Zawiſzow ponowiła śluby z Krzyſztofem Słuſzką Woiewodą Wendeńſkim, luboć *Okol. Ruſſ. Flor. fol. 130* powiada, że to była corka tego Podſkarbiego Zofia, ktora w Mińſku niektore grunta zkupiła, y OO Dominikanom zapiſała. Synow tego Jędrzeia było dwoch, Mikołay *Soc. JESU*, ktory na nauki do Rzymu poſłany, tam młodo umarł: fundował przy Akademii Wileńſkiey dwa kurſy Filozoficzne y Krzyſztof; była y corka Barbara, ktorey w panieńſtwie zmarłey 1603, Oziec Jędrzey Podſkarbi y Piſarz oraz Litewſki, y Staroſta Rudnicki z matką nadgrobek wyſtawili w Katedrze Wileńſkiey *Starowol. in Monum.* Krzyſztof naprzod Łowczy, potym Piſarz Litewſki, daley Marſzałek Nadworny, aż y Wielki Litewſki, naoſtatek ku ſchyłkowi wieku ſwego za konſenſem Krola Michała, zpuściwſzy laſkę Hilaremu Połubińſkiemu, a oſiadſzy na Kaſztelanii Wileńſkiey, pełen dni y zaſług, maiąc lat 94 żyć przeſtał: był oraz Staroſtą Mińſkim y Bracławſkim, Marſzałkiem Trybunału Litewſkiego, w roku 1640, y znowu 1662, funkcyami na niego rożnemi włożonymi y Kommiſſyami zagaſzczone Konſtytucye, kędy też Marſzałkowſką Izby Poſelſkiey laſkę w roku 1642 godnie piaſtował. W roku 1656 na traktaty z Moſkwą Kommiſſarzem naznaczony pod Wilnem y Boryſowem, w piękney ſię ſtawił komitywie. Miniſter to był y Senator ſamą ſczerością tchnący, na ktorego y Majeſtaty ſię oglądały, wſzyſcy go zas iako kochaiącego Oyczyznę ſyna ſzczegulniey obſerwowali. Miał za ſobą Katarzynę Tyſzkiewiczownę Woiewodzankę Mińſką, nie mneiyſzey piękności, iako y pobożności Matronę, ktora mu powiła dwie corki, iedna z nich Tekla w Mińſkim klaſztorze PP. Bernardynek świątobliwie życie ſwoie zkończyła, druga Zofia dowcipna y rozumna Pacowi Podkomorzemu Litewſkiemu poślubiona: ſynow tyleż; Jana Staroſtę Bracławſkiego, ten poiął Apollonią z

Kirſzenſzteinow Kryſzpinownę Hieronima Podſkarbiego Litewſkiego corkę,
z tey był ſyn Jan Chorąży Mińſki, y corka Anna, ktora *primo voto* żyła z
Hrabią Tarnowſkim, *2do* z Sczytem Krzyſztofem Kaſztelanem Smoleńſkim.
Drugiego Jędrzeia Piſarza Litewſkiego, Staroſtę Mińſkiego, z Seymu 1661
na ktory poſłował Kommiſſarzem uproſzony od woyſka Litewſkiego związanego,
do zapłaty temu woiennych zaſług, *Conſtit. fol. 2*, y deputat na
Trybunał fiſzkalny Litewſki, *fol.* 4, człowiek uczony y w konwerſacyi miły,
żył ieſzcze 1674, żona iego Alexandra Ogińſka Kaſztelanka Trocka, ſioſtra
rodzona Marcyana Woiewody Trockiego, a potym Kanclerza Litewſkiego,
z ktorey spłodził kilku ſynow, Jana Michała Staroſtę Mińſkiego,
ten w młodych leciech zniknął, miał za ſobą Wołodkowiczownę. Drugiego
Kazimierza Staroſtę Czeczerſkiego, ten z cudzych kraiow powrociwſzy,
y kampanią Wiedeńſką, ile że ſię zdał Marſem tchnąć, odprawiwſzy, z
tym ſię pożegnał światem. Trzeciego Jerzego Benedykta męża uczonego,
y w hiſtoryach biegłego, y ten dwudzieſtu piąciu lat nie dopędził. Tych
wſzyſtkich ciała złożone w Mińſku, począwſzy od Krzyſztofa Márſzałka, w
kosciele OO Bernardynow, w kaplicy, ktorą tenże Marſzałek wielkim koſztem
wymurował. Czwarrego Krzyſztofa Woiewodę, y Staroſtę Mińſkiego,
Czeczerſkiego, Dolińſkiego, Mowcę Wielkiego, co poznać z Mow iego
na Seymach mianych y do druku podanych, pod tytułem: *Odgłos ſłodkobrzmiącey
melodyi w Warſzawie 1728 in 4to*, kędy w prefacyi o Familii Zawiſzow
położył, z ktorey y ia to zebrałem. Przełożył także z łacińſkiego na
Polſki ięzyk: *Boga nieśmiertelnego w smiertelnym ciele cierpiącego tragiczną hiſtoryą
od X. Gwil: Stanihurſta Soc. J. napiſaną, w Wilnie 1721 in 4to.* 3tio. *Propoſitiones Chriſtiano
politicæ, unitati & pietati animorum, bello & paci accommodæ 1695 in 4to Cracov.*
nawet dla gładkiey wymowy iego, y dla pięknego obrotu, ktory ſię w nim
wydawał, trzy razy Rycerſtwo Polſkie laſkę mu Poſelſką konferowały
zgodnemi głoſami, pierwſzy raz na Seymie Koronacyi Auguſta II Krola
w roku 1697, drugi raz 1718, trzeci raz 1719. Wſzedł był w kontrakty
małżeńſkie z Tereſſą Rożą na Łochoyſku Tyſzkiewiczowną Kraycząnką
Litewſką, dziedziczką wielkich fortun, z tey miał corki, Barbarę, Franciſzkę,
Mikołaia Xiążęcia Radziwiła Miecznika Litewſkiego małżonkę, Maryą Beatę,
ieſt w druku iey *Aryamen Romans, to ieſt hiſtorya zmyslona o Aryamenie z
Francuſ. w Warſzawie in 4to.* Petronellę y Brygidę, ſynow zaś dwoch, Ignacego
y Felicyana, z tych Ignacy Marſzałkiem Nadwornym Litewſkim, Staroſtą
Mińſkim. Krom tey oſnowy z Informacyi Krzyſztofa Zawiſzy wziętey,
ieſzczem ſię w Konſtytucyach Koronnych doczytał Jędrzeia Zawiſzę Kaſztelana
Mińſkiego, ten z Seymu 1629 Kommiſſarzem zapiſany do zapłaty
woyſku Litewſkiemu, *Conſtit. fol. 4. Koiał. in Mſ.* trzech iego ſynow liczy,
Jana, ktory tylko corki zoſtawił; Jerzego, ktory w Wołoſzech pod Chocimem
zginął, *Okol. in Ruſſ. Flor. fol. 131* między Benefaktorow klaſztoru Mińſkiego
OO Dominikanow wpiſał go, y Krzyſztofa Leśniczego Kowieńſkiego,
ktorego ſyn ieden Bonawentura młodo umarł, drugi Alexander Podſtolim
był Nowogrodzkim.

ZAWISZA herbu Przerowa w Mazowieckim Woiewodztwie. Zawiſza Raciązki
Kaſztelan, 1446 podpiſał liſt Władyſława Xiążęcia Mazowieckiego *u Karnkowſk.
in Conſtit. Synod. fol. 86.* N. Zawiſza Staroſta Liwſki za Zygmunta Auguſta,
wielmi Oyczyźnie y Krolowi záſłużony. Kazimierz w Woiewodztwie
Płockim 1674.

**ZAWISZA herbu Połkozic* w Ziemi Czerſkiey. Paweł Zawiſza, Woyſki Ziemi
Warſza-

Warſzawſkiey, tamże Poborca z Seymu 1576, *Conſtit. fol. 261* Floryan, *Conſtit.
1578 fol. 353.* Franciſzek z Budzyſzyna 1607, *Conſtit. fol. 883.* Barbara Staniſława
Brzezińſkiego Dunina Miecznika Sendomirſkiego małżońka. Stefan 1674.
Walentyn miał za ſobą Annę Chylińſką. N. Zawiſzanka była za Kudelſkim.

ZAWISZA herbu Sas w Ruſkim Woiewodztwie. Elżbieta Zawiſzanka z mnieyſzey
Niedrwicy, była za Marcinem Borzęckim. N. miał za ſobą Annę Gurſką.

ZAWISZA herbu Sulima. Zawiſza Czarny Staroſta Spiſki, długo w woyſku Zygmunta
Ceſarza w Węgrzech żołd prowadził, y na Tureckich kampaniach
y Włoſkich męſtwem ſię ſwoim wſławił, zrozumiawſzy iednak, że Ceſarz
woynę knował Władyſławowi Jagellonowi Krolowi Polſkiemu, w ten czas
Pruſką z Krzyżakami expedycyą zatrudnionemu, lubo w wielkich reſpektach
y fortunie ſobie od Zygmunta wydzieloney opływał, przecięż tym
wſzyſtkim wzgardziwſzy, z drugiemi Kawalerami Polſkiemi do Oyczyzny
powrocił, niechcąc na rodakow ſwoich oręża ſciągać. Przyiął go
mile Krol Jagełło, y na woynę przeciwko Krzyżakom zażył; wyſłał go potym
Poſłem ſwoim na Concilium Konſtancyeńſkie, do Krolow Angielſkiego
y Francuſkiego, do Ceſarza Zygmunta, za ktorym przeciwko Czechō,
y podczas poſelſkiey funkcyi na woynę ſię udał, wſzakże mu ſię ta kampania
nie nadała, przy oblężeniu Gory, w ręce ſię, nieprzyiacielſkie doſtał,
zkąd nie rychło na wolność wypuſzczony w roku 1424 Panow wſzyſtkich,
ktorzy ſię byli ziachali na Koronacyą Krolowy Zofii, między ktoremi był
Ceſarz, Krol Dunſki, Xiążę Bawarſkie, ſolennie u ſiebie w piątek częſtował.
A gdy ſię znowu pora woienna Zygmuntowi Ceſarzowi z Turkami
otworzyła, Zawiſza chwały rycerſkiey chciwy, do obozu ſię iego wybrał.
Już ſię tedy za Dunay gdy całe woyſko przeprawiło, y prawie w oczach
nieprzyiacielſkich ſtaneło, Zygmunt przelękniony, z niektoremi wzad ſię cofnąwſzy,
przez Dunay ſię ſkwapliwie przeprawił, drugich na rześ Tureckiey
ſzabli zoſtawiwſzy; prawdać, że pod niego czołn był podeſłał Ceſarz,
chcąc ſalwować tak ſobie zaſłużonego Kawalera, ale niechciał ſwoiey
miłey kompanii opuścić w takim razie Zawiſza, raczey ſobie śmierc heroiczną
obieraiąc, niżeli ſmutną ucieczkę. Przetoż konia oſtrogami wſpiąwſzy,
między naygromadnieyſze hufce Tureckie ſkoczył, gdzie wielu w koło
ſiebie trupem na placu położył, atoli od wielu ieden zmocowany, żywo
od nich poimany y do Tyranna przyprowadzony; ale gdy ſporka między
dwiema urosła, komuby ſię z nich miał doſtać, a zgodzić ſię nie mogli,
w ſztuki go rozſiekali, *Biel. fol. 329* ktory go tam zowie Woiewodą Siedmiogrodzkim,
Starowol. in Bellat. Sarmat. fol. 81. Działo ſię to w roku 1428: w Krakowie
u OO Franciſzkanow ieſt pamiątka iego, w tych wierſzach zoſtawiona:
Arma tua fulgent, ſed non hic oſſa quieſcunt, Divæ memoriæ miles o Zawiſſa Niger.
Kto chce o nim więcey czytać, znaydzie *u Długoſſa pod rokiem 1428* iego
pochwały, kędy przydáie że żona iego była Barbara Radolinſka Piotra Wiſza
Biſkupa Krakowſkiego rodzona ſynowica. Dwoch daley kwitneło Zawiſzow
Czarnych, Marcin y Staniſław, ktorzy pod Warną w roku 1444
życie ſwoie położyli, *Cromer lib. 21*, kędy ich ſynami pierwſzego Zawiſzy zowie,
ktoryś z nich miał za ſobą Rożnownę corkę Piotra, z ktorey Barbara
corka, była za Amorem Janem Tarnowſkim Hrabią Kaſztelanem Krakowſkim,
zyła lat 70, zeſzła w roku 1517. Z temiż Zawiſzami iedenże Dom
był Farureiow, co poznać z *Kromera lib. 16 Erant in aula Sigiſmundi Imperatoris
plures Poloni equeſtris ordinis, imprimis Zawiſſius Niger Joannes & Farureius Garbovius,
fratres gente Sulimei.*

*ZAWISZA *Dowgiało herbu Zadora* w Xięſtwie Litewſkim. Staniſław Dowgiało Zawiſza ſyn Jana Hawnulewicza Chorążego Litewſkiego, o ktorym ſię mowiło w drugim tomie pod Dowgiałami, Przodek Dowgiałow Zawiſzow, miał ſynow Staniſława y Michała, (iam czytał *in Mſ. Rozrazew:* ſupplikę Zawiſzy, imienia iego nie maſz, do Krola Auguſta I, w tey powiada, że brácia iego Mikołay Chorąży Wilkomirſki y Staniſław na woynie polegli, o ſobie zaś mowi, że pod woynę Moſkiewſką, przez lat dwanaście Rotmiſtrżem w rożnych okazyach wiernie ſłużył Oyczyźnie, po wziętym od Moſkwy Połocka, przez pulczwarta łata kommendę ,maiąc nad zamkiem Dryiſkim, ſzczęśliwie go dochował,y od inſultow nieprzyiacielſkich ſalwował; nad to za iego induſtryą nowy zamek w Dryſie wyſtawiony żadney potym wycieczki na nieprzyiaciela na Moſkwę nie opuścił: prawie przez trzy łata chorągiew iazdy, ſwoim koſztem utrzymował, dla odporu przeciwney ſtronie. Gdy ſię daley w Inflanciech pole otworyło, tam y życie ſwoie y fortunę dla dobra poſpolitego na ſzanc łożył, pod Mińſkiem z Zamoyſkim, pod Boryſſowē z Hetmanem Wielkim mężnie ſtawał,y w ſzturmie pod Ułą,przez co dużo nadwerężywſzy dziedziczney fortuny,proſił tego Krola,o niektore grunta przy granicach Pruſkich,y miaſteczko Kiernowo) Michała dwoch ſynow było, Woyciech y Krzyſztof, Staniſław zaś z Kamińſkii zpłodził corkę Annę Brzezińſką, y ſyna Krzyſztofa, męża nauką, wymową, odwagą żołnierſką ſławnego, y wielkiey u wſzyſtkich powagi, temu Zienowiczowna Podkomorzanka Orſzańſka, powiła corek pięć, y ſynow czterech, Jana; ten młodość ſwoię na dworze Xiążęcia Kleckiego Michała Radziwiła trawił, umarł młodzianem 1659. Kazimierza, ten chorągiew pancerną Hetmana Polnego z klęſki pod Werkami 1658, luboć ſam niebeſpiecznie poſtrzełony, przed nieprzyiacielem unioſł. Jerzego ten pod tąż chorągwią ſłużył, y Wiktoryna męża także rycerſkiego. Kaſper Janowicz Dowgiało z Kraſowſkii zoſtawił corki, Annę Brzezińſką, y Zofią mniſzkę, ſynow także dwoch, Michała, ktory młodo zniknął, y Jana Biſkupa Wileńſkiego, ten z dziecińſtwa u Benedykta Biſkupa Wileńſkiego wychowany, ſzkoły zkończywſzy, y z cudzych kraiow powrociwſzy, był Kanonikiem Wileńſkim, Regentem Kancellaryi więkſzey Litewſkiey, Archidyakonem Wilenſkim, z ktorym tytułem 1647 Kommiſſarzem był naznaczony, na kompozycyą między Kapitułą Wileńſką y Woiewodztwem Wileńſkim, *Conſtit. fol. 22*, daley Referendarzem y Piſarzem Litewſkim, Proboſzczem Trockim, aż y Biſkupem Wileńſkim,Opatem Bledzeiowſkim,pracował wiele dla dobra poſpolitego na rożnych Kommiſſyach, zwłaſzcza uymuiąc woyſko Litewſkie, y na traktatach z Moſkwą pod Wilnem 1656, y 1658, gdy ſię woyną Szwedzką zamięſzało całe to Kroleſtwo, wyiechał był z Krolem Kazimierzem za granice,y tam iednak nie zapomniał ratować utrapioney Oyczyzny liſtami, poſelſtwy y radą, człowiek wielkiey świątobliwości, ktorey wziął nadgrodę w roku 1661, konſekrowany w Częſtochowie 1657, pogrzebiony w Rożany. Melchior Dowgiało Janowicz brat Kaſpra, Podſtolim był Lidzkim, miał ſynow Rafała y Michała, ten¦ ſłużąc w woyſku prędko zſzedł z tego świata, Rafał zaś był Miecznikiem Wilkomirſkim, ſynowie iego Jan, Kazimierz, Olbrycht, Jan w ſzturmie do Nitawy poległ, Kazimierz Dworzanin Naruſzewicza Alexandra Podkanclerzego Litew: Sebaſtyan brat Malchra rodzony, zoſtawił ſyna y corki. Wiktoryn Zawiſza Dowgiało Podczaſzy Wileńſki, Kazimierz Kuchmiſtrz Litewſki, Mikołay Komornik Smoleńſki 1674, podpiſali elekcyą Jana III Krola. N. była za Jerzym Haraburdą Dworzaninem Krolewſkim. N. Sumiliſki Staroſta, poſeł na Seym 1724.

ZAWŁOCKI *herbu Junoſza* w Ziemi Zakrocimſkiey. Jędrzey ale Zawlicki Cześnik Nowogrodzki w Woiewodztwie Brześciańſkim 1674.

ZAYDLICZ *herbu Korzbog* na Sląſku, Bonardus y Bumbardus bracia rodzeni Zaydliczowie, ktorych wſpomina liſt Henryka Xiążęcia Sląſkiego w roku 1329, *u Wadinga tom. 4, w Regeſt. Pontif. fol. 76.* Jerzy Rudolf Zaydlicz Konſyliarz Ceſarſki 1610. Katarzyna Jakuba Bonara małzonka. N. pod woynę Grunwaldzką z Krzyżakami Xiążęcia Oleśnickiego poimał *Paproc. Ogrod. fol. 168.* Jan, Balcer, Fryderyk, Bernard, w Kaliſkim, Henryk w Lubelſkim Michała Krola; Kaſper Fryderyk, Samuel, Woyciech, Fryderyk w Poznańſkim, Balcer w Kaliſkim, Jan w Sieradzkim, Auguſta II Krola podpiſali elekcye. N była za Janem Wilhelmem Szawgocz. Henryk Zaydlicz corkę ſwoię Elżbietę wydał za Jana Ulryka Szawgocza, ktory umarł 1691. Floryan miał za ſobą Małgorzatę Szawgoczownę Hrabiankę. Od Zaydliczow poſzli Nieſiołowſcy.

ZBARASKIE XIAŻĘTA *tegoż herbu co y Xiążęta Wiſniowieckie:* bo iak krwią, tak y herbem od nich nierozdzieleni,potomſtwo Korybuta Xiążęcia ſyna, Olgerdowego W. X. Litewſk. wyżſzych tego Domu Przodkow y procedencyą od Korybuta, położyłem pod Xiążętami Wiſniowieckiemi, dokąd ciekawe oko odſyłam, tu tylko ztąd zaczynam, gdzie ſię y oni Zbarawſkiemi Xiążętami zwać poczeli. *Stryikowſki fol. 593 z Latopiſſow piſſe*, że w roku 1440, ſkoro tylko Kazimierz Jagellonowicz na Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego rządy był wynieſiony, Zbarazkie Xiążęta y z inſzemi do Brześcia Litewſkiego ziachali ſię, y Kazimierzowi wierności przyſięgę oddali, atoli Kazimierz nie w Brześciu, ale w Wilnie na Pańſtwo był inaugurowany, y te Xiążęta ieſzcze w tym czaſie Zbarazkiemi ſię nie tytułowali. *Kromer lib. 28* piſze, że Iwan albo Jan Xiążę, gdy Tatarzy Zbarazkiego zamku dobyli, w zapaloney tey fortecy ogniem zpłonął, żona zaś iego, z iednym z trzech ſynow, w niewolą od nich zabrana, działo ſię to w roku 1474. *Długoſſ* powiada, że dwie corki iego y dwáy ſynowie y niewoli y ognia ſzczęśliwie uſzli, y owſzem y naymłodſzego ſyna, chłopſtwo Ruſnacy, trupem położywſzy znacznego Tatarzyna, ktory go do woyſka uprowadzał, odbili. *Bielſki* zaś twierdzi, że y ſam Xiążę, nie mogąc dłużey potęgi na ſiebie nacieraiącey wytrzymać, wprzod Zamek zapaliwſzy, przez oboz Tatarſki przedarł ſię:, y zdrowo na wolność wyſzedł, *fol. 462, Gvagnin. Chron. Lit.* przecięż w Genealogii tych Xiążąt, ktorą doſyć pilnie zebraną widzę, żadnego Iwana o te czaſy w tym Domu nie czytam. Y owſzem właśnie o te czaſy kwitnął Semen Waſilewicz iako ſię podpiſał *in Monim. Coll. Oſtrog. S. J.* to ieſt ſyn Bazylego nayſtarſzy, brat rodzony Fedora, od ktorego poſzły Xiążeta Poryckie y Woronieckie, y drugiego Michała, od ktorego Xiążęta Wiſniowieckie ſwoy dukt wzieły; ſam wziąwſzy działem Zbaraż, od niego, y on, y ſukceſſorowie iego Zbaraſkiemi zawołani, miał y inſze dobra, iako Lubczyńce, Mrozowce &c. zwano go też *według Geneal.* y Maniowſkim, ten zpłodził ſyna Jędrzeia, *Metryka Wołyńſka* w roku 1528 wſpomina go, że z dobr ſwoich w Ziemi Wołyńſkiey leżących, powinien był pewną kwotę iazdy wyſtawić, zowie go tam Jędrzeiem Siemianowiczem, to ieſt Siemiona ſynem. *w Bielſkim fol. 521* znaydzieſz tego Jędrzeia, że w roku 1512 w owey tryumfalney pod Wiſniowcem z Tatarami potyczce, kędy dwadzieścia y pięć tyſięcy ich legło, między inſzemi y on ſię też z ſercem kawalerſkim popiſał. Z tego wnoſzę, że ſię mylą autorowie, *Stryikow. fol. 503 y Okol.* z niego, gdy go Dymitrem zowią, miał za ſobą Annę Herburtownę, ta mu powiła dwie corki, Elżbietę

Wacława Baworowſkiego Piſarza Polnego Koronnego, Małgorzatę Staniſława Czermińſkiego małżonki, *to Geneal. Okolſki* przydaie, że ta Baworowſka poſzła potym za Walentego Strzyńſkiego. Synow zaś czterech, Jeden Jerzy Staroſta Pińſki y Sokalſki, ten dwa razy śluby małżenſkie ponawiał, *1mo voto* z Felicyanną Naſiełowſką Woiewodzanką Witebſką, z tey były dwie corki, Maruſſa Naruſzewiczowa Kaſztelanowa Zmudzka, umarła 1606 w Katędrze Wileńſkiey z nadgrobkiem pochowana, *Starowol. in Monum.* y Anaſtazya Wołowiczowa Starościna Rohaczewſka, *2do voto* poiął Jerzy Barbarę Xiężniczkę Koſzerſką, z tey także dwie tylko corki zoſtawił, Elżbietę Miękicką, y Katarzynę Bełżecką, z ktorey trzy corki, Kryſtyna Skotnicka, Teofila y Izabella.

Stefan Woiewoda Trocki, drugi ſyn Jędrzeia z Herburtowny, był wprzod Woiewodą Witebſkim, daley Kaſztelanem Trockim 1566, aż y Woiewodą, z tym tytułem 1569 podpiſał liſt Zygmunta Auguſta, ten pod Witebſkiem przeciwko Moſkwie odważnie ſtawał, *Stryik. lib. 14. cap. 4.* Zamek Witebſki niegdy od Witolda Wielkiego Xiążęcia Litewſkiego działami zepſowany reſtaurował, Pan ſpokoyny y obſzerney fortuny, pierwſza żona iego Anaſtazy Eufemia Jawnucianka Xiężniczka Mściſławſka y Zaſławſka, Michała corka, ale ta *ſterilis według Paprockiego w Ogrod. fol. 209* zeſzła. Druga żona była Dorota Firleiowna, Kaſztelanka Lubelſka, Starościanka Sendomirſka, corka Jędrzeia, (ktora po śmierci Stefana ponowiła związki małżeńſkie z Lwem Sapiehą Kanclerzem Litewſkim) była z niey corka wydana za Tęczyńſkiego, ale *ſterilis.* O trzeciey żonie *Paproc. o herb. fol. 657* napiſał, że była corka ſyna Jana Zabrzezińſkiego od Glińſkiego zabitego, ale *w pożnieyſzey Xiążce ſwoiey w Ogrodzie,* iuż o niey, nic nie namienia; iezdził ten Stefan w legacyi do Moſkwy w roku 1555 wſzedł do grobu 1586, na ktorego pogrzebie miał kazanie X. Benedykt Herbeſtus Soc. JESU. Władyſław trzeci ſyn Jędrzeia z Herburtowny: był od ſtanow Litewſkich poſłem na dokończenie Unii Xięſtwa Litewſkiego z Koroną w roku 1569 miał za ſobą Zofią Przyłuſką, co ſię pokazuie z Xiąg Ziemſkich Krzemienieckich 1578, z tey zpłodził dwie corki, Magdalenę Danielowi Szemetowi, Katarzynę Charlęſkiemu Podkomorzemu Kiiowſkiemu, zaślubione, od tey oſtatniey był ſyn Jerzy Charlęſki, y corka Elżbieta za Rateńſkim, ſynow zaś tego Władyſława zoſtało ſię trzech, Konſtantyn z Barbarą Chodorowſką *ſterilis,* Stefan z Katarzyną Sulimirſką *ſterilis.* Piotr, ktorego z Seymu 1591 naznaczono Kommiſſarzem do zapłaty woyſku *Conſtit. fol. 633.* X. Kaſper Nahaius Soc. JESU iego, y żonę iego Ewę Xiężniczkę Wiſniowiecką, w roku 1595 od ſchizmy oderwał, a z kościołem Rzymſkim poiednał, *Hiſtor. Prut. Polon.* była to corka Alexandra, ale *ſterilis. Paprocki o herb. fol. 672* piſze, że Piotr X. Zbarazkie, miał za ſobą corkę Jordana Kaſztelana Krakowſkiego bezpotomną, ale w *Ogrodzie* nic o tym nie ma, iakoż znać że ſię myli: bo tego Piotra ſynem tu chce mieć Stefana Woiewody Trockiego, o ktorym *w Ogrodzie* powiada, że tylko corkę zoſtawił. Mikołay Staroſta Krzemieniecki, czwarty ſyn Jędrzeia z Herburtowny, ludzi rycerſkich niemały poczet przy ſobie chował, z ktoremi boiary ſwoie, czaſu potrzeby wyſyłał, z drugą żoną Deſzpotowną, żył bezdzietny, z pierwſzą zaś Koziczanką zpłodził corkę Maruſſę, Bazylego Zahorowſkiego Kaſztelana Bracławſkiego małżonkę, y ſyna Januſza.

Januſz Woiewoda Bracławſki, Staroſta Krzemieniecki y Pińſki *według Warſzawic: in paneg. Steph. Reg. Vigilantiſſimus & animoſiſſimus Dux,* zaraz z młodych lat,

lat, do ſzukania rycerſkiey chwały rzuciwſzy ſię, całe życie ſwoie w obozie przepędził. Pierwſze pole iego było pod Czaśnikami, kędy w roku 1567 w czterech ſet koni ſtanąwſzy, Moſkwę ſerdecznie płaſzał, *Biel. fol. 622,* wyſłany potym w roku 1577 na Tatarow z władzą Regimentarſką, graſſuiące na Podolu pogańſtwo zpędził, *Biel. fol. 752.* A gdy ſię Krol Stefan na Moſkwę wybrał, w ſzturmie do Połocka, z wielkim ſię męſtwem ſwoim popiſał, a pod Sokołem Dzwinę rzekę z częścią iazdy wpław przebywſzy, pierwſzy w oczy nieprzyiacielowi zayrzał, tam Szeremeta uchodzącego z miaſta iuż zagorzałego, ze wſzyſtkiemi, ktorzy przy nim byli, poimał, *Biel. fol. 766.* Pod Toropcem wyſłany tam od Krola Stefana, we dwoch tyſięcy ludzi Moſkwę z Tatarami na naſzych czuwaiącą zbił, y do ucieczki przymuſił 1580, *Biel. fol. 775,* Temi y inſzemi heroicznemi dziełami, taką o ſobie wzniecił eſtymacyą u tego Krola, ze też o nim powiedział, *ſi Polona libertas domi Reges, non foris quæreret, Januſſium Regnô & Coronâ dignum eſſe,* *y Cichoc. Alloq. Oſecen, lib. 2. cap. 24,* twierdzi, że mu to Stefan z chęcią przyznawał, że był *artis militaris peritiſſimus, prudentiâ & conſiliô præſertim in expeditionibus bellicis ſingulari, Civis probus & Reipublicæ amantiſſimus. Paproc. w Ogrodzie fol. 208,* powiada, że po odiachaniu z obozu Mieleckiego Hetmana Wielkiego Koronnego, nie było nad Januſza w rycerſkim kunſzcie biegleyſzego, doſyć za iego ſprawą inni Hetmani ſławy ſobie nabywali, y nieumieiętność ſwoię, iego przemyślną w woiennych expedycyach radą zdobili. Po ſkończoney z Moſkwą woynie do traktatow w roku 1581 zoſtawiony, pokoy zawarł, a w roku naſtępuiącym do ſtolicy Moſkiewſkiey poſłem wyſłany, żeby był przyſięgę od Kniazia Moſkiewſkiego według umowionych kondycyi odebrał, wſzyſtko to z wielkim ſplendorem, z dziwną przezornością y ſwoią ſławą zakończył, *Biel. fol. 790 Heindens.* Na Tatarow potym ſzablę ſwoię obrocił, ktorych na wielu mieyſcach fortunnie zaził, y Konſtantyn Xiążę Oſtrogſkie Woiewodę Kiiowſkiego od nich ściśle oblężonego, oſwobodziwſzy, za uciekaiącym w pogoń poſzedſzy, pod Zaſławiem y ſiła ich trupem położył, y plon zabrany odbił, *Starowol. in Bellat. Sarm. fol. 216.* tylko że ten autor Stefana Woiewodę Trockiego ſtryia Januſzowego, bratem iego uczynił omylnie, *y Orat. in Obitum Sigiſm. III.* Woiować nie prędzey przeſtał, niżeli żyć w roku 1608, oſtatnią ſwoię pod czas Rokoſzu przy Majeſtacie Krolewſkim oświadczywſzy uſługę, umieraiąc mowił: *Quid eſt: tot bella cum hoſtibus compoſui, cum Deo bella bellis addidi. Kowalic. kaz. fol. 199.* Pan na Zakony y Klaſztory ſczodrobliwy. Złączył ſię był dożywotnie z Anną Xiężniczką Czetwertyńſką, z ktorey dwoch ſię ſynow zoſtało, Jerzy y Krzyſztof. Z tych

Krzyſztof Koniuſzy Koronny, Staroſta Krzemieniecki y Solecki, od Oyca męſtwem y tryumfami wſławionego do Niderlandu dla poleru w woiennych dziełach y z bratem wyſłany, kilka lat w cudzych kraiach przepędził, powrociwſzy do Oyczyzny, w roku 1600 z Zamoyſkim Hetmanem, Michała Woiewodę Wołoſkiego woiował *Tember. Chronol.* w dalſzym wieku ſwego przeciągu na rożne Seymy poſłem ſtawaiąc, na dobro poſpolite radził: w roku 1622 po owey ſławney pod Chocimem z Turkami expedycyi, według umowy paktow Chocimſkich, żeby Polſka na poparcie zawartych traktatow Poſła Wielkiego do Porty wyſłała, gdy zdolnego do tey funkcyi Stany Koronne upatruią, zdał ſię wſzyſtkim nayſpoſobnieyſzy Krzyſztof, do tego, dla wſpaniałości umyſłu, prędkiego w rzeczach dowcipu, ktoryby honor y dobro tey Oyczyzny utrzymał. Przetoż uproſzony do

tey

tey legacyi, pięćkroć ſto tyſięcy w gotowiźnie wziąwſzy, dwakroć ſto tyſię-
cy w rożnych upominkach od Rzeczypoſpolitey, krom zaciągnionych z
właſney fortuny ſwoiey znacznych ſumm, w drogę ſię wyprawił: Trafił na
ow czas, kiedy Turci Oſmana Cara ſwego z tronu y z życia wyzuwſzy,
ſtryia iego Muſtafę na rządy Otomańſkiego Panſtwa wyſadzili; wiechał do
Konſtantynopola z paradą wielką y oczy Tureckie przerażaiącą, z iakim
tam ſercem y rezolucyą ſtawał, opiſał *Samuel Kuſzewicz in Legatione Zbarawi-
ana, y Birkowſki Zakonu Kaznodzieyſkiego w kazaniu na iego pogrzebie;* to pewna, że
iak ten tam czas wyciągał, wſzyſtko należycie uſpokoił, y niektore pakta
w paktach Chocimſkich albo poprawił, albo wyrzucił, za co mu w roku
1624 zgromadzona na Seymie Rzeczpoſpolita dzięki czyniła, y potomności
z pochwałą iego przyſługę zapiſała *fol. 12,* ktorą tym zacnieyſzą dla niey
uczynił, gdy wyſypaną z ſwoiey ſzkatuły znaczną ſummę, na tęż ſamę le-
gacyą, Pańſką właśnie darował fantazyą: Staniſław także Koniecpolſki He-
tman Polny Koronny, Łukaſz Zołkiewſki, y Jerzy Farensbach, że z niewo-
li Tureckiey na wolność wyſzli, ſiła induſtryi Krzyſztofa tego, ſiła ſczo-
drobliwości powinni, za ktorych na okup, krom rożnych podarunkow,
ośmdzieſiąt tyſięcy Lewow wyſypał *Piaſecki fol. 167,* w krotce iednak po
tey wſławioney legacyi, to ieſt w roku 1627, wieku ſwego 47 żyiąc bezżen-
nie, życie to śmiertelne zakończył, w Krakowie u S Troycy pogrzebiony.
Fundował OO Reformatow w Solcu wſpaniale y po Xiążęcu w roku
1625, ale gdy raz Węgrzy, drugi raz Kozacy ten klaſztor ruinowali, w mniey-
ſzą formę ieſt ścieśniony, pod tytułem S. Staniſława Biſkupa. Do funda-
cyi Collegii naſzego Winnickiego, z Jerzym Xiążęciem Czartoryiſkim, pier-
wſzy Pańſką ſwoię rękę przyłożył, iako piſze, *Argentus de Rebus Societ. cap. 3.
fol. 44.* Gdy ſię po nim tego Wezyr Turecki domagał, żeby był z od-
krytą głową legacyi ſwoiey ſprawę oddawał, z tym ſię dał ſłyſzeć: wprzod
mi głowę zdeymieſz, a niżeli czapkę. Z młodych lat ſwoich w koſkowoli
rozwiozley żyiąc, trafił na kazanie X. Walentyna Fabrycyuſza Soc: JESU.
gdzie owe ſłowa exagerował z Piſma, *Non in voluntate ejus, beneplacitum eſt
Deo.* ktorą mową iego ſkruſzony, życie potym ſwoie ukrocił według pra-
wa Boſkiego, *Janczyn. in Mſ.*

Jerzy Kaſztelan Krakowſki, Staroſta Pińſki, Sokalſki, Zarnowiecki,
Wiślicki, a przedtym Podczaſzy Koronny, ſyn ſtarſzy Januſza Woiewody
Bracławſkiego, brat Krzyſztofa Koniuſzego Koronnego odwiedziwſzy cu-
dze kraie, na Dworze będąc Zygmunta III Krola, z nim ſię był puścił do
Szwecyi morzem, wſzyſtkich ktore tam na Krola tego biły przygody, ucze-
ſtnikiem zoſtał 1598. Na Wołochow ſię potym z bratem ſwym Krzyſzto-
fem wybrał w liczney ludzi rycerſkich komitywie, kędy z Zamoyſkim He-
tmanem Jeremiego na Hoſpodarſtwie Wołoſkim oſadził. Pod czas domo-
wey w Polſzcze woyny, z Krolem Zygmuntem trzymaiąc, ſiła ſtoſow wy-
trzymał w koieniu ſerc braterſkich, ſiła trudow w iednaniu ich z Majeſtatem,
ſiła koſztu na ludzi woiennych przy doſtoieńſtwie krolewſkim. Po klęſce
naſzych pod Cecorą, y ręką y radą Oyczyznę ztrapioną dzwigał, w po-
trzebie z Skinder Baſzą mężnie ſtawał z ſwoiemi, y żadney kampanii nie o-
puścił, gdzieby albo ſam oſobą ſwoią, albo znacznym komputem ludzi,
ſwoiey Oyczyzny nie zaſtąpił, co o nim świadczy *Jakub Sobieſki Kaſztelan
Krakowſki w mowie ſwoiey, ktora miał na iego pogrzebie.* Przydaie o nim *Joan.
Petricius in dedic. Comitiorum ſapientum,* że gdy do Traktatow z Turkami przy-
ſzło, a ci nie inaczey pokoy z Polſką zawrzeć chcieli, pokiby Berſada Xią-
żęce

żęce miaſteczko demoliowane nie było, Jerzy cicho poſławſzy na rozſa-
dzonych koniach ludzi ſwoich, Berſadę zpalić kazał, co gdy ſię ſtało, y kon-
trowerſyą y woynę z Turczynem tym ogniem przygaſił. Po wielu miey-
ſcach nową manierą y kſztałtną pałace wynioſł, fortecami zaś od ſiebie
erygowanemi kroleſtwo to uzbroił, a między inſzemi Zbarazką, w ktorey
potym przewlokłe oblężenie woyſko naſze chwalebnie wytrzymało. Tam-
że w Zbarażu fundował Konwent OO Bernardynom, pod tytułem S. Je-
rzego w roku 1627. Przywiozł był z ſobą z Wenecyi obraz Matki Boſkiey,
od kunſztownego pędzla wyrobiony y ſzacowny, ktory temi czaſy w Mi-
ślenicach rozmaitemi łaſkami ſłynie, *Alb. Ofiarowicz in D. Mislenic:* w Krako-
wie zaś przy kościele S. Troycy, kaplicę z fundamentow wyprowadził,
marmurem białym y czarnym ofutrowaną, kędy y brat iego Krzyſztof, y
on po śmierci ſpoczywaią: ta przypadła na niego w roku 1631, żadnego po
ſobie nie zoſtawiwſzy potomſtwa, ba y bezżennie żyiąc: fortuna zaś ich
wſzyſtka zlała ſię w Dom Xiążąt Wiſniowieckich, na Januſza X, ile iako ſię
wyżey powiedziało, iednaż ich procedencya, od Korybuta Xiążęcia Olger-
dowego ſyna. Przecięż na nadgrobku tych oſtatnich obudwu Xiążąt Zba-
razkich w Krakowie, tym ſię rożni herb ich, od XX. Wiſniowieckich, że
Zbarazcy, tylko ieden Xiężyc barkiem do gory poſtawiony noſili, na nim
krzyż, na hełmie mitra Xiążęca, tak go *Bielſki opiſuie fol. 521. Bonaw. zaś
Czarlińſki w kazaniu ſwoim ktoremu tytuł Wizerunk,* powiada, że oſtatnia z te-
go Domu Xiążęcego zeſzła Anna, ktora ſobie życie Panieńſkie aż do śmier-
ci obrała, żyła ieſzcze 1637, czyiaby to corka była, nigdziem ſię doczytać
nie mogł. *Suſſa w Xiążce ſwoiey o Obrazie Chełmſkim* wſpomina Alexego X.
Zbarawſkiego Władyką Chełmſkim, ale ani roku, ani autora na to nie przy-
wodzi, y Genealogia tego Domu cale o nim milczy.

ZBASKI *herbu Nałęcz związany,* czyli iako inni piſzą, Sbąſki. Dom pod tym imie-
niem ſtarożytny: bo ieſzcze w roku 2232, Wincenty z Zbąſzyna był Kaſztela-
nem Kaliſkim *iako ſię mowiło w pierwſzym tomie.* Abraham Sędzia Ziemſki Po-
znańſki 1436, podpiſał pokoy Brzeſki *u Łaſk. w ſtat. fol. 140.* Władyſława Ja-
gellonowicza nie życzył Polſkim Panom na tronie oſadzać, dla nieſpoſo-
bności młodych lat iego, *Cromer,* wſzakże potym zarażony Czeſkiemi błęda-
mi o wierże, ſiła kłotni na ſiebie oburzył. *Długoſz in Vit. Epiſc. Poſnan.* Jan
Biſkup Płocki ſyn Abrahamá, ktory umarł 1318 *według Paproc.* Abraham Ku-
ſtoſz y Kanonik Poznańſki w roku 1480, na liście Uryela z Gorki Biſkupa
Poznańſkiego *u Nakiel. w Miechow. fol. 540.* Abraham Zbąſki Kaſztelan Byd-
goſki, ktoremu w dobrach iego Przetoczno nazwanych, w powiecie Radom-
ſkim, w Woiewodztwie Sendomirſkim leżących, Krol Zygmunt I cło po-
zwolił wybierać w roku 1528, o czym czytałem liſt tego Krola *in Mſ Petri-
cov.* Jan Dziekan Krakowſki, Proboſzcz Poznańſki *Vir multis dotibus naturæ or-
natus,* iako o nim mowi kamień grobowy w Krakowſkiey katedrze położo-
ny zmarłemu w roku 1541. N. Staniſława Laſockiego Podkomorzego Łę-
czyckiego małżonka koło roku 1560. Abraham, człowiek znaczny y święty,
o ktorym *Paprocki* powiada, że był kandydatem między inſzemi na krole-
ſtwo, po śmierci Zygmunta Auguſta. Piſze o nim *Kardynał Hoſius* na ro-
żnych mieyſcach *tom. 2. Epiſtol. fol, 246. In Abrahamo Zbąſki, quamvis exigui
temporis ſpatio mihi conſvetudo cum eo fuit, non ſine quadam admiratione, multa per-
ſpexi Dei dona,* 1568 to było; atoli *fol. 284,* namienia o nim, że z Trydentu
do Genewy zaiachawſzy, tam ſię w heretyckiey matni powikłał, zkąd gdy
potym w Bononii ſtanął, wielu ſwoim przykładem y perſwazyą za ſobą po-
Kkkkkkkk ciągnął,

ciągnął, wſzakże w roku 1570, znowu ſię wrocił do Matki kościoła katoli-
ckiego, od ktorey był odpadł, y na potym ſtatecznie ſię iey trzymał, y
przeciwko adwerſarzom mocno bronił, *Ingenii dexteritate, ſtudiô, & pruden-
tiâ, & animi magnitudine ſuos æquales facilè ſuperavit, mowi o nim tenże Hoſius.*
Miał za ſobą Opalińſką, z ktorą zoſtawił potomſtwo. Staniſław brat iego,
żadnego urzędu, ani dygnitarſtwa nie prgnął, ten wziął był działem w Lu-
belſkim Woiewodztwie Kurow miaſteczko y z przyległościami *Cichoc. in*
Alloq. Oſecen. lib. 2. c. 8. 1615 tę mu pochwałę przydaie, że był *vir eruditione*
& memoriâ præclarus, ale hæreſibûs perplexîs irretitus. Zofia Zbąſka Staniſława
Potulickiego Podkomorzego Poznańſkiego małżonka, w roku 1625, fundo-
wała w Sierpſku Panny Zakonne S. Franciſzka, reformy Chełmińſkiey, a do
Obrazu Sierpſkiego wiele donatyw poczyniła, *Lucas Papr. Łaſk. Cudow. fol.*
28. Abraham z Seymu 1631 Kommiſſarz do Zamku Lubelſkiego luſtracyi,
Conſtit. fol. 40, miał za ſobą Elzbietę z Ziemblicz Boguſzownę, z ktorey był
ſyn Staniſław, *bellis Scythicis, Turcicis, Moſchoviticis fortis miles*, co przyznaie nad-
grobek iego w Kocku, zmarłemu 1642 wyſtawiony od żony Konſtancyi
Przyiemſkiey, *Starowol. in Monum.* corka z niey Anna żyła z Janem Cieciſze-
wſkim, ſyn zaś (bo drugi młodo wſzedł do grobu) Jan Staniſław Biſkup na-
przod Przemyſki, a potym Warmińſki, ucząc ſię z młodu w ſzkołach, he-
rezyi ktorą był z mlekiem wyſſał y oduczył, wyrzekł ſię świątobliwie,
Kanonikiem Gnieźnieńſkim y Archidyakonem Sendomirſkim, Warſzawſkim,
Dziekanem Łowickim wynieſiony, prezydował w Trybunale Koronnym
1672 od X. Czartoryiſkiego do Rzymu w legacyi iezdził, wyſłany po palli-
uſz, atoli nim powrocił, Xiążę na Prymaſoſtwo Nominat przenioſł ſię na
wieczność; Proboſtwo Miechowſkie wziąwſzy od Krola Michała, fundował
w Studzianny przy Obrazie Matki Boſkiey cudami wſławioney Xięży Ora-
torii S. Filippa Neryuſza, dobra ſwoie dziedziczne Studziannę do nich przy-
łączywſzy 1674; niemniey go ſzacował ſobie Krol Jan III, zaraz tylko co na
tronie oſiadł na Seymie Coronat: Biſkupią mu Infułę Przemyſłką oddał, y Kan-
clerzem Krolowy ogłoſił, Opatem także Suleiowſkim, y ſwoim na Ukraiń-
ſką expedycyą towarzyſzem; nie zgładzi żadna czaſu przewlokłość, wyra-
żonych iego śladow męſtwa y pobożności w kraiach Podolſkich, Multań-
ſkich y Budziackich, gdzie Paſterſkiego ducha gorącością, y rowną nay-
wyżſzym woiownikom odwagą, ſerca rycerſkie do męſtwa y obrony czci
Boſkiey, Oyczyzny y Majeſtatu Pańſkiego zagrzewał: Wyſłał go potym
ſwoim legatem do Wenecyi y do Rzymu, zkąd do Oyczyzny powracaią-
cego, Biſkupſtwo Warmieńſkie potkało, kędy wiele ozdoby kościołowi
przyczyniwſzy, świątobliwie y przykładnie żyiąc, wina nie piiąc, w roku
1698 ztargany pracami, odpoczął w Panu w roku 1698, fundował Miſſyona-
rzow przy Katedrze Przemyſłkiey, y *Seminarium Clericorum*, do ktorey fundacyi
inkorporował Proboſtwo Samborſkie, co approbowała *Konſtytucya 1685. fol.*
16. Jan Boguſław naprzod Chorąży a potym Podkomorzy Lubelſki, żona
iego Pſzonczanka, z Seymu 1678 Kommiſſarz do rozgraniczenia Ziemi
Stężyckiey od Woiewodztwa Lubelſkiego *Conſtit. fol. 36*, druga żona iego
Anna Staniſławſka Woiewodzanka Kiiowſka, wdowa po Warſzyckim y O-
lędzkim

ZBERKMUL herbu Kuſzaba na Sląſku.

**ZBEROWSKI herbu Kościeſza.* Ten herb widziałem na liście Staniſława Zbero-
wſkiego Kanonika Kruświckiego y Wieleńſkiego y Officyala, w roku 1625
piſanym,

**ZBERKOWSKI.* N. Zberkowſki, żona iego Zebrzydowſka, Łukaſza Sędziego Kra-
kowſkiego corka. Jan w Woiewodztwie Kiiowſkim 1674.

**ZBICKI.* Konſtantyn Zbicki, Chorąży iazdy Polſkiey, dla męſtwa ſwego w ro-
żnych okazyach, nobilitowany na Seymie 1662, *Conſtit. fol. 40.*

**ZBIERZCHOWSKI herbu Grzymała* z mężem zbroynym w bramie, w Ziemi Łō-
żyńſkiey. N. Zbierzchowſki Podczaſzy Łomżyńſki, ſynow iego było kilku,
Wacław, ten zginął pod Wiedniem. Jakub, Sędzia Ziemſki Łomżyńſki, te-
go corka poſzła za Kazimierza Olſzowſkicgo. Zygmunt, trzeci ſyn, naprzod
Chorąży Łomżyńſki 1676, a potym Podkomorzy, z Seymu 1690 Kommiſ-
ſarz do hiberny *Conſtit. fol. 4.* y deputat do boku krolewſkiego dla obrady
pod woynę Turecką, *Conſtit. fol. 8*, miał za ſobą Annę Babecką, z ktorey
zoſtawił potomſtwo: Mąż woienny, y w rożnych expedycyach iuż w Pol-
ſzcze, iuż w Niemczech, iuż w Węgrzech doświadczonego męſtwa, Poru-
cżnikował Uſarſkiey Chorągwi Dymitra X. Wiſniowieckiego Hetmana Ko-
ronnego, a potym Alexandra Krolewica, a pod Wiedniem gdzie była nay-
potężnieyſza Turecka partya, tam z chorągwią ſwoią natarł, y fortunnie
ią złamał; w roku 1687 w kilka tyſięcy wyſłany pod Kamieniec, wſzyſtkie
zboża Turkom popalił, iednych z nich pobiwſzy, drugich w wniewolą za-
brawſzy. W Lipiu OO Karmelitom do fabryki kościoła ſiła ſzczodrobli-
wością ſwoią dopomogł; Obraz Matki Boſkiey Lewicki, rożnemi darowi-
znami ubogacił; Ołtarz Jaruzelecki Rożańcowy wyſtawił: był y Marſzał-
kiem na Kommiſſyi Lwowſkiey z wielką chwałą. Miał zdami ſię y czwarte-
go brata Stolnikiem Łomżyńſkim. Marcin 1697.

**ZBIGNIEWSKI herbu Nieczuia* w Sendomirſkim Woiewodztwie. *Paprocki w Gnia-*
zdzie o nich namienia, *O herb. y Okolſki mineli ich.*

**ZBIIEWSKI herbu Rola*, w Poznańſkim y Krakowſkim Woiewodztwach. Piotr
Zbiiewſki Woyſki Krakowſki, był od Krola poſłany w roku 1626 do Mie-
chowſkiego klaſztoru na elekcyą Proboſzcza *Nakiel. Miech. fol. 911*, miał za ſo-
bą Rożnownę y z niey potomſtwo *Baran:* Staniſław Poborca w Ziemi Ka-
liſkiey 1616. N. Staroſta Babimoyſki, ktorego zmarłego w roku 1635, widzieć
nadgrobek w Katedrze Poznańſkiey, *Starowol. in Monum.* corka iego Maryan-
na, żyła z Janem Szołdrſkim, białogłowa na ubogich miłoſierna, w mowie
iak ſama oſtrożna, tak y w drugich przeſtrzegaiąca, żeby przy niey żadne-
go ſłowa mniey przyſtoynego nie wymowiono. N. Gomolińſkiego małżon-
ka umarła 1687. Rozalia Podſędkowiczowna Poznańſka Staniſława Koſzut-
ſkiego, Helena Antoniego Koſzutſkiego Burgrabi Pyzdrſkiego. Stefan w
Zakonie naſzym młodo zakończył życie w roku 1714 w Kaliſzu, ſioſtra iego
Tereſſa Mikołaiowi Jabłonowſkiemu Łowczemu Trembowolſkiemu zaślu-
biona. Mikołay Katarzynę, Jozef Podſędek Poznańſki Kryſtynę Miaſkow-
ſkii ſioſtry rodzone pobrali. N. Staniſława Pſarſkiego małżonka.

**ZBIKALSKI herbu Grzymała* w Lubelſkim Woiewodztwie, *według Papro. o herb.*
luboć ich *Okolſki* opuścił. N. Zbikalſki Podſtoli Mielnicki, miał za ſobą
Katarzynę Gruſzecką Podſędkownę Podolſką, Alexander Miecznik Płocki
drugą teyże ſioſtrę poiął.

**ZBIKOWSKI herbu Grzymała* w Ziemi Ciechanowſkiey Dom rozrodzony, piſzą ſię
z Zbikow. Romuald Zbikowſki 1730. N. Zbikowſki miał za ſobą Cetyſownę
herbu Ciołek, ktora po iego śmierci poſzła za Staniſława Chmielnickiego.
Są też Zbiki pod Kaliſzem, z ktorych ſię Zbikowſcy w Wielkieypolſcze pi-
ſzą, z tych Adam Zbikowſki kwitnął w roku 1616, czy iednak do tego her-
bu należą, zgadnąć nie mogę. N. miał za ſobą Reiownę.

*ZBIRUSKI *czy Zbiruyſki herbu* niewiem czy nie Kościeſza, patrz wyżey Zberowſki. Dyonizy Zbiruyſki Władyka Chełmſki 1586. Rafał Zbirowſki Piſarz Grodzki Lidzki, podpiſał kongres Toruńſki dyſſydencki *1595*.

*ZBOINSKI *herbu Ogończyk* w Ziemi Dobrzyńſkiey. Jakub Zboińſki naprzod Sędzia Ziemſki Dobrzyńſki, poſeł z Chełminſkiego Woiewodztwa na Sęym 1661, ztamtąd deputat na Trybunał Skarbowy, *Conſtit. fol. 3*, potym Kaſztelan Dobrzyńſki 1667 z Seymu deputowany do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 4*, y do odebrania kościoła S, Jakuba ktory Pannom Zakonnym odieli byli Akatolicy. *Conſtit. fol. 39*, y w roku 1670 deputat do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 8, y 1476 fol. 9*, ſyn iego Woyciech Podkomorzy Dobrzyńſki Staroſta Lipińſki, piſał ſię z Oſſowki, był poſłem na konwokacyą 1696, ktorą podpiſał, y 1690, zkąd ſtanął deputatem do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 19*, ſyn iego Franciſzek Deputat na Trybunał Koronny 1712, N, Podkomorzy Dobrzyńſki, poſeł na Seym 1738. N. była za Sczeſnym Rutkowſkim.

*ZBOROMIRSKI. N. Zboromirſki Piſarż Rzeczycki, ſyn iego Piotr 1684

ZBOROWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w rożnych Woiewodztwach. Dom kiedyś w Polſzcze naſzey y honorow y fortun y zaſług pełen. Derſzław Archidyakon Krakowſki, na Synodzie Bazyleeńſkim, czyli raczey Zborzyſczu między inſzemi tam zgromadzonemi znaydował ſię, iako piſze *Bzovius in Annal. w roku 1439, num. 14, z Eneaſſa Sylwiuſſa libro 2do*, y z drugiemi na to wyſadzonemi Elektorami, obrał Felixa Antypapę. Obſzerniey to opiſał o nim, *Th: Lanſius, orat. contra Polon. z tegoż Sylwiuſſa*, ktorego tu słowa kładę. *Cum intereſſet Concilio Baſileenſi, in quo exauctorato Eugenio, cum novi Pontificis eligendi cauſa in conclave more majorum diſceſſum fuiſſet, & cibaria, lege Electoribus, ferculaq; circumſcripta eſſent, is lautius epulari aſvetus, ægrè diminutionem ferculorum tulerit, & aliquando aviculorum patinâ ad oſtium conclavis interceptâ, de ſpolio queſtus dixerit, nunquam diem, poſtquam Sacerdos fuiſſet, ſe tuliſſe peiorem. Rogatus ne malè acciperet, quoniam idem quoq; obtigerit Cardinali Arelatenſi, Prô inquiebat, Cardinalem mihi comparas, hominem Gallicum, parcum, eventrem, aut ut verius loquar, non hominem. Ego apud eum meô infortuniô ſum locatus, omnia quæ facit, perilluſtris mihi cortina indicat, nec adhuc aut eum bibere, aut comedere vidi, & quod mihi moleſtius eſt, inſomnes noctes, inſomneſq; dies ducit. Ego ſum Polonus, ille Gallus, mihi ardet, illi friget ſtomachus &c.* To ſzydząc z Polakow piſze *Lanſius.* ale nie miał z czego; niechby czytał *Mariniuſſa de Scopo Reip. Polonæ*, gdzie rodakow Lanſiuſza broni, *ex Joanne Badinio* w te słowa: *Major caloris vis in regionibus ad ſeptemtrionem ſitis, & aeris ſicciſſima natura, populis Germanicis, majorem etiam ſitim excitat, quàm Auſtrialibus.* Y znowu: *Septemtrionales, qui cum tenebris, cum frigore, cum inclementia aeris perpetuo dimicant, cælo pares non eſſent, niſi moleſtiam atq; aſperitatem omnem lautiore menſa lenirent.* Marciſz albo Marcin Scibor Jaſtrzębczyk; Woiewoda Łęczycki, brat rodzony Derſzława y Woyciecha Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, o ktorym ſię mowiło w drugim tomie pod herbem Jaſtrzębiec, zpłodził ſynow dwudzieſtu, z ktorych oſmiu pod woynę Pruſką zgineło, dwanaście ich po rożnych mieyſcach Kaſztelanami było, oſoby ich w kościele w Benſowie były wykonterfektowane, ale napis przy nich wytarty, żył ten Marcin w roku 1434, y lubo tedy imion wſzyſtkich ſynow iego trudno zgadnąć, przecież *Paprocki* niektorych wylicza, tylko że iednegoż y dwa razy położył. Pierwſzego tedy kładzie Marcina Woiewodę Łęczyckiego, y ſynowcem Arcybiſkupa, (toćby był ſynem Marciſza) świadczy ſię *Xięga 16 Kromera:* ale w tey Xiędze nie ma nic ten hiſtoryk o nim; kładzie potym Derſzława ſyna tego Marciſza Woie-

woidy Łęczyckiego, y brata iego Jana, z tych Derſzław według niego był w roku 1440 Woiewodą Lubelſkim, w czym dużo ſię pomilił *Paprocki, bo według Kromera,* ieſzcze na ten czás Woiewodow Lubelſkich nie było, dopiero postanowieni koło roku 1471, raczey to miał mowić, że był Woiewodą Sieradzkim, z ktorego krzesła przeniosł ſię w roku 1457 na Sendomirſkie, z tego na Krakowſkie, aż y na Kaſztelanią Krakowſką, z ktorey iako y z życia uſtąpił w roku 1477, znaydzieſz go z temi tytułami *u Łaſk. w ſtat. 1458, fol. 68, y 85*, był oraz y Staroſtą Sendomirſkim, na ktorym Staroſtwie miał znaczną ſummę, ktorey uſtąpił dla dobra Oyczyzny. Co także *Paprocki* powiada, że ten Derſzław pierwſzy ſię piſać począł z Rytwian, to ſię utrzymać nie może: bo dobrze przed tym, to ieſt w roku 1422, Ociec iego Marciſz, będąc na ten czas Kaſztelanem Zawichoyſkim, iuż ſię piſał z Rytwian *u Łaſk. w ſtat. fol. 49, y u Okol. pod herbem Łodzia fol. 173.* Te Rytwiany kupił był ſtryi iego Arcybiſkup Gnieźnieńſki Woyciech, od ſynowcow Mikołaia z Kurowa Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, iako y innych wiele maiętności. Był ten Derſzław mąż przeważny, hoyny, mężny y wielkomyślny, znać to z tego, kiedy Sląſkie Xięſtwo woiował, Zatoru y Oświecima dwoch nie małych Xięſtw doſtał; Krolowi Władyſławowi Jagellonowiczowi z Spytkiem z Melſztyna herbu Leliwa, do tronu Polſkiego, pod elekcyą ſiła przeſzkadzał, ale potym ſkłoniwſzy ſerce do niego, gdy na rządy Węgierſkiego Państwa wezwany był Władyſław, Derſzław go w znaczney komitywie z nie małym ſwoim koſztem odprowadzał. Na Pruſką woynę chorągiew okrytą wyſtawił, a z Odrowążem z Sprowy, Podola y Kamieńca mężnie przeciwko Turkom obronił, Kazimierza Krola do opanowania Wołoſkiey y Multańſkiey Ziemi nakłonił. Kazimierz Krol widząc dzielność iego we wſzyſtkich procederach, na rożne go funkcye narażał, do Krzyżakow oſobliwie y do Czechow, a nawet y do Rzymu. Ołtarz S. Staniſława Biſkupa na Zamku Krakowſkim, y kościoł Panny Maryi w Sendomierzu ubogacił, kościołowi także w Benſowy od Stryia ſwego fundowanemu wiele nadał.

Jan z Rytwian Kaſztelan Sendomirſki y Marſzałek Wielki Koronny, ktorą laſkę trzymał, lubo potym poſtąpił na Woiewodztwo Krakowſkie, brat to był Derſzława Kaſztelana Krakowſkiego, *rara & ſingulari liberalitate*, iako mowi o nim liſt Kazimierza III Krola Polſkiego *u Łaſk. w ſtat. fol. 85*, w roku 1478, gdy ſię wyzuł ze wſzyſtkiego prawa; ktore miał do Staroſtwa Sendomirſkiego, Pan dobro Oyczyzny kochaiący, znać z iego mowy, ktorą miał do tegoż Kazimierza, *u Kromera w Xięgach 28*, znać y z podiętych dla niey fatyg w rożnych intereſſach, legacyach, czego pełno po hiſtorykach naſzych, znać z przyſługi iego, kiedy przeciwko Matyaſzowi Krolowi pod Wrocław hetmanił: ale y o Bogu nie zapomniał: bo do Strozyiſkiego kościoła z dobr ſwoich Oyczyſtych dzieſięciny nadał. Derſzław ſyn Derſzława Kaſztelana Krakowſkiego, a naprzod Kaſztelan Roſpierſki, a potym Woiewoda Sieradzki, umarł pierwey niżeli Ociec, zoſtawiwſzy tylko corkę, ktora wydana za Kurozwęzkiego Staniſława Podſkarbiego Nadwornego Koronnego, na imię Zofia, wniosła w Dom ten Rytwiany, od Kurozwęzkich, poſzły te Dobra w Dom Łaſkich. Piotr ſyn Marciſza Woiewody Łęczyckiego, piſał ſię z Zborowa, był Łowczymm Sendomirſkim 1479, w reſpektach wielkich u Kazimierza III Krola Polſkiego, od ktorego wziął był Zamek Odolanowſki pograniczny, odięty Koźmińſkiemu, miał za ſobą Tęczyńſką, z ktorą zpłodził dwoch ſynow, Mikołaia y Jędrzeia, z tych

Mikołay człowiek możny, y w ſprawach rycerſkich biegły, w Czarnym woyſku Matyaſza Krola Węgierſkiego, po Szczeſnym Paniowſkim miał pod ſwoią kommendą Polakow y Ślężakow, tam, gdy w potrzebie z Turki u Sawu, więcey nad inſzych z ſławą Imienia Polſkiego dokazował, od tegoż Krola był paſſowany na Rycerſtwo, o czym ieſt przywiley Krolewſki w tym Domu: z Węgier powrociwſzy do Domu, dał znaczną ſummę Krolowi na Odolanow na potrzebę z Krzyżaki, przenioſł ſię na pokoy, w Krakowie pogrzebiony na Stradomiu u OO Bernardynow, do ktorych kościoła, iako y inſzych tamże będących wiele wyſypał. Drugi Jędrzey Staroſta Odolanowſki, po bracie ſwym Mikołaiu, ten z Elżbietą Szydłowiecką ſioſtrą Krzyſztofa Kaſztelana Krakowſkiego, zpłodził corkę Krzepicką, y ſynow trzech, Jana, Piotra y Marcina, umarł Ociec ich Kaſztelanem Wieluńſkim, z tych ſynow iego, Jan iezdził w poſelſtwie do Tatar iako namienia *Kromer lib. 27:* w Węgrzech długo żołd woienny prowadził u Zygmunta Krola Węgierſkiego y Czeſkiego, a potym w Polſzcze, gdzie w owey tryumfalney pod Orſzą naſzych z Moſkwą wygraney, gdy goręcey na nieprzyiaciela naciera, padł trupem, w Wilnie u OO Bernardynow pochowany z nadgrobkiem. *Orichov. in Quincunce* piſze, że ten Jan z Pileckim y Myſzkowſkim w zbroi, Orſzę dość byſtrą rzekę, przepłynął. Piotr drugi ſyn Jędrzeia Kaſztelana Wieluńſkiego, Podczaſzy u Krola Zygmunta I, potym Kaſztelan Małogoſki, Ochmiſtrz u Zygmunta Auguſta młodego, na koniec Kaſztelan Sendomirſki y Staroſta Sanocki, zſzedł z tego świata w roku 1557, ciało iego złożone w Zborowie, był kochaiący ſyn Oyczyznę, o ktorą ſię mocno zaſtawiał w roku 1537 pod Lwowem.

Marcin Kaſztelan Krakowſki, Odolanowſki, Stobnicki, Tłumacki Staroſta, ſyn trzeci Jędrzeia Kaſztelana Wieluńſkiego, miał za ſobą Annę corkę Staniſława z Gory Konarſkiego herbu Abdank; ta mu ośm corek powiła, z ktorych dwie młodo pomarły, drugie zacnym mężom zaślubione iak to: Zofia Oſtrorogowi na Lwowku Kaſztelanowi Santockiemu, Anna Korzbokowi na Milczu, a po iego śmierci Goſtyńſkiemu na Goſtyniu, Katarzyna Hieronimowi Oſſolińſkiemu Kaſztelanowi Sendomirſkiemu, Barbara Stadnickiemu ze Zmigroda na Dubiecku, Elżbieta Tarnowſkiemu na Rzemieniu, Kryſtyna Janowi Chodkiewiczowi Kaſztelanowi Wileńſkiemu, Marſzałkowi Wielkiemu W. Xięſtwa Litew: Zmudzkich y Inflantſkich Ziem naywyżſzemu Gubernatorowi, Hrabi na Szkłowie y Myſzy: ſynow tyleż, ale z nich ieden młodo zniknął, Marcin, Piotr, Jan, Jędrzey, Mikołay, Samuel y Krzyſztof. Był ten Marcin obſzerney fortuny, do czego mu pomogło pomiarkowane przy naywyżſzych w Koronie tey honorach życie, y nie tylko że ſam był daleki od zbytku, ale też nie ſzanuiących fortuny, między rozumnemi nie komputował: pomogło y to, że w prawne kłotnie z żadnym ſąſiadem nie zachodził, y bywało to, że krzywdy ſwoie właſne ieſzcze drogo opłacał; przecięż powiadał, że mniey tym ſpoſobem ſtraciłem, niżeli gdybym był prawnie ſzkody ſwoiey odſzukiwał. W woiennych dziełach był poleru wielkiego, pod Orſzą, pewnie że ſię rycerſko ſtawił, niemnieyſzym ſercem pod Opoczką z Konſtantynem Xiążęciem Oſtrogſkim. Berkę Czecha, ktory granicom od Odolanowa ſzkodził, zabił; Dymitra X. Sanguſzka o wprowadzenie Xiężniczki Oſtrogſkiey, ile Opiekunem będąc tey Panny, w Jaromirzu dogoniwſzy, z życia zgładził, Krolową Bonę, ktora z wielkiemi ſkarbami uieżdżała z Polſki, w Krzepicach przytrzymał: Hetmanem iuż był deklarowany na Moſkiewſką woynę od Krola Auguſtá, tylko że przymierze zaſzło. Odolanow murem opaſał y budynkami ozdobił. Czeczybieſy Zamek na Pokuciu w dobrach ſwoich zbudował, w Zborowie koſztem znacznym Dwor wymurował, Rytwiany z Domu Łaſkich windykował, wſzakże zkupiony z nich od Tęczyńſkiego Kaſztelana Krakowſkiego. Z tych tedy ſwoich dzieł rycerſkich, y inſzych pięknych natury przymiotow, przypadł był do ſerca Majeſtatom Polſkim, naprzod Podczaſzym wynieſiony u Krola Zygmunta I, potym Kaſztelanē Kaliſkim, z tey poſtąpił na Woiewodztwo Kaliſkie, z tego na Poznanſkie, z Poznańſkiego na Kaſztelanią Krakowſką, przy ktorey trzymał te Staroſtwa: Szydłowſkie, Stobnickie, Tłumackie, Odolanowſkie, przeſzedł na życie nieśmiertelne w roku 1565 w Zborowie z nadgrobkiem pogrzebiony, ktory *Paprocki* wypiſał: z ſynow iego; Pierwſzy, Marcin Kaſztelan Krzywińſki, Rotmiſtrz do Inflant od Krola Auguſta, mąż ſławny, z młodych lat w Węgrzech na rycerſkich ſprawach y u Kurfiſtrza Maurycego wychowan, w każdey potrzebie mężnie y z wielkim ſzczęściem ſobie poczynał; wielkiey myśli y ſerca Pan, z światem ſię rozſtał w roku 1559, żona iego była Rozrażewſka herbu Doliwa, z tey zrodził dwoch ſynow, Marcina ktory w lat 30 młodzianem będąc, pożegnał ſię ze wſzyſtkiemi o ſobie na świecie nadzieiami w roku 1575. Drugiego Jędrzeia, dziedzica na Grocholicach w Woiewodztwie Sendomirſkim, ten to zdami ſię Jędrzey był potym Kaſztelanem Bieckim 1599 złączył ſię był dożywotnie z Barbarą corką Wawrzyńca Jordana Spytka Kaſztelana Krakowſkiego, pozoſtałą wdową po Piotrze Xiążęciu Zaſławſkim; z tey Jędrzey zpłodził dwoch ſynow, Piotra Spytka bezpotomnego, y Jędrzeia Kaſztelana Oświecimſkiego, ktory z Trachowną z Sląſka, miał to potomſtwo, Kryſtynę corkę, żonę Jana Tarła Woiewody Sendomirſkiego, y ſyna Marcina Derſzława człowieka rycerſkiego, ten z Jadwigą Padniewſką Kaſztelanką Oświecimſką małżonką, zſzedł młodo y bezpotomnie *Baran:* corka zaś Kryſtyna Kaſztelanka Biecka, poſzła za Stefana Boleſtraſzyckiego, Kryſtyna taż miała y drugiego męża Woyciecha Grocholſkiego.

Piotr Woiewoda Krakowſki y Staroſta tamże Stobnicki, Tłumacki, Kamionacki, ſyn drugi Marcina Kaſztelana Krakowſkiego, był wprzod Bieckim, daley Woynickim Kaſztelanem, z tego przeſiadł ſię na krzeſło Woiewodztwa Sendomirſkiego, z tego na Krakowſkie, na ktorym umarł w roku 1581, w Oleśnicy pogrzebiony; wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Barbarą Myſzkowſką Kaſztelanką Woynicką, z tey ſię zoſtał ſyn ieden Jan, ale zſzedł bezpotomnie. Chwali tego Piotra *Paprocki*, że lubo był od wiary katolickiey daleki, przecięż ludzi uczonych y Xięży katolickich kochał: w roku 1566, Kommiſſarzem do Prus Xiążęcych zeſłany, zakłoconą domowemi rozruchami tamtę Prowincyą uſpokoił, *Biel. fol. 619.* we trzy lata potym do Porty legacyą ſprawował, gdzie z Selimem Ceſarzem Tureckim pokoy ſzczęśliwie zawarł. *Biel. fol. 626.* Pod interregnum po śmierci Zygmunta Auguſta, Małey Polſkiey obrona od pogranicznych inkurſyi, iemu zlecona, ktorey funkcyi na ſiebie włożoney żeby był zadoſyć uczynił, ſiła trudow y koſztow podiął, ludzi armuiąc y wſzelkie ludziom beſpieczeńſtwo obmyslaiąc. Na koronacyą Krola Henryka, z bratem ſwym Miecznikiem Koronnym, dwieście pięćdzieſiąt konnych od złota y ſrebra wyſtawionych do Krakowa wprowadził *Bielſki fol. 306.* Stefanowi Batoremu Siedmiogrodzkiemu Xiążęciu pod elekcyą z bracią ſwoią naywięcey dopomogł do korony Polſkiey, luboć ſię ta im przyſługa nie nadała: bo Ste-

fan

ſan natężony od zawiſnych Imieniowi temu, tak tłumić ſplendor Domu ich
zaczął, że gdyby był dłużey pożył, niewiem czyby go był ieſzcze za ży-
wota ſwego nie przytłumił. Pode Gdańſk na ten czas z Krolem Bato-
rym zakłocony, poczcet nie mały ludzi do boiu, koſztem ſwym temu
Krolowi przyprowadził. Zamek Jaſtrzębiec, niegdy od Woyciecha Arcy-
biſkupa połtory mili od Szydłowa w Woiewodztwie Sendomirſkim wy-
ſtawiony, demoliował, a na tym mieyſcu ſtaw wielki założył.

Jan Kaſztelan Gnieznienſki, Odolanowſki, Kierſki, Grudziądzki,
Wołpieńſki Staroſta, Hetman Nadworny, trzeci ſyn Marcina Kaſztelana
Krakowſkiego, w ſprawach rycerſkich mąż dobrze ćwiczony: a naprzod z
rotą ſwoią pod Poſwolem y pod Newlem w roku 1566, zwycięzko ſię po-
tykał; co mu przyznaią, z wielką iego chwałą *Biel. fol. 616 Sarnicki, Paproc.
y Starowol. in Bellat. Sarm. fol. 209.* Tam ſiekąc y biiąc Moſkwę, tak z ſił zpadł
wſzyſtkich zfatygowany, że ſię zdał omdlewać; wprawdzieć go proſty żoł-
dat napoiwſzy wodą, w ktorey trupy pobitych ludzi leżały, napoił y od-
żywił, tak, że ſię znowu wrociwſzy do ſwoich, iakby na nowe nieprzyia-
cioł płataiąc w ſztuki, pole pobitemi od ſiebie uſłał, ale dobrze tey pocze-
ſney długą potym niemocą przypłacił. Jezdził potym z drugiemi do Fran-
cyi po Krola Henryka w roku 1572 *Biel. fol. 698* a pod Tczewem w bitwie
z rebellizuiącemi na ten czas Krolowi Stefanowi Gdańſzczanami, nie tylko
przezornego Wodza, ale y mężnego żołnierza urząd na ſobie wypełnił,
tam maiąc tylko dwa tyſiące ludzi, więcey niż ośm tyſięcy ztarł Niemie-
ckiego ludu, wielu w niewolą zabrał, y temi poſtronkami, ktore pełni bę-
dąc nadziei wygraney, ze Gdańſka wyprowadzili, na krępowanie niewol-
nika Polſkiego, ſamychże wiązać kazał, wielkim tam ſercem ſtanął ten Pol-
ſki iunak, kiedy y kula pod konia padſzy wkołko go obrociła, y kiedy o-
śmiu Raytaryi wkoło go oſkoczywſzy, albo zabić, albo żywcem poimać chcie-
li, ale on y w takim razie naymniey nie ztrwożony, iednego z nich z ru-
ſznicy zabił, na drugich natarſzy koniem, mężnie ich rozgromił: niepor-
wnaną z tey kampanii wynioſł chwałę Zborowſki, a u Krola Stefana eſty-
macyą: a dopieroż, kiedy y potym w oczach Krolewſkich pod tymże
Gdańſkiem fortunne miewał utarczki, kiedy pod Moſkiewſką expedycyą z
Rotą ſwoią tymże ſercem y ſzczęściem nieprzyiacioł Oyczyzny tępił. Trzy
razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Maltzanowną z Sląſka cor-
ką Joachima II z ktorą miałci ſyna, ale wkrotce y z Matką umarł: drugi
raz z Elżbietą Xiężniczką Prunſką Woiewodzanką Kiiowſką, z tey była
corka, czy Elżbieta *iako chce Paprocki*, czy iako inni, Anna, ta naprzod żyła
z Piotrem Opalinſkim Krayczym Koronnym, po nim z Adamem Czarn-
kowſkim Woiewodą Łęczyckim y Generałem Wielkopolſkim. Trzeci raz
z corką Jana Konarſkiego Kaſztelana Kaliſkiego, y Opalińſkii. *Satrowolſki*
wzwyż wſpomniony, Woiewodą go Krakowſkim tytułuie, ale to omylnie
przeciwko wſzyſtkim hiſtorykom piſze: to pewna, że lubo y on urodził ſię
był z rodzicow herezyą zarażonych y inni bracia iego, tychże ſię błędow
mocno trzymali, przecięż on do katolickiego ſię kościoła wrocił, y kościo-
ły Xięży odebrane, poprzywracał. Corka iego z Konarſkii Zofia, naprzod
żyła z Jerzym Radziwiłem Xiążęciem na Birżach y Dubinkach Kaſztela-
nem Trockim *Geneal. Radziwil:* po nim z Abrahamem Sieniutą.

Jędrzey naprzod Miecznik Koronny, w roku 1574 na koronacyi
Krola Henryka, według zwyczaiu miecz nioſł przed nim. *Biel. fol. 707*, potym
Marſzałek Nadworny Koronny, y Staroſta Radomſki, ſyn czwarty Marcina Ka-

ſztelana Krakowſkiego, zmłodu zaraz w cudzoziemſkich obozach lata ſwoie
polerował, iako to w Neapolitańſkim Kroleſtwie, y u Maxymiliana Ceſa-
rza, kędy znacznie ſię temu Panu popiſawſzy z męſtwem ſwoim, na Ry-
cerſtwo od niego paſſowany. Pod Radoſzkowicami potym w Polſzcze Ro-
tmiſtrzem będąc, ſerdecznie Moſkwę woiował. Po odeyściu Krola Henry-
ka do Francyi, z bracią ſwoią do tronu Polſkiego Stefana utrzymywał, An-
nę Krolowę Zygmunta I Krola Polſkiego corkę, z Warſzawy do Krakowa
zprowadził, y na koronacyą y na weſele: pod czas ktorych aktow pod nie-
bytność Marſzałka Wielkiego, urząd Marſzałkowſki zgodnie piaſtował.
Na expedycyą Moſkiewſką nie małe poczty, koſztem ſwoim wyſtawione
wyſłał. O katolicką wiarę prawdziwy zelant, Zborowſki kościoł przywro-
cił Xięży katolickim, y ze wſzyſtkiemi prowentami; miał za ſobą Barbarę
Jordanownę Kaſztelankę Krakowſką, z niey był ſyn Marcin y corki, *to Pa-
procki:* drugi ſyn Spytek, trzezi Jędrzey Kaſztelan Oświecimſki, od ktorego
był ſyn Marcin dziedzic na Melſztynie. *Piaſecki w ſwoiey Kronice pod rokiem
1589 piſze fol. 75*, że iuż za panowania Zygmunta III Krola, temu Jędrzeiowi
laſkę Nadworną uſtawa Seymowa odebrała, racyi tam autor nie położył,
dana zaś Staniſławowi Przyiemſkiemu, przecięż zdami ſię znowu go Oy-
czyzna do ſwych reſpektow przyieła, bom go czytał w pewney informa-
cyi Kaſztelanem Sanockim, y owſzem niewiem czy ten Jędrzey nie był Ka-
ſztelanem Bieckim, ile iakom wyżey mowił, miał za ſobą Barbarę Jordano-
wnę Kaſztelankę Krakowſką. Mikołay Staroſta Szydłowſki, Ryneburſki y
Dzierzbińſki, ſyn piąty Marcina Kaſztelana Krakowſkiego, Rotmiſtrz w Wę-
grzech y do Inſłant, do Marſowych dzieł, wielką miał z natury chęć, y pe-
wnie żeby był wielu celował w tey ſztuce, ale go śmierć zabrała lat 28 do-
piero maiącego, na Seymie Warſzawſkim; ſynow dwoch z Zofii Tęczyńſkii
Hrabianki Kaſztelanki Krakowſkiey zoſtawiwſzy, Krzyſztofa y Piotra, y
corkę Elżbietę Hieronimowi Czyżowſkiemu herbu Topor zręczoną doży-
wotnim związkiem: z tych Piotr miał ſyna iednego, był Staroſtą Szydłowſkim,
drugiego Hieronima. Samuel ſzoſty ſyn Marcina Kaſztelana Krakowſkie-
go, Rotmiſtrz Krolewſki, ten maiąc niechęć od Jana Tęczyńſkiego Kaſzte-
lana Woynickiego, gdy ſię trefunkiem z ſobą obadwa zeſzli przed bramą
Zamku Krakowſkiego, a Samuelowi zanieſionemu od cięcia Tęczyńſkiego,
naraził ſię Jędrzey Wapowſki Kaſztelan Przemyſłki broniący Tęczyńſkiego,
od niego tak raniony, że z tego razu wkrotce umarł Wapowſki: o to tedy
rozgniewany Krol Henryk Walezyuſz, y że ſię pod bokiem iego taki ſtał
exceſs, do ſądu go ſwego przypozwał, gdzie gdy ſię nie ſtawił, dekret na
nego ferowany, y *pœnâ infamiæ* okryto. Uchodząc tedy gniewu na ſiebie Sa-
muel; a ſpodziewaiąc ſię, że przewlokłością czaſu mogł ſię kiedyſzkolwiek
ukoić, do Siedmiogrodzkiego Xiążęcia Stefana Batorego ſię udał, od ktore-
go mile przyięty, widząc tak na ſobie łaſkawego Pana, nic nie wątpił, że
go z tey na ſiebie włożoney cenſury, miał uwolnić; przetoż braci ſwoiey,
naypierwſzym y naywiękſzym był autorem do promowowania na tron
Polſki Batorego, co gdy ſię ſtało, z tymże Stefanem do Oyczyzny powro-
cił, oſobliwie wſparty y łaſką y liſtem Krolewſkim, a żeby był tym łacniey-
ſzy miał wſtęp do wſzyſtkich w Oyczyźnie honorow, przy ſwoich zału-
gach od Kozakow Niżowſkich uproſzony, y Hetmanem ich ogłoſzony,
wſzyſtkie rzeczy na to kierował, żeby był z niemi na Moſkwę uderzył, ile
że to rzecz zdała ſię bydź potrzebna dla rozerwania ſił Moſkiewſkich pod
woynę Stefana Batorego z niemi, opiſuie to obſzerniey *Paproc: o herb. à fol.*

103 y ſkutek tey funkcyi, ale więcey ten godny Kawaler niebeſpieczeńſtw y trudow tam ponioſł, niżeli ſławy nabył, ktorey tak gorąco ſzukał: Przetoż inſzą ſobie drogę do niey obrał, pod Wielkie łuki, gdy woyſko naſze ciągnęło, on przodem idąc, ſtraż Moſkiewſką, ktorą napadł, wyciął. *Biel. fol. 774.* y wiele inſzych heroicznego męſtwa dał dowodow;atoli nic mu to nie ugłaſkało ſerc zaiątrzonych na niego; poimany tedy y do więzienia wtrącony, y z życia wyzuty w roku 1583, *Biel. fol. 795.* Wſzedł był w kontrakty małżeńſkie z Zofią Jordanowną Kaſztelanką Krakowſką, z tey były corki, iedna Anna za Korycińſkim Woiewodą Rawſkim,z tey były dzieci, Staniſław, Teofila, Konſtancya, Alexandra, Korycińſcy, Druga Kryſtyna za Rafałem Grochowſkim Káſztelanē Lwowſkim, fundowała była w roku 1625 OO Reformatow w Krakowie na Przedmieściu pod tytułem S. Kazimierza, ale tę iey ofiarę Szwedzka inkurſya ſpaliwſzy, dała okazyą inſzey tych Oycow fundacyi, ale iuż w ſamym mieście; y ſynow dwoch, Samuela bezpotomnego, y Alexandra dziedzica na Mikulenicach, ſławy rycerſkiey wielkiey Pułkownika, oſobliwie przy dobywaniu Smoleńſka, y Pańſkiey ku Bogu fantazyi, z ktorey kościoł naſz Lwowſki, kędy też po śmierci złożony, od ſrebra ubogacił, ſług Boſkich honoru przeſtrzegaiący, o ktory na kalumnuiących do ſzable ſię porywał; żona iego Magdalena Fredrowna, Jana Kaſztelana Przemyſkiego corka, z tey Anna w panieńſtwie umarła 1620, y ſyn Adam Alexander w Zakonie Soc. JESU, ten fortunę Oyczyſtą, ktora mu obſzerna po śmierci rodzicielſkiey zoſtawiona, hoynie na cześć Boſką rozſzafował, czterdzieści tyſięcy Collegio Krakowſkiemu u S. Piotra, Lwowſkiemu także ſłuſzną ſummę na antependium ſrebrne, do Nowicyatu naſzego Krakowſkiego cztery tyſiące wyſypawſzy, tak gdy ſię iuż z fortuny wyzuł, ieſzcze y to, ktore mu zoſtało, Bogu poświęcił życie: gdy albowiem w Krakowie morowe ſię powietrze zakurzyło, uſilnym naleganiem u ſtarſzych ſobie wyproſił, żeby mu ſłużyć zapowietrzonym pozwolili, co gdy otrzymał, y bez reſpektu na zdrowie y życie naraża ſię, dla miłości bliźnich, w tym razie od inſzych opuſzczonych, ſam też iadem powietrza zarażony, poſzedł po zapłatę ſwey heroiczney odwagi w Krakowie 1652, 4 Aug. Krzyſztof Podczaſzy Koronny, ſiodmy ſyn Marcina Kaſztelana Krakowſkiego, człowiek rycerſki, ten Bogdana Hoſpodara Wołoſkiego, o niedotrzymanie ſobie ſłowa, poimał, y nieprędzey wypuścił, poki mu we wſzyſtkich iego pretenſyach zadoſyć nie uczynił. Pod elekcyą Krola Stefana niechciał trzymać iego ſtrony, ale ſię przy Maxylianie Ceſarzu zoſtał, u ktorego, iako y u ſyna iego Rudolfa był Podczaſzym. Piſze o nim *Piaſecki in Chron. fol. 90.* N. Zborowſka dziedziczka na Melſztynie, była za Gebułtowſkim. Gabryel Staroſta Horodelſki, za Władyſława IV był Kommiſſarzem do odbierania Cerkwi Ruſi ſchizmatykom. Alexander Zborowſki (miał to bydź oſtatni z Domu Zborowſkich z Rytwian) miał za ſobą Kochanowſką, z tey corka Helena, była za Staniſławem Lętowſkim Chorążym Krakowſkim, zeſzła z tego świata 1728. Są iednak ieſzcze y podziśdzień, Zborowſcy, ktorzy ſię z Zborowa piſzą y Jaſtrzębczykowie. Zbigniew Dworzanin X. Radziwiła Biſkupa Krakowſkiego y Kardynała. Magdalena Macieia Kozierowſkiego małżonka. N. matka Oborſkiego Podkomorzego Czerſkiego. Staniſław, o ktorym piſze *Morawſki in paleſt. piet. fol. 221,* młodzian dla ſwoiey ſkromności, cichości, niewinności wſzyſtkim miły, w świecie y drogich ſzatach tak ſię nie kochał, że go do tego przymuſzać było trzeba, nabożeńſtwa y modlitwy oſobliwſzym pilnował ſpoſobem, co tydzień ſpowiadaiąc ſię, y kommunikuiąc, do tego był przyſzedł, że dniem przed śmiercią ſpytany, że nie miał nic na ſumnieniu

takiego

takiego, coby go ſtrofować miało, odpowiedział, na oſtatek umyśliwſzy Dom y świat dla Boga porzucic, y w zakonie mu ſłużyć, Bog go tym czaſem do ſiebie zawołał po zapłatę w roku 1619 w Ingolſtadzie. Jędrzey miał za ſobą Urſzulę Bobolankę, z tey miał corkę, ktora wydana także zak Zborowſkiego Zygmunta, tego ſyn Krzyſztof Komornik Radomſki, żony miał dwie, Uieyſką y Duninownę Borowſką, z pierwſzey ieſt ſyn Zygmunt, z drugiey Jozef. Jędrzeia ktory miał Bobolankę za ſobą, byli ſynowie ci, Mikołay, Jędrzey, Alexander: z tych Jędrzey, miał ſyna Jozefa Komornika Pilżnieńſkiego, deputata na Trybunał Koronny w roku 1728, od ktorego ſyn Adam Staroſta Czerniechowſki. Z teyże Bobolanki corka żyła z Staniſławem Marchockim. Jozef tymi czaſy Kaſztelan Czechowſki.

ZBORZYNSKI *herbu Łabędź* w Sendomirſkim Woiewodztwie: ſą y w powiecie Orſzańſkim w Litwie tegoz herbu, luboć ich piſzą Zburzyńſki. Paweł z Hołudzy Zborzyńſki Komornik Sendomirſki w roku 1561, *Nakiel. in Miechov. fol. 671.* Zborzyńſki Staniſław w roku 1474 w woyſku Matyaſza Krola Węgierſkiego żołd woienny prowadził *Biel. fol. 464.* Staniſław dziedzic na Zborzynach, miał ſyna Michała, y corkę za Piotrem Zakliką.

ZBROYNY *Mąż herb,* patrz Waxman.

ZBROZEK *herbu Jaſieńczyk* w Ziemi Czerſkiey. Marcina Zbrożka zmarłego w roku 1539 nadgrobek w Warſzawie. N. Podſtarości Czerſki, Jan w Ziemi Liwſkiey 1674.

ZBROZEK *herbu Poray.* Michał Zbrożek Strażnik Polny Koronny, Staroſta Wilſzyńſki pamiętny woiownik, corka iego iedna Konſtancya Zakonnica S. Benedykta we Lwowie u Wſzyſtkich SS, druga za Adamem Rzewuſkim Kaſztelanem Podlaſkim, zpłodzone obiedwie z Frycowſkii. Mikołay miał to potomſtwo Maryannę Jędrzeia Hulewicza żonę, ale *ſterilem*, drugą Annę Samuela Sczaniowſkiego, Teofilę Przybyſławſkiego, ale bezpotomną, małżonki, Helenę Pannę, Jerzego, Staniſława, y Katarzynę, naprzod Skomorowſką, a potym Wdziekońſką. Kazimierz Podſtoli Nowogrodzki deputat na Trybunał Koronny 1728, Są y w Sendomirſkim dziedzice in Lipa. Kazimierz miał za ſobą Swieżawſką.

ZBYLITOWSKI *herbu Strzemię* w Krakowſkim Woiewodztwie. *Okol. z liſtu Kazimierza Wielkiego danego w Krakowie 1363,* wſpomina Swentoſława Zbylitowſkiego Podkomorzego Koronnego, z drugiego liſtu Elżbiety Krolowy Polſkiey y Węgierſkiey 1375 Grzegorza Zbylitowſkiego Dworzanina Krolewſkiego, z trzeciego od Kazimierza Jagellonowicza Krola danego w roku 1450, Konrada Zbylitowſkiego Dworzanina Krolewſkiego. Kwitneło potym dwoch braci rodzonych Zbylitowſkich, Mikołay y Staniſław, z tych pierwſzy nie zoſtawił tylko corkę Maliſzewſką z Maliſzowy: drugi zaś dziedzic na Zbilitowicach, Jankowicach y Czaięczycach, zpłodził ſynow trzech, Jana, ten ſobie ſtan duchowny obrał; Felixa, od tego tylko corka zoſtała Suchodolſka. Mikołaia, temu Włodkowna herbu Zabawa powiła czterech ſynow. 1. Jakub bezżenny. Staniſław mąż pobożny, dziedzic na Gorze Zbylitowſkiey y Zagorzycach, złączył ſię był dożywotnie z Rożnowną z Bruśnika herbu Gryf, z ktorą miał ſynow dwoch, Jędrzeia y Zygmunta, y corki trzy Annę, Sczeſną y Zofią, ta to Sczeſna Zbylitowſka, zdami ſię panną umarła, w kościele naſzym Krakowſkim pogrzebiona, o ktorey świątobliwości taką miała opinią Tymowa Mieſczka Krakowſka, że gdy ſię do niey w niemocy cięſzkiey o przyczynę do Boga udała, zupełne zdrowie odebrała w roku 1650; na ktorey łaſki pamiątkę, tabliczkę ſrebrną do tegoż kościoła

ściola

ścioła oddała: z ſynow Zygmunt Jędrzey w rożnych naukach wypolerowany, na Dworach tak Stefana iako y Zygmunta III Krolow, życie ſwoie przepędził, z ktorym y do Szwecyi iezdził, wydał do druku *Wiesniaka in 4to Cracov. 1600, to ieſt Xiąſkę w ktorey goſpodarſtwo wieyſkie wierſem Oyczyſtym opiſał.* 2do. *Drogę do Szwecyi Zygmunta III tymże wierſem okryslił w Krakow. in 4to 1597.* zaręczył ſię z Trzcińſką herbu Rawicz z Woiewodztwa Rawſkiego, z tey dwoch ſynow było, Staniſław, ktory młodo zabity, y Jędrzey, *to Baran. 3.* Jan Dworzanin y Rotmiſtrz Uſarſki, mąż uczony, Oyczyznę kochaiący, y ſczodry, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Potocką herbu Pilawa, ktorych w Krakowſkim Woiewodztwie od dobr Swięcice Swięcickiemi niektorzy zwali, z tey zrodził ſię ſyn Jan, iak ſam mądry, tak też w Xięgach y ludziach uczonych kochaiący ſię, tak dalece, że życie ſwoie całe na czytaniu Xiąg trawił. Drugi raz z Uieyſką Barbarą herbu Srzeniawa, białogłowa to była pobożna, y ſierot wſzyſtkich matka, z tey były trzy corki, Barbara Kiiańſka, od ktorey tylko corka zoſtała, Maryna Nideckiemu zaślubiona, Zofia Zuchowſka, ale *ſterilis,* była pierwey za Staniſławem Gawrońſkim Podżupkiem Wielickim, y Anna Morſztynowa Bachmiſtrzowa Wielicka; ſynow zaś ſześciu, Piotra, Krzyſztofa, Sofoniaſza, Mikołaia, Staniſława y Samuela. Z tych Piotr Podſędek Ziemſki Krakowſki, a potym Sędzia 1648, na wielkich dworach Hrabiow z Gorki y Czarnkowſkich Major Domo, w wielkich był reſpektach dla roſtropności w procederach, łatwości: w expedyowaniu trudnieyſzych intereſſow, nauki nie pośledniey, y prędkiey rady, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Barbarą Słupſką herbu Leſczyć, corką Wacława, y Zofii Bronikowſkii, z tey były te corki, Agneſzka zmowiona z Staniſławem Barańowſkim herbu Grzymała, Zofia z Raſzowſkim herbu Grzymała, *2do voto* z Mikołaiem Grabkowſkim herbu Jaſtrzębiec, Barbara z Rupniewſkim, Katarzyna z Sierackim herbu Oſtoia, Konſtancya pierwſzym małżeńſtwem z Waxmanem, drugim, z Gajowſkim, ſynowie zaś Hieronim, Paweł, Staniſław, Piotr y Swentoſław, z tych Hieronim y Staniſław w młodych leciech ſłużąc rycerſką w obozie pomarli, Staniſław w ſzeſnaſtu leciech w Kolnie Niemieckim mieście zniknął, takiey był ſiły, że łancuchy żelazne iak witki potargał, podkowy łamał, Piotr był Kanonikiem Łęczyckim. Krzyſztof y Staniſław bracia rodzeni Piotra Podſędka, za Oyczyznę ſię biiąc, trupem legli, Sofoniaſz czwarty brat, miał za ſobą Pigłowſką Barbarę ktora mu ſześciu ſynow powiła, Mikołay ſzoſty, ci u Panny Maryi w rynku Krakowſkim, kaplicę pod tytułem Snieżney Matki Boſkiey wymurowali y grob Domowi ſwemu założyli, Altaryſtow dwoch przy niey fundowawſzy, ktorzyby za duſze ich, mſze święte Bogu ofiarowali. Samuel ſzoſty ich brat w Zakonie *Soc. JESU* życie ſwoie po ambonach po Apoſtolſku każąc ztargał w Kaliſzu. 4. Sebaſtyan ten całe życie ſwoie ſzablą Oyczyzny broniąc, woienney ſławy ſzukał, godny Rotmiſtrz, w Moſkiewſkich oſobliwie kampaniach zalecony, *o czym Biel. y Gvagnin;* w roku 1586 podpiſał Kaptur Krakowſki *Conſtit. fol. 405*

*ZBYSŁAW *herbu Lubicz,* Woyciech Zbyſław był Regentem Sanockim w roku 1700. Antoni Zbyſław piſał ſię na Elekcyą Auguſta II z Woiewodztwa Bełſkiego.

*ZBYSZEWSKI *herbu Topor* w Wielkieypolſzcze. Ewa z Łukowa Zbyſzewſka z Dembińſkii ſioſtry Remigiana urodzona, Jana Albrychta Smoguleckiego małżonka tego herbu, iako wyraźnie piſze *Pigłowſki w kazaniu ſwoim pogrzebowym.* Adam dobroczynny na naſze Collegium Bydgoſkie 1662, ſukceſſorowie

wie iego fortuny Jędrzey Zbyſzewſki y Ludwik Wilczewſki, Jan w Poznańſkim Woiewodztwie podpiſał elekcyą Jana III. Michał y Maciey w Kaliſkim 1669, Jerzy, Staniſław y Jędrzey w Płockim tegoż roku.

ZDAN *herb.* Tym ſię pieczętuią Koileńſcy, Kozinſcy, Duńſki, Zdan.

ZDAN *herbu Jaſtrzębiec* w Xięſtwie Litewſkim, w Pińſkim Powiecie y Zmudzi. Alexander Zdan, Zdan Michaiłowicz w Smoleńſkim. Są y Zdanowiczowie w tymże Xięſtwie, y rożne Domy, iedni, ktorzy *według Stryik. fol. 356* idą od Gedroycia, drudzy z przydomkiem ſię piſzą, iako podpiſał elekcyą Jana Kazimierza Bazyli Zdanowicz Mieciecki w Nowogrodzkim Woiewodztwie: inni ſię piſzą Zdanowicz Nikitynicz, z tych był Grzegorz Piſarz pokoiowy u Lwa Sapiehy; z poſłami Krolewſkiemi iezdził do Moſkwy, kędy gdy Moſkwa Xiążęcia Duńſkiego drugi raz krzcić chcieli, napiſał refutacyą mądrą, w ktorey zbiia mocno błąd Moſkiewſki powtornie krzczących tych, co ſię kacerſtwem iakim zarazili. Tenże napiſał *Defenſionem Innocentiæ Sapiehanæ contra Piaſeccii Annales, z ktorych piſm iego poznat,* że był człowiek uczony. Jan Zdanowicz wydał *Pòëma wierſzem Polſkim na pogrz. Mikołaia Połubińſkiego Cześnika Słonimſkiego; Vilnæ in 4to, 1640.* N. Zdanowicz Kanonik Smoleńſki, Pleban Mohilowſki, w Mohilowie fundował Miſſią Soc. JESU z dobr ſwoich dziedzicznych, co approbowała *Konſtytucya 1678 fol. 18.*

ZDANOWSKI *herbu Laryſſa* w Łukowſkiey Ziemi rozrodzony Dom. N. Zdanowſki Podrządzczy Zamku Krakowſkiego, miał za ſobą Agnieſzkę Dziechtarſką ſieſtrzenicę rodzoną Jakuba Chwaliboga Piſarza Ziemſkiego Krakowſkiego. Jędrzey 1616. Staniſław Komornik Zatorſki y Oświecimſki, z Seymu 1678 Kommiſſarz do granic od Węgier *Conſtit. fol. 12.* Tenże czy inſzy Staniſław Piſarz Grodzki y Burgrabia Krakowſki 1697.

ZDANOWSKI *herbu Pomian* w Woiewodztwie Sendomirſkim.

ZDOWSKI. Zdowſkie dwie ſioſtry dziedziczki na Nowymtańcu, iedna z nich była za Mikołaiem Balem Podkomorzym Sanockim, druga za Hieronimem Stanem koło roku 1526, ale Stano od Bala drugiey części nabył, y tak cały Nowytaniec w domu ſię Stanow zoſtał. *Okol. tom. 2 ſub Lilia;* patrz Wzdowſki.

*ZDROIOWSKI *herbu Junoſza* w Woiewodztwie Płockim. N. Zdroiowſki miał za ſobą Cecylią Kraſińſką. Jakub y Staniſław 1674, Łukaſz Kanonik Krakowſki y Sendomirſki, umarł 1648, u Pawła Dębſkiego Suffragana Krakowſkiego wychowany, ile bliſkiego ſiebie, za żywota ieſzcze ſwego na uproſzenie ſzczęśliwey śmierci tyſiąc mſzy zakupił. N. była za Staniſławem Oſſolińſkim, Jakub y Staniſław 1674 w Płockim.

ZDROWSKI *herbu Okſza.* Zdrowſcy dway rodzeni bracia, a ſynowcowie Wielkorządzcy Krakowſkiego, mieli za ſobą dwie rodzone ſioſtry Doruchowſkie. Jan 1645, *Nieſſpork. fol. 184.* Franciſzek w Ziemi Wieluńſkiey 1674. Anna Zdrowſka Franciſzka Małachowſkiego Kaſztelana Sieradzkiego małżonka. Jan Skarbnik Zakrocimſki deputat na Trybunał 1703,

ZDUNOWSKI *herbu Jaſtrzębiec* w Mazowieckim Woiewodztwie y w Pruſiech. Woyciech Zdunowſki 1624 *Acta Radzynen.* Melchior, Franciſzek, Michał, Sebaſtyan w Płockim 1697. Jan w Bełzkim.

*ZDZANSKI *herbu Lubicz* w Woiewodztwie Ruſkim. N. Zdzańſki z Zdzannego, miał za ſobą Barbarę Pieniążkownę Woiewodzankę Sieradzką wdowę po Szymonie Raciborowſkim; w Przeworſku u OO. Bernardynow widziałem ich z tym herbem. N. Chorąży Nowogrodzki, Gubernator Zamku Krakowſkiego, żona mu umarła 1685 *Hiſtor. Colleg. Cracov.* Euſtachi, Jan y Jozef w Ruſkim 1697.

*ZDZAROWSKI *herbu Poray* w Wielkieypolſzcze. Tego herbu Zdzarowſka była za Staniſławem Boboleckim herbu Łodzia. Bartłomiey ſławny w Litwie Kawaler. Jan na dworze XX. Radziwiłow, Woyciech 1621.

ZDZARSKI *herbu Gozdawa* w Płockim Woiewodztwie, iedneyże linii z Giżyckiemi, ale ſię od dobr Zdzary Zdzarſkiemi piſać poczeli. Walentego Zdarſkiego wſpomina liſt Zygmunta I Krola Polſkiego *in Mſ. Petricov.* N. Sędzia Ziemſki Płocki, ktorego ſyn był Kanonikiem Płockim, drugi ſyn iego Stefan, ten z Przeciſzewſką zoſtawił ſynow y corki, trzeci Kaſper, tego z Mniſzewſkii było potomſtwo. Erazm z Zdzar Poborca w Płockim z Seymu 1564 *Conſt. fol. 76.* iego to zdami ſię nadgrobek w Warſzawie tę mu pochwałę daie, *Vir pietate & morum integritate nemini ſecundus. Ob id omnibus amabilis, exactis innocenter & ſine aliorum querela annis 62, diem clauſit extremum.* Ludwik Zdzarſki na Wołyniu dziedzic na Kuſtyniu z Anny Olizarowny, spłodził Stefana y Kryſtynę corkę, Samuelowi Hołowińſkiemu Miecznikowi Owruckiemu zaślubioną. Seweryn Zdzarſki także na Wołyniu. N. miał za ſobą Zuzannę Naſierowſką, Jan Annę Dobrogoyſką, Magdalena była za Mikołaiem Bromirſkim. N. za Janem Golemowſkim. Franciſzek w Ziemi Warſzawſkiey 1674. N. żyła z Janem Pilchowſkim. N. miał za ſobą Gorſką, pozoſtałą wdowę po Kazimierzu Smarżewſkim.

ZDZENICKI *herbu Korab* w Ziemi Warſzawſkiey. Staniſław, Jan y Franciſzek Zdzieniccy w Poznańſkim 1697.

*ZDZENICKI *herbu Pomian* w Kaliſkim Woiewodztwie. Jadwiga Zdzenicka tego herbu była za Szkudlſkim 1701.

ZDZIESZEK *herbu Jaſtrzębiec*, iedenże Dom z Kraſſowſkiemi Jaſtrzębczykami.

ZDZYCHOWSKI *herbu Kościeſza.* Jednaż ich linia z Praweckiemi. N. miał za ſobą Leſczyńſką herbu Belina. Filip Dzikownę Chorążankę Bracławſką.

*ZDZYCHOWSKI *herbu Łodzia* w Wielkieypolſzcze. Piotr Zdzychowſki na Zdzychowie, Komornik graniczny Łęczycki, y Szymon w Łęczyckim, podpiſali elekcyą Jana III Krola. Stefan Podczaſzy Wſchowſki, Deputat na Trybunał Koronny z Kaliſkiego 1694, miał za ſobą Łakińſką. Woyciech Stolnik Poznańſki 1697. Floryan Łowczy Poznańſki, miał za ſobą Jadwigę Mięſzkowſką Sędziankę Ziemſką Poznanſką, Tereſſa corka iego była za Władyſławem Skałowſkim. N. Burgrabia Wałecki 1704.

ZDZIENICKI *herbu Korab* w Wielkieypolſzcze. Staniſław, Jan y Franciſzek Zdzieniccy piſali ſię na elekcyą Auguſta II z Poznańſkiego.

Zdzitowiecki herb.

* X. *Koiał. in Mſ.* takim kſztałtem herb ich opiſuie, ieſt coś na kſztałt Nałęcza, ale do gory przewroconego, we ſrzodku ktorego ieſt gwiazda, a między dwiema końcami Nałęcza, ieſt krzyż proſto do gory ſtoiący, na hełmie trzy piora ſtruſie. Tym ſię herbem pieczętuią Zdżitowieccy z Zdzitowca w Brześciańſkim Woiewodztwie, iako widział pomieniony autor, u Katarzyny z Zdżitowieckich Sterpinſkii. Jan Kazimierz Zdzitowiecki Dworzanin Krolewſki, w Brześciu Litewſkim pogrzebiony. Łukaſz, Bazyli y Krzyſztof z tymże Woiewodztwem podpiſali elekcyą Jana Kazimierza Krola 1648. Inni ſą Zdżitowieccy w Pińſkim Powiecie, ktorzy ſię herbem Sieſtrzeniec nazwanym pieczętuią, z tą iednak rożnicą, że na prawym boku ſtrzały, iakby przypięty do niey krzyż noſzą w polu czerwonym, na hełmie trzy piora ſtruſie, tak go widzieć w kościele Bezdzieſkim

dzieſkim na nadgrobku Samuela Zdżitowieckiego. Ludwik podpiſał elekcyą Władyſława IV Krola Polſkiego. N. była za Samuelem Kazimierzem Niemczewiczem Stolnikiem Wilkomirſkim.

ZEBROWSKI *herbu Jaſienczyk* po rożnych Woiewodztwach. Szczeſny Zebrowſki mąż uczony, Teolog. Akademii Wileńſkiey: ſą pod iego imieniem w druku niektore Xiąſzki wydane, 1mo. *Zwierzciadło roczne, na trzy części rozdzielone w Krakowie in 4. 1603, piſſe przeciwko Kalendarzowi Latoſſa.* 2do. *Kąkol ktory rozſiewa Stefanek Zizania w Cerkwiach Ruſkich, w Wilnie 1595 in 4to,* 3tio. *Recepta na plaſtr Czechowicza Miniſtra Nowokrzczeńſkiego in 4to Cracov. 1597,* ale to ieſt Marcina Łaſcza Soc. JESU pod iego imieniem, żył ieſzcze ten Felix 1619, w ktorym dobroczynność ſwoię świadczył naſzym Krakowſkim. Jerzy w Połockim Woiewodztwie 1674. N. miał za ſobą Małgorzatę Brodowſką herbu Łada, z nią miał ſynow dwoch, Jana bezpotomnego, y Adama, y corki dwie Zofią Gąſiorowſką, y Ewę Mniſzkę. N. miał Katarzynę Jaſkłowſką pozoſtałą wdowę po Mieſzkowſkim. Drugi Maryannę Kleczkowſką. Michał Oberſzter Krolewſki 1673 *Conſtit.* Jędrzey Mikołay na Zebrach Zebrowſki Piſarz Ziemſki Lwowſki, Podſtaroſci y Sędzia Grodzki Halicki, Poſeł z teyże Ziemi na konwokacyą 1696, podpiſał ią: corka iego Katarzyna umarła 1685 *Hiſtor. Colleg. Leopol.* N. Podſędkowna Stężycka, Staniſławowi Jabłonowſkiemu dożywotnie zaślubiona. Alexander Scholaſtyk y Officyał Generalny Wileńſki temi czaſy. Alexander Cześnik Łomżyńſki 1697.

ZEBRZYCKI w Czerniechowſkim Woiewodztwie. Krzyſztof Zebrzycki Woyſki Czerniechowſki, z Seymu 1638, Kommiſſarz do granic między Woiewodztwy Kiiowſkim y Czerniechowſkim, *Conſtit. fol. 31.*

ZEBRZYDOWSKI *herbu Radwan* w Woiewodztwie Krakowſkim, Dom y w honory y w zaſługi w tym Kroleſtwie rozrodzony. *Paproc. o herb.* wſpomina z tego Domu Gotarda Kanclerza w roku 1228, ktorego ſyn tegoż imienia Gotard, był Hetmanem u Xiążąt Mazowieckich, świadczy ſię ten autor przywileiami tego Domu, y przydaie, że ten drugi Gotard, byłci wprawdzie

nie dorodny, ale ſiły wielkiey y pięknego ſerca, Litwę Jaczwingi, y inſze
nieprzyiacioły kroleſtwa tegoż ſzczęśliwie gromił, za co wziął znaczne o-
patrzenie od Xiążąt Mazowieckich, ſyn iego bydź miał Wilhelm, ktory
trzymał Brody y inſze imiona, ten zpłodził ſynow trzech, *to Paprocki*, a-
toli niżey więcey ich wyrachował: to ieſt Antoniego, ktory trzymał Na-
darzyn, y od niego poſzli Nadarzyńſcy w Mazoſzu. Wincentego, ktoremu
ſię doſtały Przypkowice, y od niego Przypkowſcy w Krakowſkim Woie-
wodztwie, Łukaſza od ktorego ſukceſſorowie od Połaiewic pod Słomnika-
mi, Połaiewſkiemi zawołani. N. ktory wziął działem Czykowice y od
niego Czykowſcy w Krakowſkim Woiewodztwie, y Fabiana, ktoremu Ze-
brzydowice ſię doſtały, y od niego Zebrzydowſcy, z Piſarzowſkii albowiem
Jachnego corki miał *według Okol.* dwoch ſynow, Jana y Mikołaia. Z tych
Mikołay poiąwſzy Więcborſką iedynaczkę, wziął z nią dobra znaczne
Więcborg y z przyległościami, ale muſi bydź, że te dobra dawniey w ten
Dom weſzły: bo Bartłomiey z Więcborga iuż był Woiewodą Poznańſkim
w roku 1387, *iako ſię mowiło w pierwſzym tomie*, ten Mikołay zpłodził ſyna
Woyciecha, temu Krzycka ſioſtra Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, herbu Ko-
twicz powiła czterech ſynow, Mikołaia człowieka ſpokoynego, y o żadne
dygnitarſtwa nie zabiegaiącego, żona iego była Sempelborſka, o potom-
ſtwie z niey wſzyſcy milczą.

Jędrzey Biſkup Krakowſki, drugi ſyn Woyciecha z Krzyckii, pod Era-
zmem Rotterodamem *in Humanioribus* wziął wielki poler, Filozofii potym y
Teologii po rożnych Akademiach cudzoziemſkich ſłuchał, dla tey umieię-
tności, gdy powrocił do Polſki, iako y dla byſtrości dowcipu, dla gładko-
ści wymowy, przypadł był do ſerca Zygmuntowi I. Krolowi Polſkiemu, kto-
ry naprzod mu poddał Infułę Kamieniecką, z tey go przenioſł na Chełm-
ſką 1544: z Chełmſkiey na Kuiawſką *1546*, z Kuiawſkiey zaś na Krakowſką;
ſyn iego Zygmunt Auguſt w roku 1551, na ktorey dzieſięć lat prezyduiąc
poſzedł po koronę prac ſwoich za kościołem katolickim podiętych w ro-
ku 1560, wieku ſwego 64. Bodayby był miał podobnych ſobie więcey In-
fułatow Polſkich, nigdyby była Oyczyzna takich koło wiary dyſſenſyi y
zawodow nie znała; wymogł albowiem na Seymie Piotrkowſkim u Zy-
gmunta Auguſta edykt, ktory kładzie *Damal. in Vit, Epiſc. Cracov. fol. 384*,
ktorym wſzyſtkich od wiary katolickiey dyſſydentow, *incapaces* wſzyſtkich
honorow, urzędow, funkcyi deklaruie, ieżeliby ſię do Matki ſwoiey koście-
ła Rzymſkiego wrocić nie mieli, y tam daley, data w roku 1550. tą tedy u-
zbroiony deklaracyą krolewſką, niektorych od wiary Apoſtatow do ſądu
ſwego przypozwał, y nieposłuſznych karał, atoli tak iuż gorę wzieła była
herezya, oſobliwie, że Krol Auguſt prędſzy był do uknowania prawa ia-
kiego, nizeli odwagi y dzielności maiący do utrzymania tegoż, że iuż y na
Biſkupow, y na ich cenſury, nie tylko ſię nie lękała, ale ſzydziła, y kon-
temptowała, Paſterſkie y Oycowſkie nad ſobą pieczołowanie. Nie prze-
ſtał iednak ten Biſkup pobożny, iako mogł kościoła ſwego ratować: a na-
przod piſał coś przeciwko Marcinowi Krowickiemu y iego błędom: bo
przeciwko temu piſmu, *ieſt Apologia od heretykow wydana koło roku 1552:* ieſt też
w druku iego *Mowa, ktorą miał do Zygmunta Auguſta Krola przeciwko heretykom
1550*, ale iuż po łacinie przetłumaczona, potym iuż namową, iuż racyami Teolo-
gicznemi falſz drugim przekładał y odwodził od zguby. Był wprzod Dzie-
kanem Łęczyckim y Kanonikiem Krakowſkim 1542, *iakom czytał na liście Zy-
gmunta I danym Miaſtu Lwowſk.* W Wolborzu ſalą wielką wyſtawił, y obraza-
mi wſzyſtkich Biſkupow Kuiawſkich ozdobił.

Bartłomiey Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, trzeci ſyn Woyciecha z
Kryckii, a przedtym Kaſztelan 1551, mąż wytworney rady y rozſądku u
wſzyſtkich chwalebnego, żona iego Jadwiga Tęczyńſka Kaſztelanka Kra-
kowſka, z ktorey zoſtał ſię ſyn Jędrzey Podczaſzy Krakowſki, ktory za
Stefana Krola znaczne roty na wſzyſtkie expedycye do Moſkwy wodził, y
z niemi w potrzebie mężnie przeciwko nieprzyiacielowi ſtawał, miał za
ſobą Działyńſką Pawła Kaſztelana Dobrzyńſkiego corkę, atoli y z potom-
kiem umarła, ciało iey w Krakowie u S. Troycy złożone. Kaſper Woie-
woda Kaliſki, czwarty ſyn Woyciecha z Kryckii, a przedtym Kaſztelan w
roku 1472 Rotmiſtrz znaczny y mąż ſławy rycerſkiey pełny, zoſtawił z An-
ną Jordanowną Kaſztelanką Krakowſką, cztery corki, Elżbietę, Annę, Zo-
fią y Barbarę, z tych iedną Anna żyła z Gabryelem Rydzyńſkim (taż Jor-
danowna poſzła za Stanisława Myſzkowſkiego Woiewodę Krakowſkiego;
ale z nim dzieci nie było) ſynow zaś piąciu, z ktorych Jędrzey od Oyca
do Moſkwy wyprawiony, tam rękę ſwoię na karkach nieprzyiacielſkich za-
prawiał, był potym Kaſztelanem Srzemſkim 1596, umarł przed rokiem 1610,
ſyn iego *według Baranow.* Kaſper Kaſztelan Kaliſki w roku 1631, ktorego cor-
ka wydana za Adama Biſkupſkiego, Staroſtę Wieluńſkiego, ale z nim bez-
dzietna. Piotr, Kaſper, Mikołay y Jan drudzy ſynowie Kaſpra Woiewody
Kaliſkiego. Z tych Mikołay był także Kaſztelanem Srzemſkim, corki ie-
go dwie ſię zoſtały. Elżbieta Mikołaiowi Witowſkiemu Kaſztelanowi Brze-
zińſkiemu, Zofia Janowi Skotnickiemu Kaſztelanowi Połanieckiemu, zarę-
czone. Jan też brat Mikołaia, zdami ſię to ten o ktorym piſze *Baran.* że
był Staroſtą Wareckim y Dworzaninem Krola Zygmunta III, ale z żoną
ſwoią żadnego potomſtwa nie zoſtawił. Sioſtry Biſkupa Krakowſkiego y
innych braci iego były te, Katarzyna Pałecka na krainie albo na Pałukach,
Anna Kczyńſka, Dorota Gorſka, Barbara Płomykowſka, Małgorzata Karſka,
Jadwiga Karnowſka, ktora potym poſzła za Nikodema Łękińſkiego Staro-
ſtę Nakielſkiego.

Jan Zebrzydowſki drugi ſyn Fabiana z Piſarzowſkii, brat Mikołaia,
był *według Okol.* Kaſztelanem Oswiecimſkim, ale o tym honorze *Paprocki*
nic nie mowi, ten z Przypkowſką zpłodził trzech ſynow, Floryana, Jana y
Zygmunta, y corki, Katarzynę Zakonnicę na Zwierzyńcu S. Norberta, Zo-
fią Frydrychowſką, Annę Owſińſką, Elżbietę Iwanowſką, Sczęſną Playſką.
Z Synow iego, Floryan Kaſper Kaſztelan Lubelſki, Hetman Nadworny,
mąż tamtych wiekow w rzeczach woiennych experyencyi wielkiey, za ie-
go powodem (luboć iego na ten czas cięſzka niemoc w Jezierzyſcach na
łoſzku trzymała) ſławne owo pod Newlem zwycięſtwo z Moſkwy ſtaneło,
kędy czterdzieści tyſięcy nieprzyiaciela porazili naſi z Leśniowoiſkim, na ten
czas kommendę powierzoną ſobie maiącym, tego z Dzikowny ſyn Mikołay
Staroſta Stężycki, ten na weſelu Jana Zamoyſkiego Kanclerza y Hetmana z
Batorowną, taką ſcenę wyprawił. Woz złoty ciągnęły godziny dniowe y
nocne, dniowe były dziatki w biały atłas poſtroione, po prawey ſzły ſtro-
nie, z zegarkami na głowie, wſzyſtkich było dwanaście. Tyleż było czar-
nych po lewey ſtronie, w kitayki czarne odziane, a po nich gwiazdy ma-
lowane, wſzyſtkie zaś tak dniowe, iako y nocne godziny, łancuſzkami ſre-
brnymi były zpoione. Na wozie ſiedział Saturnus, z ſiwą brodą, koſę w
ręce trzymaiąc, przed nim Bania okrągła z złotego płotna, on ſam w zło-
ty altembas ubrany. Czas woz poganiał, maiąc także zegarek na głowie,
za ktoremi ſzło ſłońce łancuſzkiem związane y Xiężyc, wſzyſcy Człowi

ſłużyli. *Biel. fol. 793 Papr. fol. 200.* Był potym Generałē y Staroſtą Krakowſkim, daley Woiewodą Lubelſkim y Hetmanem Nadwornym, y na nim zdami ſię ten tytuł uſtał. Autor Xiąſzki, ktorey *Tytuł ſpecimen Hiſtoriæ Polonæ Criticæ pag. 39. ba y pag. 187* przymawia mi, żem tego Mikołaia Zebrzydowſkiego położył między Hetmanami Nadwornemi, twierdząc, że go raczey trzeba było rachować między Hetmanami Polnemi, to ieſt między Mikołaiem Sieniawſkim y Staniſławem Zołkiewſkim, to ieſt między rokiem 1589 y 1596. Atoli na poparcie tego com piſał, doſyćby mi dowodem bydź powinien nadgrobek iego *u Starowol. in Monumentis*, gdzie go nie zowią *Ducem Campeſtrem, ale Ducem Militiæ S. R. Majeſtatis.* Co ieſt w ſamey rzeczy Nadwornym: bo to ich właſna funkcya była, Gwárdyą Krolewſką kommenderować. Takiſz tytuł znaydzieſz *u Paproc. o herb. fol. 196*, dany na nadgrobku Staniſławowi Zamoyſkiemu Kaſztelanowi Chełmſkiemu, bez kontrowerſyi żadney, Hetmanowi Nadwornemu, a tego Mikołaia Anteceſſorowi, gdy o nim tak tam mowi. *Imperium militare cum titulo Ducis Copiaram Regiæ* (ſnać opuſzczono to ſłowo *Majeſtatis*, bo ſenſu nie małz) *adminiſtravit.* Hetmanow zaś Polnych, że właſnym ich terminem zwano *Duces Campeſtres*, poznać z tamtych czaſow hiſtorykow, poznać z przywileiow Krolewſkich, a oſobliwie *u Okol. tom. 3. fol. 215* z przywileiu Zygmunta III danego w roku 1589 Pernuſom. Poznać z tey ſamey karty autora gdzie dyſtynkcyą czyni, między *Duces Exercituum Curiæ, y Duces Campeſtres.* Ze też ten Mikołay Zebrzydowſki nie był Hetmanem Polnym między rokiem 1589 y 1596 pewna ieſt: bo naprzod *Kobierzycki in Hiſtor. Vladislai fol. 707* iawnie mowi, że Staniſławowi Zołkiewſkiemu, ieſzcze Stefan Krol, mnieyſzą buławę konferował, to ieſt na trzy lata przed rokiem 1589. Y Ordynacya Zamoyſka w roku 1593 Kaſztelanē Lwowſkim y Hetmanem Polnym wſpomina tegoż Zołkiewſkiego, y w naſtępuiącym roku, że z Zamoyſkim Zołkiewſki Tatarow pod Cecorą woiował, iawnie mowi *Sobieſki w mowie ſwoiey na iego pogrzebie.* Trudno tedy odbierać buławy Zołkiewſkiemu żeby ią dać Zebrzydowſkiemu. Wziął potym Laſkę Wielką Koronną, na koniec w roku 1620 zſzedł z tego świata Woiewodą Krakowſkim, Staroſtą Lanckorońſkim y Boleſławſkim, pogrzebiony w Kalwaryi za Krakowem, ktorą z gruntu fundował, y przy niey OO Bernardynow oſadził. Między inſzemi rzeczami kazał też tam odryſſować ołtarz, u ktorego we ſrzodku na antependium krzyż Kawalerſki widzieć, ktory po końcach dwie oſoby trzymaią, iedna Nadziei, ktora ſypie ziarna, druga w zwierzciadło patrzy: na ołtarzu w iaſnych promieniach kielich, z ktorego połowę hoſtyi widać, z iedney ſtrony kielicha, *Ille ſe mihi*, z drugiey ſtrony, *Ego me illi*, takie napiſy przydano. Po kraiach pod wierzchem napiſano po lewey ſtronie, *Deo qui creavit*, po prawey, *Reipublicæ quæ genuit.* Fundował krom tego kościoł z Proboſtwem w Zebrzydowie, do fundacyi Collegii naſzego Lubelſkiego, znacznie ſię przyczynił. Szpitalow kilka y wyſtawił y nadał. Prawdać że Rokoſzu przeciwko Krolowi Zygmuntowi III y początkiem był naypierwſzym, y wodzem; przecięż iako ſię ſam nie raz proteſtował, że ſię dla tego do broni porwał, żeby praw Oyczyſtych y ſwobod mogł dać iaką obronę. Związał ſię był dożywotnie z Herburtowną corką Jakuba, z tey było kilka corek, iedna z nich poſzła za Staniſława Niemoiewſkiego Rolicza Kaſztelana Chełminſkiego, druga Tereſſa za Macieia Smoguleckiego Staroſtę Bydgoſkiego, inſze w zakonach świątobliwe życie prowadziły, y ſyn ieden, Jan Miecznik Koronny Staroſta Nowomieyſki y Lanckorońſki, ten dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Bar-

barą Lubomirſką Kaſztelanką Woynicką, ta mu powiła dwoch ſynow, Michała y Franciſzka, corek trzy, iedna z nich poſzła za Piotra Szyſzkowſkiego Staroſtę Wareckiego, ſynowca Biſkupa Krakowſkiego, druga za Abrahama Gołuchowſkiego Staroſtę Stężyckiego y Wiślickiego, trzecia Dominika, Dominikanką zoſtała. Był ten Miecznik Pułkownikiem po śmierci Zygmunta III od Woiewodztwa Krakowſkiego obrany. Był y Marſzałkiem Trybunału Koronnego. Pod Buſzę, y znowu pod Pawołocz Uſarſkie dwie chorągwie, iednę Kozakow, dwie piechoty wyſtawił. Przeciw Gaborowi ſiedmſet ſwoich; a na granice Słąſkie kilka ſet dobrze uzbroionych ludzi. Druga żona iego była Katarzyna Warſzycka Jędrzeia Podkomorzego Sieradzkiego corka, a pozoſtała wdowa po Gabryelu Tarnowſkim Staroście Krakowſkim, atoli z nią potomſtwa nie miał: Przeſzedł na wieczność w roku 1641.

Michał Woiewoda Krakowſki, Staroſta Lanckorońſki, ſyn Jana Miecznika Koronnego z Lubomirſkii, umarł 1667, był y Staroſtą Krakowſkim, Pan w woiennych kunſztach wypolerowany; Tatarow ktorzy Chanowi rebellizowali, zbił, Kozakow pod Kumeykami woiował, y w inſzych kampaniach nie zbite męſtwa ſwego dał dowody. Miał za ſobą Maryannę Stadnicką Kaſztelankę Sanocką, z ktorey była corka Anna, była ta Maryanna oſobliwſza dobrodzika Collegium naſzego Krakowſkiego u S. Piotra, kędy po śmierci ſpoczywa. Franciſzek brat Michała, Staroſta Nowomieyſki, Kaſztelan Lubelſki 1647, żona iego Anna Zofia Zienowiczowna Kaſztelanka Połocka, wdowa po Xiążęciu Woyciechu Radziwile Kaſztelanie Wileńſkim. Krom tych *Paprocki* ieſzcze tych przydaie. Marka Zebrzydowſkiego, ktoremu ſię Pęperzyn dobra działem doſtały, od tego ſukceſſorow Pęperzyńſkiemi zwano. Łukaſza Sędziego Krakowſkiego, ktorego cztery corki były, Zberkowſka, Gebułtowſka, Morawcowa, y Kaczorowſka. Mikołaia, ktorego z Palczewſkii herbu Szaſzor ſynowie: Joachim, Marcin, Jan, Piotr, Jakub, y corka Anna. Nad to Malcher Staroſta Sniatynſki y Kołomyiſki, corka iego Katarzyna poſzła za Jana Mikołaia Janickiego Pukownika. Bartłomiey Zebrzydowſki iedenaście tyſięcy zapiſał Nowicyatowi naſzemu Krakowſkiemu, był to brat ſtryieczny Kaſztelana Srzemſkiego. *Hiſtor. Dom.* Jozef Kanonik Krakowſki, y Kuſtoſz 1695, niewiem czy nie tenże ſam był potym Opatem Jędrzeiowſkim 1703, iego to zdami ſię ſą w druku: *Heroicæ Polonorum virtutes.* Mikołay Kaſztelan Kamieniecki 1624, *iako ſię mowiło w pierwſſym tomie.* Jadwiga Piotra Brandyſza małżonka, Kryſtyna naprzod żyła z Janem Staniſławem Korycińſkim Staroſtą Gniewkowſkim ale *ſterilis*, *2do* z Adamem Kalinowſkim, z tym miała corkę Helenę Morſztynową Woiewodziną Sendomirſką. N. z Janem Karolem Podkomorzym Krakowſkim X. Czartoryiſkim. Jędrzey Marcyan Staroſta Rogozińſki, miał za ſobą Annę Grudzinſką, z drugą Maryanną Opalińſką żenił ſię 1687, corka iego Starościanka Rogozińſka, była za Macieiem Tomickim Staroſtą Obornickim herbu Drya. Katarzyna Zakonnicá u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Elżbieta była za Janem Orzelſkim Kaſztelanem Rogozińſkim.

ZEGAR *herb. Okol. tom. 3. fol. 357.* powiada o ſobie, że widział między inſzemi herbami w Konſtantynowie, klepſydrę dwiema ſtrzałami przeſzytą; w Kamieńcu zaś Podolſkim zegar ſtołowy. Koło zegarowe w herbie Tuczyńſkich znaydzieſz.

*ZEGARTOWSKI *herbu Topacz.* Von Pekau w Pruſiech, przecięż z tą odmianą, że tarcza powinna bydź wſzerz przedzielona, na gorze albo wyżſzym piętrze, powinny bydź dwa ſkrzydła orle w czerwonym polu, na dole pod ſkrzy-

dłami noga orla żołta w czarnym polu, nad hełmem y koroną dwa
ſkrzydła, tak go opiſuie *Mſ. o Famil. Pruſk.* Z tego Domu iedna była za Je-
rzym Konopackim Woiewodą Pomorſkim. N. urodzona z Słomowſkii za
Janem Białochowſkim.

ZEGOCKI *herbu Jaſtrzębiec* w Woiewodztwie Inowrocławſkim, piſzą ſię z Zegotek.
Szymon Zegocki 1581 z Seymu Warſzawſkiego Poborcą w Inowrocławſkim
naznaczony *Conſtit: fol. 395.* Jan z młodu zaraz do publiczynych w tey Oy-
czyźnie funkcyi applikowany, dziwną ie łatwością y z chwałą imienia ſwe-
go odprawował, w prawie Oyczyſtym y w hiſtoryi Polſkiey taka ſię w nim
biegłość wydawała, że do niego poſpolicie w rzeczach wątpliwych rekurs
czyniono, oſobliwie gdy w Trybunale Koronnym zaſiadał Deputatem, a-
toli świat ſobie zmierziwſzy, do Zakonu *Societatis JESU* wſtąpił, kędy do u-
rodzenia wyſokiego, umieiętności polityczney, wſzelakich cnot, ſczegul-
niey iednak pokory y poniżenia ſiebie ſamego ozdoby przydał, w nim
trzydzieści y dwie lat przepędziwſzy, ſiedmdzieſiąt lat życia zkończywſzy,
w roku 1631 poſzedł do nieba po zapłatę w Jarosławiu; nazaiutrz albowie
po śmierci ſwoiey pokazał ſię iawnie drugiemu Xiędzu ſwemu konfiden-
towi dziwnie weſoły, y powiedziawſzy: Mam ſię iuż dobrze, zniknął z oczu.
Hiſtor. Coll. Jarosl. Marcin Kaſztelan Przemęcki, a przedtym Sędzia Ziemſki
Wſchowſki, gładkość wymowy y roſtropność nie poſpolitą nauką utem-
perowana, pomogły mu do tego, że zgromadzone Rycerſtwo na walne Sey-
my po dwa kroć z laſką go Marſzałkowſką w Izbie Poſelſkiey potykały,
raz w roku 1626 w Toruniu, drugi raz w Warſzawie 1632, ktorą on do u-
kontentowania wſzyſtkich godnie piaſtował, inſzych zaś lat prawie uſtawi-
cznym Poſłem na Seymach ſtawaiąc, rożne intereſſa y funkcye Rzeczypo-
ſpolitey na ſiebie miał włożone, iako to 1624 deputat na Trybunał Radom-
ſki, *Conſtit. fol. 5,* 1626 Kommiſſarz do granic od Sląſka, *Conſtit. fol: 14* y de-
putat do kwarty Rawſkiey *fol. 18,* w roku 1628 Kommiſſarz do zapłaty woy-
ſku *fol. 2. y 1629 fol. 2. y 1633* do taxy rzeczy *fol. 34,* żona iego Anna, umarł
1634, w Sierakowie u OO Bernardynow pogrzebiony. Krzyſztof ſyn Mar-
cina naprzod Podkomorzy Kaliſki, Staroſta Babimoyſki y Konińſki, Marſza-
łek Trybunału Koronnego 1660, a w roku 1661 Kommiſſarz do granic od
Sląſka y od Pomeranii, *Conſtit. fol. 21,* w roku 1662 deputowany na Trybu-
nał fiſzkalny y do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 5,* potym w roku 1667 Woie-
woda Inowrocławski, *Conſtit. fol. 21,* a po śmierci żony ſwoiey, ſtan ſobie
duchowny obrawſzy 1671 Biskup Chełmski, nie długo w tey Infule iaśniał;
w połtora álbowiem lat iadąc na Seym, przeſzedł na drogę nieśmier-
telności, podobno iuż będąc Nominatem na Biskupſtwo Kuiawskie, naukę
iego znać z niektorych piſm iego do druku podanych, 1mo. *Paſterz bez
prywaty, kazanie o S. Staniſławie Biſkupie 1672 in 4to.* 2do. *Pełnia w oſtatniey
kwadrze. kazan. na pogrzebie Konſtancyi X. Wiſniowieckii Woiewodziny Ruſkiey Matki
Krola Michała, 1672.* Męſtwa iego doznali Szwedzi pod Kościanem 1655, kędy
zbił Landgrafa Haſſyi *Tulden lib. 5,* Częſtochowa, do ktorey na prezydium
z częścią woyska od Krola Jana Kazimierza był zeſłany, Krakow, Czarny
Oſtrow, Wieluń, Piotrkow, Magierow, kędy zwycięzko wſzędzie nieprzy-
iaciela gromił. Do Danii, potym Holſacyi, y Pomeranii z Czarneckim ſię
przedarł, y tam tryumfalne żniwo zbierał: ſyn iego Franciſzek Staroſta Ba-
bimoyski, ktorego żona Kryſtyna Ponińska herbu Łodzia, był z niey ſyn
Piotr, brat Krzyſztofa Biskupa, Staroſta Kościański, Kościańskiego zamku
przeciwko Szwedom mężnie obronił, ſyn iego Łukaſz w Zakonie naſzym

1678. Urſzula Kaſztelanka Przemęcka ſioſtra Krzyſztofa Biskupa była za
Broniſzem, z ktorym corka Zofia Broniſzowna Jana Golemowskiego mał-
żonka, y ſyn Eliaſz Ociec Piorra Broniſza Kaſztelana Kaliskiego, y Jana
Staroſty Srzedzkiego. Krzyſztof drugi Opat Przemęcki czyli Mikołay 1660.
O Zegockim Staroście Konińskim piſze *Rzączyńſki Hiſtor. Natur. fol. 316,* że był
takiey ſiły, iż ſzelągi w palcach ſwoich łamał.

ZEGOTA *herbu Topor.* Nic pewnieyſzego, że od dawnych Zegotow Toporczykow
idą. Z tych Zegota Woyski Krakowski, Chorąży Nowogrodzki, tego ſuk-
ceſſorowie w Woiewodztwie Sieradzkim dziedziczyli na Podſtolu, Stani-
ſław, Woyciech, Jan, Paweł y Adam. Drudzy Zegotowie tych ſtryieczni
bracia, dziedziczyli na Mikołaiowie, Krzyſztof, Stefan y Staniſław. Są Ze-
gotowie y w Woiewodztwie Wołyńskim, Mikołay y Hieronim ſynowie
Fryderyka y Staniſława. Maxymilian Zegota piſał ſię na elekcyi Auguſtá
II z Woiewodztwa Sieradzkiego. Piotr y Paweł z Krakowskiego.

*ZEGOTA *herbu Kietlicz na Slaſku.* N. Zegotowna była za Chalknowskim z Chal-
knowa herbu Topacz. N. ktorego *według Paproc. Strom:* czterey ſynowie
byli, Mikołay, Jan, Walentyn y Adam.

ZELAZO *herbu Jezierza* w Woiewodztwie Rawskim, Woyciech Zelazo podpiſał
elekcyą Jana III Krola. O Mikołaiu y Franciſzku patrz Konſtytucyi 1667.

ZELAZO *herbu Rawicz* w Woiewodztwie Rawskim. N. Zelazo Podſędek Socha-
czowski y Poborca tamże 1611. Szymon Zelazkowski, tak ſię z Rawskim pod-
piſał na elekcyą Jana III. Jan Michał Podczaſzy Łukowski, Poſeł na Seym
1670. Paweł, Jan y Mikołay w Sendomirskim. Kazimierz y Jakub z Ziemi
Nurskiey 1697. Staniſław, Jerzy y Hieronim w komput Szlachty policzeni.

*ZELECHENSKI *herbu Jelita.* Katarzyna Zelecheńſka Podczaſzanka Wiſka zrodzo-
na, z Prażmowſkii ſioſtry rodzoney Arcybiſkupa Gnieźnieńſkiego, była za
Woyciechem Rudzkim Wężykiem.

ZELECHOWSKI *albo Zelichowſki herbu Ciołek* w Woiewodztwie Sendomirſkim.
Staniſław z Zelechowa y Oſtrołęki Woiewoda Warſzawſki, ſyn iego Stani-
ſław Biſkup Poznańſki, o tych mowiło ſię w pierwſzym tomie *fol. 320.* Ję-
drzey z Zelechowa naprzod Stolnik Sendomirſki 1421, *u Łaſk. w ſtat. fol. 171.*
potym Podkomorzy tamże 1436, *Stat. Łaſk. fol. 140,* był y Generałem Wiel-
kopolſkim. Staniſław Ciołek z Zelechowa, z Jadwigi Łaſkii herbu Korab
Hieronima Woiewody Sieradzkiego corki, mąz y w ięzykach rożnych
biegły, y w ręce ſilny, ktorą w Wołoſzech, gdy Bogdana Mielecki na Ho-
ſpodarſtwie Wołoſkim oſadzał, ſiła y mężnie dokazywał, miał za ſobą Sob-
kownę corkę Staroſty Warſzawſkiego, ſioſtry iego te były: Dembińſka,
Starościnna Chęcińſka, y Pretficzowa Starościna Trembowolſka *Papr. o herb.
fol. 465.* Floryan Kaſztelan Lubelſki y Burgrabia Krakowſki, 1553 podpiſał
liſt Zygmunta Auguſta dany Famili Uſtrzyckich. Benedykt Zelechowſki
Kanonik Zamoyſki wydał do druku *Digeſtum juris Saxonici, novîs expoſitioni-
bûs, atq; cum jure communi combinationibûs clarîs illuſtratum, Zamoſcii 1643 in 4to.*
N. miał za ſobą Kobielſką herbu Jelita, Michał Agatę Olſzyńſką. Woy-
ciech w Sendomirſkim, Kaſper w Ziemi Wiſkiey 1697.

ZELĘCKI *herbu Trach* w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Zelęcina. Piotr Trach
Zelęcki ſyn Staniſława, a wnuk Ottona Tracha z Prochow (z tego poznać,
że to iedenże Dom z Gnińſkiemi) miał dwoch ſynow, Krzyſztofa, ktory po-
wrociwſzy z obozu do domu ſwego, w pokoiu śmierć znalazł, ktory nie
raz w batalii ſzukał, y Piotra, temu Uieyſka herbu Grzymała powiła trzech
ſynow, Stefana męża rycerſkiego w Węgrzech y w Wołoſzech, Jana z Zbo-

rowſkim Kaſztelanem Gnieźnieńſkim na rebellią Gdańſką woiownika, y Staniſława, ten z Jaktorowſkii herbu Poray, zpłodził Zygmunta Kaſztelana Miedzyrzeckiego, o wiarę katolicką Rzymſką wielce gorliwego Senatora, bo w Zelęcinie nie tylko, że dyſſydentow wykorzenił, ale tamże kościoł katolicki wyſtawił, a w Jaktorowſkich dobrach, zpalony kościoł z gruntu wyniosł; w ſądach gdy Deputatem w Trybunale zaſiadał, niezkorumpowaney ſprawiedliwości; złączył ſię był dożywotnie z Maryanną Niegolewſką Sędzianką Ziemſką Poznanſką Jana corką, z tey ſię zostało dwoch ſynow, Jan y Władyſław. Z tych Jan odważny za Oyczyznę woiownik, dla ktorey y życie wraz ze krwią mężnie przeciwko Turkom pod Chocimem nacieraiąc, w oczach Jana III potym Krola Polſkiego, wylał: corki iego dwie z Wodyńſkii z temi domami zpowinowacone, Ludowika wydana za Kazimierza Tarła Staroſtę Goſczyńſkiego, Alexandra za Staniſława Małachowſkiego Woiewodę Poznańſkiego, ale *ſterilis*, trzecia, czy też z tych ktora, za Butlera Kaſztelana Podlaſkiego, był ten Jan Łowczym Koronnym. Jedna z tego Domu była za Zborowſkim na ten czas Kaſztelanem Oświecimſkim, druga za Silnickim, trzecia Gryzelda *2do voto* za Pawłem Tarnowſkim herbu Rolicz, *primo* zaś *voto* za Szembekiem. N. Sioſtra Kaſztelana Miedzyrzeckiego, była za Alexandrem Ponińſkim.

ZELĘCKI *herbu Doliwa* w Sieradzkim Woiewodztwie, czyli iako naſi autorowie ich piſzą Zielęcki. Dom ſtarodawny, wſpomina Przywiley Spitygniewa Kaſztelana Rudzkiego, albo iako go temi czaſy zowiemy, Wieluńſkiego, młyn Zbigniewowi Bielowſkiemu w zaſługach nadał. Jego potomek był Marcyan *wieku Paprockiego*, ktory Moſkwę pod Połockiem y indziey rycerſko woiował, brat iego Karol. Albrycht Zelęcki miał za ſobą Zofią Rębieſką, z tey zpłodził ſyna Ludwika, y Piotra, od ktorych zoſtało potomſtwo, y corkę Barbarę Michała Borowſkiego herbu Ogończyk małżonkę, ktora urodziła Marcina Sądowego Chełminſkiego. Teodora Zelińſkiego herbu Doliwa zmarłego w roku 1641 wypiſał nadgrobek *Starowol. it Monum. fol. 538*, ktory mu żona iego wyſtawiła, Jadwiga Tarnowſka.

*ZELENSKI *herbu Prawdzic*, w Krakowſkim Woiewodztwie piſzą ſię z Zelanki. Jakub Zeleńſki Podczaſzy Bracławſki, ſyn iego Zbigniew 1638. Staniſław z Zelanki, podpiſał Kaptur Krakowſki 1632. Stefan y Marcyan Burgrabia Krakowſki 1674. Samuel Kapitan Krolewſki 1697. Katarzyna Zakonnica y Xieni Sądecka. Hieronim Sędzia Ziemſki Brześciańſki *Hiſtor. Colleg. Breſt.* Samuel miał za ſobą Ożarowſką, z tey potomſtwo ſyn Maxymilian y corka Teodora. N. była za Janem Bielſkim herbu Jelita.

*ZELESKI. Staniſław Zeleſki, Poſeł na Seym z Wielkieypolſki 1591, ztamtąd był deputatem do kwarty Rawſkiey, *Conſtit. fol. 619.* Samuel Zeleſki dobr Łagewniki w Woiewodztwie Łęczyckim dziedzic w roku 1677, zaczął fundować w Łagewnikach Konwent OO Franciſzkanow *Biernac. fol. 267.*

*ZELIBORSKI *herbu Sas* w Ruſkim Woiewodztwie, Arſeni y Atanazy Zeliborſcy byli Władykami Lwowſkiemi, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie. Adam z Przemyſkiey Ziemi poſeł na Seym 1662, z tamtąd Kommiſſarz na Trybunał fiſzkalny *Conſtit. fol. 5*, też *Konſtytucye fol. 33* wſpominaią tego Adama y Prokopa. N. miał za ſobą Zofią Kurdwanowſką, z ktorey corki: Jeżowſka y Bidecka. Mikołay, Michał, Grzegorz y Stefan dziedzice na Barańczycach 1610.

*ZELINGER. Zelinger Porucznik Raytarſki, dla męſtwa w rożnych kampaniach doświadczonego, nobilitowany na Seymie 1662 *Conſtit. fol. 40.*

ZELI-

ZELIGOWSKI *herbu Belina* w Łęczyckim Woiewodztwie. Jakub Zeligowſki Rotmiſtrz Inflantſkiey expedycyi, w znacznych potrzebach, odwagi ſwoiey dał iawne dowody, oſobliwie pod Lodem zamkiem, gdzie Szwedom armata była odebrana, potym pod Rewlem, pod Szmeltynem, pod Nowogrodkiem, pod Kieſą z wielkim niebeſpieczeńſtwem życia ſtawał, wielu ręką ſwoią z nieprzyiacioł pobiwſzy, drugich w niewolą zabrawſzy, do obozu fortunnie przyprowadzał. Kazimierz Zeligowſki Cześnik Mozyrſki w powiecie Mozyrſkim 1674. Anna była za Piotrem Dzierżkiem.

ZELISŁAWSKI *herbu Piława* w Powiecie Chęcińſkim. N. Zeliſławſki mąż wielkiey odwagi, w wielu okazyach zaſłużony tey Oyczyźnie, przetoż ta nadgradzaiąc mu krwawe iego zaſługi, Woytoſtwo Krzczonowſkie puściła mu do śmierci iego, po ktorey potomſtwo iego miało go trzymać lat piętnaście *jure Emphiteutico. Conſtit. 1662 fol. 29.* Jędrzey miał za ſobą Grodzicką, ſyna miał Adama. Jozef Vicesgerent Lubelſki piſał ſię na elekcyą Auguſta II.

*ZELISZEWSKI. N. Zeliſzewſki miał za ſobą Maryannę Zulińſką, z ktorey zoſtało potomſtwo.

*ZEŁKOWSKI *herbu Dąbrowa* w Sendomirſkim y Mazowieckim Woiewodztwach. Krzyſztof Zelkowſki 1577 Poborca w Ziemi Liwſkiey *Conſtit. fol. 321.* Auguſtyn y Stefan z Dąbrowych Zelkow Zelkowſcy, ten z Sendomirſkiego, tamten z Mazowieckiego 1704 podpiſali konfeder. Sendom.

ZELSKI *herbu Ogończyk* w Dobrzyńſkiey Ziemi, iedenże Dom z Działyńſkiemi, ale od dobr Załego tak nazwani. N. Zelſki Kaſztelan Dobrzyńſki, ſynow iego dwoch było, Felix Kaſztelan Dobrzyńſki Oyczyźnie pięknie zaſłużony, 1589 podpiſał tranſakcyą Będzinſką, zpłodził ſyna Wincentego Kaſztelana także Dobrzynſkiego, męża ſerdeczną odwagą zachwalonego pod Gdańſkiem y Połockiem. Piotr brat Felixa, od ktorego zoſtało potomſtwo ſynowie y corki. Zdziwoy brat Kaſztelana Dobrzyńſkiego, na początku położonego, Woyſki Poznańſki, miał kilku ſynow, między niemi był Bartłomiey Rotmiſtrz ſławny, wſpominaią go *Konſtytucye 1589, fol. 558*, Staniſław Podczaſzy Dobrzyńſki, miał za ſobą Koſtczankę Katarzynę corkę Macieia, Woyciech Małgorzatę Koſtczankę, z ktorey corka Maryanna była za Plichtą herbu Połkozic. N. Zelſka była za Pawłem Tarnowſkim Podczaſzym Dobrzyńſkim, druga za Iłowſkim herbu Prawdzic, trzecia za Woyciechem Łochockim. N. poiął Izabellę Działyńſką Podkomorzankę Dobrzyńſką, drugi Maryannę Kuczborſką, Ludwik Zofią Białozorownę pozoſtałą wdowę po Wilhelmie Steckiewiczu Chorążym Mińſkim *Conſtit. 1667 fol. 17.* Jan Kazimierz z Załego Zelſki Major w woyſku Koronnym, ktoremu w krwawych zaſługach puściła pewne dobra Rzeczpoſpolita, dziedzicznym prawem na Seymie 1676. *Conſtit. fol. 51.* Krzyſztof Piſarz Ziemſki Bielſki, y Poſeł na Seym 1662, zkąd Kommiſſarzem naznaczony na Trybunał fiſzkalny *Conſtit. fol. 5. y 1667 y 1674* na konwokacyą, gdzie ſtanął Sędzią Generalnym Sądow Kapturowych. N. Woyſki Dobrzynſki 1674. Jan Kommendant Zamoyſki, Podkomorzy Wendenſki, miał za ſobą Gieſchawownę Barbarę. Adam miał za ſobą Szczawińſką.

*ZELSŁAWSKI *herbu Dąb*, z tą iednak rożnicą, iako go opiſuie *Mſ. o Familiach Pruſkich*, że Dąb ieſt z wierzchołkiem odciętym, bez żadnego liścia, żołędzie dwa z iedney ſtrony, z drugiey takież dwa, na hełmie nad koroną dwie trąby myśliwe. Dom tych Zelſławſkich był kiedyś nie pośledni w Pruſiech, y ſnać że tey Oyczyźnie dobrze zaſłużony, w oderwaniu Prus od Krzyżakow: *w Mſ. Piotrkowſkich czytałem liſt Zygmunta I Krola Polſkiego* ap-

Ppppppp2 probu-

probuiący dawniey dany drugi, od Kazimierza Jagellonowicza, w ktorym
w pewney ſummie krolewſkie dobra w Malborſkim Woiewodztwie, w po-
wiecie Sztumſkim, to ieſt: Sadluki, Miran, Slosdorff, puścił Krol Kazimierz
temu Domowi, y żeby ię poty trzymał, pokiby mu ta ſumma wrocona
nie była: approbował zaś toż ſamo Zygmunt I Michałowi Zelſławſkiemu
dziedzicowi na Miedzylanze Podkomorzemu Malborſkiemu, y żonie iego
Annie z Kraiowa: był potym ten Michał Podkomorzym Chełmińſkim 1533
według Hiſtor. Poſſel. Polon. Prut: W roku 1550 kwitnął Franciſzek Zelſławſki
Podkomorzy Malborſki. Staniſław Biſkup Chełmińſki, iam mu z niewia-
domości herb Pilawa podłożył w pierwſzym tomie, wſtąpił na tę Katedrę
w roku 1562 9 8br, umarł 1571, pochowany w kościele farnym Lubawſkim, a
tablica malowana na ścianie, iego oſobę reprezentuie, y herby te: Dąb, Ła-
bęc, znać tedy że był z Anny Kraiowſkii herbu Łabęć urodzony, Roże
białe, czarny tryanguł w polu czerwonym, y Chomąto Wulkowſkich; mąż
to był zbytniey y niezwyczayney tułowitości, atoli w obyczaiach powa-
żny, co raz komu obiecał, to świątobliwie chciał wypełnić, kłamſtwa nie-
przyiaciel, pobożności y świątobliwości przykład; zwykł był mawiać: *Non
expedire Chriſti ſervis, eorum, qui ſeculo ſerviunt, domos frequentare, aut conſvetudi-
ne uti; ſicuti enim piſces de aqua eductos, contiuuò langveſcere & emori ſolere, ſic
Clericum & Monachum extra cœnobii ſepta vagantem, ſi confabulationi vacaverit,
ad cordis tepiditatem redigi, & circa ſpiritualia exercenda effici tardiorem.* Był wprzod
Opatem Peplińſkim. N. Zelſławſka Jana Konarſkiego herbu Oſorya mał-
żonka, matka Michała Konarſkiego Woiewody Pomorſkiego. Oſtatni był z te-
go Domu według *Mſ. o Famil. Pruſkich* Jan Zelſławſki Staroſta Międzyłęſki.
O iednym z Przodkow tego Domu czytam, że gdy na roli Szterbergſkiey
groblą na ſtaw chciał ſypać, znaleziono ciało całe człowieka ze wſzyſtkim,
ktore ſię zupełnie w Myrrę obrociło, Wacław tedy a Quercu, tak go zwa-
no, rozdał go między przyiacioł ſwoich, tak, że Dubrawiuſzowi Hiſto-
rykowi Czeſkiemu, więcey niż poł barku człowieka owego doſtało ſię.

*ZEMBOCKI *herbu Rogala* w Brześciańſkim Woiewodztwie. N. Zembocki Woy-
ſki Brześciańſki, ſynowie iego Daniel y Jakub. *Koiat. in Mſ.* Jan Zembocki
Łowczy Witebſki, Władyſław Cześnik Starodubowſki 1674. Jan Łowczy
Mściſławſki z Seymu 1690 Sędzią granicznym naznaczony między Litwą y
Moſkwą *Conſtit. fol. 7.*

ZEMBOCKI *herbu Radwan* w Krakowſkim Woiewodztwie. Jan Zembocki mąż
znaczny, y wielkiey u Panow wſzyſtkich akceptacyi, umarł 1582, nie zoſtawi-
wſzy z Gerałtowſką herbu Orla żadnego potomka. Byli y inni tegoż her-
bu Zemboccy za czaſow *Paproc.*

ZEMBOCKI *herbu Strzemię* w Krakowſkim Woiewodztwie. Pod tym herbem, ale
też pod Radwanem *Paprocki, a z niego Okolſki* położył Mikołaia Hrabię z
Zembocina, ktorego żona Małgorzata z ſioſtrami ſwemi pod niebytność
męża ſwego, z Bolesławem albowiem Smiałym Krolem Polſkim Ruſkie kra-
ie przez lat kilka woiował, obawiaiąc ſię ſwawolnych kup, ktore woynę
podzciwości matron bogoboynych wypowiedziały, na wieży ſię w Zem-
bocinie zamkneła, a czeladź ze dworu pokarmu dodawaiąc, po powrozie
go do nich wciągali, ale *Długoſz* wyraźnie piſze, że ten Mikołay był herbu
Strzemię, Staniſław z Zembocina konfundator kościoła S. Jakuba w Kra-
kowie na Kazimierzu w roku 1462, o czym przytacza liſt *Paprocki o herb. fol.
231, z* ktorego poznać, że był herbu Strzemię.

*ZEMBOCKI *herbu Slepowron* w Woiewodztwie Mazowieckim. Mikołay Zembo-
cki

cki Podſtarości Kamieniecki w Mazoſzu, Poborca w Ziemi Nurſkiey 1613.
Univer. Pobor.

*ZEMBOWSKI *herbu Treſtka* w Pruſiech w Woiewodztwie Pomorſkim z Zem-
bowa ſię piſzą. Z tych Jan Zembowſki, dwie lecie na kampanii Inflant-
ſkiey nie bez ſławy rycerſkiey, poiął Czapſką Sebaſtyana y Zakrzewſkii
corkę, z ktorey zoſtawił potomſtwo. Stryi Jana był w Zakonie Soc: JE-
SU, kapłan świątobliwego życia.. N. Zembowſka żyła w dożywotnim zwią-
ſku z Janem Koſſowſkim. Mikołay Piſarz Grodzki Malborſki 1730 poſeł na
Seym. Staniſław Kanonik Lwowſki, Scholaſtyk Staniſławowſki, deputat na
Trybunał Koronny 1738, brat iego rodzony Jędrzey w Zakonie naſzym te-
mi czaſy. N. miał za ſobą Nahorecką. Przecław Kuſtoſz Warmińſki w ro-
ku 1652.

*ZEMBRZUSKI w Pruſiech. O Kaſprze Zembrzuſkim y o iego potomſtwie
patrz Konſtytucyi *w roku 1676 fol. 60.* Jan y Staniſław w Ziemi Nurſkiey 1674.
Jan Kaſper y Jakub Karol poſłowie Woiewodztwa Chełmińſkiego 1697. Pa-
weł w Zakonie naſzym Rektor Collegii Pułtuſkiego 1685. N. miał za ſobą
Scholaſtykę Działowſką.

*ZEMŁA *herbu Topor* w X. Litewſkim w powiecie Ośmiańſkim. *Koiat. in Mſ.* Je-
rzy Wawrzyniec Zemła Piſarz Skarbowy Litewſki 1674.

*ZENGWIRSKI *herbu Pobog* w Woiewodztwie Chełmińſkim, piſzą ſię z Zengwie-
rzu. *Mſ. o Familiach Pruſkich*, przy tym Domu tak przypiſał. Jeſt tradycya
że z tey familii była S. Jutta, ktora w katedrze Chełmińſkiey leży. *D. Jutta
Germana ex Ducum Brunſvicenſium, claro ſangvine orta, Joannis de Sangerhauſen Ma-
gni Cruciferorum ſeptimi Magiſtri, Conventus Sacri Prædicatorum Ordinis Torunii fū-
datoris, ſoror, ex ditiſſima, amore Chriſti ſpontanea pauper, miraculîs ab anno 1264
illuſtris: cui in cauſa pauperum cum ſociabus, intempeſta nocte iter agenti, Sol clariſſi-
mus prodigiosè refulſit.* Jam o niey więcey mowił pod Konopackiemi.

*ZERKOWSKI. N. Zerkowſka Stefana Białokurowicza Cześnika Latyczowſkie-
go małżonka. Jana ieſt w druku *Laurea Academica Vilnæ 1633*, ale to pod ie-
go imieniem kto inny wydał.

ZERNICKI *herbu Drya* w Wielkieypolſzcze. Piotr z Zernik Kaſztelan Kaliſki w
roku 1436 *u Łaſk. w ſtat. fol. 208,* temu *Paprocki* dwoch ſynow przypiſuie,
Jana y Marcina, y corkę Małgorzatę Padniewſką, Matkę Filippa Biſkupa
Krakowſkiego. Marcina wſpomina *liſt Zygmunta I* w ktorym ten Krol, nie-
ktore przywileie nadał miaſteczku Zerniki. Jan Chorąży Poznańſki w ro-
ku 1467, temuż miaſteczku wiele łaſk pozwolił, atoli przenioſł ſię potym
do Padniewſkich, podobno po Małgorzacie wzwyż wſpomnioney. Jan Zer-
nicki Kanonik Gnieźnienſki, Łęczycki, umarł 1553, ktoremu ſynowiec iego
Piotr, także Kanonik Gnieźnienſki, nad grobem pamiątkę poſtawił. Mi-
kołay Podſędek Kaliſki podpiſał liſt Ziazdu Jędrzeiowſkiego 1576 *Conſtit. fol.
246.* Paweł Poſeł na Seym 1607, z tamtąd Kommiſſarz do uſpokoienia Ro-
koſzanow, *Conſtit. fol. 866.* Agnieſza (*Paprocki* ma Czernicka herbu Drya)
była za Zaiączkowſkim z Wąſoſza. Elżbieta za Rogalińſkim Alexandrem
Cześnikiem Inowrocławſkim. Adryan Kanonik Gnieźnieńſki, Prezydent
Trybunału Koronnego w roku 1597.

*ZERNICKI *herbu Rogala* w Woiewodztwie Nowogrodzkim, Witebſkim, Mińſkim,
przyſzli do Xięſtwa Litewſkiego z Ziemi Dobrzyńſkiey. Jan Zernicki Rot-
miſtrz Uſarſkiey Chorągwi pod woynę Moſkiewſką za Władyſława IV,
Kaſpra ſynowie, Konſtantyn mąż woienny, y Michał w Zakonie Soc. JE-
SU *Koiat. in Mſ.* Michał Ziernicki Komornik Dobrzyńſki, deputat na Try-

bunał

bunał Koronny 1718. Jan Podstoli Płocki, miał za sobą Maryannę de Raes, z tey syn ieden Piotr Podstoli Płocki, poiął Baykowską, z ktorey ma corkę. Siostra iego żyie z Dziewałtowskim Gintowtem w Wilkomirskim, z ktorey iest potomstwo: taż Raesowna *2do voto* poszła za Adama Bakę, ale z nim *sterilis*, ten zaś Adam pierwszym związkiem miał za sobą Niepokoyczycką y z niey syna w Zakonie naszym.

ZERNICKI *herbu Szeliga* w Sieradzkim Woiewodztwie. Łukasz Zernicki miał za sobą Czekanowską, ktora *1mo voto* żyła z Kowalewskim. Alexander, (ktorego siostra Malanowska) złączył się dożywotnie z Ludowiką Wiesiołowską herbu Ogonczyk, z tey synowie iego Jan, Ludwik w Zakonie naszym temi czasy, Antoni y Mikołay.

*ZERNOWSKI *herbu Jastrzębiec* piszą się z Zernowa, to o nich pisze *Papr: strom.*

*ZEROMSKI *herbu Gryff* pisze o nich wyraźnie *Nakiel. in Miech. fol. 25.* Stanisław herbu Gryf Zeromski Kanonik Gnieźnieński, Scholastyk Chełmiński 1689.

ZEROMSKI *herbu Jelita* w Podlaskim Woiewodztwie. Woyciech Zeromski 1674. Kazimierz Skarbnik Mielnicki, Sędzia Kapturowy Chełmski 1733 tegoż herbu. Są y w Xięstwie Litewskim. Kazimierz Chwalibog Zeromski Stolnik Wilenski, Starosta Opęski y Ciecierski, Porucznikował pod Usarską chorągwią Wincentego Gosiewskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego Litewskiego, Reimentarzē był w Woysku Litewskim pod czas oblężenia Moskwy, w Zamku Wileńskim będący, Marszałkował temuż woysku związanemu, pod ktory czas zbił fortunnie Moskwę pod Kuliszkami, atoli od tychże samych Związkowych w roku 1662 zabity w Dubnie nad Niemnem, leży w Wilnie w kościele OO Karmelitow Bosych, zostawił dwoch synow, Władysława Skarbnika Mozyrskiego y Alexandra, *to Koiał. in Ms.* atoli raz go położył pod herbem Jelita, drugi raz pod herbem Korab. Władysław miał za sobą Puzyniankę.

ZEROMSKI *herbu Nowina* w Mazowieckim Woiewodztwie y na Podolu. Jan, Henryk y Marcin części swoich donacye czynili w roku 1361, *Acta in Płońsko* w powiecie Zakrocimskim. Stanisław Dworzanin Krolowy Bony Sforcyi, temu Woleńska herbu Grabie, powiła syna Marcina dzielnego w Moskiewskiey expedycyi za Krola Stefana, y Augustyna, na rycerskim chlebie wielą lat zaprawionego, był y do Moskwy postem, z Gostkowskii herbu Junosza miał tych synow, Tomasza woiownika na Moskwę, Tatarow y Szwedow; Kazimierza, Franciszka y Stanisława.

ZEROMSKI *herbu Pobog* w Woiewodztwie Inowrocławskim. Wawrżyniec Zeromski mąż pobożny y miłosierny: bo gdy w roku 1562 gwałtowne dżdże tak zboża zalały, że z niedostatku żywności, głod się ciężki otworzył, Wawrzyniec gumna swoie y szpiklerze, na zgłodniałych ludzi sczodrze wyszafował, wprawdzie z wielkim uszczerbkiem fortuny, ale z pełną od Boga zapłaty nadzieią, ktorym swoim miłosierdziem, wielu od oczywistey śmierci salwował, syn iego Marcin naprzod Pisarz Grodzki 1593, a potym Ziemski Kaliski 1610, u Jędrzeia Opalińskiego Marszałka Wielkiego Koronnego, wzniecił o sobie wielką estymacyą, z tey zażywał go w trudnych y sekretnych interessach, nawet umieraiąc, Opiekunem go swoim dzieciom zapisał, takąż opinią o nim miało Woiewodztwo całe Kaliskie, kiedy mu po dwakroć zgodnemi głosami, Sęstwo Ziemskie ofiarowało, ale przypuścić go żadną miarą niechciał: poselską iednak na Seym funkcyą y deputacką przyiął, pod ktory czas wielu sobie braci affekta, swoim przymileniem uskarbił, niemniey y wytwornym rozsądkiem, corka iego Jadwiga wydana za Bar-

za Bartłomieia Kobierzyckiego herbu Pomian, syn zaś Piotr Kuchmistrzem był Koronnym, y Starostą Bydgoskim 1633 *Constit. fol. 8,* żona iego Katarzyna z Parzniewic *Gold. Bractwo Paproc. Łask. fol. 58* Piotr ten tak w Oyczyźnie, iako y w Rzymie dowcip przepolerowawszy w naukach, Zygmuntowi Krolowi III wielką był pomocą w rożnych legacyach do postronnych narodow, ktore zakończył z nie małą swoiey dzielności pochwałą, iako to, gdy Mikołaiowi Daniłowiczowi iadącemu do Porty, przydany był za Sekretarza tego poselstwa, gdy potym do Rudolfa Cesarza względem Wołoskich interessow był Oratorem, gdy do Albrychta Xiążęcia Austryackiego do Belgium wyprawiony, dobro Oyczyzny u niego utrzymywał; na nasze Collegium Bydgoskie dobroczynny. N. Komornik Sieradzki, ktorego syn Władysław, wydał do druku *Votum pietatis in 4to 1636.* Franciszek w Łęczyckim Woiewodztwie *1674.* Adam w Zakonie naszym umarł 1680, a Woyciech Rektor Kamieniecki, tamże 1671.

ZEROSŁAWSKI *herbu Pomian* w Sieradzkim Woiewodztwie. Jakub Zerosławski pod Sokalem po porażce naszych, w niewolą wzięty, y Turkom zaprzedany, tamże został; z synow iego Jan spłodził z Karapczewskii Marcina, Jakuba, Mikołaia, Jana, Krzysztofa, Hieronima y Rafała, ludzi rycerskich. Drugi Jakub u Ludwika Krola Węgierskiego żołd woienny prowadząc, a często się z Turkami wręcz ścinaiąc, wielu trupem położył.

Zerwikaptur herb.

TRzy głowy Kozie powinny bydź w polu brudnym, same szaro ciemne, w prawą tarczy obrocone, tak że iedna nad drugą, nad tą zaś trzecia położona, na hełmie pięć pior strusich, tak go opisuią: *Paproc. w Gniazdzie fol. 1086. O herb. fol. 347. Biel. fol. 131. Okol. tom. 3. fol. 333, Kleynoty fol. 91.* Okazyą tego herbu nabytego

 tę wszy-

tę wszyscy namieniaią, że Przodek Domu tego biiąc się y zcinaiąc wręcz z nieprzyiacielem, iednym zamachem trzema razem głowy uciął, na ktorego dzieła pamiątkę, ten mu herb nadany: ktoregoby to zaś czasu było, żaden nie wyraża, tylko to u nich pewna, że to musiało bydź przed rokiem 1106: bo w tym roku iuż kwitnął Drogosław, mąż znaczny, ktory założył wieś, y nazwał Koziegłowy. Te potym dobra Kazimierz Sprawiedliwy Xiążę Polskie odebrał Familiantom tego herbu, a dał ich Mikołaiowi, herbu Lis, Woiewodzie Krakowskiemu, o czym świadczą prawie wszyscy historycy nasi, y dla iakiey racyi *Bielski fol. 134.* dla tego ktorzyszkolwiek się po roku 1200 pisali z Kozichgłow, iuż ci należą do Familii Lisy, albo do Giebułtowskich, iako się mowiło w drugim tomie *fol. 205.* Ktorzyby się iednak tym herbem pieczętowali, nie mogłem się doczytać, tylko o Cieszkowskich namienia *Paprocki* y Koziegłowscy. Zowie się zaś ten herb: Zerwikaptur, albo Koziegłowy.

ZERZYNSKI *herbu Janina* w Lubelskim Woiewodztwie, z Zerzyna się piszą, sześć mil od Lublina, zkąd zle mowią, ktorzy powiadaią, że się z Mazosza w Lubelskie przenieśli, ponieważ w Lubelskim gniazdo Domu tego leży. Krzysztof Zerzyński Sędzia Warszawski, Jan Skarbnik, Łukasz brat iego rodzony Sędzia Grodzki Lubelski, Stanisław 1626. Jan Kanonik y Officyał Krakowski 1610. N. Komornik Warszawski. Mikołay Kanonik Chełmski, Deputat na Trybunał Koronny w roku 1714. N. Zyrzyński miał za sobą Barbarę Tarnowską, herbu Rolicz. Jan Skarbnik Warszawski, Samuel Komornik, Jan Kanonik Krakowski umarł 1620.

*ZESTELINSKI *herbu Sas.* Stanisława Zestelińskiego wspomina *Konstytucya 1662 fol. 32.* Mikołay Woyski Bracławski Poseł na Seym 1661, z tamtąd Kommissaz do rewizyi Skarbu Koronnego, *Constit. fol. 16.* y do granic od Wołoch *fol. 26.*

ZETYNIAN *herb*, patrz Guczy.

ZEYBERZDORFF *herb*, patrz Sartawski.

*ZEYMA w Koronie y w Litwie. N. Zeyma, ktory dla dobra Oyczyzny siła substancyi nadwerężył, corka iego Helena była za Jakubem Molskim Komornikiem Sieradzkim, *Dunin Kazan. fol. 310.*

ZGIERSKI *herbu Dąbrowa* w Woiewodztwie Mazowieckim. Od tych poszedł Dom w Xięstwie Litewskim sławny Kiszkow, gdy Piotr Biały, Hetman Litewski corkę swoię iedynaczkę, wydał za Zgierskiego, o czym mowiło się w drugim tomie. Temi czasy kwitnął Mikołay Zgierski, naprzod Dziekan y Suffragan Wileński, daley Biskup Smoleński, a potym Zmudzki, wyzuł się z śmiertelności w roku 1714, y Kanonikiem Wileńskim y Suffraganem będąc, dla wysokiey nauki, y delikatnego sumnienia wszyscy go godnym naywyższych Infuł sądzili, iakoż takich też tylko do Kapituły swoiey dobierał ludzi, ktorychby umieiętność z pobożnością związana rządziła, nie ambicya. Pod czas powietrza w Dyecezyi swoiey, o to się naywięcey starał, żeby ludzie bez kapłanow, bez spowiedzi nie gineli.

ZGIERSKI *herbu Nieczuia* w Ziemi Zakrocimskiey. Woyciech Zgierski podpisał elekcyą Jana III Krola 1674.

*ZGLINSKI *herbu Kuszaba* w Prusiech, pisze o nich *Mss. o Familiach Pruskich.*

*ZGLECZEWSKI w Woiewodztwie Podlaskim, Stanisław y Marcin Zgleczewscy podpisali elekcyą Jana III Krola. Adam, Jakub y Stanisław w Nurskiey 1697.

ZGLINICKI *herbu Prus 2do* w Płockim Woiewodztwie y Ziemi Dobrzyńskiey, od ktorych poszli Radominscy. Tomasz w Płockim, Woyciech w Dobrzyńskim 1697.

ZGŁO-

ZGŁOWICZYNSKI. Bogusław Zgłowiczyński Podskarbi Litewski, mąż znaczny, miał za sobą Xiężniczkę Sanguszkowne, z tey trzy corki, z temi Domami połączył. Annę wydał za Stanisława Tęczyńskiego Woiewodę Krakowskiego, Julią za Hornostaia, Teodorę za Fryderyka Xiążęcia Pruńskiego, Woiewodę Kiiowskiego. *Sarnic.*

ZGORSKI *herbu Kotwicz*, w Wielkieypolszcze. Fryderyk dziedzic na Zgorkach, synow iego pięciu, Woyciech, Jędrzey, Mikołay, Franciszek y Karol.

*ZGORZELSKI w Ziemi Warszawskiey. Jan Zgorzelski Podstarości Warszawski y Poborca z Seymu 1598, *Constit. fol. 725.* N. Zgorzelska była za Marcinem Dąmbrowskim herbu Kuszaba.

Zgraia herb.

Herb ten z innemi ma wielkie podobieństwo, to iest z herbem Janina, Czerwnia y Łagoda, przecięż się od wszystkich rożni, bo Czerwnia ma tarczą kwadratową: Janina ma tarczą, we srzodku drugiey tarczy, Łagoda ma tarczą, linią przez srzodek przedzieloną, Zgraia zaś, ma tarczą woienną, ale gołą, tak go opisuie *Okol. tom. 3. fol. 330.* y po sobie przywodzi *Biel. fol. 307*, atoli ani koloru tarczy, ani hełmu ten autor nie opisał, iabym rozumiał, że tarcza biała bydź powinna. Ten herb nadany Kawalerowi Zgraia nazwanemu, przed rokiem 1410. Przed tym pisali się z Kunraczyc, z ktorych ieden był w owey pod Koronowem okazyi, Kazimierz z Kunraczyc herbu Zgraia, *według Długosza.* Tegoż herbu zażywali Gniewscy, patrz com o nich pisał.

*ZIABKA w Brześciańskim Woiewodztwie. Stefan Ziabka podpisał elekcyą Władysława IV.

*ZIELECHNICKI w Woiewodztwie Inowrocławskim. Felix Zielechnicki, z Seymu 1567 naznaczony Kommissarzem do zapłaty woysku, *Constit. fol. 147.*

*ZIELENIECKI. Zielenieckich y z łynami w Podolskim Woiewodztwie wspomina *Paprocki w Panoszy 1570.* Jędrzey nobilitowany na Seymie 1673.

Rrrrrrr *ZIELE-

*ZIELENIEWSKI. N. Zieleniewſka Szymona Kucharſkiego małżonka. Paweł zpłodził ſynow czterech, Ludwika y Michała w Zakonie *Societ. JESU*, Antoniego w Zakonie *Scholarum Piarum*, y Jana, ten *1mo voto* miał za ſobą Sokolnicką, *2do* Jabłonowſką. Jan miał za ſobą Sczawińſką Małgorzatę Podſtolankę Goſtyńſką.

*ZIELEZNICKI w Woiewodztwie Płockim. Alexander Zieleznicki podpiſał elekcyą Jana III Krola. Piotr w Zakonie naſzym życie ſwoie zakończył w Lublinie 1728, *ieſt iego kazanie w druku pod tytułem: krok oſtatni Olbrzymſki 1725 w Lublinie in fol. Konſtytucya 1676 fol. 18* wſpomina w Połockim Mikołaia Zeleżnickiego.

*ZIELENSKI *herbu Brochwicz 2do.* Paweł Zieleńſki w Ziemi Przemyſkiey Poborca z Seymu 1613 naznaczony. *Univer. Pobor. Wieniec Małżeńſki Macieia Stawińſkiego*, herb Brochwicz tym przypiſuie, ktorzy ſię z Zielenca piſzą.

ZIELINSKI *herbu Ciołek* w Sendomirſkim Woiewodztwie. N. Zielińſki Staroſta Stężycki, tego ſyn Staniſław poiął Rylſką corkę Franciſzka Wielkorządzcy Krakowſkiego, z Katarzyny Płazianki urodzoną. Bartłomiey Zielińſki Podkomorzy Sendomirſki 1569, podpiſał Unią Podlaſza do Korony, *Conſtit. fol. 155*, też ſamę podpiſał Adam Zieleńſki Sędzia Łukowſki y Poſeł na ten Seym z Woiewodztwa Lubelſk: *fol. 172*; a przedtym kwitnął koło roku 1528 Jakub Piſarz Ziemſki Łukowſki, ktoremu Zygmunt I Krol Polſki, puścił Woytoſtwo Łukowſkie, o czym czytałem liſt tego Krola *in Mſ. Petricov.* Paweł Podkomorzyc Sendomirſki, miał za ſobą Zofią corkę Piotra Jarzyny Podkomorzego Rawſkiego, z tą miał corkę Cybulſką Miecznikową Wyſzogrodzką y czterech ſynow. 1. Piotra, ktoremu Troianowſka powiła corkę iednę y ſynow czterech, Dobiesława, Jacka, Ludwika y Franciſzka. Z tych Jacek ożenił ſię z Ruſzkowſką, z ktorą zoſtawił dwoch ſynow, Dobiesława y Ludwika *ſteriles*, a corka poſzła za Ożarowſkiego. 2. Tomaſza, ten z Wolſkii zrodził ſynow czterech, Tomaſza, Jędrzeia, Zygmunta y Teofila, y corek dwie. Z tych Jędrzeia z Głowinſką, było dwoch ſynow, Zygmunt y Jozef. 3. Jakuba, ten z Brzezińſką zpłodził corkę y ſyna Piotra, ktory zaślubiwſzy ſobie Michałowſką *1mo voto*, miał z nią dwoch ſynow, *2do voto* Kłopocką, z tey także zoſtawił potomſtwo. 4. Pawła tego z Skorkowſkii były corki dwie, y ſyn Staniſław, ktory z Rzeſzowſkii zpłodził corkę Maliſzewſką. Elżbieta Zielińſka Podkomorzanka Sendomirſka, była za Jakubem Brzeſkim herbu Oſtoia Łowczym Sendomirſkim. Stefan miał za ſobą Zofią Oleśnicką Sędziankę Ziemſką Bełzką, ktora mu trzy corki powiła, Annę pierwſzym związkiem Zygmuntowi Duninowi Suligoſtowſkiemu, drugim Jerzemu Gałęzowſkiemu, Katarzynę Michałowi Sczuckiemu, Dorotę Sewerynowi Korwinowi Kochanowſkiemu Podſtarościemu Bełzkiemu, zaślubione. Jacek miał za ſobą Maryannę Broniewſką herbu Tarnawa. N. Oraczewſką z Przybysławic, ſioſtrę Anny Duninowy. Woyciech y Michał bracia rodzeni 1692. Jakub Podczaſzy Bracławſki 1634 iezdził w legacyi do Porty Otomańſkiey *Ofiarow. in D. Myslenic.* y tam pokoy z Turkami zawarł w roku 1634.

*ZIELINSKI *herbu Jelita.* Z tych był Woyciech Zielińſki Kanonik Kuiawſki Deputat na Trybunał Koronny 1728, z Zielenca w Wielkieypolſzcze Zielińſkiemi ſię piſzą. Mikołay ktorego było ſynow trzech. Pierwſzy Tomaſz mąż wielkiey świątobliwości, życie iego napiſał, y do druku podał, *Hieronim Powodowſki Kanonik Krakowſki y Poznańſki, piſał także o nim Franciſcus Camomilla Ordin. Min. in ſuo opere, y Forteca Duchowna*, z ktorych zbior cnot iego krotko po-

łożę. Dogadzaiąc woli Rodzicow ſwoich poiął w ſtan małżeńſki Tylicką, w ktorym wſzyſtek ſię wylał na ſłużbę Boſką, tego naybardziey przeſtrzegaiąc, żeby przy zabiegach o fortunę doczeſną, naymniey uſzczerbku ſumnienie nie znało: dla tego nie tylko ſam ſiebie powściągnął od mow ſczypiących sławę cudzą, od przeklęctw y złorzeczenia, ale też inſzych do ſiebie należących pilno doglądał, żeby iakie słowo mniey przyſtoynę z uſt ich nie wychodziło. Skoro tylko z łoſzka ſię z rana porwał, zaraz padał na modlitwę przed Bogiem, y wſzyſtkich domowych wiodł do tego, a przed śmiercią ſwoią na kilka lat, pobudziwſzy czeladkę, z nią do kościoła co dzień zagęſzczał, kędy z niemi intencyą czynił na cały dzień, Bogu ofiaruiąc wſzyſtkie tego dnia zabawy. W kościele zaś z żadnym mowić nic niechciał, ale kiedy gwałtowna iaka potrzeba tego wyciągała, na cmentarz wychodził, kędy po krotkiey rozmowie, znowu ſię do kościoła do ſwoich z Bogiem delicyi wracał, nawet żeby był y w drugich wielomowne w przybytkach Boſkich ięzyki ukrocił, Pana Jezuſa z kościoła Salomonowego wyganiaiącego przedaiących y kupuiących, odmalować kazał; poſpolicie zaś modlił ſię klęcząc, albo na ziemi leżąc, nie tylko w dzień ale y w nocy, pod ktorą też oſtrą dyſcypliną ciało ſwoie kraiał. Przed każdą kommunią pięć dni pościł, gotuiąc ſię do tych Swiętych taiemnic, luboć życie iego prawie ſię zdało uſtawicznym poſtem: bo na dzieſięć lat przed ześciem ſwoim, ani na pościeli nie ſypiał, ani mięſa nie iadał, Poniedziałki y Srzody ſuchotami odprawiał, w Piątki żadnego pokarmu, ani napoiu nie zażywał, w Soboty ſamym ſię chlebem y wodą kontentował. Na poddanych ſwoich dziwnie łaſkawy, ztąd gdy do Pyzdr przyiachał, za zboże tam przedane, pieniądze poſzedſzy do Szpitala, wſzyſtkie na ubogich rozdał, ſkoro z ſzpitala do ſwoiey goſpody powrocił, poddany iego właſny podpiły przypadſzy, naprzod go o owę rozrutność iego na nędznych żebrakow fukać począł, na co gdy ſię uśmiechnął Tomaſz, on go poſtrōkiem ſkręconym tak mocno w plecy uderzył, że aż na ziemię upadł, podnioſł ſię wkrotce mąż pobożności, y nic więcey nie rzekł, tylko Niech ci Bog odpuści, niewieſz co czyniſz, a żeby cię Bog o to nie ſkarał, idę do niego, błagać go za ciebie; do kościoła tedy poſzedſzy całą godzinę leżąc na ziemi na modlitwie przepędził. Tak zaś był wywnętrzonego na uboſtwo miłoſierdzia, że przy ſtole ieść y ſiedzieć wprzod niechciał pokiby wprzod wſzyſtkich ktorych miał u ſiebie, nie nakarmił, więc częſto ſię trafiło, że y ſuknią z ſiebie y futro zdiąwſzy, odartuſow niemi pokrywał, a prawie całe prowenta ſwoie, na nich obracał, z tym wſzyſtkim lubo tak ſczodrze im ſię udzielał, przecięż y iemu na niczym nie zchodziło. Sierotom y wdowom patronem ſię ſtawiał zawſze y Opiekunem; o ich krzywdy więcey ſię uymował, niżeli o ſwoie właſne, a częſtokroć y z niebeſpieczeńſtwem życia ſwego. Niewolnikow z więzow albo wypuſzczał, albo wykupował. Pod czas morowego powietrza zarażonym, iuż wſzyſtko do potrzeby należące opatruiąc, iuż umarłych ciała obmywaiąc, iuż odziewaiąc, iuż rękami ſwemi grzebiąc, heroicznie dla Boga ſłużył, po śmierci, duſz ich, iako mogł, ratował. W chorobach, ktoremi go Bog nawiedzał, wydawała ſię w nim oſobliwſza cierpliwość, w ktorych z Ukrzyżowanego Chryſtuſa, do ktorego miał ſczegulnieyſze nabożeńſtwo, oczu nie zpuścił. Gdy mu rezydencya ogniem przypadkowym zagorzała, on do kościoła co prędzey pobiegſzy, Bogu za to nawiedzenie ſerdecznie dziękował. W roku 1585 gorączką o łoſzko uderzony, ani lekarſtwa żadnego przyiąć niechciał, ani na zdrowie

ſwoie modlitw od kapłanow y uboſtwa: ſam poki tylko ſił ſtawało, co dzień do kościoła czołgaiąc ſię, a gdy te uſtały, noſić ſię tam przecię kazał, zkąd po przewlokłey modlitwie ledwo żywego wynieſiono. W ſam dzień Wielkonocny wſzyſtkich domowych przeproſiwſzy, na iutrznią ſię prowadzić kazał, tam kommunią świętą wziąwſzy, gdy do domu powrocił, na łoſzku złożony, widział tak wielką iak słońce przed ſobą iaſność, y z niey głos do ſiebie, *Diſpone domui tuæ, quia morieris.* Chciał tedy teſtament uczynić, w tym pokuſa czartowſka do deſperacyi go napędzić chciała, paſſował ſię z nią mocno, a na koniec porwawſzy ſię z łoſzka, do modlitwy ſię udał, proſił potym, żeby mu w kościele dozwolono umierać, więc z ſamym tylko Bogiem rozmawiaiąc, Anielſkim też widzeniem rozweſelony, ſpokoynie zaſnął w Bogu, wieku ſwego 36. pochowany w Zieleńcu dziedzictwie ſwoim. Zeznał ieden mąż wiary godny, że raz ieſzcze żyiącego Tomaſza, a drugi raz umarłego, gdy o inſtancyą za ſobą do Boga proſił, od cięſzkich chorob był uwolniony. W roku 1617 w lat trzydzieści po iego śmierci, ſyn z Tylickii zpłodzony Woyciech mąż uczony y pobożny umieraiąc, obligował żonę ſwoię Annę Brodowſką, żeby ciało iego w Oycowſkim grobie nie zkładała, niegodnym ſię bydź znaiąc, z tak świętym Oycem wraz leżeć; ta chcąc woli iego zadoſyć uczynić, gdy podle tego, drugi nowy chce murować, trefunkiem napadli na trumnę Tomaſzá, w ktorey ciało iego nienaruſzone, y białe, w gruby czecheł odziane znaleziono, z niego zapach wonny uczuli, ci co kopali: w nową tedy trumnę przełożono, znowu uczciwie pochowano. W ſiedm lat potym z konſenſem Biſkupa Poznańſkiego dobyto go, przy rożnych godnych ludziach do tego aktu zaproſzonych, ale iuż ſię pſować owe ciało zaczeło, ręka iednak prawa, ktorą ſowite iałmużny ſypał, naymniey nieſkażona pokazała ſię, Kommiſſarze zaś na to zeſłani wſzyſcy zeznali, że dziwnie wſzyſcy do nabożeńſtwa iakiś affekt w ſobie czuli. Z tey Brodowſkii, był ſyn Adam *Acta Caſtren. Poſnan. 1678* ktoremu Anna z Rudnika Biſkupſka powiła corkę Maryannę iedynaczkę, wydaną za Sebaſtyana Oſieckiego Chorążego Brzeſkiego Kuiawſkiego *Acta Caſtren: Poſnan. 1664.* Drugi ſyn Mikołaia, a brat Tomaſza był Marcin, trzeci Mikołay, *Acta Caſtren. Poſnan. 1570*, od tego Mikołaia była corka Katarzyna za Jerzym Zakrzewſki, *Acta Caſtren. Poſnan. 1600.* Maciey Zielińſki brat Mikołaia, ſyn Tomaſza, tego ſynowie Ludwik y Jan, *Acta Caſtren. Poſnan. 1589*, y corka Katarzyna Jana Podleſkiego małżonka, *Acta Poſnan. Caſtr. 1571.* Maciey brał żonę w roku 1624 Zofią Dąbſką, *Maciey Stawińſki Wieniec małżenſki.* N. miał za ſoba Dorotę Mielzyńſką, ſioſtrę dwoch Kaſztelanow Gnieźnieńſkich 1630.

ZIELINSKI herbu Swinka w Płockim Woiewodztwie. Grzegorz Zielińſki naprzod Kaſztelan Płocki 1578, z tym tytułem podpiſał liſt Stefana Krola *Infeudat: in Ducat. Pruſ.* potym Woiewoda Płocki, Staroſta Zakrocimſki y Mławſki, elekcyą Zygmunta III Krola Polſkiego podpiſał, *Conſtit. fol. 437.* Brat iego ieden był Piſarzem Zakrocimſkim, drugi Adam Cześnikiem Płockim, *u Januſſov. w ſtat. fol. 769*, zdami ſię że wſzyſcy trzey bracia, urodzeni z Barbary Kryskii Woiewodzanki Płockiey. Walentyn Kaſztelan Płocki, z Seymu Kommiſſarz do granic, *Conſtit. fol. 12*, był potym Woiewodą Płockim 1640, ſynowie iego dway, Ludwik y Władyſław. Ludwik Staroſta Ciechanowſki, miał za ſobą Helenę z Grudowſka Zawadzką herbu Rogala, Jana Woiewody Parnawſkiego corkę, powiwſzy mu czterech ſynow, umarła 1648. Ludwik Kaſztelan Sierpſki 1674 żona iego Brzoſczanka Sta-

niſława Brzoſki Podkomorzego Nurſkiego corka, N. Kaſztelanka Sierpſka była za Błeſzyńſkim. Ludwik Podczaſzy y Poſeł Ziemi Rożańſkiey na konwokacyą, podpiſał konfederacyą 1696. Jan Staroſta Łowczy Koronny, Staroſta Bydgoſki, Poſeł na Seym 1667, *Conſtit. fol. 27.* Jan Staroſta Ciechanowſki Poſeł y deputat *ad pacta conventa* 1674 y na Seym Koronacyi Krola Jana, *Conſtit. fol. 10*, y 1696 na konwokacyą. Tomaſz Podkomorzy Łomżyńſki, miał za ſobą Rozalią Goſiewſką z ktorey ſyn Ludwik. Ludwik Chorąży Łomżyńſki Staroſta Warecki z Seymu 1703 Kommiſſarz do granic od Prus Xiążęcych, *Conſtit. fol. 22*, żona iego Helena Gembicka Kaſztelanka Łęczycka. Ludwika Pawła Kraſińſkiego, Katarzyna Franciſzka Kraſińſkiego, Barbara Antoniego Kraſińſkiego, małżonki. Woyciech ſyn Grzegorza Woiewody Płockiego Poſeł na Seym *1606.* Maciey brał ślub z Zofią Dąmbſką 1624. Staniſław z Heleną Konarſką zoſtawił potomſtwo. Jan Stolnik Płocki, Władyſław Zygmunt y Marcin 1632, Walentyn y Mikołay z Zielony Zielińſki 1674. O Władyſławie y Krzyſztofie ieſt *Konſtytucya 1676 fol. 56.* Konſtantyn Proboſzcz Katedralny Kuiawſki, Krakowſki, Płocki, Pułtuſki Kanonik 1678, Suffragan Gnieźnieńſki, potym Arcybiſkup Lwowſki, ſyn Kaſztelana Sierpſkiego y Staroſty Ciechanowſkiego, zaſługi iego ku ſobie zaleca Oyczyzna *w Konſtytucyach 1703 fol. 24*, ſczyciła ſię Archikatedra dobrocią ſwego Paſterza, atoli pod rewolucyą Szwedzką y Moſkiewſką, w Polſzcze naſzey w roku 1707, od Generała Moſkiewſkiego Ronne poimany y do Moſkiewſkiey Stolicy zaprowadzony, w wielkim niedoſtatku wſzyſtkiego, życie ztracił. Bracia iego Jakub Chorąży Dobrzyńſki y Staniſław Podſtoli Płocki. Ludwik Jan Zielińſki Profeſs w Zakonie Cyſtercyeńſkim, wydał do druku *Abdank, ſive Gratiæ Deo, Regi & Religioni in elect. Geor. Skoroſſewſki in fol. 1689 ſoluta.* Arcybiſkup zaś Lwowſki będąc młodſzy w Rzymie, wydał: *Virtus coronata, ſeu Gratulatio Michaëli I Regi Polon. in ipſius inaugurat. 1669 in fol. Romæ.* N. miał za ſobą Barbarę Pieniąſzkownę Woiewodzankę Sieradzką. N. Kaſztelanka Płocka, była za Staniſławem Oborſkim.

**ZIELENSKI herbu Prus 3tio.* Michała Zieleńſkiego, dla zaſług woiennych w komput Rycerſtwa Polſkiego wpiſała *Konſtytucya 1661 fol. 64*, y na pewnych dobrach lenne prawo przyznała. Staniſław, ſyn iego Jozef 1692.

**ZIELONACKI herbu Podkowa* w Kaliſkim Woiewodztwie. Maciey Ludwik Zielonacki Proboſzcz Kościelecki, Officyał Kaliſki 1679. Maciey 1696. N. Proboſzcz w Kościelney wſi Zakonu S. Benedykta, Przeor Tyniecki 1718. N Molſkiego Piſarza Grodzkiego Kaliſkiego małżonka. N. Jędrzeia Poniatowſkiego. N. w Zakonie naſzym. Jan 1697.

**ZIELONKA herbu Jaſtrzębiec* w Ruſkim Woiewodztwie, z tą iednak rożnicą, że na hełmie powinien bydź Jaſtrząb pierzcień trzymaiący w pyſku. N. Zielonka mąż woienny, ktoremu Stany Koronne w zaſługach krwawych, przez *Konſtytucyą 1662 fol. 29*, dożywocie zapiſały na Woytoſtwie Koroſzyńſkim, a po śmierci iego, żeby lenne prawo na piętnaście lat potomſtwu iego ſłużyło na tymże Woytoſtwie. Paweł Zielonka 1665. Jan *1mo voto* miał za ſobą Jadwigę Podolſką, z tey był ſyn Michał *ſterilis*, y corka Maryanna Michałowi Brodowſkiemu zaślubiona, z ktorey ſynowie Stefan, Dominik y Ludwik Brodowſcy, *2do voto* z Katarzyną Sobieſką, z tey była corka Anna Borzęcka *ſterilis*, y ſyn Paweł, tego z Katarzyny Gurowſkiey tylko ſię corka zoſtała Katarzyna. Alexander Zielonka Cześnik Kiiowſki, żona iego Maryanna Gumowſka Cześnikowna Zakrocimſka, corka iego Maryanna była za Jerzym Łączyńſkim Podkomorzym Lwowſkim, ale *ſterilis.*

Antoni Łowczy Lwowſki y Sędzia Kapturowy 1733. Dominik Kanonik Kamieniecki Proboſzcz Oleſzycki. N. miał za ſobą Popielownę. Stanisław Zielonka Skarbnik Zydaczewſki, miał za ſobą Urſzulę Wierzchowſką, ſynow miał dwoch, Dominika y Konſtantego. Dominik Kanonik Przemyſłki był Proboſzczem Niemirowſkim. Konſtanty Kuſtoſz Przemyſłki był Proboſzczem Oleſzyckim. Jan Zielonka miał za ſobą *1mo voto* Zofią z Bieniakonow Bieniakowſką, druga była za nim Bukowſka, z pierwſzą miał ſyna Władysława, z drugą miał ſyna Stefana, trzecią miał Maryannę Komorowſką Sędziankę Bełzką w roku 1660, corek miał dwie, Katarzynę y Barbarę, Katarzyna była *1mo voto* za Janem Kleofaſem, *2do voto* za Janem Czarnockim, Barbara była za Ubyſzem Podczaſzym Dobrzyńſkim. Teodor Zielonka Miecznik Zytomirſki, miał za ſobą *1mo voto* Urbańſką, *2do voto* Joannę Siemieńſką, ktora pierwey była za Janem Nahoiewſkim. Alexander brat Teodora miał za ſobą Katarzynę Konopacką, ſyna miał Jozefa. Trzeci brat ma za ſobą Maryannę Balownę, ſioſtra tychże *1mo voto* była za Antonim Zurowſkim, *2do voto* za Antonim Trembeckim. Władysław miał za ſobą Gumowſką corkę Woyſkiego Zydaczowſkiego. Piotr Zielonka miał za ſobą Urſzulę Zabokrzycką, ktora *1mo voto* była za Leſzczyńſkim Podczaſzym Goſtyńſkim herbu Belina.

ZIEMACKI herbu Rawicz w Lubelſkim Woiewodztwie. Jeden z Ziemackich był Podſtaroſcim Lubelſkim, drugi Piotr Piſarzem Grodzkim Krakowſkim, a potym Kanonikiem Krakowſkim z Seymu 1601 naznaczony do korrektury ſtatutu Koronnego. *Conſtit. fol. 734.* Woyciech temiz czaſy.

**ZIEMECKI herbu Nieczuia* w Wielkieypolſzcze. Mikołay Archidyakon Pczewſki y Kanonik Poznanſki, a potym Scholaſtyk Poznańſki, *vir inſignis ingeniô & doctrinâ*, mowi o nim nadgrobek w Katedrze Poznańſkiey, y *u Starowol in Monum*, ieſt w druku iego Reſpons, *na ſkrypt Equitis Poloni uſzczypliwy Zakonowi naſzemu. Cracov. 1610 in 4to.* Woyciecha z Ziemięcina Ziemeckiego Kanonika Krakowſkiego, Proboſzcza Tarnowſkiego, zmarłego w roku 1663, widziałem nadgrobek z tym herbem w katedrze Krakowſkiey, kędy mu to przyznaią, że był *Juris Patrii peritiſſimus.* N. była za Felicyanem Arcemberſkim.

**ZIEMBLICKI herbu Połkozic.* N. Ziemblicka była za Michałem Akſakiem.

**ZIENKOWICZ herbu Sieſtrzeniec*, ten im herb przypiſał *Koiał. in Mſ.* atoli na Konkluzyach Wilenſkich Zienkowiczowi Deputatowi na Trybunale Wileńſkim w roku 1679 herb ich widziałem Xiężyc iak w herbie Leliwa, do gory proſto obiema rogami obrocony, we ſrzodku iednak między niemi, ani gwiazdy nie maſz, ani krzyża iak w herbie Szeliga, na hełmie trzy piora ſtruſie. Piſzą ich iedni Zienkiewicz, drudzy Zienkowicz, rozumiem iednak, ſie to iedenze Dom, maią do tego przydomek Cichińſki od dobr, z ktorych ſię piſzą z Cichińca. Bazyli Zienkiewicz, ktorego corka wydana za Macieia Kłodzko Staroſtę Zmudzkiego. Mikołay w Słonimſkim powiecie 1528. Teodor Poſeł do Moſkwy 1572 od Senatu Litewſkiego, upominaiąc ſię zupełnego dochowania pokoiu, nie dawno z niemi zawartego. Jerzy Zienkowicz Cichińſki Poborca w Mińſkim 1581 *Conſtit. fol. 355.* Bazyli Marſzałek Krolewſki, Sędzia Ziemſki Nowogrodzki. Tenze czy inſzy Bazyli Marſzałek Nowogrodzki 1588, poſeł od Stanow Litewſkich do Zygmunta III, 1589 z Seymu naznaczony do zapłaty woyſku, *Conſtit. fol. 560*, w roku 1594 był Moderatorem dyſputy, ktorą miał X. Smiglecki Soc. JESU z Nowokrzczeńcami w Nowogrodku. *Opiſanie dyſput.* Piotr Poborca w Rzeczyckim 1590, tenże czy inſzy Sędzia Ziemſki Rzeczycki. Iwan Chorąży Rzeczycki.

Paweł

Paweł y Daniel 1648, y drugi Paweł Sędzia Ziemſki Upitſki w Woiewodztwie Trockim. Stanisław Zmayło Zienkiewicz odważnie bił Moſkwę y Kozakow. Są ieſzcze w Xięſtwie Litewſkim Zienkiewiczowie Peretruſcy. Michał z Połubieńſkii urodzony, Kanonik Wileńſki, Suffragan Zmudzki, a temi czaſy gdy to piſzę, Biſkup Wileńſki. Jochno Ziemkowicz 1524 pewne dobra wykupił od X. Oſtrogſkiego *Monim. Coll. Oſtrog.*

Zienowicz herb.

Barkiem do gory poł pierzcienia obroconego, w polu czerwonym bydź powinno, nad nim krzyż kawalerſki, nad hełmem y koroną, Slepowron, pierzcień z dyamentem w pyſku trzymaiący, w prawą tarczy obrocony całym ſobą; tak go opiſuią: *Papr. w Gniaz. fol. 1190. O herb. fol. 674. Okol. tom. 3. fol. 336. Kleynoty fol. 92. Koiał. in Mſ. Paprocki w Gniazdzie* wprawdzieć trochę odmiennieyſzą ſymmetryą tego herbu położył, ale w poźnieyſzey *O herb. Xiążce* poprawił tego wſzyſtkiego. Tamże *w Gniazdzie* z iakiey okazyi ten herb nabyty, kładzie w ten ſpoſob. Gdy prawie do Serbii Pogańſtwo nagle wpadſzy, wſzyſtko puſtoſzyli, a ludzi w niewolą zabierali, Poganin ieden corkę Xiążęcia Serbii poimawſzy, do obozu ſwego uwodził: poſtrzegł to ieden z mężnych Serbow, y za nim ſię w pogoń udał, zdobycz tak zacną, albo żeby odbił, albo żeby przy obronie iey, życie położył. Poganin nie dufaiąc ſiłom ſwoim, gdy w gęſty las zaiachał, zſiadſzy z konia, w zaroſle y gęſtwinę, y ſam y Pannę z ſobą wciągnął, żeby ſię był y z nią utaił, płacz iednak y częſte łkania Panny, rozlegaiące ſię po leſie utorowały goniącemu y ſzukaiącemu Serbowi do niego drogę: tam ztarſzy ſię z Poganinem; wkrotce go trupem na placu położył, wdzięczna tey przyſługi Xiężniczka, pierzcień z palca ſwego zdziąwſzy, na iego rękę włożyła, gdy iednak z trupa zabitego, oręże zdeymuie, y inſzy łup z niego układa, nie oſtrożnie upuścił ſygnet, y nie prędzey ſzkodę ſwoię poſtrzegł, az Pannę na beſpieczne mieyſce wy-

Sssssss 2 pro-

prowadziwſzy, wraca ſię tedy zguby ſzukaiąc, aż na mieyſce zwycięzkiey potyczki, kędy nad trupem znalazł na drzewie kruka w pyſku pierzcień trzymaiącego, ktorego z łuku zabiwſzy, pierzcień odebrawſzy, ieſzcze w nadgrodę ſwey odwagi y Xiężniczkę od Oyca wziął w małżeńſtwo, y herb w ten kſztałt wyrobiony. Zowie go zaś, *tak Paprocki iako y Okol.* Deſzpot, ktore słowo u Grekow znaczy Panna, przedtym Ceſarzow Greckich, ſynow ich y Zięciow, ze Deſzpotami zwano, piſze z *Pontana Bollandus in Actis SS. tom. 2. fol. 1001*, atoli że to imię potym było własne Familii Deſpotow, z ktorych Jerzy y Jan Deſpotowie od Turkow z ſwych fortun wyzuci, w ſześciu ſet koni do Władysława Krola Węgierſkiego y Czeſkiego udali ſię, y z nim przeciwko Woyciechowi bratu iego woiowali, iako świadczy *Tubero Dalmata lib. 4. Commentar. de ſuis tempor. y Bielſki o iednym z nich piſſe fol. 609 y 614* Jakubie Heraclideſie Bazyliku Deſpocie, ktory za pomocą Albrychta Łaſkiego Hoſpodarſtwa Wołoſkiego doſtawſzy w roku 1561, z niego od Tomſzy wkrotce był zrzucony, y z życia wyzuty, corka iego Anna była za Jędrzeiem X. Sanguſzko Staroſtą Włodzimirſkim. Z tych tedy Deſpotow ieden, Zeno Bratoſzewicz do Xięſtwa Litewſkiego przyſzedſzy, tamże oſiadł y Familią Zenowiczow rozplenił to *Paproc. bo co Okol.* piſze wywodząc ten Dom, od Bratoſza ſyna Herkuleſowego, y inne tu o Zenonach y Bratoſzach przytaczaiąc rewolucye, iako y to, że ieden z Deſpotow Zienowiczow Bratoſzowiczow Serbii Xiążę, był Woiewodą Multanſkim w roku 1380, y że dla naiazdow y inkurſyi Tureckich, nie mogąc ſpokoynie tym Panſtwem władnąć, do Xięſtwa Litewſkiego ſię udał, gdzie od Witolda wdzięcznie przyięty był, y w dobra opatrzony; to pewności nie ma z wielu racyi, y z tey, że Turcy o te czaſy ieſzcze dalecy byli od Multan y zaczepiac ich woyną nie mogli: na to ſię iednak zgadzaią autorowie, że pierwſzemu ktory do Xięſtwa Litewſkiego przyſzedł, Witold Smorgonie nadał, y inne na ſto mil obſzerne włości, od Rzeki Myſz do Dziſny, Orſzę także mu puścił, ten zpłodził ſyna Zena albo Zenona, od ktorego potomkowie Zienowiczami zawołani. Z nich był *według Koiałowicza in Mſ.* Michał Zienowicz Woiewoda Mściſławſki, Staniſław Hetman Polny w woyſku Litewſkim. Jerzy Staroſta Bracławſki odprawował poſelſtwo w roku 1494, po Helenę Xiężniczkę Moſkiewſką Alexandra X. Litewſkiego małżonkę, *Stryik. fol. 670*, zoſtawił potomſtwo.

Jerzy Woiewoda Smoleńſki, ieſzcze przed wzięciem Siewierza od Moſkwy. Mikołay w roku 1499 między inſzemi znacznemi Panami Litewſkiemi pod Wiedruſſą wzięty w niewolą Moſkiewſką, ſyn iego Jerzy Piſarz Litewſki, Staroſta Kokenhauſki, zoſtawił ſyna Jerzego Pułkownika zacnego, Kaſztelana Smoleńſkiego y Połockiego, Staroſtę Propoyſkiego y Ciecierſkiego, Regimentarza na odbieranie Zamkow Inflantſkich w zakładzie podanych. Był w owey zwycięzkiey na polach Iwaniſkich z ſwoią chorągwią potyczce 1564. Regimentował całym woyſkiem Litewſkim w Inflanciech przeciwko Moſkwie; w roku 1567 we dwoch ſet ludzi ſwoich, ſtanął do tey okazyi, w ktorey Serebrnego Moſkiewſkiego Wodza, zbił na głowę Roman X. Sanguſzko, Staroſtą będąc Lepelſkim y Dziſneńſkim, ſam z ſwym tylko ludem pod Leplem zniosł kilka tyſięcy Moſkwy w roku 1568, miał za ſobą Chlebowiczownę Woiewodzankę Wileńſką, z ktorey zpłodził dwoch ſynow, Krzyſztofa y Jana. Z tych Krzyſztof był Woiewodą Brześciańſkim, Staroſtą Ciecierſkim y Propoyſkim, wſpomina go *Konſtytucya 1613* Kommiſſarzem do zapłaty zkonfederowanemu woyſku *fol. 3 y fol. 7*, przedtym

zaś Kaſztelanem Brześciańſkim 1588, podobno y Nowogrodzkim Kommiſſarzem do traktatow między Koroną Polſką y Domem Auſtryackim, względem poimanego pod Byczyną Maxymiliana, nie tylko zaś radą, ale y ſzablą Oyczyzny bronił, kiedy pod Wielkiemi łukami poprzedzaiąc woyſko Krolewſkie z ſwemi ludźmi, nieprzyiaciela zpędził, daleki iednak był od wiary katolickiey, złączył ſię był dożywotnie z Teodorą Wołowiczowną Kaſztelanką Nowogrodzką, z ktorey Zofia corka, naprzod ſię była w małżeńſtwo doſtała Staniſławowi Kiſzka, ktore małżeńſtwo gdy ſię rozſtało, Kiſzka Iufułatem zoſtał Zmudzkim, Zofia zaś ponowiła śluby z Alexandrem Słuſzką Woiewodą Trockim, Staroſtą Homalſkim, wprawdzieć z rodzicow heretyckich urodzona, y ona ſię gwałtem tychże błędow z razu trzymała, wſzakże obiaśniona łaſką Boſką, potępiwſzy ie, ſtatecznie w wierze katolickiey żyła y dokonała w roku 1642, fundowała wraz z mężem ſwoim na dwoch mieyſcach OO Dominikanow, iako ſię mowiło pod Słuſzkami, ołtarz na cześć S. Rafała Archanioła w Nieświeſkim kościele wytworny, w roku 1633 wyſtawiła, *Alandus kościoł;* w ſzyciu iedwabiem y w rznięciu z papieru, tak była wytworna, że czy ptaki, czy zwierzęta, czy kwiaty wyrabiała, zdały ſię bydź ad vivum. Syn zaś z teyże Wołowiczowny Teodory (ktorą Krzyſztofa Woiewody Połockiego małżonką zowie, ale omylnie, *Suſſa w Zyciu B. Jozafata*, y od tego Arcybiſkupa od ſchizmy do prawowierney iedności nawroconą) Mikołay (nie Jerzy *iako chce Starowol. in Bellat. Sarm. fol. 236*) Bogusław Kaſztelan Połocki, Ciecierſki y Propoyſki Staroſta, Pułkownik Krolewſki, Oycowſkie koło wiary odrzuciwſzy błędy, z kościołem ſię katolickim poiednał, zoſtawił Mſ. po śmierci ſwoiey, w ktorym piſał przeciwko dyſſydentom o artykułach wiary, y wierſzem polſkim niektore piſma iego: y lubo był dowcipu wielkiego, przecięż w ręce był dzielnieyſzy, na weſelu Krolewſkim goniąc z kopią do pierzcienia trzy razy, raz po raz z wſzyſtkich pochwałą, zawſze do niego ugodził, za co od Krola znacznym upominkiem regalizowany. Pod woynę Moſkiewſką w naywiękſzy ogień z ludzmi ſwemi zkoczywſzy, nie tylko że złamał ſiłę nieprzyiacielſką, ale co więkſza, mało kogo z ſwoich utracił; tąż ſerca wſpaniałością y Inflantſkie zakończył kampanie: w roku zaś 1621 w owey pod Chocimem z Oſmanem Carem Tureckim woynie, na pogłos, że Chodkiewicza Hetmana Turcy w bitwie w koło otoczyli, chcąc go ſalwować, uderzył ſię z ſwoią chorągwią o Turkow, y tam długo ſię z niemi wręcz zcinał, ſiła ich trupem na placu położywſzy, gdy iednak konia pod nim zabito y ſzyſzak z głowy ztrącono, końmi ztretowany, y dwudzieſtą ranami zwątlony, na poł umarły do obozu zanieſiony, dnia trzeciego duſzę Bogu oddał, 7 dnia Września. *Okolſki powiada,* że żona iego była, Anna Pacowna Woiewodanka Minſka, *kazanie zaś na iego pogrzebie miane*, chce mieć żonę iego Annę Chodkiewiczownę, a podobno ſioſtrę Jana Karola Woiewody Wileńſkiego y Hetmana Litewſkiego, bo go indziey ſzwagrem tego Hetmana zowie: corki iego dwie były, ſyna żadnego, z tych Anna Zofia *1mo voto* żyła z Woyciechem Władysławem X. Radziwiłem Kaſztelanem Wileńſkim, a po iego śmierci 1636, *2do voto* z Franciſzkiem Zebrzydowſkim Kaſztelanem Lubelſkim Staroſtą Nowomieyſkim; w kościele Nieświeſkim ołtarz na cześć S. Gabryela dość koſztowny wyſtawiła. Druga Zofia Pawła Sapiehy Woiewody Wileńſkiego y Hetmana W. Litewſkiego małżonka, *Hiſtor. Sapieh.* Kaſztelanką Nowogrodzką zowie tę Zofią, ale omylnie.

Jan Kaſztelan Witebſki, a przedtym Stolnik Litewſki, Staroſta Trąb-

ſki, ſyn Jerzego Kaſztelana Smolenſkiego, brat Krzyſztofa Woiewody Brze-
ściańſkiego, *Sarnicki* powiada, że ten Jan był urodzony z Xiężny Pruńſkiey,
wſpominaią go *Konſtytucye 1598* deputatem na ſądy fiſzkalne Litewſkie. Sy-
now iego było czterech, Jerzy, Michał, Abraham bezpotomny y Staniſław.
Z tych Michał od młodości ſwoiey wſzyſtkie lata ſwoie w obozie prze-
pędził, ſyn iego Piotr. Jerzy był Sędzią Ziemſkim Wileńſkim, z tym ty-
tułem poſłował na Seym 1629, ztamtąd deputat na Trybunał fiſzkalny,
Conſtit. fol. 18. a w roku 1632 podpiſał *pacta conventa* Władyſława IV. *Porzą-
dek elekcyi fol*, 17, zpłodził ſynow trzech, Jana Marſzałka Oſmiańſkiego, Sta-
roſtę Kiernowſkiego, był poſłem na Seym 1653, na nim deputatem do na-
mowienia pewney legacyi, *Conſtit, fol. 9*, y na Trybunał Skarbowy Litewſki
fol 16, y 1659 y 1662 fol. 2. Staniſława Podkomorzego Wilkomirſkiego, Leśni-
czego Wilkiſkiego, podpiſał *pacta conventa* Krola Michała 1670, z Seymu 1653
na ktorym poſłem ſtawał, Kommiſſarz do zapłaty woyſku Litewſkiemu,
Conſtit. fol. 5, y 1670 do dobr Krolewſkich, *Conſtit. fol. 9.* oſiadł potym na krze-
śle Kaſztelanii Nowogrodzkiey, z ktorey do grobu wſtąpił w roku 1672. Sy-
nowie iego Krzyſztof y Alexander, z ktorych Krzyſztofa ieſt w druku, *Wie-
niec, to ieſt applauz weſelny Dominikowi Stuſsce:* był potym Piſarzem Litewſkim,
Staroſtą Oſmiańſkim, Pułkownikiem Krolewſkim, z Seymu 1703 deputatem
do boku Krola Auguſta dla obrady, *Conſtit. fol. 15*, ſyn iego Staroſtą Oſmian-
ſkim, poſłem na Seym 1724. Po śmierci Mikołaia Przezdzieckiego, Marſzał-
kiem Trybunału Litewſkiego, ten Krzyſztof prezydował 1683, y w roku 1701
pod niebytność Michała X. Wiſniowieckiego Marſzałka przy laſce zoſta-
wiony. Jerzy Woyſki Wileńſki, trzeci ſyn Jerzego Sędziego Ziemſkiego
Wileńſkiego, zabity *cælebs*, patrz o nim *Konſtytucyi 1641 fol 23.* Jerzy Staroſta
Opeſki, ſławny Pułkownik, trucizną znieſiony pod czas konwokacyi 1648,
zoſtawił ſyna Januſza. Samuel Chorąży Mściſławſki poſeł na Seym 1627 y
y 1632, zkąd Kommiſſarz zapiſany do traktatow o pokoy z Moſkwą, *Conſtit.
fol. 2*, ſyn iego Hieronim 1640. Staniſław Podkomorzy Oſmiańſki, poſeł na
Seym 1653, y Kommiſſarz do zapłaty woyſku Litewſkiemu, *Conſtit. fol. 5, y 1662
fol. 5 y 1661* deputat na Trybunał Skarbowy *Conſtit. fol. 4.* Jan Kaſztelanic
Smoleńſki *według Auguſtyna Wituńſkiego w Kazaniu: Radoſny Grob*, 1641 miał za
ſobą Kryſtynę Maſſalſką Woiewody Mińſkiego ſioſtrę, wdowę po Lwie Kur-
czu Woiewodzie Derpſkim, z tą zpłodził corkę Zofią Karola Stankiewi-
czu Piſarza Kowieńſkiego małżonkę, y Syna Staniſława, tak na dworach ro-
żnych iako y w obozie zachwalonego. Januſz ſyn Jerzego Podkomorzy
Połocki, w woyſku Pułk prowadził przeciw Turkom pod Kazimierzem Sa-
piehą. N. Woyſki Wileńſki, miał za ſobą Annę Kolęcką, N. Frąckiewi-
czownę Marſzałkownę Lidzką, Krzyſztof Staroſta Propoyſki, Annę corkę
Staniſława Kiſzki Woiewody Witebſkiego. N. była za Janem Połubińſkim.
Paweł y Jozef Podczaſzy Grodzieńſki w Oſmiańſkim 1674. N. ſpoiął Apol-
lonią Ogińſką Podkomorzankę Trocką, wdowę po Szemecie, *Annibal ad por-
tas fol. 202.* Frãciſzek Staroſta Snitowſki, Marſzałek Trybunału Litewſkiego 1722.

ZIMOSZARSKI *herbu Trzaſka* w Ziemi Ciechanowſkiey. Z tych ieden był Chwa-
lebny Aſtronom za czaſow Auguſta I Krola Polſkiego.

ZIOŁKOWSKI *herbu Korczak* w Krakowſkim Woiewodztwie. Zbigniewa Ziołko-
wſkiego Kanonika Krakowſkiego, opowiada nadgrobek w Katedrze Krako-
wſkiey. Katarzyna Zakonnica u Wſzyſtkich SS. we Lwowie. Paweł Zioł-
kowſki Ziemianin Lubelſki 1574, poſeł do Stanow Litewſkich. Paweł miał
za ſobą Marcyannę Oſtrowſką wdowę po Rzeczyckim.

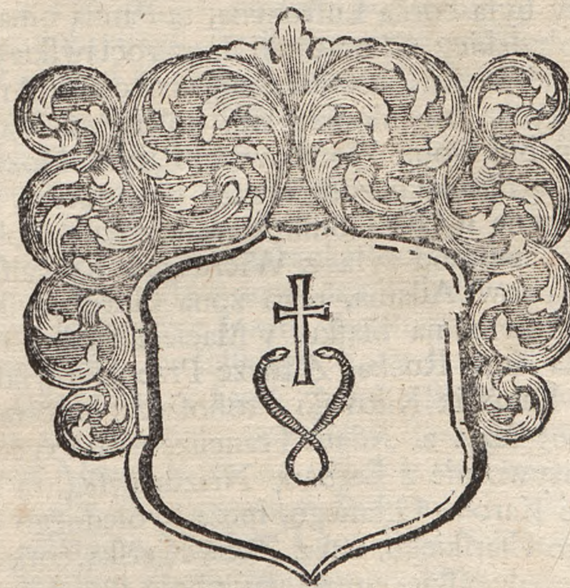
ZKRZYZŁUK *herb*, patrz Kozika.

ZŁOBNICKI *herbu Poray* w Pruſiech y w Woiewodztwie Sieradzkim. Maryanna
Złobnicka Jerzego, Anna Franciſzka Tarnowſkiego herbu Rolicz, małżonki.
N. Jana Kwiatkowſkiego Kaſztelana Inowłodzkiego. N. miał za ſobą Zofią Sil-
nicką. Piotr w Sendomirſkim, Franciſzek, Jan y Staniſław w Sieradzkim 1697.

ZŁOCKI *herbu Szeliga* w Ziemi Wiślickiey. N. Złocki miał za ſobą corkę Stani-
ſława Mieleckiego Kaſztelana Zawichoyſkiego. Alexander Złocki Poborca
1580 w Upitſkim powiecie. *Conſtit. fol 366.* N. poiął Angelę Komorowſką her-
bu Korczak. Paweł y Michał w Sendomirſkim Woiewodztwie 1674. N.
była za Janem Łazowſkim.

*ZŁOCZOWSKI *herbu Grabie* w Zemi Halickiey. N. Złoczowſki miał za ſobą An-
nę Kalinowſką corkę Bartłomieia. Jerzy Małgorzatę Zawichoſką, z tey by-
ło ſześć corek, Katarzyna Jana Zdzanowſkiego, od ktorey Zofia Leſczyń-
ſka, Anna Jędrzeia Sokolnickiego Chorążego Lwowſkiego, Helena Bartło-
mieia Scibora *ſterilis*, Teofila Jędrzeia Kurdwanowſkiego *ſterilis*, Jadwiga Pan-
na, Helena Hieronima Kuropatnickiego, małżonki, ſyn zaś Stefan Chorąży
Halicki z Seymu 1661 Kommiſſarz do granic, *Conſtit. fol. 26*, naprzod z Ja-
dwigą Strzemeſką Podſędkowną Halicką, potym z Zofią Bronowſką *ſterilis*.

Złota wolnosc herb.

O*Kolſki tomo 3. fol. 346*, kładzie herb taki, dwa węże zkręcone tym kſztał-
tem, iak poſpolicie ośmą liczbę wyrażamy 8, Krzyż zaś między niemi;
domyśla ſię, że ten herb nadany obrotnemu mężowi, ktory między
dwiema Xiążęty długo z ſobą w porożnieniu żyiącemi, ſczęśliwie pokoy za-
warſzy, do dobrey ich między ſobą harmonii przyprowadził: taki herb, że
widział na bramie Zamku Brzeżańſkiego, powiada o ſobie tenże Okol: y
wnoſi, muſi bydź prawi, że ktoryś z Sieniawſkich, z takim ſię był domem
złączył, ktory między innemi herbami, y tym ſię też zaſczycał. Widział
go y na drugim mieyſcu w Zakryſtyi kościoła Radłowſkiego, y ſwoim do-
myſłem nazwał go Złota wolność. *Petraſancta de teſſ. gentil. cap. 5.* położył
między innemi cudzoziemſkiemi kleynotami, laſkę, koło ktorey dwa ſię wę-
że zkręciły trzy razy, y przydaie, że niektore domy na Sląſku nim ſię pie-
czętuią na ſzafirowey tarczy.

*ZŁOTKOWSKI *herbu Topor* w Wielkieypolſzcze, piſzą ſię z Złotkowy. Gabryel Złotkowſki Kaſztelan Krzywińſki, z Doroty Korzbokowny, zoſtawiwſzy potomſtwo, lat ſiedmdzieſiąt y cztery życia ſwego zamknął w roku 1574, co o nim opowiada kamień grobowy w Lendzie położony od ſyna Staniſława Złotkowſkiego Kaſztelana Biechowſkiego 1597 *Starowol. in Monum.* W Rychwalſkim kościele, kędy y iego herb Topor wyraźnie wydany, y żony iego Gozdawa, ten zaś Staniſław miał za ſobą Annę z Gulczewa Sierpſką, Jędrzeia Woiewody Rawſkiego corkę, wdowę po Jędrzeiu Kucińſkim y po Zarembie. Jędrzey na naſze Collegium Kaliſkie dobroczynny; w roku 1607 pod czas morowego powietrza gdy z miaſta naſi uchodzić dla zarazy muſieli, od niego przyięci y ſczodrze traktowani. *Hiſtor. Coll.* Staniſław 1650 *Paproc: Łaſki fol. 63.* Są y w Woiewodztwie Minſkim Złotkowſcy de Złotki, z tych Kazimierz Cześnik Sieradzki u X. Karola Radziwiła Kanclerza Litewſkiego w wielkich reſpektach 1713, ale im X. Koiałowicza Mſ, za herb przywłaſzczaią Bawolą głowę.

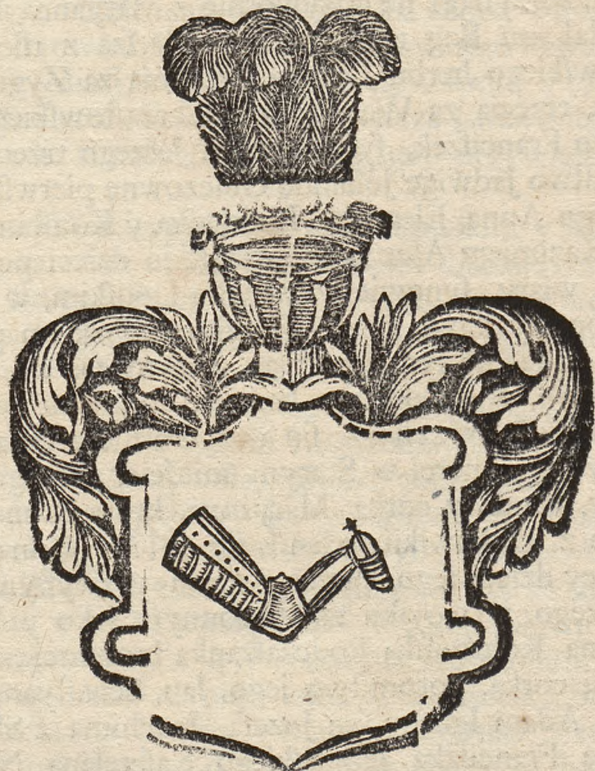
ZŁOTNICKI *herbu Nowina* w Wielkieypolſzcze, w Krakowſkim y Xięſtwie Litewſkim, piſzą ſię z Melżyna, znać że iedneyże z niemi dzielnicy, luboć od dobr Złotniki rzeczonych, imienia ſwego nabyli, z tych naydawnieyſzego wſpominaią Marcina Złotnickiego Stolnika Kaliſkiego, ktorego wnuk Piotr koło roku 1532 miał z. ſobą Poniatowſką Sędziankę Ziemſką Sieradzką herbu Srzeniawa, z ktorey była corka Eufrozyna, ta Panną umarła, y ſyn Mikołay, tego z Jadwigi Kołudzkiey Chorążanki Inowrocławſkiey, ſyn Wawrzyniec z Doroty Lesniowſkii herbu Grzymała, zpłodził corkę Annę Gałczyńſką, y czterech ſynow, z tych Jan młodſze lata polerował na rożnych wielkich dworach, potym nabył Dobr: Piotrkowice, Paryſz, Dozeiewice, Dozeiewiczki, a z Anny Przepałkowſkii zoſtawiwſzy potomſtwo, świat ten pożegnał w roku 1637, w Żninie u OO Dominikanow z nadgrobkiem pogrzebiony, corka iego Tereſſa, naprzod żyła z Wieruſzem Kowalſkim Mikołaiem, z nim miała trzech ſynow, Adama, tego żona Goryſzewſka; Staniſława, tego żona Barbara Graffowna na Sląſku, y Macieia Stolnika Sieradzkiego Kowalſkich, tego żona Anna Rucka. Z teyże Przepałkowſkii byli czterey ſynowie. 1. Jędrzey Kanonik Kiiowſki Proboſzcz Janczewſki, kędy też po śmierci w roku 1665 leży. 2. Adam Franciſzek mąż rycerſki z Czarneckim, złączył ſię był dożywotnie z Barbarą Niezdrowſką, ta mu powiła trzech ſynow, Pierwſzego Karola Oſtafiego, męża woiennego pod Wiedniem y indziey, Chorążego Uſarſkiego, ten z Zofią Kierſką, corką Krzyſztofa, wkroczył w kontrakty małżeńſkie, umarł 1731, oboie w Łabiſzynie pogrzebieni u OO Reformatow z nadgrobkiem, kędy y Ociec iego leży, zeſzły w roku 1686, zoſtały ſię po tey Kierſkii, dwie corki Karola, iedna Magdalena, a w Zakonie S. Tereſſy w Poznaniu Małgorzata, druga Juſtyna wydana za Jana Falęckiego Regenta Grodzkiego Gnieźnienſkiego herbu Jaſtrzębiec, ktorego urodziła Barbara Zalewſka herbu Rola, ma z nim ſyna Staniſława, zoſtali ſię tegoż Karola trzey ſynowie, ieden Malcher Podczaſzy Goſtyńſki, Podwoiewodzy Kaliſki, tego potomſtwo z Konſtancyi Anny Stolińſkii, Zygmunt, Tomaſz, Walentyn, Ludwik, Anna, y Antonina. Drugi Jozef Sebaſtyan w woyſku Litewſkim Pułkownik Janczarſki, z światem ſię rozſtał w roku 1738, w Wiſniowcu u OO Karmelitow Boſych pochowany. Drugiego z Niezdrowſkii ſyna Tyburcego, ten z Konſtancyą Baranowſką herbu Oſtoia, ktorą urodziła Kwiatkowſka herbu Nowina, zſzedł bezpotomny, w roku 1706, leży w Kazimierzu u OO Bernardynow, żona zaś iego ponowiła śluby

z Jozefem Kierſkim. Trzeciego Jozefa Joachima, ten pierwſzym kontraktem małżeńſkim ślubował Konſtancyi Liſieckii herbu Drya, ktorą urodziła Elenora Ubyſzowna, z niey zrodził ſyna Antoniego, ktory młodo w ſtanie duchownym dni ſwoie ſkończył: drugim kontraktem Helenie Skorzewſkii Chorążance Poznańſkiey, corce Władyſława; dzieci z niey młodo pomarły, on ſam wſzedł do grobu 1724 w Łabiſzynie, żona do klaſztoru w Bydgoſzczy. 3. Jakub, żona iego Teodora Wyrżeyſka wdowa po Charzewſkim, z ktorey corka Cecylia w dziecinſtwie zniknела. 4. Jerzy mąż właśnie do woyny urodzony, we wſzyſtkich za Jana Kazimierza Krola kampaniach mężnie ſtawał, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Maryanną Dokowſką herbu Leſczyc, z tey dał mu Bog trzy corki, nayſtarſza z nich wydana za Krzyſztofa Skarſzewſkiego herbu Leſczyc, ſrzednia za Zygmunta Szpotańſkiego herbu Łabędź, trzecia za Wawrzyńca Chrząſtowſkiego herbu Nowina, z ktorym ieſt ſyn Franciſzek, ſynow tegoż Jerzego trzech: ieden Marcin, poiął w małżeńſtwo Jadwigę Juliannę Gulczownę pierwſzym związkiem, z tey potomſtwo iego Anna, Eleonora, Ludowika, y Konſtancya, ſynowie: Ewald, Fryderyk, y Kazimierz Alexander, wſzyſtkie dzieci poſzły za matką heretyczką co do wiary, ſynowie w woyſku Duńſkim, w Brandeburſkim, żołnierſkim chlebem y ſławą żyią. Drugim związkiem poiął Tereſſę Jerzmanowſką, z tey zoſtał ſię ſyn Sebaſtyan, Marcin zaś na wieczne przenioſł ſię życie w roku 1731, w Powidzkim kościele pogrzebiony. Rafał drugi ſyn Jerzego z Dokowſkii, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Anną Słupſką herbu Leſczyc, złożony po śmierci w Starym mieście, ktorego potomſtwo, Jozef, Jędrzey, Jerzy, Jakub, y corka Maryanna, ktora Panną umarła. Jan trzeci ſyn Jerzego z Dokowſkii, ożenił ſię z Maryanną Boczkowſką herbu Gozdawa, z tey dzieci iego, Paweł, Antoni y Kryſtyna. Tomaſz czwarty ſyn tegoż Jerzego, w woyſku tak koronnym iako y Litewſkim zaſłużony, żona iego Anna Kolczyńſka Podczaſzanka Inowrocławſka, Jana y Bogumiły Radoiewſkii corka, potomſtwo iego, Jan, Sebaſtyan, Alexander, Seweryn y Petronella. Adam Ignacy ſyn Jozefa Joachima z Skorzewſkii, poiął Agnieſzkę corkę Franciſzka Jemielſkiego Kaſztelana Nakielſkiego, y Anny Skrzetuſkii herbu Jaſtrzębiec, z ktorą wziął wſzyſtkę fortunę, tak po Oycu iako y po bracie iey Jozefie, z tą urodził ſyna Jozefa, y corkę Maryannę. Sioſtra rodzona Adama, Bibianna, wſtąpiła w Gnieźnie do klaſztoru S. Klary. Drudzy ſynowie Wawrzyńca z Leśniowſkii zpłodzeni dway oſiedli w Krakowſkim, ieden w Xięſtwie Litewſkim. Sukceſſorowie tych co w Krakowſkim byli, Szymon Złotnicki Kanonik Krakowſki, umarł 1610, w Katedrze na Zamku pochowany. Staniſław Poborca w Ziemi Sanockiey 1613 *Univer. Pobor.* Piotr Konſtantyn Kuſtoſz Koronny, Kanonik Krakowſki 1620, na naſze Collegium Krakowſkie dobroczynny. Zofia Marcina Srzemeſkiego małżonka. Tyburcy Chorąży Kaliſki, poſeł na Seym 1627, ztamtąd Kommiſſarz do taxy rzeczy, *Conſtit. fol, 8*, y do granic od Sląſka, *fol. 20*, ſyn iego Mikołay Cześnik Koronny, w rożnych kampaniach, ſwym męſtwem wſławiony, iako to pod Chocimem, Wiedniem, Parkanami, Strygoniem, pułk Krolewſki prowadząc, miał za ſobą Annę Chełmſką, Podſtolankę Krakowſką, ktora umarła 1696, z tey corka, naprzod żyła z Dembińſkim, po nim z Jozefem Małachowſkim Kaſztelanem Inowłodzkim, Staroſtą Opoczyńſkim: ſyn zaś tegoż Cześnika, kilka razy śluby małżeńſkie ponawiał. N. Piſarz Ziemſki Czerniechowſki, żona iego Maryanna Komorowſka, wdowa po Dominiku Hulewiczu. N. Miecznik Kaliſki poiął Tereſſę Małachowſką Ka-

ſztelankę Inowłodzką. Alexander Woyſki Wſchowſki deputat na Trybunał Koronny z Poznańſkiego 1714. Mikołay Kanonik Kamieniecki deputat w tymże roku.

*ZŁOTOLINSKI. Adam Złotolińſki miał ſyna Teodora na Wołyniu roku 1609, Teodor miał corkę Maryannę ktora była za Stefanem Hrynickim. N. miał za ſobą Mężynſką wdowę po Peretyatkiewiczu.

Złotogolenczyk herb.

GOleń złota powinna bydź zbroyna, z oſtrogą taką iaka ieſt w herbie Nowina, kolanem niby w ziemię biiąca, piętą w lewą tarczy zkierowana, na hełmie w koronie trzy piora ſtruſie, tak go opiſuią: *Biel. fol. 82, Okol. tom. 3. fol. 344 Kleynoty fol. 91.* gdzie *Bielſki* przydaie, że tego herbu iuż za iego czaſow nie zażywano; luboć przedtym były familie, ktore ſię nim ſczyciły, a między inſzemi Bogna Matka S. Staniſława Biſkupa Krakowſkiego y Męczennika, wielkiey świątobliwości matrona. Do tegoż herbu poſpolicie wſzyſcy z *Bielſkim fol. 142* pociągaią Swentoſława (był Kaſztelanem Krakowſkim, iako ſię mowiło w pierwſzym tomie) ten od Rycerſtwa Polſkiego wyſłany do Leſzka Białego Xiążęcia w legacyi, ofiaruiąc mu rządy Polſki, byle od ſiebie relegował Goworka Woiewodę Sendomirſkiego przyiaznego ſobie, ale Mikołaiowi Woiewodzie Krakowſkiemu, na ten czas w Polſzcze, wielkiey powagi Senatorowi cale nie miłego. Z tym wſzyſtkim lubo naſi autorowie familiantow tego herbu iuz zeſzłych bydź mienią: przecięż Wolſcy w Ziemi Sanockiey, do niego ſię odzywaią.

*ZŁOTOPOLSKI *herbu Nałęcz* w Woiewodztwie Mazowieckim. Walentyn Złotopolſki Podſtaroſci Zakrocimſki, Poborca w teyże Ziemi 1591 z Seymu naznaczony, *Conſtit. fol. 632*, a w roku 1613 deputowany do rewizyi Xiąg Ziemſkich

ſkich y Grodzkich Zakrocimſkich, *Conſtit. fol. 12.* Abraham mąż woienny pod Oryninem, Cecorą, Chocimem, Sędzia woyſkowy, umarł 1632, żona iego Katarzyna Witwińſka nadgrobek mu wyſtawiła, *Starowol. in Monum. fol. 775.* Piotr Podſędek Kiiowſki. Adam dziełami rycerſkiemi zaiſzczycony, Sędzia Woyſkowy za buławy Zołkiewſkiego Hetmana.

*ZŁOTY *patrz Kwasnicki* w Xięſtwie Litewſkim, herbu Pieleſz.

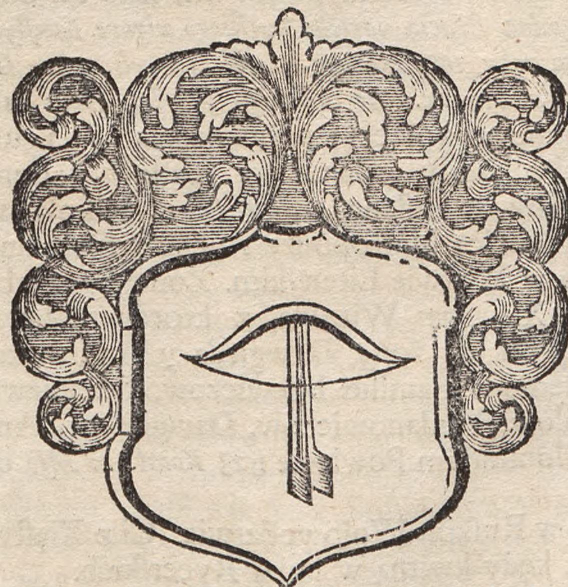
*ZŁOWODZKI *herbu Cholewa* w Ziemi Dobrzyńſkiey, piſzą ſię z Złowod. Z tych było trzech braci rodzonych, Woyciech Złowodzki, Krakowſki Kuſtoſz y Kanonik Sendomirſki, Proboſzcz Solecki, w Trybunale Koronnym nie raz Deputat, oſobliwie 1689, umarł 1694 w katedrze Krakowſkiey z nadgrobkiē pochowany y z tym herbē. Jan brat iego Stolnik Dobrzyńſki 1701. Wawrzyniec trzeci ich brat w Zakonie naſzym umarł 1702. Ludwik Proboſzcz Kiiowſki y Deputat na Trybunał Koronny 1723, 1727. N. Podczaſzanka Dobrzyńſka, była za Jędrzeiem Smarżewſkim Cześnikiem Płockim.

*ZMIĄCKI w Lubelſkim Woiewodztwie. Piotr Zmiącki miał za ſobą Katarzynę Oleśnicką Jana corkę, z tey był ſyn Jędrzey Burgrabia Lubelſki, ten zpłodził Katarzynę Choynowſką, Zuzannę Piorowſką y Barbarę. Jędrzey Podczaſzy Buſki 1704. Staniſław w Sendomirſkim. 1697.

*ZMIGRODZKI. N. Zmigrodzki miał za ſobą Annę Mieleſzkownę, z ktorey zpłodził cztery corki, Antoninę, Kryſtynę, Helenę y Franciſzkę.

*ZMIIOWSKI *herbu Słepowron* w Woiewodztwie Mazowieckim. Walentyn Zmiiowſki Sędzia Grodzki Ciechanowſki y Poborca 1602, *Conſtit. fol. 822.* Paweł Poborca w Ziemi Wiſkiey 1632, *Conſtit. fol. 13.* N. miał za ſobą Helenę Brodowſką. Paweł Podſędek Ziemſki Wiſki 1653. Jan Kanonik Warſzawſki y S. Jerzego na zamku w Gnieźnie, Officyał generalny Mazowiecki, umarł 1647, *Starowol. in Monum.* Maryanna Jędrzeia Rąblewskiego małżonka. N. Zmiiowska była za Sczeſnym Rutkowskim.

Zmudzki herb.

KUſzą napiętą lubo nie wyciągnioną w polu krwawym kładzie *Okol: tom. 3. fol. 345*, atolim ia widział łuk ſtrzałą, żelezcem do gory napięty. Tym ſię herbem ſczycą Zmudzcy w Chełmskiey Ziemi, z ktorych Jędrzey dziedzic na Zmudzi, mąż woienny, za Krola Stefana we wſzyſtkich kampaniach męſtwem ſwym wſławiony,

 pod

pod interregnum po śmierci Batorego, Krakowa bronił przeciw Maxymilianowi, ktorego potym pod Byczyną poraził, pod Cecorą przeciwko Nalewaykowi, y w Multanach odważnie ſtawał, zſzedł z tego świata w roku 1702. *Okol.* z iego nadgrobku. Mikołay Zmudzki *Soc. JESU* ſłużąc zapowietrzonym w Lublinie, padł ofiarą miłości ku bliźnim, napiſał był hiſtoryą oblężenia Zbarazkiego, albo Dyaryuſz, ale pewnie do druku nie wſzedł. Woyciech w Poznáńſkim. Jan w Sieradzkim 1697. Jacek Michał umarł 1690 w Oſtrogu pochowany. N. miał za ſobą Brodowſką Piſarzownę Lubelſką.

**ZNAMIROWSKI.* Staniſław Znamirowſki miał za ſobą Helenę Pogorzelſką, o tym w Aktach Sanockich w roku 1680. Zygmunt w Podlaſkim. Jan Rotmiſtrz Powiatu Oſtrowſkiego w Ziemi Nurſkiey 1697. Marcin miał ſyna Antoniego 1690 w Wołyńſkim.

**ZNAIECKI* w Pruſiech w Woiewodztwie Malborskim. Marcin Znaiecki 1699.

ZNIN herb, patrz litery S.

ZOCHOWSKI herbu Brodzic w Ziemi Ciechanowſkiey. Z tych ieden za Krola Zygmunta Auguſta był Staroſtą Piotrkowſkim, dwor w Bugaiu wyſtawił, złodził z Podoſką Sędzianką Ciechanowſką corki dwie, Barbarę y Annę; ſynow Mikołaia y Przybyſława. *Okolſki pod herbem Lubicz wſpomina t. 2. fol. 192* Mikołaia Sędziego Ciechanowſkiego. Mikołay z Kraſſowa Zochowſki 1588 Poborca w teyże Ziemi *Conſtit. fol. 504.* Franciſzek Podkomorzy Ciechanowſki, poſeł na Seym, 1620 ztamtąd deputat na Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 20.* Ziemak Woyſki Ciechanowſki, *in Diva Lindenſi fol. 580.* N. miał za ſobą Tereſſę Borowſką herbu Abdank, ktora po iego śmierci żyła z Stoiewſkim. Adryan z Kraſſowa Zochowſki Kaſztelan Wiſki 1674, y Mikołay Miecznik Ciechanowſki. Są y w Xięſtwie Litewſkim, N. Pleban Wileńſki, ſynowiec iego Władyſław, Alexander, ſyn iego Cypryan Archiepiſcop Połocki y Metropolita całey Ruſi, nauką tak w cudzych kraiách iako y w Oyczyźnie nabytą ſławny, wnuk tegoż Metropolity, miał za ſobą Maryannę Olſzyńſką wdowę po Woyciechu Swiderſkim, ktorey ślady zoſtawił w niektorych piſmach ſwoich do druku podanych, iako to: *Colloquium Lubelſkie między zgodną y niezgodną Bracią narodu Ruſkiego vigore Konſtytucyi Warſzawſkiey na dzień 24 Stycznia w roku 1680 złożone, in fol. Leopoli.* 2do. *Gratulatio Michaëli I Regi Poloniæ in inauguratione &c. 1670 in fol. po Polſku.* Są *y kazania iego w druku:* Naukę zaś tę z niemnieyzą połączył pobożnością życia, umarł w Supraślu, kędy też po śmierci złożony. Benedykt Kuſtoſz y Kanonik Wileńſki z Seymu 1678 Kommiſſarz do Inflant, *Conſtit. fol. 10.* Mikołay w Połockim Woiewodztwie 1674. Synowica Metropolity Michała Kołontaia małżonka.

**ZODEYKO herbu Mogiła* w Xięſtwie Litewſkim. Zodeyko miał za ſobą pierwſzą żonę Miluſſę ſioſtrę Xiążęcia Witolda, z ktorey zoſtawił ſynow, Biła y Monſtwiła, z drugiey potym żony Dawgirda y Andruſzka, od ktorych to ſynow iego, te rozplenione Familie: Bilewiczow, Stankiewiczow, Andruſzkiewiczow, Monſtwilow, Bogdanowiczow, Dawgirdow. Andruſzka Zodeyka ſyn był Maciey w Słonimſkim Powiecie 1528 *Koiał. in Mſ.* drudzy Zodeykowie ſą w Zmudzi

ZOŁADZ herbu Serokomla w Ruſkim Woiowodztwie. Ci z Xięſtwa Litewſkiego w te ſię kraie wynieśli, kędy kwitną w ludzi Rycerſkich.

ZOŁADZ herbu Dąb w Czechach kiedyś kwitnął, a potym y w Polſzcze. Prokop Żołądź de Prożyce Hetman woyſka Praſkiego, zabity 1518 o czym nadgrobek iego w Pradze świadczy, z młodych lat ſwoich na chlebie ſię Rycerſkim chował w obozach Matyaſza, Władyſława y Ludwika Krolow Węgierſkich,

ſkich, aż też y Zygmunta I Krola Polſkiego, miał za ſobą Franchankę Raycy Krakowſkiego corkę, z ktorey corka była za Mikołaiem Orzechowſkim, ktory ſię piſał z Sierści Podżupkiem Wielickim, y ſyna Zygmunta, tego z Hallerowny Niemki dwoch ſynow zoſtało, Joachim y Prokop, y corki dwie. Barbara Żołędziowna Jana Jaſińſkiego herbu Sas małżonka.

ZOŁCINSKI herbu Lubicz, czy Zołczyński na Ruſi y w Płockim. Jan Zołciński Kanonik Kuiawski 1586, *Acta Syn. Vladisl.* N. Zołciński Kardynałowi Hozyuſzowi miły, *Reſcius de tranſitu Hoſii tom. 2. oper. fol. 490.* Jerzy z Zołczyna Zołczyński za Krola Stefana odważny Kawaler, Staroſta Zydaczowski, z Brzozowską *ſterilis:* brat iego rodzony Woyciech tylko corkę zoſtawił Piałecką Piſarzową Zieſką Buską. Staniſław drugi brat iego, od ktorych był Jerzy Komornik Ziemski Sanocki 1609, *Acta Terreſtr. Leopol.* Waleryan Piſarz Grodzki Sanocki 1624, *Hiſtor. Coll. Croſn.* Paweł w Zakonie naſzym życie zakończył 1729 w Krakowie.

ZOŁCZYCKI herbu Przegonia w Sendomirskim Woiewodztwie.

ZOŁĘKOWSKI herbu Rawicz w Ziemi Ciechanowſkiey, czyli Zołędkowski, czytałem też Zołędkowskich herbu Nałęcz. Jan w Podlaskim 1632, Franciſzek y Staniſław w Lubelskim 1697.

ZOŁKIEWSKI herbu Bończa w Chełmskiey Ziemi. Staniſław Zołkowski Sędzia Ziemski Chełmski, od Zygmunta I Krola Polskiego był Kommiſſarzem do Rudy dobr Krolewskich w Łukowskiey Ziemi 1528, o czym liſt czytałem tego Krola *in Mſ. Petricov.* Łukaſz, Marek y Jan z Zołkwi Zołkiewſcy, ktorym *Konſtytucya 1613 fol. 30.* przyznała cło w dobrach ich. Alexander Rotmiſtrz Krolewski, o ktorym *Konſtytucya 1662 fol. 39.* Zołkiewska Chorążanka Chełmska, *1mo voto* była za Wołczkiem, *2do* za Mikołaiem Sienickim. N. miał za ſobą Jaſczowską, z ktorey corka Kryſtyna, poſzła za Stankara Piſarza Horodelſkiego. N. była za Janem Kitnowskim Stolnikiem Chełmskim, Sędzią Grodzkim Kraſnoſtawskim. N. była za Krzyſztofem Sicińskim Stolnikiem Wendeńskim. Krzyſztofa żona Dorota Brzeska herbu Okſza. Staniſława Zofia Lipska, Franciſzka Jadwiga Lipska herbu Grabie. Bernard w Zakonie naſzym prace zakończył w roku 1719 w Staniſławowie, wielkiego mąż dowcipu y poleru w Teologii y Filozofii, brat iego rodzony Chorążym był Chełmskim, urodzeni byli z Marcyanny Marchockii. N. Zulińskiego małżonka. Eliaſz Zołkiewski miał za ſobą Ludwinę Trembecką Zygmunta corkę 1660 *Acta Caſtren. Cracov.*

ZOŁKIEWSKI herbu Lubicz w Ruſkim Woiewodztwie, dokąd ſię byli z Mazofza przenieśli. Mikołay Zołkiewski Woiewoda Bełzki *według Papr.* ktory od niego tę przezacną Familią wywodzi, atoli *Glinka w Zwierzyńcu Jednor: fol. 35* powiada, że ieſzcze za czaſow Alexandra Krola, Zołkiewski w okazyi z Wołochami mężnie ſię potykaiąc, gdy od konia odpadł, y ſam mężnie poległ. Ten Mikołay z Tatarami częſte utarczki miewał, kędy odważne ſerce iego, y zá Oyczyznę na śmierć gotowe, wſzyſcy mu przyznawali; ſynow iego dwoch zoſtało, Mikołay y Staniſław, obadwa ludzie uczeni, y mężni pode Gdańskiem y w Moskie, oſobliwie pod Sokolą, kędy od Mieleckiego Hetmana przodem z ludźmi wyſłani, poty na ſobie Moskwę trzymali, poki Hetman z woyskiem nie nadciągnął, *Paproc. o herb. 122.* Z tych Mikołay Staroſtą był Medyckim, o potomſtwie iego nikt nic nie piſze. Staniſław zaś brat iego, był naprzod Woiewodą Bełzkim, z tego krzeſła przeſiadł ſię na Ruskie w roku 1586, z tego do grobu w roku 1588, w Katedrze Lwowskiey pochowany, kędy o nim kamień grobowy mowi, *multis egregiiſq; pace & bello meritis,*

multis pro Patria certaminibus prælüsq; clariſſimus. Starowol. in Monum. poſłował na Seym Lubelski 1569, kędy podpiſał Unią Litwy z Koroną, *Conſtit. fol. 172*, y na ziazd Generalny pod Jędrzeiowem 1576, *Conſtit. fol. 246*, na Wiślickim także kongreſſie, ſiła do uſpokoienia Oyczyzny, y do nakłonienia ſerc ſynow Koronnych do Zygmunta III Krola, przyłożył ſię. Miał za ſobą Lipską z Goraia herbu Korczak, ktora mu dwoch ſynow powiła. Mikołaia y Staniſława. Mikołay był Podkomorzym Lwowskim, z tym tytułem podpiſał elekcyą Zygmunta III, *Conſtit. fol. 437, 1587, y 1589* tranſakcyą Będzińską, poſłuiąc na Seym, kędy nie tylko gładkością wymowy, ale y głęboką radą na dobro Oyczyzny nie raz wotował, w Trybunałach niezkorrumpowaney ſprawiedliwości, miłości u braci wielkiey, zpłodził corkę Annę Herburtową Kaſztelanową Kamieniecką, Starościnę Skalſką, y ſynow dwoch, Adama Oboźnego Koronnego, z Seymu 1611 był Kommiſſarzem do traktatow o pokoy z Moſkwą, *Conſtit. fol. 2*, życie ſobie ſam gwałtownie 1615 wydarł, ktoremu Jakub Sobieſki, potym Kaſztelan Krakowſki taki nadgrobek napiſał w Warſzawie: *Suîs & ſuorum meritîs clariſſimus, Principis gratiâ, Procerum favore, aurâ populari ad individiam uſq; felix, venuſtate formæ, corporis cultu, vitæ ſplendore, mo: um comitate acceptus omnibus, cruento & lethali infelicis dexteræ ictu immaturè ereptus.* Drugiego Łukaſza Woiewodę Bracławſkiego, Staroſtę Kałuſkiego, Pereaſławſkiego, Chmielnickiego. Powrociwſzy z cudzych kraiow, wyprawiwſzy ſię z ſtryiem ſwoim Staniſławem Hetmanem Wielkim, gdy ten pod Cecorą życie ſwoie dla Oyczyzny ze krwią wylał, on ſię w niewolą Turecką doſtał, z ktorey nie prędzey na wolność wyſzedł, aż we dwie lecie. Z Władyſławem potym Krolewicem powtore luſtrował Europę, od Zygmunta III przydany ſynowi. Na woynę Szwedzką y ſiebie y fortunę ſwoię poświęcił, kędy Wodzow Guſtawa Krola Szwedzkiego od ſiebie pod Hamerſzteinem poimanych, Krolowi oddał; tąż ſubſtancyi ſwoiey y zdrowia applikacyą, wſzyſtkie za Władyſława Krola expedycye odprawił, tak że lubo łaſka krolewſka, intratnemi doſyć obłożyła go krolewczyznami, przecięż ztyraną dla Oyczyzny fortunę, cięſzko mu było dzwigać, ale y życie uſtawicznemi obozowemi pracami tak ztargane, że ledwo czterdzieſtu y dwoch lat wieku ſwego dotarł, w roku 1636 na życie ſię ſpokoyne w wieczności przenioſzſzy, żyiąc bezżennie. W Pereaſławiu fundował Collegū Societatis JESU, y dobra Bubnow miaſteczko z przyległościami do niego przyłączył, co approbowała iuż po ześciu iego *Konſtytucya 1638 fol. 47*, z tą pochwałą, ze w tamtych kraiach z ſzczegulnego wiary katolickiey przymnożenia affektu, ile tam bardzo potrzebna, uczyniona: tamże w kościele naſzym pogrzebiony: atoli pod pierwſzy tumult Kozackiey rebellii w roku 1648, iak to miaſto od chłopſtwa zhuczałego zniſzczone, tak y kościoł, iego nawet ciału w grobie nie przepuſzczono, buzdygan, y pierzcień wzięty, kości iego wyrzucone. Nadgrobek iego *Okol.* wypiſał y elogium z Pigłowſkiego. Miał zaś za ſobą Kurzanſką, ale z nią *ſterilis.*

Staniſław Kanclerz Koronny y Hetman Wielki Koronny, Barſki, Kamionacki, Jaworowſki, Rohatyńſki, Kałuſki Staroſta, ſyn drugi Staniſława Woiewody Buſkiego, brat rodzony Mikołaia Podkomorzego Lwowſkiego. Piękne w nim natury przymioty, y bliſkość krwi, ſerce Jana Zamoyſkiego Kanclerza y Hetmana prawie do Staniſława przywiązały, Stefan także Krol gruntowniey ſię w niego wpatrzywſzy, tak ukochał, że między czterema, ktorzy o iego ſekretnych zamyſłach koło woyny Tureckiey wiedzieli, y on też był policzony: wiele mu ſtymy czyniła nie poſpolita iego nauka, ktorą

rą uſtawicznym prawie Hiſtorykow rożnych czytaniem tę co dzień w większą pomnażał, nie mniey wytworna pamięć, z ktorey raz od ſiebie przeyrzanych autorow, tak dobrze był świadom, że przytaczaiących nie zupełną wiarą texty iakiego piſarza, nie tylko należycie poprawiał, ale też y karty, gdzie czego ſzukać było trzeba, przywodził. Z Pòëtow naywięcſzy zdał ſię mieć guſt w Horacyuſzu, ktorego ſentencye często wſpominał w potocznych dyſkurſach. Jeſt w druku iego *Epiſtola de bello Turcico deliberatoria in Operibus Stanislai Łubieńſki Epiſc. Płocen. fol. 185.* od niego na łaciński ięzyk przełożony: a *według Chwatkowſkiego, y Kobierzyckiego in Vladislai Principis hiſtoria fol. 706*, napiſał był Oyczyſtym ięzykiem hiſtoryą woyny Moſkiewſkiey, za Zygmunta III Krola Polſkiego, pożal ſię Boże, że do druku nie weſzła, pewnie żeby była tym więcey wiary znalazła, ile z powagi takiego Senatora, y piora tego, ktory naylepiey mogł wſzyſtkie rewolucye iey wiedzieć. Do naywyżſzych zaś Polſkiego woyſka rządow, z lekka przez wſzyſtkie prawie woyſkowe ſzarze, heroiczna go odwaga iego powodowała, z ktorą ſię pięknie w roznych okazyach popiſał, oſobliwie pod Byczyną, kędy prawym ſkrzydłem kommenderuiąc, tak ſilno uderzył ſię z przeciwną Maxymiliana ſtroną, że ich do ucieczki przymuſil, ale ſam cięſzką w prawym kolanie ranę, z tego poboiowiſka wynioſł, *Piaſec. fol, 69.* co mu nadgradzaiąc Zygmunt III, Kaſztelanią mu Lwowſką z buławą mnieyſzą konferował, luboć *Kobierzycki* twierdzi, iakby ieſzcze od Stefana Krola miał ſobie nadaną: y Ordynacya Zamoyſkiego, iuż go w roku 1593, y Kaſztelanem Lwowſkim y Hetmanem mnieyſzym wſpomina, y w naſtępuiącym roku, że z Zamoyſkim Tatarow pod Cecorą woiował, iawnie mowi *Sobieſki w mowie ſwoiey na iego pogrzebie;* ſam zaś ſwoim duktem Nalewayka Kozakow herſzta, licznym gminem chłopſtwa uzbroionego, tak zciſnął, że boiąc ſię o ſiebie owa hałaſtra, Nalewayka z innemi czterema pryncypałami wydawſzy Zołkiewſkiemu, ſami ſię do domow ſwych ſpokoynie roziechali, *Piaſec. fol. 145.* Na Wołochow potym y Tatarow ſzablę ſwoię obrocił, wſzędzie z pożądanym tryumfem. Na Szwedow wyſłany od Zamoyſkiego z częścią woyſka w roku 1602, ktorzy chcieli dac odſiecz Waiſenſteinowi obłężonemu pod Rewlem iuż na gotowych do boiu napadł, a co cięższą potyczkę z niemi zatrudniło, że ſię pikami zaſłoniwſzy, Uſarſkim kopiiom Polſkim łamać y ſzykow ſwoich niedopuſzczali, widząc to Zołkiewſki, w tył ich pułki iazdy poſłał, ktory tak zartko na nich uderzył, że ich zmięſzawſzy, otworzył pola do bicia ich do woli, iakoż mało kto z Szwedow z tey batalii wyſzedł, poległ y Wodz ich Reinhold Arnep, kopiią przebity, oboz z działami y wſzelaką ammunicyą wzięty, naſzym ſię doſtał. Po śmierci Zamoyſkiego w roku 1605, nie rychło potym y aż w lat prawie ośm, do Wielkiey buławy od Zygmunta III poſuniony, co poznać z *Konſtytucyi 1607 fol. 830 y 1608*, iuż na ten czas Woiewoda Kiiowſki, ale ieſzcze Hetman Polny, *Conſtit. fol. 887, y 1609, fol. 893, y 1613 in Februar. fol. 5*, kędy go Rzeczpoſpolita do ukoienia y rozerwania Związku, Kommiſſarzem naznaczyła: czy to dla tego, że iako *Łubieńſki de Motu Civili* nameinia, bliſka z Zebrzydowſkim Woiewodą Krakowſkim autorem Rokoſzu, kolligacya, w ſuſpicyą go nieiaką podała u Tronu Krolewſkiego, alec tę zbił iawnie, to wierną ſwoią radą, to orężem pod Guzowem w okazyi z Rokoſzanami, ſkrzydło prawe przywodząc przy doſtoieńſtwie Zygmunta Krola: czy też dla tego (co ſię zda bydz podobnieyſza) że mu emulacya wielkich ludzi y Zygmuntowi ſzczegulniey zaſłużonych, drogę do większey buławy

tamowała. Przecięż Zołkiewſki z nie ſwoiey ku Oyczyźnie przychylności, nic
z urzędu y powinności nie ubliżył, lubo go zawiſna przed Krolem źle
udawała gęba; wyſłany w roku 1610 z częścią woyſka do Moſkwy, pod
Kluzynem pamiętną klęſką nieprzyiaciela poraził, Stolicę Moſkiewſką ode-
brał, Szuyſkiego Bazylego Wielkiego Kniazia Moſkiewſkiego y z bracią iego,
Janem Dymitrem poimał, y wſzyſtkę Moſkwę do tego przymuſił, że ſobie
za Pana, Władyſława Krolewica obrali, przyſięgą ſię mu wierności obowią-
zawſzy: tak z tryumfem z Moſkwy wyiachawſzy, w Warſzawie pod czas
Seymu, Szuyſkich Krolowi oddał. Nad to Kantymira Wodza Tatarſkiego
z granic Polſkich zpędził, z Skinder Baſzą traktaty zawarł. Zpuściwſzy po-
tym Woiewodztwo Kiiowſkie, wziął pieczęć Wielką Koronną w roku
1618, ktorą wraz trzymał z Buławą Wielką. Wprawdzieć poki żył, miał
chwały ſwoiey Rycerſkiey zazdroſnych Zoilow, ktorzy dzieła iego dla Oy-
czyzny chwalebnie podięte, y źle przed ludźmi udawali, y tłumaczyli, iak-
by na zgubę Oyczyzny galiły, ale śmierć heroiczna iego pod Cecorą,
wſzyſtkie te pogłoſki tak zatlumiła, żemu y nieprzyiazne gęby przyznawa-
ły potym, że był ieden z naymężnieyſzych ſwego czaſu ludzi. W roku
albowiem 1620 z rozkazu Krolewſkiego, z ſzczupłym woyſkiem wybrawſzy
ſię do Wołoch, żeby był Kaſpra Gracyana z całą Prowincyą, Polſzcze ſię
poddaiącego obronił, gdy na daleko więkſze woyſko nieprzyiacielſkie napadł,
ktoremu żadną miarą oprzeć ſię nie mogł, umyślił z oczywiſtey zguby lu-
dzi ſwoich ſalwować. Więc do Dnieſtru rzeki zbliżaiąc: przez ośm dni y
nocy, Tatarſkie y Tureckie inſulty mężnym ſercem wytrzymał. Y pewnie-
by był obronną ręką ſwoich uprowadził, gdyby były zhuczałe niektore cho-
rągwie przeſtraſzone bliſkim niebeſpieczeńſtwem, a przytym nadzieią ſal-
wowania ſię, nocą z obozu ku Dnieſtrowi bliſkiemu nie umknęły. O czym
dowiedziawſzy ſię nieprzyiaciel, tym natarczywiey na oboz Polſki y Zoł-
kiewſkiego nacierał, gdzie on przez kilka godzin mężnie ſzturm wſzyſtek
wytrzymał, a potym widząc, że nie przebity ſztych, uczyniwſzy ſpowiedź
przed kapłanem Societatis JESU, y w proſtych ſzatach, żeby był niepozna-
ny, wmięſzawſzy ſię między poſpolitego żołnierza, tamże od Tureckiey ſza-
bli poległ. Głowa iego na kopii do Konſtantynopola zanieſiona,
y po wſzyſtkich ulicach obnieſiona, drogim okupem opłacona, y z ciałem
w Zołkwi pogrzebiona. Klęſki tey iego y śmierci niektore prognoſtyki
zaſzły, a naprzod iako piſze *Twardowſki o Władyſławie Czwartym*, gdy ten He-
tman do Wołoch idąc, Dnieſtr z woyſkiem przebywał, wſzyſtek ſie zaru-
mienił: potym nocy pewney, gdy ſię z woyſkiem Tureckim ucierał pod Ce-
corą, widziane były na powietrzu dwa woyſka ogniſte, wzaiem z ſobą ſię
ścieraiące; obudzony na ten widok Zołkiewſki, gdy toż ſam obaczył; zgubę
ſwoię niepłonnie ſobie wrożył, y owſzem przydał y to, że w młodſzych la-
tach będąc, gdy przez dobra Swincza nazwane przeieżdżał, wſzyſtkiego
ſwego ſzczęścia, ale też y przygody przepowiedziała mu rewolucye, iuż
podeſzła białogłowa. *Załuſki in Epiſtol. Famil:* Więcey ieſzcze o nim tenże
autor przydaie, że gdy ieſzcze dziecięciem będąc, mamki ſwoiey ſsał pier-
ſi, ta dziecię w polu na trawie położywſzy, gdy ſama odbiegła, a tym cza-
ſem słońce dziecięciu dogorywało, ptak niezwyczayney wielkości przylecia-
wſzy, od upału ſłonecznego, rozciągnionemi nad nim ſkrzydłami, poty go
bronił, poki mamka nie nadeſzła, zaś pod czas Kluſzyńſkiey batalii, widzia-
no małego y białego ptaſzka, na grzbiecie końſkim ſiedzącego. Na naſz
Zakon ſzczegulnie był dobroczynny, bo y Collegio Lwowſkiemu do wzro-
ſtu

ſtu ſiła dopomogł, y Collegium Barſkie pierwſzy oſadził, uproſiwſzy u Kro-
la niektore grunta, y choyną ręką dzwigał. Miał za ſobą Reginę Herbur-
townę, z ktorey corki dwie, iedna wydana za Stanisława Koniecpolſkiego,
potym Kaſztelana Krakowſkiego y Hetmana Wielkiego Koronnego, Dru-
ga Zofia Jana Daniłowicza Woiewody Ruſkiego, małżonki, ta oſtatnia tak
rozrutna na ubogich była, że ią Matką uboſtwa zwano. Collegium naſze
Lwowſkie ſzczodrobliwością ſwoią ubogaciła, zeſzła w roku 1634, wielkie-
mi cnotami zalecona. Syn zaś Jan Staroſta Rubieſzowſki, Jaworowſki,
Kałuſki, ten z Oycem pod Cecorą ſerdecznie ſię zścinaiąc z Turkami, cię-
ſzko raniony, y w niewolą wzięty, wprawdzieć ſię z niey w rok wrocił, a-
le z rany w tey potrzebie odnieſioney, na iednę nogę zkaliczały. Wkrotce
gdy w Warſzawie w roku 1633 poſłuie, maligną ſtrawiony, życie ztyrał. W
Zołkwi z nadgrobkiem pogrzebiony, ktory wypiſał *Okolſki.* Tam Ociec iego
kościoł na cześć Swiętych Męczennikow Stanisława y Wawrzyńca ufun-
dował. Krzyſztofa Zołkiewſkiego na woynach Tureckich, Tatarſkich y
Kozackich doświadczonego żołnierza, zmarłego w roku 1640 opowiada ie-
go nadgrobek w Zołkwi *u Starowolſkiego in Monum.* Jan zabity od Koza-
kow pod Kumeykami, *według Okolſkiego.* O Michale Zołkiewſkim piſze *Rzą-
czyńſki in Hiſtor. natur.* że iabłka dwiema palcami przecinał, a dwoch chło-
pcow na ręku krom trzeciego w zębach, mogł ſnadno noſić, *fol. 317.* Mi-
chał Lubicz Zołkiewſki, Podſtoli Wołyńſki, miał za ſobą Annę Lityńſką, z
tey były dwie corki, Tereſſa Sieczyńſka, y Zofia Głogowſka, ſynow także
trzech, Antoni Władyka Pińſki, Jozef *ſterilis.* Jan z Xiężniczki Czetwertyń-
ſkii zpłodził Adama, Jana, y Stanisława, ten Michał urodzony był z Oycą
Jędrzeia, z Matki Zofii Sernianki.

*ZOŁMIRSKI, N. Zołmirſki miał za ſobą Annę Dobrogoyſką.

*ZOŁOK w Inflanciech. Jan Karol Zołok Cześnik Wendeńſki 1674.

*ZOŁKOWSKI *herbu Jaſtrzębiec*, w Podlaſkim Woiewodztwie, w Ziemi Drohi-
ckiey. Woyciech Zołkowſki Chorąży pod znakiem Uſarſkim pod czas
pierwſzey Chocimſkiey od Turkow zabity, ſyn iego Jan w Brześciańſkim
Woiewodztwie poſſeſſyi nabył: zpłodził Woyciecha, ktorego z Alexandry
Sarnackii, ſyn Antoni Kuſtoſz Katedralny y Officyał Generalny Wileńſki
temi czaſy.

ZOŁTOWSKI *herbu Ogończyk* w Płockim Woiewodztwie. Przodkom tey Familii
Ziemowit Xiążę Mazowieckie pod rok 1402 niektore grunta puścił był mię-
dzy Płockiem y Sierpſkiem, kędy oni od imienia ſwego wieś założyli, Zoł-
towo nazwaną, y z innemi ſiedmią, na co przywiley tegoż Xiążęcia w ſwym
Domu chowaią. Drugi tegoż Xiążęcia liſt maią, w ktorym konfirmował
przyięcie ich do herbu tego od Kościeleckich w roku 1300. Z tych iedni
piſzą ſię z przydomkiem, Woyſław Zołtowſki, iako Stanisław mąż rycerſki,
ktory z Małuſką żoną wziął dobra Małuſzyno, y z tey okazyi ſukceſſoro-
wie iego piſali ſię z Małuſzyna, ſynowie zaś iego byli: Maciey w domu o-
ſiadł, Łukaſz w Pruſiech woiował, Stanisław z Łyſakowſkim Oyczyźnie w
rożnych kampaniach ſłużył. Jan Woyſław, o ktorym nadgrobek *u Staro-
wol. in Monum, fol. 764* tak mowi. *Apud exteros militaribus ſtudiis & fortitudine
inclaruit, Ferdinando II Imperatori, contra Fridericum Palatinum, Bohemoſq; rebelles
militavit, in Patria contra Turcam cum Samuele Koreccio pugnavit, cum eodemq;
captus; deinde Conſtantinopoli à Duce Zbaravio Legato reductus, ſub Ducibus Koniecpo-*

 lio

lio, Kazanovioq; Rothmagiſtri Vicarius, contra Scythas, Coſacoſq; rebelles, ſæpe victor pugnavit, quadringentis deinde militiæ Germanicæ militibus præfectus, in Pruſſia fortiter contra Guſtavum pugnavit, demum portum Boriſthenis verſus Tartariam Turciamq; ac munitionem novam Kodok tueri juſſus, præfectusq, 600 peditibus Germanis, & aliquot centenis Dragoniis,magna laude ſpartam illam tuebatur, donec laboribus mors ſupremam manum impoſuiſſet. Stefan brat ſtryieczny tego Jana, oſiadł w Krakowſkim, z Dobrzyńſkiey Ziemi tam ſię przeniozſzy, w Mogile pod Krakowem ołtarz Ukrzyżowanemu Zbawicielowi ozdobny y wyſtawił y nadał, zſzedł z tego świata 1653, *Starowol. in Monum.* Maciey S. T. D. Kanonik Płocki 1593, *Synod Płocen.* Floryan Rotmiſtrz, y Sebaſtyan Piſarz Ziemſki Płocki. Jakub Archipresbiter Chełmińſki 1620, *Paproc. Łaſki fol. 56*, Woyciech Podſędek Zakrocimſki, y Piſarz Grodzki Płocki 1690 Deputat na Trybunał Koronny. Walentyn Opat Płocki 1720. Są y w Wielkieypolſzcze. Z tych N. Zołtowſki człowiek wymową y radą rozlądną zalecony, dla czego od Woiewodztw Wielkopolſkich, nie raz na rożne funcye uproſzony, zdrowia y fortuny na dobro Oyczyzny nie żałował. Zoſtawił ſynow 3. y corki, z tych iedna Barbara doſtała ſię w dożywotnią przyiaźn Staniſławowi Chłapowſkiemu Podczaſzemu Poznańſkiemu, z ſynow zaś iego nayſtarſzy traktuiąc rycerſką w Polſkim woyſku przez lat niemało, wſzedł w małżeńſkie kontrakty z pozoſtałą wdową po Wietrzychowſkim z domu Gwiazdowſką, z ktorey zdami ſię zoſtawił potomſtwo. Drugi ſyn, a brat pierwſzego, zaślubił ſobie dożywotnie Wietrzychowſką, corkę z pierwſzego męża, a żony ſtarſzego ſwego brata, ten dziedzicznym prawem nabył dobr Zaiączkowo w Woiewodztwie Poznańſkim, żyie dotąd ten Zołtowſki, z potomſtwa zaś iego dwoch ſynow w ſzkołach naſzych Poznańſkich naukami młode poleruią powcipy. Trzeci ſyn Władyſław Zołtowſki Societatis JESU, rządził naypierwey Rektorem Collegium Swiętego Piotra w Krakowie, potym całą Prowincyą naſzą Polſką; teraz gdy to piſzę, rządzi Domum Profeſſam w Krakowie u Swiętey Barbary. N. Zołtowſki temi czaſy Opat Czerwińſki. N. Zołtowſki podobno brat, a ſtryi trzeci wyżey wſpomnionych, miał za ſobą Annę Rutkowſką wdowę po Baranowſkim.

*ZORAWICKI *herbu Godziemba* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Piotr Zorawicki Godziemba, tak ſię podpiſał na Rokoſz 1606. Jan Podkomorzy Krzemieniecki 1638 Kommiſſarz do granic między Wołyniem y Pińſkim Powiatem, *Conſtit, fol. 19.* Zofia Zorawicka, była za Marcinem Małuſkim Burgrabią Malborſkim 1586.

ZORAWINSKI *herbu Korczak* w Ruſkim Woiewodztwie, iedenże Dom z Chodorowſkiemi, ale od dobr Zorawno, tak nazwani. Jewłaſzko Zorawińſki wielu dobr dziedzic na Białey Ruſi, miał ſyna Bazylego doświadczonego żołnierza (*Trzecieſki w życiu Mikołaiá Reia* piſze, że na Bukowinie poimali byli Turcy Zorawińſkiego za czaſow Alexandra Krola, u ktorych lat kilka w więzieniu będąc, umarł, przydaie, że miał za ſobą Barbarę Herburtownę Kaſztelankę Biecką) ten zpłodził dwoch ſynow, Marka y Hrehorego, w okazyi pod Sokalem z Tatarami zabitego. Michał Zorawińſki Piſarz Litewſki, (potym zoſtał Władyką Łuckim,) zoſtawił dwoch ſynow, Alexandra Staroſtę Łuckiego, od ktorego z Borzobocianki, herbu Jelita, Marek y Bazyli, y Michała Podkomorzego Łuckiego, ktorego z Zołkiewſkii

zoſtało potomſtwo, corka iego była za Annibalem Strockim. Sebaſtyan Kaſztelan Halicki, miał za ſobą Elżbietę Kościelecką Woiewodzankę Łęczycką, wdowę po Potockim, z tey corka iedna poſzła za Mikołaia Herburta Woiewodę Ruſkiego, druga za Lanckorońſkiego Mikołaia. Staniſław Zorawińſki naprzod Podkomorzy Halicki 1613, potym Kaſztelan Bełzki, mąż dowcipu wielkiego, odwagi nieuſtraſzoney, pod Chocimſką z Oſmanem Carem Tureckim woynę, Kommiſſarzem przydany Janowi Karolowi Chodkiewiczowi Hetmanowi, pokoy ſczęśliwie z Turkami zawarł. N. była za Staniſławem Siecińſkim Obożnym y Staroſtą Lubomſkim.

*ZORAWSKI *herbu Trzaſka* w Woiewodztwie Rawſkim Dom rozrodzony. Z tych iedna w roku 1497, była za Baranowſkim herbu Rawicz. *Długoſs także piſze,* że w roku 1370 Krol Kazimierz Wielki Zorawſkiemu Dworzaninowi ſwemu oſtatnią wolą dał, darował, dobra Krolewſkie Podgayce. Mikołaia Zorawſkiego nadgrobek w Lublinie 1624 wyſtawiony: drugi Piotrowi Zorawſkiemu z Zorawic w woiennych dziełach za Stefana Krola wſławionemu, *Starowol. in Monum.* Krzyſztof Woyſki Sendomirſki 1687. N. Konſtantego Czarneckiego małżonka. Władyſław y Woyciech w Płockim y Kazimierz, Tyburcy zaś Kapitan Krolewſki, Benedykt, Dominik, Tomaſz z Zorawic Zorawſcy w Sendomirſkim Woiewodztwie 1674. Adam Zorawſki Podſędek Halicki 1603. *Conſtit. fol. 821.* Z tych Tyburcy, Stolnik Rożańſki, miał za ſobą Kryſtynę Jagniątkowſką, Kaſztelankę Czechowſką, z tey ſyn Wacław.

*ZORZEWSKI w Mozyrſkim Powiecie. Paweł 1672. Jan Zorzewſki Miecznik Mozyrſki w Wołyńſkim 1674, poſłował na Seym 1670, ſynowie iego Piotr y Jan.

*ZREBIECKI *herbu Bończa* w Sendomirſkim Woiewodztwie. Mikołay Zrebiecki miał za ſobą Annę Bełchacką, z tey zpłodził dwie corki Smarżewſką y Bienkowſką, y ſynow dwoch, Jędrzeia y Franciſzka, z tych drugi naprzod żył z Gołuchowſką, po niey z Alexandrą Byſtrzonowſką, z obiema iednak bezpotomny. Jędrzey zaś z Dembickii Podkomorzanki Sendomirſkiey, zoſtawił Agnieſzkę Gorzkowſką, y dwoch ſynow, Karola Stolnika Liwſkiego, y Marcina w Zakonie Soc. JESU.

*ZRZELSKI w Ziemi Dobrzyńſkiey rozrodzony Dom. N. Zrzelſka była za Marcinem Dąmbrowſkim. Mateuſz, Franciſzek, Tomaſz, Bartłomiey, Woyciech, Grzegorz, Jan y Jakub 1697.

*ZRZOBEK w Podlaſkim Woiewodztwie. Jan Zrzobek Podczaſzy Podlaſki z Seymu 1616 Kommiſſarz do granic od Prus Xiążęcych *Conſtit. fol. 30.*

*ZUBCZEWSKI *herbu Prawdzic*, wſpomina ich hiſtorya naſzego Collegium Łuckiego, w roku 1616. Wacław Zubczewſki Podczaſzy Owrucki, poſeł na konwokacyą z Kiiowſkiego, podpiſał konfederacyą 1696, a w roku 1686 był deputatem na Trybunał koronny, żona iego Łącka herbu Jelita. Są y w Litwie Zubowie, z ktorych Jan w Wileńſkim 1648. Jan Cześnik Ośmiańſki y Krzyſztof Skarbnik Lidzki w powiecie Lidzkim 1674. Jana Zubka corka wydana za Piotra Chreptowicza.

*ZUBRZYCKI. Jan Zubrzycki dla heroicznych dzieł w rożnych kampaniach na Seymie 1662 nobilitowany, *o czym Konſtytucya fol. 40.*

*ZUCHORSKI *herbu Prus 3tio*, Piotr Bogdanowicz *in Panoplia Sacra*, ten herb przypiſał Benedyktowi Zuchorſkiemu, Biſkupowi Malleńſkiemu, Suffraga-

nowi Zmudzkiemu w roku 1681, był przedtym Kustoszem Wileńskim, Dziekanem Zmudzkim.

*ZUCHOWSKI *herbu Łabędź* w Krakowskim Woiewodztwie. Jan Zuchowski tego herbu, miał za sobą Oleśnicką herbu Dębno. *Baran.* Stanisław y Marcin temi czasy w Zakonie naszym.

*ZUK *herbu Slepowron* w Xięstwie Litewskim, wspomina ich *Metryka Wołyńska* w roku 1528. Franciszek Zuk Porucznik chorągwi Usarskiey Grzegorza Chodkiewicza Hetmana Litewskiego, Sędzia Ziemski Polocki, był w expedycyach 1567, y 1569. Jan Sekretarz Krolewski, Hieronim 1648. N. Sędzianka Ziemska Polocka, Jana Korsaka Kasztelan a Polockiego małżonka.

*ZUKOTYNSKI *herbu Sas*, piszą się z Baczyna pod Samborem. Woyciech Zukotyński urodzony z Wareckii, miał za sobą Czerniawską, z ktorey syn Paweł Towarzysz pod Usarską chorągwią Rzewuskiego Hetmana 1724. Teodor w Ruskim 1669.

*ZUKOWSKI *herbu Gryff*, *Biel. fol. 282* w roku 1399 wspomina Pawła Zukowskiego herbu Gryff, ktory w owey potyczce Witolda Xiążęcia Litewskiego z Edygą, y Tamerlanesowym woyskiem, zachęcał do męznego się potykania. N, Alexandra, druga Jana Brodowskich, małżonki. Woyciech Maxymilian, 1646, *Acta Castren. Cracov.* Anna była za Alexandrem Raszowskim.

ZUKOWSKI *herbu Jastrzębiec* w Woiewodztwie Podlaskim y Grodzieńskim powiecie. Melchior Zukowski w Wołkowiskim Poborca z Seymu 1618 *Univ. Pobor.* Jerzy w Nowogrodzkim 1632. Jan z Bystrzycy Zukowski, fundował kościoł Miłosierdzia Boskiego w Krakowie koło roku 1543. *Prussz. kleynoty fol. 79.*

ZUKOWSKI *herbu Junosza* w Podlaskim Woiewodztwie. Marek Zukowski Kanonik Kuiawski, ktorego nadgrobek przytacza *Paproc.* Stanisława Ziemaka Zukowskiego syn Rozesłaniec, urodzony z Skulimowskii mąż sławny, ktory w roku 1368 będąc w Węgrzech, gdy Cesarz Segetu dobywał, Chorągiew Turkom odiął, wprawdzieć od Turkow był ogarniony, ale sobie szablą drogę do swoich otworzył. Marcin miał za sobą Elżbietę Łaszczownę, z tey corka Zofia Jędrzeiowi Janiszowskiemu zaślubiona. Marcin w Zakonie naszym temi czasy.

ZUKOWSKI *herbu Prus 3tio* w Woiewodztwie Płockim, w powiecie Raciązkim. Idą od Sobora, o ktorym się pod tym herbem mowiło, ale Zukowskiemi nazwani od dobr Zukowo nazwanych, ktore iako y drugie wioski Milewo y Grodzko, Konrad Xiążę Mazowieckie nadał był Sciborowi prawnukowi Sobora; ten Scibor zostawił dwoch synow, Pełkę Podsędka Płockiego y Włodka. Pełki prawnuk Cibor, Podkomorzym był Płockim, synow iego czterech zostało, Paweł, Stanisław, Prabut y Czybor, ci na dworze Ziemowita Xiążęcia Mazowieckiego, a potym y w obozie odwagą rycerską zasłużeni, w roku 1377, wzieli od niego przywiley na dobra Zukow, gdzie ich *ex jure Polonico, in jus Teutonicum Culmense* przenosi, kładzie go *Okolski tom. 2. fol. 556.* do ktorego czytelnika odsyłam. Z tych czterech synow, trzey na woynie z Krzyżakami życie swoie dla Oyczyzny położyli, żadnego potomstwa nie zostawiwszy. Czybor tylko czwarty syn, na gruntach do Zukowa należących założył Zukow drugi, ktory Zukowem mnieyszym nazwał, miał dwoch synow Prabuta y Włodka. Prabut dziedzic na mnieyszym Zukowie zpłodził syna Eliasza, Włodko zaś dwoch, Scibora y Tomasza. Od tych potym potomkowie byli. Mikołay Zukowski Proboszcz Warszawski *Camerarius*

rius Masoviæ, tak się podpisał *u Łubiens. in Vit. Episc. Płoc.* na dekrecie przeciwko heretykom w roku 1525. Walentyn w expedycyi przeciwko Skinderbaszy, poległ. Tomasz w wielu kampaniach z Strusem Starostą Chmielnickim mężnie stawaiąc, dostał się w niewolą Moskiewską, z ktorey aż posiedmiu lat ledwo się wywikłał. Jan zpłodził trzech synow, 1. Scibora od ktorego był syn Jan, ktoremu Felicianna Ciecierska, powiła syna Piotra Scibora, temu zaś Zofia Dąmbrowska herbu Jastrzębiec trzech synow: z tych ieden Jakub z Elżbiety Lutockii, miał syna Woyciecha, ktory pod Cecorą zginął. Kasper drugi syn od młodości swoiey w rożnych potyczkach kawalerskiey śmierci dla Oyczyzny szukaiąc, na koniec ią w dobrey starości znalazł, od Tatarow zabity, żona iego była Naraiewska, z ktorey się trzy corki zostały, y dwoch synow, Marcin od Kozakow w okazyi zabity, y Mikołay w dożywotniey przyiaźni żył z Skarbkowną na Rusi. Bartłomiey trzeci brat Jakuba y Kaspra, miał za sobą Annę Kruszyńską herbu Pobog, z tey zrodził corkę Zofią Jana Stawiskiego, herbu Gozdawa, małżonkę, y synow trzech, Stanisława, Piotra, y Woyciecha Maxymiliana. Z tych Stanisław Kanonik y Officyał Poznański fundował przy katedrze teyże Anniwersarz za duszę swoię. Piotr mąż pod Smoleńskiem y indziey rycerski, zabity. Woyciech Maxymilian przeniosł się z Płockiego do Sendomirskiego Woiewodztwa, kędy naprzod był Komornikiem Granicznym, Podstarościm y Sędzią Grodzkim Chęcińskim, potym Nowomieyskim, daley Cześnikiem Płockim, Poborcą Woiewodztwa Sendomirskiego 1624, posel kilka razy na Seymy walne, osobliwie 1628 y 1633, dwa razy Deputatem na Trybunał Koronny y na Radomski 1628, *Constit. fol.* 4, y Kapturowym Sędzią 1632, a że biegłość w prawie Oyczystym niepospolita się w nim wydawała, dla tego po dwakroć do korrektury statutu koronnego był uproszony: umarł Podsędkiem Ziemskim Sendomirskim: kaplicę w nowym mieście wymurował z gruntu y uposażył, Mansyonarzow przy tymże kościele przyczynił, y corocznym czynszem opatrzył, Szpitalowi dochodow przyłożył. W Raciązkim kościele dwie msze święte fundował, iednę za duszę Rodzicow swoich, drugą we święta po kazaniu, dla nierychło przychodzących do kościoła. Miał za sobą Annę Gołuchowską, herbu Leliwa, Piotra corkę, z tey był syn Samuel, ale młodo umarł, corka Maryanna dostała się w małżeństwo Janowi Dembińskiemu Podkomorzycowi Krakowskiemu. Piotr poiął Elżbietę Piaskowską *Acta Cracov. 1667.*

Zukowski herb.

* ZOłty Miesiąc w czerwonym polu bydź powinien, prosto do gory obiema rogami wyrychtowany, w ktorego pośrzodku miecz z gory idący, końcem ostrza śrzodka się dotyka tegoż miesiąca, gwiazd para koło rękoieści, iedna z iedney, druga z drugiey strony, na hełmie pawi ogon, na nim miesiąc y miecz tym kształtem: iako y na tarczy, tak go opisuie *Ms. o Famil. Prus.* tym się pieczętuią Zukowscy w Prusiech, z ktorych był Jan Zukowski Starosta Jasieniecki, Rotmistrz pospolitego ruszenia Pruskiego, gdzie zachęcaiąc Pruskich Ziemianow do obrony Oyczyzny, mawiał: Nie mow, niepowinieneś iachać za Granice, broń Oyczyzny, gdyś Szlachcic, iak w oku Zrzenice.

ZULICKI *herbu Janina* w Ruskim Woiewodztwie, Zygmunt y Jan Zuliccy w Jazłowcu pogrzebieni leżą.

ZULINSKI *herbu Ciołek* w Chełmſkiey Ziemi z Zulina dwie mili od Kraſnegoſtawu, tego imienia nabyli. Jan z Bernatowie Zulińſki Poborca w Ziemi Chełmſkiey z Seymu 1598, *Conſtit. fol. 725.* Marcin z żoną ſwoią Anną Zbroſzkowną dobroczynni na naſze Collegium Brzeſkie. Hieronim miał za ſobą Maruſſę Rożbicką, z tey byli ci ſynowie. *1mo* Krzyſztof, ten z Zofią Skukowſką *ſterilis.* *2do.* Adam dziedzic na Nowoſiełkach, ten z Anną Łaſzczowną ſpłodził ſyna Jana, od ktorego z Zofii Woynianki, była corka Anna Pawłowi Chamcowi zaślubiona. *3tio.* Stefan, ten *1mo voto* dożywotnie kontraktował z Wereſczyńſką, z tey zoſtawił Samuela *ſterilem,* Adama, od ktorego były dwie corki, Anna Katarzyna za Szyſtowſkim, y ſyn Jan; Jana, od ktorego z Domańſkii był ſyn Stefan, y dwie corki, Anna Zaiączkowſka y Joanna Zabawſka; tegoż Stefana z Wereſczyńſkii, trzy corki zoſtały, Katarzyna Mirecka, Maryanna Łopacka y Dorota Gąſiorowſka. *2do voto* z Mirecką, ktora mu powiła corkę Annę, naprzod Rydzewſkiego, a potym Michała Jabłońſkiego małżonkę, y ſynow, Jaroſza bezpotomnego, Alexandra, tego z pierwſzey żony Szczuckii potomſtwo, Adam, Antoni, Tomaſz, Jozef y Jan, y corka Maryanna: z drugiey żony Grażnianki, ſynowie: Michał y Dominik, y corka Wiktorya. *4to.* Jaroſz od ktorego dwoch ſynow było, Wacław, ktory z Joanną Pawłowſką, zrodził Jana, Jozefa, Woyciecha y Stefana. Krzyſztof, ktory z Katarzyną Kochanowſką, corką Seweryna, miał ſynow: Antoniego, Michała y Wacława. Jan Zulińſki z Gładyſzowny, zoſtawił trzech ſynow, Jana, ktorego z Garlickii było pięć corek, Anna Alexego Kownackiego, Katarzyna Brzezińſkiego, Jadwiga Stoiewſkiego, Zofia Szumańczewſkiego, Maryanna Zeliſzewſkiego, małżonki. Alexandra, ktorego z Bylinowny ſyn Antoni, ożenił ſię z Tereſſą Kruſzyńſką, od ktorey ſyn Jozef, po niey z Pſarſką, od ktorey corka Lidwina. Staniſława, ktorego także z Zofii Bylinowny dwie corki zoſtały, Barbara za Franciſzka Traczewſkiego, Anna za Muchowieckiego wydane, y ſyn Woyciech. N. Zulińſki miał za ſobą Zołkiewſką, z ktorey corka była za Jędrzeiem Ryſzkowſkim Rotmiſtrzem

ſtrzem Krolewſkim, Anna Mikołaia Bekierſkiego, Katarzyna Jędrzeia Lipſkiego, Podczaſzego Belſkiego, małżonki.

ZUPEK *herbu Paprzyca* w Woiewodztwie Sendomirſkim.

*ZURAKOWSKI *herbu Sas* w Woiewodztwie Ruſkim, Kazimierz Zurakowſki Łowczy Zytomirſki, Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733. N. Zurakowſka Lechnowiczowna była za Pawłem Szumlańſkim Rotmiſtrzem Krolewſkim. Teodor Biliczka Zurakowſki, miał za ſobą Annę Szumlańſką, z ktorey był ſyn Staniſław, a w Zakonie Euſebiuſz. N. Cześnik Zydaczewſki, żona iego Dziedoſzycka, z tey corka iedna za Xiążęciem Czetwertyńſkim, druga Mniſzką Sakramentką.

ZURAWSKI. Franciſzek Zurawſki Prezydent Trybunału Koronnego w roku 1681. Kuſtoſz Gnieźnieńſki.

*ZUROWSKI *herbu Leliwa* w Ruſkim Woiewodztwie, piſzą ſię y Zurowic. N. Zurowſki Stolnik Ciechanowſki Piſarz Dekretowy, koronny, wziął za żonę Zamoyſką, herbu Jelita, ode Dworu Ludowiki Krolowy Polſkiey, *Mowca Polſki tom. 2. fol. 209.* Staniſław Cześnik Przemyſki z Seymu 1667 Kommiſſarz do rewizyi Zamku Przemyſkiego, *Conſtit. fol. 14.* Syn iego Konſtantyn Władyſław w Zakonie Kaznodzieyſkim mąż godny, rządził Przeorem Konwent Przemyſki, z Dubrawſkii zaś ſioſtry rodzoney Pawła Dubrawſkiego, Kanonika Przemyſkiego, ſpłodził tenże Staniſław, Adama, Staniſława, y Antoniego 1697. Michał Jozef Podczaſzy Przemyſki 1697. N. miał za ſobą Borzęcką. N. była za Tomaſzem Humnickim Stolnikiem Mielnickim. Tomaſz Stolnik Zydaczewſki Sędzia Kapturowy Lwowſki 1733, żona iego Maryanna Hundorfowna. Michał w Zakonie naſzym temi czaſy. Michał Jozef Cześnik Przemyſki, miał za ſobą *1mo voto* Eufrozynę Ryłſką, drugą miał Jadwigę Malczewſką, z pierwſzą miał ſynow dwoch Staniſława y Franciſzka, z drugą miał ſynow pięciu: Jana, Tomaſza, Alexandra, Szymona, Konſtantego; corek miał dwie, Katarzynę y Maryannę, Katarzyna była za Tomaſzem Humnickim Stolnikiem Mielnickim. Maryanna była za Piotrem Rzewuſkim, Eufrozyna Zurowſka, była za Ignacym Jakubowſkim.

*ZUT *herbu Grzymała.*

*ZWAN *herbu Rawicz* w Wołyńſkim Woiewodztwie. Tego był herbu Tomaſz Zwan S. Teologii Doktor Zakonu Kaznodzieyſkiego, Przeor Jałowickiego y Łuckiego Konwentu, wielkich talentow człowiek. Są zdami ſię Zwanowie y herbu Mora.

ZWIARTOWSKI *herbu Przegonia* w Lubelſkim Woiewodztwie. Alexander Zwiartowſki podpiſał elekcyą Jana III Krola, Okol: ich piſze Zwiarkowſki. Marek 1697.

*ZWIERZ *herbu Topor* w Brześciańſkim Woiewodztwie. Jan Zwierz, Podczaſzy Brześciańſki, dobr Liſowczyce, Suchawola, Hryſczyce, Januſze, Kapuſtycze dziedzic, miał za ſobą Kołyczownę, z tey ſpłodził ſyna Jana y Alexandra Kanonika Płockiego, y corki dwie, z tych iedna Barbara, poſzła za Mikołaia Machwicza Podczaſzego Brześciańſkiego, druga Joanna, *primo voto* za Lewickiego, *2do* za Gąſzowſkiego Podkomorzego Bielſkiego. Kazimierz Zwierz Biſkup Ortozyeńſki, Suffragan Łucki, Dziekan y Officyał Generalny 1674, brat Jana Podczaſzego, zaczął był fundować *Seminarium Clericorum* w Brześciu 1681, ale w prędce śmierć naſtąpiła y wſzyſtko pomieſzała *Hiſtor. Colleg Breſten.*

*ZWIERSZCHOWSKI. Zygmunt na Zagurzu Zwierſzchowſki Podkomorzy Łomżyńſki, Poſeł na Seym w roku 1678, miał za ſobą Katarzynę Leſzczyńſką,

miał ſyna Marcina, a corka Zofia była za Kazimirzem Ciemniewſkim, ale ią
indziey czytam Sędzianką Łomżyńſką.

ZWIERZOWSKI w Powiecie Orſzańſkim. Hieronim Zwierzowſki 1674.

ZWOLSKI herbu Ogończyk w Czerſkiey Ziemi. Przecław Zwolſki z Seymu 1609
deputowany do rewizyi Xiąg Liwſkich, *Conſtit. fol. 923.* Jan w Zakonie na-
ſzym życie pobożne zkończył we Lwowie 1677, dobroczynny na Collegium
Krakowſkie. Ludwik y Alexander ſynowie Podſtolego Dobrzyńſkiego 1712.
Zofia była za Woyciechem Kadłubińſkim.

**ZYBERG patrz Siberg.*

ZYCHLINSKI herbu Szeliga w Wielkieypolſzcze. Jan z Zychlina 1436. podpiſał pokoy
Brzeſki *u Łaſk. w ſtat. fol. 141.* Woyciech Podkanclerzy Koronny, Proboſzcz
Łęczycki, y Kaliſki, Kuſtoſz Sendomirſki, Kanonik Gnieźnieńſki y Krakowſki
umarł 1471, co o nim opowiada nadgrobek iego w Krakowie, wſpomina go
Długoſz w hiſtoryi ſwoiey, że od Krola Kazimierza Jagellonowicza do kapitu-
ły Krakowſkiey był wyſłany wſtawiaiąc inſtancyą za Strzempinſkim do tey
Infuły, pod Warną wzięty był w niewolą, ale z niey wyſzedł. *Bielſki; Długoſz,
lib. 12 fol. 811.* Miaſteczko Zychlin w Woiewodztwie Łęczyckim założył, y
ufundował. Bratem iego niektorzy chcą mieć Floryana Woiewodę Pło-
ckiego, ale roku nie wyrażaią, ktoregoby na tym krześle ſiedział. Jędrzeia
także wſpominaią Staroſtę Pydrſkiego y brata iego Staroſtę Koninſkiego,
Jana także Stolnika Wſchowſkiego. N. Zychlinſki z Markowſkii urodzony
zpłodził z Tereſſy Mycielſkii Adama Kaſztelana Międzyrzeckiego, ten z El-
żbiety Oſieckii, corki Sebaſtyana Chorążego Brzeſkiego Kuiawſkiego, miał
corkę Annę Mikołaia Waliknowſkiego, małżonkę, drugą Tereſſę, naprzod
Alexandrowi Baierſkiemu, z ktorym miała ſyna Adama y corki dwie, Joan-
nę y Alexandrę, potym Alexandrowi Trąpczyńſkiemu zaślubioną, y ſynow
Serafina Staroſtę Stawiſzyńſkiego, ktorego z Konkordyi Raczyńſkii Woie-
wodzanki Kaliſkiey ſynowie Michał y Adam, corki zaś Elżbieta, Teofila, y
Barbara. Paweł Zychlińſki miał za ſobą Annę Golemowſką. N. Katarży-
nę corkę Staniſława Kobierzyckiego Kaſztelana Krzywinſkiego. Franciſzek
złączył ſię dożywotnie z Eufrozyną Gorzewſką, z tey był ſyn Antoni
1701, y corka za Wawrzyńcem Walewſkim Kaſztelanicem Spicimirſkim.
Piotr Zychlińſki Podkomorzy Kaliſki, Staroſta Wałecki 1670, podpiſał pacta
conventa Krola Michała, z Seymu 1683 y 1685 Kommiſſarz do granic od Slą-
ſka, *Conſtit. fol. 12 y 14*, na konwokacyą 1696 poſłował, gdzie konfederacyą
podpiſał, miał za ſobą Sybillę Donhoffownę Gerarda Woiewody Pomor-
ſkiego corkę, z Xiężniczki Brzegſkiey urodzoną. Alexander, naprzod Miecznik
Kaliſki, a potym Podkomorzy Kaliſki 1704. Jędrzey Woyſki Kaliſki. Jan
1674. Adam poſeł z Kaliſkiego na konwokacyą 1696. Stefan 1697. Zychlińſki
Strzemboſz, miał za ſobą Małgorzatę Zapolſką, corkę Zygmunta Kaſztelana
Wieluńſkiego. N. Koźmińſką Podlędkownę Kaliſką. Jadwiga Zychlińſka Ste-
fana Domiechowſkiego. N, Prokopa Lipſkiego Piſarza Ziemſkiego Kaliſkie-
go. N. Staniſława, Dorota Adama Koſzutſkich, małżonki. N. Zychlińſki
Woyſki Wſchowſki. N. ſioſtra rodzona Adama Kaſztelana Miedzyrzeckie-
go, naprzod żyła z Trzebickim Káſztelanem Spicimirſkim, po nim z Pa-
włem Morawſkim Staroſtą Gniewkowſkim y Chorążym Inowrocławſkim,
druga ſioſtra tegoż za Woyciechem Pſarſkim. N. Jędrzeia Pſarſkiego mał-
żonka. Bartłomiey corkę ſwoię wydał Ewę za Staniſława Nieſiołowſkiego
Acta Caſtren. Poſnan. 1663. Czytałem relacyą ręką Adama Zychlińſkiego Ka-
ſztelana Miedzyrzeckiego zpiſaną, w ktorey potomności, to za niechybną

rzecz podaie, że Zychlińſki, Ociec Podkomorzego Kaliſkiego, gdy w wierze
kalwińſkiey umarł, y iuż dwa mieſiące czekaiąc pogrzebu, trupem na kata-
falku leżał, znowu ożył y zmartwychwſtał, żył potym dwie lecie; z nikiem
nic nie mowiąc, tylko z iednym Xiędzem katolickim, przed ktorym błę-
dow ſię ſwoich wyrzekſzy, y Sakramenta święte przyiąwſzy, po katolicku ży-
cie to znowu zamknął: to żałoſna, że ſyn iego Podkomorzy, y inni, lubo tak
iawny cud oczy ich raził, rozum oświecał, przecięż w błędach kalwińſkich
uporczywie ſię trzymali. Działo ſię to w Zychlinie wſi pod Koninem we
dworze.

**ZYCZYNSKI.* Jan Zyczyńſki nobilitowany w roku 1676, o czym Konſtytucya.

**ZYCIENSKI herbu Zadora* w Krakowſkim Woiewodztwie y Sieradzkim. N. Zy-
cieńſki miał za ſobą Dorotę Kobielſką herbu Jelita. Zycieńſka żona Niewia-
dowſkiego Burgrabiego Rawſkiego. N. Jana Popławſkiego Podſtarosciego
Zarnowieckiego *Baran.* Marcin w Sendomirſkim, Stefan w Lubelſkim 1697. -

**ZYCKI herbu Drzewica*, albo Zychcki. N. Zychcki *1620* z Staniſławem Zoł-
kiewſkim Hetmnem Koronnym w klęſce naſzych pod Cecorą uſługę ſwoię
ku Oyczyźnie, śmiercią zapieczętował *Mſ. o Famil. Pruſkich*, ktory gniazdo
tego Domu w Pruſiech zakłada: atoli Jan Zycki Podczaſzy Rzeczycki w
Zmudzkim Xięſtwie podpiſał elekcyą Jana III Krola. Jakub Zychcki (kto-
rego ſioſtra Eufrozyna, była za Krzyſztofem Nieſiołowſkim. *Acta Caſtren.
Skarſzev. 1642.*) miał za ſobą Juſtynę Pawłowſką, z tey ſyn Jędrzey, *Acta Caſtren.
Skarſze. 1654.*

**ZYDOWICZ herbu Lubicz* w Mińſkim Woiewodztwie, tak o nich piſze *Koiał. in
Mſ.* Anna Zydowiczowna była za Mikołaiem Oziębłowſkim.

ZYDOWSKI herbu Doliwa w Kuiawſkim y Krakowſkim Woiewodztwach. Se-
baſtyan Zydowſki Biſkup Naturyeńſki, Suffragan Gnieźnieńſki, Opat Mogil-
ſki 1560, *pietate inſignis & ore Zydovius* mowi o nim *Royzius in Chiliaſt: ſummam
ſapientiam eſſe putans, memoriam mortis, ſibi ipſi adhuc vivens monumentum poſuit,*
świadczy o nim nadgrobek w Gnieźnie, gdzie on kaplicę z gruntu wymu-
rował, *Damal. in Archiep. fol. 350, Okolſki* go Mikołaiem piſze, ale inni Se-
baſtyanem. Marcin Zydowſki, Gnieźnieńſki y Krakowſki Kanonik, umarł
1572, co poznać z iego nadgrobku w Krakowie na zamku, *Starowol. in Mo-
num.* N. była za Piotrem Pieniąſzkiem. Paweł z Narębic Zydowſki z Po-
ſtękalſkii, miał tylko iednego ſyna Mikołaia, ktory, że mu prędko umarł,
fortunę ſwoię zapiſał OO Karmelitom w Krakowie na Piaſku. Stryieczni
Pawła byli ci, Staniſław, Alexander, y Krzyſztof, pierwſi dway młodo po-
marli. Krzyſztof był poſłem na Seym *1628*, zkąd deputatem ſtanął na
Trybunał Radomſki, *Conſtit. fol. 4*, ſioſtra iego iedna, Zofia była za Toma-
ſzem Dąbſkim, druga Dorota za Mikołaiem Piaſkowſkim *Baranow.* Adam w
prawie Koronnym biegły, fundował Teologią y Filozofią OO Dominika-
nom w Lublinie: ſynowiec iego mąż rycerſki, ieſt w druku iego *Potiori-
tas & nonnullæ diſpunctiones juris. Varſaviæ in 4to, 1640.* Maciey Zydowſki wy-
dał *Libelli Pſeudo-Evangelici contra Miniſtromachiam Stanislai Reſcii ſcripti à Gvil-
helmo Philalet Oxonienſi brevē refutationem, in 4to, Poſnan. 1593.* Jędrzey Jan, naprzod
Stolnik, a potym Chorąży Krakowſki, Sędzia Grodzki Krakowſki, y Pod-
ſtaroſci, dziedzic dobr Gierałtowice, Koſſowa, Chrząſtowice, Chwałonow,
Przybęnice, Promnik, Olſza, Ochoyno, Paſzkowka, Kopytkowka, Będzyn,
Jaroſzyn, Gora, Szulborowice, fundował OO Reformatow w Kętach 1700,
pod tytułem Niepokalanego Poczęcia Matki Boſkiey: także Rożaniec w ko-
ściele Pobiedrzyſkim 1689. Poſłował na rożne Seymy, iako to 1683, zkąd

Kommissarzem stanął do dystrybuty hiberny, *Constit. fol. 4*, y 1685 do granic od Sląska, *fol. 14*, y 1690 deputatem do boku Krolewskiego dla obrad pod czas woyny *fol. 8*, y 1703 do traktatow z Szwedami; spłodził trzy corki Maryannę Antoniemu Bełdowskiemu Pisarzowi Grodzkiemu Chęcińskiemu, od niey potomstwo Michał, Jacek y Zuzanna. Zuzannę naprzod Albrychtowi z Dębian Dembińskiemu Chorążemu Zatorskiemu, z nim synowie Franciszek y Jan, a po nim Tomaszowi Grabskiemu Chorążemu Inowłodzkiemu, zaślubione, y Krystynę Zakonnicę, synow zaś dwoch, Jędrzeia, ten sobie życie Zakonne obrał, y Antoniego, ktoremu Maryanna Przerębska trzy corki powiła, Antoninę Tęgoborską, Magdalenę y Rozalią. Maryna Zydowska, Zakonnica Sądecka.

ZYDOWSKI herbu Nałęcz. Sędziwoy Zydowski Burgrabia Miedzyrzecki, o ktorym Długosz pod rokiem 1474 *Cromer lib. 28. Biel. fol. 464*. Jan w Poznańskim 1632.

**ZYGMUNTOWICZ* w Upitskim Powiecie. Jan Zygmuntowicz Podsędek Upitski, Poborca w teyże Ziemi, *Constit. fol. 395 w roku 1581 y 1589, fol. 560*. Stanisław w Zmudzi 1621.

ZYLICZ herbu Lubicz, z Xięstwa Litewskiego, z Powiatu Grodzienskiego, wynieśli się do Woiewodztwa Kiiowskiego, kędy N. Zylicz poiął Chlebowską, z nią spłodził syna Gabryela, corkę zaś wydał za Gabryela Odyńca Podstolego Krzemienieckiego. Gabryel zaś z Krukowską herbu Rawicz, miał corki dwie, iednę Bielawską, drugą Maryannę Kopystyńską, y syna Marka, ten długo służąc woienną, ożenił się z Klarą Brzoszczanką Skarbnikowną Lubelską, z tey się zostaie trzech synow, Klemens w Zakonie S. Franciszka ściśleyszey obserwy, Franciszek, ktorego żona Pisankowna z Podlasza, y Jan, ktory poiął w Sendomirskim Szwieszkowską.

**ZYNKO.* Samuel Zynko Sędzia Grodzki Bracławski 1648.

**ZYRAWSKI.* Dobiesław z Zyrawicy Kasztelan Przemyski, 1479 na liście Kazimierza Krola danym Miastu Lubelskiemu. N. Zyrawski, miał za sobą Annę Wasilkowską. N. Zyrowski Dorotę Strzemeską.

**ZYROWSKICH* na Sląsku, taki herb opisuie *Paproc. w Stambuchu Slęskim.* Dwie podkowy do siebie barkami obrocone, linią iednak przez srzodek przedzielone, na helmie Jeleń rogaty, z korony iakby wyskakiwał. Melchior Zyrowski Sędzia Ziemski Opolski y Raciborski w roku 1609.

**ZYSZKOWSKI.* Bogumił Zyszkowski Porucznik konney Chorągwi w roku 1662 dla męstwa swego na Seymie nobilitowany, *Constit. fol. 40*.

**ZYTKIEWICZ herbu Jastrzębiec.* Tychon Zytkiewicz z Seymu 1616 naznaczony do Rewizyi Xiąg Ziemskich y Grodzkich y Podkomorskich Winnickich. Daniel Instygator Koronny z Seymu 1647 Kommissarz w Lubelskim naznaczony Woiewodztwie, *Constit. fol. 19*, miał za sobą Schemberkownę. Alexandra była za Teodorem Niemierzycem Starostą Tarnogorskim. Do tegoż herbu przyięty, y nobilitowany Franciszek Zydkiewicz prez Konstytucyą Seymową w roku 1630, o czym patrz Konstytucyi.

ZYTOWIECKI herbu Łodzia, to nasi Pisarze, więcey ani oni nie maią, anim się ia mogł o nich doczytać.

**ZYTYNSKI herbu Abdank* w Bracławskim Woiewodztwie. N. Zytyński Woyski Ziemski Bracławski, poseł na Seym 1620, ztamtąd deputat na Trybunał Radomski, *Constit, fol. 20.* Jerzy Woyski Winnicki y Jan 1674, Woyski Zydaczewski.

**ZYWOLT* w Połockim Woiewodztwie. Roman Zywolt Budowniczy Połocki 1678, wspominaią go *Konstytucye w tym roku fol. 22*, y żonę iego Alexandrę Sopockownę.

Lew

Zyzemski herb.

*LEw powinien bydź stoiący na tylnich nogach, w prawą tarczy obrocony, z ięzykiem wywieszonym, z ogonem do gory zadartym, na helmie mitra Xiążęca; tak go opisuią: *Koiał. in Mſ. y Felix Pęski Panegyr.* Tymże się herbem zaszczycaią Kurpscy Kniaziowie, iako się mowiło w drugim tomie. N. Kniaź Zyzemski, ktorego corka Anna, była za Xiążęciem Koreckim, Teodorem Olgerdowiczem, koło roku 1520, *Okol. tom. 1. fol. 548*; była to pokrewna Bogdana Kniazia Putywlca. Hieronim Kniaź Zyzemski, Podkomorzy Mozyrski, corka iego Bogdana, w roku 1620 wydana za Alexandra Chreptowicza. N. miał za sobą Bogdanę Xiężniczkę Horską. N. była za Janem Dziewałtowskim, Stolnikiem Kowieńskim. Piotr Starosta Rzeczycki, z Seymu 1609 Kommissarz do granic, *Constit. fol. 911*. Tomasz Podkomorzy Miński, miał za sobą Kiszczankę Woiewodzankę Witebską. Krzysztof Podkomorzy Miński, synowie iego, Stefan, y Piotr Rotmistrz Krolewski, ktory długo był w niewoli u Kozakow. Krzysztof Podsędek Miński. Adam Chorąży Mozyrski. Jarosz Skarbnik Miński. Janusz Podkomorzyc Miński y Adam 1674. Z tego, co się do tych czas mowiło, poznać że ten Dom naywięcey kwitnie w Rzeczyckim, Mozyrskim, y Mińskim. N. Podsędek Miński, miał za sobą Helenę X. Sanguszkownę.

**ZYRKOWSKI.* Jan Zyrkowski miał za sobą Katarzynę Ostrowską.

**ZYZNOWSKI.* Jędrzey w Ziemi Łomżyńskiey 1697, Jan Zyznowski w Ziemi Nurskiey.

SUPLEMENT

Tych Senatorow, ktorzy od roku 1738 do Senatu weſzli, to ieſt po wydrukowaniu pierwſzego tomu, iako y tych, ktorzy tamże opuſzczeni.

Krolowie Polſcy.

Auguſt drugi, Xiążę Saſkie, umarł 1733.
Auguſt III, Xiążę Saſkie, ſyn Auguſta II.

Kardynałowie Polſcy.

Jan Lipſki, herbu Grabie, Biſkup Krakowſki.

Arcybiſkupi Gnieźnieńſcy.

Teodor Potocki, herbu Pilawa, umarł 1738.
Krzyſztof Szembek, herb ſwoy

Arcybiſkupi Lwowſcy.

Jan Skarbek, herbu Abdank, umarł 1733.
Mikołay Wyżycki, herbu Gerald.

Biſkupi Krakowſcy.

Felicyan Konſtantyn Szaniawſki, herbu Junoſza, umarł 1732.
Jan Lipſki, herbu Grabie, oraz y Kardynał.

Kujawſcy Biſkupi.

Krzyſztof Szembek, herb ſwoy, poſtąpił na Arcybiſkupſtwo Gniezn: 1738.
Adam Staniſław Grabowſki, herbu Zagloba, wziął Warmińſkie 1741.
Walentyn Czapſki, herbu Leliwa.

Poznańſcy Biſkupi.

Jan Tarło, herbu Topor, umarł 1732.
Staniſław Hoſius, herbu Noga, umarł 1738.
Teodor X. Czartoryiſkie, herbu Pogonia.

Wileńſcy Biſkupi.

Maciey Ancuta, herb ſwoy, umarł 1723.
Karol Piotr Pancerzyńſki, umarł 1729 herbu Trzaſka.
Michał Zienkowicz, herbu Sieſtrzeniec.
Jozef Sapieha, herbu Lis Coadjutor.

Płoccy Biſkupi.

Jędrzey Załuſki, herbu Junoſza, wſtąpił na Łuckie 1736.
Antoni Dembowſki, herbu Jelita.

Warmińſcy Biſkupi.

Krzyſztof Szembek, herb ſwoy, umarł 1740.
Staniſław Grabowſki, herbu Zagloba.

Łuccy Biſkupi.

Stefan Rupniewſki, herbu Srzeniawa, umarł 1731.
Jędrzey Załuſki, herbu Junoſza od roku 1736. uſtąpił na Chełmińſkie 1739.
Franciſzek Kobielſki, herbu Poray.

Przemyſcy Biſkupi.

Alexander Fredro, herbu Bończa, umarł 1734.
Walentyn Czapſki, herbu Leliwa, poſtąpił na Kuiawſkie 1740.
Wacław Sierakowſki, herbu Ogończyk.

Zmudzcy Biſkupi.

Alexander Horaim, herbu Srzeniawa, umarł 1735.
Jozafat Karp, herbu 3 gwiazdy, umarł 1739.
Antoni Tyſzkiewicz, herbu Leliwa.

Chełmińſcy Biſkupi.

Felix Kretkowſki, herbu Dołęga, umarł 1730.
Franciſzek Czapſki, herbu Leliwa, umarł 1733.
Adam Grabowſki, herbu Zagloba, poſtąpił na Kuiawſkie 1739.
Jędrzey Załuſki, herbu Junoſza.

Chełmſcy Biſkupi.

Felix Jan Szaniawſki, herbu Junoſza, 1733.
Jozef Szembek, herb ſwoy, 1736.

Kiiowſcy Biſkupi.

Samuel Ożga, herbu Rawicz.
Jozef Łaſzcz, herbu Prawdzic, Coadjutor.

Kamienieccy Biſkupi.

Staniſław Hoſius, herbu Noga, poſtąpił na Poznańſkie 1733.
Auguſtyn Adam Weſſel, herbu Rogala, umarł 1735.
Franciſzek Kobielſki, herbu Poray, poſtąpił na Łuckie 1739.
Wacław Sierakowſki, herbu Ogończyk, poſtąpił na Przemyſkie 1740.
Mikołay Dembowſki, herbu Jelita.

Inflantſcy Biſkupi.

Auguſtyn Adam Weſſel, herbu Rogala, poſtąpił na Kamienieckie 1733.
Konſtantyn Moſzyńſki, herbu Łodzia, umarł 1737.
Wacław Sierakowſki, herbu Ogonczyk poſtąpił na Kamienieckie 1739.

Jozef Puzyna herbu Brama.

Smoleńſcy Biſkupi.

Boguſław Goſiewſki, herbu Korwin.

Pińſka y Turowſka Epiſkopia.

Ta Katedra dopiero fundowana od Witolda W. Xiążęcia Litew: a od Kazimierza Krola Jagellonowicza potwierdzona koło roku Pańſkiego 1448, co zeznaie liſtē ſwoim Kniaź Fedor Iwanowicz Jarosławicz Xiążę Oſtrogſkie, danym w roku po ſiodmym tyſiącu od ſtworzenia świata, dwudzieſtego ſzoſtego, według kalendarza Ruſkiego, Jonaſzowi Epiſkopowi Pińſkiemu y Turowſkiemu, ktorym czytał. Z tego wnoſzę, że muſi bydź omyłka, com piſał o Joachimie Turowſkim Władyce w roku 1146, *z Suſſy o Obrazie Cudownym Matki Boſkiey w Chełmie.* Chyba, żeby kto mowił, że ta katedra dawniey ci wprawdzie od Xiążąt Ruſkich była fundowana, ale gdy ią Poganie na ten czas Litwa zniſzczyli, znowu od Witolda Xiążęcia, iak na nowe ſwoy początek wzięła. Temi czaſy, gdy to piszę, ſiedzi na tey katedrze Jerzy Bułhak Archimandryta Suprasłski y Leſczyńſki, na inſzych zaś obrządku Ruſkiego, Athanazy Szeptycki Metropolita Ruſki, oraz Lwowſki, Halicki y Kamieniecki Władyka. Teofil Godebſki Władyka Włodzimirſki y Brzeſki, Teodozy Rudnicki, Władyka Łucki, Floryan Hrebnicki Arcybiſkup Połocki y Witebſki, Antoni Tumiłowicz Arcybiſkup Smoleńſki, Hieronim Uſtrzycki, Biſkup Przemyſki y Samborſki, Filip Wołodkowicz, Władyka Chełmſki Archimandryta Dermańſki.

Krakowſcy Kaſztellanowie.

Jędrzey Tęczyńſki, herbu Topor, umarł 1536. *Wapowſki.*
Januſz X. Wiſniowieckie, herb ſwoy, umarł 1741.
Jozef Mniſzech, herb ſwoy.

Krakowſcy Woiewodowie.

Franciſzek Wielopolſki, herbu Starykoń, umarł 1732.
Teodor Lubomirſki, herbu Srzeniawa.

Poznańſcy Woiewodowie.

Maciey Radomicki, herbu Kotwicz, umarł 1728.
Władyſław Radomicki, herbu Kotwicz, umarł 1737.
Michał Raczyńſki, herbu Nałęcz, umarł 1738.
Antoni Ponińſki, herbu Łodzia, umarł 1742.

Wileńſcy Woiewodowie.

Jan Gaſtold, herbu Abdank, 1479.
Ludwik Pociey, herbu Waga, umarł 1730.
Kazimierz Ogińſki, herbu Brama, umarł 1733.
Michał X. Wiſzniowieckie, herb ſwoy.

Sendomirſcy Woiewodowie,

Jakub Morſztyn, herbu Leliwa, umarł 1728
Jerzy Lubomirſki, herbu Srzeniawa, umarł 1736.
Jan Tarło, herbu Topor.

Wileńſcy Kaſztellanowie.

Alexander Zabrzezinſki, herbu Leliwa 1494. *Koiał.*
Krzyſztof Zawiſza, herbu Łabędź, umarł 1674.
Kazimierz X. Czartoryiſkie, herbu Pogonia, umarł 1741.
Michał X. Radziwił, herbu Trąby.

Kaliſcy Woiewodowie.

Ludwik Szołdrſki, herbu Łodzia, wziął Inowrocławſkie 1729.
Michał Raczyńſki, herbu Nałęcz, poſtąpił na Poznańſkie 1737.
Maciey Kozmińſki, herbu Poray.

Troccy Woiewodowie.

Kazimierz Ogińſki, herbu Brama, poſtąpił na Wileńſkie 1730.
Jozef Ogińſki, herbu Brama, umarł 1737.
Michał X. Radziwił, herbu Trąby, poſtąpił na Wileńſką Kaſztelanią 1742.
Alexander Pociey, herbu Waga.

Sieradzcy Woiewodowie.

Alexander Mycielſki, herbu Dołęga, umarł 1729.
Alexander Szembek, herb ſwoy.

Troccy Kaſztellanowie.

Jan Zabrzezińſki, herbu Leliwa, 1492, poſtąp: na Trockie Woiew: 1498.
Jan Wilczek, herbu Mądroſki po roku 1636.
Jędrzey Sapieha herbu Lis 1644.
Jan Kierdey, herbu Jodzieſko, umarł 1685.
Jan Fryderyk Sapieha, herbu Lis, wziął pieczęć wielką Litewſką 1736.
Kazimierz Pociey, herbu Waga, wziął Woiewodztwo Witebſkie.
Michał X. Radziwił, herbu Trąby, poſtąpił na Woiew: Trockie 1737.
Antoni Kazimierz Sapieha, herbu Lis, umarł 1738.
Alexander Pociey, herbu Waga, poſtąpił na Woiewodztwo Trockie 1742.
Michał Maſſalſki, herb ſwoy.

Łęczyccy Woiewodowie.

Jędrzey Starkowiecki, herbu Łodzia, umarł 1665.
Albrycht Szczawińſki, herbu Prawdzic, 1683.
Jerzy Warſzycki, herbu Abdank, umarł 1733.
Franciſzek Skarbek, herbu Abdank.

Zmudzcy Staroſtowie.

Kazimierz Zaranek, umarł 1729, po ktorym wakowało do roku 1742.
Jozef Tyszkiewicz, herbu Leliwa.

Brzeſcy Kujawſcy Woiewodowie.

Władysław Wierzbowſki, herbu Jaſtrzębiec, umarł 1657.
Jędrzey Dąmbſki, herbu Godziemba, umarł 1734.
Antoni Dąmbſki, herbu Godziemba.

Kiiowſcy Woiewodowie.

Jozef Potocki, herbu Pilawa.

Inowrocławſcy Woiewodowie.

Hieronim Łaſki, herbu Korab, poſtąpił na Sieradzkie 1524.
Jan Radomicki, herbu Kotwicz, umarł 1728.
Ludwik Szołdrſki, herbu Łodzia.

Ruſcy Woiewodowie.

Jan Jabłonowſki, herbu Prus 3tio, umarł 1731.
Auguſt Alexander X. Czartoryiſkie, herbu Pogonia.

Wołyńſcy Woiewodowie.

Michał Potocki, herbu Pilawa.

Podolſcy Woiewodowie.

Stefan Humiecki, herbu Junoſza, umarł 1736.
Wacław Rzewuſki, herbu Krzywda.

Smoleńſcy Woiewodowie.

Franciſzek Cetner, herbu Przerowa, umarł 1732.
Michał Zamoyſki, herbu Jelita, umarł 1735.
Staniſław Potocki, herbu Piława.

Lubelſcy Woiewodowie.

Jan Tarło, herbu Topor, poſtąpił na Sendomirſkie, 1736.
Adam Tarło, herbu Topor.

Połoccy Woiewodowie.

Maciey Kłodzko, herbu Ogończyk, od roku 1542.
Połockie vacat od roku 1728, po smierci Donhoffa.

Bełzcy Woiewodowie.

Staniſław Rzewuſki, herbu Krzywda, umarł 1728.
Staniſław Potocki, herbu Pilawa, umarł 1732.
Antoni Potocki, herbu Pilawa.

Nowogrodzcy Woiewodowie.

Jan X. Radziwił, herbu Trąby, umarł 1728.
Mikołay X. Radziwił, herbu Trąby.

Płoccy Woiewodowie.

Franciſzek Załuſki, herbu Junoſza, umarł 1735.
Mikołay Podoſki, herbu Junoſza.

Witebſcy Woiewodowie.

Kazimierz Pociey, herb ſwoy, umarł 1728.
Marcyan Ogiński, herbu Brama.

Mazowieccy Woiewodowie.

Piotr Goryńſki, herbu Poray, 1511.
Staniſław Chomętowſki, herbu Lis, umarł 1728.
Staniſław Poniatowſki, herbu Ciołek.

Podlaſcy Woiewodowie.

Michał Sapieha, herbu Lis, umarł 1737.
Cornelius Siedlnicki, herbu Odrowąż.

Rawſcy Woiewodowie.

Jędrzey Głębocki, herbu Doliwa, umarł 1735.
Staniſław Jabłonowſki, herbu Prus 3tio.

Brzeſciańſcy Woiewodowie.

Maxymilian Brzozowſki, herbu Jaſtrzębiec, umarł koło roku 1650.
Władysław Sapieha, herbu Lis, umarł 1733.
Adam Tadeuſz Chodkiewicz, herbu Gryf.

Chełmińſcy Woiewodowie.

Franciſzek Bielińſki, herbu Junoſza, wziął laſkę Nadworną 1732.
Jan Czapſki, herbu Leliwa, wziął Podſkarbſtwo wielkie Koronne 1738.
Michał Bielińſki, herbu Junoſza.

Mściſławſcy Woiewodowie.

Kazimierz Chluſowicz, herb własny.
Jan Tyzenhaus, herb ſwoy, umarł 1730.
Krzyſztof Puzyna, herbu Brama, umarł 1731.
Jerzy Sapieha, herbu Lis, umarł 1732.
Michał Maſſalſki, herb ſwoy, poſtąpił na Kaſztelanią Trocką 1742.
Jerzy Sapieha, herbu Lis.

Malborſcy Woiewodowie.

Piotr Przebendowſki, herb ſwoy.

Bracławſcy Woiewodowie.

Michał Jordan, herbu Trąby, umarł 1739.
Jan Swidzińſki, herbu Połkozic.

Pomorſcy Woiewodowie.

Piotr Czapſki, herbu Leliwa, umarł 1736.
Jakub Narzymſki, herbu Dołęga.

Mińſcy Woiewodowie.

Krzyſztof Zienowicz, herb ſwoy, po iego ześciu wſtąpił Władyſław Sapieha
Krzyſztof Zawiſza, herbu Łabędź, umarł.
Jan Zaba herbu Kościeſza.

Inflantſcy Woiewodowie.

Maciey Dembinſki, herbu Rawicz, 1610.
Antoni Morſztyn, herbu Leliwa, umarł 1736.
Wilhelm Platern, herb ſwoy, umarł.
Franciſzek Szembek, herb ſwoy.

Czerniechowſcy Woiewodowie.

Jerzy Tyſzkiewicz, herbu Leliwa, 1678.
Jozef Lubomirſki, herbu Srzeniawa, umarł 1732.
Jozef Potulicki, herbu Grzymała, umarł 1734.
Piotr Miączyńſki, herbu Suche komnaty.

Poznańſcy Kaſztelanowie.

Władyſław Radomicki, herbu Kotwicz, poſtąpił na Woiew: Poznanſkie 1729.
Adam Ponińſki, herbu Łodzia, umarł 1732.
Maciey Kozmińſki, herbu Poray, poſtąpił na Woiewo: Kaliſkie 1737.
Maciey Mycielſki, herbu Dołęga.

Sendomirſcy Kaſztelanowie.

Boguſław Lubieńſki, herdu Pomian, umarł 1739.
Michał Konarſki, herku Gryf.

Kaliſcy Kaſztelanowie.

Michał Raczyńſki, herbu Nałęcz, poſtąpił na Woiewo: Kaliſkie 1729.
Maciey Kozmińſki, herbu Poray, poſtąpił na Kaſztelanią Poznań: 1732.
Maciey Mycielſki, herbu Dołęga, poſtąpił na Kaſztel: Poznan.
Stefan Garczyńſki, herb ſwoy.

Woynicey *Kaſztelanowie.*

Piotr

Piotr Stadnicki, herbu Srzeniawa.

Gnieznienſcy Kaſztelanowie.

Mikołay herbu Poray, koło roku 1160 *Damal. w Zyciu S. Bogumiła.*
Adam Ponińſki, herbu Łodzia, poſtąp: na Kaſztel: Poznań: 1729.
Stefan Garczyńſki, herb ſwoy, poſtąp: na Kaſztelanią Kaliską 1737.
Franciſzek Skaławſki, herbu Nałęcz, umarł 1738.
Malcher Gurowſki, herbu Wczele.

Sieradzcy Kaſztelanowie.

Antoni Tarnowſki, herbu Rolicz, umarł 1730.
Antoni Mycielſki, herbu Dołęga.

Łeczyccy Kaſztelanowie.

Jan Skrzyńſki, herbu Zaremba, umarł 1730.
Antoni Grabſki, herbu Pomian, umarł.
Franciſzek Skarbek, herbu Abdank, poſtąpił na Woiew: Łęczyckie 1736.
Maciey Poniatowſki, herbu Srzeniawa.

Zmudzcy Kaſztelanowie.

Alexander Unichowſki, herbu Oſtoia, umarł koło roku 1725.
Jerzy Kryſzpin, herb ſwoy, umarł 1738.
Jozef Tyſzkiewicz, herbu Leliwa, poſtąpił na Staroſtwo 1742.
N. Solohub, herbu Prawdzic.

Kujawſcy Kaſztelanowie.

Jakuſz Kulig, z Przemęcerzyna 1383 *Dług. l. 10.*
Jakub Działyńſki, herbu Ogończyk, umarł.
Adam Iwanſki, herbu Jaſtrzębiec, umarł 1713.
Jędrzey Dębſki, herbu Godziemba, poſtąpił na Woiew: Kuiawſkie 1726.
Ludwik Borucki, herbu Rola, umarł 1731.
Franciſzek Mołczyńſki, herbu Nałęcz.

Kijowſcy Kaſztelanowie.

Felix Czermińſki, herbu Wieniawa.
Jozef Potocki, herbu Pilawa, umarł.
Kazimierz Stecki, herbu Radwan.

Inowrocławſcy Kaſztelanowie.

Staniſław Garczyńſki, herb ſwoy, umarł 1737.
Chryzoſtom Radoiewſki, herbu Ogończyk.

Lwowſcy Kaſztelanowie.

Ignacy Leſzczyńſki, herbu Wieniawa, umarł 1730.
Maciey Jozef Uſtrzycki, herbu Przeſtrzał, umarł 1737.

Jan

Jan Siemiński, herbu Lesczyc.

Wołyńscy Kasztelanowie.

Mikołay Olszański, herbu Slepowron, umarł 1731.
Karol Wyżycki, herbu Gerald, umarł 1737.
Jan Peplowski, herbu Gozdawa, umarł 1739.
Michał Czacki, herbu Swinka.

Kamienieccy Kasztelanowie.

Marcin Kalinowski, herku Kalinowa, umarł 1738.
Jan Stadnicki, herbu Srzeniawa, umarł 1739.
Michał Łoś, herbu Dąbrowa.

Smoleńscy Kasztelanowie.

Jan Scipio de Campo, herbu Laski, umarł 1738.
Kazimierz Niesiołowski, herbu Korzbog

Lubelscy Kasztelanowie.

Franciszek Tarło, herbu Topor, umarł 1731.
Jozef Sołtyk, herb swoy, umarł 1735.
Felicyan Gałęzowski, herbu Tarnawa, umarł 1736.
Kazimierz Suffczyński, herbu Szeliga, umarł 1736.
Maciey Suchodolski, herbu Janina.

Połoccy Kasztelanowie.

Jan Korsak, herb swoy, 1611.
Mikołay Siemiot, herbu Łabędź, umarł
Waleryan Zaba, herbu Kościesza.

Bełzcy Kasztelanowie.

Jozef Sołtyk, herb swoy postąpił na Kasztelanią Lubelską 1731.
Jozef Stadnicki, herbu Srzeniawa, umarł 1736.
Antyni Jozef Lipski, herbu Grabie.

Nowogrodzcy Kasztelanowie.

Antoni Oskierka, herb swoy, umarł 1735.
Bogusław Niezabitowski, herbu Lubicz, umarł 1739.
Jan Rdułtowski, herbu Drogosław.

Płoccy Kasztelanowie.

Mikołay Podoski, herbu Junosza, postąpił na Płockie Woiew: 1736.
Michał Nieborski, herbu Lubicz.

Witebscy Kasztelanowie.

Marcin Limont, herbu Miecz, po roku 1662.
Marcyan Ogiński, herbu Brama, postąpił na Woiew: Witebskie 1730.
Jerzy Tyszkiewicz, herbu Leliwa, umarł 1735.
Jan Rdułtowski, herbu Drogosław, postąpił na Nowogrodz: Kasztel: 1739.
Alexander Pociey, herbu Waga, postąpił na Kasztel: Trocką 1740.
Stanisław Ogiński, herbu Brama.

Czerscy Kasztelanowie.

Dobrogost Gostomski, herbu Nałęcz, koło roku 1590.
Paweł Stanisław Sienicki, herbu Bończa, 1700.
Kazimierz Rudziński, herbu Prus 3tio.

Podlascy Kasztelanowie.

Dominik Kosakowski, herbu Slepowron, umarł 1730.
Wiktoryn Kuczynski, herbu Slepowron, umarł 1738.
Antoni Miączyński, herbu Suche komnaty.

Rawscy Kasztelanowie.

Wacław Trzciński, herbu Rawicz.

Brześciańscy Kasztelanowie.

Maciey Sawicki, herbu Cholewa, w roku 1176.
Jan Nestorowicz, herb swoy, ustąpił z tego krzesła.
Stefan Tarkowski, herbu Klamry.

Chełmińscy Kasztelanowie.

Adam Koss, herb swoy, ustąpił z tego krzesła.
Jędrzey Grabowski, herbu Zagłoba, umarł 1737.
Stanisław Konarski, herbu Osoria.

Mścisławscy Kasztelanowie

Krzysztof Puzyna, herbu Brama, postąpił na Woiewodz: Mscisławskie 1730.
N. Zaba, herbu Kościesza.
Samuel Łazowy, herb swoy.
Stanisław Ogiński, herbu Brama, postąpił na Kasztelanią Witebską 1740.
Jozef Sczyt, herbu Radwan, 1740.

Elbląscy Kasztelanowie.

Bartłomiey Bagniewski, herbu Pomian.

Bracławscy Kasztelanowie.

Karol Oborski, herbu Kolumna, umarł 1728.
Jan Potocki herbu Pilawa.

Gdańscy Kasztelanowie.

Franciszek Czapski herbu Leliwa, umarł
Ignacy Czapski, herbu Leliwa.

Minscy Kasztelanowie.

Hieronim Kierdey, herbu Jodzieszko, postąpił na Kasztel. Zmudzką.
N. X. Lubeckie, herbu Druck.
Jędrzey Puzyna, herbu Brama.
N. Sczuka, herbu Grabie 1703 *Constit. fol. 29.*
Jan Sapieha, herbu Lis, postąpił na Kasztel: Trocką.
Daniel Wyhowski, herbu Abdank, umarł
N. Jozefowicz, herbu Leliwa.
N. Judycki, herbu Radwan.

Inflantscy Kasztelanowie.

Jan Strutyński, herbu Sas, od roku 1738.

Czerniechowscy Kasztelanowie.

Franciszek Gozdzki, herbu Leliwa, umarł
Mikolay X. Woronieckie, herb Wisniowieckich.

Marszałkowie wielcy Koronni.

Jozef Mniszech, herbu Kończyc, postąpił na Kasztelanią Krakowską 1742.
Franciszek Bieliński, herbu Junosza.

Marszałkowie wielcy Litewscy.

Alexander Sapieha, herbu Lis, umarł 1733.
Paweł X. Sanguszko, herbu Pogonia.

Kanclerze wielcy Koronni.

Jan Szembek, herb swoy, umarł 1731.
Jędrzey Załuski, herbu Junosza, Biskup Chełmiński, od roku 1736.

Kanclerze wielcy Litewscy.

Michał X. Wisniowieckie, herb swoy, postąpił na Woiew: Wileńskie 1736.
Jan Fryderyk Sapieha, herbu Lis.

Podkanclerze Koronni.

Jan Lipski, herbu Grabie, ustąpił 1736.
Jan Małachowski, herbu Nałęcz.

Podkanclerze Litewscy.

Michał X. Czartoryiskie, herbu Pogonia.

Podskarbiowie wielcy Koronni.

Jan Przebendowski, herb swoy, umarł 1729.

Fran-

Franciszek Maximilian Ossoliński, herbu Topor, ustąpił 1736.
Jan Kanty Moszyński, herbu Nałęcz, umarł 1737.
Jan Czapski, herbu Leliwa, umarł 1742.

Podskarbiowie wielcy Litewscy.

Stanisław Poniatowski, herbu Ciołek, postąpił na Woiew: Mazowieckie 1731.
Jan Sołohub, herbu Prawdzic.

Marszałkowie Nadworni Koronni.

Stefan Potocki, herbu Pilawa, umarł 1730.
Franciszek Bieliński, herbu Junosza, postąpił na Wielką 1742.
Jerzy Mniszech, herbu Kończyc.

Marszałkowie Nadworni Litewscy.

Paweł X. Sanguszko, herbu Pogonia, postąpił na Wielką 1734.
Michał X. Radziwił, herbu Trąby, postąpił na Kasztelanią Trocką 1736.
Ignacy Zawisza, herbu Łabędź, umarł 1738.
N. Platern, herb swoy, umarł 1739.
Jozef Scipio de Campo, herbu Laski, umarł 1743.

Hetmani wielcy Koronni.

Jozef Potocki, herbu Pilawa, Woiew: Kiiowski, od roku 1736: po śmierci Rzewuskiego od roku 1728 buława wakowała.

Hetmani wielcy Litewscy.

Ludwik Pociey, herbu Waga, Woiewoda Wileński, umarł 1730.
Michał X. Wisniowieckie, herb swoy, Woiewoda Wilenski od roku 1736.

Hetmani Polni Koronni.

Jan Kazimierz Branicki, herbu Gryf, Chorąży Koronny od roku 1736.

Hetmani Polni Litewscy.

Michał X. Radziwił herbu Trąby, Woiewoda Trocki, od roku 1736.

Generałowie Wielkopolscy.

Jan Przebendowski, herb swoy, Podskarbi Koronny, umarł 1739.
Ludwik Szołdrski, herbu Łodzia, Woiewoda Inowrocławski.

Marszałkowie Izby Poselskiey.

1728 Maxymilian Ossoliński, Podskarbi Nadworny Koronny herbu Topor, Seym zerwany.
1732 Jerzy Ożarowski, Oboźny Koronny, herbu Rawicz, Seym w Warszawie zerwany.
1733 Pod laską tegoż Seym extraordynaryiny zerwany śmiercią Krolewską w Warszawie.

1733

1733 Michał Massalski, Starosta Grodzieński herb swoy, na konwokacyi w Warszawie.
1733 Na elekcyi Franciszek Radzewski, herbu Łodzia, Podkomorzy Poznański, a że scyssya nastąpiła na drugiey stronie Wisły, Marszałkował Antoni Poniński herbu Łodzia, Instygator Koronny, gdzie obrany Krolem August III.
1734 Koronacya Augusta III Krola pod konfederacyą y łaską Ponińskiego, bez Seymu zakończona.
1735 Tenże Poniński na Seymie Pacificationis, ale po sześciu niedzielach, rozszedł się w Warszawie.
1736 Wacław Rzewuski Pisarz Polny Koronny na Seymie Pacificationis, doszedł w Warszawie.
1738 Franciszek Rudziński, Starosta Kruświcki, herbu Prus, zerwany w Warszawie.
1740 Karwowski Sędzia Grodzki Brański w Warszawie zerwany.

Marszałkowie Trybunału Koronnego.

Od roku 1579, ktorego postanowiony Trybunał.

1579 Piotr Oleśnicki herbu Dębno.
1580 Jan Cybulski Woyski Wyszogrodzki, herbu Prawdzic.
1581 Stefan Zakrzewski, herbu Pomian.
1582 Stanisław Dembiński, Starosta Chęciński herbu Rawicz.
1583 Stanisław Chrząstowski, herbu Łodzia.
1585 Hieronim Buzeński herbu Poray.
1587 Vacat dla Interregnum po śmierci Krola Stefana,
1588 Vacat dla powietrza *Lisiec. Trybun.*
1589 Jan Drohoiowski, Kasztelan Sanocki, herbu Korczak.
1590 Jan Latoszyński, herbu Gryff.
1591 Jan Rudnicki, Chorąży Inowrocławski, herbu Lis.
1592 Jędrzey Rzeczycki, Podkomorzy Lubelski, herbu Janina.
1594 Joachim Ocieski, Starosta Olsztyński, herbu Jastrzębiec.
1595 Mikołay Zebrzydowski Starosta Stężycki herbu Radwan, ten mu tylko tytuł *Xięgi Ziemskie Lubelskie zapisały*, a J. W. JMść *X. Załuski in Specimine pag: 187 y 39*, chce go mieć pod te czasy Hetmanem Polnym Koronnym, ktorym nigdy nie był.
1596 Piotr Strzembosz, herbu Jastrzembiec.
1597 Sędziwoy Ostrorog, herbu Nałęcz.
1599 Marcin Brodowski, herbu Grzymała.
1600 Jan Ostrorog, Podczaszy Koronny, herbu Nałęcz.
1601 Franciszek Krasiński, Kasztelan Ciechanowski, herbu Slepowron.
1604 Mikołay Oleśnicki, Kasztelan Małogoski, herbu Dębno.
1605 Janusz Xiążę Poryckie, herb Wiśniow:
1606 Jan Ocieski, Starosta Olsztyński, herbu Jastrzębiec.
1607 Marcin Sierakowski, Kasztelan Inowłodzki, herbu Ogończyk.
1608 Stanisław Stadnicki, Kasztelan Przemyślki, herbu Srzeniawa.
1609 Rafał Leszczynski, herbu Wieniawa.
1610 Stanisław Cikowski, Podkomorzy Krakowski, herbu Radwan.
1611 Sędziwoy Czarnkowski, Woiewoda Łęczycki, herbu Nałęcz.
1613 Stanisław Rudnicki, Sędzia Ziemski Kaliski, herbu Lis.
1614 Jan Skaszewski, Podkomorzy Chelmski, herbu Grabie.

1615 Jędrzey Przyiemski, Kasztelan Gnieźnieński, herbu Rawicz.
1616 Mikołay Firley, Kasztelan Biecki, herbu Lewart.
1617 Jerzy X. Wiśniowieckie, Kasztelan Kiiowski, herb swoy.
1618 Maciey Leśniowski, Podkomorzy Bełzki, herbu Gryff.
1620 Hermoław Ligęza, Kasztelan Zawichoyski, herbu Połkozic.
1621 Vacat dla woyny Tureckiey, y pospolitego ruszenia pod Chocim.
1622 Tomasz Zamoyski, Woiewoda Kiiowski, herbu Jelita.
1625 Stanisław Lubomirski, Podczaszy Koronny, herbu Srzeniawa.
1626 Mikołay Mielzyński, Kasztelan Biechowski, herbu Nowina.
1630 Jan Bykowski, Starosta Sieradzki, herbu Gryff.
1632 Vacat dla Interregnum po śmierci Krola Zygmunta III.
1637 Adam Grodziecki, Kasztelan Miedzyrzecki, herbu Drya.
1638 Walentyn Plichta, Kasztelan Rawski, herbu Połkozic.
1639 Samuel Przerębski, Kasztelan Łęczycki herbu Nowina, umarł na tym urzędzie.
1640 Marcin Chełmski, Podkomorzy Krakowski, herbu Ostoia.
1641 Krzysztof Opaliński, Woiewoda Poznański, herbu Łodzia.
Vice Marsz: Jerzy Lubomirski, Starosta Sądecki, herbu Srzeniawa.
1642 Piotr Szyszkowski, Kasztelan Woynicki, herbu Ostoia.
1643 Stefan Gembicki, Woiewoda Łęczycki, herbu Nałęcz.
1644 Krzysztof Ossoliński, Woiewoda Sandomirski, herbu Topor.
1645 Jan Szymon Sczawiński, Woiewoda Brzeski Kuiawski, herbu Prawdzic
V. Marszał: Jerzy Lubomirski, Starosta Sądecki, herbu Srzeniawa.
1646 Zbigniew Oleśnicki, Starosta Opoczyński, herbu Dębno.
1647 Dobiesław Cieliński, Kasztelan Czechowski, herbu Abdank.
1648 Vacat dla Interregnum, po śmierci Władysława IV Krola.
1649 Stanisław Warszycki, Woiewoda Mazowiecki, herbu Abdank.
1650 Maxymilian Jarzyna, Pisarz Ziemski Krakowski, herbu Biała.
1651 Vacat dla rewolucyi Kozackiey.
1652 Mikołay Ossoliński, Starosta Piotrkowski, herbu Topor.
1653 Vacat, dla rożnych rewolucyi w Polszcze.
1654 Vacat dla rożnych rewolucyi.
1655 Vacat dla rożnych rewolucyi.
1656 Vacat dla rożnych rewolucyi.
1657 Woyciech Grabkowski, Starosta Czchowski, herbu Jastrzębiec.
1658 Woyciech Męcinski, Podkomorzy Wieluński, herbu Poray.
1659 Władysław Lubowiecki, Sędzia Ziemski Krakowski, herbu Paprzyca.
1660 Krzysztof Zegocki, Podkomorzy Kaliski, herbu Jastrzębiec.
1661 Jan Branicki, Stolnik Koronny, herbu Gryff.
1662 Stanisław Warszycki, Kasztelan Krakowski, herbu Abdank.
1663 Stanisław Bieniewski, Woiewoda Czerniechowski, herbu Radwan.
1664 Mikołay Tolibowski, Kasztelan Słoński, herbu Nałęcz.
1665 Woyciech Mleczko, Woiewoda Podlaski, herbu Korczak.
V. Marsz: Władysław Leszczyński, Woiew: Łęczycki, herbu Wieniawa.
1667 Jan Leszczyński, Podkanclerzy Koronny, herbu Wieniawa.
V. Marsz: Jan Lipski, Woiewoda Rawski, herbu Łada.
1668 Franciszek Myszkowski, Kasztelan Belski, herbu Jastrzębiec.
V. Marsz: Jerzy X. Czartoryiskie Woiewoda Wołyński herbu Pogonia.
1669 Vacat dla Interregnum, po abdykacyi Jana Kazimierza Krola.
1670 Jędrzey Radlicki, Sędzia Grodzki Nakielski, herbu Korab.

V. Marſz: Kazimierz Skarbek Leſczyńſki, Woyſki Bracławſki.
1671 Alexander Lubomirſki, Staroſta Sądecki, herbu Szreniawa.
V. Marſz: Mikołay Sieniawſki, Chorąży Koronny, herbu Leliwa.
1672 Mikołay Przerębſki, Kaſztelan Sądecki, herbu Nowina.
V. Marſz: Zygmunt Działyńſki, Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, herbu Ogończyk.
1673 Krol Michał umarł una 9bris, Trybunał w Piotrkowie wkrotce po zaczęciu ſkończony.
1674 Vacat dla Interregnum, po śmierci Krola Michała.
1675 Jan Karol Daniłowicz, Krayczy Koronny, herbu Sas.
1676 Marcin Olſzewſki, Lowczy Sieradzki, herbu Prus.
V. Marſzałek Fredro Łowczy Koronny, herbu Bończa.
1677 Wacław Leſzczyńſki, Woiewoda Podlaſki, herbu Wieniawa.
V. Marſz: Jerzy Tyſzkiewicz, Woiew: Czerniechowſki, herbu Leliwa.
1678 Staniſław Tarło, Woiewoda Lubelſki, herbu Topor.
V. Marſz: Piotr Sładkowſki Kaſztelan Sochaczewſki, herbu Jaſtrzębiec.
1679 Kazimierz Gołuchowſki, Staroſta Radomſki, herbu Leliwa.
V. Marſz: Gabryel Silnicki, Kaſztelan Kamieniecki, herbu Doliwa.
1680 Piotr Opalińſki, Woiewoda Łęczycki, herbu Łodzia.
V. Marſz: Rafał Leſczyńſki, Krayczy Koronny, herbu Wieniawa.
1681 Jan Pieniążek, Woiewoda Sieradzki, herbu Odrowąż.
V. Marſz: Jan Charzewſki, Podkomorzy Czerniechowſki.
1682 Wacław Laſocki, Podkomorzy Zakrocimſki, herbu Dołęga.
V. Marſz: Jędrzey Kuropatnicki, Kaſztelan Biecki, herbu Nieczuia.
1683 Staniſław Dunin Borkowſki, Kaſztelan Połaniecki, herbu Łabędź.
V. Marſz: Staniſław Rozwadowſki, Podczaſzy Łukowſki, herbu Rogala
1684 Alexander Załuſki, Woiewoda Rawſki, herbu Junoſza.
V. Marſz: Michał Rylſki, Kaſztelan Goſtyńſki, herbu Oſtoia.
1685 Jozef Borek, Kaſztelan Radomſki, herbu Wąż.
V. Marſz: Jozef Trzcińſki, Piſarz Ziemſki Sendomirſki, herbu Sulima.
1686 Zygmunt Dąbſki, Woiewoda Brzeſki Kuiawſki, herbu Godziemba.
1687 Hieronym Petrykowſki, Stolnik Rożańſki, herbu Paprzyca.
V. Marſz: Alexander Działyńſki, Staroſta Kiſzowſki, herbu Ogończyk.
1688 Jan Pieniążek, Woiewoda Sieradzki, herbu Odrowąż.
V. Marſz: Walenty Kuczyńſki, Podſędek Drohicki, herbu Slepowron.
1689 Jan Gniewoſz, Podkomorzy Sendomirſki, herbu Rawicz.
V. Marſz: Alexander Drzewicki, Podkomorzy Lubelſki, herbu Ciołek.
1690 Alexander Załuſki, Kaſztelan Rawſki, herbu Junoſza.
V. Marſz: Staniſław Niewieścińſki, Miecznik Ziem Pruſkich, herbu Przegonia.
1691 Jan Drohoiewſki, Kaſztelan Czerniechowſki, herbu Korczak.
V. Marſz: Władyſław Sapieha, Krayczy Litewſki, herbu Lis.
1692 Woyciech Urbańſki, Kaſztelan Wieluńſki, herbu Nieczuia, umarł tegoż Roku, po nim Staniſław Działyńſki, Staroſta Kiſzewſki herbu Ogończyk.
1693 Marcin Oborſki, Woiewoda Podlaſki, herbu Kolumna.
1694 Alexander Lipſki, Kaſztelan Sieradzki, herbu Łada.
1695 Michał Potocki, Staroſta Kraſnoſtawſki, herbu Pilawa.
1696 Vacat dla interregnum, po śmierci Jana III.
1697 Jan Szydłowſki, Kaſztelan Wyſzogrodzki, herbu Lubicz.

1698 Alezander Lipſki, Woiewoda Kaliſki, herbu Łada.
1699 Jozef Potocki, Staroſta Halicki, herbu Pilawa.
1700 Staniſław Ledochowſki, Podkomorzy Krzemieniecki, herbu Szaława.
1701 Jerzy Warſzycki, Kaſztelan Łęczycki, herbu Abdank.
1702 Antoni Stamirowſki, Staroſta Mołtowſki, herbu Połkozic.
1703 Jan Gniewoſz, Kaſztelan Zawichowſki, herbu Rawicz.
1704 Jan Lubieniecki, Chorąży Nowogrodzki, herbu Rola.
1705 Jerzy Czaplic, Stolnik Wołyńſki, herbu Kierdey.
1706 Vacat, dla rożnych Rewolucyi w Polſzcze.
1707 Vacat, dla tychże Rewolucyi.
1708 Vacat, dla tychże Rewolucyi.
1709 Jędrzey Radomicki, Woiewoda Kaliſki, herbu Kotwicz.
V. Marſz: Michał Jordan, Łowczy Koronny, herbu Trąby.
1710 Januſz X. Wiſniowieckie, Woiewoda Krakowſki, herb ſwoy.
1711 Jan Tarło, herbu Topor, Woiewodzic Lubelſki.
1712 Tomaſz Działyńſki, Woiewoda Chełmińſki, herbu Ogończyk.
1713 Piotr Kczewſki, Woiewoda Lubelſki, herbu Lewart.
1714 Kazimierz Dłużewſki, Chorąży Chełmſki, herbu Pobog.
1715 Jakub Rybińſki, Woiewoda Chełmińſki, herbu Wydra.
1716 Jerzy Oſſolińſki, Kaſztelan Połaniecki, herbu Topor,
1717 Paweł Jaroſzewſki, Chorąży Płocki, herbu Zagłoba.
1718 Staniſław Potocki, Strażnik Litewſki, herbu Pilawa.
1719 Jakub Rybińſki, Woiewoda Chełmińſki, herbu Wydra.
1720 Jan Tarło, Woiewoda Lubelſki, herbu Topor.
1721 Bartłomiey Bagniewſki, Chorąży Michałowſki, herbu Pomian.
V. Marſz: Jerzy Sapieha, Staroſta Wilkowſki, herbu Lis.
1722 Michał Potocki, Piſarz Polny Koronny, herbu Pilawa.
V. Marſz. Staniſław Potocki, Strażnik Litewſki, herbu Pilawa.
1723 Jozef Potocki, Woiewoda Kiiowſki, herbu Pilawa.
V. Marſz: Jozef Sołtyk, Kaſztelan Bełzki, herb ſwoy.
1724 Jakub Rybińſki, Woiewoda Chełmińſki, herbu Wydra, umarł w Lublinie na końcu tey funkcyi.
V. Marſzałek Jan Kącki, Miecznik Koronny, herbu Brochwicz.
1725 Staniſław Potocki, Strażnik Litewſki, herbu Pilawa.
V. Marſzałek Franciſzek Tarło, Kaſztelan Lubelſki, herbu Topor.
1726 Franciſzek Potocki, Staroſta Bełzki, herbu Pilawa.
V. Marſz: Michał Rzewuſki, Staroſta Wyſzyńſki, herbu Krzywda.
1727 Jan Radomicki, Woiewoda Inowrocławſki, herbu Kotwicz, umarł w Lublinie, po nim Maciey Mycielſki, Chorąży Nadworny Koronny, herbu Jaſtrzębiec.
1728 Jan Olſzańſki, Chorąży Owrucki, herbu Slępowron.
1729 Jan Karſki, Łowczy Rożańſki, herbu Radwan.
1730 Staniſław Ruſſocki, Skarbnik Krakowſki, herbu Zadora.
1731 Woyciech Męcińſki, Staroſta Oſtrzeſzowſki, herbu Poray.
1732 Staniſław Sufczyńſki, Podczaſzy Żukowſki, herbu Szeliga, tylko w Piotrkowie.
1733 Vacat, dla Interregnum, po śmierci Auguſta II.
1734 Jan Czapſki, Woiewoda Chełmſki, herbu Leliwa.
1735 Jacek Stoińſki, Sędzia Ziemſki Lubelſki, herbu Janina.
1736 Kazimierz Rudzińſki, Kaſztelan Czerſki, herbu Prus.

1737 Wacław Rzewuſki, Woiewoda Podolſki, herbu Krzywda.
1738 Mikołay Koſzutſki, Miecznik Kaliſki, herbu Leſczyc.
1739 Staniſław Sługocki, Stolnik Chełmſki, herbu Jaſtrzębiec.
1740 Michał Madalińſki, Podſędek Wieluńſki, herbu Lariſſa.
1741 Jozef Lubomirſki, herbu Srzeniawa, Woiewodzic Sendomirſki.
1742 Kazimierz Turſki, Podczaſcy Sieradzki, herbu Rogala.

Marſzałkowie Trybunału Litewſkiego, ktory ſie zaczał przez Konſtytucya 1581.

1587 Vacat, dla Interregnum, po śmierci Krola Stefana.
1592 Jan Naruſzewicz, Łowczy Litewſki, herbu Wadwicz.
1594 Jerzy Chodkiewicz, Staroſta Zmudzki, herbu Gryff.
1595 Hieronym Chodkiewicz, herbu Gryff.
1598 Paweł Sapieha, Koniuſzy Litewſki, herbu Lis.
1599 Jerzy X. Radziwił, herbu Trąby.
1600 Mikołay Chlebowicz, Kaſztelan Wileńſki, herbu Leliwa,
1691 Alexander Raiecki, Marſzałek Wilkomirſki, herbu Łabędź.
1604 Lew Sapieha, Kanclerz Litewſki, herbu Lis.
1610 Krzyſztof Stachowſki, Woyſki Ośmiańſki, herbu Ogończyk.
1611 Jan Korſak, Kaſztelan Połocki, herbu Korſak.
1612 Jan Staniſław Sapieha, Podſtoli Litewſki, herbu Lis.
1614 Hieronym Chodkiewicz, Kaſztelan Wileńſki, herbu Gryff.
1616 Jan Jerzy Radziwił, herbu Trąby.
1617 Mikołay z Ciechanowca Kiſzka, herbu Dąbrowa.
1618 Mikołay Wiżgierd, Podkomorzy Upitſki, herbu Odrowąz.
1619 Krzyſztof Stefan Sapieha, Lidzki Staroſta, herbu Lis.
1620 Mikołay Frąckiewicz, Chorąży Nadworny Litewſki, herbu Brodzic,
1621 Jan Staniſław Sapieha, Podſtoli Litewſki, herbu Lis.
1622 Jundził Marſzałek Wołkowiſki, herbu Łabędź.
1623 Mikołay z Ciechanowca Kiſzka, Woiewoda Derbſki, herbu Dąbrowa.
1624 Lew Sapieha, Woiewoda Wileńſki, herbu Lis.
1628 Jerzy Frąckiewicz, Sędzia Lidzki, herbu Brodzic.
1630 Lew Sapieha, Woiewoda Wileńſki y Hetman Wielki, herbu Lis.
1631 Alexander Słuſzka, Kaſztelan Zmudzki, herbu Oſtoia.
1632 Vacat, dla Interregnum, po śmierci Zygmunta III Krola.
1634 Mikołay na Kodniu Sapieha, Chorąży Litewſki, herbu Lis.
1635 Krzyſztof Chodkiewicz, Kaſztelan Trocki, herbu Gryff.
1636 Władyſław Dorohoſtayſki, Staroſta Zyzmorſki, herbu Leliwa.
1637 Mikołay Kiſzka, Kaſztelan Trocki, herbu Dąbrowa.
1639 Krzyſztof Chodkiewicz, Kaſztelan Wileńſki, herbu Gryff.
1640 Krzyſztof Zawiſza, Piſarz Polny Litewſki, herbu Łabędź.
1641 Tomaſz na Olſzanach Sapieha, herbu Lis.
1682 Antoni Jan Tyſzkiewicz, Podczaſzy Litewſki, herbu Leliwa.
1643 Krzyſztof Chodkiewicz, Woiewoda Wileńſki, herbu Gryff.
1644 Jędrzey Sapieha, Kaſztelan Trocki, herbu Lis.
1645 Piotr Kazimierz Wiazewicz, Podkomorzy Mściſławſki, herbu Leliwa.
1646 Michał Bychowiec, Podſędek Trocki, herbu Mogiła.
1647 Krzyſztof Chodkiewicz Woiewoda Wileńſki, herbu Gryff.

1648

1648 Januſz X. Radziwił, Staroſta Zmudzki, Hetman Polny, herbu Trąby.
1649 Władyſław Jerzy Chalecki, herb ſwoy,
1650 Krzyſztof Pac, Chorąży Litewſki, herbu Gozdawa.
1653 Paweł Sapieha, Woiewoda Witebſki, a potym Wileńſki, herbu Lis.
1654 Piotr Wiazewicz, Woiewoda Nowogrodzki, herbu Leliwa.
1655 Kilka lat vacat, Trybunał Litewſki dla rożnych rewolucyi.
1662 Krzyſztof Potocki, Podczaſzy Litewſki, herbu Pilawa.
1663 Jerzy Hlebowicz, Staroſta Żmudzki, herbu Leliwa.
1664 Michał X. Radziwił, Kaſztelan Wileńſki, herbu Trąby.
1665 Mikołay Ciechanowiecki, Woiewoda Mściſławſki, herbu Dąbrowa.
1666 Mikołay Stefan Pac, Woiewoda Trocki, a potym Biſkup Wileńſki, herbu Gozdawa.
1667 Krzyſztof Zawiſza, Marſzałek Litewſki, herbu Łabędź.
1668 Jerzy Dziewałtowſki, Chorąży Trocki, herbu Trąby.
1669 Vacat dla Interregnum, po abdykacyi Krola Jana Kazimierza.
1670 Mikołay Ciechanowiecki, Woiewoda Mściſławſki, herbu Dąbrowa.
1671 Marcyan Ogińſki, Woiewoda Trocki, herbu Brama.
1672 Karol Kopeć, Kaſztelan Trocki, herbu Kroie, a w Nowogrodku, Samuel Uniechowſki, Woyſki Mozyrſki, herbu Oſtoia.
1673 Krzyſztof Potocki, Podczaſzy Litewſki, herbu Pilawa, a w Mińſku, Hilary Czyſz, Podkomorzy Wileńſki, herbu Godziemba.
1674 Vacat dla Interregnum po śmierci Krola Michała.
1678 Vacat dla odłożenia Koronacyi, Krola Jana III do przyſzłego Roku.
1675 Kazimierz Sieſicki, Kuchmiſtrz Litewſki, herbu Bawolagłowa.
1677 Stefan Kurcz, Woiewoda Brzeſki Litewſki, herb ſwoy.
1678 Konſtanty Pac, Chorąży Nadworny Litewſki, herbu Gozdawa.
1679 Piotr Rudomina, Staroſta Starodubowſki, herbu Trąby.
1680 Mikołay Bychowiec, Chorąży Trocki, herbu Mogiła.
1681 Dominik Słuſzka, Staroſta Rzeczycki, herbu Oſtoia.
1682 Benedykt Sapieha, Podſkarbi Litewſki, herbu Lis, a w Nowogrodku, Kazimierz Frąckiewicz, Staroſta Lidzki, herbu Brodzic.
1683 Mikołay Przezdziecki, Kaſztelan Nowogrodzki, herbu Prus, w Mińſku 11. 8bris umarł, a Krzyſztof z Bratoſzyna Zienowicz obrany po nim, herbu Deſzpot.
1684 Michał Jan Narbut, Sędzia Ziemſki Lidzki, herbu Trąby.
1685 Dominik X. Radziwił, Podkanclerzy Litewſki, w Mińſku zaś Gedeon Chalecki, Staroſta Nowoſielecki, herb ſwoy.
1686 Kazimierz Sapieha, Woiewoda Wilenſki, Hetman Lit: herbu Lis, potym Teofil Olędzki, Podkomorzy Wołkowiſki, herbu Rawicz.
1687 Boguſław Unichowſki, Piſarz Ziemſki Nowogrodzki, herbu Oſtoia.
1688 Kazimierz Radzimińſki Frąckiewicz, Staroſta Lidzki, herbu Brodzic.
1689 Kazimierz Sapieha, Woiewoda Wileńſki Hetman, herbu Lis.
1690 Dominik Słuſzka, Woiewoda Połocki, herbu Oſtoia.
1691 Alexander Moſiewicz, Woiewoda Mściſławſki, herbu Topacz.
1692 Michał Dowmant Sieſicki, Woiewoda Mińſki, herbu Bawolagłowa.
1693 Kazimierz Frąckiewicz Radzimińſki, Podſkarbi Nadworny Litew: herbu Brodzic, potym Lubecki Staroſta Włodzimirſki herbu Druck.
1694 Michał X. Radziwił, Podkanclerzy W.X.L. herbu Trąby.
1695 Dominik Słuſzka, Woiewoda Połocki, herbu Oſtoia.
1696 Boguſław Unichowſki, Woiewoda Trocki, herbu Oſtoia.

Eeeeeeee 1697

1997 Vacat dla Interregnum, po śmierci Jana III Krola.
1698 Michał Kazimierz Kociełł, Kasztelan Witepſki, herbu Pelikan.
1699 Michał Siesicki, Woiewoda Mściſławſki, herbu Bawołagłowa,
1700 Karol X. Radziwił, Kanclerz Litewſki, herbu Trąby.
1701 Michał X. Wiſniowiecki, Generalny Woyſk, Woiewodztw y Powiatow, Pułkownik herb ſwoy, a w niebytności, Krzyſztof Zenowicz, Marſzałek Oſmiańſki, herbu Deſzpot.
1702 Michał Kociełł, Kaſztelan Trocki, herbu Pelikan.
1703 De Campo Scipion, Piſarz Grodzki Lidzki, herbu Laſki.
1704 Marcyan Wołowicz, Marſzałek Litewſki, herbu Bogoria.
1705 Stefan Slizien, Referendarz Litewſki, herbu świat.
1706 Hrehory Ogińſki, Staroſta Zmudzki, herbu Brama.
1707 Vacat, dla zamięſzania.
1708 Kazimierz Sapieha, Woiewoda Wilenſki, herbu Lis.
1709 Paweł Sapieha, Marſzałek Litewſki, herbu Lis.
1710 N. Biegańſki, Staroſta Starodubowſki herbu Prawdzic, dla powietrza limitowano.
1711 Kazimierz Pociey, Woiewoda Witepſki, herbu Waga.
1712 Marcyan Ogińſki, Kaſztelan Witepſki, herbu Brama.
1713 Władyſław Sapieha, Woiewoda Brzeſki, herbu Lis.
1714 Ludwik Pociey, Kaſztelan Wilenſki, Hetman Litewſki, herbu Lis.
1715 Krzyſztof Pac, Piſarz Litewſki, herbu Gozdawa.
1716 Jan Tyzenhauz, Woiewoda Mściſławſki, herbu Bawoł.
1717 Jerzy Sapieha, Staroſta Wilkowſki, herbu Lis.
1718 Marcyan Ogińſki, Kaſztelan Witepſki, herbu Brama.
1719 Kazimierz Pociey, Woiewoda Witepſki, herbu Waga.
1720 Jan Tyzenhauz, Woiewoda Mściſławſki, herbu Bawoł.
1721 Michał X. Wiſniowiecki, Kanclerz Litewſki, herb ſwoy.
1722 Franciſzek Zienowicz, Staroſta Szmitowſki, herbu Deſzpot.
1723 Marcyan Oginſki, Kaſztelan Witepſki, herbu Brama.
1724 Antoni Sapieha, Staroſta Merecki, herbu Lis.
1725 Kazimierz Zaranek, Staroſta Zmudzki, herbu Korczak.
1726 Kazimierz Ogińſki, Woiewoda Trocki, herbu Brama.
1727 Krzyſztof Puzyna, Kaſztelan Mściſławſki, herbu Brama.
1728 Michał X. Radziwił, Koniuſzy Litewſki, herbu Trąby.
1729 Jan na Kodniu Sapieha, Kaſztelan Trocki, herbu Lis.
1730 Jan Sollohub, Podſkarbi Wielki Litewſki, herbu Prawdzic.
1731 Antoni Eperyaſz, Pułkownik Krolewſki, herb ſwoy.
1732 Michał X. Wiſniowieckie, Kanclerz Litewſki, herb ſwoy.
1733 Vacat dla Interregnum, po śmierci Auguſta II Krola.
1734 Vacat, dla rewolucyi w Polſzeze y Xięſtwie.
1735 Alexander Wołowicz, Staroſta Mściſławſki, herbu Bogorya.
1736 Antoni Loyko, Krayczy Oſmiańſki, herbu Wąż.
1737 Marcin X. Radziwił, Krayczy Litewſki, herbu Trąby.
1738 Jozef Tyſzkiewicz, Kaſztelan Zmudzki, herbu Łeliwa.
1739 N. Przezdziecki, Piſarz Litewſki, herbu Prus.
1740 N. Judycki, Marſzałek Rzeczycki, herbu Radwan.
1741 Michał Maſſalſki, Woiewoda Mściſławſki, herb ſwoy.
1742 Waleryan Zaba, Kaſztelan Połocki, herbu Kościeſza.
1743 Michał Sapieha, Łowczy Litewſki, herbu Lis.

SUPLEMENT

Do wſzyſtkich czterech Tomow Według Alfabetu UŁOZONY.

ABRAAMOWICZ herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich Tom. 2. fol. 418.

ABRAAMOWICZ herbu Waga, w X. Litewſkim. Ci iedniż ſą, co y Niepokoyczycey.

ADAMKOWICZ herbu Wadwicz, świadczy o nich *Mſ. X. Koiałow:* że kwitną w Xięſtwie Zmudzkim. Michał Adamkowicz ſłużąc z Kniaziem Kurpſkim Marſzałkiem Upitſkim, wzięty na Witepſku w niewolą do Moſkwy, tamże umarł; Kazimierz woiował przeciwko Kozakom w Moſkwie z Radziwiłem Hetmanem Wielkim Litewſkim. Teodor Chorąży pod znakiem Konſtantyna Paca, Chorązego Nadwornego. Jerzy, Hieronim, Krzyſztof y Alexander ludzie rycerſcy.

ALEXANDROWICZ herbu Kościeſſa, mowiłem o nich *Tom. 1. na ſwym mieyſcu, y Tom. 2. fol. 645.*

ALANTOWICZ herbu Poray, o tych mowiłem Tom. 3. fol. 676.

AMBROZEWICZ herbu Wąż, o tych mowiłem Tom. 1. fol. 54.

ANDRONOWSKI herbu Syrokomla w Brzeſkim Litewſkim, z tą odmianą tego herbu zażywaiąc, że na Abdanku, kładą ſtrzałę, proſtą żelezcem wyrychtowaną, na ktorey pod żelezcem, dwa krzyże proſto, na hełmie trzy piora ſtruſie. Przodek Andronowſkich z Czech wyſzedł, oſiadł w Woiewodztwie Brzeſkim, wziąwſzy od Xiążęcia Iwana Siemionowicza Kobryńſkiego daninę pod Kobryniem, Andronow nazwaną, potomſtwo iego, długo ſię zwało Czechowiczami.

ANDRUSZKIEWICZ herbu Mogiła, mowiłem o nich Tom. 3. fol. 286

ANDRZEIOWSKI herbu Prus, takim zaś kſztałtem połtora krzyża w herbie noſzą, ze ſtrzała końcem do gory obrocona, od prawego boku tarczy w lewą w gorę przeſzywa go; na hełmie ręka z mieczem do goryznieſiona. Z tych był Hieronim Andrzeiowſki Cześnik Słonimſki 1658. patrz tom. 3. fol. 750.

ARCISZEWSKI herbu Prawdzic, mowiłem o nich tom. 3tio fol. 727.

ARCIUSZKIEWICZ herbu Swierczek, świadczy *Koiałowicz in Mſ.* kwitneli y Arciuchowiczowie w Powiecie Słonimſkim, ale niewiem czy tego herbu.

AUDZIEWICZ herbu Slepowron, świadczy o nich *Koiał. in Mſ.*

AUGUSTYNOWSKI herbu Ogończyk, mowiłem o nich tom. 1. fol. 393.

AURSZWALD herb, mowiłem o nim Tom. 1. fol. 393.

BAKA herbu Maſſalſki, mowiłem o nich tom. 3. fol. 227.

BAKANOWSKI herbu Lubicz, mowiłem o nich tom. 3. fol. 359.

BAKOWSKI herbu Gryff, mowiłem o nich y Tom. 2. fol. 330.

BALICKI herbu Topor. N. Balicki miał za ſobą Agnieſzkę Podlaſką, z tey ſynowie Staniſław *ſterilis*, Jan pod Kamieńcem od Tureckiey ſzabli poległ, Franciſzek był Kanonikiem: y corki, Kunegunda *1mo voto* Chwalibogowa, od ktorey ſyn Antoni, y corka Maryanna. *2do voto* Stadnicka, z tey zoſtał ſię ſyn

Bogufław, *3tio* Falęcka, od tey ſynowie Felix y Jan. Druga corka Ludowi-
ka Czaplicka, ktorey potomſtwo Agnieſzka Telatycka, Lidwina Szkłowſka,
Magdalena, Jozef y Maryanna. Trzecia Magdalena naprzod żyła z Kon-
ſtantynem Byliną. *2do* z Jaſińſkim.

BAŁASZKO herbu Łabędź, mowiłem o nich Tom. 3. fol. *3.*

BARANIECKI herbu Sas, o tych mowiłem w pierwſzym Tomie, alem ich herbu
nie wiedział. Z tych Damian Baraniecki Sędzia Kapturowy Lwowſki 1737.

BARANOWSKI herbu Rawicz, mowiłem o nich y Tom, *1.* fol. *394.*

BARBERIUS herbu Pobog) mowiłem o nich Tom. 3tio fol. 618.

BEKIERSKI herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich y Tom. 1. fol. 394.

BEM herb, mowiłem o nim Tom. 1. fol. 395.

BENDORSKI herbu Wyſſogota, ci ſię piſzą z Bendorzyna w Płockim Woiewodz-
twie leżącego, ale Marcin Bendorſki pierwſzy ſię przenioſł z Płockiego do
Wielkieypolſki, iako o tym świadczą *Acta Caſtren. Gneſnen.* ten miał za ſo-
bą Dobroſołowſką, z ktorą zpłodził ſyna Walentego, temu Głuchowſka
powiła Staniſława y Woyciecha, z tych Staniſław wrocił ſię nazad do Pło-
ckiego, Woyciech zaś poiął Zołtowſką herbu Ogończyk, z ktorą zoſta-
wił Walentego, ten z Joanną Mikołaiewſką miał corkę Maryannę, zaślu-
bioną Woyciechowi Dzierzykraiowi Morawſkiemu, ale *ſterilem* y Helenę,
ſynow: Michała, cudownie powołanego do Zakonu OO Reformatow, y Wa-
wrzyńca.

BERESZNIEWICZ herbu Kościeſſa; mowiłem o nich Tom. 2. fol. 645.

BERZANSKI herbu Łabędź, mowiłem o nich Tom. 3. fol. 4.

BERZEWICZ herb, mowiłem o nim Tom. 2. fol. 396.

BEYNART herbu Abdank, ale go tak opiſuie *Koiał. in Mſ.* Abdank zwyczayny,
dwie ſtrzały przeſzywaią, iedna od prawego boku tarczy w gorę, druga
niżey od lewego boku, na hełmie trzy piora ſtruſie, zdawna tego kleyno-
tu zażywali Beynartowie w W. X. Zmudzkim, co poznać z rożnych mieyſc,
oſobliwie iednak na marmurze, w ścienie Burſy nazwaney Ambrozyań-
ſkiey, w Wilnie na ulicy Skopowey. Ambroży Beynart Kanonik Wileń-
ſki fundator tey Burſy y rożnych ſzpitałow. Maciey człowiek wielce u-
czony, bezżenny żywot prowadził. Staniſław Skarbnik Litewſki fundo-
wał OO Dominikanow w Paprociach. Collegium Soc. JESU w Poſzawcach
w ſwych dobrach, potomſtwa żadnego nie zoſtawił. Floryan Podlędek
Upitſki mąż godny. Samuel Piſarz Ziemſki Kowieńſki Skarbny Litewſki,
umarł 1648. Woyciech Kanonik Wileńſki, Proboſzcz Białoſtocki: był
wprzod Kanonikiem Wendeńſkim, Piſarzem Kapituły Wileńſkiey *Koiałow:
in Mſ.*

BIAŁECKI herbu Jelita, mowiłem o nich w pierwſzym tomie na ſwym mieyſcu,
tu ich Genealogią kładę. Melchior na Białocinie w Woiewodztwie Sie-
radzkim, w Powiecie Piotrkowſkim Białecki, dwa razy śluby małżeńſkie
ponawiał. Pierwſzy raz z Barbarą Matuſzewſką, z ktorey dwoch ſynow
zoſtało, ieden Benedykt, ktoremu żona Radziątkowſka, powiła ſyna
Jędrzeia bezpotomnego, y Balcera, ktorego z dwoch żon Agnieſzki Bog-
dańſkii, y Maryanny Kobielſkii, to było potomſtwo, Jerzy, Stefan y Samu-
el, wſzyſcy *ſteriles*, ſioſtra zaś ich Katarzyna, naprzod żyła z Jabłońſkim, po
nim z Janem Zdańſkim. Drugi ſyn z Matuſzewſkii Tomaſz, ktorego ſyn
Tobiaſz z Jadwigą Czarnowſką zpłodził Zygmunta, ten ſobie duchowny,
Jacka, ten Zakonny ſtan obrali, Jana Piſarza Siewierſkiego, y Komornika
granicznego Krakowſkiego, ktorego z Konſtancyi Bielſkii, czyli raczey Kar-
czew-

czewſkii, corki. Zofia Tomaſzowi Rybińſkiemu, Teofila Jędrzeiowi Sole-
ckiemu, zaślubione, y ſyn Kaſper w woyſku Pruſkim, ſioſtra rodzona tych
trzech braci Kryſtyna, poſzła za Macieia Goſkiego, z ktorey dzieci, Elzbie-
ta, Jacek y Kazimierz Goſcy. Drugi raz Melchior, ślubował Kztarzynie Ra-
dziątkowſkii, z tey zrodził trzech ſynow, pierwſzego Marcina, ktory miał
ſyna Woyciecha, tego z pierwſzey żony Doroty Rogowſkii potomſtwo,
Jan, Anna, Tereſſa y Zofia, z drugiey zaś Zuzanny Grochalſkii, Rozalia,
Maryanna, Jozef y Agnieſzka. Drugiego Szymona, ten z Zofii Wilerſkii
zpłodził Jakuba, ktory ſobie zakonne zycie obrał, y Adama, tego z Zuzan-
ny Skowieſkii, corka Anna, zprzyſięgła ſię dożywotnie z Teofilem Ttzciń-
ſkim, ſynowie zaś Antoni, Woyciech y Jan, tego ſyn z Makowieckii Kazimierz
umarł bezżeny. Trzeciego Staniſława, od ktorego zoſtało dwoch ſynow. Eli-
aſz ſtan ſobie duchowny obrał, y Woyciech Staniſław, temu Katarzyna Zu-
rowſka dwoch ſynow zrodziła, Tomaſza bezdzietnego, y Kazimierza, kto-
ry poiąwſzy w małżeńſtwo Dorotę Rogowſką, z Maryanny Kucharſkii
zpłodzoną, zoſtawił z nią piąciu ſynow, Staniſława y Marcina bezpotom-
nych, Michała Piſarza Chełmſkiego, ten z pierwſzego łoża z Joanną
Soſnowſką, miał ſyna Franciſzka, od ktorego z Zużanny Woynowny Orań-
ſkii potomſtwo: Ludwik, Paweł, Maciey, Rozalia y Tekla. Z drugiego ło-
za, z Ludowiką Kuczewſką, corki trzy, Maryanna Mokracka, Rozalia Hor-
chowa, y Katarzyna; ſynowie, Konſtantyn y Gabryel. Jozef czwarty ſyn
Kazimierza z Kucharſkii Piſarz Sądecki, temu Teofila Wybranowſka (ktora
po iego śmierci ponowiła śluby małżeńſkie, z Mikołaiem Kuropatnickim
Kaſztelanem Kiiowſkim,) powiła Ignacego y Kazimierza obudwu ludzi ry-
cerſkich, y corki, Jadwigę, Dototę y Ludowikę, Walentego Ankwicza mał-
żonkę. Franciſzek piąty ſyn, tego z Anny Dmińſkii pozoſtałey wdowy
po Gabońſkim dzieci, Staniſław, Woyciech y Kryſtyna.

BIAŁOBŁOCKI herbu Białynia, mowiłem o nich tom. 1. fol. 396.

BIAŁOCHOWSKI herbu Cholewa, mowiłem o nich tom. 1. fol. 397.

BIAŁOSKORSKI herb. Tom. 1. fol. 398 mowiłem o nim.

BIEGANSKI herbu Prawdzic, mowiłem o nich y tom. 3. fol. 727.

BIELINSKI herbu Junoſſa, Seweryn Bielinſki z Woiewodztwa Rawſkiego, prze-
nioſł ſię do Wielkieypolſki, kędy z Dorotą Koſinſką zpłodził czterech ſy-
now, *1mo*, Alexandra, tego z Maryanny Odolińſkii był ſyn Adam, ktoremu
Barbara Pogorzelſka powiła kilku ſynow, *1mo* Jakuba, ten ſię złączył do-
żywotnie z Kurnatowſką Podczaſzanką Brzeſką Kuiawſką, z tą zpłodził ſy-
na Jozefa. *2do*, Alexandra naprzod Podſtolego Poznanſkiego, teraz Kaſztela-
na Lędzkiego, ten naprzod miał za ſobą Jadwigę Kierſką, y z niey ſynow
Macieia y Staniſława, Dorotę, Ludwika Golińſkiego małżonkę y Zakonni-
cę S. Franciſzka w Sremie. *2do voto*, Alexander poiął Elżbietę Pawłowſką
Kaſztelankę Biechowſką, z tey ſynowie, Adam y Władyſław, y corki. *3tio*,
Jędrzeia, ten z Elżbietą Wieruſz Kowalſką, zoſtawił ſyna Jozefa, y corkę
Urſzulę Woyciechowi Golińſkiemu zaślubioną. *4to*, Antoniego, ktorego
pierwſza żona Zofia Olewińſka, druga Anna Wilczyńſka, z pierwſzey ſyn
Michał mąż rycerſki, z drugiey ſyn Kazimierz, y corka Teodozya. *5to*, Hie-
ronima, ten *ſterilis*, *6to*. N. Hieronima Kołaczkowſkiego Sędziego Ziemſkie-
go Wſchowſkiego małżonkę, z ktorey ſyn Adam Kołaczkowſki Podſtoli
teraźnieyſzy Poznańſki. Tegoż Seweryna ſyn Marcin, od ktorego zrodzo-
ny ſyn Jędrzey Podſtaroſci Rawſki, znowu ſię do Rawſkiego Woiewodz-
twa wrocił: kędy z Turobińſką zpłodził kilku ſynow, ale *ſteriles*, y corkę
Bębnowſką.

BIERCZYNSKI herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich tom. 2. fol. 418.

BIESTRZECKI herbu Oſtoia, mowiłem o nich tom, 3. fol. 507.

BIEŁKOWSKI herbu Połkozic, mowiłem o nich tom. 3. fol. 639.

BIELEWICZ herbu Mogiła, mowiłem o nich tom, 3. fol. 286.

BLANCKEINSTEIN herb, mowiłem o nim tom, 1. fol. 398.

BŁASZKOWSKI herbu Łabędź, mowiłem o nich tom. 3. fol. 4.

BLINSTRUB herbu Łabędź, mowiłem o nich tom. 3. fol. 4.

BŁOCKI herbu Leliwa, mowiłem o nich tom. 1. fol. 399. y tom. 3tio fol. 69.

BOBINSKI herbu Leliwa, mowiłem o nich tom. 3. fol. 69.

BODEK herb, mowiłem o nim tom. 1. fol. 399.

BOGDANOWICZ, herbu Mogiła. mowiłem o nich tom. 3. fol. 286.

BOGORSKI, herbu Suche komnaty, mowiłem o nich tom. 1. fol. 400.

BOHOWITYN herbu Korczak, mowiłem o nich tom. 2. fol. 606.

BOHUSIEWICZ herbu Gozdawa, mowiłem o nich tom. 2. fol. 295.

BOHUSZ herbu Odyniec, mowiłem o nich tom. 3. fol. 415.

BOIARSKI herbu Sas. O Boiarſkich mowiłem w pierwſzym tomie, alem ich her-
bu nie widział, ktory ieſt Sas. Olechno Boiarſki, zpłodził trzech ſynow,
Stefana y Piotra *ſteriles* y Łukaſza, ktorego z Małgorzaty Kłodnickii Pawła
corki, *Acta Caſtren. Trembowol. 1598* miał ſyna Janá, ten zaś z Jadwigi Skarzyń-
ſkii *Ibidem 1616* Syna Wacława, temu Magdalena Kukowſka powiła corkę
Zofią *1mo voto* Szypłowſką, *2do* Morawicką, z obiema bezpotomną, *Acta Ca-
ſtren. Lublinen. 1690.* Siemion drugi brat Olechna, tego ſynowie trzey, y corki
dwie *ſteriliter* zeſzły. Trzeci brat Mikołay czterech ſynow zoſtawił, z tych
Staniſław, Piotr Szczerba, Tymko, Temruk bezdzietny, Iwan zaś Czarnota
zpłodził Jacka *ſterilem*, y Eliaſza, ktorego ſyn Fedor, z Katarzyny Tyſzkow-
ſkii dway iego ſynowie, ieden Staniſław, od ktorego z Bilińſkii byli trzey
ſynowie, Piotr, Jozef y Dymitr. Drugi Stefan, Antoni, tego z Anny Tho-
rzewſkii Rogalanki, corki Marcyanna naprzod Sękowſka, a potym Sobole-
wſka *ſterilis*, y ſyn Jan Antoni Vicesregent Halicki.

BOLESZ herbu Jaſtrzębiec. mowiłem o nich tom. 2. fol. 418.

BOLIMINSKI herbu Leſczyc, mowiłem o nich tom. 1. fol. 400.

BOMBEK mowiłem o nich tom. 1. fol. 400.

BORATYNSKI herbu Oſtoia, mowiłem o nich tom. 3. fol. 507.

BOREK, mowiłem o nich tom: 1. fol. 400.

BOREYKO herbu Jaſtrzębiec, W. X. Litewſkim Stefan Boreyko Podſędek Wileńſki,
żona iego Buzyńſka. Wnukowie iego Kazimierz Łowczy Litewſki y inni.

BORN mowiłem o nim tom. 1. fol. 400.

BOROSZEWSKI herbu Epinger, mowiłem o nich tom. 1. fol. 400.

BOROWSKI herbu Gozdawa, mowiłem o nich tom. 2. fol. 295.

BORSKI herb, mowiłem o nim tom. 1. fol. 400.

BORZYMOWSKI herbu Łada, mowiłem o nich tom. 3. fol. 21.

BORZYMOWSKI herbu Lubicz, mowiłem o nich tom. 3. fol. 359.

BRANDYS herb, mowiłem o nim tom. 1. fol. 401.

BRANT herb, mowiłem o nim tom. 1. fol. 401.

BRATKOWSKI herbu Swinka, mowiłem o nich tom. 1. fol. 403.

BRATKOWSKI herbu Sas, z Bereźnicy ſię piſzą, zkąd poznać, że ſą iedneyże dziel-
nicy z Bereźnickiemi w Ziemi Przemyſłſkiey. Jakub Bratkowſki z Berezo-
wſkii zpłodził Samuela y Jana Jakuba, z tych Samuel zginął pod Wie-
dniem. Brat zaś iego Jan Jakub, tamże Tatarſką ſtrzałą na wylot prze-
ſzyty ledwo życie ſalwował, na dziękczynienie Bogu, że z tego razu wyſzedł,
wyſtawił dwie Cerkwie, iednę w Klepaczach, drugą w Bohdaſzowie, ſłużył
iednak

iednak woynę lat 40, żyć przeſtał 1703, miał za ſobą Alexandrę Małachow-
ſką, Podſtolankę Czerniechowſką, herbu Nałęcz, zpłodził znią trzech ſy-
now, Mikołaia Kanonika Lwowſkiego, Jana Xiędza, Staniſława Skarbnika
Iuflantſkiego Towarzyſza Pancernego, y corkę Marcyannę Zakonnicę S. Bry-
gitty w klaſztorze Łuckim. Do tych zaś należy Alexander Bratkowſki Po-
rucznik u Oſſolińſkiego. Brat iego Michał temi czaſy.

BRATOSZEWSKI herbu Sulima. Są w Łęczyckim Woiewodztwie, piſzą ſię z Bra-
toſzewic, iedenże Dom z Goſłubſkiemi. Szymon Bratoſzewſki, miał za ſobą
Petronellę Brudzewſką, *Acta Caſtren. Lancic. 1538*, od tego idą, Jan, Mikołay
y Małgorzata Tymińſka, Krzyſztof y Hieronim Bratoſzewſcy. Krzyſztof z
Anną Grabianką, zpłodził trzy corki, Jadwigę Zaiączkowſką, Kryſtynę, Sta-
niſława Łubnickiego. Annę, *1mo voto* Mikołaia Dunina, *2do* Jana Dąbſkiego,
ktorego ſyn był Kaſztelanem Woynickim, małżonki. Brat Szymona rodzo-
ny Jan, miał za ſobą Annę Oporowſką, Woiewodzankę Łęczycką, *Acta
Lancic. 1544*, ci obadwa bracia dziedzice byli dobr Bratoſzewic, Wyſkokow,
Orzełek, Goſłubia, Pawłowic, Siemienie w Woiewodztwie Łęczyckim, znać
z ich działu 1537 *Acta Caſteen. Lancic.* ſyn Jana Jędrzey Skarbnik Łęczycki,
złączył ſię dożywotnie z Zofią Stępowſką, ta mu powiła trzech ſynow, A-
dama, Staniſława, y Walentego, od Adama z Doroty Orłowſkii był ſyn Lu-
dwik, od Walentego z Katarzyny Plichcianki, był ſyn Marcin, ktorego kil-
ku ſynow zoſtało, Walentyn ieden, Kanonik y Officyał Płocki, Proboſzcz
Gniewkowſki, Alexander drugi, od ktorego idzie Hieronim Kanonik Wol-
borſki, Proboſzcz Kurowiecki. Samuel trzeci, Piſarz Ziemſki Goſtyńſki,
Deputat Trybunału Koronnego w roku 1714. Szymon czwarty, ktorego
corka dożywotnie zmowiona z Staniſławem Skarżyńſkim, Woyſkim Go-
ſtyńſkim, y ſynowie trzey, Jędrzey Łowczy Sochaczewſki, Chorąży pod
Uſarſką chorągwią, umarł młodo. Jan teraźnieyſzy Podſędek ziemi Go-
ſtyńſkiey, Deputat na Trybunale Koronnym 1722, na ten czas Woyſki y Pi-
ſarz Grodzki Goſtyńſki, zoſtawuie z Maryanną z Gorlic ſyna Jana, y corek
cztery, Helenę, Salomeą, Maryannę y Ewę. Trzeci ſyn Szymona Wawrzy-
niec, mąż rycerſki młodo zſzedł z tego świata. Od Ludwika Adamowego
ſyna był ſyn Mikołay, y dwie corki, z ktorych iedna żyła pierwſzym ſlubē
z Domarackim, drugim z Pigłowſkim Kaſztelanem Rypińſkim. Mikołay
zpłodził Ludwika, ktorego ſynow czterech zoſtało, Kazimierz Łowczy, Sę-
dzia Grodzki y Podſtaroſci Goſtynſki. Szymon, Jędrzey Vicesgerent Gro-
dzki Goſtyńſki, y Ludwik Karol Kanonik Łęczycki. Drugi zaś ſyn Ada-
mow, Ludwika brat rodzony, Arnolf zpłodził ſynow Władyſława y Ada-
ma, od Władyſła tylko corka zrodzona, ktora poſzła za Staniſława Łężni-
ckiego, od Adama zaś zrodzeni dway ſynowie, Kazimierz Staroſta Kanio-
wſki, Towarzyſz Uſarſki; y Jozef, ktorego ſyn zoſtał Antoni. Mikołay *Ordin:
S. Franciſci.*

BRZENSKI herbu Prus, mowiłem o nich tom. 1. fol. 403.

BRZESCIANSKI herbu Sas. Momiłem o nich *tomo 1mo* na ſwym mieyſcu, tu przy-
daię. Staniſław z Rybotycz Brześcianſki, ſynowie iego, Jan y Stefan *ſteriles*,
Zygmunt miał za ſobą Rykowſką, Staniſław Ewę Stadnicką, Jana z Zmi-
groda corkę, Karol Pobiedzinſką, z ktorą zpłodził Gondyſalwa Prowincy-
ała Prowincyi Polſkiey, Zakonu Kaznodzieyskiego, Staniſława Miecznika
Ziemi Przemyſłkiey, a potym Kaſztelana Lubaczowskiego, ktory bezżennie
żyiąc, w roku 1734 przenioſł ſię na wieczność. Zygmunta Stolnika Dobrzyń-
skiego, od ktorego był ſyn Staniſław, Chorąży Uſarski Marſzałka Koronnego.

Jędrzeia Podſtolego Sanockiego, ktorego z pierwſzey żony Katarzyny Le-
ſzczyńſkii herbu Korczak, ſynowie, Alexander y Dominik młodzianami po-
marli, Antoni Proboſzcz Metropolitańſki Lwowski, Deputat na Trybunał
Koronny kilka razy, Jakub w Zakonie *Soc: JESU*, z drugiey zaś żony Agnie-
ſzki Głuchowskii było corek dwie, Cecylia za Ludwikiem Drohoiewskim,
Katarzyna naprzod za Stawskim, potym za Niemierzycem, ta *ſterilis*.

BRZESKI herbu Prawdzic, mowiłem o nich tom. 3. fol. 727.

BRZEZINSKI herbu Gryff, mowiłem o nich tom. 2. fol. 330.

BRZOSTOWSKI herbu Połkozic, mowiłem o nich tom. 3. fol. 639.

BRZOZOWSKI herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich tom. 2. fol. 419.

BRZUCHANSKI herbu Pobog, mowiłem o nich tom. *3.* fol. 618.

BUCCLA herbu Lis, mowiłem o nich tom. 3. fol. 130.

BUCHOWIECKI, mowiłem o nich tom. 2. fol. 210.

BUDERASKI herbu Lubicz, z Buderaża w Woiewodztwie Wołyńskim. Mikołay
Buderaſki z Maryą Siechniewiczowną zpłodził trzech ſynow, Jana, temu Łu-
cya Bochdaſzewiczowna, zoſtawiła dwie corki, Katarzynę naprzod Ładzie,
potym Łukaſzowi Ciechomſkiemu, y Barbarę wprzod Janowi Eiſmuntowi,
potym Mołodeckiemu, zaślubione, obiedwie *ſteriles*, ſynow tyleż, Konſtan-
tyna, zginął w okazyi z Tatarami, y Łukaſza, ktorego z Kryſtyny Wycho-
wſkii, corka Maryanna, poſzła za Gabryela Juſzkowſkiego. Marcin drugi
ſyn Mikołaia, tego potomſtwo *ſteriliter* zeſzło. Nicefor trzeci, ten z Eufe-
mii Hołowczyckii, zpłodził Anaſtazyą Mińkowſką *ſterilem*, Konrada y Teo-
dora *ſteriles*, Samuela, tego z pierwſzey żony Maryanny Hryſnikowiczowny,
ſyn Piotr zginął na woynie *ſterilis*, z drugiey Maryanny Tałaiowny corka
Anaſtazya, wydana za Tomaſza Gumowſkiego, z trzecią Juſzkowſką Ana-
ſtazyą żył *ſterilis* Jeremiaſz ſyn Nicefora, z Maryanny Hułanickii, zoſtawił
ſokrom inſzych dzieci *ſteriliter* zeſzłych, ſyna Jana, ktory *1mo voto* miał za ſo-
bą Slepowrońſką, z tey corka Katarzyna, Franciſza Dulſkiego małżonka, y
ſyn Paweł, ktorego z Ludowiki Węglińſkii potomſtwo, Maryanna, Hele-
na, Staniſław, Zuzanna: *2do voto* poiął Katarzynę Sokołowſką, z tey potom-
ſtwo Anna Mikołaiowi Bartkowſkiemu, Agnieſzka Mikołaiowi Koleśnickie-
mu, zaślubione, Tomaſz, żona iego Domicella Wirſka, Woyciech poiął Ma-
gdalenę Nielepcownę, dzieci z niey Tereſſa, Maryanna, Barbara y Hippolit,
Romuald z Sokołowſkii urodzony, zginął na woynie. Jozef z teyże uro-
dzony, z Anny Morſkii dzieci iego, Jozef, Konſtancya, Salomea y Xawier.

BUKOIEMSKI herbu Nałęcz, mowiłem o nich tom. 3. fol. 335.

BUKOWSKI herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich tom. 2. fol. 419.

BUKOWSKI herbu Oſoria, N. miał za ſobą Helenę Leſczyńſką herbu Korczak, z
tey corka Barbara była za Kobielſkim, y ſynowie trzey, Konſtantyn z So-
bolewſką *ſterilis*. Karol naprzod z Roſowſką Zofią, miał te dzieci, Jana, Pa-
wła Soc: JESU y Annę Wiſłocką, potym z Trembecką, y z tey zoſtawił
potomſtwo. Trzeci Jozef Chorąży Sanocki, Strażnik Polny woyſkowy,
żona iego Barbara Gumowſka. Jerzy Łowczy Sanocki, ma za ſobą Odrzy-
wolſką, z niey trzech ſynow, Antoniego, Michała, y Franciſzka, y corkę
Łaſzewſką.

BUKOWSKI herbu Poray, mowiłem o nich tom. 3. fol. 676.

BUTKIEWICZ herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich tom. 2. fol. 419.

BUTLER herb ſwoy, mowiłem o nich tom. 1. fol. 226. tu przydaię: Alexander Sta-
roſta Droicki, miał za ſobą Konſtancyą Kraſſowſką Podkomorzankę Mielni-
cką, herbu Jaſtrzębiec, z tey był ſyn Antoni, ktory z Franciſzki Szczuckii

zpłodził trzech ſynow, Michała Prońſkiego, Jozefa Witagolſkiego, y Ale-
xandra Mielnickiego Staroſtow, z ktorych oſtatni poiął Katarzynę Grano-
wſką Staroſciankę Jabłonowſką.

BUTOWIECKI herbu Ogończyk, mowiłem o nich Tom. 3. fol. 424.

BUYNO herbu Slepowron, w Podlaſkim Woiewodztwie wieś leży Buyny za Dro-
hiczynem mil dwie, z ktorey Dom Buynow pochodzi, z tych Piotr Buyno,
miał za ſobą Protownę herbu Rawicz, z tey był ſyn Jakub, ktory zpłodził
z Ewy Brzezińſkii herbu ſtrzała rozdarta, Jana, Kazimierza, Komornika
Ziemſkiego Drohickiego, tego ſyn Karol *ſterilis*, y Mikołay Skarbnik, a po-
tym Łowczy Liwſki, aż też Piſarz Ziemſki y Grodzki Liwſki, oba z
Maryanny Słuchockii na Słuchocinie herbu Jaſieńczyk urodzeni, bywał
ten drugi Deputatem za Trybunał Litewſki, y poſłem na rożne Seymy,
miał za ſobą Barbarę Olędzką Sędziankę Ziemſką Łukowſką herbu Rawicz,
zpłodzoną z Maryanny Sylwii Firleiowny Broniowſkii Kaſztelanki Chełm-
ſkiey, z tey ſię został ſyn Jozef Woyſki y Sędzia Grodzki Liwſki, poſeł na
Seym 1730, złączył ſię dożywotnie z Antoniną Olſzewſką, herbu Slepowron,
Jozefa Inſtygatora Koronnego corką, z ktorą zrodził corkę Annę, y ſynow
dwoch, Ignacego y Michała, ſioſtra rodzona Jozefa, za Bąkowſkim Felixem
Staroſtą Berezańſkim. Trzeci brat Karola y Mikołaia z Słuchockii, Jozef
Łowczy Liwſki, od ktorego z Izlińſkii zpłodzony Alexander Miecznik Go-
ſtyńſkii tego żona Jadwiga Oborſka, Chorążanka Liwſka herbu Kolumna,
ſynow z niey pięciu y corka iedna, druga żona Szalkiewiczowna Podko-
morzanka Inflantſka herbu Leliwa, z tey także ſynow pięciu zoſtaie.

BUX herbu Gozdawa, mowiłem o nich tom. 1. fol. 403.

BYCHOWIEC herbu Mogiła, tom. 3. fol. 287. mowiłem o nich.

BYKOWSKI herbu Gryff, mowiłem o nich tom. 1. Tu przydaię. Jan Władysław By-
kowſki, ktorego corki z Zofii Lipſkii Podczaſzanki Bełzkiey Petronella, Zo-
fia, y ſynowie, Jędrzey Podczaſzy Łęczycki, ktory z Anną Warſzycką
zpłodził Annę Zaoſką, y Zofią Skorzewſką, Staniſław Woiewoda Inowro-
cławſki, ktory z Ładzianką Lipſką, zpłodził Jędrzeia Staroſtę Przędeckiego
ſterilem. Staniſław Podczaſzy Sieradzki, ktory z Grabſką zpłodził Alexan-
dra Podczaſzego Sieradzkiego, ten z Siemińſką żył *ſterilis*. Alexander Scho-
laſtyk Krakowſki Proboſzcz Chocki.

CEDROWSKI herbu Odrowąz. Ci Cedrowſcy co w Xięſtwie Litewſkim kwitną, do
tego herbu należą, a że ſię y po dziś dzień piſzą z Białaczowa, dla tego
wnieść trzeba, że iednaż ich linia z Białaczowſkiemi, iam z nich niekto-
rych położył w tomie pierwſzym *fol. 237* pod herbem Gryff, ale tu powin-
ni należeć. Dway rodzeni bracia Cedrowſcy, Hrehory y Mikołay, mieli
za ſobą dwie rodzone ſioſtry Wolanowny Podſędkowny Oſmiańſkie. Re-
ina Skarbnikowna Mińſka z Zofii Oborſkii urodzona, była za Tomaſzem
Wolanem Cześnikiem Oſmiańſkim, ſioſtra iey rodzona Kryſtyna, wydana
za Jana Chrzczona Zabiełę Podſtolego Kowieńſkiego, brat zaś ich Stefan
naprzod Poniewieſki, potym Bobroyſki Staroſta, miał za ſobą Kryſtynę Ot-
tenhauzownę Podkomorzankę Derpſką herbu Jednorożec, zpłodzoną z
Szwykowſkii Staroſcianki Łodzieyſkii. Ociec Stefana urodzony z Kochle-
wſkii Sędzianki Brześciańſkiey Ziemſkiey.

CHARMANSKI herbu Radwan, mowiłem o nich y tom. 3 fol. 869.

CHEŁCHOWSKI herbu Lubicz, mowiłem o nich tom. 2. fol. 159.

CHŁAPOWSKI herbu Drya, mowiłem o nich tom. 2. fol. 99.

CHLEWINSKI herbu Radwan, mowiłem o nich tom. 3. fol. 882.

CHMIELNICKI herbu Maſſalſki, mowiłem o nich tom. 3. fol. 227.
CHOSCISZEWSKI herbu Korab, mowiłem o nich tom. 2. fol. 602.
CHODORKOWSKI herbu Oſtoia, mowiłem o nich tom. 3. fol. 507.
COMINSKI herbu Poray, mowiłem o nich tom. 3. fol. 676.
CHOSNICKI, herb ich tenże co y Podiaſkich, mowiłem o nich w pierwſzym tomie fol. 403.
CHOYNACKI herbu Trzaſka, mowiłem o nich pod literą C. w pierwſzym tomie, tu przydaię. Zygmunt, Staniſław, Jan, Maciey, Hilary, Ludwik, Władyſław Franciſzek na Choynatach Choynaccy bracia rodzeni z Ziemi Rawſkiey. Z tych Staniſława, y Matki Barbary z Buiard Buiardſkii, ſyn Marcin, na dworze Krolow, Jana Kazimierza, Michała y Jana III dobrze zaſłużony, oſiadł w Woiewodztwie Sendomirſkim, nabywſzy dobr dziedzicznych w Ziemi Stężyckii, tam z Anny Bieczyńſkii, zoſtawił ośmiu ſynow, Adama, ktory obrawſzy ſobie ſtan duchowny, w nim życia dokonał, Marcina, Jana, Jędrzeia, Staniſława, Macieia, Mateuſza, Antoniego, y corkę Annę. Z ſynow niektorzy młodo pomarli, drudzy pożenieni, Anna corka poſzła za Werbacha Pułkownika Krolewſkiego, Jędrzey zaś brat iey Cześnik Goſtyńſki, z Jadwigi z Leſczyn Bylinowny zpłodził corki trzy, Ludwikę Tomaſza Skotnickiego, Chorążego Zakrocimſkiego małżonkę, Tereſſę y Maryannę zakonnice S. Klary w Krakowie u S. Jędrzeia, tyleż ſynow, Jozefa Brunona w Zakonie S. Pawła Puſtelnika, Definitora y Przeora Krakowſkiego, Jana Kanonika Katedralnego Krakowſkiego, Deputata na Tzybunał Koronny w roku 1738, y Jana Kantego. Jan brat Staniſława tu na początku położonego z Chłopickii Kaſztelanki Przemyſkiey zoſtawił czterech ſynow, Dominika, Adama, Antoniego, y Jozefa, z tych Dominik młodzianem umarł: (co piſzę z informacyi z tego Domu przyſłaney mi, luboć z pierwſzey daney mi na ſwym mieyſcu w pierwſzym tomie inaczey mowiłem) Adam z Barbary Oſſolińſkii trzech ſynow zoſtawił, Karola Cześnika Buſkiego, Jędrzeia w Zakonie Karmelitańſkim *antiquæ Obſervantiæ*, Michała w Franciſzkańſkim. Antoni także trzech ſynow zpłodził w Ziemi Sanockiey. Jozef czwarty ſyn z Chłopickii, Komornikiem był Przemyſkim, umarł 1740, ſyn iego Edmund, ktorego żona Dymińſka, y corki trzy, iedna Ulaniecka, druga Zakonnicą w Przemyślu, trzecia ieſzcze Panną. Ludwik trzeci brat Staniſława y Jana także w Przemyſkim, z żony Moczelſkii, miał ſyna Jana, ktory młodo umarł, drugiego Staniſława w Zakonie Dominikańſkim Prowincyała, umarł 1740, trzeciego Antoniego, ten z Humnickii zpłodził ſyna.
CHRAPOWSKI herbu Gozdawa; mowiłem o nich tom. 2. fol. 295.
CHRONOWSKI herbu Gryff, mowiłem o nich tom. 1. fol. 207, tu przydaię. Kazimierz Chronowſki Podwoiewodzy Wislicki (Stryiowie iego, Kazimierz Podſtoli Krakowſki, drugi Kanonik Krakowſki,) trzy razy wkraczał w kontrakty małżeńſkie, pierwſzy raz z Chmieleńſką, drugi raz z Chmielecką herbu Bończa, z tey była corka Elżbieta, ktora pierwſzym ślubem żyła z Achingerem, drugim z Poleſkim, z tey ma ſyna y trzy corki, trzecim z Piorunowſkim, y ſynowie trzey, Jan umarł młodo. Michał Skarbnik Wiślicki, żona iego pierwſza z Mogielnicy, z tey corkę Magdalenę wydał za Antoniego Morſkiego herbu Topor. Druga żona iego Ludwika Ożarowſka Tomaſza Cześnika Sendomirſkiego corka, z niey zoſtawuie dwoch ſynow, Jozefa y Franciſzka. Jozef Stolnik Mielnicki Podwoiewodzy Wiślicki, trzeci ſyn z Chmieleckii ma za ſobą Maryannę Kurowſką z Iſkrzyckii herbu Pobog urodzoną, corkę Jędrzeia, z tey ma ſyna iednego Staniſława y corki dwie,

dwie, Jozafata Zakonnicą w Tarnowie, Elżbieta za Janem Gawrońſkim Rawiczem. Trzecia żona Kazimierza Koczowſka, z tey ſyn Antoni Podczaſzy Bracławſki, złączył ſię dożywotnie z Sobolewſką, ſioſtra zaś iego Magdalena, wydana za Jędrzeia Studzińſkiego. Grob Chronowſkich w Sendomierzu u S. Maryi Magdaleny u OO. Dominikanow.
CHRUSCICKI herbu Leliwa, mowiłem o nich tom. 3. fol. 69.
CHRZANOWSKI herbu Rogala, mowiłem o nich tom. 3. fol. 869.
CHRASTOWSKI herbu Krzywda, mowiłem o nich tom. 2. fol. 731.
CHUDZICKI herbu Oſtoia, mowiłem o nich tom. 3. fol. 507.
CHWEDKOWICZ herbu Jaſtrzębiec, momiłem o nich tom. 2. fol. 419.
CIECHANOWICZ herbu Mogiła, mowiłem o nich tom. 3. fol. 286.
CIELEMECKI herbu Rogala, mowiłem o nich tom. 1. fol. 403.
CIETRZEW herb, mowiłem o nim tom. 1. fol. 404.
CIKOWSKI herbu Radwan, mowiłem o nich y tom. 3. fol. 802.
CUDOWSKI herbu Leliwa, mowiłem o nich tom 3. fol. 69.
CZAPLICKI herbu Lubicz, mowiłem o nich tom. 3. fol. 159.
CZARNOWSKI herbu Łada, mowiłem o nich tom. 3. fol. 21.
CZECZEL herbu Jelita, mowiłem o nich tom. 2. fol. 429.
CZEKI herb. Z iedney ſtrony z boku prawego tarczy, powinno bydź poł Orła w prawą pyſkiem obroconego z ſkrzydłem iednym rozciągnionym w koronie złotey, z drugiey ſtrony pagorek na ktorym pies ſtoi, w prawą tarczy wprawdzieć ſkierowany, atoli głowa iego w lewą ſtronę zkręcona, ogon u niego zadarty, na ſzyi obroż, na hełmie dwa ſkrzydła rozpięte, rozumiem że Orle. Ten herb widziałem w Krakowie u Panny Maryi na nadgrobku Jana Baptyſty Czeki Szlachcica Florenckiego. Indygeny Polſkiego, dziedzica na Czaiowicach, Zygmuntowi III Krolowi Polſkiemu dobrze zaſłużonego, znaydzieſz go y *u Starowol. in Monum.*
CZERNY herbu Nowina, mowiłem o nich tom. 3. fol. 380. y na ſwym mieyſcu.
CZESKI herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich tom. 1. fol. 321.
CZYZEWSKI herbu Drya, mowiłem o nich tom. 3. fol. 321, y na ſwym mieyſcu.
DOBROGOST herbu Rola, mowiłem o nich y tom. 3. fol. 877.
DĄBROWA, mowiłem o nich tom. 2. fol. 133.
DĄBROWSKI herbu Junoſza, mowiłem o nich tom. 2. fol. 133.
DAWIDOWSKI herbu Prus 3tio. Piſałem o nich tomo *2do* na ſwoim mieyſcu, że iuſz zeſzli na Ruſi: atoli drudzy z nich ieſzcze o te czaſy kwitną w Xięſtwie Litewſkim, z ktorych Floryan Dawidowſki z Zofią Olſzewſką zpłodził Ludwika Proboſzcza, y Officyała Dyecezyi Smoleńſkiey, Kanonika Żmudzkiego, Miſſyi Sokolnikowſkiey Societatis JESU Fundatora. Są też y w Nowogrodzkim Dawidowſcy tegoſz herbu.
DOKOWSKI herbu Leſzczyc, Maryanna Dokowſka tego herbu była za Jerzym Złotnickim.
DRAGOWSKI herbu Jaſtrzębiec, mowiłem o nich w drugim tomie na ſwym mieyſcu, tu przydaię. Noſzą w herbie ſwoim podkowę, barkiem do gory na doł rogami, na niey krzyż, a na hełmie Jaſtrząb, pierzcień w pyſku trzyma, y to zowią Jaſtrzębcem. Są y w Podlaſkim Woiewodztwie, w Ziemi Bielſkiey, z ktorych ieden był Sędzią y Podſtarościm Bielſkim tamże w Ziemi Bielſkiey, czego dowodem ſą Akta Grodzkie Brańſkie. Woyciech Drągowſki z Anną Mieńſką, miał ſyna Adama, Komornika, y ſądow na ten czas fiſzkalnych w Ziemi Bielſkiey Sędziego, y drugich ſynow. N. w Zakonie Franciſzkańſkim Regens Studii w Prowincyi Litewſkiey temi czaſy.

DRWĘSKI *herbu Gozdawa*, Franciſzka Drwęſka była za Staniſławem Szpotańſkim.

DZIAŁOWSKI *herbu Prawdzic*, w Woiewodztwie Chełmińſkim, Dom ſtarożytny, bo ieſzeze kiedy inkorporacya Ziem Pruſkich do Kroleſtwa Polſkiego naſtąpiła w roku 1454. Mikołay Działowſki od Krola Kazimierza w roku 1464 naznaczony był między inſzemi do Traktatow z Krzyżakami, o czym *Cromer. lib. 25 y Błażowſki iego Tłumacz fol. 501.* Dziedzictwo ich Działowo w tymże Woiewodztwie, do tych czas ieſt w ich poſſeſſyi. Od tego tedy Mikołaia było dwoch Sukceſſorow, ieden Jędrzey, ktorego ſyn Wawrzyniec, zpłodził corkę Katarzynę Macieiowi Orłowſkiemu, (z ktorym miała ſyna Jana, z ktorego dwoch ſynow zoſtało, Michał Kanonik Chełmſki, y Staniſław, corka zaś tey Orłowſkii Zofia poſzła za Jana Tytlewſkiego ktorych ſyn był Opatem Lubińſkim) a drugą Bartłomieiowi Kobryńſkiemu zaślubioną, y ſyna Macieia, ten złączył ſię dozywotnie z Katarzyną Orłowſką, ſioſtrą Macieia Szwagra ſwego rodzoną, ale umarł *ſterilis*, a ſyn z ſioſtry iego Jan Orłowſki, wziął po nim ſukceſſyą, co ſię pokazuie *ex Actis Culmenſ. 1585, y Dekretu Trybunału Piotrk: 1590.* Drugi Krzyſztof, ten zoſtawił czterech ſynow, y corkę Barbarę Bartłomieia Sokoła małżonkę, z ſynow iego Jędrzey, żył niepłodnie z Reginą Watlewſką. Drugi Paweł, od ktorego ſię tylko corki zoſtały, Katarzyna wydana za Jana Babſkiego, Zofia za Bartłomieia Jaromirſkiego, Dorota za Macieia Jaromirſkiego, Elżbieta za Wacława Mileſzewſkiego, czego dowodem, *Dekret Ziemſki Michałowſki w Brodnicy.* Trzeci Bartłomiey, temu Tytlewſka z Tytlewa powiła corki dwie, Annę y Katarzynę, y ſyna Macieia, ktory żył z Kararzyną Trzebſką, wſzyſcy *ſteriles, Acta Culmenſ. 1602, y Trybunalſki Dekret Piotrkowſki 1595.* Maciey czwarty ſyn Krzyſztofa, *Acta Radzinen 1585*, poiął Elżbietę Kiiewſką, ſyna z niey zpłodził Łukaſza, *Acta Culmen. 1612*, miał za ſobą Barbarę Rutkowſką z Ziemi Dobrzyńſkiey, z tą zrodził cztery corki, Eufrozynę Bartłomieia Orłowſkiego, Elżbietę Woyciecha Zaleſkiego, Małgorzatę Woyciecha Zrzelſkiego, Annę Marcina Chlebowſkiego, małżonki, y ſyna Jana, ten ſlubował dożywotnie Barbarze Chlebowſkiey. *Acta Caſtren. Coval. 1604*, po nim zoſtała ſię corka Ewa, y ſynow dwoch, Ewa w panieńſtwie do śmierci żyła. Łukaſz ſyn iego na woynie zginął. Michał zaś z Anny Rywockii, zoſtawił liczne potomſtwo: Katarzynę Samuela Powalſkiego, a po nim Staniſława Murzynowſkiego, Maryannę *1mo voto* Kazimierza Doruchowſkiego, *2do* Jędrzeia Koziebrockiego, małżonki, y ſynow czterech, z tych Zygmunt był Kanonikiem Przemyſkim, Woyciech Sądowym Ziemſkim Chełmińſkim, cztery razy wkraczał wzwiązki małżeńſkie, pierwſzy raz z Goſławſką, drugi raz z Dorpowſką, z obiema *ſterilis*. Trzeci raz z Konoiadzką, z tey potomſtwo iego: Konſtancya, Zofia Ewa, Antoniego Kanigoſkiego małżonka, y ſynowie dway. Melchior y Ignacy Sądowy Ziemſki Chełmińſki, Staroſta Strzelecki, Deputat na Trybunał Koronny. Zona iego Sabina Gadomſka. Czwarty raz z Jadwigą Szydłowſką, z tey ſyn Adam. Trzeci ſyn Michała Kazimierz, temu Tereſſa Wodzińſka Cześnikowna Liwſka (ktora *1mo voto* żyła za Jakubem Kuczborſkim, z ktorym miała ſyna Kazimierza *ſterilem*, y corkę Maryannę, ta naprzod wydana za Jozefa Rywockiego z Gryźlin, a po tego śmierci, za Piotra Oſtrowickiego Sądowego Ziemſkiego Michałowſkiego. *2do voto* Tereſſa poſzła za Pawła Szydłowſkiego Miecznika Ciechanowſkiego, z ktorym miała ſyna Staniſława, y corkę Jadwigę, ktora w małżeńſką ligę naprzod weſzła z Woyciechem Działowſkim Sądowym Ziemſkim Chełmińſkim, po nim z Janem Karſkim Woyſkim Rożańſkim. *3tio voto*, z tym

z tym Kazimierzem Działowſkim) powiła dwoch ſynow, Wawrzynca Piſarza Ziemſkiego Chełmińſkiego, ktorego z Cecylii Wałdowſkii ſynowie: Jan, Teodor, Antoni, y corka Joanna. Drugiego Adama Stolnika Bracławſkiego, ktorego z Katarzyny Dąmbrowſkii ſyn Michał y corka Anna. Czwarty ſyn Michała z Rywockii, Jan Stolnik Wieluńſki, ktorego z Jadwigi Nowowieſkiey ſyn Jozef y corki, Scholaſtyka Zembrzuſka, Helena y Teodora.

DZIĘCIELSKI *herbu Dzięcioł*, mowiłem o nich tom. 2. fol. 756.

FLEMING *herb*, mowiłem tom. 2. fol 756.

FOXIUS, Jan miał za ſobą Katarzynę Skrzyczyńſką, z tey było pięć corek, pierwſza Teodozya za Boratyńſkim, z tey zoſtali ſię dway ſynowie: Jan Officyał y Dziekan Łukowſki, Jerzy w Zakonie S. Dominika, Druga Katarzyna za Kraſſowſkim *ſterilis*, Trzecia Apollonia, naprzod żyła z Wizembergiem, z ktorym *ſterilis*, *2do* z Gnoinſkim, z ktorym miała ſyna Adama *ſterilem*, Zofią Swięcicką y Teodozyą Zakonnicę *a Viſitatione B. M. V.* w Lublinie, Czwarta Tereſſa Zakonnica S. Norberta w Krakowie. Piąta Julianna Suchodolſka.

GAŁECKI *herbu Junoſſa*, mowiłem o nich tom. 2. fol. 451.

GOCKOWSKI *herbu Prawdzic*, mowiłem o nich y tom. 3tio fol. 727.

GORECKI *herbu Poray*, mowiłem o nich y tom. 3tio fol. 676.

GOWORCZEWSKI *herbu Rawicz*, mowiłem o nich tom. 3. fol. 851.

GRĄMBCZEWSKI *herbu Nałęcz*, mowiłem o nich tom. 3. fol. 335.

GRODZICKI *herbu Lada*, mowiłem o nich *tom. 2. fol. 311*, tu przydaię: Jędrzeia Grodzickiego Cześnika Łukowſkiogo z Piekarſkii Chorążanki Derpſkiey, były cztery corki, iedna z nich zaślubiona Buchowieckiemu, z ktorey ſynowie Staniſław y Franciſzek Podkoniuſzy Brześcianſki, druga Niepokoyczyckiemu, trzecia Fiiałkowſkiemu, czwarta Mieduſzewſkiemu, y ſynowie trzey, Kazimierz Proboſzcz Kobryńſki, Mikołay młodzianem umarł, y Ludwik Rotmiſtrz Woiewodztwa Brześciańſkiego, temu Maryanna Łgocka powiła trzy corki, Magdalenę Horaimową, Barbarę Gnatowſką, y Felicyannę, ſynow zaś czterech, Kazimierz, ktory żyie z Boryſowſką, Leo zaś, Fauſtyn y Tomaſz w Zakonie Soc: JESU. Tenże Jędrzey po Piekarſkii wkroczył w związki małżeńſkie z Zaborowſką, z ktorey ſyn ieden klerykiem umarł. Grodziſko z ktorego ſię piſzą ieſt w Łukowſkiey Ziemi.

GRZEGORZEWSKI *herbu Lis*, w Woiewodztwie Rawſkim, z tych Grzegorzewic tak nazwany ktore ſą w Ziemi Sochaczewſkiey, y do tych czas w ich ſą poſſeſſyi, z tych Władyſław Grzegorzewſki, przedtym Generał Gwardyi Koronney, a teraz Kaſztelan Ciechanowſki, ſynowiec iego Antoni, Poznańſki y Warſzawſki Kanonik, Officyał Generalny Xięſtwa Mazowieckiego y brat iego rodzony.

HOŁUBICKI *herbu Janina*.

HYLZEN *herb*, ieſt balka czerwona, na ktorey trzy liście Laurowe w polu białym, piſzą ſię z Eklow w Xięſtwie Inflantſkim, zowią ſię zaś z Niemieckiego Von Hulſen; ſtarożytnaścią ſwoią ieſt iedna z naydawnieyſzych Domow Szlacheckich *ex Imperio*, gdzie od tąd ieſzcze w rożnych Prowincyach kwitnie, *Vide Spangenber. ſi Tit. Von. Hulſen.* Z tego Imienia niektorzy zaciągnąwſzy ſię do Rycerſtwa Krzyżackiego około Roku 1250, z tymże Rycerſtwē do Prus przybywſzy, Kolonią Familii ſwoiey do zawoiowanego tam kraiu ſprowadzili, ktora y podziś dzień tam ſię znayduie. W roku 1374 kawaler Krzyżacki Job Hylzen ſtanął Hochmiſtrzem (to ieſt naywyżſzym

Rządzcą) Rycerſtwa Krzyżackiego w Inflanciech, panował przez lat 20, to ieſt do roku 1394 rozpoſtrzeniaiąc wielkim ſercem Granice kraiu Inflantſkiego, ktory na ow czas więcey ſta mil wzdłuż, a na ośmdzieſiąt wſzerz w ſobie zawierał, z Wielkim Xiążęciem Litewſkim Jagiełłem o Xięſtwo Zmudzkie (ktore ſobie Krzyżacy Inflantſcy przywłaſzczali) mężnie woiował. Między innemi heroicznemi rządow iego dziełami, to na wybor ſławią kronikarze Inflantſcy. Ze gdy Xiążęcia Pſkowſkiego Skirgayłę od rebellizuiącego poddanſtwa wygnanego, w protekcyą ſwoią wziąwſzy do Xięſtwa ſwego wprowadzał, Pſkowianie przeſtraſzeni, przyrzekli przez ſolenną obligacyą na wieczne czaſy poddać ſię Krzyżakom, byleby Skirgayła odſtąpił, a on wolał przez wſpaniałość umyſłu wygnańca ſwego przy Pańſtwie utrzymać, niżeli tak obſzerne Xięſtwo z naruſzeniem ſłowa ſwego zyſkać; patrz Kronikarzow Inflantſkich, Mollera, Heninga, Chriſtiana Kelchem *w Hiſtorii de geſtis Job de Hilſen Magiſtri Ordinis Teut.* Z tego Potomkow, *ex Collaterali linea*, Jakub y Henryk Hyllenowie byli Panami obſzernych Poſſeſſyi. Krzyſztof był Konturem, to ieſt Prowincyalnym Gubernatorem Rewlu z ſwoim powiatem, *iako ſwiadczy przywiley od tegoż Krzyſtofa de Hilſen* dany Janowi Spillen w roku 1543. Henryk Hilſen Dworzanin Zygmunta Krola, zoſtawił Synowi Detlofowi Hilſenowi po rożnych Inflantſkich Prowincyach liczne Dobra zwłaſzcza w Parnawſkim Woiewodztwie, ktore gdy Karol Xiąże Sudermańſkie, a potym Krol Szwedzki, Inflanty ſobie nieſłuſznie podbiiaiąc, zawoiował; wolał on ich odſtąpić y dobrowolnym ſtać ſię wygnańcem przy ſzczupłey w Polſkich Inflantach zoſtawſzy ſię Poſſeſſyi, niż *ad revocatorias* Krola Szwedzkiego powrocić, do zawoiowanych obſzernych Fortun ſwoich z naruſzeniem poprzyſiężoney ſwoiey ku Rzeczypoſpolitey wierności, *ex Auten. Teſtimon. Joann: Caroli Chodkiewicz Palati: Vilnen. & Gener. Commiſſ. Livon. Rigæ An. 1617 dato Hermanno & Detlofo de Hilſen Fratribus, Detlofi Filiis.* Jaśniey ieſzcze obiaśnił wierność y życzliwość ſwoię ku Rzeczypoſpolitey Wnuk przerzeczonego Detlofa Jan Hilſen, ktory za Krola Jana Kazimierza wiek ſwoy pędząc na uſłudze Oyczyzny, gdy maiący komendę nad częścią Gwardyi Krolewſkiey w Roku 1657 na nieprzyiaciela mężnie nacierał, y w młodym wieku poległ na placu. Syn iego Jan Major Gwardyi Koronney za ofiarowane ſobie naywyżſze Miniſteria Xięſtwa Kurlanzkiego podziękował. Tak wielkiey był wziętości, że Xiążęta Kurlandyi Fridericus Caſimirus y Ferdinandus Bracia w zachodzących z ſobą o pewną ſukceſſyą roztyrkach, iego ſobie ſamego za Superarbitra obrali, y na iego uznaniu polegli. Zoſtawił dwoch ſynow, Jana Franciſzka, ktory był Staroſtą Sądowym Kandawſkim, y ktorego iedyna corka, ieſt teraz za Naywyżſzym Prezydentem X. Piltyńſkiego Kolzkielem. Jerzego Konſtantego Staroſtę Margenhawſkiego, ktorego dway ſynowie ſą ieſzcze żyiący. Pierwſzy Xiądz Hilſen Piſarz w W X. L. Regent Kancellaryi W. Koronney, Proboſzcz Katedralny Inflanſki. Drugi Jan Auguſt Hilſen Regent Kancellaryi w W. X. Lit: Sądowy Powiatu Bracławſkiego y Margenhawſki Staroſta, maiący za ſobą Konſtancyą Platerownę corkę Jana Ludwika Platera y Rozalii z Brzoſtowſkich Platerowey Woiewodow Xięſtwa Inflantſkiego. Corki zaś trzy, iedna Anna Mechtylda Zakonnica S. Benedykta. Druga Jadwiga za Franciſzkiem Szadurſkim Podſtolim y Podſtarościm Sądowym Xięſtwa Inflantſkiego. Trzecia Leonora za Staniſławem Pereświtem Soltanem Podſtarościm Sądowym Powiatu Bracławſkiego, Staroſtą Omelańſkim.

JAKU

JAKUBOWSKI herbu Poray, mowiłem o nich tom. 3. fol. 676.

JAKUBOWSKI herbu Topor, mowiłem o nich tom. 3. tu przydaię: Walentyn Jakubowſki, miał ſynow trzech, Jana, Jędrzeia y Przecława, oſiadł w Podlaſiu y iego tam potomſtwo rozplenione, w Mielnickiey, Bielſkiey, Nurſkiey y Drohickiey Ziemi, Sukceſſor iego Nikodem Piſarz Grodzki Mielnicki, Jan był Dworzaninem u Zygmunta III, Zona iego Rożnowna: Jędrzeia ſyn Piotr był dobr Owadno Dziedzic, ten z Sławkowny zpłodził Władyſława Grzegorza, ktorego ſyn Jan z Zofii de Wielkowieś Druſzkowſki, zoſtawił corki, Maryannę Wolſką, y dwie zakonnice S. Norberta w Krakowie na Zwierzyńcu, y ſynow, Staniſława, ten zginął pod Wiedniem, Drugiego Władyſława, ktorego z Maryanny Szymkowiczowny Szklińſkii potomſtwo: Antoni w Zakonie Soc. JESU. Woyciech Kanonik Kiiowſki Deputat na Trybunał Koronny, Jozef Komornik Chełmſki, żona Domaſzewſka Magdalena, z ktorey corka zoſtaie. Trzeciego Kazimierza Alexandra, tego z Łupińſkii corka Maryanna żyła z Rochem Krzeczkowſkim, ſynow zaś iego było czterech. Samuel umarł *ſterilis*, Ignacy miał za ſobą Eufrozynę Zurowſką, z ktorey corka Roża. Franciſzek, tego żona Siedliſka, z ktorey corki dwie, Elżbieta Humnicka y Katarzyna Kreſka. Staniſław, tego żona Maryanna Perkiewiczowna Jaworſka, z ktorey corka Maryanna, Teodora Komarnickiego małżonka, druga Ilnicka, ſynowie zaś Kazimierz y Jan.

JANOWSKI herbu Nałęcz, mowiłem o nich tom. 3. fol. 336.

JARUZELSKI herbu Slepowron. Tomaſz z Jaruzel Jaruzelſki Obywatel Woiewodztwa Podlaſkiego Ziemi Drohickiey, ten zpłodził ſynow dwoch, Franciſzka Cześnika Drohickiego y Władyſława Chorążego Ziemi Bielſkiey, ktory z Anaſtazyą Kurzeniecką Chorążanką Ziemi Bielſkiey, zrodził corek trzy, y ſynow czterech. Zofią Wilczewſkiego Podkomorzego Ziemi Wiſkey małżonkę, Tereſſę Niewiarowſkiego Chorążego Czerniechowſkiego żonę, y Kryſtynę, ktora *1mo voto* była za Franciſzkiem Ołdakowſkim Podczaſzym Nurſkim, *2do* za Chądzyńſkim Miecznikiem Zytomirſkim. Michała *ſterilem.* Kazimierza w Zakonie Soc. JESU. Franciſzka Podczaſzego Ziemi Bielſkiey, ktory z Maryanną Niwinſką corką Pawła Niwińſkiego Woyſkiego Podlaſkiego, zoſtawił potomſtwo. Czwartego Jozefa męża Rycerſkiego bezpotomnie zeſzłego w roku 1735. Benedykt Jaruzelſki, miał ſyna Fabiana, ktory z Katarzyną Kanigoſką corką Woyſkiego Bielſkiego zoſtawił dzieci. Y Sebaſtyana, ktory z Zubowſką miał ſukceſſorow. Grzegorz Jaruzelſki zpłodził Woyciecha Podczaſzego Nowogrodzkiego, ktorego żona Komarnicka bezpotomna. Grzegorz takze *ſterilis.* Teofila była za Fabianem Franciſzkiem Wilgą Podkomorzym Derpſkim y Generałem w woyſku Koronnym.

JASTKOWSKI herbu Rawicz. mowiłem o nich y tom. 3. fol. 851.

JOZEFOWICZ herbu Leliwa, mowiłem o nich tom. 3. fol. 69.

ISKRZYCKI herbu Pobog. O tych piſałem *tomo 2do fol. 446*, alem ich herbu nie wiedział. Z tych była Iſkrzycka za Jędrzeiem Kurowſkim temi czaſy.

JURACHA herbu Poray, mowiłem o nich y tom. 3. fol. 676.

KADŁUBISKI herbu Korczak, O nich mowiłem w drugim tomie, tu przydaię, że tego Imienia nabyli od dobr Kadłubiſk w Ziemi Bielſkiey. Z tych Prokop (brat Czesława, Stryi Stefana) z Hołubowną miał ſynow, Mikołaia, Jana, Pawła, y Zbrocha, ten umarł w Kiiowie bezpotomnie. Mikołay zaś z Anaſtazyą Serebryſką zpłodził Woyciecha y Jana bezpotomnego, ktory w niewolą wzięty pod Cudnowem. Woyciech *1mo* z Anną Choloiowſką zrodził Zofią corkę, ktorą wydał za Szklińſkiego, potym *2do voto* z Orcho-

Hhhhhhhhh 2 wſką

wſką Jana, ktory na Zołtych Wodach zginął, Woyciecha Skarbnika Buſkiego. Euſtachiego, ktory z Pawłowſką bezpotomny. Wacława, ktory z Iłowſką miał Ludwika, ktory z Szornelowną *ſterilis*. Woyciech ſyn Woyciecha *1mo* z Zofią Zwolſką, Jana Stolnika y Sędziego Grodzkiego Buſkiego, Franciſzka Skarbnika Buſkiego, Ludwikę, ktora z Horodyłowſkim *ſterilis*, Katarzynę, ktora z Hulewiczem *ſterilis*, y Felicyannę ktora za Drzewieckim. *2do* z Skopowſką Euſtachiego, ktory z Konſtancyą Ochłopowſką Muſatyczowną *ſterilis:* Waleryana, ktory z Antoniną Porwaniecką, Antoniego, Jakuba, Ignacego y Maryannę. Maryannę ktora za Pawłowſkiego *3tio voto* z Joanną Sokołowſką, *1mo* Grotowſką, *2do* żoną ſwoią, Staniſława Vicesgerenta Grodzkiego Buſkiego, ten miał żonę *1mo* Maryannę z Podhorodyńſkich Horaimową Podczaſzyną Wołyńſką, z ktorey Tereſſa, potym Antoninę Siekierzyńſką. Jan Stolnik y Sędzia Grodzki Buſki z Teofilą Kakowſką Antoniego Łowczego Zytomirſkiego, ktory *1mo* z Brynkową de Saſieckie, ſynow Jozefa y Alexandra *2do voto* z Angelą z Olſzanſkich, ſyna Kajetana, Mikołaia, ktory z Marcyanną z Olſzańſkich, Adama, Pawła, Woyciecha, y Elżbietę, Maryannę, ktora Mniſzką. Rozalią ktora za Koryckiego; Alexandrę ktora za Dunina, wydane. Franciſzek ſyn Woyciecha z Zwolſkiey z Magdaleną z Grotowſkich. Jozefa Podſtolego Buſkiego, ten ma za ſobą Izdebſką. Dominik *ſterilis*.

KAMINSKI herbu Sulima. Z tych był Seweryn Sulima Kamińſki Podczaſzy y Sędzia Grodzki Goſtynſki, zoſtała po nim corka, ktora *1mo voto* żyła z Godlewſkim Stolnikiem, *2do voto* poſzła za Dzierzbickiego Podſtolego Inowłodzkiego. Drugi Woyciech Sulima Kamińſki Podſtoli Czerniechowſki, trzeci Mikołay, obadwa zoſtawuią potomſtwo.

KOCZANSKI herbu Jaſtrzębiec, w Sieradzkim Woiewodztwie w powiecie Radomſkim ieſt ta Koczania, z ktorey ſię piſzą, herb iednak tym kſztałtem noſzą, ze Jaſtrząb w pyſku pierzcień trzyma, a w ſponach Podkowę, a w podkowie krzyż. Namieniłem o nich tom. 2. fol. 552, alem ich herbu nie wiedział,

KONONOWICZ tegoż herbu co y Siemionowicz, to ieſt Radwan, w Xięſtwie Litewſkim, taką mam relacyą, opiſałem ten herb fol. 83. Z tych Boguſław Kononowicz, temi czaſy y brat iego w Zakonie naſzym Kazimierz.

KOSCIUSZKO herbu Roch, mowiłem o nich y tom. 3. fol. 866.

KRAINSKI herbu Jelita, po rożnych Woiewodztwach.

KRUSZELNICKI herbu Sas, w Ruſkim Woiewodztwie. O tych nowiłem na ſwym mieyſcu, tu przydaię; w roku 1588 było trzech braci rodzonych Kruſzelnickich, ktorzy ſię Oycowſką fortuną dzielili, a naybardziey Kruſzelnicą y Skolim. Z tych ieden Tomaſz, ktory z Byſtrzeiowſką zpłodził ſyna Marcina, temu Kalinowſka corka Adama, powiła ſyna Alexandra Chorążego Czerniechowſkiego, Rotmiſtrza, ten z Orchowſką miał corkę Eufrozynę Adama Jordana Podkoniuſzego Koronnego małżonkę, y ſynow trzech, Jędrzeia, Marcińa y Jana, ludzi rycerſkich. Piotr brat Tomaſza, z Kurapińſkii, między inſzemi, zrodził Mikołaia, ten z Gurſkii Krzyſztofa Podczaſzego Zydaczewſkiego Sędziego Kapturowego Lwowſkiego, Sędziego Ziemſkiego Lwowſkiego, Poſła na Seym Warſzawſki Pacificationis za Auguſta III, żona iego Maryanna Kunicka Łowczyna Chełmſka, tey ſynowie Maciey, Staniſław, Jan y Franciſzek, corek ſześć, Urſzula za Cypryanem Zapolſkim Podczaſzym Parnawſkim, Joanna Antonina, Alexandra Elżbieta y Bogumiła. Sioſtra tegoż Krzyſztofa za Szymanowſkim. Trzeci brat Tomaſza y Piotra, Jerzy zpłodził Jędrzeia, ktotego z Łaźniewſkii potomſtwo, Jan Karmelita,

Staniſław y Władyſław, ci oba na woynach poginęli, y corki: Maryanna Lubieniecka, Apollonia Nahoiewſka, Helena Czaplińſka, Anna Brzozowſka. Są też inſi Kruſzelniccy Czylewiczowie, Paſzewiczowie, y inni, ale ci inną procedencyą maią.

KRZYWOKULSKI herbu Prus 1mo, mowiłem o nich y tom. 3. fol. 750.

KUROWSKI herbu Strzemię, piſzą ſię de Lenczę, z tych Jędrzey Kurowſki *1mo voto* miał za ſobą Iſkrzycką, z ktorey corkę Maryannę wydał za Jozefa Chronowſkiego Stolnika Mielnickiego, Podwoiewodzego Wiślickiego. Po Iſkrzyckii poiął Moſzyńſką, z tey ma ſyna Marcina y corkę Tereſſę. Jędneyże to Dom dzielnicy z Lenczowſkiemi.

ŁASZEWSKI herbu Szeliga, w Woiewodztwie Kaliſkim y Sieradzkim kwitną. Z tych dwoch braci Łaſzewſkich w Cieciſzewie pod Krzepicami dziedziczą. Alexander tego herbu poiął Jordanownę Woiewodzankę Bracławſką. W ziemi zaś Sanockiey, Antoni Łaſzewſki ma za ſobą Bukowſką Łowczankę Sanocką, ſioſtry iego, iedna Wybranowſka, druga Odrzywolſka, z ktorey ſyn Ignacy Odrzywolſki w Zakonie naſzym.

ŁAZAROWICZ herbu Kościeſſa, Tomaſz Łazarowicz Skarbnik Mściſławſki Sędzia Grodzki Rzeczycki, miał za ſobą Zofią de Raes corkę Henryka, z niey ſię zoſtało ſynow dwoch, Staniſław, ktory z Przecławſką, tylko corkę zoſtawił, y Jozefa Porucznika, ktory z Bielikowiczowną ma potomſtwo, z corek zaś Katarzyna żyła z Przecławſkim, y od tey ſukceſſorow ieſt nie mało, druga za Antonim Rymſzą Oboźnym Nowogrodzkim. Momiłem o nich w trzecim tomie na ſwym mieyſcu.

LITYNSKI herbu Sas. Mowiłem o Lityńſkich Grzymalitach w tomie trzecim, O Saſach nie wiedziałem, tym ſię zaś herbem zaſzczycaią w Bełzkim y w Podgorzu Lityńſcy. Gniazdo ich Litynia w Ziemi Przemyſkiey, dawno w ich dziedzictwie chodziło, ale w roku 1545 za tę Litynią y dobra Tyniow y Siedliſzca, puścił im Krol Zygmunt Auguſt dobra Hruſzow y Krowica w Woiewodztwie Bełzkim, o czym przywiley temu Domowi dany, od tegoż Krola świadczy, *feria 2da poſt feſtum Trium Regum*, y *Acta Ziemſkie 1570*, y *Dekret Seymu Lubelſkiego 1569, 10 Auguſt.* Z tych temi czaſy kwitnie, N. Lityńſki Piſarz Grodzki Łatyczewſki, poſeł na walny Seym, ſyn iego Ignacy.

ŁOSOWSKI herbu Prus 3tio, mowiłem o nich *y tom. 3. fol. 732.*

**MAŁOWIESKI herbu Gozdawa*, w Ziemi Wyſzogrodzkiey. O nich mowiłem w trzecim tomie na ſwym mieyſcu, alem ich herbu nie wiedział. Z tych gdy to piſzę, żyią. Adam Łowczy, Walentyn Podwoiewodzy, y Roch Euzebi, Sędzia Wyſzogrodzcy Małowieſcy.

MARKOWSKI herbu Bończa, w Podlaſkim Woiewodztwie, piſzą ſię z Wielkiego Markowa: z tych Mikołay Markowſki miał dwoch ſynow, ieden z tych na Wołyniu oſiadł. Drugi Jozef Podſędek Ziemi Bielſkiey *Acta Terreſtr, Bilſcenſ. 1544*, zoſtało ſię po nim ſynow czterech, Mikołay y Maciey *ſteriles*. Lenard trzeci (świadczą o nich *Acta Terreſtr: Branſcenſ: 1585.*) iego ſynowie, Maciey, Piotr, y Lenard, bezpotomny. Czwarty Jan, ktoremu Agnieſzka Dzwonkowſka powiła ſynow czterech. Felixa *ſterilem*. Jozefa, od ktorego dzieci, Staniſław, ten zpłodził Tomaſza; ten Tomaſza y Piotra, Mikołay, ten Szymona, ten zaś Piotra y Sebaſtyana, Franciſzek ten *ſterilis*. Krzyſztof trzeci ſyn Jana z Dzwonkowſkii, ten zpłodził Jędrzeia. Jan czwarty, świadczą o nich *Acta Caſtren: Branſcen. 1626.* Tego ſynow trzech, pierwſzy Kazimierz umarł 1688 z Katarzyny Kaleczyckii Dziedziczki na Kaleczycach zpłodziwſzy Jana Skarbnika Bielſkiego, od ktorego z Anny Hryniewickii

ſynowie trzey, Michał Piſarz Ziemſki Podolſki, Staroſta Zwinogrodzki, żona iego Konſtancya Szepizanka herbu Abdank, z tey ſynow czterech, Jozef, Floryan w Zakonie naſzym temi czaſy, Ignacy y Franciſzek, y corka Urſzula, druga Elżbieta Głogowſka Staroſcianka Grabowiecka, z tey potomſtwo Jozef. Brat Michała Piſarza, Rycerſką traktuiąc, umarł. Alexander drugi brat, Woyſki Latyczewſki, miał za ſobą Wilczkownę, ſioſtra ich była za Rucińſkim. Stefan brat Jana Skarbnika Bielſkiego, ktorego z Wiktoryi Sobolewſkii ſynowie, Leo y Staniſław. Franciſzek trzeci brat Jana Skarbnika, z Anny Zochowſkii zrodził Jana y Antoniego. Walentyn rodzony brat Kazimierza, poiął drugą Kaleczycką Bratowy ſwoiey rodzoną ſioſtrę, z tey miał ſynow Apollona *ſterilem*, Władyſława Cześnika Wyſzogrodzkiego, od ktorego z Orżeſzkowny ſynowie trzey, Jozef Łowczy Drohicki, Antoni y Michał. Krzyſztofa y Jana Podczaſzego Wołyńſkiego, Chryzoſtom brat Kazimierza y Walentego, iako świadczą *Acta Caſtr. Branſcen 1628*, ktorego z Anny Olſzyńſkii ſyn Władyſław w Litwie oſiadł.

MIEDZWIECKI herbu Topacz, w Wielkieypolſzcze. Mowiłem o nim tom. 3. na ſwym mieyſcu, tu przydaię Władyſław Miedźwiecki miał za ſobą Annę Młodzieiewſką herbu Korab, z ktorey zpłodzony, Kazimierz Michał Regent, a teraz Burgrabia Poznańſki, tego zaś brat Rafał, od ktorego z Katarzyny Rożyckii zoſtało dwoch ſynow, Jan y Staniſław.

MIER herb. Na cztery części przedzielona tego herbu Tarcza, w pierwſzey po prawey ſtronie ſą trzy gwiazdy, iedna podle drugiey, między dwiema liniykami, w drugiey po lewey ręce, ſą trzy ſnopki związane, z ktorych dwa na gorze, a ieden pod niemi na ſpodzie. W trzeciey po prawey ręce ſą trzy takieſz ſnopki, iako ſię dopiero opiſały. W czwartey po lewey ſtronie, ſą trzy gwiazdy, iako ſię wyżey okryśliło. Z korony Murzynka wychodzi z głową zawiązaną bindą, rąk u niey niemaſz, ſama obrocona twarzą y całą ſobą, w prawą Tarczy. Tym ſię herbem pieczętuie Wilhelm na Radziechowie y Wozuczynie Mier Woyſk Koronnych Generał Major. Ten z Jana Miera, z Matki Anny Roſſowny w Szkockim Kroleſtwie urodzony, a w Kroleſtwie naſzym Męſtwem y heroiczną odwagą w wielu okazyach wſławiony, otrzymał indygenat w tey Oyczyźnie na Seymie, a w roku 1739 zaſiadał Deputatem na Trybunał Koronny z Woiewodztwa Bracławſkiego. Złączył ſię dozywotnie z Katarzyną Geſchawowną Generałowną, ktorey druga ſioſtra Barbara, żyła z Janem Zelſkim Podkomorzym Wendeńſkim, trzecia Tereſſa z Stępkowſkim, Kaſztelanem Zarnowieckim.

MIERZEIEWSKI herbu Szeliga, mowiłem o nich Tom. 3. fol. 259. gdzie żonę *1mo voto* Kazimierza, Kaſztelana Zakrocimſkiego, praſſa drukarſka położyła: Zofią Tuczymirſką, a bydź ma Zofia Jaczymirſka.

MIERZENSKI herbu Leliwa. Ci idą od Krzeſzow: bo gdy ſię Staniſſawowi Krzeſzowi Mierzen doſtał, z tych dobr Mierzeńſkim ſię piſać począł, żona iego Czaſławſka, z ktorey ſyn Benedykt z Secygniowſkii zpłodził Krzyſztofa ten młodzianem umarł, iako y Sebaſtyan; Jakuba, Staniſława, od ktorego dway ſynowie, Jakub y Wincenty młodo pomarli. Walentego, ktorego z Kępińſkii było to potomſtwo, Zofia Siemiechowſka, Anna Kazimierſka y Katarzyna Jaroſzewſka. Synowie zaś: Mikołay, ktorego żona Morſztynowna ze Strzelca, Samuel, żona iego Wyżycka, ktorey dzieci, Jadwiga Otwinowſka, y Maryanna Stadnicka, a potym Jaſińſka, y ſynowie: Mikołay bezpotomny, Staniſław, tego z Łazińſkii pięć corek, Zofia Dłuſka, Dorota, Jadwiga, Elżbieta, y ſyn Adam. Walentyn brat Staniſława y Mikołaia, żona iego

na iego Węgierſka, corki z niey Katarzyna y Elżbieta. Hieronim czwarty brat, żona iego Szlichtyngowna, z ktorey corka Zofia. Abraam trzeci ſyn Walentego z Kępińſkii, poiął w ſtan małżeńſki Morſztynownę Staroſciankę Filipowſką, z ktorey ſyn Krzyſztof z Katarzyny Wyżyckii Stolnikowny Bielſkiey, zoſtawił dwoch ſynow, Staniſława y Jana, z tych Staniſławowi Zofia Matſzewſka powiła trzech ſynow, Marcyana, ktorego z Konſtancyi Kobierzyckii Piſarzowny Ziemſkiey Kaliſkiey dzieci: Jozef, Maciey, Benedyktyn, Tereſſa y Zofia. Alexandra, Podczaſzego Zytomirſkiego, corki iego Tereſſa y Konſtancya. Franciſzka, ten ieſzcze młodzianem. Jan, drugi ſyn Krzyſztofa z Wyżyckii, złączył ſię dożywotnie z Katarzyną Jedlecką, z ktorey ſynowie, Hieronim młodo umarł. Staniſław Łowczy Rożańſki, żona iego Katarzyna Orzechowſka Kaſztelanka Przemyſka wdowa po Bidzińſkim y Romerze. Syn iego Jozef, y corka Lubańſka Roża, mowiłem o nich tom. 3. na ſwym mieyſcu.

MLODZIEIOWSKI herbu Korab, w Poznańſkim Woiewodztwie. O Slepowrończykach w Sendomirſkim mowiłem w trzecim tomie na ſwym mieyſcu, o Korabitach nie wiedziałem. Z tych Chryzoſtom Młodzieiowſki dobr Młodzieiowic w Pyzdrſkim powiecie leżących, także na Taczałach y Sczytnikach dziedzic, zpłodził dwie corki, Kryſtynę Jana Otuſkiego małżonkę, z ktorey corka Katarzyna, naprzod żyła z Jędrzeiem Gliſczyńſkim, po nim z Stefanem Szyſzyńſkim. Druga ſioſtra Kryſtyny Zofia wydana za Jana Radeckiego, z ktorym miała te dzieci: Woyciecha, Staniſława, Frăciſzka, Piotra, Dorotę Mikołaia Cieleckiego małżonkę; Barbarę, Helenę y Marcyannę. Synow tegoż Chryzoſtoma było ſiedmiu, Woyciech, Marcin, Sylweſter, Jędrzey, Chryzoſtom bezpotomnie zeſzli. Jan z Barbary Jabłkowſki miał ſyna Jacka, Łukaſz zas ſiodmy ſyn, zpłodził corki dwie, Annę Janowi Turſkiemu, Felicyanę Chryzoſtomowi Moſczyńſkiemu zaślubione, y ſynow czterech, *1mo* Franciſzka, ktorego z Maryanny Skrzetuſkii potomſtwo, Łukaſz zakonne ſobie życie obrał, Staniſław, naprzod żył z Barſczewſką, po niey z Maxyńſką ale *ſterilis*, Katarzyna Stefana Boianowſkiego żona, Urſzula zakonnica, *2do* Kaſpra, ten pierwey ślubował Giertrudzie Cyronownie, a potym Witowſkiey, z tey dzieci iego Bazyli w Zakonie Karmelităſkim umarł w Gdańſku kaznodzieią, Jozef, y corka Agnieſzka Franciſzka Kurczewſkiego małżonka, z ktorym zoſtawiła to potomſtwo, Jozefa y Kaſpra bezpotomnych, Maryannę Piotrowſką, Ludgardę Zakonnicę Ołobocką, Ludowikę Katarzynę za Antonim Miruckim. *3tio*, Wilbrorda, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Jadwigą Zydowſką herbu Doliwa, z tey był Staniſław, tego zaś ſyn Jędrzey w Zakonie naſzym, ten w Graboſzewſkim kościele, dwa ołtarze wyſtawił, S. Antoniemu y S. Koſtce, drugi raz z Strzałkowſką herbu Godziemba, z tey corki Maryanna y Tereſſa, y ſyn Melchior, od ktorego z Anny Szyſzyńſkiey zoſtał ſię ſyn Maciey, ktory wſzedł w kontrakty małżeńſkie z Anną Głuchowſką. *4to* Staniſſawa, ten z Katarzyny Dobrzewſkii zrodził ſyna Jędrzeia, ktorego dwie żony były, Teofila Konarſka y Wilczyńſka, z tych corki Barbara poſzła za Piotra Konarzewſkiego, Urſzula za Piotra Bardſkiego, Zofia, Katarzyna, y ſyn Teodor. Wibrord niewiem czy nie rodzony brat Chryzoſtoma na początku położonego, ktorego corki Maryanna y Magdalena wydana za Piotra Klonowſkiego, y ſynow dwoch, Malcher *ſterilis*, y Sebaſtyan, ktory z Zofią Dobroſławſką zoſtawił czterech ſynow, Jędrzeia z Anną Bzowſką bezdzietnego, Staniſława y ten *ſterilis*, Woyciechowi zaś Anna Sobieściańſka, powiła ſyna Swentoſła-

wa, ale *ſterilem*, Katarzynę corkę wydaną za Stanisława Smarżewſkiego, z ktorey zpłodzeni, Jan Kanonik Poznańſki, Kaſper Soc. JESU, y Swentosław Smarżewſcy: Tereſſę za Stanisława Drachowſkiego, Zofią *1mo voto* za Oſſowſkiego, *2do* za Woyciecha Kokowſkiego, z ktorym corka Zofia poſzła za Stanisława Jaſkoleckiego. Jan czwarty ſyn Sebaſtyana z Dobrosławſkii, Agnieſzka Gorazdowſka powiła mu ſyna Jana, ten z Zofii Goſtkowſkii, pierwſzey ſwoiey żony zpłodził trzech ſynow, Jędrzeia y Piotra bezdzietnych, y Franciſzka, tego ſyn Jan żyie w małżeńſtwie z Wolſką; ſioſtra Jana Anna dożywotnie ślubowała Władysławowi Miedźwiedzkiemu: z drugiey żony Kryſtyny Skoroſzewſkii zpłodził Rozalią corkę y Bąrbarę Janowi Rembowſkiemu dożywotnie zręczoną, od ktorey ſyn Stanisław, umarł bezpotomny, y ſyna Stanisława, ten kreſu życia ſwego dopędził w roku 1743, zoſtawiwſzy z Maryanny Dominikowſkii, ſioſtry Stanisława, pięciu ſynow: Fabiana, Macieia, Bernarda, Jędrzeia y Antoniego. Grob Domu tego w Graboſzewie.

NAKWASKI herbu Gryff 2do, mowiłem o nich tom. 3. fol. 333, tu przydaię. Jan Nakwaſki ſyn Hieronima z Bromirſkii herbu Pobog, był Chorążym Wyſzogrodzkim, ktorego ſynowie z Barbary Sobolewſkii Podkomorzego Warſzawſkiego ſioſtry, Wincenty y Klemens Regent Ziemſki Grodzki Wyſzogrodzki. Po tymże Janie zoſtał Chorążym Wyſzogrodzkim Sczeſny Nakwaſki (brat Franciſzka Piſarza Ziemſkiego y Grodzkiego Wyſzogrodzkiego, obadwa zpłodzeni z Felicyanny Młockii, herbu Prawdzic Podczaſzanki Płockiey) poiął Annę Koziebrocką, z ktorey zpłodził Franciſzka y Woyciecha ſynow, y corkę Tereſſę. N. Podkomorzanka Wyſzogrodzka wydana za Sołtyka Kaſztelanica Lubelſkiego.

NARBURT herbu Trąby, mowiłem o nich w Tomie trzecim na ſwym mieyſcu, tu przydaię. Jan Narburt Stolnik Litewſki, podpiſał pokoy między Zygmuntem pierwſzym y Margrabią Brandeburſkim roku 1529, *in Volumine Tom. 1. Folio 495*. Mikołay Woyciechowicz Narburt, Krzewſki, Mozyrſki Staroſta, podpiſał *Diploma Incorporationis* Powiatu Bielſkiego do Korony za Zygmunta Auguſta roku 1547. *Tom. 1. fol. 589*. W tymże roku zoſtał Marſzałkiem Litewſkim, co ſię pokazuie z Przywileiu, potym był Woiewodą Podlaſkim, o czym Przywiley Zygmunta Auguſta Roku 1554 w Brześciu Litewſkim dany. Stanisław Narburt Woiewodzic Podlaſki Podkomorzy Słonimſki. Jan Narburt podpiſał konfederacyą Krakowſką Roku 1586 *in Volumine fol. 1053*. Bohdan Narburt Kuchmiſtrz W. X. L. Staroſta Ośmiańſki. Mikołay Piſarz Grodzki Smoleńſki, Woyſki Witebſki, potym Piſarz Zmudzki, ſyn iego Dominik w Zakonie *Societatis JESU* umarł. Piotr Woyciechowicz Narburt Sędzia Ziemſki Słonimſki, miał ſynow trzech, Jerzego, Jana, y Mikołaia: Jerzy bezpotomnie umarł. Jan Piotrowicz Sędzia Ziemſki Lidzki fundował Franciſzkanow w Kołtynianach Roku 1633, potym był Podkomorzym Lidzkim, ſyn iego Jan Piſarz Ziemſki Lidzki, był Deputatem Roku 1663, umarł bezpotomny. Syn trzeci Piotra, Mikołay Piſarz Ziemſki Lidzki, zoſtawił ſynow, Adama Woyſkiego Lidzkiego, ktory w Lidzie fundował Karmelitow, *Konſtytucya Roku 1676 fol. 433*. Jana Sędziego Ziemſkiego Lidzkiego, ktory był Marſzałkiem Trybunalſkim: ten miał ſynow czterech. Alexandra, ktory w Węgrzech woynę ſłużąc, umarł. Władysław, ktory był Podſędkiem, potym Podkomorzym Lidzkim, Franciſzka y Mikołaia. Z tych Władysław miał ſynow, Jana ktory umarł młodzianem. Mikołaia, ktorego ſynowie, Michał, Piotr, Jozef. Franciſzka zaś ſynowie, Kazimierz Mie-

cznik Lidzki, ktory był Kommiſſarzem na Trybunał Skarbowy w Roku 1724, Deputatem pierwſzy raz w roku 1726, drugi 1737. ttzeci raz 1741. Posłem na Seym Grodzieńſki Roku 1728, ma ſynow, Ignacego, Tadeuſza, Felixa, Antoniego, Daniela y Dominika. Drugi ſyn Franciſzka, Michał Surrogator Ziemſki, y Rotmiſtrz Powiatu Lidzkiego, Rotmiſtrzem był czaſu konfederacyi Roku 1734, miał Chorągiew Powiatową, Deputatem y Podſkarbim Trybunalſkim Roku 1739, ma ſyna Jozefa. Michał czwarty ſyn Jana Sędziego Ziemſkiego Lidzkiego. Tego ſynowie, Jan w Zakonie S. Bazylego umarł. Antoni, Klemens tamże Zakonnikiem. Alexander y Stanisław ktory był Deputatem na Trybunał Litewſki, z Powiatu Oſzmiańſkiego w Roku 1740.

NENCHA herbu Lubicz, iakom widział ich pieczęć, z tych czterey bracia rodzeni. Woyciech; Łowczy Zydaczewſki, żona iego Elżbieta Boreykowna, Podczaſzanka Podolſka, z tey ſynowie, Jan, y Ignacy, y corka Katarzyna. *2do voto* Tenże Woyciech poiął Wiktoryą Laſſocką, z tey corki, Joanna y Wiktorya. Jan drugi brat, miał za ſobą Ewę Laſſocką, ale z nią *ſterilis*. Karol trzeci Podkomorzy Inflandzki z Bogumiły Sługocki; dzieci iego Xawier, Anna y Magdalena. Czwarty Zygmunt, zrodził z Felicyanny Rozwadowſki Jozefa Soc: JESU y Antoniego. Sioſtry tych czterech braci, iedna Zakonnica S. Brygitty w Lublinie. Druga Brodowſka Sędzina Krzemieniecka. Trzecia Ładochowſka Podſędkowa Krzemieniecka. Czwarta Trembicka Miecznikowa.

NIEZDROWSKI herbu Jaſtrzębiec, piſzą ſię z Niezdrozda, z tych, Mikołay miał za ſobą Zofią Wyganowſką herbu Łodzia, z ktorey corka Barbara, była za Adamem Franciſzkiem Złotnickim.

NORNICKI herb. Takem go widział odryſowanego, ieſt niby litera H. na ktorey paſie ieſt iak lilia rozdarta. W Xięſtwie Litewſkim gniezdzi ſię ta familia, z tych Hrehory Saczkowicz dziedzic Dobr Hrycewicz, miał ſynow dwoch, iednego Fedkumbryka, żona iego była Swetochna. Drugiego Petryſzczewicza, ten zpłodził Packa, ktorego ſynow pięciu (Piotr, Iwan, Stefan Rycer, y Stoma,) żona iego Teodora Bulharynowna, z ktorey ſyn Euſtachi z Oſzczewſkii zoſtawił corkę Alexandrę, y ſynow dwoch, Stefana y Benedykta, temu Zacharzewſka powiła ſyna Euſtachiego, ktorego z Ludwiki Komarowny było ſynow czterech, Jan mąż rycerſki, Mateuſz Moſtowniczy Ośmiańſki, ktorego corki Eleonora, Anna, Franciſzka, y Tereſſa y ſynow trzech, Auguſtyn, Ignacy Regent Grodzki Ośmiańſki, y Benedykt w ſtanie duchownym, Kazimierz trzeci Podſtoli Ośmiańſki, żona Zofia Gudwiłowiczowna, z tey potomſtwo, Apolonia Polańſka, Eufrożyna naprzod Kościna, a potym Szuyſka, Dominik Kanonik Smoleńſki, Pleban Wiſzniewſki, Jozef Oboźny Brzeſki: żona iego Marcella Jodziewiczowna. Antoni Piſarz Smoleńſki: żona Elżbieta Zuchorſka. Czwarty Bogusław Strażnik Mińſki, Porucznik Petyhorſki, żona Anna Biegańſka, z tey zrodził Tereſſę Chomſką Woyſką Starodubowſką, Jana Staroſtę Radzieyſkiego, Jozefa y Antoniego, tego żona Rozalia Sielicka Podwoiewodzanka Witepſka. Herb ſię ich zowie Stoma, Przydomki zaś ich Petryſczewicz Packiewicz.

NOWOWIEYSKI herbu Jaſtrzębiec, Mowiłem o nich *tom. 3. fol. 384*, tu przydaię: Jędrzey Nowowieyſki urodzony z Węgierſkii, miał za ſobą *1mo voto* Mniſzewſką, z tey był ſyn, ale młodo umarł. *2do voto*, poiął Zakrzewſką, z tey ſynowie: Jan w Zakonie naſzym, Jozef ktory żyie z Lipſką, wdową po Mielęckim, ſioſtrą Kardynała y Biſkupa Krakowſkiego, Trzeci Maciey De-

putat na Trybunał Koronny za łaſki Czapſkiego Woiewody Chełmińſkiego. Jadwiga Nowowieyſka była za Janem Działowſkim Stolnikiem Wieluńſkim.

OSSOWSKI herbu Prus imo piſzą ſię z Oſſowa w Pruſiech, w Pomorſkim kwitneli, z tego Domu Krzyſztof Oſſowſki z Oſſowa 1516, hæres na części Bobowa. w roku zaś 1560 Jakub Oſſowſki dziedzic na części Dąbrowki, potym Jerzy Oſſowſki dziedzic na części Oſſowa ab anno 1570. Swieżſzych zaś czaſow Jerzy Oſſowſki zpłodził corkę Jadwigę, y ſyna Kazimierza Kanonika Poznańſkiego. Czytałem w pewnym proiekcie drukowanym, że Oſſowſcy inſi ſą w Poznańſkim Woiewodztwie z Oſſowey Sieni, herbu Jelenia głowa (podobno miał mowić herbu Napiwon.) Drudzy Oſſowſcy w Kuiawſkim z Oſſowa herbu Lubicz, ale ia o nich doſkonalſzey nie maiąc informacyi, to tylko namieniam.

OSTEN herb ich taki: Tarcza wzdłuż przedzielona na dwie części, po lewey ſtronie ieſt klucz piorami y zębami od linii odwrocony, po prawey ſtronie trzy rzeki na ukos w gorę idące, na hełmie dwa klucze na krzyż złożone zębami do gory, między dwiema orlemi ſkrzydłami. Ten Dom Oſtenow nie tylko w Pomorſkim kwitnie, ale też y gdzie indziey, bo temi czały, gdy to piſzę, ieden z tego Domu Arcybiſkupem Moguntſkim y Elektorem obrany.

PANCERZYNSKI herbu Trzaſka, o tych piſałem na ſwym mieyſcu, alem ich herbu nie wiedział.

PIENKOWSKI herbu Suchekownaty, krom tych, o ktorych mowiłem w trzecim tomie na ſwym mieyſcu, ieſzcze ci kwitneli: Łukaſz Pieńkowſki Piſarz Ziemſki Bielſki, Maciey Piſarz Ziemſki Zambrowſki, oraz y Grodzki. Brat iego Jędrzey Regent Grodzki Krakowſki, a potym Komornik graniczny y Proſzowſki, a gdy ſobie ſtan duchowny obrał, Kanonik Krakowſki y Tarnowſki, deputat kilka razy na Trybunał Koronny. Stryieczny ich Łukaſz na Ceranowie Pieńkowſki Skarbnik Drohicki, ſioſtra zaś ich Nowoſielſka. Jakub Regent Grodzki Nurſki. Zygmunt Burgrabia Nurſki, ma za ſobą Bogucką Regentownę Nurſką. Mateuſz mąż rycerſki, zoſtawił ſyna Piotra, ten zaś Kaſpra y Walentego, tego ſyn Jozef Burgrabia Grodzki Oſtrowſki, Kaſpra zaś Jan Piſarz Grodzki Buſki, Antoni Vicesgerent Grodzki Drohicki, Szymon Subprzeor Janowſki, Staniſław y Franciſzek.

PLASKOWSKI herbu Okſza. Jam im na ſwoim mieyſcu herb Topor przywłaſzczył, ale ſię Okſzą pieczętuią, kładę ich tu procedencyą. Z tych dway rodzeni bracia Adam y Maciey Pląſkowſcy z Reginy Kęſkowſkiey urodzeni, maiąc trzy ſioſtry rodzone, z ktorych iedna była za Pruſzakiem, druga za Gliſczyńſkim, trzecia za Wieckim, na wypoſażenie ſioſtr ſprzedali Dziedziczne dobra w Chełmach, a ſami ſię przenieśli, do leżącego w tym ſamym Pomorſkim Woiewodztwie, Powiatu Swieckiego, y tam Adam we Wſi Jaſzczu, Maciey we wſi Rowiennicy oſiedli. Adam Jaſzcza Dziedzic, poiąwſzy w małżeńſtwo z Baierza Baierſką, z nią zpłodził cztery corki, y ſynow ośm: Dwie corki Zakonnicami Reguły S. Benedykta w Klaſztorze Chełmińſkim umarły, a iedna za Pawłowſkiego poſzła. Druga *imo voto* za Oſłowſkiego, *2do* za Oſtrowſkiego. Synowie zaś Adama Jan Kanonik Kruświcki, Officyał Bidgoſki, Jakub naprzod Piſarz Grodzki, a potym Ziemſki Pomorſki, dwa razy Deputat na Trybunał Koronny *ſterilis*. Staniſław y Alexander na Wiedeńſkiey batalii zabici: Paweł na Dworſkiey ſłużbie *ſterilis* umarł. Antoni Franciſzkanem. Kazimierz Jezuitą byli, Mikołay Sądowy Ziemſki

Ziemſki Swiecki, poiąwſzy w małżeńſtwo Zboińſką Kaſztelankę Dobrzyńſką, zpłodził Jozefa Sądowego Ziemſkiego Swieckiego, Deputata Pomorſkiego na Trybunał Koronny, ktory *imo voto* z Maryanną Pruſzakowną, Piſarzowną Ziemſką Pomorſką, a teraz z Ewą Łaſzewſką Sądowną Mirachowſką zoſtawuie potomſtwo. Tenże Mikołay miał corek cztery: y wydał Ewę za Jakuba Trembeckiego Sądowego Tczewſkiego Piſarza Skarbowego Ziem Pruſkich Majora woyſk J. K. Mći. Elżbietę, za Jozefa Pruſzaka Sędziego Ziemſkiego Mirachowſkiego, ktora zoſtawiwſzy ſyna y corkę umarła, Zofią za Władyſława Lebińſkiego Sędzica Ziemſkiego Mirachowſkiego. Barbarę do Zakonu reguły S. Benedykta klaſztoru Chełmińſkiego wypoſażył. Brat rodzony Adama, Maciey Sądowy Człuchowſki, Dziedzic we wſi Rowiennicy w 60 lat ſię ożeniwſzy a 98 żywſzy, zpłodził corek trzy, z ktorych iednę za Łyſzkowſkiego, drugą za Dobrzenieckiego wydał, a trzecia Zakonnicą zoſtała w klaſztorze Chełmińſkim reguły S: Benedykta, ſynow trzech, Franciſzka, ktory w woyſku Brandeburſkim, a potym w Ceſarſkim, zoſtawał, potym powrociwſzy ſię do Polſki w Litewſkim woyſku Cudzoziemſkiego autoramentu zoſtawał, y w Litwie ſię z Kuprelowną ożenił, zoſtawiwſzy ſyny y corki w Powiecie Wiłkomirſkim umarł. Michał umarł Jezuitą. Woyciech wziąwſzy za małżonkę Zofią Kaweczyńſką Podkomorzankę Chełmińſką, Staroſciankę Brodnicką, y ſprzedawſzy wieś Rowiennicę ſtryieczznemu ſwemu, wynioſł ſię do Woiewodztwa Chełmińſkiego, y tam zpłodził pięć ſynow. Od Woyciecha idzie Franciſzek, ktory dworſką y żołnierſką ſłużbę traktował, a złączywſzy ſię dożywotnie z Franciſzką Czapſką Miecznikowną Ziem Pruſkich, przenioſł ſię w Dobrzyńſką, maiąc ſyny y corki, Olbrycht Staroſta Liczbarſki, Poſłem na Seym kilka razy bywaiąc, do tych czas młodzianem żyie. Jozef poiąwſzy rodzoną bratowey ſtarſzą ſioſtrę Rożę Czapſką, Miecznikownę Ziem Pruſkich zoſtawił ſynow y corki. Czwarty ſyn Woyciech. Piaty ſyn Piotr.

PODCZASKI herbu Rawicz, w Rawſkim y Łęczyckim Woiewodztwach, piſzą ſię zaś w Podczach, ktore w Rawſkim Woiewodztwie ſą w ich poſſeſſyi, ktore zaś leżą w Łęczyckim, tę ſię doſtały Pannom Zakonnym Konwentu Łęczyckiego. Aże Dom ten rozrodzony: dla tego ſię przydomki w nich rożne zagęściły, iedni ſię od herbu piſzą Roliczowie Podczaſcy, drudzy Skarbnikowiczowie, inni Zieykowiczowie, drudzy Oſiczkowie, inni Miecznikowiczowie, inni Grzegorzewiczowie, inni Sledziowie, inni Swieckowie. Drudzy z tych w Krakowſkim y Sandomirſkim, inni w Poznańſkim poosiadali y Kuiawſkim, z ktorych Adam Podczaſki Woyſki Kruſwicki, z Duninowny dwoch ſynow zoſtawił. W Woiewodztwie Lubelſkim, był ieden z nich Skarbnikiem, w Podolſkim zaś był Staroſtą Wierzbowieckim Pułkownikiem. Naydawniey iednak w Woiewodztwie Rawſkim, bywali Urzędnikami, iako Jan Stolnik Goſtyńſki, Jędrzey Podſtoli Sochaczewſki. Bartłomiey Piſarz Ziemſki Goſtyńſki, Wawrzyniec Miecznik, Paweł Skarbnik, Krzyſztof Podſędek, Staniſław Sędzia Goſtyńſki, od ktorego Kazimierz, Rotmiſtrz Krolewſki, Konſtanty, od ktorego Franciſzek, Maciey w niewolą Turecką, podczas woyny wzięty. Adam Podwoiewodzy Goſtyńſki, od ktorego ſyn Jerzy wprzod Woyſki Sochaczewſki, potym Łowczy y Piſarz Grodzki Goſtyńſki, teraz Sędzia Ziemſki Goſtyńſki, Deputat na Trybunał Koronny, temu Plichcianka zpłodziła dwoch ſynow, Gordyana y Piotra. Brat Jerzego zoſtał Reformatem. Kazimierz Przemyſław, od ktorego Walentyn Subdelegat Grodzki Łęczycki y Goſtyńſki.

PRZYŁUSKI herbu Lubicz. Walenty Mieſzkowicz Przyłuſki, dziedzic na Wieśniach y Przyłuſkach, w Woiewodztwie Rawſkim, ſyn iego z Barbary Szczuckii Opipianki, dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, pierwſzy raz z Anną Branecką, z tey był ſyn Mikołay, y corka Agnieſzka. Mikołaia ſynowie: Woyciech od ktorego potomſtwo zoſtaie, y Stefan bezpotomny; Drugi raz z Zofią Kłońſką, z tey ſię zoſtała Anna Podleſka y ſynow czterech, ieden z nich Kaſper, drugi Mikołay pod Korſuniem doſtał ſię w niewolą Tatarſką. Jan zginął pod Bereſteczkiem. Czwarty Piotr, od ktorego ſyn Jędrzey, od tego z Xiężniczki Woronieckiey potomſtwo, Barbara Zakonnica w Łuckim Konwencie, Antoni y Franciſzek: Z tych Janowi Anna Przyſtałowſka powiła czterech ſynow, Michała *ſterilem*, Kaſpra Karmelitę, Ludwika ktory żył z Omiecińſką, y z niey zpłodził trzy corki, Annę Hołowińſką, Tereſſę Radkowſką, Kryſtynę Mińkowſką, czwartego Jana, tego były dwie żony: pierwſza Konſtancya Zabielſka, z tey ſyn Dominik, ktoremu żona Konſtancya z Kierekieſzow, zrodziła dwie corki, Maryannę Bydłowſką y Katarzynę. ſynow zaś trzech, Jana Societatis JESU, Kazimierza Łowczego Łatyczewſkiego, ten z Angeli z Odrowązow Chlewickii zoſtawuie potomſtwo. Jędrzeia Chorążego Zakroczymſkiego Podſtarościego Grodzkiego Nowogrodzkiego, Poſła na Seym Warſzawſki po dwa kroć, Deputata na Trybunał Koronny. ſynowie iego z Anny Peretyatkowiczowny: Adam, Ignacy, y Jan. Druga żona Jana, Modrzeiowſka, od ktorey ſynowie, Michał, Antoni, Maciey y Piotr bezpotomni.

RAIECKI herbu Łabędź. Mowiłem o nich *w trzecim tomie fol 840*, że iednak ieſzcze y po dziś dzień kwitną po rożnych Woiewodztwach w Xięſtwie Litewſkim, z tey oſnowy poznać. Teofil albowiem Marſzałek Lidzki, ſyn Gedeona Woiewody Mińſkiego z Xiężny Druckiey Sokolińſkii, krom corki Katarzyny Komorowſkii, zpłodził ſyna Michała Staroſtę Rumborſkiego, ktory trzy razy śluby małżeńſkie ponawiał, naprzod z Komorowſką, ztą bezdzietny, potym z Sieſicką, z tey ſyn Adam, Staroſta Rumborſki, żyie temi czaſy z Maryanną Broniſzowną Sędzianką Ziemſką Wilkomirſką; dziedzic na dobrach Komaie, Juzynty y Połayki. Trzecia żona Michała Zebrowſka, ktora po ześciu iego, weſzła w kontrakty małżeńſkie z Ruzewiczem. Gedeon ſyn drugi Gedeona Woiewody Mińſkiego, zpłodził Jana Teodora, naprzod Cześnika Brasławſkiego, potym Staroſtę Jakuńſkiego 1669, na elekcyi Krola Michała tak ſię podpiſał. Daley 1674 Podſtoli Osmiańſki, zoſtawił ſyna Michała, Staroſtę Berklańſkiego, ktory *ſterilis* wſzedł do grobu, kalwińſkie błędy odrzuciwſzy. miał za ſobą Annę Chreptowiczownę Podkomorzankę Nowogrodzką. Fedor Dunin Raiecki Horodniczy Nowogrodzki, miał ſynow dwoch, Jędrzeia Komornika Nowogrodzkiego *ſterilem*, y Michała, tego było ſynow czterech, Teodor bezżenny, Hieronim, Jerzy, Dominik Podſtoli Derbſki, y Mikołay. Z tych Hieronim zrodził Krzyſztofa, ktory w niewolą wzięty do Moſkwy, tamże życie zkończył. Alexandra, ten po dwakroć wkraczał w kontrakty małżeńſkie, raz z Piotrowiczowną, z tey był Stefan, a drugi Floryan Podſtoli Mińſki, obadwa bezpotomni, Floryana zaś żona Maryanna Bruſiowna, po iego ześciu poſzła za Komorowſkiego Podſtolego Pińſkiego. Drugi raz z Juſtyną Kaſianowiczowną, z tey ſynowie dway, pierwſzy Zygmunt Podczaszy Smoleńſki, temu Kryſtyna Kozakiewiczowna Podſtarościanka Mińſka, powiła dwoch ſynow, Michała, ktorego z Rodomanowny ſyn Bogusław, y Dominika Strażnika Wilkomirſkiego, dziedzica na dobrach Rudniki nazwanych, ieſzcze młodziana, y

corek cztery, Eleonorę Gintowtową Cześnikową Brasławſką, Teofilę Snádzką Cześnikową Orſzańſką, Rachelę Bereśniewiczową y Zofią Pannę. Drugi Samuel Podſtoli Wołyńſki, ten *1mo voto* z Katarzyną Owierkowiczowną, zpłodził ſyna Bogusława Rotmiſtrza, ktorego ſynow czterech, z Katarzyny Obuchowiczowny Skarbnikowny Mozyrſkiey zrodzonych, Stanisław, Kazimierz, Dyonizy y Wiktor dziedziczą na dobrach Koſzelew w Woiewodztwie Nowogrodzkim. *2do voto* z Heleną Imienińſką Miecznikowną Brześciańſką, Franciſzka y Gedeona. z tych Franciſzek, zprzyſiągł ſię dożywotnie z Anną Łániewſką Wołkowną Miecznikowną Mińſką, dobra iego Girdowka y Połuze. *3tio voto* z Ludowiką Hołownianką Oboźnianką Nowogrodzką, Władysława, Jozefa, Tadeuſza y Adama, dziedzicow na dobrach Rayca. Mikołay trzeci ſyn Hieronima, brat Krzyſztofa y Alexandra, ſynowie iego Jan y Eliaſz, ten młodo wſzedł do grobu, Jan zaś z Niedzwiczowną miał ſyna także Jana, ktorego zabito. Jerzy Dominik Podſtoli Derbſki, trzeci ſyn Michała, brat Hieronima y Teodora, y Mikołaia bezpotomnego, poſłował z Trockiego Woiewodztwa na Seym 1668, y Kommiſſarz do zapłaty woyſku, zaślubił ſobie Emelliannę Korſownę, z tey zpłodził ſyna Jana dziedzica na dobrach Kościuſzki nazwanych w Woiewodztwie Trockim, ktorego żona po śmierci męża ponowiła śluby z Jakubem Drelingiem Skarbnikiem Inflantſkim, a potym z Janem Grońſkim Łowczym Wilkomirſkim. Adam Chorąży Parnawſki, o ktorym mowiłem na ſwym mieyſcu, podpiſał elekcyą Krola Michała 1669 z Nowogrodzkiego, ſynow miał dwoch, Jerzego *ſterilem* y Mikołaia, tego corka Waſilewſka, y ſyn Michał, ktoremu Franciſzka Brzozowſka, powiła ſyna Mikołaia *ſterilem*, y Jerzego dziedzica na Skrzyſzowie y corki Katarzynę y Maryannę. Samuel Dunin Raiecki, oſiadł w Wołyńſkim Woiewodztwie, ſyn iego Jakub, tego zaś potomſtwo, Paweł, Kazimierz y Jozef. Krzyſztof Władysław naprzod Piſarz Litewſki, potym Kaſztelan Brześciańſki, żona iego Joanna Sapieżanka Woiewodzanka Brześciańſka, ale znią *ſterilis*, ta potym poſzła za Tyſzkowſkiego. Jerzy Marſzałek Wilkomirſki, Staroſta Kokonawſki 1669.

**SKWARSKI herbu Zaremba* w Woiewodztwie Mazowieckim Dom rozrodzony, z ktorych Erazm z przydomkiem Niemierzyc, miał corkę Maryannę za Jana Smoniewſkiego wydaną, y ſyna Grzegorza, ten z Mniſzewſką zpłodził Jozefa, ktory z Dziegielowſkii zoſtawuie potomſtwo, ſyna Jana, y corek kilka, z drugiey takze żony Pęſkii, ſynow ma y corki. Drugiego Bartłomieia, ktorego z Skrzynieckii dzieci zoſtały. Inni Skwárſcy po rożnych Woiewodztwach rozbiegli ſię.

SMONIEWSKI herbu Włoſſek. Jan Smoniewſki, ſyn Pawła, dziedzica na Smoniewie, w Woiewodztwie Podlaſkim, w Ziemi Drohickiey *Acta Caſtr. Drohicen. 1602 y 1609*, kędy go piſzą z tym przydomkiem od herbu wziętym, Jan Smoniewſki Włoch: iakoż *y Paprocki* w ſwoim herbarzu przyznaie, że herbu Włoſzek na Podlaſiu, rożne familie zażywaią; tego ſyn ieden Krzyſztof, ten ſię z Podlaſia wynioſł do ziemi Ciechanowſkiey, y oſiadł na Kozarzewie. *Acta Caſtr. Drohic. 1615, Acta Caſtren. Wiſſogrod. 1634*, żona iego Małgorzata Bombalicka, ale z nią żył *ſterilis*. Stanisław drugi ſyn, y inni bracia iego, o ktorych tamże ieſt wzmianka, iak ſię obrocili, niewiedzieć. Jakub tylko trzeci ſyn, zpłodził Marcina *ſterilem*, y Jana, ktory po ſtryiu ſwoim Krzyſztofie bezpotomnie zeſzłym, wziął ſukceſſyą w Kozarzowie: czego dowodem ſą *Acta Caſtr. Wiſſog. 1653*, ten z Maryanną Skwarſką herbu Zaremba *Acta Caſtr. Wiſſogrod. 1677* zpłodził trzech ſynow, naprzod Walentego, temu Agnieſzka Grąb-

czewſka herbu Nałęcz, powiła trzech ſynow, Woyciecha, Stefana, (ten z Smolſkii herbu Jaſtrzębiec zrodził ſyna Mateuſza,) y Walentego, ten dwa razy śluby małżeńſkie ponawiał, *1mo voto* z Grabianką herbu Dołęga, ale mu ta bezdzietna umarła: *2do voto* z Przedpełſką, z tey ſię potomſtwo zoſtało. Grzegorz drugi ſyn Jana z Skwarſkii, żona iego Zofia Falecka *Acta Caſtren. Wiſſogrod. 1700.* z tey miał corek cztery, Ewę Dominikowi Radzimińſkiemu, Katarzynę Staniſławowi Rakowſkiemu, Maryannę Kaſprowi Pomianowſkiemu, Annę Michałowi Czarzaſtemu zaślubione, y ſynow dwoch, Adama Ignacego Skarbnika y Regenta Ziemſkiego Wyſzogrodzkiego a potym Sędziego (teraz *in viduali ſtatu* będącego) ktorego z Zuzanną Nakwaſką Woyſkiego Wyſzogrodzkiego corką, herbu Prus, zoſtaie corka Zofia. Drugiego Staniſława Komornika Ziemſkiego Wyſzogrodzkiego, ten, żyie w dożywotniey przyiaźni, z Podſędkowną Brzeſką Kuiawſka Słubicką. Jakuba trzeciego, tego z Krzewickii corka Lidwina.

STRACHOCKI herbu Rawicz, ale z tą rożnicą w hełmie, że ſlow zażyię Stefana Batorego Krola. *Supra verò ſcutum, in clypei ſummitate galeæ tornatilis, faſcia glauci coloris, prominente & dependente ornat, ex qua dimidia pars urſi, pedibus ſurſum elevati prominet*, to ieſt, że powinno bydź poł Niedzwiedzia w hełmie, ale bez rogow ielenich y bez roży, iak ieſt w herbie Rawicz, ale między nawiązaniem żołtym. Ten albowiem Krol w roku 1576, 30 9bris, Janowi, Michałowi, y Mikołaiowi Strachockim braci rodzoney, daiąc liſtem ſwoim świadectwo, że ſą zdawna rodowita Szlachta w Woiewodztwie Sendomirſkim, w powiecie Opoczyńſkim, lubo Ociec ich, ztyrawſzy fortunę ſwoię na rożnych uſługach Oyczyzny, a oſobliwie pod Starodubem przeciwko Moſkwie, za Zygmunta Krola Polſkiego y w inſzych okazyach przyſzedł do tego, że ſiły ztargawſzy, reſztę życia ſwego w Bieczu oſiadſzy, przepędził; przywraca ich do wſzyſtkich prerogatyw Rycerſtwa Polſkiego, za konſenſem wſzyſtkich ſtanow Koronnych, czyli raczey deklaracyą czyni, że im proceder Oycowſki, naymnieyſzego uſzczerbku, względem urodzenia ich, y do wſzyſtkich honorow w tey Rzeczypoſpolitey, tamą bydź nie powinien. Z tych tedy trzech braci, Jan, ktory przywiley Krola Stefana, ſobie y braci dany w Grodzie Opoczyńſkim, w roku 1586, oblatował, zpłodził czterech ſynow, Adama, Staniſława, Jana y Krzyſztofa, z Jadwigi Unewelſkii, o czym świadczą *Acta Corcin. 1599. Acta Opocznenſia 1604.* Sioſtra zaś Elżbieta, tych czterech braci, wydana za Jana Karſkiego *Acta Caſtren. Sandomir. 1599.* Z tych braci, Staniſław był Kanonikiem Warmińſkim, Proboſzczem Xiązkim *Acta Caſtr. Opocznen. 1604*, Krzyſztof Scholaſtykiem Wiślickim, Kanonikiem Katedralnym Płockim y Surrogatem. Od iednego zaś z drugich dwoch braci, to ieſt Adama albo Jana, był ſukceſſor Staniſław Strachocki, ktory pierwſzym związkiem małzenſkim, złączył ſię z Jadwigą Oyrzanowſką, ktora mu powiła te dzieci, Mikołaia, Stefana, Woyciecha y Jana, y corki Barbarę y Eufrozynę, *Acta Caſtren. Petricov. 1576*: drugim związkiem z Elżbietą Jaworowną *Acta Caſtren. Petricov. 1680*, z tey był ſyn Tomaſz, ktory zpłodził Marka, ten temi czaſy w ſzkołach. Mikołay zaś z Oyrzanowſkii zrodzony, rycerſką traktuiąc, oſiadł na Podolu. Stefan brat iego, zſtarzawſzy ſię w obozie, poiął Gniazdowſką wdowę w Woiewodztwie Sieradzkim, ale z nią żył *ſterilis*. Woyciech, brat trzeci, z Prokopowiczowny zpłodził ſynow Stefana, y corkę, ktora pierwſzym ſlubem żyła z Rupniewſkim, y powiła mu ſyna y corkę, drugim ślubem poſzła za Biedrzyckiego. Jan czwarty po experymentach rycerſkich, złączył ſię dożywotnie,

z Mary-

z Maryanną Mdzewſką w Płockim, umarł 17. w Radzieiowie u OO Franciſzkanow pogrzebiony, ſyn iego z teyże żon Marcin Kanonik Katedralny Płocki, Deputat na Trybunał Koronny w rcu 1742, tey tam Dyecezyi zaſłużony w rożnych intereſſach. Corka zaś Eonora naprzod Wilewſka, z tym *ſterilis*, potym Małowieſka Podwoiewodna Wyſzogrodzka temi czaſy.

SWIRSKI herbu Szaława, Mowiłem o nich *w tym omie fol. 252* ale z omylney informácyi, tu poprawuię. Z tych Swirſkich, torzy na Podolu kwitną, był Hieronim z Romanowa Swirſki, naprzod Stlnik Bełſki, a potym Chorąży Podolſki, ſynow iego ſiedmiu zoſtało. 1. Axander Łowczy Łukowſki, 2. Zygmunt Podczaſzy Latyczewſki peregrynayami do rożnych y odległych w cudzych kraiach mieyſc świętych zalecay, żona iego pierwſza Anna Czaplicowna Podkomorzanka Włodzimirſk, druga Rzeſzowſka, corka Pułkownika y Regimentarza, ſynow dwoch zpłdził, Piotra Miecznika y Piſarza Grodzkiego Latyczewſkiego, Kommiſſarza ia Trybunał Radomſki w roku 1730, kędy pioro otrzymał, Sędziego Kaptrowego, y Rotmiſtrza Ziemiańſkiego, umarł w Kamieńcu Podolſkim, tmże w Katedrze pogrzebiony. drugiego Jana, naprzod Rotmiſtrza przecwko zbuntowanemu kozactwu, potym Sędziego pogranicznego:, Podwoie odzego Podolſkiego, y Burgrabiego Kamienieckiego, teraz zaś gdy to pżę Podſtolego y Sędziego Latyczewſkiego, Poſła na rożne Seymy, Depuata w Trybunale Koronnym w roku 1739, ten cztery razy śluby małżenſle ponawiał, z Huminſką, Makowiecką, Winnicką, (z tey ſyn Marcellus) y Maryanną Włodkowſką Miecznikowną Podolſką, (z tey ſą dwie cork) Marcellus ſyn iego w obozie Roſſyiſkim dla experyencyi woienney mode lata poleruiąc, gorączką ſtrawiony, a w Winnicy pogrzebiony. 3. Ja Staroſta Salnicki w woyſku cudzoziemſkiego autoromentu Pułkownik, y na dworze Krola Jana III przez lat kilka zaſłużony Kawaler, w wielu ięykach obcych biegły, ktorych nabył w obozach poſtronnych, Francuſkin, Ceſarſkim y Duńſkim, poiął był w dożywotnią przyiaźń Zofią Firleiowię Kaſztelankę Sanocką, ale znią żył beżpotomnie, zona zaś iego ponowiła śuby z Radeckim Chorążym Bełzkim. 4. Syn Hieronima Michał Miecznk Trembowolſki Rotmiſtrz godny, pod Podhaycami, ſtrzałą iadowitą w głwę rażony, umarł w młodzieńſkim ſtanie. 5. Stefan mąż rycerſki, pod Jazowcem, Trembowlą, Mohilowem, Szmiłą, dał dowody ſerca nie ulęknionego, ale po weſelu z Heleną Blinowſką Miecznikowną Bełzką wkrotce zachorowawſzy umarł, we Lwowie u OO Bernardynow pogrzebiony. 6. Francisſzek Podczaſzy Dobrzyńſki, ten wyzpłodził Karola Woyſkiego Podolſkiego, y trzy corki, to ieſt Helenę wydaną za Makowſkiego, Maryannę za Swicza Podczaſzego Bracławſkiego, y Tereſſę Zakonnicę S. Benedykta. Od tychże Podolanow Swirſkich, poſzli y inſi, iako Marcin, ktorego ſyn Słarbnik Zydaczewſki, Dominik Woyſki Owrucki, ktorego z Magdaleny Trzebińſkiey zoſtało potomſtwo. Helena Swirſka naprzod żyła z Bogackim, potym z Bilinſkim. Remigian Swirſki Stolnik Owrucki, wprawdzieć z Boianowſką miał dzieci, ale te pomarły. Weronika, *1mo voto* Monczanowna, *2do* Guminſka Woyſka Winnicka. Rafała, zoſtała corka iedna Zukowſka, druga Wyhowſka. W Ziemi także Chełmſkiey kwitneli Swirſcy, z ktorych Wacław Sędzia Kapturowy 1697, zaślubił ſobie Salomeą Rudnicką. Jędrzey Woyſki Chełmſki, żona iego pierwſza Helena Jaślikowſka, druga Zofia Wielobycka. Marcyan miał za ſobą Teklę Bielſką herbu Jelita. Jan Komornik Lubelſki, z Serebryiſkii urodzony, w dożywotnią przyiaźń poiął Wyſocką Podczaſzankę Lubelſką,

z tey

z tey był tylko ſyn ieden Mteuſz, ktory teraz ieſt Podwoiewodzym y Regentem Chełmſkim. Są y w Kuiawſkim tegoż imienia, Mikołay y Antoni Swirſcy, ieden z nich miał Joſſowſką, drugi Raczyńſką.

SZELUTA WEROFKIN herbu Kałırya, Euſtachi Szeluta Wierofkin, pierwſzy ſię z Moſkwy z Smoleńſkiego Woiewodztwa, gdy go Krol Polſki Zygmunt III zawoiował, do Litwy wyniosły tam w obozie Litewſkim wielmi zasłużony, wziął od niego obrąb nazwny Swieciłowice w trakcie Czeczerſkim, w powiecie Rzeczyckim, na białey Ruſi, y na hełmie herbu ich, Bartę przydał, o czym przywileie tego Krola ſą dowodem. Są też w tymże powiecie Rzeczyckim Szelutowie Młyniccy od dobr ſwoich Małynic tak nazwani, a tegoż herbu. Z tych Teodor Szeluta podpiſał elekcyą Michała Krola, a temi czaſy Kwitnie Franciſzek Szeluta.

SZKLINSKI herbu Kościeſſa. Mowiłem o nich w tym tomie pod literą S, tu przydaię, że Teodor Szymkowicz, wziąwſzy dziedziczkę na Szklinie, pierwſzy ſię począł piſać Szymkowiczem Szklińſkim, co y potomkowie ich y po dziś dzien zachowuią, dla pamiątki, że od Szymkowiczow początki ſwoie wzieli: ten tedy Teodor zpłodził trzech ſynow, Tomaſza Staroſtę Zygwulſkiego y Rotmiſtrza Krolewſkiego *ſterilem*, miał za ſobą *imo voto* Aurelią Połubińſką Podkomorzankę Licką, a po niey Charlęſką Kaſztelankę Bracławſką. Jerzego, temu Maryana Kadłubiſka, trzech ſynow powiła, Jana Sędziego Grodzkiego Lidzkiego ten z Katarzyną Baranowiczowną żył bezpotomnie; drugiego Marcina, o tego z Nieklíſzewſkii, nie została ſię tylko corka Chrząſtowſka Kryſtyna y ta *ſterilis*. Trzeciego Swiętoſława, tego z Barbary Turowny dwie corki, iedna za Wacława Zawiſzę, druga za Jana Rzepichowſkiego wydana, y ſyn Jerzy, ktory wkroczywſzy w małżenſkie związki z Maryanną Suchodolſką Podczaſzanką Słonimſką, zrodził dwie corki, Tereſſę zaślubioną Koreywie Miecznikowi Trockiemu, y Kryſtynę, y ſyna Swiętoſława, ktorego z pierwſzey żony Gawareckii Zofii Miecznikowny Chełmſkiey potomſtwo, Łukaſz, Maryanna, y Wilforta, z drugiey Anny Gorzkowſkii corka Bogumiła. Krzyſztof Szymkowicz Szklińſki, trzeci ſyn Teodora na początku położonego, Sędzia Ziemſki Łucki, miał za ſobą Kaſzowſką, z tey zrodził corkę Kruſzową, y ſynow trzech, Michała, Jana, y Fryderyka. Z tych Michał Łowczy Wołyńſki, z Woroniecką zoſtawił ſyna Alexandra, od ktorego z Honinowny była corka Maryanna Jakubowſka, y ſynowie Woyciech y Jozef. Drugi ſyn Krzyſztofa Jan, poiął w małżeńſtwo naprzod Naruſzewiczownę, z ktorey dwie corki zoſtały, iedna z nich Zakonnica S. Brygitty. Po Naruſzewiczownie ponowił śluby z Izdebſką, z ktorey zoſtał ſyn Staniſław, tego z Wośniewſkii ſyn Karol y corka Tereſſa Zaporſka, Karol ożenił ſię z Lubowiecką, od ktorey ſyn Balcer, y corki, iedna Kiſielowa, druga w Zakonie S. Brygitty we Lwowie. Trzeci ſyn Krzyſztofa Fryderyk, ślubował dożywotnie Jałowickii, z tey ſyn zoſtał Jan, temu Bądzyńſka powiła ſyna Fryderyka, ktorego z Karwoſkii dzieci temi czaſy, Ignacy, Michał y Maryanna, po Bądzyńſkii poiął Jan Bogucką, z tey kwitneli dway ſynowie, Antoni z żoną Jurewiczowną, Michał zaś z Chmielowſką, z ktorey ſyn Antoni.

TREMBINSKI herbu Rogola, mowiłem o nich wyżey pod literą T, alem ich herbu nie wiedział. Doſtało mi ſię czytać donacyą w roku 1538, uczynioną w Grodzie Płockim przed Felixem z Sokołowa Srzeńſkim Woiewodą Płockim, Malborſkim y Płockim Staroſtą części ſwoiey na Trembinie od Jędrzeia Trembińſkiego, Jakubowi y Pawłowi Trembińſkim braci ſwoiey rodzonym,

dzonym, zpłodzonym z Oyca Marcina Boboli Trembińſkiego w Ziemi Bielſkiey. Ztamtąd ſię niektorzy wynieśli, y w Łęczyckim Woiewodztwie oſiedli, iakom y ia namienił wyżey, y temi czaſy ieden z nich, ma bydź Sędzią Ziemſkim Łęczyckim. Drudzy w Woiewodztwie Lubelſkim, z tych był Balcer Woyſki Lubelſki, ktoremu fortyfikacya miaſta Lublina, przez Laudum tegoż Woiewodztwa zlecona była. Syn iego Kaſper Sędzią Ziemſkim Bełzkim obrany zoſtawił trzech ſynow, Marcina Chorążego Lubelſkiego, Antoniego Podczaſzego Drohickiego, Staroſtę Tarnogorſkiego, y Alexandra także Staroſtę Tarnogorſkiego.

WAGNER herbu Lew, powinno bydź Lwa połowa, z muru wychodzącego, a w przednich łapach lilią trzymaiącego, hełmu co na nim, y koloru tarczy, y inſzych ſymmetryi do tegoż herbu opiſania służących nie wyrażono. Bartłomiey Wagner, miał za ſobą Barbarę de Linda (ſioſtra podobno iego Anna Marya, *imo voto* żyła, z Michałem Pierzchą Sądowym Ziemſkim Czczewſkim, *2do* z Jerzym Pudwelſem, *3tio* z Remigianem Dębińſkim, corka iey Barbara z Pierzchą zpłodzona, wydana za Zygmunta Gołuchowſkiego, był ten Zygmunt brat Abrahama Staroſty Stężyckiego y Wiślickiego *Acta Petricov. Tribun. 1637. Acta Starogard. 1636*) tego Bartłomieia corka Maryanna Pierzchowa y ſyn Godfryd. *Acta Skarſſew. 1642*, złączył ſię dożywotnie z Adoletą Krokowſką, ſpłodzoną z Weyherowny, ſtryieczną ſioſtrą Erneſta Krokowſkiego, Sędziego Ziemſkiego Puckiego. *Acta Skarſſevien. 1660*, z tey zpłodził corkę Maryannę Floryanowi Loka zaślubioną, Sądowemu Ziemſkiemu Czczewſkiemu, y ſynow dwoch, o dwoch imieniach, Jerzego Erneſta bezpotomnego. y Jana Mikołaia, ten wprzągſzy ſię w dożywotnie związki z Lokowną, wſpomnionego Floryana Loki corką, ale z inſzego łoża zpłodzoną, miał z niey corkę Białochowſką, y ſyna Adama, temu pierwſza żona Ciechołewſka, Sędzianka Ziemſka Czczewſka, ſioſtra rodzona tey, co była za Kazimierzem Gralewſkim, powiła ſyna Jana, ktory w Bydgoſzczy w Zakonie naſzym życie ſkończył, druga zaś żona Katarzyna Dziewanowſka, Łukaſza Piſarza Ziemſkiego Podolſkiego corka, dwoch mu ſynow zoſtawuie, Jędrzeia *Soc. JESU* y Ignacego, ktory zaślubił ſobie Konſtancyą Łaſzewſką, ſynowicę Suffragana Warmińſkiego: y inſzych iego braci, ktorey ſioſtra rodzona Ewa poſzła za Pląſkowſkiego Sądowego Swieckiego.

WILCZEWSKI herbu Trzy radła, mowiłem o nich *wyżey fol. 533*, tu ich oſnowę Domu kładę. Jan Ludek (ten ich przydomek) z Wilczewa Wilczewſki, ktoremu żona Juſtyna, ſześciu ſynow powiła, pierwſzego Macieia, ten w Litwie oſiadſzy, tamże bezpotomny wſzedł do grobu. Drugiego Hermana, tego z Urſzuli Konoiackii dzieci, Stefan, Staniſław, Szymon, Zygmunt, y Zofia. Trzeciego Jędrzeia, ten z Zofii Kruſzynſkii zpłodził Staniſława, ten z Gąſiorowſkii, corkę Kryſtynę, ktora pierwſzym związkiem żyła z Chodoreckim, drugim z Trankwiczem. Czwartego Jakuba, ten z Gertrudy Kobryńſkii, zoſtawił ſynow Jędrzeia y Macieia, od ktorego były trzy corki, y dwoch ſynow, Staniſław z Przewoſką, y Jakub na Czaplinie z Chryniewicką bezdzietni. Piątego Staniſława, ktory nabył dobr Bużyny w Podlaſkim. Szoſtego Jana, ten poiął Dorotę Stollownę dziedziczkę na Gulbiu, z tey miał dwie corki, Elżbieta Gabryelowi Chełſtowſkiemu, Katarzyna Grochowalſkiemu zaślubione, y ſynow pięciu, z tych Teofil w Zakonie S. Pawła Puſtelnika życie ſobie obrał. Hektor drugi ſyn, Sędzia Ziemſki Malborſki, tego ſyn Staniſław w Zakonie naſzym z Suchodolſkii

zrodzony, y corka Anna *1mo voto* Lewicka, *2do* Mokrzecka, y bracia teyże Anny drudzy, to ieſt Krzyſztof y Kazimierz, tego oſtatniego z Oraczewſkii corka Antonina trzy razy śluby małżeńſkie ponowiła, pierwſzy z Kuropatnickim, drugi z Janem Tarłem, trzeci z Załuſkim Staroſtą Rawſkim. Maciey Sądowy Malborſki, trzeci ſyn Jana z Gertrudy Kiſſowſkii, zrodził Michała bezpotomnego, y Ludwika Sądowego Malborſkiego, ktorego z Zbyſzewſkii cztery corki, Głuchowſka, Niewieścińſka, Pinińſka, y Wałdowſka, y ſyn Adam, ktorego z Tuchołczanki Kaſztelanki dzieci, Jozef, Franciſzek y Walentyn y corka Ewa. Staniſław czwarty ſyn Jana, ten z Ewy Szumowſkii, zoſtawił corkę Annę *1mo* Trebnicową, *2do* Orłowſką, *tertio* Gałecką, y ſynow trzech, Władyſława *ſterilem*, Jana z Sielſką *ſterilem*, Zygmūta, ten z Ołtarzewſkii zrodził Jozefa, ktorego z Jawoſzowny był ſyn Piotr, y corka Wiktorya Roſtkowſka Chorążyna Łomżyńſka. Adam piąty ſyn Jana, z Anną Rywocką zpłodził corki dwie, Katarzynę Szymborſką, a potym Siekluckę, y Annę Sielſką, ſynow zaś trzech, Władyſława bezpotomnego, Jana Piſarza Ziemſkiego Malborſkiego, od ktorego z Koryckii corka Anna Teofila wydana za Jana Staniſława Zaleſkiego Cycemberga Kaſztelana Wiſkiego, z ktorym czterech ſynow miała, Jozefa w Zakonie *Scholarum Piarum*, Jana Kaſztelana Wiſkiego, Marcina Stolnika Nurſkiego, y Kazimierza Zaleſkich. Staniſław trzeci ſyn z Rywockii, temu Hozyuſzowna powiła dwie corki, Lukrecyą Jana Jaworſkiego, Maryą Sybillę Staniſława Kłeſzczyńſkiego małżonki, y ſynow dwoch, Alexandra z Młocką *ſterilem*, y Staniſława, ten naprzod z Graiewſką Podkomorzanką Wiſką, zpłodził Antoniego Podſtolego Bielſkiego, żona iego także Graiewſka, potym z Zofią Jaruzelſką Chorążanką Bielſką, dzieci iego te zoſtały, Anna Piotrowiczowna Starościna Raygrodzka, Katarzyna Bąkowſka, y Tereſſa, Jozef Chorąży Wiſki, Pułkownik, Jan, Franciſzek y Wacław.

WOLAN herbu Lis mowiłem o nich *w tym tomie, fol. 571*, tu ich Genealogią kładę z informacyi z tego Domu przyſłaney. Jędrzey Wolan y z bratem ſwoim Jakubem otrzymał indygenat w Xięſtwie Litewſkim od Zygmunta Auguſta, kędy ſię krzewić począł. Wolanowo miaſteczko w Ośmiańſkim powiecie, za przywileiem Krolewſkim założywſzy. Był na rożnych funkcyach, piſał Xięgi, ale dalekim od wiary katolickiey duchem, a między inſzemi. 1mò. *De Libertate politica ſive civili Cracoviæ 1572.* 2dò. *Oratio funebris in laudem Nicolai Radivilii Vilnæ 1584.* 3tiò. *Apologiam drugich Radziwiłow.* 4tò. *Anabaptiſmus, ſive ſpeculum fidei & pietatis Anapbabſtitarum po Polſku Vilnæ 1586.* 5tò. *Parænesis ad omnes in Regno Poloniæ, Samoſatenianæ & Ebioniticæ doctrinæ Profeſſores Vilnæ 1588.* 6tò. *Ad nova Ebionitarum contra Paræneſim objecta reſponſio data 1581. Spiræ.* 7mò. *Epiſtolæ aliquot adverſus Samoſatenianas de Divina Trinitate Vilnæ 1592.* 8vò. *Cæcitas & pæna Eccleſiæ Hannoviæ Vilnæ 1608.* umarł w roku 1610, wieku 80. Trży razy ponawiał śluby małżeńſkie, pierwſzy raz z Katarzyną Nięmścianką, z tey corka wydana za Jerzego Staniſławſkiego. Drugi raz z Oborſką Zofią Piotrowną herbu Abdank Podkomorzanką Trocką, z Wołowiczowny Marſzałkowny Litewſkiey zpłodzoną, z tey były cztery corki, iedna Kierdeiowa, druga Sakowiczowa, trzecia Wankowiczowa, czwarta Biegańſka. Trzeci raz z Miłoſławą Kniaziową Zyzemſką Starościanką Rzeczycką, ta mu powiła dwie corki, iednę Tomaſzowi Oſtrowſkiemu, drugą Olſzewſkiemu herbu Korwin zaślubioną, y ſynow trzech. 1. Piotr Podkomorzy Ośmiańſki tak wielkiey ſiły, że karetę ſześciokonną za koło porwawſzy w biegu zatrzymał, podkowy końſkie łamał, zginął w oka-

zyi pod Werkami, złączył ſię był dożywotnie z Jeſmanowną, z ktorey zpłodził dwoch ſynow, Adama Piſarza Ziemſkiego Mińſkiego, żona iego Krzyczkowſka Chorążanka Rzeczycka, y Jędrzeia Podſędka Oſzmiańſkiego, z Pakoſzowny herbu Prawdzic, ktorey matka była Pacowna Strażnikowna Litewſka. Dwie corki, z dwiema bracią rodzonemi Hrehorym y Mikołaiem Cedrowſkiemi zpowinowacił. 2. Jan Chorąży Oſzmiańſki, miał za ſobą Annę Monſtwilownę herbu Mogiła, y z niey ſyna Pawła Piſarza Ziemſkiego Ośmiańſkiego, po ktorym z Elżbiety Mleczkowny Sędzianki Ziemſkiey Wilkomirſkiey, nie zoſtały tylko dwie corki, iedna Biwoyny, druga Wankowicza małżonki. *3.* Tomaſz naprzod Sędzia Grodzki, a potym Marſzałek Oſzmiańſki, Staroſta Krewſki y Czotyrſki po śmierci Oyca ſwego, dwa razy wkraczał wzwiązki małżeńſkie, raz z Kapaſczewſką, urodzoną z Sołohubownyi ſioſtrą rodzoną Morſkii Strażnikowy Litewſkiey, y Koſakowſkii Kaſztelanowy Witepſkiey, drugi z Katarzyną Hołownianką, urodzoną z Wilczkowny Woiewodzanki Mińſkiey herbu Kozieł. Z pierwſzey było dwie corek, iedna żyła za Janem Haraburdą, druga za Kamińſkim, y ſyn Jerzy, naprzod Podſtarości Zmudzki, umarł Piſarzem Ziemſkim Wileńſkim, żona iego Kryſtyna Turowna herbu Kownia, Podſtolanka Orſzańſka, z tey ſyn Tomaſz Cześnik y Rotmiſtrz Woiewodztwa Trockiego, ożenił ſię z Kryſtyną Tyzenhauzowną, ktorey matka Gruzewſka Podkomorzanka Zmudzka, urodzona z Potockii herbu Pilawa, zpłodził z nią corkę Annę zaślubioną Szwerynowi Podczaſzemu Parnawſkieemu y Pułkownikowi, y ſynow dwoch, Alexandra Stolnika Trockiego, ktory żył dożywotnie z Olędzką herbu Rawicz Piſarzowną Wołkowiską, y Jakuba Oboźnego y Rotmiſtrza Woiewodztwa Trockiego, Staroſtę Siemieniſkiego, Porucznika Petyhorſkiego, ten wprawdzieć miał żonę Maryānę Guntherownę Pułkownikownę Woyſk W. X. L. urodzoną z Szwykowſkii Starościāki Łożdzieyſkiey, ale z nią żył bezpotomnie. Z drugiey żony Hołownianki miał ſynow Bogusława y Alexandra. Z tych Boguſław naprzod Woyſki, a potym Marſzałek Bracławſki, mąż rycerſki w okazyi z Moſkwą pod Baſią, dwiema kulami poſtrzelony, a co naywięcey go zaleca, że ſię pierwſzy z tego Domu z kościołem katolickim poiednał, fundował w Drui altaryą, w ktorey po śmierci mąż pobożny w roku 1690 pogrzebiony leży, z Tyzenhauzowny ſioſtry Woiewody Nowogrodzkiego tylko corkę zoſtawił Miłoſławę, wydaną za Butlera Sędziego Ziemſkiego Bracławſkiego. Drugi Alexander Marſzałek Oſzmiańſki, mąż woienny, ſprzyſiągł ſię był dożywotnie z Katarzyną z Wybranowa Chlebowſką herbu Poray, Chorążanką Wieluńſka, ktorey ſioſtry iedna poſzła za Dzierzbickiego, druga za Jakuba z Woiutyna Hulewicza Chorążego Owruckiego, z tey corka Helena, poſzła za Jana Kempińſkiego Cześnika Grodzieńſkiego, (z niey ſyn Paweł) y ſynowie czterey. Jędrzey Stolnik Gordzierſki, Porucznik Petyhorſki, z żoną ſwoią Szwerynowną zſzedł bezdzietny. Boguſław Skarbnik Grodzieńſki poiął Maryannę Lutomirſką, oſtatnią dziedziczkę miaſta Lutomirſka herbu Jaſtrzębiec, z tey corki iego dwie kwitną, Anna y Katarzyna, y ſynowie czterey Alexander, Kazimierz, Jan y Mikołay, ludzie rycerſcy. Tomaſz trzeci ſyn Alexandra Marſzałka Oſzmiańſkiego, Cześnik Oſzmiańſki y Staroſta Poniewiaſki, żyie w dożywotniey przyiaźni z Reiną Cedrowſką Skarbnikowną Mińſką; z tey ſynowie trzey, tyleż corek: Tereſſa, Konſtancya y Anna. Jan Staroſta Czortytſki, ożenił ſię z Anną Putkamerowną Stołnikowną Inflantſką urodzoną z Doroty Szrertorowny Kaſztelanki Inflantſkiey. Hrehory Kapitan w Woyſku Litewſkim katolikiem zo-

ſtał, y Stefan Porucznik w tymże woyſku. Staniſław czwarty ſyn Alexan-
dra Podczaſzy Mozyrſki, wkroczył w związki małżeńſkie z Jadwigą urodzo-
ną z Olędzkii, Pakoſzowną Stolnikowną Kowieńſką, z tey zoſtawuie czte-
ry corki: Annę, Katarzynę, Helenę y Teofilę, y ſyna iednego Alexandra.
Jakub Podkomorzy Oſzmiańſki brat Jędrzeia na początku położonego,
zprzyſiągł ſię dożywotnie z Anną Staniſławowną Sadowſką, Kaſztelanką
Brześciańſką, herbu Drogomir, z ktorey zrodził dwoch ſynow, Jaroſza y
Samuela, y corkę iednę Zuzannę, ta wydana za Woyciecha Woynowſkie-
go Staroſtę Miedzialſkiego herbu Nałęcz, Jaroſz Sędzia Ziemſki Oſmiań-
ſki, *imo voto* zaślubił ſobie Annę Chrapowicką Podkomorzankę Trocką, (tey
ſioſtra rodzona była za Kierdeiem Kaſztelanem Trockim, tey corki poſzły,
iedna za Alexandrowicza, druga za Zenowicza, trzecia za Białozora) z tey
corka Dorota naprzod Hieronima Oziębłowſkiego. po nim Oſtenhauza
Podkomorzego Derpſkiego małżonka: *2do voto* Katarzynę Szynkiewiczownę
(ktorey ſioſtra Elżbieta Krzyſztofowi Naruſzewiczowi poślubiona,) z niey by-
ła corka Teodora z Mikołaiē Wnuczkiē herbu Laryſſa dożywotnie zmowiona:
y ſyn Paweł, ożenił ſię na Wołyniu z Teofilą Hołowińſką. Samuel ſyn Ja-
kuba, brat Jaroſza Piſarz Ziemſki Oſzmiańſki, żona iego Sośnowſka, z tey
corka Apolonia była za Piotrem Monwidem herbu Leliwa, y ſyn Krzyſztof
Chorąży Wileńſki, żona iego Petronella Wilczkowna Staróścianka Oſzmian-
ſka urodzona z Oziębłowſkii.

WYKOWSKI herbu Jaſtrzębiec, w Ziemi Łomżyńſkiey, w powiecie Kolińſkim, tak
nazwani od dobr Wykowa, ktore dobra w roku 1450 Bolesław Xiążę Mazo-
wieckie, zasłużonemu ſobie na imię Borucie, Chorążemu Łomżyńſkiemu na
dał wiecznością: o czym czytałem liſt tegoż Xiążęcia, *de actu & data w Li-
wie* oblatowany w Ziemſtwie Kolińſkim 1525. Tegoż Boruty zoſtało ſię ſynow
czterech, to ieſt Boruta, Staniſław, Dzietrych y Maciey, ktorych dział Wykowa,
dobr Oycowſkich w Ziemſtwie Kolińſkim zapiſany w roku 1471. Od tych
záś rozrodzeni, tak w Mazoſzu, iako y po innych Woiewodztwach potom-
kowie Wykowſcy znayduią ſię.

ZAMOYSKI herbu Jelita, mowiłem o nich wyżey, tu przydaię. Jerzy Zamoyſki
miał za ſobą Suchodolſką, po ktorey ześciu obrał ſobie ſtan duchowny, u-
marł Kanonikiem Warſzawſkim, żyiąc w małżeńſtwie zpłodził pięc corek,
z ktorych Anna nayſtarſza doſtała ſię w małżeńſtwo Piętkiewiczowi Pod-
ſtolemu Bielſkiemu, druga Teofila Ludwikowi Liſieckiemu Miecznikowi
Lwowſkiemu, ta była na opiece X. Wiſniowieckiego Hetmana, *2do voto* Pa-
włowi Hulewiczowi, z nim zpłodzona corka, była za Władyſławem X. Wo-
ronieckim, Oycem Kaſztelana Czerniechowſkiego y Staroſty Srzedzkiego:
trzecia Helena, *2do voto* Łukaſzowi Dziewanowſkiemu Piſarzowi Ziemſkie-
mu Podolſkiemu: czwarta Biernackiemu, piąta Łąckiemu: y ſynow dwoch,
ieden umarł bezpotomnie, drugi był Majorem u Zamoyſkiego Podſkarbie-
go Koronnego, dzieci iego, po nim pozoſtałe, doſtały ſię w opiekę Ordyna-
cką. N. ode dworu Krolowy Ludowiki wydana za Zurowſkiego Stolnika
Ciechanowſkiego. N. miał za ſobą Szydłowſką, z ktorey zpłodził dwoch
ſynow, ieden z nich obrał ſobie Zakon S. Franciſzka *Ordinis Minor:* Drugi
Staniſław Major u Ordynata Zamoyſkiego, przybrał ſobie w małżeńſtwo
Paulinę Woroniczownę Chorążankę Owrucką, z ktorey dwoch ſynow zo-
ſtaie, Antoni w Zakonie naſzym temi czaſy, y Ignacy.

ZUROWSKI herbu Leliwa, mowiłem o nich pod literą Z, tu przydaię. Jędrzey
Zurowſki na Temeſzowie dziedzic w Ziemi Sanockiey, złączył ſię dożywo-

tnie z Białobrzeſką, z tey było pięć corek, a między niemi Anna, ktora
żyła za Falędzkim, druga za Zaborowiczem, trzecia Kryſtyna za Sokolni-
ckim, y ſyn ieden Samuel, temu Orzechowſka, z Ziemi Przemyſkiey, (kto-
rey były dwie ſioſtry, y brat ieden na Końſkim dziedzic) powiła ſyna To-
maſza Stolnika Zydaczewſkiego, ten zprzyſiągł ſię dożywotnie z Maryanną
Hondorfowną, z ktorey potomſtwo zoſtaie Krzyſztof, Piotr y Antoni ſy-
nowie, corki zaś dwie, Konſtancya y Salomea.

PROTESTACYA AUTORA.

*Z Tego Suplementu, wſzyſcy ſobie ſnádno wnieść mogą, żem każdego
Domu honor, chciał w cale utrzymać, o ktorym mię tylko zaſzła
informacya. Jeżelim iednák Godność ktorego Imienia, nie ták deli-
katnie piaſtował w ſwoich Tomach, iáko náleżało; to ieſt, czy żem
opuścił niektorych rodowitych Parentelatow, ktorych iednák y nie
znam, y nigdzie mi ſię też o nich czytać nie doſtało; czy też, żem nie
tak godnie y zupełnie wypiſał ich Genealogie; Nie moia winá. Sta-
rálem ſie albowiem uſilnie o to, żeby ta práca moia, nie tylko nie dra-
żniła czyiegożkolwiek ſerca, na oſobę moie; bo cożbym miał zá zyſk
z tego? ale ráczey była wſzyſtkim do guſtu y ukontentowánia, (ile że
wiem, że honor całego Domu ieſt punkt niedotkliwie pieſzczony każdemu
Familiantowi.) A náprzod wydałem pierwſzy tom w Roku 1728, w
ktorym, kilka tylko liter umyślnie zamknąłem y potraciłem ná Swiat,
ſpodziewaiąc ſie, że ná pogłoſke o moim przedſiewzieciu, miałem ſo-
bie przynecić y pozyſkać, iáko naywiecey inſtrukcyi o Domach Polſkich
y Litewſkich, oſobliwie, że mi ſie nie ráz przed tym doſtało ſłyſzeć
wielu nárzekania, ná dawnieyſzych Genealogiſtow w tey Oyczyznie,
iakby chwáłę ich z znácznym uſzczerbkiem tráktowali. Czekałem ich
tedy teſkliwie, przez lát dzieſieć: bo do druku drugiego tomu nie przyſzło,
aż w Roku 1738; przecięż iak w pierwſzym, ták y w drugim, ba y w
trzecim, w roku 1740. wydanym, zawſzem ſie, na końcu ofiarował,
z wſzelką chęcią y ochotą do ſłużenia każdemu Imieniowi; byle mie by-
ła náleżyta powodowáła informacya. Mało iednák co zyſkałem
przez lát pietnaście czekaiąc; poznać y z tego ſamego, ktorym tu po-
łożył, Suplementu. Y dla tego, że iedni ſobie folguiąc, na mnie ten
cieżar walili, żebym wſzyſtkie Grody, Ziemſtwá, Trybunáły obiezdzał,
y nayſtarſze tránsakcye wartował, Metryki luſtrował, przywileie iuż
od ſtarości ślepe, z lochu, iak z grobu wyprowádzał. Co czy ſłuſzna,
może każdy oſądzić; táka albowiem práca, ani iednego człowieka
zabiegami, ani lat kilkudzieſiąt nákładem nie mogła by bydź ułatwio-
ną, y owſzem nowe y nigdy nie uchybione, ták trudności, iáko y nie u-*

kontentowania zá ſobą ciągnie: á miedzy inſzemi, wieleby ſię rewolucyi w takiey kwerendzie ználazło, ktore żeby luſtry Prześwietnych Domow nie ſępiły, ráczey by ich głęboko w niepámięci zákopáć náleżało, niżeli ich ná publiczne wſzyſtkich oko ſtawiáć. Potym ponieważ iedne Domy, z iednego ſię Woiewodzctwá do drugiego poprzenoſiły, zá ſzczęściem y fortuną idąc, trudnoby rozeznáć, kto do ktorego Domu náleży, ile że w Grodach herbu nie przydaią, á bywa częſtokroć, że w iednym Woiewodztwie, dwá y trzy, y owſzem y cztery, iednegoż názwiſka Domy ſię znáyduią. Drudzy tego po mnie wyciągali, żebym był dwory Szláchęckie obieżdżał, dla lepſzey y zupełnieyſzey wiadomości: ale krom tego, że to nie ieſt mego powołánia włoczyć ſię od kominá do kominá, miałem ieſzcze y ten wſtręt od tâkiego przedſięwzięcia, że gdym niektorych upráſzał, o Familii ſwoich obiaśnienie, albom nic nie zyſkał, albom ſzczegulną w nich z nieſmakiem ſwoim wzniecił uraze, iákbym wątpliwe tym ſamym czynił urodzenie czyie, żem ſię o iego procedencyą pytał. Inni nie wątpliwą maiąc od dziadá ſwego generácyą, o dawnieyſzych Przodkach ſwoich nie troſkliwi, żeby ich wiedzieli. Inni od Rodzicow ſwoich w młodey bardzo porze oſieroceni, y Stryiow y Bráci ſwoich nie znaią, do herbow ſię cudzych przez niewiádomość wiążą. Inni affektem Domu ſwego uwiedzeni, y wſtydząc ſię nieiáko, że ſię zaráz przy pierwiaſtkach ſwoich, wielkiemi w honory y doſtatki Olbrzymami w tey Oyczyznie nie pokazáli, oſnowę rodu ſwego, chełpliwie, od Ceſarzow, Krolow, y náywyżſzych kiedyś Monárchow, ba y pletliwych Boſzkow ſnuią, buławy, Krzeſła, Pieczęci, Laſki, długim ſzeregiem reieſtruią; iákby nie doſyć ná tym mieli, że ſię Szláchtą Polſką porodzili.

Pomogło ná koniec y to, do nie zupełnego, o niektorych Familiach opiſania, że gdym ſię w tę ták wielką w przagł prácą, niektorzy też ſame materyą pod piorá ſwoie wzieli, á zá tym informacye, ktoreby ſię mnie mogły były doſtáć przeymowali. Tak tedy położony, cztery te Tomy moie, z ſamych tylko Xiąg rożnych czytania (mało co inſzych wyiąwſzy) do tey pory wyprowádziłem: Jeżeliby kto z potomności nie był kontent z przyſługi moiey, niech na nikogo nienárzeka, tylko na tych, ktorzy teráz żyią, że ná ſwoie Imie ták niedyſkretni, iż bez żadney pretenſyi, ſzczerze chcącemu ſłużyć każdey Familii, doſtateczney nie przyſełali inſtrukcyi. Pewnie nie zawżiętość iáka do ktorego Imienia pioro mi ztrzymała, żebym go pominał: bo to od Profeſſyi moiey dáleka; albo żem drugie obſzernie opiſał, inne ſzczupley zkurczył; ále żem w Autorách, wiecey o iednym ználazł Domu, niżeli o drugim, iedne ſą rozrodzone, drugie nie ták; luboć y to z ſuſpicyi,

cyi, powinno ſłuſznie oczyścić, żem wiele takich Domow położył, ktorych y nie ználem, y herbu ich náwet nie wiedziałem. Mamci w prawdzie ſtateczną wolą, tymże kſztałtem, iáko ſię do tych czas mowiło, Genealogie, Monárchow, Xiążąt y Krolow Polſkich, Xiążąt tákże Litewſkich, Ruſkich, Pruſkich, Pomorſkich, Sląſkich, Mazowieckich, y inſzych, do Polſki kiedyżkolwiek náleżących, y z hiſtoryą o nich, oſobną Xięgą wyprowádzić, iakom ſię z tym ná niektorych mieyſcach odezwał, y iuż tym końcem, wielem zebrał, z niemałą prácą, ale ieżeli mi z targane zdrowie tey dla Oyczyzny przyſługi nie pozwoli, komu innemu to ſzczęście zoſtawuię. Já zaś to, com piſał, ze wſzyſtkiemi literámi, punkcikami poświecam.

Ad Majorem DEI Gloriam.

BŁĘDY DRUKARSKIE.

Fol: 3. w Roku 1433. *czytay* 1453.
tamże fol: 1361. *czyt.* 136.
fol: 4. druga żoná, *czyt:* Adama Sakowicza Woiewody Smoleńſkiego po Tyſzkiewiczownie Swentosława Raiecka.
fol: 8. Zá Iana Fryderyká *opuſzcz:* Sapiehę *tamże 1658. czyt: 1568.*
fol: 10. Stachowſkiego *czyt:* Stabrowſkiego.
fol: 12. Wileńſkich *czyt:* Wielkich.
fol: 12. Woiewody Połockiego *czyt:* z Woiewody.
fol: 19. Wileńſki *czyt:* Wielki
fol: 20. *1887. czyt: 1687.*
fol: 25. Pańſkiemi *czyt:* Polſkiemi.
tamże ná konſolacyą *czyt:* Kollacyą.
fol: 40. Typografii *czyt:* Topografii.
fol: 44. Saſiewicz *czytay* Szaſzewicz.
fol: 96. Dignei *czyt:* Sbignei
fol: 102. Iakub *czyt:* Joachim Bielſki.
fol. 103. Kanonika *czyt:* Komornika Czechowſkiego.
fol: 106. Zintaurus *czyt:* Kintaurus.
fol: 130. Podkomorzy *czyt:* Podkoniuſzy Litewſki.
fol: 140. Podlaſki *czyt:* Podolſki Chorąży
fol: 152. Elektor Krolewſki *czyt:* Koleńſki.
fol: 162. Typographia *czyt:* Topographia.
fol. 189, Patriarchæ *czyt:* Petrarchæ
fol: 196. Bipenti *czyt:* Bipenni.
fol: 252. Wrocławſkiego *czyt:* Włocławſkiego.
fol: 274. Krakowſkiey *czyt;* Kraſnoſtawſkiey Katedrze.
fol: 275, Biſkupem Chełmſkim *czytay* Chełmińſkim.
fol: 275: Zalecką *czyt:* Zelecką.
fol: 278. Marſzałkowicowie Kaienſcy *czyt:* Kowieńſcy.
fol: 287. Sindzinſką *czyt:* Swidzińſką.
fol: 294. Poznańſkiey *czyt.* Rożańſkiey Ziemi.
fol. 347. zwyciężył *czytay* zaręczył.
fol: 357, Podkomorzy Koronny *czytay* Podkanclerzy.
fol: 397. ná koniec *czyt:* na accent Polſki.
fol: 404. Patru *czytay* Petru
tamże 1379. czyt: 1579.
fol: 405. ná konwent *czytay* Konwikt.
fol: 423. potym Młochę *czyt.* Młocką.
fol: 446. pag: III. *czytay* 117.
fol: 450. Duiena *czytay* Dunina
fol: 457. pod kapą *czyt:* pod kcyną.
fol: 485. ſześnaście lat *czyt:* ſześnaście ſet
tamże Chełmſkiego *czyt:* Chełmińſkiego.
fol: 506. z niedogonionym *czyt:* z niedogoionym rázem.

fol: 514. Synowice *czytay* Synowie.
fol: 329. ma poromstwo corki trzy *czytay* potomstwo y corki trzy.
fol: 530. Kasztelan Krákowski, *czytay* Konarski.
fol: 535. dziedzicznie ich *czyt:* dziedzictwie
fol: 546. w roku 1668. *czyt:* 1608.
fol: 555. Konstancya *czyt:* Konstantyna
fol: 603. Wiktorya *czytay* Wiktorá.
fol: 607. umarł 1308. *czyt:* 1508.
fol: 609. Węgrzy *czytay* Węgry.
fol: 617. Siostra *czytay* Zofia
fol: 632. 1788. *czytay* 1738.
tamże Wieczny *czyt:* Wiazmy.
tamże fol: 393. *czyt:* 493.
tamże Łuski *czyt:* Łaski.
fol: 633. w pierwszey *czyt:* w poźnieyszey.
fol: 634. o herb *fol.* 563. *czytay* 503.
fol: 635. narodom *czyt:* narodem.
tamże horrificii *czyt:* horrifici
tamże vincatur *czyt:* vincuntur
fol: 639. Kazimierza Michała *czyt:* Mnicha.
tamże fol: 382. *czyt:* 282.
fol: 640. dyspozycyi *czyt:* dysputacyi.
fol: 652. do korrektury *czyt:* kwarty.
fol: 661. Olszański *czytay* Olszewski.
fol: 664. w roku 1643. *czyt:* 1613.
fol: 671. ktorego nápisał, *czyt:* ktorą
fol: 707. zazil *czyt:* razil.
tamże Konstantyn *czyt:* Konstantyna
fol: 709. w roku 2232. *czytay* 1232.
fol: 710. S. Francifszka *czyt:* S. Benedykta
tamże Wieleński *czyt:* Wieluński.
fol: 712. aviculorum *czyt:* avicularum.
tamże perillustris *czyt:* perlustris
tamże Badinio *czyt:* Bodinio
tamże Austrialibus *czyt:* Australibus.
fol: 716. Kierski *czyt:* Kieski.
fol: 752. w roku 1702. *czyt:* 1602.
fol: 756. z nieswoiey, *czyt.* z swoiey.
fol: 764. fol: 923. *czyt:* fol: 903.

